

NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

Attentie

Op donderdag 11 januari a.s. spreekt tijdens de door de regering ten behoeve van de A.R. Partij gevorderde zendtijd op de golflengte van de N.C.R.V.: mr. W. R. van der Sluis, secretaris van de A.R. Partij.

Luistert u dan ook mee? Het is van 19.50 tot 20.00 uur.

A.R. stem in het Nieuw-Guinea-debat

Hieronder publiceren wij de — slechts hier en daar iets bekorte — rede van Mr. B. W. Biesheuvel, uitgesproken bij het Nieuw-Guinea-debat in de Tweede Kamer.

TENSLLOTTE is het dan zover. Vandaag is de Kamer in de gelegenheid te wijden aan de gehele problematiek, die samenhangt met de kwestie Nieuw-Guinea. Mijn politieke vrienden en ik achten het van grote betekenis, dat de Volksvertegenwoordiging zich thans in het openbaar kan uitspreken over het Nieuw-Guinea-beleid. Voor de laatste maal is dat gebeurd op 3 en 4 oktober 1961 bij de algemene politieke beschouwingen — drie maanden geleden dus. Dat is een hele tijd voor een zo brandend vraagstuk als het onderhavige. Sedert begin oktober van het vorige jaar is er heel veel gebeurd. Zowel de feitelijke ontwikkeling als de meningsvorming hebben zich in de afgelopen maanden in een stormachtig tempo voltrokken.

Het is van veel belang, dat nu de Kamer aan het woord komt.

Allereerst wordt daardoor een grote mate van eenzijdigheid en onvolledigheid in de meningsuiting en meningsvorming doorbroken. In de achter ons liggende maanden heeft nagenoeg de gehele Nederlandse pers vrijwel van dag tot dag zeer veel aandacht besteed aan de Nieuw-Guinea-kwestie. Deze aandacht beperkt zich niet slechts tot het doorgeven van nieuws; daarnaast zijn talloze redactionele commentaren verschenen in onze dag- en weekbladen. De Nederlandse pers verdient een woord van waardering voor de constructieve wijze waarop zij het Nederlandse volk en het buitenland heeft ingelicht en voorgelicht over een zaak, die de publieke opinie in ons land in zo sterke mate beroert.

De episode sedert de algemene politieke beschouwingen die werd afgesloten met de brief van de Minister-President van 8 december 1961 was en is reeds ruim voldoende om ons debat van vandaag tot een belangwekkende zaak te maken. Belangwekkend, omdat de Kamer thans in een gedachtenwisseling met de Regering kan treden over de in New-York gevoerde debatten over het voorstel van de Regering. Nu kan ook de Kamer zich uitspreken over de vraag, waarom het Nederlandse voorstel niet de vereiste meerderheid verwierf. Nu kan de Kamer het eindresultaat van het V.N. debat beoordelen. Kortom, van haar kant de balans opmaken, om daarna de zo uiterst belangrijke vraag te beantwoorden, wat ons, Regering en Volksvertegenwoordiging te doen staat, welke beleidslijnen thans getrokken moeten worden. Stellig levert ook het V.N. debat daarvoor bouwstenen. Een analyse van het V.N. debat door de Kamer is dan ook bepaald geen nutteloos nakaarten, maar een noodzakelijke bezigheid die dienstig kan zijn voor het bepalen van de koers van het Nieuw-Guinea-beleid in de nabije toekomst.

Intussen heeft de ontwikkeling der gebeurtenissen niet stilgestaan, waardoor het Nieuw-Guinea-debat hier nog belangrijker wordt dan het al zou zijn zonder dat.

De Regering heeft aanvankelijk kennelijk niet voorzien — in elk geval niet tot uiting gebracht — dat zich zo spoedig na het V.N. debat nieuwe ontwikkelingen zouden voordoen.

De brief van 8 december j.l. legt daarvan getuigenis af.

Deze brief, waarop ik straks nader terugkom, ademt een geest van „op de plaats rust, even uitblazen en rustig afwachten”. Op zich een niet geheel onbegrijpelijke houding na een nogal gecompliceerd internationaal debat in de V.N. Maar ik moet daaraan toevoegen, dat de Regering aanvankelijk niet of onvoldoende heeft beseft — anders begrijp ik de brief van 8 december niet — wat haar eigen voorstel en de

behandeling daarvan in de V.N., aan nieuwe ontwikkelingen zou kunnen oproepen. Voorts verklaar ik de afwachtende houding van het Kabinet, vertolkt in genoemde brief, uit een merkwaardig optimistische beoordeling van het lot, dat het Nederlandse voorstel in de V.N. heeft ondergaan.

Tot de nieuwe ontwikkelingen — na 8 december — valt te rekenen de rede van President Soekarno van 19 december, een rede die naar ons inzicht verkeerd wordt begrepen, als de inhoud daarvan alleen of in hoofdzaak wordt bekeken tegen de achtergrond van de gebeurtenissen in Goa. De redevoering van de heer Soekarno — ik spreek geen waarderingsoordeel uit — dient o.i. eerder te worden gezien als reactie op het V.N. debat, op de beoordeling van dat debat door de Nederlandse Regering, en op enkele gebeurtenissen in Nieuw-Guinea zelf, terwijl de rede voorts uiteraard moet worden geïnterpreteerd in het licht van de politieke opvattingen van dat land over de status van Nieuw-Guinea en de politieke situatie aldaar.

Overigens zullen wij wel dienen te beseffen, dat de aanval van India op Goa en de onmacht van de Veiligheidsraad om in te grijpen een aspect is, dat ook wij in Nederland niet kunnen verwaarlozen als wij over het Nieuw-Gui-

nebeleid spreken. Dat geldt echter evenzeer voor de politieke leiders van Indonesië. De spanningen tussen Indonesië en Nederland zijn thans in een acuut stadium gekomen, waarbij het gevaar van een militair conflict dichterbij lijkt dan ooit tevoren.

In zo'n ernstige conflictsituatie komt het er vooral op aan zelfbeheersing te tonen en alles na te laten, wat de lont kan doen ontvlammen.

De Minister-President heeft in zijn telegram aan de secretaris-generaal van de V.N. hierop stellig gedoeld, toen hij zei, dat de Nederlandse Regering bereid is zich te onthouden van alle daden die de toestand zouden kunnen verergeren. Wij zijn het daarmee van harte eens. Wij veronderstellen zonder meer dat de Regering deze bereidverklaring ook met de grootst mogelijke zorgvuldigheid in de praktijk in acht zal nemen. Die zelfbeheersing dienen niet alleen wij op te brengen, maar ook de leden van de Nieuw-Guineeraad. Wij achten het geen uiting van de vereiste zelfdiscipline, wanneer de voorzitter van de Nieuw-Guineeraad het nodig oordeelt aan de pers mede te delen, dat er in de Tweede Wereldoorlog in Nieuw-Guinea een levendige handel in Japanse schedels tierde.

Deze voorzitter wilde daarmee illustreren, hoe zwaar een aanvaller op

die de A.R. fractie bij de algemene politieke beschouwingen heeft aangenomen het nodige te doen geweest. In het verleden ligt het heden. Ons standpunt van vandaag is niet los te denken van het betoog, dat de A.R. fractievoorzitter op 3 oktober in deze Kamer hield. Vanwege dat nauwe verband en ook vanwege geuite kritiek, wil ik over het A.R. optreden gaarne nog een enkel woord zeggen.

Ik meen, dat ik die kritiek in drie punten kan samenvatten.

1. Voor het door ons bepleite gesprek was geen basis te vinden.
2. Het zelfbeschikkingsrecht van de Papoea's kwam erdoor in de knel.
3. Onze suggestie om de mogelijkheden tot een open gesprek Nederland-Indonesië, op dat ogenblik gedaan, doorkruiste en benadeelde het internationalisatievoorstel, dat de Regering bij de V.N. ahangig had gemaakt.

Dat er toen geen basis voor een gesprek was, was ook ons duidelijk. Wij wensten n.l. juist een open gesprek om langs deze weg te trachten een basis voor nader overleg te vinden.

Dat het zelfbeschikkingsrecht van de Papoeabevolking met onze suggestie in de klem kwam kan in elk geval niet worden ontleend aan de rede van de heer Bruins Slot in deze Kamer op 3 oktober gehouden en evenmin aan de rede van de A.R. partijvoorzitter Dr. Berghuis, op 28 oktober l.l. voor het A.R. Partij-Convent uitgesproken. Dr. Berghuis zei er o.a. van:

„Wij moeten er grote ernst mee maken, maar tevens proberen te voorkomen, dat er bij voorbaat bij degenen, die het allereerst aangaat, een mischien bedenkelijke verenging van het begrip zelfbeschikking plaatsvindt. Wij moeten om te beginnen in het oog houden, dat deze zelfbeschikking nog niet een feit is. Zij moet in de toekomst plaatsvinden.

Op dit ogenblik draagt Nederland nog verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van het land in de richting van zelfbeschikking. En in dat verband is het niet verantwoord om één van de mogelijke toekomstwegen voor Nieuw-Guinea, n.l. een samengaan met Indonesië, bij voorbaat mentaal te blokkeren. Men zal zeggen, dat het Re-

• Vervolg op pag. 3

Het welzijn van de Papoea's is richtinggevend

neabeleid spreken.

Tot de recente nieuwe feiten na 8 december behoren ook de reactie van President Kennedy en het optreden van de Secretaris-Generaal van de V.N. in verband met de gebeurtenissen rondom Nieuw-Guinea.

Dit alles heeft niet nagelaten ook invloed te oefenen op de Nederlandse Regering, die zaterdag vóór Kerstmis tot de verklaring is gekomen, dat andere wegen zullen worden gezocht. Welke dat waren, werd ons toen nog niet onthuld. Daarover heeft de Minister-President vanmiddag gesproken.

Het verheugt ons, dat het Kabinet na het V.N. debat andere wegen is gaan bewandelen. Wij hadden gaarne gezien, dat dit eerder gebeurd was. Maar het is nu in elk geval gebeurd. Beter laat, zelfs heel laat dan nooit.

Dat wij eerst vandaag in deze Kamer het Nieuw-Guineadebat houden, is in het licht van nieuwe ontwikkelingen, ook in het Kabinetbeleid, thans eerder een voordeel dan een nadeel, hoewel ik eraan moet toevoegen, dat ik hier een argument gebruik, waarvan het Kabinet de aanwezigheid enkele weken geleden nog niet kon vermoeden.

Ons volk, de bevolking van Nieuw-Guinea, Indonesië en ik mag — zonder mij aan overdrijving schuldig te maken — wel zeggen ook de internationale wereld kijkt thans naar ons en wacht af, of wij Regering en Volksvertegenwoordiging het juiste politieke inzicht, de wijsheid en de moed kunnen opbrengen om de kwestie Nieuw-Guinea uit de impasse te halen, althans daarvoor onze bijdrage te leveren.

Wij staan voor een groot nationaal en internationaal, politiek probleem, dat hoe langer hoe meer als een hypothec, als een loodzware last op ons politieke denken en handelen is gaan drukken. Het is een vraagstuk, dat ver uitgaat boven hetgeen ons als politieke partijen verdeeld houdt, omdat het over een nationale zaak gaat. Onze bijdrage aan het debat wordt in sterke mate door dit aspect bepaald.

Onze verantwoordelijkheid is groot.

Nieuw-Guinea het te verduren zou krijgen en tevens suggereren, dat een levendige handel in Indonesische schedels niet denkbeeldig is. Een ontstellend luguber grapje, buiten alle proporties in de situatie waarin wij thans verkeren. De Regering zal stellig niet mogen nalaten om dergelijke uitlatingen af te keuren en een herhaling in een of andere vorm te voorkomen.

Tenslotte zullen ook de Indonesische politieke leiders — hoe moeilijk hun dat ook zal vallen — de nodige zelfbeheersing dienen op te brengen. Wij verklaarden reeds eerder in deze Kamer, dat wij een open gesprek met Indonesië noodzakelijk achten, omdat wij de overtuiging zijn toegedaan, dat de kwestie Nieuw-Guinea niet buiten Indonesië om kan en mag worden opgelost.

Ook lieten en laten wij als overweging gelden, dat wij er geen vrede mee kunnen en mogen hebben, dat Nederland en Indonesië in zo'n ernstige conflictsituatie met elkaar verkeren. Wij staan nog op dat standpunt.

Bedreigingen met wapengeweld door Indonesië zijn echter niet bevorderlijk om het door ons zo begeerde gesprek te bereiken.

Onze fractie wordt niet murw gemaakt door wapengekletter. Onze bereidheid tot een gesprek met Indonesië vindt haar grond in andere motieven, waarvan wij ter gelegenheid van de algemene beschouwingen een uiteenzetting hebben gegeven. Motieven die ook vandaag nog hun geldingskracht tenvolle hebben behouden.

Houding A.R. fractie

Onze fractie wil alles doen wat in haar vermogen ligt om mede te werken aan het vinden van verantwoorde oplossingen, die de ontstane impasse kunnen doorbreken; een impasse die reeds geruime tijd bestaat, doch die thans een acuut en dreigend karakter heeft gekregen. Er is over de houding

* * Op één hoop * * gooien

Mr. Biesheuvel heeft zich tijdens zijn repliek in het Nieuw-Guinea-debat terecht verontwaardigd getoond over de visie van „de Volkskrant” en „De Telegraaf” op het A.R.-standpunt inzake het zelfbeschikkingsrecht. Ook de K.R.O.-televisie-commentator Neuman heeft de A.R. woensdagavond met de P.v.d.A. op één hoop gegooid. Nu is dat op zichzelf niet smadelijk, mits men de partijen daarbij recht doet. Genoemde commentator oordeelde dat het zelfbeschikkingsrecht alleen door K.V.P., V.V.D. en C.H.U. overeind gehouden werd. De P.v.d.A. deed dat, volgens hem, niet en „misschien” ook de A.R. niet. Dit nonsens-verhaal kan duidelijk worden weerlegd. De heer Biesheuvel sloot zich namens de A.R.-fractie uitdrukkelijk aan bij de passage uit de brief d.d. 8 december, die de regering aan de voorzitter van de Tweede Kamer richtte en waarin staat dat niet zonder de Papoea's over hun toekomst kan worden beschikt. Als er dan op één hoop gegooid moet worden, dan is het nu wel duidelijk waar de A.R. bij hoort, n.l. bij hen die deze toezegging willen honoreren. Men leze er ook de Partij Conventrede van Dr. Berghuis nog maar eens op na.

Nieuwe taken

HET nieuwe jaar brengt voor onze partij ook de uitvoering van nieuwe taken met zich. Uiteraard zijn de voorbereidende werkzaamheden reeds enige tijd geleden ter hand genomen. De beide belangrijkste nieuwe taken zijn de televisie-uitzendingen, die onze partij met ingang van 13 februari om de zes weken zal verzorgen en de gesprekskringen, die begin 1962 voor het eerst gevormd zullen moeten worden.

Men zal er stellig begrip voor hebben, dat wij op deze plaats nog geen bijzonderheden over dit werk kunnen geven. Deze zullen eerst ter sprake moeten komen in de daarvoor bevoegde partij-organen, te weten de **Organisatie Commissie** en het **Algemeen Organisatie Comité**. De Organisatie Commissie komt op 15 januari bijeen en het Algemeen Organisatie Comité op 24 januari. Dan zal dus de verdere uitvoering van deze activiteiten ter tafel komen.

Maar er is meer dat de aandacht vergt, zoals de **activering van vrouwen door vrouwen**, de **sprekersorganisatie** en niet in de laatste plaats de activiteiten, die op de komende verkiezingen gericht zijn. Hiermee bedoelen wij niet slechts de Prov. Staten- en de gemeenteraadsverkiezingen. Ook de Tweede Kamerverkiezingen 1963 komen zo langzamerhand in zicht.

Het is wel overbodig nu nog op te merken, dat de Organisatie Commissie en het Algemeen Organisatie Comité een volle agenda af te werken krijgen. Dat staat wel vast.

Men kan zich er eveneens van overtuigd houden, dat de vervulling van de taken, die wij hierboven aanduiden (en daarbij denken wij vooral aan de **gesprekskringen**) in 1962 ook heel wat energie van het plaatselijk kader van de partij zal vergen. Wij willen in alle openhartigheid dan ook opmerken, dat het zijn van bestuurslid van een kiesvereniging bepaald geen tam en gemakkelijk baantje is. Dat is het (wanneer het goed werd vervuld) nooit geweest, maar het zal dat in de toekomst minder dan ooit zijn. De k.v.-bestuursleden doen goed zich dat te realiseren.

Natuurlijk schrijven we dit niet neer om af te schrikken. Wij signaleren het slechts om er tijdig weer eens de nadruk op gelegd te hebben. Ook aan het begin van dit jaar zullen er nog wel jaarvergaderingen gehouden worden waar een bestuursleden-verkiezing plaatsvindt. Ons oordeel bij de vervulling van dergelijke vacatures is, dat men de wat oudere leden ook in de besturen der kiesverenigingen niet kan missen. Vanwege hun ervaring en bezonnenheid zijn zij uitermate waardevol. Maar zeker kunnen jonge krachten in de besturen niet worden gemist. Men zegt wel eens, dat die moeilijk te krijgen zijn. Dat zal in veel gevallen best waar zijn. Doch

ook in dit opzicht doet een goed voorbeeld goed volgen.

De ervaring wees vele malen uit, dat, als eerst een begin was gemaakt met het aantrekken van één of meer actieve bestuursleden, de overige jonge leden van de kiesvereniging daardoor als het ware worden geprikkeld om ook mee te doen en zich voor medewerking beschikbaar te stellen.

In dat verband moet ook gewezen worden op het tijdig inhalen van (oud) ARJOS-leden, niet slechts in de kiesvereniging, doch ook in het K.V.-bestuur. Zij hebben dan juist een goede scholing achter de rug en zijn (nog) bereid meteen mee aan te pakken in de partij. Van die bereidheid moet door de k.v.'s meer en meer energig gebruik worden gemaakt.

2052

DE actie gaat voort, ook al werd er hierboven nog niet van ge-
rept. Het totaal van de aanmeldingen bedraagt thans 2052. **Attentie:** In de Nederlandse Gedachten/A.R.-Post-editie van 20 januari worden alle kiesverenigingen vermeld, die tot dan toe tijdens of vlak vóór deze actie 4 of meer nieuwe leden bij ons bureau hebben aangemeld. (In het Oudejaarsnummer heeft het zed-
duiveltje ervan gemaakt: vier of vijf). Haast u dus om ook de „oogst” van uw k.v. vóór 15 januari op deze wijze af te dragen. Met grote kracht moet de actie worden voortgezet. Veel k.v.'s haalden reeds de norm: 1 op 10. Daar werd bewezen, dat dit kan waar men het werk aanpakt. Maar nog veel meer k.v.'s hebben nog geen 10% gehaald, pardon: **aangemeld bij ons bureau.** Wij zijn dus nog niet op het gewenste eind-resultaat. Laat men zich voor dat doel **alsnog inspannen.** Samen aanpakken maakt de taak licht en het doel bereikbaar.

CENTRALE VERGADERINGEN

WIJ herinneren nog even aan de **contact-middag voor vrouwen** in de provincie Groningen op donderdag 11 januari om 14.30 uur in „Het Tehuis” te Groningen.

Op zaterdag 6 januari heeft het Provinciaal Comité Groningen een bijeenkomst in „Het Tehuis” met afgevaardigden der k.v.'s. (Aanvang 14.30 uur).

Eveneens op 6 januari vergadert de Statencentrale Goes in hotel „De Korenbeurs” te Goes om 14.30 uur. Spreker is dr. J. A. H. J. S. Bruins Slot.

Op zaterdag 13 januari komt de Statencentrale Amersfoort bijeen in het Gebouw voor Christelijke Sociale Belangen, Kromme Nieuwe Gracht 39 te Utrecht. Aanvang 14.00 uur. Spreker: mr. W. R. van der Sluis.

Principiële ontrouw?

OVEREENKOMSTIG onze belofte komen wij nu terug op de rest van de stellingen van de heer Knibbe, zoals hij die heeft toegelicht voor de a.r.-kiesvereniging te Valkenburg (Z.-H.). In de eerste serie stellingen bleek een principiële verschil, daar de heer Knibbe zijn ganse betoog ophangt aan het **GELOOF**, dat de maatschappij zich **ONTWIKKELT**, zich ontwikkelt naar **VASTE WETTEN**. Die ontwikkeling hebben wij te aanvaarden, zo nodig te ondergaan, omdat die wetten weer een uitvloeisel zijn van Goddelijke ordinantiën. En wie die ontwikkeling wil stuiten of wijzigen door ingrijpen van b.v. de overheid, maakt zich schuldig aan dirigisme en bedrijft een politiek, die afvallig is. Dat was het eerste deel van het betoog, dat wij principiële hebben bestreden.

Nu komt het tweede gedeelte, de stellingen 7 tot en met 10. Daarbij laten wij stelling 7 rusten, omdat zij geen stelling is, alleen maar een slag in de lucht, waartegen geen verweer nodig is. Er is niets concreets in te vinden.

Dan komen we tot stelling 8. Zij heeft betrekking op een referaat, gehouden voor de Arjos. Wij hebben tegen dat referaat, dat bepaald niet voor rekening van de Arjos komt, maar voor de verantwoordelijkheid van de referent blijft, grote principiële bezwaren. Het referaat gaat uit van de gedachte, dat er een deconfessionalisering van de politieke partijen plaats heeft. Dat wil zeggen, dat er nog wel een zeker christelijk fundament overblijft, maar géén confessionele basis. Nu kan er op dit gebied licht verwarring ontstaan. Wanneer iemand zou willen, dat de A.R.-Partij een kerkelijke belijdenis tot grondslag zou aanvaarden, dan zouden wij dat met klem willen bestrijden. Dat is ook in het verleden nooit het geval geweest. Maar wel heeft de A.R.-Partij haar wortels in de Reformatie. En zij zou geen Anti-Revolutionaire Partij meer zijn, wanneer dat veranderde. Op 10 juni 1961 heeft Prof. Jonker een slotwoord gesproken op de Buitengewone Deputatenvergadering. Daarin heeft hij duidelijk aangewezen, wat de grondslag is van onze partij. Daarin wordt het woord confessie niet genoemd. Maar heel het betoog is ontsprongen aan de beginselen, aan het belijden van de Hervorming.

AFGEZIEN hiervan evenwel is herhaaldelijk van A.R. zijde uitgesproken, en met grote nadruk uitgesproken, dat wij geen C.D.U. van Rooms-Katholieken en Protestanten willen als in Duitsland. Het referaat, waartegen dr. Knibbe evenals wij bezwaren heeft, is in geen enkel opzicht gezaghebbend voor de A.R.-Partij.

Maar dan komt de negende stelling. Daarin wordt gezegd, dat Dr. Berghuis heeft toegegeven en als een bestaand feit aanvaard, dat de A.R.P. (en de Gereformeerde gezindte in het algemeen) zich ontwikkelt **TEGEN DE LIJN IN**, die Dr. A. Kuyper ons heeft gegeven.

Dit is een onjuiste weergave van wat Dr. Berghuis heeft gezegd. Hij heeft **GECONSTATEERD**, dat „in onze tijd ook de zgn. oude organisaties-stijl-Kuyper op allerlei punten bezig zijn hun typisch Gereformeerde karakter te verliezen. Symptomen daarvan ziet men in de Gereformeerde Kerken, in de Vrije Universiteit, bij het middelbaar onderwijs en in zekere zin ook in onze eigen partij.”

Daar staat uitdrukkelijk de zgn. **OUDE ORGANISATIES-STIJL-KUYPER**. Die zijn op allerlei punten bezig het typisch Gereformeerde karakter te verliezen.

HOE dit precies moet worden verstaan, is niet iedereen duidelijk. Maar in elk geval is niet bedoeld, de erfenis van Kuyper naar haar inhoud te verloochenen of tegen de lijn van Kuyper in te gaan. Want aan dit verwijzen naar een wijziging op het gebied van de **OUDE ORGANISATIES-STIJL-KUYPER** gaat iets vooraf, dat we hier heel duidelijk naar voren willen brengen, omdat het beslissend is en het standpunt en de positie van de A.R.-Partij weergeeft. Dat gedeelte luidt aldus:

De Nederlands-Reformatische levens- en volksuiting, zoals die onder invloed van Groen van Prinsterer, maar structureel vooral onder die van Kuyper, en gedragen door de gereformeerde gezindte op politiek terrein gestalte heeft gekregen in de Antirevolutionaire partij, vertegenwoordigt ongetwijfeld naar belijdenis, geestesmerk en stijl een duidelijk eigen element in het Nederlandse protestantisme, dat in het verleden op allerlei terrein een aparte organisatorische gestalte heeft gekregen en dat, naar zijn **INHOUD**, ook voor de toekomst van blijvende en stuwende waarde is, wanneer het bij de voortduur innerlijk wordt beleefd en zijn gelding behoudt.

DAAR staat helemaal niet, dat de A.R.P. zich ontwikkelt **TEGEN DE LIJN IN**, die Dr. Kuyper heeft gegeven. Daar wordt gezegd, dat de Nederlands-Reformatische levens- en volksuiting ook voor de toekomst van blijvende en stuwende waarde moet zijn.

Er wordt alleen op gewezen, dat **DE ORGANISATIEVORM** niet exclusief door deze gedachte behoeft te worden bepaald, met een verwijzing naar het C.N.V., de N.C.R.V. enz.

Wanneer dr. Knibbe op deze belangrijke punten een gesprek met dr. Berghuis wil, dan is dat best. Wij hebben er in de partij allerminst behoefte aan, dat een soort „toeleiding” spreekt en dat daarmee de discussie is afgesneden. Misschien was dat in de dagen van Kuyper wel eens teveel het geval en hebben we daardoor soms spanningen gekregen in die tijd, die bij meer mogelijkheden tot gesprek en discussie hadden kunnen worden voorkomen. Maar zulk een situatie is er vandaag niet en behoort er ook niet te zijn. En een discussie tussen dr. Knibbe en Dr. Berghuis over wat blijft en wat verandert, over inhoud en organisatorische gestalte, kan zeer vruchtbaar zijn. Maar dan moet dr. Knibbe niet beginnen in een stelling, waarin een zorgvuldige, goed afgewogen formulering mag worden verwacht, een volkomen vertekend beeld te geven van wat in werkelijkheid is gezegd.

En nu komen we tot de laatste stelling. Daar staat iets in van wat van anderen op moet gebeuren. Vandaar moet de absolute eis worden gesteld, dat de leiding van de partij de aloude beginselen zal handhaven.

WIJ verwijzen hier nogmaals naar de rede van Prof. Jonker. Prof. Jonker wijst op verwijten van twee kanten. Sommigen zeggen, dat beginsel en Evangelie elkaar niet verdragen. En dat formulering van christelijke beginselen, onveranderlijke beginselen dus onmogelijk is. Anderen klagen, dat wij niet vasthouden aan de oude leer en komen met een gewijzigd program en zo een compromis sluiten met de tijd.

Ons antwoord is, aldus Prof. Jonker: ons geloof in het Woord Gods als een blijvend licht voor alle eeuwen en culturen enerzijds en als een actuele sprake in de concrete situatie van het heden anderzijds.

Daar is in één zin gegeven het heerlijke, het riskante, het verantwoordelijke, het menselijk-gebrekkige van elke formulering van christelijk politieke beginselen. Het blijft mensenwerk. Maar wij hebben het profetisch Woord, dat zéér vast is. Het schijnt als een licht in een duistere plaats. Die vastheid en beweeglijkheid is onze ruimte, onze verantwoordelijkheid en als we niet ootmoedig blijven luisteren, ook ons risico.

WANNEER dr. Knibbe ons wijst op bedenkelijke symptomen, dan willen wij daar graag over praten. Wij zijn ook allerminst blind voor gevaren, die ons bedreigen. Wanneer iemand zou zeggen: de A.R.-Partij wordt als partij, gezien haar loslaten van de oude lijn, met de dag meer acceptabel voor Prof. Van Niftrik, dan zou dat ook voor ons betekenen een doodvonnis over onze partij. Maar wij zijn er van overtuigd, en de ervaring bevestigt ons dat elke keer, als wij met onze leden spreken, dat de harten warm worden en de gloed weer voelbaar, zodra het gaat om een appél op de krachten der Reformatie, zodra het belijden, dat naar zijn inhoud een blijvende en stuwende waarde heeft, doorklinkt in ons getuigenis. En dat bewaart ons voor pessimisme. Onze A.R.-mensen zijn mondige mensen en ze zijn niet van gisteren. Ze zijn niet bereid, het beste van het verleden van de partij en de zegen, ons daarin geschonken, te verloochenen.

EN over vele dingen zal een open gesprek mogelijk zijn. Werkelijk een open gesprek.

Aan dat gesprek zal ook dr. Knibbe op constructieve en vruchtbare wijze kunnen en moeten deelnemen, mits hij niet uitgaat van onbewezen en slecht gefundeerde en principiële aanvechtbare stellingen, zoals hij nu doet. Het spijt ons voor hem, maar het was een gemakkelijke taak, dat laatste aan te tonen.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), G. A. Kieft, J. W. Ooms, mr. W. R. van der Sluis, J. D. Troostheide, G. J. H. Griffioen (secretaris):

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage, telefoon (070) 631023 en 112138, giro 89673.

ADRES VOOR ADVERTENTIES: Botenmakersstraat 45, Zaandam, telefoon (02980) 63224.

ABONNEMENTSPRIJS f 6,50 per jaar, f 3,25 per half jaar Giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4,— per jaar. LOSSE VERKOOP f 0,20

STELLINGEN VAN DR. KNIBBE

7. Op tal van andere wijzen heeft de A.R.P. haar grondbeginselen verloochend en compromissen gesloten, om daarna het compromis als uitgangspunt te nemen. Op deze wijze heeft de A.R.P. zelve haar deugdelijke beginselen in diskrediet gebracht en daarmee de energie in de partij gedood.

8. Dit alles heeft tot gevolg gehad, dat de Arjos zijn eigen brochure op zijn jaarvergadering door een aan de V.U. aangestelde wetenschappelijke medewerker heeft kunnen laten verdedigen, waarin als toekomstbeeld wordt gesteld dat de A.R.P. zou kunnen opgaan in een centrumpartij, waarin de rooms-katholieken de leiding zouden hebben. Op de Leidse Arjos heeft op 16 november 1961 deze gedachte eveneens gespeeld. Als de jongeren in de partij zo oordelen is de ondergang van onze A.R.P. inderdaad nabij.

9. Op het partijconvent van 28 oktober 1961 heeft de voorzitter van de A.R.P. dr. Berghuis, toegegeven en als een bestaand feit aanvaard, dat de A.R.P. (en de Gereformeerde gezindte in het algemeen) zich ontwikkelt tegen de lijn in, die dr. A. Kuyper ons heeft gegeven. Ook daardoor verliest de A.R.P. haar bestaansrecht en is zij thans volgens prof. Van Niftrik, rijp om met de C.H.U. te worden verenigd.

10. Redding van de a.r.-beginselen en van de A.R.P. is momenteel alleen mogelijk als van onder op aan de leiding van de partij de handhaving van de aloude beginselen als absolute eis wordt gesteld. Alleen dan kan de A.R.P. haar roeping tegenover God, haar eigen leden en het Nederlandse volk als geheel naar behoren vervullen.

A.R. stem in het Nieuw-Guinea-debat

• Vervolg van pag. 1

gerings-plan dat ook niet doet en formeel gesproken is dat ook zo. Maar ik meen, dat het Nederlands verantwoordelijkheid is dit punt zelf te onderzoeken en, als er iets in mocht zitten, daarover zelf met de bevolking van Nieuw-Guinea overleg te plegen.

Wij mogen dit volk niet aan zichzelf overlaten, dan nadat wij een uiterste poging hebben gedaan om het niet in de toekomst te belasten met de gevolgen van een conflict tussen Nederland en Indonesië. Ik hoop, dat de verantwoordelijke leiders der Papoea's zich thans reeds ervoor zullen weten te hoeden om bij hun eigen standpuntbepaling inzake de toepassing van de zelfbeschikking deze bij voorbaat te beperken tot een eng en wellicht onwerklijk nationalisme, waardoor zij zichzelf de mogelijkheid van eventuele toekomstige bewegingsruimte zouden ontnemen. Een actie voor eigen wapen, vlag, volkslied enz. is aantrekkelijk, maar zij lijkt mij toch voorbarig."

Wij zullen trouwens vooral in de huidige situatie ook hier in de Kamer ons ervoor moeten hoeden dat wij niet theoretisch en abstract met het zelfbeschikkingsrecht gaan sollen. Wij moeten trachten er concrete inhoud aan te geven, zoals de heer Bruins Slot dat bij de algemene beschouwingen heeft trachten te doen. Wij zullen ook hier doel en middel moeten onderscheiden.

Onze verantwoordelijkheid richt zich primair op het doel, dat is het bevorderen van het welzijn van de Papoeabevolking. Daar gaat het aller-eerst om. Het zelfbeschikkingsrecht is naar ons inzicht geen doel maar slechts een middel, dat alleen zinvol kan worden gehanteerd als het dienstbaar wordt gemaakt aan het beoogde doel: het welzijn van de bevolking van Nieuw-Guinea. Naar ons inzicht is deze onderscheiding tussen doel en middel tot dusverre in en buiten de Kamer onvoldoende of vaak in het geheel niet in het oog gehouden.

In de brief van de Minister-President van 8 december wordt uiteraard ook over het zelfbeschikkingsrecht gesproken. De brief spreekt van een belofte, nl. dat buiten de bevolking van Nieuw-Guinea om niet over haar toekomst zal worden beschikt. Ik kan mij met die formulering verenigen. Maar na het doen van deze uitspraak zullen wij onmiddellijk in het geweer moeten komen om de Papoeabevolking duidelijk te maken, welke praktische mogelijkheden en onmogelijkheden voor zelfbeschikking thans aanwezig zijn. Een advies van de Nieuw-Guinea Raad, dat gebouwd is op illusies kan veel onheil stichten, niet in de laatste plaats voor de Papoeabevolking zelf. Wat stelt de Regering zich voor daaraan te doen en dan op heel korte termijn?

In de brief aan de Kamer merkt de Minister-President terecht op dat een vrije keuze omtrent eigen toekomst (van de Papoeabevolking) wel overwogen dient te zijn en gebaseerd moet zijn op een duidelijk inzicht in de mogelijkheden en consequenties daarvan. Het zou van belang zijn, als de Regering zich over dit belangrijke punt wat concreter kon uitdrukken, wanneer zij straks aan het woord komt. Zijn bv. de verschillende mogelijkheden en onmogelijkheden reeds geanalyseerd?

Het gaat hier om een urgente zaak, vooral omdat Nederland een grote verantwoordelijkheid draagt om de Papoea-bevolking hierover voor te lichten. Zonder dat zou de Nieuw-Guinea Raad zich niet verantwoord over zelfbeschikking kunnen uitspreken. Voornamelijk daarom gaat het hier om een zaak van acuut belang.

Tenslotte wil ik spreken over de

*** Manie

De heer De Kadt, een der links georiënteerde leden van de fractie van de Partij van de Arbeid heeft getoond een manie te hebben.

Naast zijn activiteiten gericht op het weggijgen van het kabinet-De Quay, heeft hij nog een andere poging ondernomen zijn wegjaag-lust bot te vieren.

Zijn fractieleider namelijk is volgens hem eigenlijk niet de juiste man op de juiste plaats.

Weg er mee!

Tijdens het jongste debat over het probleem Nieuw-Guinea is van een derde activiteit op dit gebied gebleken.

Hij nodigde mr. Biesheuvel uit om samen met hem nu maar mr. Luns weg te jagen.

Waar een manie al niet toe leiden kan.

houding indertijd van de anti-revolutionaire fractie, het derde punt van kritiek. Ik stel er prijs op ook hiervan nog iets te zeggen, nu wij het voorrecht genieten ook de Minister van Buitenlandse Zaken in ons midden te hebben. Waarom hebben wij juist op dat ogenblik onze wens tot een gesprek met Indonesië naar voren gebracht? Een stoot onder de gordel van het Kabinet-De Quay oordeelde de heer Burger met de zo genuanceerde wijze van uitdrukken, hem eigen. Wij van onze kant noemden het regeringsvoorstel een plan van allure; wij zagen er veel goeds in en wij hebben dat ook tot uitdrukking gebracht. Van meet af aan leefde in onze kringen echter het besef, dat het plan-Luns op een centraal punt te kort schoot. Wij signaleerden er een zwakke plek in. In het voorstel had de Regering verzuimd, daarin eigener beweging een plaats voor Indonesië in te ruimen. De gelegenheid tot een bilateraal contact tussen Nederland en Indonesië bood het regeringsvoorstel naar onze mening helaas niet. Wij hebben het eenvoudigweg tot onze politieke plicht gerekend daarop te wijzen. Het zou struisvogelpolitiek geweest zijn, als wij anders hadden gehandeld. Het debat in de Verenigde Naties heeft ons slechts kunnen sterken in onze mening, dat wij het indertijd bij het rechte eind hadden.

Nieuwe beleidslijn

Ik heb al eerder betoogd, dat een analyse van het V.N.-debat geen na-kaarten is, dat verder weinig zin zal hebben met het oog op de toekomst. Het tegendeel is het geval. Dat blijkt ook uit de brief van de Minister-President van 8 december. Daarin wordt toch immers uit het V.N.-debat de conclusie getrokken, dat de Regering wenst voort te gaan op de ingeslagen weg (zelfde formulering als gebezigd door de heer Schürman op 27 november in de V.N.), namelijk internationalisatie.

Nogmaals zij gezegd, dat het hier gaat om een resolutie, die minder behelst dan het plan-Luns, en waarmee onze V.N.-delegatie zich akkoord heeft verklaard. Met deze akkoordverklaring nam de delegatie zelf reeds genoegen met minder dan het eigen plan. Het lijkt dan ook niet logisch om later — na het debat — weer geheel op de oude stellingen terug te vallen.

De verwerping van de Brazzaville-resolutie, de houding van onze delegatie tegenover deze resolutie, het niet in stemming brengen van de Nederlandse resolutie, wijzen er alle op, dat Nederland niet zonder meer op de ingeslagen weg kan voortgaan. In dit verband wijs ik ook op de reeds eerder door mij geciteerde rede van de Amerikaanse V.N.-vertegenwoordiger, de heer Bingham, die op 22 november verklaarde, dat het Nederlandse voorstel in onvoldoende mate erkend had „the intense Indonesian interest in the territory”.

Nadien heeft de Amerikaanse Regering belangrijke stappen ondernomen om tot het door ons bedoelde gesprek te geraken.

Het nadere Kabinetsberaad in de dagen voor Kerstmis, het telegram aan de secretaris-generaal van de V.N. en de regeringsverklaring van vandaag, bevestigen, dat het Kabinet thans heenkooerst naar een nieuwe beleidslijn in de kwestie Nieuw-Guinea, die naar ons inzicht voortvloeit uit het V.N.-debat, en wel een gesprek met Indonesië. Gezien het standpunt, dat wij reeds bij een eerdere gelegenheid hebben ingenomen, ligt het voor de hand, dat wij deze koers van het Regeringsbeleid toejuichen. Dat het Kabinet, ondanks een andere waardering van het V.N.-debat dan wij redelijk, verstandig en logisch achten, tenslotte tot deze andere koers is gekomen, kan ons slechts verheugen. Indien het Kabinet deze koers dan ook metterdaad volgt, willen wij ons daartegenover welwillend opstellen.

Hieraan willen wij van onze kant echter gaarne enkele opmerkingen verbinden.

Indien wij onze steun toezeggen, gaan wij er allereerst van uit, dat het Kabinet als geheel en de Minister van Buitenlandse Zaken, wiens verantwoordelijkheid de Nieuw-Guinea-kwestie speciaal raakt, in het bijzonder de nieuwe beleidslijn met grote ernst en voortvarendheid volgt. Het spreekt verder voor zich, waar het hier een groot nationaal probleem betreft, dat de verantwoordelijkheid voor de gang van zaken op het gehele Kabinet rust. De opstelling van de bewindslieden vandaan achter de Regeringstafel, on-

der leiding van de Minister-President, illustreert dat terecht reeds.

Wij willen vervolgens niet nalaten de hoop uit te spreken, dat in de komende tijd het Kabinet zin voor de werkelijkheid zal tonen en ook een nuchtere kijk op steeds weer nieuwe politieke situaties die zich op internationaal terrein voordoen.

Na mijn zakelijk-kritische beschouwing over het blijmoedig optimisme van het Kabinet over de afloop van het V.N.-debat, zal deze opmerking van mijn kant wel begrijpelijk zijn.

In de derde plaats zijn wij van mening, dat ook in het toekomstig beleid onze verantwoordelijkheid voor het belang en het welzijn van de Papoeabevolking richtinggevend moet blijven. Inderdaad zullen wij in Nederland niet buiten de bevolking om over haar toekomst kunnen beschikken. De brief van de Minister-President stelt dat terecht vast. Dat gold op 8 december. Het geldt ook nu.

Ten vierde zijn wij van oordeel, dat de Regering, voorzover dat in haar vermogen ligt, moet streven naar een herstel van onze betrekkingen met Indonesië.

In de huidige situatie — en dat is mijn 5e punt — zou naar onze mening het Kabinet op de kortst mogelijke termijn dienen te volvoeren, wat wordt aangegeven in de brief van de Minister-president en waarover ik reeds eerder sprak: De inwoners van Nieuw-Guinea een duidelijk inzicht te verschaffen in de mogelijkheden en consequenties van een vrije keuze. Kabinetsberaad hierover is, naar het ons voorkomt, bijzonder urgent. En even urgent is, dat de mogelijkheden en onmogelijkheden snel en terdege worden onderzocht en ter kennis worden gebracht van de Nieuw-Guineeraad en de bevolking van Nieuw-Guinea. Nederland draagt een grote verantwoordelijkheid voor de keuze van de Papoeabevolking. Aan die verantwoordelijkheid moeten wij nu uitvoering geven.

Wij achten het thans niet opportuun om onzerzijds in nadere beschouwing te treden over een gesprek met Indonesië. Wij verklaarden ons destijds voorstanders van rechtstreeks bilateraal contact. Sedertdien ligt de situatie weer anders. Het onttrekt zich aan onze beoordeling, aan welke vorm van gesprek op dit ogenblik de voorkeur moet worden gegeven. Het belangrijkste is, dat er een gesprek komt; de wijze waarop dit moet en kan gebeuren is een zaak die de Regering thans moet beoordelen. Wel willen wij de hoop uitspreken, dat het bij inschakeling van een derde partner te gelegener tijd weer kan komen tot een bilateraal en rechtstreeks contact met Indonesië, dat ruimte biedt om alle zaken die beide landen verdeeld houden, met elkaar te bespreken.

Enkele problemen

Ik wil mijn bijdrage tot dit debat niet beëindigen zonder enkele andere problemen, die nauw verband houden met het grote geheel, te bespreken. Problemen, die óók belangrijk zijn, omdat zij het interne Nieuw-Guinea-beleid raken.

De begroting van dit gebiedsdeel 1962 houdt meerdere constructieve plannen in zich, die het oog hebben op een verdergaande lotsverbetering van de Papoea. Met name de plannen, die betrekking hebben op het sociale en het culturele (in de ruimste zin genomen) vlak. Ook in economisch opzicht zijn er plannen waarmee reeds vroeger een begin van uitvoering is gemaakt, die noodzakelijk tot verdere uitwerking moeten komen. Ik geloof, dat dit kabinet in zijn taak tekort zou schieten indien zij, hangende de externe problematiek (die niet per se in een korte tijd

zullen kunnen worden opgelost) haar aandacht hierover zou doen verslapen, in afwachting van deze oplossing.

Wij, mijn politieke vrienden en ik, menen dat moet worden voorkomen, dat de ontwikkeling van Nieuw-Guinea naar een hoger niveau sterk wordt vertraagd. Het is zonder meer duidelijk, dat remmende factoren buiten onze wil zich onherroepelijk zullen voordoen. Het dient de hartelijke wens te zijn van het Kabinet, die remmende factoren zoveel mogelijk uit te schakelen. En dan naar die hartelijke wens te handelen.

In het bijzonder zal noodzakelijk zijn, dat aan de voorlichting in Nieuw-Guinea zelf in de komende weken bijzonder zorg en aandacht wordt geschonken. Van de ambtenaren-papoea's, Nederlanders (waaronder de maatschappelijke Nederlanders) — daar zal in de komende tijd uiteraard veel worden gevraagd van hun lichamelijke en vooral van hun geestelijke krachten. Ik zou haast durven stellen, dat van hen — in een voor hen ongewisse tijd — dikwijls een bovenmenselijk plichtsbesef en verantwoordelijkheidsgevoel zal worden gevergd. Overigens ben ik ervan overtuigd, dat zij dit zullen kunnen opbrengen!

Rechtspositie ambtenaren

Hiermee kom ik aan een ander probleem. Sinds jaren zijn vanuit mijn fractie pleidooien gehouden voor een spoedige, afdoende regeling van de rechtspositie van de in Nieuw-Guinea dienende ambtenaren. Deze aandrang vloeide voort uit een streven, dat gericht is op de gerechtvaardigde persoonlijke belangen van de in Nieuw-Guinea in ambtelijk verband te werk gestelden.

In het verleden was er dus reeds een dringende noodzaak tot het creëren van een redelijke zekerheid voor en een waarborging van die eigen belangen. Deze noodzaak is groter geworden na de gedane voorstellen ter algemene vergadering in de V.N. Thans, in de situatie van heden, wordt die noodzaak bepaald bijzonder urgent. Het reeds toegezonden ontwerp tot instelling van een Bijstandskorps (W.O. nr. 6502) is blijkens het voorlopig verslag door praktisch de gehele Kamercommissie, in de situatie van toen, te licht bevonden. Het aan de Kamer toegezonden antwoord komt aan de geuite kritiek praktisch in geen enkel opzicht tegemoet. Genoemd ontwerp is vandaag blijkens onvoldoende, omdat de huidige situatie niet langer klopt op die, waaraan het W.O. is uitgegaan. Volop tijd om een wettelijke regeling voor te bereiden is er nu niet naar mijn oordeel. Hier is haast nodig!

Onder de huidige omstandigheden is het niet slechts gewenst, maar onvoorwaardelijk noodzakelijk, dat aan deze ambtenaren een positieve materiële garantie wordt toegezegd.

De beide vakorganisaties in Nieuw-Guinea — de ARKA en het CWNG — hebben eenstemmig t.a.v. deze garantie minimale wensen aan de Regering kenbaar gemaakt. Naar verluid geheel in overeenstemming met de zienswijze van de Gouverneur. In het belang van het geheel moet verdere ontreding bij de ambtenaren worden voorkomen. Ik weet, dat zij volop hun medewerking zullen blijven verlenen de groeiende ontwikkeling mede te helpen realiseren maar zij mogen, als het gaat om een rechtvaardige regeling van hun rechtspositie thans door het Kabinet niet in het ongewisse gelaten blijven.

Zij hebben er recht op concreet te weten, waar zij aan toe zijn in de snelle ontwikkeling van vandaag.

Van dit Kabinet mag toch worden verwacht, dat zij in dit debat aandacht schenkt aan een spoedige oplossing van het reeds zo lang hangende dringende vraagstuk.

Ik ben hiermede gekomen aan het einde van mijn betoog. Een van de leden van mijn fractie zal nog een korte verklaring afleggen, omdat hij ter zake van enkele facetten van mijn betoog een afwijkende mening heeft.

Namens mijn gehele fractie echter wil ik niet nalaten, de Regering en in het bijzonder de Minister-President en de Minister van Buitenlandse Zaken toe te wensen, dat zij de kracht en de wijsheid zullen ontvangen voor het volvoeren van de moeilijkste taak, waarvoor het Kabinet-De Quay zich thans ziet gesteld.

Droeg u reeds een steentje bij voor de actie „Eén op tien?”

Nieuw-Guinea-debat in de Tweede Kamer

DE president van Indonesië heeft het noch de Nederlandse regering, noch het Nederlandse volk gemakkelijk gemaakt deze week.

Een symptoom: Toen minister De Quay het regeringsbeleid inzake Nieuw-Guinea bekend maakte en de Tweede Kamer hierop in het algemeen welwillend reageerde, beschuldigde Soekarno Nederland van koppigheid en verklaarde, dat hij niet zou nalaten te reageren op Nederlandse agressie.

Bovendien viel uit de rede van minister De Quay op te maken, dat Soekarno nog steeds niet had geantwoord op de dringende vredesoproep die was uitgegaan van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties — hoewel Nederland daarop gunstig had geëcgeerd.

De heer Biesheuvel (A.R.), wiens rede overigens vrijwel in zijn geheel in dit nummer is opgenomen, heeft op deze houding kritiek geleverd. Dreiging met wapenen is nu niet direct bevorderlijk voor een eerlijk en open gesprek.

En zo voegde hij er aan toe: „Dat is ook beslist niet de reden waarom wij toch pleiten voor een tweezijdig, zonedig en driezijdig gesprek.

Deze reden is deze: het is niet waarschijnlijk de Papoea's blij te maken met een bepaald goed, waarvan van te voren vaststaat dat het een onwerkkelijk goed is. In wezen gaat het om het welzijn van de Papoea. Dat is het doel. En als het recht tot zelfbeschikking daartoe een middel is, dan moet dit sterk worden bevorderd. Het is echter niet rechvaardig bij de Papoea's illusies te wekken over wat mogelijk is en wat niet.

Bovendien heeft na 2 oktober de ontwikkeling der gebeurtenissen niet stil gestaan omdat het voorstel van de Minister van Buitenlandse Zaken, de heer Luns de vereiste meerderheid niet kon halen.

Wat bij dit debat in de V.N. wel nadrukkelijk kwam vast te staan was de wens van de staten der wereld, Indonesië in te schakelen bij het gesprek over de verdere toekomst van Nieuw-Guinea.

Geen details

MINISTER De Quay kon uiteraard geen gedetailleerde mededelingen doen van het nieuwe regeringsbeleid, dat, zoals hij stelde, in de lijn van de kabinetspolitiek lag. Weliswaar een vernieuwing, maar één die past in een voortzetting van de gevulde beleidslijn.

De regering is ook a de dreigende redevoering van Soekarno niet de weg ingeslagen van inschakeling van de Veiligheidsraad.

Na ernstig de situatie overwogen te hebben meende dit kabinet dat er nog mogelijkheden aanwezig waren om tot een vreedzame regeling te komen.

Een oplossing die verenigbaar is met de regeringsverantwoordelijkheid en zo mogelijk ook aanvaardbaar voor Indonesië leek nog niet uitgesloten.

Thans streeft de regering naar onderhandelingen in breder verband.

Veel uitvoeriger kon de regering over dit punt niet zijn omdat er diepgaand overleg heeft plaatsgevonden en nog plaats vindt met andere mogelijkheden.

Nederland heeft geen diplomatiek contact meer met Indonesië: het is door Indonesië zelf verbroken.

Daarom is diplomatiek contact met andere mogelijkheden noodzakelijk!

Over en weer zijn de resultaten van deze lopende contacten nog niet geheel rond, zodat enig stilzwijgen noodzakelijk is om die resultaten niet in de waagschaal te stellen.

Eén ding is duidelijk genoeg

KORT en zakelijk deelde de heer De Quay mee, dat Nederland bereid is bij het aangaan van het gesprek (al of niet met een derde — dat werd voorlopig in het midden gelaten — niet als voorwaarde zou stellen, dat Indonesië het internationale beginsel der zelfbeschikking zou erkennen.

Wel gaf hij de verzekering dat de regering het belang van de Papoea-bevolking bij die besprekingen allereerst voor ogen zou houden.

Hij hoopte („Naar redelijkheid mag worden verwacht“ aldus de minister-president), dat Indonesië vooraf aan Nederland evenmin bepaalde voorwaarden zou stellen.

Geen debat van fractieleiders

MET name de Tweede Kamer was bijzonder benieuwd naar hetgeen de

heer Burger (P.v.d.A.) zou gaan zeggen. Men wist dat de fractievoorzitter van de Partij v. d. Arbeid het woord zou voeren in tegenstelling tot de andere fracties, die hun buitenlandse deskundigen in het veld hadden gestuurd.

De reden voor dit laatste zal wel gelegen zijn in het feit, dat de voorzitters van deze fracties volledig de tijd wilden hebben om nauwlettend te luisteren en om doorlopend de vinger bij de pols te kunnen houden.

Dit laatste is in bijzondere omstandigheden altijd dringend noodzakelijk. Een van de dagbladen schreef al: „Als er nu maar geen verkeerde manoeuvres worden gemaakt van welke kant ook, dan zal de Kamer het vernieuwde beleid willen steunen“.

IN de rede van mr. Burger (P.v.d.A.) waren enkele zaken zeer opvallend. Hoewel hij op 3 oktober namens zijn fractie — waarvan bekend is dat een groot deel het met zijn algemene beschouwingen op die datum niet eens was — verklaarde achter het plan Luns te staan verkeerde die rede thans vrijwel in het tegendeel. Hij construeerde nu de zaak zo dat hij toen al op diverse negatieve factoren in het plan-Luns had gewezen. Toen al zich had afgevraagd of minister Luns wel de juiste man was dit beleid te voeren.

Nu, aldus mr. Burger, bleek toch wel

Prof. dr. J. E. de Quay

dat hij het bij het goede eind had gehad: het plan was mislukt.

Nu blijkt, dat de door hem aangewezen fouten de oorzaak waren van het huidige conflict!

Dit doet toch wel merkwaardig aan: als hij toen inderdaad reeds had voorzien hoe dit beleid zou uitpakken, is het toch van een oppositie onverantwoordelijk met een plan waarin zoveel fouten zitten die vele risico's meebrengen, akkoord te gaan. Niets te hebben onderhouden om een dergelijk plan te verhandelen.

Een tweede bijzonderheid is, dat de leider van de oppositie een der zeer weinigen was, die het zelfbeschikkingsrecht van de Papoea's inperkte ten bate van Nederland. Het is een Nederlands belang, dat de Papoea's kiezen voor Indonesië!

Over een concreet rekening houden met de bevolking van Nieuw-Guinea sprak hij niet.

Trouwens, de voorzitter van de Partij van de Arbeid, oud-minister Suurhoff had dit eigenlijk al onmogelijk gemaakt door zijn radio-rede: overdracht aan Indonesië.

Hij — de heer Burger — wilde weliswaar geen afbreuk doen aan het zelfbeschikkingsrecht, maar het Nederlandse belang stond voorop.

Duidelijk stelde hij dat er onderhandeld moest worden. Onderhandeld met Indonesië vanuit de veronderstelling dat haar standpunt: „de soevereiniteit behoort bij Indonesië“ voor Nederland noch voor de Papoea bezwaarlijk behoort te zijn.

Een derde bijzonderheid was zijn aanbod om te komen tot een nationaal kabinet, dat tot centrale doelstelling heeft gekozen het vraagstuk van Nieuw-Guinea op korte termijn langs vreedzame weg op te lossen.

Net alsof de Partij van de Arbeid zelf niet jaren met dit probleem heeft geworsteld! En er niet uit kon komen, vanwege verschil van inzicht in eigen boezem! Zodat tenslotte het probleem in de ijskast (de opbergplaats van deze partij voor moeilijke zaken) terecht kwam, totdat een kabinet van een andere structuur — het kabinet De Quay — dit probleem trachtte serieus tot een oplossing te brengen. Intern zowel als extern.

Dit aanbod van de oppositie kon in de Kamer geen waardering oogsten. Zeker niet, nu zelfs uit eigen kring het

geluid hoe langer hoe sterker wordt gehoord dat de oppositie van de P.v.d.A. volkomen faalt.

Moet een falende oppositie in staat worden geacht enige versterking van betekenis te kunnen leveren?

Overigens, bij de intrede in een nationaal kabinet zou ook het overige deel van het beleid wel geheel moeten worden omgebogen!

Immers uit de begrotingsbehandelingen, vanaf 1959, heeft men van de zijde van de P.v.d.A. duidelijk laten blijken dat er maar weinig van dit beleid deugt.

Neen, het aanbod van mr. Burger is in wezen een afleidingsmanoeuvre en in deze situatie een teken van innerlijke zwakte.

Daarom is de houding van de P.v.d.A. eigenlijk een gewrongen houding te noemen. Een grote mate van overeenstemming was aanwezig met het regeringsbeleid. Maar meewerken, constructief meewerken was er weer niet bij.

Omdat de P.v.d.A. dit kabinet niet in staat achtte de kwestie Nieuw-Guinea tot een spoedige vreedzame oplossing te brengen.

Zij wisten te voren hun handen in onschuld.

„Als het niet goed gaat dan zijn niet wij, maar dit kabinet aansprakelijk.“ Gemakkelijker kan het eigenlijk niet.

Na Romme

DE K.V.P.-fractie zat ietwat moeilijker dan bij voorbeeld de A.R.-fractie. Bij de algemene beschouwingen op 3 oktober wilde de K.V.P. nog van een open gesprek met Indonesië niet weten. Men had daarom kunnen verwachten, dat de rust in de Kamer tijdens de rede van mr. Burger gehandhaafd zou blijven bij de toespraak van mr. Blaisse (K.V.P.).

Maar de voorzittersshamer moest er bij te pas komen om die rust te herstellen.

Toch was de rede namens de K.V.P. de moeite van het aanhoren waard. Mr. Blaisse kwam tot de conclusie, dat het plan-Luns toch fouten in zich bleek te hebben.

Indonesië was er buiten gebleven en oriëntering van de Papoea's was ook achterwege gebleven.

Maar hoe het zij, de besluiten genomen in de vergadering van de V.N. blokkeerden de weg van internationalisatie.

Het zou onjuist zijn nu te „freewielen“ naar een volgende V.N.-vergadering.

Daarvoor is de huidige situatie te dreigend. Het conflict moet worden opgelost, maar dan toch wel zonder gejaagdheid en zeker zonder geprikkeldheid. Op die manier kan het alleen maar fout gaan.

Evenals mr. Biesheuvel (A.R.) pleitte hij voor een horen van de Papoea's voor een eventuele overgang naar Indonesië.

De bevolking spreke zich uit over haar eigen status. Weliswaar behoeft het gehele Papoea-volk zich niet uit te spreken — alleen een elite.

En dat laatste kon hij van de Nieuw-Guinea-raad in zijn huidige samenstelling niet zeggen. Het liefst zag hij een gesprek gevoerd waarbij een derde was betrokken. Vanwege de neutrale leiding en vermoedelijk ook om het gesprek op gang te brengen.

Inderdaad zal dit niet zo gemakkelijk gaan, omdat al maanden en maanden Indonesië eenzijdig de diplomatieke betrekkingen heeft verbroken. Men moet weer op gang komen.

Toch wilde zelfs mr. Blaisse geen directe opnemings van Papoea's in de delegatie. Wel vroeg hij voorlichting ten behoeve van de bevolking.

Typisch was de reactie van de Volkskrant (K.V.P.): „Wij vertrouwen er op, dat de regering aan haar doel zal vasthouden. Maar hiervoor is steun van derden onontbeerlijk. Zolang niet duidelijk het tegendeel blijkt, hebben de Papoea's er recht op ons aan de gedane belofte te houden“.

Dat is wel iets anders dan de K.V.P.-fractie bepleitte!

Regeringsgetrouw

ALS er een is wiens bijdrage ietwat tegenviel, dan was dat de rede van de heer Van de Wetering (C.H.U.).

Hij was de enige in de rij van sprekers die zich niet uitdrukkelijk uitliet over de zelfbeschikking van de Papoea's.

Zijn steun voor dit vernieuwde beleid van de regering vond zijn grond in de overtuiging dat het Christenplicht is zeer veel te aanvaarden, teneinde een oorlog om Nieuw-Guinea te voorkomen.

Alles wat kan leiden tot verzoening moet worden aangepakt.

Omdat er een moeilijke situatie is ontstaan is een eensgezinde houding

van de Nederlandse volksvertegenwoordiging noodzakelijk, omdat hierdoor aan het beleid van de regering een krachtige steun wordt geboden tot slechting van het bestaande geschil.

Maar alles accepteren, zover ging hij ook weer niet. De weg van de vrede moeten wij gaan, maar dit mag geen plichtsverzaking worden. Daarom vond hij de verklaring van partij-voorzitter Suurhoff (P.v.d.A.) funest, dat een gewapend conflict tot elke prijs moest worden voorkomen.

Na het eerste schot mag men de Nederlandse defensiestrijdkrachten niet zien terugtrekken.

Als Soekarno West Nieuw-Guinea ongenueanceerd met geweld bezet, zou dit voor de vrije wereld een ramp zijn.

Maar wat hij precies verstond onder „ongenuanceerd bezet“ bleef onduidelijk. Trouwens toen hij aandrang op een verantwoorde verzoening kwam eveneens niet uit de verf in hoeverre sprake is van een al dan niet verantwoord zijn van die verzoening.

Waarschijnlijk bleven de verduidelijkingen uit omdat hij en zijn fractie geen schade wilden berokkenen aan het diplomatiek overleg.

Maar het gevaar van deze wijze van handelen is toch wel, dat men de gehele verantwoordelijkheid van het beleid op de schouders van de regering legt.

Met de mogelijkheid dat men na afloop van de onderhandelingen grondige kritiek heeft over het gevoerde beleid.

Boeiend en onderhoudend

EEN der zeer weinigen die kritiek uitte op de Verenigde Naties was mevrouw Stoffels-Van Haften (V.V.D.).

In een rede, waar velen geboeid naar luisterden, constateerde zij dat de V.N. schromelijk te kort geschoten waren in hun taak. De Brazzaville-resolutie kreeg ten onrechte geen twee derde meerderheid. De V.N. gaven geen oplossing, terwijl de dekolonisatie zoals de V.N. die zien, niet op gang gekomen is.

Maar het is onmogelijk nog eens een jaar te wachten tot een volgende vergadering van de V.N. Zij vroeg zich af of de oorlogszuchtige acties en uitlatingen van Indonesië dan helemaal geen indruk maakten op de wereld.

Begrijpt die wereld nu nog niet dat het Nederland niet gaat om de soevereiniteit, maar om het zelfbeschikkingsrecht, waarvoor ieder dier landen alleen maar goede woorden heeft?

Zij wenste, merkwaardigerwijze haast met dezelfde bewoordingen die de heer Bruins Slot op 3 oktober bezigde: een open gesprek, een aftasten of er geen basis zou zijn voor een overleg.

Op die dag oordeelde prof. Oud dat deze omschrijving nergens naar leek. „Kan verkeren.“

Mevrouw Stoffels pleitte overtuigend vóór het regeringsstandpunt en drong er op aan, dat Nederland bereid moet zijn tot het uiterste om te praten.

De regering mag en moet niet onderhandelen uit vrees — maar evenmin vreezen om te onderhandelen.

Fel en terecht schoot zij even uit naar mr. Burger, die het gelaten aanhoorde. „Uw omschrijving van het begrip zelfbeschikking is geen wezenlijke zelfbeschikking meer. Uw inhoud van dit begrip betekent niets anders, dan dat u afstand hebt gedaan van de reële zelfbeschikking. Maar noem het kind dan ook bij zijn naam: een zekere mate van autonomie“.

Alleen

DR. Meulink (A.R.) kon zich in de mening van de A.R.-fractie niet vinden. Dat was bekend na de oktoberdagen.

In de huidige situatie — die anders ligt dan toen — meende hij dat het toen ingenomen standpunt moet worden gehandhaafd.

Hij heeft hiervan in de Kamer getuigd.

Nieuw-Guinea behoort tot het koninkrijk en daarom is de Nederlandse overheid geroepen ten goede voor haar onderdanen daar op te treden — desnoods met het zwaard. Hij achtte het nieuwe regeringsstandpunt wel begrijpelijk, maar aan dat gesprek zijn bepaalde risico's verbonden.

Bovendien heeft de regering nagelaten een duidelijke verklaring te geven van het zelfbeschikkingsrecht.

Volgens dr. Meulink moesten alle mogelijkheden worden open gelaten, ook de associatie met Nederland.

Nieuw-Guinea zelf moet vrij beslissen zodra men daartoe in staat is. Dat is Nederlands roeping — tenzij er spra-

Onderhandelen: het motto van begin 1962

HET begin van het jaar 1962 wordt gekenmerkt door een streven naar onderhandelingen om op vreedzame wijze te komen tot het oplossen van problemen, die de wereldvrede kunnen bedreigen. Problemen, waarmee we in het afgelopen jaar reeds geconfronteerd werden, of waarvoor we binnen afzienbare tijd geplaatst zullen worden, als er niet intijds een aanvaardbare regeling voor wordt gevonden. Het belangrijkste en van tijd tot tijd allesbeheersende vraagstuk is nog steeds het Duitse, zulks vanwege de kwetsbare positie van West-Berlijn. De onwezenlijke situatie in de vroegere Duitse hoofdstad vraagt inderdaad om een oplossing, nu het al bijna zeventien jaar geleden is, dat Hitler-Duitsland werd verslagen, Berlijn onder viermogensbestuur kwam te staan en de afspraak werd gemaakt, dat de Sowjetunie, de Verenigde Staten, Engeland en Frankrijk een vredesverdrag met een regering voor geheel Duitsland zouden sluiten, die door middel van vrije en geheime verkiezingen tot stand zou moeten komen. Het wordt hoog tijd, dat er tegen deze achtergrond tussen genoemde vier mogendheden over het Duitse probleem wordt geconferencieerd. Maar het is eveneens duidelijk, dat het geen enkele zin heeft, alleen te gaan praten over een tijdelijke regeling voor de positie van de Westelijke landen in West-Berlijn. Niet omdat een dergelijk akkoord slechts na concessies van het Westen kan worden bereikt, maar ook en vooral, omdat er niets door kan worden opgelost en er bovendien niet meer waarde aan moet worden toegekend dan aan het papier, waarop het geschreven zou worden. De Russen hebben zich ook in het jongste verleden nog eens aan woordbreuk schuldig gemaakt.

SCHIJN

Zowel de Sowjetunie als de Westelijke landen (met uitzondering nog van Frankrijk, dat nog even wil wachten) hebben zich voor onderhandelingen uitgesproken. Ogenschijnlijk zijn de voorwaarden aanwezig om tot een vruchtbaar gesprek te komen. De Russen hebben nl. herhaaldelijk laten weten, dat zij met een regering voor geheel Duitsland vrede willen sluiten en als dat op het ogenblik nog niet mogelijk blijkt, met de regeringen van de beide staten, waarin het vroegere Duitse rijk is uiteengevallen. Zolang zij echter niet willen medewerken aan het doen houden van vrije en geheime verkiezingen in geheel Duitsland, kan er echter geen regering worden gevormd, waarmee een dergelijk verdrag gesloten zou moeten worden.

Moskou wenst slechts mee te werken aan hereniging van Duitsland, als die op de voorwaarden geschiedt, die het zelf telkens gesteld heeft. En inwilliging daarvan zou neerkomen op het uitleveren van geheel Duitsland aan de Sowjet-ondersdrukking.

Onderhandelen betekent voor de Russen, dat de tegenpartij bij voorbaat bereid moet zijn, hun voorwaarden te accepteren. Zo is het met betrekking tot de hereniging van Duitsland. Het is niet anders, wat de situatie in Berlijn betreft: er kan slechts een akkoord worden bereikt, als de Westelijke mogendheden zwichten voor de Russische eisen, of zonder meer een serie voldongen feiten accepteren.

VOORBEELD

Voor de Sowjets zijn onderhandelingen alleen maar een wapenstilstand. Onder de huidige omstandigheden heeft het Westen er dan ook geen resultaat van te verwachten. Een sprekend voorbeeld is het wel bijzonder

lange gesprek, dat tussen de Sowjetunie, Amerika en Engeland in Genève is gevoerd over het verbieden van alle proeven met kernwapens. Drie jaar lang is er „onderhandeld”, nadat de geleerden het al met elkaar eens waren geworden en er bij wijze van spreken alleen nog maar handtekeningen gezet behoeft te worden onder het akkoord, dat de deskundigen van de drie mogendheden al hadden uitgewerkt. Enkele maanden geleden bleek definitief, dat de Russen zich aan een grootscheepse internationale zwendel schuldig hadden gemaakt en dat zij hun tegenstanders hadden misleid om zelf hun lugubere plannen te kunnen uitvoeren en een militaire voorsprong te veroveren. Zodra de komedie geen zin meer had, werd er een eind aan gemaakt.

TIJD WINNEN

De Russen onderhandelen slechts om tijd te winnen, omdat zij geloven, dat de tijd in hun voordeel werkt. We zeiden het al: onderhandelingen zijn in hun gedachtenfeer alleen maar een wapenstilstand: zij trachten zo voordelig mogelijke posities te bereiken, verklaren zich vervolgens bereid aan de conferentietafel plaats te nemen om een oplossing te zoeken voor de door hen zelf veroorzaakte moeilijkheden. Maar zij willen dan slechts praten vanuit de bestaande situatie, waarin geen verandering mag worden gebracht. Toen drie jaar geleden in Genève de gesprekken werden geopend over het stopzetten van de proeven met kernwapens door ze geheel te verbieden, leek alles te mooi om waar te zijn. Dat was het ook, maar dat zouden we pas veel later weten. En zij, die gedurende al die jaren waarschuwden tegen de onwaarachtigheid van de Sowjets bij deze onderhandelingen, hadden het dan ook niet gemakkelijk. Ook in Genève ging het de Russen om handhaving van de bestaande situatie, maar van daaruit gingen zij zelf intussen verder met het voorbereiden van plannen, die volkomen in tegenspraak waren met het doel van de gesprekken, waaraan zij deelnamen.

In de afgelopen maanden werden de vastgelopen gesprekken in Genève opnieuw hervat en het is duidelijk, dat de Sowjetunie er slechts aan deelneemt om te voorkomen, dat de huidige situatie in haar nadeel wordt gewijzigd: zij wil alleen maar verijdelen, dat de Verenigde Staten eveneens overgaan tot het houden van een serie proefnemingen met kernwapens, zoals reeds in de Sowjetunie is geschied.

UITGANGSPUNT

Wat Berlijn betreft willen de Russen ook nu de bestaande situatie als uitgangspunt nemen. Dat geldt niet alleen ten aanzien van de toestand in Berlijn, maar van die in geheel Duitsland. Zo peinst Chroesjtsjef er niet over, de muur die dwars door Berlijn loopt, te laten afbreken en aldus de situatie van voor de beruchte 13de augustus j.l. te herstellen. Zoals hij en Stalin er nooit iets voor gevoeld hebben, het beëindigen van het viermogensbestuur over Berlijn ongedaan te maken en de stad als een eenheid te beschouwen, zoals was overeengekomen. Men zal zich herinneren, dat de Russen het viermogensbestuur over Berlijn tot een fictie maakten, toen zij de Sowjetsector van de stad een eigen gemeentebestuur en een eigen politiemacht gaven, een eigen munteenheid in hun stadsdeel invoerden etc. Wat de Russen toen deden, was ter consolidering van hun eigen positie. In veel sterkere mate dan in de afgelopen jaren het geval is geweest was Berlijn in de eerste naoorlogse jaren voor mil-

De Amerikaanse ambassadeur in Moskou, Llewellyn Thompson, voert namens de drie westelijke mogendheden besprekingen met Andrei Gromyko, de Russische minister van buitenlandse zaken (links).

joenen Duitsers uit de Sowjetzone de poort naar de vrijheid. Niet voor niets volgde op bedoelde maatregelen van de Russen de Berlijnse blokkade die — gezien de machtsverhoudingen van die dagen — een enorme blunder was.

Maar zij was tevens een bewijs van de vastbeslotenheid van de Sowjets, hun greep op het door hen bezette deel van Duitsland zoveel mogelijk te verstevigen. Daartoe moest West-Berlijn worden uitgeschakeld. En toen de blokkade niet hielp en ook in de afgelopen jaren dreigende taal niet hielp, werd niet West-Berlijn, maar Oost-Berlijn van de buitenwereld afgesneden om het leegbloeden van de Sowjetzone te beëindigen.

UIT NOOD

Als het Westen met de Sowjetunie spreekt over de Berlijnse crisis, als onderdeel van het grote Duitse probleem en wellicht in een nog groter verband, dient het zich dit laatste terdege te realiseren. Het bouwen van de muur der schande dwars door Berlijn was een noodmaatregel. Tot tweemaal toe heeft Chroesjtsjef de ultimatieve eis, dat binnen een half jaar (van 27 november 1958 tot 27 mei 1959) en later voor het einde van 1961 een regeling voor de Berlijnse kwestie moest worden gevonden, laten vallen. In beide gevallen deed de Russische premier — toen hij zag, dat zijn dreigementen een averechte uitwerking tot gevolg hadden — alsof hij nooit dergelijke ultimatieve eisen had gesteld. En in augustus, toen hij de zaken niet langer op hun beloop kon laten en geen enkel nut zag in een nieuwe blokkade moest hij iets doen, dat hij al vele jaren had uitgesteld. En zo ontstond de „Chinese muur” dwars door Berlijn.

Het zou reeds daarom een grote fout zijn, als de Westelijke mogendheden zich zouden laten verleiden tot het sluiten van een tijdelijk akkoord over West-Berlijn, in ruil voor een stilzwijgende erkenning van het communistische bewind in de Sowjetzone van Duitsland. Ook een Russisch-Oostduitse afspraak met betrekking tot erbijdrage van de rechten der Westelijke mogendheden in West-Berlijn zou daar geen verandering in mogen brengen.

„REALITEIT”

De voorstanders van een zgn. realiteitspolitiek zeggen, dat er nu eenmaal twee Duitse staten bestaan, dat de positie, welke de Westelijke mogendheden nu al langer dan zestien jaar in Berlijn hebben ingenomen, onwezenlijk is, dat van de Russen moeilijk kan worden verwacht, dat zij de Sowjetzone van Duitsland prijsgeven en dat het dus maar beter is, de Duitse kwestie definitief te regelen met inachtneming van de huidige situatie. Dit zou niet alleen neerkomen op het erkennen van de definitieve verdeling van Duitsland, maar ook op het in de steek laten van twee en een kwart miljoen Westberlijners en het prijsgeven van een symbool van onverzettelikheden temidden van een wereld van terreur en agressie. Deze mensen menen, dat de moeilijkheden in Europa opgelost zullen zijn, als het Duitse probleem op een dergelijke wijze zou worden geregeld. Laat de Russen houden wat ze hebben en maak van West-Berlijn (op Russische voorwaarden) een vrije stad met VN-garanties en het be-

langrijkste probleem, dat voortdurend de wereldvrede bedreigt, is uit de wereld geholpen, zo redeneren zij.

Maar zij vergeten daarbij, dat het Duitse vraagstuk niet alleen een Russisch probleem is en dat het niet ophoudt te bestaan, als de Russen geheel tevreden worden gesteld. Want het is vooral een kwestie, die de Duitsers zelf aangaat en de situatie in de Bondsrepubliek (en in de zgn. Deutsche Demokratische Republik) steeds sterker beïnvloeden.

REËEL

Het moet ook in de overwegingen van de Sowjetunie een rol gaan spelen, dat men niet blijvend een volk kunstmatig gescheiden kan houden. De Bondsrepubliek levert op het ogenblik bepaald nog geen gevaar op voor de wereldvrede ook al heeft het een behoorlijke conventionele strijdmacht op de been. Zij maakt deel uit van de Navo, kan zelf niet over atoomwapens beschikken en elke gedachte aan een militair avontuur zou dan ook belachelijk zijn. De tijd staat echter niet stil. Er kan een tijd aanbreken, dat er in West-Duitsland krachten aan het bewind komen, die gebruik maken van de toenemende nationale gevoelens onder grote delen van de bevolking. Het gevaar van een opstand in de Sowjetzone van Duitsland is zeker niet meer denkbeeldig, sinds Oost- en West-Berlijn niet meer dienst doen als uitlaatklep. Tot 13 augustus bleven velen in Oost-Duitsland, omdat zij wisten, nog een uitwijkmogelijkheid te hebben, als de nood aan de man mocht komen. Dit is nu niet meer het geval. We moeten er niet aan denken, wat er kan gebeuren, als er in Oost-Duitsland een situatie zou ontstaan als in oktober 1956 het geval was in Hongarije, op het ogenblik dat in West-Duitsland een bewind aan de macht zou zijn, dat krachten zou hebben opgeroepen, die het zelf niet langer zou kunnen betugelen. Een zich definitief neerleggen bij de verdeling van Duitsland zou het radicalisme in de Bondsrepubliek een nieuwe voedingsbodem geven (met alle nare gevolgen van dien) en zou de bevolking van de Sowjetzone langzaam maar zeker tot wanhoop kunnen brengen.

REALISTISCH

Met zin voor de werkelijkheid kunnen we werken aan de oplossing van het Duitse probleem, zonder dat we ons bij voldongen feiten neerleggen. De realiteit gebiedt het Westen, rekening te houden met het feit, dat thans zonder geweld geen verandering kan worden gebracht in de bestaande situatie. Dit geldt ook voor de Russen.

De Westelijke mogendheden kunnen thans niet veel meer doen, dan met grote vastberadenheid de Russen tot deze werkelijkheid terug te roepen. Dat zij niet meer hebben gedaan behoeft nog geen teken van zwakte te zijn (al heeft het er wel eens op geleken, wat op zichzelf al een gevaar was). Op korte termijn waren de mogelijkheden spoedig uitgeput. Maar op wat langere termijn en bij onderhandelingen als nu voorbereid lijken te worden, zijn die mogelijkheden er wel. En daartoe behoort in geen geval bestendiging van de huidige situatie — met eventuele garanties — als een definitieve regeling van het Duitse probleem.

d.B.

SINGER SELECTEERT INDISCHE KRUIDEN

<p>Wordt U te zwaar? Neem de onschadelijke Indische</p> <p>ONTVETTINGS- PILLEN</p> <p>40 stuks f. 1.80 120 stuks f. 3.40</p>	<p>(KORREIS KOETJING)</p> <p>REMOEKDOENG</p> <p>Urina-afdrivend</p> <p>In tabletten: 20 st. f. 1.25 100 stuks f. 4.95 In kruiden: f. 2.31</p>	<p>Verhoog Uw gal- en leverwerking door</p> <p>TEMOE LAWAK</p> <p>Bloedzuiverend, zacht laxerend</p> <p>In tabletten: 20 st. f. 1.25 100 stuks f. 4.95 In kruiden: f. 2.65</p>
---	--	---

N.V. THE SINGER IMPORT . HOF 39 . AMERSFOORT, TELEFOON 5547

ROEMENIË

IN de trein op weg naar de landen die voor ditmaal mijn doelwit waren, ontmoette ik een Amerikaan, die zich voorstelde als econoom. Hij bereisde op eigen initiatief de communistische Balkan-landen, uit belangstelling voor het lot van de volken in het deel van de wereld waar de wieg van zijn ouders had gestaan. Vijf dagen had hij reeds — in Belgrado — kennisgemaakt met het communisme.

Ik vroeg hem naar zijn kijk op de mogelijkheden van het economische systeem in de volksdemocratieën. Wat zijn de voor- en nadelen van de hier gepraktiseerde collectivistische economie; kan dit systeem wedijveren met dat van het Westen, aldus de vragen die ik de — ruim 60-jarige, vitale, zelfverzekerde — Amerikaan voorlegde. Hij wist het precies. Zijn waarnemingen hadden hem geleerd dat niemand in Belgrado met animo werkte; hoe kon het ook anders, als men geen zaak voor zichzelf kon opbouwen, als men zelf geen aanzienlijk bezit mocht vormen. Het dienstbetoon in de winkels was maar heel matig, de kwaliteit van de aangeboden goederen dito. Hoe kon men de produktie goed op de vraag instellen? De consumenten klaagden dat ze de nodige produkten vaak niet in de winkels aantreffen. De collectivistische economie zou nooit de behoeften van de consument kunnen bevredigen op een wijze en in een mate als de kapitalistische. Aan dit gesprek moest ik terugdenken, toen ik in Boekarest geconfronteerd werd met de zichtbare resultaten, met de concrete werking van het communistische economische systeem in het Roemenië van vandaag en met het plan waarop die resultaten berusten.

De zichtbare resultaten

ALS ik een conclusie voorop mag stellen, dan is het deze dat men niet aan de hand van zijn ervaringen in één land en in één stad een oordeel kan vellen b.v. over de service die geboden wordt door het genationaliseerde bedrijf.

Zes jaar geleden toen ik van de O.-Europese staten alleen nog maar Joegoslavië bezocht had, stemde ik in met het oordeel van mijn Amerikaanse econoom: slechte service, ongeïnteresseerde bediening. Na mijn bezoek van verleden jaar aan het troosteloze Oost-Berlijn, had ik de neiging de armzalige winkelinrichtingen en dito etalages daar zonder meer toe te schrijven aan het systeem. In Boekarest, maar ook in Sofia en Boedapest, heb ik geleerd dat dit al te simpel is.

In het centrum van Boekarest, een stad die een merkwaardige kruising is tussen een wereldstad en een dorp, tref ik vele goedingerichte winkels aan, dito van veel smaak getuigende etalages, moderne zelfbedieningszaken die niet onderdoen voor de Nederlandse. De bediening is vriendelijk en behulpzaam; de kwaliteit van de waren loopt vrij sterk uiteen, maar is gemiddeld beter, de keuze meer gevarieerd dan wat ik b.v. in Berlijn en Sofia zag. De mensen die flaneren in het stadscentrum zijn goed en smaakvol gekleed; de mode volgt kennelijk de westerse lijn, geïnspireerd naar men mij vertelde via Franse communistische tijdschriften, die naar hier overkomen. Vooral op het gebied van textiel tref ik zaken aan die, wat kwaliteit en assortiment van de aangeboden goederen betreft, met het beste op dit gebied in West-Europa te vergelijken zijn.

Is dit volk dan zoveel welvarender dan b.v. het Bulgaarse? Een weinig wellicht, maar bepaald niet voldoende om de verschillen in het uiterlijke welvaartsaspect te verklaren. Enkele cijfers om dit te illustreren: In Roemenië koopt men van het maandsalaris van een ongeschoold arbeider 2 tot 4 paar schoenen, in Bulgarije 3 tot 6 paar; 2 tot 4 damesjurken, in Bulgarije 2 tot 7; één regenjas, in Bulgarije 2 tot 7; één radio-toestel kost in beide landen gemiddeld 2 maandsalarissen; een t.v. toestel in Roemenië 5, in Bulgarije 6 à 7 maandsalarissen. Een groot verschil in prijs noteerde ik voor nylons: in Roemenië 16 tot 40 paar, in Bulgarije 10 tot 13 paar voor een maandsalaris.

Veel van wat wij achter het ijzeren gordijn van de revolutie in de sociale en economische verhoudingen. Het grote landbezit en het in weinige handen geconcentreerde industriële bezit werden onteigend. De plakaten herinneren er aan. Het koningshuis alleen-bezate een derde van de aandelen van de Malaxa fabrieken, het grootste industriële bedrijf vóór de oorlog (10.000 arbeiders), de vier grootste suikerfabrieken van het land, één brouwerij, twee papierfabrieken, meer dan de helft van de aandelen van de vliegtuigfabriek, grote aandelenpakketten in de voornaamste aardolie-maatschappijen, meer dan 150 landhuizen, 156.000 ha landgoederen, daarnaast grote beleggingen in het buitenland verkregen uit de winst van de genoemde maatschappijen... dat was veiliger.

De revolutie nivelleerde de bezittingen en de inkomens in hoge mate, zij bracht daardoor koopkracht onder het volk, die, hoe gering ook nog, vroeg om een vroeger ongekennde goederenproduktie. Produktie van consumptie-goederen op-grote-schaal is echter niet mogelijk zonder aanwezigheid van produktie-goederen: fabrieken, machines, chemische produkten. Een streng plan was nodig dat de consumptie beperkte, de investeringen in de produktiesector prioriteit verleende en dat, alvorens enige private luxe consumptie toe te staan, zorgde voor de voorziening van al die collectieve behoeften waarvan de vervulling als voorwaarde voor een

bijeenkwam, nog uitkomsten van volgende feiten: stijging van de produktie van 67%, het productieschreden. De produktie van de vliegtuigfabriek in 1960 bedroeg in 1960 de koopkracht van de vliegtuigfabriek vooruit. De machinerie binnen 5 jaar zijn de chemische industrie met 130%. In de nieuwe bedrijven: 294 bedrijven in de rusting. Binnen 17 miljard gulden Nederlandse kroon geïnvesteerd; 20 miljard gulden investeringen ten belope van 180 miljard gulden de netto investeringen in de drijfslevensgedrag op rond 4 miljard gulden worden.) Hieraan volk zich in de offeringen moet inhale en voor maken.

het plan beheerst het

Een herstellingsoord voor arbeiders in de Karpaten.

waarnemen, valt niet zonder meer te verklaren uit de huidige staats- en maatschappij-vorm. De verschillende historie en geardeheid van de onderscheiden volkeren, speelt vaak een grote rol. Binnen de kaders van het plan dat jarenlang weinig ruimte voor consumptie heeft gelaten, oefent m.n. in Roemenië de latijnse smaak en stijl van het volk kennelijk invloed uit op wat er geproduceerd wordt, terwijl de meer boerse aard en soberder instelling van de Slaven zijn uitwerking niet mist op hetgeen b.v. in Bulgarije de collectivistische economie voortbrengt.

betere private verzorging werd gezien: scholen, openbare gebouwen, elektriciteits- en gasvoorziening, wegen, ziekenhuizen en een vrijwel van de grond afgebouwd systeem van sociale verzekeringen.

Feiten en cijfers

IK kijk op van de statistieken en beschouwingen over de planmatige ontwikkeling van Roemenië tot een moderne industriële staat en vraag mij af: is de gewone man er nu beter op geworden? Een paar straten van mijn hotel bevindt zich de markt waar boeren en boerinnen hun koopwaar komen aanbieden. Velen zien er schamel gekleed uit; niet zelden zie ik vele keren gestopte jaszes en schoenen die vrijwel iedere Nederlander zó in het vuilnisvat zou werpen. Ik leg mijn vraag voor aan oudere Roemenen en aan buitenlanders. Op het platteland zijn de mensen gemiddeld inderdaad nog armer dan in de stad, is het antwoord. De landbouw vormt de zwakke schakel in de economie. Men wordt uit de opbrengst van het collectief of de coöperatie naar prestatie beloond. De landbouw is nog lang niet efficiënt genoeg. Daarom behalen vele landbouwers niet meer dan 600 lei per maand, een ongeschoold arbeider in de stad krijgt 700 à 800 lei, een geschoolde arbeider 900 lei, een ingenieur 1200 lei; alles afgezien van eventuele premies. Die schoenen van de boeren die u zag? Voor een paar nieuwe moeten ze 1/3 van hun maandinkomen neertellen. Maar vóór de oorlog gingen zij en miljoenen van hun collega's blootsvoets. Toen in 1946 de wederopbouw begon, bedroeg het nationale inkomen per hoofd van de bevolking 10 dollar per jaar. In 1952 verdiende een arbeider gemiddeld 400 lei, nu ongeveer 800 lei per maand. Het laatste betekent tegen toeristenkoers 200 gulden, maar dat zegt niet veel. De reële koopkracht ligt zeker niet hoger dan 150 gulden. Een zeer precaire toestand dus voor Nederlandse begrippen, maar niettemin een aanzienlijke verbetering voor de massa van de bewoners van dit land, vooral als men denkt aan de zeer grote verbetering van voorzieningen ten bate van de collectieve behoeftebevreiding.

Toen verleden jaar juni de Roemeense arbeiderspartij voor de derde maal in congres

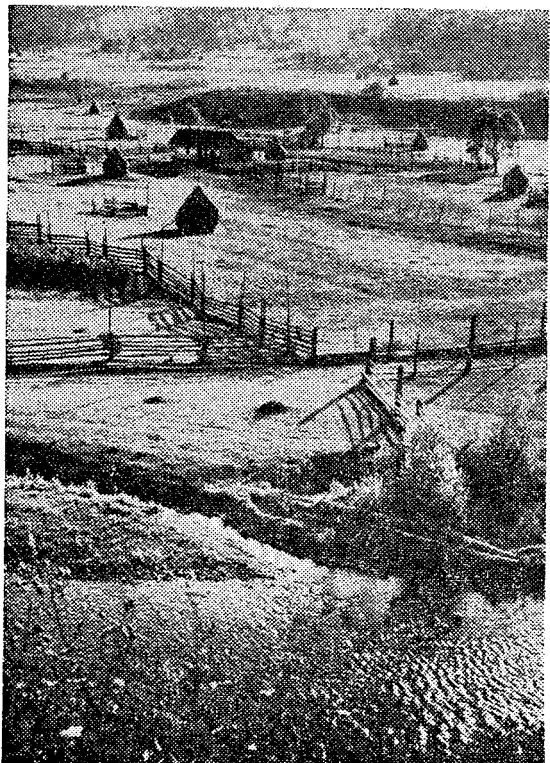
Het plan en de verdeling

INTUSSEN hebben alle communistische staten gemeen dat „het plan” en de vervulling daarvan een levensbeheersende grootheid is. Op de congressen van de partij staat de bespreking van het plan steeds in het middelpunt. De meeste redevoeeringen van staats- en partijleiders zijn gewijd aan de vervulling van het plan en kritiek daarop; bedrijven wedijveren om elkaar bij de plan-vervulling te overtreffen, iedere dag brengt de pers berichten over de stand van de produktie-verhoging en -verbetering in tal van bedrijven; de prestaties van bepaalde bedrijven, afdelingen, personen, worden naar voren gehaald en geprezen, die van andere bekritiseerd en gelaakt. Spandoeken bij fabrieken maken melding van vrijwillige prestatieverhogingen in het kader van het plan; in straten en op pleinen staan massale borden opgesteld waarop de voorbijgangers aan de hand van beeldstatistieken wordt duidelijk gemaakt hoe de produktie is gestegen van textiel, schoenen, radiotoestellen en fietsen.

Ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan van de P.M.R., de Roemeense arbeiderspartij, zoals de communistische partij hier heet, heeft men op de voornaamste pleinen grote affiches aangebracht die de geschiedenis van de partij en haar daden uitbeelden. Tonen de beelden uit de jaren '30 stakers, die uit 1940—'45 ondergrondse werkers, de uitbeelding van de laatste 15 jaar acht men het best verzorgd door produktie- en consumptie statistieken, opgaven van aantallen gebouwde scholen, ziekenhuizen, zwembaden, cultuurhuizen, stadions en sportvelden.

Het plan vormt de onvermijdelijke keerzijde

Kleine boerderijtjes op een armelijk en versnipperd land. Zo ziet het er nog in veel streken van Roemenië uit, waar de collectivisatie zich nog niet heeft voltrokken en waar mechanisatie onbekend is.

Men is zich had Naast een nieuw 15-jaren plan vcling. Binnen die p voltooid zijn. Der zwakste schakel i nomie, de landbe duktiviteit moet, 1959 35.000 tracl schikbaar, in ler nieuwe 6-jaren o kunstmeststoffen j gebruikt wordend landarbeiders zisc de industrie. Naa bevolking in de z van het nationa llicht van deze d krachtsinspannin v miljarden per jan inkomen te invee volgens het plan: ders en boeren j worden. Ik hebu maten gevraagd: d betrouwbaar ene baar achten. Ops bevestigend.

Incl

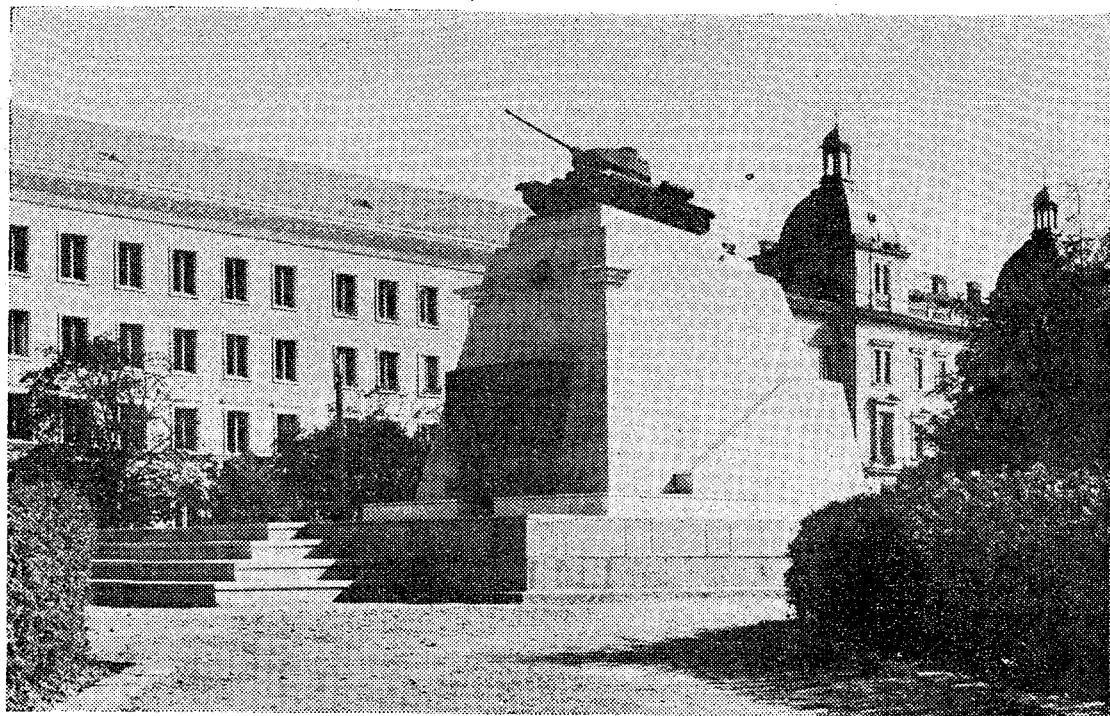
HET Lido-hote aan het verlede a uiteraard genatio nog iets van de, landse financieer risten er zich on tenlandse — alit ciers zijn hier ven tijd in de jaren 2 het Westen gefint staatsbudget bedie rentelast 27% vre

De handelslei v de nodige technr gers van Russisop en staatsorganisat onder: keurig gke dames, maar oolw nen, die niet min die zonder das m pluche stoel aan v tafels onder de n nemen. En 6 à 7s in zwang, nu e t kleding communis slotte de toeriste v nog in zeer bepte nisatie „sniidt” ae tische land niet

Alvorens een r b.v. 6.40 \$ betalet ion naar het het voor twee verplie dollars per dagj. Tenslotte bent ut tel, waar u verpa gebruiken die u r tjes die u tegens kopen. Het zalde voornamelijk An hier enige famij, toerist dit alles

Prijdsdiscriminie eenvoudige Amea vertelt mij dat bli gen in dit hotel ta ten neertellen. Ee die hij niet meed kind hier achter de Zevenburgen, m d vorens naar die v dagen hier door „autoriteiten” v heeft gezegd: h naar Zevenburga schenen dat ook g hij twee weken gen... voor he seert er hier me

Georgiu-Dej als
jaar o.m. de
'60 werd een
duktie bereikt
% werd over-
ware industrie
1955. De reële
ging met 40%
ie verdubbelde
produktie van
dezelfde tijd
'59 waren 101
5 nieuwe afde-
en nieuwe uit-
miljard lei (in
elijken met ±
de van het land
et plan aangaf.
et het plan in
rote van ± 170
king diene dat
ederlandse be-
aren gemiddeld
ar gesteld kan
het Roemeense
de, nog wel op-
etijl het de leus
he" landen zal
oor werkelijkheid

Het Sowjet-overwinningsmonument in Cluj (Klausenburg) de hoofdstad van Zevenbergen.

7en

hd van bewust.
eu kwam er een
yche ontwikke-
di het „inhalen“
Deerster dat de
elivistische eco-
del hogere pro-
pelt. Waren er in
rlandbouw be-
ler volgens het
em 000 zijn; aan
fen jaar 8x zoveel
enderduizenden
zschakelen naar
Nan 2/3 van de
de zij slechts 1/3
matbrengt. In het
e delijk wat een
mit volk betekent
jan het nationaal
verer tijd moeten
latens van arbe-
n jaar verhoogd
europese diplo-
de statistieken
einden bereik-
Ops het antwoord

Ouders die eindelijk na vele jaren vruchteloos vragen een visum voor een bezoek hebben gekregen, moeten hun kinderen hier achterlaten, die geen uitreis-visum krijgen. Gefortuneerde kinderen die hun ouders graag naar de V.S. of elders zouden laten komen, moeten hen hier in armelijke omstandigheden achterlaten. Men wil deskundigen en vakarbeiders vasthouden, ze moeten meewerken, en hard, aan de opbouw van het communisme, aan de komst van de „stralende morgen die komen zal“. Voor het leven volgens de leer, voor het streven naar de utopie moet veel persoonlijk geluk wijken. De totalitaire staat offert het leven in het heden op de akkers van de toekomst.

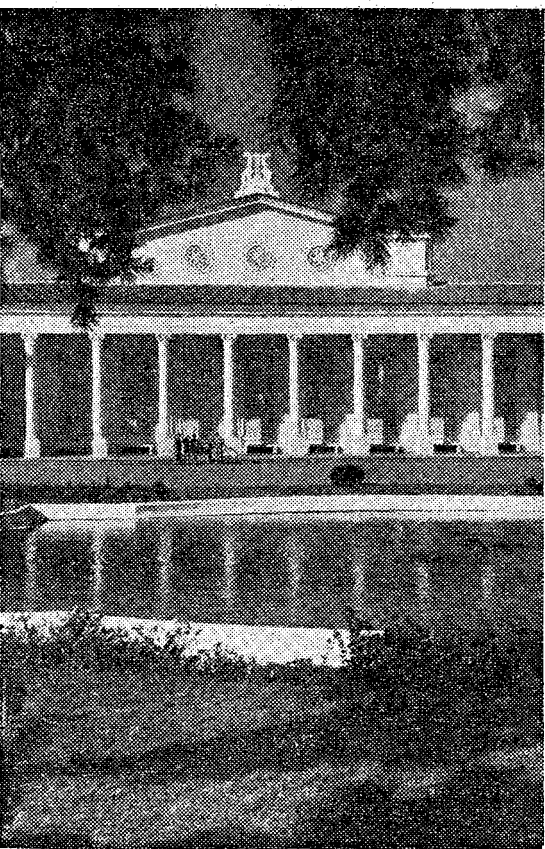
Wonen, nu en straks

DE leer die zegt het leven te willen bouwen, verwoest dat leven vaak. Maar ook daar waar zij heilzaam zou kunnen zijn in haar uitwerking, is haar succes niet verzekerd. De „kapitalistische“ denktrant is taai, dat ondervinden ook de communisten. De bedienden in mijn hotel zijn even fel op fooien als weleer. Hoezeer men ook de gelijkwaardigheid van alle menselijke arbeid beklemtoont, de vlucht in het witteboordendom, de schuwheid voor werk op het platteland, laten zich door propaganda slecht, door premies slechts gebrekkig bestrijden. Het communisme heeft nog heel wat weerstanden op zijn weg.

Ik spreek hierover met de gidse die mij is toegewezen op de verplichte stadstour. Zij is lerares in het Engels en fungeert tijdelijk als gastvrouw bij Carpati, het staats reis-bureau. Wij rijden door de stad en zij toont mij de wijken, oud en nieuw. Boekarest is een wonderlijke stad. Op de grote boulevards die het stadscentrum doorsnijden, voelt u zich als in een metropool. Niet voor niets noemde men deze stad het Parijs van de Balkan.

Enkele honderden meters verder echter, waant men zich in een Balkandorp. De machtige verkeersslagaders — er is veel meer verkeer dan in Sofia — hebben plaats gemaakt voor slecht of niet-geplaveide dorpsstraatjes, de machtige gebouwen, voor lage eengezinshuizen die vaak elektriciteit en soms zelfs waterleiding missen.

't Is een treffend symbool voor dit gehele land. Reeksen dorpen onordelijk gebouwd langs

De Staatsopera te Boekarest.

oude landpaden, bijeengehouden door een aantal verkeersaders, zie daar het uiterlijk van Boekarest: 1¼ miljoen inwoners op een oppervlakte gelijk aan die van de Franse hoofdstad. In de buitenwijken veel industrie en moderne nieuwbouw.

Mijn gidse vraagt of ik belangstelling voor de woningbouw heb. Natuurlijk; hoeveel woonruimte heeft een gezin hier nu? Volgens de norm, zegt ze, moet een gezin van 3 à 4 personen de beschikking hebben over een 3-kamerflat. Maar wat is de werkelijkheid? Ze ontwijkt mijn vraag. Van anderen hoor ik dat de meeste gezinnen in één-kamerwoningen moeten huizen. De woningbouw komt eerst juist op gang. Per duizend inwoners werden er gedurende de laatste jaren 4 woningen per jaar gebouwd... het nieuwe 6-jaren plan noemt een getal van 300.000. De nieuwe flats die ik zie zijn echter gebouwd voor de toekomst — de zonnige toekomst, waarin ook mijn gidse gelooft. De gebouwen zijn fraai van stijl, zonder iets van het bombastische van een Stalin-alley. De gevels vertonen strakke lijnen, soms lichte buigingen, ze zijn geverfd in vrolijke pasteltinten. Vaak is kostbaar materiaal als marmer verwerkt. De opzet van de complexen is bijzonder ruim, aan centrale voorzieningen, groenstroken en kinderspeelplaatsen is veel aandacht besteed. De nieuwbouw die ik hier zie is naar uiterlijk aspect fraaier en ruimer van opzet dan in menig woningwetcomplex van onze nieuwe wijken.

Ik vraag mijn gidse wat voor soort mensen hier wonen; intellectuelen, bedrijfsleiders? „Arbeiders“, antwoordt ze, „arbeiders en ook intellectuelen“. Bij navraag onder mensen die minder aan officiële waarheden gebonden zijn, blijkt dat de nog schaarse nieuwe woningen inderdaad aan allerlei categorieën werkers door- een worden toegewezen.

Een belangrijk pre vormt het echter wanneer men behoort tot de verdienstelijke werkers van één of ander bedrijf in de omgeving. Intellectuelen hebben wat de inhoud van de woning betreft een streepje voor. Ook met de gezinsgrootte wordt rekening gehouden. Grote gezinnen minder huur dan kleine. De huur varieert van 50 lei per maand voor oude woningen tot 200 lei voor een nieuwbouw flat; ze bedraagt dus 6 tot 25% van het maandeloon van een ongeschoold arbeider zonder kinderen. De kinderbijslag bedraagt 100 lei per maand voor elk kind. Ik heb later op eigen houtje andere nieuwbouw complexen bekeken. Zij bleken niet van geringer kwaliteit.

Op een tentoonstelling zie ik maquettes van nieuwe wijken, foto's van reeds gerealiseerde bouwwerken en films die laten zien hoe men werkt met de modernste hulpmiddelen en methoden. Als alles verloopt volgens het plan zullen de Roemeense arbeiders binnen een generatie even goed, als wij geen hoge eisen blijven stellen mogelijk beter, gehuisvest zijn dan hun Nederlandse collega's. Maar een generatie duurt lang en er kan veel in die tijd gebeuren.

Sceptisch

VELEN in Roemenië zijn sceptisch, ziende op op het allesbehalve rooskleurige heden, sommigen zijn verbitterd, terugdenkend aan hun vroegere positie, anderen teleurgesteld in de socialistische realiteit die zoveel druk en dreiging met zich bracht. In hoeverre mensen als mijn gidse, die met het beeld van wat er aan goeds bereikt werd voor ogen, zich uitstrekt naar de toekomst en die welhaast voor het grijpen acht, eerlijk zijn, en hoeveel het er zijn, is ook voor waarnemers die hier langere tijd zijn, moeilijk uit te maken. Vast staat voor hen wel dat de oudere intelligentia het communisme hier nog minder ernstig nam en neemt dan bv. in Polen en Hongarije.

De volksaard leent zich niet voor radicale experimenten van welke aard dan ook; zij leent zich niet voor een opstand, maar eerder voor een passieve weerstand, zonder veel positief gericht elan. Het laatste is jammer. Het communistische ideaal vraagt om een alternatief gedragen door mensen even gelovig als hun tegenstanders, uitdragers van een belijdenis die weet van zonde en val, van menselijke beperktheid en schuld, van Goddelijke vergeving, van verantwoordelijkheid tegenover de Schepper.

T. KNECHT

Constructiewerkplaats
en machinefabriek

BAILEY

Nieuw-Lekkerland - Telefoon 436

- Staalconstructies voor gebouwen e.d.
- Alle soorten kranen

Scheepswerf en Gashouderbouw
v/h JONKER & STANS N.V.

HENDRIK IDO AMBACHT

Werk voor de bouw en reparatie van alle typen schepen.

Telefoon H.I. Ambacht (0 1858) 2841

OCEAN N.V. - DIEREN

Lagestraat 26, telefoon 08330-4383

Patent Ocean keerkleppen, afsluiters en vacuüm-stops, Aarzeners blowers, gasmeters, exhausters, tandwielen, dikvloeiostofpompen, schroefverdichters en Nm3 transformatoren.

Groenevelt's zuigercompressoren

FIRMA DE REK EN HORSMAN

Fabriek van scheepslieren

Dorpsstraat 102 - telefoon 01894-218 -

OUDEKERK AAN DE IJSEL

NIEUWE LIEREN, STOOM EN ELEKTRISCH.
NIEUW IJZER, ZOALS PLATEN, HOEK- EN BALKIJZER.

STOLK'S

Handelsonderneming

Kantoor: Veersedijk 223 - H. I. Ambacht - tel. 01850: 6415-6486

n.v. scheepsbouwverf v.h.

FIRMA A. LANSER

Sliedrecht - Holland

- REPARATIE VAN ELEKTROMOTOREN
- VERKOOP VAN SIEMENS MOTOREN
- SPECIALE BEDRIJFSINSTALLATIES

Firma De Kat & Den Otter

Rotterdam - Oostzeedijk 150-152 - Tel. 115756

Scheepsbouwverven

A. VUYK EN ZONEN

CAPELLE AAN DE IJSEL

Nieuwbouw en reparatie.

Telefoon Rotterdam 113333 (010).

DAMCO

Scheepvaart Maatschappij N.V.

WESTPLEIN 2 - ROTTERDAM

METAALHANDEL EN SLOOPWERKEN

H. P. HEUVELMAN N.V.

Inkoop van alle soorten
sloopschepen

KRIMPEN AAN DE IJSEL - Telefoon 369, na 6 uur: 226.

A. BAARS Azn

Exploitatie van
baggermaterieel N.V.

Telefoon 144, Sliedrecht

Verkoop en
verhuur

Onderwijs, kunsten en wetenschappen

ALS er één departement is waar het Nederlandse volk in het bijzonder mee te maken heeft, in de zin van een ondergaan van de invloed daarvan, dan is het wel het ministerie van onderwijs, kunsten en wetenschappen. Scholen van allerlei soort, bestemd voor allerlei leeftijden, subsidiëring van orkesten, toneelgezelschappen en andere artistieke activiteiten, sport en de zorg voor behoud van natuurschoon — met dit alles heeft O.K.W. min of meer intensieve bemoeienis.

Dit veelomvattende werk kan door één minister niet meer worden behartigd. Het was een (weer een!) vruchtbare gedachte van minister Cals (K.V.P.) om zich te doen bijstaan door twee staatssecretarissen: Mr. Scholten (C.H.U.) die de K (kunst en jeugdwerk) voor zijn rekening heeft genomen en drs. Stubenrouch (K.V.P.) die een groot deel van de onderwijszaken als zijn taak kreeg toegewezen.

Voor de Kamer mag misschien het bezwaar rijzen dat een begrotingsbehandeling veel langer duurt, meerdere lange avondzittingen vereist, een onweerlegbaar feit is dat de Kamer zich intensiever met het beleid kan bezighouden. Dat kan wel eens „ontaarden” in een zekere bemoeizucht met allerlei kleinigheden, maar dat moet men maar op de koop toe nemen. De invloed van de volksvertegenwoordiging op het te voeren beleid wordt er groter door. De aandacht b.v. voor de concrete, verantwoorde verlangens van schoolbesturen om tot subsidiëring te geraken voor middelbaar en voorbereidend hoger onderwijs is intenser, met als resultaat dat sneller dan voorheen een plaats voor deze scholen in het subsidieplan wordt gereserveerd.

Drs. Stubenrouch heeft hiervoor bovendien (gelukkig) een goed afgestemd gehoor. Trouwens, mr. Scholten is niet alleen een man die zich enthousiast op zijn taak heeft geworpen! Hij weet, in goed overleg met de Kamer, dat zijn taak bestaat in het dienen. Niet een overheidsinmenging, niet een behartiging van de Kunst door de overheid, maar een activeren en een stimuleren tot ontlooiing van de kunst mede ten dienste van het volk. Verlangens van Kamerleden vinden bij hem eveneens gehoor.

GELD

Deze dingen zijn niet te behartigen als er geen geld is. O.K.W. betekent een bijzonder grote hap uit de totale middelen van het Rijk. Er wordt wel eens gemompeld — ook onder onze mensen — dat dit kabinet zo bijzonder geïnteresseerd is als het gaat om financiën of om economie. Als het gaat om prijzen en lonen — ja dan zou dit Kabinet-De Quay zijn uiterste krachten inspannen.

De behandeling van de begroting-1962 van O.K.W. leert wel degelijk anders. Niettegenstaande de totaal uitgaven 1962 (11.160 miljoen) lager liggen dan de totale uitgaven 1961 (11.688 miljoen) trekt dit Kabinet voor O.K.W. méér uit. In 1961, blijkens de cijfers aan uitgaven: 1899 miljoen, voor 1962 beschikt de bewindsman ten minste over 2018 miljoen. Praktisch, 20% van de rijksinkomsten wordt besteed ten behoeve van O.K.W. Gelukkig! Zo heeft dit kabinet gehandeld vanaf 1959. Haar eerste begroting vertoonde een bedrag van rond 1600 miljoen gulden. Telken jare méér geld uitgetrokken voor de bijzondere taak die voor een overheid is weggelegd terzake van de opvoeding en zorg voor onze kinderen, onze jeugd én de ouderen!

Dit bedrag mag hoog lijken, maar als het verantwoord wordt uitgegeven (dat is de taak van de Tweede Kamer om hierop toe te zien) kon het wel eens blijken dat deze investeringen het grootste nuttige rendement opleveren. Deze besteding van de gelden heeft beslist niet alleen een ideële waarde! Economisch zal dit bedrag zijn revenuen eveneens opleveren.

VAN GROTE WAARDE

Al de christelijke partijen (A.R., C.H.U. K.V.P., en S.G.P.) hebben vanaf de dag harer geboorte ingezien — geleerd door de Heilige Schrift — het levensbelang van een school aan wie christen-ouders hun kinderen durven en ook kunnen toevertrouwen.

Hun wens in dit opzicht gaat eigenlijk nog verder. Het zou een zegen

voor ons land en dus ook voor de wereld zijn, als heel dat onderwijs kon bloeien uit de gedachte dat Christus overwinnaar is van de wereld.

Dit streven, dr. Bruins Slot heeft dit eens een keer nadrukkelijk gezegd bij het totodebat, moet niet zo worden verstaan als zouden de christelijke partijen — een minderheid nog — van plan zijn al de andersdenkenden hier toe verplichten! Het is onze roeping in en buiten de Kamer dit ideaal aan ons volk voor te houden én levend te houden. Maar daar waar het kan moeten wij er op toe zien dat de overheid dit concreet realiseert.

Merkwaardig was dat de P.v.d.A. — bij monde van mevrouw Tellegen-Veldstra — de reden waarom de christelijke partijen beslist een christelijke school — over de gehele linie van het onderwijs — noodzakelijk achten, nog eens onderstreepte. Zij hield weliswaar geen pleidooi vóór dat onderwijs, maar wees er op dat de school een mensvormende taak heeft. De mensvorming zal bovendien in overwegende mate afhangen van de persoon van de leerkrachten. Het gaat hoe langer hoe meer om de vorming!

Dat is het inderdaad: de jonge en oudere mens wordt door onderwijs, kunst (sport) en wetenschap gevormd. En de Heilige Schrift leert duidelijk dat de vorming, die een geestelijke activiteit is niet buiten het christendom om kan plaats vinden, wil dit werk eeuwigheidswaarde hebben. — Tot eer van onze Heer. Wat dat betreft is het christendom exclusief: niets boven, zelfs niets naast het geloof in Christus is voor een christen te dulden.

De heer Mieras (S.G.P.) zei het ook duidelijk. Het onderwijs moet op hoog niveau — dat juichen wij toe. Kennis is macht, maar wij hebben te bedenken dat kennis zonder de vreeze Gods opgeblazen maakt.

Trouwens ook de A.R.-spreker, de heer Van Bennekom, had zijn gehele betoog van drie kwartier gebaseerd op dit uitgangspunt, al werd dat niet met name genoemd. Politiek bedrijven is niet alleen principiële speeches houden — maar op grond van de grondslagen van de Bijbel mede te vechten voor concrete resultaten die de principiële keursteen kunnen doorstaan.

OOK HET OPENBAAR ONDERWIJS

De voorstanders van het openbaar onderwijs gaan maar al te vaak uit van de gedachte dat de politicus in christelijk partijverband zich alleen groeien voelt als een (geharnast) strijder voor het christelijk onderwijs. En mitsdien geen taak zou zien als het gaat om openbaar onderwijs. Bij de behandeling van deze begroting is wel degelijk anders gebleken.

De K.V.P.-er dr. Albering pleitte voor de vervolmaking van de bestaande economische hogescholen. Dr.

Tilanus toonde bijzondere zorg voor een soepele behandeling van kleuterscholen. De oud-kweekschooldirecteur Van Bennekom nam het op voor de geuite kritiek als zou de moderne onderwijzer een gebrek aan parate kennis bezitten!

Maar mevrouw Van Someren-Downer (V.V.D.) meende dat minister Cals het bijzonder onderwijs bevoorrecht boven het openbaar onderwijs. Bovendien verweet zij hem dat ten departemente maar weinig ambtenaren waren die het openbaar onderwijs in het bijzonder ter harte ging. In de topleiding zitten praktisch geen voorstanders van het openbaar onderwijs.

De minister, die aan de beterende hand is gelukkig, was vervangen door Dr. Klompé. Zeer terecht merkte deze op dat ambtenaren, die niet onbevooroordeeld kunnen staan tegenover het openbaar en het bijzonder onderwijs, als ambtenaren niet deugen en dus op het departement niet thuis horen. Was dat misschien de reden waarom de topleiding aan het begin van het vorig jaar moest worden gereorganiseerd?

DE MAMMOET

Het zal er dan van komen in deze zittingsperiode. Eindelijk en ten langen leste is dit ontwerp zover dat de mondelinge behandeling een aanvang kan nemen. De meeste onderwijsmensen zijn hierin geïnteresseerd. Ook politici. Het gaat om de beantwoording van de vraag of dit ontwerp volledig past in het Nederlands onderwijssysteem: enig in de wereld. Enig, omdat het recht van ouders op onderwijs zoals zij dit wensen — met inachtneming van de algemene voorwaarden — door de overheid wordt erkend en betaald.

De behandeling zal wel enige weken in beslag nemen. Niemand is geheel tevreden. Mevrouw Van Someren-Downer (V.V.D.) houdt vol dat de mammoet deels geen verbetering, deels een terugzetting van de klok is. Hoe, dat heeft zij nog weliswaar niet aangevoeld, maar dat hoort het Nederlandse volk dan nog wel. Zij is van plan en daarover verheugd, met de minister de ogen te kruisen. De K.V.P. zette recht het verhaal als zou er bij de Katholieken tegenwoordig hoe langer hoe minder waardering zijn voor de mammoetwet. Weliswaar bestaan er ernstige bezwaren, met name de planningprocedure en de positie van de maatschappelijke organen — maar als dit Kabinet ook meewerkt zal de K.V.P.-fractie niet achterblijven. De heer Van Bennekom (A.R.), die er in eerste instantie niets van gezegd had, constateerde bij de replieken dat hij de mogelijkheid niet uitgesloten achtte tezamen met anderen een goed eind op die weg te zullen samengaan. Maar dat de fractie niet de gehele weg gezamenlijk tot een goed einde (naar des ministers opvatting van een goed einde) waarschijnlijk zal kunnen brengen.

De minister dr. Klompé, hierop in-

gaande deed een beroep op de A.R.-fractie — een fractie waarvan bekend is dat zij zoekt naar een verantwoorde vormgeving voor het onderwijs, (aldus dr. Klompé) om constructief mee te werken.

Bijzonder merkwaardig was het volledig stilzwijgen van Dr. Tilanus over deze materie. Hij had dit jaar veel aandacht voor diverse cijfers die hem onduidelijk en ook onjuist voorkwamen — maar de mammoetwet liet hij zo liggen.

Tussen Kerst- en Paasreces zullen wij méér weten. Met het opstellen van amendementen wordt nu reeds een aanvang gemaakt. En terecht.

MERKWAARDIG

De Utrechter Anton Geesink heeft een prachtige wereldoverwinning behaald. Hij is wereldkampioen judo-er. Voor hem en sportlievend Nederland (ook voor niet sportlievend) is dit een oorzaak van bijzondere vreugde. Aan de huldiging van Anton Geesink hebben A.R.mensen zich dan ook niet onttrokken. Ere wien ere toekomt.

Maar dat nu, uitgerekend bij de begrotingsbehandeling, om een „lintje” voor deze kampioen moest worden gesmeekt is toch een wat rare vertoning. Allereerst is het verlenen van een ridderorde een voorrecht van de Kroon. Vervolgens is het niet de Kamer die in het openbaar moet pleiten voor een Koninklijke onderscheiding ten behoeve voor een bepaalde persoon.

Det Mevrouw Van Someren-Downer dit deed is nog enigszins te verklaren — al is het niet te verdedigen. Zij is ook een judo-studente, was geblesseerd tijdens een judo-les ook.

Maar dat de heer Vrolijk (P.v.d.A.), met sombere stem, hiervoor ook pleitte begreep vrijwel niemand. Wilde hij voor de liberalen niet onderdoen?

KUNSTZAKEN

Eén zaak heeft de bijzondere aandacht gehad. De zaak van radio en televisie. Het gerucht gaat namelijk dat deze staatssecretaris, ter wille van de commerciële televisie de bestaande niet-commerciële televisie en radio als stiefkinderen behandelt. Er gebeurt nl. nog niet zo veel wat perspectief biedt. Integendeel, de radio heeft een tekort van 4 miljoen en de nieuwe televisiestudio's zijn nog steeds niet, zelfs niet op papier, volledig klaar. De heer Kieft (A.R.) stelde duidelijk dat onafhankelijk van de vraag of de commerciële televisie er al dan niet komt, er alles op gezet moet worden het bestaande bestel zo goed mogelijk te voorzien van al het nodige in deze tijd van snelle ontwikkeling. De vervolmaking van radio en televisie nu moet worden nagestreefd alsof er van een commerciële televisie geen sprake is. De staatssecretaris Scholten kon aan de hand van de stukken gelukkig aantonen dat het zoëven genoemd gerucht geen enkele grond van waarheid bezit. Hij zal alles doen wat in zijn vermogen ligt om te bevorderen dat en de personeelsvoorzieningen en het technische apparaat op een goed peil zal komen. De staatssecretaris heeft zich nu concreet vastgelegd. De omroepverenigingen kunnen zich daarop te allen tijde beroepen. Ook zij moeten thans alle plannen gereed hebben teneinde de regering in staat te stellen de helpende hand te bieden.

ARTISTIEK

Uit de worden van de heer Kieft (A.R.) klonken voor de trouwe lezer van Nederlandse Gedachten bekende klanken. Het vraagstuk van de tweërlei meeflat werd ook in de Kamer besproken. Dat een Cefa-film geen subsidie ontving, maar een Dik Trom-film — die van alle kanten werd afgekeurd — wel, dat een Toon Hermans-film wel subsidie ontving, ongezien de film (die slecht bleek te zijn) en een kinderfilm van de Cefa in de kou werd gelaten, terwijl meerdere gunstige beoordelingen aanwezig waren — was niet recht.

Het doel van subsidie is toch ook culturele activiteiten te stimuleren. En de protestants-christelijke bevolkingsgroep is nu sedert meerdere jaren er mee bezig. Wel verlaat — maar het is er. Dat moet worden onderstreept om te komen van het goede naar het betere.

De staatssecretaris toonde zich — hoe hij zijn oorspronkelijke beslissing verdedigde — toch niet onwelwillend. De gestage aanhouder wint. Trouwens, niet de adviescommissie, maar de staatssecretaris regeert! — Hoe moeilijk het dan ook is te oordelen over de vraag of een werk van voldoende artistieke waarde is.

Pleidooi voor belastingfaciliteiten

Ook hier kwamen naast vele belastingvragen, toch financiële zaken om de hoek kijken. De herwaardering van de gulden bijv. is een vraagstuk waar ook de kant aan zit of de regering eigenlijk wel een wettelijke bevoegdheid heeft. Bovendien is het de vraag of de directe verliezen, geleden ten gevolge van de herwaardering eigenlijk wel voor rekening van het individu behoorden te komen. Een herwaardering van de gulden heeft toch de bedoeling om in de tijd te werken. De directe gevolgen — verlies en winst der individuele personen zijn niet de bedoeling, maar het gevolg van een herwaardering.

Minister Zijlstra was het eens met de heer Kieft (A.R.) dat er een wet moest komen die de bevoegdheid nader moest regelen. Hij stond afwijzend tegenover het idee om de individuele verliezen op het moment van de bewust gehanteerde waardeverandering, hoe dan ook te vergoeden. Het laatste woord is hierover echter niet gesproken. Onbillijkheid moet zoveel mogelijk worden weggenomen als de hoge overheid, ook in het algemeen belang een harde maatregel moet nemen.

DE ZWAKKEN EN DE FISCUS

De Kamer heeft een warm pleidooi gehouden om meer belastingfaciliteiten voor hen die het op zichzelf al moeilijk hebben.

Weduwnaars, die een hulp in de huishouding moeten nemen, krijgen

geen extra soelaas — hoe hoog de kosten ook worden. Weduwen en weduwnaars boven de 65 jaar ontvangen wel A.O.W., maar de bejaarden-af trek van f 624.— moeten zij dan gaan missen!

Invaliden zouden een soepeler behandeling inzake de z.g.n. buitengewone lasten, ten eerste op prijs stellen. In de schriftelijke stukken had de A.R.-fractie hiervoor bijzondere aandacht gevraagd.

Helaas, de staatssecretaris wees alles af. In de gegeven situatie zouden, zo stelde hij, als hieraan iets zou worden gedaan, er andere onrechtvaardigheden worden opgeroepen.

Ten aanzien van meerder fiscaal soelaas voor de weduwen en weduwnaars boven de 65, die de bejaarden-af trek niet genieten, is het zo, dat ze (aldus de staatssecretaris) ongehuwd zijnde als gehuwd worden aangemerkt! Dat was al een belangrijke hulp. Maar of dat de werkelijkheid is!

De heer Kieft, de andere Kamerleden evenzeer — begreep dat er momenteel helaas nog niets aan te veranderen viel. Het wachten is op de komende belastingherziening. Maar dan zal er iets gedaan moeten worden — meer dan tot nu toe mogelijk is.

Deze belastingbetalende groepen hebben recht op een bijzondere tegemoetkoming, ook al zou er t.o.v. de werkende belastingbetalende groep iets scheef worden getrokken. Zo moet men de rechtvaardigheid in de belastingheffing ook zien.

DE GAULLE EN EUROPA

DAT het „aan de macht komen” van generaal De Gaulle voor Frankrijk een zegen is geweest — zal ieder toegeven. Het land stond enige jaren geleden aan de rand van een revolutie — die slechts kon worden bezworen door een „sterke man”. En ofschoon de Algerijnse crisis nog steeds voortleept, Franse politiemannen en soldaten voortgaan met „ondervragen”, de FLN dagelijks nog slachtoffers maakt in de proporties van één Fransman tegen zes of zeven Moslims, gaat het openbare leven in Frankrijk tenminste door.

Het zou echter volkomen fout zijn te doen, alsof ons dit slechts weinig aangaat. Dat moge zo geweest zijn (misschien ook niet) in het verleden, in het heden „der Zes” is dat stellig niet meer het geval. Natuurlijk ziet men dat in Frankrijk ook wel. Herhaaldelijk heeft De Gaulle gezegd: Noord-Afrika is de sleutel van de gemeenschappelijke Europese veiligheid en tevens die van de Sahara.

De Maghreb is de sluitsteen van het gehele Afrikaanse vasteland en het is kortzichtig te menen, dat landen als Italië, Duitsland of Nederland terzijde kunnen blijven staan.

Hier staat onloochenbaar onze hele toekomst op het spel. In vergelijking met Tunis en Algiers is Nieuw Guinea een vraagstuk van de tweede of derde orde: ook voor Nederland.

Wat is nu echter de moeilijkheid. De Gaulle onderschrijft het bovenstaande geheel — hij laat niet af het telkens weer te zeggen, ja hij doet zelfs zeer verongelikt als hij bij de Verenigde Naties op het beklagdenbankje zit en de „Europese partners”, naar hij meent, onvoldoende voor hem pleiten.

Aan de andere kant echter, houdt hij te Straatsburg een rede voor z'n officieren, waarin hij er de nadruk op legt, dat Frankrijk een nationaal leger nodig heeft, onttrekt hij opeigen gezag enkele divisies aan de Nato-verdediging van Europa om deze te gebruiken voor de „nationale” zaak in Algerije!

Tot voor kort beschikte dientengevolge de Nato over bijv. 4 Beneluxdivisies en slechts 2 Franse!

Weliswaar heeft de Franse president, onder invloed van de verslechtering der internationale toestand twee divisies uit Algerije teruggetrokken, zodat het totaal aantal dus op vier kwam, maar dat is nog altijd drie minder dan Duitsland levert.

Ofschoon Frankrijk op het ogenblik dus evenveel tot de verdediging van Europa bijdraagt als de Benelux en Engeland en minder dan Duitsland en Amerika, maakt het desondanks aanspraak op het leiderschap in Europa.

In dit licht moeten we het plan De Gaulle betreffende deze Europese statununie zien. Eigenlijk zeg ik het verkeerd — want officieel is het helemaal niet het plan van de Franse president.

In zijn oorspronkelijke vorm werd het ingediend door de député Peyrefitte, van wie bekend is, dat hij heel goede relaties onderhoudt met het Elysée. Hij lanceerde het echter onder zijn eigen naam en daardoor kreeg het voorstel het karakter van een proefballon.

Als het niet in goede aarde viel, kon De Gaulle het laten vallen, zonder zijn gezicht te verliezen. Welnu — de ballon barstte, voordat ze de grond had bereikt — het verzet van Nederland en van België voorkwam een „veilige landing”.

Welke bezwaren hadden deze twee „kleine landen” tegen het plan? Er werd nu toch eindelijk een poging ondernomen om de economische samenwerking uit te breiden tot een politieke? Er zou toch komen een Unie van Staten die een gemeenschappelijke buitenlandse politiek zouden voeren terwijl de samenwerking op defensiegebied zou worden vergroot?

Inderdaad — maar aangezien elke boven-nationale gedachte zorgvuldig uit het plan geweerd was, zagen de regeringen der „kleine” landen in — dat aan de „grote” partners een zó groot overwicht werd gegeven, dat van een „integratie” niet meer gesproken kon worden!

En wie van de „groten” zou de leiding dan krijgen? Natúúrlijk niet Duitsland, al was het alleen maar om z'n verleden, natúúrlijk ook niet Italië, dat immers nauwelijks genoeg politici vermag voort te brengen om het eigen land te besturen. Rest slechts Frankrijk.

Op deze manier zou het „Europa der Zes” slechts als voetstuk dienen voor de „grandeur” van Frankrijk en De Gaulle. Dús plofte de ballon!

Maar De Gaulle zou zichzelf niet zijn, als hij niet met ijzere volharding vasthield aan een eens ingenomen standpunt. Nu is hij echter, behalve stijfhoofdig, óók nog een staatsman. Dat betekent in zijn geval dat hij, zolang hij zijn doel niet heeft bereikt — van een gevecht tegen allerlei obstakels, die hij op zijn weg vindt, geen sprake kan zijn.

Hij poogt dan, die hindernissen te ontwijken en de tegenstander af te matten. Zijn Algerijnse politiek van de laatste jaren is van deze „tactiek” een sprekend voorbeeld.

Nu kan niet gezegd worden, dat hij hiermee op alle fronten succes heeft gehad. Ongetwijfeld is hij er in geslaagd door list en uitwijken z'n tegenstanders af te matten en te verslijten, maar tegelijk is de oppositie tegen zijn bewind in het eigen land niet onbelangrijk toegenomen.

Zijn karakter brengt echter mee dat hij van geen verandering wil weten — óók niet als het gaat om zijn plannen met het „Europa der Vaderlanden”. Daarom werd er kort geleden een nieuwe ballon opgelaten, het zg. plan-Fouchet. Deze „ballon” is inderdaad iets minder nationalistisch dan de vorige.

Nú is het bijv. duidelijk gezegd, dat de samenwerking op defensiegebied in de voorgestelde statenbond gericht moet zijn op versterking van de Navo. Dit te zeggen was ná de rede te Straatsburg wel héél erg nodig. Maar het is natuurlijk vanzelfsprekend, dat deze nieuwe „defensie-gemeenschap” geen enkel supra-nationaal karakter draagt.

De eerste „Europese Defensie Gemeenschap” — die wél een boven-nationaal karakter droeg, werd tijdens de 4e Republiek door de regering Mendes France getorpedeerd. Omdat de invloed van Europa binnen het kader van de Navo echter dringend versterking behoefde werd toen de West Europese Unie opgericht, waarvan ook Engeland lid was.

Het is allermint duidelijk waarom daarnaast thans weer een nieuwe „E.D.G.” moet komen, tenzij men er vanuit gaat dat Frankrijk daarin de hegemonie zal hebben. En daaraan hebben wij in Nederland allermint behoefte, al was het alleen maar omdat dan het grote gevaar bestaat, dat ons leger niet veel anders zal zijn dan een aanhangsel van de Franse nationale macht!

De nationalist De Gaulle kan weinig eerbied opbrengen voor een organisatie als de UNO. Verachtelijk sprak hij van „le machin d'Hammerskjöld”. Na de dood van deze secretaris-generaal is zijn mening niet veranderd. Integendeel — waar hij kan zet hij deze organisatie de voet dwars. Denk aan Kongo!

Evenmin had hij in het verleden enige sympathie voor de Europese boven-nationale organisaties als E.E.G., Euratom en Kolen en Staalgemeenschap. Zonder een blad voor zijn mond te nemen, heeft hij dat meermalen gezegd. Nu staat echter in het „plan Fouchet” dat deze instellingen moeten blijven bestaan. Is dit thans de mening van De Gaulle?

Laten we er aan denken, dat dit nieuwe plan óók niet meer is dan een „proefballon” en dat de naam van de generaal er officieel op geen enkele wijze aan verbonden is.

Waarschijnlijk drukt het evenwel nú zijn mening wel uit. Hij heeft inmiddels immers al wel ontdekt dat deze gemeenschappen nuttig werk doen en dat ze niet „gevaarlijk” zijn, als ze afzonderlijk blijven bestaan. Daarom is tot dusver dan ook uit niets gebleken, dat Frankrijk bereid is mee te werken aan de verwezenlijking van het plan Monnet, dat bedoelt deze instelling te verenigen.

Zolang Europa maar een „Statenbond” blijft en geen „Bondsstaat” wordt — kan Frankrijk zijn grote rol blijven, of beter gaan spelen!

Hoe moet nu onze houding zijn? Duidelijk is dat de Franse president bedoelt, door een beetje toe te geven de oppositie der „kleine” landen dermate te verzwakken, dat hij tòch in de grote lijn zijn zin krijgt.

Nu kunnen wij De Gaulle's bedoelingen evenwel rustig aan onze laars lappen, als wij kans zien onze toekomst veilig te stellen en onze plannen, op den duur, te verwezenlijken.

Biedt dit plan daartoe de mogelijkheid? Generaal De Gaulle wil beslist niet dat de voorgestelde „Unie van Europese Volkeren” zal uitgroeien tot een Europese federatie, waarvoor wij in ons beginsel-program hebben gekozen.

Evenwel de generaal is oud — de Franse houding is thans nog uitsluitend afhankelijk van zijn houding. Maar als eerst de nu voorgestelde Unie tot stand gekomen is — zal die dan niet, ná De Gaulle, uit kunnen groeien tot een echte federatie, waarin de belangen der „kleinen” voldoende beschermd zijn?

Ik geloof, dat de ontwikkeling van „Statenbond” tot „Bondsstaat” — zó in de lijn der dingen ligt, dat ik er niet aan twijfel, dat eens de dag zal aanbreeken, waarop ook Frankrijk tot de conclusie zal komen dat het niet anders kan.

Daardoor wordt het „Europa der Vaderlanden” op dit ogenblik voor ons land echter niets minder gevaarlijk.

Weliswaar zal daarin De Gaulle, als hij wil optreden als vertegenwoordiger van ons allen, ook te maken krijgen met het Europese Parlement in Straatsburg. Maar deze instelling kan thans nog niets anders uitrichten dan „aanbevelingen doen” en „vragen stellen”. Zal deze man, die in zijn eigen land het parlement nagenoeg de mond gesnoerd heeft (hetgeen overigens te begrijpen valt) wél luisteren naar dit Parlement, waar het absentisme hoogtij viert en de papierlawines het gebouw dreigen te verstoppen? Die het kan geloven, gelove het!

Naar mijn gevoels zullen wij dus slechts kunnen overwegen, met het thans bestaande plan in te stemmen, als vast staat dat Engeland in de te vormen Unie meespeelt.

Dàn loopt deze Statenbond immers minder gevaar een voetstuk te worden voor de Franse „grandeur” en wij hebben grotere zekerheid niet zonder meer te moeten varen in het kielzog van De Gaulle. Zal dàn de generaal zich echter nóg plaatsen achter het plan Fouchet?

G. GRUPPELAAR.

UIT ONZE BOUW- EN
AANNEMERSWERELD

FIRMA B. MEILINK

Eigenaar F. Braam

houtzagerij, houthandel en kistenfabriek

Hofstraat 10 - BORCULO - Telefoon 05457-561*

FA. K. SALVERDA & ZONEN

Aannemersbedrijf - Kuinre

SPECIAAL: het stellen en monteren van kapspanten.
Wijk IV-7 - Tel. 05271-294

Firma Schroot & Co.

BOUW- EN AANNEMERSBEDRIJF

W. Franklandsestraat 100, Schiedam,
Telefoon 65302.

Voor betere beton
Schokbeton

N.V. SCHOKBETON

Fabrieken te Zwijndrecht, Kampen en Elburg.
Bouwbedrijf te Zeist.

DROOG HOUT

Specialiteit: gewaterd iepen, verder
beuken, essen, linden, kersen, eiken
en peren.
Incomplete bollen en plathout.
Contant 1%

N.V. HARD- EN ZACHTHOUT IMPORT MIJ.
LOENEN (VELUWE) - TELEFOON 06765-212

Aannemersbedrijf

GBR. HAKKERS

- Handel in rijsmaterialen, riet en teen
- Rietmattenfabriek
- Hoepelmakerijen

WERKENDAM — TELEFOON 14

C.V. J. H. van Leeuwen

Fabrikanten van rode en blauwe
rietvorsten en eindrietvorsten
Hollandse pannen (handvorm) en
bijpassende vorsten (handvorm)

KOUDEKERKE AAN DEN RIJN
Tel. 01714-228 — Tel. 01720-2569

D. MEIJER - AANNEMER

VAN NIEUWBOUW-, VERBOUW- EN
REPARATIEWERKEN

Handel in hout, teerprodukten en andere
materialen.

Telefoon 7690

SASSENHEIM — Werkplaats Zuilhofstraat 2, Telefoon 7952

N.V. AANNEMERS- EN HANDELSBEDRIJF

VAN OORD

Hoogstraat 73a — Telefoon 444 — Werkendam

RIJSWERKEN GRONDWERKEN ASFALTWERKEN

Fa. P. van Oudenallen & Zoon

AANNEMERS VAN

timmer-, hei- en betonwerken

WILNIS — TELEFOON (01724) 108

BETONFABRIEK

DEN BOER

NIEUW-LEKKERLAND -- Zuid-Holland

Opgericht 1883

N.V. REPRODUCTIEBEDRIJF EN

TEKENMATERIALENHANDEL

D. F. OOSTERS

Groenendaal 39 - Rotterdam - Telefoon 136801-115461

• LICHTDRUKKEN • TEKENMATERIALEN

„Eén op tien”

Nieuw-Guinea- debat in de Tweede Kamer

• Vervolg van pag. 4

ke is van absolute overmacht. En daarvan is nog geen sprake.

Het is voor een fractie belangrijk om in gewichtige zaken tot een eenstemmig besluit te komen.

Zo was dit het geval bij alle andere fracties inzake het probleem rond Nieuw-Guinea.

Maar als na grondig overleg en diepgaand beraad één lid anders meent te moeten handelen mag hem dit recht niet worden ontzegd.

Goed gemanoeuvrerd

DE minister-president was in zijn beantwoording niet alleen zeer beheerst, maar ook overtuigend. De regering is beslist van plan, is ernstig bereid om te onderhandelen over Nieuw-Guinea met Indonesië. Hij achtte dit een progressief beleid met veel nuances. Niet, zoals de heer Burger stelde, is het Nederlandse belang hét element bij de onderhandelingen.

Het regeringsbeleid omvat meer — veel meer: het recht is de basis van dit constructieve beleid, dat zich aan de omstandigheden reëel zal aanpassen.

Indonesië maakt het door haar optreden niet gemakkelijk. De regering blijft desalniettemin haar grote verantwoordelijkheid duidelijk zien.

Geen blad voor z'n mond

HET was minister Luns aan te zien geweest dat hij fel zou reageren. Dat is ook gebeurd. Niet alleen Soekarno werd gestriemd vanwege zijn houding en dreigementen, ook voor mr. Biesheuvel kon in eerste termijn geen goed woord af. Soekarno werd verweten een chantage-politiek en een provocerend optreden.

Voor deze dreigementen wenste minister Luns niet te capituleren. Hij constateerde met nadruk dat indien Soekarno op deze wijze voortgaat er maar moeilijk constructief te praten zou zijn.

Maar toch: elke situatie die kan leiden tot diplomatiek herstel der betrekkingen tussen Indonesië en Nederland zou worden aangegrepen. Tot nu toe had de regering steeds een tegemoetkomende houding getoond.

Deze houding zal tot het uiterste gehandhaafd blijven. Een concrete uitspraak of Indonesië de uitnodiging zal aanvaarden durfde minister Luns niet aan.

Hij hoopte echter op een kentering op grond van de laatst gehoorde persberichten.

Minister Luns had kennelijk de zakelijke kritiek voor mr. Biesheuvel niet kunnen velen.

Wat schamper merkte hij op, dat mr. Biesheuvel weliswaar in het slot van zijn betoog de regeringsverklaring welwillend beoordeelde, maar dat voor het overige tal van ongerechtvaardigde verwijten waren gemaakt.

Ook al omdat maar brokstukken waren aangehaald uit redes, mededelingen en schriftelijke stukken.

Opvallend was, dat elke keer als de

Mr. B. W. Biesheuvel

minister een der kamerleden bedankte voor diens steun voor een bepaald punt van het beleid, hij mr. Biesheuvel kennelijk expres niet noemde — ook al had deze zich gelijk uitgelaten als de „geprezenen”.

Bovendien deed de minister aan woordverandering, waardoor de door de heer Biesheuvel gebezigde uitdrukkingen een navrant klank kregen.

Blijmoedig optimisme werd „vertaald” met gezapig optreden bijvoorbeeld.

Intern beleid

DE sympathieke staatssecretaris Bot (K.V.P.) moest ondervinden, dat de spanning in de Kamer na de rede

Eén week wereldnieuws in vogelvlucht

• De verhouding Indonesië-Nederland stond uiteraard bij de jaarwisseling in ieders belangstelling. Wie in de laatste dagen van 1961 en tijdens de eerste week van 1962 de ontwikkeling nauwgezet gevolgd heeft, kan niet tot een optimistische conclusie komen.

Een definitief oordeel kan daarover ook daarom niet gevormd worden, omdat van de diplomatieke activiteiten weinig openbaar wordt. De Tweede Kamer zelfs heeft dit dinsdag en woensdag j.l. ervaren tijdens het Nieuw-Guinea-debat.

Duidelijk is wel, dat het conflict volop een internationale allure heeft gekregen. De actieve belangstelling van Secretaris-Generaal Oe Thant der V.N., alsmede die van de Amerikaanse, Engelse en Australische regering maken dat wel duidelijk. Dat Denemarken de wapenleveranties aan Indonesië gestaakt heeft, wijst erop, dat ook minder vooraanstaande naties hun posities in dit geschil nauwkeurig gaan bepalen. Over de bereidheid van Nederland om een vreedzame oplossing te vinden, kan nergens meer enige twijfel bestaan. De vraag waar het op aan komt is: in hoeverre kan Indonesië het zich nu nog permitteren het sabelgekletter na te laten en zich tot een gesprek met Nederland bereid te verklaren. Dat met man en macht door derden aandrang in die richting wordt uitgeoefend, is zonne-

klaar. De jongste berichten uit Djakarta doen vermoeden, dat er enige ruimte in het Indonesische standpunt komt. Maar het is nog te vroeg om daarover te juichen.

• Het Berlijn-vraagstuk stond aan het begin van 1962 opnieuw in de schijnwerper. De Amerikaanse ambassadeur te Moskou, Thompson, heeft de draad der voorbereidende besprekingen met Gromiko opnieuw opgenomen. Aldus het Bermuda-besluit van president Kennedy en premier Macmillan uitvoerend. In hoeverre De Gaulle het hiermee eens is, blijft onbekend, maar wordt door de andere Westelijke landen hoe langer hoe minder interessant geacht. Het gesprek met Gromiko heeft echter slechts zin, indien het er de Russen te meer van overtuigt, dat het Westen geen stap terug zal doen. Indien Thompson op dat punt onvoldoende overtuigend is, dreigen nieuwe Russische verrassingen in de Berlijnse tragedie.

• Portugal heeft de nota voor zijn tegenslagen in 1961 prompt op 1 januari thuis aangeboden gekregen. Het drama met de „Santa Maria” (januari 1961) de opstand in Angola (vanaf februari 1961) en het verlies van Goa (december 1961) hebben ieder voor zich en tezamen onrust in het moederland teweeg gebracht. De reactie was een opstand,

die weliswaar na enkele uren neergeslagen was, doch die het sein tot een algemene revolutie had moeten worden. Het sein was ondeugdelijk, doch de rebellen bevinden zich thans overal rond premier Salazars wankelende zetel. Zij wachten af. Inmiddels neemt de druk op Portugal van buiten af ook weer toe. Oe Thant wil nl. V.N.-waarnemers in Angola stationeren.

• Een oudejaars-opstand in Libanon mislukte eveneens. In dat land had de bevrijding (in september 1961) van Syrië van het Egyptische juk nieuwe hoop gebracht in de harten van hen, die aan een groot-Syrië denken en voor dat ideaal blijkbaar ook wat over hebben. Begrijpelijk, als men de lilliput-afmetingen van Libanon op de kaart ziet. Doch de economische voorsprong van dit kustlandje op zijn door Nasser leeggezogen nabuur is wel zo groot, dat de heersende partijen in Beiroet er niet aan denken om door aansluiting aan Damascus een voor hen nadelige nivelering te ondergaan. Een sterke militaire macht kampt op dit moment het land uit. De vangst van opstandige elementen schijnt onrustbarend groot te zijn.

• Besluiten wij met een blik te werpen op een zeer eetlustige dictator in het Nabije Oosten: Kassem van Irak. Sinds hij zijn op koningsbloed rustende zetel in 1958 innam, heeft hij z'n evenwicht moeten bewaren door jaarlijks 70% van het nationaal inkomen aan het leger te spenderen. Het is begrijpelijk, dat het olierijke en dus schatten verdienende Koeweit hem (evenals een half jaar geleden) onweerstaanbaar lokt. Nehroe heeft met het Goa-voorbeeld stellig Kassem's hartstochten gestimuleerd. Misschien neemt deze ook Soekarno tot voorbeeld. In ieder geval wel wat de dreigementen betreft. Doch Engeland waakt op een afstand met snelle schepen en nog snellere vliegtuigen. Saoedi-Arabië en Jordanië wier troepen nu in Koeweit wachtdiensten verrichten, zullen evenmin voetstoots toelaten dat Kassem zijn honger stilt.

„Eén op tien”

van minister Luns zich ontladde. Er was voor hem helaas maar weinig aandacht. Toch was zijn bijdrage tot het debat buitengewoon constructief. Hij stak de in Nieuw-Guinea werkende ambtenaren en de doorgaande ontwikkelingen van het Papoea-volk ter sprake bracht in deze snel veranderende situatie en het daarbij behorende regeringsbeleid, kreeg ten antwoord dat vertegenwoordigers der vakverenigingen uit Nieuw-Guinea naar Nederland zouden komen om nader over een en ander te overleggen.

En ook dat de voortgaande ontwikkeling naar een hoger niveau van de Papoea's niet zou worden vertraagd indien de omstandigheden dit zouden toelaten.

Reactie mr. Biesheuvel

HET was geen wonder dat de Kamer na de felle reactie van mr. Luns en de verbeterden aanval van mr. Burger uitzag naar het antwoord van mr. Biesheuvel. Temeer omdat hij in eerste instantie eigenlijk de enige was geweest die (ten aanzien van mr. Burger) het politiek duel had beoefend.

Wijs en ernstig wees hij minister Luns op het feit dat hij gewend was met open vizier te strijden.

Dat brengt mee dat de door hem geuite de kritiek geen geïrriteerdheid mag oproepen bij de minister, die deze wel vertoond had!

De minister moest toch uit ervaring weten dat er geen sprake kon zijn van achterbakse streken of natrappen.

Duidelijk gaf mr. Biesheuvel aan hoe groot het aantal punten van overeenstemming was tussen de regering en zijn fractie — ook met betrekking tot de inhoud van het zelfbeschikkingsrecht.

De verdachtmakingen van de Volkskrant (K.V.P.) en de Telegraaf ten spijt.

Reeds in eerste instantie had zijn fractie grote steun geboden, mede op basis van een concreet vertrouwen in de regering.

Inzake het actuele beleid is er van geen geschil sprake.

Er was alleen verschil over de waardering van het V.N.-debat.

Niet pas nu, maar direct na het V.N.-debat had de minister met het huidige voorstel moeten komen. Dat was niet een verwijt, maar zakelijke kritiek. Maar is dat niet ook te wijten aan de minister zelf? Was misschien de minister te gespannen en daardoor te geïrriteerd?

Uit de reactie van de minister tijdens deze replieken bleek wel zeer duidelijk dat dit het geval was. Hij gaf dit ruitertlijk toe.

En de vrede was getekend. Het wijs en verstandig aftasten van mr. Biesheuvel had de oplossing van het geschil bewerkstelligd.

Beneden het normale peil

MR. Burger had de heer Biesheuvel verweten, dat diens rede beneden peil was gebleven.

Mede omdat mr. Biesheuvel op de concrete vragen van de P.v.d.A.-fractie-voorzitter niet was ingegaan, maar zijpaden was ingeslagen.

Zijpaden die bovendien niet deugdelijk bleken te zijn, aldus mr. Burger.

Thans wilde mr. Biesheuvel deze antwoorden concreet nog graag geven.

Waarom dr. Bruins Slot op 3 oktober

met het bilaterale gesprek naar voren kwam?

Wel: toen was dit nog een spontaan aanbod, uit eigen beweging.

Thans ligt de situatie anders: het is de onontkoombare ontwikkeling die dit eist.

Wat met een open gesprek werd bedoeld? Alleen maar dit — wat het nu ook is: nagaan of er een basis te vinden is voor nader overleg.

Welke de inhoud van dit gesprek zou moeten zijn? Deze inhoud: concreet onderhandelen over een oplossing die én Nieuw-Guinea én Nederland én Indonesië kan bevredigen.

Het verwijt van de heer Burger, dat de A.R.-fractie er thans anders over denkt dan enkele jaren terug was volgens mr. Biesheuvel geen schande maar winst. Bepaalde standpunten vertoonden door het tijdsverloop en geheel nieuwe omstandigheden, andere facetten.

Daarop moeten wij letten en daarop tijdig reageren.

Conclusie

DE grote meerderheid van de Kamer staat in wezen achter het beleid van dit kabinet.

Dat de P.v.d.A. geen vertrouwen in de uitvoering heeft doet hieraan niet af. Het gevolg van dit laatste is, dat het alleen maar moeilijker gemaakt wordt voor de regering om met Indonesië te onderhandelen.

Maar dat schijnt de bedoeling van deze oppositie te zijn.

Slechts de communisten, de P.S.P., de S.G.P. en dr. Meulink — zij het beslist niet op dezelfde gronden — hebben zich afzijdig moeten houden.

Als Indonesië gehoor geeft aan de redelijke, dringende uitnodiging van Nederland, gesteund door de vrije wereld, en het gelukt, dan is er een stabilisatievlak in de wereld bijgekomen.

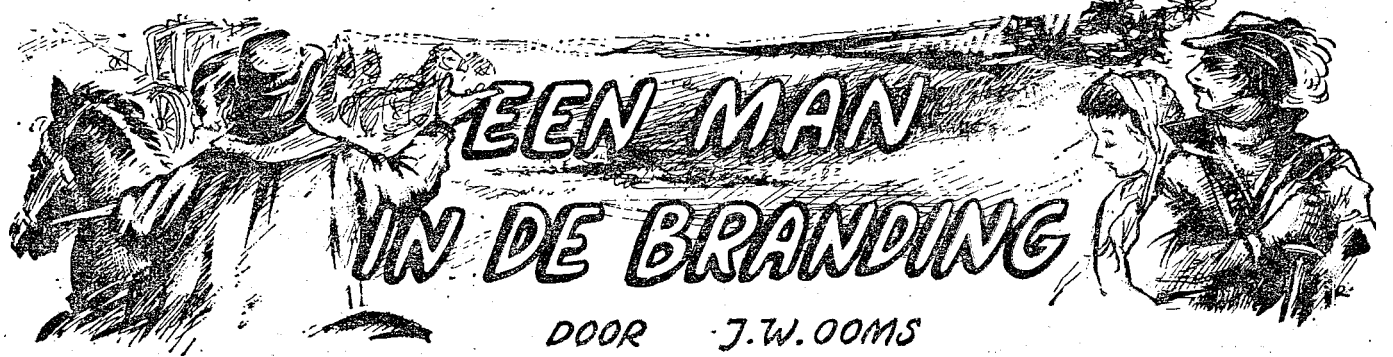
Wees
zuinig
met Uw geld
koop bij ..
WESTERVELD

Bovendien 3% korting door Uw Kassabonus
volgens Bonussysteem

WESTERVELD

FILIALEN DOOR GEHEEL AMSTERDAM

EEN MAN IN DE BRANDING

DOOR J.W. OOMS

Hij hoorde vloeken en dat was iets, waar hij altijd met uiterste gestrengheid tegen opgetreden was. Vloekten sommige soldaten met opzet zo luid om hem te tergen?

Cornelis trad voor de troep. Hij gaf de officieren een wenk, dat de manschappen zich stil moesten houden. Na enig gemompel werd het rustiger.

„Mannen”, zo begon Van Aerssen, „wij hebben deze week een schip uit Holland verwacht maar jammer genoeg is het niet op de rede verschenen. Het stelt mij teleur dat het beloofde schip niet gekomen is. Ik bid God, dat het ten spoedigste aan de kade zal meren. Nu het schip niet aangekomen is, moeten de rantsoenen nog beperkt blijven; maar zodra de levensmiddelen uit Patria gearriveerd zijn, zal ik geen ogenblik wachten om tot een extra uitdeling te komen.”

Plotseling gingen er afkeurende stemmen op. „Wij moeten dus blijven hongerlijden!” riepen enkele soldaten.

Een officier, die de orde wilde herstellen, werd overstemd door een vloekende soldaat.

Het verband in de linie was plotseling verbroken, alle orde was eensklaps zoek en de soldaten vormden een wanordelijke troep.

„Wij geven er de brui aan!” werd van alle kanten geroepen. „We werken niet meer! Eerst moeten de rantsoenen vergroot worden!”

De luitenant, die nog poogde de orde te herstellen, werd door de soldaten uitgeweid. Cornelis trad naar voren en met luide stem riep hij:

„Soldaten, luister! Ik heb iets belangrijks te zeggen!”

Zijn stem ging echter teloor in het rumoer. En opeens stond een soldaat voor hem, die de vuisten dreigend naar hem ophief.

„Zelf hebt ge een magazijn vol eten en wij... wij blijven op kleine rantsoenen gesteld.”

„Gij moet geen vals gerucht verkondigen,” riep Van Aerssen. „Ik heb geen particulier magazijn.”

„Dat hebt ge wél!” brulde de soldaat met woedende overslaande stem. „Sinjeur Leeboer heeft het ons gezegd — en Leeboer heeft verklaard, dat hij het met bewijzen kan staven.”

„Zwijg!” riep Cornelis. En Combé, die ook naar de uitdelingsplaats gekomen was, riep de soldaat verontwaardigd toe: „Hoe durft ge zo lasterlijk over onze gouverneur te spreken!”

Het rumoer onder de soldaten was weer toegenomen, het onttaarde in een muiterij. Een paar meerderen trachtten vergeefs, de orde te herstellen.

„We sjuiven geen stenen meer voor het fort,” werd haaldelijk geroepen. Enige soldaten, kennelijk de voormannen van de rebellen, namen een dreigende houding aan.

Er viel met de opstandige soldaten niets te beginnen. Van Aerssen probeerde zich verstaanbaar te maken, doch dit gelukte hem niet meer.

„Mijnheer de gouverneur, ga terug naar het gouverneurs-huis,” drong Combé bezorgd aan.

Maar daar had Cornelis geen oren naar. Driftig liep hij op de hoofdofficier van het fort toe.

„Kunt gij de orde niet bewaren?” vroeg hij hem grimmig. „Ik zie, dat gij niet voor uw taak berekend zijt.”

Met een uiterste krachtsinspanning poogde de hoofdofficier de muitende troep weer onder zijn bevelen te krijgen. Het gelukte hem inderdaad, de soldaten te doen terugkeren naar de kwartieren, al gingen ze dan ook heen als een ordeloze troep.

Van Aerssen gebod de officier, een paar soldaten — liefst de ergste oproerkraaiers — naar zijn woning te zenden. Hij zou dan rustig hun klachten kunnen aanhoren en hen van antwoord weten te dienen.

Daarna ging Van Aerssen met Combé naar het gouverneurs-huis terug.

Cornelis begreep, dat wat nu gebeurd was, het ergste was dat hem kon overkomen. Als hij de toch al zo geringe strijdmacht niet meer tot zijn beschikking had, zou zijn gouvernementeel beleid ernstig ondermijnd worden. Leeboer had met zijn infame leugens bereikt, dat hij de geest van de troep had weten te bederven. De omstandigheid, dat levensmiddelen uit Holland te laat aankwamen en in volstrekt onvoldoende mate verscheept werden, werkte in het voordeel van Leeboer, die slechts één oogmerk had: de lastige gouverneur weg te krijgen, opdat een ongebreidelde smokkelhandel zou kunnen plaatsvinden. Leeboer had van

het begin af getracht, het garnizoen tegen de gouverneur in het harnas te jagen. Dit was hem thans klaarblijkelijk gelukt.

„De situatie is moeilijk, mijnheer de gouverneur,” zei Combé, terwijl ze naar de gouverneurswoning liepen.

Van Aerssen van Sommelsdijck knikte.

„Maar nooit zal ik voor lompe dreigementen uit de weg gaan. En voor de lasterlijke aantijgingen dat ik zelf een geheim magazijn zou hebben aangelegd voor profijt van mijn eigen beurs, zal ik nooit het hoofd buigen. Ik heb de commandant van het fort opdracht gegeven, een paar soldaten te sturen. Ik zal die mannen duidelijk maken, dat ik laster met gestrengheid zal weten te straffen.”

In de middag kwamen inderdaad soldaten van het fort zich aandienen bij de gouverneurswoning. Ze waren met z'n zessen.

Cornelis gaf aan Combé de opdracht, de zes soldaten te doen plaatsnemen op een bank, die in de achtertuin van het gouverneurs-huis stond. Toen hij door het raam gezien had, dat de inderdaad waren gaan zitten, trad hij naar buiten.

„Laat één uwer vertellen, wat ge mij te zeggen denkt te hebben,” sprak Cornelis luid. Er klonk grote vastberadenheid in zijn stem.

De zes soldaten begonnen vrijwel gelijktijdig hun klachten te spuien. Op een brutale manier eisten zij verbetering van de rantsoenen. Zij schreeuwden tenslotte, dat ze 't vertikten, nog langer zwaar werk te doen.

Cornelis hield de hand aan het gevest van zijn degen. Hij stond kaarsrecht voor de soldaten.

„Ik wens niet te onderhandelen met lieden die allerlei dreigementen uitspreken en die bovendien Gods naam misbruiken.”

De zes soldaten bleven schreeuwen dat ze meer eten wilden en dat ze anders niet meer zouden werken.

Toen trok Van Aerssen zijn degen en hij trad onvervaard op de zes muiters toe.

„Als gouverneur gelast ik, dat ge 't werk onmiddellijk hervat. Een soldaat heeft trouw te zijn aan zijn meerderen en gegeven bevelen stipt te vervullen. Ik herhaal hetgeen ik vanmorgen al gezegd heb: Zodra er levensmiddelen aangevoerd worden zal ik order geven, de rantsoenen te verhogen. En allen die leugens en laster uitkramen, zal ik streng straffen. Lasteraars en oproerkraaiers zal ik in de boeien laten slaan, of hen extra zware dienst laten geven.”

Hij hief zijn degen en deed nog een stap in de richting van de soldaten.

„Wat wilt ge? Indien ge weigert, de bevelen te gehoorzamen, zijt ge een ontrouw soldaat en dan zal ik u eigenhandig gevangen zetten. Wie verweer zou willen bieden, mijn degen zal hem treffen! Ge hebt te kiezen, ogenblikkelijk!”

Van Aerssen van Sommelsdijck stond daar zonder vrees; zijn forse gestalte en zijn besliste woorden bleken indruk te maken op de opstandige soldaten van het fort. Mopperend liepen zij weg.

„En wat doet ge nu?” vroeg Cornelis. „Zult ge uw taak hervatten? Ik wil antwoord van u hebben.”

Ze moppelden een jawoord en voegden er aan toe: „Maar dan verwachten wij hogere rantsoenen.”

„Ge weet, wat ik u gezegd heb.”

Ze gingen heen mopperend nog maar ze hadden hun brutale houding laten varen.

Toen de zes soldaten vertrokken waren ging Cornelis zijn huis weer binnen. In zijn werkkamer gekomen, knielde hij neer voor zijn schrijfstool en bad tot God, of Hij de schepen een behouden vaart wilde geven, opdat spoedig levensmiddelen uit het moederland in Suriname zouden aankomen en de soldaten van het garnizoen een ruimer rantsoen verstrekt zou kunnen worden.

De volgende dag — zondag — hield Cornelis een godsdienstoefening in zijn huis, want er was in die weken geen predikant in Paramaribo. Van Aerssen ging zelf voor in gebed, hij las de tien geboden, gaf psalmen op die gezongen werden door de weinige aanwezigen en las bijna twee uur lang gedeelten uit de bijbel.

Maar in het fort Zeelandia was het een onrustige zondag. De soldaten behoefden op deze rustdag natuurlijk niet te werken en zij hadden dus alle gelegenheid om te spreken over het resultaat van het gesprek, dat de zes soldaten met de gouverneur gehad hadden.

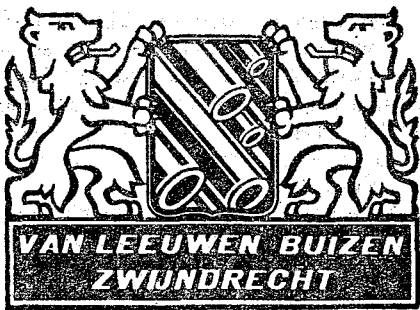
(wordt vervolgd)

HOOIMEIJER

Goudbeschuit

Smaakt anders . . .

Smaakt beter

ZAKKEN

Voor alle verpakkingsdoeleinden

T. SPAAN
v. Berckenrodestraat 15, Rotterdam-W.
Tel. 010-69195. Telegr.: TESP.A.

N.V. G. HAAK
v. Berckenrodestraat 15, Rotterdam-W.
Tel. 010-69195. Postbus 6043.
Telegr.: HABAG.

Import - Export

FA. DE GEUS & VAN DER HOEVEN

's-Gravenmoer - Julianalaan 18
Telefoon 01623-2507

Fabricage en import van
korsetfournituren, broderie,
garens etc. etc.

INGWENSEN & Co.

Commissionnaires in Effecten
Keizersgracht 382 A'dam-C
Telefoon 32121-35302-33879

- * alle effectenzaken
- * plaatsen van obligatieleningen voor kerken, scholen en weldadigheidsinstellingen

VERTROUWENS ADRESSEN VOOR EIGEN

SCHUDDEN? GOED
GOED SCHUDDEN? BETER
IDEAAL SCHUDDEN? EUREKA

N.V. „Eureka” Landbouwmachinefabriek

voorheen Fa. I. v. d. Woude & Zn.
DRACHTEN

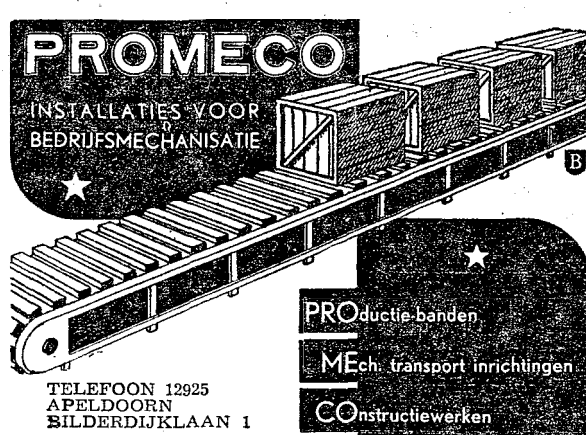
HOTEL „DE KROON”

SOPHIALAAN — LEEUWARDEN
telefoon 24467 - 24468

Uw adres voor recepties en partijen

PROMEKO

INSTALLATIES VOOR
BEDRIJFSMECHANISATIE

PROductie-banden
MEch. transport inrichtingen
COnstructiewerken

TELEFOON 12925
APELDOORN
BILDERDIJKLAAN 1

Landbouwwerktuigen- en machinefabriek

Vicon

H. VISSERS N.V. — NIEUW-VENNEP
Telefoon 02546-444 (4 lijnen)

ECHTE KERKORGELS

OOK VOOR
KLEINE
KERKEN

ORGELBOUW ERNST LEEFLANG

APELDOORN
Telef. 06760-17582

Laat advertenties U inlichten
voordat U gaat kopen!

Het district Hilversum

Een halve eeuw geleden, tegen het einde van het jaar 1911, verloor de A.R.-fractie van de Tweede Kamer een zeer geacht lid, nl. S. Baron van Heemstra, afgevaardigde van het district Hilversum. Baron van Heemstra was in 1842 geboren in Inrsum in Friesland. Ook zijn vader was lid van de Tweede Kamer geweest en had er de A.R.-beginselen verdedigd. Baron van Heemstra was voordat hij lid van de Tweede Kamer werd, verscheidene jaren burgemeester van Hilversum geweest. Hij was een zeer geacht man, eenvoudig, gemoedelijk en trouw. Behalve met de politiek, bemoeide hij zich ook belangeloos en met grote ijver met de verzorging van de belangen van de Vereniging tot verpleging van Krankzinnigen, die eerst Veldwijk en toen de andere stichtingen, zoals Dennenoord en Loosduinen en Wolfheze in het leven riep.

Baron van Heemstra was vele jaren penningmeester van deze vereniging. Tevens was hij president-directeur van de Vereniging voor hoger onderwijs, waarvan de Vrije Universiteit uitgaat.

Het lag voor de hand, dat tijdens het coalitiebewind de drie coalitie-partijen, die in 1909 samen de rechtse meerderheid hadden verworven, het gauw eens zouden zijn, dat de A.R.-partij weer een kandidaat voor Hilversum zou aanwijzen. Maar het kwam anders uit. De R.K. waren terstond bereid, een eventuele a.r.-kandidatuur in de vacature-Heemstra te steunen, maar de C.H. in het district Hilversum eisten de zetel voor zich op, en stelden mr. 's Jacob, burgemeester van Bussum tot kandidaat tegen de a.r.-kandidaat mr. V. H. Rutgers. De liberalen hoopten, van deze verdeeldheid te profiteren en zetten alles op alles en de socialistische streken voor hun eigen kandidaat. Dat gaf midden in de winter een stevige verkiezingsstrijd. Het resultaat was, dat mr. Rutgers met de liberaal in herstemming kwam (de R.K. hadden ons trouw gesteund) en de c.h. en de socialistische kandidaat afvielen. De liberalen zagen nu hun kans. De C.H. zouden uit rancune thuis blijven of op de liberaal stemmen en de socialistische zouden bij de herstemming, zoals toen veel voorkwam, hun sympathie voor de liberaal doen blijken.

Maar de in de eerste ronde afgevalen C.H.-kandidaat mr. 's Jacob onder tekende een circulaire, die in Hilversum en Bussum werd verspreid, waarin hij alle C.H.-kiezers opwekte, om bij de herstemming op de A.R.-kandidaat te stemmen. Het liberale Handelsblad was woedend over deze daad.

Maar het gevolg bleef niet uit. Bij de herstemming gingen naar berekening ongeveer 40% van de C.H.-kiezers, die de eerste keer op mr. 's Jacob hadden gestemd, op mr. Rutgers over en dat was voldoende, om hem de overwinning te bezorgen.

COPIEERINRICHTING JAC. WEEDA JR.

Emmastraat 24 ROZENBURG

Verricht gaarne al uw stencilwerk

Telefoon 0 1889 - 214

TRANS SKANDIA EXPRESS

Wekelijkse autolijndienst

HOLLAND-STOCKHOLM vv

Vertrek iedere maandag. Gelegenheid voor koel- en geventileerde ladingen, meubel- en machinetransport.

WAGENINGEN - Telefoon 08370 - 3750

Telex 32121

TOESLAGSTOFFEN
voor lichtbeton

GRONDSTOFFEN
voor de steen- en keramische industrie

WEGENBOUWMATERIALEN

G. Vogler & Co. C.V.
Mauritsweg 49 — ROTTERDAM
Telefoon 0 1800 - 13 78 78

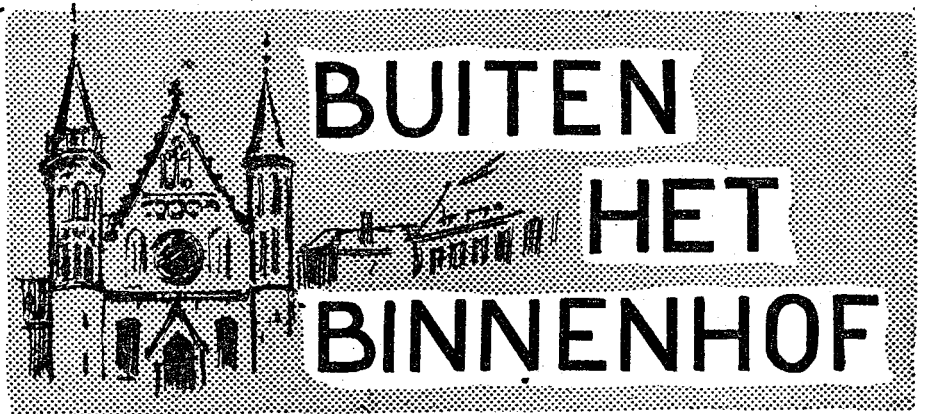
OP het ogenblik, dat ik deze regels schrijf zijn er drie zaken, welke mij verontrusten: het oliebolwerk, dat in de keuken is opgebouwd, de gladde straten van Amsterdam, waar ik woon, en de kansen voor de Elfstedentocht. Als er in de wereld meer niet is, dat mij bezorgd maakt, zult u denken, blijft Groenkoper wel erg dicht bij huis. Natuurlijk is er meer, belangrijker dan olieballen, gladde straten en elfstedentochten. Doch 't is nu eenmaal kenmerkend voor de bijna oudejaarsdag, dat op dat tijdstip het jaar zo huiselijk wordt. Als u dit leest zijn al die gedachten aan de overgang van jaar naar jaar voorbij, dan is het 1962. Mag ik u dan nu gelukwensen met dit jaar? Wat het brengen zal, weet ik net zo min als u, maar daarom is een zegenwens voor dat jaar juist zo op haar plaats.

Of we het jaar op de schaats tegemoet kunnen gaan? Ik weet het ook niet. En het is soms heerlijk iets niet te weten. Het is trouwens Bijbels, dat wij niet alles weten. Wie, niet uit luiheid of uit wantrouwen, eerlijk kan zeggen: „Dat weet ik niet”, is een gelukkig mens. En er zijn gelukkig zaken, waarvan men met een open hart mag en moet zeggen: „Ik weet er niets van”. Let nu eens op hoe veel mensen er zijn, die dat durven zeggen! Er zijn meer mensen op de wereld en er zullen ook in 1962 meer mensen zijn, die u toefluisteren of toeschreeuwen: „Dat zal ik u eens haarfijn vertellen, want als er iemand is, die het weet dan ben ik die”. Ik weet vele dingen niet. Ook ik geef wel eens het air dat ik iets weet, maar dat valt dan vaak tegen. Als ik — ik zit nog steeds in die oudejaarsstemming, merk ik — eens naga wat ik niet weet, dan kan ik geen oliebol door mijn keel krijgen van narijheid en zou ik zo in huilen kunnen uitbarsten. Daarom doe ik dat dan ook niet, ik ga niet na wat ik niet weet. Integendeel.

Ik ga het nieuwe jaar in met een traditionele gang, namelijk naar de Amsterdamse schouwburg, waar, de traditie getrouw, de Gijsbrecht van Aemstel van Vondel wordt opgevoerd. Ditmaal zal ik enkele ministers kunnen ontmoeten, namelijk hunne excellenties de ministers Luns, Beerman, Van Aartsen, Marijnen, Veldkamp en staatssecretaris Scholten, alsmede de gevolmachtigde minister van Suriname, Z. E. Pos. Bovendien, heb ik vernomen, komen er ook verschillende leden van het parlement.

Ik weet niet of ik op het gebeuren nog terugkom in deze kolommen, het stuk heeft wel iets met de politiek te maken, maar het is zo oud, dat het iedere keer actueel kan worden gemaakt, al naar de omstandigheden. Tijdens de oorlog, het eerste oorlogsjaar, 1 januari 1941, is het stuk meen ik ook nog opgevoerd. Toen klonken zinnen als „...en door geen tyranni vergaaf”... en „...zijn wil is dat gij gaat naar 't vette land van Pruisen...” zo heel anders. Het is al weer een tijd geleden, dat de strofe „en werpen 't rooms altaar uit alle kerken” weggelaten werd. Het zou voor minister Luns ook niet aangenaam zijn dat te horen. Hij heeft al problemen om Nieuw-Guinea genoeg en... ik denk, dat hij ook wel eens een avond gezellig uit wil.

Vrienden, voor het stuk behoeft ge niet te gaan. Het is een onmogelijk stuk, waarin niets gebeurt, waarin alleen maar verteld wordt dat er iets gebeurd is of gaat gebeuren. De hoofdpersoon, Gijsbrecht van Aemstel, is een onmogelijke, dralende figuur, die veel te veel praat en niet opschiet. Toch blijft het een prachtig stuk, dat de Amsterdammer niet wil missen. Je zou zo zeggen: het stuk is typisch Amsterdams, het zou in Rotterdam niet kunnen worden opgevoerd, dat zou je natuurlijk kunnen

zeggen, maar dan krijgt u moeilijkheden met de Amsterdammers, die, in opvolgende generaties toch minstens eenmaal in hun leven de Gijsbrecht moeten hebben gezien. Bovendien: komen die ministers, die ik u genoemd heb, soms naar Rotterdam op 1 januari? Neen, zij komen naar Amsterdam. Daar klopt het hart van Nederland. Goed, ik ga er dus heen, naar die voorstelling van de Gijsbrecht, welke gevolgd wordt door „De Bruiloft van Kloris en Roosje”. Die hoort er bij. Vele Amsterdammers gaan alleen al voor die bruiloft, waarin dan de Nieuwjaarswens is verwerkt, die Thomasvaer en Pietermel uitspreken. Daarin, in die wens, daar zit nu politiek in. Hoe meer pannen er op het vuur hebben gestaan, des te meer vegen komen er aanstaande Gijsbrechtvoorstellingen uit. Maar het blijft altijd oubollig, met de beste wensen voor H.M. de Koningin, haar Huis, de regering, de burgemeester van Amsterdam en de gemeenteraad. Op zo'n eerste avond in het nieuwe jaar was het vroeger de gewoonte dat er slemp geschonken werd en dat er roomsoezen gepresenteerd werden. Een oude Amsterdamse traditie, waarvan toch wel niemand iets kan zeggen. Maar men doet het niet meer, ik weet niet waarom. De tijd zal er niet naar zijn: slemp en soezen, het is ook een merkwaardige combinatie en het klinkt niet erg progressief.

Voor zo'n eerste avond van de „Gijsbrecht” wordt er toilet gemaakt, zoals dat heet. De dames en heren dragen avondkleding. De dames hebben dan meestal wat nieuws, de heren meestal wat ouds aan. Zelf zal ik ook mijn witte strik weer omknopen en mijn rokjas aantrekken. Bij de Groenkopers heerst de traditie, dat ieder van de directe nazaten eenmaal mee mag naar de eerste voorstelling van de Gijsbrecht. De jongste is nu aan de beurt. Hij zal dus voor het eerst Vondel ondergaan, hij zal de ondergang van zijn stad meemaken: „...Ik hoor, het loopt met Amsterdam ten end...” Misschien volgt op het treurspel, dat Vondel schreef, daarom de bruiloft van Kloris en Roosje, zoals gezegd, even bemind als het stuk van Vondel. Heet een echtgenoot in Amsterdam geen „kloris”? Zoals bekend, heeft Vondel het stuk geschreven als openingsstuk voor de nieuwe schouwburg. Het is eigenlijk een kerststuk, dat omstreeks die tijd moest worden gespeeld. Maar de predikanten kregen van de burgemeester gedaan, dat zij het stuk verboden. Pas later is het stuk, in januari, voor het eerst opgevoerd. De première was bepaald op 26 december 1637, doch het werd 3 januari door de tegenwerking van de regenten van het Weeshuis. Het stuk was te „rooms”. Thans nodigt de burgemeester predikanten uit om te komen kijken. En zij komen. Elk jaar weer verandert er zóveel!

William Groenker

Het bestuur van de A.R. Kiesvereniging „Nederland en Oranje” te Kampen, geeft met droefheid kennis van het overlijden van zijn mede-bestuurslid, de heer.

G. Sollie

Trooste de Here zijn familie bij dit zware verlies.

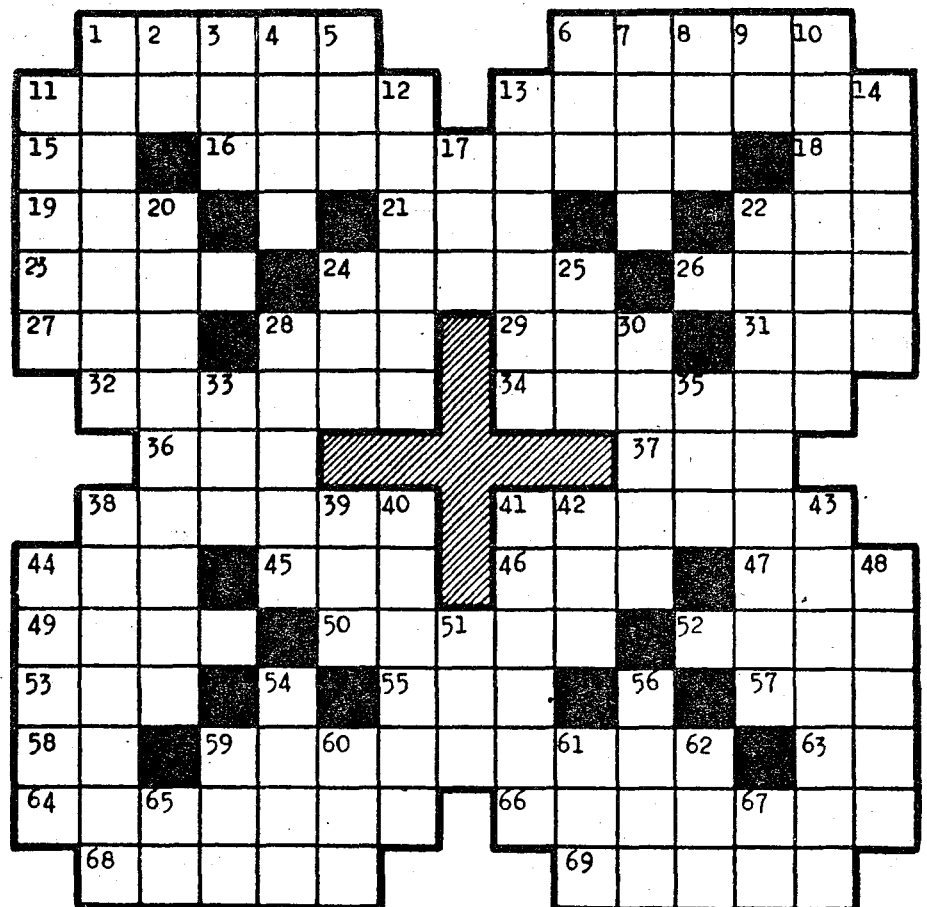
Kampen, 27 dec. 1961.

Namens het bestuur,
J. HAVERKAMP, voorz.
H. J. EMMINK, secr.

Kruiswoordpuzzel

Horizontaal: 1. deel van dynamo, 6. mispunt, 11. vliegop, 13. genotmiddel, 15. met bestemming (afk.), 16. luide verkondigen, 18. muzieknoot, 19. tweemaal, 21. roem, 22. meertje, 23. vulkaan, 24. plaats in Z.Holland, 26. vat, 27. plaats in Z.Amerika, 28. plaats in Gelderland, 29. klap, 31. weest gegroet, 32. vogels, 34. lengtemaat, 36. spie, 37. aanbod, 38. O.T.-figuur, 41. gebergte, 44. partij, 45. meisjesnaam, 46. moment, 47. titel (afk.), 49. overblijfsel, 50. schampere opmerking, 52. opgeld, 53. zangstem, 55. bouwland, 57. groente, 58. lengtemaat, 59. zegenrijke, 63. in loco (afk.), 64. telegraferen, 66. dans, 68. zeer dichtbij, 69. jaap.

Vertikaal: 1. eierzucht, 2. maanstand (afk.), 3. ziekte, 4. uniek, 5. tocht, 6. opstaande rand, 7. insekteneter, 8. achternaam, 9. daar, 10. vervangers, 11. uit darmkanaal van potvis bereide stof, 12. handelend optreden, 13. sterk verslijtend, 14. bovenrand, 17. woon-schip, 20. verslaafd aan zoet, 22. militair (mv.), 24. groet, 25. lichaamsdeel, 28. jongensnaam, 30. streng, 33. lichaamsdeel, 35. gevangenis, 38. iemand van adel, 39. inham, 40. verbonden, 41. steekcontact, 42. Europeaan, 43. kleurloze vloeistof, 44. uitblinker, 48. doelpunten, 51. nauw, 54. vacht, 56. opper-

god, 59. meisjesnaam, 60. sprong, 61. buitendijks land, 62. plaats in Gelderland, 65. uitroep, 67. anno domini.

OPLOSSING VORIGE PUZZEL

Horizontaal: 1. gedachten, 5. brand, 8. leges, 9. erfgoeier, 11. goedendag, 12. minne, 14. kast, 15. Antiochië, 19. koe-

Vertikaal: 1. gelag, 2. dagmeisje, 3. Coster, 4. toendra, 5. bloempot, 6. aaien, 7. dor, 10. fagot, 13. egels, 14. kakelbont, 16. nee, 17. hooiwagen, 18. aanleren, 20. dessa, 21. luister, 23. knudde, 25. veder, 27. bonen.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

MEER SPOED GEVRAAGD

ZOLANG er geregeerd is, hebben heersers zich door raadgevers doen bijstaan. Reeds de Oud-Testamentische richters en vorsten lieten zich adviseren door oudsten des volks.

De grootviziers uit Mohammedaanse rijken hebben zich in sprookjes en verhalen een even grote plaats verworven als de sultans, die zij dienden.

Uit het vroeg middeleeuwse type van de major-domus aan de Franse hoven is zelfs een nieuwe dynastie van vorsten voortgekomen, nl. die waarvan Karel de Grote de schitterendste ster werd.

In de latere eeuwen waren de Raden van State de vertrouwde raadgevers van koningen en andere staats-hoofden. Allengs groeide echter de behoefte om ook anderen bij deze zo gewichtige taak in te schakelen.

Na de eerste industriële revolutie, die het maatschappelijke leven zo drastisch wijzigde, kwam vooral ook de wenselijkheid naar voren om het bedrijfsleven een eigen plaats te geven in het staatkundige geheel. Wij herinneren in dit verband aan Kuyper's vraag naar een Derde Kamer op het Binnenhof, waarin die sector zijn stem zou kunnen laten horen.

In die vorm is dit ideaal ten onzent niet verwezenlijkt. Wel kent Nederland — na diverse tussenvormen zoals de Hoge Raad van Arbeid er één was — sinds 1950 als toporgaan van het georganiseerde bedrijfsleven de Sociaal Economische Raad.

Eén der belangrijkste taken van deze raad is het adviseren van de regering omtrent alle belangrijke maatregelen op sociaal of economisch gebied, welke zij (dus de regering) voornemens is te treffen. Sinds het bestaan van de S.E.R. heeft dit in de praktijk betekend, dat de inhoud van vrijwel alle belangrijke wetsontwerpen, alvorens aan het parlement te worden voorgelegd, eerst aan het oordeel van de S.E.R. zijn onderworpen.

Om met het oog op het vervolg alle misverstanden uit de weg te ruimen, verklaren wij ons, ook nu, zoals steeds het geval is geweest, een overtuigd voorstander van deze procedure. Het is goed, dat deskundigen, in dit ge-

val dus vooraanstaanden uit de centrale werkgevers- en werknemersorganisaties, aangevuld door onafhankelijke experts (de z.g.n. Kroonleden van de SER) zich over zulke op sociaal of economisch gebied belangrijke ontwerpen of plannen van de regering uitspreken.

Aan de adviezen van de S.E.R. wordt in de Staten-Generaal bij de wetgevende arbeid dan ook zoveel aandacht geschonken, dat men wel eens als mening hoort uitspreken, dat de S.E.R. in ons land niet slechts adviseert, doch regeert. Wat hiervan ook zij, het onderstreept te meer de belangrijke positie van dit orgaan in ons volksleven.

In zijn Nieuwjaarsrede heeft de voorzitter van de SER, prof. dr. G. M. Verrijn Stuart, de vorige week over deze zaak zijn oordeel uitgesproken. Daarbij bepleitte hij een nog ruimere inschakeling van de SER. In het bijzonder beklagde deze spreker zich over het feit, dat er nog belangrijke sectoren zijn, waaromtrent de regering nog nooit een advies van de SER heeft gevraagd. Met name werd hierbij op fiscale, conjuncturele of economisch-structurele aangelegenheden gedoeld.

Bij het vaststellen van het al of niet juist zijn van de klacht zal men hebben te letten op de beperking, die de Wet op de Bedrijfsorganisatie, de S.E.R. bij diens adviserende taak oplegt. Deze moet nl. betrekking hebben op regerings-maatregelen op sociaal of economisch gebied en deze maatregelen dienen bovendien „belangrijk” te zijn. Zowel het ene als het andere vereiste vormt een nogal rekbaar begrip, zodat de hoogleraar bepaald wel reden tot klagen zal hebben. Men kan dat overigens het best aan de hand van concrete gevallen uitmaken. Daartoe ontbreekt ons de plaatsruimte.

Toch moet ook aan een ander facet van dit vraagstuk aandacht worden gewijd. Dat facet betreft de doelmatigheid waarmee het wetgevende apparaat in Nederland moet kunnen werken. Zoals men weet is de normale zittingsduur van een kabinet 4 jaar. De wetgevende arbeid komt in de eerste jaren daarvan als regel slechts langzaam op gang. Vooral als het aantal ervaren bewindslieden in de ministersploeg nogal gering is. Men duidt het derde zittingsjaar dan ook wel aan als de periode waarin de legislatieve oogst kan worden binnengehaald. Nu is het de laatste jaren opgevallen, dat deze oogsttijd de neiging heeft in de verkeerde richting te verschuiven.

Wat is daarvan de reden? Natuurlijk is er meer dan één oorzaak aan te geven. De ingewikkeldheid van de stof, de toenemende hoeveelheid ervan en de overvolle agenda van de Tweede Kamer zijn aan deze gang van zaken mede schuldig.

Maar evenzeer moet in dit verband het vaak lang uitblijven van de S.E.R.-adviezen worden genoemd. Niet slechts het begeleidende S.E.R.-advies van een wetsontwerp is hier in het geding. Ook aan door de regering gevraagde S.E.R.-adviezen, die zo mogelijk als patroon voor een nog te ontwerpen wetsontwerp kunnen dienen, moet hier worden gedacht.

Een paar voorbeelden.

Waar blijft het S.E.R.-advies over de (eventuele) regeling der minimumlonen, dat reeds in mei 1959 door de bewindslieden van Sociale Zaken werd gevraagd. Bij de algemene beschouwingen in de Eerste Kamer in december j.l. heeft de a.r.-fractie-voorzitter, dr. W. P. Berghuis, er nog eens naar geïformeerd. Het is immers zeker geen onbelangrijke aangelegenheid. Nog 15 à 20% van de Nederlandse werknemers, brengt, volgens recente gegevens, wekelijks minder dan 90 gulde thuis... En 46% een weekloon van niet meer dan f 103,—. Er zijn er ook, die daar ver beneden blijven. Ook over de bij de loonpolitiek te gebruiken maatstaven is door de regering medio 1960 een advies aan de S.E.R. gevraagd, dat nog niet ontvangen werd. Wij kunnen ons voorstellen, dat de regering, bij de vele kritiek op het produktiviteits-criterium, wel behoefte heeft aan zulk een advies. Waar blijft het?

Tenslotte — er zou nog meer te noemen zijn — het advies over het voorontwerp Arbeidsvoorwaardenwet dat dit kabinet medio 1961 bij de S.E.R. ter tafel deponeerde.

Bij de vele schimpscheuten op het huidige loonbeleid is het een zaak van gewicht om ook de spelregels voor het nieuwe loonbestel aan het oordeel van de Staten-Generaal te onderwerpen. Maar zonder een SER-advies gaat dat — volgens de wet — niet. Heeft de SER-commissie, die dit laatstgenoemde advies moet voorbereiden, zich al aan het werk gezet? Wij menen te weten, dat dit nog niet het geval is.

Natuurlijk zijn er plausibele oorzaken aan te geven van het lang uitblijven van verscheidene S.E.R.-adviezen. Uiteraard wil dit toporgaan het liefst met unaniem vastgestelde adviezen voor de dag komen. Het is evenzeer duidelijk dat dit in veel gevallen moeilijk te verwezenlijken is. Het gaat ons er echter nu niet om een studie te wijden aan de vraag of de samenstelling en de werkwijze van de S.E.R. het dit toporgaan van het bedrijfsleven gemakkelijk doet zijn om te beantwoorden aan de hoge eis, die de Wet op de Bedrijfsorganisatie aan deze Raad stelt.

Een eis waaraan gezien de noodzaak van een op tempo draaiende wetgevende machinerie, ook tijdig dient te worden voldaan.

Wij hebben ook begrip voor de klacht van de S.E.R.-voorzitter. Doch wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat het bovenstaande eens onder de aandacht moest worden gebracht. De „ambtstermijn” van dit kabinet is zijn tweede helft ingegaan. Moet het in Nederland gewoonte worden, dat een kabinet in hoofdzaak de ontwerpen van zijn voorganger aan de Kamers voorlegt? En dat het aan de parlementaire behandeling van zijn eigen creaties niet meer toekomt, mede door toedoen of liever: door de weinige spoed van de S.E.R.?

Wij menen, dat het zo niet kan blijven.

RAMP en ROUW

EEN RAMP heeft ons getroffen, ons volk is in rouw gedompeld. In het hart van dit lage land zijn op die mistige maandagmorgen weilanden en poldersloten het decor geweest van de met geen pen te beschrijven chaos van twee botsende treinen. En toen eindelijk baar na baar was weggedragen, toen in Utrechts Buurkerk kist na kist was neergezet op de plavuizen, toen uit alle delen van het land nabestaanden hun droeve tocht gingen naar deze spoorweg-hoofdstad, toen deelde heel ons volk met hen in deze rouw.

Onze deernis gaat naar hen uit. Naar hen en naar de dikwijls zeer zwaar gewonden die nu nog in de ziekenhuizen liggen en om wier leven nog gevochten wordt. Zo veel woorden van troost zijn al tot hen gesproken — wat zullen wij er nog aan toevoegen? Er is er immers maar EEN, die werkelijk troosten kan. Wij bidden Hem dat Hij die allen voor wie deze dagen zo uitzonderlijk moeilijk zijn, wil ondersteunen met Zijn sterke Vaderhand. Dat Hij in deze dagen van rouw ons als volk wil verzoosten en ons uitzicht wil geven op het Eeuwig Koninkrijk waar ramp en rouw zullen zijn uitgebannen.

Tevens is het hier de plaats lof te brengen aan die vele naamlozen die bij het hulpverleningswerk zich tot het uiterste gegeven hebben. De opgaven waarvoor zij soms werden geplaatst, waren dikwijls onvoorstelbaar moeilijk en niet minder moeilijk moet het voor predikanten en pastoors geweest zijn om zelfs in die omstandigheden nog woorden van troost te kunnen spreken. De wijze waarop dit alles is gebeurd strekt deze allen tot eer. Dat daarbij hier en daar woorden van kritiek zijn gevallen en dat die hulpverlening op een andere wijze misschien wat beter te organiseren ware geweest — wij willen er hier niet over oordelen. Tijdens de watersnoodramp deed zich hetzelfde verschijnsel voor en men mag het toeschrijven aan het feit dat Nederland (Gode zij dank) niet gewend is aan rampen, zodat niet alles verloopt zoals het „op papier” behoort te verlopen.

Voor de leidende figuren van de Nederlandse Spoorwegen zullen de komende weken moeilijke weken zijn, want de afwikkeling van een ramp als deze vraagt alles van hoofd en hart. Gelukkig kunnen zij dit doen in de wetenschap dat ons volk zijn vertrouwen in zijn spoorwegbedrijf niet verloren heeft. Immers, hoe goed geleid en hoe modern toegerust een vervoerbedrijf ook mag zijn, vervoer betekent risico. Zolang er treinen rijden, vliegtuigen vliegen, auto's rijden, zo lang zullen er rampen als deze gebeuren.

Deze wetenschap brenge enkeling en volk tot dat „vaste verbond met den Heer der Heren”, waarvan een van onze volksliederen spreekt.

PSALM 90

Aan de abonnees

Aangezien binnenkort de kwitanties worden verstuurd, zullen wij het op prijs stellen indien u het abonnementsgeld (per jaar f 6,50, per halfjaar f 3,25) wilt overmaken op giro 89673 t.n.v. A.R. Partij-Stichting te 's-Gravenhage.

DIT is een week van rouw en van dreiging. Daarmee heeft het nieuwe jaar ingezet.

U en ik, wij zijn de onzichtbare drempel overgestapt met de beste voorname en verwachtingen.

En ook met hoop, dat vooral. Jong en oud, allen hadden aan het begin van het op 1 januari nog lege jaar een wens.

Diep in ons hart hopen wij op elke Nieuwjaarsdag, dat de tijdsruimte, die voor ons ligt, gevuld zal worden met prettige dingen of in elk geval met weinig schokkende zaken. Maar dat is een illusie.

In geen jaar is dat duidelijker en spoediger gebleken dan aan het begin van 1962.

Wij leven dicht bij rampen dan aan de rand van vriendelijke bloemperken. Wie deze week in ontzetting langs de treinruines bij Harmelen strompelde, weet dat.

Door drassig weiland, onder het sirene-geloei van aansnellende ambulance-wagens, gladderden reizigers ontdaan naar de weg. Uit een baaierd van leed en lijden de veiligheid tegemoet. Maar tegelijkertijd met een onzegbare triestheid in het hart.

Ik zal die verschrikkelijke ervaring nooit vergeten.

Voor zeer velen heeft dit vreselijke gebeuren op het jaar 1962 al voorgoed een stempel gezet.

Geheel ons volk deelt in de rouw van de in het bijzonder getroffen gezinnen en families.

Wij mensen kunnen niet veel meer doen dan de bede opzenden, dat de getroffen gezins- en familieleden de kracht en de troost, die zij zo zeer behoeven, mogen ontvangen.

Wij staan voor raadsels bij binnenlandse rampen.

Wij staan evenzeer voor raadsels bij buitenlandse dreigingen.

Ook daarmee is het nieuwe jaar begonnen. Op 2 en 3 januari heeft de Tweede Kamer het Nieuw-Guinea-beleid van de regering besproken. Het debat deed in zoverre wat onwettelijk aan, dat Nederland de oplossing van dit conflict

op het standpunt, dat door dr. Berg-huis en dr. Bruins Slot reeds in september werd ingenomen.

Dat standpunt heeft nogal wat kritiek ondervonden. Billijkheidshalve zou nu die afkeuring — als die er nog is — gelijkelijk over alle genoemde partijen verdeeld moeten worden.

Beter is nog, dat men thans onverdeeld het kabinet en de vier fracties steunt.

Doch wat deed de oppositiepartij? Als u over omzwaaien wilt spreken, kunt u bij de P.v.d.A. terecht.

Dat heeft mr. Biesheuvel in de Kamer opgemerkt en ik zet daar nog eens een dikke streep onder.

Bij de algemene beschouwingen op 3 oktober voelde mr. Burger nog alles voor het internationalisatie-voorstel van de regering.

Hij zag toen geen heil in rechtstreeks contact met Indonesië.

Het kapittelde de Anti-Revolutionairen omdat deze toen al op een ongeconditioneerd tweegesprek aandrongen.

Maar drie maanden later ging mr. Burger zelf nog veel verder.

Hij was wel zeer snel van opinie veranderd.

Hij wil, dat het zelfbeschikkingsrecht der Papoea's binnen Indonesië wordt verwezenlijkt.

Op korte termijn moeten daarover met Indonesië besprekingen worden gevoerd, schreef de P.v.d.A.-fractie op 20 december in een communiqué.

Wat een verschil met des heren Burgers woorden op 3 oktober.

't Kan verkeren, zei Brederode.

De heer Burger wenste op pertinente vragen dan ook niet te verklaren, wat voor een zelfbeschikkingsrecht hij precies op het oog heeft.

Het moet Soekarno hoopvol in de oren geklonken hebben.

Misschien denkt hij: „Een derde deel van het Nederlandse volk is al zover als ik het hebben wil; nog even doorduwen, dan komt de rest ook wel.”

Het Nederlandse belang is met de overdracht van Nieuw-Guinea gediend, aldus mr. Burger.

Het belang van de Papoea's heeft — zacht gezegd — bij de P.v.d.A. nooit op

GEEN KUYPERLEGENDE

SOMMIGEN zeggen, dat Kuyper als theoloog tot het verleden behoort. Het is een hoge zeldzaamheid, dat iemand nog zijn theologische werken leest en door de Gereformeerde theologen van vandaag wordt als regel niet meer serieus met hem gerekend.

Het valt buiten ons bestek, om hierop nader in te gaan. Wel hebben wij de indruk, dat de meeste theologen van vandaag, ook de Gereformeerde, op hun studeerkamer vrijwel uitsluitend Duits lezen.

Hoe wij over de nationale betekenis van Kuyper denken, ook voor vandaag, hebben wij reeds eerder uiteengezet en ook daarop komen wij niet terug.

Het gaat vandaag om iets anders. Er zijn sommigen, die menen, dat Kuyper heeft weten te bereiken, dat de „gereformeerde gezindte” afzonderlijk werd georganiseerd, georganiseerd tot een gesloten front, achter principiële bastions. Of om een ander beeld te gebruiken, dat hij het organisatieleven heeft opgebouwd op gereformeerde grondslagen, die we dan nu, tot vreugde van sommigen en tot teleurstelling van anderen, bezig zijn te verlaten.

Maar we hebben hier te maken met een legende. We zullen eerst aantonen, dat zij niet op de feiten berust, om vervolgens aan te wijzen, hoe zij kon ontstaan.

DR. KUYPER nam niet eerder een leidende positie in, dan toen hij in 1872 hoofdredacteur werd van De Standaard. Van Christelijke organisaties was toen nog weinig sprake. Er waren plaatselijke kiesverenigingen, die soms werden „heropgericht,” als er verkiezingen in zicht waren. Een landelijk partijverband bestond er niet. De belangrijkste organisaties werden gevonden op schoolgebied. In 1854 werd de Vereniging van Christelijke Onderwijzers en Onderwijzeressen in Nederland en de O.B. opgericht. Zij was een dochter van het Réveil en had allerminst een specifiek Gereformeerd karakter en heeft het later ook nooit gekregen. Het duurde 15 jaar, voordat het eerst een Christelijk Gereformeerd lid werd ingeschreven. In 1884 heeft een aantal leden getracht, de grondslag confessioneel te maken, door te verwijzen naar de Drie Formulieren van Enigheid. Maar het bestuur heeft dat nadrukkelijk afgewezen en op de jaarvergadering van 1885 zei de voorzitter H. Bijleveld, een man van „onverdacht Gereformeerde richting”:

„De Vereniging voor Chr. Nationaal Schoolonderwijs verliest haar karakter en ontbindt zich, als zij de belijdenis der Ger. Kerken, de Formulieren van Enigheid, als haar grondslag aanvaardt. De Unie, ontstaan uit het Volkspetitionnement, zou haar geboorte verloochenen, als zij hetzelfde deed. En onze vereniging, de oudste der drie, omtrent haar herhaal ik, wat men meermalen van mij hoorde in en buiten de Algemene Vergadering: zij kan en mag nooit een speciaal Gereformeerde worden of zij verloochent haar geschiedenis.”

De heer Bijleveld verwees hier naar de Vereniging voor Christelijk Nationaal Schoolonderwijs. Zij werd opgericht in 1860 onder invloed van Groen van Prinsterer, maar sommigen maakten bezwaar tegen zijn leiderschap, omdat hij te geprononceerd was in de politiek en in zijn verzet tegen de leervrijheid. Sommige ethische voormannen hebben hun steun aan C.N.S. dan ook niet onthouden.

Dat waren de twee organisaties op schoolgebied, die reeds bestonden, voordat Kuyper optrad. Hij heeft nooit een poging gedaan, om ze confessioneel te maken of een confessionele tegen-organisatie op te richten.

En de Unie „Een School met den Bijbel”, is opgericht in 1879, onder presidium van De Savornin Lohman, nadat Bronsveld er de stoot toe had gegeven door een artikel in De Standaard.

Doordat de Afscheidenen zich miskend achtten in C.N.S. hebben zij een aparte organisatie opgericht, die later een bredere basis en een andere taak kreeg onder de naam Gereformeerd Schoolverband, maar dat is het werk van Prof. Dr. A. Noordt zij en Prof. Dr. H. Bavink.

IN 1888 werd de Nederlandse Bond van Jongelingsverenigingen op Gereformeerde Grondslag opgericht. Hij koos positie tegen Réveil en Methodisme. De oprichters waren met name twee studenten, Vonkenberg en Flipse, en — zij hebben er over geklaagd, dat zij aanvankelijk elke steun van Kuyper moesten missen.

In 1876 is Patrimonium gesticht. Kater was een Kuyperiaan, die ook bij de Doleantie een niet onbelangrijke rol speelde. Maar Witmond was een evangelist uit de school van Ds. Jan de Liefde. En Talma heeft in het orgaan Patrimonium vele jaren de leiding gehad. Hij was een Patrimoniumman bij uitnemendheid, maar hij was niet specifiek-Gereformeerd. En in de statuten van Patrimonium heeft ook nooit een verwijzing b.v. naar de Drie Formulieren van Enigheid gestaan.

De conclusie ligt voor de hand. De feiten wijzen uit, dat Kuyper ons geen erfenis van specifiek Gereformeerde verenigingen heeft nagelaten. En het kan dus onmogelijk zo zijn, dat wij nu, na de tweede wereldoorlog, de liquidatie van dit Kuyperiaanse organisatiepatroon zouden beleven.

NU de vraag, hoe deze legende is ontstaan.

Voor eerst door een referaat van Kuyper. Op een V.U.-dag te Middelburg heeft hij betoogd, dat het onvoldoende was om te stellen, dat een vereniging als grondslag had de Heilige Schrift. Dat moest worden de Drie Formulieren. Wij hebben enige tijd geleden dat referaat in Nederlandse Gedachten behandeld. Het was vooral gericht tegen de ethischen, die niet zeiden: Gods Woord is de Bijbel, maar Gods Woord is in de Bijbel. Praktisch resultaat heeft dit referaat niet gehad, zelfs niet voor de Vrije Universiteit, die wel in de Statuten spreekt van Gereformeerde Beginselen, maar niet van de Drie Formulieren van Enigheid.

Maar dat is het voornaamste niet. De legende dankt haar ontstaan speciaal aan de visie van Dr. Kuyper over de grondtoon van ons volkskarakter. Hij had maar een matige waardering voor het Réveil. Het was hem te vaag en het was tenslotte volgens hem een plant van vreemde bodem. Zijn ideaal en bede was, dat het oude Gereformeerde leyen uit onze bloeitijd weer opnieuw naar boven zou komen. Het was er nog wel, maar als een nauwelijks zichtbare onderstroom. Het moest zich een baan breken naar het licht, zodat iedereen het weer kon zien. De kleine luyden zouden het moeten dragen en stuwen. En zij zijn inderdaad wakker geworden. Zij hebben in verschillende organisaties het meeste werk gedaan, en de toon aangegeven, soms ook wel de leiding veroverd. En daardoor kregen die organisaties soms een Gereformeerd „gezicht”. En zo kon men zeggen, dat in Kuyper's dagen een aantal verenigingen in zulk een sterke mate door „Kuyperianen” werd gedragen en geleid, dat het een „Kuyperiaanse stijl” kreeg. En dat is geleidelijk veranderd, ook doordat de kinderen van nu vaak anders zijn dan de ouders van toen. Maar dat kan niet zo worden verklaard, dat het landelijk organisatieleven door Kuyper principieel is gewijzigd, een specifiek Gereformeerde grondslag heeft gekregen, zodat het formeel en exclusief werd beperkt tot de Gereformeerde gezindte.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), G. A. Kieft, J. W. Ooms, mr. W. R. van der Sluis, J. D. Troostheide, G. J. H. Griffioen (secretaris).

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage, telefoon (070) 631023 en 112138, giro 89673.

ADRES VOOR ADVERTENTIES: Botenmakersstraat 45, Zaandam, telefoon (02980) 63224.

ABONNEMENTSPRIJS f 6,50 per jaar, f 3,25 per half jaar. Giro 89673. STUDENTENABONNEMENT f 4,— per jaar. LOSSE VERKOOP f 0,20.

Ramp en dreiging

(RADIOTOESPRAAK VAN MR. W. R. VAN DER SLUIS OP 11 JANUARI 1962)

niet op z'n eentje bewerkstelligen kan. Wat is de omissie van uw fractie, van uw partij, hoorde ik dezer dagen meermalen vragen.

Alsof er één partij of fractie is, die behalve het innemen van een standpunt, ook de oplossing vinden kan.

Was dat maar waar!

Ik geloof niet, dat onze regering nu nog veel meer kan doen dan wat zij reeds gedaan heeft. Zij deed het uiterste door zich bereid te verklaren tot een gesprek met Indonesië zonder voorafgaande condities. Dit is geen teken van zwakte, zoals sommigen menen. Ik kom daar straks op terug.

Het standpunt van de regering heeft de instemming van onze fractie gekregen. Mr. Biesheuvel heeft dit duidelijk vastgesteld.

En ook dr. Meulink, al zag hij risico's — maar wie ziet die niet — heeft zo'n gesprek niet afgewezen.

U weet, dat onzerzijds dit standpunt niet voor het eerst ingenomen werd.

Niemand kan de A.R. een ommezwaaai, tot stand gekomen onder de druk van de omstandigheden der laatste weken, in de schoenen schuiven.

Nederland is dus bereid tot een gesprek met Indonesië.

Ons land wil dat contact niet bij voorbaat kansloos maken.

Daarom geen voorafgaande condities. Maar vergis u niet.

Als dat gesprek aldus op gang komt, zijn de moeilijkheden nog niet opgelost. Want tijdens zo'n gesprek zullen uiteraard wel condities ter tafel komen. Dat is bij de onderhandelingen een vanzelfsprekende zaak.

Dat vergeten velen in hun begrijpelijke onrust over de toekomst der Papoea's. Laat ik het daarom nog eens duidelijk zeggen: Wij willen evenzeer vasthouden aan de gedane toezegging, dat over de toekomst van het volk van Nieuw-Guinea niet mag worden beslist zonder de instemming van de Papoea's.

En wij willen ook geen gesprek met Indonesië, dat onzerzijds in een capitulatiestemming zou moeten worden gevoerd.

Het kan dus tot een uitbarsting van het conflict komen.

Doch voor het oog van de gehele wereld is dan duidelijk, dat wij het uiterste hebben gedaan om een vreedzame oplossing te bereiken.

Over de wenselijkheid om geen voorafgaande voorwaarden voor een gesprek te stellen waren op 2 en 3 januari de fracties, die geestverwanten in dit kabinet hebben, het dus eens.

In dat opzicht staan K.V.P., V.V.D. en C.H.U., evenals het kabinet zelf, nu

de voorgrond gestaan.

Er blijft, geloof ik, nu no- één vraag te beantwoorden.

Deze n.l.: of de houding van de Nederlandse regering een teken van zwakte is. Ik zie dit beleid in geen geval als een eerloze zaak. Is een verantwoord gaan tot de uiterste grens der tegemoetkomendheid minder christelijk dan een kom-maar-op-houding?

Indien Nederland net als Soekarno met de wapens kletterde, zou dat in het belang van de Papoea's zijn?

Ik geloof er niets van.

Het omgekeerde is eerder waar.

Op 14 december heb ik u erop gewezen hoezeer de internationale reputatie van ons land van gewicht is.

Soekarno tracht de politieke opinie te beïnvloeden met dreigende taal en grootscheepse propaganda-optochten.

Van succes daarbij, is buiten Indonesië en buiten de communistische wereld echter niet gebleken.

Maar hoe zou die buitenwereld gereageerd hebben als ook Nederland de vuist zou ballen?

Zou Soekarno dan niet veel Aziatische en Afrikaanse schouderklopjes gekregen hebben met de aanmoedigende woorden: „ga je gang maa Soekarno, want die Nederlanders zijn toch maar onversneden imperialisten en kolonialisten?”

Ik weet evenmin als u wat er in de toekomst nog gaat gebeuren.

Ondanks het feit, dat Nederland tot het uiterste ging en daarmee de goodwill van veruit de meeste landen won, is er nog dreiging en gevaar.

Ik ontken dat niet.

Doch eveneens is duidelijk, dat er sterke internationale druk op Djakarta wordt ugeoefend om het niet tot geweld te laten komen.

Dat is vooral van groot belang voor de Papoea's. Om hen gaat het in de eerste plaats.

Ik zie die sympathie voor ons land als een belangrijke vrucht van het THANS door onze regering ingenomen standpunt.

En al blijft de dreiging, ik kan mij een situatie voorstellen, die voor de Papoea's en voor Nederland nog uitzichtlozer is.

In vele kerken is zondag voor de vrede gebeden. Wie het uiterste gedaan heeft om geweld te voorkomen, mag om de zegen van God bidden.

Niet alleen op zondagen en tijdens kerkdiensten.

Want zo wil de Koning der koningen gediend worden.

Moge Hij het werk voor de vrede zegenen en de gebeden verhoren.

zijn er, zoals rondom de jaarwisseling gebruikelijk, in talloze nieuwaars-toespraken weer vele wensen, suggesties en kritische opmerkingen ten gehore gebracht. Aan enkele daarvan willen we hier aandacht geven.

Rotterdams eerste burger, mr. G. E. van Walsum, opperde enige denkbeelden ten aanzien van het bestuur van de gemeenten. Zouden deze, zo vroeg hij zich af, niet zelf hun burgemeester kunnen kiezen en ook het aanstellen van meer dan één burgemeester kunnen overwegen? Zouden zij ook niet zelf kunnen uitmaken, uit hoeveel leden de gemeenteraad zal bestaan?

Deze vragen uit de nieuwaarsrede van de Rotterdamse burgemeester bereikten ons via de pers; wij weten niet of hij in zijn rede dieper is ingegaan op de consequenties, die de verwezenlijking van zijn denkbeelden zou hebben. Die consequenties lijken ons niet gering en voornamelijk ook niet aantrekkelijk. Dat wil niet zeggen, dat ons gemeenterecht niet eens enige modernisering zou mogen ondergaan. Op het uitblijven daarvan had burgemeester Van Walsum kritiek. Daarin vindt hij „Het Vrije Volk” aan zijn zijde want dit blad herinnerde onlangs in een hoofdartikel aan een verklaring van het kabinet-De Quay, dat decentralisatie van het binnenlands bestuur een van de belangrijkste doeleinden van dit kabinet zou zijn. Het blad vindt, dat er nog maar weinig van terecht gekomen is.

Helemaal begrijpen doen we deze socialistische kritiek niet. We hebben nl. nooit geweten, dat men in die kring zo op decentralisatie gesteld is; het zal ook nu wel meer om de kritiek dan om de zaak zelf te doen zijn. Die kritiek is echter niet op haar plaats, want geen weldenkend mens kan op een zo ingewikkeld en omvangrijk terrein als dat van het binnenlands bestuur in een paar jaar tijd spectaculaire veranderingen verwachten.

Van Rotterdam naar Delft, waar burgemeester De Loor in zijn nieuwaarsrede tot de gemeenteraad verklaarde, dat de vijfdaagse werkweek voor het administratieve personeel van de gemeente een zware belasting is. Delft was de eerste gemeente, waar de werkweek voor het gemeentepersoneel van zes tot vijf dagen werd teruggebracht. Dat was begin 1961 en men heeft er nu dus ongeveer een jaar ervaring met de verkorte werkweek; die ervaring blijkt niet onverdeeld gunstig te zijn. De hoofdtaak, die op de secretarie moet worden verricht, vereist een kortere dagtaak en verantwoordde pauze, verklaarde burgemeester De Loor. De lange werkdagen en korte pauze, die nu gelden, leiden niet tot rustige arbeid en goede resultaten.

Men kan uit deze woorden de conclusie trekken, dat de gemeente Delft noch haar personeel, noch het publiek, noch zichzelf een goede dienst heeft bewezen met het invoeren van de vijfdaagse werkweek en iedereen weet langzamerhand, dat men deze conclusie niet tot Delft behoeft te beperken. Desondanks hekelde de partijgenoot van de Delftse burgemeester, N.V.V.-secretaris Van Tilburg (ook al in een nieuwaarspraak) degenen, die soms wat schamper spreken over de vrije zaterdag. Zij moeten, volgens de heer Van Tilburg, beseffen, dat het om een sociaal goed gaat. Hij zei in dit verband, dat Prins Bernhard een onjuiste conclusie trok, toen hij in zijn Kerstrede opmerkte dat de beruchte zaterdag bij vele mensen tot een obsessie zou zijn geworden. Die vrije zaterdag, aldus de heer Van Tilburg, moet gezien worden als een stukje welvaartsverruiming.

De Delftse ambtenaren hebben dat stukje verruiming dan toch blijkbaar liever op de andere dagen!

Buitenlandse Zaken in de Tweede Kamer

◆ Lof voor toewijding van Minister Luns

TOCH VAN GROTE WAARDE

Minister Luns (K.V.P.) zo wel als de Kamer is er van overtuigd dat er op de internationale politiek door Nederland maar weinig rechtstreekse invloed kan worden uitgeoefend. Mr. Biesheuvel (A.R.) had dit een vorig jaar reeds uitvoerig betoogd. Toch is het nu ook weer niet zo dat Buitenlandse Zaken mag worden verwaarloosd. Integendeel: in Europese zaken telt, tengevolge van de voortschrijdende integratie Nederland wel degelijk mee. En minister Luns, daarbij gesteund door de Kamer blaast daarin zijn partij. Op indirecte wijze is er wel sprake van invloed. Minister Luns beschikt door zijn jarenlange ervaring over vrij veel persoonlijke contacten, waardoor die mogelijkheid van invloed groter wordt. Bovendien is hij een persoon die in moeilijke momenten door zijn gevatheid en humor nogal eens een zekere ontspanning kan teweegbrengen, waardoor besprekingen verlevendigd en daarom wat minder stroef verlopen.

Men zegt van Minister Luns dat hij de Kamer niet altijd voor vol aanziet en dienovereenkomstig ook handelt. Wat daarvan waar zij, de Kamer verdiept zich hoe langer hoe intenser in de materie — zo dat een minister de Kamer hoe langer hoe minder kan voorbij lopen. De Europese contacten en de internationale contacten van meerdere Kamerleden zijn bovendien van dien aard dat de Kamerleden zich „geen knollen voor citroenen” meer laten verkopen.

Meer dan vroeger zijn de Kamerleden op de hoogte van de in bespreking zijnde voorstellen en plannen waarmee de ministers van Buitenlandse Zaken „rondgaan.”

MEER OPENING VAN ZAKEN

Verschillende Kamerleden wensten desalniettemin meerdere en vooral bredere informatie. Nog te vaak moesten zij het resultaat van besprekingen via de pers vernemen. Het contact is op die manier onbevredigend. Een veel systematischer schriftelijke inlichting van de Kamer of desnoods de vaste commissie van Buitenlandse Zaken (over komende beslissingen vooral!) is noodzakelijk.

Prof. Patijn (P.v.d.A.) wees daarbij op het feit dat verschillende Kamerleden zitting hebben in Europese parlementen. Talrijke Kamerleden worden in het kader van deze organen betrokken in een internationale meningsvorming met een eigen verantwoordelijkheid. En daarbij moet helaas worden geconstateerd dat hetgeen in andere landen wel gebeurt (een nuttig samenspel, contact en wederzijdse inlichting tussen Regering en deze Kamerleden) in ons land vaak ontbreekt. Met deze wetenschap — vaak vóór-wetenschap — zijn en Regering en parlementen uiteindelijk gediend.

Dr. Patijn wees nog op een ander facet. Vandaag is het zo dat het gehele land — óók in zijn bedrijfsleven en culturele aangelegenheden — steeds meer te maken krijgt met internationale organisaties (vakbeweging, landbouworganisatie, wetenschap en kunst) en hun besluitvorming! Vroeger waren deze gebieden „jachtterrein”, uitsluitend van de regeringen. Maar dat is voorbij.

De ontwikkeling m.b.t. de binnenlandse aangelegenheid (méér overleg) heeft voorheen deze richting ook getoond. En het is gebleken dat dit een gunstige ontwikkeling is. De democratie, (de geordende volksinvloed) is hiermee gebaat. Waarom dan diezelfde ontwikkeling in buitenlandse zaken niet sterk bevorderd?

MINISTER LUNS

Van alle zijden — hoe verschillend men ook dacht over het werk van deze minister — werd gunstig over hem geoordeeld als het gaat om zijn niet aflatende activiteiten. Deze persoonlijke toewijding van de heer Luns werd allerwege bijzonder op prijs gesteld. Met moed en de inzet van zijn gehele persoon en zijn gezondheid pakt de minister het werk aan.

Het is goed dat ook deze dingen in de Kamer worden gezegd. Ministers die zich moeten inzetten om de belangen van het land te dienen missen en persoonlijk en wat hun gezinsleven betreft veel wat anderen mogen genieten. Zoiets wordt maar al te gemakkelijk vergeten.

De viering van Kerstdagen — de rust tussen Kerst — en oud en nieuw bv. — komt voor de reizende (nood-

◆ Meer informatie is gewenst

zakelijk in verband met de internationale ontwikkeling) wel eens in het gedrang. Een rustige zaterdag ter voorbereiding van de zondag komt maar al te vaak in de knel!

Het gebed in de kerken voor de Hoge Overheid is in deze tijd bijzonder noodzakelijk.

MINISTER VAN EUROPESE ZAKEN

Dr. Bruins Slot (A.R.) had bij de algemene beschouwingen aandacht gevraagd voor een meerdere coördinatie van de Europese aangelegenheden. Hij had toen gesuggereerd een departement voor Europese Zaken. Om diezelfde reden had hij voor een betere efficiëncy van het Kamerwerk gepleit door instelling van een vaste commissie voor Europese aangelegenheden.

Minister De Quay had daar niet zo veel oren naar. Er zou een te grote samenhang bestaan tussen het binnenlands beleid en het Europees beleid, waardoor de eenheid van het beleid zou worden verstoord als aan de suggestie van dr. Bruins Slot gevolg zou worden gegeven. Juist omdat er sprake is van een geleidelijke internationalisering van het sociale, het economische en het politieke zou een dergelijk ministerie verslechterend werken — niet voldoende gecoördineerd.

Nu nam prof. dr. Patijn dit idee opnieuw en uitvoeriger ter hand. Hij constateerde dat bij de toeneming van werk en ook van de complicaties de nodig ruimte voor coördinatie van het buitenlandse beleid onvoldoende aanwezig is.

De coördinatie bij de verschillende departementen heft de gebreken niet op.

Europese integratie is nu eenmaal niet onder één aspect te brengen. Het gaat om meer dan handel en economische en militaire problemen. Hij deed daarom het voorstel — niet om een speciaal departement in te stellen, maar om een minister voor Europese Zaken (desnoods een minister zonder portefeuille) aan te trekken bij een nieuwe kabinetsformatie. Deze minister zou dan belast moeten worden met de ambtelijke coördinatie van de Europese zaken binnen het kabinet. Het was al een winstpunt dat minister Luns de toezegging deed over deze zaken nog eens na te denken. Een reorganisatie is dus niet uitgesloten.

DE LAATSTE DER MOHIKANEN

Op bevel van de leider der communisten, Chroestsjef is Stalin — zijn voorganger — totaal ontluisterd. „Het ware beter geweest dat deze man nooit was geboren.” Tot nu toe hebben de meeste landelijke afdelingen van deze partij slaafs dit bevel opgevolgd. Van de afdeling Nederland geldt nu ook dat zij het parool door Moskou uitgegeven, heeft gevolgd.

De woordvoerder — de heer Bakker — keerde zich bij deze begrotingsbehandeling tegen het Stalinisme. Dat was dan ook de enige verrassing van zijn kant. Stalin was van het communisme afgeweken en had de beginselen met voeten getreden. Gelukkig maar vond hij dat het communisme zelf er niet onder had geleden!

HET GROTE GEVAAR

Terecht hebben de heer Goedhart (P.v.d.A.) en de heer Duynstee (K.V.P.) duidelijk onder woorden gebracht het grote gevaar van het Communisme. De heer Duynstee constateerde b.v. dat Rusland de wereld wil beheersen. Dat is een onderdeel van zijn filosofie en van zijn staatsleer. De woorden van Lenin „men moet tot offers bereid zijn en zo nodig list, slimheid, verzwijgen, verheimelijken van de waarheid en illegale methoden gebruiken”, zijn nog voor deze partij geldend. Scherp analyseerde hij het ethische hemdje dat wordt gebruikt om deze agressiviteit enigermate te camoufleren. Er wordt geschermd met „vreedzame coëxistentie”. Dit is de slimste, sluwste en meest doortrapte en verwarring brengende propaganda-kreet.

Hij drong daarom aan op een niet aflatende versterking van het vrije Westen. Er moet in het bijzonder aandacht besteed worden aan de verwerkelijking van de westerse, van de Christelijke levenswaarden.

Het was een goed woord van een innerlijk bewogen katholiek mens.

ONTWIKKELINGSLANDEN

Alle fracties hebben nog eens nadrukkelijk onderstreept de wens naar

◆ Hulp aan ontwikkelingslanden

een afdoende hulp aan ontwikkelingslanden. De benaming ontwikkelingslanden is nieuw: voorheen werd gesproken over onderontwikkelde gebieden. Wellicht vond men deze wijze van aanduiding wat te onvriendelijk.

Hoe dit zij, het gaat om een hulpverlening die ethisch bezien gegeven moet worden. Eén van de Kamerleden stelde het zó: in de wereld bestaat een sociaal vraagstuk. Dat was zuiver aanvoeld. De oplossing van een sociaal vraagstuk is met name voor christenpolitici een vraagstuk van de aller-eerste orde. Bedacht moet worden dat verheffing uit deze nood (in ons eigen land weten wij dit uit ervaring) óók kan betekenen een grotere mogelijkheid het Evangelie van Jezus Christus te verkondigen. Om zo als mede-arbeiders Gods de komst van Christus te verhaasten.

Dr. Diepenhorst (C.H.U.) wees er daarom ook waarschijnlijk op dat op dit punt van enige zelfvoldaanheid nimmer sprake mag zijn. En Mr. Biesheuvel (A.R.) was er daarom van overtuigd dat het helemaal geen bezwaar is als Nederland op dit punt eens voorop zou lopen.

Merkwaardig is dat gedachten en ideeën de nodige tijd moeten hebben om tot uitvoering te kunnen komen. Was de Regering eerst wat huiverig om de gedachte van mr. Biesheuvel (A.R.) 1% van het nationaal inkomen te besteden aan deze gebieden — thans is er sprake, van een vordering op dit terrein.

Natuurlijk: het percentage (1%) is geen sacraal (heilig) getal. Het is maar een voorlopige richtlijn.

En verder: geboden hulp moet ook op verantwoorde wijze worden gegeven. Hulpprogramma's moeten op elkaar worden afgestemd. Dr. Diepenhorst (C.H.U.) betoogde terecht dat er samenhang bestaan moet tussen deze hulp en de economische ontwikkeling.

Het zal wel nodig zijn dat economische hulp gekoppeld wordt aan de sociale hervormingen in de betreffende landen.

Het idee van de heer Ruymers (P.v.d.A.) om over het gehele probleem eens een debat te hebben was daarom voortreffelijk. Als in zo'n geval aldus mr. Biesheuvel (A.R.), aan dit debat voorafgaat een nadere uitwerking van de belangrijkste punten door het Kabinet, dan kan een dergelijk debat vruchtbaar zijn.

Minister Luns verschoot zich niet achter allerlei vage opsommingen. Hij zegde concreet toe dat in 1962 over de hoogte van dit bedrag nader zou worden gesproken in het Kabinet. Het resultaat van deze Kabinetsbesprekingen en de overwegingen daarbij zullen aan de Kamer worden toegezonden. Een debat hierover zal dan zó vroegtijdig worden gehouden dat in de begroting 1963 de resultaten daarvan kunnen worden gerealiseerd.

Men hoort wel mompelen als zou minister Zijlstra deze hulp maar moeilijk in zijn financieel beleid verdisconteren. De korte verslagen in de pers over de Kamerdebatten geven daartoe soms ook wel enige aanleiding. Het was daarom een juiste gedachte — omdat de waarheid anders is — van mr. Biesheuvel dit gerucht aan de kaak te stellen.

Ondanks de verwerping van notie Peschar (PvdA) bij de financiële beschouwingen — hij vroeg een hulpverlening van 1% als streefgetal — heeft minister Zijlstra deze gedachte niet verworpen.

Zolang wij niet beter geïnformeerd zijn en niet tot een betere gecoördineerde aanpak komen is het niet ondoelmatig en niet onjuist om over dit punt nog eens ernstig te discussiëren — ook in internationaal verband. Het Kabinet De Quay — weer één van de pluspunten van dit Kabinet — heeft dit vraagstuk in ernstige studie en heeft de bijdragen van de hulpverlening ook regelmatig verhoogd. Niet alleen omdat de hulp noodzakelijk is op basis van onze welvaart, maar voornamelijk op basis van onze beginselen (aldus minister Luns).

Een belangrijk punt in het debat was de opmerking van de heer Biesheuvel dat wij ook in Nederland er voor moeten oppassen dat men onder hulpverlening ook gaat verstaan datgene wat volledig in de commerciële sfeer gebeurt. Deze opvatting toch vertoebelt het beeld van de nationale hulp (al dan niet via een bijzondere belasting bij elkaar gebracht) aan de ontwikkelingslanden.

Hier ligt een sociaal vraagstuk!

Wij vragen aandacht voor ANATOL DOBRYNIN

Chroesjtsjef's nieuwe „gezant” in Amerika

EEN nieuw type diplomaat, dat de Sowjetunie nog nauwelijks gekend heeft, is benoemd tot opvolger van Michael Mensjikof als Russisch ambassadeur in Washington. Hij werd pas enkele jaren na het uitbreken van de bolsjewistische revolutie geboren en is dus typisch het produkt van de samenleving, die sinds de twintiger jaren in de Sowjetunie gestalte heeft gekregen. Zijn naam is Anatol Fedorowitsj Dobrynin en het feit, dat hij bijna even oud is als president Kennedy (Mensjikof denkt er al over, met pensioen te gaan) wordt bijzondere betekenis gehecht. De mogelijkheid is niet uitgesloten, dat Chroesjtsjef uit tactische overwegingen streeft naar verbetering van zijn betrekkingen met de Amerikaanse president.

Dobrynin werd in 1946 — op 27-jarige leeftijd — opgenomen in de Russische buitenlandse dienst. In 1952 was hij werkzaam op de Russische ambassade in Washington. Drie jaar later was hij in Moskou, waar hij op het departement van Buitenlandse zaken de rang van buitengewoon gevolmachtigd ambassadeur bekleedde. In die tijd woonde hij een aantal internationale conferenties bij, totdat hij in 1956 werd toegevoegd (als adviseur) aan de Russische delegatie naar de Algemene vergadering van de Verenigde Na-

ties. Zijn reis naar New York leidde tot de benoeming tot plaatsvervangend secretaris-generaal van de volkerenorganisatie, zonder een bepaalde taakopdracht binnen het secretariaat. Pas na een jaar werd hij belast met de behartiging van de politieke en veiligheidsraad-aangelegenheden.

OP met secretariaat van de Ver. Naties werd Dobrynin algemeen beschouwd als een van de briljantste Russen, die ooit voor de volkerenorganisatie hebben gewerkt. Zijn benoeming bij het Verenigde Naties luidde een periode van samenwerking tussen de Sowjetunie en Hammarskjöld in. Het is wel kenmerkend, dat de terugkeer van Dobrynin naar Moskou (begin 1960) na verloop van tijd gevolgd werd door de Russische breuk met de vorig jaar verongelukte secretaris-generaal.

Men beweert van Dobrynin, dat hij een der weinigen was, die tegen Hammarskjöld waren opgewassen. Hij kon goed met zijn collega's opschieten en was geliefd bij zijn ondergeschikten, aldus de correspondent van de Londense Times. Zelfs tegen de Chinees-nationalistische leden van zijn personeel was hij welwillend.

In begin 1960 werd hij naar Moskou teruggeroepen om hoofd te worden van de Amerikaanse afdeling van het Russische ministerie van buitenlandse zaken, waarschijnlijk als voorbereiding vóór zijn nieuwe functie in Washington.

DOBRYNIN is lang en tenger van gestalte. Hij heeft een prettig uiterlijk, aldus de Times. Met zijn hoge en brede voorhoofd en terugwijkend haar zou hij kunnen doorgaan voor een hoogleraar in de geschiedenis van de een of andere Amerikaanse universiteit. Hij kan uitstekend met mensen omgaan en voelt zich bijzonder goed thuis in de diplomatieke wereld. Op

Algerijns gevaar voor poorten van Parijs

DE situatie in Frankrijk is ernstig. De anarchie, die zich al geruime tijd meester heeft gemaakt van de Europeanen in Algerije, is nu ook tot Parijs doorgedrongen. Het „geheime leger” van de gedeserteerde generaal Salan beperkt zijn activiteiten niet meer tot de steden van Algerije, maar grijpt ook in het hartje van Frankrijk om zich heen. Salan en de zijnen hebben vorig jaar met schade en schande moeten ervaren, dat een staatsgreep in Algerije alleen niet voldoende is om een einde te maken aan de Algerijnse politiek van De Gaulle. Zij streven nu rechtstreeks naar het overnemen van de macht in het moederland, trachten incidenten uit te lokken (voornamelijk met de communisten) om de chaos compleet te maken en het leger in Frankrijk op de hand te krijgen. En de enige, die de mannen van het „geheime leger” op de weg naar de macht nog in de weg staat is De Gaulle, dezelfde generaal, die zij drie en een half jaar geleden met geweld naar voren hebben geschoven, omdat alleen hij in staat kon worden geacht, het Algerijnse vraagstuk op te lossen.

Dit laatste tekent de situatie, waarin Frankrijk en Algerije zich bevinden. De Gaulle is altijd vaag in het uitstippen van zijn plannen geweest. Toen drie en een half jaar geleden de revolutie onder leiding van de parachutisten-generaal Massu plaatsvond wist niemand, hoe De Gaulle over de Algerijnse kwestie dacht. Velen dachten dat zij het wisten, zo ook de officieren en de colons in Algerije. Zij verwachtten, dat de generaal Frankrijk om te beginnen in Noord-Afrika nieuwe glorie zou brengen. En zij rekenden er op dat de man, die in de tweede wereldoorlog de eer van zijn moederland had gered, niet zou toestaan, dat Algerije van het Franse moederland zou worden afgescheiden.

Algerije moest Frans blijven en de beste garantie daarvoor leverde De Gaulle zelf en daarom was de voorname inzet van het Algerijnse revolutie van 1958 dan ook het aan de macht brengen van de generaal. En dat was de grote vergissing van de officieren en de colons, die nu De Gaulle verwijten, dat hij zijn woord niet heeft gehouden.

NIET JUIST

Wat deze mensen de Franse president ook kunnen verwijten, dit laatste is bepaald niet het geval geweest. De Gaulle heeft de opstandige elementen in Algerije niet beloofd, dat dit gebied Frans zou blijven op de wijze, waarop zij dat wensten. Het is zelfs de vraag, of de generaal in die voor Frankrijk zo spannende dagen wel een bepaald plan ter oplossing van de Algerijnse kwestie in gedachten heeft gehad. Wel mag worden aangenomen, dat De Gaulle toen beslist niet van plan geweest is, de afscheiding van Algerije van het Franse moederland te overwegen. Die mogelijkheid wil hij zelfs nu nog niet onder ogen zien, want alle maatregelen, die de president in de afgelopen jaren heeft ondernomen, zijn er op gericht geweest, het afschrijven van dit Noord-Afrikaanse gebiedsdeel te voorkomen.

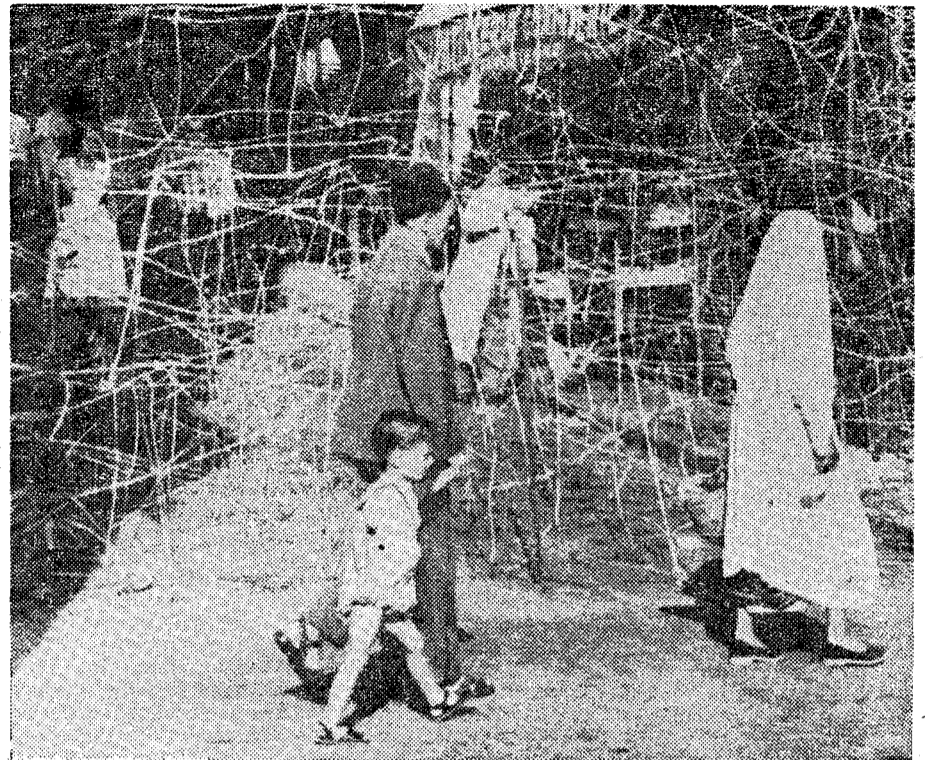
De Gaulle heeft — hoe men dan ook mag denken over de wijze, waarop hij aan de macht is gekomen — van het begin van zijn hernieuwde optreden af eerlijke pogingen gedaan om een voor Fransen en Algerijnen aanvaardbare oplossing van het Algerijnse probleem te vinden. Het 's alleen maar betreurenswaardig geweest dat hij bij deze pogingen het meest werd tegengewerkt door de officieren en colons in Algerije.

ALLES OP SPEL

Het is niet gewaagd te veronderstellen, dat Frankrijk in de onderhandelings-

feestjes van het secretariaat van de Ver. Naties was hij een openhartig causeur, die een dansje bij swingmuziek niet bleek te versmaden. Hij houdt van muziek en gaat vaak naar toneelvoorstellingen.

Kortom, hij behoort tot het nieuwe type Sowjet-diplomaat, geheel verschillend van de sobere en grimmige functionarissen, die de Russische diplomatie plachten te vertegenwoordigen. Of dit een voordeel is? Waarschijnlijk niet. Met al zijn beminnelijkheid kan Dobrynin het de Amerikanen heel wat moeilijker maken dan zijn voorgangers, van wie Mensjikof in de afgelopen jaren toch ook wel zijn best heeft gedaan.

Om de bewegingsvrijheid van de mohammedaanse nationalisten te beperken zijn vele straten in de Kasbah van Algiers met prikkeldraad versperd. Het is typerend voor de samenleving tussen Europeanen en moslims.

gen met de mohammedaanse bevolking van Algerije een veel voordeliger positie zou hebben ingenomen en dat het probleem al geruime tijd geleden zou zijn opgelost, als de officieren en de colons in Algerije van harte zouden hebben meegewerkt aan het streven van De Gaulle naar een voor beide partijen eervolle regeling van het bloedige conflict.

Zij hebben de Franse president evenwel systematisch voor de voeten gelopen en het enige wat zij er mee hebben bereikt is geweest, dat vrijwel de gehele mohammedaanse bevolking van Algerije zich achter de eisen van het FLN (Nationale bevrijdingsfront) heeft geschaard, die neerkomen op volledige onafhankelijkheid voor een Algerijns Algerije — een nachtmerrie voor officieren en colons, die nog steeds van een Frans Algerije dromen en de toekomst van Frankrijk en Algerije voor de verwezenlijking daarvan op het spel willen zetten.

EEN OP TIEN

Moest de Europese bevolking van Algerije zelf al rechtstreeks verantwoordelijk worden gesteld voor de situatie, zoals die met name sedert de zomer van 1955 in Algerije is gegroeid, in nog sterkere mate is dat het geval met de toestand, waarvoor Frankrijk zich op het ogenblik geplaatst ziet. De meedogenloze wijze, waarop de Franse strijdkrachten het verzet van de mohammedaanse bevolkingsgroep trachten te breken en de hooghartige manier, waarop een groot deel van de Europese bevolking (van ongeveer een miljoen zielen) de verlangens negeert van meer dan tien miljoen moslims, (waarvan er zeer velen de wanhoop nabij zijn, omdat ze van huis en haard werden verdreven) zijn er zelfs oorzaak van geweest, dat van een vreedzaam naast elkaar leven van beide bevolkingsgroepen waarschijnlijk geen sprake meer kan zijn.

Dat is het probleem, waar De Gaulle op het ogenblik het sterkst mee wordt geconfronteerd. Hij zou wel met de vorming van een onafhankelijke Algerijnse staat willen instemmen, wanneer hij o.a. de garantie zou hebben, dat Europeanen en mohammedanen gelijke rechten zouden hebben, voorzover dat bij een verhouding van 1 : 10 mogelijk is.

RAADSELEN

Toch lijkt dit laatste het beste te zijn, dat Frankrijk met betrekking tot Algerije nog kan hopen en wellicht ook nog verwachten. De Gaulle beseft dit reeds geruime tijd, maar hij blijft zich van tijd tot tijd in raadselen hullen, hetgeen verklaarbaar is, omdat hij met teveel factoren tegelijk rekening moet houden. Enkele weken geleden heeft hij nog te kennen gegeven, dat Frankrijk en Algerije als onafhankelijke staten nauw zullen samenwerken. En al heeft hij tevens te kennen gegeven, dat het merendeel van de Franse strijdkrachten (in totaal ongeveer 400.000 man) dit jaar uit Algerije zal worden teruggetrokken, de president heeft ook nu niet aangegeven, op welke

wijze hij meent, dat Algerije onafhankelijkheid zal verkrijgen.

Dat kan hij ook moeilijk doen, in de eerste plaats, omdat hij weet dat hij daar zelf niet het laatste woord in heeft en voorts, omdat slechts door middel van onderhandelingen (waarbij ook de toekomst van de Sahara aan de orde zal worden gesteld) hierover kan worden beslist. En zowel De Gaulle als de vertegenwoordigers van het FLN zullen daarbij trachten, hun huid zo duur mogelijk te verkopen.

„GELIJKEN”

De officieren en de colons, thans aangevoerd en aangevuurd door ex-generaal Salan hebben — nadat zij eerst de mohammedaanse bevolking tegen alles wat Frans is in het harnas hebben gejaagd — reeds geruime tijd geleden zien aankomen, dat een werkelijke oplossing van de Algerijnse kwestie alleen gevonden kan worden in het verlenen van onafhankelijkheid aan een Algerijnse staat, waarin de Europeanen in economisch opzicht geen bevoorrechte positie meer kunnen innemen en waarin zij in politiek opzicht tot een kleine minderheid zullen gaan behoren. Dat betekent niet direct, dat de rollen volkomen zullen worden omgedraaid, maar wel maakt het het leven in Algerije voor talrijke Europeanen veel minder aangenaam, dan het — afgezien van de onveiligheid — thans nog is.

Zij zullen dan niet meer rechten hebben dan welke mohammedaan ook en in vele gevallen zullen zij zelfs de ondergeschikten van moslims worden. En het is dan ook duidelijk, dat de oorzaak van het falen van een vreedzaam naast elkaar leven tussen beide bevolkingsgroepen in de eerste plaats bij de Europeanen moet worden gezocht.

GEVAAR

Salan en de zijnen zijn dan ook al een grote stap verder gegaan dan generaal De Gaulle. Zij hebben zich reeds gerealiseerd, dat er van een onafhankelijk Algerije, waarin mohammedanen en Europeanen gelijke rechten zullen hebben, geen sprake kan en zal zijn. En zij zijn daar niet alleen van overtuigd, omdat zij de praktische mogelijkheid daarvan ontkennen, maar ook en vooral, omdat zij er niet aan denken, zich bij een dergelijke oplossing neer te leggen. En zo hebben zij de afgelopen maanden hun activiteiten niet meer beperkt tot Algerije, maar richten zij hun ondermijnende acties op het Franse moederland, omdat zij tot het besef zijn gekomen, dat alleen een coup de force in Parijs het „verlies” van Algerije nog kan voorkomen.

Daardoor is Frankrijk in groot gevaar gekomen. Aan het eind van het vorige jaar heeft de Amerikaanse commentator Walter Lippmann in een tv-interview als zijn mening te kennen gegeven, dat de toestand in Frankrijk ernstiger is dan waar ook ter wereld, dan de situatie in Berlijn, Laos of Kongo. En al gaat deze bewering niet helemaal op, een kern van waarheid bevat zij terdege.

Mens en politiek

LUTHER zou als diplomaat mislukt zijn. Hij placht de dingen ongezoeten en recht op de man af te zeggen. Voor Luther was de taal bepaald niet een middel om zijn gedachten te verbergen.

Hij hield niet van toespraken, die als nevelgordijnen werken. De snelle voortgang van zijn gedachten door dit deel van de wereld is daar mede aan te danken. Hij kan ook in dit opzicht politici ten voorbeeld strekken.

Van Kerstmis heeft hij gezegd: Als God deze wereld „Goeden Morgen” gewenst had, dan zou dat reeds veel meer geweest zijn dan ze verdiende. Maar God stelde Zijn Zoon in de wereld in de gedaante van een mens. Tot verlossing van zondaren. In die „Zoon des mensen” openbaart zich tevens ten volle de door God gewilde mensen — heerlijkheid.

Geen boek spreekt zo verheven over de mens als de Bijbel. David zingt daarom in psalm 8:

Een weinig minder hebt Gij hem gemaakt dan een Goddelijk wezen, ja met eer en heerlijkheid hebt Gij hem gekroond.

Gij doet hem heersen over de werken uwer handen; Alles hebt Gij onder zijn voeten gesteld.

Dat is de christelijke mensbeschouwing. Een mensbeschouwing, die een doorslaggevend rol vervult, als wij met het lot en de plaats-in-het-totaal van die mens in de politiek bezig zijn.

Het grote onderscheid tussen de mens en al het andere in de schepping is, dat het die mens bij uitsluiting gegeven is om in vrijheid, bij eigen keuze te leven. De mens alleen kan en mag en moet verantwoordelijkheid dragen.

Daar schuilt voor de politiek deze vingerwijzing in: *Tracht de omstandigheden zo te doen zijn, dat de mens dit zijn diepste wezenskenmerk niet behoeft te verloochenen, maar dat kan realiseren.* Deze christelijke mensbeschouwing dringt zich naar voren wanneer de anti-revolutionair zich inspannt om tegenover allerlei schijnbaar zo nuchter-zakelijke problemen een uitgangspunt en benaderingspunt te zoeken.

Wij noemen het loonbeleid. Er klopt iets niet, wanneer voor een cultuurvolk als het onze — wij wonen niet in de Baliemvallei — op een regeringsbureau ten principale wordt uitgemaakt wat er verdiend zal worden van Cadzand tot en met Rodeschool Loon (salaris) is een belangrijke zaak en voor hem (haar), die het ontvangt en voor hem (haar), die het betaalt. Wij bepleiten een loonsysteem, dat zodanig functioneert, dat een zo groot mogelijk aantal direct betrokkenen er een stuk verantwoordelijkheid aan beleven kan.

Wij noemen de bezitsspreiding. In het mogen behoren van enig, eigen bezit, blinkt iets door van het geschapen zijn naar Gods beeld. Dat schrijft dr. Dondorp ergens, en zo is het. Het hebben van eigen bezit is een uitnemend middel om daaraan de eigen verantwoordelijkheid te scherpen.

Wij noemen het middenstandsbeleid. Het zij vóór alles gericht op de versterking van het zelfstandig ondernemerschap. Het zoeke veeleer zijn kracht in de financieel-economische dan in de sociale sector.

Wij noemen de strijd voor de vrije, christelijke school. Christelijk, want de ziel van het kind is als een gevoelige bloemkelk. Die plaatsen we niet onder het koele, door allerlei voorschriften afgeschermd licht van de neutraliteit.

Die kinderziel mag in de christelijke school volledig openbloeien onder de koesterende stralen van de Zon der gerechtigheid. Die school is behalve christelijk ook vrij: de ouders kunnen er een stuk verantwoordelijkheid in beleven.

Wij noemen het subsidiebeleid. Een uitermate ingewikkelde zaak. Ook principieel. De christen zal op grond van zijn mensbeschouwing vasthouden aan het ideaal, dat de vrije besteding niet straffeloos kan wijken voor de gedwongene.

De administratie zal niet de beslissing van het hart mogen overnemen. Een voorlopig eindpunt bereikte het Noordduitse plaatsje Hövede (100 inwoners), waar de burgemeester de machtiging heeft om elke aanvraag voor een collecte te honoreren met een bedrag uit de gemeentekas. De burgers worden met de collectebus niet meer „lastig gevallen”.

Wij noemen tenslotte de leiding van de overheid aan het maatschappelijk leven. Dat raakt de relatie van staat en maatschappij. Niet meer centrale leiding dan door de omstandigheden geboden wordt. Onder deze algemene richtlijn zet iedere anti-revo-

lutionair zijn handtekening om dan te ervaren, dat het juiste evenwicht noch in abstracto noch in concreto precies valt aan te geven.

Het blijft altijd een keuze in de praktijk. Dat is het vermoedende en tevens het boeiende van het bestuurlijk leven. Daar spelen mentaliteit en karakterstructuur door heen. Daar spreekt de maatschappelijke positie een geducht woordje mee. Maar dat alles gaat niet buiten de politieke instelling om. Het principieel inzicht in hun onderlinge verhouding.

Voor de anti-revolutionair betekent dat: Geen negatie van de positieve taak van de overheid. Een open oog voor de eigen verantwoordelijkheid van de maatschappij.

Voor de christen is de volmaakte Mens, die in de Kerstnacht Zijn verblijf op deze, onze planeet begon, de toetssteen voor onze mensbeschouwing. De christelijke mensbeschouwing, die in het domein van de christelijke politiek op een sleutelpost staat.

M. W. SCHAKEL.

Emigratiebeleid

NEDERLAND heeft voor zijn economische ontwikkeling veel te danken aan immigranten. Dat mogen wij nooit vergeten.

In vorige eeuwen hebben zich velen hier te lande gevestigd, die afkomstig waren uit Frankrijk de Waalse en Vlaamse gewesten (het tegenwoordige België), Polen en Duitsland. Het waren voor een belangrijk deel Calvinisten, die in hun vaderland de geestelijke vrijheid misten waaraan zij diep de behoefte gevoelden.

Ook vele Joden hebben hier een toevluchtsoord gezocht en gevonden.

Zij allen hebben medegewerkt aan de glorie van de Republiek der Verenigde Nederlanden. Inzonderheid werden nijverheid en handel door hen bevorderd.

Thans is Nederland een dichtbevolkt land. Sommigen vragen zich af: „waar moet het heen, gelet op het gevreesde ruimtekort?”

Hoewel wij veler vrees overdreven achten, erkennen wij toch dat hier een probleem is, dat de bijzondere aandacht verdient.

Maar juist daarom hebben wij ons verbaasd over de bezwaren, die tegen de emigratiepolitiek van de Regering zijn aangevoerd, maar speciaal ook uit de kring der industriëlen.

Zeker, op dit ogenblik is er geen grote werkloosheid. In vele branches is er zelfs een tekort aan arbeiders. Maar dit houdt direct verband met de hoogconjunctuur. Zal deze aanhouden? Daarvan kan men allerminst zeker zijn. Het is heel goed mogelijk, dat er binnen niet lange tijd weer een omslag komt, al zal deze wellicht van minder betekenis zijn dan die van 1929.

Onze emigranten behoren voor een overgroot deel tot de agrarische bevolking, die hier steeds minder werkgelegenheid zal vinden en stellig geen personen uit andere bedrijven zal kunnen opnemen. Dit is te zien als een gevolg van de technische ontwikkeling en de opheffing van kleine bedrijven. Elders vooral in de landen overzee, bestaat daarentegen de mogelijkheid, vooral voor de jongeren, om op het hen vertrouwde agrarische terrein arbeid te vinden. Moet men niet bevorderen, dat deze kans wordt gegrepen? Althans zó wordt gehandeld, dat wie in zich de drang tot emigratie voelt, aan die drang gevolg kan geven, daarbij niet te zeer belemmerd door financiële bezwaren?

Moet men dat ook niet doen met het oog op ons ruimteprobleem? Men moet zich niet blind staren op één aspect, op de huidige werkgelegenheid, maar óók aan de toekomst denken.

Wij verheugen er ons ook over dat minister Veldkamp de tot dusver gevoerde emigratiepolitiek wil voortzetten, dat slechts een kleine wijziging in de financiële hulpverlening wordt aangebracht.

Van stopzetting der emigratie, zoals sommige persorganen suggereerden, is geen sprake.

Mag ook geen sprake zijn in een klein land als Nederland.

C. S.

Wij willen nog gaarne even de aandacht vestigen op een aantal centrale vergaderingen.

In chronologische volgorde zijn dit de volgende:

Op zaterdag 13 januari komt de Statencentrale Amersfoort bijeen in het gebouw voor Christelijke Sociale Belangen, Kromme Nieuwe Gracht 39 te Utrecht. Aanvang der bijeenkomst te 14.00 uur. De agenda vermeldt o.a. een causerie door mr. W. R. van der Sluis.

Op maandag 15 januari komt de Centrale A.R. Kiesvereniging Rotterdam in Algemene Vergadering bijeen, in het gebouw Atrium, Karel Doormanstraat 143 te Rotterdam. Aanvang der bijeenkomst te 20.00 uur. Naast

Centrale vergaderingen

andere punten vermeldt de agenda als spreker dr. J. Schouten.

Op woensdag 17 januari belegd de Centrale A.R. Kiesvereniging Rotterdam een predikantenconferentie in hotel Atlanta, ingang Aert van Nessstraat te Rotterdam. Aanvang van de conferentie te 14.00 uur. De conferentie zal omstreeks half negen 's avond eindigen. Spreker is prof. mr. I. A. Diepenhorst.

Op zaterdag 20 januari heeft het Provinciaal Comité Noord-

Brabant een vergadering belegd in hotel Cosmopolite in Breda. Aanvang der bijeenkomst te 14.30 uur. Spreker is de heer J. Smal-lenbroek.

Op dinsdag 23 januari heeft een voorlopig damescomité onder auspiciën van het Provinciaal Comité Zeeland een vergadering belegd voor de A.R. vrouwen in Zeeland, in de „Prins van Oranje” te Goes. Aanvang der bijeenkomst te 14.15 uur. De vergadering zal omstreeks half vijf eindigen. De voorzitter van het Provinciaal Comité, de heer J. A. van Bennekom, zal een inleidend woord spreken. De hoofdschotel wordt gevormd door een toespraak van mej. J. van Leeuwen te Rijswijk (Z.-H.).

VERTROUWENS-ADRESSEN VOOR EIGEN

Een prettig stel vaklui willen u graag

VEILIG VERHUZEN

wáár u ook woont of naar toe gaat! U betaalt geen leeg-gereden kilometers!

BONGERS WAGENINGEN

Rijnhaven 10, telefoon 2725 en 3750 (b.g.g. 3100)

FINIRAT verdelgt ratten

ONGEVAARLIJK VOOR ANDERE DIEREN EN MENSEN

N.V. BOGENA

VEERLAAN 23, ROTTERDAM - Z.

ONDERGOED

van de bovenste plank!

HOLWERDA ZONEN

Dokkum

VOOR AL UW TRANSPORTEN IN BINNEN- EN BUITENLAND.

Telefoon 05190-2580.

In prima boter en kaas,

steeds de baas,

alle soorten groot en klein,

komen uit de IJsel- en Lekstreek fijn.

A. van Houwelingen - Moordrecht

telefoon 305 (01827), Westeinde 117

Fabriek van rijwielen en

RIVEL autoped

SURHUISTERVEEN

Landbouwwerktuigen- en machinefabriek

H. VISSERS N.V. — NIEUW-VENNEP

Telefoon 02546-444 (4 lijnen)

Zuid-Nederl. Naamplaten Onderneming

G. ter Veen - Geleen

Kantoor: Romaniestraat 55, telefoon 04494-2372
Naam- en nummerplaten in iedere uitvoering:
geëmailleerd, gegoten, geëst, geanodiseerd, gegraveerd.
Verder transfers en controlepenningen.

WIJ LOSSEN AL UW AANDUIDINGSPROBLEMEN OP.

H. KLEIN - van klein tot groot

Van de kleinste gereedschappen tot de grootste machines leveren wij u

BAKKERIJMACHINES
GEREDSCHAPPEN
WINKELINVENTARISSEN, enz.

Woonhuis:

Nieuwenhoornstraat 112 - Telefoon 174549 - Rotterdam-Zuid.

Infrarode stralingsverwarming

speciaal voor kerken.

ADVIES- EN INSTALLATIEBUREAU

BLIFEKA

Franeker, Sjaerdemastraat 11 — Telefoon 05170-2433

Firma Jacq. Stinkens

ZEIST

Orgelpijpenmakers

LABAALPIJPEN — TONGWERKEN

N.V. TEXTIEL UNIE SPENCER-HEY

CULEMBORG

FABRIEKEN VAN GEBREIDE BOVENKLEDING

ROEMENIË

EEN brede, dubbele oprijlaan, omzoomd door fraaie bloembedden, geeft toegang tot de heuvel waarop het Roemeense parlamentsgebouw staat. Voor we doordringen tot het driehoekige plein temidden van het gebouwencomplex, waarvan het parlamentsgebouw een zijde blijkt te vormen, passeren we een forse in oud-Roemeense stijl opgetrokken klokketoren. Dan, op het plein krijgen we in één blik op de gebouwen die het omringen, een moeilijke te overteffen symbolische voorstelling van het krachtenveld dat vroeger hier de politiek beheerste. Links van ons het parlamentsgebouw, daar tegenover de zetel van het patriarchaat van de Roemeense orthodoxe kerk en achter ons de kerk van de heilige Spiridon. Hier waar nu nog het parlement van de volksrepubliek vergadert, waar nu nog de patriarch zetelt, waar nu nog de liturgie wordt gevierd, zien we gematerialiseerd de positie die de kerk vroeger t.a.v. de staat innam. Hier spreekt een verleden dat zich nog tot in het heden wrekt.

Het verleden wrekt zich

ROEMENIE was reeds in de periode tussen de beide wereldoorlogen één van de landen, waar van staatkundige vrijheid weinig en van religie-vrijheid nog minder sprake was. De grondwet van 1923 erkende weliswaar de gewetensvrijheid en schreef bescherming van alle belijdenissen voor, maar al spoedig werd dit zo uitgelegd dat noch de openbare godsdienst-oefening, noch de vrijheid om te evangeliseren hieronder begrepen waren.

De orthodoxe kerk gold als staatskerk, alleen zij en de met Rome geünieerde katholieke kerken van de oosterse ritus waren bevoegd de interne zaken autonoom te regelen, hoewel de invloed van het „Cultus-ministerie” met name op de benoemingen zeer sterk was. Zolang de overheid aan de zijde van de heersende kerk was, althans haar goed meende te kunnen gebruiken, werden in Roemenië de protestanten hieronder begrepen.

De sterke Hongaarse en Duitse minderheden, die sinds 1918 binnen de Roemeense grenzen woonden, werden, tegen alle verdragsrechten en beloften in, beperkt in hun religieuze rechten die voor hen tevens culturele verworvenheden van hun volkskerk waren. De volkskerk hield hen bijeen; de 1½ miljoen Hongaren in

Het paleis der Republiek in Bukarest.

Zevenburgen, die voor 2/3 protestants en voor de rest r.k. waren, en de 800.000 Duitsers, ook alle niet-orthodoxen. Alle geestelijken moesten Roemeens spreken, het bezit van de kerken werd beperkt, hun contacten met het buitenland gecontroleerd

Alle geestelijken moesten de eed van trouw aan de staat afleggen, hun benoeming of afzetting behoefde de sanctie van de regering. De scholen van de minderheden werden aan talrijke beperkingen onderworpen. Protestantse kinderen die de staatschool bezochten, werden vaak gedwongen orthodoxe diensten mee te maken. De orthodoxe kerk werd rijkelijk financieel gesteund, de Protestanten en Rooms-Katholieken kregen aanvankelijk veel minder en later niets meer.

Op allerlei gebieden werd gediscrimineerd.

paarde onderdrukking van de volkskerken der minderheden, heeft zich scherp gewroken. Aan de communistische staat van na de oorlog vielen zonder enige moeite de wettelijke bevoegdheden ten deel, waardoor én de orthodoxie én de andere kerken konden worden beheerst.

Verdrukking van joden en protestanten

TOCH heeft ook hier in Roemenië het gezamenlijke lijden dat de kerken nu in de atheïstische staat te dragen hebben, gedeeltelijk zelfs door bepaalde positieve ingrepen van die staat, het kwade van het verleden doen verkeren in verhoudingen die een goed perspectief bieden voor de toekomst. Met name de verhouding tussen de Orthodoxe kerk en de protestanten in de Roemeens-sprekende delen van het land kan hier als voorbeeld gelden. Die Roemeens-sprekende protestanten behoren zeer overwegend tot die groepen die vroeger, en nu ook nog wel, dáár zowel als hier onder de sekten werden begrepen.

De talrijksten onder hen zijn de Baptisten.

de staat, de orthodoxie

Cluj: standbeeld van Corvin, een Hongaarse vrijheidsheld in de strijd tegen de Turken.

De Lutherse moesten bijv. aan kerkbelasting per hoofd 190 lei per jaar betalen, de Hongaars-Hervormden 14 lei en de Orthodoxen 0,11 lei. Dit verleden van een sterke band tussen de Orthodoxe kerk en de staat en de daaraan ge-

Zwaar werden zij verdrukt. In 1938 werden alle Pinkstergemeenten, Nazarener-gemeenten en sekten van Russische oorsprong verboden; Baptisten, Adventisten, Christian Alliance en andere dergelijke groepen werden geduld indien ze ter plaatse minstens 100 gezinshoofden als lid hadden. Alle buitenlandse hulp werd verboden. Zestig Baptisten-kerken werden direct gesloten, een tijdlang gingen alle 1600 bedehuizen van de Baptisten dicht. Honderd voorgangers werden gevangen genomen, vele gemeentelieden gearresteerd en mishandeld. De vervolging van de Joodse minderheid, die destijds 400.000 leden telde, die tezelfder tijd losbarstte, behoort tot de zwartste bladzijden in de Roemeense geschiedenis.

Eén en ander krijgt nog meer reliëf, als wij weten dat de maatregelen tegen Joden en niet-orthodoxe christenen verordend werden door een minister van godsdienstzaken en kunst, die tezelfder tijd orthodox bisschop was. Als minister-president fungeerde Miron Christea, patriarch der Orthodoxen, die een einde maakte aan het parlementarisme en dit verving door een corporatieve staat naar het voorbeeld van Italië en Portugal.

Hoe de Joden tijdens de oorlog in Roemenië werden behandeld, is tijdens het proces Eichmann voldoende duidelijk geworden. Het nationaal socialisme had hier makkelijk spel: de orthodoxe kerk ging bij de Joden-vervolgung reeds voor '40 vooraan. Ook de protestanten en andere minderheden hadden het in die tijd zwaar te verduren. Protestanten en communisten behoorden toen tot de meest gehate groepen.

De omwenteling, die na de oorlog kwam, was ook op kerkelijk gebied van diep-ingrijpende betekenis. De „nationale kerk” verloor zijn unieke positie en daarbij veel van zijn bezit; vele leidende figuren die tot het laatste moment met Hitler-Duitsland hadden samengewerkt, moesten het veld ruimen. De kerken werden gelijkberechtigd. Een door ieder kerkgenootschap voor zich opgemaakt en door de staat goedgekeurd statuut kreeg rechtskracht. De onderdrukking van minderheden was ten einde.

Op één belangrijke uitzondering na echter. Nog eenmaal nl. plaatste de staatsmacht zich achter de belangen van de „nationale kerk”, toen in 1949 de met Rome geünieerde kerken van de Oosterse ritus op een bijzonder stuitende manier werden gedwongen zich bij de Orthodoxe kerk aan te sluiten. Opnieuw toonde een communistisch regime dat het staat en kerk alleen wil scheiden voor zover het dat in het belang van de staat acht, ópnieuw toonde de orthodoxie in het geheel niet afkerig te zijn van hulp door zwaardmacht, indien het er om gaat „zielen te winnen”. Toch had de omwenteling, ondanks alle onrecht en leed die ermee gepaard ging, op de Orthodoxe kerk een zuiverende werking.

Toenadering

DE verhouding veel. Gedwongen dwang. De overal rust en de geconstoren, kondigde. Wel mogen de kei voorlichting gevan er contact zijn, v alle scherpe politie vrede bewaard h ten departementa schreef gaat. Doo waar niet voorar wel degelijk on

In mijn gesprek heb ik niet de it mentele situatie, n vertelden mij, de de Orthodoxen h leren kennen, ten ders. Er is iets, o Er wordt meeraa volk dichter bijg

nog heel wat orie nooit preken, mer de Bijbel tijdenast het onderricht et een weekblad kerbels en liturgie-bn. testantse zegsliet Bijbel meer dan O thuis wordt gele

De strenge ar h oplegt, heeft open stige invloed gele open, maar eenva zich geroepen v den, omdat zij leis te voldoen.

In tegenstelli in maar in overree Oost-Europese sigi staat financieel tbs seminaria, de k z gestaan —, zij k v larissen van de ke

In het hartj (Kronstadt), 00. woners. Hieon jaren een opr minderheid, est Achter de g E lische kerk eel Honterus (17m deze stad. E sto hier een grov derwijs, dat g. nu veranderasc van de sterjoo op de Balkan

erirukking

ling, verbeterde
ede, munistische
ver, alles wat de
con zou kunnen
igd, vrede af.
e k, eigen orgaan
ge, ar, wel mag
n, r, vrij zijn van
pol, ijs moet de
rd, ijsche arbiter
ent, hand over de
D, wordt welis-
ora, ar staat toch
on

spr, antse leiders
le it zij de mo-
atie, houwen. Zij
i, di, contact met
en, i, beter elkaar
b, ten als broe-
ets, odoxe kerk.
eer, aan om het
blijgen. Er zijn

Russisch-Orthodoxe kerk in Bukarest.

de „sekten”

ortie zelden of
merklaren van
enasten en ook
it t, toe. Naast
i kerk ook bij-
ie-bn. Mijn pro-
sliedruk dat de
dan Orthodoxen
ele

schappen zijn hierin gelijkgesteld. Ieder erkend kerkgenootschap dat erom verzoekt, wordt op gelijke voet met de Orthodoxe kerk gesubsidieerd. De Rooms-katholieken, de Hongaars- en Duits-Luthers en de (Hongaars) Hervormden maken van deze regeling gebruik. Ik bezocht verschillende oude, uit cultuurhistorisch oogpunt zeer waardevolle, kerkgebouwen van deze kerkgemeenschappen in steden als Brasow

ar het regime
opn een gun-
geble kloosters
enyan hen die
1 v, weggezom-
j reisen blijken

Een jonge Roemeense boer; ets van Corneliu Baba.

erijkt Brasow
t), 00.000 in-
fioonderden
oprekende
1, estants is.
g, Evange-
ke eeld van
(1)mer van
Estantisme
robr het on-
it g. Veel is
erasow een
eri, oorposten
can

en Cluj (Kronstadt en Klausenburg) die met grote zorg op staatskosten waren gerestaureerd.

De vrije kerk in de vrije staat

MAAR niet alle kerken maken van de aangeboden staatshulp gebruik. Lachend antwoordden Baptistenleiders in Bukarest mij op een desbetreffende vraag: „Wij houden vast aan wat steeds één van onze grondprincipes is geweest: de vrije kerk in de vrije staat”.

Ik heb het seminarium van de Baptisten bezocht en hun grootste kerk in Bukarest. Alles is bijzonder eenvoudig, armoedig zelfs. Maar hoe oneindig veel meer indruk maakt het, hier in zo'n simpel maar stampvol gebouw, de met zichtbaar enthousiasme doorleefde dienst mee te maken, dan in andere, fraaie, trotse, gesubsidieerde kerkgebouwen, waar nog slechts weinigen komen.

De volkskerken van de minderheden — die nooit onder de Roemeens-sprekenden evangeli-

seerden — hebben een ledental dat veelal voor 90% als nominaal kan worden aangemerkt.

Het werk van de Baptisten breidt zich gestadig uit; de gemeenten die vrijwel uitsluitend zeer trouw meelevende leden hebben, worden steeds groter. Die uitbreiding gaat sneller dan in West-Europa. In 1945 telden de Baptisten in Roemenië 60.000 gedoopte leden, nu zijn het er 90.000. Ook kleinere groepen: Evangelische Gemeenten, de Pinkstergemeenten en de Adventisten, vertonen een opmerkelijke groei. Er heerst in die kringen een grote blijmoedigheid. Voor zover het deze mensen geldt, zullen zij het parool: een vrije kerk in een vrije staat, waar- maken.

Men is voorzichtig in zijn uitingen, maar van serviliteit ten opzichte van de staat, is niets te bespeuren. Toch is men hier niet veel vrijer dan in Bulgarije. Op school staan de kinderen onder zware druk indien zij de kerk bezoeken; men mag zich niet verweren tegen de atheïstische propaganda die allerwege wordt gevoerd; aan hen die vrijwillig komen mag catechisatie gegeven worden; gelovigen worden maatschappelijk gediscrimineerd. „Het bewustzijn, dat permanent waakzaam gehouden wordt door steeds nieuwe wetenschappelijke verworvenheden, ontrukkt de mens aan de geestelijke schemertoestand: de religie”, aldus een op grote schaal in Roemenië verspreide brochure over „Het heeal in de spiegel van wetenschap en religie”. De communisten zijn van mening, dat met het voortschrijden van de maatschappelijke ontwikkeling, de kerk langzaam zal uitsterven. In Roemenië groeit zij echter.

TYMEN KNECHT

Het stadhuis van Oradea in Transsilvanië

GRONINGEN

Chr. Coöperatieve Spaarbank
„EIGEN HAARD” G.A.

LOPENDE DIEP — GRONINGEN

Spaarrente leden 3½ %
Spaarrente niet-leden 3¼ %
Jeugdspaarrente met 10% premie 3½ %

ZWITSERSE HORLOGES
VERLOVINGSRINGEN
GOUD EN ZILVER
TAFELZILVER
AVONDMAALSERVIEZEN

GRONINGEN

DRENTE

Bouwbedrijf Van Ess

Uitvoering van alle
voorkomende bouwwerken

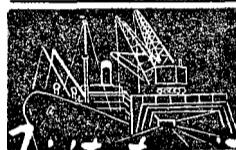
EMMEN — KAPELSTRAAT 20 — TELEFOON 671

MACHINEFABRIEK „BORO”

RODEN — TELEFOON 9108, NA 18 UUR 9102

LANDBOUWWERKTUIGEN
STAALCONSTRUCTIES

KAPSPANTEN VOOR FABRIEKSHALLEN,
LOODSEN, GARAGES LANDBOUWSCHUREN
E.D.

EMIGRATIE

Als specialisten belasten wij ons met de volledige verzorging van verzendingen overzee.

Jan de Boer N.V. - Hoogeveen

Tel. 2841 (05280)

Meubiler-inrichting ZANDBERGEN

MEPEL — HOOGEVEEN — OMMEN

MODERNE WONINGINRICHTING

OVERIJSEL

WARMTE

Een muur van warmte die stand houdt en u volkomen beschut!

MET BRANDSTOF VAN

FIRMA J. PIT EN ZOON

WEEMSTRAAT 51 — TEL. 2192 — STEENWIJK
Kolen - Olie - Gas

- ★ VERBOUW
- ★ NIEUWBOUW
- ★ ONDERHOUDSWERKEN

Firma E. D. Schutten en Zoon

AANNEMERSBEDRIJF - ENSCHEDE

Laaressingel 101 — Telefoon 3021
Hyacintstraat 40 — Telefoon 11638

N.V. W. J. Schuiling's
Handelsonderneming

BINNENHAVENWEG 20 - HENGELO
Telefoon 05400-6461

UTRECHT

BOEK-, COURANT-, HANDELSDRUKKERIJ
DRUKKERIJ LIBERTAS N.V.

DRIFT 13 - UTRECHT

wil u gaarne van advies dienen

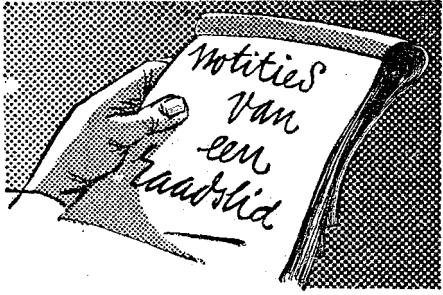
ZEIST

UW INTERIEUR

SMAAKVOL EN GEZELLIG INGERICHT
EN TOCH NIET DUUR!

FIRMA W. VAN TELLINGEN

SLOTLAAN 135-137 — ZEIST — TELEFOON 2486

• Spreken in het openbaar

Spreken in het openbaar dient altijd wel overwogen te zijn. Al was het alleen maar omdat men nooit weet hoever zijn woorden dragen zullen. Iedereen kan ze beluisteren, kan er mee instemmen of niet, maar er zich ook door beledigd gevoelen. Deswege kan men voor de rechter gedaagd worden wegens aantasting van iemands eer of goede naam bijvoorbeeld.

Voor raadsleden geldt deze laatste dreiging niet. Het raadslid is niet strafbaar voor wat hij in de openbare raadsvergadering zegt. Dat betekent niet dat een raadslid maar alles zeggen kan in een openbare raadsvergadering. Hij heeft rekening te houden met de voorzitter, die hem tot de orde roepen kan, hem het woord kan ontnemen. Hij heeft zich te houden aan de grenzen van de welgevoeglijkheid. Hij zal als regel geen personen als mikpunt voor zijn kritiek gebruiken, althans geen personen buiten de raad. Hij zal er mee moeten rekenen dat ook zijn woorden door de pers onder de burgerij verspreid worden en daar funest kunnen werken voor bepaalde personen of voor het gemeentebelang. Ieder raadslid zal natuurlijk zoveel mogelijk 't gemeentebelang willen bevorderen, ook door op misstanden de vinger te leggen. Maar eenvoudig is dit niet altijd. Ook al meent men zelf het gemeentebelang te dienen, dan zullen anderen het daar niet mee eens zijn en het raadslid allerlei opmerkingen kwalijk nemen.

Een recent voorbeeld hiervan leverden de Rotterdamse begrotingsdebatten. De burgemeester sloeg daarbij alarm over de arbeidssituatie in de Rotterdamse havens. De vijfdaagse werkweek was oorzaak dat er op zaterdag niet of niet tijdig gelost en geladen werd, zodat buitenlandse schepen de Rotterdamse havens gingen mijden. Het aantal binnengekomen schepen over het tweede halfjaar 1961 was minder dan dat van het eerste halfjaar. De kranten publiceerden deze alarmkreet natuurlijk met grote koppen.

Maar de Scheepvaart Vereniging Zuid protesteerde onmiddellijk. Wat de burgemeester gezegd had was niet waar. Er werd wel gewerkt enz. We laten dat zo, omdat het er ons niet om gaat wie gelijk had. Maar de S.V.Z. verweet de burgemeester, dat juist hij met zijn alarmkreet het buitenland kopschuw dreigde te maken en zo de belangen van de havens schade dreigde te berokkenen.

Wij signaleren dit geval alleen om daar mee aan te tonen dat het niet zo eenvoudig is uit te maken waar het gemeentelijk belang het meest mee gediend is. Hier lag de controverse tussen twee vooraanstaande personen, de burgemeester en de voorzitter van de scheepvaartvereniging, die beiden uitstekend weten wat verantwoordelijkheid dragen betekent.

Als gewone raadsleden komen we met dat probleem ook in aanraking. In deze dagen zijn of worden in alle gemeenten de begrotingen behandeld. Daarbij komt ook de personeelsituatie en het

Wateroverlast

De heer Tjalma (A.R.P.) heeft aan de Minister van Verkeer en Waterstaat vragen gesteld betreffende de wateroverlast in Zuid-Drenthe en Noord-Overijssel.

1. Is de Minister bereid om mede te delen, hoe ver de plannen zijn gevorderd om te voorzien in de wateroverlast, die herhaaldelijk in Zuid-Drenthe en Noord-Overijssel wordt ondervonden?
2. Kan de Minister voorts mededelen, indien de technische zijde van deze plannen gereed is, in hoever er overeenstemming is bereikt met de daarbij betrokken lichamen betreffende de verdeling van de kosten?

De heer Korthals, Minister van Verkeer en Waterstaat heeft hierop het volgende antwoord gegeven:

1. Een werkgroep, bestaande uit ambtenaren van de Rijkswaterstaat, de beide provinciale waterstaten en de Cultuur-technische Dienst heeft enige jaren geleden in hoofdzaak aangegeven, op welke wijze de afwatering van Zuidoost-Drenthe en Noord-Overijssel kan worden verbeterd ten einde wateroverlast als in begin december 1960 en in mindere mate in begin december 1961 is opgetreden, in de toekomst te voorkomen. De nadere uitwerking van deze plannen dient te geschieden door of vanwege de provinciale besturen, aan wie de aanbevelingen zijn toegezonden en door de betrokken waterschappen. Intussen wordt het onderzoek naar een verbetering van de afstroming langs Meppel en door het Meppelderdiep voortgezet. Een belangrijk punt van overweging hierbij is de vraag, of te Zwartzluis een gemaal zal moeten worden gebouwd.
2. Van de door de commissie aanbevolen maatregelen is een verbeteringsplan voor het Ommerkanaal in uitvoering, waarvoor de ondergetekende een subsidie van 50 pct ten laste van zijn departement heeft verleend. Voorts heeft het waterschap „de Boven Vecht” een bedrijfsplan ingediend ter bescherming van langs de bovenloop van de Vecht gelegen gronden; inzake de hoogte van een hierin te verlenen subsidie kan binnenkort een beslissing tegemoet worden gezien.

Eén week wereldnieuws in vogelvlucht

• Indonesië heeft de propagandatournee van Soekarno te Makassar als het ware reeds als een voorspel op de „bevrijding” van West Irian gevierd. De Russische ruimtevaarder Titov en de Papoea-student Kirihio waren kostbare trofeeën in Soekarno's gevolg. De bom, die zondag op plm. 100 meter van

personeelsbeleid ter sprake. Meer dan één raadslid bepleit salarisverhoging, verbetering van de arbeidsvoorwaarden, grotere aanpassing aan de lonen in het vrije bedrijf, het geven van een uitkering ineens, enz. Een vrij onvruchtbare bezigheid zal iemand zeggen, want salarissen worden in Den Haag vastgesteld, besluiten tot het geven van een uitkering ineens, worden toch geschorst en vernietigd. Wie verstandig is doet daar niet aan mee. Dergelijke besluiten vergroten de ontevredenheid maar, gedachtig aan het Schriftwoord dat de uitgestelde hoop het hart krenkt.

Maar wat erger is, in hun ijver om allerlei verbeteringen te bepleiten, gaan sommige raadsleden de positie van het gemeentepersoneel in vergelijking met bijv. het vrije bedrijf zo zwart afschilderen, dat het pleidooi voor het gemeentepersoneel in feite omslaat in een dringende waarschuwing tot de burgerij „kom nooit in gemeentediens, want daar is het zo erbarmelijk slecht!” Natuurlijk bedoelen ze dat zo niet, maar dat effect heeft hun redevoering wel. En daardoor schaden ze het gemeentelijk belang. Het kost vandaar immers al moeite genoeg voldoende personeel aan te trekken. Hun kritiek op wat ze zien als misstanden heeft dus een averechtse uitwerking. Het maakt de moeilijke positie van de gemeente alleen maar moeilijker. Met deze dingen heeft het raadslid, dat in de raad spreekt, wel terdege rekening te houden. Hij dient zijn verantwoordelijkheid terdege te beseffen. Het is inderdaad niet altijd makkelijk raadslid te zijn.

zijn doelwit ontplofte, was een dissonant. Als een protest tegen de psychologische oorlogsvoering tegen Nederland zal dit projectiel wel niet bedoeld zijn, ook al schuift de president de verantwoordelijkheid voor de aanslag maar al te graag op de schouders van Nederland. Intussen is wel duidelijk, dat de druk op Djakarta om geen geweld te gebruiken, aanhoudt. De voor tweerlei uitleg vatbare verklaring van Soebandrio over de 10 dagen-termijn, waarin zal worden nagegaan c.q. afgewacht of nog een diplomatieke regeling van het conflict mogelijk is, wijst daarop.

• Een andere ontwikkeling, die de aandacht trok is de Russische stap die ten doel had om West-Duitsland over te halen tot een onderlinge regeling van het Berlijnse en het Duitse vraagstuk tussen die beide landen. Opnieuw dook de naam van de Westduitse ambassadeur te Moskou, Kroll, op. Deze vindt het blijkbaar heerlijk, dat hij evenals Thompson, zijn Amerikaanse ambtgenoot, een rol in dit drama kan spelen. Adenauer is evenwel (al) oud genoeg — hij werd vrijdag 86 jaar — en ook (nog) wijs genoeg om de verlokende sirenenzang te weerstaan.

Zijn reactie was een diepgaand gesprek te Bonn met premier Macmillan, dat geen afscheid van de westerse samenwerking geweest is. Ook deze Russische proefballon is prompt doorgeprikt.

• Frankrijk in het nauw. Dat is de teneur van schier alle nieuws over dit gepijnigde land. Vrees voor een machtsgreep door de O.A.S. beheerst het moederland. Een wapendiefstal te Versailles wakkerde die angst nog aan.

In Algerije woedt een complete oorlog tussen de O.A.S. en de Algerijnse rebellen. De eerste week van dit jaar vielen reeds meer dan 100 doden in dit duel, waaraan niemand een einde schijnt te kunnen maken.

En nog steeds zwijgen de officiële tegenstanders, de Franse regering en de F.L.N. over de resultaten van hun

beraad achter de schermen. Slechts zulk een akkoord kan in het ondermijnings-proces van De Gaulle's positie een keer doen komen. Dan wordt het openlijk buigen of barsten voor de Vijfde Republiek.

• Uit Kongo enige goede nieuwtjes. Dat de Baloeba-leider in Zuid Kassai, Kalonji, gearresteerd is, brengt in het machtsspel weinig verandering. Van deze self-made koning was de laatste tijd toch al niets meer uitgegaan. Belangrijker is dat het parlement te Leopoldstad eindelijk ook Gizenga tot de orde, d.w.z. binnen 48 uur ter verantwoording riep. Hij kwam niet opdagen, maar de posities liggen nu althans scherper afgebakend. Ook in zijn eigen bolwerk, Stanleystad, is het prestige van de rode erfgenaam van Loemoemba tanende. Zijn eigen partij zette hem als voorzitter af. Maakt u zich daarover echter niet al te blij, want de slimmerik had tijdig alweer een nieuwe partij opgericht. Of dat zal baten?

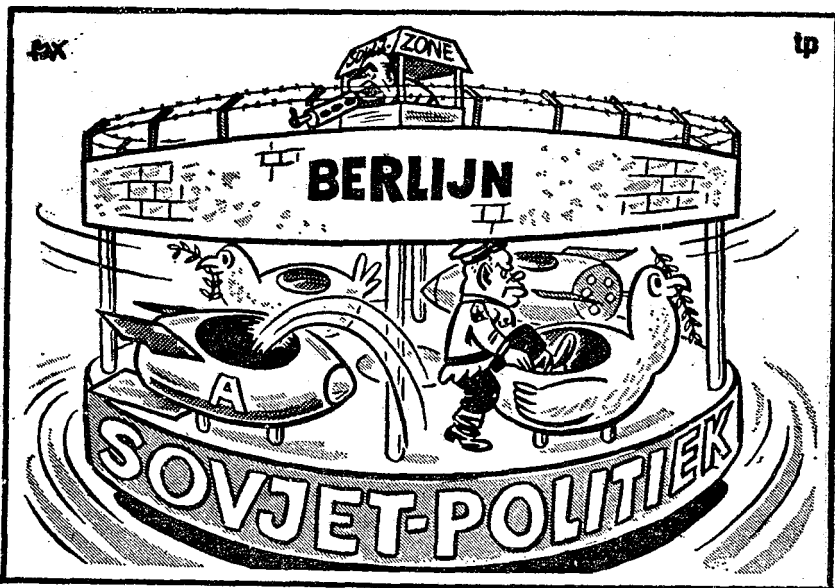
• Katanga's leider Tsjombe schijnt in te zien, dat hij ditmaal moeilijk onder het akkoord van Kitona uit kan komen. Hij riep zijn parlement bijeen, dat het bereikte resultaat weliswaar aanvaardde noch verwierp, doch de kwestie — om tijd te winnen? — aan een commissie-onderzoek onderwierp.

Een goed van het Westen afgekeken tactiek. In elk geval toont ook het (weer) meedoen van Katangese parlementsleden in Leopoldstad aan, dat Katanga ditmaal het risico van een nieuw conflict niet aandurft. Wellicht is de teruggekeerde rust dus van blijvende aard.

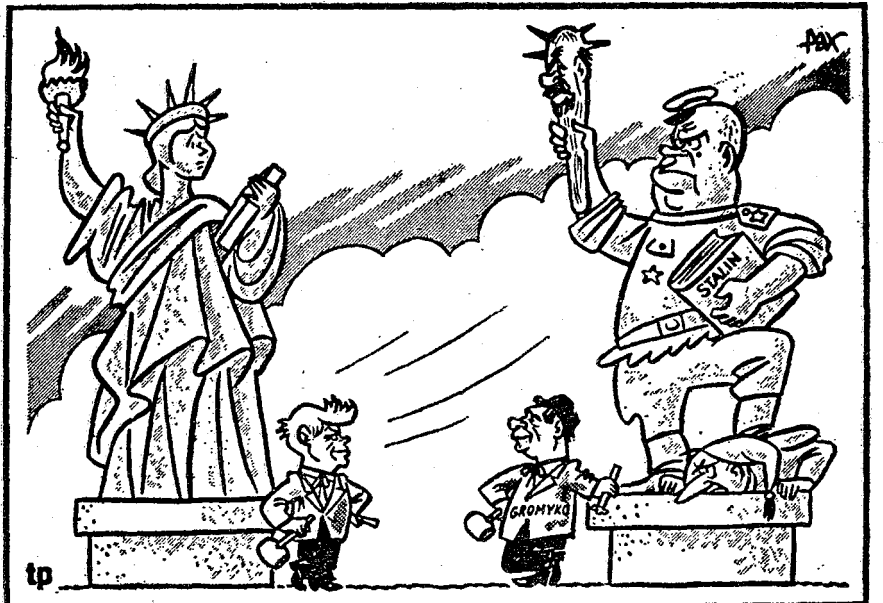
• Guinea, tot voor kort nog de meest uitgesproken vazal van Moskou in Afrika, heeft de politieke steven in de richting van de neutraliteit gewend. De al te bemoeizuchtige Kremlin-ambassadeur werd heengezonden. Zijn opvolger zal dus moeten oppassen. Vicepremier Mikoyan trachtte de politieke brokken deze week blijkbaar nog met economische toezeggingen te lijmen, doch kreeg te horen, dat nu „echte neutraliteit” het parool van president Sekoe Toéré is. Men moet echter nog afwachten of dat begrip in de Guinese opvatting niet betekent, dat de gunst is overgesprongen van Moskou naar Peking. In elk geval heeft „mr. C.” zijn neus gestoten.

• Een goede kant ging het ook uit met de Dominicaanse Republiek. Men weet waarom dit van zoveel gewicht is. Cuba's Castro ligt nl. op de loer om het na de dood van dictator Trujillo ontstane gezags-vacuüm op te vullen. Dat zou een enorme prestige-winst zijn, niet alleen voor Cuba maar ook voor Moskou. Gelukkig echter heeft in San Domingo een overgangsbewind de steun van de (gematigde) oppositie-leiders verworven.

• In Europa laboreert de E.E.G. aan een overgangs-kwaal. Het intreden van de tweede fase is nog steeds geen feit geworden, het schone juridische spel van de klok-op-31-december-laten staan ten spijt. Het is met name Duitsland, dat de landbouwproblemen als een barrière tegen verdere voortgang opwerpt. Aan de andere kant van die stremming heeft Nederland zich verschanst met zijn evenzeer begrijpelijke condities. Doch alle betrokken landen moeten beseffen, dat ook het prestige van de tot dusver zo zegenrijke Europese samenwerking van het welslagen van dit beraad afhangt. De Gaulle en wellicht anderen kunnen gemakkelijk een geknakt prestige omtoveren in een stevige stok om de Europese integratie een gevoelige klap toe te dienen. Moge in de komende week het verlossende woord — tevens het startsein voor de tweede ronde — weerklinken.

Verandering van voertuig

Standbeelden

STREEKRAAD OP NIEUW-GUINEA (I)

HET ONTSTAAN VAN EEN STREEKRAAD

GEZAG — in de Europese zin van dat woord — was op Japen en in de Waropen tot voor weinige decennia nog een niet autochtoon begrip. Natuurlijk, het Nederlandse gezag was er, en dit werd door de bevolking ook als zodanig aanvaard, in zoverre dat men zich in onvermijdelijke representaties ervan — soms gaarne — wist te schikken. Op het platteland betekende dit in eerste instantie dat men niet meer vrijelijk op het „oorlogspad“ kon gaan, hetgeen voor beide partijen niet zelden een aanmerkelijke opluchting betekende, en dat er belasting betaald moest worden, twee zaken die niet weinig aanpassing vereisten.

In het eerste geval moest men bepaalde gewoonteregelsvoorschriften geweld aandoen en secundair ontstane wraakgevoelens beteugelen. In het andere geval speelde het aanzien aanvankelijk een zekere rol. Belasting betalen scheen n.l. een synonieme vorm van het Christenzijn.

Heidenen die nog aan hun nomadische levenswijze vasthielden behoeften n.l. geen belasting te betalen, voornamelijk omdat ze vaak moeilijk bereikbaar waren, in tegenstelling tot de in permanente dorpen wonende Christenen.

Bij de laatsten was de naam „heidens“ sterk in diskrediet geraakt.

Het betalen van belasting werd daarom wel eens beschouwd als een erkenning van een bepaalde ontwikkelingsgraad en een bevestiging van de nieuwe — zeer gewenste — status.

Naarmate echter het Christendom algemener werd en — ontgaan van het vernieuwings-aureool dat het zo aantrekkelijk maakte — te voorschijn kwam als een blijvend beroep op veranderingen in levenshouding en levenswijze, in diezelfde mate verminderde ook de animo voor het betalen van belasting.

Zo verging het ook de door het Binnenlands Bestuur aangestelde dorps-voorzitters die een permanente functie vervulden in tegenstelling tot de vanouds bekende leiders die alleen optraden in geval van geschillen en acties op het gebied van de gewoonteregelingen en bij voorkomende afwijkingen van de mythologische voorschriften.

Hun gezag was en bleef miniem. Vooral de jongeren die buiten hun dorp een bepaalde schoolopleiding hadden genoten, poogden zich meer en meer aan deze gezagsvorm te onttrekken. De functie van dorpsvoorzitter was dan ook geen sinecure. Aan de ene kant het Binnenlands Bestuur dat de uitvoering van bepaalde maatregelen eiste, aan de andere kant de bevolking die zich in vele gevallen daaraan wenste te onttrekken door bij besprekingen in te stemmen en naderhand niets te doen, tot wanhoop van het betreffende dorpsvoorzitter. Hem bleven slechts twee wegen open, non-activiteit of de toepassing van door het Bestuur — node — gesteunde sancties. De eerstgenoemde weg werd veelal ingeslagen omdat de tweede het ongenoegen van vele dorpsbewoners veroorzaakte. Het ongenoegen van mededorpelingen was schadelijker dan eventuele aanmerkingen van Bestuurszijde.

De ontwikkeling van Nieuw-Guinea maakte een betere gezagsvorming noodzakelijk ook in verband met de internationale situatie.

Niet alleen vanwege principiële inzichten maar ook met het oog op de aard der bevolking moest een democratische bestuursvorm worden gezocht. Als zodanig scheen de instelling van door de bevolking te kiezen streekraden aan alle eisen te voldoen.

Een deel van de bevolking van Japen en Waropen dacht er aanvankelijk echter anders over. Hier was men niet direct algemeen content met de voorgestelde bestuursvorming. Men had al zo vaak iets nieuws geprobeerd, maar direct merkbare resultaten in het dagelijks bestaan waren uitgebleven. Een zekere bestuursmoedigheid in een van de langst bekende gebieden van Nieuw-Guinea kwam hier tot uiting. Aan vroegere verwachtingen was nog nooit voldaan. Men geloofde niet meer zo sterk in een mogelijke lotsverbetering. Teveel had men de jaren door gerekend op een vooruitgang die volgens de mythologie tot stand moest komen zonder persoonlijke inspanning.

Te weinig was het praktische principe van vele ontwikkelingspogingen in onderontwikkelde gebieden: „hel-

pen, om de mensen ter plaatse te leren zichzelf te helpen“ op het platteland tot uiting gekomen. Recente resultaten in die richting konden vroegere ervaringen nog niet wegvagen. Vele perfectionistische Europese theorieën bleken een averechtse uitwerking te hebben gehad.

Bovendien moest voor de zoveelste maal in een zo kort tijdsbestek een nieuw begrip worden verwerkt. Hier en daar prevaleerde dan ook een zeker wantrouwen ten opzichte van de bedoelingen en de werkwijze van de voorgestelde Raad. Geruchten omtrent de handelingen van de op Biak reeds gevormde Raad deden aan dit voor Japen/Waropen nog te kiezen bestuurslichaam geen voordeel.

De volwassen mannen voelden er niets voor om nog meer belasting te betalen dan het reeds geldende gemiddelde van plussm. f 20,— per jaar. Verschillende personen die in het sociaal-economische vlak reeds waren vooruit gekomen, meenden de kans te lopen voor niets (de streekraad) gewerkt te hebben. Anderzijds leek het nog helemaal niet aantrekkelijk om eventueel gedirigeerd te worden door vroegere rivalen van een andere stam en taal.!

Enkele politiek recalcitrante elementen — veelal van buitenlandse origine en op persoonlijk voordeel bedacht — sloten hierop aan door een verwarrende propagandavoering met gebruikmaking van angstinoezemende middelen gebaseerd op heidens-religieuze begrippen.

Hun politieke ideeën vonden echter zeer weinig weerklank. Toch kregen zij enige aanhang. Door hun Mau-Mau-achtige middelen wisten zij enkele honderden personen te dwingen om lid van hun overigens zeer vage organisatie te worden.

Deze anti-beweging viel al spoedig uiteen zodra bewezen werd dat de voor relatief zeer hoge prijzen verkochte amuletten e.d. waardeloos waren. Een openlijk gesprek was meestal voldoende om de bezitters het dwaze van hun angst te doen zien, waarna afval volgde.

De verkiezingsanimo gedurende de eerste maanden van het jaar 1961 was dan ook niet 100%, hoewel bevredigend vanwege het blijvend verlangen om de zelfgestelde of anderszins gewenste kandidaat gekozen te zien. Verschillende verder ontwikkelde bevolkingsleden onthielden zich van stemming omdat van te voren was vastgesteld dat de Raad ook een politieke taak zou krijgen. Hun gedachten gingen uit naar de vorming van een Raad die zich zou beperken tot sociaal-economische aangelegenheden, waaraan zij van harte wilden medewerken. Zij en hun medeburgers voelden zich echter nog niet in staat — door onderverdeling geleerd — tot het uitgebreide terrein van bestuursvoering, hetgeen zij voorlopig gaarne in Nederlandse handen wilden laten. In dit verband was het opvallend, dat de enige door autochtonen kandidaat gestelde Nederlander — werkzaam op het terrein van sociaal-economische ontwikkeling — verreweg het grootste aantal stemmen verkreeg, terwijl enkele algemeen bekende en geachte autochtonen maar nauwelijks verkozen konden worden verklaard.

Hier kwamen verschillende vormen van gedachten tot uiting.

In de eerste plaats vonden sommige kiezers dat een Nederlander verkieslijker was dan een volksgenoot van een andere stam en taal. In de tweede — en belangrijkste — plaats werd er een lang verwacht doch nog niet vervuld verlangen tot uiting gebracht n.l. de wens tot verbetering van de vigerende maatschappelijke en materiële toestanden, terwijl er in de derde plaats kiezers waren die meenden dat de kennis en de bekwaamheid van een Nederlander onmisbaar waren voor een goed functioneren van de Raad.

HET WERK VAN EEN STREEKRAAD

OP 10 juni 1961 werd de Streekraad Japen/Waropen bestaande uit 10 gekozen en 3 benoemde leden (waaronder 1 Chinees) in aanwezigheid van de Nederlandse Parlementaire missie, officieel geïnstalleerd door de waarnemend Gouverneur van Ned. Nieuw-Guinea.

Naar verwachting was de belangstelling van bevolkingszijde voor deze plechtigheid niet bijzonder groot. Men wilde eerst wel eens resultaten zien.

Zo verliep ook de eerste zitting van de Raad. Tijdens deze eerste openbare zitting waarop oriënterende besprekingen werden gevoerd over de belangrijkste werkterreinen van de Raad en enkele urgentiepunten werden

vastgesteld, waren er vrijwel geen toehoorders aanwezig. Het zou echter spoedig anders worden.

Per 1 juli 1961 werd n.l. de opkoop-prijs voor cacao-pulp op Nieuw-Guinea drastisch verlaagd, als gevolg van zeer scherpe cacao-prijzdalingen op de wereldmarkt. Cacao was reeds een niet onbelangrijk exportproduct van Japen/Waropen geworden. Vele kleine papuaboeren voelden zich direct getroffen, niet alleen in hun dagelijkse levensomstandigheden, maar ook met het oog op de nog gewenste bedrijfsuitbreidingen. Verschillenden hadden n.l. reeds het punt bereikt waar het gezinspotentieel niet meer toereikend was om verdere bosontginningen door te voeren. Zij moesten dus arbeidskrachten inhuren om op de ingeslagen weg voort te kunnen gaan. Hun doel — het vestigen van een aan alle gevoelde behoeften beantwoordend agrarisch bedrijfje — scheen onbereikbaar te worden.

De nog in jeugd-groei zijnde boerenstand van Japen/Waropen kwam in beweging. Men nam deze prijsverlaging niet zonder meer. Het was te drastisch, te veel ineens. De wereldmarktproblemen lagen nog te ver buiten hun denken om van beslissende betekenis te kunnen zijn. Men dacht veel eerder aan een poging van de Streekraad (of het Gouvernement) om inkomsten te verkrijgen. Het was olie op het vuurtje dat de eerdergenoemde recalcitrante elementen al vroeger hadden gestookt. Men vroeg steun van het Gouvernement, in verschillende vormen ter verlichting van het aan de gang zijnde ontwikkelingsproces.

Het Gouvernement, vertegenwoordigd door de Dienst van Economische Zaken, reageerde niet. Hier ging men uit van de zuiver zakelijke stelling dat ook de papoeaboer zou moeten wennen aan de wisselende koersen van de wereldmarkt. Bovendien werd in een kostprijsberekening aangetoond dat de nieuwe opkoop-prijs voor cacao-pulp nog een zeker subsidiebedrag omvatte.

Dit ging de papoeaboer echter te hoog. Zij wensten geld voor hun waar. Hun vertrouwen in de aangewezen weg tot sociaal-economische ontwikkeling verminderde. Velen staakten de bedrijfsuitbreidingen. Anderen verwaarloosden hun oogst.

Het leverde toch niet genoeg meer op om het reeds bereikte levenspeil te handhaven of verder te verhogen. In bepaalde gevallen prevaleerde een tendens tot het aanvaarden van de weg terug. Oude zekerheden schenen toch weer aanlokkelijker te zijn.

Weer bleken psychologische factoren belangrijker te zijn dan zuiver zakelijke. Deze prijsdaling betekende n.l. niet dat men direct minder te eten zou hebben. De verbouw van voedselgewassen kon gewoon voortgang vinden evenals de aankoop van noodzakelijk geworden aanvullingen. Doch vele doelstellingen kwamen verderaf te liggen. Het bestaande vertrouwen in de bereikbaarheid daarvan was geschokt. Niet de nieuwe prijs als zodanig woog het zwaarst maar veel meer het abrupte verlies van een gewaande zekerheid. Elke vorm van merkbare steun — hoe gering ook — was voldoende om het vertrouwen te herstellen.

En hier greep de Streekraad in. Op verzoek van 3 leden die de situatie aanvoelden werd de Raad voor een buitengewone zitting bijeengeroepen. Dit trok onmiddellijk de aandacht van de gehele bevolking. Men had verwacht dat deze Raad een verlengstuk zou zijn van de bekende instanties die — naar hun gedachten — voor het plattelandleven in feite meer lasten dan lusten betekenden. Nu bleek dat de uit eigen kring gekozen leden voor hun belangen wilden opkomen. De raadszitting verliep zeer rustig. Unaniem was men er van overtuigd dat er daden gesteld moesten worden, om de gedurende de laatste jaren duidelijk gunstig verlopen ontwikkelingsgang op sociaal-economisch gebied te continueren. Zonder uitzondering was men van mening dat deze ontwikkeling gezien moest worden als een onmisbare basisvoorwaarde voor alle andere vormen van groei naar zelfbeschikking. Men vroeg en verkreeg adviezen en inlichtingen omtrent mogelijkheden, moeilijkheden en verdere planning van de op het betreffende gebied werkzame lokale ambtenaren.

Daarop voortgaande en gezien de bestaande moeilijkheden deed de Raad een officieel beroep op het Gouvernement om de volgende punten in overweging te nemen:

1 De oprichting van een lichaam dat speciaal de belangen van de landbouwende bevolking van Japen/Waropen zou moeten behartigen.

2 Versnelde aanbouw van cacao-verwerkingsbedrijven in daarvoor in aanmerking komende centra om zodoende te komen tot een verlichting van het bestaande transportprobleem voor iedere landbouwer. Bovendien zou hierdoor een zeker vertrouwen in de toekomst van het betreffende product tot uiting komen.

3 Het verstrekken van kredietmogelijkheden ten behoeve van alle landbouwers wier arbeidspotentieel niet meer voldoende zou zijn om gewenste bedrijfsvergrotingen te volvoeren.

Op dit terrein maande de Raad overigens tot voorzichtigheid door het stellen van voorwaarden ten aanzien van de grootte en de kwaliteit der in aanmerking komende bedrijven, evenals voor de grootte der kredieten en de daarmede te bereiken ontginningsresultaten.

Men ging hierbij uit van het standpunt dat een te vlotte verstrekking van kredieten in dit stadium op langere termijn gezien eerder een verlammen- dan een stimulerende invloed zou kunnen hebben.

4 Het belasten van de Raad met de aanleg van landwegen en steigers ten behoeve van het productenvervoer en met het oog op dan mogelijk wordende paarden en ossentractie, ter ontsluiting van meer landinwaarts gelegen landbouwarealen.

5 Een onderzoek naar eventuele mogelijkheden tot de verstrekking van premies aan alle landbouwers die daarvoor in aanmerking zouden komen gezien de kwaliteiten van hun bedrijf en bedrijfsvoering. Dit was dus bedoeld als een opvoedende prikkel.

Met deze aanbevelingen ging de Raad meteen een stap verder dan de aanleidende situatie noodzakelijk maakte. Niet alleen werden maatregelen voorgesteld die de voortzetting — en eventuele versnelling — van het sociaal-economische ontwikkelingsproject op Japen en in de Waropen zouden kunnen verzekeren en de bestaande onrust wegnemen, maar men zag ook verder, in zoverre dat door de voorgestelde instelling van een stichting voor landbouwbelangen een verlangde scheiding tussen zakelijke (economische) en politieke belangen tot uiting werd gebracht. Bovendien werd de aandacht gevraagd voor noodzakelijke verbeteringen van de infrastructuur binnen het betrokken gebied.

Hiermede had de Raad haar positie bevestigd. Het wantrouwen van de bevolking verkeerde in vertrouwen. Ondanks het feit dat de instemming van Gouvernementswege op verschillende punten nog moest worden afgewacht hernam vrijwel iedere belanghebbende de gewone gang van zaken. Men wist zich weer gesteund. Over hun belangen werd dus toch gewaakt. Toen bovendien op alle punten medewerking van de Dienst van Economische Zaken werd toegezegd verdwenen alle wolken van de hemel, ondanks het feit dat de verlaagde opkoop-prijs gehandhaafd bleef.

M. DE VRIES

(Wordt vervolgd)

Droeg u reeds een steentje bij voor de actie „Eén op tien?“

UITZONDERING EN PERIODIEK

De wereld luisterde mee

„BIJ UITZONDERING luisterde ditmaal de wereld mee. Men behoeft immers geen illusie te hebben: het debat over Nieuw-Guinea was geen orderonsje tussen de Nederlandse regering en het parlement. De uitkomst kon immers belangrijk zijn voor het — internationale — probleem dat niet slechts Nederland en Indonesië raakt." Met deze woorden opende het Algemeen Handelsblad van donderdag 4 januari zijn hoofdartikel over het zojuist beëindigde Nieuw-Guinea-debat en men kan niet zeggen dat het een overdreven voorstelling van zaken is. Nederlandse kranten hebben dagelijks het debat en ook de daarop gevolgde ontwikkelingen met hun commentaren begeleid — echter ook de leidende dagbladen in het buitenland hebben aan het Haagse gebeuren ruime aandacht geschonken en niet geaarzeld er hun mening over te geven. Eén voorbeeld hiervan: de in Koeala Loempoeer verschijnende „Straits Times" gaf op 3 januari het volgende commentaar:

De Nederlandse regering zal alleen dan een verstandige politiek voeren, indien zij zich van West-Iran ontdoet. Het einde van het geschil tussen Nederland en Indonesië zal de zenuwen van Zuidoost-Azië rust geven, maar niet in aanzienlijke mate bijdragen tot de stabiliteit in dit gebied. De overname van westelijk Nieuw-Guinea door Indonesië zal noch de Papoea's noch de Indonesiërs ten voordele strekken. Misschien zullen de Papoea's Indonesië willen worden, maar zij zullen hoogstwaarschijnlijk niet in deze kwestie geraadpleegd worden.

Nederland zal het minste schade lijden door de transactie, want het zal slechts zijn gezicht verliezen. De bevolking van Indonesië zal er evenmin baat bij hebben. De leiders zullen de lauweren van een overwinning oogsten, maar van de Indonesische economie zal meer dan ooit het uiterste gevraagd worden. Indonesië zal na West-Iran niet langer een kwestie meer hebben waarmee politiek ontevreden onder de duim worden gehouden.

We laten dit nogal cynische stuk voor wat het is en beperken ons hier verder tot de Nederlandse dagbladen. Zoals gezegd: er is enorm veel over geschreven en deze persrubriek kan dus niet meer geven dan een greep. Deze drie punten vormden echter wel de hoofdmoot: de Nederlandse politieke situatie na het debat; de positie van de minister van buitenlandse zaken mr. Luns en de Indonesische reacties op het Nederlandse onderhandelingsaanbod.

Van deze drie onderwerpen zou de binnenlandse politieke situatie nauwelijks belangrijk zijn als niet de Partij van de Arbeid haar steun had opgezegd aan het Nieuw-Guinea-beleid van dit kabinet met de bedoeling zich aldus ook aan de verantwoordelijkheid voor de eventuele gevolgen te kunnen onttrekken. Dit schreef Het Vrije Volk onder meer:

Het debat over Nieuw-Guinea heeft een katterige stemming achtergelaten. Niet omdat verwachtingen niet in vervulling zijn gegaan. Er waren geen verwachtingen. Maar omdat de regeringspartijen in ons parlement de ernst van de situatie blijkbaar niet begripen.

Wel hebben zij met de regering mee een forse zwaai gemaakt. Er kan nu wel worden gesproken met Indonesië. De soevereiniteit van Nederland behoeft nu niet meer van tevoren door Indonesië te worden erkend. Maar op welke basis dat gesprek, dan wel de onderhandelingen zullen worden gevoerd, is in de mist gebleven.

Alleen de fractievoorzitter van de Partij van de Arbeid heeft duidelijk een basis aangegeven. Er kan naar zijn oordeel onderhandeld worden, ook als daarvoor moet worden uitgegaan van de veronderstelling, dat bij Indonesië de soevereiniteit berust. En doel van die onderhandelingen zal zijn het zoeken naar een redelijke vorm van zelfbeschikking; eventueel zouden de derden die bij de onderhandelingen hulp bieden, aan die zelfbeschikking nadere inhoud kunnen geven.

Met deze opzet heeft mr. Burger een uitgangspunt aangegeven dat bruikbaar kan zijn. Zo bruikbaar zelfs, dat het gebruik van militair geweld door Indonesië zinloos gaat worden. Te meer omdat daarna van Indonesische zijde is meegedeeld, dat dit land ook bereid is mee te werken aan een politiek, waarbij de bevolking van Nieuw-Guinea in de toekomst zelf haar lot kan bepalen, nadat Indonesië vijf of tien jaar Nieuw-Guinea zal hebben bestuurd.

De reactie op deze socialistische poging was vooral in de rooms-katholieke Volkskrant nogal scherp. Dit blad schreef:

Op de eerste dag van het debat werd al duidelijk, dat de regering niet meer op de steun van de socialistische oppositie kan rekenen. De P.v.d.A. is nog verder gegaan door zich demonstratief de handen schoon te wassen en alle verantwoordelijkheid voor de verdere gang van zaken op de schouders van de regeringspartijen te laden. Alle verantwoordelijkheid kan dit echter niet zijn. Het scheidt evenzeer verantwoordelijkheid als men de positie van de regering in een voor het land uiterst kritiek ogenblik verzwakt. Dat geldt ook voor de oppositie. De P.v.d.A. kan er evenmin aan voorbij gaan dat het bij de nu acuut geworden moeilijkheden rond de kwestie Nieuw-Guinea om beloften gaat van kabinetten die ook op de P.v.d.A. steunden.

De socialisten komen er niet rond voor uit, dat zij deze beloften naast zich neer willen leggen. Toch komt het daar op neer. Als de Papoea's praktisch gedwongen zouden worden om toch maar in Indonesië op te gaan en met niet meer dan wat gewestelijke bevoegdheden dan heeft dat niets meer met de door de kabinetten-Drees beoefde vrije keuze te maken.

Over de houding van de anti-revolutionaire fractie schreef De Volkskrant in hetzelfde commentaar:

De A.R. hebben in het tweede deel van het debat ontkend, dat ook zij het zelfbeschikkingsrecht niet meer ernstig zouden willen nemen. Waarom heeft één lid van de A.R.-fractie het dan nodig gevonden om afzonderlijk en voor zich persoonlijk te komen verklaren, dat het zelfbeschikkingsrecht niet mag worden uitgehold? Als de hele A.R.-fractie op dit standpunt staat, dan zouden wij ons daarover verheugen. Conclusie van het debat zou dan kunnen zijn dat de regeringspartijen toch gezamenlijk aan het doel van het tot nu toe gevoerde beleid willen vasthouden. Dat is dan voor het kabinet een stevige steun bij hetgeen verder moet gebeuren.

En zo zijn we als vanzelf bij het Friesch Dagblad gekomen dat, als bekend, een stevige oppositie voert tegen de thans uitgezette koers. Uit het lange artikel dat ter nabeschuiving van het debat verscheen, citeren we dit gedeelte:

In de tweede plaats kan worden vastgesteld, dat die eensgezindheid een beleid betreft, dat niets inhoudt. De eensgezindheid is er alleen in formelen zin. N.I. in dezen zin, dat er de bereidheid is uitgesproken tot een „open gesprek" met Soekarno. Dat betreft dus alleen de opening van het gesprek. Het gesprek moet beginnen, zonder dat er vooraf voorwaarden worden gesteld, zonder dat er vooraf een capitulatie plaats heeft. Wat er daarna in dat gesprek moet gebeuren, daarover is iedereen in het vage gebleven.

Over de rechten van de Papoea's werd niet gesproken, wel over hun „belang". Het gesprek moest in hun „belang" zijn. Het was voorts duidelijk, dat verschillende sprekers voorzichtig en versluierd bezig waren het zelfbeschikkingsrecht uit te hollen. Bij voorbaat. Zij vonden het een vaag en een weinig omschreven begrip; zij vonden, dat het alleen maar een middel, en geen doel kon zijn, enz.

Mr. Luns

Het Nieuw-Guinea-beleid is in eerste instantie het beleid van de minister van buitenlandse zaken en juist over hem is in de afgelopen dagen ook menig woord neergeschreven. Om weer te beginnen met het Algemeen Handelsblad:

Zuiver oratorisch gesproken waren premier De Quay alsook minister Luns stellig goed op stoot. Vooral in tweede termijn toonde de minister van buitenlandse zaken een vaart en verve, die de Kamer geboeid in zijn ban bracht. Of het echter zin had, in dit delicate stadium van zoeken en tasten naar gespreksmogelijkheden, te fulmimeren tegen de houding van Indonesië, is uiterst twijfelachtig. Geen conferentie met een mes op tafel. Dreigementen. Chantage. Ziehier een aantal kwalificaties, gebruikt door minister Luns. Wij zeggen niet, dat er voor deze kwalificaties geen reden was. Wij willen toegeven, dat mr. Luns — in het algemeen — geen slechte

minister van buitenlandse zaken is. Maar in zijn benadering van het probleem Indonesië is hij zo zeer door haat bezielde, dat dit hem in ieder geval volmaakt ongeschikt maakt, om op te treden als onderhandelaar. Al heeft zijn politiek, gezien en gehoord premier De Quay, dan ook de volledige steun van het kabinet.

Ook van de Nieuwe Rotterdamse Courant moest de heer Luns een reprimande in ontvangst nemen:

In het bijzonder minister Luns heeft vrij forse en hier en daar zeer geprikkeld taal gesproken. Hij was dan ook wel door de oppositie danig aangevallen. En de Indonesische houding is bovendien ook weinig geschikt om louter zoetsappigheid uit te lokken.

Wat de binnenlandse aspecten betreft stond de heer Luns beslist te gauw klaar met de kwalificatie „omnationaal" voor daden en gedachten die afweken van het regeringsbeleid (dat toch heus niet altijd even duidelijk en constant is geweest). In een democratische samenleving gaat het niet aan, mensen die iets anders proberen dan de regering — en dat met de beste bedoelingen, althans niet met bedoelingen waarachter bewezen kwade trouw zou schuilen — „omnationaal" te noemen.

En dit schreef De Tijd/De Maasbode:

Naar aanleiding van onze opmerking in het Vrijmoedig Commentaar van gisteren, dat de Kamer zou kunnen aandrigen op een „onbelaste onderhandelaar" zeide de heer Blaisse in de Kamer: Waarom zou de regering niet de juiste keuze maken?

Wij nemen aan, dat hij als goed verstaander begrepen had, dat wij met „onbelaste onderhandelaar" niet op de eerste plaats de heren Luns en Bot op het oog hadden, hoewel wij hun verdiensten overigens erkennen. Als goed verstaander menen wij uit de opmerking van de heer Blaisse te moeten begrypen, dat ook hy de onbelaste onderhandelaar niet per se binnen het huidige kabinet voorhanden acht, maar dat hij redenen heeft aan te nemen, dat deze daarbuiten zal worden gevonden is. Des te beter dan.

Indonesië

En tenslotte dan de houding van de andere partij: Indonesië. Van uit Djakarta (en uit Celebes en van overal waar maar iemand naar de Indonesiërs luisteren wil!) zijn de afgelopen weken zoveel woorden over de wereld uitgestrooid, meestal dreigende woorden, soms ook woorden waarachter men iets van toenadering meende te bespeuren, dat welhaast geen commentator het heeft kunnen bijhouden. Voor die woordenvloed gaf de Nieuwe Rotterdamse Courant deze verklaring:

De beweeglijkheid waarmee Djakarta zijn politiek voordraagt, de verrassende manier waarop het telkens nog weer argumenten weet te lanceren en onaangenaamheden te bedenken waarmee het Nederlanders prikt en onrustig maakt, zijn voor een belangrijk deel voor binnenlands Nederlands gebruik bestemd.

Het doel van die prikken en duwtjes — die soms een zeldzame mededeelzaamheid opleveren over onderwerpen die in Djakarta niet zo gemakkelijk publiek worden — kan moeilijk anders zijn dan het beïnvloeden van de openbare mening in Nederland en het oogsten van de politieke effecten die daaruit voortkomen.

Wat dit betreft, mag worden geconstateerd dat de Indonesische politici een realistisch oordeel over ons hebben en mag verder worden gevraagd, of de uiterlijke onbewogenheid waarmee de regering in Den Haag zich graag omgeeft, wel voor elk stadium van de ontwikkeling het juiste antwoord is.

De mening dat het „bij woorden zal blijven" wordt ook gedeeld door Het Parool. Dit socialistische blad schreef onder het opschrift „Doorgaan" onder meer:

Men moet er zich daarbij rekenschap van geven, dat de regering van Indonesië er één is van het type der „geleide democratie", en enige moeite ondervindt met het bepalen van een standpunt. Soekarno's toespraken wijzen op veel vastberadenheid, maar het is die vorm van vastberadenheid, die de onzekerheid poogt te maskeren. Indonesië heeft enige reden om te menen, dat het aan het langste eind zal trekken, wanneer het maar volhardt bij een weinig tegemoetkomend standpunt. De consequentie van zo'n standpunt kan echter op een bepaald ogenblik de toepassing van wapengeweld zijn; en daarmee zou het de wereldopinie duidelijk bruskeren, nog afgezien van bepaalde risico's, die het er mee zou lopen.

Eenzelfde gedachte kon men terugvinden in het commentaar van De Rotterdammer, waar stond:

Intussen schijnen diegenen onder ons gelijk te krijgen, die gesteld hebben dat Indonesië inschikkelijk wordt op het ogenblik waarop Nederland met zijn inschikkelijkheden in gemoede niet verder wenst te gaan. Er zijn thans immers verzekeringen met Indonesische zijde, dat men daar alsnog wil toestemmen in de zelfbeschikking voor Nieuw-Guinea.

Dit zijn op het uur waarop wij dit schrijven nog tamelijk vage geluiden zonder officiële bevestiging, maar ook als zodanig verdienen ze de aandacht. Wellicht werkt hier de invloed in door van de diplomatie, zoals deze in deze dagen in het bijzonder door en vanuit Amerika wordt bedreven. Aangenomen mag worden, dat Amerika aan Indonesië zal hebben doen weten, dat het met de ergerlijke afpersing eens uit moet zijn.

Minder gerust bleek de commentator van het (liberale) Vaderland hierop te zijn. In een voorbeschuiving vóór het Nieuw-Guinea-debat schreef dit blad:

Enige tijd nog op Nieuw-Guinea blijven, betekent op den duur vrijwel zeker, dat Nederland het eiland tegen een Indonesische aanval zal moeten verdedigen. Indonesië zal hiertoe pas overgaan, wanneer het zich daartoe sterk genoeg acht; Russische wapenzendingen zullen dit binnen afzienbare tijd mogelijk maken. De Nederlanders zullen zich zeker dapper tegen de aanvallers verzetten, maar de strijd zal ongelijk zijn. Daadwerkelijk, militaire hulp van zijn bondgenoten kan Nederland nauwelijks of niet verwachten. Politiek begrip voor de moeilijke Nederlandse situatie is er wel, maar werkelijke hulp zal, zoals Portugal heeft ervaren, in de Ver. Naties in veto's en onvoldoende meerderheid verzanden. Het lijkt ons een verloren strijd, die slechts de betrekkelijke bevrediging in zich heeft, dat men eervol en strijdend ten onder is gegaan.

Overigens: een Indonesische aanval op Nieuw-Guinea zal leiden tot een Nederlands beroep op de Ver. Naties, zoals van Nederlandse zijde reeds bij voorbaat is kenbaar gemaakt. De ontwikkeling lijkt ons dan, als volgt: nu een staakt het vuren worden de strijdende partijen tot onderhandelingen gedwongen. De uitkomst van deze onderhandelingen behoort voor de aangevallene niet gunstig te zijn, want de macht blijkt helaas nog steeds sterker dan het recht te zijn.

Laat ons, bij wijze van uitzondering, het laatste woord geven aan De Telegraaf, omdat we ons speciaal bij de laatste alinea goed kunnen vinden:

Overigens is er geen reden tot overdreven ongerustheid. Een grootscheepse aanval op Nieuw-Guinea is niet eenvoudig en de Indonesische oorlogsmacht, in zoverre deze daadwerkelijk bestaat, is hiertoe zeker nog niet in staat.

Aanvallen op kleine schaal zullen weinig zin hebben, daar deze geen effect zullen sorteren en de internationale positie van Indonesië slechts zullen verzwakken.

Het is een gelukkig en gezond teken dat ook het Nederlandse volk dit steeds meer beseft, geërgerd als het is door het optreden van president Soekarno.

Wanneer het de bedoeling van president Soekarno is om met zijn voortdurende dreigingen met geweld de Nederlandse regering, en vooral het Nederlandse volk, zo onder druk te zetten dat het bereid is tot volledige capitulatie, dan kan men met voldoening vaststellen dat eerder het tegendeel het geval is.

Ledenwerfactie 1961-1962:

„Eén op tien"

**KOGEL-
LAGERS**
RUV
Van der Spek
Wolphaartsbocht 214
ROTTERDAM
Tel. 7 97 55

**Verplaatsbare
HOUTEN GEBOUWEN**

Directie- en schaftketen
Noodwoningen,
scholen en kerken.
Directie- en schaft-
wagens
etc.

**HOUTBOUW HAHBO
HARDINXVELD**

Telef. Hardinxveld-Giessendam 01846-2141

Firma Jan de Mik

HARDINXVELD-GIESSENDAM

Aannemers van
OEVERVERDEDIGINGSWERKEN
GRIENDHOUTHANDEL
HOEPELMAKERIJ

Telef. no. 2156 Neder-Hardinxveld

Firma H. van Triest en Zoon

Groothandel
in fourages

DWINGELO
Tel. 0 5219 - 270 b.g.s. 316

EEN KRACHTIGE SCHAKEL BIJ DE IN-
EN VERKOOP VAN UW RUWVOEDERS

Vraagt uw bakker naar

**TARVO-
BROOD**

Uw bakker
Uw dokter

Een op tien

Er was grote ontevredenheid. De leugen van Leeboer, als zou Van Aerssen ten eigen bate een groot magazijn vol levensmiddelen hebben laten inrichten ergens in het dichte oerwoud langs de rivier de Commewijne, had een taai leven en werd voor waarheid aangenomen.

De geest van muiterij werd onderling aangekweekt. De soldaten stijfden elkaar in hun voornemen om er de brui aan te geven. Enkelen, die redelijker gedachten hadden, deden het voorstel om in ieder geval de komst van een schip uit Holland af te wachten. Als na lossing van het schip de rantsoenen niet verhoogd zouden worden, zou iedereen het werk neerleggen en geen hand meer uitsteken. Alle gegeven bevelen zouden dan verontachtzaamd worden.

Dit voorstel kon geen genade vinden. De soldaten, die dit plan geopperd hadden, werden uitgemaakt voor onderkruipers. Er werd gezegd, dat de gouverneur uit zijn particulier magazijn voedsel moest geven en dat ze niet wensten te wachten tot de komst van een schip uit Patria. De stemming onder de soldaten werd hoe langer hoe meer geladen. De zes, die daags tevoren met hun klachten naar Van Aerssen van Sommelsdijck gegaan waren, werd nu verweten, dat zij zich met een kluitje in het riet hadden laten sturen.

Opeens viel er een verschrikkelijk woord. Eén van de soldaten, die door zijn opruiende taal als een van de leiders van de opstandige manschappen naar voren was gekomen, riep luid:

„Ik zweer, dat wij de gouverneur zullen vermoorden als we morgen geen hogere rantsoenen krijgen!”

Deze uitroep vond bijval. Er volgde een gejoel, waarbij drieste uitspraken werden gehoord en verwensingen aan het adres van de gouverneur Van Aerssen. De weinige soldaten, die er voor gepleit hadden, eerst de komst van een schip uit Holland af te wachten, voelden ook de stemming tegen zich keren. Ongemerkt maakten zij, dat ze wegwamen.

Die zondagmiddag sloop een Creool, die slaaf was op de suikerplantage van Leeboer, omzichtig rond de tuin van het gouverneurshuis. Telkens verborg hij zich in het struikgewas; blijkbaar was hij bang gezien te worden. Urenlang zwierf hij ongemerkt rond het huis. Eindelijk, toen de jonge Indiaanse vrouw uit het gouvernementshuis kwam, hield hij naar haar toe. Hij trachtte haar duidelijk te maken, dat zij de grote heer gouverneur moest waarschuwen. De Indiaanse ging naar binnen en inderdaad kwam enige tijd later Van Aerssen zijn tuin inwandelen. De Creool wierp zich aan zijn voeten neer als een teken, dat hij grote verering voor de gouverneur had. In een gebroken taaltje deelde hij mede, dat er gevaar dreigde voor de grote heer. Hij had enkele soldaten, die met Leeboer gesproken hadden, kunnen afluisteren en daaruit had hij opgemaakt, dat men het op het leven van de grote heer voorzien had. De slaaf, die evenals de andere slaven er van op de hoogte was, dat Van Aerssen van Sommelsdijck voortdurend maatregelen nam om het leven van de slaven draaglijker te maken, had het risico durven nemen om aan zijn bewakers op de plantage te ontsnappen en de gouverneur te waarschuwen voor wat hem boven het hoofd hing.

Cornelis was er door getroffen. Hij gebood de slaaf vriendelijk met hem het gouverneurshuis binnen te gaan. Opnieuw deed de slaaf een relaas van wat hij gehoord had. Cornelis verklaarde, dat hij zich geen zorgen maakte en dat ook de slaaf niet verontrust behoefde te zijn, maar dat hij wel dankbaar was voor de goede bedoelingen. Hij zei ook, dat de slaaf voorlopig bij hem kon blijven; hij zou met zijn heer Leeboer spreken om te bereiken, dat de slaaf geen straf zou krijgen voor zijn weglopen van de plantage.

De Creool smeekte de gouverneur te bewerkstelligen, dat hij niet meer naar Leeboer terug zou behoeven te keren.

De heer Leeboer is een slecht heer voor ons, zei hij wel drie of vier keer.

„Wees voorlopig maar gerust, ik zal zien wat ik doen kan,” zei Cornelis.

Toen hij nadien weer in zijn werkkamer zat, sloeg hij zijn bijbel open om enige kapitels te gaan lezen. Des zondagsmiddags deed hij dit altijd. Maar thans kon hij zijn aandacht moeilijk bepalen bij wat hij las. Telkens dacht hij aan hetgeen de vorige dag gebeurd was en aan wat de slaaf van Leeboer hem was komen mededelen. Hij geloofde de Creool onvoorwaardelijk; hij wist, dat het eerlijke mensen waren. En Leeboer en de zijnen zag hij er inderdaad voor aan, dat ze voor niets zouden terugdeinzen.

Toch was Cornelis niet bang. Hij dacht: Niet Leeboer kan mijn levensduur bepalen. De almachtige God heeft mijn dagen vastgesteld in Zijn besluit — waarom zou ik dan vreesachtig zijn?

Het verlangen naar Margaretha overspoelde hem weer als een golf. Het zou heerlijk zijn, als hij nu brieven van haar had, nieuwe brieven, waarin zij hem schreef, dat zij nu werkelijk zich gereed maakte om naar Suriname af te reizen en zich bij hem te voegen. Want hij was wel bitter eenzaam, sedert zijn zoon naar het moederland teruggekeerd was. O, hij had betrouwbare vrienden, beste en vriendelijke mensen hier. Combé, Verboom, zijn secretaris De Graaff, — het waren mensen met wie hij zeer vertrouwelijk om ging en die op hem gesteld waren. Maar zij waren niet in staat, zijn gevoel van eenzaamheid weg te nemen. Hij besefte, dat hij bij het ouder worden hoe langer hoe minder alleen kon zijn. Hij verlangde aanspraak en genegenheid. Heel zijn hart schreeuwde om Margaretha. Zijn huwelijk mocht dan weliswaar aanvankelijk mislukt zijn, thans was hij er van overtuigd, dat het beter zou worden dan ooit. Het huwelijk was niet een geven en nemen, zoals hij zich dat vroeger had ingeprent. Trouwens, had hij wel ooit zich werkelijk aan Margaretha gegeven? Neen, het was niet een kwestie van geven en nemen, maar van geven alleen. Daarna zou ongetwijfeld het ontvangen volgen.

Als Margaretha tot hem over kwam, zou hij haar zijn liefde en genegenheid geven, hij zou zijn gehele leven op haar richten. Wat hij vroeger nagelaten had, zou hij thans in verhevigde mate doen — en hij zou het doen uit de grond van zijn hart.

O, een man moet wel bitter lijden als eenzaamheid zijn deel moet zijn, dacht hij.

Ineens hief hij het hoofd op. Hij begreep, dat hij bezig was aan zelfbeklag. Als hij medelijden kreeg met zichzelf, was het met hem gedaan. Dan zou hij Margaretha nooit op de juiste wijze kunnen ontvangen en beminnen, want dan zou zijn eigenliefde hen toch weer van elkaar verwijderen, zelfs al zouden ze in elkanders nabijheid leven.

Er werd op de deur geklopt.

„Binnen!” riep Cornelis.

Eén van zijn drie huisbedienden stond in de deuropening. „Mijnheer de gouverneur, ik mag U goed nieuws brengen!”

„En wat behelst dat nieuws? Is er een stamhoofd van de Indianen gekomen om zijn diensten aan te bieden?”

„Neen, mijnheer de gouverneur, er is een schip uit Holland op de rede gekomen!”

Cornelis kwam met een ruk overeind.

„God zij daarvoor dank! Niets is mij meer welkom dan een schip uit Patria. De soldaten zullen hun hogere rantsoenen krijgen. Is het schip volgeladen, Jeroen?”

„Dat kan ik u nog niet zeggen, mijnheer de gouverneur. Het schip was nog niet langs de kade gekomen, het heeft nog geen ligplaats genomen. Maar de commandeur Verboom heeft deze middag voortdurend naar de zee staan staren. — en ineens zag hij een schip opdagen. Het draagt onze vlag en hij heeft direct een negerjongen naar hier gestuurd om u te verwittigen van de komst van het schip.”

(wordt vervolgd)

**UIT ONZE BOUW- EN
AANNEMERSWERELD**

FIRMA B. MEILINK

Eigenaar F. Braam

houtzagerij, houthandel en kistenfabriek

Hofstraat 10 - BORCULO - Telefoon 05457-561*

F.A. C. VERMEER EN ZOON'S

fabrieken voor gebogen hout
Telefoon 01894-1230 - Ouderkerk aan de IJssel

RONDE EN OVALE TAFELRANDEN
GEBOGEN REGELS VOOR STOELLEN EN FAUTEUILS,
ARMLEGGERS, KAPPEN, REGELS, STIJLEN, ENZ., ENZ.

WARENHUIZENBOUW

N.V. Aannemersbedrijf

BOERS EN VRIJLAND

-GRAVENZANDE — Telefoon 01748 - 2245 — Postbus 30

KAKES' bouwbedrijf

Bouwers waarop gebouwd kan worden ...

OOSTZIJDE 164 - TEL. 02980-62945 - ZAANDAM

FIRMA COLIJN & IPPEL

Aannemers van beton- en heuwerken

Rijksweg 117 Pr. Julianaweg 11
Tel. 01834-375 Tel. 01834-475

NIEUWENDIJK (gemeente Almkerk)

J. v. d. LINDE

AANNEMER VAN UTILITEITS- EN BURGERBOUW

Bouwde o.m. Geref. kerk van Goes, Kruiningen.
Scholen voor diverse instanties.

In aanbouw: Ned. Herv. Rusthuis te
's-H. Arendskerke en Rusthuis Geref. Kerk te Goes.

KLOETINGE - Schoolstraat 12 - Tel. 6705 (01100)

**JAN LINGEN'S
BETONINDUSTRIE N.V.**

Veerdam 29 - Telefoon 01850 - 3123 - 1123
PAPENDRECHT

TIMMERFABRIEK VERMEULEN N.V.

MILL (N.-B.) TELEFOON 08859-605

Fabriek van geprefabriceerde houten gebouwen,
houten woningen, directieketen, barakken, garages,
vakantiehuisjes enz.
Speciaal voor de landbouw: kippenhokken, veld-
schuren, loodsen etc.

Export: België, Duitsland, etc.

BOUWBEDRIJF JAC. VAN DER NIET

NIEUWBOUW EN
ONDERHOUDSWERKEN

Oranjeweg 6 — Telefoon 01719-2748 — Noordwijk aan Zee

meteoor beton

N.V. BETONFABRIEK DE METEOR — DE STEEG
Fabriek van kwaliteitsbetonprodukten

SOESTDIJK

D. C. Reesink

Soestdijk
Talmalaan 12
Telefoon 2401

TIMMER-, METSEL- EN
ONDERHOUDSWERKEN
BOUWBEDRIJF

◆ Mevrouw Rhodé

Een halve eeuw geleden, in het jaar 1912, stond in Rotterdam als predikant bij de Ned. Hervormde Gemeente Dr. A. F. Krull.

Mevrouw Krull gaf zich ook aan wat men in deze tijd maatschappelijk werk zou noemen en waarvoor thans zulke mevrouwen alleen als vrijwillige hulpkrachten mee zouden doen, omdat door departement en volksvertegenwoordiging is uitgemaakt, dat het maatschappelijk werk moet gebeuren door gediplomeerden, die de helpers en helpsters controleren en instrueren, wat met één nieuw woord in de taal van het departement en deszelfs bezoldigde krachten wordt genoemd „begeleiden.”

Mevrouw Krull had stellig nog geen diploma en zij werd niet begeleid. Zij was zelfs presidente van een stichting. Ook in Rotterdam kwam nl. het kwaad voor, dat „besteedsters” zorgden voor de arbeidsbemiddeling van dienstboden en er waren op dat gebied soms onverkwalijkte toestanden en arge-loze meisjes liepen er vaak lelijk in. Nu leidde mevrouw Krull als presidente een bureau, waar in Christelijk verantwoordelijkheidsbesef belangeloos maar heel serieus bemiddeling werd verleend voor werkzoekende dienstmeisjes en mevrouwen, die hulp behoefden. Maar dan zo, dat er degelijk werd geïnformeerd. De meisjes hadden vertrouwen in dit bureau en de mevrouwen attendeerden elkaar er op.

Het bureau moest ook een naam hebben en mevrouw Krull of een ander had een goede vondst gedaan. In de Handelingen der Apostelen wordt verteld van een dienstmeisje Rhodé. Je mag het gerust vertalen door Roosje, heeft Prof. Van Veldhuizen eens geschreven. Dat dienstmeisje Rhodé was waker met de anderen, die baden voor Petrus in de gevangenis en zij hoorde het eerst tot haar vreugde de stem van de verlostte Petrus aan de voordeur. Kort en goed, het bureau kwam Rhodé te heten.

Maar ach, hoe was de Bijbelkennis van de Rotterdamse mevrouwen overschat! Dr. Krull vertelt er van in de Rotterdamse Kerkhede. Zo adresseerden de mevrouwen, die een dienstbode zochten: Aan Mevrouw Rhodé... Maar sommigen dachten, dat zulk bemiddelingswerk uiteraard door een eerbiedwaardige weduwe gebeurde en schreven: Aan mevrouw de weduwe Rhodé.

In dat verband herinnert Dr. Krull er aan, dat Dr. Otto Funcke van Bremen een dergelijke ervaring heeft gehad. Dr. Funcke was een bekend prediker en schrijver, die ook in Nederland veel is gelezen. Hij schreef stichtelijke en praktische werken, die volgens de eerste druk van de Chr. Encyclopaedie met oordeel des onderscheids moeten worden gelezen, omdat ze „van Remonstrantse smetten niet geheel en al vrij zijn.” Afgezien daarvan hebben wij bij Funcke veel stichtelijks, maar ook veel puntigs gelezen. Hij leefde in een tijd, toen het modernisme de ontkenning van de heilsfeiten in de prediking nog niet camouflerde door te spreken over de diepe zin van het oude verhaal. Toen preekte zo'n dominee op het kerstfeest over de stalvoeding en op Paasmorgen weidde hij uit over het vroeg opstaan. Maar eenmaal had de organist de brutaliteit om na het amen van de zegen in te zetten: Ach mein Lieber Augustin, Alles ist hin. En zo werd de mensen toch de waarheid nog verkondigd, zij het door de organist. Nu, zo was Funcke dan. En hij had een boek geschreven, vertelt Dr. Krull, met de titel: Wie der Hirsch Schreiet. Deze beginwoorden van Psalm 42 waren voor sommigen geen voldoende aanwijzing voor het karakter van het boek en de naam van de schrijver zei ook niet genoeg. Want — het boek werd veel besteld door houtvesters en boswachters.

Koopt een goed kostuum
enorme keuze tegen uiterst scherp gestelde prijzen.
De verste reis is lonend

DUTHLER
VARSSEVELD

HOE ver kan een grapje gaan?

Deze vraag is weer eens actueel geworden bij twee gelegenheden, welke zich nog niet zo lang geleden hebben voorgedaan. Een in een gemeenteraadszitting, een in een Kammerzitting.

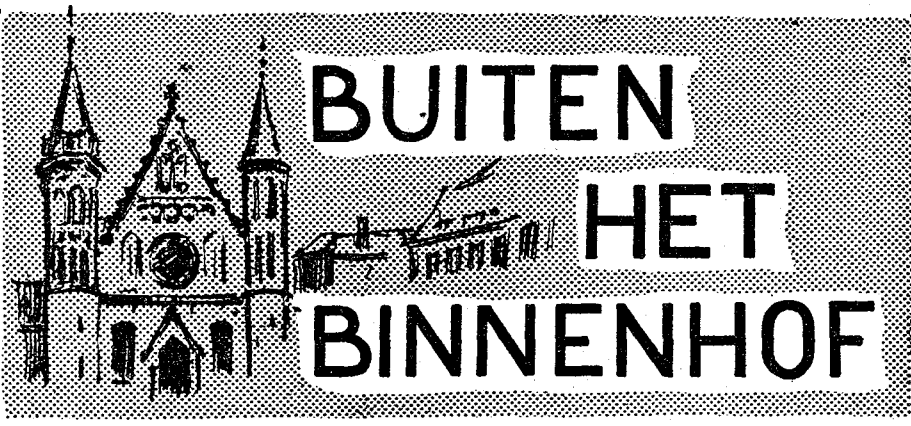
In de Kamer was het een grapje op een naam, althans het grapje was als grapje bedoeld. Het incident — tot een dusdanige omvang is dat zogenaamde grapje uitgegroeid — had betrekking op een naam. Nu zijn woordspelingen met namen altijd gevaarlijk, omdat er altijd een direct slachtoffer mee gemoeid is. Ach, met de naam William heb ik weinig last, maar er is mij vele malen gevraagd of ik veel „groen kocht.” Dat is niet zo erg, erger vind ik het brein, waarin zulke daverende dingen opkomen. Ik ken iemand die Arie van zijn voornaam heet. Hoevele malen hij als jongen, ja ook als oudere het bekende rijmpje: „Arie bombarie je neus staat krom, etc. etc.” heeft moeten horen, weet hij niet. Maar hij vond het helemaal niet leuk meer op de duur. En dan was dat nog een nette commentaar op zijn naam! Nu heeft minister Luns in de Kamer bij vergissing de heer Lankhorst Langkamp genoemd, hetgeen men een ministeriële vergissing mag noemen. Maar... binnensmonds hoorden enkele leden hem ook het woord „lamstraat” gebruiken. Dat kon niet door de beugel. Nu heeft de minister verklaard, dat hij dit laatste, door hem uit de eerste rij vóór hem opgevangen woord, wel heeft uitgesproken, maar als een herhaling, om direct daar achter te zeggen „Nee, nee”. De herhaling van het reeds dus eerder, maar niet voor de ministeriële microfoon in eerste instantie gebruikte onnette en voor de heer Lankhorst beledigende woord, geschiedde achter de hand, zoals verschillende Kamerleden hebben opgemerkt. Het einde van dit droevig lied was, dat minister Luns zijn excuses heeft aangeboden, welke door de heer Lankhorst zijn aanvaard. Daarna is de indruk gewekt, alsof het woord, waarom het ging, het eerst door mr. Burger zou zijn uitgesproken. Daarom heeft de minister moeten verklaren, dat het woord níet door de heer Burger was gebruikt.

De bekende Britse letterkundige en criticus, dr. Samuel Johnston die een goed deel van de 18e eeuwse cultuurgeschiedenis vult, moet gezegd — of geschreven — hebben „een woordspeling is de laagste trap van humor”. Zo erg is het nu ook weer niet, maar grapjes op namen zijn gevaarlijk. Zij moeten in het parlement ook niet getapt worden, daarmede is de parlementaire stijl niet diendend, integendeel.

Er is nog een zogenaamd grapje ter sprake gekomen, al enige tijd nadat het geplaatst was.

In de gemeenteraad van Schoonebeek heeft een raadslid, de heer Wilms, een „grapje” gebruikt, dat als een antisemitische opmerking is uitgelegd.

Het ging hier niet om een naam, het ging hier om een oordeel over een bevolkingsgroep, de Joodse, in Duitsland. Een ander Schoonebeeks raadslid, de heer Mulder, tekende protest aan tegen de uitlating van de heer

Wilms, die daarop heeft geantwoord, dat hij niets ergs had bedoeld, dat men zo iets ook — het ging om het vragen van een prijs voor een artikel — in zo'n geval ook van een Drentse boer had kunnen zeggen. Later heeft het raadslid, dat de gewraakte woorden had gezegd, tegenover de redactie van Het Parool verklaard, dat hij een grapje heeft gemaakt. De burgemeester van Schoonebeek, de heer Osse, vond de opmerking onschuldig.

Het incident is daarmede gesloten. Er volgde een publicatie in, voorzover ik heb kunnen nagaan, twee bladen, welke beide de partij van de heer Wilms níet voorstaan.

Het is mijn mening dat dusdanige uitspraken, waarbij de Joden in ongunstige zin in het geding zijn, niet te pas komen. In het verband van de zin kan ik het „grapje” niet ontdekken, met een enorm vergrootglas niet. Ik kan echter ook niet de opzet tot een antisemitische uitspraak ontdekken met een nog groter vergrootglas niet. Maar men moet en mag zulke dingen niet denken en niet zeggen, in de gemeenteraad ook niet denken en niet zeggen. Niemand is erbij gebaat, integendeel. Men doet zichzelf en anderen en de Raad schade.

Grappes zijn niet altijd grapjes en een misplaatst grapje gaat al spoedig op een gemeenheidje lijken. Humor is maar weinigen gegeven. Wie er niet mee kan omgaan, moet er afblijven, want voor diegenen is humor gelijk kwik, het rolt tussen de vingers door en bekokkelt schade.

NASCHRIFT. Op het vorige artikel had een voetnoot moeten volgen, waarin ik rechtzette, dat ik het stuk over „De Gijsbrecht” eerder had geschreven — om des tijds wille — dan de voorstelling plaats vond. U hebt nu wel begrepen, dat minister Luns, op wiens werk de humor van de nieuwjaarswens was uitgegleden, niet aanwezig was. Helaas heeft mijn voetnoot het deze maal niet gehaald, hij is of te hoog of te laag geweest, of door de PTT vertraagd. Ik weet het niet, Maar een kleine verklaring was ik u schuldig, docht mij.

William Frankop

KRYPTOGRAM

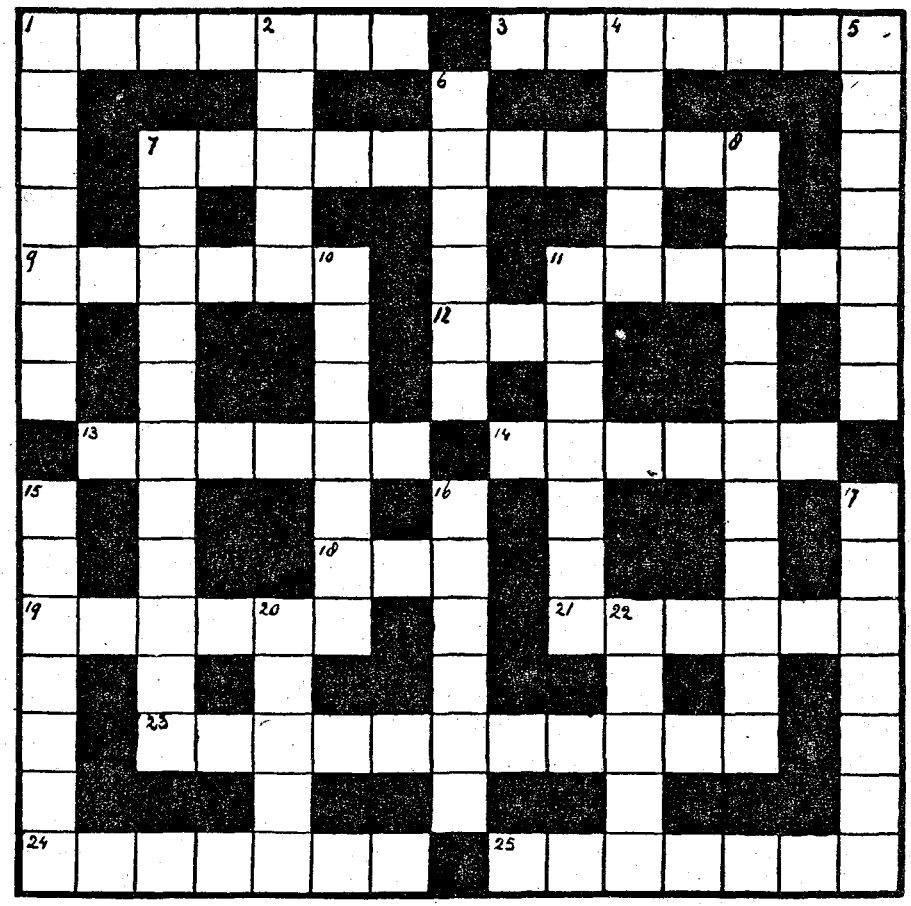
Horizontaal: 1. zijn werk kent veel ups en downs, 3. dit model is nog maar kort mevrouw, 7. de helderheid schijnt toe te nemen, naarmate het gewicht afneemt, 9. dit schijnt een nogal ruige taal te zijn, 11. met een strop begint dit precies, 12. Europeaan, de men in 't westen moet zoeken, doch achter 't ijzeren gordijn leeft, 13. heeft de pluimstrijker aan zijn kwast, 14. oververbindingen in Amsterdam? Nee, er wordt wel hard gewerkt, 18. deze vordering wordt schijnbaar steeds op (half) hoge toon ingesteld, 19. vernielzuchtige vrouwen? 21. sombere Italiaanse stad? 23. voedsel voor weekdieren? Nee, voor planten, 24. is 't goed, dan zit het niet vast, hoe aandoenlijk! 25. keurige arbeid, dit samenweefsel.

Vertikaal: 1. op je neus kijken, 2. deze golven brengen voort, 4. kop hout? 5. hij heeft voor 't kiezen, 6. zonder radio kan dit een aangename bezigheid zijn, 7. ???, 8. de Nederlandse pimperl, 10. met twee man is dit opleiden strafbaar, 11. zo'n man valt niet gemakkelijk om, 15. dit dierlijk lichaamsdeel groeit in 't wild... 16. ... en dit schijnt bevroren te zijn, 17. gebroken vaatwerk bevat toch nog een appeltje voor de dorst, 20. door water omslote aartsvader? nee, getrouwde vrouw, 22. doet de rust.

Oplossing vorige puzzel

Horizontaal: 1. anker, 6. kever, 11. ammonia, 13. sigaret, 15. mb., 16. uitgalmen, 18. si, 19. bis, 21. ere, 22. ven, 23. Etna, 24. Arkel, 26. karn, 27. Rio, 28. Ede, 29. tik, 31. ave, 32. eenden, 34. spanne, 36. peg, 37. bod, 38. Elkana, 41. sierra, 44. CDU, 45. Ria, 46. tel, 47. ing, 49. rest, 50. sneer, 52. agio, 53. alt, 55. enk, 57. sla, 58. cm, 59. gezegende, 63. il., 64. kabelen, 66. reidans, 68. naast, 69. snede.

Vertikaal: 1. ambitie, 2. nm., 3. kou, 4. enig, 5. rit, 6. kim, 7. egel, 8. van, 9. er, 10. reserve, 11. amber, 12. ageren, 13. sleet, 14. tinne, 17. ark, 20. snoep-lust, 22. vaandrags, 24. adé, 25. lip, 28. Edgar, 30. kabel, 33. nek, 35. nor, 38. edelman, 39. nis, 40. aaneen, 41. steker, 42. Ier, 43. aniline, 44. crack, 48. goals, 51. eng, 54. pels, 56. Odin, 59. Gea, 60. zet, 61. nes, 62. Ede, 65. ba, 67. a.d.

Verhoeff's Isoleer- en Ovenbouwbedrijf N.V.

- ISOLATIEWERKEN
- KETELBEMETSELINGEN
- OVENBOUW

Rotterdam - Wijnhaven 84 - Telefoon 120325

Maaglijders!
DE uitkomst voor U zijn de echte Amerikaanse
C-R MAAGTABLETTEN

Met C-R Maagtabletten kunt U weer normaal eten!

Importeur LOUIS RIETBERGEN - Korenaarstraat 55a-c, Rotterdam

NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

De actie op mars

DE foto's op pagina 8 laten u de actie „Eén op tien” zien. Foto's uit Hoogeveen, Vroomshoop en Zeist. Met gemak zouden wij er nog enkele kunnen publiceren uit plaatsen waar de ledenwerving eveneens opmerkelijke resultaten heeft opgeleverd. Maar u begrijpt het wel, de plaatsruimte laat het niet toe.

Die actie mag toch ook op de voorpagina wel even worden vermeld. Tot alle leden van de partij zeggen wij: zij is volop aan de gang! Niet alleen in Hoogeveen, Vroomshoop of Zeist, maar overal... als het goed is, tenminste. Omdat het nog niet overal goed zit, brengen wij dit artikel en deze foto's onder uw aandacht.

Waarom een ledenwerfactie?

U zegt natuurlijk: dat is nogal duidelijk. Iedere organisatie heeft graag zo veel mogelijk leden. Dat is juist. Maar voor onze Anti-Revolutionaire Partij moet aan die waarheid nog iets worden toegevoegd. Het gaat niet slechts om zoveel mogelijk leden. Het gaat om de uitingsmogelijkheden van en voor de christelijke politiek zelf.

• Het gaat er om zoveel mogelijk A.R.-kiezers ook een persoonlijke band te doen hebben met de partij, op wier kandidaten men stemt.

• Het gaat om een partij, die contact heeft met haar leden. Die moeten weten wat de partij doet.

Om een blad als „A.R. Post” uit te kunnen geven, moet er jaarlijks f 75.000.— op tafel komen.

• Het gaat om een partij, die ook in „gewone” jaren voldoende propaganda moet kunnen maken. Niet alles moet op de stembus-campagne worden geconcentreerd. Daarom is het huidige bedrag voor propaganda in normale jaren van ca. f 10.000.— totaal onvolgende. Vindt u ook niet?

• Het gaat om een partij, die de A.R. jongerenorganisatie, de ARJOS, een jaarlijkse subsidie van enige tiendu-

zenden guldens moet kunnen geven. Hoeveel jonge mensen hebben zelf geld genoeg om een heel organisatie-apparaat financieel op de been te houden? En om bovendien nog al het (dure) studiemateriaal te bekostigen? Zij doen hun best — ook financieel —, die leden van de grootste politieke jongerenorganisatie in Nederland, maar heus ook de (wat) oudere geestverwanten mogen door middel van hun lidmaatschap van de partij daar wel een geldelijk steentje aan bijdragen.

• Het gaat om een partij, die politieke studie-arbeid verricht. Dit laatste doet vooral het College van Advies van de partij. Maar ja, ook daar is jaarlijks ca. f 20.000.— mee gemeoid.

• Het gaat om een partij, die zich bezint. Onder meer in de vorm van gespreksgroepen, die dit jaar — in februari al — aan de slag gaan. Zij moeten goed worden gedocumenteerd omtrent de belangrijke problemen waarover de partijleiding ook de mening van de leden wil weten. Dat documenteren kost geld, dat er niet is, maar dat er als neven-resultaat van de ledenwerfactie, wel komt; komen moet als het goed is.

• Het gaat (laten wij nu maar eindigen met deze opsomming) om een partij, die vanaf 13 februari om de zes weken een eigen t.v.-uitzending moet bekostigen. Dat kost handen vol geld, tenminste als het goed geschiedt. En kwaliteit wil ieder lid en iedere geestverwant op de beeldbuis zien. Anders schaamt men zich voor de A.R. Partij. Dan zou het anti-propaganda zijn. Dat nooit. Maar dan kost het zoveel, dat de kijkgeld-bijdrage van f 400.— per uitzending een druppel op een gloeiende plaat is. Bovendien is het voor onze partij nog zeer de vraag of zij die bijdrage wel kan accepteren. Zij wil tot elke prijs onafhankelijk en geheel zelf-

standig blijven. Maar een goede 10-minuten-uitzending, waarvoor bijvoorbeeld een filmpje moet worden gemaakt, komt al gauw op... 6 à 8 duizend gulden.

Een tekenfilmpje van 15 seconden kost alleen al 4500 gulden. Dat geld is er nu nog niet... Daarom ook moet onze partij leden winnen om te laten zien, wie zij is en wat zij wil.

Zie zo, telt u nu maar eens op. Over kantoorhuur, bureaunkosten en salarissen van de 15 medewerkers op de Dr. Kuiperstraat schrijven wij dan nog maar niet, want het werk van de partij staat voorop. Een deel daarvan moet op het partijsecretariaat worden voorbereid, wil het alom in het land kunnen worden aangepakt. Om dit alles te kunnen doen dient ook uw kiesvereniging leden te werven. Daarom schrijven wij het bovenstaande maar eens neer. U bent dan wat ingelicht over het zakelijk waarom van deze actie.

Hoe er gewonnen wordt, leest u wel bij de foto's.

U ziet het: de ene k.v. doet het in team-work, de actie stimuleert deze activiteit. Maar het kan ook anders. Zoals b.v. in Zeist waar de heer R. Groenendijk dagelijks op pad is om de hand aan de ploeg te houden. Wij vinden, dat ook die werkmethode, die eveneens veel trouw en voortdurende toewijding vereist, in het kader van dit artikel wel eens naar voren mag worden gehaald. Want als het overal zó gedaan werd, was er geen speciale actie „Eén op tien” nodig. In de heer Groenendijk huldigen wij allen, die het hele jaar bezig zijn te werven. Maar de actie „Eén op tien” vraagt ook uw hulde voor alle bijzondere prestaties. De lijst van die k.v.'s ziet u ook in dit blad afgedrukt.

Hoofdzaak is, dat van dit alles een stimulans uitgaat. Ook uw kiesvereniging moet op de volgende lijst in „A.R. Post” worden opgemerkt!

Daarom: doe mee!

Voor het eerst of opnieuw.

Laat „Eén op tien” in de komende maanden ook door uw toedoen slagen!

Er zijn grenzen

De Nederlandse regering, daarbij gesteund door een meerderheid in de Tweede Kamer van ten minste tweederde, heeft aan Indonesië een eerlijk aanbod gedaan, zonder dat daarbij sprake is van een „er op uit zijn” op materiële voordelen. Dat aanbod is gedaan in het belang van de handhaving van de vrede, met het oog op het welzijn van de Papoea-bevolking en ook met de wezenlijke bedoeling de stukgeslagen verhouding tussen Indonesië en Nederland zo mogelijk grondig te verbeteren. Nederland meent dit oprecht en de winst van de afgelopen maanden is dat het ook de internationale wereld van die oprechtheid heeft kunnen overtuigen.

Indonesië heeft hierop geantwoord met een van de ernstigste pogingen tot infiltratie van de afgelopen periode. Op dit ogenblik is de juiste toedracht van het gebeuren in de territoriale wateren van Nieuw-Guinea nog niet bekend. Duidelijk is wel geworden dat president Soekarno niet van plan was het alleen maar bij dreigende taal te laten: India's voorbeeld schijnt zo aantekelijk gewerkt te hebben dat ook hij besloten was het conflict met geweld op te lossen. De mensen, die in de duisternis aan land gezet hadden moeten worden, hadden waarschijnlijk een bruggehoofd moeten vormen van waaruit in een niet al te verre toekomst verdere operaties hadden moeten worden geleid.

Dit plan is mislukt dank zij de waakzaamheid van de Nederlandse strijdkrachten en speciaal de marine verdient hiervoor hulde. Zij heeft gedaan wat haar plicht was: de Nederlandse wateren en zo het Nederlands grondgebied beschermd tegen indringers en zij heeft dit op uitstekende wijze gedaan.

Want: Nederland is wel bereid tot het voeren van een eerlijk gesprek om dusdoende de moeilijkheden uit de weg te ruimen en de vrede in de wereld te bewaren — het is desondanks niet bereid te zwichten, noch voor een grote mond, noch voor daadwerkelijk geweld. Soekarno heeft getracht door wapengerinkel indruk te maken op de wereld en niet het minst op het Nederlandse volk. Zijn krijgsgescreuw was er niet in de laatste plaats op gericht het Nederlandse volk murw te krijgen. Dat hem dit bijzonder moeilijk zal vallen bewijst de haast overholen vreugde waarmee het optreden van de Nederlandse marine door bijna alle lagen van de bevolking werd begroet!

Het echeq van de Indonesische infiltratiepoging zal het prestige van Soekarno in de wereld trouwens ook weinig goed doen en dat is verheugend. Want in dit conflict staan meer belangen op het spel dan het concrete welzijn van de Papoea's of het verbeteren van de betrekkingen tussen twee volkeren. Daarboven uit gaat het grotere belang van de wereldrechtsorde. Al redevoerend en al infiltrerend is Soekarno bezig de rechtsregels van het internationaal verkeer te schenden. Na Rusland (Hongarije) en na India (Goa) zou Soekarno (Nieuw-Guinea) opnieuw een aanslag plegen op de basis waarop de Verenigde Naties staan. Een basis, die Nederland heeft aanvaard en die het in zijn daden wil betrekken, ook als dit consequenties heeft zoals nu het geval is gebleken.

Soekarno kan nu weten waaraan hij toe is. Nog altijd is de Nederlandse regering tot praten bereid en dat is juist. Maar als twee partijen gaan praten dan moeten zij van elkaar weten dat er ergens grenzen zijn. Grenzen waarbuiten elk eerlijk gesprek zinloos wordt. Die grenzen zijn nu duidelijk afgebakend — men mag hopen en men mag bidden dat de Indonesische president er lering uit wil trekken. Tr.

Verklaring inzake Nieuw-Guinea

Het moderamen van het Centraal Comité der Anti-Revolutionaire Partij heeft op 12 januari 1962 de volgende verklaring afgegeven.

- 1 Het moderamen spreekt uit, dat het nog steeds hoopt, dat een „open gesprek” met Indonesië, dat wil zeggen een eer- vol en eerlijk gesprek zonder prealabele voorwaarden, zoals dat van anti-revolutionaire zijde is bepleit en thans door de Regering ernstig wordt nagestreefd, tot stand zal komen.
- 2 Het wenst echter tevens duidelijk te stellen, dat Nederland niet alleen vanwege zijn verantwoordelijkheid en verplichtingen niet mag capituleren voor een militair dreigement, maar dat het door zulks te doen ook de moeilijke ontwikkeling naar een vreedzame internationale samenleving, een slechte dienst zou bewijzen.
- 3 Het wijst alles af, wat ten aanzien van deze aangelegenheid te onzent tot een defaitistische houding of stemming zou kunnen leiden.
- 4 In het licht van het vorenstaande zou het weerstand bieden aan een onverhoopt militaire agressie geen „ijdele strijd” betekenen.
- 5 Het spreekt uit, dat het zich nauw verbonden gevoelt met de bevolking, het gouvernement en de strijdkrachten in Nederlands Nieuw-Guinea en wenst hun allen in de spannende omstandigheden van thans Gods zegen en sterkte toe.
- 6 Het wekt ons volk op tot een gebed, dat God de harten der Overheden mag neigen tot het zoeken van een vreedzame oplossing.

BABYDERM **BABY SET**
Practisch geschenk voor aanstaande Moeders

Vliegreis naar Israël

LAATSTE AANKONDIGING

Men kan reeds zien het gebied van Nes Ammim (toekomstige Christelijke nederzetting in Israël).

STICHTING THACIR

(Theol. Archeol. Culturele Israël Reizen)

Eerste reis naar Israël van 13 febr.-26 febr. onder leiding van Prof. Vri-zen VOLGEBOEKT!

Tweede reis van 27 febr.-12 maart. Hiervoor reeds een aantal inschrijvingen binnen. Voor predikanten, theologen, f 1154.—; voor niet-predikanten f 1204.—.

Reis, die GEHEEL Israël omvat, met tocht door de Negib naar Eilat en Kopermijnen van Salomo, alsook naar Galilea en het Noorden. Programma verkrijgbaar op aanvraag. Gelegenheid tot inschrijving uiterlijk tot vrijdag 26 januari 1962.

Stichting THACIR
Jac. Catsstraat 111 b, Rotterdam 11
Giro 248866. Tel. 43746.

Het Bestuur der Stichting:
Ds. R. BAKKER, Rotterdam.
Ds. C. B. BAVINCK, Amsterdam.
Ds. H. J. GROLLE, Utrecht.
Dr. N. J. HOMMES, Rotterdam.
Drs. J. H. ZALMANN, Voorburg.

◆ Grote A.R. vrouwenbijeenkomst op 22 maart in Tivoli te Utrecht

Het Centraal Comité hoopt op donderdag 22 maart a.s. van 2.00 tot plm. 5.30 uur een grote bijeenkomst voor a.r. vrouwen te beleggen in Tivoli te Utrecht.

Als spreekster en sprekers zullen optreden prof. dr. G. H. J. van der Molen, Zijne Excellentie minister Zijlstra en de ere-voorzitter van het Centraal Comité, dr. J. Schouten.

Voor de muzikale en eventueel vocale omlijsting van het gesprokene wordt eveneens gezorgd.

Het is uiteraard de bedoeling, dat deze bijeenkomst vooral bezocht wordt door a.r. dames uit alle provinciën. De kiesverenigingen zullen hierover nader bericht ontvangen, evenals uiteraard de Provinciale Comité's en de Kamercentrales.

◆ Centrale vergaderingen

Garne willen wij thans nog even de aandacht vestigen op een aantal centrale vergaderingen in verschillende delen van het land. In chronologische volgorde zijn dit de volgende:

Op zaterdag 20 januari heeft het Provinciaal Comité Noord-Brabant een vergadering belegd in hotel „Cosmopolite” te Breda. Aanvang der bijeenkomst te 14.30 uur. Spreker is de heer J. Smallenbroek.

Op dinsdag 23 januari heeft een voorlopig damescomité onder auspiciën van het Provinciaal Comité Zeeland een vergadering belegd voor de A.R. vrouwen in Zeeland, in de „Prins van Oranje” te Goes. Aanvang der bijeenkomst te 14.15 uur. De vergadering zal omstreeks half vijf eindigen. De voorzitter van het Provinciaal Comité, de heer J. A. van Bennekom, zal een inleidend woord spreken. De hoofdschotel wordt gevormd door een toespraak van mej. J. van Leeuwen te Rijswijk (Z.-H.).

Op zaterdag 27 januari zal de Provinciale Deputatenvergadering gehouden worden, belegd door het Provinciaal Comité Drenthe. De vergadering wordt gehouden in zaal „De Kern”, Oranjestraat te Assen. Aanvang der bijeenkomst des morgens te 10.00 uur, des middags te 14.00 uur. De agenda voor de morgenvergadering vermeldt naast andere punten als spreker de heer Th. Brouwer. Tijdens de middagvergadering spreekt dr. W. P. Berghuis.

◆ Naam en aanduiding van de partij bij verkiezingen voor gemeenteraad

De aandacht der kiesverenigingen wordt gevraagd voor het volgende: Teneinde bij de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen de naam of aanduiding van onze partij (Anti-Revolutionaire Partij/A.R.) boven onze kandidatenlijsten te kunnen plaatsen, moet de kiesvereniging, welke de indiening van de kandidatenlijst verzorgt, tijdig in het bezit zijn van een verklaring van het Centraal Comité, waarin machtiging wordt verleend van deze naam/aanduiding gebruik te maken.

Deze verklaring moet door de kiesvereniging uiterlijk zes weken voor de dag der kandidaatstelling, dus — ruim genomen — vóór 1 maart 1962, bij het centraal stembureau (ter gemeentesecretarie) worden overlegd, tegelijk met het schriftelijk verzoek om registratie van de naam/aanduiding ten behoeve van de verkiezing van de leden van de gemeenteraad.

Het is het Centraal Comité niet zonder meer bekend in welke gemeenten al dan niet een eigen, dus A.R. kandidatenlijst wordt ingediend. Daarom moet de toezending van de verklaring van het Centraal Comité (model G 2-1) vóór 15 februari a.s. door de daarmede belaste (eventueel gemeentelijke) kiesvereniging worden aangevraagd bij het bureau van het Centraal Comité, Dr. Kuiperstraat 3, 's-Gravenhage.

De formulieren zijn vanaf heden verkrijgbaar. De kiesverenigingen ontvangen dezer dagen o.a. hierover ook een schrijven van het Centraal Comité.

◆ Belangrijk bericht

Tal van kiezers zijn op de dagen van de stemmingen (Provinciale Staten: 28 maart, Gemeenteraad: 30 mei) niet in de gelegenheid zelf ter stembus te gaan, bijvoorbeeld wegens ziekte of verblijf elders.

Toch mogen hun stemmen niet verloren gaan. Het is namelijk in de praktijk gebleken, dat het aantal volmachtstemmen soms zo groot kan zijn, dat dit voor een partij het verlies van een zetel voorkomt of de winst van een zetel kan betekenen.

Neemt u daarom kennis van de mogelijkheden om, ondanks ziekte of verblijf elders, toch uw stem uit te brengen.

Geen enkele stem mag verloren gaan!

Mag op ieders medewerking worden gerekend?

Wij komen hierop in de volgende weken nog nader terug.

Stemmen bij volmacht

- Aan iedere kiezer, die mededeelt vermoedelijk niet in staat te zullen zijn in persoon aan de Provinciale Staten-verkiezingen en/of de gemeenteraadsverkiezingen deel te nemen, kan — op zijn/haar met redenen omkleed verzoek — worden toegestaan bij volmacht te stemmen.
- Voor dit verzoekschrift wordt gebruik gemaakt van een formulier, dat ter gemeentesecretarie kosteloos verkrijgbaar is.
- Wil men voor beide verkiezingen bij volmacht stemmen, dan dient men voor elk van beide verkiezingen afzonderlijk een formulier in te vullen.
- Het verzoekschrift moet uiterlijk op de 14e dag vóór die der stemming ter gemeentesecretarie worden ingediend. De termijn voor indiening van verzoekschriften sluit dus:
 - a. voor de Provinciale Staten-verkiezingen op 14 maart 1962;
 - b. voor de Gemeenteraadsverkiezingen op 16 mei 1962.

Stemmen in een andere gemeente

- Stemmen in een andere gemeente is alléén mogelijk voor de Provinciale Staten-verkiezingen.
- Bij de verkiezing van de leden van de Provinciale Staten wordt aan de kiezer op zijn/haar verzoek toegestaan te stemmen in een andere gemeente. Deze gemeente moet wel in dezelfde provincie gelegen zijn. De kiezer moet van deze wens in persoon mededeling doen ter secretarie ener gemeente na de dag der kandidaatstelling (dus na 13 februari), maar uiterlijk op de 14e dag vóór die der stemming (dus uiterlijk op 14 maart).

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), G. A. Kieft, J. W. Ooms, mr. W. R. van der Sluis, J. D. Troostheide, G. J. H. Griffioen (secretaris).

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuiperstraat 3, 's-Gravenhage, telefoon (070) 631023 en 112138, giro 89673.

ADRES VOOR ADVERTENTIES: Botenmakersstraat 45, Zaandam, telefoon (02980) 63224.

ABONNEMENTSPRIJS f 6,50 per jaar, f 3,25 per half jaar. Giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4,— per jaar. LOSSE VERKOOP f 0,20.

Leiden en Harmelen

OP de 12de januari 1807 lag aan het Rapenburg te Leiden een schip gemeerd, een kraakschip met één mast. Niemand in Leiden zal hebben geweten, wat voor lading de schipper aan boord had. De lading bestond uit 37.000 pond buskruit, de vorige dag geladen bij de kruitmolen te Ouder-Amstel. En het gevolg is bekend: toen de zon was ondergegaan en het in Leiden donker werd in de vroege winteravond, vloog het kruitschip in de lucht. Het mooiste deel van Leiden, waar de rijkdom en de geleerdheid woonden, lag in puin en er waren 150 doden.

De volgende zondag kwam de gemeente verslagen bijeen. Ds. Lucas Egeling (die later Da Costa en Capadose heeft gedoopt) zeide in de Marekerk: De Here heeft het gedaan, in alle bijzonderheden. Hij heeft in dat ontzettend ogenblik beslist over de plaats, waar wij ons bevonden, over ons zitten en staan en de gehele richting onzer lichamen; Hij bestierde het verwoestende buskruit, iedere balk, iedere steenklomp, ieder stuk glas, om te behouden of te verdueren; alle die levenloze dingen waren in die ontzettende ogenblikken zijn dienaren, die Zijn Woord deden... Gaat niet uit de mond des Allerhoogsten het kwade en het goede?

Ds. Schotsman, die later een erezuil oprichtte voor de Dordtse Synode en een van de weinige, zéér weinige predikanten was, die wilde vasthouden aan de Gereformeerde belijdenis, preekte over Amos 3 : 6: Zal er een kwaad in de stad zijn, dat de Here niet doet?

In de volgende jaren werd telkens in de kerken van Leiden de ramp herdacht, meestal in een prediking, die opwekte tot verootmoediging.

In 1813 verscheen er een anonieme brochure te Leiden, waarin over deze jaarlijkse herdenking op laatdunkende en zelfs spottende wijze werd geschreven. Het is hoogst waarschijnlijk, dat de dichter-theoloog Elias Annes Borger de schrijver is.

Op spottende toon gaf de schrijver zijn misnoegen te kennen over de Leidse predikanten, die „de weerbarstige harten der Leidenaars tot het geloof wilden bewegen door de schrik des buskruits.”

NU was er inderdaad aanleiding tot kritiek op sommige predikatiën. Hetzelfde hebben wij meegemaakt bij de grote overstromingsramp die leidde tot het aanvaarden van het Deltaplan. Kritiek nl. op het pogen, om de ramp te verklaren als een Goddelijke straf op sommige met name genoemde zonden. In dat opzicht past ons de grootste soberheid. De Here Jezus heeft ons nadrukkelijk gewaarschuwd, toen Hij sprak over het instorten van de toren van Siloam. Ook toen reeds wilde men de slachtoffers zien als gestraften. Gestraft, anderen ter waarschuwing. Maar de Heiland wijst dat af. Het staat in Lukas 13. Prof. Greydanus tekende hierbij aan:

De Here wijst de verkeerde mening af, alsof zonde en lijden, schuld en lot, zo aan elkander verbonden zouden zijn en met elkander corresponderen, dat naarmate iemand ellendiger lot verkreeg of droever omkwam, hij daardoor persoonlijk te groter zondaar zou blijken, zodat dus, wie meer gespaard werd en blijder levensgang mocht hebben, te minder schuldig zou blijken. En ten tweede spreekt Hij door deze herhaalde verzekering uit, dat alle mensen ten diepste schuldig en zeer grote zondaars zijn, die niet anders waardig zijn, dan ellendig voor eeuwig om te komen, zodat allen zich bekeren moeten, zullen zij niet metterdaad droef verloren gaan. (Korte Verklaring, Lucas, dl II, blz. 9)

MAAR aan de andere kant hebben wij wel te bedenken, dat geen ding ons bij geval overkomt. De Heiland heeft ons ook geleerd, dat geen musje ter aarde valt zonder de wil van onze Hemelse Vader. Alle dingen komen ons toe uit de hand van onze Hemelse Vader.

Wanneer wij een ramp als die te Harmelen in gedachten telkens weer doorleven, dan weten wij, dat mensen of technisch onfeilbaar geachte systemen toch kunnen falen. Dan doorleven wij de kleinheid van de mens en zijn diepe afhankelijkheid.

Dat kunnen wij doorleven, wanneer het falen van een mens leidt tot een onherstelbare ramp. Wanneer een van onze kinderen wordt doodgereden op de weg. Dat beseffen wij in nog veel sterkere mate bij een ramp als die van Harmelen.

Maar daar kunnen en mogen wij niet bij blijven staan. En wij kennen ook rampen, waarbij van menselijk falen geen sprake is: aardbevingen en waterfloeden. En het is een rare redenering, wanneer iemand schrijft; dat God zulke rampen niet heeft gewild, maar dat de mensen of de satan het hebben gedaan. Waarbij er dan bij wordt gedacht of gezegd, dat de Here Zijn kinderen daarbij intussen niet heeft verlaten.

IN onze belijdenisgeschriften worden heerlijke dingen gezegd over de Voorzienigheid Gods, en wat daar gezegd wordt, is naar de Schriften. Voor- en tegenspoeden zijn ons deel niet bij geval, maar onder het voorzienig bestel Gods.

En daarbij staan wij voor grote moeilijkheden. Die moeilijkheden maken wij groter, als wij niet de gehele Schrift lezen. Wij lezen van de slaande hand Gods. Wij lezen, dat Hij het land bezoekt met zijn oordelen. Wij lezen, dat Hij tot Elia sprak niet in de stormwind of de aardbeving of het vuur, maar in het suizen van een zachte stilte. Wij lezen in psalm 91-over wie in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten. Vlak na psalm 90: want wij vergaan door Uwe toorn.

Hoe arm is het dan wanneer men in enkele logisch opgebouwde constructies het probleem probeert op te lossen of in elk geval het theologisch tracht te ontleden. Wij hebben de hand op de mond te leggen. Wij hebben te luisteren. Merk op, mijn ziel, wat antwoord God u geeft... Dat antwoord is zo groot en diep, dat wij niet kunnen ophouden met luisteren. Het schijnen vele antwoorden te zijn, vreemde antwoorden, die ons voeren langs diepe afgronden, maar toch ook op wegen vol licht en troost.

Ja, dan gaan wij toch weer spreken. Maar dat spreken is bidden. Zoals Abraham heeft gebeden: ik heb mij onderwonden, tot de Here te spreken, hoewel ik stof en as ben. Zoals Job heeft gesproken: met het gehoor des oors heb ik U gehoord, maar nu ziet U mijn oog. Dat is misschien wel het laatste, het hoogste, het beste woord voor hen die treuren en veel hebben overwogen, veel gelezen, veel gebeden: maar nu ziet U mijn oog.

M. C. van Staaveren
AALSMEER — TELEFOON 4051
Specialiteit in ANJERSTEEKEN,
FREESIAZADEN

TRANS SKANDIA EXPRESS
Wekelijkse autolijndienst
HOLLAND-STOCKHOLM v.v.
Vertrek iedere maandag. Gelegenheid voor koel- en geventileerde ladingen, meubel- en machinetransport.
WAGENINGEN - Telefoon 08370 - 3750
Telex 32121

KG
KOFFIE en THEE
sinds 1885

In memoriam

C. L. Schreuders

De heer Cornelis Leendert Schreuders, burgemeester van Benschop, Polsbroek en Hoenkoop, is op 12 januari 1962 overleden. Hij werd 63 jaar.

Meer dan 26 jaren heeft hij voornoemde gemeenten gediend. Hoezeer hij door zijn gemeentenaren werd gewaardeerd bleek overduidelijk uit de huldiging, die hem ten deel viel bij de herdenking van zijn 25-jarig ambtsjubileum in oktober 1960. Niet alleen in zijn drie gemeenten, maar ook in geheel zuid-west Utrecht heeft hij zijn belangstelling voor de landbouw uitgeleefd. Hij was o.a. voorzitter van de commissie tot streekverbetering in de Lopikerwaard, secretaris-penningmeester van de bond van kaasproducenten, lid van de wegcommissie in de provincie Utrecht, vice-voorzitter van het kaascontrolestation Utrecht, bestuurslid van de stichting „Waterleidingbedrijf midden-Nederland”, vice-voorzitter van de B.B.-kring Utrecht A.

Als lid van de A.R. Partij had hij zitting in het Partij Convent en voor dezelfde partij was hij sinds 1946 lid van de Provinciale Staten, waar hij zich veelal met de agrarische problematiek bezighield.

De heer Schreuders was ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Hij was een man met overwicht, een markante persoonlijkheid, maar ook een man, die in zijn leven en in zijn sterven erkende: „De Heer is mijn Herder”.

Op dinsdag 16 januari 1962 is hij te Benschop, na een rouwdienst in de Ned. Herv. kerk, begraven.

JOH. VAN ES.

Arjos-nieuws

Het Provinciaal Verband „Utrecht” van Anti-Revolutionaire Jongeren Studieclubs hoopt op zaterdag 27 januari a.s. in Hotel Smits, Vredenburg te Utrecht haar jaarvergadering te houden.

Tijdens de middagbijeenkomst, die om half vier zal aanvangen, zullen de diverse huishoudelijke zaken aan de orde gesteld worden. De jaarverslagen van de penningmeesteresse en de secretaris zullen worden besproken in discussie-groepen.

Voor de avondvergadering, die om half acht zal aanvangen, staat een forum-discussie over de nodzaak tot en de mogelijkheden van een nadere samenwerking tussen C.H.U. en de A.R.P. en eventueel de K.V.P. op het programma.

Forumleden zullen zijn: professor G. C. van Niftrik, hoogleraar aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam, ds. P. Visser, Gereformeerd predikant te Tilburg, mr. B. van Haersma Buma, voorzitter van de Federatie van Christelijk-Historische Jongeren Groepen (F.C.H.J.G.) en de heer S. Silvis, oud-voorzitter van de Nationale Organisatie van Anti-Revolutionaire Jongeren Studieclubs. Discussieleider is de voorzitter van het provinciaal verband Utrecht, de heer L. de Graaf.

Belangstellenden zijn hartelijk welkom!
H.

BOEKEN en periodieken

DE NAVO

Nog zeer onlangs is in de Kamer geconstateerd dat de N.A.V.O. een bolwerk — het bolwerk — is voor de verdediging van Westerse vrijheid en de spil van het Nederlandse buitenlands beleid.

Juist door dit bondgenootschap is het opdringend communisme een halt toegeroepen.

N.A.V.O. is méér dan ooit van belang. Daarom is het eigenlijk dringend noodzakelijk dat de meelevende Nederlander meer behoort te weten van de bedoeling, de werkwijze en de inrichting van dit internationale orgaan.

Nu is er in het Nederlands een handig boekje over de N.A.V.O. uitgekomen — het N.A.V.O.-handboek.

Duidelijk, eenvoudig maar toch indringend worden de belangrijkste zaken besproken. Handig is b.v. ook de lijst van afkortingen, welke afkortingen men zo vaak in de krant leest zonder eigenlijk precies te weten wat daarvan de betekenis is.

Voor zover na te gaan kan men dit handboekje gratis aanvragen bij de Atlantische Commissie te 's-Gravenhage, Nassau Zuilstraat 9. Politiek meelevend, met name bestuurders van kiesverenigingen, moeten dit boekje hebben. K.

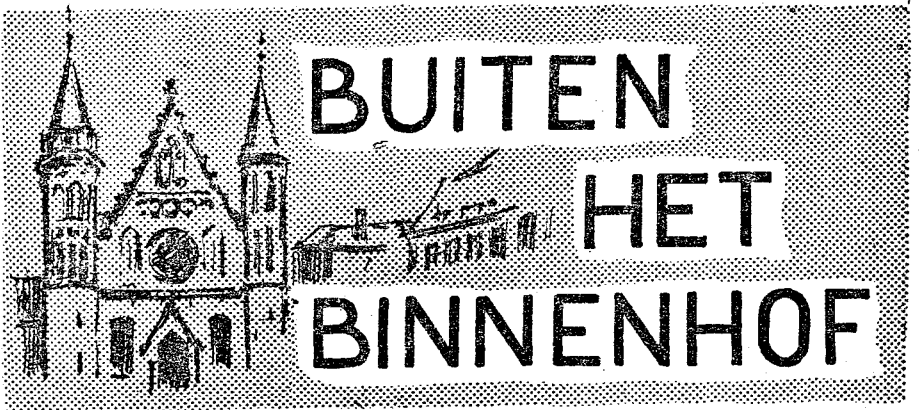
VANDAAG, maandag, kan men zich nauwelijks voorstellen, dat het nog maar net een week geleden is, dat het treinongeluk bij Harmelen Nederland in rouw dompelde. Natuurlijk, het leven gaat verder, zoals dat heet, en wij moeten voortuit. Ik geloof echter, dat een zekere nabetrachting op haar plaats is, waarbij gedachten naar boven komen, die men in de eerste dagen na zo'n ramp onderdrukt of voor een ogenblik vergeet, zeker niet aan het papier toevertrouwt. Op zo'n dag als die bewuste maandag, waarop zoveel gezinnen getroffen werden met het verlies van een of meer dierbaren, staat het hoofd er wel naar om te vragen naar het waarom in het algemeen, zeker niet naar het waarom van die maatregel of gene wel of niet opgevolgde order. Wij waren een in ons verdriet en we hebben getracht daaraan uiting te geven, de een op deze, een ander op die wijs.

Waarom heeft ons en anderen, die met ons ver van de ramp wonen, die ook niet zijn gaan kijken, die ook niemand kennen, die omgekomen zijn, dat grote ongeluk toch geschokt, meer dan een ramp met een vliegtuig, meer dan een ramp, zoals nu vorige week in Peru heeft plaats gevonden? Wij zijn, meen ik, een treinrijdend volk, dat de trein een bij uitstek Nederlands vervoermiddel vinden en veilig, vlug en voordelig. Begrijp mij goed met die laatste reclamezin, die ik zeker hier niet denigrerend bedoel. Zo voelen velen het inderdaad. De trein is veilig. De trein hoort bij ons, is een deel van ons dagelijks bestaan. Toen onlangs de dienstregeling niet klopte, waren we allemaal boos. Het paste niet in onze voorstelling van dat spoorwegapparaat, dat bij ons in een goede reuk staat, dat praktisch geen risico kende, dat ons vertrouwd was van kind af aan. Het rijden met, het zitten in, het praten in de trein met medepassagiers vinden wij in het algemeen gesproken gezellig. Lezen, breien en haken in de trein, koffiedrinken, eens een loopje maken en in andere compartimenten kijken is typisch Nederlands. Dat in tegenstelling met mijn Britse vrienden, die als zij eenmaal zitten dan ook blijven zitten tot zij moeten opstaan en die niets zeggen tegen elkaar en zeker niet tegen buitenlanders.

En nu wordt plotseling die gezapigheid van het sporen onderbroken door dat vreselijke ongeluk, dat ons daarom plotseling allemaal raakt, omdat wij allemaal de trein zo goed kennen. Het is onze trein. Het is nooit ONS vliegtuig en zelden ONZE auto, welke verongelukt en ook niet ONS schip, al zijn we dan zulke zee- en riviervaarders.

Het gevaar van een en ander is echter, dat wij ook allemaal wat te zeggen wensen te hebben als er zo'n ongeluk is gebeurd. Ik bedoel niet in de zin van, dat we er in het gezin of met de vrienden over praten, nee we weten er zoveel van, dat wij ingezonden stukken gaan schrijven in de kranten, dat we interviews toestaan, dat we op de beeldbuis verschijnen, omdat we ze nodig iets te zeggen hebben. En in dat alles dreigt nog een groter gevaar, namelijk, dat wij dan de verhoudingen niet meer zien en dat ontzettende ongeluk inkapselen in onze eigen belangrijkheid, welke op dat moment, in het aangezicht van de dood, niet bestaat.

Ach, achteraf ware het misschien beter geweest, dat wij terstond ons, op een vroeger in de week liggende dag, één in rouw hadden betoond. Maar je kunt dat zo moeilijk bepalen op zo'n moment. Misschien ware het

beter geweest, dat de radio en de televisie helemaal hadden gezwegen en slechts hadden gesproken als er over het ongeval of in verband met het ongeval wat te zeggen was geweest. Wij hebben het op prijs gesteld, dat de lichte toets uit die radio- en t.v.-programma's was geweerd, maar buiten de huiskamer ging het vermaak gewoon door en de bioscopen en theaters zijn niet gesloten geweest, naar ik weet. Maar het was zeker beter geweest dat een arts van het Rode Kruis zijn kritiek niet aan de openbaarheid had prijsgegeven, want velen heeft dit gekrenkt. Afgezien van het feit, dat men verschil van mening in zo'n in een glazen huis levende organisatie niet voor de voordeur moet afdoen, had enig gevoel met de nabestaanden, die hun doden nog niet begraven hadden, een dusdanig optreden weerhouden moeten hebben. Maar dat het mogelijk is, dat in zulke dagen van krantenzijde kritiek wordt geoeft op het beleid van de minister-president inzake de terugkeer van Hare Majesteit is eveneens vreemd. Niet vanwege die kritiek als zodanig — wij bezitten nu eenmaal vrijheid van drukpers — maar vanwege het tijdstip. En het bontst maakte het wel een ingezonden lezer van Het Parool, die deze krant vroeg, waarom er eigenlijk een nationale ramp moet gebeuren alvorens de radio eens behoorlijke muziek uitzond. De vraag op zichzelf getuigt van smakeloosheid, het opnemen van die vraag in de redactionele kolommen van de genoemde krant evenzeer. Waarom het nodig is om te blijven schrijven naar kranten over onderdelen van het gebeurde, nu nog, op een manier, die de nabestaanden van de omgekomenen wel treffen moet, is mij ook niet duidelijk. Want indien het nog opbouwende opmerkingen zijn — zij waren er ook bij — die kunnen dienen om rampen als de onderhavige te voorkomen, dan heeft dit geschrijf nog zin, maar over het algemeen valt dit tegen.

Merkwaardig, zo zijn we een met elkaar in gevoelens van rouw en droefheid, even later zijn we het niet eens met elkaar over de opruimingswerkzaamheden en het helpen van de gewonden en het waarschuwen van artsen etc. Het is allemaal menselijk en van dit menselijke getuigt ook dit stukje, ik geef dat terstond toe. Maar ik ben van mening, dat wij bij zulke gebeurtenissen — God beware ons ervoor — in de eerste plaats moeten denken aan hen, die als nabestaanden zo direct bij rampen, kleine en grote, betrokken zijn. Want het zou wel eens kunnen zijn, dat op zulke momenten ons gevoelen met de doden sterker is dan met de levenden.

William Frankop

RADIO BECKER

ZEIST - Telefoon 5846 - 5847

HET ADRES

voor zenders, richtingzoekers en echoloten

Kruiswoordpuzzel

Horizontaal: 4. gemompel; 9. publiek; 13. berg; 14. niet in aanzien; 16. trekpat; 17. touw; 19. uitroep; 20. maand; 22. plaats in Holland; 23. gelijk; 24. vuiligheid; 25. geneesmiddel; 27. grindhoop; 29. en anderen (afk.); 30. wapen; 31. familielid; 33. kledingstuk; 36. O.T.-figuur; 37. laster; 39. bevel; 40. wilde haver; 41. voor; 42. bloeiwijze; 43. hemellichaam; 45. vreemde munt; 47. water in Frankrijk; 49. onbekende; 50. vogel; 51. stoomschip (afk.); 52. menigte (zuid-Nederl.); 55. wiel; 56. knaap; 59. O.T.-figuur; 60. reg. omroep; 62. zuivelprodukt; 64. fout; 66. studie; 68. bijwoord; 69. dronk uitbrengen; 72. laagte; 73. wenk; 74. houtsoort; 75. wijsgeer.

Vertikaal: 1. munt; 2. gravin van Holland; 3. lijst; 4. pers. voornaamwoord; 5. tijdperk; 6. hulpmiddel; 7. uitroep; 8. rijk; 9. Rhodium; 10. rondrijden; 11. mensen; 12. gewicht; 14. egaal; 15. opdracht; 18. iemand van standing; 21. wapen; 24. afwijking; 25. geestelijke; 26. ongemantierd mens; 28. buitenlandse; 29. richter; 32. woonplaats; 34. grondsoort; 35. zoogdier; 37. totaal; 38. bloeiwijze; 44. radiolamp; 46. nachter mens; 48. geliefde; 53. kieren; 54. drank; 56. geld; 57. stad in Z.-Holland; 58. afkorting in advertenties; 61. hoop; 63. zoogdier; 64. Chinese naam; 65. bevel; 67. boom; 70. goud (Frans); 71. verbindingswoord.

1	2	3		4	5	6	7	8		9	10	11	12
13				14					15		16		
17			18			19			20		21		
			22						23				
		24				25		26		27		28	
29					30							31	32
33		34		35		36				37		38	
39				40				41				42	
43			44			45	46			47	48		
49					50								51
	52	53		54		55				56		57	
58		59							60				61
62	63					64		65		66			67
68				69	70				71			72	
73					74						75		

Horizontaal: 1. rats; 4. gemory; 9. boter; 64. mis; 66. etude; 68. hoe; 69. rad.; 56. page; 59. Edom; 60. rono; 62. n.m.; 50. woerd; 51. s.s.; 52. trop; 55. aar; 43. arde; 45. ore; 47. Marine; 49. aar; 38. aar; 44. diode; 46. realist; 29. lpbzarn; 32. adres; 34. oer; 35. koe; 25. pastoor; 26. lomperd; 28. Spansa; taak; 18. edele; 12. priem; 24. variant; omrit; 11. hnt; 21. kilo; 14. vlak; 15. ge; 5. era; 6. machine; 7. och; 8. th; 10. Vertikaal: 1. tiks; 2. Ada; 3. tabel; 4. Maop; 65. sta; 67. den; 70. or; 71. en. 64. Gond; 58. b.b.h.; 61. belt; 63. oot; 48. amant; 53. reien; 54. por; 56. poen; 37. som; 38. aar; 44. diode; 46. realist; 29. lpbzarn; 32. adres; 34. oer; 35. koe; 25. pastoor; 26. lomperd; 28. Spansa; taak; 18. edele; 12. priem; 24. variant; omrit; 11. hnt; 21. kilo; 14. vlak; 15. ge; 5. era; 6. machine; 7. och; 8. th; 10. Kant. toasten; 72. del; 73. hint; 74. rotan; 75.

1962: China's bes

Namens de Anti-Revolutionaire Kiesvereniging „Nederland en Oranje" te Benschop, geven wij kennis van het overlijden van

C. L. Schreuders

oud 63 jaar.
Als lid van de Kiesvereniging heeft hij 26 jaar lang zijn beste krachten gegeven.
Namens het bestuur:
T. VAN VLIET, voorz.
P. VAN OOSTEROM, secr.
Benschop, 12 januari 1962.

Het bestuur van de A.R. Kiesvereniging „Vreest God, eert den Koning" te Urk, geeft met droefheid kennis van het overlijden van zijn hooggeacht mede-bestuurslid, de heer

H. Snijder

Trooste de Here zijn familie bij dit zware verlies.
Urk, 7 januari 1962.
Namens bovengenoemd bestuur,
E. DE BOER, voorz.
J. W. v. d. SLOOT, secr.

Zeer plotseling riep de Heere uit ons midden weg onze voorzitter

Ed. C. de Kam

Zijn persoon en arbeid zullen bij ons in dankbare herinnering blijven.
Coevorden, 15 januari 1962.
Bestuur en leden van de A.R. Kiesvereniging te Coevorden.

Hotel-pension „Dreyeroord"
TEL. 3169 - OOSTERBEEK

Panter Pari
een lekker licht goedkoop sigaartje

10st. f. 1.05
20st. f. 2.10

In de groene doos

GEURTS'
CONSERVENFABRIEK C.V. DODEWAARD

De fijnste fruitproducten uit de Betuwse boomgaarden

Vraagt uw winkelier ons merk jams, appelmoes - vruchten op sap - etc.

Verolme United Shipyards
Rotterdam - Holland
Telefoon 17 26 40

drukkerij zwagers
Sinds 1903
Nieuwe Binnenweg 460-462, Rotterdam

Kalm en beheerst denken en werken

ZENUWDRUPPELS MG
10 ml f 0,95
30 ml f 2,25

DERCKSENS N.V. — GOUDA

ER is een dreiging in de wereld waarvan we het bestaan allen kennen — maar waarover de kranten toch maar weinig schrijven.

We weten allen, dat nu reeds meer dan tien jaar in China een macht groeiende is, die zijns gelijke in de wereld niet kent.

Maar... we houden er weinig rekening mee!

Zo af en toe horen we, dat de Chinezen een zelfstandige rol beginnen te spelen in de wereldpolitiek. In Algerije, in Albanië en vanzelfsprekend in Zuid Oost Azië.

Soms — als de politiek wéér agressief wordt — schrikken we even.

Vrij hevig was de „schrik", toen Chinese „vrijwilligers" in Korea de strijd aanboden tegen de Verenigde Naties — of beter, tegen de Amerikanen. Verontwaardigd waren we, toen de rode horden Tibet binnenrukten..

Nú zijn er echter al weer heel andere dingen, die de aandacht vragen — en dies spreekt niemand meer over deze — en andere! — gebeurtenissen.

We vragen: wat is Rusland van plan?, wat denkt Amerika te doen!

Nooit — of bijna nooit, vragen we ons echter af „zou China ook ingrijpen?"

Hoe komt dat? Omdat we, naar het mij wil voorkomen, nog altijd leven bij de gedachte, dat de Chinezen tóch niets kunnen, als het er op aan komt.

Maar hoe vergissen we ons d.in! Kenners zeggen, dat het huidige China binnen zeer korte tijd 30 miljoen man onder de wapenen kan hebben!

Natuurlijk kunnen al deze miljoenen manschappen nog niet allemaal op moderne wijze bewapend worden. Maar laten we ons daarom direct ook maar niet te veel illusies maken.

Tenslotte is de Sovjet Unie al vele jaren bezig China op dit gebied van al het benodigde te voorzien, terwijl de eigen industriële capaciteit van het land elke dag groter wordt!

Waarom laten de Chinezen dan tot dusver slechts op beperkte schaal wat van zich horen?

Waarom trachten ze nog niet een beslissende partij te spelen in de grote wereldpolitiek?

Het antwoord op deze vragen luidt: omdat ze met de binnenlandse „opbouw" nog niet klaar zijn.

Niemand trachte zich nu echter gerust te stellen met de gedachte, dat ze dat de eerste twintig-derig jaar ook nog wel niet zullen zijn.

Want, bedriegen de voortekenen niet, dan is het jaar, dat nu pas is aangevangen, in dit opzicht voor China van beslissende betekenis.

In de Chinese republiek, die in 1911 werd uitgeroepen, vond het communisme aanvankelijk weinig weerklank. Dat kwam niet, omdat er in het „Hemelse rijk" geen proletariërs waren. Integendeel — die waren daar wellicht meer dan overal elders.

Maar — bij hun theorieën waren Marx en Engels uitgegaan van Europese toestanden en dus verwachtten zij, dat de revolutie uit zou gaan van het fabrieksproletariaat.

Welnu — in China waren geen fabrieken en dus was daar een revolutie „volgens het boekje" onmogelijk!

Toen echter in 1917 de revolutie in Rusland slaagde (óók een in hoofdzaak agrarisch land) waren er in China enkele intellectuelen, die het óók wel eens wilden proberen.

Zij hadden echter geen enkele revolutionaire ervaring en dus kregen ze voorlopig geen been aan de grond.

Langzamerhand groeit echter het getal van hun aanhangers.

In 1925 was Tsjang Kai Sjek leider geworden van China's grootste partij: de Kwomintang. Hij zag het gevaar van het groeiende communisme en maakte korte metten met hen.

Vele communisten liet hij vermoorden — en hij breidde zijn greep uit tot over de grote muur.

Enkele leiders, onder wie Mao Tse Toeng, wisten echter aan de moordpartijen te ontkomen en in 1934 hadden dezen hun aanhangers zodanig georganiseerd, dat ze uit konden breken en hun gezag over Zuid China vestigden.

Drie jaar later openden de Japanners hun aanval op China. Dit was voor de communisten een buitenkans.

Onder het voorwendsel, de strijd aan te binden tegen de „collaborateurs met de Jappen" begonnen de communisten met een verschrikkelijke terreur. Om het even welke, met een revolver bewapende bandiet bezat op dat ogenblik recht over leven en dood. Het beginsel was „liever negen onschuldigen ten onrechte doden dan één verrader laten ontsnappen".

De mensen uit een dorp werden verzameld; men zei eenvoudig „die en die uit het naburige dorp is aangetroffen, zonder in het bezit te zijn van een pas; hij is een verrader en moet sterven". Wie het waagde „neen" te zeggen, werd als eerste levend begraven. De ongelukkige werd de handen op de rug gebonden, hij werd op de buik gelegd met het hoofd een meter omlaag in een kuil. Dit „graf" werd dan vol geschept met aarde. Na de „begrafenis" staken de benen van het slachtoffer nog boven de grond uit om z'n mede-dorpeelingen goed zichtbaar in te scherpen, wat hier gebeurd was.

Af en toe ondernamen de Japanners kleine zuiveringsacties.

Maar de communisten werden door hun spionnen van te voren steeds op de hoogte gebracht, zodat ze zich konden verbergen, in dorpen die niet doorzocht werden.

Vanwege de spionnen waagde de bevolking het niet de „kameraden" aan te klagen. De Japanners verstonden geen Chinees — en hun Koreaanse tolken werden door de communisten zwaar betaald zodat ze nooit aan de weet kwamen, wat er precies gebeurde.

In 1941 werd van communistische zijde reeds opgemerkt „als de Japanners nog twee jaar blijven zijn wij sterk genoeg om Tsjang Kai Sjek te bestrijden".

Welnu... zij bleven nog vier ja

Op het ogenblik van de Japanse capitulatie, in augustus 1945, verkondigde de communisten, zonder met één woord te spreken over de atoombom, dat Soyjets China hadden bevrijd, dat de geweren van het Japanse leger aan hen moesten worden uitgeleverd en dat men de oorlog moest beginnen tegen de centrale regering, die met de Jappen had geheid!

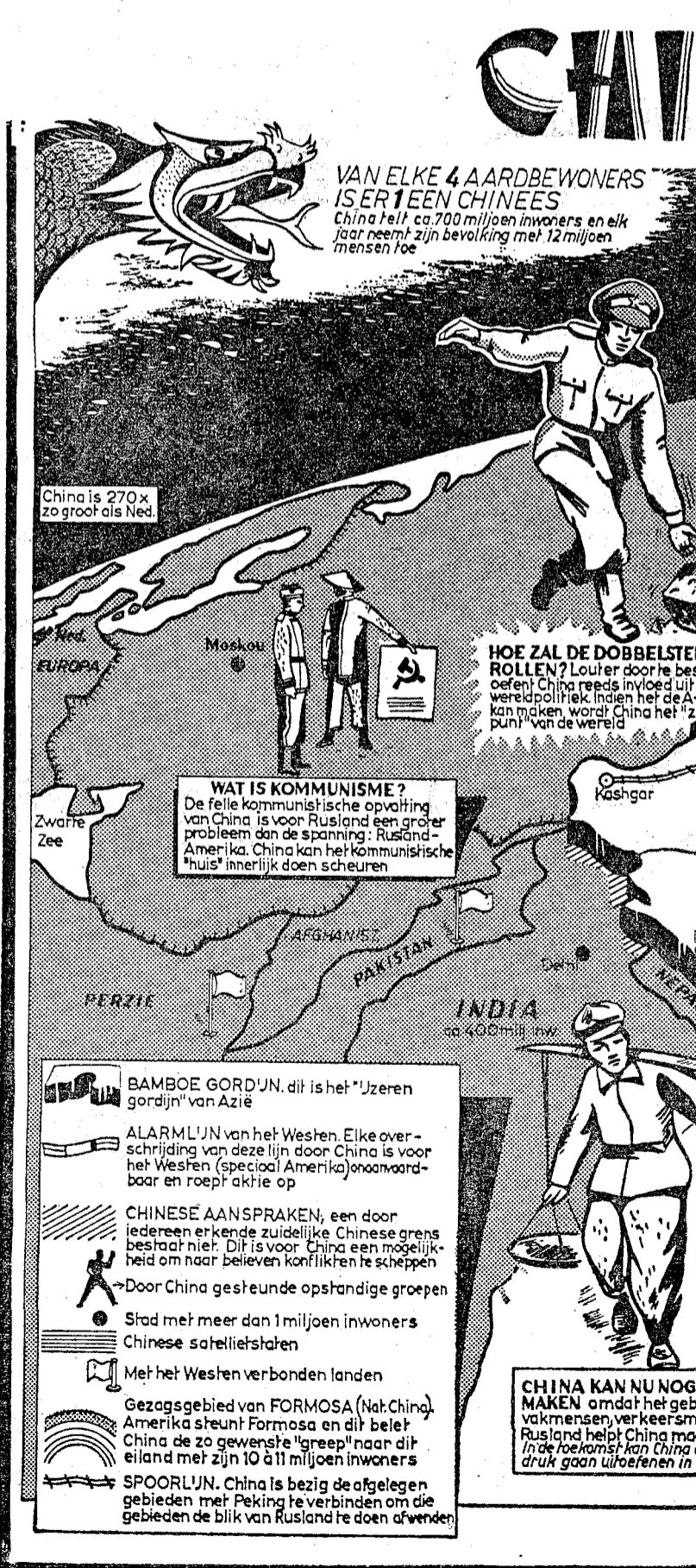
Terstond kondigden zij de algemene mobilisatie af en verdubbelden de toch reeds hoge, belastingen. In de oogsttijd moesten wegen worden aangelegd om weerstand te kunnen bieden aan de troepen van Tsjankaisj.

Hierdoor werd het binnenhalen van de oogst verlaat — en kon de heren omploeg en de tarwe-uitzaai niet meer plaats hebben.

De gevolgen hiervan lieten zich durende het komende jaar duidelijk voelen: hongersnood in grote delen van China.

De door de bevolking verwachte legers der centrale regering kwamen echter niet, want het regiem van Tsjang Kai Sjek was dóór en dóór overrupt.

Amerikaanse steun in de vorm van dollars en voedingsmiddelen bleef aan vele, vele strijkstokken hangen maar kwamen in geen enkel opzicht tot overwinning van de anti-communisten goede. Op advies van gener

VAN ELKE 4 AARDBEWONERS IS ER EEN CHINEES
China telt ca. 700 miljoen inwoners en elk jaar neemt zijn bevolking met 12 miljoen mensen toe

CHINA IS 270x ZO GROOT ALS NED.

HOE ZAL DE DOBBELSTE ROLLEN? Louter door te oefenen? China reeds invloed uitwereldpolitiek. Indien het de A kan maken, wordt China het "punt" van de wereld

WAT IS KOMMUNISME? De feitelijke kommunistische opvatting van China is voor Rusland een groter probleem dan de spanning: Rusland-Amerika. China kan het kommunistische "huis" innerlijk doen scheuren

BAMBOE GORDIJN, dit is het "Ijzeren gordijn" van Azië

ALARMLIJN van het Westen. Elke overschrijding van deze lijn door China is voor het Westen (speciaal Amerika) onaanvaardbaar en roept actie op

CHINESE AANSPRAKEN, een door iedereen erkende zuidelijke Chinese grens bestaat hier. Dit is voor China een mogelijkheid om naar believen conflicten te scheppen

Door China gesteunde opstandige groepen

Stad met meer dan 1 miljoen inwoners

Chinese satellietstaten

Met het Westen verbonden landen

Gezagsgebied van FORMOSA (Nat. China). Amerika steunt Formosa en dit belet China de zo gewenste "greep" naar dit eiland met zijn 10 à 11 miljoen inwoners

SPOORLIJN. China is bezig de afgelegen gebieden met Peking te verbinden om die gebieden de blik van Rusland te doen afwenden

CHINA KAN NU NOG MAKEN omdat het gebvakkensen, verkeersm Rusland helpt China ma in de toekomst kan China druk gaan uitoefenen in

ende jaar

President Truman de... Kai Sjek te staken. 49 gedwongen de strijd week uit naar Formosa. „communisme opbouw“ vankelijk léék het er acht er niet aan direct... stichten. Hij 1 de aanvankelijke mis- 7 in Rusland! e hij het land eenvoud- ieren. Onder geen voor- hij direct in het begin ing tegen zich krijgen moesten voedselover- en gekweekt om vol- hebben voor de indus- de steden. er achtte hij echter de m over te gaan tot de oesten nu de in 1949 en gronden weer afstaan. derderijtjes werden sa- één grote — de boeren soort dividend. Stellig unisme dus — want de nog loon naar presta-

Men schakelde in 1957 over op een hogere sociale coöperatie. Ongeveer 600 boerengezinnen werden verenigd in één enkele gemeenschap. Nu was het ook gedaan met het „loon naar prestatie“. Dit werd vervangen door „loon naar behoefte“. Grote gezinnen ontvingen meer dan kleine.

Wéér twee jaar later kon men overgaan tot het stichten van Volkscommissies. Grote groepen mensen (± 30.000) werden verenigd in gemeenschappen, waarboven geen enkel privaat bezit meer wordt geduld. Mannen en vrouwen moesten leven in afzonderlijke gemeenschappen teneinde zo het gezin uit te schakelen.

De vrouwen werden volledig in het arbeidsproces ingeschakeld — de mannen moesten dagelijks oefenen in het gebruik van wapenen.

We mogen aannemen dat deze „collectivisering“ thans over het gehele Chinese grondgebied is doorgevoerd.

De andere taak, die Mao zich gesteld had, was: de industriële capaciteit van zijn land opvoeren tot een

aal werd de wederzijdse eerd, niet alleen in de ar ook in de winter. Na ren de mensen, mede rnieuwde terreur, hier- 1, dat overgegaan kon derde fase.

Kou Dampo

GEVAT?

ongekende hoogte. En daarbij kreeg hij te maken met de bevolking van de steden — van oudsher véél minder plooibaar dan de plattelanders. Daarom werd dan ook zéér voorzichtig te werk gegaan.

Toen de positie van de communisten onder de boeren vrij stevig begon te worden, werd in 1953 begonnen met een felle campagne tegen belastingontduiking door de stedelingen.

Evenmin als op het platteland werd toen echter in de steden het particulier bezit aangetast. Toch werd al heel spoedig de ondernemer aan handen en voeten gebonden doordat twee bepalingen werden afgekondigd.

1. de ondernemer kan slechts geld lenen van de stad;
2. hij kan slechts goederen leveren aan de stad.

In hetzelfde jaar, waarin de boeren hun bezit werd ontnomen, werden alle niet landbouwondernemingen gemengd gemaakt. De staat werd dus mede-eigenaar. De zakenman kon nu geen winst meer maken, maar kreeg een vast salaris.

Er werd echter meteen bij gezegd, dat deze toestand zou duren tot 1962!

In dit jaar zullen alle ondernemingen volledig staatseigendom zijn en dan is „de communistische opbouw“ dus voltooid.

Daarom is dus dit jaar voor China van beslissende betekenis. Nóg is er geen sprake van dat het land „tot volledige wasdom“ is gekomen. Maar het zou wel eens kunnen zijn, dat de machthebbers zich thans beter in staat achten een beslissend woordje mee te spreken in de grote politiek dan te voren.

Wij zullen goed doen, daarop te letten. G. GRUPPELAAR.

UIT ONZE BOUW- EN AANNEMERSWERELD

FIRMA B. MEILINK
Eigenaar F. Braam

houtzagerij, houthandel en kistenfabriek

Hofstraat 10 - BORCULO - Telefoon 05457-561*

ROTTERDAMS VLECHTBEDRIJF N.V.

AANNEMERS VAN
BETONIJZERVLECHTWERKEN

ROTTERDAM — Boergoensevliet 94 — Telefoon 010 - 76841
GORINCHEM — D. F. Pauwstraat 52 — Telefoon 01830 - 3863

HOUT

VAN DRIMMELEN

Zwijndrecht — Telefoon 01850-6446

Inrichting van kleuterscholen

Stalen klimmateriaal - keukens

ODIS! Fa. A. v. d. Werff - Doesburg
Kantoor: Van Pallandtstraat 11 - Velp - tel. 08302-4642

MACOTHERM
synthetische moffellak voor de metaalverwerkende industrie
N.V. LAK- EN VERFFABRIEK MACOSTAN EDE, telefoon 2047 (08380)

UIT ONZE SCHEEPSBOUW EN SCHEEPVAART WERELD

N.V. GERFA Gereedschapfabriek
Zwolseweg 480 - APELDOORN - Telefoon 06762-241
Gereedschappen voor de metaalindustrie

J. BUIJSE & ZOON
Smederij en Constructiewerkplaats
ROTTERDAM v/m IJselmonde — Telefoon 71815

FIRMA C. AMELS EN ZOON
Scheepswerf en Machinefabriek „Welgelegen“
MAKKUM
NIEUWBOUW VAN ALLE SOORTEN
VAARTUIGEN TOT 5.000 TON

N.V. GERRIT J. EERLAND, R'DAM
Sleepdienst en Transportonderneming
Alle transport te water
BINNENLAND Verhuur van dekschuiten, bakken, bokken, sleepboten en alle drijvende materialen.
BUITENLAND
Telefoon 115190, 137734, na kantoor tijd 138993 of 48985.
Kantoor: Prins Hendrikkade t.o. no. 88 a/b magazijnship Aeolus“.

METAALHANDEL EN SLOOPWERKEN
H. P. HEUVELMAN N.V.
Inkoop van alle soorten sloopschepen
KRIMPEN AAN DE IJSEL — Telefoon 269, na 6 uur: 225.

Sleepdienst „Broedertrouw“ n.v.
v/h Fa. C. DEN BOER & ZONEN
CORR. ADRES: MAASPLEIN 9 - ZWIJNDRECHT
Telefoonnummers 01850-26166-26167 (2 lijnen)
Alle transporten te water

als zij marcheren dreunt de wereld

NIET NU, MAAR MORGEN...
Mocht het China allemaal lukken dan heeft het over 30-40 jaar de produktiekracht van de Ver. Staten bereikt. Thans is China bezig-zijn zware industrie te verdubbelen.

12 milj. kommunisten regeren 700 milj. Chinezen

SOVIET-UNIE

VOOR DE WERELD
China zijn communes maken. Communes zijn met gratis voedsel en ieder een eigen gezins-bezit. Mannen en vrouwen faire opleiding

MONGOLSE VOLKSREP.
Kommun. staat met 1 milj. inh. Rusland en China proberen hier hun invloed te vergroten

PEKING
Tientsin, Tsingde, Harbin, Shenyang, Dairen, Roergebied van Azië

DE HOEKSTIJGE KRACHT VAN CHINA ONTSTAAT HIER IN EEN GROTE REEK VAN STUW DAMMEN
Wuhan, Hankou, Shanghai

HET GEVAAR VAN OVERMORGEN?
Japan loonde in 1940-1945 een grote kracht. Indien er ooit een binding China-Japan zou ontstaan krijgt de wereld een krachtscenrum te zien van enorme omvang

DE HELFT VAN ALLE SOLDATEN IN AZIË ZIJN CHINEZEN

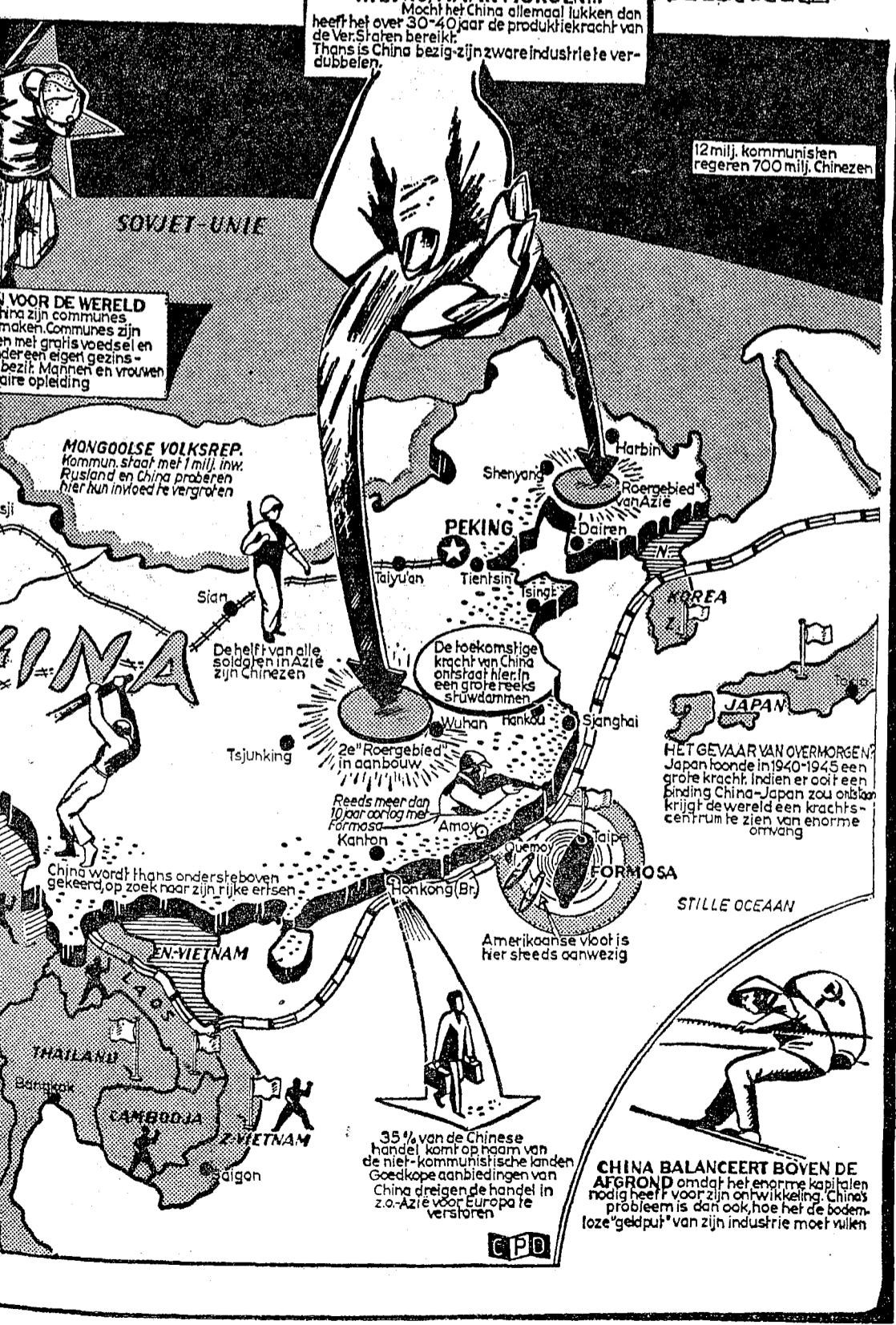
REEDS MEER DAN 10 JAAR OORLOG MET FORMOSA
Kanton, Amoy, Taip, Quemo

CHINA WORDT THANS ONDERSTEBEVEN GEKEERD, OP ZOEK NAAR ZIJN RIJKE ERFS
Hankong (Br)

AMERIKOANSE VLOOT IS HIER STEEDS AANWEZIG

35% VAN DE CHINESE HANDEL KOMT OP HAAR VAN DE NIET-KOMMUNISTISCHE LANDEN
Goedkope aanbiedingen van China dreigen de handel in z.o. Azië voor Europa te verstoren

CHINA BALANCEERT BOVEN DE AFGROOND
omdat het enorme kapitaal nodig heeft voor zijn ontwikkeling. China's probleem is dan ook hoe het de bodemloze „geldput“ van zijn industrie moet vullen

Sommige mensen in onze kring hebben er nog al wat moeite mee. Met de „éénmaking” van Europa, bedoel ik. Natuurlijk begrijpen zij wel, dat de wereld snel verandert. Even „zelfstandig” te blijven — als we vóór bijvoorbeeld vijftig jaar waren — is nu een onmogelijkheid geworden.

„Toen” hadden we een — niet zo best — „nationaal leger” bijvoorbeeld en daarmee hebben we toch onze „neutraliteit” in de eerste wereldoorlog kunnen handhaven.

Nu daargelaten of dit aan ons leger te danken was — in elk geval is het duidelijk dat dit nu niet meer gaat. Dat bleek zonneklaar in 1940!

Maar..... wat dan? Och — blijft er een andere keus over, dan te trachten ons samen met anderen staande te houden tegenover de Russische dreiging?

Maar....., dit houdt in, dat feitelijk niet meer in Den Haag besloten wordt waar en hoe onze jongens eventueel zullen moeten vechten.... maar in Fontainebleau!

Zó is het ook op economisch gebied. Vóór de oorlog konden we nog proberen met onze eigen riemen te roeien. We moesten er wel héél hard aan trekken in de crisisjaren — we gingen soms meer achterdan vooruit, maar we bleven tenslotte nog drijven

..... Tijdens de oorlog echter zónken we. Daar konden we niets aan doen. Toegegeven. Maar ondertussen lagen we op de bodem van de zee. De Amerikanen moesten er, via de Marshall-hulp, aan te pas komen om ónze en andere nationale economieën weer drijvende te maken. Dat was, zo omstreeks 1950, gelukt. We dreven weer! Maar och, wat waren onze scheepjes nog gedeukt en bemodderd — en wat waren we klein vergeleken bij de oceanreus: Amerika.

Het waren de Amerikanen zelf, die pogingen in het werk stelden ons deze kunst te leren. Ze zeiden zoets van: we willen jullie wel weer drijvende maken, op voorwaarde dat jullie je eigen kleine nationale scheepjes direct ombouwen tot één grote Europese.

Niet omdat we het zo graag wilden, maar eigenlijk omdat het niet anders kón, besloten in 1951 zes Europese landen (West-Duitsland, Frankrijk, Italië en de „Benelux”) te gaan samenwerken zó nauw als ze dit tevoren nog nooit hadden gedaan. In dat jaar werd het eerste Europese Verdrag in Parijs getekend. De „Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal” (E.G.K.S.) was opgericht.

Men had de kolen tot onderwerp van de Gemeenschap genomen, omdat die nodig zijn voor onze gehele economie. Zonder kolen (en tegenwoordig olie) kunnen de machines niet draaien en zonder staal kunnen geen machines worden gemaakt.

Door dus in de Gemeenschap kolen en staal in te brengen, had men een flinke economische ondergrond verkregen voor een zéér nauwe samenwerking tussen de landen.

Aangezien deze E.G.K.S. wel degelijk bedoeld was als een voorloper voor een, ook in staatkundige zin, verenigd Europa, begreep men, dat het zonder „regering” niet zou gaan. Er moesten besluiten kunnen worden genomen, die bindend waren voor alle aangesloten landen. M.a.w. — de nieuwe gemeenschap moest niet „intergouvernementeel” zijn — maar boven-nationaal.

De „Benelux” en de „N.A.V.O.” zijn intergouvernementele organisaties. Dat wil zeggen: op een gegeven oogenblik gaan de nationale regeringen om de conferentietafel zitten. Het nadeel hiervan is, dat in zo'n gezelschap van nationale ministers, die allen pleiten voor hun eigen nationale belangen, het nog

WAT IS ER AAN DE GANG IN EUROPA?

al eens gebeurt dat niemand over de barrière kan komen om over het nationale belang heen het belang van het geheel en dus ook het nationale belang te zien.

Nu spreekt het wel vanzelf, dat er geen enkele reden is om die „nationale ministers” nu maar eens flink van katoen te geven! Tenslotte kan het bijvoorbeeld voorkomen, dat verlaging van bepaalde invoerrechten zulke akelige gevolgen heeft voor de industrie of voor de landbouw in het eigen land, dat een minister eenvoudig „neen” moet zeggen. Wat is immers het geval? Als daardoor een economische terugslag zou worden veroorzaakt in bijvoorbeeld Nederland, dan moeten wij maar zorgen de eindjes weer aan elkaar te knopen. Dat kunnen we eenvoudig niet in de tegenwoordige wereld en dus....

En dus moet er een andere oplossing zijn. En dat is, dat de **gemeenschap** ook de gevolgen gaat dragen, als een der landen van de gemeenschap in bijzondere moeilijkheden raakt. Dit veronderstelt dus het scheppen van een boven-nationaal fonds, waaruit modernisering van de industrie, omscholing van arbeiders en/of investering van nieuwe industrieën kunnen worden bekostigd. Dit veronderstelt dus óók een boven-nationale gemeenschap.

Dat werd de E.G.K.S. Met een eigen „regering” dus (de Hoge Autoriteit). Dit is een college van negen leden — uiteraard behorende tot de naties, die de gemeenschap hebben gesloten. Zij zijn echter geen vertegenwoordigers van hun landen. Gemeenschappelijk oefenen ze een boven-nationaal gezag uit. Aan instructies van hun regeringen zijn ze niet gebonden, ze beslissen bij meerderheid van stemmen en worden gecontroleerd door een parlement.

Nu zijn kolen en staal ongetwijfeld zéér belangrijk — maar als de samenwerking zich alleen daartoe zou beperken, dan zou het Europaschip slechts een zeilboot worden. En hoe zal die nu kunnen wedijveren met een stoomschip, dat Amerika is!

Neen — wilde het mogelijk worden, dat óók in Europa een vervoer kwam als aan de andere zijde van de oceaan, dan moest er een gemeenschap komen waarin **heel** het economische leven van de zes landen was ondergebracht. Dat wil echter nog al wat zeggen! Want héél het economische leven omvat **alle** grondstoffen, **alle** produkten, de **hele** industrie, de **hele** landbouw, het **gehele** vervoer, enz.

Zoets was nog nooit vertoond en daarom waren de onderhandelingen, die in het jaar 1957 te Rome gevoerd werden, dan ook zéér moeilijk. Omdat de regeringen echter zeer goed begrepen, dat het niet anders kon, werd men het tenslotte eens: de Europese Economische Gemeenschap (E.E.G.) was geboren. Op het speciale gebied van de kernenergie besloot men tot het oprichten van een „Europese Gemeenschap voor Atoomenergie” (Euratom). Beide instellingen kregen als „regering” een Commissie.

Het „oude” parlement, dat reeds de „Hoge Autoriteit” controleerde, kreeg nu óók tot taak toezicht te houden op de „commissies”. Dit Europese Parlement zetelt in Luxemburg en telt 142 leden, waarvan 14 Nederlanders en 14 Belgen. Nog steeds zijn dit mensen, die óók zitting hebben in de nationale parlementen.

Er is echter reeds een heel plan opgesteld, om in de toekomst de leden rechtstreeks te doen kiezen door de burgers van de verschillende landen. Dat is echter niet zulk een eenvoudige zaak, omdat de kiesgerechtigde leeftijd niet alleen verschilt, maar ook de nationale kiesstelsels.

Het zal dus nog wel even duren, mede door het verzet in Frankrijk sedert De Gaulle het daar voor

het zeggen heeft, voordat we naar het stembureau moeten om rechtstreeks onze afgevaardigden voor het Europese Parlement te kiezen.

Wat wilde men nu met deze gemeenschappen bereiken? We zouden, als we het héél kort samenvatten, kunnen zeggen, „een voortdurende verbetering van de levensomstandigheden”.

Een beetje uitvoeriger: allereerst, dat de handel tussen de landen vrijer wordt. Op het ogenblik dat het E.E.G.-verdrag gesloten werd moesten er in alle landen aan de grens invoerrechten worden betaald op iets dat uit een ander land kwam.

Men was van mening, dat de E.E.G.-landen zoets als een nieuw „land” moesten worden — en binnen een land bestaan nu eenmaal geen tolmuren. Wel zouden er aan de buitengrenzen van de gemeenschap invoerrechten worden geheven op goederen, die worden ingevoerd uit landen buiten de gemeenschap. Maar dan volgens één tarief: het z.g. gemeenschappelijk buitentarief. Behalve goederen zouden echter ook personen ongehinderd elke grens binnen de gemeenschap moeten kunnen passeren en in een ander land gaan werken.

Men zag in Rome heel goed, dat dit niet allemaal ineens kon. Daarom besloten de ministers dan ook, dat in 1958 de eerste fase zou ingaan en op 1 januari 1962 de tweede. De eerste drie jaar zou men dan eerst proberen de tariefmuren voor de industrie-producten zoveel mogelijk af te breken, om in de tweede fase te komen tot een gemeenschappelijk beleid inzake landbouw en vervoer.

Het ging, gedurende de eerste etappe eigenlijk boven verwachting goed. Met name de Franse industrie zag in 1957 tegen de Europese Gemeenschap op, als tegen een berg. De prijzen in Frankrijk lagen 20 tot 30 procent hoger dan in Duitsland. Het eindresultaat was echter, dat in 1960 de export zéér sterk gestegen was... met als voornaamste klant Duitsland.

Eenzelfde welvaartsstijging deed zich voor in andere landen der gemeenschap. Zo groot was het succes, dat Engeland begon te begrijpen, dat het eenvoudig niet afzijdig zou kunnen blijven staan. Het vroeg te mogen onderhandelen over toelating! En enige dagen geleden zei president Kennedy, dat hij voor Amerika veel heil verwachtte van een nauw samengaan met de E.E.G.

Alles zou er echter van afhangen of het mogelijk zou blijken, over te gaan tot de tweede fase. En dat was heel moeilijk.

Want nu ging het om de landbouw en dat is een lastige zaak. In elk land is de landbouw eigenlijk altijd het voorwerp van bescherming geweest. Dat was mogelijk, door aan de nationale grens de landbouwprodukten van andere landen tegen te houden. Als die grens nu echter wegvalt.....

In december van verleden jaar hebben de ministers vergaderd. Maar tot overeenstemming kwamen zij niet. En dus kon op 1 januari j.l. de 2e etappe niet beginnen. Zou tenslotte toch nog alles mislukken?

In januari van dit jaar kwamen zij, misschien wel met de moed der wanhoop, weer bijeen. En — na een laatste monstervergadering van 20 uur aan één stuk, werd in de nacht van zaterdag op zondag tenslotte het akkoord bereikt.

Natuurlijk is de bereikte „oplossing” niet ideaal — vanzelfsprekend moest gewerkt worden met „compromissen”. Maar de hoofzaak is — dat het zo hoopvol begonnen proces van liberalisatie kan doorgaan, En dat is tenminste één lichtpunt aan een overigens tamelijk donkere hemel. Gr.

PUROL in huis!

Bij brand- en snijwonden, Pijnlijke kloven, Ruwe handen, Schrale huid.

Vertrouwensadressen voor eigen kring
in het Westland

Bestel bij Van der Wel

Meststoffen — Gereedschappen — Bestrijdingsmiddelen
Verpakkingsartikelen

PRIMA KWALITEIT — SNELLE LEVERING

GEESTWEG 36 — NAALDWIJK — TELEFOON 01740-5549

H. HORTENSIUS & ZOON METSELAARS en AANNEMERS
Bevelen zich beleeft aan voor alle voorkomende werkzaamheden

NIEUWBOUW - VERBOUW - BETONWERK
EN VERDERE REPARATIE

STOKDIJKKADE 100 — NAALDWIJK
Telefoon 01740 - 48 08

Voor: Tricotages - Lingerie en Kousen

Drukkerij - Papierhandel
DE OLDEHOVE

J. VAN ESSEN
NAALDWIJK - Postbus 23 - TELEFOON 01740-4056

Uw drukker voor handel en industrie
Gaarne staan wij u met modellen en offerte ten dienste.
Ook uw adres voor doorslagpapier, cyclostypapier enz

VLAARDINGEN

Firma A. van Roon

Speciaal adres voor
watersport- en kampeerartikelen

WESTHAVENKADE 61 - TELEFOON 3492 en 5792

Assurantiekantoor L. G. Borsboom

Telefoon 3754 — Binnensingel 211

Rijkserkenning in groep A voor
makelaars en assurantiebezorgers

DORDRECHT

VOOR UW KOLEN EN OLIE

HUISBRAND OF INDUSTRIE

ZWIJNDRECHTSCHERE VEREENIGDE
BRANDSTOFFENHANDEL

ZWIJNDRECHT, Ringdijk 650, Telefoon 25295 en 5926

Gebruikt u veel enveloppen?

Zend dan uw volgende aanvraag aan

DRUKKERIJ J. DE LONGTE

DORDRECHT - TELEFOON (01850) 4432

AMSTERDAM

GEZOND, GEZELLIG EN 'T GOEDKOOPST
is het stoken met de kolen van de

FIRMA S. DOGGER Hzn.

SCHINKELKADE 14 - TELEFOON 72 25 16

ANTRACIET

BRECHCOKES en OLIE voor centrale verwarming

Alle VERZEKERINGEN, financiering en hypotheeken
(eventueel zonder aflossen)

HERNGREEN's Assurantiekantoor

OKEGHEMSTRAAT 20 - AMSTERDAM - TELEFOON 72 88 25

G. W. GRUPPEN

Aannemersbedrijf

SPAARNDAMMERDIJK 388 — TEL. 80533 — AMSTERDAM

J. SEEDER c.v.

Commissionairs in effecten

AMSTERDAM-C. WETERINGSCHANS 124

Telefoon kantoor 30610-65414 — Telefoon beurs 244666-244679

Privé: C. Vink, Dr. Schaepmanlaan 27, Bussum, tel. 02959-19507

Eén week wereldnieuws in vogelvlucht

- Door het Nederlands-Indonesische zeegevecht de pijnlijkste gebeurtenis van deze week te noemen, doen wij niets af aan ons respect voor onze marine, die haar plicht op bekwame en moedige wijze bij de Etna-baai vervulde. Het is een duidelijk teken, dat de Nederlandse bereidheid tot een gesprek met Indonesië niets te maken heeft met een Jan Salie-geest. Uit de verklaringen van Indonesische krijgsgevangenen blijkt de opzet van een landing op Nieuw-Guinea duidelijker dan uit de sprookjes, die Djakarta naar de V.N. zendt als aanklager van ons land. Politiek gezien is het alleszins te betreuren, dat tot een verdedigende actie wel moest worden overgegaan. De schuld hiervan ligt echter geheel bij Indonesië, dat toch al geen serieuze behoefte aan een conferentietafel liet blijken. Of mag het gesprek tussen Nederlanders en Indonesiërs op 12 januari te Brussel gehouden, als een eerste bescheiden stap in die richting worden gezien? Het zou te begrijpen zijn, want Soekarno kan in eigen land wel eens klem komen te zitten. Hij heeft van de Indonesische communistische partij meer „steun” te verwachten dan hem lief zal zijn. Deze partij verklaarde zich opens pro-Albanië. Dat betekent, dat zij zich voor Rood-China (en dus in feite tegen Rusland) uitsprak. De Indonesische ambassadeur in Canada, Palar (ex-lid van de Tweede Kamer) verklaarde daags daarop, dat Indonesië Chinese steun — of zelfs „hulp van de duivel” — zou aanvaarden. Zijn land- en ambtgenoot in Australië dacht diezelfde dag echter, dat een diplomatieke oplossing nog wel mogelijk zou zijn. En een derde bestanddeel aan dit rookgordijn toevoegend, verklaarde de Indonesische zaakgelastigde te Londen, dat Rood-Chinese hulp slechts zal worden aanvaard, nadat het Westen Nederland steun heeft geboden. Zoekt u het nu maar uit. Is er nog wel een psychologische verklaring te geven voor het feit, dat Nederlanders na de aanslag op Makassar werden gearresteerd, het wordt wel heel moeilijk om uit te leggen waarom nu ook vooraanstaande Indonesiërs als oud-premier Soetan Sjahir en de oud-premier van de voormalige deelstaat Oost-Indonesië, Anak Agoeng, na het zeegevecht plotseling moesten worden aangehouden. Zo wordt de door Soekarno toegezegde wraak gekoeld op diens vroegere medewerkers. Het moet ook Oe Thant van de V.N. en de overige (Amerikaanse) bemiddelaars wel gaan duizelen, als zij nagaan hoe de stukken binnen Indonesië nu precies liggen. Soekarno heeft daar nog de macht, maar hoever reiken de door hem blijkbaar zo zeer gevreesde invloeden, die mede zijn beleid bepalen?
- Het beste bericht van deze week was dat over de E.E.G., wier ministerraad — eindelijk — tot het in

gang zetten van de tweede fase besloten. Het was op het nippertje, maar men is gelukkig niet om de belangrijkste barrière, een Europees landbouwbeleid, heen blijven lopen als een kat om de hete brei. In de zes landen van het Europese Economische Gemeenschap zal men in de komende tijd nog wel ervaren, wat dit besluit betekent, doch de Europese samenwerking is niet in duigen gevallen. Hoe belangrijk dat is, wordt elders in dit blad nog eens uitgelegd. Over een extra-verlaging van de douanetarieven met 10% zal nu op korte termijn (vanaf 9 februari) kunnen worden beslist. Ook bij de toetredings-onderhandelingen met Engeland en Denemarken, weet men nu waar men aan toe is.

- Niet alleen West-Europa, ook Amerika hield de „slijtage-slag” te Brussel nauwgezet in het oog. President Kennedy heeft in zijn jongste „troonrede” (the state of the Union) ondubbelzinnig laten blijken, dat hij de Euromarkt ziet als de „grootste uitdaging (aan Amerika) van alle”. Hij wil de Amerikaanse economie met die van de E.E.G. in de pas brengen en vroeg zijn parlement machtiging om in vijf jaar tijds de tariefmuur tussen de „States” en de E.E.G. te mogen slechten. Een voorproefje is de voorgenomen verlaging der tarieven per 1 juli a.s. tussen de E.E.G. en Engeland en Amerika.

- Kongo bleef een hele week lang op het goede pad. En dat betekent iets. Gizenga heeft dat gemerkt. De ongehoorzaamheid van zijn gendarmen, die zijn vroegere medestander, Generaal Loendoela, niet wilden arresteren, leidde tot een bloedig gevecht rond de ambtswoning te Stanleystad. Toen Gizenga's mannen en gewapende kwajongens bakzeil moesten halen, vroeg de verslagen leider nog verwaand aan premier Adoela, nu zijn residentie te Leopoldstad maar in orde te laten maken, want „meneer” was van plan als vice-premier terug te keren. Doch zijn hoge sprongen waren gedaan. Hij kreeg huisarrest te Stanleystad, alsmede zijn ontslag als vice-premier. Hoe gevaarlijk de nog rondzwervende horden van de rode erfgenaam van Loemoemba echter nog kunnen zijn, ervoeren 18 of 19 missionarissen, die in Kongola vermoord werden.

- Het Katangaanse parlement keurde — in hoofdlijnen (want ook in Afrika is „gezichtsverlies” een ernstige zaak) het „capitulatie-akkoord” tussen Tsjombe en Adoela goed. Dat Katanga in het gareel werd gebracht (voor hoe lang?) zonder dat 't geheel verslagen behoefde te worden, blijkt uit het feit, dat nog deze week V.N.-militairen door Tsjombe's gendarmen werden vrijgelaten.

- Het vervelende Laotische driemanschap, de ruzie-makende en zich in luxe badende prinses komen weer eens naar Genève om over hun geschil te praten. Meer niet, aldus premier prins Boen Oem, want tot een knieval voor de beide anderen is hij niet meer bereid. Duidt dit op een stabiliserende ontwikkeling in het zo lang chaotische Laos?

- Finlands president Urho Kekkonen kan zeker zijn van zijn herverkiezing als president op 15 februari. Hij heeft zelfs zijn communistische tegenkandidaat (er zijn veel communisten in Finland) ver achter zich gelaten. Gelet op de kort geleden bereikte resultaten in het gesprek met Rusland, zal deze herverkiezing door geheel Scandinavië met instemming worden begroet. SI.

VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN

Landbouwwerktuigen- en
machinefabriek

H. VISSERS N.V. — NIEUW-VENNEP
Telefoon 02546-444 (4 lijnen)

DRUKKERIJ WED. G. VAN SOEST N.V.

AMSTERDAM

SINGEL 52-54

AVIA huisbrandolie

Firma G. H. VAN LEEUWEN

VEENENDAAL

TELEFOON 08385-2414

Spaarbank voor Protestants Nederland

Kromme Nieuwe Gracht 8-10 - UTRECHT
Telefoon 030 22241-22242 - Gtr. 156.000

RENTEVERGOEDING 3 1/4%

ongeacht de grootte van het saldo-tegoed.
Alle spaarregelingen:

JEUGDSPAARWET
AMBTENARENSPAARREGELING
BEDRIJFSSPAREN
SCHOOLSPAREN

Reeds in vele plaatsen een correspondentschap gevestigd.
Wij verstrekken u gaarne alle gewenste inlichtingen ook over
ons Beleggingsfonds voor Protestants Nederland.

„MIEDEMA” landbouwwagens

„MIETRA” transporteurs enz.

Vraagt vrijblijvend telefonisch, schriftelijk, of
persoonlijk inlichtingen. of brengt een bezoek
aan ons bedrijf.

L. S. MIEDEMA

Landbouwwerktuigenfabriek N.V.
WINSUM — FRIESLAND — TELEF. 05173-241*

Bronchiletten

Hoestdrank in tabletvorm.95ct

Spaar
de waardevolle
rode
Leeuwenzegel

WAJANG

plantenmargarine

bereid met een
natuurzuiver
anti-spatmiddel

U kunt niet alles hebben...

...maar u hoeft uzelf ook niet tekort te doen!

- U bent lid van de Anti-Revolutionaire Partij.
- Daardoor hebt u alle recht te weten hoe en waarom allerlei beslissingen binnen onze partij genomen worden en welke standpunten onze vertegenwoordigers innemen ten aanzien van tal van vraagstukken die in de politiek spelen.
- Daardoor hebt u alle recht uw stem te laten horen bij het stellen van kandidaten voor verkiezingen van Kamers, raden en Staten.
- U bent volwaardig lid — en daarom hoeft u er ook geen genoeg mee te nemen dat u maar éénmaal per maand dit contactorgaan van onze partij, „A.R. Post” in huis krijgt.
- Want u hebt recht op meer.
- U hebt er recht op, net als zovele duizenden andere leden van onze partij, iedere week kundig en duidelijk te worden ingelicht over alles wat er in onze partij en in de binnen- en buitenlandse politiek van ons land omgaat.
- U hebt recht op het weekblad van de Anti-Revolutionaire Partij, op het wekelijks 12 pagina's tellende blad Nederlandse Gedachten.
- Maar van dat recht gebruik! De prijs van f 3,25 per halfjaar kan en mag geen bezwaar zijn. Terwille van twaalfeneenhalve cent per week wilt u toch van uw recht geen afstand doen!
- Maar doe het liever vandaag dan morgen. Morgen bent u het misschien weer vergeten. Doe het maar ineens.

N.V. Rederij en Haringhandel

Import — Export

N. Parlevliet Jr.

KATWIJK AAN ZEE

Postbus 15 - Telefoon kantoor 3444
Buiten kantooruren 2092 — 2283

RIJWIELREKKEN

(overdekt en onoverdekt)

In 20 verschillende modellen

Vraagt folder A.P.

RIJWIELREKKEN-INDUSTRIE

FALCO

AMBTSTRAAT 15 — ALMELO
Telefoon 05490-4323

Uw adres voor

DIRECTIEKETEN
BARAKKEN
SCHOLEN
ZOMERHUISJES
enz. enz.

Firma Gebr. Timmer

Houtbouw - Giessendam - Tel. 2062

BON

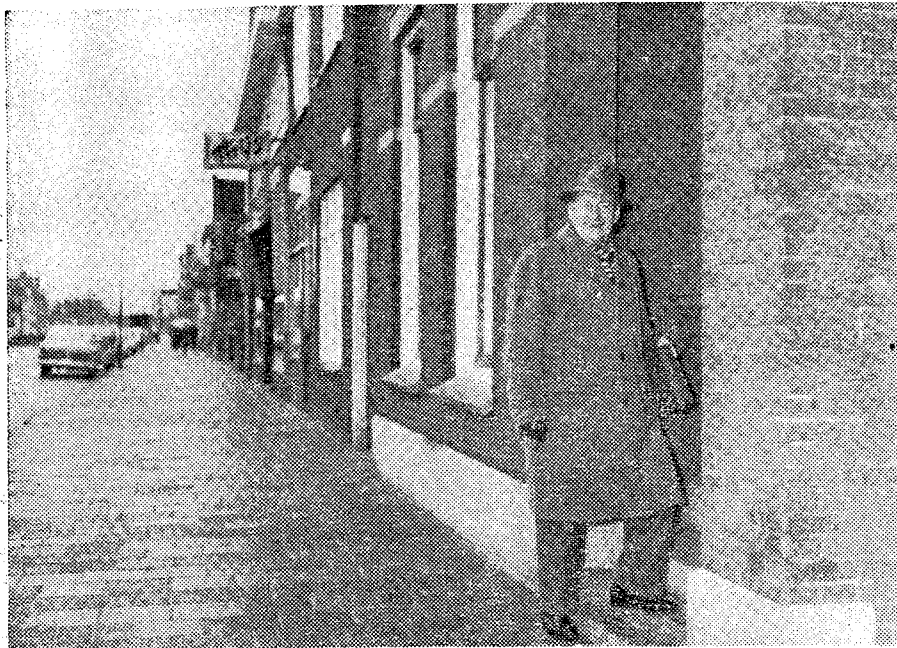
Verzoeken als abonnee op NEDERLANDSE GEDACHTEN te noteren

NAAM: _____

Adres: _____

Woonplaats: _____

Opzenden aan de AMINISTRATIE van NEDERLANDSE GEDACHTEN,
Dr. Kuyperstraat 3 te 's-Gravenhage.
Abonnementsprijs f 3.25 per half jaar.

★ De heer C. Munk heeft een groot aandeel in de „Eén op Tien“-activiteiten te Hoogeveen. Hier ziet u hem „op pad“.

HOOGVEEEN

Bij de jaarwisseling 1961—1962 schreef de A.R. Kiesvereniging te Hoogeveen haar 80ste nieuwe lid in, gerekend vanaf het nieuwe vergaderseizoen. Daarmee heeft deze kiesvereniging ook het landelijk doel n.l. 1 nieuw lid op 10 leden, overschreden.

De actie gaat door, daar het plaatselijk streefcijfer op 120 gesteld is. Door een reorganisatie, nu enkele jaren geleden, is deze grote K.V. in de kom der gemeente Hoogeveen (er zijn nog meer A.R. K.V.'s in de burgerlijke gemeente Hoogeveen t.w. Alteveer, Nieuweroord, Hollandscheveld en Elim) wat het ledenwerven, verhoging van de contributie, folderverdeling — voor zover dat niet centraal gebeurt — en de bezorging bij de leden van eventuele convocaties van ledenvergaderingen der K.V., betreft, gesplitst in een aantal secties.

Zo telt de K.V. 13 secties, alsmede een aparte commissie voor schippersaangelegenheden o.l.v. de oud-schipper de heer W. Koster Pzn en een pas ingestelde commissie voor jeugdcontacten o.l.v. de heer C. Jelgerhuis, hoofd ener school.

De secretaris van de kiesvereniging onderhoudt nauwe contacten met de sectiebesturen, maar inzonderheid wel met de sectiesecretarissen.

Daarbij wordt hij trouw terzijde gestaan door de heer C. Munk, oud-hoofd ener bijz. school te Oldekerk, die het centrale ledenregister beheert en de mutaties doorgeeft aan het bureau van het C.C. te Den Haag.

Het bestuur heeft alle medewerkers uitgenodigd voor een vergadering op 13 februari a.s., 's avonds 8 uur in zaal Rump.

Verwacht wordt dat tegen die dag het 100ste nieuwe lid wordt ingeschreven.

ZO DOET MEN DAT VROOMSHOOP

De A.R. Kiesvereniging „Nederland & Oranje“ boekte in het jaar 1961 een winst van 78 nieuwe leden. Dank zij het werk van de propagandacommissie, werd dit prachtig resultaat bereikt. In het bijzonder de grote activiteit van de heer S. van der Vinne (2de voorz. propagandacomm.) gaf de grote stoot aan dit werk. Hij trok in zijn eentje er op uit en wist 32 nieuwe leden te winnen. Daarna beraamde hij samen met de secretaris van de K.V. een plan om een actie te ondernemen voor het winnen van damesleden. In samenwerking met de heer J. de Vries (secr.) wist hij nogmaals 31 nieuwe leden te winnen, hoofdzakelijk damesleden.

De propagandacommissie heeft tot taak, a. het innen van de contributie, (Iedere propagandist heeft een wijk), b. het opwekken van de leden om de ledenvergadering te bezoeken, c. nieuwe leden te winnen, d. verspreiding van lectuur,

★ De heer R. Groenedijk is de centrale figuur bij de ledenverving voor de K.V. te Zeist.

Zijn activiteiten beperken zich niet tot een bepaalde actie gedurende enkele maanden. Hij is voortdurend op pad. Regelmatig komen de resultaten daarvan op ons bureau binnen.

Daarom maken wij met veel waardering van zijn werk melding.

tevens het stimuleren van de leden, om zich te abonneren op Nederlandse Gedachten, e. de voorbereiding van verkiezingswerkzaamheden.

RUIM 3500 NIEUWE LEDEN

HIERONDER ziet u de namen van de kiesverenigingen, die tijdens of zeer kort voor de actie „Eén op tien“ nieuwe leden op het partijbureau hebben aangemeld. Een tussenbalans.

Het is thans de stand per 12 januari j.l., die u aantreft. Het totaal is inmiddels alweer met meer dan 100 nieuwe aanmeldingen gegroeid, zodat de werkelijke oogst zich tussen de 3500 en de 4.000 nieuwe leden bevindt.

Dit is een prachtig resultaat.

De onderstaande publikatie is reeds in Nederlandse Gedachten van 30 december aangekondigd. Wij hopen in Nederlandse Gedachten en in A.R. Post van 17 februari opnieuw de toestand te kunnen weergeven.

Het hangt van u en uw kiesvereniging af of dan een nog aanzienlijk hoger eindresultaat is bereikt.

De kiesverenigingen, die voor het eerst of opnieuw in die reeks vermeld willen worden, moeten hun resultaten uiterlijk zaterdag 10 februari aan ons bureau hebben gemeld.

Het weergeven van een reeks winnende kiesverenigingen heeft uiteraard ook zijn schaduwkanten. Hoezeer wij ook met het voorlopig resultaat en met de kiesverenigingen die dit mogelijk maakten verheugd zijn, toch is het zo, dat sommige kiesverenigingen in onderstaande reeks ongenoemd bleven, hoewel ook zij een erepalm verdienen. Dat zijn de kiesverenigingen, die zo regelmatig en zo intensief leden werven, dat tijdens een nationale ledenwerf-campagne alle gras in hun tuintje al weggemaaid is. In de loop van de laatste jaren noemden wij al velen van hen in de rubriek „Partij in Actie“.

De bestuursleden van die kiesverenigingen zullen er begrip voor hebben, dat wij ons bij de weergave hieronder moesten beperken tot de resultaten van de actie „Eén op tien“. De lezers weten, dat indien hun kiesvereniging hieronder niet vermeld staat, dit geen oneervolle zaak is. Het tegendeel kan het geval zijn.

Men vindt achter sommige plaatsnamen tussen haakjes de resultaten van de ledenwerfactie, die de A.R. Vrouwenafdeling Friesland (ARVA) in het begin van het vorig jaar hield. De resultaten daarvan worden van deze actie gescheiden gehouden, doch wel in het totaal eindcijfer begrepen. Wij meenden, dat dit billijk is ten opzichte van de zeer actieve ARVA-Friesland. Natuurlijk is het gelukkig zo, dat de andere winstcijfers niet alleen betrekking hebben op nieuwe mannelijke leden. Alom worden ook nieuwe vrouwelijke leden geworven. Dit is een verheugend teken.

4 nieuwe leden

Amersfoort, Balkbrug, Beetsterzwaag, Bovensmilde, Breda, Delfzijl, Dubbel-dam, Eibergen, Eindhoven-Stratum, Godlinze-Losdorp, Haarlem-Mackay, Hilversum V, Huizen N.H., Linschoten, Meliskerke, Mijsheerenland, St. Pancras, Rheden-de Steeg, Roosendaal, Santpoort, Soest, Utrecht-Zuid, Zwolle-Assendorp.

5 nieuwe leden

Almelo, Amsterdam-Suriname, Bennekom, Dirksdorp, Driessum-Wouterswoude; 's-Gravenhage Zuid II Laakkwartier-Spoorwijk, 's-Gravenhage Stadh.kw. Benoordenhout, 's-Gravenhage 18 (Bouwlust), 's-Gravenmoer, Haarlemmermeer, Bennebroekerweg, Hoek, Hoorn, Kantens, Kornhorn, Leidschendam, Meerkerk, Monster, Rottevalle, Schoonhoven, Stadskanaal-Af-draai, Suawoude (ARVA Friesland 19), Utrecht Noord-Oost, Venendaal, Vlagtwedde, IJsselstein, Zwagerveen (ARVA Friesland 46).

6 nieuwe leden

Amsterdam-Nieuwendam, Apeldoorn-West, Apeldoorn-Zuid, Appingedam, Boerakker, Borger, 's-Gravenhage West III, Klazinaveen, Krommenie, Oegstgeest, Putten, Rotterdam V, St. Anna Parochie (ARVA Friesland 20), Stolwijk, Terschelling (Oost en West), Utrecht-Zuilen, Winterswijk.

7 nieuwe leden

St. Laurens, Oostkapelle, Rotterdam III, Rijswijk III, Voorburg-Centrum/West, Vries, Zuidwolde Dr.

8 nieuwe leden

's-Gravenhage-Morgenstond, Kommerzijl, Oenkerk, Roden, Rotterdam XX, Souburg (Oost en West), Vlaardingen-Oost.

9 nieuwe leden

Beetgumermolen (ARVA Friesland 17), Deventer, Dordrecht I, Emmeloord, Gramsbergen, Hardinxveld-Giesendam, Heerlen, Holwerd, Marrum, Middelburg-zuid, Stadskanaal-Onstwedde, Uithuizen, Westbroek-Achtthhoven.

10 nieuwe leden

Bant, Bergentheim, Dalflen, Doetinchem, Driebergen, 's-Gravenzande, Heerjansdam, Hoofddorp, Nieuwer Amstel-Zuid, Schoonoord, Zutphen, Zwartsluis.

11 nieuwe leden

Barneveld, Emmen-Zuid, Enkhuizen, Enschede-Noord, Gorinchem, De Lier, Meppel, Oosterbeek, Smilde.

12 nieuwe leden

Burum, Culemborg, Ezinge, Giessenburg, Goes, Meeuwen, Drongelen en Babiloniënbroek, Rijsburg, Vlaardingen-West.

13 nieuwe leden

Abcoude, Baarn, De Bilt, Groningen, Nieuw-Vennep, Rotterdam 8c, Uithuizermeeden, Ureterp.

14 nieuwe leden

Ede, Harlingen, Joure, Kollum (ARVA Friesland 40), Oostvoorne, Sneek (ARVA Friesland 86), IJmuiden-West, Zwanenburg.

15 nieuwe leden

Bennebroek, Hilversum IV, Naarden, Rotterdam XXII, Zwijndrecht-Oost.

16 nieuwe leden

Alblasserdam, Harkema-Opeinde (ARVA Friesland 2), Honselersdijk, Scheveningen-dorp, Vlissingen.

17 nieuwe leden

Amsterdam-Noord III, Bodegraven, Edam.

18 nieuwe leden

Assen, Bilthoven, Delft-Zuid, Zoetermeer.

19 nieuwe leden

Donkerbroek (ARVA Friesland 19), Emmen-Noord, Helpman, Waskemeer.

20 nieuwe leden

Balk, Sassenheim.

21 nieuwe leden

Gouda, Wilnis, Woerden.

22 nieuwe leden

Arnhem, Veendam.

25 nieuwe leden

Haarlem-Dr. H. Bavink, Leeuwarden-West (ARVA-Friesland 8).

26 en meer nieuwe leden

Rotterdam VIIIa (26), Weesp (28), Kampen (30), Papendrecht (30), Rotterdam VI (31), Waddinxveen (32), Dordrecht II (33), Drachten (33) (ARVA Friesland 54), Bergum (35) (ARVA Friesland 16), Urk (36), Aaltdorp (37), Naaldwijk (44), Oosterwolde (44) (ARVA Friesland 22), Rotterdam IV (59), Vroomshoop (78), Zeist (85), Hoogeveen (86).

Hierboven hebben wij reeds weergegeven, dat er in diverse genoemde plaatsen ook resultaten van de ARVA-actie zijn geboekt. Omdat er ook Friese kiesverenigingen zijn, die in het begin van 1961 wel mooie ARVA-resultaten meldden, doch tot op dit ogenblik nog niet 4 of meer nieuwe leden in het kader van de actie „Eén op tien“ rapporteerden, menen wij goed te doen die kiesverenigingen eveneens te noemen. Men vindt hieronder hun namen, alsmede het resultaat van de ARVA-actie in hun gebied.

Schettens (5), Hoornsterzwaag (6), Schraard (7), Veenwouden (9), Drogendam (10), Oudega (Wijmbr.) (14), Berlikum (16), Makkum (17), Heerenveen (19), Lollum (20), Dokkum (23), Nij Altoenae (25), Witmarsum (26), Huizum (28), Twijzelerheide (28), Boxum (33), Lemmer (56), Franeker (82).

Het eind-totaal was dus op 12 januari j.l. 3364 nieuwe leden.

Dit is verheugend, maar het is nog niet genoeg.

Daarom zouden wij tot alle kiesverenigingen willen zeggen: **Zorgt dat u er in Nederlandse Gedachten/A.R. Post d.d. 17 februari a.s. bij bent. Voor het eerst of opnieuw!**

Het Centraal Comité en de gehele partij rekenen op die medewerking. Sterkte bij de activiteiten en zegen op dat werk gewenst!

Bij de foto: Een gedeelte van bestuur en propagandacommissie K.V. Vroomshoop bijeen i.v.m. de ledenwerfactie en de voorbereiding van de a.s. verkiezingen. Zittend van links naar rechts de heren: W. Kolkman, D. Melenberg, E. Wittenberg, H. Veldman (voorz. K.V.) S. v. d. Vinne, R. H. Kremer, J. v. d. Woude (voorz. propagandacomm.) J. de Vries (secr. K.V.) en J. H. v. Laar. Staande van links naar rechts de heren: R. Koster, H. Snippe, J. Reiling, J. B. Mulder (penningm. K.V.) S. v. Dijk, J. Kooi (secr. propagandacomm.) en K. Bossenbroek.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

DE ZWAARDMAGT

DE overheidsmacht is van alle andere aardse machten wezenlijk onderscheiden, doordat zij zwaardmacht is.

Allerlei personen en lichamen kunnen macht uitoefenen, economische macht b.v. De macht van een groot concern kan een gevaarlijke macht zijn. Maar binnen de grenzen van de staat heeft alleen de overheid de zwaardmacht. Zij komt met de sterke arm. Zij heeft de beschikking over de gewapende macht. Zij kan de orde handhaven met de machtsmiddelen, die haar ten dienste staan, met de sabels van de politie, met de karabijnen van de marechaussee, met de kanonnen van het leger. Zij kan degene, die tegen de wet ingaat, straffen aan lijf en leven. Dat is haar zwaardmacht.

De overheid staat in dienst van God, u ten goede. Maar indien gij kwaad doet, wees dan bevreesd; want zij draagt het zwaard niet tevergeefs; zij staat immers in den dienst van God, als toornende wreekster voor hem, die kwaad bedrijft. Daarom is het nodig, zich te onderwerpen, niet slechts om den toorn, maar ook om des gewetens wil. Rom. XIII : 4 en 5.

Dit is het charter van de overheid. Hier leert de Bijbel ons, wat de zwaardmacht betekent. Het is het exclusieve recht der overheid, om met geweld te dwingen, tot het uiterste te dwingen. Het wordt ook in onze confessie beleden.

Terecht heeft wijlen Prof. Victor Rutgers er op gewezen, dat dit recht ook weerklank vindt in de consciëntie van alle volken. Het is een zeldzaamheid, wanneer iemand kiest voor het anarchisme en dus het recht van de overheid om door haar macht te dwingen ontkent. Het besef, dat de overheid met deze uiterste dwangbevoegdheid noodzakelijk is, leeft zo sterk in het rechtsbesef van de mensen, dat sommigen in hun staatstheorie het charter van het overheidsgezag menen te kunnen vinden in het volksgeweten. Wij ontkennen dat. Wij zeggen, dat alleen het Woord van God ons zegt, wat de zwaardmacht betekent en hoe de overheid de beschikking over die macht heeft gekregen.

DEZE zwaardmacht dient niet alleen om te dwingen, om de ongebondenheid tegen te gaan, maar ook om te beschermen. Daarom is het begrijpelijke, dat hier soms een verschuiving is in de beeldspraak. Dan handelt men niet meer over het zwaard, maar over het schild der overheid. Zij beschermt de zwakken, de weerlozen. Zij komt de verdrukten te hulp. Dat is een van de schoonste elementen uit de koningspsalm, uit psalm 72:

Voorwaar, hij zal den arme redden, die om hulp roept, den ellendige, en wie geen helper heeft; Hij zal zich ontfermen over den geringe en den arme, Hij zal de zielen der armen verlossen. Van druk en geweld zal Hij hun leven bevrijden. Hun bloed zal kostbaar zijn in Zijn oog.

ZO heeft de onderdaan de zwaardmacht niet alleen te vrezen, hij mag er ook op rekenen. Hij weet, dat de overheid verplicht is, hem in het gevaar te hulp te komen tegen de overweldiger.

En die zwaardmacht heeft niet alleen betrekking op het handhaven van de binnenlandse orde en veiligheid. Zij betekent ook, dat het gewapend verzet tegen de aanrander van buiten voor de overheid plichtmatig is. Wanneer het uitheems geweld de onderdanen des rijks bedreigt, dan mag de overheid zich niet schuldig maken aan plichtsverzuim. Niet de tegenstelling tussen flinkheid en défaitisme is hier beslissend, maar die tussen plichtsverzuim en plichtsbetrachting.

ONZE grondwet spreekt hier een duidelijke taal. Bij de inhuldiging van de Koning legt deze de eed af.

„Ik zweer, dat Ik de onafhankelijkheid en het grondgebied van de Staat met al Mijn vermogen zal verdedigen en bewaren; dat Ik de algemene en bijzondere vrijheid en de rechten van al Mijn onderdanen zal beschermen.....

AL Mijn onderdanen, daar zijn de Papoea's onder begrepen. Geen enkele Anti-Revolutionair zal dat ontkennen. 1)

DE overheid wordt gediend en gehoorzaamd en zij kan tot die gehoorzaamheid dwingen. Maar zij is zelve dienaar van Gods. Dat wil zeggen dat zij de zwaardmacht gebruikt als een macht, waarmede zij dient. En wanneer zij inderdaad als dienaar van Gods optreedt, dan dient zij het recht. Dat is het wezenlijke van het „u ten goede“, dat het recht wordt gehandhaafd en beschermd.

Daarom slaan wij nog eenmaal psalm 72 op:

Hij richtte uw volk met gerechtigheid, uw ellendigen met recht. Hij verschafte recht den ellendigen des volks.....

Toen bij de debatten rondom Nieuw-Guinea-vraagstuk ook de zwaardmacht van de overheid werd genoemd, scheen dat sommigen een wat vreemd en buitengewoon geval. Maar dat is het niet. Het is een herinnering aan wat de Heilige Schrift ons leert aangaande het ambt der overheid.

1) Artikel 1 van de grondwet voor het Koninkrijk der Nederlanden luidt: Het grondgebied van het Koninkrijk der Nederlanden omvat Nederland, Suriname, de Nederlandse Antillen en Nederlands Nieuw-Guinea.

Attentie

* BELANGRIJKE
MEDEDELINGEN IN
VERBAND MET
DE KOMENDE
VERKIEZINGEN
OP PAGINA 5.

* * Inzet van * de strijd

Het is een verschijnsel waaraan wij in Nederland al lang gewend zijn, dat de nationale politiek de inzet vormt van de Provinciale Statenverkiezingen. Wie mocht menen, dat dit in 1962 anders zou zijn, komt bedrogen uit. Natuurlijk zullen ook regionale en provinciale problemen in de komende campagne aan de orde komen. Dat is zelfs toe te juichen, want de nationale politiek wordt niet „gemaakt“ door hen, die herkozen of voor het eerst in de Staten gekozen moeten worden. Het bevordert dus de zuiverheid van de strijd, indien ook de zaken waarvoor zij verantwoordelijkheid (gaan) dragen de inzet van de stembusstrijd vormen.

Intussen is duidelijk geworden, dat de P.v.d.A. aan dit laatste weinig medewerking zal verlenen. Op het verkiezingscongres van jl. zaterdag te Arnhem heeft mr. J. A. W. Burger de aanval geopend. Als oppositiepartij wil de P.v.d.A. alles op alles zetten om zoveel mogelijk kiezers bij de stembus van 28 maart a.s. ja en amen te doen zeggen op het beleid van haar Kamer fractie.

Twee aanval-spitsen worden reeds duidelijk zichtbaar. De eerste is het Nieuw-Guinea-beleid van het kabinet en de niet-socialistische meerderheid in de Kamer. De P.v.d.A. wil de, wat zij ziet als de ontwikkeling der dingen, vóór zijn. Daarom worden Nieuw-Guinea en de Papoea's opnieuw „te koop“ of desnoods gratis aan Indonesië aangeboden. Die P.v.d.A. hoopt later te kunnen zeggen: zie je wel, ik heb het altijd zo gezien en zo gewild. De P.v.d.A. praat en denkt niet over de Papoea's en wat zij als hun toekomst begeren. De kwestie-Nieuw-Guinea is voor de P.v.d.A. een stembus-object! Het Nederlandse volk mag daar niet intrappen.

De tweede aanval is de kwestie der toezeggingen. De doelstellingen die dit kabinet bij het begin van de rit in 1959 formuleerde, worden door de P.v.d.A. omgetoverd in toezeggingen. Het is duidelijk waarom. Als beloften niet nagekomen worden, kan men van woordbreuk spreken. Reeds vóór het einde van de rit (1963) wil de P.v.d.A. dit kabinet als een beloftenbreker of als een zielige mislukking voorstellen. Dat wordt eveneens de inzet van de socialistische campagne. Reeds in 1962....! Wij komen op dit alles nog terug. Doch men zij nu reeds gewaarschuwd.

Sl.

* * Afscheid van de * Kamer

De dagbladen hebben reeds bericht dat het A.R. lid van de Tweede Kamer, de heer C. van Nierop als parlementariër heengaat. Het bestuur van het C.N.V. heeft zich wegens drie gevallen van ziekte en een door overlijden ontstane vacature, genoodzaakt gezien de heer Van Nierop te vragen zich weer geheel ter beschikking van het C.N.V. te stellen. Dit verzoek is ingewilligd. Wij hebben daar begrip voor. De heer Van Nierop heeft te kennen gegeven hoezeer het hem en vanwege de omstandigheden, die tot deze beslissing noopten en terwille van de zaak zelf, spijt dit besluit te hebben moeten nemen. Onzerzijds heersen dezelfde gevoelens. Wij verliezen in de heer Van Nierop een scherpzinnig en bekwaam Kamerlid.

Sinds zijn intrede in 1959 in de Tweede Kamer heeft hij ten volle bewezen deze kwalificaties waard te zijn. Voor zijn Kamerwerk danken wij de heer Van Nierop ook op deze plaats. Moge hij niet voor de actieve A.R. politiek verloren zijn.

Onze hartelijke gelukwensen gaan uit naar Prinses Beatrix, die a.s. woensdag haar 24e verjaardag hoopt te vieren

Europa en de A.R.P.

* Radiotoespraak van Mr. W. R. van der Sluis, secretaris van de A.R. Partij, op donderdag 25 januari 1962.

DE schijnwerper van de publiciteit flitst dag in, dag uit naar Indonesië en Nieuw-Guinea. Daardoor dreigen wij te vergeten, dat ook elders belangrijke dingen gebeuren. U en ik behoeven niet ver van huis te gaan om zulk een getuigenis te signaleren.

In ieder geval is de zaak van de Europese samenwerking uw en mijn aandacht meer dan waard. Zes landen hebben immers op 14 januari hun lot nog nauwer aan elkaar verbonden dan reeds het geval was. Het zijn West-Duitsland, Frankrijk, Italië en de drie Beneluxlanden, die als Europese Economische Gemeenschap de eerste fase van hun samengaan afsloten en vol goede moed de tweede ingingen. Je zou haast kunnen spreken van de volgorde: verkering, verlovings- en straks een huwelijk. Ik behoef u nauwelijks meer te zeggen wat die zes landen samen doen. Anderen zoals Engeland, Denemarken en Ierland staan te dringen om ook mee te doen.

Daarom zou het een belediging zijn te veronderstellen, dat u, die er al sinds enkele jaren zelf bij betrokken bent, nog niet weet wat er in de maak is. Laat ik dat, slechts ter wille van de volledigheid, toch even kort samenvatten.

Die zes landen gaan (ten eerste) één **gemeenschappelijke markt** vormen. De Euromarkt. Daartoe worden alle onderlinge handelsbelemmeringen, zoals douane-tarieven afgebroken. Reeds 40% van die zgn. „binnentarieven” zijn per 1 januari 1962 uit de weg geruimd. Voor de industriële produkten wel te verstaan. Nu dit jaar de tweede fase begonnen is, komen ook de landbouwprodukten aan de beurt. Ook personen en diensten hebben straks, na de overgangsperiode, ruim baan in alle deelnemende landen. Van Delfzijl tot aan Messina en van München tot aan Scheveningen. Dat is voor een land als het onze, dat het zozeer van import en export moet hebben, een levensbelang.

En in de tweede plaats gaan die zes landen een **gemeenschappelijke handelspolitiek** voeren. En daarbij hebben wij als klein land ook een vinger in de pap. Die Euromarkt vormt als het ware, economisch gezien, één groot land. Alle produkten van elders uit de wereld, die de Euromarkt worden ingevoerd, zijn overal bij de grens van het E.E.G.-gebied aan eenzelfde invoerregeling onderworpen. Het gemeenschappelijke **buitentarief** noemen we dat.

En dan vermeld ik in de derde plaats de **gemeenschappelijke verantwoordelijkheid** die de zes (of straks meer) **samenwerkende landen dragen voor hun economisch wel en wee en hun sociale toestanden.**

Organen als de Europese Investeringsbank en het Sociale Fonds zijn vooral voor het bereiken van dat doel opgericht. Een uitvoerend lichaam, de Europese Commissie, bestuurt de Euromarkt. Maar op dit ogenblik heeft de Ministerraad van de E.E.G. nog de meeste macht. Een Europees Parlement kan zowel de Commissie-leden als de Ministerraad voor zich doen verschijnen. Tenslotte zorgt een Hof van Justitie voor een goede rechtsbedeling.

De Euromarkt is met 165 miljoen belanghebbenden, waaronder u en ik, een gelijkwaardige partner van Amerika en andere economische blokken.

Voor de kolen- en staalaangelegenheden hebben diezelfde zes landen een eigen gemeenschap, de Europese Kolen- en Staalgemeenschap, die al vanaf 1952 werkt.

De ontwikkeling van de grote krachtbron der toekomst, de kernenergie, wordt door die zes landen toevertrouwd aan de Euratom.

Het is begrijpelijk dat de uitvoerende organen van de K.S.G., de E.E.G. en de Euratom op den duur tot één worden samengesmolten.

Natuurlijk zitten er Nederlanders in alle genoemde organen en raden en eveneens in het Hof van Justitie en in het Europese Parlement.

Kan dat nu allemaal maar zo, zult u zeggen. Het is u immers duidelijk, dat deze Europese instellingen bevoegdheden krijgen, die tot dusver door de nationale regeringen en parlementen werden uitgeoefend.

De vraag is dus: mag een land van zijn souvereiniteit afstand doen door deze, al is het ook bij stukjes en beetjes, aan de Europese organen over te dragen?

Moeten wij in Nederland niet de volledige zeggenschap over — noem maar op: de mijnen en de hoogovens, over het vervoers-apparaat en de atoomreactor te Petten, in handen houden?

De stelling, dat dit smalle stukje West-Europa, tussen Rusland en Amerika ingeklemd, wel genoodzaakt is tot een nauwer samengaan op economisch, sociaal en handelspolitiek gebied, is u wel duidelijk.

Maar de juistheid van die stelling is nog geen bewijs, dat het principieel ook mag.

Natuurlijk heeft onze partij zich daar ernstig mee bezig gehouden. Dezer dagen las ik nog weer eens een rapport hierover, dat het A.R. College van Advies reeds in 1953 uitbracht.

Het is nog alleszins de moeite van het lezen waard.

Wij mensen hechten aan de souvereiniteit vaak een overdreven betekenis. Dat deden de Calvinistische denkers in de 16e en 17e eeuw niet. Trouwens onze nationale souvereiniteit dateert nog maar uit de tijd van Napoleon.

Toen werden de provinciale souvereiniteiten van de Republiek der Verenigde Nederlanden door de Franse bezetter ongedaan gemaakt. Daarna is ons land een centraal geregeerde natie gebleven. En geen mens begeert de nagenoeg soevereine provincies terug.

Men vraagt ook wel eens of de positie van het staatshoofd, van onze Koningin, door deze Europese integratie geen gevaar loopt.

Welnu, één voorbeeld: België en Luxemburg vormen nu reeds een economische eenheid. Het heeft de positie van de Belgische koning en van de Luxemburgse groothertogin geen afbreuk gedaan.

Er blijven immers nog zoveel taken over, die elk land zelf kan en dus zelf moet vervullen. Denkt u eens aan het binnenlandse beleid in zijn volle omvang.

Maar hoofdzaak is voor ons, A.R., dat de overheid ook in het internationale verkeer Gods dienseresse is.

Zij moet er volgens de brief aan de Romeinen zijn „u (d.w.z. de burger en onderdaan) ten goede”.

De staat is er niet voor zichzelf en de souvereiniteit nog veel minder. De overheid is dus **verplicht** om het goede voor haar onderdanen gezamenlijk

Monument voor Talma

Toen ons land voor de verkiezing van leden van de Tweede Kamer nog in districten was verdeeld, was Tietjerksteradeel er een van. Het was toen voor de mensen, die belang stelden in de politiek, een bekende naam. Bergum was de officiële hoofdplaats van het district.

Meestal koos dit district een liberaal. Drie jaar, van 1888 tot 1891, had het een anti-revolutionaire afgevaardigde gezonden, maar daarna wonnen de liberalen het weer. In 1897 evenwel wisten de socialistische Troelstra aan de overwinning te helpen. En toen kwam de onvergetelijke verkiezingsstrijd van 1901. Iedereen begreep, dat de liberalen geen kans meer hadden. Zou Troelstra zich kunnen handhaven? Of... zouden de A.R., gesteund door een betrekkelijk zwakke C.H. groep, hun kandidaat tot de overwinning kunnen voeren? Hun kandidaat, Ds. A. S. Talma, even strijdbaar als Troelstra, avond aan avond met hem in debat gewikkeld?

De A.R. zetten alles op alles. Zelfs de arbeiders, die in Duitsland werkten als „melkknecht”, lieten zij zoveel mogelijk overkomen. „Stem-plicht” bestond nog niet. Maar de mannen kwamen, uit Rijnland, uit Westfalen. Het kostte duizenden aan reiskosten. Maar de slag werd gewonnen en sedert 1901 werd het gaandeweg een vast rechts district. Zo kwam Talma in de Kamer. En zo werd hij in 1905 in een nog feller strijd herkozen. In 1908 werd hij minister en legde de grondslagen voor onze sociale wetgeving. In elk gebouw van de Raad van Arbeid hangt zijn portret.

En nu hebben de Friese anti-revolutionairen besloten, in Bergum, in de hoofdplaats van het oude district, voor Talma een waardig monument op te richten. Zij vinden dat een plicht der dankbaarheid. En het moet een teken zijn voor de jeugd, die Talma niet mag vergeten, en evenmin de vele eenvoudige, trouwe strijders, die zulk een man in de Kamer hebben gebracht en er vaak véél later, nog van aan hun kinderen vertelden.

Centrale vergaderingen

WIJ willen thans gaarne nog even de aandacht vestigen op een tweetal centrale vergaderingen, namelijk in Drente en in Overijssel. Het zijn de volgende:

Op zaterdag 27 januari zal de Provinciale Deputatenvergadering gehouden worden, beledigd door het Provinciaal Comité Drente. De vergadering zal gehouden worden in zaal „De Kern” aan de Oranjestraat te Assen. Aanvang der bijeenkomst des morgens te 10.00 uur en des middags te 14.00 uur. De agenda voor de morgenvergadering vermeldt naast andere punten als spreker de heer Th. Brouwer. Tijdens de middagvergadering spreekt de voorzitter van het Centraal Comité, dr. W. P. Berghuis.

Op zaterdag 27 januari beledigt het Provinciaal Comité Overijssel een Provinciale Partijvergadering in hotel Dijkstra, Grote Markt 11 te Zwolle. Aanvang der bijeenkomst des morgens te 11.00 uur en des middags te 14.00 uur. Tijdens de middagvergadering zal Z.E. Staatssecretaris B. Roolvink een rede houden.

CHR. B.L.O. - KLUNDERT
Gevraagd

onderwijzer(es)

voor direct of tegen nader overeen te komen datum. Voor vast of tijdelijk. Klasje van ± 17 leerl. (debielen). B.L.O. marge ± f 900,—.

Soll. aan het hoofd der school Y. A. Sinnema, Molenberglaan 27, Klundert, tel. school 01682-434.

Inlichtingen worden graag verstrekt.

DEED U AL MEE
MET DE ACTIE

„Eén op tien”?

met anderen te zoeken, indien de ontwikkeling in de samenleving dat gaat eisen.

In die situatie leven wij thans in velerlei opzicht.

Tenslotte: wat ons A.R. vooral voor ogen staat, is niet in de eerste plaats de welvaart.

De welvaart, die menselijk gezien, minder broos wordt als wij in sociaal-economisch opzicht met andere volken meer een eenheid vormen.

Wat ons echter vooral voor ogen staat is de gerechtigheid.

Daarom prefereren wij niet de oude en zo vaak mislukte samenwerkingsvorm van het bondgenootschap.

Zo'n band kan na verloop van tijd weer worden doorgesneden. En dat zal vooral in een tijd van neergaande welvaart geschieden. Dan is het de leus: ieder voor zich. Dan trappen de grote landen de kleine naties dikwijls aan de kant om zelf een zo groot mogelijk deel van de koek te kunnen vasthouden. Dan heerst er willekeur.

Wat wij willen is een samenleving der volken, gebaseerd op een rechtsorde. Een rechtsorde, die rechten en plichten blijvend en gelijkelijk over grote en kleine landen verdeelt.

Daarom kiezen wij voor de huidige vorm van Europese samenwerking zoals die in het Kolen- en Stalenverdrag

en in de E.E.G.- en Euratom-verdragen zijn neergelegd.

Die benaderen ons ideaal het meest.

Een andere keer behandelen wij nog wel eens het gevaar, dat De Gaulle met zijn denkbeelden voor de Europese samenwerking vormt.

Ditmaal haal ik nu een andere Fransman aan, n.l. Lacordaire, die zei: „In de strijd tussen de sterke en de zwakke, is het vaak de vrijheid, die verdrukt en de wet, die bevrijdt.” Dit zijn wijze woorden.

In de sociale strijd van 50 à 70 jaar geleden hebben vele zwakken, n.l. de werknemers, ondervonden wat de vrijheid, d.w.z. het ontbreken van een goede arbeidswetgeving, betekende.

Zij waren dikwijls aan de willekeur van de economisch sterkere overgeleverd. De wetgeving kwam met haar regeling van rechten en plichten voor hen als een bevrijding. Ditzelfde speelt nu tussen de grote en de kleine, de sterkere en de zwakkere Europese staten.

Welnu, daarom kiezen wij A.R., burgers van een klein Europees land, zo overtuigd voor een blijvende rechtsorde, waarop de Europese samenwerking, de Europese integratie, rust.

God zegene die moeizame, maar indrukwekkende arbeid.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), G. A. Kieft, J. W. Ooms, mr. W. R. van der Sluis, J. D. Troostheide, G. J. H. Griffioen (secretaris).

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage, telefoon (070) 631023 en 112138, giro 89673.

ADRES VOOR ADVERTENTIES: Botenmakersstraat 45, Zaandam, telefoon (02980) 63224.

ABONNEMENTSPRIJS f 6,50 per jaar. f 3,25 per half jaar. Giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4,— per jaar. LOSSE VERKOOP f 0,20.

* * Wapens tegen Nederland *

Wapenleveranties aan Soekarno betekenen thans een daad van vijandschap tegen Nederland. Denemarken heeft dit al eerder begrepen. Nu snapt ook Engeland dat. Het tijdelijke verbod tot wapenverkoop aan Indonesië kwam eerst na dat de laatste 2 van in totaal 18 Gannet-vliegtuigen aan Djakarta waren geleverd. Deze houding is haast ondenkbaar. Te meer daar het hier een NATO-bondgenoot betreft. Wij hebben behoefte aan een duidelijke uitleg van hetgeen hierover in NATO-verband is opgemerkt en besloten. Maar ook een voorlichting door Nederland van de bevolking in de betrokken West-Europese landen is meer dan urgent. Verbonden volken hebben dikwijls meer „gezond verstand” dan geallieerde regering. Het is meer dan erg.

wordt er door de Partij van de Arbeid sterk de nadruk op gelegd, dat de komende verkiezingen voor staten en raden de proef op de som zullen zijn voor het kabinet-De Quay. Mr. Burger heeft zich in deze opvatting volkomen vastgebeten. Op het verkiezingscongres van de P.v.d.A. te Arnhem verklaarde hij, dat het geen twijfel lijdt of de uitslag van de komende statenverkiezingen zal worden uitgelegd als een aanvaarden van het kabinet-De Quay als niet de P.v.d.A. versterkt uit de strijd komt. Er kan volgens Mr. Burger aan de uitslag van de statenverkiezingen eveneens worden afgemeten of het Nederlandse volk het Nieuw-Guinea-beleid al of niet bevestigend acht.

Wij zouden deze krasse uitspraak niet zonder meer willen onderschrijven. Ongetwijfeld speelt bij welke verkiezing dan ook het oordeel van de kiezer over de landspolitiek een belangrijke rol, maar evenzeer zijn we ervan overtuigd, dat zowel bij de staten- als bij de raadsverkiezingen andere factoren in het geding worden gebracht. Gewestelijke en plaatselijke belangen en overwegingen en vaak ook het persoonlijk oordeel over een kandidaat zijn bij staten- en raadsverkiezingen nog altijd niet weg te denken.

Het is overigens nuttig kennis te nemen van deze uitlatingen van de socialistische fractievoorzitter, die in nog wat krachtiger bewoordingen herhaald zijn in een hoofdartikel in Het Vrije Volk. Daarin heet het, dat er voor gebrek aan vertrouwen in het kabinet-De Quay reden genoeg is. Het woningbouwbeleid is een aanfluiting geworden. Wat het Nieuw-Guinea-beleid betreft: nog zelden is een regering zo gedraaid zonder af te treden. Kortom, „het is duidelijk dat het gemodder van de regering-De Quay een ramp voor ons land dreigt te worden.” Daar is wel iets aan te doen, zegt Het Vrije Volk. „De verkiezingsuitslag kan zo overtuigend zijn, dat het de regeringspartijen duidelijk wordt; zo gaat het niet langer. En dat is bij alle gewicht dat de staten- en raadsverkiezingen op zich zelf hebben, de inzet van de komende stembusstrijd.”

Het is nuttig hiervan kennis te nemen, omdat verhalen als deze een voorproefje zijn van wat de socialistische verkiezingspropaganda ons straks zal brengen. Zij, die in onze partij het propagandamateriaal voor de komende verkiezingen gaan samenstellen en zij die straks op het propagandapad zullen gaan, moeten hier rekening mee houden. Niet om soortgelijke verhalen tegen de Partij van de Arbeid te dichten, maar wel om de kiezers in plaats van dit vertroebelde beeld een heldere kijk te geven op de zaken en de positieve punten, die met name in het beleid van de prot.-christelijke ministers legio zijn, onomwonden naar voren te brengen. Ook zonder de propaganda te overtrekken naar de landspolitiek, want staten- en raadsverkiezingen hebben wel degelijk betekenis op zich zelf; dat moet de kiezers ook eens worden duidelijk gemaakt.

HET AKKOORD VAN BRUSSEL

DE eenheid van West-Europa komt maar zeer langzaam tot stand. In zeker opzicht is dat ook maar goed. Het moet groeien. En zeker moet hier niet in een overijld tempo worden gewerkt. Want het nationalisme bij de afzonderlijke staten spreekt nog alle dagen een woordje mee. En nauwelijks verhuuld blijft er nog altijd wat over van de oude autarkische zuurdesem.

Moeilijkheden

Vooraf met betrekking tot de landbouw liggen de moeilijkheden voor het grijpen. In het akkoord van Brussel, dat nu veertien dagen geleden tot stand kwam, is in ieder geval een begin gemaakt met de liquidatie van deze haast onoverkomelijke bezwaren. Wij kunnen ons best voorstellen, dat er bij sommigen de vraag rijst, waarom er nu juist in de agrarische sector met zulke grote moeilijkheden werd geworsteld. Als algemeen aspect willen wij daarvan noemen, dat er bij de E.E.G. sommige landen zijn met een grote agrarische export, terwijl andere landen zich in het tegenovergestelde geval bevinden. Zo kunnen wij bij wijze van voorbeeld Nederland stellen tegenover België en West-Duitsland. Het landbouwbeleid moet door de tegenstelling in deze landen ook wel verschillend zijn.

Want een invoerend land zal altijd invoerheffingen willen vaststellen om de binnenlandse landbouw te beschermen. Een uitvoerend land zal echter steeds proberen door verlaging van de kostprijs, door een verfijnde specialisatie, door een ver doorgevoerde rationele arbeidsverdeling haar produkten zo concurrerend mogelijk af te zetten. Zo zou, om maar weer een willekeurige en eenvoudige voorbeeld te noemen, Nederland misschien wel ad libitum boter in België kunnen invoeren, maar dan moet daardoor het prijspeil op de binnenlandse markt niet al te veel gedrukt worden. Want dan zou de produktie van de Belgische boeren niet meer lonend zijn. Onmiddellijk zouden deze boeren dan aan hun regering vragen de invoer van Nederlandse boter aan banden te leggen.

Dit algemene aspect van de moeilijkheden krijgt nog meer reliëf, als men daarbij goed in ogenschouw neemt, dat het gaat om meer dan één produkt. De landbouwsector levert eigenlijk een pakket van produkten. Melk en boter, kaas en eieren, groente en fruit, vlees en wijn, granen en aardappelen, het ligt voor de aangesloten landen ook nog zo verbazend verschillend. En daarom was er voor de opstelling van de regels ook zo veel tijd nodig. Voor ieder land ligt het immers weer anders. Gemakkelijk kan men hieruit echter wel afleiden, dat deze omstandigheden de moeilijkheden ten zeerste hebben vergroot.

Maatregelen

Op dit tijdstip en binnen het bestek van dit artikel is het natuurlijk nog

niet mogelijk om een opsomming en een beoordeling te geven van de genoemde maatregelen.

• In de eerste plaats willen we echter toch even de aandacht vestigen op het oriëntatie- en garantiefonds. Uit dit fonds kunnen in de toekomst verschillende zaken worden gefinancierd. Het kan gebruikt worden voor bijvoorbeeld restituties bij uitvoer naar derde landen. Het kan ook dienen voor gemeenschappelijke acties, waartoe men

zeker mag rekenen alles wat met de structurele wijzigingen in de landbouw verband houdt. Hoeveel dit allemaal aan ons land zal kosten kan uiteraard nu nog niet nauwkeurig worden vermeld. Voorlopig wil men het aanhouden op de verdeelsleutel, die al in het verdrag is opgenomen. En dat zou dan voor Nederland een bijdrage betekenen van 7,9%. Dit kan natuurlijk in de komende jaren nog wel veranderen. Maar vrij algemeen is de indruk, dat de offers die ons land zich hiervoor moet getroosten, zullen meevallen.

• Verder willen wij er in de tweede plaats op wijzen, dat er thans ook gestreefd zal worden naar een bepaalde toenadering van de prijzen. Zo zal bijvoorbeeld voor de granen een bepaalde richtprijs worden aangehouden met een heffing aan de grens. Er zal ten aanzien hiervan wel aansluiting worden gezocht met wat er vandaag gebeurt. Men kan dus ronduit zeggen, dat er op een verschillend niveau wordt begonnen. Maar in de eerstkomende jaren zullen deze verschillen geleidelijk worden weggewerkt. En voor het jaar 1970 denkt men daar dan ook mee klaar te zijn.

• Het opmerkelijke is verder, dat er vanaf deze tweede fase in de ontwikkeling van de E.E.G. eventueel besluiten kunnen worden genomen met meerderheid van stemmen. Deze besluiten zullen dan ook voor de tegenstemmers van kracht zijn.

• Tenslotte willen we nog op een aspect in deze ontwikkeling wijzen. Het kan natuurlijk gebeuren, dat in een land door de invoer een ernstige marktverstoring zou ontstaan. Een land kan dan nog autonoom optreden. Maar bij dit akkoord van Brussel is als compromis dit zelfstandige optreden van de landen wel zeer sterk aan banden gelegd. Een ontsnapping aan bepaalde regels moest echter nog wel mogelijk zijn. Anders was men niet tot overeenstemming gekomen.

Economie en politiek

De besluiten, die in Brussel genomen zijn, zullen zeker verstrekkende gevolgen hebben. Dat geldt allereerst voor een goede economische integratie van deze landen. Er komt nu in ieder geval een gemeenschappelijk landbouwbeleid. Bovendien hebben wij zo het idee, dat daardoor de noodzakelijkheid voor andere landen om zich bij de E.E.G. aan te sluiten groter wordt. Vast en zeker zal deze economische blokvorming sterk de aandacht van Amerika trekken. Want hierdoor is er veel meer dan voorheen een economische macht ontstaan.

En als wij daarbij heel sterk de klemtoon leggen op de economische macht, lopen wij zeer sterk het gevaar, dat het hier nu alleen maar zou gaan om wat prijzen in de afzonderlijke landen. In feite reiken deze beslissingen veel verder. Want met de zoëven genoemde prijzen zal in bijna alle andere delen van de wereld rekening moeten worden gehouden. En daarmee is het niet alleen meer een kwestie van economie, maar eveneens van politiek. Juist voor de toekomst legt het politieke aspect groot gewicht in de schaal. Daardoor zal immers ook de politieke éénwording van Europa worden versterkt. En dat is juist in onze wereld en in deze tijd van de allergrootste betekenis. Het akkoord van Brussel kan daaraan meehelpen. Europa is onderweg.

P. v.d. Mark.

Verslag in de Nieuwe Rotterdamsche Courant d.d. 22-1-'62

De voorzitter van de socialistische Tweede Kamerfractie, mr. J. A. W. Burger, heeft op het zaterdag te Arnhem gehouden verkiezingscongres van de Partij van de Arbeid gezegd er geen bezwaar in te zien met Indonesië te onderhandelen op basis van het standpunt dat de soevereiniteit over Nieuw-Guinea reeds in het bezit is van Indonesië en dat Nederland slechts de bezetter is. Immers, zo zei de heer Burger, ook van dat standpunt uit zijn passende vormen van zelfbeschikking mogelijk. De heer Burger zei een internationale overgangsfase nuttig te achten, maar indien Indonesië zo onverstandig zou zijn deze niet te accepteren, dan mogen de onderhandelingen daar niet op afstuiten. Wij moeten ons niet zodanig laten ophitsen, aldus Mr. Burger, dat wij alle vormen van redelijkheid aan de kant van Indonesië uitsluiten. En indien Indonesië in alle opzichten onredelijk mocht blijken, dan dient Nederland een termijn te bepalen waarna het Nieuw-Guinea zal verlaten.

Mr. Burger namens de P.v.d.A.: U kunt alles krijgen, wat u hebben wilt!

ARJOS-studentenconferentie

Levendige discussie over Nieuw-Guinea

DE DEELNEMERS aan de studentenconferentie, die de ARJOS vorige week vrijdag en zaterdag in De Witte Hei heeft gehouden, keken de voorzitter van het Centraal Comité, dr. W. P. Berghuis, de woorden bijna uit de mond, toen hij een nadere uiteenzetting gaf van zijn standpunt met betrekking tot het Nieuw-Guinea-vraagstuk.

„Wij mogen niet capituleren voor een militair dreigement”, zei dr. Berghuis, „maar tevens moet het ook volkomen duidelijk zijn, dat het Nederland ernst is, met het zoeken van een ongeconditioneerd, een open gesprek met Indonesië. Het zou kunnen zijn, dat het tot stand komen van een open gesprek tot op heden nog op moeilijkheden stuit, mede op grond van een al dan niet gemotiveerd wantrouwen van Indonesië met betrekking tot de Nederlandse bedoelingen met zo'n gesprek. Indien dit zo is, zou het wellicht gewenst kunnen zijn, wanneer door Nederland nog eens uitdrukkelijk wordt gesteld, dat de bereidheid tot dit gesprek eerlijk is en de uitdrukkelijke bedoeling heeft om, als dat mogelijk is, een oplossing na te streven, die ook voor Indonesië aanvaardbaar is.”

Dr. Berghuis vervolgde: „Wij zullen ons uiteraard bewust moeten zijn, dat ook wanneer een open gesprek zonder voorwaarden zal plaats vinden dit gesprek in feite zal toespitsen op de kwestie van overdracht van Nieuw-Guinea aan Indonesië. Men zal eerlijk moeten proberen of op dit punt een oplossing kan worden gevonden, die in overeenstemming is met Nederlands verplichtingen jegens Nieuw-Guinea en waarvoor tevens instemming van de bevolking van dat land kan worden gevraagd en bevorderd.”

De ongeveer veertig studenten, die deze ARJOS-conferentie bezochten, hebben genoegen beleefd aan hun gedachtenwisseling met de partijvoorzitter. Mr. C. Boertien, die op de tweede conferentiedag de leiding had, verklaarde aan het eind, zelden een zo plezierige studentenbijeenkomst te hebben meegemaakt. Het is vroeger wel eens anders geweest. De leiders van partij, fractie en partijpers zullen allen kunnen beamen, dat op deze conferenties van de zijde van de openhartige studenten hun de al dan niet gemotiveerde kritiek niet werd gespaard. Ditmaal was het, op een enkele uitzondering na, anders.

Hoewel het programma — uiterst neutraal — vermeldde dat de gedachtenwisseling met Dr. Berghuis zou gaan over „de actuele binnenlandse politiek”, is ongeveer drie uur lang over bijna niets anders gesproken dan over het Nieuw-Guinea-vraagstuk. Steeds weer kwam deze kernvraag terug: „Overdracht aan Indonesië of niet?” Een enkele student wilde overdracht bij voorbaat uitsluiten, een ander bepleitte een gemengd Nederlands-Indonesisch bestuur. De overgrote meerderheid echter sprak zich uit ten gunste van overdracht, zonder evenwel te ontkennen, dat getracht moet worden, voor de Papoea's eruit te halen hetgeen er onder de huidige omstandigheden uit te halen is.

„Onze zienswijze is sinds september van het vorige jaar niet veranderd”, zei Dr. Berghuis. Hij

wees erop, dat met betrekking tot het Nieuw-Guinea-vraagstuk twee aspecten van uitermate groot belang zijn.

Het eerste aspect is dat van het open gesprek met Indonesië. De partijvoorzitter benadrukte bij herhaling, dat het erom gaat, het vertrouwen van Indonesië te winnen. Nederland moet duidelijk stellen, dat het eerlijk streeft naar een oplossing, die ook voor Indonesië aanvaardbaar is. Men zal zich daarbij ervan bewust moeten zijn, dat overdracht het belangrijkste onderwerp van het gesprek zal zijn. Men zal bereid moeten zijn, over dit punt te praten.

Natuurlijk — en dit is het tweede aspect — houdt dat niet in, dat men moet wijken voor chantage. Nederland moet weerstand bieden aan een agressie, die wordt gepleegd. „Wij stellen ook nu nog niet, dat het zeker is, dat er een oplossing zal komen. Wij hebben een vreedzame oplossing niet geheel zelf in de hand. Van beide kanten is bereidheid nodig.”

Bovendien staat het belang van de bevolking van Nieuw-Guinea voorop. „Er zijn ook stromingen in ons land, wie de toekomst van de Papoea's niet interesseert, maar wie het alleen maar gaat om een verzoening met Indonesië”, zei Dr. Berghuis. Hij bedoelde met name de groep-Rijkens en het verzoeningscomité Nederland-Indonesië. Hij wees een dergelijk eenzijdig standpunt af.

Er tegenover stelde Dr. Berghuis, dat, als overeenstemming tussen Nederland en Indonesië tot stand zou komen, de Papoea's de gelegenheid moeten krijgen, zich over die oplossing uit te spreken. Uiteraard zou voorlichting over de wenselijkheid van het kiezen van die oplossing aan de keuze door de Papoea's vooraf moeten gaan.

Nader ingaande op de positie van de Papoea's sprak Dr. Berghuis als zijn mening uit, dat Nederland in het gesprek met Indonesië duidelijk moet stellen, dat het ook in de toekomst bereid is, elk jaar de honderd miljoen gulden voor de ontwikkeling van Nieuw-Guinea ter beschikking te stellen, die het ook in het internationalisatie-plan aan de Verenigde Naties heeft toegezegd.

Oorlogsvraagstuk en atoombewapening

Op de eerste conferentiedag was over een heel ander onderwerp gesproken. „Het oorlogsvraagstuk en de atoombewapening” stonden centraal in een referaat van Prof. mr. dr. I. A. Diepenhorst. Over „Het leven in het atoombijperk” werd van gedachten gewisseld met Prof. dr. C. A. van Peursen uit Leiden.

Eerlijk, men kwam er, ook aan de hand van Prof. Diepenhorst, niet uit. Dat behoeft geen verwondering te wekken. Het laatste woord over het nijpende vraagstuk van de atoombewapening zal voorlopig nog niet gesproken zijn. Prof. Diepenhorst's referaat was zelf, de hoogleraar verzweeg dit niet, een tasten en zoeken.

Om dit te illustreren mogen enkele uitspraken van Prof. Diepenhorst worden aangehaald. „Wie atoombewapening afwijst, maakt het de onrechtvaardige staat mogelijk te doen wat hij wenst. Wie atoombewapening aanvaardt, heeft niet de zekerheid, dat zij de oorlog verhoedt, zomin als de zekerheid dat zij het recht zal dienen. Mocht een atoombewapening uitbreken, behoeft men zich weinig illusies te maken, dat men een dergelijke oorlog zal overleven. Daartegenover is het roekeloos, de atoombewapening te verwerpen, zolang geen gewisheid over haar ongeoorloofdheid bestaat.”

Het grootste deel van het betoog van prof. Diepenhorst bestond uit een onderzoek naar de geoorloofdheid van oorlog in het algemeen en atoombewapening in het bijzonder. Wat betreft de afgrijpselijkheid van de middelen, die in de oorlog worden gebruikt, daarover is al alle eeuwen geklaagd. Wat betreft het standpunt, dat elke oorlog vruchteloos is, deze stelling kan men niet zonder meer verdedigen, want de eerste wereldoorlog had als positief gevolg, dat veel volken erdoor vrijheid hebben ontvangen, de tweede, dat het nationaal-socialisme is vernietigd. De prijs was in de eerste wereldoorlog een aantal doden van acht miljoen, in de tweede van 33,8 miljoen.

Het volkenrecht geeft evenmin een oplossing. Zeker, een aanvalsoorlog is niet geoorloofd, maar het onderscheid tussen een aanvalsoorlog en verdedigingsoorlog is heden terdage vervaagd. Met een beroep op de conventie van 1925 tegen het oorlogvoeren met bacteriologische en chemische middelen kan gebruik van het atoombewapen worden veroordeeld, maar niet het aanmaken en opslaan ervan. Het verdrag van Genève van 1949 inzake de bescherming van de burgerbevolking biedt geen bescherming aan de grote steden, want heden ten dage bevinden zich in of zeer nabij steden als Rotterdam en Amsterdam belangrijke oorlogsdoelen.

Wat tenslotte het hanteren van het atoombewapen betreft, als de ene partij ermee begint, heeft de andere het recht tot represaille en mag met gelijksoortige middelen terugslaan. De gevolgen zullen — het werd reeds vermeld — rampzalig zijn. In elk geval zullen de grote steden van de aardbodem verdwijnen. De bevolkingen zullen worden gedecimeerd.

Gezien het alternatief — een communistische overheersing — wilde prof. Diepenhorst op dit moment de atoombewapening niet verzaken. Gestreefd moet echter worden naar een wereldrechtsorde met een internationaal controle- en ontwapeningsapparaat.

Zeer duidelijk was prof. Diepenhorst in zijn uitspraak dat de kerken zich aan een beoordeling van de oorlog en de atoombewapening niet zullen kun-

nen onttrekken. „Men zal moeten denken aan een oplossing en dan niet in de zin van die predikanten, die weinig tijd hebben en dan de atoombewapening maar gebruiken als homiletisch middel om nog eens twintig minuten van hun preek ermee te vullen.”

„Wij moeten de zonde serieus nemen. Het is juist het zondige in de samenleving, waarmee wij worden geconfronteerd. Luther zei: wij kunnen liefde en recht nooit op een volmaakte manier verenigen. Wij komen op grond hiervan met het oorlogsvraagstuk niet uit. Wij kunnen daarom alleen, door onze bijdrage tot de staat, onze bezinning op het vraagstuk, en door verbetering van de internationale betrekkingen proberen aan de jeugd een betere samenleving te verschaffen. Over de afschaffing van de slavernij is negentien eeuwen gedaan. Moet het dan tot wanhoop stemmen, dat wij op dit ogenblik nog tasten en zoeken?”

Prof. Van Peursen bepaalde zich voornamelijk bij de vreedzame aspecten van het samenleven in het atoombijperk. Bezinning hierop is niet minder nodig, want de overgang naar het atoombijperk zal gepaard moeten gaan met een ingrijpende heroriëntatie, meende de Leidse hoogleraar. Zelfs de bezinning op de Bijbel kan zich naar zijn oordeel niet aan deze heroriëntatie onttrekken.

Het ontdekken van de atoombewapening ligt in de lijn der wetenschappelijke ontwikkeling, meende prof. Van Peursen. Het zal t.z.t. ook tot atoombewapening bij kleinere landen leiden. Dit vergt nieuwe vormgeving aan het internationaal samenleven der volkeren.

Nieuwe vormen van contact tussen de culturen zijn nodig. Daarbij dient een zich inleven in ander mentaliteit, in andersoortig „wereldontwerp” centraal te staan. Een antithetisch handhaven van eigen taal, denken en houding is hierbij politiek onbruikbaar en theologisch onjuist.

De ontdekking der atoombewapening betekent tevens, in vreedzaam verband, de definitieve overgang van een agrarisch naar een industrieel levenspatroon, ook voor de afro-aziatische landen. Daarbij verplaatst zich het zwaartepunt van materiaal, personeelssterkte e.d. naar organisatievermogen. In de totale richting, die het internationale leven in politiek-economisch en cultureel opzicht inslaat, zullen wereldbeschouwelijke factoren een steeds grotere rol gaan spelen.

Tonenemende massificatie in politiek, arbeid en recreatie valt te constateren. Toch zal juist de persoonlijke houding van de leidende figuren een grotere rol spelen. Het denken zoekt beelden. De waarheid moet, zowel in het bedrijf als in het internationale leven — worden gedaán, aldus de stellingen van prof. Van Peursen.

Ook hierover is, grondig én studentikoos, van gedachten gewisseld. Men zegt dat velen met de oren klapperden bij het horen van elkaar en van de hooggeleerde stellingen. De trouwe bezoeker van de ARJOS-studentenconferenties is daaraan door de jaren heen gewend geraakt. Veel woorden en argumenten, die worden gelanceerd en weersproken in het debat, dat voortgaat tot ver na het middernachtelijk uur, zijn als eendagsvliegen. Zij verglijden naar een onbeduidend niets tijdens de korte nachtrust, die kleine onderbreking tussen de ene conferentiedag en de andere. Toch blijkt telkens weer dat achter al dit argumenteren en debateren belangstelling schuilt, een meedenken en meeleven met de politiek én met de rol, die onze partij daarin speelt.

v. P.

**VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN**

**Landbouwwerktuigen- en
machinefabriek**

H. VISSERS N.V. — NIEUW-VENNEP
Telefoon 02546-444 (4 lijnen)

**HOLWERDA ZONEN
Dokkum**

VOOR AL UW TRANSPORTEN IN BINNEN-
EN BUITENLAND
Telefoon 05190-2580

**Goorsch Overslag- en
Transportbedrijf**

F.A. H. J. WIBBELINK & ZONEN
HAVEN — GOOR (O.)

Nationaal en Internationaal
vracht-, koel- en ETERNIT-vervoer.

STEMMEN BIJ VOLMACHT

DE stemming ter verkiezing van de leden van de Provinciale Staten zal plaats vinden op woensdag 28 maart 1962.

De stemming ter verkiezing van de leden van de Gemeenteraden zal plaats vinden op woensdag 30 mei 1962.

Wanneer een kiezer weet of ook alleen maar vermoedt niet in de gelegenheid te zijn om op de dag der stemming zelf ter stembus te gaan, kan hij/zij een ander bij volmacht voor zich laten stemmen. (De redenen kunnen bijvoorbeeld zijn: ziekte, ouderdom, invaliditeit, verblijf elders, enz.)

Daartoe moet dan uiterlijk op de 14e dag vóór die der stemming ter gemeentesecretarie een verzoekschrift worden ingediend.

De termijn voor indiening sluit dus:

- a. voor de Provinciale Staten-verkiezingen op 14 maart 1962;
- b. voor de Gemeenteraads-verkiezingen op 16 mei 1962.

Voor dit verzoekschrift wordt gebruik gemaakt van een formulier, dat ter gemeentesecretarie kosteloos verkrijgbaar is. Eventueel kan men ook schriftelijk een formulier aanvragen op het partijbureau, Dr. Kuiperstraat 3, 's-Gravenhage. In verband met de te maken kosten dient men dan echter een postzegel van 12 cent in te sluiten.

Wil men voor beide verkiezingen bij volmacht stemmen, dan dient men voor elk van beide verkiezingen afzonderlijk een formulier in te vullen.

Wie mogen door u als gemachtigden worden aangewezen om voor u bij volmacht te stemmen?

Als gemachtigde kan slechts worden aangewezen:

- 1) de echtgenoot of echtgenote;

- 2) één der bloedverwanten in de eerste tot en met de derde graad;
- 3) één der aanverwanten in de eerste tot en met de derde graad;
- 4) de echtgenoot van een schoonzuster of de echtgenote van een zwager;
- 5) een der huisgenoten van de volmachtgever, dus iemand die op hetzelfde adres staat ingeschreven.

Een verduidelikend schematisch overzicht treft u hieronder aan.

Het is duidelijk, dat de kring van personen, die voor u bij volmacht mogen stemmen, beperkt is.

Die beperking geldt echter niet voor de kiezer, wiens beroep of werkzaamheden medebrengen, dat hij — herhaaldelijk of althans gedurende het gedeelte van het jaar, waarin de stemming gewoonlijk valt, — werkzaam pleegt te zijn buiten de gemeente, in welker kiezersregister hij is opgenomen, mits zijn afwezigheid, indien hij gedurende het tijdvak of de tijdvakken, waarin hij aldus werkzaam is, een of meermalen in die gemeente terugkomt, als regel telkens langer dan drie dagen duurt. De beperking geldt ook niet voor zijn echtgenote, voorzover zij met hem, in verband met zijn beroep of werkzaamheden, afwezig pleegt te zijn. (Bijvoorbeeld schippers, zeevarenden, vissers, e.d.).

U moet als volmachtgever zelf het formulier tekenen, maar ook de door u aangewezen gemachtigde moet dit formulier mede-ondertekenen.

De gemachtigde moet altijd in hetzelfde kiezersregister zijn opgenomen als de volmachtgever (op de dag der kandidaatstelling, dus resp. 13 februari en 17 april 1962) en zelf bevoegd zijn tot het deelnemen aan dezelfde verkiezing, met name dus Nederlander zijn en de leeftijd van 23 jaar hebben bereikt.

BIJ het streven naar verbetering van de sociale positie worden thans hier en daar in het buitenland nieuwe dwangmiddelen toegepast. Vooral in publieke bedrijven en diensten. Wij doelen hier op de zogenaamde „stiptheidsacties“.

Alle voorschriften worden daarbij met pijnlijke nauwgezetheid uitgevoerd. Zo precies mogelijk. Ook al zou men met minder „preciesheid“ zeer wel kunnen volstaan. Het gevolg is, dat bij sommige bedrijven en diensten een achterstand ontstaat, dat de afdoening der zaken wordt vertraagd. Tot schade natuurlijk van het publiek, dat van deze diensten gebruik moet maken.

Hoe over deze „strijdmethode“ te oordelen? Men staakt niet. Dat is te riskant. Maar men wil toch met toepassing van een dwangmiddel zijn doel bereiken. Een middel, dat ook schadelijk is voor de gang van zaken in de maatschappij. Slechts wordt de schade op een meer bedekte wijze toegebracht. Formeel wordt met angstvallige preciesheid gehandeld volgens de voorschriften. Maar men gedraagt zich niet overeenkomstig de geest der voorschriften.

Dit reeds stuit ons tegen de borst. Het is een geniepige methode. Christelijk is zulk een handelswijze in geen geval. Wij hopen dan ook, dat men in Nederland var dit weinig fraaie middel geen gebruik zal maken.

De enige juiste gedragslijn, die ge-

„Eén op tien“

volgt moet worden is een serieus overleg, waarbij van weerszijden de bedoeling voorziet om het met elkander eens te worden.

Het personeel in de publieke dienst heeft tegenover zich een onderhandelaar, die niet eigen belangen verdedigt, maar het belang van land en volk. Het is mogelijk, dat de overheidspersonen de zaken niet geheel juist zien. Daar moeten de vertegenwoordigers van het personeel hen dan van overtuigen.

Scherpe discussies, waarbij vergeten wordt tegenover wie men staat, zijn daarbij niet nodig.

Het is zeker niet altoos gemakkelijk, om in concreto te formuleren wat in een bepaalde situatie recht en billijk is.

Maar in een rustige sfeer, waarin men over behoorlijk materiaal beschikt, is toch niet onmogelijk, om tot een bij benadering juiste regeling te komen.

C.S.

VERWERPELIJK MIDDEL

Chinese PENETRATIEPOGINGEN in Afrika

Toen president Nkroemah van Ghana een bezoek aan Peking bracht, werd aldaar een Chinees-Ghanees akkoord van economische samenwerking gesloten. China zal financiële hulp (7 miljoen £ over vijf jaar) verlenen en in de periode 1961-1962 zal in beide richtingen een goederenruil ter waarde van 8 miljoen £ plaatsvinden. China wil machines, elektrische apparaten, chemikaliën, metaalwaren en landbouwproducten leveren en in ruil caoboter, palmolie, kokosnoten, copra, huiden, industriediamant, koffie en hout betrekken. Na Marokko en Guinea is Ghana de derde Afrikaanse staat, die met China akkoorden heeft gesloten. Intussen voert de minister van Economische Zaken van Mali in Peking besprekingen over een akkoord.

Bij zijn pogingen tot economische doordringing van Afrika stuit Peking op grote moeilijkheden, omdat de hoofdzakelijk om politieke redenen gesloten economische akkoorden met de economische realiteit niet voldoende rekening houden. Deze ervaring deed Peking reeds in Marokko op. De goederenruilwisseling, die in 1959-1960 11,4 miljoen £ en in 1961 14 miljoen £ had moeten bedragen, bleef ver beneden deze bedragen: de Marokkaanse export naar China bedroeg in 1960 6,6 miljoen £, de import uit China nauwelijks iets meer en bovendien nam het aandeel van China in de buitenlandse handel van Marokko, vergeleken met 1959, af. De grote afstanden tussen beide landen en het feit, dat zij elkaar maar weinig te bieden hebben, wrekt zich duidelijk.

De Chinese handel met Guinea ontmoet dezelfde obstakel: in de akkoorden, die Touré een jaar geleden te Peking sloot, werd voorzien in een goederenruil over 1960-1961 van 4,8 miljoen £ in beide richtingen, maar volgens de laatste Guineese statistieken over de eerste vijf maanden zal de totale waarde over een jaar niet meer dan 2,8 miljoen bedragen.

Peking wil echter doorzetten en met zoveel mogelijk Afrikaanse landen akkoorden sluiten. Te Peking is onlangs een „Bureau voor Afrikaanse Betrekkingen“ opgericht; radio Peking verzorgt talrijke Engels-, Frans- en Portugeestalige uitzendingen voor Afrika, waarin de ontwikkelingsproblemen behandeld worden. En tenslotte worden steeds meer nieuwe Afrikaanse delegaties door Peking voor een bezoek uitgenodigd.

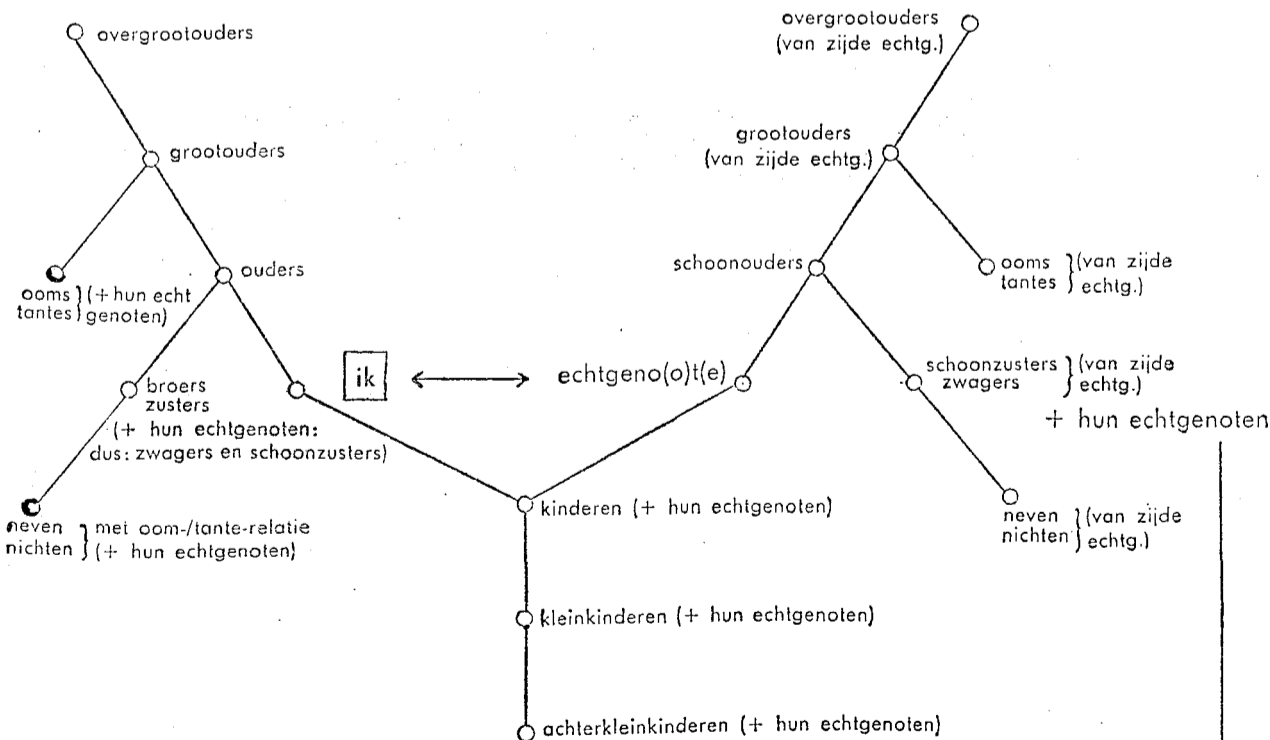
Een verder opdringen van China in Afrika is daarom de komende jaren te verwachten, te meer omdat het „Chinese experiment“ in vele Afrikaanse landen gunstig beoordeeld wordt. Vele Afrikanen menen, dat de Chinese methoden, met name het gebruik van veel mensenmateriaal, voor hun landen voordeliger is dan methoden van het Westen en . . . van de Sowjet-Unie, die de mechanisatie te ver willen doordrijven.

Handelsblatt, 19-9-1961

WIE MOGEN VOOR MIJ STEMMEN BIJ VOLMACHT?

bloedverwanten 1e t/m 3e graad

aanverwanten 1e t/m 3e graad

huisgenoten

n.l.: { de echtgenoot van een schoonzuster
de echtgenote van een zwager

Al degenen, die hier zijn aangeduid, mogen bij volmacht voor u stemmen, als u zichzelf op de plaats van „ik“ stelt.

**VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN**

Uw inboedel wordt op handen gedragen

naar Madrid of Stockholm,
naar Lutjebroek of Linteloo (ook overzee) door

Bongers Verhuisbedrijf Wageningen

telefoon 2725 en 3750 (b.g.g. 3100)

C. VAN DER KOOIJ & ZON

Emmastraat 143-147 - Vlaardingen - Tel. (01898) 3561 en 6061

IMPORTEURS van gedroogde zuidvruchten,
vruchtenconserven, consumptiegrondnoten.

HANDELAARS in Amerikaanse tarwebloem en
bakkerijgrondstoffen.

VRAAGT STEEDS

ZOETERMEERS ROEM

de fijnste margarine

FIRMA GEBR. VAN DER SPEK - TELEFOON 01790 - 3529
ZOETERMEER

DEN HAAG

SIGARENMAGAZIJN „MATADOR“

L. KORPEL

MAURITSKADE 71 - TELEFOON 180234, b.g.g. 321960
Postrekening 37 70 73

Levert alle rokersartikelen

waarheen U maar wenst.

**Ook het kleine karwei
appreciëren wij**

BOON'S SCHILDERSBEDRIJF

PIET HEINSTRAT 62 - TELEFOON 33 11 12
Filiaal te Delft en Rotterdam.

LAK- EN VERFINDUSTRIE

v/h P. WERRE & CO.

Alles op verfg gebied

Veenkade 49-50 - DEN HAAG - Tel. 633923 (3 lijnen)

DRUKKERIJ LAKERVELD

Loosduinseweg 1079
Den Haag - Telefoon 392330*

PERIODIEKEN
HANDELS- EN RECLAMEDRUKWERK
in een verzorgde uitvoering

INNEMEE & ZON N.V.

BEGRAFENISTRANSPORT

DEN HAAG - TELEFOON 115940
HAARLEM - Telefoon 10441
DELFT - Telefoon 26808

Onmiddellijk ter plaatse te ontbieden.

KENNEMERLAND

Bureau voor elektriciteitswerken

G. VISSER EN ZON - BREESTRAAT 128

TELEFOON 3012-5219-5672 (0 2510) 8021 - (0 2550)

Gevestigd sinds 1919 - BEVERWIJK

**KLAVERS' BOEK-
EN KANTOORBOEKHANDEL**

AB DE JONG

KENNEMERLAAN 59 - Telefoon 02550 - 5326 - IJMUIDEN

GOUDA

HOE MEN ER OOK OVER DENKT...

voor Gouda en omgeving geldt:

VAN DER GRAAFF
voor begrafenissen

Uit de Sowjet-pers blijkt

Het is niet alles botertje

Het nieuwe program van de communistische partij in de Sowjet-Unie verdient alle aandacht, omdat dit document volgens de communistische partijmensen een nieuwe fase van het communisme inhoudt.

Chroesjtsjef heeft herhaaldelijk betoogd dat de opvoeding van de massa nu gaat beginnen. De voorwaarden voor de opbouw van een communistische maatschappij zouden dan nu geschapen zijn en nu moet de nieuwe Sowjet-mens gevormd worden, de mens der toekomst die met alle „overblijfselen van het verleden“ heeft gebroken en die de ideale maatschappij zal opbouwen. Zie hier het doel dat Chroesjtsjef op korte termijn wil bereiken.

Wij noteerden enige opmerkingen uit de Sowjet-pers en komen tot de conclusie dat er nog bergen propagandistisch werk zijn alvorens dit ideaal in Rusland bereikt is. De foto's op deze pagina zijn eveneens uit Sowjet-tijdschriften geknipt.

haast ondenkbaar zijn. Simonov porteerde deze tekortkomingen braaf en hij werd hiervoor met een controlerende functie bemoeit hij zich ook reeds naburige kolchos.

Voor na het fiasco van in 1960 zijn er comsomolbrigades gevormd, die ten doel hebben boeren te „helpen“ bij het van hun verplichtingen. In die tijd werd veelvuldig melding van het optreden van deze die de kolchosvoorzitters wegens kortkomingen in de bedrijven. Een dergelijk optreden zal Russische boeren waarschijnlijk der graag gezien worden.

Ook op andere gebieden bidden de communistische „verantwoordelijken“ te werken. Zo

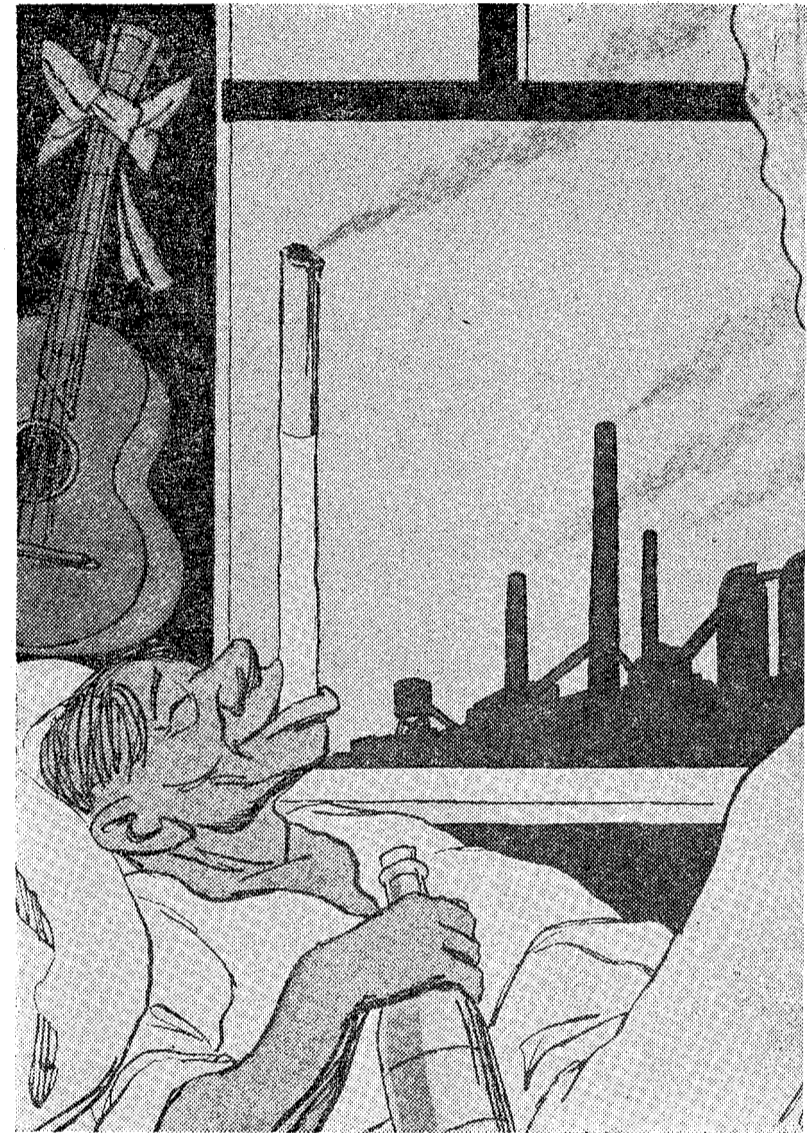
HET gevaar is niet denkbeeldig dat wij burgers van het vrije Westen de kracht van het communisme, vooral op ideologisch gebied gaan onderschatten. Toch dienen we niet uit het oog te verliezen dat het communisme in Rusland zelf nog slechts in het beginstadium van zijn opmars is. Het nieuwe partijprogramma werd onlangs een mijlpaal genoemd, die te vergelijken is met de meest belangrijke gebeurtenissen uit de geschiedenis van het communisme.

Uitlatingen in de Russische pers willen ons doen geloven, dat het communisme nu pas gaat beginnen, met alle zegeningen van dien, en het nieuwe partijprogramma onderstreept nog eens de punten, waaraan bijzondere aandacht geschonken moet worden.

Een bijzonder moeilijke kwestie is de „verantwoordelijkheid der burgers voor de algemene zaak“, want uiteindelijk is dit een aanwijzing in hoeverre de communistische levensopvatting zijn weg naar het hart van de Russen gevonden heeft. Het is een bekend feit dat niet alle Russen communisten zijn en we zijn uiteraard steeds nieuwsgierig naar de meest recente percentages, die ons een beeld geven van de aanhang van de partij. Ook de gegevens die ons inlichten over de vraag in hoeverre partijleden en niet-partijleden meewerken aan de uitvoering van de partijopdrachten zouden we wel graag eens willen bestuderen. Zulke cijfers en gegevens zijn echter niet verkrijgbaar. We moeten het stellen met de ons welbekende 99,9% waaraan wij echter moeilijk geloof kunnen hechten. Sommige berichten in de Sowjetpers spreken echter een duidelijker taal.

Het feit dat er in de Sowjetpers verschillende malen gewezen wordt op voorbeeldige werkers die in hun optreden blijken te geven van een goede partijmentaliteit doet vermoeden dat er velen zijn die deze voor de communistische zaak zo wenselijke instelling missen. Soms blijkt uit de berichten ook heel duidelijk dat er door de jonge partijcommunisten (de komsomolskys) een strijd tegen velen geleverd werd.

Zo nam de trekkerchauffeur Simonov in zijn eentje de strijd op tegen de leiding van de kolchos waar hij

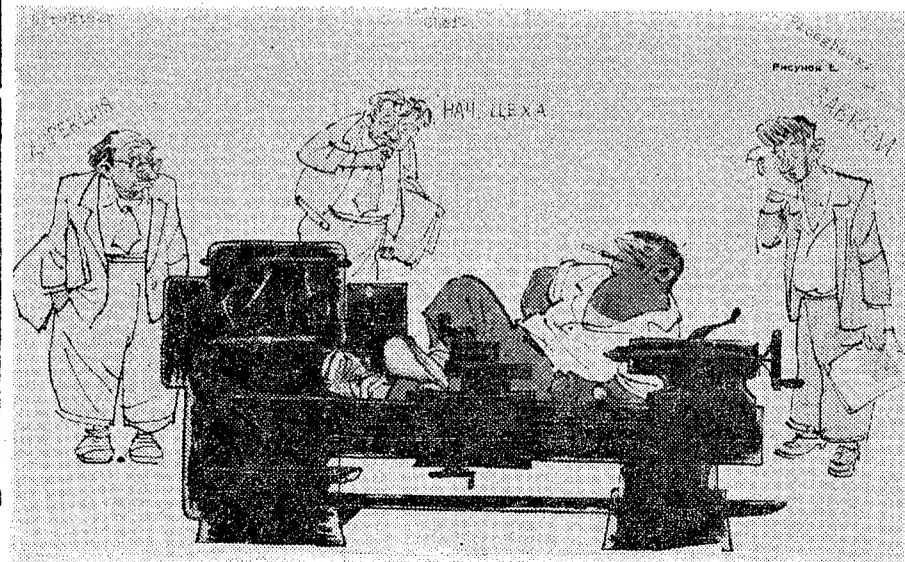

werkte. Deze leiding zorgde niet voor een deugdelijke bemesting van de maïsvelden. Dit moest toch eigenlijk na de felle landbouwrevoeringen van Chroesjtsjef van vorig jaar wel-

**WERKDAG VAN
LIJNTREKKEE**

*De ploegen wisselde
de pijpen roken weer*

STOOTBRIGADIER NO. 1

De overwonnenen slaat men niet

„een klein stationnetje een aardewerk gelost. (Aardewerk artikel dat in de Sowjet-Union zeer schaars is.) De arbeider dit karwei belast waren sprak al zorgeloos met hun kost om en ze maakten heel wat. Een voorbijganger zag dit en riep zich geroepen om de spoor attent te maken op het onbedeugdelijke van hun optreden. „kreeg hij te horen? „Wat ga eigenlijk aan?“

Meer werk maakte een communist van zijn taak om de burgers op te voeden. Hij riep de: — Er zijn bij ons bedrivers vaak melkkoeien als droog om een betere voorstelling van de gemiddelde melkproducenten de staat te bedriegen. Een andere komsomol die kielijk op een confectie-atelier schreef: „Onze directeur bejassen zonder mouwen en zonder zakken op te geven werkt. . . .“

Onthullend waren de berichten van de vissers op de Koerile-eilanden. Zij kregen van hun overgevers te horen dat ze nu

le boom

n blijven en niet hoeften uit te omdat de visfabriek die hun moest verwerken de produktie-reeds had gehaald en dus werd ik voorlopig stopgezet.

pogingen die door de „goede anders” in het werk werden gem toch te kunnen uitvaren mis- zodat tenslotte een jong com- naar Moskou reisde om dit te teren.

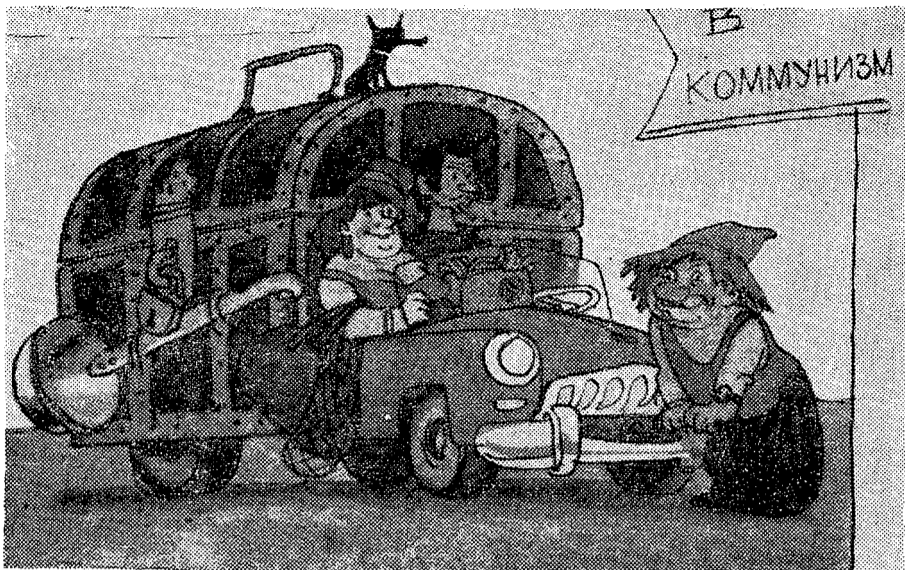
landbouwdeskundige Nadja a zou de naam Multatuli met kunnen dragen. Zij kwam, blijk- randend van ijver voor de goede p de kolchos waar zij haar eer- tijk op deed, in aanraking met lgende geval.

kolchos leverde niet voldoende an de staat. De oorzaak hier- erd door de jonge Nadja opge- en het bleek dat enige melk- elk achterhielden en dit tegen rijzen op de zwarte markt ver- n.

naakte de kolchosvoorzitter op vantoestand attent, maar deze emoei je niet met mijn zaken.”

ging in hoger beroep bij de spartijorganisatie, de voorzitter p het matje komen en men kan gszins indenken hoe hij over dacht. Nadja ging echter door t constateren van onregelmatig- Ze ergerde zich over het feit op religieuze feestdagen mind- rd gewerkt werd en hierover d een hooglopende ruzie. Uit- k wist de voorzitter de fana- adja er uit te werken. Hoe deze wikkelijke situatie afliep doet minder toe, maar het is duid- it hier een kolchosvoorzitter

OVERBLIJFSELEN VAN HET VERLEDEN

Op weg naar het communisme nemen zij hun eigen bagage mee.....

steeds weer overhoop ligt met de kom- somols. (Het was niet de eerste keer dat hier konsumolklachten vielen).

Deze kolchosvoorzitter bleef geruime tijd in functie en dit wettigt de con- clusie dat hij toch ergens steun moet gevonden hebben, steun tegen het enthousiasme van de jonge partijmen- sen, die overal hun neus in steken. Bovengenoemde gevallen worden zo vaak gesignaleerd in de Sowjet-pers, dat we moeilijk meer van sporadisch kunnen spreken.

We lezen deze berichten en het is een reden te meer om ons af te vra- gen wat er zich nu eigenlijk afspeelt in de Russische dorpen, achter de Potemkingevel van leuzen en propa- ganda.

Wees strijders voor de gemeenschap — met deze leuze wordt de jeugdige communist opgewekt door zijn partij- blad.

We kunnen niet aan de indruk ont- komen dat die gemeenschap, vooral op het Russische platteland, (waar nog altijd 52 % van de bevolking woont) zich niet het vuur uit de stoffen loopt voor de opbouw van het communisme. De grote taak voor de communisten is in Rusland pas begonnen. Het Russi- sche volk werd door Stalin in de dwangbuis gezet. De maat was bijna vol toen hij in 1954 stierf. Chroesjtsjef probeert het met beloften, maar kan voorlopig verkliekers en controlebri- gades niet missen.

J. BEETSMA

week ldnieuws ogelucht

ONESIë, minder explosief dreigend dan een week wil blijkbaar zijn geluk toch ook aan de conferen- beproeven. Het verloren zeegevecht heeft in Dja- epe indruk gemaakt. De arrestatie van Sjahrir, goeng, Hamid en andere gematigde prominenten rd door een fel protest van oud-vicepresident Hatta, rd door een fel protest van oud-vicepresident Hatta, rd door een fel protest van oud-vicepresident Hatta,

erlandse regering is ook niet stil blijven zitten. Zij cretaris-generaal Oe Thant van de V.N. verzocht ners naar Nieuw-Guinea te zenden. Een verzoek npt door een gelijklopende vraag van de grootst e meerderheid van de Nieuw-Guinea Raad werd e kleine meerderheid in die Raad vroeg even- bewapening van de Papoea's. De grootste Papoea- e PARNA houdt het op onafhankelijkheid in 1970 e reid een gesprek tussen Indonesië en Nederland te len, doch wil daaraan ook Papoea's zien deelnemen. n belangrijk stuk meningsvorming binnen het volk t tenslotte om gaat. Voor bemiddelaar Oe Thant eel wat moeite opleveren om de stukken van deze el op de goede plaats bij elkaar te krijgen. Zijn oef bestaat er vooreerst in, de beide voornaamste bbenen aan één tafel te krijgen. Dan eerst komt in. Een goed teken is dat Oe Thant er de tijd voor

RANKRIJK nemen de huzaren-stukjes van de OAS OAS-groepen steeds verontrustender afmetingen e parlementslied werd ontvoerd en — ditmaal nog — e bomaanslag op de binnenplaats van het Departee Buitenlandse Zaken, 20 meter van de werkkamer ister Couve de Murville, was harde realiteit, doch mbolisch voor de nadering van het geweld tot vlak on van De Gaulle, die schijnbaar onverstoortbaar eds heeft de grootste partij, de UNR, een beroep gedaan zich opnieuw met dictatoriale bevoegdhe- skleden. De situatie is inderdaad ten minste zo ern- q april 1961. Toen wist men waar het gevaar school, het overal. In Algerije werd de herdenking van de n-opstand in januari 1960 door Franse bevolking eer officieel herdacht . . .

ommelt ook in RUSLAND. Niet onder het volk, et Kremlin. De rebellerende Molotow, die niet naar in Wenen terugkeerde, doch van wie bericht wordt, et goed maakt, heeft blijkbaar veel en machtige iders. Wie dat zijn is onduidelijk. Men denkt aller- d „kroonprins” Koslow en aan de partij-dogmaticus

Soeslow. In wezen is het een conflict Chroestjew contra Mao. Berichten over Russische troepenverplaatsingen uit Oost-Europa naar de Russisch-Chinese grens, duiden op spanning. Rondom Berlijn viel dientengevolge een opmer- kelijke stilte op te merken. Aan beide kanten van „de muur” rolden de tanks zelfs terug. De inderhaast naar Mos- kou ontboden partijbestuurders, zullen moeten meehelpen om door middel van een schijnbaar democratisch tot stand gekomen meerderheids-besluit de balans te doen doorslaan. Hiermee zal de onwil van President Kennedy's broer, om op zijn wereldreis Moskou aan te doen, wel verband hou- den. De gebroeders Kennedy zullen denken: zoek het eerst onderling maar eens uit.

• INDIA heeft na het succes in Goa de smaak van militair vertoon te pakken gekregen. Het concentreert zijn troepen in Kasjmir aan de grens met Pakistan. De voorzichtige, doch positieve toenadering tussen beide landen in de laatste jaren wordt hierdoor helaas weer ongedaan gemaakt. Dat de Pakistani harder zullen vechten dan de Portugezen, staat vast, doch daarmee is geen probleem opgelost in het wereld- deel waar Rood-China altijd klaar staat om uit elke ver- warring munt te slaan.

• Verwarring heerst ook in ZUID-AMERIKA, waar de tweede conferentie te Punta del Este (in Uruguay) begon- nen is. Na het geslaagde tegen Cuba gerichte hulp-project dat de Verenigde Staten er in de zomer 1961 doordrukten, willen de Yankee's thans Cuba treffen door het politiek en economisch te isoleren. Edoch, Argentinië, Brazilië en Mexi- co stemmen niet met dit plan in. Zij voelen de dreiging, die van Castro uitgaat, minder scherp dan de „States” en de kleine landen van dit door communistische infiltratie bedreigde continent. Het ziet er dan ook naar uit dat Uncle Sam de meerderheid der Zuid-Amerikaanse neven niet mee krijgt. Doch de conferentie is nog niet ten einde.

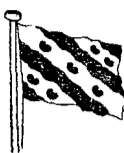
• Het plotseling aan de macht komen van de gematigde president Rafael Bonelly in de DOMINICAANSE REPUB- BLIEK is een onverwachte meevaller voor Washington. Castro's kansen, die sterk stegen bij het volk in San Domingo, toen een 3-daags militair bewind-à la Trujillo de macht greep, zijn thans weer weggeëbd. De stroman Balaguer kon zich toen niet meer in het zadel houden.

• In TANGANJIKA vond een meer betreurenswaardige aflossing van de wacht plaats. Premier Julius Nyerere trad af ten gunste van zijn links georiënteerde medewerker Rashid Kawama. Nyerere wil eerst zijn partij reorganiseren, d.w.z. van anti-westerse smetten vrij maken. Hopelijk komt hij daarna weer spoedig in het regeerkasteel. Dat Kenjatta, de leider in Kenia, dit heengaan eveneens betreurde, pleit voor deze nog steeds van Mau Mau-activiteiten verdachte Afrikaanse politicus.

• In PERZIë maken groepen, die Mossadeq terugwillen, nog steeds kabaal. Ditmaal waren er studenten-betogingen in Teheran. Premier Amini, die met straffe hand 's lands fin- ancieel en economisch herstel bevordert, merkt wel dat hij de weg van de meeste weerstand gekozen heeft. Het is in Perzië's belang, dat hij aan blijft.

• Tenslotte LAOS, waar de gevechten weer wat oplaaiden op het moment waarop de 3 prins in Genève het „in prin- cipe” eens werden over een kabinet onder leiding van Soe- vanna Phoema. Engelse en Russische bemiddelaars hebben de 3 hoofdige heren dit „akkoord” bijgebracht. Daarom alleen al hebben wij er weinig vertrouwen in. Terug op eigen terrein zullen zij de strijdbijl wel spoedig weer weten te vinden. Hopelijk zien wij het te pessimistisch.

BOEK-, COURANT-, HANDELSDRUKKERIJ
DRUKKERIJ LIBERTAS N.V.
DRIFT 13 - UTRECHT
wil u gaarne van advies dienen

VERTROUWENSADRESSEN VOOR
EIGEN KRING IN
FRIESLAND

HOTEL „DE KROON”

SOPHIALAAN — LEEUWARDEN
telefoon 24467 - 24468

Uw adres voor recepties en partijen

Alleen bij HEKSTRA slaagt u het beste in textiel en bedden.

Wij hebben altijd voorradig:
Pullman - anti-hernia matrassen.

N. OOSTERSTRAAT 32-34, TELEFOON 24370
VOORSTREEK 5, TELEFOON 28239

In VERTROUWENSZAKEN is het belangrijk, dat uw belangen worden behartigd door een DESKUNDIGE. Vraag daarom de medewerking bij uw

FIRMAVERHOUDINGEN
OVERGANG VAN VERMOGEN
ASSURANTIËN en HYPOTHEKEN van het
ZAKELIJK ADVIESBUREAU
Dir. L. DIJKMA
Prins Hendrikstraat 10 - LEEUWARDEN - Telefoon 05100-20524

TURKSTRA BESCHUIT

Eerlijk... Overheerlijk! Niet alleen voeding... doch ook een lekkernij!

Kiest voor fijn en kleurrijk DRUKWERK

Firma A. J. Schaaf

Papiergroothandel en Drukkerij

De drukkerij voor Industrie en Handel

Kleine Oosterstraat 110 **Dokkum**
Telefoon 2373 - 05190

Beton- en wegematerialen

voor nieuwbouw en onderhoudswerkzaamheden leveren wij:
ZAND — GRIND — STEENSLAG — HOOGOVEN- SLAKKEN — NIEUWE STEENPUIN — SINTELS per scheepsloading of auto plaats van bestemming.

FIRMA T. D. LEISTRA & ZONEN

Reyner Bogermanstraat 14, Dokkum, Tel. 05190-2753

FIRMA P. S. DE BOER

MAKKUM HARDERWIJK

Groothandel in hooi en stro

IMPORT EXPORT
Geregeld vertegenwoordigd op onderstaande landbouwbeurzen:
Maandag — Rotterdam Woensdag — Middenmeer
Maandag — Amsterdam Donderdag — Emmeloord
Dinsdag — Groningen Vrijdag — Leeuwarden
Dinsdag — Sneek Zaterdag — Utrecht

DOUMA's IJZERHANDEL n.v.

Grootzand 66 — Postbus 30 — Sneek
Telefoon 05150 - 277 en 3696

Staaft-, band en plaatijzer, I- en U-balken, betonijzer.

Gereedschappen en machines voor metaalbewerking.

Karpetten — Lopers — Vloerbedekking
Overgordijnen — Linoleums — Vitrages
Bedden — Dekens — Ledikanten — Matrassen

SPECIAAL VLOERENBEDRIJF

WESTER'S interieurverzorging

Grootzand 35 — Telefoon 3060 — Sneek

Firma S. Klaver & Zoon

aannemersbedrijf

Moleneind N.Z. 90 - DRACHTEN - Tel. 05120 - 2128

Laat advertenties U inlichten voordat U gaat kopen!

STREEKRAAD OP NIEUW-GUINEA (slot)

★ Het eerste artikel werd opgenomen in het nummer van 13 januari 1962.

De Streekraad Japen/Waropen had haar plaats gevonden, hoewel in dit geval meer in adviserende dan in bestuurlijke zin. Immers, behalve punt 4 kwamen alle aanbevelingen neer op activiteiten van het Gouvernement en gefinancierd door het Gouvernement of aanverwante instanties. Haar waarde als uitvoerend Bestuurslichaam zou nog moeten blijken.

Een al spoedig volgende gewone zitting gaf de kans hiertoe. Het belangrijkste onderwerp van behandeling tijdens deze zitting werd gevormd door de vraag op welke wijze verschillende werkzaamheden ten aanzien van de opbouw en infra-structurele verbeteringen ten plattelande gefinancierd en uitgevoerd zouden moeten worden. De normale streekinkomsten zouden niet enenmale onvoldoende zijn. Van de gewone belastingen kon de Streekraad 60% verwachten, hetgeen neerkwam op een bedrag van f 44.400,— benevens 8% van de inkomstenbelasting ad f 3400,—. De inkomsten van verhuurde bezittingen e.d. bedroegen f 2.000,— terwijl op een overschot van 1961 à f 2000,— gerekend kon worden. Het totaal aan direct verwachte middelen voor 1962 bedroeg dus niet meer dan f 51.800,— voor een slechts per zeetransport bereikbaar bergachtig gebied, met toegangswegen gevormd door vaak vrijwel onbegaanbare bosspaden, en een inwonertal van plm. 37000 zielen. (Alleen de hoofdplaats Seroei heeft een vliegveldje en een wegennet van ongeveer 4 km).

Er zou een groter bedrag beschikbaar moeten komen, eventueel aangevuld met bijzondere arbeidsvoorzieningen, als de Raad slechts een begin zou willen maken met de noodzakelijkste structuurverbeteringen te plattelande.

Woningen voor dorpsonderwijzers en andere welvaartswerkers stonden op het programma, scholen en poliklinieken, drinkwatervoorzieningen, landwegen van en naar de reeds bestaande en producerende landbouwkernen, steigers voor de afscheep van producties, een sociaal centrum eventueel annex logeergebouw te Seroei, en „last but not least“ de stichting van dorpsgemeenschappen met dorpsraden.

De noodzakelijkste voorzieningen inzake woningen, scholen en steigers waren uitgevoerd door middel van de zg. dorpsdiensten, een semi-verplichte vorm van kosteloze arbeidsleverantie door de belanghebbende dorpsbewoners, die dit graag deden zolang het christendom en elke vorm van onderwijs nog mythologische verwachtingen omtrent directe lotsverbeteringen levend hield.

Toen deze verwachting onbeantwoord bleef verminderde ook de animo tot instandhouding van het verkregen. Soms werd de harde hand noodzakelijk om te voorkomen dat de betreffende dorpsonderwijzers (tevens gemeentevoorgangers) met gezinnen onder een ineenstortend huis bedolven zouden raken.

Hetzelfde gold t.a.v. vele scholen, ondanks het feit dat een hogere opleiding van bepaalde dorpsschoolkinderen voor de ouders het summum van een wensdroom bleef. Het Gouvernement kon nooit genoeg scholen bouwen en kinderen opnemen, doch binnen de dorpsgemeenschappen veranderde de animo tot vrijwillige arbeid op dit gebied in een zekere aversie, nog vermeerderd door de trek naar stedelijke centra van vele jongeren waardoor het beschikbare arbeidspotentieel aanmerkelijk verminderde.

Ziedaar het complex van problemen waarvoor de Raad zich zag gesteld:

1. Noodzakelijke structuurverbeteringen ten plattelande.
2. Gebrek aan uitvoeringsmiddelen, in verband met:
 - a. een bestaande aversie tegen dorpsdiensten en
 - b. niet minner grote bezwaren tegen belastingverhoging e.q. een speciale streekraadbelasting.

Ondanks langdurige besprekingen kwam men niet tot een beslissing. Er werd een commissie benoemd om zo spoedig mogelijk het gehele gebied af te reizen teneinde de mening van de bevolking te peilen. Deze commissie bracht van haar bevindingen rapport uit op de eerstvolgende zitting van een voltallige Raad. Zij concludeerde dat het grootste gedeelte van de bevolking een speciale Streekraadbelasting verkoos, liever dan de dorpsdiensten in gesanctioneerde vorm te continueren. Het belastingbedrag per zelfstandig mannelijk lid van de bevolking zou f 20,— per jaar moeten bedragen.

Een verdubbeling dus t.o.v. de reeds bekende belastingvorm. Op deze wijze zou de Streekraad kunnen rekenen op een inkomsttoename van plm. f 82.200,—.

Uit het rapport van de genoemde commissie bleek echter dat veelal de dorpen met een nog zeer zwakke economische basis voor belasting hadden gekozen, terwijl de dorpen die deze belasting zeer goed zouden kunnen betalen een voorkeur van dorpsdiensten tot uiting hadden gebracht. Zo ontstond een volgend dilemma, waarbij het uitgangspunt weer lag in de psyché van de bevolking.

Degenen die belasting verkozen gingen naar veler gedachten uit van 't standpunt dat er van „een kale kip toch niets te plukken valt“ hetgeen in de praktijk zou neerkomen op non-activiteit van het betreffende dorp en eventuele ontwikkelingsvoorzieningen door middel van de belastingopbrengsten van andere dorpen. Dit kon rechtvaardigheidshalve niet worden getolereerd. Bovendien zou het een storm in de betalende dorpen kunnen ontketenen.

De Raad besloot dus om het principe van Streekraadbelasting vast te houden, maar daarnaast de mogelijkheid open te laten om wanbetalingen te doen vervangen door dorpsdiensten. Deze diensten zouden dan tot de com-

petentie van de nog te vormen dorpsraden moeten gaan behoren. Aldus werd een intermedium gevonden waardoor alle bevolkingsgroeperingen in gelijke mate zouden worden belast voor de ontwikkeling van hun eigen gebied. De uiteindelijke begroting voor 1962 — die slechts in de allernoodzakelijkste uitvoeringen kon voorzien — bedroeg tenslotte f 176.200,—.

Van het Gouvernement moest dus een bedrag van f 42.200,— worden gevraagd om het geheel sluitend te maken.

Hoe dit alles in de praktijk zal uitwerken moet nog worden afgewacht. Veel hangt af van de besluiten die hieromtrent via de Nieuw-Guinea-Raad door het Gouvernement in de vorm van noodzakelijke ordonnanties moeten worden vastgelegd, en het tijdstip waarop deze ordonnanties zullen afkomen.

Uitstel betekent een fiasco voor de Streekraad ten aanzien van de ontwikkelingsplannen voor 1962 temeer waar de oude methoden zullen stuiten op bezwaren van de bevolking die nu op nieuwe maatregelen rekent.

Het is onmogelijk om op deze plaats een volledig verslag te geven van alle taken en problemen waarmee een Streekraad op West-Papoea is belast of belast kan worden.

RECTIFICATIE

In het nummer van Nederlandse Gedachten van 13 januari j.l. heeft de heer C. S(meenk) een waardevolle bijdrage geschreven inzake het emigratiebeleid. Daarin werd o.m. het volgende gezegd:

„Onze emigranten behoren voor een groot deel tot de agrarische bevolking...“ Van bevoegde zijde wordt ons medegedeeld, dat het aantal agrariërs onder de emigranten in 1961 slechts 8% bedroeg. In de laatste jaren ervóór was dit 10%. In de eerste jaren na de bevrijding, met name in de periode 1947-1949 bedroeg het aantal agrarische emigranten 35 à 40% van het totaal.

Op die situatie zal de heer Smeenk vooral gedoeeld hebben. Red. N.G.

Ik heb slechts een greep gedaan, om zodoende een beeld te geven van de mogelijkheden en moeilijkheden die het proces van democratisering en ontwikkeling naar zelfbeschikking begeleiden.

M. DE VRIES

Sober in woorden, maar gelovig zoekend

WANNEER Koejemans, oud-hoofdredacteur van „De Waarheid“ in zijn boek „Van ja tot amen“ zijn jeugdherinneringen uit Rotterdam beschrijft, vertelt hij van de zondagmorgenwandelingen met zijn vader. Tochten door de oude stad, naar museum Boymans, de Laurenskerk en de havens.

Op één van die wandelingen zag hij een rode strook papier waar met witte letters op stond: „Kiest Wijnkoop — S.D.P. en vlak ernaast een biljet precies eender, maar met een aanbeveling voor de kandidaat der S.D.A.P., Spiekman.“

„Dit nu“, zegt hij, is mijn vroegste herinnering aan het socialisme. Het gelijke uiterlijk — en toch die ene letter verschil — het was voldoende om de vraagmachine, die op zulke tochten altijd op volle toeren werkte, op gang te brengen“.

Waarom ik dit voorval vertel? Binnenkort zullen er weer overal in het land borden en affiches verschijnen, waarop de verschillende partijen hun kandidaten bekend maken.

Binnenskamers wordt er gestudeerd op de beste ontwerpen, de pakkendste teksten. Want ieder wil zijn partij, zijn kandidaat er bij de kiezers inprenten. Er worden verkiezingsfondsen gevormd, want reclame maken kost in deze tijd veel geld.

Je hoort dan ook wel de opmerking: „Zou het iets helpen, is er iemand, die zich op deze manier laat beïnvloeden?“ Wanneer we eens helemaal niets deden en het geld aan iets anders gingen besteden, zou dat iets uitmaken?“

Tegenover schone leuzen, staan wij Nederlanders heel wantrouwend. Dit doet ons teveel denken aan de nazi-tijd. Bovendien weten we dat in Oost-Duitsland, de gebouwen met leuzen bezaaid zijn. Op iedere fabriek, school of universiteit. Kinderen lopen bij meetings met grote borden, waarop te lezen staat, dat zij niet alleen hun land lief hebben, maar ook de Sovjetrepubliek en, dat zij altijd heel graag leren!

De universiteit in Oost-Berlijn torst een enorm bord, waarop men kan lezen, dat de wetenschap de vrede, het socialisme en de D.D.R. dient. Aan alle kanten wordt het de mens ingeprent, dat zijn hoogste waarde ligt in het uitdragen van die communistische beginselen, die de partijleiding op een gegeven moment als „haar evangelie“ belijdt. Dit „moment“ houdt in, dat er in Oost-Berlijn heel wat te veranderen is na de destalinisatie.

Als ik maar denk aan het enorme Russische kerkhof waar 5500 gesneuvelden in een massagraf begraven

liggen. Op tien grote stenen is een redevoering gebijtd, getekend met de naam van Stalin.

Wij zijn bepaald geen volk, dat zich zo maar laat beïnvloeden. Maar wat dan? Geen borden, geen reclame? Dat niet, al zal het alleen maar zijn dat er jongetjes zijn, die aan hun vader vragen: Wat betekent A.R. en wie is dat?

Maar we zullen sober moeten zijn in onze uitdrukkingen. Ieder van ons persoonlijk zal waar moeten maken in zijn leven wat het betekent Christen te zijn, ook in de politiek.

En dan denk ik aan die eenvoudige vrouw in een Amsterdamse volksbuurt, die door haar bereidheid tot helpen, het vertrouwen van de buurt had. Toen zij bij de verkiezingen een bord uit haar raam stak: stemt A.R., werd dit door velen van haar burens opgevolgd.

Wij vergeten zo dikwijls, dat het niet onze woorden, maar vooral onze daden zijn, die duidelijk maken uit welke bron wij leven.

Bij het lezen van „Van ja tot amen“ dringt zich telkens de vraag aan ons op, waarom Koejemans communist werd.

Wat dreef hem? Een man, die zocht naar waarheid en gerechtigheid en die het niet kon verwerken, dat er eenvoudig gezegd werd, Stalin heeft het fout gedaan. Een fout, die zoveel mensen dus onschuldig getroffen heeft. En hij wijst op de student Raskolnikow in „Schuld en Boete“ van Dostojevski, die wel wist van schuldbesef.

Het Christen zijn, ook in het politieke leven, legt een enorme verantwoording op een ieder van ons.

Iedere keer weer zullen wij onze woorden en ons leven aan elkaar moeten toetsen. Mooie leuzen helpen niet.

Die klagen ons alleen maar aan.

Wij hebben in deze tijd met al zijn spanningen en haast onoplosbare problemen midden in de wereld te staan. Wij zijn verbonden met de mensen in ons land, wij dragen ook verantwoording voor de wereld om ons heen. Een wereld, die steeds dichterbij ons wordt gebracht. Door radio en televisie worden we er dagelijks mee geconfronteerd.

Ik zag eens een kerk staan: onwetendheid is geen excuus, lees de Bijbel! Dit geldt niet alleen voor het kennen van God. Wij kennen ook zijn wereld en weten uit de Bijbel hoe wij in die wereld hebben te staan. Dit moet het uitgangspunt zijn voor ons handelen.

Ik hoop, dat wij in deze verbondenheid de verkiezingsstrijd zullen voeren. Sober in woorden, maar gelovig zoekend naar de juiste weg.

C. M. TONKENS-KAAJAN.

TWEEDE KAMER

DEBAT OVER B.B. EN EUROPESE ZAKEN

OP DE MAN AF

Het vraagstuk van de bescherming van de burgerbevolking is in de Kamer ter dege aan de orde geweest. Dit vraagstuk heeft vandaag aan de dag huiveringwekkende facetten. Dr. Verkerk (A.R.) drukte het zó uit: het huiveringwekkende is dat men tegen onbekende, tegen gevaarlijke en besmette luchtleidigheden moet werken.

Omdat de civiele verdediging een te weer stellen is tegen dat onbekende — aangedaan door een genadeloze tegenstander — is het zo bijzonder moeilijk juiste en verantwoorde maatregelen te nemen. Vast staat wel dat alleen de overheid in staat is — omdat alleen de overheid een totaal overzicht heeft, mede gebaseerd op de internationale contacten — aan deze civiele verdediging concrete leiding te geven. Te meer omdat deze civiele verdediging een noodzakelijke aanvulling is op de militaire verdediging.

Hier lag de moeilijkheid voor de pacifistisch socialistische partij. Van een militaire verdediging willen zij niet weten.

De noodzakelijke aanvulling daarop, de civiele verdediging is zo nauw verweven met de militaire verdediging, dat deze P.S.P. aarzelt om de bescherming van de burgerbevolking te accepteren. De woordvoerder zei niet ja en niet nee tegen deze voorgenomen bescherming van de burgers.

Het was geen wonder dat de heren Moorman (K.V.P.) en Verkerk (A.R.) nog eens nadrukkelijk vroegen naar een duidelijke uitspraak.

Hij bleek tóch al was het nog niet duidelijk, tegen te zijn: Enerzijds omdat naar zijn overtuiging tegen de gevolgen van een atoomoorlog niets te doen zou zijn. Anderzijds omdat de civiele verdediging onmisbaar is voor oorlogsvoering. Daarom was zijn partij niet alleen tegen dienstplicht op grond van gewetensbezwaren, maar óók tegen de noodwachtplicht.

Admiraal Moorman (K.V.P.) drong nu concreet aan op een antwoord ja of nee op de vraag: als door de civiele verdediging miljoenen mensen gered kunnen worden door hen te beschermen tegen dodelijk gevaar, en duizenden kunnen worden gered door puin te ruimen — is dan de P.S.P. nog tegen de bescherming der burgerbevolking?

Bewogen en verontwaardigd besloot hij: als het antwoord neen zou zijn ben ik bereid om het woord misdadig te gebruiken.

Maar zover kwam de heer Lankhorst (P.S.P.) niet! Zijn verweer was: ik twijfel aan de mogelijkheid van beschermende maatregelen en bovendien leiden deze activiteiten de aandacht af van de hoofdzaak: het voorkomen van een dergelijke verschrikking.

Hij is een duidelijk antwoord schuldig gebleven.

Dat achten wij beneden de maat. Als er oorlog uitbreekt dan zullen er slachtoffers vallen en er zal gesmeekt worden om hulp; spoedige hulp, hoe weinig die hulp wellicht ook kan zijn in de gegeven situatie. Op deze noodzakelijke hulp — als het aan de P.S.P. lag — zal dan niet kunnen worden gerekend.

Dr. Verkerk (A.R.) deed nog een dringend beroep op de P.S.P. Hij wilde toch het vertrouwen uitspreken dat, voorzover de civiele verdediging het karakter draagt van eerste hulp bij ongelukken, deze partij opbouwend zou mee werken.

Maar ook als deze hoop zou worden bevestigd, is dit in wezen een trieste zaak. Wat komt er van een individuele eerste hulp bij ongelukken terecht als deze wordt losgeweekt uit een centrale aanpak van de totale bescherming.

HET NOODZAKELIJKE

Vast staat wel dat de burgers van Nederland wat aarzelend staan, misschien wel wat onverschillig tegenover de bescherming van de bevolking. Deze algemene onverschilligheid kan misschien worden verklaard vanwege de omstandigheid dat men denkt dat de oorlog zó vernietigend zal zijn dat alle beschermingsmaatregelen falen. Bovendien leeft nog steeds de gedachte dat het met zo'n oorlog wel wat meevallen zal.

Niets is gevarlijker voor een volk

dan deze houding, aldus kolonel Wierda, (P.v.d.A.)

Daarom moet de overheid eerst twee dingen doen. Allereerst duidelijke voorlichting geven over de in de oorlogstijd dreigende gevaren. En duidelijke voorlichting over de mogelijkheden tot bescherming. Immers de overlevingskansen zowel van de enkeling als van de totale samenleving staan of vallen met het moreel van de bevolking.

Daarnaast moet de overheid met zorg de nodige maatregelen nu al voorbereiden en van tijd tot tijd deze maatregelen beproeven in de praktijk, voorzover dat mogelijk is.

Om met de heer Couzy (V.V.D.) te spreken: de nodige voorbereidingen moeten worden getroffen om een aanvaardbare paraatheid in de kortst mogelijke tijd te kunnen bereiken.

Het was van de Regering goed gezien dat zij óók duidelijk stelde dat het leven in vrede niet mag worden beheerst door datgene wat in een tijd van oorlog of acute oorlogsdreiging moet worden gedaan.

Tussen deze beide grenzen moet het regeringsbeleid zich bewegen. Dat zal zeer beslist een moeilijke opgave blijken te zijn — omdat aan zoveel vraagstukken eigenlijk tegelijk moet worden gedacht.

In hoeverre moet b.v. een evacuatie worden voorbereid? Welke vol machten moeten dan het militaire commando worden gegeven? In hoeverre hebben de provincies en de gemeenten een zelfstandige taak? Hoe moet het gaan met de voedselvoorziening? Moeten regeringszaten en die van de provinciale besturen worden verplaatst?

Heel belangrijk is de vraag wie in oorlogstijd de boventoon zal voeren: de overheid of het militair gezag.

De minister-president antwoordde hierop terecht: de overheid.

Een aantal noodwetten zal een en ander nader — spoedig — uitwerken.

Met name onze gemeenteraadsleden en de leden van provinciale staten zullen zich ter dege moeten voorbereiden op de mogelijk te ontstane situatie. Vooral omdat bij voortzetting van het bestuur in oorlogstijd een delegeren van bevoegdheden naar lagere organen dringende noodzaak is.

Het zou bijzonder nuttig zijn, reeds in vrede deze lagere organen de gelegenheid te geven zich daaraan te gewinnen en praktische ervaring op te doen.

Oefeningen alleen zijn niet voldoende; ervaring is meer noodzakelijk.

Daarom pleitte Dr. Verkerk (A.R.) voor een zo spoedig mogelijk klaar maken van wettelijke voorzieningen, voorschriften, instructies en aanwijzingen. Het woord „tempo” is wel vereist!

Van AR-zijde is ondubbelzinnig de verklaring afgelegd, dat zij volledig bereid is mee te werken tot steun van het wettig gezag, ten einde de opbouw van de bescherming burgerbevolking te verwezenlijken.

Maar: er zal de nodige coördinatie moeten bestaan zodanig, dat in geval van nood de ambtenaren en de burgers elkaar en onderling niet voor de voeten lopen.

OPEN VOOR ANDEREN

Het was geen wonder dat de Kamerleden, die bij dit onderdeel van de begroting van buitenlandse zaken spraken hun oordeel gaven over de toetreding van Engeland tot de E.E.G.

Voor alle zekerheid werd nog eens duidelijk gemaakt dat het een historische leugen is als zouden de zes landen (die de E.E.G. vormen) Engeland er vanaf de aanvang er niet bij wilden hebben. Integendeel: zowel in 1950 als in 1957 is alles gedaan om Engeland mee te krijgen. De Fransman Hirsch (voorzitter van de Euratom, die door de Franse regering niet voor herbenoeming is voorgedragen, omdat hij te weinig Frans, maar te veel Europees dacht en handelde!) heeft dit nog een uit de doeken gedaan. Op 10 mei 1950 is hij naar Londen gegaan als lid van een bijzondere Franse regeringsmissie om Engeland uit te nodigen. Het antwoord kwam na rijp beraad: wij zijn er nog steeds niet op voorbereid om ons aan te sluiten.

Nu is het dan zover. Het verzoek is gedaan. Weliswaar bestaat het gevaar dat Englands eisen misschien aan het basisverdrag van Rome (de grondslag van de E.E.G.) wat tornen. Maar een reële poging om „ja” op Englands verzoek te zeggen is wel een nadere overweging van dat verdrag waard.

GEVAAR I — UITHOLLING VAN BUITEN AF

Toch ligt er een gevaar bij de openstelling der zes voor de anderen, met name een openstellen voor de associatiegebieden. Dit gevaar: als de aangesloten landen geen deel (willen) uitmaken van de politieke bundeling van Europa en eigenlijk slechts lid worden omdat het in economisch opzicht zo voordelig is, kunnen de bestaande gemeenschappen worden uitgehold. Als wij ons goed herinneren heeft de A.R.-partij — toentertijd bij monde van drs. Hazenbosch — bij de behandeling van het Verdrag van Rome („de Grondwet” van de Europese organen) duidelijk gesteld dat dit Verdrag moest worden gezien, mede als een begin van de Europese politieke integratie. Er zal een Europese, gemeenschappelijke politiek moeten worden gevoerd. Het Europese werk moet uitlopen op één Europees beleid.

Er dient daarom gewaakt te worden dat de E.E.G. te bereidwillig is en te voortvarend met het sluiten van akkoorden waarin het geassocieerde land eenzijdig grote economische voordelen worden geboden.

GEVAAR II — UITHOLLING VAN BINNEN UIT

Het Europese werk begint op gang te komen na tal van jaren geduldig en vermoeiend werk. Maar er zijn ook tekenen die er op wijzen, dat een zekere uitholling van de Europese gemeenschap ook van binnen uit plaats vindt. Er zal voortgang gemaakt moeten worden met de noodzaak dat de Raad van Ministers in de Zes rekening houden met reële Europese parlementaire controle. Daar ontbreekt het nog wel eens aan. Deze Raad legt te gemakkelijk vaak een advies van het parlement naast zich neer!

Men zal er voor moeten oppassen dat de Raad van Ministers (der zes), die bedoeld is een gemeenschapsorgaan te zijn, zou onttaarden tot een conferentie van regeringen, die ieder hun eigen standpunten verdedigen. Europa is niet gediend met een bond van sta-

Dr. E. P. VERKERK

ten, niet met een machtsevenwicht in Europa, maar het zal noodzakelijk zijn, ten einde Europa een zeker gewicht in de wereld te geven, een machtsconcentratie te schepjen.

In verband daarmee is het nodig bijzondere aandacht te schenken aan de interne opbouw van de gemeenschappen.

Met name zal zich duidelijker moeten aftekenen de politieke verantwoordelijkheid voor de genomen besluiten. Dit zou het meest juist plaats kunnen vinden ten overstaan van het Europese parlement, waaraan daartoe concrete rechten moet worden gegeven. En het hapert nogal eens aan een tijdige inschakeling van dat parlement en aan een waardering voor dat parlement. Van de zijde van de Raad der Ministers!

Misschien zal een directe verkiezing van het grootste deel van het Europese parlement hierop van gunstige invloed kunnen zijn. Waarschijnlijk van nog groter belang is een samensmelting van de uitvoerende organen van de Europese gemeenschappen!

GEVAAR III — HET EUROPA DER VADERLANDEN

Frankrijk, onder leiding van Generaal De Gaulle, ziet de Europese integratie anders. Zó veel anders dat indien dit uitgangspunt volledig zou worden geaccepteerd, het gevaar con-

creet aanwezig is dat de Europese integratie ten eerste zou worden ondergraven. De huidige leiders van Frankrijk gaan er eigenlijk van uit dat er tussen de naties van Europa geen politieke solidariteit bestaat. Europa is voor hen slechts een „woord, waarachter nationale realiteiten liggen.”

Deze Fransen gaan er van uit dat als zij zich voorstanders zouden betonen van de Europese politieke integratie — dit tot gevolg heeft dat de Franse natie verdwijnt.

Frankrijk voelt daarom meer voor een Europa der vaderlanden waarin Frankrijk de rol moet spelen van de verdediger van Europese allianties.

Deze houding is één van de oorzaken waarom een politieke unie in Europa nog niet concreet wil starten.

Er ligt van Franse zijde een concreet plan op tafel — het plan Fouchet — om een soort van politieke Unie in Europa te creëren. Maar heel duidelijk proeft elke deskundige hieruit het streven van Frankrijk naar een binding van regeringsleiders, als het gaat om het voeren van politiek beleid in plaats van een schepping van een werkelijke (landen) gemeenschap in politieke zin.

Het is zaak dit plan te verbeteren. Er zal een nadere band moeten komen tussen deze politieke Unie en de Europese gemeenschappen. Over de positie van de secretaris-generaal van deze Unie zal nader moeten worden gesproken. En over nog andere belangrijke zaken.

Maar laat elk land nuchter blijven en reëel. Laten de regeringen hiervan niet direct een prestige-kwestie maken.

Het Franse plan voor een politieke Unie ligt er. Het kan tot een begin worden — ook al is het maar een begin, dat men liever forser had gezien.

De toetreding van Engeland tot de E.E.G. kan een goede stap zijn, vooral nu is vastgesteld dat een land dat wil toetreden tot de E.E.G., óók lid moet worden van de politieke Unie. Daarom zal Engeland bij het overleg over deze Unie toch ook moeten worden gehoord.

GEEN DEFAITISME

De gevaren die zowel de Kamerleden als minister Luns zagen — de één (dr. Schuyt, K.V.P.) wat groter dan de ander (Van Dijk V.V.D.), kwamen niet voort uit een gevoel van defaitisme: „wij kunnen er toch niets aan veranderen”.

Er was sprake van een positieve instelling: te trachten van het verdeelde Europa een geïntegreerd (= zinvol de delen tot één geheel te maken) Europa te maken. „De ervaring in de jaren 1940—1945 opgedaan, waarin het mogelijk bleek dat toen de wil tot macht een monster maakte van de nationale staat dat miljoenen aan zijn heerszucht en hoogmoed offerde (dr. Schuyt)”.

Van een negatieve kritiek was evenmin sprake toen de Kamerleden op de vele gevaren wezen. Men zocht naar wegen om te komen tot een aanvaardbare oplossing. Niet naar een weg die het ideaal voor 100% zou verwezenlijken.

Duidelijk was op te merken dat men uitging van het standpunt: hetgeen thans (nog) niet haalbaar is, kan het wellicht later wel zijn.

Het standpunt van de Regering — minister Luns heeft het nadrukkelijk uitgesproken — is evenmin negatief. De bezwaren die bestaan komen voort uit een positieve instelling ten opzichte van de eenwording van Europa.

Nederland zal het plan Fouchet, dat een basis betekent voor de onderhandelingen over het tot stand komen van een staten-unie — de politieke integratie — niet als het kind met het badwater mogen weggooien. Dit Franse plan is nu reeds in zoverre aan (zekere) wensen tegemoetgekomen, dat dit plan inhoudt een gezamenlijke defensiepolitiek die moet bijdragen tot de versterking van de N.A.T.O.

Het is goed naar onze mening dat en de Kamer en de minister kritiek hebben laten horen.

De heer Van Dis (S.G.P.) was de enige die een geheel ander geluid liet horen: geen prijsgeven van welk stukje eigen zelfstandigheid dan ook. Bovendien komt in een Verenigd Europa de Reformatie in een gevaarlijke hoek tussen sterke socialistische en roomse groepen.

UIT PERS EN PERIODIEK

WAARHEEN KOERST SOEKARNO?

VEERTIEN DAGEN geleden kon een persoverzicht betreffende Nieuw-Guinea in deze drie punten worden verdeeld: 1. Hoe is de situatie in Indonesië? 2. Wat doet minister Luns? 3. De binnenlandse politieke munt die de Partij van de Arbeid probeert te slaan uit de Nieuw-Guinea-impasse. Eerlijk gezegd zou het mogelijk zijn vandaag de dag opnieuw deze drie punten uit de vele perscommentaren te lichten. Sindsdien immers is er het „zeegevecht” geweest, heeft Soekarno een aantal van zijn vroegere medestanders laten arresteren en . . . heeft een speciale Indonesische onderhandelaar namens Soekarno zijn opwachting gemaakt bij Oe Thant! Reden te over dus voor de vraag: „Waarheen koerst Soekarno?” Of dreigt de situatie hem dusdanig uit de hand te lopen dat hij helemaal geen koers meer bepaalt en dus een politiek voert van „we zullen wel zien waar het schip strandt”!

De kritiek op minister Luns is wat verstomd — waarschijnlijk omdat er op het ogenblik (openlijk althans) zo weinig gebeurt, dat er ook voor de meest verstokte anti-Luns-maniak geen reden tot kritiek is. En wat de Partij van de Arbeid betreft: zij is de strijd om de Staten- en raadszetels begonnen met heel veel tam-tam. Maar Het Parool, toch wel echt socialistisch, moest in een hoofdartikel constateren dat het alternatief dat de Partij van de Arbeid als parlementaire oppositie had moeten bieden, tot dusverre niet duidelijk uit de verf gekomen is!

Indonesië

„Waarheen koerst Soekarno?” Een duidelijke, zij het uiteraard speculatieve analyse gaf de Nieuwe Rotterdamse Courant in een hoofdartikel dat we hier in zijn geheel laten volgen:

Voor zover de berichten over de aanhouding van een aantal bekende Indonesische figuren houvast geven, zijn ze verbazingwekkend en verontwaardigend. De namen die tot dusver zijn genoemd, zoals Roem, Anak Agoeng en Sjahrir, zijn die van wat men bezadigde politici zou kunnen noemen, die de laatste tijd niet meer op de voorgrond zijn getreden, sommigen van hen al jaren niet.

Men kan gissen dat zij allen een niet al te gunstige mening van het beleid-Soekarno hebben, maar ze hebben of die niet uitgesproken of erin berust dat zij niet meer in tel waren. Zij werden als enigszins gecompromitteerd beschouwd. Zij behoorden immers tot de groepen waarop de Nederlanders hun verwachtingen hadden gebouwd voor de ontwikkeling van de republiek.

En zij behoorden tot, of sympathiseerden met de twee partijen die de meeste kritiek op Soekarno hebben geuit en uit wier midden de leiders zijn voortgekomen van de rebelle die de afgelopen paar jaar het land zo heeft geschokt, dat het er bijna aan is bezweken.

Welke bedoeling Djakarta met hun aanhouding heeft, kunnen wij alleen maar raden. Het is niet erg aannemelijk dat deze mannen, die zich van de rebelle hebben gedistantieerd, op het ogenblik, met het voorbeeld van de mislukte tegenregering-Sjaffruddin voor ogen, iets hebben ondernomen tegen het regime. De theoretische mogelijkheid blijft intussen bestaan.

Het kan zijn dat hun aanhouding bedoeld is als een voorzorgsmaatregel, en dan zou er een aanwijzing in kunnen worden gezien, dat de binnenlandse toestanden, nu de spanning om Nieuw-Guinea ongekend hoog is gestegen, moeilijker zijn dan wij van buitenaf zien.

Ook is het mogelijk dat de arrestaties zelf niet zo belangrijk zijn als het feit dat ze zijn verricht en het effect dat ze teweegbrengen. Dat effect kan tweeledig zijn: ten eerste een waarschuwing aan en een nieuwe druk op de groepen die niet akkoord gaan met de scherpe koers die de regering ten aanzien van Nieuw-Guinea vaart; ten tweede een kunstmatigelijk, dat de republiek andermaal in het hoogste gevaar verkeert.

Deze laatste veronderstelling grijpt terug naar vroegere voorbeelden van president Soekarno's houding van „de vijand leeft in ons midden”. Hij heeft dat thema meer gebruikt; bijvoorbeeld

met zijn beschuldiging van 1954, dat er groepen in Indonesië waren die het land aan buitenlandse vijanden wilden verkwanzelen. Dat was toen het begin van een keten van gebeurtenissen, die later ook leidde tot de arrestatie van een aantal Nederlanders, beschuldigd van een subversiviteit waarvan de onbewijsbaarheid in de beruchte processen op een treurige manier is gebleken.

Deze herinnering komt te meer omhoog, nu er ook thans weer wordt geschermd met beschuldigingen tegen Nederlanders, na de aanslag die de vorige week te Makassar op president Soekarno is gepleegd.

Ook zonder dit alles is het duidelijk, dat de spanning in Indonesië groot is en dat er zich een politieke tendentie manifesteert die een half jaar geleden nog slechts als een mogelijkheid werd aangeduid. Die aanduiding kwam van, onder anderen, generaal-minister Nasution, die gedurende zijn Europese reis duidelijk de indruk gaf, dat een vreedzame oplossing van de kwestie-Nieuw-Guinea hem na aan het gemoed lag.

Met ook deze tweede herinnering in de gedachten zou men het daarom opmerkelijk kunnen noemen, dat generaal Nasution de laatste dagen niet meer zo sterk op de voorgrond treedt als hij vroeger wel heeft gedaan. In het nieuwe commando voor „de bevrijding van West-Irian” is een nieuwe figuur opgekomen, generaal Jani, een tot dusver vrij onbekend man, die nu kennelijk een groot vertrouwen geniet en de laatste dagen de opmerkelijke uitspraken over de acties om westelijk Nieuw-Guinea heeft gedaan.

Deze verschijnselen geven de indruk, dat de ontwikkelingen in Indonesië in een nieuwe fase komen en weer onverzoenlijker elementen naar boven brengen en de kansen op een vreedzame oplossing van de kwestie-Nieuw-Guinea verkleinen. Wat dit laatste betreft, is het te hopen, dat deze indruk verkeerd is. De tijd werkt echter zelden gunstig op ongeduld.

Trouw wijst in dit verband op bepaalde ((communistische) groeperingen rond Soekarno:

Deze agressieve groeperingen zijn het die president Soekarno steeds weer inspireren tot zijn dreigementen. Is het bericht over de arrestatie van de socialistische leider Sjahrir — n.b. de eerste minister-president van de republiek Indonesia — en van andere gematigde Indonesische politici juist, dan zijn de agressieve groeperingen in de Indonesische machtsstrijd aan de winnende hand.

De kern van deze groeperingen behoort tot de Partai Komunis Indonesia en de Partai Nasional Indonesia. Zij rekenen in het conflict met Nederland op hulp van het communistisch blok.

En dit schreef het Algemeen Handelsblad over Sjahrir:

De arrestatie van Sjahrir en vele anderen wijst er op, dat de zaken in Indonesië thans „op scherp” worden gesteld. Sultan Hamid II, de heren Roem, Anak Agoeng en Sutan Sjahrir, zij allen — hoe zeer ook nationalist — behoren tot de gematigde groepen, die stellig voorstanders zijn van een vreedzame oplossing van het geschil Nieuw-Guinea. Nationalisten? Dit laat geen twijfel. Sjahrir was zelfs de eerste premier van het onafhankelijke Indonesië. Over hem schrijft The Guardian het volgende: „Zou hij zijn macht hebben behouden, dan zou West-Nieuw-Guinea wellicht reeds onder Indonesisch bestuur zijn gekomen. En dit zonder alle drukte, welke wij thans waarnemen. Lof van Noordwest-Europa zal hem echter niet baten.” Aldus The Guardian, die in de jaren van de Ronde Tafel Conferentie uiterst vooruitstrevend was op het stuk van de Indonesische onafhankelijkheid.

Nederland

Vorige week werd Nederland verast met de mededeling dat een redacteur van het rooms-katholieke weekblad De Linie, pater N. van Hees S.J., contact had gehad met niet-onbelangrijke Indonesische functionarissen. Het resultaat zoals het werd weergegeven door De Tijd/De Maasbode, was dit:

De ervaring, die pater N. van Hees S.J. heeft opgedaan met een poging tot bemiddeling tussen „Den Haag” en Indonesische diplomaten, is niet erg bemoedigend. Hij had wel een aanknopingspunt voor een gesprek gevonden, meende hij, een Indonesische diplomaat wilde wel naar Den Haag komen, als hij werd uitgenodigd. Den Haag echter wilde niet uitnodigen, de Indonesische diplomaat moest eerst om een onderhoud verzoeken. Daarbij is het dan gebleven.

Wij hebben respect voor gewetensbezwaren, niet voor kinderachtige prestigekwesties, die een gesprek verhinderen, als er een basis voor schijnt te zijn. Als het zo moet gaan, loopt het op vechten uit. Het is begrijpelijk, dat Buitenlandse Zaken het contact met Indonesië liever tot stand zou zien gebracht door Oe Thant. Maar wij zien niet, hoe het door pater Van Hees voorbereide contact schade zou hebben toegebracht aan de kansen voor een gesprek onder toezicht van de Verenigde Naties. Biedt de huidige toestand van géén (of bijna-geen) contact dan zoveel betere kansen?

Ziehier wat Het Parool ervan zei:

Voor de oplossing van het conflict over Nieuw-Guinea tussen Nederland en Indonesië geeft pater Van Hees het recept in het weekblad De Linie. Het luidt: stuur een uitnodiging! Als Nederland de Indonesische regering inviteert tot onderhandelingen over het uit de weg ruimen van het conflict, komt de rest vanzelf. Men staat een weinig verbaasd over de simpelheid van de formule: een soort ei van Columbus of misschien beter nog een Sesam Open U. Je moet het even weten! De vraag rijst alleen waarom, indien de zaak zo eenvoudig is, dit niet is onthuld aan secretaris-generaal Oe Thant in de vele gesprekken, die hij ook met de Indonesische vertegenwoordiger bij de V.N. heeft gehad.

Het dagblad De Tijd gewaagt van „kinderachtige prestigekwesties”, en daarvan lijkt hier inderdaad sprake op het eerste gezicht; maar het eerste gezicht wil wel eens wat bedrieglijk zijn. Er zit natuurlijk meer achter, en wel de bedoeling om de derde mogendheid of de derde partij uit te schakelen en Nederland te brengen tot een geruisloos zwichten voor dreigementen. Als Nederland wil capituleren, heeft het daarbij inderdaad de V.N. niet nodig of de V.S. of Australië; zoals trouwens het prijsgeven van standpunten en vergeten van beloften iets is, wat maar beter binnenskamers en in stilte kan geschieden.

In ditzelfde Parool-artikel werd dan ook verteld dat noch de Nederlandse regering noch haar oppositie, in casu de Partij van de Arbeid, er veel van maken. Aldus:

In deze toch wel spannende dagen maakt het optreden van de regering geen geruststellende indruk. Er wordt veel aanmerking gemaakt op minister Luns, vooral vanwege de hem toegeschreven rancunes tegenover Indonesië en in het bijzonder president Soekarno. Maar het werkelijke euvel is het ontbreken van krachtige leiding in het kabinet. Er is slechts handelen van dag tot dag en incidenteel reageren. Dit ontbreken van politieke leiding laat een vacuüm ontstaan, waarin minister Luns meer verantwoordelijkheid en misschien ook meer risico's neemt dan in een goed beheerd kabinet het geval zou zijn. De onmacht tot een samenhangend beleid is typerend voor de hulpeloosheid van Kamermeerderheid en regering, speciaal tegenover de restantproblemen van ons koloniaal verleden. De parlementaire oppositie heeft daar terecht kritiek op, al is haar alternatief tot dusver niet duidelijk uit de verf gekomen.

Nu verwacht u als lezer natuurlijk dat u thans een Parool-citaat gaat volgen waarin staat hoe het dan wel moet. Bij zoveel nogal hoogmoedige kritiek past toch wel althans een poging-tot-oplossing! De lezer komt teleurgesteld uit: het enige reële wat deze schrijver te berde brengt is dat Nederland nu een schatting zal moeten maken van de niet meer grote mogelijkheden om het conflict vreedzaam op te lossen. We hebben niet de indruk dat iemand onderstevens is van zoveel vernuft!

Van meer realiteitsbesef getuigt onderstaand citaat uit De Volkskrant:

Men moet echter niet uit het oog verliezen, dat ook dan de tegenstelling zelf nog levensgroot aanwezig is. Te veel wordt vergeten, dat de Papoea's de belangrijkste partij in het conflict zijn. De ontwikkeling en de politieke bewustwording van de Papoea's is te ver gevorderd om hen tegen hun wil een bepaalde oplossing op te leggen. Zou men dat toch doen, dan zouden er op Nieuw-Guinea verschrikkelijke toestanden ontstaan. Dat men de Papoea's niet meer buiten de verdere ontwikkeling kan wegdenken blijkt ook weer uit de nu aan de gang zijnde bijeenkomst van de Nieuw-Guinea-Raad. Het zich van zijn verantwoordelijkheid bewuste Papoea-parlement heeft zich al direct uitgesproken voor een V.N.-commissie van onderzoek. Door een dergelijk onderzoek zou ook voor andere landen nog duidelijker kunnen worden, dat de eerste generatie van ontwikkelde Papoea's zich niet meer opzij laat dringen.

Bondgenoten

Laten we u tenslotte niet de harte-kreet onthouden die De Rotterdammer deze week slaakte en waarmee maar weinig Nederlanders niet zullen instemmen:

De Indonesische motortorpedoboten van het incident bij Nieuw-Guinea waren van Westduits makelij. De torpedo's die ze vervoerden waren Engels. Bovendien zijn ook thans nog Engelse oorlogsvliegtuigen op weg naar de Indonesische regering, die ze destijds had besteld. Amerika had reeds het zijne gedaan.

Reeds wisten we, dat de wereld van de wapenleveranties een merkwaardige is. Uit de geschiedenis zijn tal van voorbeelden te produceren, hoe weinig men in die wereld door scrupules gehinderd wordt. Maar wat nu gebeurd is, en blijkbaar nog altijd aan het gebeuren is, is ook voor wie zich niet al te zeer meer verbaast toch wel vreemd te noemen.

Nederland mag in Amerika, Engeland en Duitsland binnen Nato-verband zijn bondgenoten zien. Van dat bondgenootschap komt ten overstaan van Indonesië toch al weinig te recht. Weliswaar ontbreekt het in zijn conflict met Indonesië Nederland niet aan betuigingen van sympathie. In de Amerikaanse, Engelse en Duitse pers kan men in deze dagen heel mooie artikelen lezen ten gunste van Nederland. Maar omtrent daadwerkelijke steun van die zijden mogen we ons geen illusie maken. Moest het er op aan komen, dan staat Nederland alleen.

Is dit laatste al verdrietig, het wordt nog ergerlijker wanneer we bedenken, dat van dezelfde Amerikaanse, Duitse en Engelse zijden de Indonesische regering aan wapens is geholpen.

Men heeft zich al te gemakkelijk in slaap laten wiegen. Men heeft genoeg genomen met de verzekering, dat de boten zouden worden gebruikt voor douane-diensten. Heeft men het zelf geloofd? Dan is nu wel duidelijk geworden, hoe men zich heeft laten bedotten. Ware er een invasie gepleegd in Nieuw-Guinea, hetgeen toch in de bedoeling lag, het zou zijn geschied met Duitse schepen. Ware er een Nederlands schip getroffen, hetgeen zeker zou hebben gekund, het zou zijn geschied met een Engelse torpedo. Van bondgenoten gesproken.

Een vreemde wereld, die van wapenleveranties. Want Soekarno heeft al sinds jaar en dag geen geheim gemaakt van zijn agressieve bedoelingen jegens Nederland. Dat men zich destijds tot het aanvaarden van deze opdrachten heeft laten verleiden is irritant. Wanneer men ook nu nog met de levering onverdroten voortgaat, is dit dubbel pijnlijk.

Een Amerikaanse ambassadeur die „merdeka” roept, Amerika, Engeland en Duitsland die wapentuig leveren — het is alles wel geschikt om de Natogedachte onder ons volk sterker te doen worden.

„Een op tien”

Het bestuur van de a.r. kiesvereniging „Tolsteeg—Wilhelminapark” te Utrecht, geeft met leedwezen kennis van het overlijden van zijn ere-bestuurslid en oud-secretaris, de heer

Jacob de Geus

Met dankbaarheid gedenken wij hoe hij tal van jaren met grote trouw en toewijding zijn krachten heeft gegeven voor de a.r. partij.

Namens het bestuur:

F. A. VAN DER LINDEN, voorz.
M. LAMSMA—VISSER, secr.

Utrecht, 18 januari 1962

Firma Jan de Mik

HARDINXVELD-GIESSENDAM

Aannemers van

OEVERVERDEDIGINGSWERKEN

GRIENDHOUTHANDEL

HOEPELMAKERIJ

Telef. no. 2156 Neder-Hardinxveld

**Verplaatsbare
HOUTEN GEBOUWEN**

Directie- en schaftketen
Noodwoningen,
scholen en kerken.
Directie- en schaft-
wagens
etc.

HOUTBOUW **HABBO**
HARDINXVELD

Telef. Hardinxveld-Giessendam 01846-2141

**DEPOSITO-
BANKBOEKJES**

3 3/4 %

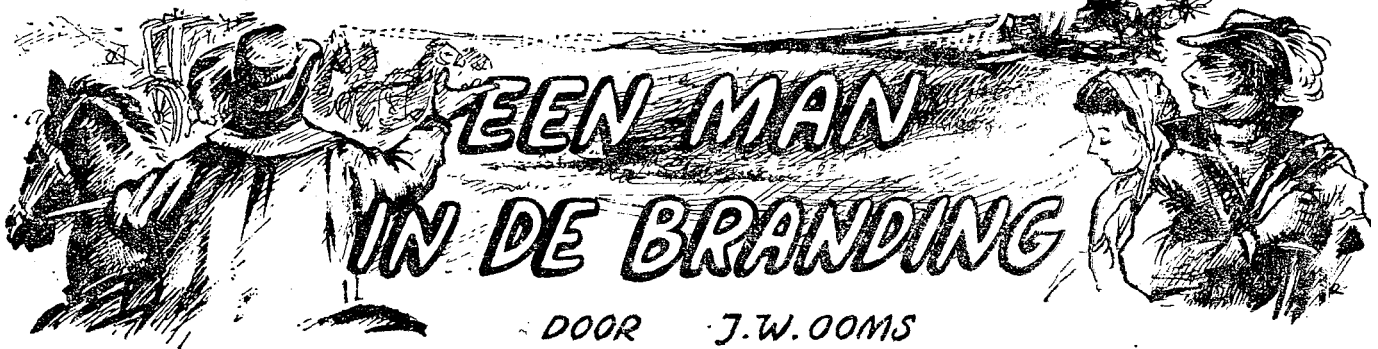
Folder op aanvraag verkrijgbaar

**ZUIDHOLLANDSE
BANK N.V.**

Rotterdam, Schiekade 73, tel. 82835
Den Haag, Noordeinde 23,
tel. 184955

A'dam, Herengr. 571, tel. 221182

„Eén op tien”

„Prachtig! Morgenochtend zullen we de soldaten gerust kunnen stellen en extra levensmiddelen uitdelen”. Cornelis repte zich naar een andere kamer, waar hij een luchtige mantel over zijn schouders sloeg. Hij stak zijn degen in de draagschede en verliet haastig het gouverneurshuis. Terwijl hij naar de kade liep, dankte hij God voor de komst van het schip. De soldaten waren ontevreden en hij wist heel goed, dat deze ontevredenheid niet geheel zonder grond was. Weliswaar dienden ze in te zien, dat men geen ijzer met handen kon breken en dat het niet aan zijn beleid te wijten was, dat de voedselvoorraad onvoldoende was aangevuld — zelf was hij de laatste weken al uiterst sober geweest in zijn maaltijden — maar dat ze graag ruimer te eten hadden, was begrijpelijk. Maar nu zou dan dit leed voorlopig weer geleden zijn. Er kwam een schip aan en ditzelfde schip zou op z'n retourvaart een brandbrief, door hem eigenhandig geschreven, voor de staten van Zeeland en de heren van de Surinaamse Sociëteit meenemen, waarin op ongezouten wijze werd gezegd, dat ze onmiddellijk meer levensmiddelen naar Suriname moesten zenden, daar anders het gewonnene verloren zou gaan en er misstanden zouden ontstaan. En ging Suriname verloren, dan zouden ook de gouden realen die de heren in de Sociëteit gestoken hadden, nooit terugkeren. In plaats van rente, zou het dan verlies worden. Van die brief zouden ze in Amsterdam wel schrikken, dacht hij.

Halverwege het gouverneurshuis en de kade kwam commandeur Verboom hem tegemoet. Het gezicht van Verboom stond opgewekt.

Reeds op enige afstand riep hij: „Het schip Vrijheid loopt binnen, mijnheer de gouverneur!”

Zij gingen nu samen naar de kade, waar de zeebodem bezig was te meren.

„Ik heb mij grote zorgen gemaakt over de ontevreden soldaten in het fort Zeelandia,” zei Verboom. „Duistere krachten spelen met onverantwoordelijke elementen. Het fort dreigde een broeinest van onbetrouwbare krijgslieden te worden. Maar nu de rantsoenen verhoogd kunnen worden, zal de opstandige geest spoedig gebannen zijn, tot welzijn van dit goede land.”

Het schip Vrijheid lag nu aan de touwen. Van dek af werd naar de wal geroepen, doch Cornelis en Verboom konden nog niet verstaan, wat de zeelui riepen.

Even later evenwel hoorden ze bijzonder teleurstellend nieuws. Het schip had alle levensmiddelen en kostbare lading overboord moeten zetten tijdens een hevige storm, waarin de bodem van het schip na de aanraking met een koraalrif lek geslagen was. Om van het rif af te komen, hetgeen na drie dagen ernstig en verbeten pogen niet was gelukt, had men de last belangrijk moeten verlichten om zodoende bij hoog water vrij te komen. De levensmiddelen, kisten, vaten, kratten en tonnen waren alle overboord gezet en nadat de bodem door de scheepstimmerlieden gerepareerd was, had men succes. Men was van het rif kunnen komen — maar vrijwel de gehele lading had men verspeeld.

Het was een treurige tijding. Cornelis van Aerssen van Sommelsdijck voelde tranen in zijn ogen komen en hij deed geen moeite te tegen te houden.

„De almachtige God zij ons genadig,” prevelde Verboom, die niet minder teleurgesteld was dan Cornelis.

Het nieuws, dat een schip uit Holland aangekomen was, doch dat de lading prijs gegeven had moeten worden aan de golven, ging als een lopend vuurtje door Paramaribo. Spoedig was de zondagse stilte geheel verdwenen. Het volk kwam in drommen naar de kade en binnen het kwartier kwamen ook veel soldaten uit het fort Zeelandia naar de aanlegplaats van de Vrijheid. Het slechte nieuws van het verloren raken van de lading veroorzaakte grote deining.

De kapitein van de Vrijheid overhandigde aan de gouverneur persoonlijk een pakket met brieven.

„Verboom, laat ons in het gebouwtje aan de kade ons beraden,” verzocht Cornelis.

Zij gingen er binnen. De commandeur gaf enige mannen die zich in het gebouwtje bevonden, opdracht, naar buiten te gaan.

Cornelis zette zich neer op een bank. Hij leek plotseling een oude man.

„Het ontbreken van goederen aan boord van de Vrijheid stelt ons voor problemen. Verboom. Onze soldaten verlangen

meer voedsel en ik moet zeggen, dat ze terecht mopperen. Het feit, dat een schip is aangekomen, doch dat de rantsoenen niet verhoogd kunnen worden, zal nog meer kwaad bloed zetten. Er zijn mensen in Paramaribo die daar munt uit zullen slaan...”

„Leeboer,” zei Verboom zacht.

„Wellicht zullen we morgen een moeilijke dag krijgen... misschien vanavond al. Het is goed, ons voor te bereiden op eventualiteiten.” Verboom knikte.

„Wat denkt ge, dat we moeten doen?”

„Met onwilligen is weinig te beginnen, mijnheer Van Aerssen. Als de gehele bezetting van het fort aan het muiten slaat, zullen wij weinig kunnen uitrichten. God geve, dat de opstandige mannen milder worden in hun oordeel en inzien dat het niet onze schuld is, dat de voedselvoorraad zo droevend is.” Cornelis zat met gebogen hoofd.

„Verboom,” zei hij met ingehouden stem, „ik ben bang. Dit heb ik nooit eerder gehad, maar nu ben ik bang.”

Verboom antwoordde: „Het is geen schande voor een man om beangst te zijn voor de gevolgen van kuiperijen en lasteringen. Natuurlijk is het een trieste zaak, dat de levensmiddelen slechts mondjesmaat kunnen worden uitgedeeld, maar ik blijf van mening, dat de geest van rebelle die onder een aantal soldaten tot uiting komt, wordt aangewakkerd door lieden, die zich tegen uw bewind verzetten.”

„En wat zullen we morgen doen?”

„Het droeve nieuws, dat de Vrijheid bijna alle lading overboord heeft moeten zetten, gaat vanzelfsprekend van mond tot mond. Ook in het fort Zeelandia zullen ze dit spoedig horen. Als de soldaten redelijk zijn, zullen ze moeten erkennen, dat de ongelukkige reis van de Vrijheid niet aan ons te wijten is. In ieder geval zijn er veel brieven uit Holland meegekomen; wellicht zullen de brieven de oproerige elementen wat milder stemmen. En verder... we zullen de Almachtige bidden, dat Hij zijn hand beschermend gestrekt houdt over een volgend schip dat uit Patria naar hier gevaren zal komen.”

Cornelis gaf de commandeur een hand.

„Uw woorden doen mij goed, Verboom. Inderdaad zullen we Gods bescherming afsmeaken over de schepen die overzee komen. En verder hebt ge gelijk: misschien zullen de soldaten in Zeelandia redelijker gedachten krijgen.”

Hierna ging Van Aerssen naar het gouverneurshuis terug. Hij brandde eensklaps van verlangen om het stapeltje brieven, dat de Vrijheid voor hem had meegebracht, te gaan lezen. Zou er ook een schrijven van Margaretha bij zijn?

Nauwelijks in zijn woning aangekomen, verbrak hij de lakstempels van het pakje brieven. Haastig zocht hij in de vele epistels naar een brief van zijn vrouw. Hij ontdekte er zelfs twee!

Zenuwachtig verbrak hij het persoonlijke zegel van Margaretha. Met gretigheid ving hij aan te lezen. Enkele minuten later stonden er tranen in zijn ogen. Zijn handen beefden een beetje. Het schrijven van Margaretha deed hem oneindig goed. Zij schreef uitvoerig over een brief, die zij uit Paramaribo had ontvangen. In die brief werd haar medegedeeld, dat haar man, hoewel gehuwd met haar, in het gouverneurshuis de wetten van God met voeten schond, door samen te leven met een Indiaanse vrouw, zodat hij een echtbreker en overspeler was geworden.

„Maar mijn lieve Corneli,” zo schreef Margaretha, „deze brief was niet ondertekend en ik ben er zeker van, dat men u belasterd heeft en dat vijanden van u proberen, ons verdriet te bezorgen. Weet goed mijn lieve Corneli, dat ik dit schrijven heb vernietigd en dat ik mij van de inhoud niets aantrek. Ik vond de brief walgelijk en onchristelijk. Ik ben er voor mijzelf van overtuigd, dat ge als gouverneur een christelijk voorbeeld zult geven en dat ge niet een Indiaanse als uw maintainé hebt genomen. En om te bewijzen, dat ik mij niet heb laten beïnvloeden door de lasterlijke aantijgingen die in de bewuste brief stonden vermeld, kan ik mededelen, dat ik over zeven maanden de reis naar het verre Suriname hoop te aanvaarden. Ik heb een en ander reeds met onze goede vriend Philip van Hulst besproken en hij heeft voor mij verschillende dingen geregeld. Over zeven maanden zal het hechte schip Levantinus uit Enkhuizen vertrekken naar Suriname en aan boord van dat schip hoop ik naar u toe te komen. (Wordt vervolgd)

KAKES' bouwbedrijf

Bouwers waarop gebouwd kan worden...

OOSTZIJDE 164 - TEL. 02980-62945 - ZAANDAM

J. DE KORT

metsel- en tegelbedrijf

MAASSLUISSTRAAT 606-1
AMSTERDAM

AANNEMINGSBEDRIJF

Fa. Gebr. C. en A. P. Bakker

HARDINXVELD-GIESSENDAM — TELEFOON 2052

utiliteitsbouw en betonwerken

o.a. kerk-, scholenbouw enz.

TIMMERFABRIEK VERMEULEN N.V.

MILL (N.-B.), TELEFOON 08859-605

Fabriek van geprefabriceerde houten gebouwen, houten woningen, directieketen, barakken, garages, vakantiehuisjes enz.
Speciaal voor de landbouw: kippenhokken, veldschuren, loodsen etc.

Export: België, Duitsland, etc.

Firma H. Manschot & Zoon

AANNEMERS VAN
HEIWERKEN

Telefoon 03474-269
LEXMOND

Gespecialiseerd in het
heien met stoomblokken
van 2000 tot 5000 kg

VOOR NIEUWBOUW, VERBOUW, ONDERHOUD EN RESTAURATIE

A. B. LEEUWIS

bouw- en aannemersbedrijf

MOORDRECHT, DR. IJSERMANSINGEL 2
TELEFOON 01327-297.

JAN LINGEN'S

BETONINDUSTRIE N.V.

Veerdam 28 - Telefoon 01850-3123-1123

PAPENDRECHT

FIRMA B. MEILINK

Eigenaar F. Braam

houtzagerij, houthandel en kistenfabriek

Hofstraat 10 - BORCULO - Telefoon 05457-561*

FA. C. VERMEER EN ZON'S

fabrieken voor gebogen hout

Telefoon 01894-1230 - Ouderkerk aan de IJssel

RONDE EN OVALE TAFELRANDEN
GEBOGEN REGELS VOOR STOELLEN EN FAUTEUILS,
ARMLEGGERS, KAPPEN, REGELS, STIJLEN, ENZ., ENZ.

WARENHUIZENBOUW

N.V. Aannemersbedrijf

BOERS EN VRIJLAND

GRAVENZANDE - Telefoon 01748-2245 - Postbus 30

Och! Och!

De zomer van 1911 was buitengewoon droog geweest, zó droog dat de aardappelogst voor een deel was mislukt en het vee bijkans honger had geleden. Bovendien had het mond- en klauwzeer grote schade aangericht. Het gevolg was, dat de prijzen der levensmiddelen hoog werden.

De boeren vonden daarin een zekere, zij het niet voldoende compensatie voor hun verliezen. Maar de gezinnen met een vast inkomen kwamen het te merken. Vooral de arbeiders en lagere ambtenaren. Overal werd geklaagd, dat deze mensen het moeilijk hadden.

Het kabinet Heemskerk wilde er wat aan doen. Het wilde aan de gezinnen van het rijks personeel een tijdelijke duurtetoelag geven. Nu waren de lonen toen nominaal vrij wat lager dan nu. Het was in de tijd, dat een landarbeider in de winter in vele streken nog niet meer dan vijf gulden per week verdiende. En mensen met een vast inkomen van tien gulden per week waren al tot de gelukkigen te rekenen. De onderwijzers begonnen met een jaarsalaris van 500 gulden, verminderd met 7% pensioenlasten. Ze kregen dus als beginsalaris 465 gulden uitgekeerd.

Bij zulke verhoudingen was het dus werkelijk niet onbelangrijk, dat de Regering aan het overheids personeel tijdelijk een gulden per week extra wou geven. De Tweede Kamer nam het voorstel aan. Maar de Eerste Kamer verwierp het nu precies een halve eeuw geleden, met 27 tegen 15 stemmen. De liberalen waren allemaal tegen en baron Rengers noemde de maatregel demoraliserend, driewerf demoraliserend. Maar ook verschillende leden van de rechterzijde zeiden neen en ze werden daarom door het liberale Handelsblad hogelijk geprezen. Het was zo gezond, zo flink, om hier neen te zeggen. Waar gaan we heen, als de salarissen met een duurtetoelag worden aangevuld, als het eens een ongunstig jaar is? De Regering doet als een edelman in de Middeleeuwen, die zich populair wilde maken, door geld onder de menigte rond te strooien.

Minister Heemskerk verdedigde het voorstel met kracht. Hij zei: wie dit niet nodig vindt, die kent de nood in vele gezinnen niet. Die laatste gulden, die er bij zou komen, hebben de mensen beslist nodig. Zij komen er niet met deze duurte. Hoofden van gezinnen, die bij het Rijk per week een tientje verdienen, moeten een toeslag hebben en komt die er niet, dan is het armoede, dan komen er 's middags alleen aardappelen op tafel. Toen riepen sommige leden van de Eerste Kamer: „och, och!”

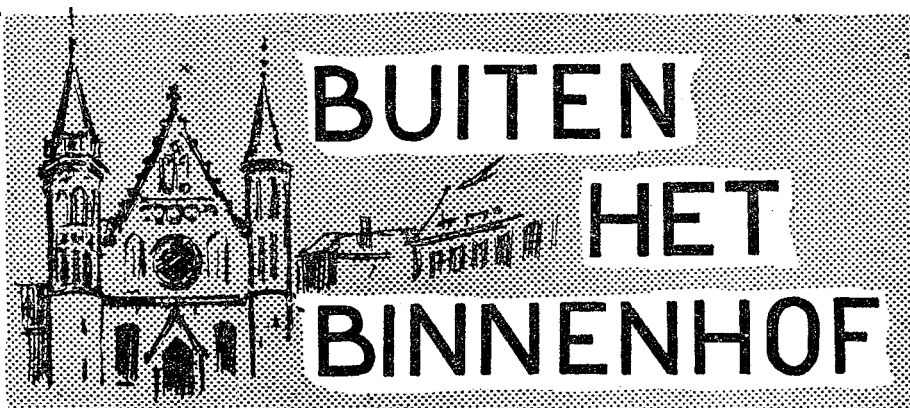
LAAT ik beginnen u mede te delen, dat én de arts van het Rode Kruis én het raadslid, over wie ik onlangs geschreven heb, hun excuses hebben aangeboden. Het raadslid had — onbedoeld en onbewust — een grapje gemaakt in verband met de joden. Dat signaleerde ik als een misplaatst grapje. De arts van het Rode Kruis had, over de hoofden van de toen nog niet begraven slachtoffers van de spoorlijn ramp bij Harmelen, een ruzietje doen ontstaan m.b.t. de eerdere of latere aanwezigheid van de Rode Kruis-colonnes.

Het is zonder enig leedvermaak, dat ik nu melding maak van hun in het openbaar aangeboden verontschuldigen. Zij hadden — dat neem ik direct aan — die ook aangeboden als ik niet over hen geschreven had en zij hebben hun excuses — neem ik ook direct aan — niet aangeboden omdat ik over hun uitspraken heb geschreven. Maar het is een zaak van rechtvaardigheid nadat ik op hun uitingen kritiek had geïllustreerd, nu ook mede te delen, dat zij amendementen hebben gemaakt. En hiermede zijn deze incidenten dan weer buiten, vóór buiten, het „Binnenhof.”

IK mag misschien weer eens wat over de Engelsen schrijven, nu een achtenswaardige krant haar kolommen heeft opengesteld voor meningen over en adviezen voor het lezen in bed en dan gedurende de tijd, kort voor het slapen gaan. Het is alweer enige tijd geleden, dat de eerste discussie over dit de Britten blijkbaar nauw aan het kille hart liggend onderwerp ontstond. Daarom zal ik de gehele geschiedenis niet ophalen, u slechts enkele feiten noemen.

De Engelsen lezen graag in bed. Hun bedden staan meestal in slaapkamers. De ramen van die slaapkamers zijn doorgaans geopend. Aangezien het in de meeste Britse huizen des winters koud is, is het in slaapkamers, waar in het algemeen nooit gestookt wordt, dubbel koud. Een lezer in bed krijgt dus koude schouders, armen en handen, indien hij tenminste geen maatregelen neemt. Onder de het achtenswaardig dagblad gratis aangeboden adviezen ten bate van bedlezers was o.a. de raad, een deken, met gaten voor hoofd en handen, over je heen te trekken. Een andere bedboekenslinder had zijn kamerjas achterstevoren aangetrokken, waarmede hij zich tegen de koude weerde. Een derde las met een lampje onder de dekens. Een vierde liet zijn vrouw, die aan zijn zijde lag, voorlezen. Een vijfde — doch laat ik al deze adviezen niet herhalen, opdat u geen al te malle indruk krijgt van de problemen, waarmede de leesgrage Brit zich bezighoudt.

Denkt nu niet, dat ik al deze raadgevers bij voorbaat gelijk geef, omdat zij nu eenmaal in het Verenigd Koninkrijk wonen. Ik houd nu eenmaal van de warmte en tot nu toe heb ik derhalve nooit de moed kunnen opbrengen des winters in Engelse buitenhuizen of slecht verwarmde stadswoningen te bivakkeren. Doch de lust

tot lezen, kort voor het slapen gaan, heb ik ook. De problemen m.b.t. tot de koude deren mij niet, omdat ik mijn slaapkamer voortijdig kan verwarmen. De zucht met open ramen en/of deuren te slapen heb ik ook. Tegen de tijd, dat de koude mijn bed is genaderd slaap ik al, onder de dekens.

Lezen in bed vind ik een bijzondere ontspanning. Ontbijten of schrijven in bed doe ik niet graag, het is een inspanning voor mij. Maar lezen . . . ideaal in bed. Ik heb dan ook een speciaal leeslampje naast mijn sponde doen monteren, waardoor ik precies het juiste licht ontvang, dat ik voor het innemen van mijn literaire slaappil nodig heb. Stapels boeken heb ik in bed doorgewerkt, boeken waarvoor de tijd mij overdag niet gegund was. Boeken, welke je als ontspanningslectuur leest, maar ook leerboeken, Brochures en pamfletten maar . . . geen kranten. Krantenlezen in bed is mij te ingewikkeld. Het formaat leent zich er niet voor!

Goed, ik lees dus veel in bed, maar ik heb geen uitzonderlijke maatregelen nodig, om niet van koude te verstijven. Laat staan, dat ik met mijn bed-leesperikelen naar de ingezonden stukkenrubriek van een krant zou lopen.

Doch de op het eiland wonende Williams zijn nu eenmaal anders.

Las ik onlangs niet, dat in een kast van de universiteit van Londen sinds jaar en dag het gebalsemd overschot van de heer Jeremy Bentham zit, wiens ondergoed op geregelde tijden verschoond wordt? Heeft de heer John Mytton zich indertijd niet lelijk verbrand, omdat hij er zeker van was, dat zijn hikkwaal zou verdwijnen, als hij zijn nachthemd, dat hij op dat ogenblik droeg, in brand zou steken?

Matten Robinson, de latere Lord Rokeby, is na de dood van zijn vader niet meer uit het bad gestapt, tenzij dit dringend noodzakelijk was. Bovendien voedde hij zich alleen maar met bouillon.

Ach, dan is lezen in bed nog zo dwaas niet!

William Frankfort

KRYPTOGRAM

Horizontaal: 1. Dit woord komt men in de praktijk niet tegen, 3 o, hoe lieflijk is hun mond, hoe zoet hun tong! 7. beeltenis van een staatsman, die in het water gelegen heeft? 9. kunnen zij horen? 11. plechtig uur, 12. keurig, doch 't betekent het einde voor de visen, 13. doet verbleken, 14. boodschapper, ruk in! Er wordt wijn geschonken, 18. in 't zuiden schijnt onder de clerus deze oosterling voor te komen, 19. eetbaar beentje? 21. moeilijkheden, waarin de vogels verkeren, 23. is er geweest als hij gepasseerd wordt, 24. deze wielen maken weg, 25. vrucht van een onbehaarde zanger?

Vertikaal: 1. Is 't slaginstrument bijzonder slecht, dan kan 't als blaasinstrument nog wel goed zijn, 2. vroeger gemakkelijk verplaatsbare plaats? 4. om precies te zijn: uit een Engelse wet, 5. knoktent? Er vloeit in ieder geval wel vaak bloed, 6. hier is 't water vast op drift, 7. door vragen wordt hij wijs, 8. deze ambachtsman heeft geen verstand van politiek, 10. duwtje, waar men meestal wel tegen kan, 11. misdadige, doch zoete bezigheid, 15. smaldeel, dat uit het centrum van het dorps(bouw-)land bestaat, 16. op financiën is 't in trek, 17. een deel van

een plaats in de N.O.P. ligt in Groningen, 20. zit anderen achterna; hetzij ter zee, te land of in de lucht, 22. bovenaardse figuur.

OPLOSSING VORIGE PUZZEL

Horizontaal: 1. liftboy, 3. pasdame, 7. verlichting, 9. Spaans, 11. strikt, 12. Est, 13. stroop, 14. ijveren, 18. eis, 19. moeren, 21. triest, 23. slakkenmeel, 24. roerend, 25. netwerk.

Vertikaal: 1. loodsen, 2. baren, 4. spint, 5. elector, 6. actief, 7. vraagtekens, 8. guichelheil, 10. scholen, 11. stavast, 15. lamsoor, 16. ijsbeen, 17. potstuk, 20. egade, 22. roest.

Verhoeff's Isoleer- en Ovenbouwbedrijf N.V.

- ISOLATIEWERKEN
- KETELBEMETSELINGEN
- OVENBOUW

Rotterdam - Wijnhaven 84 - Telefoon 120325

Maaglijders!

DE nitkomst voor U zijn de echte Amerikaanse C-R MAAGTABLETTEN

Met C-R Maagtabletten kunt U weer normaal eten!

Importeur LOUIS RIETBERGEN - Korenaarstraat 53a-c, Rotterdam

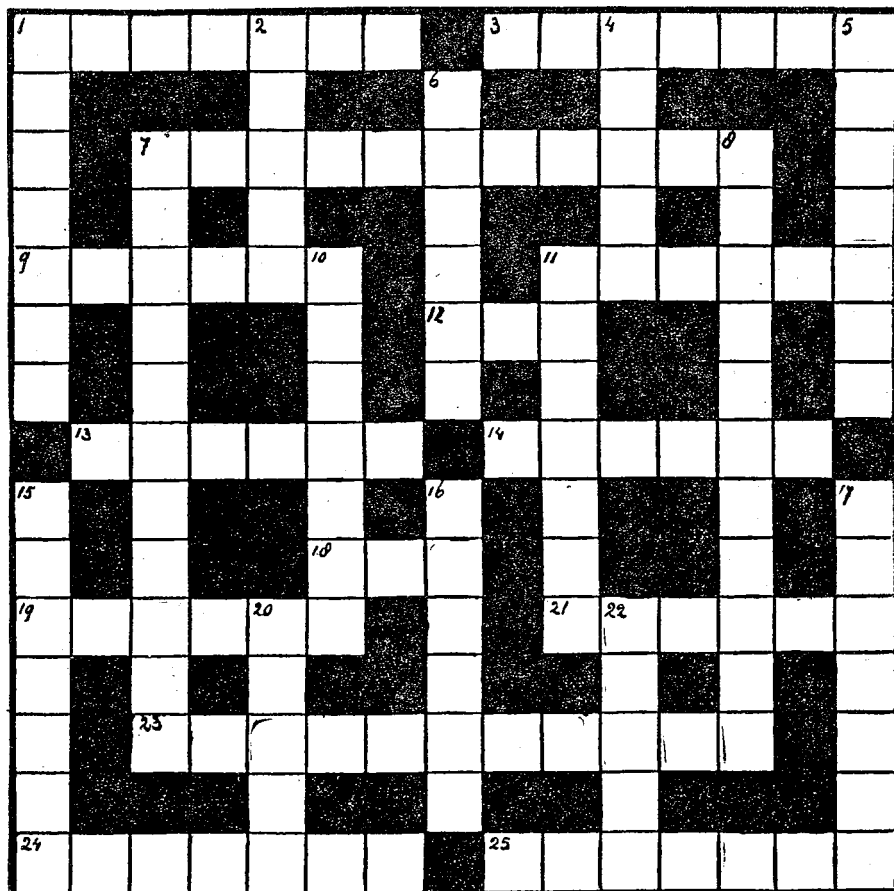
SINGER SELECTEERT INDISCHE KRUIDEN

Wordt U te zwaar? Neem de onschadelijke Indische **ONTVETTINGS-PILLEN**
40 stuks f. 1.30
120 stuks f. 3.40

(KOEMIS KOETJING) **REMOEKDJOENG**
Urine-afdrijvend
In tabletten: 20 st. f. 1.25
100 stuks f. 4.95
In kruiden: f. 2.31

Verhoog Uw gal- en leverwerking door **TEMOE LAWAK**
Bloedzuiverend, zacht laxerend
In tabletten: 20 st. f. 1.25
100 stuks f. 4.95
In kruiden: f. 2.65

N.V. THE SINGER IMPORT . HOF 39 . AMERSFOORT, TELEFOON 5547

NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

DE ASTRONAUTEN EN HET MENSELIJK OPTIMISME

DE geschiedenis kent het verschijnsel van de pessimistische wijsgeer, die geen hoop heeft op een betere toekomst. De ene pessimist gelooft, dat de geschiedenis van de aarde en haar volken niets is dan een cirkelgang, waarbij alleen maar terugkeert, wat reeds geweest is. De ander meent, dat er geen uitzicht is op werkelijke vooruitgang, omdat de mens alleen maar radicaal boos is. Er zijn dichters geweest, die even somber over de toekomst dachten als de wijsgeren. Maar dit pessimisme is toch eigenlijk altijd alleen maar aan het woord in een kleine kring van de bevolking, in een soort culturele bovenlaag.

En ook daar verstomden soms deze sombere stemmen. In de achttiende en in de negentiende eeuw waren de toekomstverwachtingen groot. Ook de dichters en de wijsgeren geloofden in de menselijke vooruitgang. De anders toch wel nuchtere Staring raakte in geestvervoering, toen hij nadacht over de vorderingen, die het menselijk vernuft had gemaakt door de uitvinding van de stoommachine. En hij wilde wel hopen op verlenging van zijn leven, om het mee te maken, dat de mensheid, die bergopwaarts steeg, en het oude pad van de sleur voergeroed had verlaten, de top zou hebben bereikt. Twee wereldoorlogen en een bedreigde vrede hebben er toe geleid, dat er thans weer vele pessimis-

tische stemmen worden vernomen. En voor het eerst in de geschiedenis begint ook onder de massa een pessimistisch levensgevoel zich te openbaren.

Dat is eigenlijk niets voor de „massa”. Pessimisme past bij luxe, bij verzadigde zielen. De massa kan niet leven zonder een sterk optimisme. Het is treffend en soms ontroerend, hoe bij grote ontberingen en onder zware druk toch dat optimisme blijft leven. Maar het wordt nu zwaarder beproefd dan ooit.

AMERIKA en Rusland besteden honderden miljoenen, om te bereiken, dat een mens, opgesloten in een capsule, vastgesnoerd op een soort bed, ingepakt in een cocon, omringd door instrumenten, wordt weggeschoten met een zo grote snelheid, dat hij in anderhalf uur om de aarde suist. En tienduizenden mensen zijn bezig, om alles zo te regelen, dat hij weer heelhuids kan worden opgevoerd en uit zijn cocon verlost. Iedereen doet zijn uiterste best om uit te leggen, van welk een ontzaglijke waarde voor de wetenschap zo'n schot met een mens in een projectiel wel moet zijn, zodat de honderden miljoenen, die er mee zijn gemoeid, nuttig worden besteed. De belastingbetaler mag dankbaar zijn, dat er zo met het door hem opgebrachte geld wordt geboerd.

Wij vrezen, dat de wetenschappelijke betekenis van deze prestaties wel eens wordt overdreven.

En wij zijn van mening, dat de wezenlijke betekenis van deze ruimtevaart, voorlopig althans, ergens elders ligt. Toen de Russen voor het eerst een mens om de aarde hadden geschoten, heeft het

hoofd van de Grieks-orthodoxe kerk Chroestjew in geestdriftige woorden gelukgewenst. Maar in zijn gelukwens ging het niet zozeer over de wetenschappelijke winsten, maar over de prestatie zelf als bewijs van onvoorstelbaar menselijk kunnen.

En dat is in de roos geschoten.

WANNEER de massa in twijfel geraakt en zich onzeker gaat gevoelen, gaat vrezen, dat het wel eens „verkeerd kan komen”, dat er een catastrofe mogelijk is, in elk geval een crisis vol dreiging en teleurstelling, dan heeft het bewind, met name het dictatoriale bewind, geen vertrouwen meer bij de miljoenen, zonder welk vertrouwen het toch niet kan bestaan.

En de twijfel en het pessimisme vreten aan het bestaan van de volken. De leuze: laat ons eten en drinken, want morgen sterven wij, is een gevaarlijke leuze, ook gevaarlijk voor het regime. Wanneer de mensen niet meer denken naar de toekomst toe, niet meer geloven, dat het beter gaat worden, dat ze dichterbij het licht en bij de overwinning, dan komt er onverschilligheid, die snel kan omslaan in vijandigheid.

IN zulk een dreigende situatie zijn forse middelen nodig, om het vertrouwen weer sterk en groot te maken. En het meest forse middel is het daverend succes van de ruimtevaart.

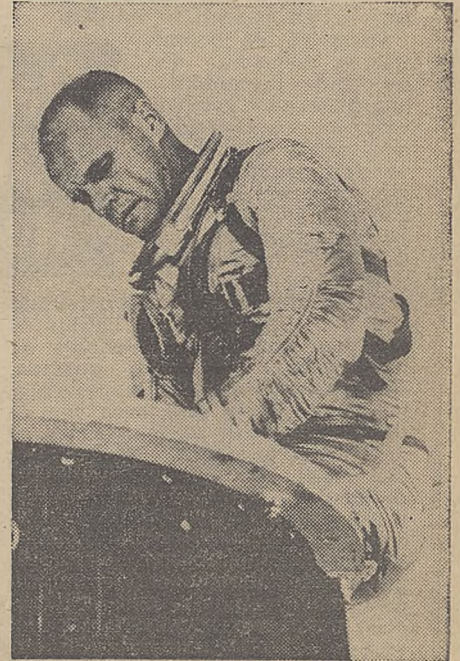
Het werkt in de eerste plaats op de verbeelding. Het is zo nieuw en zo vreemd en in wezen zo onvoorstelbaar.

Het biedt voorts de mogelijkheid tot een nieuwe heldenverering van

Attentie

Op donderdag 8 februari a.s. spreekt tijdens de door de regering ten behoeve van de A.R. Partij gevorderde zendtijd op de golflengte van de N.C.R.V.: mr. W. R. van der Sluis, secretaris van de A.R. Partij.

Luistert u dan ook mee?
Het is van 19.50 tot 20.00 uur.

Ruimtevaarder John Glenn tijdens de training voor het zo snel mogelijk verlaten van de capsule. Dit is een onderdeel van de nieuwe methode bij het neerkomen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de drijvende kraag, behorend bij capsules van kikkvormsmannen. De astronaut verlaat bij deze methode de capsule aan de top i.p.v. door het ontsnappingsluik.

bijzondere allure. De astronaut moet een getrouwd man zijn, zijn vrouw moet zijn vlucht voor de radio en op de televisie volgen, en hem met bloemen opwachten, zijn zontje moet op school gewoon zijn les opzeggen. De astronaut moet vooral glimlachen en zeggen dat het niets bijzonders was, omdat de wetenschap niet kon falen en alle instrumenten het volmaakt deden. En de radio en de televisie moeten dit alles doorgeven aan honderden miljoenen, die de adem inhouden. Carlyle had het wel goed begrepen, dat de mens niet zonder een held kan.

En dan in de derde en voorname plaats: zulke vluchten geven een indruk van de ontzaglijke macht van de wetenschap. De wetenschap staat bijna voor niets. Zij weet het en zij zegt het, dat dit nog maar een allereerste begin is. Maar wij zelf of onze kinderen zullen nog heel andere dingen beleven. En zij vertrouwt ons al vast iets van het grootste geheim toe: dat een mens straks met de snelheid van het licht door het heelal kan gaan en op de aarde terugkeren, zodat de tocht zich binnen één mensenleeftijd afspeelt, wat hem betreft, maar hij bij zijn terugkeer op aarde bevindt, dat er naar aardse maatstaf duizenden jaren sedert zijn vertrek zijn verlopen. Zo zal zelfs de tijd door de mens worden overwonnen.

En dit wordt allemaal gezegd en gezocht, bovenal om aan de mens het overwinnaarsgevoel te geven, waardoor hij durft te reiken naar de toekomst en durft te vertrouwen in de vooruitgang, en dus bereid is om te geloven en te volgen.

En wanneer de antikrist komt, zal hij zéér religieus zijn. A.

* * * Pensioenen

Het kabinet-De Quay is in 1959 haar regeerperiode ingegaan met een bepaalde doelstelling. Dat wil zeggen, dat de regering er van harte op aanstuurde bepaalde, aangeduide doelstellingen te realiseren. Dat wil echter niet zeggen dat de regering concrete toezeggingen deed waaraan de Nederlandse staatsburger rechten zou kunnen ontleenen.

Eén van deze doeleinden was het welbewust streven naar een verbetering van de pensioenen voor ambtenaren en hun weduwen.

Welnu, uit het onlangs verschenen jaarverslag van de pensioenraad is dit aan de hand van cijfers af te lezen.

Bedroeg het gemiddelde pensioen van de ambtenaar op 1 mei 1959 f 4101, per 1 mei 1961 bedroeg dat gemiddelde f 4742. Dat betekent een stijging van ongeveer 17%.

Voor weduwen — zonder kinderen — is dit pensioen gestegen van f 3105 tot f 3528 per 1 mei 1961, of 13% (dit bedrag is inclusief A.O.W.).

Een weduwe met kinderen beneden 18 jaar ontving per 1 mei 1959 gemiddeld f 2852. Per 1 mei 1961 is dit bedrag opgelopen tot f 4016. Hetgeen een stijging betekent van rond 40% (dit bedrag is exclusief A.O.W.).

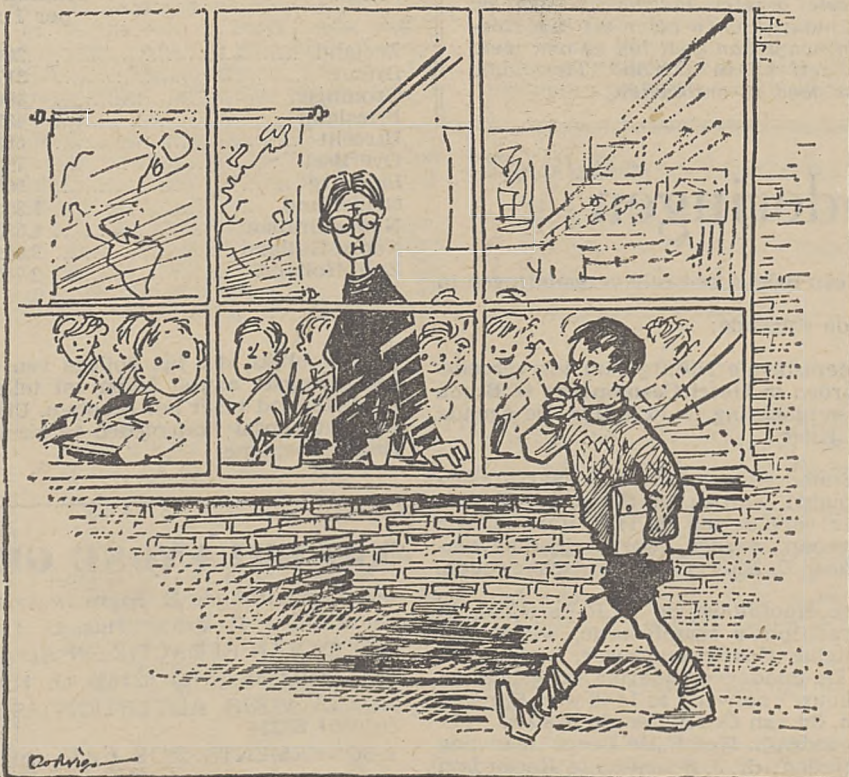
In tegenstelling tot voorheen, toen salaris- en pensioenvermeerderingen in geld veelal werden gevolgd door prijsstijgingen, die de verhoging ongedaan maakten, is ook deze situatie gewijzigd.

De prijsindexcijfers van het levensonderhoud blijken vanaf 1959 tot 1 mei 1961 slechts gestegen te zijn van 123 tot 127 — of met nog geen 4%.

De salarisverhoging overtreft vele malen de stijging van de kosten van levensonderhoud!

Deze uitkomst is niet in de laatste plaats te danken aan de loon- en prijs-politiek van het kabinet-De Quay.

MODERNE ROMANTIEK

Mijn pappie zit vandaag weer in een capsule

Op 13 februari begint voor de A.R.P. het

TELEVISIE-TIJDPERK

* Grote A.R. vrouwenbijeenkomst op 22 maart

DE maand februari heeft haar intrede gedaan. En met die maand gaan nieuwe verrichtingen van de partij een aanvang nemen. De eerste televisie-uitzending van onze partij dringt op 13 februari te 20.20 uur n.m. tot ruim 1 miljoen huiskamers door. Weliswaar bracht de Kamerverkiezingscampagne 1959 ook een drietal A.R.-t.v.-uitzendingen, doch dat was niet meer dan een aanloop naar 1962, in welk jaar dit verschijnsel een elke 6 weken terugkerend evenement in de A.R.-activiteiten bedoelt te worden.

Dank zij de bereidwillige assistentie van bevriende deskundigen kon, maanden geleden, met de voorbereidingen reeds een begin worden gemaakt. Tenzij men er zelf ten nauwste bij betrokken is, kan nauwelijks worden beseft hoeveel tijd, moeite en kosten er voor velen in de voorbereiding van zo'n uitzending van slechts 10 minuten gaan zitten. Behalve de besprekingen zijn er de opnamen, die soms uren vergen. Daarna volgt het monteren en selecteren van de opnamen. U zult zeggen: „Gaan ze dan films brengen?” Hoewel dit niet steeds kan worden, is het inderdaad de bedoeling van onze partij om vooral dat hulpmiddel in onze t.v.-uitzendingen te gebruiken. Iedereen zal immers verlangen, dat zulke korte presentaties van onze partij — juist omdat zij kort zijn — goed zullen wezen. Een gerechtvaardigd verlangen. Bij een z.g. „live”-uitzending is de kans op een niet op alle punten verzorgde presentatie echter groot, hoe dikwijls men ook geoefend en gerepeteerd heeft. Bovendien, met de actualiteit van de nieuwsjournals behoeft een politieke uitzending niet te concurreren, al mag zij ook weer niet „oudbakken” zijn.

De onkosten

DE kosten van een film-uitzending zijn echter zeer hoog. Dat schept een financieel probleem van de eerste orde, want een politieke partij met steeds toenemende taken (ook van andere aard dan het t.v.-werk) en een sinds lang gelijkgebleven contributie-hoogte, kan anno 1962 geen grote geld-bedragen reserveren. Voor dat probleem moet een oplossing worden gevonden.

Die oplossing ligt bepaald niet in het aanbod van de regering om per uitzending f 400,— uit de kijklinden te vergoeden. Een uitzending van 10 minuten, die iets om het lijf wil hebben, kost al gauw het tienvoud van dat bedrag. Doch afgezien daarvan, is het een vraag — althans voor onze partij — of deze vergoeding wel aanvaard kan worden. Daarover is nog geen besluit genomen en dat kan ook nog wel even wachten.

De hoofzaak is dat de werkelijke oplossing van het kostenprobleem in elk geval binnen de A.R.P. zal moeten worden gevonden. Indien wij eind 1962 beleefd maar vastbesloten „neen, dank u wel” tegen

de regering zouden willen zeggen, moet het nodige geld voor de 8 in 1962 te verzorgen t.v.-uitzendingen al op tafel liggen. Dan eerst kan het „neen” ook met zelfrespect worden uitgesproken!! Dat moeten wij nu al beseffen.

Daarover heeft het Algemeen Organisations Comité zich op 24 januari beraden. Er komt wel een plan. Maar dat plan, dat wel op een A.R.-Radio- en Televisiefonds zal uitdraaien, moet door de partij zelf worden gerealiseerd.

De eerste uitzending

DE eerste uitzending, die op 13 februari van 20.20 tot 20.30 uur zal plaatsvinden, wordt door prof. dr. J. Zijlstra voor zijn rekening genomen.

Natuurlijk spreekt hij over... nu ja, dat is wel duidelijk.

Doch hij spreekt niet als minister, maar als A.R.-persoon, hoewel persoon en ambt niet van elkaar los te denken zijn. Over het „hoe” en „wat” hier dus niets meer geschreven. Gaat u zelf kijken en (goed) luisteren bij u thuis of bij anderen, die een t.v.-toestel bezitten. Laten A.R.-toestel-bezitters vooral op 13 februari ook ruimte maken voor anderen, die deze uitzending graag willen zien. Dan zijn ook zij bij het A.R. t.v.-werk „in actie”!

De grote A.R.-vrouwen bijeenkomst op 22 maart

JA, dat wordt goed, op die middag van 14 tot circa 16.30 uur n.m. in „Tivoli” te Utrecht. Behoren de bezoekers van de Deputatenvergaderingen op die vertrouwde plaats merendeels tot het mannelijk geslacht, op die donderdagmiddag 22 maart moet de zaal (met 1500 plaatsen) vol zijn met dames. Het program klinkt als een klok. De tijdruimte tussen de korte toespraken van Dr. Berghuis, mevrouw prof. Van der Molen, Minister Zijlstra en Dr. J. Schouten wordt gevuld (en hoe!) door een koper-ensemble, een vocaal ensemble, samenzang en een beroemd koor. De besturen der kiesverenigingen hebben deze week reeds bericht ontvangen over het bestellen van de programma's, die tevens als toegangskaarten dienst doen. Uit elke k.v. moeten die middag dames naar Utrecht komen. Laten de kiesverenigingen daar nu al werk van maken. De dames, die dit lezen, moeten — zo nodig — maar bij die bestuursleden „aan de bel trekken.”

Een meelevende A.R.-vrouw wil er immers zelf bij zijn, daar in Utrecht, ook al wordt een gedeelte van de vergadering door de N.C.R.V. uitgezonden.

Twee data inspireerden ditmaal tot het schrijven van deze „Partij in Actie”. Het gebeuren op 1° februari kunnen velen thuis, bij hun t.v.-toestel gezeten, meemaken. Maar op 22 maart komen velen uit hun stoelen, want dan gaat het er om: wees er zelf bij in „Tivoli”. Twee data om goed te onthouden.

Centrale vergaderingen

Gaarne vestigen wij de aandacht op een drietal centrale vergaderingen in verschillende delen van het land.

In chronologische volgorde zijn dit de volgende:

- Op vrijdag 9 februari belegt de Kamercentrale Tilburg haar jaarvergadering. De bijeenkomst zal gehouden worden in Hotel Cosmopolite te Breda (tegenover het station). Aanvang der vergadering te 19.30 uur. De agenda vermeldt o.a. als spreker de heer G. A. Kieft.

- Op zaterdag 10 februari komt de Statencentrale Hoorn in jaarvergadering bijeen. De bijeenkomst zal gehouden worden in Hotel De Doelen, Achterstraat 2 te Hoorn. Aanvang der vergadering te 14.30 uur. Tijdens deze bijeenkomst zal o.m. het woord gevoerd worden door de lijstadvocaat van de Statencentrale Hoorn, de heer D. Barten te Noordscharwoude.

- Op woensdag 14 februari wordt te Hoofddorp de „A.R.-Partijdag in Haarlemmermeer” gehouden. Deze traditionele manifestatie, welke verzorgd wordt door de Bondskiesvereniging Haarlemmermeer, bestaat uit een middag- en een avondvergadering. De middagvergadering zal gehouden worden in Hotel-Restaurant „De Landbouw”, aanvang te 14.45 uur. Spreker is de heer J. de Jong Czn. te Hilversum, lid van Gedeputeerde Staten.

De avondvergadering zal gehouden worden in Hotel „De Beurs”, aanvang te 19.45 uur. Als sprekers hopen op te treden: dr. J. Schouten te Rotterdam en ds. P. A. A. Klüsener te Delft.

werden wij door verschillende publicaties geconfronteerd met het begrip „voorlichting”. Bij het treffen tussen Nederlandse en Indonesische oorlogsschepen bij Nieuw-Guinea heeft er iets gehaperd aan de voorlichting. De eerste berichten waren niet geheel duidelijk en wellicht wat met elkaar in strijd en het schijnt dat hoge militaire autoriteiten uitslatingen hebben gedaan die beter achterwege hadden kunnen blijven. De regering is daarvan geschrokken; er wordt nu een onderzoek ingesteld en met name wordt nagegaan of er wel voldoende coördinatie in de voorlichting op Nieuw-Guinea is.

Het is op zichzelf natuurlijk juist indien er naar gestreefd wordt een voorlichtingsapparaat zo goed mogelijk te doen functioneren, maar men moet er ook geen wonderen van verwachten. Al is de zaak nog zo goed georganiseerd, onverwachte gebeurtenissen kunnen die organisatie plotseling doorkruisen, zonder dat iemand er iets aan kan doen. Wanneer, zoals in het onderhavige geval, een toevallig passerend schip de eerste berichten de wereld in zendt, heeft geen voorlichtingsman daar enige invloed op. Ook moet bedacht worden dat snelheid en feilloosheid moeilijk samengaan, zodat het streven om het publiek snel in te lichten er gemakkelijk toe kan leiden dat de berichtgeving in het eerste stadium van een gebeurtenis wat verward is.

Wij vinden dit alles niet zo verontrustend als het voorlichtingsapparaat maar zo functioneert dat er, zodra de situatie wat overzichtelijker

wordt, snel en volledig een overzicht van het gebeurde kan worden doorgegeven.

Hoe het eigenlijk staat met de voorlichting, die niet in de eerste plaats voor het publiek maar voor de regering bestemd is, hebben wij ons afgevraagd naar aanleiding van persberichten waarin gemeld werd dat de Australische regering een wijziging gebracht zou hebben in haar houding ten opzichte van de Nieuw-Guinea-kwestie. De dagbladen deelden mee, dat hierover in Den Haag niets bekend was, maar dat het ministerie van buitenlandse zaken nadere inlichtingen zou inwinnen.

Met name heeft dit bij ons de vraag doen rijzen of de diplomatieke vertegenwoordigers in de landen waar zij geaccrediteerd zijn wel voortdurend de vinger aan de pols houden en er voor zorgen, dat de regering steeds op de hoogte is van de jongste ontwikkelingen. Het geeft te denken dat het ministerie van buitenlandse zaken enkele dagen nadat de inlichtingen waren gevraagd, nog geen rapport had ontvangen. Ook als de persberichten slechts onjuiste geruchten zouden blijken te bevatten, had onze regering dit snel moeten weten. In een kwestie als die van Nieuw-Guinea is goede voorlichting over onze positie in de internationale verhoudingen van het grootste belang.

FA. DE GEUS & VAN DER HOEVEN

's-Gravenmoer - Julianalaan 18
Telefoon 0 1623 - 2507

Fabricage en import van
korsetfournituren, broderie,
garens etc. etc.

Meer leden van PROVINCIALE STATEN

BIJ de a.s. verkiezingen van leden van de Provinciale Staten zullen de kiesgerechtigde burgers meer Statenleden dan ooit gaan kiezen. Sinds de aanvaarding — vorige week dinsdag — door de Eerste Kamer van het reeds de Tweede Kamer gepasseerde ontwerp Provinciewet, staat het vast, dat het totaal aantal Statenleden in Nederland met niet minder dan 75 zal worden uitgebreid.

Kozen de stemgerechtigde Nederlanders in 1958 nog 590 Statenleden, bij de a.s. verkiezingen voor de leden van de Provinciale Staten op woensdag 28 maart gaat het om de vervulling van liefst 665 provinciale bestuurszetels.

De 75 nieuwe zetels worden niet gelijkmatig over de 11 provincies verdeeld, evenmin als de Provinciale Staten in de verschillende provincies een zelfde ledental hebben.

Het aantal Statenleden is bij de nieuwe Provinciewet — welke de ruim 100 jaar oude Provinciale wet van Thorbecke gaat vervangen — in overeenstemming gebracht met het inwoneraantal per provincie. Dit aantal zal in het vervolg ook zonder nadere wetswijziging automatisch met vier toenemen of afnemen al naar gelang de bevolkingscijfers boven of beneden vastgestelde grenzen komen.

Dit op de volgende wijze:

Een provincie met minder dan 200.001 inwoners krijgt 39 Statenleden, van 200.001 tot 300.000 inwoners 43 Statenleden, van 300.001 tot 400.000 inwoners 47, van 400.001 tot 500.000 inwoners 51, van 500.001 tot 750.000 inwoners 55, van 750.001 tot 1.000.000 inwoners 59, van 1.000.001 tot 1.250.000 inwoners 63, van 1.250.001 tot 1.500.000 inwoners 67, van 1.500.001 tot 1.750.000 inwoners 71, van 1.750.001 tot 2.000.000 inwoners 75, van 2.000.001 tot 2.500.000 inwoners 79 en 83 leden in een provincie met meer dan 2.500.000 inwoners.

Het minimum-aantal Statenleden per provincie is dus vastgesteld op 39, het maximum op 83 leden.

Hieronder volgt nog een vergelijkend overzicht van de oude en nieuwe aantallen Statenzetels in de verschillende provincies:

Provincie	Aantal inwoners per 1 sept. 1961	Statenzetels 1958—1962		
Zeeland	284.508	42	43	+ 1
Drente	317.261	35	47	+12
Groningen	480.156	45	51	+ 6
Friesland	482.086	50	51	+ 1
Utrecht	693.495	41	55	+14
Overijssel	792.331	47	59	+12
Limburg	905.022	45	59	+14
Gelderland	1.304.305	62	67	+ 5
Noord-Brabant	1.533.409	64	71	+ 7
Noord-Holland	2.089.464	77	79	+ 2
Zuid-Holland	2.747.642	82	83	+ 1
Totaal 590		655		+75

Hieruit blijkt, dat het college van de Provinciale Staten van Drente niet meer het geringste aantal leden zal tellen, maar dat van Zeeland. Het college van Zuid-Holland blijft het grootste. Utrecht en Limburg geven de grootste toename van het aantal Statenleden te zien, Zeeland, Friesland en Zuid-Holland de geringste toename.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), G. A. Kieft, J. W. Ooms, mr. W. R. van der Sluis, J. D. Froostheide, G. J. H. Griffioen (secretaris).

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage, telefoon (070) 631023 en 112138, giro 89673.

ADRES VOOR ADVERTENTIES: Botenmakersstraat 45, Zaandam, telefoon (02980) 63224.

ABONNEMENTSPRIJS f 6,50 per jaar, f 3,25 per half jaar. Giro 89673. STUDENTENABONNEMENT f 4,— per jaar. LOSSE VERKOOP f 0,20.

Jan Mathijs Peters †

Alweer is een van de leden van de Tweede Kamer door een ongeluk om het leven gekomen. Ditmaal betrof het een lid van de Katholieke fractie. Jan M. Peters was niet een lid dat vele malen of uitvoerig het woord voerde vanaf de Kamerkatheder. Daarin lag ook niet zijn bijzondere kracht, hoewel het steeds de moeite waard was om naar hem te luisteren. Zowel om de inhoud maar ook om de vorm.

Zijn grote activiteiten — het opnemen voor de verdrukten, voor de armen, voor hen die onrechtvaardig waren behandeld, kwamen niet in het licht der openbaarheid. Dat moest je van derden horen. Of ook uit een intiem gesprek met hem als het ging om de vraag wat een christen in de harde politieke strijd eigenlijk deed. Dan wees hij er op dat je als vertegenwoordiger met name ook voor de afzonderlijke burger het recht moest zoeken. Aan de hand van voorbeelden uit zijn activiteiten kon hij dit indringend aantonen.

Als het nodig was, kon hij hard zijn. Hard, om de overwinning te behalen ten behoeve van anderen. Niet voor niets was hij onderscheiden door Nederland, Amerika en vele Europese landen vanwege zijn houding tijdens het verzet.

Met Jan M. Peters is een christen-politicus heengegaan. Een man die zijn talenten open voor de nood van de medemens, karakter en moed niet heeft begraven.

De Here zal zijn troost aan zijn vrouw en kinderen niet onthouden.

K.

De gehandicapte medemens

HET aantal van hen dat van hun geboorte af aan, of ook door ziekte en ongeval lichamelijk of geestelijk een factor in zich dragen die het hun meestal bijzonder moeilijk maakt in het arbeidsproces een plaats te veroveren en te behouden, neemt toe. Al zou het alleen maar daarom zijn: het is een dringende zaak, deze gehandicapten en hun ouders bij te staan.

Wij kennen echter ook een andere grond. Deze mensen zijn als alle anderen naar Gods Beeld! En daarom ligt er de dringende noodzaak hen in alle opzichten bij te staan. Niet vanuit de houding: „och-deze arme-stakkers!” Maar wel in het besef dat zij als medemens een eigen recht hebben op daadwerkelijke bijstand. Wij hebben er voor op te passen, dat deze mensen gedrongen worden in de apartheid. Integendeel zullen wij er naar moeten streven een voor hen geëigende plaats in het arbeidsproces te verzekeren.

Wat vroeger voor de „gewone” werknemer is tot stand gebracht, zal nu moeten worden bevochten voor de gehandicapten.

Voor de minister en de staatssecretaris van Sociale Zaken is naar onze mening in nader overleg met de vakbeweging, met industrie en handel en met de wetenschap — in het bijzonder op dit terrein een taak te verrichten.

Een deel van deze gehandicapten zal nimmer zover komen dat zij in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Dit geldt met name voor de diep zwakzinnigen.

Voor de ouders betekent dit — vooral als dit soort kinderen in een verpleeginrichting moeten worden opgenomen, welhaast een ondraaglijke financiële last.

Tot nu toe draagt de overheid maar bitter weinig bij in deze nood. Dit is dubbel pijnlijk te noemen, omdat voor bepaalde gehandicapten wel een overheidsregeling aanwezig is (blinden b.v.) Het wordt hoog tijd dat de regering maatregelen treft.

De nood stijgt. Wachten op een nieuwe Invaliditeitswet (een algemene wet op de arbeidsongeschiktheid) is een uitgestelde hoop die het hart krenkt.

Het adres gericht aan de ministers voor Maatschappelijk Werk en van Sociale Zaken en Volksgezondheid — door de gezamenlijke verenigingen van ouders en vrienden van gehandicapten (die met particuliere middelen reeds bijzonder goed werk verrichten) dient te worden gehonoreerd — spoedig.

Het verdrag van Rome en het

PROCESSIE-VERBOD

EEN van de onderwerpen waarover in ons land zeer verschillend werd en wordt gedacht is het processie-verbod. Welnu over deze zeer netelige kwestie is onlangs in de dagbladen een zeer belangrijk arrest van de Hoge Raad gepubliceerd. In dit arrest werd de beslissing van het Gerechtshof te Arnhem vernietigd, welk Hof zich op het standpunt stelde, dat artikel 9 van de Wet van 10 september 1853 Staatsblad 102 tot regeling van het toezicht op de kerkgenootschappen en daarmede ook artikel 184 van de Grondwet in strijd is met artikel 9 van het Verdrag van Rome tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

Een bespreking van deze materie juist nu een bepaling van de Grondwet, welke bepaling overigens vrijwel nimmer bij staatsrechtgeleerden waardering heeft ondervonden, getoetst werd aan een internationale overeenkomst en juist waar het gaat om een onderwerp dat ons, protestanten toch wel ter harte moet gaan, lijkt me in dit blad wel gewenst.

De Grondwet bepaalt in artikel 184, dat alle openbare godsdienstoefening binnen gebouwen en besloten plaatsen wordt toegelaten behoudens de nodige maatregelen ter verzekering van de openbare orde en rust. In het tweede lid van dit artikel wordt echter bepaald, dat de openbare godsdienstoefeningen buiten de gebouwen en besloten plaatsen geoorloofd zijn, waar zij thans naar de wetten en reglementen is toegelaten.

Men zou zo zeggen, dat met het woordje thans tegenwoordig wordt bedoeld, maar dit is hier toch niet het geval. Het woordje thans slaat op de toestand in 1848. Dus overal, waar de godsdienstoefening buiten de gebouwen was toegestaan in 1848, kan deze nu ook plaats vinden. Wanneer dus in een bepaalde plaats een openbare godsdienstoefening buiten de gebouwen (deze godsdienstoefening zal ik maar in het vervolg processie noemen, omdat toch vrijwel alleen aan de processie is gedacht) wordt gehouden, terwijl blijkt, dat deze niet ten tijde van 1848 in die plaats was toegestaan, wordt die processie ten onrechte gehouden, zodat dus de geestelijke, die deze processie leidt ingevolge de wet van 1853 strafbaar is.

Vóór 1848 kende men de beperking van processies niet. De bepaling met betrekking tot de openbare godsdienstoefeningen in de Grondwet van 1815 luidde kort en krachtig: „Alle openbare uitoefening van de godsdienst wordt toegelaten, voorzoverre dezelve niet kan gerekend worden enige stoornis aan de publieke orde en rust te zullen toebrengen”.

Blijkens de stukken heeft vrees voor spanning en onrust namelijk botsing tussen de verschillende kerkgenootschappen de Regering in 1848 er toe gebracht de redactie van het artikel handelend over de godsdienstoefeningen zo voor te stellen, zoals die thans nog luidt. De vrees voor onrust was niet geheel ongemotiveerd gezien de beroeringen enkele jaren daarna namelijk in 1853 ontstaan naar aanleiding van het besluit van de Paus (welk besluit overigens vergezeld ging van verre van tactische toelichtingen) om de bisschoppelijke hiërarchie wederom in ons land in te voeren.

In de tweede plaats heeft ook de bedoeling voorgezet de bestaande toestand zoals deze zich tot 1848 had ontwikkeld te handhaven.

Nu is de strafrechtelijke vervolging van een rooms-katholiek geestelijke wegens het organiseren en leiden van een processie geen eenvoudige zaak. De Officier van Justitie, die met de ver-

volging is belast, staat voor een zeer moeilijke taak. Wat is namelijk het geval? Wanneer men artikel 9 van de wet tot regeling van het toezicht op de kerkgenootschappen leest, zou men tot de conclusie kunnen komen, dat de Officier van Justitie zou kunnen volstaan met het aantonen, dat er een processie is gehouden en dat dus daarmee voor hem de kous af is, terwijl anderzijds de terechtstaande geestelijke moet aanvoeren maar bovendien aannemelijk maken, dat die processie ook reeds in 1848 werd gehouden, zodat hij dus vrijuit moet gaan.

De Hoge Raad, ons hoogste rechtscollege, heeft echter lang geleden reeds beslist, dat de Officier van Justitie niet alleen moet bewijzen, dat er een processie ter plaatse in 1848 niet was toegestaan. Dit laatste bewijs nu is vrijwel niet te leveren. Hij zal toch immers met de stukken moeten aantonen, dat in een bepaalde plaats in 1848 een processie niet gebruikelijk was (archivariswerk dus). Bovendien huldigt bij ons de rechter het standpunt, dat wanneer in 1848 in een bepaalde gemeente een bepaald soort processie werd gehouden, elke soort processie waar dan ook in die gemeente, thans is toegelaten.

Het is te verstaan, dat het processie-verbod zoals dit te onzent is ontstaan veel bestrijding heeft gevonden. Een en andermaal is getracht de Grondwet op dit punt te wijzigen. Zo in 1922; men wilde in de Grondwet de processie vrijheid voorop stellen, tenzij naar aanleiding daarvan gevaar bestaat voor verstoring van de openbare orde en rust. Men heeft een wijziging in die zin niet aangedurfd, omdat men vreesde, dat de vrijheden van de niet-katholieke bevolking in het gedrang zouden komen. De tweede poging om de Grondwet herzien te krijgen op dit punt werd gedaan in de staatscommissie tot herziening van de Grondwet, welke commissie werd ingesteld bij Koninklijk Besluit van 17 april 1950. De commissie stelde namelijk de volgende redactie voor:

„Openbare godsdienstoefeningen buiten gebouwen en besloten plaatsen worden toegelaten, behoudens de bevoegdheid een v o o r g e n o m e n godsdienstoefening te verbieden, indien de openbare orde en rust dit vereisen. De wet geeft regels omtrent de uitoefening van deze bevoegdheid.”

De kern van dit voorstel is, dat het processie-verbod wordt opgeheven; wanneer echter ordeverstoringen dreigen kan van hogehand worden ingegrepen. Het laat zich gemakkelijk verstaan, dat de totstandkoming van een dergelijke wet, waarnaar in het onderworpen grondwetsartikel wordt verwezen, wel erg lang op zich zou laten wachten. Het gaat hier immers om een materie, die zich in ons land moeilijk regelen laat.

In dit verband mag ik wijzen op de parlementaire behandeling van de nieuwe Zondagswet. Men heeft dit in de staatscommissie toen wel aangevoeld en als interim oplossing werd toen voorgesteld, dat zolang die wet nog niet tot stand gekomen was, aan de burgemeester maar moest overgelaten worden een processie te verbieden, wanneer daardoor de openbare orde en rust in zijn gemeente dreigt verstoord te raken, waarmede dus een lang niet benijdenswaardige verantwoordelijkheid

Meubiler-inrichting ZANDBERGEN

MEPPEL - HOOGEVEEN - OMMEN

MODERNE WONINGINRICHTING

„Onlangs preekte ik ergens. Op de eerste rij zat een mongooltje. We hadden elkaar al eens toegeknipt. 't Kereltje toonde liturgisch besef te hebben door na de gebeden hardop amen te zeggen, de gemeente ten voorbeeld.

De dienst eindigde — natuurlijk — met het opleggen van de zegen. Eindigde?

Toen ik in de consistorie wat — vergeef me dat ik het maar gewoon zeg — stond „af-te-dampen”, drong opeens het mongooltje door de mij omringende ouderlingen heen. Bleef vlak voor me staan, stak de handen zegenend omhoog en zei: „Dominee Gilhuis — de Here zegene u en behoede u; de Here zij u genadig”.

Ik ontroerde ervan. Het ventje had pastorale zorg aan de pastor verleend. Al zal het nooit komen in de synodale commissie ad hoc”.

DR. C. GILHUIS

heid op de schouders van deze magistraat wordt gelegd.

Protestants-christelijke leden van de staatscommissie (Donner, Rutgers, Schouten en Tilanus) hebben zich met het voorstel van de staatscommissie niet kunnen verenigen en zijn met een minderheidsnota voor de dag gekomen. Deze leden benaderen in hun nota de kern van de zaak. Zij wijzen er op, dat de processie een godsdienstoefening op straat is. Met het oog nu op dit karakter lijkt het me gewenst hier letterlijk aan te halen, hoe deze leden over deze zaak dachten:

„Anders dan de staatscommissie menen ondergetekenden echter, dat men het probleem, dat hier is gelegen, mist, wanneer het wordt benaderd vanuit de stelling, dat — nu het de burgers in het algemeen vrij staat hun mening overal te verkondigen — voor de uiting van godsdienstige meningen geen uitzondering mag worden gemaakt, ook niet als deze plaats vindt in de vorm ener godsdienstoefening. Deze gelijkstelling van het godsdienstige en van de godsdienstoefening met andere levens-terreinen en andere handelingen strookt noch met de feiten noch met de op het stuk van de godsdienst in ons staatsrecht steeds aanvaardde gedragslijn.

Het godsdienstige brengt, omdat het de mens in de kern van zijn wezen raakt, de gemoederen veel sterker in beroering dan vragen van staatkundige of maatschappelijke aard. De omstandigheid toch, dat hier zaken aan de orde zijn, welke zich aan menselijke willekeur en beslissing onttrekken, geeft aan het godsdienstige een absoluut karakter, dat enerzijds menselijke dwang als daaraan wezensvreemd doet afwijzen, maar anderzijds in de verhoudingen ook een element van onverdraagzaamheid brengt, dat aan het godsdienstige eigen moet worden geacht. Het in het algemeen over het godsdienstige opgemerkte geldt nu in nog versterkte mate voor de godsdienstoefening. De godsdienstoefening is naar haar aard niet een met andere samenkomsten vergelijkbare beraadslaging of betoging. Zij voltrekt zich in de verhouding van God en mens en beoogt de aanwezigen te bevestigen onder het gezag van het verkondigde Woord, de bediende sacramenten of de voltrokken ritus. Het gezag van de gesproken woorden en de verrichte handelingen geeft aan de godsdienstoefening wel in zeer sterke mate een absoluut karakter. Wie haar bijwoont en zich bewust is van de dingen, waarom het hier gaat, zal daardoor of een sterke eerbied en een zeker besef van wijding ervaren of hij zal tot heftige weerstand worden geprikkeld. Men kan zich van één en ander wellicht het best een voorstelling maken, wanneer men zich realiseert, dat wat voor de ene gezindte een zeer heilige handeling is, door andere gezindten op soms krasse wijze wordt verworpen. In zulke krasse woorden hoeft men niet een verouderde, overdreven en onnodige kwetsende zeggwijze te zien als wel een symptoom van de ernst, waarmede deze dingen de mens aangrijpen.”

Wanneer men dus de godsdienstoefening op straat houdt, dus een processie houdt, krijgt men enerzijds weliswaar te maken met het recht van een ieder aan zijn godsdienstige gevoelens uiting te geven ook in het openbaar, maar ook met het recht van de ander om juist op straat niet geconfronteerd te worden met een godsdienstoefening, die hem in zijn godsdienstige gevoelens treft. Immers bij een godsdienstoefening op straat worden de muren van de kerk als het ware verlegd, zodat deze ook de straat gaan omvatten. Men zou er gauw toe komen die eerbied van de weggebruiker te verwachten, die hij ook moet opbrengen, wanneer hij een godsdienstoefening binnen een gebouw bijwoont.

De leden, die deze minderheidsnota hebben getekend, trachten zoveel mogelijk rekening te houden met deze beide standpunten en stellen daarom voor in een gemeente de godsdienstoefening buiten de gebouwen wel toe te staan aan een kerkgenootschap, dat tweederden der bevolking van die gemeente omvat.

Merkwaardig is dat een dergelijke regel ook heeft gegolden vóór 1848. Een Franse wet van 1802, hier te lande van kracht geworden bij de inlijving van ons land bij Frankrijk in 1811, bepaalde dat R.K. openbare godsdienstoefeningen (op straat) verboden waren in gemeenten, waar zich kerkgebouwen van andere gezindten bevonden en een nadere uitwerking van deze wet bepaalde,

• Vervolg op pag. 9

UIT ONZE BOUW- EN AANNEMERSWERELD

FIRMA B. MEILINK

Eigenaar F. Braam

houtzagerij, houthandel en kistenfabriek

Hofstraat 10 - BORCULO - Telefoon 05457-561*

Gebr. Van Altena

smeed- en constructiewerk
stalen ramen en deuren

C. VAN LEDENBERCHSTRAAT 114 - TELEFOON 82298

KAKES' bouwbedrijf

Bouwers waarop gebouwd kan worden ...

OOSTZIJDE 164 - TEL. 02980-62945 - ZAANDAM

Fa. P. van Oudenallen & Zoon

AANNEMERS VAN

timmer-, hei- en betonwerken

WILNIS - TELEFOON (01724) 108

FA. C. VERMEER EN ZOON'S

fabrieken voor gebogen hout

Telefoon 01894-1230 - Ouderkerk aan de IJssel

RONDE EN OVALE TAFELRANDEN
GEBOGEN REGELS VOOR STOELLEN EN FAUTEUILS,
ARMLEGGERS, KAPPEN, REGELS, STIJLEN, ENZ., ENZ.

WARENHUIZENBOUW

N.V. Aannemersbedrijf

BOERS EN VRIJLAND

's-GRAVENZANDE - Telefoon 01748-2245* - Postbus 30

F. VINK & ZOON

Aannemersbedrijf

Telefoon 01827-261

KERKLAAN 9 - MOORDRECHT

TIMMERFABRIEK VERMEULEN N.V.

MILL (N.-B.) TELEFOON 08859-605

Fabriek van geprefabriceerde houten gebouwen,
houten woningen, directieketen, barakken, garages,
vakantiehuisjes enz.
Speciaal voor de landbouw: kippenhokken, veld-
schuren, loodsen etc.

Export: België, Duitsland, etc.

Voor betere beton.....
Schokbeton

N.V. SCHOKBETON

Fabrieken te Zwijndrecht, Kampen en Elburg.
Bouwbedrijf te Zeist.

metoor beton

N.V. BETONFABRIEK DE METEOR - DE STEEG
Fabriek van kwaliteitsbetonproducten

BETONFABRIEK DEN BOER

NIEUW-LEKKERLAND -- Zuid-Holland
Opgericht 1883

JAN LINGEN'S BETONINDUSTRIE N.V.

Veerdam 29 - Telefoon 01850-3123-1123
PAPENDRECHT

Laat advertenties U inlichten
voordat U gaat kopen!

ESPERANTO: een stukje cultuur

DOOR de moderne verkeersmiddelen kan men tegenwoordig in enkele uren in het buitenland komen, waar men zich in het algemeen vrij goed kan redden met een van de moderne talen. Komt men echter in een „vreemd“ land, ik denk aan Hongarije of Jugoslavië dan wordt het anders, dan kan men de opschriften niet meer lezen en de namen van de plaatsen op de stations en men komt door de taalbarrière moeilijk in contact met de bewoners van dat land.

Er zijn optimisten, die zeggen dat „je met Engels overal terecht kunt“, omdat die taal toch praktisch al wereldtaal is. In tegenspraak daarmee is het rapport van de UNESCO, waarin vermeld wordt, dat 50% van de wetenschappelijke werken niet gelezen kunnen worden omdat zij geschreven zijn in een taal, die door andere geleerden niet begrepen wordt. De UNESCO wijst hier dus nuchter op het bestaan van taalmuren. Met het slopen van die muren is de mensheid al sinds het midden van de 17e eeuw bezig. Allerlei methoden werden toegepast. Zij berustten op cijfers, muziekschrift en algebraïsche formules. Hoe scherpzinnig ook uitgedacht, deze ontwerpen waren voor de praktijk niet bruikbaar, omdat zij niet gesproken konden worden. Zij die Engels als algemene taal wensen vergeten, dat een levende taal in een vrije wereld nimmer geaccepteerd zal worden. De nationale trots verbiedt een bepaald land nu eenmaal te erkennen, dat de taal van een andere natie beter is dan de eigen taal.

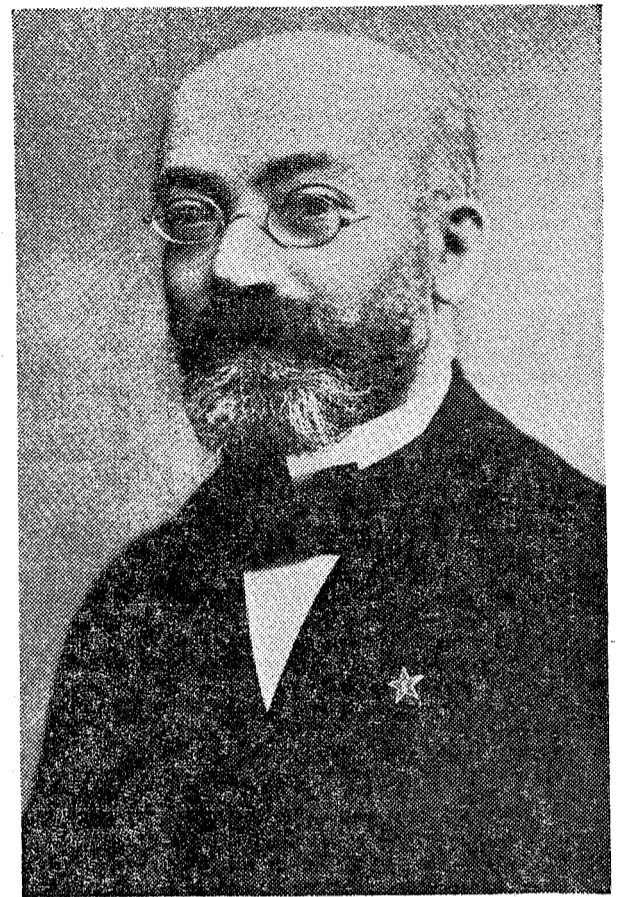
Om de moeilijkheden, die de veelaligheid met zich brengt op te lossen heeft men in belangrijke vergaderingen (b.v. die van de Verenigde Naties) een telefoonsysteem met directe vertaling tot zijn beschikking. Hoe vernuftig ook uitgedacht, het blijft toch erg onbeholpen dat kopstukken in de wereldpolitiek, die over het wel en wee van de wereld spreken en beslissen niet rechtstreeks met elkander kunnen onderhandelen, maar aangewezen zijn op hun tolken. Nimmer persoonlijk contact. Is het te verwonderen dat de wereld verdeeld blijft?

Een gemeenschappelijke taal kan hier uitkomst brengen, d.w.z. elk volk spreekt zijn moedertaal met landgenoten, maar voor contact met iemand uit een ander taalgebied kan de gemeenschappelijke taal gebruikt worden. Tot op heden is alleen Esperanto bruikbaar gebleken. Esperanto heeft dit bezworen op 46 internationale congressen waar vertegenwoordigers uit 40 taalgebieden aanwezig waren. Daar geen tolken, geen koptoestellen maar direct contact. Eén spreker, één reactie in de taal. Daar valt de grote vergadering na afloop niet uiteen in Engelse, Deense of Franse groepen, maar het contact blijft voortduren.

DR. ZAMENHOF

Esperanto werd samengesteld door Lazaro Ludoviko Zamenhof, een Poolse oogarts, geboren in 1859 te Bialystok in Lithauen, in dat oostelijk deel van de oude Poolse republiek, dat door het Russische rijk was geannexeerd en waar de tsaren honderdduizenden Joden heenzonden. Geboren uit Joodse ouders leerde zijn moeder hem, dat alle mensen broeders zijn. Op straat echter zag hij vaak twisten en onenigheden (pogroms), die soms voortkwamen uit onschuldige misverstanden, omdat de mensen elkaar niet konden verstaan. In Polen woonden Russen, Duitsers, Polen en Joden, ieder met een eigen taal. De gevoelige ziel van het kind Zamenhof nam een groot besluit: als ik groot ben ga ik een algemene taal maken. Dan kunnen de mensen elkander verstaan en komt er geen ruzie meer en geen oorlog. Deze gedachte heeft hem niet losgelaten en hoewel wij nu wel weten, dat er voor vrede nog andere dingen nodig zijn wordt de waarde van het ideaal er niet door verminderd.

Zwitsers, Duitsers, Fransen, Zweden en Nederlanders verlaten de kerk in Cadzand waar een godsdienstoefening in Esperanto geleid werd door de Engelse prof. Downes uit Bristol

Dr. L. L. Zamenhof,
de ontwerper van het Esperanto

Toen Zamenhof 19 jaar was had hij de taal gereed. De grammatica bestaat uit 16 regels zonder uitzonderingen. Deze regels zijn zeer eenvoudig, b.v. zelfst. naamw. eindigen op een o, bijv. naamw. eindigen op een a, werkwoorden op een i. Door een nuttig gebruik van voor- en achtervoegsels kon het dikke woordenboek teruggebracht worden tot 800 stamwoorden. Woorden, die al internationaal bekend zijn, zoals telefoon, telegraaf worden overgenomen en krijgen de Esperantovorm, dus telefono, telegrafo. In 1887 gaf Dr. Zamenhof zijn eerste leerboekje uit onder de schuilnaam Dr. Esperanto (de hopende).

INTERNATIONALE ORGANISATIE

De wereldbond van Esperantisten, de Universale Esperanto Asocio, in 1908 opgericht, heeft tot doel Esperanto in de praktijk te demonstreren. In haar jaarboek komen de adressen voor van vertegenwoordigers in alle grote plaatsen, welke „delegitoj“ aan de leden van de bond de behulpzame hand bieden. Toen wij b.v. in 1936 tijdens het Congres in Wenen ook Budapest wilden bezoeken vonden wij daar een „geestverwant“ (zoals wij dat noemen) die ons de stad heeft laten zien, Een onvergetelijke belevenis.

In 1954 tijdens een vergadering van de UNESCO in Montevideo werd U.E.A. erkend als adviserend lichaam, omdat gebleken was dat de doelstellingen van U.E.A. en UNESCO parallel lopen (vrede, rechten van de mens, rechtvaardigheid).

Meer dan 70 vooraanstaande politici en geleerden uit verschillende landen hebben de U.E.A. voorgedragen voor de Nobelprijs voor de Vrede 1961.

Een uitgebreide literatuur staat de Esperantisten ten dienste. Behalve de werken van dr. Zamenhof, die gedichten, redevoeringen en artikelen inhouden en behalve zijn vertalingen van Gogol, Shakespeare, Dickens, Goethe, Moliere enz. zijn door anderen alle werken uit de wereldliteratuur vertaald. Er zijn natuurlijk ook oorspronkelijke uitgaven. Dr. Zamenhof vertaalde zelf het Oude Testament uit de grond-

Eén week wereldnieuws in vogelvlucht

De vogelvlucht voert ons deze week naar alle werelddelen. Niet dat overal ter wereld schokkende gebeurtenissen hebben plaatsgevonden, doch wel werden in de afgelopen week zeer belangrijke besluiten genomen en dito voornemens wereldkundig gemaakt.

• De kwestie Nieuw-Guinea gaat ook ditmaal weer voorop, omdat ons land bij dit probleem zo zeer betrokken is. De gesprekken van Oe Thant met de Indonesische, resp. Nederlandse vertegenwoordigers (apart) gaan voort. Er wordt weinig van de inhoud wereldkundig gemaakt. Een voorstel van Oe Thant, dat een V.N.-beheer over Nieuw-Guinea, uitgeoefend door Indonesië behelst, is blijkbaar van de tafel verdwenen. Men heeft echter toch nog hoop op een uiteindelijk resultaat, want toen de Indonesische minister Soebandrio te Bogor verklaarde, dat Oe Thants pogingen niets hadden opgeleverd en „Indonesië (dus) wacht op het invasie-bevel van Soekarno”, sprak zelfs de Indonesische delegatie bij de V.N. hem tegen. En Soebandrio zei daarna weer: „Wij zullen alle middelen om een vreedzame oplossing te vinden, beproeven”. Een beetje een zig-zag-verhaal dus. Dat is ook mede de reden, dat Nederland, blijkens de jongste brief van premier De Quay aan de Tweede Kamer, op het standpunt staat, dat de zaak thans niet door de Veiligheidsraad moet worden behandeld. Verder was er het „onvoorwaardelijk genationaliseerd” verklaren van de (voormalige) Nederlandse eigendommen, als reactie op het zeegevecht van 15 januari. In werkelijkheid verandert dit de situatie uiteraard niet. Van enige zeggenschap over dit bezit was voor de rechtmatige eigenaars al sinds lang geen sprake meer. Als dreigement is wel bedoeld dat de Indonesische marine voortaan met grote oorlogsschepen (jagers en fregatten) in de Indonesische wateren zal gaan patrouilleren. Kleinere schepen werden in Japan besteld en 4 duikboten varen van Polen naar Djakarta. Engeland zet de training van Indonesisch militair personeel voort; helaas. Australië, dat van koerswijziging verdacht werd, ontkende herhaaldelijk dat voornemen te koesteren. Belangwekkender is het weer op het voorplan komen van Nasoetion. Deze stafchef en minister is nu ook benoemd tot vice-

opperbevelhebber (die de strijd om Nieuw-Guinea moet gaan leiden). Van hem wordt nu eens gezegd, dat hij voor een aanval gaat voelen en dan weer, dat hij het „koelste” hoofd in Indonesië bezit en er niet aan denkt om door een grootscheepse aanval de communisten een kans voor een greep naar de macht aan te bieden. Het is dus eveneens nog al tegenstrijdig wat aan berichten over Indonesische bedoelingen aan de grote klok gehangen wordt. Ook daaraan went men op de duur, doch het probleem is daarmee de wereld niet uit.

• Frankrijk en de wereld luisteren op 5 februari weer naar De Gaulle. Zal hij dan eindelijk het driedelige akkoord met de F.L.N. officieel bekend maken? Dit akkoord houdt in a. de Sahara behoort bij Algerije; b. de Europese minderheden in Algerije krijgen waarborgen; c. de marine-basis Mers El Kebir wordt door Algerije aan Frankrijk verpacht. Of zal De Gaulle zijn ultimatum aan de F.L.N. toelichten, dat betrekking heeft op een tussen-bewind dat de periode van wapenstilstand tot volksstemming moet overbruggen? De O.A.S. incasseert nu even hevige klappen als zij (vooral in Algiers) nog uitdeelt. De O.A.S.-bevelhebber in Frankrijk werd gearresteerd (hopelijk wordt hij niet dadelijk berecht, want dat zou kunnen betekenen dat hij al spoedig weer op straat staat...) Meer dan 25000 politiemannen kammen Parijs uit. Een O.A.S.-zender werd in Algerije ontdekt. Eén van de 60...!

• Tunis stemde plotseling toe in een uitstel (6 maanden) van het gesprek met Frankrijk over de vlootbasis Bizerta. Dat zal wel verband houden met het akkoord tussen Parijs en de F.L.N. over Mers el Kebir. Andermans (zelfde) leed troost immers.

• Ook in Marokko stijgen de papieren van Algerije. Dit land besloot reeds nu dat het straks met Algerije een politieke unie wil gaan vormen; de Verenigde Staten van Maghreb. Tunis dat zowel bij de F.L.N., als bij de Marokkanen wat uit de pas geraakt is, zal links blijven liggen of moeten soebatten om mee te mogen doen.

• De wind van het samengaan woei deze week straf over Afrika. De Brazzaville-groep (20 landen met samen meer dan 135 miljoen burgers!) besloot op de conferentie te Lagos om een Inter Afrikaanse Gemeenschap op te richten, die begint met een douane-unie en tot een economische unie zal (moeten) uitgroeien. Deze groep bedoelt de Afrikaanse partner (of tegenpool?) van de Europese E.E.G. te worden. Reeds werd in Lagos besloten om met de Euromarkt contact op te nemen. De meer politiek getinte Casablanca-groep (Ghana, Guinea, Marokko, Mali en Egypte) dacht aanvankelijk, door de conferentie te Lagos te boycotten, gewicht in de schaal te kunnen leggen. Het voorwendsel was het ontbreken van een invitatie uit Lagos aan de F.L.N. De oplossing schijnt te zullen worden dat beide groepen tot een all-Afrikaanse conferentie (in Addis Abeba?) worden uitgenodigd. Er komt steeds meer tekening in de Afrikaanse verhoudingen. (vervolg op pag. 11)

taal. Het Nieuwe Testament werd door Engelse predikanten in Esperanto overgezet.

Bij al die bedrijvigheid in de Esperanto-beweging heeft ook de Kristana Esperanto Ligo Internacia (de wereldbond van Protestants Christelijke Esperantisten) zijn partijtje meegeblazen. Deze Bond werd in 1911 opgericht en mocht vorige zomer in Bishop's Stortford (Engeland) zijn 50-jarig bestaan vieren. Een aangrijpende bijzonderheid was dat de oprichter, de heer Paul Hübner uit Keulen, dit gouden feest kon bijwonen. Deze 81-jarige grijsaard mocht uit handen van twee knapen uit Zwitserland in hun nationale kleding zijn jubileumsgeschenk in ontvangst nemen. Op dit congres waren ongeveer 100 vertegenwoordigers uit 7 verschillende taalgebieden aanwezig, die allen de jubileum godsdienstoefening bijwoonden, die geleid werd door dominee Burckhart uit Gethingen (Duitsland). Zeer indrukwekkend zijn die samenkomsten altijd, vooral wanneer men die gelovigen in één taal hoort zingen:

„Grote God wij loven U
Heer, o sterkste aller sterken”

allemaal zondaars, of ze nu komen uit Zweden of Frankrijk, maar allemaal lofzingend, omdat zij weten dat hun Heer hun enige steun is in leven en in sterven.

Deze Bond verzorgt ook de Godsdienstoefening op het neutrale internationale Esperanto Congres, zoals vorig jaar in Harrogate, waar prof. Downes uit Bristol voorging. (Hier waren 1700 deelnemers uit 40 taalgebieden.)

In de verschillende landen heeft K.E.L.I. afdelingen, ook in Nederland, die hier Nederlandse Christelijke Esperanto Vereniging heet. Nu zie ik onder het lezen van deze regels enkele lezers het voorhoofd fronsen en zeggen: Ik dacht dat die Esperantisten zo eensgezind waren en nu lees ik van een vereniging voor Protestanten. Dan zijn er zeker nog verenigingen van arbeiders en roomsen. Dat is ook inderdaad zo. Men gelieve hier echter te bedenken dat Esperantisten ook mensen zijn. Ieder houdt van zijn eigen milieu. Ik kan me voorstellen dat een protestant zich niet thuis gevoelt in een R.K. club waar bijzonderheden over de Kerk worden besproken, of dat een R.K. zich niet interesseert voor de bijzonderheden van de arbeidersbeweging. En zo zoekt ieder zijn eigen omgeving waar de taal beoefend wordt. Elke vereniging heeft zijn eigen doelstelling. Hier doet zich echter een omstandigheid voor, die gesigneerd moet worden.

Toen bleek dat Esperanto in de praktijk van het leven was te gebruiken waren het de arbeiders, die het aangrepen om hun beginsel te verbreiden. Dat was hun goed recht. Dr. Zamenhof zegt ergens: „Ieder die Esperanto kent en gebruikt, onverschillig voor welk doel ook, is Esperantist. Wat men dus een vijftig jaar geleden van Esperanto hoorde kwam uit de kringen der arbeiders. Toen ik een dertig jaar geleden eens een gesprek had met mijn directeur over Esperanto zei hij: „Het is zo jammer dat het zo'n socialistisch gedoe is”. Zo dacht men er toen over. Echter is niets minder waar. Dr. Zamenhof, groot altruïst als hij was heeft Esperanto aangeboden aan de mensheid. Zonder voorbehoud, zonder enig auteursrecht of wat ook. Iedereen kon en mocht Esperanto gebruiken. En de arbeiders deden

dat. Maar mijn directeur en zijns gelijken, laten we zeggen de „bezittende klasse” vonden Esperanto niets en gebruikten het ook niet. Daardoor gaven zij een recht prijs en kwam een eenzijdige gebruik en verkeerde indruk wekken. Dat is natuurlijk erg jammer, maar de struisvogelpolitiek van de niet-gebruikers was daar de oorzaak van.

Dus zijn er verschillende Esperanto verenigingen. Maar nu hebben de Esperantisten evengoed direct ingezien dat eendracht macht maakt en daarom werken die verenigingen, wanneer het om belangrijke aangelegenheden gaat broederlijk samen in een overkoepelend orgaan, het Nederlands Centraal Esperanto Comité waar om de beurt elke vereniging een voorzitter aanwijst, dus een soort ronde tafel. Van dit comité gaat de examencommissie uit, die elk jaar examen afneemt en daarbij de belangstelling heeft van een rijksgedelegeerde. Ook de stichting „Esperanto op de L.S.” terwijl er ook een commissie is die de laatste belangrijke vorderingen op Esperantogebied bekend maakt bij de leden van onze volksvertegenwoordiging en burgemeesters, onderwijsinspecteurs enz. Toen de Arbeiders Esperanto Vereniging haar 50-jarig bestaan vierde was dr. W. Drees voorzitter van het Ere-comité.

De Nederlandse Christelijke Esperanto Vereniging opgericht in 1931 staat op positief Christelijke grondslag en belijdt, dat de Bijbel Gods Woord is en Jezus Christus Gods eengeboren Zoon, de enige Verlosser der wereld.

Haar doelstelling: het maken van propaganda in Protestants Christelijke kringen en de verbreiding van Gods Woord. Een belangrijke steun in dit streven is de medewerking die wij van de Nederlandse Christelijke Radio Vereniging krijgen, door welke steun zij elke eerste maandag in de maand een spreekbeurt krijgt onder de aankondiging „Het Evangelie in Esperanto”. Daarin wordt een tekst besproken of een Bijbelgedeelte behandeld. Dat dit geen vergeefse arbeid is blijkt vaak uit de adhesiebetuigingen die binnenkomen, zelfs uit Praag. De leden krijgen het maandelijks verschijnend orgaan van K.E.L.I. „Dia Regno” terwijl voor binnenlands gebruik een „bulteno” wordt gezonden. In verschillen de plaatsen heeft de N.C.E.V. afdelingen waar onderwerpen van principiële aard worden behandeld, waar bijbelkringen worden gehouden, geestelijke liederen worden gezongen en de belangen van de Vereniging worden behandeld.

Een afdeling, die vooral in deze tijd belangrijk is wordt de „mistia fako” genoemd, de afdeling die actief is in het verzenden van teksten en Bijbelgedeelten aan belangstellenden in het buitenland, zelfs tot achter het ijzeren gordijn. Vele volledige Bijbels vinden hun weg daarheen. De blijdschap van de ontvangst daarvan blijkt vaak uit de brieven die binnenkomen en niet zelden wordt het warm achter het oog wanneer men dat leest.

Esperanto is een stukje cultuur, dat ieder aanspreekt die zich de moeite wil geven er ernstig kennis mee te maken. Men gaat met buitenlanders corresponderen, er ontstaat contact van mens tot mens, men gaat een Rus die interessant schrijft waarderen zonder aan het regime te denken van zijn land. Waarachter de woorden van de moeder van de kleine Zamenhof oprijzen, dat „alle mensen broeders zijn”. J. D. BRAKEL

METAALHANDEL EN SLOOPWERKEN

H. P. HEUVELMAN N.V.

Inkoop van alle soorten
sloopschepen

KRIMPEN AAN DE IJSEL — Telefoon 269, na 6 uur: 225.

Firma Blaak

Boot- en sloepenbouwerij

HOOGEZAND

FIRMA DE REK EN HORSMAN

Fabriek van scheepslieren

Dorpsstraat 102 — telefoon 01894-218 —

OUDERKERK AAN DE IJSEL

Scheepsbouwwerven

A. VUYK EN ZONEN

CAPELLE AAN DE IJSEL

Nieuwbouw en reparatie.

Telefoon Rotterdam 113333 (010).

DAMCO

Scheepvaart Maatschappij N.V.

WESTPLEIN 2 — ROTTERDAM

Constructiewerkplaats
en machinefabriek

BAILEY

Nieuw-Lekkerland - Telefoon 436

- Staalconstructies voor gebouwen e.d.
- Alle soorten kranen

FIRMA C. AMELS EN ZOON

Scheepswerf en Machinefabriek „Welgelegen”

MAKKUM

NIEUWBOUW VAN ALLE SOORTEN

VAARTUIGEN TOT 5.000 TON

Sleepdienst „Broedertrouw” n.v.

v/h Fa. C. DEN BOER & ZONEN

CORR. ADRES: MAASPLEIN 9 - ZWIJNDRECHT

Telefoonnummers 01850-26166-26167 (2 lijnen)

Alle transporten te water

N.V. Gereedschapfabriek

Zwolseweg 480 - APELDOORN - Telefoon 06762-241

Gereedschappen voor de metaalindustrie

NIEUWE LIEREN, STOOM EN ELEKTRISCH.
NIEUW IJZER. ZOALS PLATEN, HOEK- EN BALKIJZER.

STOLK'S
Handelonderneming

Kantoor: Veersedijk 223 - H. I. Ambacht - tel. 01850: 6415-6488

A. BAARS Azn

Exploitatie van
baggermaterieel N.V.

Telefoon 144, Sliedrecht

Verkoop en
verhuur

„Eén op tien”

RECREATIE: een zaak met vele kanten

REEDS nu, terwijl het jaar nog nauwelijks een maand oud is, hebben velen het al gemerkt: de aanvragen voor een zomerwoning in hun vakantie in één van onze recreatiegebieden overtreffen het aanbod in sterke mate. Er zijn al teleurstellingen geboekt en wie nog langer wacht komt helemaal niet aan bod. Misschien nog heel vroeg in het seizoen of pas in september, maar niet in de periode, dat iedereen met vakantie gaat. En wie niet in de gelegenheid is vroeg of laat vakantie te nemen, die moet maar zien nog iets te vinden — dat óf niet helemaal naar zijn zin is óf eigenlijk veel te duur voor zijn beurs.....

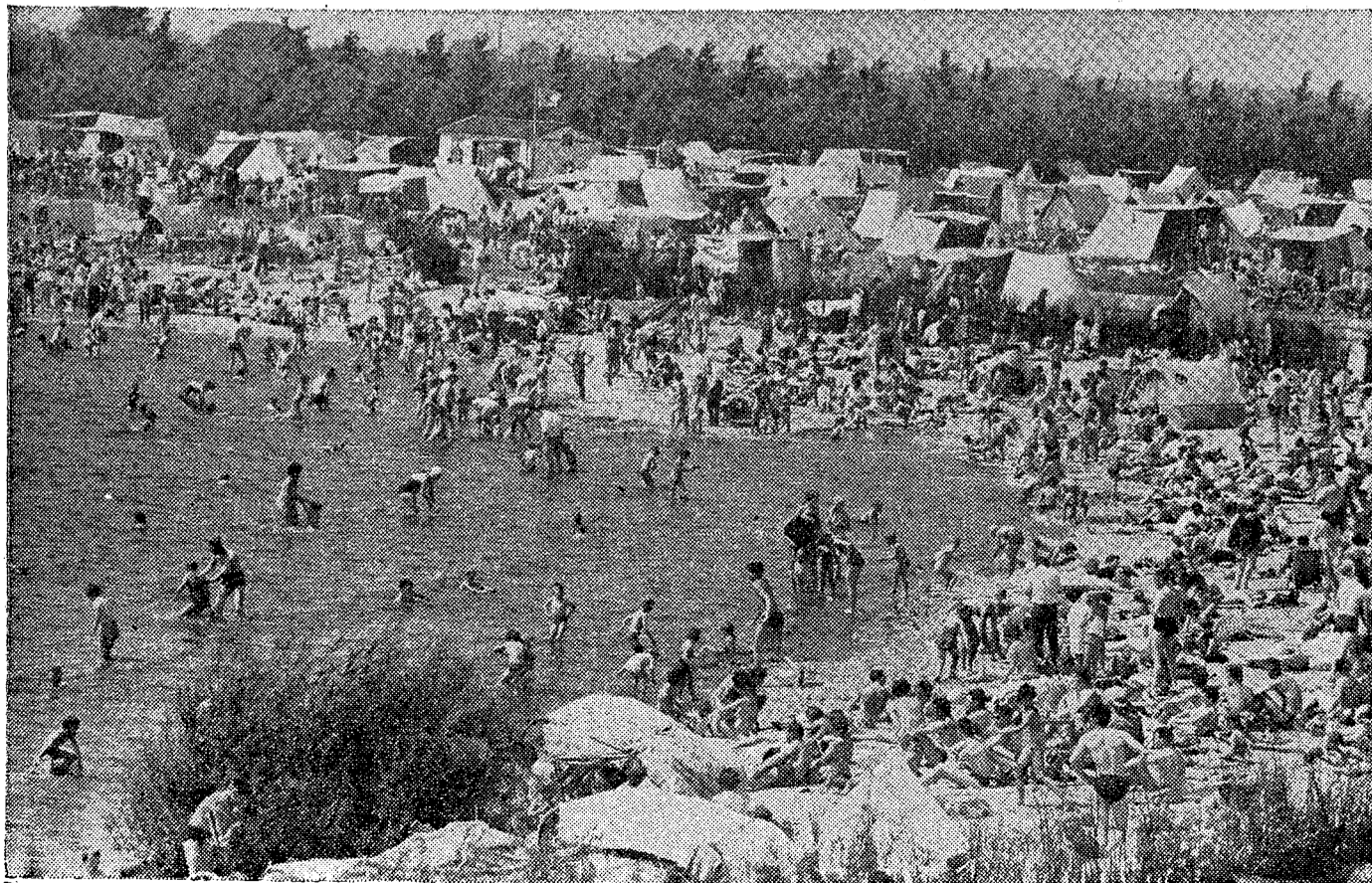
Inderdaad: zo in enkele zinnen zijn heel wat problemen aan de orde gesteld: de beperktheid van onze vaderlandse recreatiemogelijkheden en het ontbreken van een enigszins behoorlijke vakantiespreiding zijn er maar enkele. Het zijn vraagstukken, die al vele jaren aan de orde zijn, maar waarvan de oplossing — als die al gevonden kan worden — uitblijft.

Wat die vakantiespreiding betreft: zelfs de grootste optimist gelooft niet meer, dat er — ondanks de activiteiten van een energiek landelijk comité op dit punt — op resultaten van enige betekenis mag worden gerekend. Wij schijnen in Nederland, met onze perfectie op alle mogelijke andere gebieden, niet in staat te zijn op dit terrein iets tot stand te brengen. Maar wij vergeten (of misschien ook weer niet), dat, als dit wél mogelijk zou blijken, de omvang van het andere vraagstuk, namelijk dat van de capaciteit der recreatiegelegenheden, in een heel wat ander — en gunstiger — licht zou komen te staan.

Vele facetten

Maar genoeg over de vakantiespreiding. Het is op zichzelf al de moeite waard eens na te gaan hoe in Nederland de stukken liggen wat betreft de gelegenheden tot recreatie. Het is een onderwerp met vele facetten. Het is niet alleen een kwestie van mogelijkheden tot besteding van de zomervakantie, maar ook van recreatie op de vrije zaterdag. Men weet het: Nederland heeft — met uitzonderingen voor bepaalde groepen — de vijfdaagse

Dit is het beeld, dat al onze Nederlandse stranden te zien geven op een warme zomerdag . . . Het is een bont gewemel van mensen, van vaders, moeders en kinderen, die gezondheid komen opdoen en het uiterst kleine plekje voor lief nemen . . . Maar van onze stranden is méér te maken: als er meer duinovergangen zouden komen, konden zij veel intensiever worden gebruikt en zou ieder althans wat méér ruimte hebben om te gaan liggen of zijn benen uit te strekken!

werkweek ingevoerd. De één noemt het een sociaal goed, de ander ziet het niet zo. Dat hangt o.m. af van de visie op het verband tussen werken en zich ontspannen. Maar een feit is, dat, met name in de zomermaanden, honderdduizenden in de gelegenheid zijn de vrije zaterdag buiten door te brengen, op welke wijze dan ook.

Massale run

Behalve die vrije zaterdag heeft praktisch elke Nederlander zijn jaarlijkse vakantie, die hij in het algemeen liever niet thuis wil doorbrengen. Hij gaat er dus op uit — en de verplaatsingsmogelijkheden worden voor steeds meer mensen groter door de aanschaf van een auto. En zodoende wordt een steeds intensiever en veelvuldiger beroep gedaan op het toch al vrij beperkte areaal aan recreatiegronden, die Nederland rijk is. De laatste jaren hebben fraaie zomerdagen al de nodige voorbeelden te zien gegeven van een massale run op stranden en bossen!

Nog intensiever

Dat we met een nog veel intensiever gebruik van onze recreatiegelegenheden rekening moeten houden is zonder meer duidelijk. Onze bevolking groeit snel, sneller dan nog maar enkele jaren geleden werd verondersteld. Er moet rekening worden gehouden met een inwonertal van meer dan veertien miljoen in het jaar 1980. Zeker: er komt in ons land „ruimte“ bij door de nodige inpolderingen, maar daar staat tegenover, dat er elk jaar een flinke oppervlakte wordt opgeëist voor stadsuitbreidingen, industrievestigingen, havens, wegen e.d. Deskundigen hebben geschat, dat daarmee tot 1980 zeker 75000 ha zal zijn gemoeid.

Woekeren

Het behoeft, gezien dit alles, niet eens te worden onderstreept, dat wij in Nederland met de beschikbare ruimte zullen moeten woekeren en dat „ruimtelijke ordening“ méér is dan een theoretisch begrip. En tevens, dat bij de afweging van de vele en velerlei belangen ook de factor recreatie de nodige aandacht zal moeten krijgen.

Vroeger was dat niet zo nodig: onze voorouders hadden weinig of geen vrije tijd. En als zij al in de gelegenheid waren zich te ontspannen, dan vonden zij betrekkelijk dicht in de

buurt altijd wel de ruimte daarvoor. Ons leven is verder heel wat jachtiger geworden, zodat we ook meer behoefte hebben aan recreatie en bovendien zijn we met heel wat méér mensen dan nog maar enkele decennia geleden.

Cijfers

Wist u b.v., dat nu reeds op een mooie dag in het zomerseizoen alleen in het westen van ons land het aantal mensen, dat recreatie buiten zoekt, op anderhalf tot twee miljoen wordt geschat en dat dit aantal in 1980 naar verwachting tweeneenhalf tot drie miljoen zal bedragen? En dat erop moet worden gerekend, dat over twintig jaar een derde van de stadsbevolking van de provincie Zuid-Holland (rond drie miljoen mensen) zich des zomers op een mooie vrijdagavond (met meer dan 150.000 auto's) in beweging zal zetten om ergens in bungalowwijken of op andere wijze het weekend door te brengen en op zondagavond weer naar huis te gaan?

Inventaris

Wanneer we nu eens ons grondgebruik inventariseren, dan komen we tot een aantal zeer sprekende cijfers. Dan blijkt b.v., dat in 1960 onze oppervlakte cultuurgrond 2.550.000 ha besloeg tegen 2.295.000 ha in 1930. Wij beschikten in 1960 over 270.000 ha bos tegen 255.000 ha in 1930. Nederland bezat in 1960 aan woeste grond 230.000 ha, dat was 150.000 ha minder dan in 1930. Daartegenover was de oppervlakte grond, bestemd voor bebouwde kommen, wegen enz. van 215.000 ha in 1930 gestegen tot 300.000 ha in 1960. Inmiddels is de oppervlakte bos en woeste grond al weer met enkele tienduizenden hectaren gedaald. Zij beslaat nu niet meer dan rond vierhonderd vierkante meter per hoofd der bevolking.

Onvervangbaar

Nu is het zeker niet zo, dat men de oppervlakte bos en woeste grond zonder meer gelijk mag stellen met het recreatie-areaal. Maar wél mag worden gezegd, dat zij, met elkaar, de enige onvervangbare gebieden vormen, waarin de recreatie van de bevolking zich afspeelt. En men moet er óók bij bedenken, dat zij niet alleen de eigen bevolking moeten dienen, maar ook steeds meer buitenlanders: het is de laatste jaren nu eenmaal zó, dat men

zich in bepaalde recreatiegebieden als Nederlander in Duitsland waant!

Meer bossen?

Is het nu mogelijk in Nederland te komen tot de aanplant van veel meer bossen? Staatsbosbeheer zegt, dat nieuwe belangrijke uitbreidingen van het bosareaal door het beplanten van heidevelden uitgesloten zijn. De heide is zó schaars geworden (denk maar aan het Gooi), dat de weinige uitgestrekte heidevelden, die er nog zijn, in stand dienen te worden gehouden vanwege hun betekenis voor de wetenschap, het landschapsschoon en de recreatie. Misschien, dat plaatselijk nog wel marginale landbouwgronden (we komen hierop straks terug) op wat grotere schaal kunnen worden bebost. Mogelijkheden van betekenis voor de aanleg van bossen liggen er nog in de nieuwe IJsselmeerpolders, het Deltagebied, de Lauwerszee en in de veenkoloniale gebieden. Een probleem apart is, dat lang niet alle bossen voor de recreatiezoekenden vrij toegankelijk zijn. Ook zijn er verschillende bossen, waarvan de eigenaren tegen geringe prijs toegangskarten beschikbaar stellen.

Woeste gronden

Dat onze regering een open oog heeft voor de belangen, die gemoeid zijn met een gezonde recreatie van de bevolking, is o.m. gebleken uit de Troonrede van vorig jaar. Daarin kwam namelijk een passage voor, volgens welke de regering had besloten de omzetting van woeste gronden in landbouwgronden tot het uiterste te beperken, mede terwille van natuurbescherming en openluchtrecreatie. Het spreekt wel vanzelf, dat deze mededeling in de kringen van natuurbeschermers en organisaties op het gebied van de recreatie met grote instemming is ontvangen.

Met name de natuurbeschermingsorganisaties hadden veel kritiek op de maar steeds voortgaande ontginning van woeste gronden, die prachtige en voor de wetenschap uiterst belangrijke landschappen volkomen deed verdwijnen. Namen als Heide Peel, Wierdense Veld e.d. zeggen voor de insiders genoeg. Maar aan die ontginningen zal dus nu een einde komen.

Agrarisch

Een ander belangrijk punt, dat de aandacht heeft, betreft dan de mogelijkheid van bestemming van slechte agrarische gronden voor recreatieve doeleinden. In de Nota inzake de ruimtelijke ordening in Nederland heeft minister Van Aartsen — zij het summier — dit onderwerp al aan de orde gesteld, toen hij schreef: „Aangezien de structurele veranderingen in de landbouw tegelijkertijd het vraagstuk van de slechte agrarische gronden naar voren doen komen, zou de ontwikkeling kunnen tenderen tot een verschuiving van dergelijke gronden uit de agrarische sfeer naar recreatief gebruik“. Het is zeer voorzichtig uitgedrukt, maar wél duidelijk: de veranderde en veranderende positie van onze landbouw heeft consequenties voor de afweging van de belangen van de landbouw tegen die van de recreatie.

Bij ruilverkaveling

In dit verband speelt ook de vraag, of bij de uitvoering van de vele en vaak zeer omvangrijke ruilverkavelingsplannen (er staan nog ettelijke honderdduizenden hectaren op het lijstje van het z.g. meerjarenplan!) de belangen van de recreatie en van het landschapsschoon niet meer nadruk moeten krijgen. De moderne opvatting van ruilverkaveling is, dat deze lang niet uitsluitend betrekking mag hebben op het bij elkaar voegen van verspreid liggende percelen, maar dat zij gericht dient te zijn op de totale economische en sociaal-maatschappelijke ontwikkeling van een bepaalde streek. Welnu: daaronder vallen dan ook recreatie en natuurbescherming. Concreet denke men daarbij aan het scheppen van mogelijkheden en aan het treffen van voorzieningen ten behoeve van kampeertreinen, visplaatsen, watersport enz.

de rust mint kan nog terecht op vele plaatsen in ons land. Er zijn nog lieflijke dorpjes met kerken, nog riviertjes met aan hun boorden fraaie molens. Is het geen schilderij, dit pannerwaard tussen Haastrecht en Gouda?

geld

Opzicht leeft bij de organisaties van de recreatie, een wijziging van het, die nu nog beërkaveling in be- el is ten behoeve en zou graag zien, van andere doel- aldoende tot uit- acht. En een an- igt zou moeten t percentage, dat verzorging wordt ruilverkaveling. ie procent van de vesteringen daar- ordt gesteld. Dit een te weinig ge- eredeneerd, ge- en zo groot moge- ond, die jaarlijks zal de investering leren, als op de bedrag gelijk blijft. i automatisch met t voor verzorging eschikbare bedrag vermindert.

ngen

ging van de land- iebelangen genoeg tstaan ligt voor de r niet worden ge- iseerde landbouw ief, elke discussie van slechte grond wijst. word erkend, dat recreatiemogelijk- meestal vergroting eebrengt en daar- ie koopkracht van king. Bovendien ele middenstands- e zonder de extra antiegangers vaak uden zijn het be- uden. Dit alles is t van de zaak, die hoofd mag worden

, dat het niet wel ar bij benadering oppervlakte aan hikte gronden be- et z.g. meerjaren- oerd. Dat zal van ongetwijfeld sterk ijker is op dit mo- communis opinio elijkheden liggen.

edeeld?

an al het boven- neen in Nederland et recreatiegebie- ar aan hoe men a geen opsomming a geen complete in- beginnen zouden rscheidingen moe- en de soorten van gaan op de spre- n, op de vraag, of

er ook voor degene, die in zijn vakantie alleen maar rust en stilte wenst, nog mogelijkheden zijn om die te beleven, enz. Wij zouden voorts verschijnselen als de massale bermrecreatie moeten gaan behandelen — er zou, kortom, zó veel overhoop gehaald moeten worden, dat dit artikel minstens tweemaal zo lang zou worden.

Stranden

Dat Nederland in zijn stranden en duinen bijna ideale recreatiemogelijkheden bezit mag zonder meer als feit worden geconstateerd. Met daarbij de aantekening, dat deze stranden nog vele malen intensiever kunnen worden benut, als er meer duinovergangen zouden komen en op meer plaatsen flinke toevoerwegen (eindigend in grote parkeerterreinen) naar de kust.

En verder hebben we de beschikking over de Veluwe, over Zuid-Limburg, over grote delen van Drente en Noord-Brabant, om andere streken maar niet te noemen zónder ze evenwel te vergeten! Wat is er bovendien van ons prachtige polderland niet te maken! Denk aan de Zuidhollandse waarden. Als zij op bepaalde punten wat worden „aangekleed” met groen, zullen zij in de toekomst zonder enige twijfel vele duizenden trekken, die nu van het polderland nog zeggen: „niks an”.

Watersport

De randmeren langs de nieuwe IJsselmeerpolders zijn al ontdekt door grote massa's vakantiegangers. En hoe verder de inpolderingswerkzaamheden hier voortschrijden, des te meer recreatiegelegenheid ontstaat er. Men denke ook aan het Deltagebied, waar het nauwelijks afgesloten Veerse Meer vorige zomer reeds werkte als een magneet op velen, die aan de watersport hun hart hebben verpand. In de Grevelingen worden de watersportmogelijkheden, straks na de afsluiting, nog groter. Kijk ook naar de Brielse Maas, waar de mogelijkheden terdege worden uitgebuit. En zo zou er nog meer te noemen zijn.

Groene zone

Speciale aandacht verdient zeker het door de A.N.W.B. gelanceerde plan

„Hollands groene zone”, dat voorziet in het gereedmaken van 2500 tot 3000 hectare grond tot lig- en speelweiden, strandbaden, kinderboerderijen, kampeer- en caravanterreinen, zwembaden, visplaatsen, parken, restaurants, enz. De capaciteit is berekend op driekwart miljoen mensen per dag. Het plan zou in vijftien jaar verwezenlijkt kunnen worden tegen, ruw geschat, 250 miljoen gulden. De „ruggegraat” van het plan wordt gevormd door een toeristische weg ter lengte van 120 kilometer door een groene gordel in het hart van de Randstad Holland, lopend van Amsterdam zuid tot Rotterdam-oost.

Verantwoord

Een plan als dit — en het geldt ook voor andere recreatieplannen — kost geld, veel geld. Maar is het niet verantwoord het uit te geven voor het doel? Misschien vinden sommigen dit soort plannen een utopie. Maar dat is van meer plannen gezegd! Men zal, afgezien van alles, moeten begrijpen, dat het in een land als het onze, waar het ruimtegebrek met de dag nijpend wordt en waar het aantal vakantiegangers met het jaar toeneemt, een volstrekte noodzaak is vooruit te zien en maatregelen te treffen op het punt van de recreatie.

Gelukkig gebeurt het al — en gelukkig kan, bij de inpolderingen en de afsluiting van zeearmen, „werk met werk” gemaakt worden. Wij zullen moeten voorkomen, dat de recreatie — een stuk levensgeluk van de mens — door het niet-treffen van voorzieningen onmogelijk wordt. Overheid en particulier initiatief zullen gezamenlijk moeten verrichten al hetgeen gedaan moet worden om de Nederlanders, ook in het eigen land, te kunnen doen genieten van hun vakantie!

Tvl.

◆ Samenwerking

In vele steden en dorpen van Nederland wordt op het ogenblik de vraag onder ogen gezien welke mogelijkheid van samenwerking er is met de andere protestants-christelijke politieke partijen ter plaatse, zulks in verband met de komende gemeenteraadsverkiezingen. En in vele plaatsen is deze vraag al op een toe te juichen wijze opgelost.

Dit laatste is ook het geval in de stad waarheen onderstaande brief voert: daar is samenwerking bereikt tussen A.R.-, C.H.U.- en S.G.P.-kiesverenigingen. Schrijver van deze brief is een onzer anti-revolutionairen daar ter stede — we zullen geen namen noemen omdat dit ons in dit geval beter lijkt. De brief wordt in deze kolommen opgenomen omdat het niet uitgesloten is dat anderen hiermee hun voordeel kunnen doen. Dit is dan de brief:

„Allereerst iets over het te nemen initiatief. De bekende en meerdere malen herhaalde oproep van de A.R.P., zowel landelijk als plaatselijk, om tot samenwerking tussen de prot. chr. politieke groeperingen te komen, lijkt bij velen een aversie te bewerkstelligen om er gehoor aan te geven. Niet dat men tegen samenwerking is, maar het gehoor geven zou kunnen worden uitgelegd als een anti-revolutionair succes. Hoe klein dit ook moge lijken, men dient hiermede rekening te houden. Ter voorkoming of vermindering van deze aversie lijkt het beter een andere weg van initiatief te volgen.

Het is ongewenst dat bestuursleden, als vertegenwoordigers van hun verenigingen aan een tafel tegenover elkaar gaan zitten (zij spreken namens hun vereniging en één verkeerd woord, of althans een minder tactisch woord valt allicht). Men moet vroegtijdige publikaties in de dagbladen voorkomen; koppen in de krant als: De anti-revolutionairen nodigen de christelijk-historischen uit tot samenwerking, staan een succes in de weg.

Hier ter stede is deze methode gevolgd: een kiesgerechtigde burger heeft een aantal gasten (van verschillende protestantse verenigingen) uitgenodigd om naar aanleiding van de a.s. gemeenteraadsverkiezing te luisteren naar een visie van hem en hierover van gedachten te wisselen. Hoewel de gasten allen bestuursleden waren zaten ze niet als zodanig rond de gastheer geschaard. De gastheer gaf zijn visie en natuurlijk was niet iedereen het hiermee onmiddellijk eens. Maar unaniem was men na de discussie van oordeel dat een tweede bespreking wenselijk was en dat deze als geheim moest worden beschouwd.

Er zijn er nog vele gevolgd en bij elke samenkomst werd een punt van overeenstemming bereikt. Ten laatste werd een concept „acte van samenwerking” opgesteld en konden de verenigingen worden benaderd. Het woord initiatief of initiatiefnemer is tijdens de besprekingen niet gehoord. Ook de pers is buiten deze besprekingen gehouden en toen een eerste bericht werd gelanceerd werd er geen gewag gemaakt van initiatiefnemers.

Ten tweede een enkel woord over de samenwerking zelf. Deze betreft, zoals sommigen denken, niet uitsluitend de te voeren actie voor de gemeenteraadsverkiezing, maar gaat verder. Bedoeld wordt alle prot. chr. pol. groeperingen te betrekken bij de praktische politiek en het politieke verenigingsleven over en weer te beïnvloeden. Daarnaast gecombineerde vergaderingen, gespreks-avonden en alles dat de toenadering en de gewinning aan elkaar kan dienen.

Eén van de aspecten van de samenwerking vormt het optreden naar buiten i.c. de verkiezingen. De samenwerking als hier bereikt, verstoort op geen enkele wijze de status van zelfstandigheid, maar bedoelt wel een eventuele landelijke of regionale regeling in de toekomst zonder schokken op te vangen.

Ze heeft twee duidelijk aanwijsbare gronden t.w. een principiële en een praktische. De Heilige Schrift, aanvaard als fundament van het streven, biedt geen uitzicht voor hen die de broeder niet tegemoet treden. Het vragen van een zegen op het werk wordt, zó dit wordt nagelaten, een nutteloos en onverhoorbaar gebed. Werfkracht e.d. wordt mede daardoor verminderd c.q. verdwijnt.

In praktici leert de geschiedenis ons de resultaten van versnippering kennen. Geen enkele richting is een afsplitsing ten goede gekomen. In het jongste verleden tuimelde de K.V.P. toen de groep Welter zich afscheidde. De P.v.d.A. leed haar eerste nederlaag toen de P.S.P. zich van haar losmaakte. Verdeeldheid leidt vroeg of later steeds tot politieke nederlaag.

De neergaande lijn voor de prot. chr. groeperingen kan eerst tot stilstand gebracht en nadien worden omgeboogen zo de interne verdeeldheid niet wordt doorgetrokken tot het front waar de tegenstander wordt ontmoet. Het omzien naar bijstand om met 10.000 te ontmoeten hen die met 20.000 optrekken, is geboden en is zelfs een koning niet onwaardig.

Aanvaarding van dit alles riep de vraag op hoe de samenwerking kon worden gerealiseerd. Het bleek dat er vóór alles moest zijn een klankbord voor de verenigingen en voor de raadsleden (gemengde fractie). De aangewezen weg leek te zijn het vormen van een comité, samengesteld uit leden van de betrokken verenigingen. De taak van dit comité vindt het neergelegd in de door de verenigingen goedgekeurde „acte van samenwerking”, waarin tevens de bevoegdheidsbeperkingen zijn vervat.

Een van de gewoonte afwijkende afspraak is dat bij de verkiezing niet zal worden gewerkt (propaganda) met een lijst-aanvoerder/trekker, maar met de kieslijst als totaliteit. Niemand wordt opgewekt of aangeraden een andere kandidaat te kiezen dan van eigen richting. Ook wordt geen enkele kandidaat boven anderen aanbevolen. De verenigingen zijn dan ook verzocht niet met zgn. „vlag”kandidaten te komen maar met reële kandidaten. Ook binnen de organisatie van de gekozen fractie zal de samenwerkingsgedachte tot uitdrukking worden gebracht.

Nog een enkele m.i. behartenswaardige opmerking. Zittende raadsleden zijn niet bij voorkeur de aangewezen adviseurs voor het doen slagen van een samengaan. Zij zijn in bepaalde verhoudingen gegroeid, kunnen zich daarvan niet geheel losmaken en het zijn juist die verhoudingen die moeten worden doorbroken. Beter lijkt het zelf te onderzoeken en mogelijkheden af te tasten en bij het oordeel het algemeen christelijk belang te doen prevaleren boven het partijbelang.”

Verhoeff's Isoleer- en Ovenbouwbedrijf N.V.

- ISOLATIEWERKEN
- KETELBEMETSELINGEN
- OVENBOUW

Rotterdam - Wijnhaven 84 - Telefoon 120325

Aspa n.v. Zaandam
Kantoormachines
Wessijde 53 en 110
Tel. 02980-66951

Het schild, dat ons behoedt

Wij leven nog in vrijheid. Verleden jaar augustus hebben we ons hart vastgehouden. „De muur” verrees.

Wat zou er gebeuren? Hoe zou het geweld losbarsten?

Zou „ons schild” (de N.A.V.O.) betrouwbaar zijn?

Velen zeiden „geen sprake van — als Chroesjtsjef wil is hij binnen vierentwintig uur in Den Haag”.

Anderen profeteerden „hij zal zich nog wel tienmaal bedenken, want het eerste schot, roept onweerstaanbaar het atoomgeweld op en dat betekent óók: vernietiging van Rusland”.

De laatsten hebben — althans voorlopig — in zoverre gelijk gekregen, dat Rusland niet tot de aanval is overgegaan.

Waarom niet?

Omdat hij inderdaad bevreesd is — dit geweld te ontketenen?

Ik geloof het wel.

Toen de N.A.V.O. er niet was, gedroegen de Sovjet-dictatoren zich als Hitler en Mussolini. Kort vóór en gedurende de tweede wereldoorlog werden door Rusland Estland, Letland, Lithouwen, een deel van Finland en een deel van Polen eenvoudig ingelijfd. Dat kon zonder noemenswaardig risico: wie zou zich verzetten?

Óók de geallieerden niet toen nog tijdens de oorlog een deel van Roemenië, een deel van Oost Pruisen, de Koerillen en Zuid-Sackalia geannexeerd werden.

Het oorlogsdoel was Duitsland en Japan op de knieën te dwingen — en daarbij was de „vriendschap” van de Sovjet-Unie onmisbaar.

Ik zet nu het woord „vriendschap” tussen aanhalingstekens — omdat wij, na het veelvuldig misbruik maken van het vetorecht, ná Korea, na Vietnam en na zo heel veel meer, weten wat deze vriendschap waard is.

Maar de toenmalige oorlogsleiders, met name Roosevelt, koesterden hierover destijds andere verwachtingen.

Toen tussen 1945 en '48 de westerse wereld maar één verlangen kende: zich herstellen van de verschrikkelijke wonden en dus de legers zo snel mogelijk werden gedemobiliseerd — kwamen in het voetspoor van het Rode Leger in Polen, Roemenië, Hongarije, Albanië, Yoego-Slavië, Noord-Korea, Oost-Duitsland en Tsjecho-Slowakije satelietregeringen tot stand.

Eén der oorlogsleiders vergiste zich echter niet: Churchill. Gedurende de wereldkrijg kon hij niet te hard waarschuwen, maar in 1946 hield hij zijn beroemde ijzeren gordijn-rede. De ogen in het westen begonnen open te gaan en men zag duidelijk, hoe de Sovjet-Unie bezig was om door middel van de communistische partijen in Italië en Frankrijk ook die landen binnen zijn invloedssfeer te brengen.

Duidelijk was, dat het westen zich niet staande zou kunnen houden, als elk land op zichzelf bleef staan. Zo werd in 1948 de Westerse Unie geboren, waarin Engeland, Frankrijk en de Beneluxlanden gingen samenwerken.

Máár... was dit voldoende?

Stellig niet — immers de verdediging van Europa tegen Rusland is niet denkbaar zonder Amerikaanse deelname.

Evenwel... de Amerikanen voelden er weinig voor zich in het Europese wespennest te steken.

Totdat het besef aan de andere kant van de Oceaan begon door te dringen, dat Amerika zelf onverdedigbaar was zonder de medewerking van Europa.

Senator Vandenburg diende bij het Congres een resolutie in, die aangenomen werd en op één slag Amerika uit de sfeer van het isolationisme bracht in die der bondgenootschappelijke verplichtingen.

Op deze wijze kwam in 1949 het Atlantisch Pact tot stand tussen 12 landen. Enkele jaren later sloten zich daarbij Griekenland, Turkije en West-Duitsland aan.

De N.A.V.O. was geboren!

Vanaf dit ogenblik heeft de Sovjet-Unie in Europa geen noemenswaardige successen meer behaald.

Evenwel: de ontwikkeling ging verder.

Toen het Noord-Atlantisch bondgenootschap werd opgericht — bezat Amerika alleen de atoombom. In de Sovjet-Unie zat men echter niet stil en weldra kondigde Chroesjtsjef aan dat Rusland óók over deze bom beschikte..

Voorlopig berustte het overwicht op dit gebied echter nog bij het Westen.

Dat is thans, zoals bekend, niet meer zo.

Hóógstens kunnen we nog spreken van een nucleair evenwicht. Overigens is dat niet de enige verandering.

Sedert de N.A.V.O. werd opgericht is de Sovjet-Unie niet meer het enige land, dat de vrije wereld bedreigt. China, een

land met een bijna onvoorstelbaar grote bevolking, deed, sedert de communisten daar het heft in handen hadden gekregen, meer en meer van zich spreken.

Met name de Verenigde Staten waren er, na de onbevredigende gang van zaken in Indo-China, van overtuigd dat ook in dit deel van de wereld het opdringende communisme een halt moest worden toegeroepen.

In september 1954 werd daarom te Manilla een conferentie bijeengeroepen van alle Westers gezinde Pacific-mogendheden — op één na: Nederland.

Vooral nu is het dienstig om daarop even de nadruk te leggen — omdat toen reeds de Verenigde Staten, Engeland, Frankrijk, de Philippijnen, Pakistan, Thailand, Australië en Nieuw-Zeeland van mening waren, dat zij Indonesië, dat aanspraak maakte op Nieuw Guinea, niet mochten ontstemmen!

Daarom kon (kan) Nederland nu geen beroep doen op de verdragspartners, want het is bij het toen gesloten Zuid-Oost Azië-Pact niet aangesloten. Men heeft ons — doelbewust — alleen laten staan.

Nog in een ander opzicht is er veel veranderd. Een steeds groter wordend aantal Aziatische en Afrikaanse landen heeft onafhankelijkheid verworven en dat heeft tot gevolg dat de invloed van de Westelijke landen, bijv. in de U.N.O. weer is verminderd.

Deze — en andere — factoren hebben de wereldsituatie sedert het tot stand komen van de N.A.V.O. grondig gewijzigd.

Terwijl al deze veranderingen bezig waren zich te voltrekken — werd het duidelijk dat men er met een samenwerking op militair gebied stellig niet was. Ook de politieke opvattingen moesten gelijk gericht zijn. Vooral de toenmalige secretaris-generaal Spaak der N.A.V.O. heeft hieraan een belangrijke stoot gegeven.

Thans echter blijkt weer — dat de eenheid op dit gebied toch nog niet ver genoeg gevorderd is.

Terwijl thans Engeland en Amerika geneigd zijn, voorzichtig te gaan praten met Chroesjtsjef over de oplossing van de Duitse kwestie, met inbegrip van Berlijn, neemt De Gaulle een ander standpunt in.

Vanzelfspreken tracht de Sovjet-Unie van deze „verdeeldheid” gebruik te maken.

Dat bleek al dadelijk weer, toen de Russische regering zich over de kwestie Berlijn in de eerste week van januari

met een *afzonderlijke* nota richtte tot West-Duitsland.

Wie weet te onderscheiden, onderkent hierin een duidelijke poging de Bondsrepubliek los te weken uit de politieke samenwerking in N.A.V.O.-verband.

Want laten we goed voor ogen houden, dat één ding sedert 1949 niet is veranderd.

Nog altijd gelooft de communistische wereld rotsvast in de overwinning van het Marxisme en is het bereid deze overwinning met alle middelen te bevorderen.

Dit blijft de onverminderde dreiging. Eigenlijk een steeds toenemende dreiging omdat het Oostelijk blok, alleen reeds door de opkomst van China steeds in kracht toeneemt.

En dit is werkelijk niet alleen een militaire dreiging want het Sino-Sovjet blok voert op het ogenblik een economisch offensief, dat zijn weerga niet kent. Zo exporteert Rusland bijv. op het ogenblik grote hoeveelheden goedkope olie, die via Italië de Westelijke landen binnenkomen.

En de gevolgen hiervan zijn werkelijk niet alleen, dat de oliemaatschappijen geringere winsten maken.

Want het westen betreft zijn olie voor een zeer groot gedeelte uit het midden-oosten. En deze landen willen een steeds groter aandeel in de winst hebben.

Doordat echter binnen het eigen afzetgebied geconcurrereerd moet worden tegen Rusland, kunnen deze maatschappijen aan de eis der Arabische landen niet voldoen.

Rusland is echter bereid wel meer te betalen. Niet omdat dit economisch verantwoord is — maar om op deze wijze in het westen een crisis te forceren, waardoor óók de militaire kracht getroffen zou worden.

Een kracht, die overigens tóch nog niet op het peil is, waarop ze moet staan.

Militaire deskundigen zijn van mening, dat in Europa ten minste 30 gevechtssklare divisies nodig zijn om een eventuele Russische aanval te kunnen weerstaan. We nu — over dit minimale aantal beschikt de N.A.V.O. op het ogenblik nog niet!

In dit licht moeten we de jongste Amerikaanse militaire maatregelen zien: een ernstige leemte dient te worden opgevuld.

Maar — als de dreiging en op economisch en op militair terrein dan opgevangen kan worden — zijn we er dan? In geen geval — want het meest verontrustende verschijnsel in onze westelijke wereld is de on-christelijke levenshouding van zeer velen.

En nu is het duidelijk dat de boom van onze beschaving gegroeid is in christelijke bodem.

Meer en meer mensen willen thans echter nog wél de vruchten — maar de boom zelf verwerpen zijn.

Het is eenvoudig ondenkbaar, dat zó onze beschaving stand kan houden te-

gen de op haar aanstormende machten.

Herkerstening van ons werelddeel is dus een dringende eis. En daarom is het zo bedenkelijk, dat óók in ons land steeds meer getwijfeld wordt aan het nut van een christelijke politieke partij.

Overal elders organiseert men zich al niet meer op deze basis. Want de Franse M.R.P., de Duitse C.D.U. en de Italiaanse D.C. zijn geen „christelijke” partijen in de eigenlijke zin van het woord.

Om over de partijen in Engeland en Amerika maar helemaal niet te spreken!

De Franse publicist Stanislas Fumet schreef in zijn opstel „christendom — communisme”:

„Mijn volk begaat een grote fout; het heeft de neiging zich voor te stellen, dat het communisme het christendom vervangt. Maar, zal men terecht tegenwerpen, weet het wel, in zijn overgrote meerderheid wat het christendom is? Is het niet waar, dat in Parijs, het brein van Frankrijk, zelfs een derde der kinderen niet meer wordt gedoopt? Inderdaad. Ook zal niet bestreden worden, dat dit „katholieke” land, als geheel, door de clerus momenteel wordt beschouwd als „missiegebied”. Maar als eenvoudige leek houd ik hiertegenover staande, dat het christendom in het hart van de Fransman geworteld blijft en dat het hier te lande bodemvaster is, dan overal elders.

Het christendom was heimelijk de ziel van de revolutie in 1789”.

Kijk, als je zó het christendom hoort verdedigen, dan gaan je anti-revolutionaire oren wel een beetje flapperen!

Er is dus reden om, wat betreft de geestelijke ontwikkeling in het Westen erg ongerust te zijn.

Zodat het er dus wel erg somber uit ziet, als de N.A.T.O. ons schild moet zijn!

Maar zó is het niet. Want: „Mijn schild ende betrouwen, Zijt Gij, o God mijn Heer!”

Ik kan mij voorstellen dat iemand dit een „dooddoener” zal vinden.

Maar ons anti-revolutionaire volk zal de waarachtige betekenis hiervan verstaan.

Alles — maar dan ook alles zal moeten worden gedaan om een getuige van Jezus te zijn.

In ons eigen land en daarbuiten. Onbaatzuchtigheid en eerlijkheid zal het kenmerk van ons werk moeten wezen.

De zending zal, gedragen door ons gebed en onze gaven, een ongekend offensief moeten ontketenen, om het Evangelie overal te verkondigen.

Dan is het zéker, dat het Communisme in de landen met een gekleurde bevolking een halt zal worden toegeroepen.

En dan zal de wereld voor een ontwikkeling, die naar de ondergang voert — worden behoed.

Maar als dit lukt zal het te danken zijn, niet aan de megatonbom, niet aan technisch vernuft, maar aan de Geest, die de werkers van het eerste uur bezielde toen zij in alle stilte gingen arbeiden aan het zendingsfront en aan de bidders van de laatste minuut — die — nu het nog niet te laat is, zich inzetten met hun volle kracht.

Hun gebed is het eigenlijke schild, dat ons behoedt!

G. Gruppelaar

HOUTHANDEL

K. J. Bos & Zoon

ROTTERDAM - HOUTLAAN 19
TELEFOON 11 33 60

VANMORGEN gleed „Ons jonge Platteland” weer mijn bus binnen. Straks komen er nog veel meer tijdschriften. We hebben immers niet alleen een CJBTB met een eigen krant, maar ook de Chr. Korfbal Bond met „Lichaamsoefening”, de NSCU met „Spiraal”, de NCRV met de Omroepgids, en... ja, wat niet al. Daar liggen ze zaterdagavond weer. Een hele stapel. Van de kerken in alle kleuren, maten, soorten. Van „onze” politieke, maatschappelijke, sociale, charitatieve en educatieve instellingen. Stapels woorden, bladen, boeken.

Wat zou de Prediker uit de Bijbel daar wel van zeggen? Van „onze” organisaties, bezinnings- en opvoedingsmiddelen, en van wat al niet?

Ik heb weleens het gevoel, dat de Prediker eerst lange tijd niets zou zeggen. Tenslotte moet je eerst lezen voordat je oordeelt. Dat doet een wijs man altijd. Dus ook de Prediker. En hij leest.

Nu, eerlijk gezegd kan dat nooit tegenvallen. De principes zijn zuiver, de artikelen zijn eerlijk. De taal is soms zelfs schoon, de gezegden zijn bijbels. De vorm is netjes, de inhoud christelijk. Je kunt er in feite geen speld tussen krijgen. Meer nog: je zou zeggen, dat die brede stroom van bladen en papieren, rapporten en brochures evenzovele getuigen zijn van een bruisend leven, een profetische blik en een apostolisch geloof, een Johannesische liefde en Petrinische godsdienstdrift.

Misschien zal de Prediker daar ook achter komen. Als hij maar leest.

Maar hij leest niet meer. Hij is er mee opgehouden.

Hij kijkt nu. En hij vergelijkt. Want hij is een wijs man.

Hij vergelijkt onze ogen met ons handschrift. En dan weet hij het.

Om te beginnen blijkt het geen handschrift meer te zijn. Het was een schrijfmachine die het stuk

Onderweg

scheef. Onpersoonlijk. Technisch af, met soepele letter en een gelijkmatige aanslag. Maar het is een machine. Geen hand.

En die ogen doen het niet meer. Wat? Nou: ze stralen niet. Bij zulke artikelen horen immers op het eerste gezicht ogen met poppetjes erin. Fonkelogen als die van een kind dat zijn tekeningetjes laat zien.

Maar de ogen staan mat, de blik is onrustig, de pupil flats, de kas diep. Net alsof er een vermoeidheid is die niemand vermag uit te spreken.

Is er dan, zo ver na Pasen, nóg niets nieuws onder de zon?

De Prediker is een kritische figuur. Dat mag hij zijn. Hij is immers een wijs man. Wijs, omdat zijn hand-

schrift en gelaatsuitdrukking één zijn. Wijs zijn zij, die geloven in wat ze zeggen. Niet omdat zij het zeggen, maar omdat zij het hun Heilanden hebben horen zeggen. Alleen maar dáárom zeggen zij het (na) en zij geloven in wat ze zeggen.

Zulke wijzen zocht de Prediker al. En het is nóg zo. Er is nog steeds dringende behoefte aan. Niet aan drukke mensen die veel dromen dromen. „Want gelijk de droom komt door veel bezigheid, zo dwaas gepraat door veel woorden” (Pred. 5:2). Maar aan rustige mensen, die één stuk vertrouwen zijn, die de werkelijkheid onder ogen durven zien, de levensproblematiek aan kunnen in de kracht van een wijsheid, die wortelt in vroomheid. Tenslotte geschiedt er veel onrecht op aarde en is het leven een chaos. Tranen zonder trooster.

Wie daartegen schrijven gaat op zijn machine, die schrijft zich leeg. „Beter is een handvol rust dan beide vuisten vol! zwoegen en najagen van wind.” (Pred. 4:6). Schrijven en spreken kan ons niet meer redden. We zijn er zelf leeg van geworden, omdat we ons niet „vol-bidden”.

Zullen we dan al die kranten en organisaties maar wegdoen? Neen, neen! Maar het zou wel goed zijn, als de „wereld” in onze ogen kon lezen wat in onze kranten geschreven staat: het is gewonnen!

Leiden

ds. A. J. Kret

Aandacht gevraagd voor John McCormack de belangrijkste man onder president Kennedy

HET Amerikaanse Huis van Afgevaardigden heeft weer een voorzitter, de Speaker genoemd. Overal van tijd tot tijd nieuwe voorzitters van Huizen of Kamers van afgevaardigden en van senaten benoemd en dus zou men geneigd zijn te zeggen, dat het verkiezen van zo'n voorzitter in de Verenigde Staten toch geen bijzonderheid is. Dat laatste is het echter wel, in de eerste plaats omdat de speaker van het Amerikaanse Huis na de president in wezen de machtigste gekozen functionaris in de Ver. Staten is en voorts, omdat het al vele jaren geleden is, dat de voorganger van de nieuwbenoemde voorzitter werd benoemd — mr. Sam Rayburn, een politicus die de Amerikanen niet licht zullen vergeten en die vooral president Kennedy niet zal missen.

Sam Rayburn, die enkele maanden geleden is overleden, heeft met twee korte onderbrekingen het Huis gepresideerd. Hij was het toonbeeld van een wijs en krachtig voorzitter. En het valt dan ook niet te verwonderen, dat men zijn opvolger in de afgelopen weken niet met gejuich heeft binnengehaald. Er heerste in het Huis geen stemming van „de speaker is dood, leve de speaker”. Toch wordt John William McCormack, die door Boston werd afgevaardigd, door velen in hoge mate geschikt geacht voor het verantwoordelijke ambt, dat hij sinds kort is gaan bekleden. Hij werd in 1891 in Boston geboren als zoon van een bouwvakarbeider. In 1920 werd hij gekozen tot lid van de wetgevende vergadering van Massachusetts. Drie jaar later voltooide hij zijn juridische studie, zonder college te hebben gelopen. Toen Sam Rayburn tot voorzitter werd gekozen werd hij leider van de Democratische fractie, een functie die hij tot voor enkele weken heeft bekleed. Een zo langdurig leiderschap is, zo schrijft de Londense Times, bijna zonder precedent.

MCCORMACK heeft weinig belangstelling voor andere dingen dan de politiek. Hij is een soort expert op het gebied van procedure-kwesties. Zijn zakken zitten bij wijze van spreken altijd vol met programma's en wetsontwerpen. En hij weet terdege tegenover wie hij verplichtingen heeft en van wie hij gunsten kan verwachten. Hij heeft een groot aandeel gehad in aangelegenheden op het gebied van belastingen, ruimtevaart, defensie en sociale voorzieningen, zowel binnen de Democratische partij (die hij vertegenwoordigt) als op het nationale plan.

Het gezag van de voorzitter van het Huis van Afgevaardigden is vanzelfsprekend afhankelijk van zijn bekwaamheid en persoonlijkheid. Hij kan invloed uitoefenen op de gang van de wetgeving en zijn wensen met betrekking tot benoemingen in commissies en bij beleidsbeslissingen geven gewoonlijk de doorslag. Het behoort tot zijn taak, samen met de leider van de meerderheidsfractie (een partijgenoot) naar een oplossing te zoeken voor meningsverschillen tussen de president en de meerderheid van het Huis van Afgevaardigden. In bepaalde situaties kan hij het Witte Huis schakmat zetten of verdeeldheid brengen bij de meerderheid in het Huis van Afgevaardigden. Wanneer hij zijn taak goed vervult, streeft hij naar het compromis tussen de partijen, hetgeen trouwens ook de bedoeling is van de Amerikaanse grondwet.

DE verkiezing van McCormack voltooit in zekere zin de overwinning van de Ierse politici in de Ver. Staten. Nu een andere Ier uit Boston in het Witte Huis zetelt en enkele Ierse medewerkers van de president speciaal belast zijn met het „smeren” van de relaties tussen Congres (Huis en Senaat) en het Witte Huis, kan men bijna zeggen, dat de V.S. door Ieren worden bestuurd. McCormack's verkiezing is ook een overwinning voor de rooms-katholieken. De leider van de meerderheidsfractie in de Senaat, Mike Mansfield, is eveneens rooms-katholiek en men zou dus kunnen spreken van een rooms-katholiek triumviraat in de Amerikaanse politiek.

Kennedy noch Mansfield zijn echter rooms-katholieke politici in de Europese zin van het woord, aldus de Times. McCormack heeft zijn afkeer van Kennedy's plannen om federale subsidies te verlenen aan confessionele scholen niet onder stoe-

Het verdrag van Rome en het processie-verbod

• Vervolg van pag. 8

dat deze godsdienstoefeningen waren verboden in steden en dorpen met een protestantse bevolking van meer dan 6000 zielen. Prof. mr. I. A. Diepenhorst stelde in principe ook opheffing van het processie-verbod voor in zijn „De verhouding tussen Kerk en Staat in Nederland”. In het negende hoofdstuk (aan te brengen wetswijzigingen) wordt door hem het volgende grondwetsartikel voorgesteld:

„Elke godsdienstoefening van kerken of kerkgenootschappen en andere geloofsgemeenschappen op niet voor het openbaar verkeer bestemde plaatsen is vrij. De wet stelt de algemene bepalingen voor de wijze waarop de vrijheid tot het beleggen van openbare godsdienstoefeningen op voor het openbaar verkeer bestemde plaatsen zal worden uitgeoefend”.

Het werk van de staatscommissie van 1950 heeft niet tot een grondwetsherziening op dit punt geleid.

Deze zaak is echter weer voor het voetlicht geplaatst door de in de aanhef van dit artikel genoemde beslissing van de Hoge Raad. Dat er weer een processie-zaak voor de rechter zou gaan spelen was wel enigszins te verwachten, immers werd op 4 november 1950 te Rome door de staten, die leden waren van de Raad van Europa, waaronder dus ook Nederland, het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden gesloten, welk verdrag ook voor ons land geldend recht is geworden door de wet van 28 juli 1954, staatsblad 335. Artikel 9 van het verdrag bepaalt:

„Een ieder heeft recht op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst; dit recht omvat tevens de vrijheid om van godsdienst of overtuiging te veranderen, alsmede de vrijheid hetzij alleen hetzij met anderen, zowel in het openbaar als in zijn particulier leven zijn godsdienst of overtuiging te belijden door de eredienst, door het onderwijzen ervan, door de praktische toepassing ervan en het onderhouden van de geboden en voorschriften.

De vrijheid van godsdienst of overtuiging te belijden kan aan geen andere beperking zijn onderworpen dan die welke bij de wet zijn voorzien, en die in een democratische samenleving nodig zijn voor de openbare orde, gezondheid of zedelijkheid of de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen”.

Nu is het bepaald niet zo, dat zo'n verdrag een zaak is, die alleen de staten onderling aangaat, zodat een staat bijvoorbeeld bij het sluiten van een verdrag met een inhoud als hierboven bedoeld belooft zijn wetgeving zo op te bouwen, dat deze in overeenstemming komt met het verdrag. Zo heeft men er wel eens vroeger over gedacht. Sedert de grondwetsherzieningen van 1953 en 1956 echter op het stuk van de buitenlandse betrekkingen is duidelijkker dan voorheen naar voren gekomen, dat men bij internationale overeenkomsten, waaronder de verdragen zijn begrepen, onderscheiden moet tussen bepalingen, die naar hun aard rechtstreeks van toepassing zijn voor de ingezetenen van de verdragsluitende staten en bepalingen, die nog nadere concretisering door de nationale wetgever behoeven. Wanneer dus een verdrag bepalingen bevat, die rechtstreeks kunnen worden toegepast, dan zijn deze ingevolge artikel 65 van de Grondwet verbindend, nadat deze zijn bekend gemaakt; deze bekendmaking geschiedt in het traktaatblad. En wanneer zo'n verdragsbepaling in strijd komt met een hier reeds geldende wet? Hiervoor geeft dan artikel 66 van de Grondwet een regeling, welk artikel bepaalt, dat binnen het koninkrijk geldende wettelijke voorschriften geen toepassing vinden, wanneer deze toepassing niet verenigbaar zou zijn met een ieder verbindende bepalingen van internationale overeenkomsten, die hetzij vóór hetzij na de totstandkoming der voorschriften zijn aangegaan. Met andere woorden: wanneer bij ons geldende wetten in strijd komen met een bepaling van een verdrag, dan mogen deze wetten niet worden toegepast, mits natuurlijk die verdragsbepalingen, zoals ik hierboven reeds schreef, voor rechtstreekse toe-

len of banken gestoken. Maar het staat niet vast, dat hij er de hand in heeft gehad dat de desbetreffende wetsontwerpen er niet „gekomen” zijn.

Hij is niet alleen een goed rooms-katholiek, maar ook een tolerant mens. Zijn loyaliteit tegenover de president wordt niet in twijfel getrokken, ondanks de wrijving, die er in het verleden is geweest. Hij zal voor Kennedy doen wat mogelijk is.

passing vatbaar zijn. Dit geldt ook voor een grondwetsartikel welke in strijd zou komen met een dergelijke verdragsbepaling.

Nu is men hier te lande vrijwel algemeen van opvatting, dat het zoëven volledig aangehaalde artikel 9 van het Verdrag van Rome voor rechtstreekse toepassing vatbaar is. Men moet over deze ontwikkeling niet licht denken. Hier bepalen dus andere staten mee, wat voor ons land recht moet zijn. Dit is echter voor wat de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden betreft voor ons land niet zo bezwaarlijk. Ons land was immers ten tijde van de Republiek reeds het vrijheidsland bij uitstek ook op het gebied van de uitoefening van de godsdienst; als men dit tenminste beziet in het raam van de 17e en 18e eeuw.

Welnu, reeds één en andermaal heeft men zich op het verdrag beroepen. Nu eens was het een oud-gereformeerde predikant, die meende, dat de Algemene Ouderdomswet en met name artikel 6 en 36 daarvan, welk artikel bepaalt, dat degenen, die gemoedsbezwaren tegen deze ouderdomspensioen hebben geen premie behoeven te betalen, doch wel hoger worden aangeslagen voor de Inkomstenbelasting, in strijd komt met het verdrag.

Dan weer was het een dansleraar, die geen vergunning had ingevolge de Drankwet voor het geven van dansles in een nevenlokaal van een café en die van mening was, dat de Drankwet op dit punt in strijd was met de bij het verdrag gewaarborgde vrijheid tot het geven van onderwijs.

Interessant is hier nog te vermelden het geval van de koopman, die 's zondags op straat bidprentjes verkocht. De politie bekeerde deze man, omdat hij hiermede de Winkelsluitingswet overtrad, welke wet immers ook geldt voor de straathandel. Ook deze koopman meende een beroep te kunnen doen op artikel 10 van het verdrag, dat handelt over de vrije meningsuiting. In al deze gevallen is het beroep tevergeefs geweest. In het geval van de bidprentjes, dat in zekere zin de kwestie van het processieverbod benadert, omdat artikel 10 van het verdrag ook bepaalt dat het recht van vrije meningsuiting onderworpen kan worden aan beperkingen, die in een democratische samenleving nodig zijn ondermeer in het belang van 's lands veiligheid en de bescherming van de openbare orde.

In de zaak waar het hier om gaat, de overtreding van het processie-verbod heeft het Hof in Arnhem het beroep op het verdrag wel aanvaard. Het ging hier om een processie, die op 23 juni 1957 op de openbare wegen in de gemeente Geertruidenberg werd gehouden. Deze processie werd door een kapelaan van de St. Gertrudisparochie geleid, in welke processie het „Allerheiligst Sacrament” werd medege dragen, gevolgd door een aantal misdienaars en bruidjes en rooms-katholieke verenigingen. Bij een rustaltaar werd een zogenaamd lof gehouden, terwijl de kapelaan door een microfoon aanwijzingen gaf, vooring in gebed, voorzong en een predikatie hield. Het geheel had dus duidelijk het karakter van een godsdienstoefening op de openbare weg. In dit geval is met behulp van een archivaris het de Officier van Justitie gelukt te bewijzen, dat ten tijde van 1848 in Geertruidenberg geen processies werden gehouden. Het feit achtte het Hof wel bewezen, maar het werd niet strafbaar geacht, omdat de Grondwet en de wet, waarop die strafbaarheid berustte, onverenigbaar werden geacht met artikel 9 van het Verdrag van Rome. Nadat het Hof overwogen had, dat onder belijden van de godsdienst ook moeten worden verstaan dit belijden buiten de gebouwen en besloten plaatsen, verklaarde dit college, dat dit in principe aan ieder kerkgenootschap vrij moet staan. Aanemende dat het tweede lid van artikel 184 van de Grondwet ingegeven is door de zorg van de openbare orde moet, aldus het Hof, nog nagegaan worden, of deze bepaling voor de huidige omstandigheden nog wel voldoet. Het Hof overweegt hieromtrent:

„dat het Hof van oordeel is, dat de in het tweede lid van artikel 184 (Grondwet) neergelegde beperking niet

geacht kan worden nodig te zijn voor de openbare orde; dat toch, nog daargelaten dat niet vaststaat dat deze beperking enkel met het oog op de openbare orde is gegeven en deze juist is beoordeeld, bedoelde bepaling die openbare godsdienstoefening buiten de gebouwen en besloten plaatsen slechts veroorlooft, daar, waar zij „thans” (dat is in 1848) naar de wetten en reglementen is toegelaten, geen deugdelijke richtsnoer kan bevatten voor de beoordeling van hetgeen nu (ruim honderd jaar later) voor de openbare orde nodig is, waar deze bepaling het onmogelijk maakt met later ingetreden veranderingen en daaruit voortvloeiende andere eisen van de openbare orde.

Deze overweging heeft nu geen genade kunnen vinden bij de Hoge Raad. Het tweede lid van artikel 184 Grondwet is, aldus de Hoge Raad, een bepaling ter regeling van de openbare orde. Het is niet onredelijk aan te nemen, dat ook al is die bepaling geschreven voor toestanden die 100 jaar geleden heersten, die bepaling op de huidige omstandigheden nog past. Bovendien wordt volgens de Hoge Raad de vrijheid van godsdienst niet aangetast. Artikel 184 van de Grondwet is dus nog steeds een betrouwbaar criterium voor de handhaving van de openbare orde.

Het laat zich wel aanzien, dat de beslissing van de Hoge Raad wel grondig besproken en bekritiseerd zal worden. Het zou voor de Hoge Raad wel een heel ding geweest zijn een artikel van de Grondwet niet verbindend te achten. Ik vraag me echter in alle bescheidenheid af, of de status quo van 1848 wel steeds gehandhaafd moet worden. De kerkelijke kaart van Nederland heeft toch sedert 1848 menige wijziging ondergaan. Men moet begrip kunnen opbrengen voor onze rooms-katholieke medechristenen, die zich achteruit gesteld voelen door de handhaving van het processie-verbod. Ook mag men niet uit het oog verliezen, dat Nederland het enige westerse land is, waar processies niet zonder meer zijn toegestaan. Uiteraard zullen wettelijke beperkingen wel nodig zijn, maar die moeten erop gericht zijn de openbare orde te handhaven niet om aan een kerkgenootschap een wijze van naar buiten treden te ontnemen.

Die wijze van naar buiten optreden kan van grote invloed zijn op de openbare orde. Een processie is qua karakter nu eenmaal anders dan een evangelisatieprediking op straat en juist daardoor kan bij een processie spoediger de mogelijkheid van rustverstoring aangenomen worden dan bij een straatprediking, waarbij dan niet uit het oog mag worden verloren, dat die ordeverstoring hoezeer ook haar aanleiding vindend in de processie toch vrijwel in het grootst aantal gevallen zal beginnen aan de zijde van degenen, die niet aan de processie deelnemen.

De mogelijkheid van ordeverstoring mag mijns inziens niet te veel als vanzelf worden aangenomen. Dit hangt ten nauwste samen met de aard en samenstelling van de bevolking. De hierboven aangehaalde protestantse minderheidsnota gaat ook van deze gedachte uit. Deze nota bevat ook zelve reeds een compromis. Trouwens wanneer men het bezwaar tegen de processie vanwege haar karakter consequent doorvoert, zou in geen enkele gemeente een processie gehouden kunnen worden, waar een positief andersdenkende woont. Ook voor de enkeling moet immers gelden, dat deze gevrijwaard behoort te worden van het zijns ondanks komen onder het gezag van een godsdienstoefening, waarvoor hij innerlijk geen eerbied vermag op te brengen. Het is echter wel duidelijk, dat het onjuist zou zijn deze consequentie te trekken. Zeker is het dat vrijwel niemand de huidige toestand toejuicht. Dit doen ook de ondertekenaars van de protestantse minderheidsnota niet. Zij zeggen immers, dat de regeling, welke in het bestaande artikel 184 is vervat, niet bevredigend kan worden genoemd.

Wellicht zou in deze tijd, waarin symptomen te bespeuren zijn van wederzijdse toenadering van christenen van de verschillende kerkgenootschappen, men er toe kunnen komen voor het probleem van het processie-verbod een ieder bevredigende oplossing te zoeken.

MR. A. WENDELS

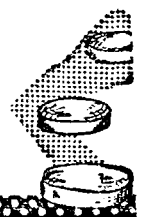

Maaglijders!

DE uitkomst voor U zijn de echte Amerikaanse
C-R MAAGTABLETTEN

Met C-R Maagtabletten kunt U weer normaal eten!

/Importeur LOUIS RIETBERGEN • Korenaarstraat 55a-c, Rotterdam

UIT PERS EN PERIODIEK

VERKIEZINGS-PROPAGANDA

Ook al is het Nieuw-Guinea-vraagstuk al weken lang het alles overheersende in de Nederlandse politiek en worden alle andere kwesties daardoor een beetje naar de achtergrond verschoven — toch, met de verkiezingen voor Staten en Raden in het vooruitzicht, vindt men in de pers ook weer beschouwingen over politiek moeilijk liggende binnenlandse aangelegenheden.

De Partij van de Arbeid heeft met haar vroege inzet van de verkiezingscampagne daartoe zeker ook de stoot gegeven. Alles wat in de socialistische organisatie meeleeft, is in de afgelopen weken opgetrommeld geweest en in die vergaderingen is het van dik hout zaagt men planken gegaan! Wie de heren Burger en Suurhoff heeft horen spreken over de gang van zaken in Nederland, die kan zich nog slechts in stomme verbazing afvragen hoe het mogelijk is dat een Nederlander af en toe nog licht. Want zo treurig als het nu, onder deze regering zonder socialisten met Nederland is gesteld — de zwartste bladzijde die tot nu toe in ons geschiedenisboek is geschreven moet nog wit lijken vergeleken bij het heden!

Dat deze heren het zo bont hebben gemaakt, moest wel reactie in de pers oproepen. Zelfs de Volkskrant, toch ook nogal eens kritisch jegens dit kabinet—De Quay, heeft ditmaal vol lof over de daden van deze regering geschreven. Aldus:

De aanloop van het kabinet-De Quay, het eerste na-oorlogse kabinet zonder socialisten, was niet gelukkig. Er werden heel wat fouten gemaakt waarvoor de oppositie „brood” in zat. Maar die periode is al weer geruime tijd voorbij. Vooral sinds ook Sociale Zaken een kundige en sterke bezetting kreeg, mag van een behoorlijk team gesproken worden, dat gaandeweg goed ingespeeld is geraakt. De woningbouw blijft de zwakke stee. Vorig jaar kon deze echter belangrijk verbeterd worden dank zij de KVP-motie-Andriessen. De Kamer heeft straks, bij de begrotingsbehandeling, de gelegenheid om dit voor het bouwprogramma van 1962 weer te doen. De kritiek op andere punten, die mr. Burger vorige week op het socialistische verkiezingscongres liet horen, had niet zo bar veel om het lijf. De klacht van nog te veel overheidsinvloed bij de loonvorming klinkt, althans uit socialistische mond, wonderlijk, omdat de socialisten eerder de meest overtuigende voorstanders van een dergelijke invloed waren en de nu toch beduidend vrijere loonvorming dan ook zo lang mogelijk tegenhielden. Het mag waar zijn, dat de overheidsuitgaven ook onder dit kabinet groter zijn geworden, de socialisten kunnen daar van hun kant alleen maar blij om zijn omdat het toch zeker in hun gedachtengang past, dat de staat zich ruim opstelt tegenover nieuwe noodzakelijke voorzieningen. Van de belastingdruk zei mr. Burger, dat deze in totaal niet lichter zal worden, maar de belastingbetalers zullen desondanks de komende verlaging van de loon- en inkomstenbelasting toch wel graag accepteren. Eerder is daarvan ook aan socialistische kant erkend, dat er dit keer meer in zit voor mensen met kleine inkomens dan met belastingverlagingen onder vorige kabinetten het geval was. Uit dergelijke kritiek blijft vooral als conclusie over, dat de socialistische oppositie de wind niet erg mee heeft. Het gaat nu eenmaal goed. Ook de werknemers hebben behoorlijk in de welvaart gedeeld. De prijzen bleven stabiel en de narigheid van overbesteding kon tot nu toe worden voorkomen. Zal dan het Nieuw-Guineabeleid de PvdA de zo zeer verlangde winst kunnen bezorgen? De PvdA geeft zich de laatste weken alle moeite om dat beleid af te kraken. Het Vrije Volk heeft echter gisteren de uitslag van het jongste NIPO-onderzoek gepubliceerd waaruit blijkt, dat 63 procent van de ondervraagden, die samen een verantwoorde doorsnee van het Nederlandse publiek vormen, het volkomen eens is met het tot nu toe gevoerde Nieuw-Guineabeleid. Ook zo bekeken ligt de winst van de PvdA niet direct voor het grijpen.

Erger nog dan de socialistische voor mannen hebben de jongeren het gemaakt tijdens het speciaal voor hen belegde congres. Hierover schreef De Rotterdammer:

De doordrivende kritiek van de socialistische voormannen begint zich — het was te verwachten — ook al meer te maken van socialistische jongeren. Wat wil men? Zoals de ouden zingen, piepen de jongen. We hebben daarvan dezer dagen een treffend voorbeeld mogen beleven. En wel het volgende.

Zoals bekend, staan de socialisten overdracht van Nieuw-Guinea aan In-

donesië voor. Hebben we ons eenmaal tot overdracht bereid verklaard, dan moeten we daarna maar zien, nog iets van de zelfbeschikking voor de bevolking van Nieuw-Guinea te redden. De zwakheid van dit betoog is duidelijk. Is Nieuw-Guinea eenmaal een deel van Indonesië geworden, dan is wat er nog van zelfbeschikking voor de bevolking van Nieuw-Guinea terecht komt geen recht van dat volk, maar een gunst van Indonesië. Hebben de socialisten er zelf veel vertrouwen in?

Wat heeft nu dezer dagen een jonge socialist beweerd? De Nederlandse aanwezigheid in Nieuw-Guinea kan, zei hij, worden vergeleken met een denkbeeldige bezetting, thans nog van het eiland Rottum door de Duitsers. Wel een typisch staaltje van de gevoels, in deze kring levend. Het is fraai om deze vergelijking te trekken met de Duitse bezetting.

Onze aanwezigheid in Nieuw-Guinea heeft namelijk met de bezetting der Duitsers niets gemeen. Eer ware daarmede een Indonesische bezetting van Nieuw-Guinea te vergelijken. Nederland wil Nieuw-Guinea verlaten ten bate van de inheemse bevolking. De Indonesische regering wil Nieuw-Guinea bij haar eigen gebied inlijven.

Het is wel enig verschil, dat echter aan deze jonge socialisten schijnt te ontgaan. Het voorbeeld van de oude wreekte zich hier wel.

„Een opmerkelijke speech”, schreef de eigen socialistische pers ervan; de opmerkelijkheid moet inderdaad worden erkend.

En Trouw heeft nog eens de feiten ter tafel gelegd, ter weerlegging van deze woorden van de heer Suurhoff, gesproken tijdens deze zelfde vergadering van de socialistische Jongerenfederatie: „Men kan het honderd keer onjuist vinden dat de regering-De Quay het zelfbeschikkingsrecht aan de Papoea's heeft toegezegd, maar dat is een hard feit dat eenvoudig niet te negeren valt.” Trouw heeft de heer Suurhoff aldus even bijgelicht:

Niet het kabinet-De Quay heeft het zelfbeschikkingsrecht aan de Papoea's beloofd. Dat heeft het kabinet Drees gedaan in 1952. Sinds dat jaar is regelmatig in de Staten-Generaal over deze belofte en de consequenties van deze belofte voor de Nederlandse politiek gesproken. Zij was het centrale punt van alle debatten over Nieuw-Guinea.

Het sprekendst kwam dat tot uiting in het najaar van 1958 bij de algemene politieke beschouwingen over de rijksbegroting 1959.

Mr. Burger, die ten aanzien van het Nieuw-Guinea-vraagstuk het op dat moment niet met de regering eens was en zich voorstander toonde van een „trustschapsvereenkomst” tussen Nederland en de Verenigde Naties, zei toen:

„Terecht sprak het congres van de P.v.d.A. in 1957 uit, dat Nederland de ontwikkeling van de volken van Nieuw-Guinea tot zelfbeschikking in vrijheid dient te bevorderen, in voortdurende bereidheid tot aanvaarding van een internationale rechtsregeling voor de status van dit gebied.”

In het debat, dat op de rede van de heer Burger volgde, heeft prof. Romme op ironische wijze mr. Burger gehekeld. Hij wees erop, dat de plotselinge bereidheid van de fractievoorzitter van de P.v.d.A. om een trustschapsvereenkomst met de V.N. te sluiten, in Azië wel eens met argwaan zou kunnen worden gezien, „omdat er in Aziatische kringen nog wel mensen zullen zijn, die de een of andere list achter deze motie zullen vermoeden, die zullen zeggen: „Die mr. Burger uit Holland, is dat niet dezelfde man, die in 1956 het kabinet-Drees bij elkaar heeft geïnformeerd en die dit kabinet toen heeft doen uitvaren op een program, waarin ten aanzien van Nieuw-Guinea stond, dat Nederland op basis van de bestaande rechtsorde een zodanige ontwikkeling van dit gebied zal bevorderen, dat de mogelijkheid van toepassing van het beginsel van zelfbeschikking zal worden bespoedigd?”

Wij zouden nog wel meer citaten uit de debatten van de vijftiger jaren kunnen aanhalen. Dat is echter niet nodig. Wij wilden alleen maar aanhalen, dat niet het kabinet-De Quay het zelfbeschikkingsrecht aan de Papoea's heeft beloofd doch dat dit zelfbeschikkingsrecht reeds het doel van de Nederlandse regering was toen de P.v.d.A. mede de verantwoordelijkheid droeg. Wij wilden ook aantonen, dat de P.v.d.A. zich aanvankelijk (tot eind 1958) positief tegenover dit zelfbeschikkingsrecht heeft opgesteld. De heer Burger weet daarvan mee te praten. En ook de heer Suurhoff die op het program van 1956,

dat door de heer Burger was opgesteld, als minister van sociale zaken en volksgezondheid tot het kabinet-Drees is toegetrede.

Opmerkenswaard is ook wat Het Vaderland hierover (onder meer) schreef:

Het is soms merkwaardig te zien hoe een belangrijke ontwikkeling een politieke partij in moeilijkheden kan brengen. Het gaat om de kwestie Nieuw-Guinea en de Partij van de Arbeid. Jongeren in deze partij hebben o.m. op een vergadering in Amsterdam, bijgewoond door de voormannen, grove kritiek laten horen op de Nederlandse regering en de marinestrijdkrachten die een Indonesische boot hebben afgehouden. Zo werd door deze Nederlandse jongeren het Nederlandse leger c.a. in Nieuw-Guinea vergeleken met een Duitse bezetting, alsof het punt van discussie is, dat de Papoea's tegen de Nederlanders in opstand komen. De marinecommandant, schout bij nacht Reeser werd smalend genoemd Michiel Adriaanszoon Reeser en zijn optreden werd vergeleken met dat van de niets ontziende kolonisator J. P. Coen. De vergelijkingen zijn zo scheef getrokken, door jongeren, die heus niet zo jong en onervaren meer zijn, dat het niet moeilijk is te zien, dat de bekende antimilitaristische, in wezen anti-westerse stroming in de Partij van de Arbeid in Nieuw-Guinea slechts een aanleiding heeft gevonden in het openbaar op te treden, wat de leiding van deze partij uiteraard in een moeilijke positie plaatst. Deze oppositie in de oppositie is immers alleen de mond te snoeren als de partijleiding het parool van het gebroken geweertje overneemt.

WONINGBOUW

Een van de eerste punten die na het reces van de Tweede Kamer aan de orde komen is de woningbouw. Minister Van Aartsen heeft zijn memorie van antwoord onlangs ingediend en ook daarover is in de pers zo het een en ander geschreven — begrijpelijk want de woningbouw is nog altijd een zaak die ieder nauw aan het hart ligt en die bij de verkiezingen zeker geen geringe rol zal spelen.

Uit het reeds geciteerde artikel uit de Volkskrant heeft men kunnen lezen dat bepaalde kringen in de K.V.P. kritisch staan tegenover het beleid van onze minister, maar dat zij er alle moed op hebben toch tijdens het debat met hem tot overeenstemming te kunnen komen. Over precies de schoen wringt blijkt uit onderstaand Volkskrant-commentaar:

Vorig jaar is minister Van Aartsen de woningbouw in de vrije sector volkomen uit de hand gelopen. Volgens het bouwprogramma zouden er ongeveer 15.000 huizen zonder subsidie gebouwd kunnen worden. In feite werden het er 42.000. Bij de voortdurende woningnood geldt: hoe meer huizen hoe liever. Maar dan behoorlijk verdeeld. Het vorig jaar was daar geen sprake van. Minister Van Aartsen erkent, dat hij de bouw in de vrije sector niet in de hand heeft weten te houden. Zijn verklaring in de Memorie van Antwoord op zijn begroting, maakt de zaak niet duidelijker. Nu blijkt dat de minister helemaal niet kon weten hoe het er precies met de ontwikkeling in de vrije sector voorstond. Hij moest afgaan op onvolledige gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek. De minister beloofde te veel, toen hij de Tweede Kamer de verzekering gaf, dat hij tijdig zou ingrijpen.

Gedane zaken nemen geen keer. Het komt er nu op aan, dat we voor dit jaar wel een behoorlijke verdeling krijgen. Voor 1962 is die verdeling: 35.000 woningwetwoningen, 30.000 premiewoningen en 25.000 huizen voor de vrije sector. Krijgt de vrije sector zo niet opnieuw te veel? Volgens minister Van Aartsen niet. Hij zet in de Memorie van Antwoord een „hoogst zonderlinge redenering” op. Vorig jaar, aldus de minister, werden er 42.000 huizen in de vrije sector gebouwd. Wanneer niet was ingegrepen zouden er nog 20.000 bij zijn gekomen en het is dus al heel wat als de bouw in deze sector nu tot 25.000 wordt teruggebracht. Deze redenering lijkt ons volslagen onjuist. De minister moet er van uitgaan, dat de vrije bouw er vorig jaar al 27.000 te veel heeft gehad. Wanneer de vrije sector er nu zeker niet meer zou krijgen dan vorig jaar was genoemd, dat is geen 25.000 maar 15.000, was dat nog zeker aan de gulle kant.

Terecht is er van verschillende kanten op gewezen, dat de op zich wenselijke uitbreiding van het nieuwe bouw-

program tot 90.000 huizen bij de voorgestelde verdeling enkel ten goede zou komen aan de niet-gesubsidieerde sector. Aan deze huizen is niet de grootste behoefte. Minister Van Aartsen wil er bij het bepalen van de behoefte niet van uitgaan, dat nu vooral gebouwd moet worden voor mensen met lagere inkomens. Deze woningzoekenden kunnen, volgens de minister, ook profiteren van oudere huizen, die door anderen worden vrijgemaakt.

Over deze doorstroming zijn nog maar weinig gegevens beschikbaar waaruit kan worden opgemaakt hoe ver dit profijt strekt. Met de minister zijn we er verheugd over, dat hij er in geslaagd is ook in de premiesector huizen te bouwen, die de huren van de woningwetwoningen benaderen. Maar feit blijft, dat de huren van deze woningen, althans in de grote steden, twaalf gulden hoger liggen dan die van de woningwetwoningen. En de huren van de woningwetwoningen zijn voor de laagste inkomens al te hoog.

Het is niet wonderlijk, dat alle instanties, die direct met de woningbouw te maken hebben, als in koor om meer woningwetwoningen roepen. Ook de federaties van woningbouwverenigingen hebben dat onlangs in een adres aan de Kamer gedaan. Meer woningwetwoningen zijn nodig, aldus dit adres, omdat dit de huizen zijn met de laagst mogelijke huurprijs, maar ook voor de krotopruijing en de ontsluiting van de al meer dan tien jaar in gebruik zijnde duplexwoningen.

Het woningbeleid is een belangrijk deel van het regeringsbeleid. Vorig jaar werd het bouwprogramma, dank zij de KVP-motie-Andriessen, meer bevredigend. Het bouwprogramma werd toen met 5.000 gesubsidieerde huizen uitgebreid. Voor de ongehoorde uitloop van de vrije sector kan de Kamer niet verantwoordelijk worden gesteld; zij heeft de minister tijdig gewaarschuwd. Wij hopen, dat de Kamer ook dit jaar op verbetering zal aandringen. Een bouwprogramma, dat de vrije sector meer dan het volle pond blijft geven, terwijl het aantal woningwetwoningen, waaraan de meeste behoefte bestaat, geen enkele uitbreiding krijgt, lijkt ons beslist onvoldoende.

Dat het (liberale) Vaderland het hiermee bij lange na niet eens is zal niemand verwonderen. Onder meer schreef het blad dit:

Logisch gerekend zou de minister van Volkshuisvesting en Bouwrijpheid een bewindsman moeten zijn die door zijn collega's diende te worden benijd, omdat het hem gegeven is het herstel van een normale toestand te bevorderen en het overheidsbudget te verlichten.

Het omgekeerde is echter waar. Dit komt omdat er een totaal verkeerd begrip over de woningmarkt is ontstaan, men kan ook zeggen kunstmatig is gekweekt, onder de naoorlogse kabinetten. Wel zijn de naoorlogse regeringen vervangen door een met geringere opvattingen, maar helaas moel worden geconstateerd dat nog veel van dat verkeerde begrip is blijven hangen, bv. in de Tweede Kamer. Dat blijkt uit de houding die jegens de bewindsman van Volkshuisvesting en Bouwrijpheid wordt ingenomen. Het voorlopig verslag beschuldigt de minister van meer dan een zijde er van, dat hij het niet heeft verhinderd, dat de vrije bouw de ontwikkeling van de gesubsidieerde woningbouw belemmert, met andere woorden er moeten nog meer woningwetwoningen komen.

Het is op zichzelf een gelukkige omstandigheid, dat de minister thans in de memorie van antwoord niet heeft verzuimd er op te wijzen, wat fundamenteel is, nl. dat alleen subsidies anders dan voor bijzondere taken, geoorloofd zijn bij de bouw van woningen voor de zwakste groepen, waarmede dus de nadruk wordt gelegd op het sociale karakter van de overheidssubsidies. Voorts heeft de minister gewezen op de vrije bouw die zo snel mogelijk men weet dat ze thans sterk wordt afgeremd, weer in ere hersteld moet worden. De minister heeft ook nog eens gewezen op de verschuiving van de druk naar de goedkope sector bij de vrije bouw, wat dus betekent, dat deze bouw is de taak van de gesubsidieerde bouw over te nemen.

Het zijn dus vertrouwenwekkende klanken welke de minister ter voorbereiding van het openbare debat laat horen in de memorie van antwoord aan de Tweede Kamer.

Alleen we beseffen heel goed dat het niet voldoende is dat de zaken in een dergelijk stuk zuiver worden gesteld. De oppositie, die zich bij dit onderwerp ook in de regeringspartijen bevindt, naast de socialisten, weet natuurlijk zelf al lang dat het juist is wat de minister zegt, maar wil daarnaar niet handelen, enerzijds omdat de overgang naar een ander beleid altijd huiverig maakt, anderzijds omdat men meent, dat de gesubsidieerde bouw ook nuttig is voor andere doeleinden, zoals socialisatie en overheveling van inkomens zonder dat daar een redelijke arbeidsprestatie tegenover staat.

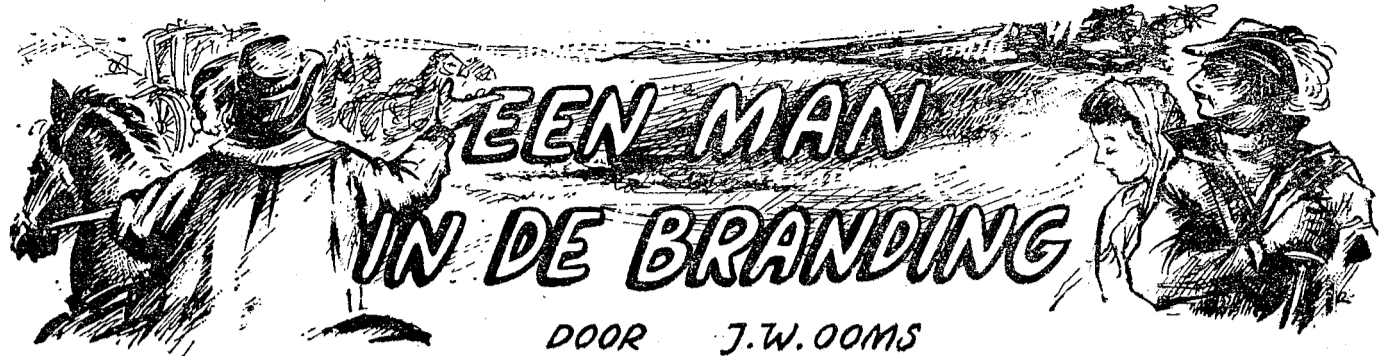
(vervolg van pag. 5)

• Kongo heeft gekozen voor de Brazzaville-groep en dus tegen het meer pro-Russische Casablanca-blok (samen 53 miljoen mensen). Premier Adoela protesteerde in Lagos fel tegen de Russische wens om de kwestie-Katanga door de Veiligheidsraad te doen behandelen. De centrale Kongolese regering heeft vrede met de huidige toestand. Tsjombe is zeer gekalmeerd en de beide andere rebellen, Kalonji en Gizenga zitten achter slot en grendel. Het zal echter wel een politieke krachttoer worden om laatstgenoemde vast te blijven houden, want zijn volgelingen (in Lev) roeren zich geducht. Dat doen ook de ministers in Kivoë, die nu 20 of meer missionarissen met hun gezinnen bedreigen, nadat zij op 1 januari te Kongo 21 blanke priesters vermoordden. Verklaarde de V.N.-vertegenwoordiger aanvankelijk niets voor de thans geïsoleerden te kunnen doen, toch is een gewapende V.N.-colonne nu op zoek naar de Amerikaanse missie-mensen van wie sinds november niets meer werd gehoord. In dit enorm uitgestrekte land is de terreur van totaal losgeslagen horden gewapende jongeren helaas nog steeds niet voorbij, al stabiliseert de politieke situatie zich ten goede. Dit laatste is een onmiskenbaar plus punt voor de V.N. en secretaris-generaal Oe Thant, van die organisatie.

• Over naar Amerika, waar de Verenigde Staten een pech-week beleefden op het gebied van de ruimtevaart (mislukte maanshot en uitgestelde ruimte-tocht van Glenn), doch een politiek succes(je) boekten tegen Cuba. Te Printa del Este immers werd (met de hakken over de sloot) een 2/3 meerderheid gevonden ten gunste van uitstoting van Cuba uit de O.A.S. (niet te verwarren met haar Franse naamgenoot). Deze O.A.S., de Organisatie van Amerikaanse Staten, zal Cuba nu gaan boycotten zoals zij het tot voor kort de Dominicaanse Republiek deed; uiteraard met de hoop op een eender succes.

• In het Midden Oosten vond het in september 1961 van het Egyptische juk bevrijde Syrië, de weg naar Irak, waar echter ook een dictator heerst. Deze, Kassem, gaat militair met Syrië samenwerken. Dat voornemen schijnt hem de (bedongen?) prijs van het loslaten van zijn aanspraken op Koeweit waard te zijn. Wellicht lijkt hem de nu dagende horizon van een Groot-Syrisch Rijk (Irak, Syrië, Libanon en eventueel Jordanië) aantrekkelijker en ook dichterbij.

• Iets verder van huis, in Perzië, heeft de regering gebrekkig stand gehouden tegen de Mossadeq-aanhangers. Hun actie-leider, generaal Bakhtiar, is zelfs het land uitgezet. Het was ook een wonderlijke combinatie van reactionaire grootgrondbezitters, die tegen de landhervormingswet ageerden, enerzijds en van linkse heethoofden anderzijds, die tegen de stugge corruptie-bestrijder en landhervormer, premier Amini, in het veld gevoerd werd. Een doorzichtig monster-verbond van reactie en pro-communisme.

En zo zullen wij na vele jaren weer verenigd zijn, mijn lieve Corneli. Ons leven is anders verlopen dan wij het ons aanvankelijk hadden ingedacht, maar God moge geven, dat wij nog lang samen in grote huwelijkse harmonie mogen leven. Soms leef ik in onvrede met mijzelf. Dan word ik gekweld door de gedachte, dat ik u als uw vrouw had moeten vergezellen toen ge vertrok naar dat verre land. Ik bleef hier echter achter. Had ik u toen moeten volgen? Had ik aan uw zijde moeten blijven om met u het lief en het leed in Suriname te delen? Vergeef het mij als ik gefaald heb, mijn lieve. Thans wacht ik op onze hereniging. De reis zal mij zwaar vallen. Ik heb angst voor de zee en ik vrees, dat ik ziek zal worden gedurende de reis. Maar noch de zee noch ziekte zal mij kunnen verhinderen mij in te schepen op de Levantinus teneinde met u verenigd te worden. Voor onze kinderen heb ik reeds velerlei regelingen getroffen en ik bid God dagelijks om een behouden reis en een goede hereniging met u. Uit uw brieven heb ik mogen opmaken, dat ook gij uitziert naar deze hereniging. Mijn gedachten vertoeven vaak bij u en mij dunkt, dat gij het eenzaam moet hebben, Corneli! Troost u echter met de gedachte, dat ik komen zal. De Levantinus zal mij onder beding van de wil van de Almachtige bij u brengen! En probeer intussen te onderzoeken, wie de lasterlijke brief, waarover ik u zo juist schreef, heeft geschreven. Gij zijt gouverneur en kunt tegen zulke lasteringen uw maatregelen treffen, naar het mij lijkt. Men kan toch in Suriname niet ongestraft iemands eer roven door onware dingen te beweren?"

Cornelis had moeite de brief verder te lezen, want zijn ogen hadden zich geheel gevuld met tranen. Een grote ontroering doorzinderde hem. De lasterbrief van Leeboer had op Margaretha zijn uitwerking gemist en zij kwam naar hem toe! Het was hem, of eensklaps de toekomst weer openbloeide. Nieuwe perspectieven deden zich aan hem voor en de zorgen van deze dag vielen plotseling van hem af. Margaretha zou komen en alles zou weer goed worden! Zijn leven in dit mooie en goede land, dat in de weinige jaren van zijn verblijf hier zijn tweede vaderland was geworden, zou geen eenzaamheid meer kennen!

Hij las de brief verder. Margaretha schreef hem over de kinderen, hoe het met hen ging en welke maatregelen zij had getroffen voor hen als zij scheep zou gaan naar Suriname.

Er ging een grote troost van deze brief voor hem uit. Hij riep één van zijn huisbedienden en gaf hem opdracht, Ver-

boom te waarschuwen dat hij in de gouverneurswoning verwacht werd.

Nauwelijks een kwartier later was de commandeur reeds aanwezig. Cornelis vertelde hem op enthousiaste wijze, dat zijn vrouw naar Suriname zou overkomen. Hij vertelde ook zeer openhartig, dat Margaretha geen woord wenste te geloven van de lasterlijke aantijgingen, die Leeboer gemaakt had. Verboom was daar blij over. „Laster kan een tijdlang veel kwaad doen, maar op de duur verliest zij evenals vergif haar dodende kracht,” zei Verboom tevreden.

Zij bleven nog lange tijd bij elkander en spraken over Holland en Suriname. Cornelis van Aerssen van Sommelsdijck had ondanks de teleurstelling over de verloren gegane lading van het voor de kade gekomen schip een goede zondag. De brieven van Margaretha gaven hem een ongekende vreugde en hij was er van overtuigd, dat hij heerlijke levensjaren tegemoet ging, want Margaretha zou immers bij hem komen!

Toen Verboom vertrokken was, vouwde de gouverneur zijn handen. Hij dankte God voor de goede tijding die hij uit Holland had mogen ontvangen. Maar zijn danken ging over in een gebed om bescherming van de schepen, die uit het vaderland naar Suriname voeren. Hij legde de moeilijkheden van het ogenblik voor aan de Almachtige. Bij alle blijdschap om het goede nieuws van Margaretha bleef de zorg over de soldaten en de kleine rantsoenen die verstrekt werden. Hij kon geen ijzer met handen breken. Inderdaad waren de rantsoenen voor de soldaten niet groot, maar hij had de overtuiging, dat niet van een noodtoestand gesproken kon worden. Als de geest onder de soldaten van het fort Zeelandia beter was, zouden de militairen begrip krijgen voor de toestand en doen wat zij konden.

Cornelis sliep die nacht voortreffelijk. Hij had lange tijd niet zo'n goede rust genoten.

Toen hij 's maandagsmorgens opstond, zich gewassen en gekleed en wat gegeten had, schoot hem plotseling te binnen, dat een van zijn zusters die dag haar verjaardag zou vieren. Het was de negentiende juli van het jaar 1688 en hij nam zich voor, die middag een uitvoerige geluksbrief aan de jarige in Holland te schrijven. Zijn zuster zou misschien mopperen, dat zij zo laat een felicitatiebrief ontving. Maar in het onthouden van verjaardagen was hij nooit sterk geweest, zij moest hem dat maar niet euvel duiden. Vooral sedert hij in Suriname was, had hij moeite dag en maand te onthouden.

(wordt vervolgd)

• Uit India komen prettiger berichten dan sinds weken het geval was. Pakistan, door de Indiase troepenconcentraties in Kasjmir opgeschrikt, vroeg om het oordeel van de Veiligheidsraad. Plotseling daarop was Nehroe bereid om (zonder derden-inmenging) de kwestie vreedzaam te gaan regelen en zelfs om schriftelijk te verklaren, dat hij geen oorlog zal beginnen. Hoe men ook over deze ontwikkeling denkt, een goede preventieve invloed van de V.N. op deze gang van zaken kan nauwelijks worden ontkend.

• Tenslotte Rusland. Abrupt is daar de affaire-Molotov tot een eind gekomen. De Hamer (= Molotov), die

maar op het aambeeld van het Staliniisme bleef slaan, is terzijde geschoven. Wellicht nu voorgoed. Hij is een politiek „lijk”, zei de perschef van het Kremlin en zal niet naar zijn post in Wenen terugkeren. Even abrupt hielp Rusland (weer) de kernstop-conferentie te Genève in het slop. Dat was toen de V.S. en Engeland deze week instemden met de (vroegere) Russische wens om deze onderhandelingen te doen opgaan in een algemeen ontwapeningsgesprek. Op dat moment had Moskou zijn zin, doch tevens het plezier eraf. De vraag of nu, evenals bij de vorige kunstmatige impasse, nieuwe Russische kernproeven te wachten zijn, beheerst velen. In dat geval zal Amerika weer zal verstoren.

zich — mede onder binnenlandse druk — vermoedelijk niet meer tot ondergrondse proeven beperken. Een zeer trieste zaak, maar het algemene politieke beeld van de betrekkingen tussen de twee grootste atoom-mogendheden ziet er nu wat meer ontspannen uit dan in de periode van Chroestsjef's megatonnen-rage (juli-sept. 1961) het geval was. Dat bewijst de toch doorgang vindende, geleidelijke opheffing van de staat van paraatheid rondom Berlijn. Men weet nu wat men aan elkaar heeft. Of wel, dat de uiterste grens bereikt is en door beide partijen gerespecteerd zal (moeten) worden. Het lijkt er op dat „Genève” deze balanspositie niet SI.

VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN

HOLWERDA ZONEN
Dokkum

VOOR AL UW TRANSPORTEN IN BINNEN-
EN BUITENLAND
Telefoon 05190-2580.

Landbouwwerktuigen- en
machiefabriek

H. VISSERS N.V. — NIEUW-VENNEP
Telefoon 02546-444 (4 lijnen)

Carrosseriefabriek LITH N.V.

Ceintuurbaan 32 — Rotterdam-N. — Telefoon 82810 (3 lijnen)

NIEUWBOUW van alle soorten carrosserieën
REPARATIE van alle voorkomende autoschade
INBOUW van vouw- en schuifdaken

Tractorbedrijf Entsa - Aduard

telefoon 05903 - 235

Levering van vele soorten gebruikte tractoronderdelen o.a.
wielen, banden, motoren, steekassen, radiateurs, versnellings-
bakken enz. enz.

„MIEDEMA” landbouwwagens

„MIETRA” transporteurs enz.

Vraagt vrijblijvend telefonisch, schriftelijk, of
persoonlijk inlichtingen, of brengt een bezoek
aan ons bedrijf.

L. S. MIEDEMA

Landbouwwerktuigenfabriek N.V.
WINSUM — FRIESLAND — TELEF. 05173-241*

NAAM- EN NUMMERPLATEN

in diverse uitvoeringen.

Aanduidingen speciaal voor kantoorgebouwen, ziekenhuizen,
sanatoria, bejaardencentra en op schepen.

ZUID NED. NAAMPLATEN ONDERNEMING
G. TER VEEN - GELEEN

KANTOOR: ROMANIESTRAAT 55 - TELEFOON 0 4404 - 2372

HOTEL „DE KROON”

SOPHALAAN — LEEUWARDEN
telefoon 4467 - 4468

Uw adres voor recepties en partijen

N.V. W. J. Schuiling's
Handelonderneming

BINNENHAVENWEG 20 - HENGELO
Telefoon 05400-6461

Laat advertenties U inlichten
voordat U gaat kopen!

GRONINGEN

Chr. Coöperatieve Spaarbank
„EIGEN HAARD” G.A.

LOPENDE DIEP — GRONINGEN

Spaarrente leden	3 1/2 %
Spaarrente niet-leden	3 1/4 %
Jeugdsparrente met 10% premie	3 1/2 %

DRENTE

Bouwbedrijf Van Ess

Uitvoering van alle
voorkomende bouwwerken

EMMEN — KAPELSTRAAT 20 — TELEFOON 671

MACHINEFABRIEK „BORO”

RODEN — TELEFOON 9108. NA 18 UUR 9102

LANDBOUWWERKTUIGEN
STAALCONSTRUCTIES

KAPSPANTEN VOOR FABRIEKSHALLEN,
LOODSEN, GARAGES, LANDBOUWSCHUREN
E.D.

EMIGRATIE

Als specialisten belasten wij ons
met de volledige verzorging van
verzendingen overzee.

Jan de Boer N.V. - Hoogeveen

Tel. 2841 (05280)

De vleeswording des Woords

Een halve eeuw geleden stond in Haarlem als Nederlands Hervormd predikant dr. A. H. de Hartog, die later hoogleraar in de ethiek en de wijsbegeerte van de godsdienst werd aan de Stedelijke Universiteit van Amsterdam. Dr. De Hartog redigeerde in 1912 een tijdschrift *Nieuwe Banen*, dat zeer de aandacht trok. Elk nummer werd in de pers geciteerd en besproken. In het eerste nummer van 1912 gaf hij een beschouwing over de vraag, „of het mogelijk zou zijn, dat de Zoon des mensen zich ook op andere planeten zou hebben geopenbaard tot behoud van de redelijk-zedelijke wezens, die daar wellicht leven mochten.”

Dr. De Hartog meende van wel. En dat had hij reeds in de vorige jaargang betoegd. In de nieuwe jaargang ging hij er weer uitvoerig op in en keerde zich tegen dr. Kuyper, die in zijn boek *Van de Voleinding* zich ook met deze vraag had bezig gehouden.

Dr. Kuyper had het zo beredeneerd. Wanneer de Zoon des mensen zich alleen had geopenbaard, zoals hij deed bij zijn bezoek aan Abraham, als een tijdelijke verschijning in mensengedaante, dan was zulk een opvatting denkbaar. Maar het Woord is vlees geworden, en Christus heeft vandaag en tot in alle eeuwigheid zijn menselijke natuur; wij hebben door de hemelvaart ons vlees tot een onderpand in de hemel; en Hij zal wederkomen als de Zoon des mensen.

Prof. De Hartog betoogde nu breed, dat hij zijn mening bleef vasthouden. Maar tegelijkertijd bracht hij een opvatting van wijder strekking naar voren, zonder welke zijn stelling omtrent de verlossing van planeetbewoners moeilijk te begrijpen zou zijn.

Hij stelde nl. vast, dat de modernen gelijk hebben, wanneer zij zeggen, dat de historiciteit van Jezus' optreden op aarde niet meer vast staat. Zij kan worden aangevochten op wetenschappelijke gronden. En de Schriftcritiek mag wetenschappelijk niet worden afgewezen. Maar... „al waren Adam en Jezus als historische verschijningen er nooit geweest, dan bleef onaantastbaar waar, wat Schrift en Christelijke kerk aangaande hen belijden.”

Zoals wij herhaaldelijk hebben meegedeeld, geven wij deze historische aantekeningen zonder commentaar. Maar het is wel merkwaardig, dat vijftig jaar voordat de mensen dachten, dat het mogelijk zou zijn, een uitstapje te maken naar Mars of een andere planeet, de theologen reeds ernstig discussieerden over de vraag, of de Heiland van zondaren mogelijk ook op andere planeten was gekomen als Verlosser van daar gestationeerde redelijk-zedelijke wezens.

IN uw reisgids voor de Azuren Kust zult u namen als Monaco, Monte Carlo, Rocquebrune, Menton, Nice, e.a. tegenkomen. Zij klinken allemaal ietwat mondain, welk karakter door de massale reizen, welke de Franse Spoorwegen naar deze vakantieoorden organiseren, wel een beetje aan het afslijten is. Versta mij wel, ge moet nog steeds zeer rijk zijn om dag in dag uit uw vaste plaats te hebben aan een der tafels in een der speelzalen van Monte Carlo, ge moet ook rijk zijn om maanden lang niets anders te doen dan op de boulevard daar en in dure hotels moeite te doen om voorname mensen te zien en zelf door de voorname mensen gezien te worden.

Maar goed, vergist u niet, Monte Carlo, is geen Frankrijk! Het is de enige, voornamelijk en daarom hoofdstad van het vorstendom Monaco, dat ook nog La Condamine en de vestingstad Monaco telt. Dit vorstendom wordt geregeerd door Prins Rainier III, die enkele jaren geleden op zeer spectaculaire wijze in het huwelijk is getreden met mejuffrouw Grace Kelly, tot dat moment een bekende Amerikaanse filmster.

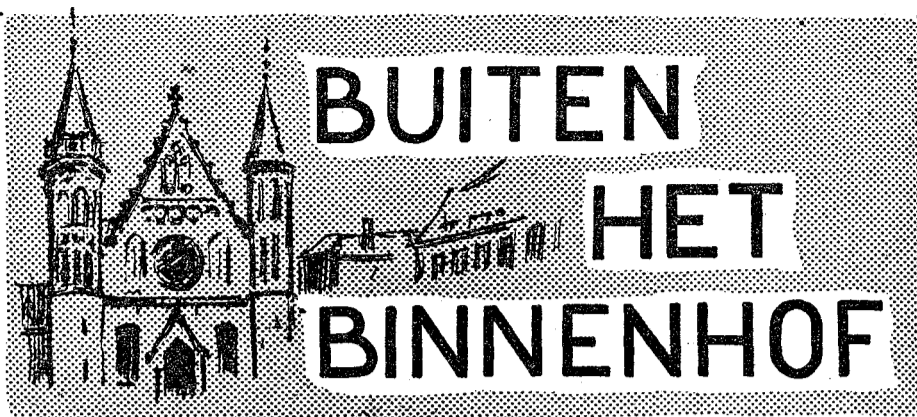
De berichten in de bladen van maandag j.l. melden o.a. een verschil van mening en opvatting tussen Zijne Hoogheid de Prins en Zijne Excellentie de President van Frankrijk. De Prins heeft namelijk op bruske wijze de heer Pelletier ontslagen, welke hem door Frankrijk ter beschikking was gesteld in de functie van Minister van Staat, zoals dat nu eenmaal geregeld is bij het 35 jaar geleden gesloten verdrag tussen Monaco het vorstendom, een enclave in Frankrijk en de Franse Republiek.

De Prins kreeg ruzie met minister Pelletier met betrekking tot de opheffing van het faillissement van een onlangs in deplorabele omstandigheden verkerende bank. Het misverstand liep de spuigaten van de diplomatie uit, het werd een ruzie, het werd een kraakel. De Prins en Prinses „gooiden”, min of meer, de heer Pelletier het vorstendom uit. Dat nam Frankrijk niet. President De Gaulle — of hij nog geen zorgen genoeg heeft — schreef een fikse brief naar de Prins, die bakzeil heeft gehaald, omdat anders... Frankrijk de hoofdschakelaar van de energievoorziening had omgedraaid, waardoor het „lichtend paradijs van de vreugd” een duister plekje op de wereldkaart van gokken en nietsdoen was geworden.

Het heeft natuurlijk allemaal niets te betekenen. Monaco bestaat bij de gratie van de speelbank en de lüerende miljonairs en hun echtgenoten. Niet bij de gratie van Prins Rainier III, noch bij die van Prinses Gracia.

Sinds de tiende eeuw behoort het stukje natuur aan de Genuese familie Grimaldi. Die kocht in de 14e eeuw Mentone en Rocca-bruna er ook nog bij. In 1642 kwamen deze bezittingen onder Frans protectoraat. In 1731 was er geen rechte afstammeling van de echte Grimaldi's meer te vinden, doch de familie Goyon de Matignon-Grimaldi bleek bereid haar voetstappen te drukken.

Uit deze familie stamt een prins Honoré IV, die in 1814

hersteld werd in de oude rechten van de Matignon-Grimaldi's. De Franse protectoraatsrechten gingen over op Sardinië. Verleden jaar was het 100 jaar geleden, dat prins Charles III uit dit vorstendom Menton en Rocca-bruna afstond aan Frankrijk, tegen een schadevergoeding in... geld. Met de protectoraatsrechten van Sardinië liep het nu ook ten end.

Bijna honderd jaar lang is Monaco nu met een tolunie met Frankrijk verbonden. Sedert het einde van de eerste wereldoorlog ziet Frankrijk toe op de buitenlandse betrekkingen van Monaco. Behoeft ook de troonopvolging in het vorstendom het fiat van de Franse Republiek.

De inkomsten van het vorstendom door de opbrengst van de speelzalen en het als een magneet op richards werkende Monte Carlo hebben ook goede dingen tot stand kunnen brengen. De Monagasken bezitten een prachtige exotische tuin in Monaco en een oceanografisch instituut. Onder de regering van Prins Albert I begon zich een zekere welvaart af te tekenen. Na diens dood in 1922 kwam prins Louis II op de troon, die in mei 1949 werd opgevolgd door zijn kleinzoon prins Rainier III geboren 31 mei 1923.

Olijven, sinaasappelen en citroenen, geurige bloemen, pittige druiven, roddel, afgunst, plotselinge rijkdom en even plotselinge armoede tieren welig in dit vorstendom, dat, om met Het Handelsblad van 29 januari te spreken, het vakantiewereldje is van filmdiva's, speelzaken en belastingontduikers.

Volgens hetzelfde blad heeft Prins Rainier, wiens vorstendom enkele jaren geleden een bankroet nabij was, noodzakelijk Amerikaanse relaties moeten kweken, hetgeen hij dan ook door middel van zijn huwelijk heeft gedaan.

Op het ogenblik schijnt de Prins als een dictator te regeren, hetgeen de duizenden en duizenden die elk jaar weer het heerlijke klimaat van de Azuren kust hier opzoeken zeker koud zal laten. De enige koude overigens welke zij dan lijden.

William Frankop

Verplaatsbare HOUTEN GEBOUWEN

Directie- en schaftketen
Noodwoningen,
scholen en kerken.
Directie- en schaft-
wagens
etc.

HOUTBOUW HAHBO HARDINXVELD

Telef. Hardinxveld-Giessendam 01846-2141

Firma Jan de Mik

HARDINXVELD-GIESSENDAM

Aannemers van
OEVERVERDEDIGINGSWERKEN
GRIENDHOUSHANDEL
HOEPELMAKERIJ

Telef. no. 2156 Neder-Hardinxveld

OPLOSSING VORIGE PUZZEL

Horizontaal: 1. theorie, 3. vleiërs, 7. Colijnsplaat, 9. potjes, 11. stonde, 12. net, 13. chloor, 14. bodega, 18. jap, 19. kaakje, 21. nesten, 23. tegenligger, 24. raderen, 25. kalebas.

Vertikaal: 1. trompet, 2. Roldem, 4. exact, 5. slagerij, 6. ijsgang, 7. catechisatie, 8. tinnegieter, 10. stootje, 11. stropen, 15. eskader, 16. opgeld, 17. Kantens, 20. jager, 22. engel.

1	2	3		4	5	6	7	8	9	10	11	12
13			14					15		16		
17		18			19			20	21			
		22						23				
	24				25		26		27		28	
29				30							31	32
33		34		35		36			37		38	
39				40				41			42	
43			44		45	46			47	48		
49					50							51
	52	53		54		55			56		57	
58		59						60				61
62	63					64		65		66		67
68				69	70				71		72	
73					74					75		

Kruiswoordpuzzel

69. hond; 72. roem; 73. drank; 74. bloem; 75. bezinks.l.

Horizontaal: 1. klap; 4. matrozen onder 1ste of 2de stuurman; 9. interkerkelijke organisatie; 13. plaats in Gelderland; 14. oud; 16. bid (Latijn); 17. gewapende macht; 19. heeftig; 20. kruidgewas; 22. zoogdier; 23. zede; 24. vochtig; 25. O.T.-figuur; 27. kenteken; 29. bladzijde (afk.); 30. eirond; 31. spil; 33. stof; 36. plaats in de N.O.P.; 37. loflied; 39. familielid; 40. telwoord; 41. regen; 42. internationale NV; 43. politierang; 45. vis 47. hoofddeksel; 49. voorzetsel; 50. plaatsbepalingsmiddel; 51. noot; 52. woede; 55. wiel; 56. zoogdier (mv.); 59. woord met vastomlijnde betekenis; 60. vlijt; 62. uitroep; 64. wiel; 66. vogel (mv.); 68. gravin v. Holland;

Vertikaal: 1. kledingstuk; 2. groet; 3. straatsteen; 4. p... v ornaamwoord; 5. Gravin van Holland; 6. zomerverblijf; 7. vlees; 8. ter gelegenheid (afk.); 10. bergplaats; 11. vreemde munt; 12. voedsel; 14. vlinderbloemige plant; 15. massa; 18. echtgenote; 21. bloedvaten; 24. boom; 25. equator; 26. versiering tot sluiting van kranslijsten; 28. vogel; 29. ontkleed; 32. Afrikaans generaal; 34. bedekking; 35. O.T. figuur; 37. lichte wonde; 38. vis; 44. hemelbewoner; 46. edelsteen; 48. breedvoerig; 53. gebergte; 54. liefdesgod; 56. borgtocht; 57. deel van huis; 58. O.T.-figuur; 61. vogel; 63. aartsbisschop van Vienne; 64. soort; 65. aanw. voornaamwoord; 67. tijdperk; 70. familielid; 71. daar .

ZAKKEN

Voor alle verpakkingsdoeleinden

T. SPAAN

v. Berckenrodestraat 15, Rotterdam-W.
Tel. 010 - 691 95. Telegr.: TESP.A.

N.V. G. HAAK

v. Berckenrodestraat 15, Rotterdam-W.
Tel. 010 - 691 95. Postbus 6043.
Telegr.: HABAG.

Import - Export

Vraagt uw bakker naar

TARVO-BROOD

Uw bakker
Uw dokter

TRANS SKANDIA EXPRESS

Wekelijkse autolijndienst

HOLLAND-STOCKHOLM vv

Vertrek iedere maandag. Gelegenheid voor koel- en geventileerde ladingen, meubel- en machinetransport.

WAGENINGEN - Telefoon 08370 - 3750
Telex 32121

NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

De vrouw en de fiscus

MET ingang van 1 januari van dit jaar is de wet „Fiscale voorzieningen ten gunste van de werkende gehuwde vrouw” van kracht geworden. Daarmede is een voorlopig rustpunt bereikt met betrekking tot de vraag op welke wijze de buitenshuis werkende gehuwde vrouw door de fiscus moet worden behandeld. Bewust wordt gesproken van een voorlopig rustpunt, omdat de zaak opnieuw aan de orde komt bij de Algemene Herziening van de wettelijke regeling betreffende de Inkomstenbelasting. Zoals bekend, ligt dit wetsontwerp bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal en mogelijk kan worden aangenomen dat het Voorlopig Verslag over niet al te lange tijd zal verschijnen.

Over de materie zelf blijven de meningen verdeeld. Zowel met betrekking tot de nieuwe regeling, die tot stand is gekomen, als zodanig, als ook over de vraag of ten aanzien van de gehuwde vrouw in het fiscale recht nog niet verder moet worden gegaan.

Met betrekking tot de thans van kracht geworden regeling zijn er die het standpunt innemen, dat de verleende tegemoetkoming niet ver genoeg gaat. Zij ontleen dikwijls argumenten aan de naar hun mening aanwezige noodzaak dat meer gehuwde vrouwen hun intrede in het bedrijfsleven doen, om daardoor het tekort aan arbeidskrachten te helpen opheffen. De belasting op het aldus verkregen inkomen zou matig moeten zijn om bedoelde werkzaamheden aan te moedigen.

Dit verlangen komt ongetwijfeld in strijd met het neutraliteitsbeginsel dat de belastingheffing in het algemeen moet beheersen. Aan belastingheffing moet de eis worden gesteld dat zij rechtvaardig is. Het nastreven van neyen-doeleinden is een gevaarlijk pad, vol voetangels en klemmen.

Anderen zijn er, die menen dat nu reeds te ver is gegaan en dat de getroffen regeling in de grond der zaak een aantasting is van het draagkrachtbeginsel. Immers de tegemoetkoming wordt ook verleend in die gevallen, dat niet zou kunnen worden aangetoond, dat werkelijk kosten moeten worden gemaakt ter vervanging van de gehuwde vrouw in haar gezin.

Dit laatste is namelijk de motivering van de betreffende wet. De tegemoetkoming is door de regering verdedigd omdat in het algemeen aangenomen moet worden, dat de gehuwde vrouw, buitenshuis werkende, bepaalde kosten moet maken in verband met haar afwezigheid in het gezin. Het bezwaar van iedere algemene en daarom globale regeling is steeds, dat die niet past op ieder geval dat zich in de praktijk voordoet.

De verdediging van de regering, dat de getroffen regeling steunt op het draagkrachtbeginsel is naar onze mening in het algemeen genomen juist. Of er in het geheel geen aanmoediging van zal uitgaan tot het in belangrijker mate deelnemen van de gehuwde vrouw aan arbeid buitenshuis is bij de thans verleende tegemoetkoming moeilijk te zeggen. Dat overigens naar een praktische uitvoeringsmogelijkheid is gestreefd, is niet te veroordelen, wanneer men let op de moeilijkheden, die zich zouden voordoen, wanneer ieder geval individueel moest worden beoordeeld.

Wanneer op het gebied van de belastingen concessies worden gedaan aan een bepaalde groep — in dit geval dus aan de gehuwde vrouwen, die beroepsarbeid verrichten — is altijd het gevaar aanwezig dat onbedoeld met betrekking tot andere groeperingen, onbillijkheden in het leven worden geroepen. Nu de regering het besluit nam om alleen ten aanzien van de gehuwde vrouw een afzonderlijke regeling te treffen, wordt er op gewezen, dat er anderen zijn, die in soortgelijke omstandigheden verkeren

en voor wie thans geen bijzondere maatregelen worden getroffen.

Natuurlijk kan dit bij de Algemene Herziening, waarover reeds werd gesproken, bekeken worden en dat zal ongetwijfeld ook wel gebeuren. Met name wordt hierbij gedacht aan de positie van weduwen, weduwnaars en vrouwen, wier huwelijk is ontbonden, die eveneens in een positie kunnen komen, dat extra onkosten moeten worden gemaakt, waarbij dan eveneens een beroep op het draagkrachtbeginsel wordt gedaan. Zoals gezegd, dit risico loopt men altijd, wanneer men op een bepaald gebied verfijningen gaat aanbrengen. Dit maakt dus dat men met bijzondere concessies altijd voorzichtig zal moeten zijn. Spoedig komt men van het een in het ander en dan moeten bepaalde bedragen voor dit soort concessies worden bestemd, die niet meer gebruikt kunnen worden voor een algemene verlaging van het tarief. Nu men eenmaal de weg van verbijzondering is opgegaan, is het uiteraard billijk, dat ook de moeilijkheden van anderen, voor zover die van soortgelijke aard zijn, in de beschouwing worden betrokken.

Nu gaan er ook stemmen op van mensen die nog verder willen gaan; die maken bezwaar tegen het feit, dat in de huidige belastingwetgeving het inkomen van man en vrouw samen als grondslag voor de berekening van belastingen wordt genomen. Men stelt zich op het standpunt van de burgerrechtelijke gelijkstelling van de gehuwde vrouw met de gehuwde man en meent dat deze lijn in het fiscale recht moet worden doorgetrokken. Dat zou dus betekenen dat de gehuwde man en de gehuwde vrouw als afzonderlijke subjecten van belastingheffing moeten worden aangemerkt.

Voor zover de bedoeling van dit streven is om het inkomen van de man en de vrouw afzonderlijk naar de thans bestaande tarieven te belasten, zou dat

een ernstige inbreuk op het draagkrachtbeginsel betekenen. Dat het gezins-inkomen als grondslag wordt genomen lijkt ons volkomen gerechtvaardigd omdat dit gezamenlijk inkomen de bestedingsmogelijkheid van het gezin betekent, dus voor de leefgemeenschap van man, vrouw en kinderen, die het gezin vormt.

De wijze waarop dit gezamenlijk inkomen tot stand komt is voor de betrokkenen wel belangrijk, maar voor de fiscus mag dat geen verschil maken.

• *Vervolg op pag. 9*

Vredestoespraak

De rede die president Charles de Gaulle voor radio en televisie heeft uitgesproken, was allereerst gericht tot het Franse volk en het Franse volk zal hem ook het beste begrepen hebben, want De Gaulle is voor de televisie een kunstenaar die regelrecht het hart raakt van zijn burgers, niet in de laatste plaats van de gewone Franse huisvrouw. Het is een lust naar hem te luisteren en de wijze waarop de O.A.S. afschilderde (zonder zelfs de letter te noemen) heeft zonder enige twijfel op iedere goedwillende Fransman diepe indruk gemaakt.

Sommigen hebben aangevoerd, dat de rede betrekkelijk weinig nieuws bevatte — men kan hierover twisten, maar de nu haast officiële aankondiging dat het heel binnenkort vrede zal zijn in Algerië, is toch wel nieuws dat de wereld met diepe vreugde moet vervullen. Zoals toch ook tot vreugde moet stemmen de opsomming die De Gaulle gaf van de herwonnen kracht van Frankrijk, hoezeer men er ook op bedacht moet zijn dat ook dit voor binnenlands gebruik was bedoeld: een voorbereiding op de niet onaanzienlijke concessies die de Franse regering aan de Algerijnse rebellen heeft moeten toestaan. Zoals ook de toespeling op de „grandeur” van het Franse leger bedoeld was voor het Franse leger!

Dit alles echter stempelt de toespraak van De Gaulle wel tot een der belangrijkste gebeurtenissen van de afgelopen weken en zijn foto is een plaats waard in de rij van „historie-makende documenten”.

Goede buur en verre vriend

EINDELIIJK was er dan een kans geweest om aan te tonen dat het gezegde dat een goede buur beter is dan een verre vriend, niet altijd opgaat. Het heeft niet zo mogen zijn: de „goede buur” Japan bleek voor Indonesië waardevoller te zijn dan voor Nederland de „verre vriend” Amerika!

Nederland had in dit geval juist aan een verre vriend grote behoefte. Ver van het moederland doen Nederlandse militairen op Nieuw-Guinea hun plicht. Maar omdat ook militairen mensen zijn die van tijd tot tijd klein of groot verlof nodig hebben, was het de plicht van de Nederlandse regering voor hun aflossing te zorgen. En daarbij kon de verre vriend goede diensten bewijzen omdat ook de grootste en snelste vliegtuigen de afstand nu eenmaal niet in één keer kunnen overbruggen. Men kent de daarop gevolgde ontwikkeling.

Over Japan behoeft niet veel gezegd te worden. De machtsgreep van Soekarno in de verwarring van de naoorlogse tijd, was als het ware „made in Japan”. En hoever Indonesië ook van Japan afligt, beide landen horen thuis in de wereld van het Verre Oosten, waar andere begrippen heersen over de wereldrechtsorde dan in het Westen. Het zelfbeschikkingsrecht van de Papoea's interesseert de Japanners aanzienlijk minder dan de goede (handels)relaties met het land van Soekarno. Ook wat dat betreft doet het „made in Japan” opgeld. Waar dan nog bijkomt dat de sympathie tussen Nederland en Japan sinds de jongste wereldoorlog ook niet zo bijster groot is te noemen!

Van de Amerikaanse regering had men het anders mogen verwachten. Het Nederlandse verzoek om faciliteiten bij de chartervluchten had niets onbilijks. Geen zinnig mens kon en kan in deze aflossing van enkele honderden militairen iets „oorlogszuchtigs” zien en al evenmin is in te zien hoe deze aflossing de onderhandelingspogingen van Uno-secretaris Oe Thant kon en kan doorkruisen. Het is een argument dat in de normale spreektaal een „smoesje” heet!

De werkelijke bedoelingen van deze Amerikaanse tactiek zijn duidelijk: men wil tot iedere prijs een conflict vermijden. En daarom wil men alles nalaten wat Soekarno zou kunnen aangrijpen als reden om geweld te gaan gebruiken. En daarom ook ziet men er niet tegenop Nederland voor het hoofd te stoten op de wijze zoals men nu gedaan heeft.

Het is wel zeer de vraag of Amerika dus doende op de goede weg is. Een vraag die niet gesteld wordt omdat wij ons nu terecht teleurgesteld gevoelen door het gedrag van deze bondgenoot — van een vriend moet men iets kunnen verdragen, ook als het niet billijk is. Wel een vraag die gesteld moet worden uit bezorgdheid voor het totaal van de Westerse wereld. Neutralisten als Soekarno zijn gevaarlijke lieden — te gevaarlijker naarmate men ze meer toegeeft. Het wordt hoog tijd dat men in Washington gaat inzien dat het meer nut heeft Indonesië tot rede te brengen, in plaats van dat men de Nederlanders in de hoek zet. En dat tot reden brengen lukt nooit met het meeroepen van Merdeka!

Tr.

Attentie

Op dinsdag 13 februari a.s. vindt de eerste televisie-uitzending van de A.R. Partij plaats in het kader van de door de regering ten behoeve van de politieke partijen gevorderde televisiezendtijd.

Kijkt u ook mee?

Het is van 20.20 tot 20.30 uur.

U krijgt dan prof. dr. J. Zijlstra op het scherm, die iets vertelt over... Maar het is beter dat u het zelf hoort en ziet.

Daarom gespreksgroepen

* Radiotoespraak van mr. W. R. van der Sluis, secretaris A.R. Partij, op donderdag 8 februari 1962.

AN het begin van een zware dag-taak zaten twee vrouwen bij elkaar. Het was in Moskou, aldus het verhaal, dat ik onlangs via de radio hoorde. De ene vrouw zuchtte diep, waarop de andere zei: „Begin nou niet direct over politiek”.

Een grapje met een duidelijke strekking. Deze namelijk: je kunt in Rusland wel over politiek praten, maar als eenvoudige burger heb je er geen enkele invloed op. En dan is het praten erover vervelend.

Zo is dat nu eenmaal in een dictatoriala geregeerd land.

De politie-staat duldt geen mensen met eigen meningen.

Het is doelloos om daar als enkeling of in kleine groepjes aan politiek te doen.

Toch zou ik niet graag de kost geven aan alle mensen, die het gevoel hebben, dat dit óók in Nederland zo is.

In ons land zijn er immers duizenden, die echt denken, dat 's lands wel en wee in „Den Haag” en nergens anders bedisseld wordt.

Bij veel van die mensen heeft die overtuiging een verklaarbare achtergrond. Zij hebben namelijk al eens geprobeerd om in de politiek hun zin te krijgen. Zij hebben een brief geschreven aan een Kamerlid of aan het partijbestuur met de mededeling: „Die kwestie moet anders aangepakt worden. Dit of dat moet zus of zo geregeld worden. En of u er maar even voor wilt zorgen. Hoogachtend...” enz.

Wat is daar toen van terecht gekomen? Wel het is niet zo gebeurd als zij het hoogstpersoonlijk wensten. En daarom heeft de politiek voor hen afgedaan. Zij willen er niet meer over praten. Zij bedankten voor hun partij. En daarmee basta!

Ik wil niet schouderophalend aan deze trieste ervaringen voorbijgaan. Het is een-werkelijk nare kant van de democratie, dat lang niet iedereen zijn zin kan krijgen. Vooral als het een verstandige suggestie is.

Het is vervelend, dat er compromissen gesloten moeten worden, waarin menigeen zijn ideaal niet ongerept terug kan vinden. Vooral als het een prachtig ideaal was.

Dit verschijnsel is werkelijk de Achilleshiel van het staatkundige stelsel, waarin u en ik leven, n.l. in de parlementaire democratie.

Ons stelsel biedt echter een groot voordeel boven dat van de politie-staat. Daar krijgt niemand zijn zin, tenzij hij of zij tot de heersende groep behoort of in de gunst van de heerser staat. Dit is in de democratie niet nodig.

De democratie brengt echter voor mensen, die mee willen doen, wel een bepaald vereiste met zich. Dit namelijk, dat men althans enigszins moet weten waarover men meespraak vindt u het soms ook niet beangstigend, dat u mensen ontmoet, die bijvoorbeeld in technisch opzicht goede prestaties leveren, maar die in een eenvoudig gesprek over het besturen van onze samenleving blijf geven daar geen enkele weet van te hebben? Dat is bepaald niet alleen hun schuld.

Over gebrek aan voorlichting — ook op politiek gebied — hebben wij niet te klagen. Het zou een flater zijn dat te beweren, uitgerekend in deze week, waarin zelfs de eerste officiële televi-

sie-uitzending van een politieke partij plaatsvond.

Ook heeft elke politieke partij haar ledencontactorgaan, haar weekblad, een maandblad en ook haar radiozendingstijd. En wat daarnaast nog in dagbladen en allerlei tijdschriften aan politieke voorlichting geboden wordt, is door geen mens allemaal bij te houden.

Neen, daaraan ontbreekt het ons niet. U leest, u hoort en u ziet de politiek. Tot vervelens toe soms, want overdaad schaadt.

Doch die voorlichting heeft één manco. Men kan n.l. zo bitter weinig terugdoen. Men kan niet meepraten. De Anti-Revolutionaire Partij heeft zich hierover al geruime tijd beraden. Het is dan ook niet toevallig, dat zij ongeveer op hetzelfde moment waarop haar eerste televisie-uitzending plaatsvindt, nog iets anders doet.

Namelijk een methode toepassen, die erop gericht is om ook uw mening over allerlei zaken te weten. Dat is democratie. Want democratie vereist een wisselwerking. Niet zo maar te hooi en te gras, maar stelselmatig en goed opgezet.

Natuurlijk, die wisselwerking is er ook als er gesprekken tussen kiezers en Kamerleden plaatsvinden. En eveneens als een partij-afdeling een motie of een resolutie aan het Centraal Comité stuurt.

De correspondentie, die de fracties en het partijbestuur met leden en belangstellenden hebben, kunt u ook als een contact aanmerken.

Wij moeten het in het leven juist van zulke contacten met medemensen hebben.

Doch die wisselwerking, hoe waardevol ook, is individueel en incidenteel. Daarom maakt de Anti-Revolutionaire Partij in deze maand een begin met een nieuwe werkwijze. Dat zijn de gespreksgroepen.

Aan alle kiesverenigingen, dat zijn de plaatselijke afdelingen van onze partij, wordt gevraagd één of meer van zulke groepen te vormen. Een niet te talrijk gezelschap, maar de deelneming moet voor ieder lid en ook voor belangstellenden openstaan. Aan de hand van een korte documentatie wordt de mening van die groepen gevraagd over een bepaald onderwerp.

Zo'n kwestie wordt dus tegelijkertijd in het gehele land aan de orde gesteld. Elke groep levert zelf een gespreksleider en een rapporteur. Die beiden moeten zien klaar te spelen, dat enkele vragen over dat onderwerp worden beantwoord in een verslagje, dat de groep aan het partijbestuur zendt. Op deze wijze worden belangrijke vraagstukken eens goed doorgesproken en de conclusies kunnen invloed hebben. Niet alleen invloed op de deelnemers zelf, maar ook op de meningsvorming in het partijbestuur en in onze Kamerfracties. Kortom overal waar de in een eindverslag verzamelde rapporten ter tafel komen.

De gespreksgroepen geven aan het politieke werk van de partij dus een breder fundament van meedenkende en meelevende mensen. Natuurlijk moet zo'n groep niet telkens dezelfde samenstelling hebben. Na verloop van tijd wordt er een heel ander onderwerp aan de orde gesteld. Dan doen weer mensen mee, die zich speciaal voor dat

onderwerp interesseren. Ook de gewone ledenvergaderingen van de kiesverenigingen blijven noodzakelijk. Die mogen door de gespreksgroepen niet van hun plaats worden gedrongen. Wel is het denkbaar, vooral in kleine plaatsen, dat de ledenvergadering na afdoening van de huishoudelijke zaken, als gespreksgroep de rest van de avond vult.

Het doel is nu wel duidelijk. Wat is nu het eerste onderwerp, dat aan de orde komt, wilt u wellicht weten. Dat eerste onderwerp zal betrekking hebben op vragen, die misschien niet elke dag onze gesprekken beheersen, doch die wel van groot belang zijn. Kort gezegd komt het neer op deze kerngedachten: Wat denkt u van de omvang, die de sociale verzekering heeft aangenomen?

Met andere woorden, leggen wij voldoende van ons nationale en persoonlijke inkomen terzijde voor het risico van ziekte, invaliditeit, etc.?

Of voor de tijd waarin we als bejaarden niet meer in het arbeidsproces zijn ingeschakeld? En denk eens aan hen, die er in 't geheel niet of niet ten volle in kunnen worden opgenomen, de gehandicapten. De ontwikkeling van de sociale verzekering naar de volksverzekering komt daarbij ook onder de loep. Dat is echt een vraagstuk van deze tijd.

Dan is er de vraag of de persoonlijke verantwoordelijkheid al of niet in de verdrukking komt door het huidige stelsel van sociale zekerheid. En: hoe moet het verder gaan met de oudedags-voorziening?

Dat is n.l. ook een punt van discussie, want de A.O.W. is bedoeld als bodemvoorziening.

Indien de bedrijfs- en ondernemingspensioenfondsen nieuwe stimulansen krijgen, kan dit zo blijven, doch anders

is de kans groot, dat het uitgangspunt niet houdbaar blijkt.

Dan is er nog iets. Velen worden geestelijk en materieel geruineerd door de zware financiële risico's, die aan langdurige verpleging verbonden zijn. Gezinnen en families waar bijvoorbeeld zwakzinnigen, reuma-patiënten of spastische kinderen voorkomen, kunnen daar over meepraten. Noch de verplichte vrijwillige ziekenfondsverzekering, noch een particuliere verzekering bieden voor deze risico's voldoende mogelijkheden. Dit geldt niet alleen voor minder-draagkrachtigen, maar evengoed voor de beter gesitueerden. Men moet wel over een ontzaglijk ruime beurs beschikken om bijvoorbeeld gedurende een lange tijd een verpleegprijs van 25.— per dag te kunnen neertellen. Dat zou per jaar meer dan f 9.000.— zijn.

Wat de beste oplossing voor deze kwesties ook blijkt te zijn, de A.R. Partij wil deze materie ook onder haar leden en bij belangstellenden aan de orde stellen.

Democratie houdt in, dat ook de enkele burger daarin tijdig zijn zegje kan zeggen.

Vandaar de oprichting van onze gespreksgroepen. Doet u mee als het zo ver is? Wij rekenen graag op u!

M. C. van Staaveren
AALSMEER — TELEFOON 4051
Specialiteit in ANJERSTEEKEN,
FREESIAZADEN

Onderweg

HET ergste van alles is eigenlijk, dat je de eenvoudigste dingen niet meer simpel kunt stellen. Anders gezegd: er zijn geen „eenvoudige” dingen meer. Alles heeft een maar, een restrictie, een voorbehoud. Er bestaat geen „enkelvoudig” (of zo u wilt „rechtlijnig”) perspectief meer. Tenminste: zo lijkt het. Als je oog bij het voorbeelden van een preek of toespraak onwillekeurig dwaalt over je bibliotheek, dan bespringt die tergende en verlamme gedachte je onmiddellijk. Noem nu eens één terrein in het leven, waarover je „eenvoudig” kunt praten. En dan werkelijk één-voudig: uitgaande van één enkele korte stelling. Het is er niet meer.

Theologiseren doen we (ook wij als gereformeerden in toenemende mate) dialectisch, praktiseren doen we al scholletje springend.

Als je daarnaast die oude werken zet, dan bemerkt iedereen het verschil. Hier werden problemen behandeld, verhandeld, afgehandeld. Theologisch, ethisch, politiek, maatschappelijk, sociaal. En de lijnen lagen duidelijk.

Zo hebben wij, jongere volwassenen, ook onze ouders horen redeneren en zien werken. Ze hadden iets in hun hand en ze deden er wat mee... en ze „zagen wat”: de kaarten lagen voor hun besef open op tafel en zo kozen ze.

Maar zo eenvoudig is het niet meer.

Nu zien we alles gespecialiseerder, deskundiger en tegelijk encyclopedischer, massaler ook en gevarieerder. En we zijn niet rechtlijnig meer.

Dat is een winst. Natuurlijk. Want de vanzelfsprekende gearriveerdheid in ons eigen kringetje met ons eigen waarheidje is er uit gegaan.

Maar het is ook een gevoelig verlies.

Het is killer geworden. Koud zelfs. En hard. En ook mistig. Ook in onze kringen. En bij ons valt het juist zo op.

De rijen rapporten, verslagen, brochures en tijdschriften die ons ertoe pressen onze krachten te geven of die ons een andere keer gemakkelijk verleiden om er diep „in te duiken”, hebben ergens toch een verlamme werking. Verlamme en deprimerend zijn ze.

Al studierend, voortworstelend en grijpend in de materie komen we steeds verder overal „in”. Maar zelden komen we meer ergens „uit”.

En dan krijg je weleens het gevoel, dat het toch anders moet. Je wilt weer eens alles simpel maken. Dat mag natuurlijk niet meer. Het kan misschien niet eens meer. Want dat is dom. Je gaat dan gekke dingen doen. Zo in de zin van: dat een slang een slang is, omdat het sssst en lang is. Dat is dwaas.

Maar achter die „gekheid” zit toch een hunkering. Want we moeten grond onder de voeten hebben en een weg voor ons uit.

Balen papier handelen over het christelijk leven, belijden en denken. Maar ergens sluimert toch de gedachte, dat het eens nodig zal zijn, het christelijke leven tot een brandende toorts te maken door het in brand steken van diezelfde balen.

Misschien moeten we opnieuw beginnen. Omdat we geen kind meer zijn en het toch zullen moeten worden. Niet kinderachtig, maar een kind. Een kind van het Koninkrijk. Een kind, dat alle dingen simpel ziet, omdat het een vader heeft, die zorgt. Een kind, dat zijn vriendjes zoekt om met hen te spelen. En dat met zijn vriendjes, in zijn spel nieuwe dingen ontdekt, die mooi zijn, fascinerend, verfrissend en uitdagend. Daar moet het heen.

Vroeger waren we wijs, omdat we alles wisten. Toen waren we geen kind. Daarom kwamen de ongelukken. En nu zijn we moe, omdat we niets meer weten. Nu zijn we ook geen kind, en daarom dreigen er nog grotere ongelukken.

We dreigen te vergeten, waar Jezus (en Zijn Geest) heengaat en weten dus de weg niet meer (Joh. 14 : 5). We zien tenslotte zelfs de Vader niet meer (Joh. 14 : 8). Daartegen doet de verbaasde Herland maar één ding: Hij stelt de zaak „een”-voudig: wie in Mij geloofd zal de werken doen die Ik ook doe... en nog grotere. Dat is de wederbarende injectie die we nodig hebben... net als mijn kind, dat met zijn wereldje geen raad meer weet. Tegen hem zeg ik toch ook: Kom eens hier, dan zullen wij samen eens iets heel moois maken. Samen. Niet jij alleen. Want met speelgoed moet je leren spelen.

Ds. A. J. KRET.

* Prof. Anema * * 90 jaar

Men moet van een weekblad geen verjaardagskalender maken.

Doch er zijn uitzonderingen, die deze regel bevestigen.

Nu vandaag het oudste ere-lid van de partij, prof. mr. A. Anema, 90 jaar oud wordt, is zulk een uitzondering als-zins verantwoord.

Op passende wijze zullen ook vertegenwoordigers van het Centraal Comité deze hoogbejaarde oud-senator laten blijken, hoezeer hij in onze kring gewaardeerd is en wordt. Onze oudere voortrekkers mogen in deze jachtige tijd niet in vergetelheid geraken, nadat zij uit het openbare leven teruggetreden zijn.

Door ook op deze wijze de gelukwensen van de partij en de redactie van ons blad aan prof. Anema te doen toekomen, willen wij deze stelregel onderstrepen.

Moge God de jubilaris, die zulk een zeldzaam voorkomende leeftijd bereikte, ook verder nog een gezegende levensavond schenken.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), G. A. Kieft, J. W. Ooms, mr. W. R. van der Sluis, J. D. Troostheide, G. J. H. Griffioen (secretaris).

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage, telefoon (070) 631023 en 112138, giro 89673.

ADRES VOOR ADVERTENTIES: Botenmakersstraat 45, Zaandam, telefoon (02980) 63224.

ABONNEMENTSPRIJS f 6,50 per jaar, f 3,25 per half jaar. Giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4,— per jaar. LOSSE VERKOOP f 0,20.

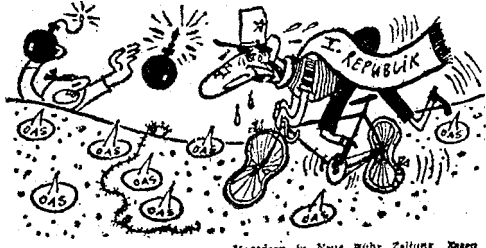
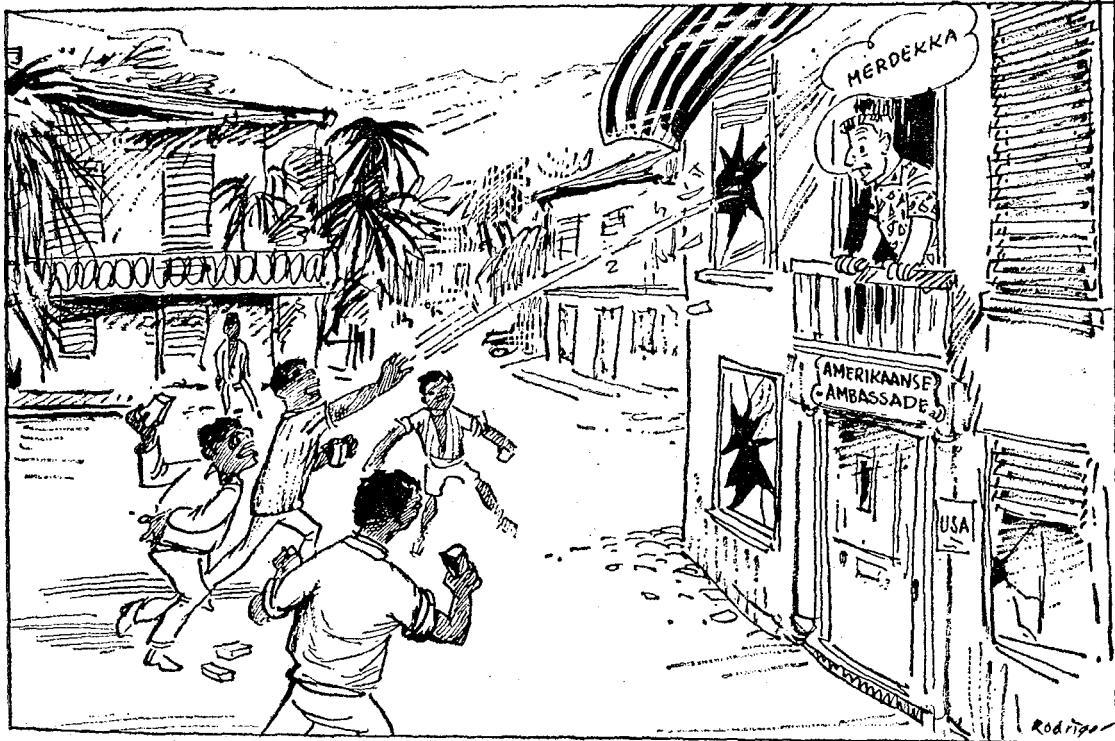
SPOT

Papas in The Guardian, Manchester

Sine in L'Express, Paris

Magazin in Neue Ruhr Zeitung, Essen
"Tour de France."

Visite in Djakarta

PRENT

STEMMEN

BIJ elke verkiezing is er een aantal kiezers niet in de gelegenheid zelf ter stembus te gaan. Dit kan zowel zijn oorzaak vinden in ziekte als in verblijf elders.

Er zijn twee mogelijkheden om te voorkomen, dat deze stemmen verloren zouden gaan. (Ned. Ged. dd. 20 jan. '62).

De ene mogelijkheid is die van het stemmen bij volmacht. Daarop is in ons blad reeds eerder nader ingegaan (Ned. Ged. dd. 27 jan. '62), terwijl er in de komende weken ook nog wel op zal worden teruggekomen.

De andere mogelijkheid is die van het uitbrengen van de stem in een andere gemeente. Daarover thans nader.

Deze tweede mogelijkheid geldt alleen voor de Provinciale Staten-verkiezingen; niet voor de gemeenteraads-verkiezingen.

Bij de verkiezing van de leden van de Provinciale Staten wordt aan de kiezer op zijn verzoek toegestaan te stemmen in een andere gemeente. Deze gemeente moet dan echter wel in dezelfde provincie gelegen zijn.

De kiezer moet van zijn wens om in een andere gemeente te stemmen in persoon mededeling doen ter gemeentesecretarie ener gemeente na de dag der kandidaatstelling (dus na 13 februari a.s.), maar uiterlijk op de 14de dag vóór die der stemming (dus uiterlijk op 14 maart a.s.).

Onderstreep dient te worden (de secretaris van de K.V. Boskoop, de heer D. Haitzma, vestigde daarop terecht ook nog eens de aandacht) dat, indien met zelf in de gelegenheid is om zijn stem uit te brengen in een andere gemeente in de

zelfde provincie, men niet bij volmacht mag laten stemmen. Men is dan immers in de gelegenheid in persoon (dus zelf) aan de verkiezing deel te nemen. Wenst men — op de dag der stemming verblijvend in een andere gemeente in dezelfde provincie — toch bij volmacht te stemmen, dan zal men desgevraagd moeten kunnen aantonen, dat men toch niet zelf in de gelegenheid is in die andere gemeente zelf naar de stembus te gaan.

Volgende week hopen wij alle mogelijkheden van stemmen bij volmacht en stemmen in een andere gemeente in een kort schematisch overzicht te kunnen samenvatten.

Aan de abonnees

Gaarne verzoeken wij de abonnees op Nederlandse Gedachten het abonnementsgeld 1962 (per jaar f 6,50, per halfjaar f 3,25) vóór 24 februari a.s. over te maken op giro 89673 t.n.v. de A.R. Partij-Stichting, Dr. Kuiperstraat 3, 's-Gravenhage.

Na 24 februari zullen de kwitanties uitgaan, verhoogd met f 0,50 incassokosten.

In verband daarmee zouden wij u willen adviseren tijdig tot betaling per giro over te gaan.

Voor uw medewerking zeggen wij u bij voorbaat hartelijk dank.

Volk en krijgsmacht

IN 1961 verscheen onder de suggestieve titel AUF DICH KOMMT ES AN een Duits boekje over de defensie in de kleine staten van West-Europa. Het is een uitgave van een Zwitsers-Duitse uitgeverijcombinatie en de hoofdstukken zijn geschreven door een Zweed, een Deen, een Noor, een Nederlander, een Belg, een Oostenrijker en een Zwitser. De Nederlandse bijdrage werd geleverd door het lid van de Tweede Kamer W. Wierda (P.v.d.A.) die een eervolle militaire loopbaan achter zich heeft.

Het boekje brengt merkwaardige verschillen tussen de verschillende landen aan het licht. Zweden, Zwitserland en Oostenrijk zijn niet verbonden met andere landen. Ze staan buiten de Navo, waaraan Nederland en België wel meedoen. Maar ook anderzijds zijn er grote verschillen. Zweden b.v. dat heeft moeten aanzien, dat de Oostzee een door Rusland beheerste zee werd en Finland onder Russische curatele kwam, voelt zich verplicht tot de uiterste krachtsinspanning en daar staat het volk achter. Maar in Denemarken is slechts de helft van de bevolking voor medewerking in Navo-verband en is men erg bang, de Russen door navo-ijver te provoceren. Zwitserland is al anderhalve eeuw buiten het oorlogsgeweld gebleven, maar de wil, om de vrijheid te verdedigen, is er sterk. Daar zijn leger en volk één. Een schrijver heeft gezegd: andere landen hebben een armee, maar het Zwitserse volk is een armee. Alleen de commandanten van een legerkorps en een divisie zijn beroepsofficieren, de regimentscommandanten en alle andere officieren, ook de instructeurs, zijn mensen met een burgerbetrekking. Maar het gehele volk is bij de verdediging betrokken. Iedere Zwitserse soldaat krijgt na het voltooiën van zijn (korte) eerste oefentijd zijn vuurwapen met de daarbij behorende munitie mee naar huis en komt bij herhalingsoefeningen of bij mobilisatie als gewapend man zich melden. Van enig tekort aan vertrouwen in het gewapende volk is bij de militaire leiding hier geen sprake.

Volgde men in de Navo-landen hetzelfde systeem, dan zou de Navo beschikken over de mankracht voor 800 divisies. Of om nog een ander vergelijkingscijfer te noemen: in Zweden is 1/12 van de bevolking bij de landsverdediging betrokken, in de U.S.A. 1/70 deel en in West-Duitsland 1/200 deel.

ZWEDEN kent een Centraalverband: Volk en Verdediging. Daaraan nemen deel vrijwel alle grote landelijke organisaties, de boerenbond, de georganiseerde werkgevers, de vakverenigingen, de georganiseerde middenstand, de jeugdverbanden van de politieke partijen enz. Het is geen regeringsinstelling. Dit centraalverband wil het Zweedse volk doordringen van de plicht, om weerbaar te blijven. Het wil bevorderen, dat er geen spanningen komen tussen volk en krijgsmacht. Het wil de Regering steunen en waar nodig op fouten wijzen, opdat de landsverdediging steeds meer een nationale zaak wordt. Zo wordt het vraagstuk volk en krijgsmacht praktisch en bewust aan de orde gesteld.

HET vraagstuk blijft ook in Nederland actueel. Wel kunnen wij constateren, dat het er heel anders voorstaat dan dertig jaar geleden. Toen was er voor het leger veel minachting en zelfs haat. Toen sprongen sommigen op van vreugde, omdat de bemanning van een oorlogsschip aan het muiten sloeg. De marinemannen horen nog wel, dat het Wilhelmus wordt gespeeld, aldus Het Volk, maar in hun harten zoekt de internationale. En wat in de Oproerige Krabbels toen werd geschreven over jongens, die „werden opgeleid tot moordenaar” is nu wel volkomen uit de tijd. En er is geen donderend applaus meer, overgaand in een ovatie, om de aankondiging van de „dappere ongehoorzaamheid”. Er is véél veranderd.

Maar er blijven bedenkelijke symptomen. Het kost soms moeite, voldoende legerpredikanten te krijgen. Mede, doordat bepaalde kerkelijke en theologische groeperingen een merkwaardige ijver hebben voor de politiek van de P.S.P. en van de „derde weg.” Soms schijnt het, alsof enkele bladen er behoefte aan hebben, alles wat met onze krijgsmacht in verband staat, in een sensationeel kader te plaatsen, waarbij corruptie en chantage aan de orde van de dag heten te zijn.

De Regering dient hier te zorgen voor een snelle en duidelijke voorlichting, zodra er zulk een campagne begint. Maar afdoende is dat niet, omdat er kwaadwilligheid in het spel is.

Het zal nodig zijn, dat evenals in Zweden er een bundeling komt van positieve krachten en organisaties, die duidelijk willen bewijzen, dat zij achter onze krijgsmacht staan, de plicht tot verdediging van de vrijheid, als het moet ook met de wapenen, willen handhaven, en die ons volk willen waarschuwen tegen verslapping en ondermijning.

DAARBIJ komen belangrijke principiële vragen aan de orde. Wij kunnen niet omzeilen de vragen omtrent het wezen van het overheidsgezag, van de zwaarmacht, van de nationale vrijheid en onafhankelijkheid.

Speciaal moeten we aandacht vragen voor wat Dr. Kuiper heeft genoemd de morele defensie. Dat wil zeggen, dat de nationale verdediging niet alleen, en zelfs niet allereerst een zaak is van de wapenen. Het komt aan op volkskracht. En die volkskracht ontspringt aan rechtsbesef, aan kennis van de historie, aan besef van nationale waarden, aan liefde tot de vrijheid.

Het is een bedenkelijk verschijnsel, wanneer sommigen op de scholen voor voortgezet onderwijs het vak geschiedenis in een klein hoekje willen wegstoppen. Het is bedenkelijk, wanneer men de Europese integratie zo opvat, alsof daarbij het nationale leven op het tweede plan moet komen. Het is verontrustend, als een „forum” in de knoop zit over de vraag, of vaderlandsliefde nog wel past in deze tijd. Het is verwoestend, als het gezag op allerlei manieren wordt ondermijnd en zelfs het gebed voor de overheid wordt verzuimd.

En daarom dwingt heel de bezinning over de verhouding tussen volk en krijgsmacht ons tot zelfbezinning en zelfkritiek.

Tot confrontatie met de heel ernstige vraag, of wij het Wilhelmus nog verstaan:

Dat ik toch vroom mag blijven,
Uw dienaar 't allen stond;
De tyrannie verdrijvend
Die mij mijn hart doorwondt.

Wij vragen aandacht voor
Dr. Franz Meyers

de C.D.U.-premier
van Nordrhein-Westfalen

BINNEN afzienbare tijd zullen in enkele Westduitse staten belangrijke verkiezingen worden gehouden, waarbij de Chr. Democratische partij van bondskanselier Adenauer het zwaar te verduren zal krijgen, als men de uitslag van de stembusrijd van september j.l. als maatstaf gebruikt. Het partijapparaat van de C.D.U. draait dan ook op volle toeren om met name in de belangrijke staat Nordrhein-Westfalen te trachten, verlies in winst om te zetten. Daarbij zoekt men het voornamelijk in het wegwerken van persoonlijke tegenstellingen en het naar voren schuiven van politieke figuren, die in de betrokken staten sleutelposities innemen. Dit laatste is thans ook het geval met dr. Franz Meyers, minister-president van Nordrhein-Westfalen.

Er is in dit blad en ook in deze rubriek al eens vaker aandacht besteed aan de betekenis van dr. Franz Meyers als christen-politicus. Bij die gelegenheden is gewag gemaakt van de grote waardering die men vooral in onze kringen voor hem heeft. Vandaag willen we iets zeggen over bepaalde uitspraken van dr. Meyers, die we gevonden hebben in een door hem geschreven boek met de sobere titel „Opmerkingen.”

VRIJHEID en christendom behouden”, aldus dr. Meyers, „alleen dan hun grote stootkracht, wanneer zij van de vele garnerseis en interpretaties worden ontdaan, waarmee zij in de loop der eeuwen werden opgetuigd. Zo kregen in de negentiende eeuw de sociale belangen een nieuw karakter, dat wij het beste ideologisch kunnen noemen. Wij willen ons niet in de wetenschappelijke twist om dit begrip mengen, maar in het politieke spraakgebruik kunnen we onder ideologieën verstaan alle pogingen, die de onderwerping van de politieke en maatschappelijke ordening aan zeer bepaalde belangen noodzakelijk juist en „verstandig” achten.

Iedere ideologie gaat volgens dr. Meyers uit van een (vaak verdood) sociaal belang — van de arbeidersklasse, van de vrije economie of zelfs van de gehele natie — proclameert dit tot het eigenlijke en ware beginsel van het algemeen welzijn en stelt dan aanspraken jegens de staat en algemeenheid. De ontwikkeling van de ideologieën voltrok zich in nauwe relatie met de filosofie, vooral die van de „Aufklärung.” Uit dit huwelijk tussen ideologie en filosofie is de „politieke theorie” voortgekomen, over welk ondergang men thans in de westelijke wereld zoveel geweeklaag kan horen”, zo schrijft dr. Meyers.

DE C.H.U.-premier van de grote staat Nordrhein-Westfalen (met een bevolking, groter dan die van ons land) is van oordeel, dat christelijke democratie geen ideologisch maar een normatief begrip is. Dit onderscheidt haar fundamenteel van de socialistische en liberale partijen, die het eigen belang van bepaalde sociale groepen vertegenwoordigen. Hun politiek is er op gericht, die belangen ingang te doen vinden en ideologisch te rechtvaardigen.

Het onderscheiden van het normatieve van het ideologische betekent geen tegenstelling, zoals bijvoorbeeld tussen goed en kwaad, mooi en lelijk, want het normatieve oordeel vol-

Algerije aan vooravond van groot gebeuren

NIEUWS bevatte de rede, die president De Gaulle maandagavond heeft gehouden, niet. Dat was klaarblijkelijk ook niet de bedoeling. Als we het goed hebben, staat Frankrijk wat Algerije betreft aan de vooravond van grote gebeurtenissen, die beslissen zullen over het al dan niet slagen van het z.g.n. experiment-De Gaulle en mogelijk ook over het voortbestaan van de Vijfde Republiek.

Wellicht heeft de generaal het verstandig geoordeeld, het Franse volk en de bevolkingsgroepen in Algerije nog eens precies uit de doeken te doen, waartoe Frankrijk onder zijn leiding bereid is en waartoe zowel Fransen als Algerijnen bereid moeten zijn, wil er van een wezenlijke oplossing van het Algerijnse probleem nog sprake kunnen zijn. Wellicht ook niet nieuw, maar wel bijzonder opvallend was de zelfverzekerdheid, waarmee De Gaulle zijn rede uitsprak. Ofschoon hij zeer voorzichtig was, toen hij de „positieve hoop” uitsprak, dat zijn doel (vrede in Algerije) zeer binnenkort zal worden verwezenlijkt, kan het haast niet anders, of de president heeft hiermede willen vooruitlopen op het nieuws, dat binnen enkele weken wordt verwacht, n.l. dat de Franse regering en vertegenwoordigers van de uit het F.L.N. (Nationale bevrijdingsfront) gerecruteerde Algerijnse regering in ballingschap het eens zijn geworden over een vreedzame regeling van het nu al ongeveer zeven jaren durende conflict. De overtuiging, dat zijn doel zeer binnenkort zal zijn bereikt, duidt er echter ook op, dat De Gaulle ook verwacht het door de O.A.S. (Organisatie van het geheime leger) georganiseerde verzet tegen de uitvoering van de plannen van de Franse president, de kop te kunnen indrukken.

Bedoeling

Er is dan ook alle reden om aan te nemen, dat De Gaulle het enerzijds de Algerijnse nationalistes gemakkelijker heeft willen maken, de grote stap naar verzoening met Frankrijk spoedig te doen en anderzijds (en waarschijnlijk niet zonder succes) de Fransen in Europa en Algerije op het hart heeft willen binden, dat zij hun steun moeten onthouden aan „onwaardige Fransen, die de onrust exploiteren van een deel der Europese bevolking in Algerije, het heimwee van enkele elementen van het leger, de rancune, en de ambitie van verschillende militaire leiders en politici zonder epiloog. De Gaulle schrok er zelfs niet voor terug, toe te geven dat de samenzweerders zonder twijfel opnieuw zullen pogen, een greep naar de macht te doen met een systeem van sabotage, diefstallen en moordaanslagen. Hij deelde echter tevens mede, dat zij hun doel niet zullen bereiken. En dan volgt het beroep op het gezond verstand van de Fransen: de natie minacht en veroordeelt deze mensen, met hun complotten en aanslagen. Waaraan nog wordt toegevoegd, dat de president zonnodig bijzondere maatregelen zal nemen, waartoe hij volgens de grondwet gerechtigd is.

Onafhankelijk

Bijzondere aandacht verdient ook het deel van de rede van de president, waarin hij gewag maakt van zijn plan, zo spoedig mogelijk vrede te sluiten en de Algerijnen te helpen, van het zelfbeschikkingsrecht gebruik te maken, door een „voorlopig uitvoerend lichaam te creëren en door de bereidheid te kennen te geven (zonder enige beperking), dat het resultaat van een vrije uitoefening van het zelfbeschikkingsrecht de vorming van een soevereine en onafhankelijke staat Algerije zal zijn. Dit weten de Algerijnse (mohammedaanse) nationalistische leiders nu uit de mond van niemand minder dan De Gaulle. Maar zij hebben ook te horen gekregen, dat de Franse president van hen verwacht, dat er een nauwe georganiseerde samenwerking tussen Frankrijk en Algerije moet worden tot stand gebracht, dat de

trekt zich op een ander vlak dan de ideologische waardering van de werkelijkheid. De ideologie — moge zij welgemeend of immoreel zijn — streeft steeds naar een op het eigen belang gerichte zelfbestemming. In het beste geval wil zij er ons van overtuigen, dat het doorzetten van eigen belangen ook nuttig en noodzakelijk is voor het algemeen welzijn. Een normatieve overtuiging daarentegen maakt niet de daadwerkelijke belangen, maar objectieve waarden tot maatstaf van het politieke handelen.”

Dit zijn dan leden van de Algerijnse regering in ballingschap, die over de voorstellen van De Gaulle moeten beslissen en op wie dus een grote verantwoordelijkheid rust. Men ziet van links naar rechts: Abdel Hafid Boessoef, Mohammed Krim (plaatsvervangend premier), Ben Joesef Ben Khedda (premier), Lajhder Ben Tobal, Saad Dahlab (buitenlandse zaken) en Mohammed Yazid (voortlichting).

Franse belangen in de Sahara op een of andere wijze gegarandeerd moeten worden en dat de Europese bevolkingsgroep waarborgen krijgt, dat zij in Algerije kan blijven wonen en werken, zonder dat hun levenswijze, hun goederen, hun vrijheid en veiligheid in gevaar worden gebracht. Men zou uit deze woorden kunnen afleiden, dat het akkoord tussen Frankrijk en de vertegenwoordigers van de Algerijnse regering in ballingschap (waarvan vorige week al melding werd gemaakt) reeds geheel in kannen en kruiken is. Wellicht heeft De Gaulle hen willen overtuigen van de ernst van de situatie, van de belangen, die op het spel staan en van de redelijkheid van de voorstellen, die nu door de nationalistes worden overwogen. Het viel op, dat de eerste reacties van hun zijde op de toespraak van De Gaulle bijzonder gematigd waren.

Accoord ?

Vorige week werd al bericht, dat men het in Vewey bij Genève eens was geworden over de wijze, waarop Algerije naar onafhankelijkheid gevoerd dient te worden. Naar men aanneemt, moest de door de delegaties bereikte overeenstemming nog ter goedkeuring aan de Algerijnse revolutionaire raad (een soort parlement) worden voorgelegd. Overeengekomen zou zijn, een periode van een half jaar vast te stellen, waarin Algerije naar volledige onafhankelijkheid zou worden geleid. Aan het einde van die overgangperiode, waarvan de aanvangsdatum nog niet genoemd zou zijn zou (en hier zien we weer een aanknopingspunt met de rede van De Gaulle) de gehele Sahara aan de Algerijnen moeten worden overgedragen. Daartegenover zouden de Algerijnen de grote marinebasis Mers el Kebir gedurende 30 jaar aan Frankrijk moeten afstaan, economische en allerlei andere verbonden met Frankrijk moeten sluiten en een neutrale buitenlandse politiek moeten voeren. Voorts zou de Europese bevolkingsgroep in Algerije in de overgangperiode beide nationaliteiten bezitten en aan het einde daarvan een keus moeten kunnen doen.

Het leger

In zijn rede van maandag kondigde De Gaulle opnieuw aan, dat voor het eind van het jaar het grootste deel van het Franse leger naar Europa zal zijn teruggekeerd om te worden gereorganiseerd. Van belang was deze mededeling, omdat met deze terugtocht al een begin werd gemaakt, ondanks de acties van de OAS, maar ook in verband met het akkoord, dat vorige week reeds tussen de delegaties van onderhandelaars in Vewey zou zijn bereikt. Daar in zou nl. een passage voorkomen, waarin staat, dat een voorlopige Algerijnse regering zou kunnen steunen op enkele Franse legereenheden om een opstand van rechtse Europese elementen te kunnen voorkomen. En zo kan dus binnenkort de eigenaardige situatie ontstaan, dat de rollen in Algerije zijn omgedraaid dat niet langer het Nationale bevrijdingsfront van de Algerijnen (het FLN) een bloedige oorlog tegen het Franse leger zal voeren, maar dat de vroegere tegenstanders zich gezamenlijk zullen keren tegen degenen, die steeds een oplossing van

het Algerijnse vraagstuk in de weg hebben gestaan. Ongetwijfeld heeft De Gaulle hier ook gepoogd, de strijdkrachten een hart onder de riem te steken, vooral toen hij de OAS als een misdadige onfranse organisatie aan de kaak stelde.

Onzeker

Van de houding van het Franse leger zal dan ook — naar de mens gesproken — alles afhangen. Over het algemeen wordt aangenomen, dat het achter De Gaulle staat, maar niemand kan het met zekerheid zeggen. Niemand weet, of de legerleiding in Frankrijk op het beslissende ogenblik betrouwbaar zal blijken te zijn, met name wanneer van Algerije uit pogingen gedaan zouden worden, door middel van luchtlandingen de macht in Frankrijk in handen te nemen. Uit de documenten, die zaterdagavond bij de arrestatie van leidende OAS-figuren in Parijs in beslag werden genomen, is nog eens duidelijk gebleken, dat hoge officieren het geraamte van de OAS in Frankrijk vormen. Dit neemt echter niet weg, dat De Gaulle een redelijk vertrouwen mag hebben in de medewerking van het leger, als hij met de nationalistes overeenstemming bereikt over een overgangperiode.

Voordeel

Niet voor niets heeft De Gaulle voor de overgangperiode van een half jaar een belangrijke rol aan bepaalde (loyale) eenheden van de Franse strijdkrachten toebedacht, zodat niemand behoeft te vrezen, dat er plotseling een situatie zal ontstaan, waarin Europeanen en Fransgezinde moslems aan de „genade” van op wraak beluste FLN-strijders zouden zijn overgeleverd. De overgangperiode en de aanwezigheid van omvangrijke Franse militaire eenheden kan voor beide bevolkingsgroepen zegenrijk werken.

De overgangperiode stelt de Algerijnse politieke leiders ook in staat, vertrouwd te raken met de moeilijkheden, waarvoor zij geplaatst zullen worden, als zij alleen de verantwoordelijkheid dragen voor een onafhankelijk en soeverein Algerije, waarin ook voor de Europese bevolkingsgroep plaats moet zijn, niet alleen omdat Algerije het niet zonder hen kan stellen, maar ook en vooral omdat Algerije voor verreweg de meesten van deze ruim een miljoen zielen tellende groep een tweede vaderland is geworden.

Het einddoel is in zicht, maar het schip kan nog in het zicht van de haven stranden. De Gaulle wil aan de laatste niet denken. „De kleinhartigen worden misschien zeeziek, nu het schip van staat in een hevige storm verkeert. Maar het wordt met vaste hand bestuurd, de bemanning is op haar post en de passagiers moeten vol vertrouwen op hun plaats blijven. Dan is er geen gevaar voor schipbreuk.” We wensen het gezagvoerder De Gaulle van harte toe. dB

Denken de kiesverenigingen aan het bestellen van programma's voor de grote a.r. vrouwenbijeenkomst in „Tivoli” te Utrecht op 22 maart a.s.?

Onwillig Zuid-Amerika

GEDURENDE de laatste jaren is Rusland er in geslaagd een bruggehoofd te vestigen in de nieuwe wereld: Cuba. Was het tot voor kort nog mogelijk vol te houden, dat de Castro-revolutie niets anders bedoelde dan de sociale verheffing der Cubanen, thans is dit onmogelijk omdat de gebaarde dictator zelf heeft toegegeven, dat hij communist is.

Geruime tijd geleden is Rusland, in alle stilte, reeds begonnen dit eiland vol te stoppen met allerlei oorlogstuig, en de „zendingen” gaan nog regelmatig door!

Dat dit met name voor de Verenigde Staten zéér onaangenaam is — spreekt wel vanzelf.

Want: hierdoor is het Panamakanaal, in economisch en militair opzicht de levensader der Unie, als het ware bij Rusland voor de deur komen te liggen.

En wat te zeggen van de raketbases in Florida? Het behoort ons dan ook helemaal niet te verwonderen, dat president Kennedy er alles aan gelegen is, deze doorn uit het eigen vlees te verwijderen.

„Eigen” vlees, omdat, sedert in het begin van de 19e eeuw de Monroeleer werd afgekondigd de Unie zich fel verzet als een niet-Amerikaanse mogendheid zich gaat bemoeien met Amerikaanse aangelegenheden.

En dat is nu stellig het geval.

Immers zonder Russische steun was het Castro-regiem misschien niet eens aan de macht gekomen, maar stellig zou het zich tegen de Noord-Amerikaanse druk niet met succes hebben kunnen verweren.

Weliswaar hebben de Verenigde Staten nog steeds een militaire basis op Cuba — maar wat is deze nog waard, zo dicht onder de kanonnen der Russen?

Overigens is Castro reeds begonnen rondom deze basis zijn „Berlijnse muur” te bouwen in de vorm van cactusplanten met vlijmscherpe bladeren.

Met dezelfde bedoeling als de Oost-Duitsers: er waren te veel Cubanen die de weg naar de vrijheid wisten te vinden.

Op de Pan-Amerikaanse Conferentie heeft de minister van buitenlandse zaken der U.S.A. een forse poging ondernomen, om door middel van sancties, toegepast door alle Amerikaanse landen, het regime van Fidel Castro op de knieën te dwingen.

Zelf hebben de Noord-Amerikanen dit al gedaan o.a. door geen Cubaanse suiker meer te kopen.

De Russen waren echter direct bereid hun vriend uit de brand te helpen.

De Cubaanse suiker werd verscheept naar Rusland en diende als gedeeltelijke betaling der geleverde wapens.

Overigens was het Castro nog steeds mogelijk allerlei noodzakelijke levensbehoeften te importeren uit de Zuid-Amerikaanse landen. De betaling vond plaats of met goederen, die Cuba voortbrengt of met Russisch goud.

Als het nu mocht gelukken, ook deze handel onmogelijk te maken, dan is het waarschijnlijk dat op Cuba gebrek zal ontstaan aan allerlei eerste levensbehoeften.

Tenslotte ligt er tussen Rusland en dit eiland nog altijd een oceaan!

Gebrek bevordert de ontevredenheid en de hoop mag worden gekoesterd dat de bevolking, als op een beter tijdstip nog eens een bescheiden invasie wordt uitgevoerd, feller tegen het regiem zich zal verzetten dan toen, met nauwelijks verholen Noord-Amerikaanse hulp, de uitgeweken Cubanen begin 1961 probeerden Fidel Castro ten val te brengen!

De Zuid-Amerikaanse staten zijn echter veel minder „gewillig” gebleken dan Dean Rusk had gehoopt.

Zij wantrouwen de werkelijke bedoeling van hun grote broer in het Noorden en die heeft dat er in het verleden dan ook wel naar gemaakt, vinden zij.

Begin februari 1898 lag in de haven van Havanna het Amerikaanse pantserschip „Maine”.

Officieel heette het een beleefdheidsvlootbezoek aan de toen nog Spaanse kolonie Cuba. Ingewijden wisten echter wel beter.

Toen in Europa de mogendheden zich tot de tanden gingen bewapenen om elkaar in 1914 naar de keel te kunnen vliegen, gaven de Verenigde Staten een economische bedrijvigheid te zien, zoals de wereld tot dusver niet had gekend.

In de Amerikaanse pers werd nauwelijks aandacht geschonken aan het Fajoda incident, waardoor Engeland en Frankrijk met elkaar in oorlog dreigden te komen of aan de Grieks-Turkse oorlog, die zeer veel slachtoffers had geëist.

Veel interessanter vonden de Amerikanen het aanboren van nieuwe oliebronnen in Texas en de manipulaties van de staalkoning Carnegie.

Ook de gebeurtenissen op Cuba trokken de aandacht, omdat daar reeds zeer grote suikerbelangen lagen.

En het vervelende was, dat de Cubanen wéér eens in opstand gekomen waren tegen het Spaanse „moederland”.

Toen de reusachtige ontwikkeling der Unie voor de afzet van Cubaanse suiker, uiterst gunstige mogelijkheden bood, was het noodzakelijk dat Amerikaanse goederen ook op Cuba konden worden ingevoerd.

Daartoe was in de negentiger jaren een verdrag met de Spanjaarden gesloten. Deze ontdekten echter spoedig, dat hun handel met deze kolonie zien-derogen achteruit ging — reden waarom Madrid in 1894 dit handelsverdrag opzegde.

Nu verslechterden de levensomstandigheden op Cuba echter zodanig, dat in februari 1895 een opstand uitbrak tegen het Spaanse gezag.

Met de hardste middelen gingen de Spanjaarden hier tegen te keer. Talrijke ouden van dagen, vrouwen en kinderen werden geïnterneerd. Misschien wel 400.000 mensen ondergingen weldra in concentratiekampen een ellendig lot. Voornamelijk in de westelijke provincies werd de tactiek van de verschroefde aarde toegepast. Talrijke suikerplantages gingen in vlammen op. En dit schaadde rechtstreeks de Amerikaanse economie!

In oktober 1897 waren in Spanje echter de liberalen aan de macht gekomen en deze zegden de Cubanen zelfbestuur toe.

De Amerikaanse Consul stelde nu de Spanjaarden de eis, dat de zeer aanzienlijke schade, die was toegebracht aan Amerikaanse suikerfabrieken, zou worden vergoed.

Met grote opmaak had de pers in de U.S.A. melding gemaakt van het feit, dat de „Maine” was opgestoomd. Ofschoon het er niet bijgezegd werd — was het aan een ieder duidelijk dat de kanonnen van dit schip bestemd waren om deze eisen kracht bij te zetten.

Wie beschrijft echter de schok, toen diezelfde kranten enige dagen later meldden: „Hevige ontploffing aan boord van de „Maine” — schip is gezonken — meer dan de helft van de bemanning is omgekomen!”

Door de „kleurrijke” verslagen, die gedurende het hele voorgaande jaar in de pers hadden gestaan, hadden de Amerikanen van de „concentratiekamp” methoden der Spanjaarden, geen verheven dunk gekregen. Zou deze ontploffing aan boord van de „Maine” toevallig zijn? Natúúrlijk niet. Weér hadden de Spanjaarden hun duivels spel gespeeld.

Dáaraan moest een einde worden gemaakt. De Spaans-Amerikaanse oorlog van 1898 brak uit. Tevoren stond de uitslag vast. Wat moest het „achterlijke” Spanje beginnen tegen het „ontwikkelde” Amerika. Op 10 december 1898 werd de vrede te Parijs gesloten. Spanje stond Cuba en Puerto Rico af en verkocht de Philippijnen voor 20 miljoen dollar aan de Verenigde Staten.

Amerika verkeerde in een overwinningsoes en zelfs de president Mac-Kinley zag niet, dat de Verenigde Staten nu de weg van het imperialisme insloegen.

Deze oorlog had namelijk duidelijk aangetoond, hoe lastig het voor de Unie was, als zij haar oorlogsschepen uit de Stille Oceaan plotseling gebruiken moest in de Atlantische. Slechts langs Kaap Hoorn was dit mogelijk! Nu waren de Fransen inderdaad bezig met het graven van het Panamakanaal. Het was weliswaar reeds de tweede maatschappij die hierop haar krachten probeerde, maar uiteindelijk zou het wel in orde komen. Tenslotte was het Franse vernuft hiertoe wel in staat — dat was reeds overtuigend gebleken bij het graven van het Suezkanaal!

Maar... als dit kanaal gereed was, zou het krachtens het Clayton Bulwer tractaat van 1850 neutraal zijn, zodat schepen van oorlogvoerende mogendheden er geen gebruik van konden maken. Toen Engeland in 1901 de handen vol had met de Boerenoorlog en het dus behoefte had aan een vriendschappelijke verhouding tot Amerika, gelukte het dit verdrag herzien te krijgen. Alle beperkende bepalingen omtrent beheer en verdediging vervielen.

Nu wilde Amerika de erfenis van De Lesseps' Panamakanaalmaatschappij overnemen en dat gelukte, door bepaalde manipulaties, tenslotte in 1902.

Nu was alleen nog nodig, dat de strook grond, waardoor het kanaal gegraven zou worden, tot soeverein gebied der Unie zou worden verklaard. President „Teddy” Roosevelt opende daartoe onderhandelingen met Columbia, aan wie de landengte toebehoorde. De regering in Bogota maakte echter bezwaar tegen afstand van een strook grond ter weerszijden van het kanaal! Grote verontwaardiging in Amerika! Met véél plezier maakten de kranten melding van het nieuwste scheldwoord „mannetjes konijnen”. Zó had president Theodore Roosevelt de Columbianen genoemd. Geniet hij daarom de twijfelachtige eer dat de Teddybeer naar hem genoemd is?

Er waren echter middelen, om tóch het doel te bereiken. Geheime agenten gingen op weg naar het departement Panama. Ze vertelden de bevolking hoe goed ze het zouden krijgen, als ze een zelfstandige staat Panama uitriepen. De rijke „Uncle Sam” zou er dan voor zorgen dat het een luilekkerland werd.

Om kort te gaan: het plan gelukte. De opstand brak uit. Natuurlijk tot grote verbazing van de Verenigde Staten. Maar was Roosevelt nu niet verplicht, ze bij te staan? De nieuwe republiek stond, uit dankbaarheid, de U.S.A. soevereine doorvaart met aan beide kanaalkanten uitgestrekte terreinen af.

Door dit alles werd in Latijns Amerika het wantrouwen gewekt tegen de grote Uncle Sam in het Noorden. De oude droom van Simon Bolivar om dit Latijns Amerikaanse gebied tot één staat te maken, de evenknie van het verenigde Noorden, bestond reeds lang niet meer.

Een groot aantal afzonderlijke republieken was ontstaan vanaf het aan Amerika grenzende Mexico tot aan de uiterste Zuidpunt.

En deze waren allemaal te zwak om zich tegenover een Europese bedreiging staande te houden.

Toen dan ook Engeland, in verband met niet nagekomen financiële verplichtingen, in 1895 dreigde Venezuela aan te pakken, werd dit door het optreden der U.S.A. verhinderd.

Vijf jaar te voren waren alle Amerikaanse landen te Washington bijeengekomen: de eerste Pan-Amerikaanse Conferentie. Besloten werd tot een blijvende samenwerking op sociaal, cultureel en wetenschappelijk gebied. Maar de grote staten van Zuid-Amerika, met name Argentinië, Brazilië en Chili wezen alles af wat op politieke inmenging leek.

Doordat de economische kracht der Verenigde Staten echter steeds groeide, kregen haar burgers steeds grotere belangen in de andere landen van het Amerikaanse continent. In die landen zijn echter revoluties, uitgevoerd door militairen maar voorbereid door politici, aan de orde van de dag. Meerdere keren zagen de Verenigde Staten zich genoodzaakt door middel van „vlootbewegingen” de dikwijls grote belangen van hun onderdanen in de „roerige” landen te beschermen. Tot grote verontwaardiging van alle Latijns-Amerikanen, of ze nu tot de „opstandelingen” of tot de „regering” behoorden.

• Vervolg op pag. 8

UTRECHT

BOEK-, COURANT-, HANDELSDRUKKERIJ
DRUKKERIJ LIBERTAS N.V.
DRIFT 13 - UTRECHT
wil u gaarne van advies dienen

ZEIST

UW INTERIEUR

SMAAKVOL EN GEZELLIG INGERICHT
EN TOCH NIET DUUR!

FIRMA W. VAN TELLINGEN

SLOTLAAN 135-137 - ZEIST - TELEFOON 2486

VLAARDINGEN

Firma A. van Roon

Speciaal adres voor
watersport- en kampeerartikelen

WESTHAVENKADE 61 - TELEFOON 3492 en 5792

Assurantiekantoor L. G. Borsboom

Telefoon 3754 - Binnensingel 211

Rijkserkenning in groep A voor
makelaars en assurantiebezorgers

DRENTE

WARMTE

Een muur van warmte die stand houdt en u volkomen beschut!

MET BRANDSTOF VAN

FIRMA J. PIT EN ZOON

WEEMSTRAAT 51 - TEL. 2192 - STENWIJK
Kolen - Olie - Gas

OVERIJSEL

- ★ VERBOUW
- ★ NIEUWBOUW
- ★ ONDERHOUDSWERKEN

Firma E. D. Schutten en Zoon

AANNEMERSBEDRIJF - ENSCHEDE

Laaressingel 101 - Telefoon 3021

Hyacintstraat 40 - Telefoon 11638

DORDRECHT

Gebruikt u veel enveloppen?

Zend dan uw volgende aanvraag aan

DRUKKERIJ J. DE LONGTE

DORDRECHT - TELEFOON (01850) 4432

ZWIJNDRECHT

VOOR UW KOLEN EN OLIE

HUISBRAND OF INDUSTRIE

ZWIJNDRECHTSCHERE VEREENIGDE
BRANDSTOFFENHANDEL

ZWIJNDRECHT, Ringdijk 650, Telefoon 25295 en 5926

GOUDA

HOE MEN ER OOK OVER DENKT...

voor Gouda en omgeving geldt:

VAN DER GRAAFF
voor begrafenissen

„Eén op tien”

Gezondene onder zijn bro

IN alle „jonge” pas tot zelfstandigheid gekomen naties is de aanwezigheid van predikanten en evangelisten, van gewone mensen uit het volk, die allen in dat volk zijn geworteld, van de meeste betekenis. Van meer belang dan de presentie van nog zoveel, nog zo goed uitgeruste en dito beaalde buitenlanders.

In de Arabische landen kon ik dit steeds overal horen en waarnemen. Zo mogelijk geldt dit in nog sterkere mate voor Israël. Zo de financiële middelen al van buiten moeten komen, is het toch van het grootste belang dat zij die als zendingen, als gezondene, door het land gaan, dit doen, en qua afkomst, cultuur en ontwikkeling ook kunnen doen, als zonen van het volk die gezond zijn onder hun broeders.

Ik wil u met zo'n gezondene in Israël laten kennismaken. Jacob Blum heeft een wonderlijke levensloop achter zich. In Israël geboren toen het nog het mandaatsgebied Palestina heette, gelovig, hebreuwsch sprekend Jood, voor studie naar Europa gekomen, daar in contact gebracht met het evangelie, bekeerd tot Jezus, voor theologische studie naar de V.U. te Amsterdam, predikant in de Gereformeerde kerken, na de tweede wereldoorlog gehoor gevend aan de roepstem van zijn volk dat hij trouw wil zijn, uitgezonden door the American Messianic Fellowship als zending naar Israël. Aldus in enkele woorden de bewogen levensloop van een man, die vertrouwd met het geloven, denken, voelen en spreken van zijn volk, met zijn geschiedenis en gewoonten, naar de mens gesproken als weinigen in staat is dat volk met het evangelie te benaderen.

Hij is begonnen met een systeem van evangelisatie dat enerzijds op de benadering van de grote massa's, anderzijds op persoonlijk contact berust.

Nu en dan begeeft hij zich naar een land buiten Israël (voor 1960 naar Tanger) waar een reeks toespraken op de band worden opgenomen, die later als hij en zijn gezin — ook mevrouw Blum werkt aan de uitzendingen mee — weer in Jeruzalem terug zijn, via de radio tot in de meest afgelegen nederzetting in Israël kunnen doordringen. Dagelijks klinkt „de stem van de Tenach” en dagelijks klinkt de uitnodiging aan hen die nader met de Boodschap die wordt gebracht willen kennismaken, zich te richten tot Postbox 857 in Jeruzalem.

Een plechtige processie van voorgangers van in Jeruzalem vertegenwoordigde Christelijke denominaties.

Het graf in de hof, een van de weinige plaatsen in en om het huidige Jeruzalem, waar soberheid en rust heersen.

Op deze wijze worden persoonlijke contacten gelegd met de mensen in het hele land. Vaak gaat ds. Blum zijn correspondenten opzoeken; voor de laatsten is het dan een hele verrassing de man van „de heilige stem die komt uit een onheilig land”, zoals één hunner het uitdrukte, te ontmoeten.

Deze benadering acht ds. Blum in Israël bij uitstek geschikt. Men bereikt hier niets met het rijkelijk ronddelen van evangelisatiemateriaal. De Jood acht de Bijbel een heilig boek dat men eerbiedig moet behandelen; hij vindt het een gruwel indien, wat soms is voorgekomen, op grote schaal en op een nogal nonchalante wijze, evangelisatiegeschriften rondgedeeld worden waarin bijbelteksten staan afgedrukt.

Ds. Blum werkt dan ook weinig met lektuur; hij spreekt met de mensen, appelleert op hun kennis van de Tenach¹⁾, en stuurt hen eventueel later per post een complete Bijbel toe. Zodoende maakt hij ook contact met geheime christenen, met mensen die niet voor hun geloof durven uitkomen, omdat het leven hen anders onmogelijk zou worden gemaakt. Ds. Blum schat hun aantal op 4.000.

Soms komt het pas uit dat bepaalde burgers christen zijn wanneer zij pogen te emigreren. Men moet wel een sterk geloof hebben om hier te blijven leven en werken.

Welke toekomst hebben de kinderen van

christen-ouders hier? Christelijk onderwijs kan men ze alleen laten geven op enkele door buitenlanders geleide scholen, als tenminste ouders en kinderen niet door allerlei vorm van druk en dreiging — tot broodroof en fysieke dwang toe — genoopt worden hiervan af te zien. Ambtenaren is het officieel verboden hun kinderen christelijk onderwijs te doen geven.

Het zontje — statenloze — van de Blum's moest al eens door de politie worden beschermd; ds. Blum zelf werd in 1953 na een anti-zendingsvergadering in een synagoge te Jeruzalem, een gat in het hoofd geslagen. Later kwamen de orthodoxe leiders van de bijeenkomst hun verontschuldiging aanbieden.

Men zoekt in christelijke kring naar mogelijkheden een draaglijker bestaan te kunnen leiden, zonder genoopt te zijn het land te verlaten. Een christelijke kibbutz is de oplossing die velen voor ogen staat. Ook ds. Blum twijfelt er niet aan dat vele, nu „geheime”, christenen zich bij een dergelijke collectieve nederzetting zouden aansluiten. Tot dusver is het er echter niet van gekomen.

Ds. Blum vertelde mij menig kleurrijk ver-

haal, waar en de moeite het toch bo mag worden

Een enkel Blum vertel werd ik door vraagd op z veerd bleek keld met ee op dit uur v nis werd on beroep te no volgde echte hij kennelijk hier zoals in tijd voor z welbespraak met één han kend, betuig dagen van c Hoe weet u drietal teker ste is in deze hoogtepunt der techniek voor 't eerst binnen zijn wijzen is de speld — ter steeds meer het dient a staat zal de hele volk Is zal leven.

Na deze v mij en vroe Ik antwoord was, behalv grond van c het volk jui

De rabbijn maar als or volk raakt, telijke zend leen van de ook door d hij vurig. To poogden ch De binnenk konden wij waken dat bezoeken, w

tussen het gen, maar t ten”. En toe nu voor de zonder geve kent onze s kunnen zijn

Onze gas sprak: „Hij de woorden los: „Hoe k vangen. We zen — geze lieden als h deren? Vol sprekend o begeven.

In stilte Toen, bij de pijn plots v deed enkele „Vergeef n onze leer, c hij geleerd heilige Tho ik uw resp u mij verk anti-semiet zielt?”

Ik antwo liefheb, om de eerste schapen va werd gebor het eerst he

„Maar w hield de ral lijke liefde dat God in voelde het c na christen kunnen lief voor God e

rs

het gevaar
gepaard gaat,
jk genoemd

houden. Ds.
Op een dag
risten — ge-
Daar geari-
rek gewik-
ijkelijk niet
1. Mijn ken-
zonder mijn
r; deze ver-
ig waarmee
Men neemt
sten nog de
pathos vele
voortdurend
baard strij-
ij ons in de
s bevinden.
r. Ik zie een
oi. Ten eer-
volk tot een
s de macht
e mensheid
vernietiging
- door onze
kelijk voor-
s volk zich
de Thora?;)
geschreven
eer het ge-
vaardigheid

ijn zich tot
onderwerp-
t hem eens
k meen op
ssias komt,
al zijn.”
eeks op in,
dorven het
p de chris-
nd niet al-
rdt het nu
ed”, sprak
s waar wij
n te gaan.
n ons land
len ervoor
hollen niet
emoeilijken
1 zendelin-
niet vech-
ie man die
eekt is bij-
mud 3), hij
wie hij zou

n stoel en
lijks waren
jn brandde
v huis ont-
s onze wij-
verboden is
r te bena-
e rabbijn al
ar de deur

angehoord.
de de rab-
ich tot mij,
en sprak:
et volgens
vallige, als
omdat de
arom moet
nen. Kunt
rt, bent u
die u be-

mijn volk
l. Hij is in
e verloren
e Verlosser
eren ervan
nken.
worden?”,
ijn natuur-
vetenschap
De rabbijn
leid, dat ik
k nog zou
em dat ik
zou willen

Op de berg Zion, waar orthodoxe Joden de Messias verwachten, houden zij zich bezig met het zorgvuldig kopiëren van de oude wets-rollen.

geven, maar de rabbijn beklagde mij en vroeg of ik mij er dan niet van bewust was afgoden te dienen. Waren Jezus en de profeten dan allen afgodendienaars? Ik sprak nog lang met hem, over de profeten die getuigen van Hem die gekomen is en die weerkomen zal”.

Hoevele van deze gesprekken zullen nog gevoerd moeten worden aler Israël opnieuw zal worden „geënt”? God wil mensen als instrument gebruiken, maar wij moeten onze roeping volgen vaak zonder enig resultaat te zien. De beloften ten aanzien van Israël zijn echter vast. „Zij zullen, wanneer zij niet bij hun ongelof blijven, weer geënt worden; God immers is bij machte hen opnieuw te enten. Want indien gij uit de wilde olijf geënt zijt, hoezeer te meer zullen dezen, naar hun natuur, op hun eigen olijf geënt worden”. (Romeinen II vers 23 en 24).

Wij vinden het maar een raadselachtig gebeuren, de gang van dit volk door de geschiedenis, Gods plan met hen, de Israëli's, en met

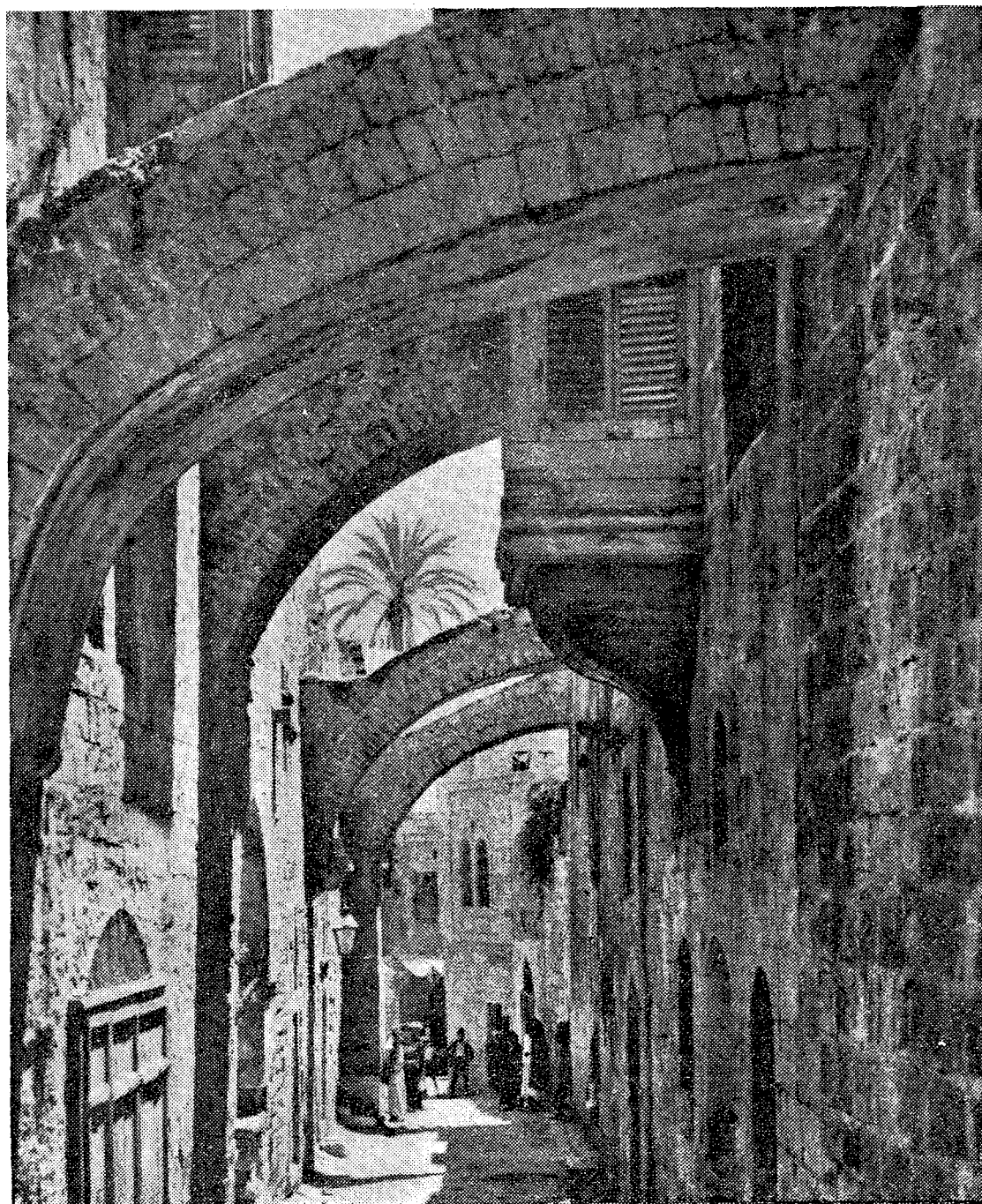
ons. Maar we bevinden ons daarbij in goed gezelschap. Wat kunnen wij tenslotte immers beter doen dan Paulus nazeggen:

*O diepte van rijkdom, van wijsheid en van kennis Gods, hoe ondoorgrondelijk zijn Zijn beschikkingen en hoe onnaspeurlijk Zijn wegen!
Want: wie heeft de zin des Heren gekend?
Of wie is Hem tot raadsman geweest?
Of wie heeft Hem eerst iets gegeven, waarvoor hij vergoeding ontvangen moet?
Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen: Hem zij de heerlijkheid tot in eeuwigheid!*

- 1) Het oude Testament.
- 2) Thora = wet = 5 boeken v. Mozes.
- 3) Geheel van wetten en bijbelinterpretaties van Joodse rabbijnen.

T. KNECHT

De Via Dolorosa, de lijdensweg in Jeruzalem, doet nog het meest zuiver aan. Vele andere plaatsen, waar Jezus eenmaal ging, getuigen van een al te commerciële instelling.

VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN

FINIRAT verdelgt ratten

ONGEVAARLIJK VOOR ANDERE DIEREN
EN MENSEN

N.V. BOGENA

VEERLAAN 23, ROTTERDAM - Z.

Een prettig stel vaklui willen u graag

VEILIG VERHUIZEN

waar u ook woont of naar toe gaat! U betaalt
geen leeg-gereden kilometers!

BONGERS WAGENINGEN

Rijnhaven 10, telefoon 2725 en 3750 (b.g.g. 3100)

ONDERGOED

van de bovenste plank!

H. KLEIN - van klein tot groot

Van de kleinste gereedschappen tot de
grootste machines leveren wij u

BAKKERIJMACHINES
GEREEDSCHAPPEN
WINKELINVENTARISSEN, enz.

Woonhuis:

Nieuwenhoornstraat 112 - Telefoon 174549 - Rotterdam-Zuid.

Spaarbank voor

Protestants Nederland

Kromme Nieuwe Gracht 8-10 - UTRECHT,
Telefoon 030 22241 - 22242 - Girc 156.000

RENTEVERGOEDING 3 1/4%

ongeacht de grootte van het saldo-tegoed.
Alle spaarregelingen:

JEUGDSPAARWET
AMBTENARENSPAARREGELING
BEDRIJFSPAREN
SCHOOLSPAREN

Reeds in vele plaatsen een correspondentenschap gevestigd.
Wij verstrekken u gaarne alle gewenste inlichtingen ook over
ons Beleggingsfonds voor Protestants Nederland.

PROMEKO
INSTALLATIES VOOR
BEDRIJFSMECHANISATIE

PROductie-banden
MEch. transport inrichtingen
COConstructiewerken

TELEFOON 12925
APELDOORN
BILDERDIJKLAAN 1

AVIA huisbrandolie

Firma G. H. VAN LEEUWEN

VEENENDAAL

TELEFOON 08385 - 2414

Landbouwwerktuigen- en
machinefabriek

H. VISSERS N.V. — NIEUW-VENNEP
Telefoon 02546-444 (4 lijnen)

N.V. TEXTIEL UNIE
SPENCER-HEY

CULEMBORG

FABRIEKEN VAN
GEBREIDE BOVENKLEDING

Laat advertenties U inlichten
voordat U gaat kopen!

Eén week
wereldnieuws
in vogelvlucht

• **Japan en de Verenigde Staten** hebben de chartervluchten van de K.L.M. met aflossingsmilitairen voor Nieuw-Guinea over hun grondgebied verboden. Dat is deze week wel het schokkendste nieuws rondom het conflict Nederland-Indonesië. Elders in dit blad wordt er meer over geschreven, zodat wij hier volstaan met deze trieste feiten te constateren. Kon deze houding, met de „Karel Doorman“-affaire in gedachten van Japan worden verwacht, de Verenigde Staten hebben door dit besluit hun Nederlandse NATO-bondgenoot gegriefd en de Indonesiërs een dienst bewezen. Bemiddelaar Oe Thant zal dit laatste wel ondervinden bij zijn moeilijke werk. De publieke opinie in Amerika, die in stijgende mate begrip toont voor het Nederlandse standpunt, krijgt door dit gebeuren nog een stootje in de goede richting. Sommige perscommentaren in de V.S. toonden dit duidelijk aan. De Nederlandse bereidheid om de op 15 januari j.l. krijsgeslagen gemaakte Indonesiërs vrij te laten, heeft ook al geholpen deze kleine troostprijs in de wacht te slepen. Voor „fair play“ hebben de Angel-Saksische volken een fijne neus, hoezeer het Amerikaanse beleid ook — op zichzelf juist — gericht is op het verminderen van spanningen tussen Nederland en Indonesië.

• **Frankrijks president De Gaulle**

heeft weer eens de oplossing van het Algerijnse vraagstuk aangekondigd.

Men gelooft dat het ditmaal echt zal gebeuren. Maar de F.L.N. is nog niet zo ver, dat zij dit vermoeden officieel bevestigt. Wij wezen de vorige week al op de essentialia van het te verwachten akkoord. Nog steeds is het niet definitief. Wel bereidt de F.L.N. haar aanhangers daar op voor door te spreken over de noodzaak van een compromis. In Tunis verwacht men dat een „staakt het vuren“ half februari zal ingaan. Intussen is de O.A.S. in Algerije de belangrijkste baas (aan Franse zijde dan), want de uitschakeling (d.m.v. bommengeweld en ontvoering) van de zender te Oran, juist vóór het uitspreken van De Gaulle's rede, alsmede het openlijk doen drukken van een O.A.S.-krant tonen de jammerlijke leemten in de bewaking en orde-handhaving door het officiële Franse veiligheidsapparaat overzee wel voluit aan.

De Gaulle heeft in het moederland meer succes bij de uitgebreide maatregelen om de O.A.S. onder de duim te krijgen. Het vertrouwen in het staatsgezag is daar stijgend, terwijl het in Algerije steeds meer een aanfluiting wordt. Betekent De Gaulle's verklaring over het vóór 1 jan. 1963 thuishkomen van het Franse leger, dat hij het aan

de F.L.N. overlaat de O.A.S. in Algerije aan te pakken?

• **Italië's christen-democraten** hebben de „opening naar links“ gevonden. Na van het congres van zijn partij het begeerde fiat te hebben gekregen, heeft premier Fanfani het ontslag van het minderheidskabinet aangeboden en werkt hij aan de realisering van zijn plan. Hij, de door de jonge christen-democraten reeds lang als sociaal hervormer gevierde leider, kan nu eindelijk eens tonen wat hij waard is.

Het komt er daarbij vooral op aan de linkse socialist Nenni aan zich te binden. Diens relaties met de communisten, hoewel losser geworden sinds de Hongaarse opstand in 1956, vormen nog de onzekere factor in de nieuwe opzet. Daarvan staat overigens wel vast, dat de meer rechtse socialist en de linkse republikeinen betere partners voor Fanfani vormen dan tot dusver de reactionaire Italiaanse liberalen. Fanfani's sympathieke hervormingsplannen krijgen dus een kans van slagen, maar meer ook niet.

• De nasleep van Cuba's uitstoting uit de O.A.S. heeft verscheidene Zuid-Amerikaanse staten in ernstige moeilijkheden gebracht. De stem-onthouding op het beslissende moment te Punta del Este, bracht in Brazilië onrust te weeg, doch ook in Ecuador, waar de christen-democraten hun partijgenoot, de minister van buitenlandse zaken, uit hun geleideren stootten. Het ergst waren de naweeën in Argentinië. Daar kwam president Frondizi in zo sterke mate onder druk van de militaire autoriteiten, dat hij alsnog de betrekkingen met Cuba verbak. Over het gevoelen van het gewone volk zegt deze onrust in Buenos Aires echter nog niet veel. Of toch wel?

Ex-president Peron zag tenminste brood in het deelnemen aan regionale verkiezingen, doch de verkiezingsrechter verbood zijn kandidatuur.

President Kennedy van de „States“ verbood alle handel met Cuba. Afge-

wacht dient thans te worden of de communistische bondgenoten van Fidel Castro de kwalijke gevolgen van deze boycot kunnen opheffen. Zij zijn veraf, doch wel actief om deze voorpost in het Amerikaanse werelddeel in stand te houden.

• **Finland** ging ter stembus en bevestigde zijn keus van de jongste presidentsverkiezingen. De agrarische partij van president Kekkonen werd met een zetelwinst van 7, de grootste partij (met 54 zetels) in het parlement (200 leden).

De communistische partij verloor met 3 zetels de eerste plaats en viel terug op 47 zetels. De wonderlijke, doch wellicht juiste conclusie is, dat Chroesjtsjef met zijn dreigementen in oktober en november 1961, zijn eigen geestverwanten in Finland hun hoop om aan de regering te kunnen deelnemen, uit handen geslagen heeft. Sl.

**Kalm en beheerst
denken en werken**

ZENUWDRUPPELS MG
10 ml f 0,95
30 ml f 2,25

DERCKSENS N.V. — GOUDA

Firma H. van Triest en Zoon

Groothandel
in fourages

DWINGELO
Tel. 0 5219 - 270 b.g.g. 316

EEN KRACHTIGE SCHAKEL BIJ DE IN-
EN VERKOOP VAN UW RUWVOEDERS

• **Vervolg van pag. 5**

De grote, onontwikkelde massa in deze landen was echter tot voor kort overgeleverd aan de „leiders“ — een heersende kaste van Spaans-Portugese aristocraten. En deze kaste meende er tóch belang bij te hebben tegen Uncle Sam aan te leunen, omdat het „volk“ op deze wijze klein te houden was.

Langzamerhand werd het sommige leiders echter wel duidelijk dat slechts door het invoeren van sociale hervormingen en verbetering van het onderwijs, een blijvende verbetering mogelijk was.

Vandaar dat Jacobo Arbenz Cuzman, die in 1950 tot president van de kleine midden-amerikaanse republiek Guatemala gekozen werd, een omvangrijk plan voor hervormingen opstelde.

Eigenlijk was het zo, dat hij in communistische richting koerste, want zijn macht steunde op de vakverenigingen, die zwaar geïnfecteerd waren.

In 1952 werd de landhervormingswet uitgevaardigd, krachtens welke het grootgrondbezit zou worden onteigend om te worden verdeeld onder de boeren. Maar de grootste grootgrondbezitter in deze staat was de Amerikaanse United Fruit Company.

Eisenhower, toen president der Unie, stond voor een zeer moeilijke beslissing. De belangen van de Fruit Company beschermen betekende het onmogelijk maken van landhervormingen in Guatemala. Niets doen betekende echter, naast grote schade voor de Amerikaanse economie, dat Guatemala zeker zou afglijden tot het communisme.

Hij besloot de Pan Amerikaanse Unie in te schakelen. In maart 1954 diende Foster Dulles op de conferentie te Caracas een resolutie in tegen communistische overheersing van enige Amerikaanse staat. Deze werd met grote meerderheid aangenomen! Wat echter verder te doen?

Latijns Amerika zou zeker een rechtstreeks gewapend ingrijpen van de U.S.A. niet dulden. Daarom nam Eisenhower zijn toevlucht tot het beproefde middel der „verovering van binnen uit“. Een „bevrijdingsleger“, hoofdzakelijk bestaande uit ballingen van het Guzman-regiem rukten op 17 juni 1954 Guatemala binnen. Krachtige tegenstand werd niet geboden — hulp van enige betekenis ontvingen de rebellen echter evenmin. Tien dagen lagen de beide partijen vrijwel werkeloos tegenover elkaar. Toen droeg de president zijn ambt over aan kolonel Diaz.

Deze verklaarde met zeer veel nadruk, dat hij anti-communist was. Maar met evenveel nadruk, dat hij van plan was de grondhervormingen door te zetten. Hiermede wilden de Verenigde Staten geen genoegen nemen, zodat twee dagen later kolonel Diaz al tot de conclusie kwam, dat de toestand onhoudbaar was. Vervangen door een junta van vijf leden, werden onderhandelingen met de opstandelingen geopend, die leidden tot het inwilligen van alle eisen.

Deze ontwikkeling zag de bevolking van Latijns Amerika met lede ogen aan. Want meer en meer drong het besef door, dat de Spaans-Portugese regerende kaste slechts uit is op eigen voordeel. En dat deze lieden nu door het democratische Amerika werden gesteund, zodat onteigening van grootgrondbezit geen doorgang kon vinden, verwekte grote ontevredenheid. Vandaar dat men Castro's avontuur op Cuba met grote belangstelling volgde.

Weer een beweging, die bedoelde de proletariërs te verheffen. Zou éénzelfde lot deze held der guerilla's beschoren zijn? Of zou de nieuwe Amerikaanse president een andere koers varen dan zijn voorgangers? Zou Kennedy nu niet opkomen voor het „suiker-kapitaal“, zoals Eisenhower dit had gedaan voor het „fruitkapitaal“? Uit de televisiedebatten met

zijn tegenstander Nixon had men menen op te maken, dat deze man een open oog had voor de werkelijke oorzaken van het communisme?

Vurig hoopten velen in Mexico, Brazilië, Uruguay, Chili en Argentinië, dat „Washington“ sedert Kennedy's ambtsaanvaarding zou begrijpen, dat het Communisme niet valt te bestrijden door het grootkapitaal te bevoordelen en de verschrikkelijke armoede der bevolking te laten voortbestaan.

En zij werden in hun verwachtingen niet teleurgesteld. In de zomer van het vorige jaar vergaderden de Amerikaanse staten óók in Punta del Este. En daar diende de regering der V.S. een ontwerp voor een „Alliance of Progress“ in — waarin een grootscheeps plan voor economische hulp van het Noorden aan Latijns Amerika werd ontvouwd.

Dit hielp de „zuidelijken“ enigszins heen over hun grote teleurstelling, dat Kennedy enkele maanden nadat hij president geworden was tóch met geweld het Castro-regiem had willen „liquideren“.

Dat er nu dan ook in Punta del Este een bittere strijd zou moeten worden gevoerd, viel te voorzien. Immers, ieder wist dat Dean Rusk naar dit paradijselijke oord vertrokken was met het „boze“ plan, Cuba te laten uitsluiten van de Organisatie van Amerikaanse Staten en tevens een volledige economische boycot tegen dit land in het leven te roepen.

Men vroeg zich af, of het „Guatemala-spelletje“ op het punt stond voor de tweede of derde maal gespeeld te worden. Met name Mexico, Brazilië en Argentinië, en dat zijn verreweg de voornaamste landen van Zuid-Amerika, voelden hiervoor niets.

Had Castro niet de domheid begaan ongeveer een maand geleden in een interview met een Prawda-correspondent te verklaren, dat hij zich een „Marxist-Leninist“ noemt, dan had Rusk stellig helemaal geen kans gehad.

Nu ligt er echter nog altijd het besluit van de conferentie van Caracas, waarin werd uitgesproken, dat men geen communistische overheersing van enig Amerikaans land zou dulden.

En daarom was het wat moeilijk Castro, na zijn „bekentenis“ communist te zijn, rustig zijn gang te laten gaan.

De overwinning, die minister Rusk tenslotte nog net wist te behalen, was dan ook allerminst volledig. Hij moest met minder genoegen nemen, dan hij had voorgesteld.

Weliswaar werd Fidel Castro's Cuba uitgestoten uit de O.A.S. met juist de vereiste meerderheid — maar de „groten“ onthielden zich van stemmen.

De kleine Centraal Amerikaanse staten, die immers onder sterke „noordelijke“ druk staan, steunen Rusk allen en hadden reeds de diplomatieke betrekkingen met Cuba verbroken. Tussen hun landen en dat van Castro lag de handel reeds praktisch stil.

De „grote drie“ van het eigenlijke Zuid-Amerika waren echter eensgezind in hun „neutrale“ houding. Betekende dit dat zij wel vonden dat „het fidelisme onverenigbaar is met de Amerikaanse levenswijze“, maar dat zij intussen rustig voort zouden gaan met Cuba van af het nodige te voorzien?

Het lijkt er veel op. Geen enkele van deze landen toonde veel ambitie om in het kielzog van de V.S. te gaan varen.

De feitelijke betekenis van het in Punta del Este genomen besluit boet hierdoor natuurlijk aan waarde in.

Uit het feit, dat Castro zich echter erg boos maakt en op massavergaderingen staaltjes weggeeft van zijn befaamde redenaarskunst — kan echter wel

worden afgeleid, dat de slag gevoeliger is aangekomen dan hij wel wil toegeven.

Zal het nu de regering Kennedy gelukken binnen afzienbare tijd „de Russische doorn uit het Amerikaanse vles te rukken“? Ook ná Punta del Este valt niet te verwachten, dat in het zuiden de weerzin tegen het noorden zal zijn verdwenen.

Misschien dat president Frondizi van Argentinië zich, onder druk van een militaire junta, genoodzaakt zal zien een wat „noordelijker“ koers te varen. Maar dan nog is Cuba niet volledig geïsoleerd.

En dat bovendien Nikita nog wel het een en ander zal ondernemen, voordat zijn vriend Fidel z'n politieke leven beëindigt — is geen voorspelling waarvoor een profet brood hoeft te eten.

G. GRUPPELAAR.

UIT ONZE BOUW- EN, AANNEMERSWERELD

FIRMA COLIJN & IPPEL

Aannemers van beton- en heiwerken

Rijksweg 117 Pr. Julianaweg 11
Tel. 01834-375 Tel. 01834-475

NIJEUWENDIJK (gemeente Almkerk)

BOUWBEDRIJF JAC. VAN DER NIET

NIJEUWBOUW EN
ONDERHOUDSWERKEN.

Oranjeweg 6 — Telefoon 01719-2748 — Noordwijk aan Zee

FIRMA B. MEILINK

Eigenaar F. Braam

houtzagerij, houthandel en kistenfabriek

Hofstraat 10 - BORCULO - Telefoon 05457-561*

ROTTERDAMS VLECHTBEDRIJF N.V.

AANNEMERS VAN
BETONIJZERVLECHTWERKEN

ROTTERDAM — Boergoensevliet 94 — Telefoon 010 - 76841
GORINCHEM — D. F. Pauwstraat 52 — Telefoon 01830 - 3863

J. v. d. LINDE

AANNEMER VAN UTILITEITS- EN BURGERBOUW

Bouwde o.m. Geref. kerk van Goes, Kruiningen-Scholen voor diverse instanties.

In aanbouw: Ned. Herv. Rusthuis te 's-H. Arendskerke en Rusthuis Geref. Kerk te Goes.

KLOETINGE - Schoolstraat 12 - Tel. 6705 (01100)

UIT DEES EN PERIODIEK

Ach ja, bondgenoten . . .

HET is nog maar kort geleden dat wij in deze rubriek politieke dagbladcommentators citeerden, die de fielen van hun toorn uitgoten over de Engelsen (en nog enkele anderen van onze Navo-partners) die ook in deze gespannen situatie meenden door te moeten gaan met allerlei voor oorlogsdoeleinden bestemde leveranties aan Indonesië. Engeland heeft uit deze storm van Nederlandse protesten althans de conclusie getrokken dat het beter was deze leveringen maar even te stoppen. Toen hebben we geleerd dat men op bondgenoten niet al te zeer zijn vertrouwen moet vestigen — nu heeft Amerika er dan voor gezorgd dat we die les niet vergeten!

Veel goede woorden hoort en leest men niet over het Amerikaanse besluit om (voorlopig) geen chartervluchten met Nederlandse militairen via Amerikaanse luchtbases meer toe te staan. Zij het dat de meeste kranten onverholen kritiek oefenen op het Nederlandse ministerie van defensie. Men leze het onderstaande commentaar uit de Volkskrant:

NA Japan heeft ook Amerika geweigerd toe te staan, dat vliegvelden op zijn grondgebied gebruikt worden voor chartervluchtelingen die Nederlandse militairen naar Nieuw-Guinea moeten brengen. De aanleiding hiervoor ligt voor een deel in Nederland zelf. De regering hield er eerder terecht rekening mee, dat bij dit vervoer gevoeligheden moesten worden ontzien. Voor Nieuw-Guinea bestemde militairen reisden daarom in burger via Tokio met de gewone lijndiensten. Toen een Nederlandse papa op de onzalige gedachte kwam, dat hierin wellicht een mogelijkheid school, zijn zoon voor uitzending te behoeden en een kort geding tegen de staat aanhangig maakte, werd echter de internationale aandacht op dit vervoer gevestigd. Het departement van Defensie maakte de tweede fout. Ondanks het feit, dat het gewone vervoer via Japan toch al in de belangstelling was komen te staan, vroeg dit departement Japan ook nog eens om vergunning voor enkele speciale chartervluchten. Dat was voor Tokio, waarvan al eerder bij een reis van de „Karel Doorman” was gebleken dat het Soekarno nogal naar de ogen kijkt, te veel gevraagd. Het departement zocht toen, hetgeen het al direct had moeten doen, een andere route voor de chartervlucht, nu over Amerikaans grondgebied. Dat is voor één keer gelukt, maar Defensie maakte een tweede grote fout door bij het vertrek van deze militairen allerlei nare moeilijkheden met de uitwinnende familieleden te laten ontstaan. Daardoor breeduit internationale belangstelling. Voor de Amerikaanse ambassade in Indonesië werden grote protestdemonstraties gehouden en tenslotte zegt nu ook Amerika, wat verdere chartervluchten betreft, neen.

Over dit neen is in Nederland zeker als eerste reactie, ernstige teleurstelling ontstaan. Amerika is een groot bevriend land, waarvan wij aannemen, dat het toch overtuigd kan zijn van de eerbijheid van onze bedoelingen. Als ook dergelijke landen ons in de steek laten zou het er wel zeer donker uit gaan zien.

De nadere toelichting van Amerikaanse zijde maakte de afwijzing echter wel iets meer verklaarbaar. Wij zijn het niet eens met de Amerikaanse zienswijze dat de chartervluchtelingen op enigerlei wijze de bemiddelingspogingen zouden kunnen schaden, zoals die door Oe Thant, de waarnemend secretaris-generaal van de Verenigde Naties, worden ondernomen. Het gaat bij dit vervoer van militairen niet om versterking van de defensie van Nieuw-Guinea hoewel hiervoor na de jongste Indonesische invasiepoging wel reden zou zijn. De militairen, die nu naar Nieuw-Guinea gaan, dienen enkel om anderen af te lossen die hun diensttijd achter de rug hebben. Het heeft niets om het lijf in vergelijking tot hetgeen ons nog dag in dag uit van Indonesische kant aan militaire voorbereidingen wordt voorgeschoteld.

Intussen hebben wij er wel begrip voor, dat juist Amerika, dat zich zo zeer voor de bemiddelingspoging van Oe Thant heeft ingezet, alles wil voorkomen, wat de kans van slagen nog kleiner zou kunnen maken dan ze al is. Het meest houvast geeft ons echter dat deel van de Amerikaanse toelichting, waarin gezegd wordt, dat de Verenigde Staten de kwestie van de militaire transporten opnieuw zullen bezien voor het geval de onderhandelingspogingen zouden worden afgebroken of wanneer alsnog een oorlogstoe-

stand zou ontstaan. Deze verklaring houdt een duidelijke waarschuwing in aan het adres van Indonesië en wij hopen er ook en vooral uit te kunnen lezen, dat Amerika, ondanks de weigering, zijn verantwoordelijkheid in deze kwestie voelt.

Amerika verklaarde bij het UNO-debat over het plan-Luns dat het, evenals Nederland, van mening is, dat de Papoea's het recht moeten hebben om zelf over hun lot te kunnen beslissen. Het is goed en nodig om hieraan nu weer te herinneren. Nederland blijft dat recht van de Papoea's voorstaan, maar dat recht kan enkel dan verwezenlijkt worden wanneer ook anderen met meer invloed in de wereld dan wij, daarvoor willen blijven opkomen.

Dit pogen de Amerikaanse stap begrijpelijk te maken, vindt men in de meeste andere kranten niet. Het (socialistische) Parool schrijft zelfs dat de waarheid „natuurlijk anders” is:

Er is geen reden om dit verbod zeer te bewonderen, ook al zeggen de Amerikanen in hun officiële nota, dat het al was afgekondigd voor de demonstraties in Djakarta en ook al hebben zij in hun officiële nota gepoogd, de pil wat te vergulden. Niet waar, als secretaris-generaal Oe Thant geen succes heeft met zijn pogingen, wie weet wat Amerika dan zal goed vinden. Zo krijgt de maatregel de schijn van druk op Indonesië, maar de waarheid is natuurlijk anders. Eens te meer komt de bekende verklaring van minister Visser in de Kamer, dat op de bondgenoten (lees Amerika) kan worden gerekend, in een vreemd daglicht te staan. De hele gang van zaken trouwens wekt twijfel, of de minister van Defensie de dingen wel voldoende in de hand heeft.

Nogal bitter was ook het commentaar in het Algemeen Handelsblad, hoe oneens dit blad het ook is met het thans gevoerde Nieuw-Guinea-beleid. Het commentaar luidde onder meer:

Wij weten niet of men te Washington tot de demarche van de Amerikaanse ambassadeur bij prof. De Quay had besloten, vóór of na het bekend worden van de demonstraties van jonge Indonesiërs tegen de Amerikaanse ambassade te Djakarta. Het is ons evenmin bekend, of deze Indonesiërs bij die gelegenheid het de Amerikaanse ambassadeur aldaar zo goed in de oren liggende woord „Merdeka” hebben gebezigd.

In ieder geval vindt deze demarche plaats op dezelfde dag, waarop ons in de Sunday Telegraph het bericht bereikt, dat de Indonesische marine een zware Russische kruiser zal overnemen. Alles tezamen reden te over om de Amerikaanse stap met uiterst gemengde gevoelens te beoordelen.

Die gemengde gevoelens komen ook tot uiting nu men voor de zoveelste maal kruitat voorgeschoteld, hoe kwetsbaar de Nederlandse aanvoerlijnen naar Nieuw-Guinea zijn. Steeds meer haken en ogen in verband met onze precare positie in Nieuw-Guinea. Doorbreking van de impasse wordt met de dag een gebiedender eis.

De Rotterdammer bleek al niet minder verontwaardigd:

Natuurlijk, vergeleken met Indonesië verkeert Nederland tegenover Amerika in een ongunstige positie. Anders dan met Indonesië het geval is, is Nederland reeds bondgenoot. Het behoeft als zodanig niet meer te worden gewonnen. Het is bovendien een fatsoenlijk bondgenoot, dat zijn verplichtingen uit het bondgenootschap voortvloeiend, steeds stipt nakomt. Bovendien zijn er in Nederland nagenoeg geen communisten en is er geen gevaar dat het, zoals met Soekarno het geval is, met Moskou zal gaan chanton. Kortom, met zulk een land kan men zich iets veroorloven.

Zeker, de eerste, wel bij uitstek pijnlijke indruk van het ongelukkige besluit is inmiddels wat verzacht. Het heet nu niet definitief te zijn en onder andere omstandigheden kan Amerika er nog op terug komen. Hetgeen niet wegneemt, dat het voor het huidige dan toch geldt.

Het is al vreemd genoeg, dat Amerika niet kiest voor het Nederlandse standpunt. Dat standpunt behelst alle elementen die het Amerikaanse volk moeten toespreken. Wil Indonesië Nieuw-Guinea koloniseren, Nederland op zijn beurt wenst ontkolonisering. Wil Indonesië een vreemde bevolking inlijven, Nederland wenst dat volk

zelfbeschikking toe. Er zijn aanwijzingen, dat er bij de Amerikanen voor dit verschil in benadering beter begrip is dan bij de Amerikaanse regering. Het is niet te verwachten, dat een besluit, als thans genomen, ook bij de publieke opinie in Amerika veel instemming vinden zal.

En De Telegraaf:

Onze sterkste bondgenoot, Amerika, tracht dit nu onmogelijk te maken. De leidende politici in de Verenigde Staten geven er blijkbaar nog steeds de voorkeur aan, te buigen voor de chantagepolitiek van z.g. neutrale mogendheden. En het laat hun daarbij onverschillig of het daardoor een goed bondgenoot op grove wijze in de steek laat.

Er is slechts één mogelijkheid, waardoor dit optreden in een voor Amerika gunstiger licht zou kunnen komen te staan, namelijk wanneer het vast zou staan dat Amerika bij een gewelddadig optreden van Indonesië zijn Zevende Vloot opdracht zou geven, in of buiten UNO-verband tegen Indonesische agressie op te treden.

En dan nu, als de klap op de vuurpijl, het op opvallende wijze op de voorpagina geplaatste commentaar van Het Vrije Volk. Probeer het te lezen zonder te lachen, want deze schrijver schijnt het echt ernstig gemeend te hebben:

Ook de Verenigde Staten van Noord Amerika weigerden de toestemming om op haar grondgebied Nederlandse chartervluchtelingen met militairen voor Nieuw-Guinea te laten landen. Uit deze weigering blijkt zonneklaar, wat de Verenigde Staten van de politiek van de Nederlandse regering denken. Deze weigering is een zachte wenk met een voorhamer.

De minister-president van Nederland heeft niet beter weten te doen dan zijn diepe teleurstelling over het onbegrip van Amerika uit te drukken. Daar schiet Nederland niets mee op.

In feite is de weigering van Amerika om landingsvergunningen te geven voor troepenvervoer naar Nieuw-Guinea een uitermate duidelijke manier om de Amerikaanse teleurstelling tot uiting te brengen over het onbegrip van Nederland. Het is een Amerikaans belang, dat er door Nederland met Indonesië over de toekomst van Nieuw-Guinea wordt onderhandeld. Het is noodzakelijk dat in deze onderhandelingen de bestuursoverdracht aan Indonesië wordt betrokken. Dat ziet in het buitenland iedereen in. Dat is door de socialisten in ons land met de grootste klem bepleit. Maar de Nederlandse regering wil het niet.

Inplaats van zo te sturen, dat onderhandelingen met Indonesië konden beginnen, heeft de Nederlandse regering zo gemanoeuvreed, dat de Verenigde Staten zich gedwongen zien in alle openlijkheid zich van ons te verwijderen. Dit is het bankroet van de laatste Nieuw-Guinea-politiek van de regering De Quay. Het is het zoveelste bewijs, dat deze regering volstrekt niet in staat is het Nieuw-Guinea-vraagstuk op te lossen. Het aanblijven van deze regering is een gevaar voor ons land.

Jammer toch eigenlijk voor de Amerikanen dat de kans maar uiterst gering is dat zij ooit de heer Burger tot hun president kunnen kiezen. Terwijl hij en de Amerikanen het toch zo eens zijn. Of liever: hij had deze staatsmansvisie al zo lang en nu zijn de Amerikanen dan ook zo ver!

De waarheid is:

a. Dat geen zinnig mens er aan twijfelt dat het nuttig en nodig is dat Nederland en Indonesië om de tafel gaat zitten;

b. dat deze Nederlandse regering zich daartoe in alle toonaarden bereid heeft verklaard;

c. dat zij echter gebonden is aan de belofte van zelfbeschikking, aan de Papoea-bevolking toegezegd in de periode waarin dr. Drees minister-president was;

d. dat deze belofte van zelfbeschikking niet te combineren is met de Indonesische eis dat slechts gepraat kan worden als Nederland van te voren instemt met bestuursoverdracht;

e. dat deze eis beslist niet door Amerika gebillijkt wordt;

f. dat de socialisten, door thans deze eis te ondersteunen, woordbreuk plegen jegens de Papoea-bevolking;

g. dat niet de regering-De Quay een gevaar is voor ons land, maar de bijzonder onbetrouwbare rol die de P.v.d.A. als oppositiepartij thans meent te moeten spelen is een gevaar voor ons land!

♦ Vervolg van pag. 1

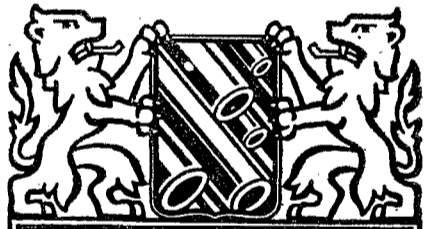
VROUW EN FISCUS

Geschiedde dat wel dan zouden grote onbillijkheden ontstaan, omdat dan volkomen vergelijkbare gezinnen op verschillende wijze zouden worden belast, alleen op grond van de overweging, dat in het ene geval de man alleen dat inkomen aanbrengt en in het andere geval, man en vrouw samen. Wanneer het de bedoeling is aan de gehuwde vrouw, die dat wenst, een zelfstandige fiscale status te geven, zijn daarvoor stellig wettelijke mogelijkheden aanwezig, waarbij de toerekening van het door ieder te betalen bedrag naar evenredigheid kan gebeuren. Maar gehandhaafd zou moeten blijven dat de totale belasting voor het gezin gebaseerd is op het inkomen van man en vrouw samen.

Niet alleen de gehuwde vrouw, ook de ongehuwde vrouw, die beroepsarbeid verricht, heeft er aanspraak op dat rechtvaardigheid ten aanzien van de belastingheffing wordt betracht. Ook hier liggen nogal wat vraagstukken, in verband met verschillen in leefgewoonten. Het treffen van bijzondere voorzieningen lijkt hier uitermate moeilijk, wanneer men let op de nogal talrijke variaties van leefgewoonten, die men aantreft. Voor deze groep is het ongetwijfeld belangrijk dat één van de eerste regeringsdaden van Minister Zijlstra is geweest om een belangrijke verlaging van het ongehuwden-tarief tot stand te brengen. Voor deze groep is van groot belang dat de afstand tussen gehuwden en ongehuwden tarief redelijk is.

Bovenstaande summier beschouwingen tonen duidelijk aan, dat over belastingheffing ten aanzien van de vrouw nog niet het laatste woord is gezegd. Dat maakt dus de toekomstige behandeling van de Algemene Herziening, afgezien nog van andere aspecten daarvan, bijzonder actueel.

H. v. E.

VAN LEEUWEN BUIZEN
ZWIJNDRECHT

Koopt een goed
kostuum

enorme keuze tegen uiterst
scherp gestelde prijzen.
De eerste reis is lonend

DUTHLER

V A R S S E V E L D

**N.V. Rederij en
Haringhandel**

Import — Export

N. Parlevliet Jr.

KATWIJK AAN ZEE

Postbus 15 - Telefoon kantoor 3444
Buiten kantooruren 2092 — 2283

SINGER SELECTEERT INDISCHE KRUIDEN

Wordt U te zwaar?
Neem de onschadelijke
Indische
**ONTVETTINGS-
PILLEN**
40 stuks f. 1.50
120 stuks f. 3.40

(KOEMIS KOETJING)
REMOEKDOENG
Urine-afdrivend
In tabletten: 20 st. f. 1.25
100 stuks f. 4.95
In kruiden: f. 2.31

Verhoog Uw gal- en
leverwerking door
TEMOE LAWAK
Bloedzuiverend,
zacht laxerend
In tabletten: 20 st. f. 1.25
100 stuks f. 4.95
In kruiden: f. 2.65

N.V. THE SINGER IMPORT • HOF 39 • AMERSFOORT, TELEFOON 5547

Onwaardig gedoe

HET humanistisch thuisfront exploiteert thans enkele militaire tehuizen. De overheid subsidieert deze tehuizen evenals de R.K. en de Prot.-Chr. tehuizen. Naar ons oordeel geschiedt dit terecht. Immers het militair tehuis is gebleken een bijzonder te waarderen opvangcentrum te zijn voor de meeste in militaire dienst opgeroepen jongelui.

Voorts is het evenzeer juist dat de rijksoverheid deze tehuizen niet voor 100% subsidieert. Het doel van dit werk is immers niet alleen de rijksoverheid in haar taak bij te staan. De militaire tehuizen hebben een eigen doelstelling!

Hulp van derden is daarom nodig. Provincie en gemeenten dragen vaak een deel der kosten. Ook uit de particuliere sector komen jaarlijks donaties tot grote bedragen. Bij de burgers is gelukkig nog voldoende besef voor de consequenties van het particuliere initiatief.

— 0 —

Het humanistisch thuisfront kan niet in die mate als het protestants interkerkelijk en het katholiek thuisfront rekenen op particuliere bijdragen. Bij gebrek aan voldoende thuisfront beveelt het humanistisch thuisfront zich in de zorgen van de overheid aan. Als dit front meent dat haar activiteiten onvoldoende worden gedragen door een bevolkingsgroep dan is het uiteraard haar bevoegdheid de overheid te vragen dit gebrek te verhelpen.

Dit vragen doet het thuisfront overigens vrijmoedig. Alle niet-subsidierende gemeenten worden per brief aangeschreven (voor alle gemeenten gelijkluidend!) om steun. Dat is een manier van doen met kans op succes. Nietwaar, er zullen altijd wel gemeenten gevonden worden die aldus redeneren: alle burgers betalen belasting, de overheid mag er geen stiefkinderen op na houden en dus een subsidie voor het humanistisch thuisfront!

— 0 —

Als een gemeenteraad op goede gronden, of misschien op minder goede gronden weigert is het met de aandrang van het humanistisch thuisfront nog niet gedaan. Ook dat is te waarderen — de moed mag niet te spoedig worden opgegeven!

Maar het wordt een onwaardig gedoe als een afwijzende gemeente, jaar in jaar uit met eenzelfde verzoek opnieuw wordt benaderd. Een verzoek van praktisch dezelfde inhoud. Een verzoek, waarin niet eens wordt ingegaan op de door een gemeenteraad bezigde argumenten. Een verzoek, waarin praktisch geen nieuwe argumenten naar voren worden gebracht. Van de zijde van de gemeenteraad en het gemeentepersoneel kost dit jaar in jaar uit: tijd en geld. Het lijkt er op dat het humanistisch thuisfront zich op één lijn stelt met de niet-denkende druppel. En daarbij dan hoopt dat de uitholling wel volgt. Zo wordt de hantering van het recht van petitie een onwaardig gedoe.

K.

WIJS

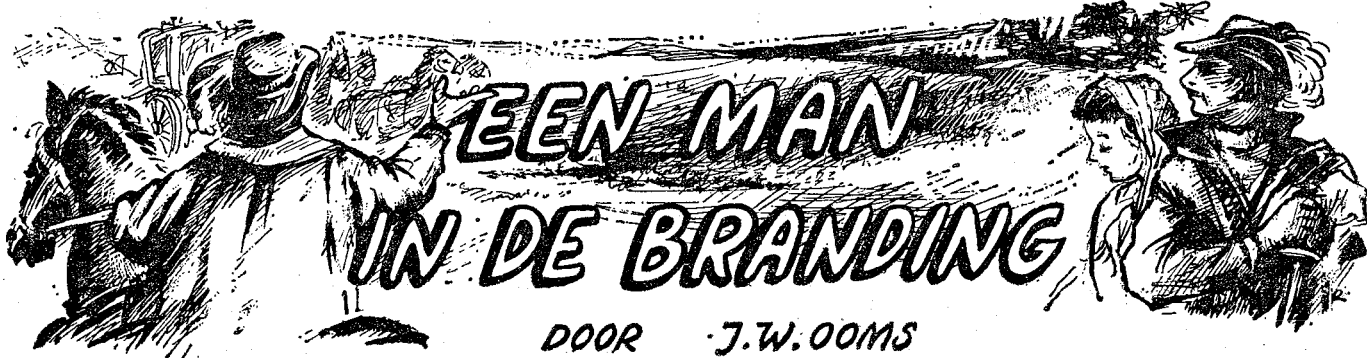
OVER de moeilijkheden rondom het vraagstuk Nw-Guinea-Indonesië —Nederland hebben ook de jongeren een oordeel. In de kring van de ARJOS is hierover in hun maandblad geschreven. De voorzitter van deze organisatie, de heer C. Balkenende, komt na zijn oordeel te hebben gegeven over het gevoerde beleid tot een wijze slotconclusie in het januarinum-mer van „Op Wiek”. Hij schrijft:

„En met dit antwoord willen we de discussie (in eigen kring) over Nieuw-Guinea voorlopig ook afsluiten. Niet dat deze kwestie nog niet hoogst actueel zou zijn, integendeel! We hebben hiervoor echter tweemaal motief:

a. Een publiekelijk discussie op dit moment en in het licht van de huidige ontwikkeling, die onze Regering van dag tot dag voor nieuwe beslissingen stelt, lijkt ons niet gewenst, niet juist en derhalve ook geen blijk geven van een wijs beleid;

b. Vele meningen van o.i. voor een discussie in de afgelopen maanden belangrijke figuren hebben zich gevonden in de wel zeer prijzenswaardige en alleszins duidelijke verklaring van het moderamen van de A.R.-Partij. Een verklaring waarvan we met dankbaarheid hebben kennis genomen en waarbij we ons gaarne aansluiten.

We roepen alle lezers en lezeressen op, ook al kunnen er nuance-verschillen leven in waardering over het gevoerde beleid, in onze gesprekken over deze materie de nuchterheid, waardigheid en za-

Cornelis dacht na over de leeftijd, die zijn zuster nu bereikt had. Zelf was hij vijftig jaar, over ruim een maand zou hij zijn verjaardag vieren. Vijftig jaar... waar was de tijd gebleven! Hij herinnerde zich zijn jeugd nog heel goed en de tijd dat hij jongeman was, scheen nog kort achter hem te liggen. Maar hij was nu al vijftig, het leven van een mens ging wel heel snel.

Terwijl hij hierover nadacht, werd aan de deur van zijn kamer geklopt. Een bediende kwam hem zeggen, dat luitenant Kouper hem dringend wenste te spreken. Cornelis gaf order, de luitenant toe te laten tot zijn kamer.

De officier had slecht nieuws.

„Gouverneur, de soldaten weigeren botweg om het werk ter hand te nemen. Het feit, dat het schip dat gisteren aangekomen is, geen levensmiddelen aan boord heeft en dat dus de rantsoenen niet verhoogd zullen worden, heeft sommigen razend gemaakt. We hebben onze maatregelen getroffen, maar men luistert niet meer naar onze bevelen. Toen wij de orders gaven om het werk aan de versterking van het fort te hervatten, hebben ze een dreigende houding aangenomen en zelfs de wapens gegrepen. Als niet anders meer rantsoen wordt uitgekeerd, vrees ik de grootste moeilijkheden.”

Cornelis trommelde met zijn vingers op de tafel.

„Het is droevig, dat het aangekomen schip de lading heeft moeten missen. Daardoor kunnen de rantsoenen niet verhoogd worden, al begrijp ik, dat men meer eten wenst. Maar heeft het garnizoen geen redelijkheid meer? Begrijpt men niet, dat levensmiddelen in deze omstandigheden slechts mondjesmaat gegeven kunnen worden? Als men zijn hersens gebruikt zal men moeten toestemmen, dat hier geen ijzer met handen gebroken kan worden.”

Luitenant Kouper knikte.

„Ik weet dat wel, gouverneur. Maar niet iedereen wil verstandig nadenken. En vergeet niet, dat in Paramaribo planters en handelaars zijn, die aan de soldaten een valse voorlichting geven.” „Leeboer blijft kuipen”.

„Inderdaad — en hij heeft zijn aanhang, gouverneur”. „Zeg de muiters uit mijn naam, dat ik gelast dat ze zonder respijt aan het werk gaan en de bevelen opvolgen die gegeven worden”.

„Ik zal uw bevelen doorgeven, gouverneur. Maar ik moet u zeggen, dat er een gevaarlijke stemming heerst. Ik heb gehoord, dat enkele soldaten elkander zwoeren om u te doden”. Cornelis stond op.

„Een soldaat, die zulke dingen van plan is, is geen soldaat. Hij is een muis, een rebel. Voor zulke lieden kunnen we geen consideratie gebruiken. Zeg hun dat ook — zeg het uit mijn naam!”

Toen de luitenant terugkeerde naar het fort, waren ongeveer twintig soldaten heftig aan het discussiëren. Ze wilden zich meester maken van het fort en de overige soldaten dwingen, met hen naar de gouverneur te gaan om te verzoeken hun eisen om onmiddellijke verhoging van de rantsoenen in te willigen. Kouper zag terstond, dat de soldaten teveel gedronken hadden. De luitenant begaf zich naar de commandeur Verboom om hem er van te verwittigen, dat een groep soldaten drieste plannen had.

De anders zo goedmoedige en rustige Verboom aarzelde niet.

„Kom,” zei hij, we zullen ze desnoods met harde maatregelen tot rede moeten brengen. Een soldaat die rebelleert kunnen we in ons mooie Suriname niet gebruiken”.

Met de degen in de hand gingen ze de soldaten tegemoet. Verboom betoonde zich een waardig commandeur. Zonder omhaal deelde hij mede, dat ze onmiddellijk aan het werk moesten gaan omdat hij anders persoonlijk zou doen wat hij kon om de orde te handhaven. Anderzijds zegde hij toe, al het mogelijke te doen om te bewerkstelligen dat zo spoedig mogelijk meer voedsel zou kunnen worden uitgedeeld.

Zijn dappere houding maakte indruk. De soldaten dropen af.

Verboom ging vervolgens naar de gouverneurswoning. Hij achtte het noodzakelijk om met Van Aerssen van Sommeldijk een onderhoud te hebben. Weliswaar was de gouverneur al op de hoogte gebracht door de luitenant Kouper, maar Verboom wilde persoonlijk ook enige dingen met Van Aerssen bespreken.

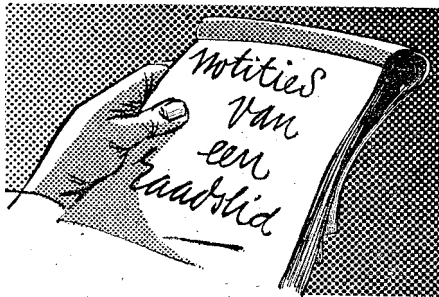
Toen hij bij het gouverneurshuis aankwam, trad Cornelis juist naar buiten. Verboom sprak zijn bezorgdheid uit over de situatie. Terwijl ze voor de woning van Van Aerssen heen en weer wandelden, verzocht Verboom de gouverneur dringend, bedacht te zijn op zijn lijfsbehoud en niet onnodig zich in het gevaar te begeven voor het geval de soldaten tot gewelddaden zouden overgaan.

„En hebt ge gezegd, dat met rebellen geen consideratie wordt gebruikt!” vroeg Cornelis aan Verboom.

„Ik heb de muiters bevolen, onmiddellijk aan het werk te gaan. Ik heb ook toegezegd, dat we alles zullen doen om zo spoedig mogelijk de rantsoenen verhoogd te krijgen.”

„Dat laatste had ge niet behoeven te zeggen,” meende Cornelis. „Een weldenkend mens zal begrijpen dat zodra wij daartoe in staat zij, wij de rantsoenen groter zullen maken. Gij gebruikt met rebellen teveel consideratie, Verboom!”

„Ze namen een dreigende houding aan en ik vrees, dat we voor grote moeilijkheden komen te staan, gouverneur”. (slot volgt).

• Optocht naar Den Haag?

In Purmerend uitte een raadslid zijn misnoegen over het miserable woningbeleid van het zittende kabinet. Hij meende dat daar verandering in diende te komen. De raad moest in zijn geheel maar eens naar Den Haag trekken en daar op het Binnenhof demonstreren. Ad majorem gloriam van deze demonstratie moest de burgemeester dan, met ambtsketen om, voorop marcheren. De burgemeester, en trouwens ook de raad, was wijzer.

In Assen was men zo wijs niet. Daar ging men wel niet demonstreren, maar daar uitte de raad zijn misnoegen over het woningbeleid door een motie aan te nemen, die ter kennis van de regering zou worden gebracht.

Dat de socialisten met zo'n motie komen, kan men nog enigszins begrijpen, maar dat de k.v.p. en v.v.d. hun stem daaraan verlenen (de prot. chr. fracties stemden terecht tegen) is onbegrijpelijk. Men vraagt zich af of deze raadsleden met politieke blindheid geslagen zijn.

Goed, men kan ontevreden zijn over een te kleine toewijzing van woningwetwoningen, maar zijn de gemeenteraden andere jaren dan wel tevreden geweest met hun toewijzingen? Is er niet jaar in jaar uit geklaagd dat de

kelijkheid te betrachten, die in deze dagen van het gehele Nederlandse volk mag worden verwacht.

Wij menen dat de slotconclusie alleszins aanbeveling verdient. De tijd is niet meer terug te draaien en de situatie kan met de dag veranderen. Laten wij allen het hoofd koel houden in de moeilijker wordende situatie. Emotioneel reageren en demonstratieve bijeenkomsten geven geen aanvaardbare oplossingen. K.

contingenten te klein waren? Waren er moties in de dagen van minister In 't Veld, die zo bang was dat er teveel gebouwd zou worden omdat er anders werkloosheid onder de bouwvakarbeiders zou komen?

Begrijpt men dan niet, dat deze felle kritiek op 't woningbouwbeleid, natuurlijk naast enkele zakelijke argumenten, allereerst bedoeld is om dit kabinet te treffen? De verkiezingen voor Provinciale Staten en voor de gemeenteraden moeten immers dienen om aan te tonen dat ons volk dit kabinet beu is, dat het weer socialisten in de regering wil. Dit kabinet heeft immers zijn beloften niet waar gemaakt, volgens de op het partijcongres van de P.v.d.A. ovationeel toegejuichte mr. Burger. Er was beloofd dat aan de woningbouw hoge prioriteit zou worden verleend, maar intussen, aldus nog steeds de heer Burger, heeft men de belangen van de minder bedeelde opgeofferd aan de winstmogelijkheden in de vrije bouwsector. Zo'n tegenstelling doet het wel, vooral als men dan even later nog een commissaris ten tonele voert, die een kwart miljoen per jaar ontvangt.

Als raadsleden hebben we ons van zulke kritiek te distantiëren. We moeten niet mee doen aan het zwart maken van dit kabinet. Het is trouwens ook de taak van de raad niet.

Natuurlijk komt het bouwbeleid in de gemeenteraad ter sprake. Het zijn juist de gemeentebestuurders die het eerst, en vrijwel dagelijks met de woningnood en de misère in aanraking komen. Zij moeten maar zien, hoe ze de lange wachtlijsten van gegadigden voor een woning in overeenstemming brengen met de vaak kleine contingenten woningwetwoningen.

Men kan daarbij zijn zienswijze, zijn kritiek uiten. Maar men dient daar bij reëel en zakelijk te zijn.

De kritiek van vandaag ontleedt zich in de kreet: „Geef ons meer woningwetwoningen!”. Die woningwetwoningen heeft men dan nodig voor de minder bedeelde. Maar in onze notitie van 22 april 1961 hebben we reeds trachten aan te tonen, dat dit vaak een holle leus is. De gemiddelde arbeider komt niet in de nieuwe woningwetwoning, omdat hem steeds wordt voorgehouden, dat die woningen voor hem te duur zijn. Met de reeds gegeven huurcompensaties wordt heel eenvoudig geen rekening gehouden. Veel te

veel mensen, die qua huurprijs eigenlijk in die veel gesmade vrije sector zouden moeten zitten (als die sector maar wat meer voor de verhuur bouwde), bezetten nu woningwetwoningen. In plaats van een zesde of een zevende betalen ze vaak nog niet eens 10 % van hun inkomen aan huur.

Als men dat kleine aantal woningwetwoningen te lijf gaat (het is inderdaad kleiner dan vroeger) dan vergeet of weigert men naar de premiewoningen te zien. Ook die groep, veel groter dan weleer, behoort tot de zgn. goedkope woningen. Telt men woningwet- en premiewoningen bij elkaar, dan valt het met dat kleine aantal nogal mee. Dan is er werkelijk geen reden op het Binnenhof te gaan demonstreren of moties naar Den Haag te zenden.

Het bouwen van woningwetwoningen, ook al zijn ze dan voor de gemiddelde arbeider te duur, verdedigt men door te zeggen dat daardoor dan toch goedkopere woningen vrij komen. Zou men datzelfde argument ook niet kunnen gebruiken voor de bouw in de vrije sector? Maken die bewoners geen goedkopere woning vrij?

Als men kritiek wil oefenen, mag men dan het groot aantal in aanbouw zijnde woningen maar rustig negeren? Is dat eerlijke kritiek?

Vergeet men niet al te gemakkelijk, dat het juist deze minister van Volkshuisvesting en Bouwnijverheid is die de industriële bouw zoveel mogelijk tracht te stimuleren, om op die wijze de achterstand aan woningen zo snel mogelijk in te lopen?

Samenvattend zouden we willen zeggen, dat er vandaag niet meer reden is om tegen het woningbouwbeleid te ageren dan in vroeger jaren. Dat klinkt wat negatief. Maar het lijkt ons voldoende om af te houden van het meewerken aan verkiezingsstunts.

Positief zit er in de huidige woningbouwpolitiek dit goede, dat een poging gedaan wordt van de alleenzigmakende woningwetwoningen af te komen, zonder dat de minder bedeelde daarvan de dupe worden.

Betekent dit dat we het met het woningbouwbeleid voor honderd procent eens zijn? Neen, dat zijn we vandaag evenmin als in vorige jaren. Naar onze mening kunnen allerlei dingen verbeterd worden, maar daarover in een volgende notitie. W.

ziet de leiding van onze nationale luchtvaartmaatschappij zich voor moeilijke problemen gesteld. Het gaat de K.L.M. niet voor de wind. Misschien ook moet men zeggen, dat de verwachtingen wat al te optimistisch zijn geweest en dat als gevolg daarvan de uitbreiding van het bedrijf te weinig in de hand is gehouden.

Dit betekent, dat er nu straffe maatregelen genomen moeten worden, ook ten aanzien van de personeelsbezetting. Hierover zijn in de afgelopen dagen berichten in de dagbladen verschenen, die aanleiding geven tot verontrusting over de aanpak van dit onderdeel van de sanering door de K.L.M.-directie. De berichten spreken over vergaderingen van de Vereniging van K.L.M.-vliegers, waarin beslissingen genomen zouden worden over de wijze, waarop de totale salarissen van de vliegers zouden kunnen worden verminderd. Uiteraard zijn er diverse mogelijkheden om dit te bereiken: vermindering van de salarissen, vervroegde pensionering, ontslag of een combinatie van verschillende mogelijkheden.

Berichten als zou het bestuur van de vereniging aan een honderdtal jonge vliegers hebben medegedeeld, dat zij ontslag moeten krijgen of anders ontslag zullen krijgen, zijn door dit bestuur tegengesproken. „Er zijn bepaalde interne opiniepeilingen aan de gang,” zo heeft men verklaard, „maar de ledenvergadering moet beslissen.” Intussen betreurt het bestuur de voortijdige publikaties; het is er zelfs door verontrust.

Voortijdige publikaties kunnen soms inderdaad veel narigheid veroorzaken maar wanneer ze, zoals in dit geval verklaard wordt, „volkomen onjuist” zijn, is er geen enkele reden tot verontrusting. Wel achten wij het verontrustend, dat de directie van de K.L.M. het reageren op de persberichten aan de Vereniging van K.L.M.-vliegers overlaat. Nu er in een zo belangrijke zaak zoveel tegenstrijdige berichten in omloop zijn, ligt het op haar weg duidelijk uit de doeken te doen wat er gaande is.

We kunnen ons niet aan de indruk onttrekken, dat de K.L.M.-directie een belangrijke beslissing op het gebied van het personeelsbeleid zo niet geheel dan toch voor een groot deel aan de belanghebbenden overlaat: de vliegers beraadslagen over de vraag of zij minder zullen gaan verdienen, of de ouderen onder hen vervroegd met pensioen zullen gaan of dat een groot aantal jongeren ontslagen zal worden. Uit een communiqué, dat volgens sommige bladen door de directie wordt onderschreven, kunnen wij niet anders opmaken dan dat hun ledenvergadering daarover zal beslissen. Dat houdt dan tevens in, dat de K.L.M.-vliegers beslissen over de vraag of het enorme kapitaal, dat door de staat geïnvesteerd is in de opleiding van jonge vliegers, veronachtzaamd zal worden.

Wanneer dit zo is, zal ook de grootste voorstander van overleg moeten toegeven, dat dit geen juiste gang van zaken is. Beslissingen als deze behoren door de leiding van een bedrijf, niet door het personeel genomen te worden. De K.L.M., die een zeer goed inzicht heeft in de waarde van public relations, zal moeten inzien dat het ook in deze zaak zowel in het belang van het bedrijf als van het personeel is, duidelijk te maken hoe de vork aan de steel zit.

ER gaat een verhaal van een Amsterdams jongetje, dat aan de hand van zijn vader door de Kalverstraat wandelt. Het vraagt: „Vader, wat betekent Au bon Marché?” „Ik weet het niet,” zegt vader. Even later vraagt het ventje: „Vader, wat betekent Réveillon?” „Weet ik ook niet” zegt vader. Weer iets later vraagt het joch: „Vader, wat bedoelen ze met U.S.A.-patent?” „k Weet er niets van” zegt vader. Tenslotte zegt het joch, ietwat verlegen: „Vader”. „Ja ventje” zegt vader, „zeg 't es”. „Vader, u vindt het toch niet vervelend, dat ik zoveel vraag?” „Welnee”, is vaders antwoord, „vraag maar gerust, daar word je knap van!”

Ik moest aan dit jochie denken, toen ik dezer dagen een vraagspel voor de radio beluisterde. Wat moeten mensen, die aan zo'n spel willen meedoen, toch veel weten. Je kunt er iets mee verdienen, hetzij f 1000 privé, hetzij f 1000 voor je vereniging. Dat hangt dan van de omroeporganisatie af. Het is voor jezelf of voor de kas! Soms, eigenlijk meestal, weet je wel zo'n beetje op welk terrein de vragen zich bewegen. Die bewegen zich op het terrein van de hobby, de liefhebberij van de ondervraagde. Een mens kan echter niet alles weten en een spelleider kan meer vragen dan honderd wijzen kunnen beantwoorden.

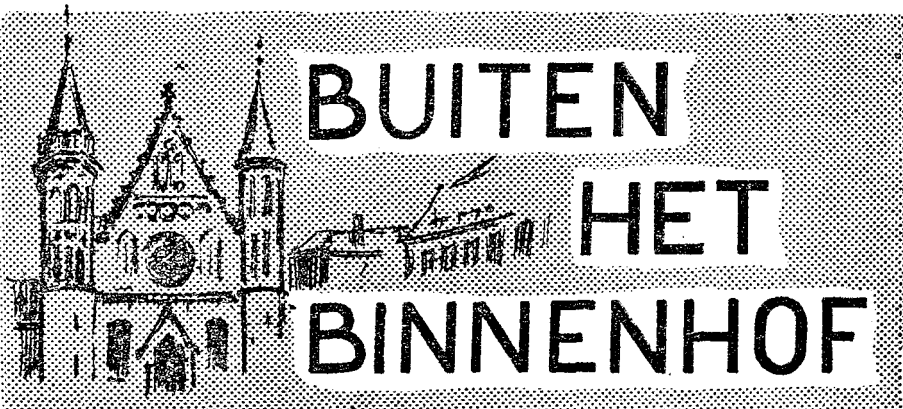
Het is niet gezegd, dat die spelleider de vragen opstelt. Ik denk, dat hij daarvoor wel zijn experts zal hebben. Maar er zijn al zo veel van die hersengymnastiekoefeningen, masklimpartijen en piekerproblemen aan de orde geweest, dat het moeilijk — dunkt mij — is om nog vragen te stellen, die nog nooit gesteld zijn. Nu wordt er gelukkig weer een groot aantal vragen en antwoorden vergeten, hetgeen op zichzelf tenminste voor die vragen- en problemsjouwens een uitkomst is.

Ik heb eens, op het gebied van de Nederlandse letteren, horen vragen, waar de makelaar in koffie uit de Max Havelaar woonde. Lauriergracht 37, als u het nog niet weet. Ik vermoed in Amsterdam, maar dat werd er niet bijgezegd. Ik heb ook eens horen vragen naar een boek, dat in 1907 verscheen en dat een aanklacht was tegen het bewind van Nederland in Nederlands Indië. Het antwoord was: „De Multatuli van Douwe Egberts.” Het werd niet goed gerekend.

Ik heb eens iemand aan de tand zien en horen voelen omtrent de componist Dvorak, van wie de kandidaat alles bleek te weten. Hij wist, dat „Uit de nieuwe wereld” gecomponeerd was in East 17th Street, nummer 327 te New York. Hij wist, dat Dvorak daar directeur was geweest — van 1893—1895 — van het Nationale Conservatorium voor Muziek. Hij wist, dat de componist zijn vakantieplacht door te brengen in de Tsjechische kolonie te Spilville in Iowa enz. enz. Het was allemaal erg knap. Toen de kandidaat een vraag kreeg over het voorzitterschap van de Tweede Kamer der Staten Generaal, stond hij met zijn mond vol tanden.

Zo gaat dat meestal. Wat je ver haalt smaakt lekker! Om nog een uitstapje naar de literatuur te maken: weet u wat een Karelroman is? Dat is geen boek over Moeie Karel, maar een middeleeuwse roman, waarin Karel de Grote als hoofdpersoon optreedt.

Johan Bodegraven heeft eens een boekje open gedaan over dat Masklimmen, waarin hijzelf geen kleine jongen

was. Ik heb hem wel eens boven in die mast zien zitten. Dezer dagen heb ik in dat boekje zitten bladeren. Teleurgesteld heb ik het terzijde gelegd. Niet teleurgesteld in Johan Bodegraven, maar teleurgesteld in mijzelf. Heus, ik dacht dat ik iets wist. Ach, dat moet u een mens ook niet kwalijk nemen. Een kleine, bescheiden eigenwaarde mag iemand toch koesteren, nietwaar? Doet het maar niet! Het valt bitter tegen, zowel vóór als achter de mast!

Ik keek er werkelijk van op, dat de kwartel tot de hoenderachtige vogels behoort. Dat had ik nooit geweten. Aan het verschil tussen witlof en cichorei was ik mijn gehele leven voorbijgegaan, niet wetende, nog beseffende, dat witlof een soort cichorei is.

Wanneer men mij ooit gevraagd had, hetzij voor radio of televisie, wat een pannekoek of een panvogel was, dan ware ik in tranen uitgebarsten en naar het gebergte gevluht. Want ik wist niet, dat we hier te doen hebben met een soort vlinder. Antwoordt u zelf eens op deze vraag: Tot welke plantenfamilie behoren de grijsaard en de dwergtoorts? Tot de cacteeën. Laten wij dat nooit vergeten! Er is iemand gevraagd naar de positie van het mes bij het tafeldekken. Met de scherpe kant naar het bord toe! Iemand heeft zijn kleine grijze cellen aan het werk gezet om na te denken over het probleem wat het wel betekent als een stof verspocht is. Ik herhaal: als een stof verspocht is. Welnu, een stof is verspocht als er door vocht donkere stippen in voorkomen. Ik hoorde dat er mensen zijn, die precies het verschil weten tussen een schamel en een hamel. Een schamel is een deel van een boerenwagen of een melkkrukje. Een hamel is een schaap, dat de kudde aanvoert. Wist u dat een mannetjeshaas rammelaar heet? Dat een blaarkop een zwarte koe met witte vlek tussen de horens is?

Is u ooit gevraagd: Wat is een hippert? Wat is een spatschotel? Wat is een huppelaar? Hebt u toen zonder blikken en blozen gezegd: Een hippert is hetzelfde als een huppelaar en hetzelfde als een spatschotel en een spatschotel is een kraag om de karnpols teneinde het spatten uit het gat van de karntondeksel tegen te gaan? Ja, hebt u dat gezegd?

Dan zou ik, als ik u was, mij direct opgeven, voor welke KWIS ook!

William Frankop

KRYPTOGRAM

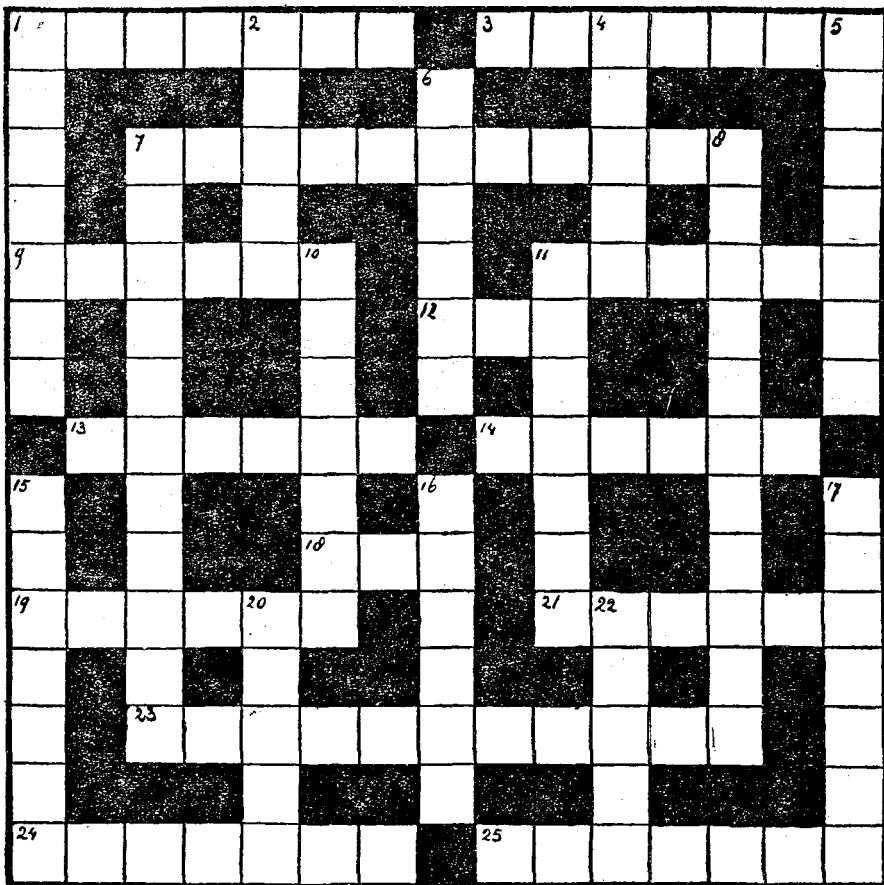
Horizontaal: 1. ronde lui; 3. lijst van bezoekers voor een toneelvoorstelling?; 7. deze outsider waakt buitenshuis; 9. gratis leermethode; 11. hier slaat de touwslager munt uit; 12. tijdperk dat achteraf beschouwd, een fikse ruimte beslaat; 13. waterbanden; 14. kan mogelijk de laatste worden; 18. 't klinkt koud en hard en 't is ook vaak een harde vraag; 19. deze achterblijfselen worden gezocht; 21. gebeurt op 't station en ('s winters) in 't water; 23. vreemde taal van kleine vaten; 24. stopmiddel in de trein; 25. berijdbaar deel van een muziekinstrument.

Vertikaal: 1. zonder vaste woon- of verblijfplaats; 2. koeienloopbaan; 4. te droog, deze godsdienstige groep; 5. Chinees gebak; 6. „boeiende” snor?; 7. de drager ervan moet wel een nuchter mens zijn; 8. drenkplaats voor moderne paardekrachten; 11. niet bepaald vriendelijk; 15. het succes van een artikel ligt in het klappen; 16. goed verbrand produkt is brandbestendig; 17. werkplaats voor pennelikkers; 20. dit dier brengt achteraf beschouwd, geld op; 22. lawaaiig klein dier.

Oplossing vorige puzzel

Horizontaal: 1. pats; 4. wacht; 9. IKOR; 13. Ede; 14. bedaagd; 16. ora; 17. leger; 19. arm; 20. raket; 22. egel; 23. mode; 24. klam; 25. Eva; 27. merk; 29. bl.; 30. ovaal; 31. as; 33. laken; 36. Ens; 37. psalm; 39. opa; 40. een; 41. bui; 42. AKU; 43. opper; 45. aal; 47. kalot; 49. te; 50. radar; 52. rage; 53. es; 55. rad; 56. apen; 59. term; 60. ijver; 62. hallo; 64. rad; 66. alken; 68. Ada; 69. spaniel; 72. ere; 73. most; 74. aster; 75. drap.

Vertikaal: 1. pels; 2. ade; 3. tegel; 4. we; 5. Ada; 6. caravan; 7. ham; 8. tg.; 10. koker; 11. öre; 12. rats; 14. brem; 15. drom; 18. egade; 21. aders; 24. klapper; 25. evenaar; 26. aasblad; 28. kalkoen; 29. bloot; 32. Smuts; 34. kap; 35. Ner; 37. pik; 38. aal; 44. engel; 46. adamant; 48. ampel; 53. atlas; 54. Eros; 56. aval; 57. erker; 58. Cham; 61. snep; 63. Ado; 64. ras; 65. die; 67. era; 70. pa; 71. er.

Uw adres voor
 DIRECTIEKETEN
 BARAKKEN
 SCHOLEN
 ZOMERHUISJES
 enz. enz.
Firma Gebr. Timmer
 Houtbouw - Giessendam - Tel. 2062

WOUDA ZADEN
 ORANJEWOUD
 Vraagt nieuwe prijscurant
 Tel. 05150-2141, 6 lijnen

RADIO BECKER
 ZEIST - Telefoon 5846-5847
HOOIMEIJER
Goudbeschuit
 HET ADRES
 voor zenders, richtingzoekers en echoloten
 Smaakt anders...
 Smaakt beter

KORT GEZEGD

...komt het werk steeds weer op enkelen neer. Het eigenlijke werk bedoel ik. Dat het werk er is, wordt hierbij als bekend verondersteld. Maar ook in dat opzicht komt een mens soms nog voor vreemde verrassingen te staan. Een klinkend voorbeeld? Welnu, uitgerekend drie volle maanden na het begin van de ledenwerf-actie „Eén op Tien” kreeg ik dezer dagen van een k.v.-bestuurslid een brief met de vraag: hoe zit die actie in elkaar, is er materiaal (een folder) voor beschikbaar gesteld?

Nou vraag ik u toch! De briefschrijver is penningmeester van een kiesvereniging. Natuurlijk noem ik geen namen. Ook al is zelf-herkenning niet te vrezen omdat bij het onderzoek in de abonnee-administratie bleek (wat reeds vermoed werd), dat de man zelfs geen abonnement op ons weekblad heeft. Overigens heeft de secretaris van zijn kiesvereniging reeds op 27 oktober 1961 de Actie-circulaire met een zichtzending van de folders gekregen. Maar het samenspel tussen deze beide bestuursleden is daar blijkbaar niet zo best...

En daarmee zitten wij midden in het probleem. Het probleem van de actievelingen, die denken: waarom komt alles op onze schouders neer... En het probleem van het Centraal Comité dat denkt: waar blijven die vele andere kiesverenigingen? Want als je de lijst van de werfresultaten ziet, zeg je bij jezelf: waar ze er wat aan doen, gaat het goed; maar er zijn nog zoveel kiesverenigingen waarvan nog geen aanmeldingen binnengekomen zijn. Daar kunnen ze vermoedelijk nog niet eens toekomen aan een poging om te beginnen.

Laten wij het eens nagaan: 360 kiesverenigingen hebben tot nu toe samen 4.000 nieuwe leden aangemeld. Goed, een heel stel van hen kwam nog niet tot een viertal aanmeldingen, maar andere k.v.'s komen nu al tot bijna 80 à 100 nieuwe leden. In elk geval is het gemiddelde aantal: 4.000 gedeeld door 360 is ca. 11 aanmeldingen. Een voor vele k.v.'s sterk geflatteerd gemiddelde...

Maar nu de rest van de kiesverenigingen. Laten die nu niet zeggen: „er zitten in onze woonplaats geen mogelijkheden tot leden-uitbreiding”. Nota bene, terwijl een paar kilometer verder tientallen nieuwe leden gewonnen werden. Nee, die verhaaltjes gaan in de meeste gevallen niet meer op. Het is, kort gezegd, de aanpak die maar niet uit de verf kan komen. Daar ligt het aan. Het bestuur draagt in zo'n k.v. een zware verantwoordelijkheid. En de leden, och die kregen vermoedelijk het bestuur dat ze verdienden. Of toch niet? Nu dat zal dan in de eerstkomende weken moeten blijken.

Maar laten we het niet in het negatieve houden. Beter laat dan nooit starten. Maar dan ook nu echt beginnen met er „aan te gaan trekken”. Elk bestuurslid neemt een wijk voor z'n rekening. Actieve leden helpen hen een handje. Flinker vrouwen en mannen op pad sturen, want leden werven is geen kwajongenswerk. En dan, als de adressen onderling verdeeld zijn, de hand aan de ploeg slaan. Maar ook de hand aan de pols houden. Ik bedoel: regelmatig (ten minste eens per maand) nagaan of de bezoeken ook werkelijk gebracht zijn. Op die manier stimuleert de een de ander. Het blijft ook dan maar een kleine groep, die actief werkt. Maar van hen kan dan ook worden gezegd: Ze hebben het klaar gespeeld om de A.R.P. in hun woonplaats tot een groeiende en dus levende gemeenschap te maken. En dat is het doel van „Eén op Tien”.

Momenteel dus een totaalstand van 4.000 nieuwe leden. Mensen, het konden er 10.000 zijn, als elke kiesvereniging aanpakte. Laat het werk dan op enkelen aankomen. Als dat maar overal het geval is. Dan wordt het resultaat werkelijk goed. SL

Door een ongeval nam de Here weg ons trouw lid

Teunis den Hertog

De A.R. Kiesvereniging „Nederland en Oranje” te ZIJDERVELD.

A C H T E R P A G I N A

MOMENTEEL bevindt de partij zich wel in een bijzondere mate in een actie-periode. Een groot aantal zaken vraagt in deze weken en maanden tegelijk de aandacht.

En dat niet alleen van de besturen der kiesverenigingen, maar ook van de kiesverenigingen als geheel. Dus van alle leden, mannen en vrouwen, van jong tot oud. Ook de centrales, de regionale partijorganen, hebben de handen vol.

Vergaderingen, ledenwerving, samenstelling van kandidatenlijsten, voorbereiding van de verkiezingscampagnes voor Staten en Raden en daarnaast vanzelfsprekend ook nog de normale activiteiten eisen aller inspanning.

Gelukkig, dat ook thans weer velen in het land de schouders onder dit werk willen zetten. Hun enthousiasme en bezieling mogen anderen nog aansporen tot meehelpen.

• **Over de hele linie**

AN het einde van de vorige of aan het begin van deze week gleden in de brievenbussen van de secretarissen der kiesverenigingen en centrales dikke brieven. Zij bevatten een aantal stukken, uitgaande van het Centraal Comité, met betrekking tot de komende verkiezingen, de verspreiding van verkiezingspropagandabiljetten, de A.R. vrouwenoogdag in Utrecht en gerichte verspreiding van „A.R. Post”.

De medewerkers en medewerkers op het partijbureau hebben er hun handen meer dan vol aan gehad om de zaak de deur uit te krijgen. Zoals zij zo dikwijls de handen vol hebben. Wat dit betreft is het partijbureau echter alleen maar een getrouwe afspiegeling van hetgeen in de partij over de hele linie gebeurt. Overal moet heel wat werk verzet worden.

• **Tijdig gereed zijn**

DE besturen der centrales dienen er voor te zorgen, dat zij tijdig alle papieren gereed hebben voor de kandidaatstelling voor de verkiezing van de leden van de Provinciale Staten. Het is wat dat betreft reeds kort dag. Komende dinsdag, 13 februari, is het al zover.

Intussen zijn de besturen der kies-

Er wordt gezwoegd

verenigingen bezig met de samenstelling van de groslijsten voor de verkiezingen van de gemeenteraden. Een zaak, welke veel tijd en zorg vereist. En daarna volgen al gauw — sommige kiesverenigingen zijn al zover — de stemmingen in de ledenvergaderingen. De kandidaatstelling voor de leden van de gemeenteraden vindt weliswaar eerst op 17 april plaats, maar er moeten heel wat formulieren en lijsten tijdig gereed zijn, en... de tijd gaat snel.

• **Onder welke naam?**

EEN paar honderd kiesverenigingen hebben nu inmiddels op het partijbureau een verklaring van het Centraal Comité aangevraagd, waarin machtiging wordt verleend om van de naam/aanduiding van onze partij (Anti-Revolutionaire Partij/ (A.R.) gebruik te maken, om die boven de kandidatenlijsten te plaatsen. De kiesverenigingen, welke dit nog niet gedaan hebben moeten dit nu vóór 15 februari doen.

Gebleken is, dat — evenals bij vorige gemeenteraadsverkiezingen — weer in tal van gemeenten gecombineerde protestants-christelijke lijsten zullen worden ingediend.

Allerlei variaties komen voor, zowel A.R. - C.H.U. als A.R. - C.H.U. - S.G.P., A.R. - S.G.P., A.R. - G.P.V., terwijl er wellicht zelfs hier of daar wel een „vierverspan” zal komen: A.R. - C.H.U. - S.G.P. - G.P.V. Dit wil niet zeggen, dat boven een kandidatenlijst altijd deze lettergroeperingen worden geplaatst. Het komt even goed voor, dat „Protestants-Christelijke lijst” als naam wordt gebruikt. In dit laatste geval is geen zgn. „G2-1-verklaring” van het Centraal Comité nodig.

• **U kunt meehelpen**

TAL van bestuursleden zijn thans ook in verband met een ander belangrijke zaak op pad. Zij zijn er namelijk nu reeds mee bezig te zorgen, dat bij de komende verkiezingen zo min mogelijk a.r. stemmen

verloren gaan. Zij zorgen er voor dat zieken en ouden van dagen, zeevarenden en schippers, vakantiegangers en reizigers, indien deze niet zelf naar de stembus kunnen gaan, hun stem bij volmacht uitbrengen. Een uitermate belangrijke aangelegenheid, omdat het soms van een paar stemmen, zelfs van één stem af kan hangen.

Kijkt u ook eens rond in uw familie- en kennissenkring? En stelt u zich dan even in verbinding met een bestuurslid, opdat die de zaak in orde maakt? Ook op deze wijze kunt u meehelpen.

• **Gerichte verspreiding**

INDIEN u wat meer concrete gegevens wilt weten over de landelijke politiek — onze politieke tegenstanders proberen o.a. daar hun aanvallen op te richten bij de komende verkiezingen — leest u dan met name ook Nederlandse Gedachten van 17 februari en van 10 maart. Deze nummers krijgen ook alle leden-niet abonnees.

Alle partijleden worden zodoende in de gelegenheid gesteld om „gewapend” te spreken met politieke tegenstanders en politiek-onverschilligen. Ook hier weer kan e ik partijtijd meehelpen. Als wij met de mensen praten bevorderen wij (de partij) de werfkracht van onze partij, die nu met name gericht behoort te zijn op het winnen van stemmen bij de komende stembussen.

Tevens is voor de kiesverenigingen de mogelijkheid geopend om deze nummers van „A.R. Post” te gebruiken voor gerichte verspreiding onder niet-leden (dus niet voor huis-aan-huis-verspreiding).

De kiesverenigingen kunnen tot 10 februari de gewenste aantallen exemplaren op het partijsecretariaat bestellen.

• **Doorgeven**

TENSLOTTE ook hier nog eens de aandacht gevraagd voor het landelijke startschot voor de verkiezingspropaganda: de eerste a.r. televisie-uitzending op dinsdag 13 februari van 20.20 tot 20.30 uur. Prof. dr. J. Zijlstra spreekt dan tot het Nederlandse volk. Kijkt en luistert en... geeft het gehoorde door.

VARIA uit K.V. - S.C. - K.C. - P.C.

WAT dit voor een rubriekje wordt is nog niemand helemaal duidelijk.

Een kwestie dus van afwachten. Wie weet: wordt het (n)iets.

U moet het wel lezen!
Zo dikwijls als het zijn bescheiden plaats inneemt in dit blad.

Daarvoor wordt het geschreven. **En: het blijft kort.**

U moet er ook voor zorgen, dat het geschreven kan worden!

Wat is de bedoeling ongeveer?
Varia: dat is duidelijk Latijn.
K.V.: Kiesvereniging.
S.C.: Statencentrale.
K.C.: Kamercentrale.
P.C.: Provinciaal Comité.

Dus: varia uit de partij-organen. Het Latijnse grondwoord betekent: bont, afwisselend, veelzijdig, zichzelf niet gelijkblijvend.

Zo is het leven in onze partij. Daarvan moet op deze plaats iets tot uitdrukking komen.

Wat typisch, aardig, opvallend, apart, leer- of zeldzaam is, vindt hier een kleine plaats.

Geput zal worden uit: ons toegezonden uitnodigingen en regionale en plaatselijke partijblaadjes. Soms een plaatje.

Zendt die bronnen aan de variashrijver.

Zo zorgt u zelf voor het (voort)bestaan van dit rubriekje.

75 JAAR

K.V. Middelburg 1886-1961?
Hartelijke gelukwensen dezerzijds. Toespraak over „75 jaar A.R. politiek” op de (uitgestelde) herdenkingsvergadering op 16 februari in „De Schakel” (koffiekamer).

Een gezellige en goede bijeenkomst toegewenst, van oud tot jong.

De jongeren presenteren: „Wie A zegt moet ook R zeggen”.

Afwisseling door samenzang. Gaat er allen heen!

Jubileumgeschenk: feestgave uit dankbaarheid te sluiten in het bij de uitnodiging gevoegde zakje.

Politiek kost geld; altijd en met name in verkiezingstijd.

TELEVISIE

Zeer belangrijke vergadering van het bestuur der K.V. Hoozevee (Kom) met alle medewerkers in de diverse secties en commissies. Op de dag der kandidaatstelling van leden van de Provinciale Staten, 13 februari, zaal Rump.

„Men kome op tijd”: 19.30 uur.

Van 20.20 tot 20.30 uur aanschouwt men gezamenlijk de eerste televisie-uitzending van de A.R. Partij.

21.05 uur: groepsfoto van alle werkers!

Volgende keer: (o.a.) blaadjes.

CENTRALE VERGADERINGEN

Wij vestigen thans nog gaarne even de aandacht op enkele centrale vergaderingen in verschillende delen van het land. In chronologische volgorde zijn dit de volgende:

* Op zaterdag 10 februari komt de Statencentrale Hoorn in jaarvergadering bijeen. De plaats van samenkomst is Hotel „De Doelen”, Achterstraat 2, Hoorn. Aanvang der vergadering te 14.30 uur. De agenda vermeldt o.m. als spreker de heer D. Barten te Noordscharwoude, lijst-aanvoerder van de Statencentrale Hoorn.

* Op woensdag 14 februari belegt de Bondskiesvereniging Haarlemmermeer de traditionele jaarlijkse „A.R. Partijdag in Haarlemmermeer”. Men komt bijeen in een middag- en een avondvergadering te Hoofddorp. De middagvergadering zal gehouden worden in Hotel-Restaurant „De Lanbouw”. Aanvang te 14.45 uur. Spreker is het lid van Gedep. Staten, de heer J. de Jong Czn. te Hilversum. De avondvergadering vindt plaats in Hotel „De Beurs”. Aanvang te 19.45 uur. Sprekers: dr. J. Schouten te Rotterdam en ds. P. A. A. Klüsener te Delft.

* Op Woensdag 14 februari zal de grote provinciale vergadering van ARVA-Friesland gehouden worden in Hotel „De Groene Weide” te Leeuwarden. Aanvang der vergadering te 19.30 uur. De agenda van deze provinciale vrouwenbijeenkomst vermeldt als spreker majoor Tj. Walburg.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

Misschien hebt u de televisie-uitzending van de Anti-Revolutionaire Partij gezien waarin prof. Zijlstra tot u sprak en misschien verlangt u nu naar meer. Dan zult u, voor wat de tv betreft, zes weken moeten wachten! Gelukkig echter is er ook nog de radio. Stem uw toestel op donderdag 22 februari en op donderdag 8 maart om 19.50 uur af op de N.C.R.V. Dan kunt u de anti-revolutionaire partijsecretaris beluisteren en blijft u op de hoogte van wat onze partij wil en doet!

ER IS EEN BEGIN GEMAAKT...

HET KABINET-DE QUAY is niet van start gegaan met de verzekering dat het nu alles anders of dat het nu alles beter zou gaan dan onder de opeenvolgende kabinetten-Drees — in de eerste verklaring waarmee de nieuwe premier in 1959 voor de volksvertegenwoordigers verscheen sprak hij slechts over een ombuigen van het beleid op bepaalde punten. Het was ook hard nodig dat daarmee een begin gemaakt werd: vooral het vasthouden der socialisten aan een loonpolitiek waarin aan de regering de beslissende stem werd toegekend, had er toe geleid dat steeds meer burgers tot de „vergeten groepen” gingen behoren, omdat hun inkomen het krijgertje spelen van loonronde-prijsverhoging niet kon volgen.

Hard nodig ook was een ombuigen van het beleid op het punt van de subsidies. Hoewel Nederland ook in 1959 al een welvarend land was, betaalde de staat nog altijd een deel van de melkprijs, dit ten behoeve van de verbruiker die het toch heus betalen kon. Betaalde de staat ook voor steeds grotere groepen een deel van de huur — ook voor die groepen die het heus zelf betalen konden.

Het hardst nodig echter was een ombuiging van het beleid, omdat het verantwoordelijkheidsbesef (schone deugd van een volk) langzaam maar zeker begon af te

slijten. Het overleg tussen werkgevers en werknemers over de lonen had nauwelijks meer een reële inhoud: uiteindelijk was het toch de staat die besliste, dus konden men zich altijd aan de verantwoordelijkheid onttrekken! In de bouwwereld was al evenmin sprake van risico nemen (dus verantwoordelijkheid dragen): de gemeenten waren de opdrachtgeefsters voor de goedkope woningen en de duurder werden met premies goedkoop gemaakt.

Dat dat ombuigen van het beleid geen gemakkelijke zaak was (en geen gemakkelijke zaak is!) hebben de afgelopen jaren wel bewezen. De omschakeling van de geleide naar de vrijere (of beter: meer gedifferentieerde) loonvorming is niet bepaald geruisloos verlopen en lange tijd is de anti-revolutionaire staatssecretaris van sociale zaken, de heer B. Roolvink, welhaast de meest besproken bewindsman geweest in dit kabinet. En het woningbouwbeleid bracht zelfs een kabinetscrisis toen vrije sectorbouw en volkswoningbouw met elkaar in botsing leken te komen en er beduchtheid ging bestaan dat de gewone man die op volkswoningbouw is aangewezen, het kind van de rekening zou gaan worden.

Desondanks: het begin is gemaakt en het Nederlandse volk kan nu zelf constateren: „... en er is winst geboekt!”

VRAAG: Men geeft nu wel hoog op van de gedifferentieerde loonpolitiek en van het in de hand houden van de prijzen — maar is dat nu allemaal wel reëel? Kan men nu zeggen dat er werkelijk vooruitgang is geboekt?

ANTWOORD: Kijk om u heen, neem in u op wat u ziet en leg dat naast uw herinneringen aan „vroeger” — en dat vroeger behoeft dan nog niet zo heel lang geleden te zijn. Kijk wat er thans in de huiskamer, de slaapkamer, de keuken van de gemiddelde arbeider staat — en vergelijk dat met zo'n tien, twintig jaar geleden. En: straks wordt het zomer en gaat men met vakantie. Hoe?

Voor de oorlog was het: een dagje naar familie en eens een dagje familie ontvangen. Nu huren velen een huisje in het bos of aan zee en duizenden gaan de grens over. De vraag kunt u zelf beantwoorden!

STAAT, STATEN, KIEZERS...

Aan de kiezers tracht men in deze weken vóór de 28e maart de mening op te dringen, dat de verkiezingen voor de Provinciale Staten van het grootste belang zullen zijn voor het wel en wee van de Nederlandse staat. Men wil het namelijk doen voorkomen alsof deze verkiezingen in de allereerste plaats een beoordeling zullen zijn van het beleid van het kabinet-De Quay — van het eerste na-oorlogse kabinet dus zonder socialisten.

Er is iets tegen en er is iets voor te zeggen. Wanneer de socialistische oppositie, in haar streven om koste wat kost dit kabinet ten val te brengen, al te zeer de nadruk legt op de landelijke betekenis van deze verkiezingen, dan bewijst zij onvoldoende begrip te hebben voor het belang en de belangrijkheid van iedere provincie afzonderlijk. Wat de provincies — en dus ook Nederland als totaliteit — niet ten goede komt. Aan de andere kant is het natuurlijk juist de partijen die meedingen naar de Statenzetels, te beoordelen mede naar het beleid dat zij landelijk voorstaan. Daarom is dit blad gewijd aan de tot dusverre door het kabinet-De Quay gevoerde financiële en sociaal-economische politiek.

VRAAG: Wanneer verwacht u het einde van de woningnood?

ANTWOORD: De vraag is te simpel gesteld: in sommige delen van ons land bestaat nu al praktisch geen woningnood meer terwijl in andere streken nog duizenden op de wachtlijst voor een woning staan ingeschreven. Bovendien: is de woningnood geëindigd als ieder een dak boven het hoofd heeft of is die pas geëindigd als alle krotwoningen zijn opgeruimd? Toch is het mogelijk de vraag globaal te beantwoorden, nl. als men kijkt naar het statistisch woningtekort (wat dus zeggen wil dat alle woonruimten worden opgeteld en dat daartegenover de woningbehoefte wordt gesteld). Dat statistisch woningtekort bedroeg op 1 januari 1961 nog 86.000 woningen. Wordt het huidige woningbouwbeleid voortgezet (jaarlijks zo'n 80.000 tot 85.000 woningen) dan zal dit tekort per jaar met plm. 20.000 afnemen. Dat betekent dus dat in 1965 het statistisch woningtekort weggerukt kan zijn.

... EN ER IS WINST GEBOEKT!

DIT IS het grote winstpunt van de afgelopen periode: het kabinet-De Quay heeft aangetoond dat sociale politiek nog iets anders kan zijn dan socialistische politiek. De ministers aan wie speciaal het economische, sociale en financiële beleid is toevertrouwd, zijn mannen die niet de leerstellingen van Marx maar de Bijbel als grondslag in hun leven hebben gekozen en zij hebben ernaar gestreefd een sociale politiek te verwezenlijken, die een christelijk-sociaal beleid mag heten. Dat beleid komt niet voort uit de sfeer waarin de klassenstrijdgedachte is geboren maar uit de bijbel-sfeer waarin gerechtigheid en naastenliefde worden nagestreefd. De socialisten hebben dit beleid haast honend begroet. Wat zou men met begrippen als gerechtigheid en naastenliefde kunnen uitrusten in een maatschappij die beheerst wordt door strijd tussen rijkdom en armoede, zeg: tussen liberalisme en socialisme!

Men heeft er dit mee kunnen uitrusten (en we grijpen weer terug naar de loon- en prijspolitiek): dat de grote werknemersgroep niet minder — eerder meer gehad heeft van de welvaart dan in het geleide socialistische systeem het geval geweest zou zijn, maar dat ook aan anderen recht is gedaan — denk aan de mensen die van de rente van een bescheiden bezit moeten leven! De gedifferentieerde loonpolitiek bood de mogelijkheid een prijsbe-

heersingspolitiek te voeren, die burger en bedrijfsleven ten goede is gekomen.

Er is winst geboekt — maar die winst zal verloren gaan als de komende verkiezingen de nederlaag zouden brengen aan de christelijke politieke partijen. Die partijen, ook onze anti-revolutionaire partij, zijn in de na-oorlogse periode achteruit geboerd. Daarvoor kan men allerlei oorzaken zoeken — als men bij dat zoeken maar dit voorop stelt dat die teruggang gestuit móet worden. Nu! Want nu is er de kans een stuk christelijk-sociale politiek te verwezenlijken, waarvan wij overtuigd zijn dat zij ten goede komt aan heel ons volk. In materieel opzicht en in geestelijk opzicht.

De Anti-Revolutionaire Partij vraagt nu uw vertrouwen en uw stem. Misschien bent u het in de afgelopen periode niet op alle punten eens geweest met het door onze partij voorgestane beleid of met door anti-revolutionaire politici ingenomen standpunten. Misschien hebt u zelfs wel eens felle kritiek geïfend. Maar vraag uzelf af of het juist is nu, nu ondanks alles een christelijk-sociale politiek haar kansen krijgt, die kritiek zo zwaar te laten wegen dat u ons uw steun en stem zoudt moeten onthouden. Juist nu, nu er een begin gemaakt is en er winstpunten zijn geboekt, is volhouden, doorzetten, meer dan ooit nodig. De Anti-Revolutionaire Partij rekent op u!

Grote A.R. Vrouwenbijeenkomst

op donderdag 22 maart te 13.45 uur
in Tivoli te Utrecht

HIERONDER ziet u het voorlopige programma voor deze grote bijeenkomst van a.r. vrouwen in Tivoli te Utrecht. Deze bijeenkomst zal opgeluisterd worden door

- ★ Het **SCHOOLKOOR** van het christelijk blindeninstituut „**BARTIMEUS**” o.l.v. Mees van Huis
- ★ Het **N.C.R.V. VOCAAL-ENSEMBLE** o.l.v. Marinus Voorberg, die ook de **SAMENZANG** zal leiden
- ★ Een **KOPERKWARTET**

Op die bijeenkomst worden korte toespraken gehouden door

- ★ **Dr. W. P. Berghuis**, voorzitter van de A.R. Partij
- ★ **Prof. Dr. G. H. J. van der Molen**, die zal spreken over „De Unie van Utrecht en de Provinciale Staten”
- ★ **Zijne Excellentie prof. dr. J. Zijlstra**, minister van Financiën
- ★ **Dr. J. Schouten**, ere-voorzitter van het Centraal Comité der A.R. Partij, die spreekt over „Zaak en Taak”.

De bijeenkomst zal van 14.00 uur tot 15.30 uur door de N.C.R.V. via de radio worden uitgezonden. In verband daarmee worden om 14.00 uur de deuren gesloten.

Men kan het uitvoerige programma voor deze zeer bijzondere bijeenkomst bestellen op het bureau van de A.R. Partij, Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage.

Alle geestverwante dames, die zich als deelneemsters opgeven, hopen wij tijdig het programma te kunnen toezenden.

De prijs (per programma f 0,30) kan voldaan worden door het toezenden van postzegels ten bedrage van f 0,30 of eventueel door storting van dit bedrag op de postrekening nr. 89673 t.n.v. de A.R. Partij-Stichting.

Daarnaast kunnen de programma's ook worden besteld via de plaatselijke kiesverenigingen. De secretarissen ontvingen hiervoor een bestelbon.

WONINGBOUW

Er zijn goede resultaten geboekt

NA de crisis in december 1960 over het woningbeleid is het zo'n beetje de gewoonte geworden van pers en periodiek en in het onderling gesprek, om het beleid van minister Van Aartsen zo kritisch te bezien, dat er vaak geen goed woord af kan. Ook op vergaderingen van onze kiesverenigingen is dit wel eens te constateren.

Dit verschijnsel achten wij een kwalijke zaak. Niet, als zou het beleid van het Kabinet of van een der ministers altijd kritiekloos moeten worden ondergaan. Daar is geen sprake van! De volksvertegenwoordiging en de burgers in een democratische gemeenschap zijn verplicht te wijzen op gemaakte en te maken fouten en zwakke plekken in een beleid.

Maar de eerlijkheid gebiedt dat wij de goede resultaten niet weg moffelen. Waarbij bovendien in de gaten moet worden gehouden het uitgangspunt van het woningbouwbeleid. Dat is reëel. Te meer omdat de Staten-Generaal zich met de principiële opzet in 1959 akkoord hebben verklaard. Dit uitgangspunt was: terugkeer naar normale verhoudingen, d.w.z. een woningvoorziening die gebaseerd is op de kostprijs en een vrije huurvorming, maar die gericht wordt op de werkelijk bestaande behoefte.

Dit uitgangspunt past niet alleen bij een gezond financieel beleid, maar óók bij een beleid dat er van uitgaat eindelijk eens overheidsbemoedigen terug te dringen. Als dit in een tijd van een zekere welvaart niet zou worden ondernomen, dan staat wel vast dat het nooit lukken zal.

Waar wij ditmaal de aandacht voor willen vragen is het feit dat:

1 de gesubsidieerde goedkope woningen (A-sector) eisen wat de weekhuur betreft in de meeste gemeenten (de drie grote steden uitgezonderd) praktisch geen hogere huren dan de woningwetwoningen (overheidsbouw).

	huur per week	A-sector	w.w.
drie grote steden	19,16	17,10	
overige gem. 1e kl.	18,19	17,40	
2e „	16,85	16,83	
3e „	15,87	15,23	
4e „	14,39	14,43	
5e „	13,40	14,02	

2 het bezit aan eigengebouwde woningen — een belangrijke zaak — is in de betreffende jaren gestegen van 1958 tot 1961 (1e halfjaar) van 26% tot 37%.

3 de bouwkosten van de in de volledig vrije sector gebouwde huizen vertonen een dalende tendens:

Minister Van Aartsen

- In 1960 kwam:
 - 30% uit op een bedrag van meer dan 24.000
 - 70% uit op een bedrag van minder dan 24.000
 - 45% uit op een bedrag van minder dan 24.000
 - 25% uit op een bedrag van minder dan 17.000
- In 1961 waren deze cijfers als volgt (1e t/m 3e kwartaal)
 - 17% boven een bouwsom van f 24.000
 - 83% beneden een bouwsom van f 24.000
 - 63% beneden een bouwsom van f 20.000
 - 45% beneden een bouwsom van f 17.000

4 bedroeg het statistische woningtekort (in het kort: het aantal inwoningsgevallen) in 1958 nog 128.000, eind 1961 zal dit aantal vermoedelijk bedragen 65.000.

5 de huren van de huidige gesubsidieerde woningen — de A-sectorwoningen — liggen aanmerkelijk lager dan de huren van de premie-woningen die onder de premiereregeling van vorige kabinetten tot stand gekomen zijn.

Ongeacht de kritiek die ook thans is uit te brengen op de realisatie van het voorgenomen beleid 1962, met name de vraag of de praktijk van het beleid in voldoende mate rekening houdt met de behoefte aan de naar verhouding goedkoopste woningen en ook of de zo broodnodige continuïteit wel wordt betracht, mogen vorenstaande feiten toch niet worden verdoezeld.

In het nummer van 10 maart a.s. van A.R. Post hopen wij op deze materie uitvoeriger in te gaan.

Recht, waarheid en vrijheid

HET is een voortreffelijke zaak, dat in vele kerken nog geregeld gepreekt wordt over de Heidelberger Catechismus. De Synode van Dordrecht heeft aan de kerken der Reformatie in Nederland een onschatbare dienst bewezen, door deze verklaring van het Heidelbergse leerboek verplicht te stellen. Sommigen menen, dat zij bij zulk een catechismuspreek weinig kans hebben nog iets te horen, wat zij vorige keren niet hebben gehoord, maar de ervaring leert beter. Ook als de catechismuspreek nog niet is ontaard in een „algemene beschouwing” over een thema, dat met de betrokken zondagsafdeling iets heeft te maken.

In een catechismuspreek over het negende gebod werd dezer dagen breder dan gewoonlijk stilgestaan bij de tekst van het gebod. De catechismus stapt onmiddellijk over op breed terrein en steekt van wal over alle liegen en bedriegen. Maar het gebod, op Horeb gegeven, spreekt over een waarschuwing aan het adres van de getuige, die voor de rechter staat. Bij Israël nam de getuige plaats náást de verdachte, als hij zijn getuigenis aflegde. Die verdachte was ook letterlijk zijn naaste. En nu mocht hij geen valse getuigenis afleggen.

WIE dit gebod overtreedt, heeft geen eerbied voor de waarheid. Maar ook niet voor het recht.

Prof. Geesink heeft in het vierde deel van zijn boek Van 's Heeren Ordinantiën hierop gewezen.

„Om toch voor het aangezicht van de rechter, als voor het aangezicht Gods; om voor de rechter, als Gods plaatsvervanger, vals of leugenachtig te getuigen, moet de doorwerking van de zonde zo sterk zijn, dat zij zelfs door het besef van de majesteit van het recht niet meer wordt gestuit”.

En zo confronteert de prediking over het negende gebod ons ook met de grote betekenis van het recht en de rechtspraak.

Toen Dr. Kuyper zijn toelichting schreef bij het A.R. program van beginselen, heeft hij dan ook bijzonder aandacht geschonken aan het merkwaardige begin van de paragraaf over 's lands defensie:

Kracht tot handhaving van onze nationale zelfstandigheid zoekt zij in de versterking van het rechtsbesef . . .

Want eerst dan is een volk bereid en in staat, alles bij te zetten in de strijd voor de vrijheid, als het weet, dat het gaat om recht tegen onrecht. Als het rechtsbesef is gekrenkt, dan komt er iets van de hardheid en de veerkracht van staal in het nationale verzet.

WANNEER een volk de majesteit van het recht niet meer erkent, dan is het innerlijk murw en krachteloos geworden. Daar is het de dictators dan ook altijd om te doen. Het is een bekend verhaal, dat Frederik de Grote van Pruisen, die regeerde van 1740 tot 1786, een molen wilde kopen in verband met uitbreidingsplannen van zijn park Sanssouci. Maar de molenaar wilde niet verkopen. De koning evenwel dreigde, de molen te nemen. Waarop de molenaar antwoordde: Ja, wenn das Kammergericht in Berlin nicht wäre . . . wat in de regel vertaald wordt met: er zijn nog rechters in Berlijn. Er is bij de rechter hulp te krijgen, zelfs tegen de koning, dát was de stelling van deze molenaar. Het is een pendant van de geschiedenis van Naboth. En het is een merkwaardige zaak, dat speciaal de gerechtelijke moord op Naboth leidde tot het verschrikkelijke godsoordeel over Achab en zijn huis.

Maar dit woord van de molenaar te Potsdam staat ook lijnrecht tegenover de beruchte rede van Hitler van 26 april 1942. Die rede tastte de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht aan. De rechter moest het nationaal-socialisme dienen. Hij moest de verdachte aankijken en zich afvragen: is deze persoon in zijn houding, zijn opvattingen een gevaar voor de nieuwe orde? Is dat het geval, dan moet hij worden uitgeschakeld. In die tijd is uitgevonden, dat de rechter niet naar de wet en de wet alleen maar naar „das gesunde Volksempfinden” moest oordelen. De rechtspraak werd een politiek middel, evenals de nationaal-socialistische opvoeding. Het is niet toevallig, dat we deze twee naast elkaar zetten. Want het nationaal-socialisme wilde de gehele volksoepvoeding, van de kleuterleeftijd af tot het Landjahr toe, dat de scholing in de Hitlerjeugd afsloot, dienstbaar maken aan de propaganda. De nieuwe generatie moest geheel worden doordrongen van de nationaal-socialistische leer. En als er dan nog resten van verzet waren, dan moesten die worden opgeruimd door de rechtspraak, die de Gestapo hielp, die de vrijheid niet beschermde, maar vernietigde, en die de waarheid uit de mond van een getuige, als het zo uitkwam, een verdachte zaak vond.

Dat is in Duitsland voorbij, al zitten er hier en daar nog wel rechters, die zich van 1933 tot 1945, twaalf jaar lang, hebben weten te voegen en er nu niet graag meer aan worden herinnerd.

Maar precies hetzelfde zien wij in alle communistische landen. Ook daar is de rechtspraak een politiek machtsmiddel. Ook daar ontbreken de waarborgen voor een eerlijke rechtspraak. Uitdrukkelijk is in Rusland uitgesproken, dat de rechter erop moet letten, of de verdachte misschien een man is, die beschouwd moet worden als innerlijk vijandig aan het regime. Want dan moet hij uitgeschakeld worden. Daarvoor zijn er ten slotte rechters.

En zo brengt het negende gebod ons niet alleen tot de waarschuwing tegen alle liegen en bedriegen, maar wordt de letterlijke en primaire betekenis van dit gebod zeer actueel.

Maaglijders!

DE uitkomst voor U zijn de echte Amerikaanse
C-R MAAGTABLETTEN

Met C-R Maagtabletten kunt U weer normaal eten!

/Importeur LOUIS RIETBERGEN • Korenaarstraat 35a-c, Rotterdam

Verhoeff's Isoleer- en Ovenbouwbedrijf N.V.

- ISOLATIEWERKEN
- KETELBEMETSELINGEN
- OVENBOUW

Rotterdam - Wijnhaven 84 - Telefoon 120325

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), G. A. Kieft, J. W. Ooms, mr. W. R. van der Sluis, J. D. Troostheide, G. J. H. Griffioen (secretaris).

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage, telefoon (070) 631023 en 112138, giro 89673.

ADRES VOOR ADVERTENTIES: Botenmakersstraat 45, Zaandam, telefoon (02980) 63224.

ABONNEMENTSPRIJS f 6,50 per jaar, f 3,25 per half jaar. Giro 89673. STUDENTENABONNEMENT f 4,— per jaar. LOSSE VERKOOP f 0,20.

Kiezerskweek

Een halve eeuw geleden, in 1912, was er nog geen algemeen kiesrecht. De kieswet-Van Houten gold nog en die kende verschillende soorten van kiezers. Daar waren vooreerst belastingkiesers, dat waren natuurlijke personen, die het vorige jaar hun aanslag in de rijksbelastingen (grond-vermogensinkomsten- en bedrijfsbelasting) hadden betaald. Die mensen konden rustig thuis blijven. Zij werden ambtshalve op de kiezerslijst geplaatst.

Maar er waren nog vier andere groepen van kiezers.

Vooreerst de huurkiezers. Wie sedert augustus van het vorige jaar een huis had bewoond, waarvan de huur boven een bepaald bedrag lag (dat in elke gemeente verschillend was!) kon zich ter secretarie laten inschrijven onder overlegging van de nodige bewijzen. Een schipper huurt geen huis, maar woont in een schip. Is dat schip groter dan 24 ton, dan kan hij ook, als de papieren in orde zijn, zich laten inschrijven als kiezer. De huurkiezer mag na 1 augustus ook eenmaal verhuisd zijn, mits zijn eerste en zijn tweede huis beide een huur doen boven het voor de gemeente geldende minimum bedrag.

Dan zijn er de loonkiezers. Zij kunnen zich laten inschrijven, als zij kunnen bewijzen dat zij de laatste dertien maanden geregeld in loondienst zijn geweest en een weekloon hebben verdiend, dat weer ligt boven het bedrag, dat voor elke gemeente is vastgesteld. Zijn zij niet meer dan twee maanden werkloos geweest, dan worden zij geacht ook in die tijd hetzelfde bedrag te hebben verdiend. Maar zij moeten het allemaal wel kunnen aantonen met de nodige papieren. Inwonende knechts mogen het genot van kost en inwoning mee rekenen, ook weer naar gemeentelijk verschillende maatstaven.

Nu volgen de spaarbankkiezers. Wie kan bewijzen, dat hij al meer dan een jaar 100 gulden heeft staan op het Grootboek of 50 gulden bij een spaarbank, en kan aantonen of aannemelijk maken, dat zulk een bedrag ook werkelijk zijn eigendom is, wordt als kiezer ingeschreven.

En tenslotte komen de examenkiezers. Zij laten het bewijs zien, dat zij examen hebben gedaan en geslaagd zijn. Niet voor het zwemdiploma natuurlijk, maar voor een examen, waardoor zij de bevoegdheid krijgen een ambt of betrekking te bekleden. Een onderwijzersexamen dus of een stuurmansexamen, b.v.

Die huurkiezers, loonkiezers, spaarbankkiezers en examenkiezers moeten zich elk jaar tussen 1 en 15 februari melden op het gemeentehuis, met hun papieren. Er is al een proces geweest of het op 15 februari ook nog kan en te bevoegder plaatse is beslist, dat tussen 1 en 15 februari betekent, dat het ook op 1 of 15 februari mag.

Met name de a.r.-kiesverenigingen hebben dorp na dorp en buurt na buurt nagespeurd, of er ook nog een mannetje zat, die tot hun aanhang behoorde, en nog voor aangifte in aanmerking kwam. Zij deden zéér druk aan kiezerskweek. Op Urk b.v. hadden zij een daverend succes. Want de Urkers hielden niet zo scherp de opbrengst van hun vangsten bij en liepen dus de inkomstenbelasting nog al eens mis, maar dan waren er wel andere motieven, om ze toch op de lijst te krijgen. Als spaarbankkiezers b.v.

Andere partijen kenden hun volkje niet zo goed, en wie het aan die kennis ontbreekt, moet niet aan kiezerskweek doen. Hij zou zijn tegenstander een dienst kunnen bewijzen.

De a.r. hebben in het verleden veel profijt gehad van een systematische kiezerskweek.

In onze tijd spitsen zij er zich op toe, dat er geen stemmen verloren gaan, door tijdig te zorgen voor stemmen bij volmacht.

Op pag. 6 kunt u daar meer over lezen.

„Eén op tien”

VERSCHILLENDE dagbladen hebben in het afgelopen weekeinde een artikel gewijd aan prof. mr. A. Anema, die op 10 februari negentig jaar is geworden. Van een wetenschappelijk en politiek leven rust deze emeritus hoogleraar en oud-senator al enige jaren uit.

Hij is geboren tussen de stinzen en tussen de herinneringen aan de stinzen. Want zijn wieg stond in Minnertsma, aan welk dorp de namen zijn verbonden van Groot-Hermana, Groot Tjessinga, Folta, Haytzama, Groot Lammema e.a.

Al jong ging hij studeren, in Amsterdam aan de Gemeentelijke Universiteit en aan de V.U. Zijn liefde ging uit naar de klassieke letteren. Later ging hij naar Leiden, waar hij in de rechtswetenschappen promoveerde.

Een studie over rechtsgeleerdheid en Calvinisme bracht hem in aanraking met Dr. Kuypers, die het juiste inzicht had de jonge jurist aan de Vrije Universiteit te binden met een hoogleraarschap. Dat was in 1904 het jaar van de uitbreiding van de V.U. Dat woord uitbreiding klinkt nu wat vreemd met het huidige aantal hoogleraren en docenten, dat ver over de honderd telt. Maar de universiteit telde bij de oprichting in 1880 maar vijf hoogleraren. In 1900 waren het er nog maar zes. De professoren Kuypers, Rutgers, Geerink en H. H. Kuypers in de faculteit van de theologie. In de faculteit der rechten alleen professor Fabius, in die van de letteren Prof. dr. J. Woltjer. Vijf jaar later tellen wij twaalf hoogleraren, een van hen is professor Anema, die in 1904 zijn hoogleraarsbenoeming ontving. In hetzelfde jaar als professor Van Gelderen, professor R. Woltjer en professor P. A. Diepenhorst. De V.U. bestaat dan nog geen 25 jaar, de wetenschappelijke graden, behaald aan deze universiteit zijn dan nog „onbevoegde” gaden.

Als professor Anema optreedt, bedraagt het aantal studenten aan de V.U. 159; 92 in de theologie, 45 in de rechten, 14 in de letteren. Een jaar later laten vier studenten zich inschrijven in faculteiten, die de V.U. dan nog niet bezit: wis- en natuurkunde en medicijnen.

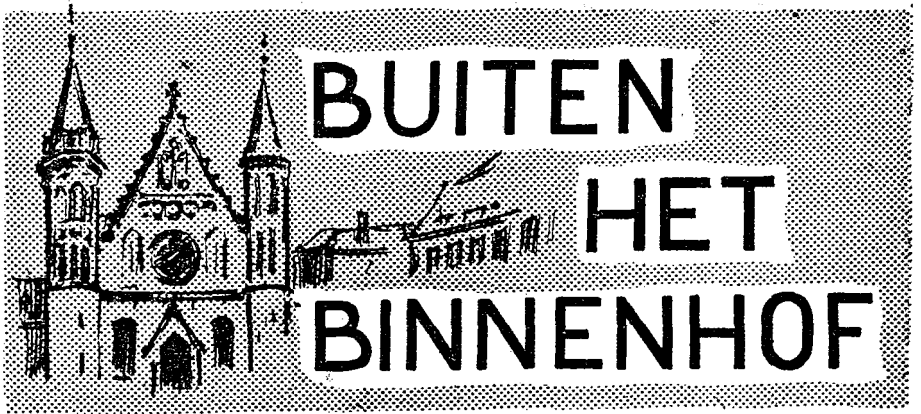
Er was moed voor nodig hoogleraar te willen zijn aan een wat de tegenstander — o.a. de Leidse hoogleraar Van der Vlucht — een sekteschool en een sektekatheder noemde.

Wij kunnen professor Anema in de geschiedenis van de V.U., in de lijst van de tweede generatie plaatsen. Met professor Grosheide is hij thans een van de weinigen, die professor Kuypers nog als hoogleraar hebben gekend. Welk een bewondering — zeker niet door dik en dun — heeft professor Anema niet voor Dr. Kuypers gehad, bezit hij nog! Hij wist, dat toen professor Fabius als hoogleraar optrad het auditorium uit een, zegge één, student bestond. Hij had bij zijn optreden meer discipelen, misschien had hij er nog meer kunnen hebben, het is wel zeker, als hij zich voor een andere universiteit zou hebben beschikbaar gesteld.

Hij is echter het vaandel van de hoofdmans trouw gebleven. Al die jaren, dat hij hoogleraar was, al die jaren, waarin hij honderden juristen heeft opgeleid in de beginselen van het recht, in de beginselen van de soevereiniteit Gods.

Wij mogen aannemen, dat hem daarbij steeds voor ogen heeft gestaan — de praktijk wijst het uit — wat hij zelf, bij het overlijden van Dr. Kuypers als de taak van de hoogleraar heeft geschetst.

„Men neemt in de regel aan, dat de taak van een hoogleraar vooral hierin bestaat, om zijn leerlingen te vor-

men, methodisch tot mannen, in staat om een zelfstandig oordeel te vellen over kwesties, die hun in het vak hunner keuze later zullen worden voorgelegd. Natuurlijk is daarmee niet bedoeld, dat zij over elk vraagstuk een van anderer oordeel geheel onafhankelijke mening zullen kunnen vormen. Aan zulke eisen kan slechts een enkel geleerde en dan nog slechts ten dele, voldoen. Maar in tegenstelling met het enkel overnemen en zich eigen maken van anderer kennis, om deze praktisch toe te passen, later in het eigen leven, doelt de universitaire studie er op om voor te bereiden voor de verwerving, waar het moet, van een eigen mening, zonder daarbij meer dan altoos onvermijdelijk is afhankelijk te zijn van anderen. Over het algemeen is dus de beste hoogleraar hij, die zich zelf weet overbodig te maken door het kweken van geestelijk zoveel mogelijk zelfstandige denkers.

Uiteraard moet men dit niet te eenzijdig opvatten, want er zal ook altoos positieve stof moeten worden verstrekt door de docent. Maar het maakt toch een ingrijpend onderscheid of een hoogleraar zijn eigen mening over een vraagstuk voordraagt om te doen zien langs welke weg en met welke middelen en methode men een eigen mening moet en kan verwerven dan wel of hij die eigen mening verkondigt vooral om deze mening zelf bij de hoorders ingang te doen vinden.”

Wij menen, dat professor Anema zo'n hoogleraar is geweest. De hulde die hem dan ook op zijn verjaardag mede door oud-leerlingen is gebracht spreekt daarvan, spreekt van een school, welke professor Anema heeft gemaakt. Zijn geschriften zijn niet talrijk, maar zij hebben een bijzondere waarde. Zijn Vrije Universiteit en Cultuurcrisis is in verband met de V.U. een nog steeds lezenswaardige publikatie.

Naast het hoogleraarschap heeft professor Anema zich een overzichtelijk, maar niettemin eerbied afdwingend aantal jaren aan de praktische politiek gewijd. Ook daarom is aan zijn verjaardag aandacht besteed. Dat ook zijn politieke tegenstanders zich over die verjaardag verheugden en in hun gelukwensen ook een man van de synthese feliciteerden is loffelijk. Dat zij ook deden uitkomen, dat bij het klimmen der jaren van professor Anema, geen roest op zijn ideeën noch op zijn beginselen vat had, moge zeker voor de negentigjarige een huldeblijk zijn.

Geboren in het jaar waarin De Standaard werd opgericht, ziet professor Anema op een banier dragend leven terug.

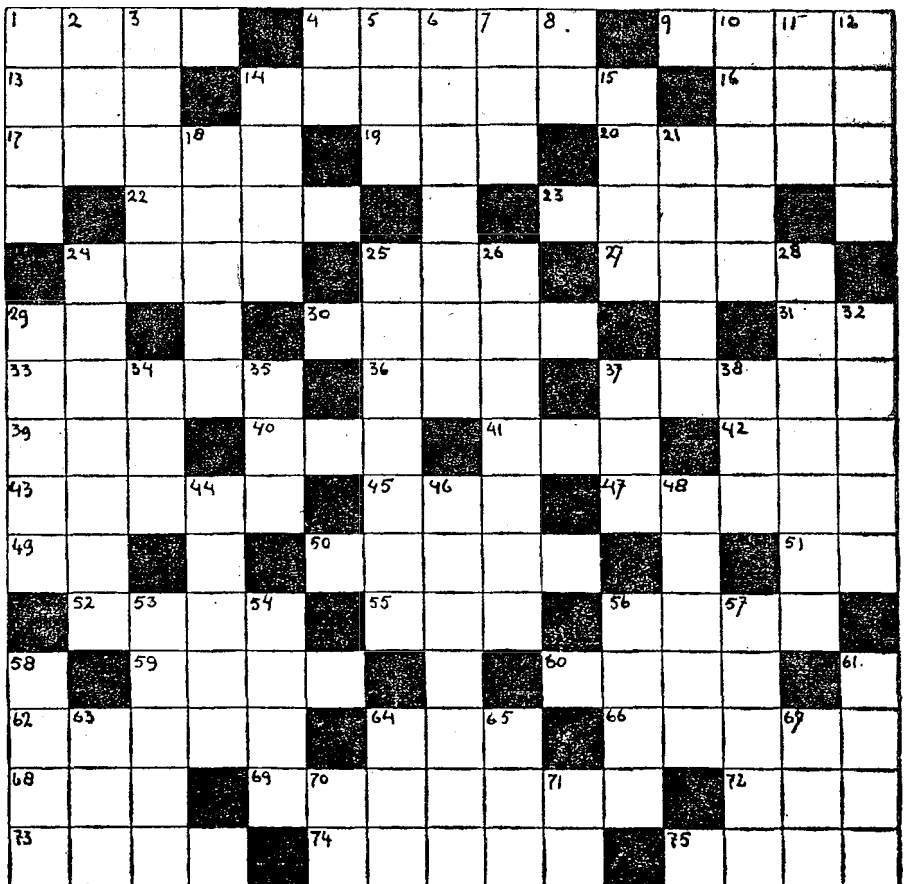
William Frankema

VERTIKAAL: 1. have; 2. adel; 3. aard; 4. be; 5. elk; 6. klamboe; 7. Een; 8. rei; 10. toren; 11. epi; 12. kalk; 14. heer; 15. naar; 18. tede; 21. priem; 24. kluisen; 25. Armenie; 26. toeste; 28. stomerij; 29. kraag; 32. kraant; 34. vet; 35. nor; 37. Sam; 38. oos; 44. egede; 46. eente; 48. apert; 53. ards; 54. rang; 56. goot; 57. reien; 58. Eibe; 61. kra; 63. eel; 64. EH; 65. sol; 67. ere; 70. af; 71. OT.

OPLOSSING
HORIZONTAAL: 1. haan; 4. be-ker; 9. ste; 13. Ada; 14. Helleen; 16. opa; 17. vert; 19. kam; 20. april; 22. drek; 23. mare; 24. keer; 25. abt; 27. rins; 29. kl. 30. brood; 31. tk; 33. re-ven; 36. mee; 37. smoor; 39. Ale; 40. ode; 41. sta; 42. oma; 43. aster; 45. net; 47. magen; 49. ge; 50. Iker; 51. r.t.; 52. maer; 55. eel; 56. gerij; 59. Adam; 60. vore; 62. Ieren; 64. ets; 66. otter; 68. fied; 75. sneb.

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. vogel; 4. vat; 9. loot; 13. gravin v. Holland; 14. Griek; 16. familielid; 17. verschie; 19. deel van 1 hor; 20. maand; 22. vieze substantie; 23. tijding; 24. wending; 25. geestelijke; 27. zuur; 29. gewicht (afk.); 30. voedsel; 31. ter kennisneming; 33. inplooi; 36. bijwoord; 37. verliefd; 39. jongensnaam; 40. loflied; 41. bevel; 42. familielid; 43. bloem; 45. keurig; 47. verwanten; 49. pers. voor-naamwoord; 50. inhoudsmaat; 51. rijks-telefoon (afk); 52. voorzetsel; 55. drank; 56. vervoermiddel; 59. O.T. fi-guur; 60. greppel; 62. onderwijzen; 64. schilderij; 66. zoogdier; 68. rustplaats;

69. schip; 72. tijdperk; 73. plaats in Gelderland; 74. ploert; 75. snavel.

VERTIKAAL: 1. goed; 2. groot; 3. planeet; 4. dierengeluid; 5. ieder; 6. in-sektenweermiddel; 7. water in Utrecht; 8. noot; 10. bouwwerk; 11. op (in samenstel.); 12. bouwmetaal; 14. man 15. voorzetsel; 18. opstap; 21. wapen; 24. babbelen; 25. land; 26. apparaat;

28. reinigingsbedrijf; 29. deel van kle-dingstuk; 32. leesstof; 34. niet mager; 35. gevangenis; 37. jongensnaam; 38. lichaamsdeel; 44. echtgenote; 46. di-nertje; 48. beslist; 53. platvloers; 54. rij; 56. watertransportmiddel; 57. kie-ren; 58. water in Duitsland; 61. schaal-dier; 63. drank; 64. priester; 65. mu-zieknot; 67. room; 70. gereed; 71. bij-belboek (afk.)

UIT ONZE BOUW- EN AANNEMERSWERELD

WARENHUIZENBOUW

N.V. Aannemersbedrijf

BOERS EN VRIJLAND

GRAVENZANDE — Telefoon 01748-2245* — Postbus 30

HOUT

VAN DRIMMELEN

Zwijndrecht — Telefoon 01850-6446

Aannemersbedrijf

GEBR. HAKKERS

- Handel in rijsmaterialen, riet en teen
- Rietmattenfabriek
- Hoepelmakerijen

WERKENDAM — TELEFOON 14

P.K.A. aanhangwagens
P.K.A. opleggers
BÜSSING trucks
daar komt U mee vooruit!
N.V. Machinefabriek
„KAMPEN”
St. Anna Parochie
tel. 05180-541-542-378

KAKES' bouwbedrijf

Bouwers waarop gebouwd kan worden ...

OOSTZIJDE 164 - TEL. 02980-62945 - ZAANDAM

C.V. J. H. van Leeuwen

Fabrikanten van rode en blauwe rietvorsten en eindrietvorsten
Hollandse pannen (handvorm) en bijpassende vorsten (handvorm)

KOUDEKERKE AAN DEN RIJN
Tel. 01714-228 — Tel. 01720-2569

FIRMA B. MEILINK

Eigenaar F. Braam

houtzagerij, houthandel en kistenfabriek

Hofstraat 10 - BORCULO - Telefoon 05457-561*

N.V. REPRODUCTIEBEDRIJF EN
TEKENMATERIALENHANDEL

D. F. OOSTERS

Groenendaal 39 - Rotterdam - Telefoon 136801-115461

- LICHTDRUKKEN
- TEKENMATERIALEN

FA. K. SALVERDA & ZONEN

Aannemersbedrijf - Kuinre

SPÉCIAAL: het stellen en monteren van kapspanten.
Wijk IV-7 — Tel. 05271-294

FA. C. VERMEER EN ZOON'S

fabrieken voor gebogen hout

Telefoon 01894-1230 - Ouderkerk aan de IJssel

RONDE EN OVALE TAFELRANDEN
GEBOGEN REGELS VOOR STOELN EN FAUTEUILS,
ARMLEGGERS, KAPPEN, REGELS, STIJLEN, ENZ., ENZ.

TIMMERFABRIEK VERMEULEN N.V.

MILL (N.-B.), TELEFOON 08859-605

Fabriek van geprefabriceerde houten gebouwen, houten woningen, directieketen, barakken, garages, vakantiehuisjes enz.
Speciaal voor de landbouw: kippenhokken, veldschuren, loodsen etc.

Export: België, Duitsland, etc.

JAN LINGEN'S

BETONINDUSTRIE N.V.

Veendam 29 - Telefoon 01850-3123-1123

PAPENDRECHT

Laat advertenties U inlichten
voordat U gaat kopen!

Kan een minister van fin een SOCIAAL BELEID V

WIE MINISTER ZIJLSTRA voor de televisie gezien heeft in de uitzending van de Anti-Revolutionaire Partij, die moet onder de indruk gekomen zijn. Hier zat een man in zijn werkkamer, een van de machtigste werkkamers van het hele land, want de minister van financiën is een machtig man. Op zijn bureau lagen brieven. Brieven van verbitterde mensen die het als het ware de minister persoonlijk verweten dat de belastingschroef voor hen, in hun speciale geval, te knellend was. Brieven

van bange mensen, bang voor het heden en bang voor de toekomst — omdat de druk van de belasting hen dreigde te verdrukken.

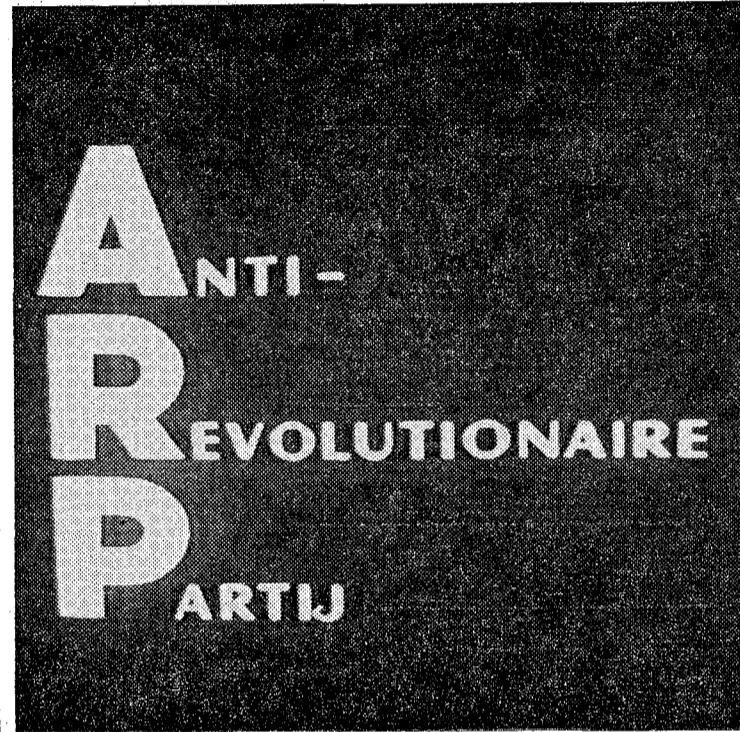
De minister las uit die brieven voor — en op dat moment werd het zo heel duidelijk dat een minister ook maar een mens is. Een mens op wiens schouders een enorme verantwoordelijkheid rust. De mens Zijlstra had het duidelijk moeilijk met die brieven en hij ging als het ware met zichzelf te rade: is het juist wat ik doe. En zo kwam hij tot deze

heeft voor evenwichtig. te zeggen: d Zo gezien is beleid: het z

Het zijn d sie-uitzending financieel-ten knap ook do is Nederland een man tegu nale deskund Wél de wo nair Zijlstra, van de Bijbel zijn politieke hoort men w toch eigenlij deze minister ganger, de aanhangers sche theorie financieel-ten nu eigenlijk gegeven de tussen beide

Die versch uitgangspun zijn. Ministe tijd ook met Zijlstra bep ingrijpen op rentevoet, d beleid. Wan vrijheid en alles en alle antwoordelij de overheid l

Een ander regelmatig e

merkwaaardige uitspraak: het minister-van-financiën-zijn is niet een zaak van kunnen optellen en aftrekken — de kern van het financiële beleid is afwegen. Afwegen tussen de sfeer van de burger en de sfeer van de gemeenschap. Alles wat in de gemeenschap en door de gemeenschap gebeurt ten behoeve van de burger, wordt eerst aan die burgers zelf onttrokken.

Daarom moet een goed beleid altijd als kern hebben het afwegen tussen wat men de burger afneemt en wat men in de gemeenschap noodzakelijk vindt. Wie alleen maar oog

SINDS 1959

**KWAM I
SOCIAAL**

- Voor iedere Nederlander
- Voor de belastingbetaler
- Voor hen die het moeilijk hebben

Iedere Nederlander heeft te maken met de waardevermindering van het geld. Want hoe belangrijk het ook is flink wat guldens in de huishoudbeurs te hebben — veel belangrijker is de vraag wat men voor zijn guldens kan kopen. En het mag dan aantrekkelijk zijn wanneer alle mogelijke collectieve arbeidscontracten en allerlei sociale uitkeringen met ettelijke procenten omhoog gaan, deze verhogingen zijn van weinig nut indien als gevolg hiervan ook de prijzen gaan stijgen. Daarom is een politiek die er in de allereerste plaats op gericht is te streven naar waardevermindering van het geld, een sociale politiek bij uitstek!

Juist op dit punt mag iedere Nederlander dank weten aan het kabinet-De Quay.

De bemoeienissen die de loon-specialist, staatssecretaris B. Roolvink, met de stijgende lonen heeft gehad liggen nog vers in het geheugen en hebben zelfs bij zijn felle tegenstanders waardering ge oogst.

Voor de werkende Nederlanders (en dat zijn gelukkig toch de meesten) is het resultaat geweest dat hun loon of salaris met gemiddeld 14 pct is gestegen sinds dit kabinet-De Quay de gedifferentieerde loonpolitiek invoerde. En dat de kosten van levensonderhoud in die periode slechts met 4 pct stegen. Een werkelijke inkomstenverbetering dus voor welhaast iedere Nederlander van omstreeks 10 pct! Met daarbij dan nog het verheugende verschijnsel dat de anti-revolutionaire staatssecretaris de „minimum-lidjers” zeer krachtadig te hulp is gekomen!

Als goed staatsburger is iedere Nederlander er zich wel van bewust dat er belasting moet worden betaald, wíl de staatsmachinerie kunnen draaien — maar evenzo vindt iedere Nederlander dat de belastingschroef in ons land wel heel strak is aangedraaid! Vandaar ook dat prof. Zijlstra als minister van financiën een nogal aanzienlijke belastingverlaging tot stand heeft gebracht, per 1 juli a.s.

Er is over die datum van ingang in de afgelopen maanden nogal wat te doen geweest, omdat deze anti-revolutionaire bewindsman de moed gehad heeft die datum te verschuiven.

Prof. Zijlstra heeft die datum niet verschoven omdat hij als minister van financiën het bedrag van f 500 miljoen niet kon missen. Maar juist een minister van financiën is in de eerste plaats verantwoordelijk voor de waardevermindering van het geld en het was zijn stellige overtuiging dat die f 500 miljoen die dus niet in de staatskas zouden vloeien maar (grootendeels) door de Nederlandse burgers zouden zijn uitgegeven, precies de druppel zouden hebben gevormd die de emmer pleegt te doen overlopen. Waarschijnlijk zou bestedingsbeperking het gevolg zijn geweest!

De thans in te voeren verlaging van loon- en inkomstenbelasting is van dien aard dat de minder draagkrachtigen er het meest van profiteren. Want belasting mag geen onrecht worden — daarom is ook door deze minister een andere, gunstiger regeling gemaakt voor de vrijgezellen en de gehuwde werkende vrouw.

Deze regering streeft naar volledige werkgelegenheid en dat is een schone zaak, zelfs als de spanningen op de arbeidsmarkt wel eens hoofdbrekens kosten. Desondanks zijn er die niet werken kunnen. Het gaat hier over de (weilige) werklozen, de langdurige zieken, mensen die door een ongeval niet tot werken in staat zijn. Ook over andere groepen zoals de gehandicapten, denk aan de blinden, die in vele gevallen niet in het normale arbeidsproces een plaats kunnen vinden. Van een kabinet dat gerechtigheid en naastenliefde in zijn vaandel heeft geschreven, kon men verwachten dat het juist aan deze mensen aandacht zou geven.

Die verwachtingen zijn niet bedrogen uitgekomen. Het begon al onmiddellijk toen er een verhoging van de ongevuls- en invaliditeitsuitkeringen noodzakelijk bleek nadat de subsidie op melk was komen te vervallen en er een huurverhoging werd doorgevoerd. Voor deze rentetrekken met hun zeer lage uitkeringen werd niet volstaan met een krenterige compensatie van de duurdere melk en hogere huren — men ging daar een belangrijk stuk bovenuit; voordat het kabinet één jaar zat waren de inkomsten van deze mensen met 100 pct. verhoogd!

Zo is het ook gegaan met de lonen van de mensen die vallen onder de gemeentelijke sociale werkvoorzieningsregeling. In de drie jaren van deze regering zijn de gemiddelde lonen met 14 pct gestegen — voor deze gehandicapten met 25 tot 30 pct!

STEUN DIT BELEID

EN ?

elt on-
om het
aardig.
anciële
gheid.
televi-
Niet de
ng, hoe
anslotte
manciën
ratio-
gezien.
olutio-
I waar-
er voor
Soms
dat er
tussen
n voor-
Beiden
onomi-
nap in
wat is
ershil,
gspunt

matig het overheidsinkomen. De socialist Hofstra was dit welkom want dan kon de staat ook meer uitgeven — de anti-revolutionaire Zijlstra wil de overheidsuitgaven beperken tot het noodzakelijke. Toegegeven, er is bijzonder veel nodig tegenwoordig en in de televisieuitzending is dit ook wel duidelijk gemaakt. Maar minister Zijlstra heeft in die groeiende hoeveelheid inkomsten de noodzaak gezien om tot belastingverlaging te komen. En dan niet een belastingverlaging die nu toevallig eens uitkomt omdat de conjunctuur meezit en die straks weer ongedaan gemaakt moet worden als het omslaat — neen, een belastingverlaging die is ingepast in onze hele volkshuishouding zoals de financiering van het deltaplan er in is ingepast.

Nog iets over die belastingverlaging. Die is weloverwogen verdeeld, opzettelijk getoetst aan de norm van sociale gerechtigheid. Het voordeel van de komende verlaging gaat voor een groot deel naar de minst draagkrachtigen: ongeveer 60 pct van het totale bedrag komt ten goede aan de groep met een inkomen beneden de f 7.450,—. Bovendien is daarbij de aftrek voor invaliden en ouden van dagen verhoogd. De rest wordt verdeeld over alle inkomens. Dus: het beleid heeft niet ten doel een inkomensverdeling waarbij alle inkomens zo-

veel mogelijk gelijk gemaakt worden — sociale gerechtigheid houdt niet op bij een inkomen van f 5.000,—! Het financieel-economische beleid van deze minister is er concreet op gericht dat alle maatschappelijke en economische krachten worden gemobiliseerd. Zo snel mogelijk ten einde de brede massa van ons volk tot een hoger reëel inkomen te brengen. En daaronder behoort ook, dat de belasting wordt verlaagd voor de al jaren reeds sterk belaste groepen.

En tenslotte: deze minister heeft de hoogconjunctuur gebruikt om reserve te vormen. Een appeltje voor de dorst voor eventuele magere jaren. Opdat dan niet de zwakken het kind van de rekening worden.

Daarom kan dat vraagteken hierboven weg: een minister van financiën kan inderdaad een sociaal beleid voeren. Een beleid dat gekenmerkt wordt door gerechtigheid en naastenliefde. Een anti-revolutionair beleid!

STAND IN DE ECONOMISCHE SECTOR:

die 't
ben

• Voor alle ouden van dagen

Wie van een A.O.W.-uitkering moet leven heeft het niet breed — daarover behoeft geen verschil van mening te zijn. Wie zijn 65ste levensjaar ingaat met niets achter de hand, geen kapitaalje en geen enkel recht op welke pensioenuitkering uit een bedrijf dan ook, die ziet met reden de toekomst somber in.

Daarom is de A.O.W. een noodzaak. En daarom dienen die A.O.W.-uitkeringen ook niet te karig te zijn. Dat heeft dit kabinet begrepen en daarom ziet het lijstje verhogingen over de afgelopen jaren er aldus uit: in mei 1959 ontving een ongehuwde per jaar f 972.— en een gehuwde f 1584.—. Op 1 april 1960 werden deze bedragen resp. f 1134.— en f 1794.—. Een nieuwe verhoging kwam tot stand op 1 december 1961: resp. f 1182.— en f 1872.—.

En dit ligt in het voornemen van de regering: een verhoging van de uitkeringen per 1 juli a.s. met 15 pct., terwijl het eveneens waarschijnlijk is dat die bedragen nog eens met 3 pct verhoogd worden, omdat de uitkeringen op een bepaalde manier gekoppeld zijn aan de indexcijfers zoals die bij lonen en prijzen worden gehanteerd. En dan zal er mogelijk ook nog een bepaald bedrag bovenop komen als straks de huren worden verhoogd. Al met al is het dus niet onmogelijk dat straks de uitkeringen zullen gaan bedragen: f 1482.— per jaar voor ongehuwden en f 2304.— voor gehuwden. Dat zijn stijgingen die zo om en de bij de 50 pct liggen!

MAAR....

*(zegt de oppositie en
men vergeet...)*

Wie alles wat hiernaast is neergeschreven, die lange lijst van sociale voorzieningen en sociale verbeteringen die door dit kabinet-De Quay, het kabinet zonder socialisten, is tot stand gebracht, die kan met geen mogelijkheid volhouden dat een regering zonder socialisten geen sociaal beleid kan voeren. Die kan op geen enkele wijze volhouden dat de kleine man de dupe geworden is van dit beleid. De lonen zijn werkelijk gestegen, dus zonder dat die stijgingen welhaast direct zijn achterhaald door prijsstijgingen. De belastingen gaan naar beneden op zo'n wijze dat men er werkelijk voordeel van heeft. En de sociaal-zwakken zijn niet alleen niets tekort gekomen, integendeel aanzienlijk vooruitgegaan!

Dat zit de socialistische oppositie niet gemakkelijk — dat is wel duidelijk! Dikwijls hebben ze de fiolen van hun toorn uitgestort over de anti-revolutionaire staatssecretaris van sociale zaken. En sinds de minister van financiën zijn laatste begroting indiende, hebben ze naar hun mening nu ook iets gevonden om deze bekwame minister die tevens de anti-revolutionaire lijsttrekker is, te lijf te gaan. „Ja maar — zeggen ze — dit is nu allemaal wel lief en aardig maar het gevolg is dan ook dat de staatsuitgaven nog nooit zo hoog zijn geweest als nu! En dat terwijl deze minister nog wel had beloofd ervoor te zullen zorgen dat de staatsuitgaven minder snel zouden stijgen dan het nationaal inkomen!”

Wat vergeet, aldus pratend, deze oppositie? Zij vergeet twee dingen: in de eerste plaats stelt ze niet de vraag hoe het komt dat de staat zoveel geld nodig had en in de tweede plaats dat juist zij, de socialisten, de laatsten behoren te zijn om kritiek te oefenen!

Hoe komen de staatsuitgaven dan zo hoog? Niet omdat het beleid van minister Zijlstra of van andere leden van het kabinet veranderd is — dus bij voorbeeld omdat de minister van sociale zaken dat jaar eens een goede beurt wilde maken. Het zijn andere omstandigheden geweest die verhoging veroorzaakten. De revaluatie kostte het rijk enkele honderden miljoenen, maar ze was noodzakelijk om onze welvaartspositie veilig te stellen en de overgrote meerderheid van de volksvertegenwoordiging stond dan ook achter die beslissing. En dat geldt ook van andere genomen besluiten: het geld is gebruikt voor doeleinden waarop nauwelijks kritiek is uitgeoefend, die integendeel de instemming hadden. Maar dan is het ook bijzonder onelegant om de minister van financiën er achteraf een verwijt van te maken.

En dan nog iets: dit „Ja, maar” is bij de socialisten wel het minst op zijn plaats. De socialisten zijn tegen belastingverlaging, omdat zij vinden dat de staat nog veel en veel meer moet doen. Hen deert het niet dat de overheidsuitgaven steeds hoger worden, omdat zij nog allerlei collectieve behoeften verwezenlijkt willen zien. Dat is hun goed recht. Zoals het het goed recht van deze a.r. minister is dat hij de uitgaven zo laag mogelijk wil houden. En dat hij het betreurt als zijn streven niet helemaal kan lukken.

Vertrouwensadressen voor eigen kring

Infrarode stralingsverwarming

speciaal voor kerken.

ADVIES- EN INSTALLATIEBUREAU

BLIFEKA

Franeker, Sjaerdemastraat 11 — Telefoon 05170-2433

SCHUDDEN? GOED

GOED SCHUDDEN? BETER

IDEAAL SCHUDDEN? EUREKA

N.V. „Eureka” Landbouwmachinefabriek

voorheen Fa. I. v. d. Woude & Zn.
DRACHTEN

HOLWERDA ZONEN Dokkum

VOOR AL UW TRANSPORTEN IN BINNEN-
EN BUITENLAND

Telefoon 05190-2580.

In prima boter en kaas,
steeds de baas,

alle soorten groot en klein,

komen uit de IJsel- en Lekstreek fijn.

A. van Houwelingen - Moordrecht

telefoon 305 (01827), Westeinde 117

Goorsch Overslag- en Transportbedrijf

F.A. H. J. WIBBELINK & ZONEN

HAVEN — GOOR (O.)

Nationaal en Internationaal
vracht-, koel- en ETERNIT-vervoer.

Landbouwwerktuigen- en machinefabriek

H. VISSERS N.V. — NIEUW-VENNEP
Telefoon 02546-444 (4 lijnen)

J. BUIJSE & ZOON

Smederij en
Constructiewerkplaats

ROTTERDAM v/m IJselmonde — Telefoon 71815

N.V. GERRIT J. EERLAND, R'DAM

Sleepdienst en Transportonderneming

Alle transport te water

BINNENLAND BUITENLAND

Verhuur van dekschuiten, bakken, bokken, sleepboten en alle drijvende materialen.

Telefoon 115190, 137734, na kantoortijd 138993 of 48986.
Kantoor: Prins Hendrikkade t.o. no. 88 a/b magazijnship „Aeolus”.

Scheepswerf en Gashouderbouw

v/h JONKER & STANS N.V.

HENDRIK IDO AMBACHT

Werk voor de bouw en reparatie van alle typen schepen.

Telefoon H.I. Ambacht (0 1858) 2841

METAALHANDEL EN SLOOPWERKEN

H. P. HEUVELMAN N.V.

Inkoop van alle soorten
sloopschepen

KRIMPEN AAN DE IJSEL — Telefoon 269, na 6 uur: 225.

n.v. scheepswerf v.h.

FIRMA A. LANSER

Sliedrecht - Holland

Scheepsbouwwerven A. VUYK EN ZONEN

CAPELLE AAN DE IJSEL

Nieuwbouw en reparatie.

Telefoon Rotterdam 113333 (010).

ANTI - REVOLUTIONAIR

Bij de Provinciale Statenverkiezing gaat 1 vóór 2 en gaat 2 vóór 3.

Ik moet stemmen op 28 maart en 30 mei

Bij de Gemeenteraadsverkiezing gaat 1 vóór 3 (2 is dan uitgesloten).

Hoe doe ik dat?

1. Zelf stemmen

Bij Provinciale Statenverkiezingen en Gemeenteraadsverkiezingen: zelf, in mijn eigen woonplaats (gemeente).
 — Tijdig voor de verkiezingsdag (zowel voor 28 maart als voor 30 mei) ontvang ik de oproepingskaart.
 — Ik neem deze op de verkiezingsdag mee naar het aangegeven stembureau.
 — Ik breng in het stembokje zelf mijn stem uit.
 — In elk geval maak ik altijd slechts één hokje voor de naam van één kandidaat rood met aanwezig rood potlood.

2. Zelf elders stemmen

Bij Provinciale Statenverkiezingen (niet bij gemeenteraadsverkiezingen): zelf, elders, d.w.z. in een andere gemeente, welke echter in dezelfde provincie gelegen moet zijn.
 — Na 13 februari, maar uiterlijk op 14 maart, ga ik persoonlijk naar een gemeentesecretarie en vul een formulier in met het verzoek om op 28 maart in een andere gemeente in dezelfde provincie te mogen stemmen.
 — Formulier in drievoud. Het exemplaar voor mij bestemd is gedrukt op rose papier.
 — Ik ontvang een oproepingskaart van de burgemeester van mijn eigen gemeente en een van de burgemeester van de door mij aangewezen gemeente aan het door mij in die aangewezen gemeente opgegeven adres.
 — Ik neem deze op de verkiezingsdag... enz. als onder 1.

3. Bij volmacht stemmen

Bij de Provinciale Statenverkiezingen en Gemeenteraadsverkiezingen: (indien zelf verhinderd) d.m.v. een ander, dus bij volmacht.
 — Die ander mag voor zichzelf stemmen en daarnaast voor niet meer dan twee personen.
 — Ik moet voor beide verkiezingen apart een verzoekschrift (formulier) invullen.
 — Formulier kosteloos ter gemeentesecretarie verkrijgbaar.
 — Ik moet het formulier (kant en klaar ingevuld) ter gemeentesecretarie van mijn eigen woonplaats (gemeente) indienen, voor de Prov. Statenverkiezing uiterlijk op 14 maart en voor de Gemeenteraadsverkiezing uiterlijk op 16 mei.
 — Ik mag alleen bij volmacht laten stemmen door: mijn echtgenoot/echtgenote, mijn huisgenoten, mijn bloed- en aanverwanten van de eerste tot en met derde graad, dus: ouders, grootouders, overgrootouders, ooms en tantes, broers en zusters, neven en nichten (kinderen van broers en zusters), kinderen, kleinkinderen, achterkleinkinderen (aan de zijde der bloedverwanten allemaal met echtgenoten), alsmede de echtgenoot van een schoonzuster en de echtgenote van een zwager.
 — Voor een aantal personen mag echter iedereen bij volmacht stemmen. Voor deze personen geldt de genoemde beperking dus niet. **De beperking geldt niet voor de kiezer, wiens beroep of werkzaamheden medebrengen, dat hij — herhaaldelijk of althans gedurende het gedeelte van het jaar, waarin de stemming gewoonlijk valt, — werkzaam pleegt te zijn buiten de gemeente, in welker kiezersregister hij is opgenomen, mits zijn afwezigheid, indien hij gedurende het tijdvak of de tijdvakken, waarin hij aldus werkzaam is, een of meermalen in die gemeente terugkomt, als regel telkens langer dan drie dagen duurt.** De beperking geldt ook niet voor zijn echtgenote, voorzover zij met hem, in verband met zijn beroep of werkzaamheden, afwezig pleegt te zijn. (Bijvoorbeeld schippers, zeevarenden, vissers e.d.) Zie voor varenden ook pag. 7.
 — De gemachtigde moet echter altijd op de dag der kandidaatstelling in hetzelfde kiezersregister zijn opgenomen als de verzoeker en bevoegd zijn tot het deelnemen aan dezelfde verkiezing.
 — Ik (volmachtgever) moet zelf het formulier tekenen, maar ook de door mij aangewezen gemachtigde moet dit mede-ondertekenen.

zending bleek echter wel wat eenzijdig te zijn. Geen wonder, want de Nederlandse regering had verstek laten gaan...

Verleden week heeft de Vara in een televisie-uitzending de uitkering van Duitse schadevergoeding aan Nederlandse slachtoffers van het nazi-regiem — een zaak die nogal wat vertraging ondervindt als gevolg van het feit dat een definitief verdrag waarin o.m. deze kwestie wordt geregeld, nog niet tot stand is gekomen — aan de orde gesteld. Een socialistisch kamerlid beantwoordde vragen over deze kwestie. De Vara had ook graag commentaar van het ministerie van buitenlandse zaken gehad maar er was niemand verschenen. En volgens „Het Vrije Volk” zou een woordvoerder van het ministerie gezegd hebben: „Wij zijn nogal bang voor televisie”.

hebben zich enkele voorvallen voorgedaan die ons aanleiding geven nog eens terug te komen op het onderwerp, waarover wij twee weken geleden in deze rubriek schreven, nl. de voorlichting en wel in het bijzonder de voorlichting waarbij de overheid betrokken is.

Onlangs is er in Engeland een televisie-uitzending gewijd aan de Nieuw-Guinea-kwestie. Die uitzending werd gepresenteerd door een bekend en als zeer deskundig bekend staand televisiemedewerker. Verschillende aspecten van de kwestie werden belicht en met name het Indonesische standpunt is duidelijk naar voren gebracht; de Indonesische minister van buitenlandse zaken is zelfs, naar wij lezen, twee maal in het beeld geweest. De uit-

Zelfs wanneer dit niet precies zo gezegd zou zijn, vinden we de houding van het ministerie van buitenlandse zaken ronduit dom. De televisie is een voorlichtingsmedium waarmee avond aan avond miljoenen mensen worden bereikt en dat op de meningsvorming van het pu-

blik van zeer grote invloed is: De overheid heeft reeds meer dan eens blijk gegeven het belang van voorlichting via de televisie in te zien, maar tot buitenlandse zaken is dat blijkbaar nog niet doorgedrongen. Men zou dat niet verwachten van een ministerie dat dagelijks betrokken is bij de snelle ontwikkeling van het wereldgebeuren en dus vertrouwd moet zijn met snelle en moderne communicatie, ook in de voorlichting.

Aan de andere kant wekt de overheid soms de indruk, dat zij de betekenis van de televisie als voorlichtingsmedium overschat. Die indruk krijgt men althans wanneer men kennis neemt van de argumenten van het ministerie van binnenlandse zaken om geen wijziging te brengen in de datum van de gemeenteraadsverkiezingen. Die vallen dit jaar op 30 mei, de dag voor Hemelvaartsdag. Dat heeft het nadeel, dat het publiek pas twee dagen later de

uitslagen en de commentaren daarop in de kranten te lezen krijgt. Volgend jaar doet zich hetzelfde voor bij de kamerverkiezing. Het is te begrijpen dat vooral van de kant van de pers aangedrongen wordt op een andere datum, want het stimuleert de belangstelling voor het politieke leven in het algemeen en voor de verkiezingen in het bijzonder als men zich zo spoedig mogelijk nadat men er aan heeft deelgenomen, in de resultaten kan verdiepen. De minister van binnenlandse zaken staat op het standpunt, dat men toch via radio en televisie van de uitslagen kan kennisnemen. Daar heeft hij gelijk in, maar kennisnemen van iets is niet hetzelfde als zich er in verdiepen en juist om dat laatste gaat het. Daarom scharen wij ons volledig achter hen die zodanige verkiezingsdata bepleiten, dat een goede en degelijke voorlichting direct daarna mogelijk is.

DEN HAAG

SIGARENMAGAZIJN „MATADOR”

L. KORPEL
 MAURITSKADE 71 — TELEFOON 180234, b.g.g. 321960
 Postrekening 37 70 73

Levert alle rokersartikelen
 waarheen U maar wenst.

Ook het kleine karwei
 appreciëren wij

BOON'S SCHILDERSBEDRIJF

PIET HEINSTRAT 62 — TELEFOON 33 11 12
 Filialen te Delft en Rotterdam.

DRUKKERIJ LAKERVELD

Loosduinseweg 1079
 Den Haag - Telefoon 392330*
 PERIODIEKEN
 HANDELS- EN RECLAMEDRUKWERK
 in een verzorgde uitvoering

LAK- EN VERFINDUSTRIE

v/h P. WERRE & CO.

Alles op verfg gebied

Veenkade 49-50 - DEN HAAG - Tel. 633923 (3 lijnen)

AMSTERDAM

GEZOND, GEZELLIG EN 'T GOEDKOOPST
 is het stoken met de kolen van de

FIRMA S. DOGGER Hzn.

SCHINKELKADE 14 - TELEFOON 72 25 16
 ANTRACIET
 BRECHCOKES en OLIE voor centrale verwarming

G. W. GRUPPEN

Aannemersbedrijf

SPAARNDAMMERDIJK 388 — TEL. 80553 — AMSTERDAM

SOESTDIJK

D. C. Reesink

Soestdijk
 Talmalaan 12
 Telefoon 2401
 TIMMER-, METSEL- EN
 ONDERHOUDSWERKEN
 BOUWBEDRIJF

KENNEMERLAND

Bureau voor elektriciteitswerken

G. VISSER EN ZOON - BREESTRAAT 128
 TELEFOON 3012-5219-5672 (0 2510) 8021 - (0 2550)
 Gevestigd sinds 1919 — BEVERWIJK

Vertrouwensadressen voor eigen kring in het Westland

FIRMA B. BOERS GRONDSTOOMBEDRIJF

DIJKWEG 87 — NAALDWIJK
 Telefoon 0 1740 - 4225

Voor: Tricotages - Lingerie en Kousen

H. HORTENSIIUS & ZOON METSELAARS en AANNEMERS

Bevelen zich beleefd aan voor alle voorkomende werkzaamheden
 NIEUWBOUW - VERBOUW - BETONWERK
 EN VERDERE REPARATIE
 STOKDIJKKADE 100 — NAALDWIJK
 Telefoon 0 1740 - 48 08

Bestel bij Van der Wel

Meststoffen — Gereedschappen — Bestrijdingsmiddelen
 Verpakkingsartikelen
 PRIMA KWALITEIT SNELLE LEVERING
 GEESTWEG 36 — NAALDWIJK TELEFOON 01740-5549

JUTE ZAKKEN

voor binnenland en export

Een vertrouwensartikel

NOORD-NEDERLANDSCHE
ZAKKENHANDEL N.V.Groningen — Eemskanaal N.Z. 48
Tel. 0 5900 - 3 13 45 (4 lijnen)
Telegramadres „Jute”Hotel-pensioen „Dreijeroord”
TEL. 3169 - OOSTERBEEK**FERNHOUT N.V.**Handel in wegen- en waterbouw-
materialen, Zandzuigbedrijf
Op- en Overslag,
ScheepsbevrachtingZWOLLE - Telef. 05200 - 12358 b.g.g. 13477
EMMELOORD - Tel. 05270 - 2493 b.g.g. 2663**Albracht N.V. - Utrecht**BOEKBINDERIJ EN FABRIEK VAN
PLASTIC-ARTIKELENWilt u een catalogus uitgeven,
een praktisch en mooi losbladig sys-
teem opzetten,
een fraai monsterverk in plasticband
brengen?Laat ons dan onze vele mogelijkheden
tonen en bel (030) 24345, of schrijf
postbus 26, resp. Bolstraat 20, Utrecht.
Onze vertegenwoordigers staan tot uw
dienst.**Firma Jan de Mik**

HARDINXVELD-GIESSENDAM

Aannemers van

OEVERVERDEDIGINGSWERKEN

GRIENDHOUTHANDEL

HOEPELMAKERIJ

Telef. no. 2156 Neder-Hardinxveld

Wees
zuinig
met Uw geld
koop bij ..

WESTERVELD

Bovendien 3% korting door Uw kassabonus

eigen bonus artikelen

DROGISTERIEN

WESTERVELD

VILIALEN DOOR GEHEEL AMSTERDAM

RIJWIELREKKEN

(overdekt en onoverdekt)

In 20 verschillende modellen

Vraagt folder A.P.

RIJWIELREKKEN-INDUSTRIE

FALCO

AMBTSTRAAT 15 — ALMELO

Telefoon 0 5490 - 4323

TRANS SKANDIA EXPRESS

Wekelijkse autolijndienst

HOLLAND-STOCKHOLM vvVertrek iedere maandag. Gelegenheid
voor koel- en geventileerde ladingen,
meubel- en machinetransport.WAGENINGEN - Telefoon 08370 - 3750
Telex 32121**INGWERSEN & Co.**Commissionairs in Effecten
Keizersgracht 382 A'dam-C
Telefoon 32121-35302-33679

* alle effectenzaken

* plaatsen van obligatieleningen
voor kerken, scholen en
weldadigheidsinstellingenVAN LEEUWEN BUIZEN
ZWIJNDRECHT**LECTUUR - en de opvattingen****van een gemeenteraad**

ER zijn altijd mensen, die de onjuiste stelling verkondigen, dat verkiezingen voor een gemeenteraad van weinig belang zijn. Het zou overdreven zijn, voor een dergelijke verkiezing grote activiteit te ontwikkelen. Een onjuiste stelling; — een onaangename beslissing van de Rotterdamse gemeenteraad illustreert duidelijk, van hoeveel belang het is, hoe een Raad is samengesteld.

Het ging en gaat over een bibliotheek. Rotterdam heeft een uitstekende Openbare Leeszaal en Bibliotheek met veel voortreffelijke filialen. Doch deze bronnen van lectuur zijn algemeen; het boekbestand is niet zodanig samengesteld, dat men kan zeggen dat het gericht is op een zekere levensbeschouwing. Men wil ieder het zijne geven.

Nu hebben de meeste christenen een andere opvatting over het bibliotheekwerk dan voorstanders van de algemene bibliotheken. De voorstanders van algemene ofwel neutrale bibliotheken gaan van het standpunt uit, dat een volwassen lezer verantwoordelijk is voor zichzelf voor wat betreft de lectuur die hij wil lezen. Wil elk dier zijn plezier en elke ketter zijn letter, — best. Vele christenen onderstrepen de opvatting dat een mens verantwoordelijk is voor de lectuur die hij zich kiest. Ze voegen er echter terecht iets aan toe: *We zijn óók voor onze medemens verantwoordelijk.* We willen de medemens graag brengen tot het lezen van lectuur die hem nader kan brengen tot de zin van het leven, zoals de bijbel ons hierover leert. Daarom bestaat er een Bond van Christelijke openbare leeszaal en bibliotheken in Nederland en daarom is er een Protestants-Christelijk Lectuur-Raad.

Christelijk bibliotheekwerk is dus gericht op de bijbelse opvatting omtrent de bestemming en de positie van de mens. Het is het goed recht van christenen, in al hun activiteiten te laten blijken, dat ze weten, een goddelijke opdracht te hebben. Men mag niet anders dan een bevestigend antwoord geven op de vraag, of we de hoeder van de broeder zijn.

Dat goed recht is voor de christen dus voortgesproken uit een plicht. Er is in Rotterdam (Schiebroek) een christelijke bibliotheek die deze plicht al jaren lang vervult. In het Hervormde wijkcentrum gevestigd, is ze een zeer gewaardeerde lectuurbron voor vele lezers van vrijwel alle gezindten.

Wil men een bibliotheek op peil houden, dan moet het boekbestand regelmatig worden aangevuld. Dat kost veel geld en daarvoor zijn de inkomsten uit de leesgelden volstrekt onvoldoende. Als een bibliotheek nieuwe boeken koopt, is men er nog niet. Die boeken moeten ook uitleengereed gemaakt worden en dat vergt eveneens geld.

De Rijksoverheid kent grote waarde toe aan het bibliotheekwerk. Dat blijkt wel uit de grote bedragen, die ze jaarlijks uittrekt ter subsidiëring van het bibliotheekwezen. Voor leeszaal en bibliotheken is het onmogelijk, een sluitende exploitatierekening te krijgen als geen financiële steun wordt verleend. Dit geldt voor algemene bibliotheken, het geldt eveneens voor Protestants-Christelijke bibliotheken.

Dat de laatstgenoemde categorie eveneens recht heeft op overheidssteun, staat duidelijk omschreven in de Rijks-subsidievoorwaarden 1921, — voorwaarden, die vorig jaar nog wijzigingen hebben ondergaan in het belang van het bibliotheekwerk. Reeds in het tweede artikel van deze Rijks-subsidievoorwaarden wordt de subsidieverleningsmogelijkheid aan protestants-christelijke bibliotheken vastgelegd. Die Rotterdamse Christelijke bibliotheek zou dus ook voor Rijks-subsidie in aanmerking komen, ware het niet dat artikel 26 van de genoemde voor-

waarden een struikelblok vormt, want in dat artikel staat:

Rijks-subsidie voor een openbare leeszaal en bibliotheek of openbare uitleenbibliotheek wordt verleend, indien het bestuur van de desbetreffende gemeente(n) waarin de openbare leeszaal en bibliotheek of openbare uitleenbibliotheek gevestigd (werkzaam) is, een subsidie verleent (verlenen) dat tenminste een zeker minimum bedraagt hier verder aangeduid met gemeentelijk subsidieminimum.

De gemeente Rotterdam wenst dat subsidieminimum niet te verlenen. En daardoor kan de Schiebroekse christelijke bibliotheek evenmin Rijks-subsidie ontvangen.

Er is een ander artikel, dat de zaak toch nog schijnt te kunnen dienen. Het is een soort stok achter de deur voor gemeenten, die onwillig zouden zijn. In artikel 31 staat: Indien een gemeentebestuur niet genegen is naast een reeds van rijkswege gesubsidiëerde openbare bibliotheek een anders gerichte openbare bibliotheek die voor rijks-subsidie in aanmerking komt te subsidiëren overeenkomstig de bedragen in de grondtabel genoemd, vervalt het rijks-subsidie aan de openbare bibliotheek (en) in die gemeente.

Rotterdam heeft zijn Openbare

Mevr. Dr. F. T. Diemer-Lindeboom

ROTTERDAM*maakt slechte beurt*

Leeszaal en Bibliotheek met talrijke filialen. Gezien het feit, dat de Rotterdamse gemeenteraad in meerderheid besloten heeft aan het Protestants-Christelijke bibliotheekwerk niet het gevraagde subsidie te verlenen, zou dus dit artikel in werking kunnen treden; dan zou de beslissing van de gemeenteraad als een boemerang gaan werken.

Maar voor de gemeente Rotterdam gaat dit niet op, omdat Rotterdam het openbaar bibliotheekwerk geheel zelf bekostigt en geen rijks-subsidie wenst te ontvangen. Het Rijk kan Rotterdam dus niet tot de orde roepen door middel van dat artikel 31.

De raadsleden van de A.R.P., de S.G.P. en de K.V.P. hebben duidelijk hun stem laten horen tegen het meerderheidsvoorstel van B. en W. om geen subsidie beschikbaar te stellen voor het christelijke bibliotheekwerk. De Rotterdammers, die geacht mogen worden, gericht protestants-christelijk bibliotheekwerk voor te staan, zullen voorshands dus niet kunnen rekenen op overheidsgeld voor deze lectuurvoorziening. Het is een slechte beurt, die het gemeentebestuur van Rotterdam gemaakt heeft.

Mevr. dr. F. T. Diemer-Lindeboom, sprekend namens de a.r.-fractie in de raad, zei er van, dat Rotterdam het oirbaar acht tegen de geest van de Rijks-subsidiereregeling in te handelen. „Ik veronderstel,” zo zei zij, „dat de raad thans tegen de achtergrond van het in ons volksleven gegroeide rechtsbewustzijn beter verstaat, dat ik er aan twijfel of aanneming van het voorstel (dus afwijzing van het subsidieverzoek) aanleiding geeft met fier opgeheven hoofd te zeggen: Dat kan

Rotterdam. Tenzij Rotterdam er een eer in stelt de kroon in onverdraagzaamheid te spannen.”

Het voorstel van B. en W. om geen subsidie te verlenen aan de christelijke bibliotheek is aanvaard met 28 stemmen voor en elf stemmen tegen. En dit wil zeggen, dat Rotterdam het gerichte bibliotheekwerk geen kans wil geven.

Men kan zich afvragen, of het college van B. en W. en de meerderheid van de gemeenteraad beducht geweest zijn voor een soort concurrentie. De gemeentelijke leeszaal en bibliotheek zou kost wat kost de lectuurvoorzieningsbron voor de Rotterdammers moeten blijven. De gemeente zou de eigen bibliotheekinstelling een beschermde positie willen geven.

Maar de oorzaak tot de onaangename gang van zaken in Rotterdam schuilt veel dieper. De oorzaak ligt op het geestelijke vlak. De fractieleider van de P.v.d.A. in de Rotterdamse raad sprak uit, dat er geen behoefte kon bestaan aan confessionele bibliotheken, de openbare bibliotheken zijn immers algemeen. Dit is een typisch doorbraakgeluid. Een C.H.woordvoerder was eveneens tegenstander van subsidiëring van een protestants-christelijke bibliotheek. Het zou leiden tot een verschroming van de algemene bibliotheken, zo zei de spreker in de Rotterdamse raad. Hij voegde er aan toe, dat in de fractie van de C.H.U. de zorg voor de gehele bevolking prevaleert, de verantwoordelijkheid die wij voor elkaar dragen. Maar wij zouden willen zeggen: Juist omdat de christen zijn verantwoordelijkheid moet voelen die we voor elkaar dragen, wil hij gericht bibliotheekwerk.

De socialistische wethouder Van de Vlerk zei, dat de zuilen zelf kunnen doen en laten wat zij willen en dat de overheid zelf mag bepalen welke initiatieven zij wel of niet wil steunen.

Het gaat er dus om hoe de Overheid samengesteld is. Het gaat er dus om, hoe een gemeenteraad is samengesteld. Het grote belang van een gemeenteraadsverkiezing blijkt hier wel heel duidelijk uit.

Centrale vergaderingen

Ook thans kunnen weer een paar centrale vergaderingen in verschillende delen van het land worden aangekondigd. In chronologische volgorde zijn het de volgende:

- * op zaterdag 17 februari belegt de Statencentrale Appingedam een vergadering in de Nieuwe Doelen te Appingedam. Aanvang der vergadering te 14.30 uur. Spreker is de heer J. Smallembroek te Assen.
- * op vrijdag 23 februari vindt de jaarvergadering plaats van de Statencentrale Harderwijk. De plaats van samenkomst is Hotel „t Vosje”, Stationslaan 80, Nunspeet. Aanvang der vergadering te 19.45 uur. De agenda vermeldt o.m. als spreker de heer R. Gosker te Zwolle.
- * op vrijdag 23 februari belegt de Centrale Kiervereniging Zaandam een centrale ledenvergadering in de grote zaal van het Gebouw voor Chr. Belangen te Zaandam. Aanvang der vergadering te 20.00 uur. Spreker: dr. J. A. H. J. S. Bruins Slot.
- * op zaterdag 24 februari vindt des morgens de huishoudelijke jaarvergadering (provinciale Deputatenvergadering) van het Provinciaal Comité Drenthe plaats, in zaal „De Kern”, Oranjestraat, Assen. Aanvang der vergadering te 10.00 uur.
- Des middags te 14.00 uur belegt het Provinciaal Comité, samen met het Drents ARJOS-Verband, een openbare bijeenkomst als inzet van de verkiezingsactiviteiten. Dan wordt vergaderd in het „Concerthuis” te Assen. De agenda vermeldt o.m. als sprekers de heren mr. B. W. Biesheuvel, J. Smallembroek en ds. G.F. Hajer.
- * op zaterdag 24 februari vindt de jaarvergadering plaats van de Statencentrale Middelburg. De plaats van samenkomst is Restaurant Wöhler, Lange Delft, Middelburg. Aanvang en vergadering te 14.00 uur. De agenda vermeldt o.a. als spreker dr. J. A. H. J. S. Bruins Slot.

Attentie varenden!

Willen ook onze schippers en alle varenden, die bij volmacht dienen te stemmen zorgen, dat de betreffende formulieren nu spoedig in orde gebracht worden? Voor de verkiezing van de Provinciale Staten gaat de tijd langzamerhand dringen, want daarvoor moeten de formulieren voor het stemmen bij volmacht uiterlijk reeds op woensdag 14 maart ingeleverd worden.

„Eén op tien“: ruim 4800

EIND 1961 is de ledenwerfactie „Eén op tien“ van onze partij gestart. Evenals wij in „A.R. Post“ van januari deden, vermelden wij ook hier met name de kiesverenigingen, die vier of meer nieuwe leden in het kader van de ledenwerfactie „Eén op tien“ op ons bureau aanmeldden.

Men kan tot geen andere conclusie komen, dan dat de gang er goed in komt. Was het eindtotaal in „A.R. Post“ van 20 januari ruim 3500, thans, een maand later, naderen wij de 5.000. Dat betekent een winst van bijna 1500 leden in één maand...

Voorzover dat nu nog niet het geval is, hopen wij ook de naam van uw kiesvereniging te kunnen vermelden in A.R. Post van 10 maart. Daartoe moeten de aanmeldingen uiterlijk maandag 4 maart op ons bureau binnen zijn.

Nogmaals vestigen wij er de aandacht op, dat het niet vermelden van een bepaalde kiesvereniging, geen diskwalificatie behoeft te betekenen. Immers de kiesverenigingen, die steeds

News verkouden DAMPO

op pad zijn voor de ledenwerving, kunnen maar niet zo opeens een groot aantal nieuwe leden er bij produceren. Daarom ook kan er dus van kiesverenigingen, die hieronder met een gering aantal nieuwe leden zijn vermeld, wel grote werfactiviteit uitgaan.

Opnieuw geven wij ook nu weer achter de naam van de kiesvereniging (tussen haakjes) het aantal vrouwelijke leden, dat dit jaar door de actie van ARVA-Friesland is opgegeven. De overige vrouwelijke nieuwe leden worden niet apart vermeld, doch zijn besloten in de genoemde cijfers.

Voor alle kiesverenigingen geldt: Tot ziens, voor het eerst of opnieuw in A.R. Post van 10 maart...

4 nieuwe leden

Balkbrug, Beetsterzwaag, Breda, Dinxperlo, Dokkum (ARVA Friesland 23), Dubbeldam, Eibergen, Eindhoven-Stratum, Genemuiden, Godlinze-Losdorp, Gorredijk, Haarlem-Mackaij, Hilversum V, Kloosterburen Kruiningen, Leiden I, Linschoten, Meliskerke, Mijnsheerenland, Oldehoeve, St. Pancras, Poortugaal, Rauwerderhem, Roosendaal, Ruitten, Santpoort, Schildwolde, Terneuzen, Treebeek, Utrecht-zuid.

5 nieuwe leden

Almelo, Bergen op Zoom, Dirkshorn, Gorrssel, 's-Gravenhage-Zuid II (Laakkwartier), 's-Gravenhage Stadh. kwartier-Benoordenhout, 's-Gravenhage 18 (Bouwlust), Haarlemmermeer Bennebroekerweg, Hazerswoude-dorp, Hoek, Krimpen a.d. IJssel, Krimpen a.d. Lek, Leidschendam, Maasland, Meerkerk, Monster, Pesse, Rotterdam II, Rotterdam IX, Rottevalle, Rijswijk I, Stadskanaal-Afdraai, Steenderen, Suawoude (ARVA Friesland 19), Utrecht Noord/Oost, Veenendaal, Winschoten, Warffum.

6 nieuwe leden

Amsterdam Rivierenwijk, Ten Boer, Boerakker, Borger, Bussum-centrum, Eestrum, Enschede-west, Epe, Heerenveen (ARVA Friesland 19), Kamperland, Leiden III, Nieuwkoop, Oegstgeest, Putten, Rheden-de Steeg, Rotterdam V, Soest, Stolwijk, Tilburg, Utrecht-Zuilen, Wanswerd a.d. Streek, Wartena, Winterswijk, Zwolle-Assendorp.

7 nieuwe leden

Amerongen, Appingedam, Badhoevedorp, Grijskerk, Hilversum I, Hoorn, Kantens, Klazinaveen, Maartensdijk-Groenekan, Marknesse, Oostkapelle, Vlagtwedde, Voorburg Centrum/West, Vries, Zuidwolde Dr., Zwolle-noord, Zwollerkerspel b.d. Diezerpoort.

8 nieuwe leden

's-Gravenhage-Mariahoeve, Kornhorn, Krommenie, St. Laurens, Oenkerk, Roden, Slootdorp, Vlaardingenoost.

9 nieuwe leden

Amsterdam-Nieuwendam, Apeldoorn-west, Dordrecht I, Gramsbergen, Heerlen, Holwerd, Marrum, Middelburg-zuid, Rotterdam XX, Scheveningen-Statenkwartier, Schoonhoven, Stadskanaal-Onstwedde, Voorburg-noord, Voorschoten, Westbroek-Achtienhoven, IJsselstein, Zaandam-west.

10 nieuwe leden

Bant, Bennekom, Bergentheim, Bovensmilde, Dalfsen, Driebergen, Geleen-Lutterade, 's-Gravenzande, Heer-

jansdam, Hoofddorp, Kommerzijl, Nieuwe Pekela, Schoonoord, Zwagerveen (ARVA Friesland 46), Zwollerkerspel b.d. Sassenpoort.

11 nieuwe leden

Barneveld, Enkhuizen, Enschede-noord, Gorinchem, 's-Gravenhage-Mogenstond, Hardinxveld-Giessendam, Huizen (N-H), Nieuwer Amstel-zuid, Rotterdam III, Uithuizen, Wissekerke.

12 nieuwe leden

Andijk, Beetgumermolen (ARVA Friesland 17), Burum, Culemborg, Ezinge, Goes, 's-Gravenmoer, Medemblik, Meeuwen etc., Middelburg-Noord, Oosterbeek, Terschelling, Winsum (Fr.), Zaandam-Oost, Zuidwolde (Gr.), Zutphen, Zwartsluis.

13 nieuwe leden

Amsterdam-Suriname, Biggekerke, De Bilt, Brummen, Deventer, Doetinchem, Giessenburg, Nieuw-Vennep, Soestdijk, Uithuizermeeden, Ureterp, Vlaardingenoost.

14 nieuwe leden

Ede, Emmen-zuid, Joure, Kollum, (ARVA Friesland 40), De Lier, Meppe, Oostvoorne, Souburg oost en west, Zwaneburg.

15 nieuwe leden

Emmeloord, Leiderdorp, Smilde, IJmuiden-west, Zwijndrecht-west.

16 nieuwe leden

Alblasserdam, 's-Gravenhage-Elout van Soeterwoude, Groningen, Rijnsburg, Scheveningen-dorp.

17 nieuwe leden

Abcoude, Bennebroek, Beverwijk, Rotterdam 8c, Rijswijk III, Vlissingen, Wagenborgen.

18 nieuwe leden

Amsterdam-noord III, Baarn, 's-Gravenhage west III, Hilversum IV, Honselersdijk, Maarn, Sneek (ARVA Friesland 86).

19 nieuwe leden

Hoogkerk, Waskemeer.

20 nieuwe leden

Beilen, Bodegraven, Harlingen, Sasenheim.

21 nieuwe leden

Amersfoort, Apeldoorn-zuid, Delft-zuid, Ruinerwold, Wilnis, Woerden.

22 nieuwe leden

St. Anna-Parochie (ARVA Friesland 20), Gouda, Heemskerk.

23 nieuwe leden

Donkerbroek (ARVA Friesland 19).

24 nieuwe leden

Bilthoven, Harkema-Opeinde (ARVA Friesland 2), Naarden, Zoetermeer.

25 nieuwe leden

Balk, Helpman.

26 nieuwe leden

Driessum-Wouterswoude, Rotterdam VIIIa.

27 nieuwe leden

Enschede-oost, Haarlem, Dr. Bavinck.

28—39 nieuwe leden

Veendam (28), Weesp (28), Emmen-noord (29), Rotterdam XXII, (30),

Last van zenuwen? Mijnhard's Zenuwtabletten helpen U er overheen

Leeuwarden-west (32), (ARVA Friesland 8), Rotterdam VI (32), Papendrecht (32), Dordrecht II (32), Drogham (35) (ARVA Friesland 10), Assen (36), IJsselmuiden (36), Arnhem (37), Bergum (37) (ARVA Friesland 16), Waddinxveen (39), Kampen (40).

40—120 nieuwe leden

Aaltendorp (41), Urk (49), Oosterwolde Fr. (52), (ARVA Friesland 22), Delfzijl (59), Naaldwijk (71), Drachten (75) (ARVA Friesland 54), Rotterdam IV (80), Zeist (85), Vroomshoop (87), Hoogeveen (120).

Voorts zijn er ongeveer 300 nieuwe leden geworven, door kiesverenigingen, die hierboven niet zijn vermeld, omdat zij minder dan 4 nieuwe leden aanmeldden.

Tenslotte geven wij hieronder een overzicht van de Friese kiesverenigingen, die in 1961 de volgende ARVA-resultaten meldden, doch op het ogenblik niet 4 of meer leden in het kader van de actie „Eén op tien“ rapporteerden.

Schettens (5), Hoornsterzwaag (6), Schraard (7), Veenwouden (9), Oudega (Wijmbr.) (14), Berlikum (16), Makkum (17), Lollum (20), Nij Altoena (25), Witmarsum (26), Huizum (28), Twijzelerheide (28), Boksum (33), Lemmer (56), Franeker (82).

Huid en handen ruw? PUROL

De naaste in de wereld

DE A.R.P. was in 1959 de eerste politieke partij die dringend en gedocumenteerd de aandacht van het Nederlandse volk vroeg voor de ontstellende nood (materieel en geestelijk) waarin een groot deel van de wereld verkeert. Het rapport door een adviescommissie van de partij over dit vraagstuk uitgebracht, was een werk van principiële en ook van praktische aard. De A.R. Tweede Kamerfractie heeft enige tijd daarna bij monde van mr. Biesheuvel het Kabinet en de volksvertegenwoordiging voor de dringende consequenties daarvan gesteld.

Het kabinet-De Quay is daaraan evenmin voorbij gegaan. Bedroeg de overheidsbijdrage in 1953 (kabinet-Drees) slechts 150 miljoen gulden, in 1962 is dit opgelopen tot rond 300 miljoen gulden. Een stijging dus van ongeveer 100%. In deze jaren is het nationaal inkomen vergroot van 32 miljard tot 43 miljard; een stijging van ruim 30%.

Het Nederlandse volk begint ook zijn roeping te verstaan. Particulier initiatief van kerken en burgers zetten zoden aan de dijk! Gezamenlijk geven overheid en burgers veel meer dan 1% van het nationaal inkomen.

De motie van de P.v.d.A. om van de overheid nu reeds een vast percentage te eisen van 1% van het nationaal inkomen (in de herfst van 1961) was daarom eigenlijk overbodig.

Die motie was bovendien in feite een slag in de lucht. Dat bleek bij de behandeling van de begroting van buitenlandse zaken. Wil de hulpverlening door de overheid een werkelijke bijdrage betekenen in de nood, dan is het noodzakelijk dat alle welvaartslanden een gerichte politiek voeren. Het Nederlandse beleid moet daarop mede afgestemd zijn.

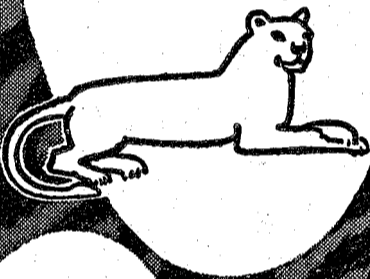
Daarmee is men concreet bezig! Dit jaar nog zal een debat worden gehouden, aan de hand van een nota, over de voortdurende Nederlandse bijdrage tot de wereldhulpverlening.

Op het stuk van dit beleid betekent de motie van de oppositie in feite een propagandastunt. K.

GRIEP SANAPIRIN MIJNHARDT 90ct

Panther Pari

een lekker licht goedkoop sigaartje

10st. f. 1,05
20st. f. 2,10

In de groene doos

KOGELLAGERS

Van der Spek

Wolphaartsbocht 214
ROTTERDAM
Tel. 7 97 55

Verplaatsbare HOUTEN GEBOUWEN

Directie- en schaftketen
Noodwoningen,
scholen en kerken.
Directie- en schaftwagens
etc.

Telef. Hardinxveld-Giessendam 01846-2141

drukkerij zwagers

Sinds 1903

Nieuwe Binnenweg 460-462, Rotterdam

Verolme United Shipyards

Rotterdam - Holland

Telefoon 17 26 40

VERTROUWENS ADRESSEN VOOR EIGEN

ESTABLISHED 1922 TELEPHONE 01718-2570

Continental Flower Supplies Royal Exporters - Rynsburg

Gift parcels of fresh cut flowers airshipped all the year round to any consignee in the world

THE CENTRE OF BULB FORCING INDUSTRY

TUINDORP-OOSTZAAN

Eigenlijk moet ik beginnen met vrienden en vriendinnen. Samen één belijdenis en samen één Kerk, daarom vrienden en vriendinnen. Wij vormen een klein onderdeel van „De Gereformeerde Kerken“, wij de Geref. Kerk van Tuindorp Oostzaan, overstroemd op 14 jan. 1960, op 14 febr. 1962 nog niet aan het bouwen. Weer bedelen, weer geld vragen, denkt U. Mis, niet bedelen. Wij bieden wat aan. 1e EEN BOUWPLAAT, grammofonplaat 33 1/3 toeren, met samenzang, zingende zusjes, orgelspel, leuke declamatie en fluitsolo voor „Elek wat wils“. 2e EEN ZILVERPLEET THEELEPTELJE, aanbeveling overbodig, zien is kopen. 3e 10 CROCUSBOLLEN in een zakje. Dat is wat anders dan bedelen, dit is een aanbieding die in de geschiedenis van „De Gereformeerde Kerken“ niet meer voor zal komen. Kerkbouw steunen, een kleine gemeente uit de nood helpen, en toch nog wat ontvangen. Voor elke beurs wat! POSTGIRO DOUMA, AMSTERDAM 195749.

Bouwplaat f 6.50 — Theelepeltje f 2.50 — Crocusbollen f 1.25

DOE UW VOORDEEL EN HELP - GIFTEN WORDEN IN DANK ONTVANGEN

NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

Het fictieve jaar 1970

DIT is (volgens een verslag in Het Vrije Volk) een van de uitspraken van de vice-voorzitter van de Partij van de Arbeid, Ir. Vos, tijdens een verkiezingsredevoering in Rotterdam: „Ik wil de hoop uitspreken dat de regering een politieke nederlaag aanvaardt, liever dan een militair avontuur te beginnen.” En verder in zijn rede: „Een nieuw spektakelstuk stond op het programma: de Nieuw-Guinea-Raad. Daarmede maakte de regering in Nieuw-Guinea geesten los, die de oplossing van het probleem alleen maar moeilijker maken.”

Dit is een uitspraak van de veelbesproken Papoea-student Kiriho in een interview met een verslaggever van De Rotterdammer: „Wat ik wil is mijn mening voor de Nieuw-Guinea-Raad uitdragen. Ik acht het van het grootste belang dat een Papoea-delegatie zo spoedig mogelijk Indonesië bezoekt. Van nog groter belang is het wel dat wij, Papoea's, bij onderhandelingen tussen Nederland en Indonesië tegenwoordig zijn. De schijn dat de Nieuw-Guinea-Raad in zijn

opinievorming door de Nederlanders beïnvloed wordt, zou voldoende vermeden kunnen worden.”

En dit is een uitspraak van de oud-gouverneur van Nieuw-Guinea, prof. dr. J. van Baal: „Nederland is in zijn haast om aan Westelijk Nieuw-Guinea de soevereiniteit over te dragen, de pas ingestelde Nieuw-Guinea-Raad al bekwaam gaan verklaren. Ons land schijnt te menen dat het bijbrengen van een zekere vaardigheid bij een zo groot mogelijk aantal Papoea's ontwikkeling naar zelfstandigheid genoemd moet worden. Waarbij en passant de vorming in een geheel andere richting (gedacht wordt aan de karaktervorming, essentieel voor de vereiste vorming van een bredere „tussenlaag”) wordt veronachtzaamd. Aan het feit dat bepaalde ontwikkelingen als deze nu eenmaal niet zijn te forceren, gaat men van Nederlandse zijde voorbij en men vergeet aldus dat men „gedwongen door de omstandigheden” het voornaamste overslaat.”

Deze drie uitspraken zouden gemakkelijk met nog vele andere zijn aan te vullen. De Nieuw-Guinea-Raad heeft in de afgelopen week het hem bij de installatie gevraagde advies over de verwerkelijking van het zelfbeschikkingsrecht uitgebracht en daarin het jaar 1970 genoemd als (ongeveer) het jaar waarin die zelfbeschikking tot werkelijkheid moet zijn geworden. En daarmee heeft de Raad het zelfbeschikkingsrecht en zichzelf volop in discussie gebracht. De belangstelling voor de bemiddelingspogingen van Oe Thant is hierdoor zelfs even gaan tanen!

Dit laatste is niet onwelkom, allereerst omdat bemiddelingspogingen maar beter achter de schermen kunnen geschieden zodat niet allerlei particuliere personen er zich mee gaan bemoeien en in de tweede plaats omdat dit Nieuw-Guinea-Raad-advies nog eens opnieuw de gelegenheid biedt zich te bezinnen op het uiteindelijke doel. Dan ziet men drie meningen zich uitkristalliseren:

- De socialistische mening; in deze kringen beschouwt men de Nieuw-Guinea-Raad als een onding, een sta-in-de-weg bij het streven naar het doel: Nieuw-Guinea zo spoedig mogelijk aan Indonesië zien kwijt te raken. Men redeneert dat dit in het belang zal zijn van de Papoea's en men ergert er zich aan dat er Papoea's blijken te zijn die daar anders over denken!
- De mening van zeer deskundigen als professor van Baal; zij achten de Nieuw-Guinea-Raad beslist geen onding, maar ze zien deze Raad als slechts een heel klein begin. Zij bestrijden dan ook met klem dat jaartal 1970: prof. van Baal heeft het een „politieke stuntmakerij” genoemd te menen dat Nieuw-Guinea in 1970 rijp zou zijn voor zelfstandigheid. Daar prof. van Baal de

mening is toegedaan dat Soekarno Nieuw-Guinea in feite niet wil hebben, is zijn advies: rustig doorgaan met het ontwikkelen van Nieuw-Guinea en afwachten tot Indonesië rijp is voor een gesprek op een *reële* basis over de ontwikkeling van Nieuw-Guinea.

- De mening van een nu nog kleine maar misschien groter wordende groep van Papoea's: laat de Nieuw-Guinea-Raad contact zoeken met Indonesië, want hoeveel waardering men ook heeft voor de goede wil van Nederland — Indonesië zal toch dit gevecht om Nieuw-Guinea winnen.

Schiet men, politiek gezien, iets op met deze analyse? Schuift men de socialistische mening als onwaardig terzijde, dan houdt men de beide andere over, die beide tenderen naar een oplossing in de richting Indonesië. Waarbij prof. van Baal rustig wil doorgaan tot Indonesië tot verstand zal gekomen zijn en Kiriho de Papoea's een rol wil laten spelen in het gesprek met Indonesië. Beide standpunten lij-

• *Vervolg op pag. 4*

Een uur voor het ter perse gaan van dit nummer kwam hij (administratief) uit de telmachine en de stroom van aanmeldingskaarten te voorschijn, het 5.000ste aangemelde nieuwe lid: de heer J. Vegter (30 jaar), gehuwd en vader van een 3-jarig dochtertje, vertegenwoordiger van beroep, Esdoornlaan 6 te Harmelen.

Een blij verraste mevrouw Vegter aan de telefoon.

Vreugde in de partij, vreugde in de kiesvereniging te Harmelen. Met een aanmelding van negen nieuwe leden kwam deze K.V. van 59 op 68 leden: dus een ledenwinst van 15%.

Natuurlijk hoort u hier meer van. De actie gaat inmiddels voort. Op naar de 6.000!

Erfvijand

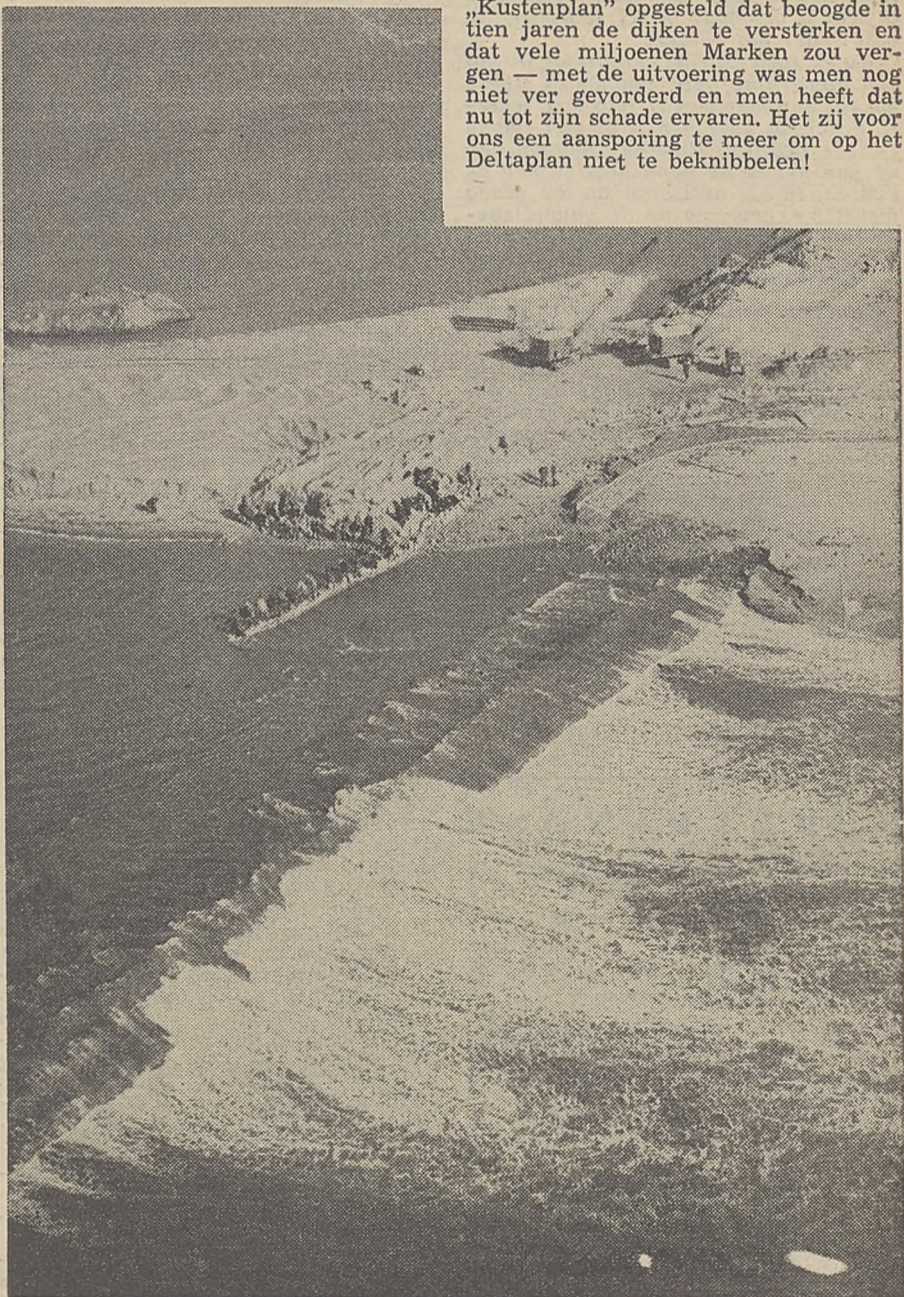
Wij plegen het water, de zee die ons omringt en die diep ons land indringt, onze „erfvijand” te noemen — hoe vaak immers hebben Nederlanders de strijd met het door de elementen opgezweepte water moeten aanbinden. Hoe vaak helaas ook hebben wij (tijdelijk) het onderspit moeten delven en rouwde Nederland om zijn doden.

Het vorige weekeinde heeft weer de storm over deze lage landen geraasd en weer heeft het water met ongelooflijke kracht gebeukt op onze dijken en duinen. Die hebben het, op een enkele uitzondering na, gehouden. De foto (luchtfoto A.N.P.) laat u

zien de schade die op Schiermonnikoog werd aangericht, gelukkig echter zonder dat er doden te betreuren waren. Maar niet alleen Nederland behoort tot de lage landen. Ditmaal heeft Noord-West-Duitsland de zware tol moeten betalen. Het aantal doden was minder groot dan bij ons in de februari-dagen van 1953 — desondanks moet men ook in Duitsland spreken van een nationale ramp. En juist wij Nederlanders voelen hierin mee.

Mag men de berichten geloven dan heeft de regering in Bonn wel uit 1953 een les getrokken — maar die les is het papieren stadium maar nauwelijks te boven gekomen. Er was een „Kustenplan” opgesteld dat beoogde in tien jaren de dijken te versterken en dat vele miljoenen Mark zou vergen — met de uitvoering was men nog niet ver gevorderd en men heeft dat nu tot zijn schade ervaren. Het zij voor ons een aansporing te meer om op het Deltaplan niet te beknibbelen!

WERELD
VIA
CAMERA

* * Glorie

De ruimtezege van kolonel Glenn is één van de weinige glorieuze momenten in het leven van een Westers volk, dat volgens democratische gewoonten lief en leed open en bloot te kijk zet. Het slagen van experimenten kan — helaas — niet voor het terrein der wetenschap gereserveerd blijven.

Het is nu eenmaal zo, dat gebeurtenissen en prestaties als deze ook hun weerslag hebben op het van prestigevoetangels en -klemmen zo ruim voorzien terrein der internationale politiek. In de ogen van Afrikanen en Aziaten hebben de Verenigde Staten door Glenn's glorie een pijnlijke achterstand op de Russische concurrent ingelopen. Men kan dit een misplaatste conclusie van een onjuiste vergelijking achten, het harde feit ligt er nu eenmaal, dat deze zaken zó en niet anders functioneren in het grootste deel van de wereld. Amerika, dat 32 van de 33 nu nog in de ruimte cirkelende aardsatellieten in hun baan bracht, heeft nimmer getracht daaruit de politieke munt te slaan, die Chroesjtsjov erin pleegt te zien.

Dat is een reden te meer voor een welgemeende gelukwens aan het adres van Glenn, doch evenzeer aan dat van de vele naamlozen, die dit succes mee mogelijk maakten. Intussen is er wellicht een situatie ontstaan, waarin verdere ondernemingen van deze soort, minder gedetailleerd en uitputtend aan de grote klok gehangen kunnen worden. Het hoogtepunt, dat deze week bereikt werd, kan in het oog van vele volken in de toekomst veel aan waarde inboeten, als verdere (haast onvermijdelijke) tegenslagen zo gul in de publiciteit worden gebracht als dat tot dusver geschiedde. En zulks niet overal met het effect dat met die publiciteit beoogd wordt.

IN GESPREK MET ONZE LEZERS

♦ Propaganda met het prijsbeleid

Uit „Nederlandse Gedachten” van 17 februari 1962, pag. 1: „Het was ook hard nodig, dat daarmee (nl. het om- buigen van het beleid van de opeenvolgende kabinetten-Drees) een begin gemaakt werd: vooral het vasthouden der socialistische aan een loonpolitiek waarin aan de regering een beslissende stem werd toegekend, had ertoe geleid, dat steeds meer burgers tot de „vergeten groepen” gingen behoren, omdat hun inkomen het krijgertje spelen van loonronde-prijsverhoging niet kon volgen.”

Uit hetzelfde nummer nog twee citaten: „De ministers aan wie (in het kabinet-De Quay) speciaal het economische, sociale en financiële beleid is toevertrouwd, zijn mannen die niet de leerstellingen van Marx maar de Bijbel als grondslag in hun leven hebben gekozen.”

„De gedifferentieerde loonpolitiek bood de mogelijkheid een prijsbeheersingspolitiek te voeren, die burger en bedrijfsleven ten goede is gekomen.”

Nu dacht ik, dat ook in het kabinet-Drees een minister van Economische Zaken zat, die niet de leerstellingen van Marx maar de Bijbel als grondslag voor zijn leven heeft gekozen. Belangrijker is echter de tegenstelling, die u construeert tussen de resultaten van het „nieuwe” prijsbeleid en die van de economische politiek onder Drees.

Maar nu citeer ik uit „Nederlandse Gedachten” van 14 juni 1958 (14e jaargang no. 24) waarin op pag. 1 een artikel stond over het prijsbeleid onder het laatste kabinet-Drees. Daaruit citeer ik: Wat heeft de huisvrouw aan een verhoging van de lonen als zij de prijzen meer ziet stijgen dan de lonen? Wat heeft de industrie aan een vermindering van de koopkracht? Nu de gevaren daarvoor vrijwel zijn verdwenen geeft minister Zijlstra het bedrijfsleven, voorzover dit mogelijk is, vrij spel. Door het actieve prijsbeleid van de laatste drie jaren (1955 tot 1958 dus — A.B.) heeft de loonstijging niet geleid tot een voelbare stijging van het prijsniveau.” En verderop in hetzelfde artikel:

„Het is vooral daarom zo belangrijk, omdat minister Zijlstra er in geslaagd is de afgelopen jaren de prijzen in de hand te houden.”

Van tweeën één: wat u schreef in 1958 was in de strijd met de waarheid of wat u betoogde op 17 februari jl. valt onder dat oordeel.

Nu ik toch schrijf, veroorloof ik mij een opmerking over een ander stukje uit het nummer van 17 februari; waarin de vraag naar het al of niet slagen van de gedifferentieerde loonpolitiek en van het in de hand houden van de prijzen. In het antwoord op die vraag wordt o.a. gewezen op de vakantiebesteding en dan lees ik: „Voor de oorlog was het een dagje naar familie en eens een dagje familie ontvangen. Nu huren velen een huisje in het bos of aan zee en duizenden gaan de grens over. De vraag kunt u zelf beantwoorden!”

Nu ontgaat het mij ten eenenmale in hoeverre een vergelijking met de vooroorlogse situatie onder de kabinetten-Colijn, een argument kan zijn om het voordeel van de huidige loon- en prijspolitiek boven het loon- en prijspeil van de kabinetten-Drees te demonstreren. Zoals het mij ook ten hoogste verbaast, dat het huren van huisjes in het bos of aan zee een bewijs kan vormen voor het in de hand houden van de prijzen. Haast zou ik denken dat de man, die dit antwoord formuleerde, de enige man in Nederland is, die niet weet hoe de huurprijzen van de vakantiehuisjes zich de laatste jaren ontwikkeld hebben!

A. BORSTLAP te Utrecht.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), G. A. Kieft, J. W. Ooms, mr. W. R. van der Sluis, J. D. Troostheide, G. J. H. Griffioen (secretaris).

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstr. 3, 's-Gravenhage tel. (070) 63 10 23 en 1. 21 38, giro 89673.

ADRES VOOR ADVERTENTIES: Botenmakersstraat 45, Zaandam, telefoon (02980) 63224.

ABONNEMENTSPRIJS f 6.50 per jaar, f 3.25 per half jaar. Giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4,— p. jaar. LOSSE VERKOOP f 0,20.

• Kanttekening

Aan het verzoek van de heer Borstlap om dit ingezonden stuk in het eerstvolgende nummer van ons blad op te nemen, voldoen wij met enige graagte. Dit ingezonden stuk immers beschuldigt ons van valsheid in de propaganda — en valsheid is een heel lelijk ding. Als ons schrijven de heer Borstlap, die immers lid is van het Centraal Comité van onze partij, tot die beschuldiging brengt, hoe moeten dan ons minder goed gezinde mensen dit wel opvatten? Dank zij dit ingezonden stuk hebben we nu de kans deze beschuldiging te weerleggen.

Het moet ons dan van het hart dat de heer Borstlap: a. slecht gelezen heeft; b. slecht geciteerd heeft en c. dusdoende tot verkeerde conclusies is gekomen!

De heer Borstlap citeert eerst uit ons blad van vorige week. Dat citaat gaat (men kan het hierboven lezen) over het verschil in loonbeleid tussen de kabinetten-Drees en het huidige kabinet-De Quay. Niet over het verschil in prijsbeleid zoals de heer Borstlap suggereert. We zijn dan ook helemaal niet bezig geweest om een „nieuw prijsbeleid” te contrueren, want het prijsbeleid is in grote lijnen hetzelfde gebleven — maar de mogelijkheden zijn anders geworden en voor de minister van economische zaken gunstiger, omdat de gedifferentieerde loonvorming de schoksgewijze opwaartse druk op de prijzen die kleefde aan het loonronde-systeem, uit de wereld heeft geholpen. Maar dat weet de heer Borstlap als functionaris bij het C.N.V. zeker zo goed als wij!

Een tweede voorbeeld van slecht lezen zien wij in het laatste deel van dit ingezonden stuk. Daarin gaat het over de vraag of er bij alle politiek die gevoerd is en wordt (en als voorbeelden hadden we er bij geschreven de gedif-

ferentieerde loonpolitiek en de prijzenpolitiek) — of de arbeider nu wel echt reëel vooruitgegaan is als gevolg van al die politiek. Het antwoord op die vraag bracht ons bij de woninginterieurs en bij de vakantiewoningen. En de heer Borstlap zal toch niet willen ontkennen dat dit antwoord reëel is!

Tenslotte die citaten, want daaruit komt nog altijd de beschuldiging van valse voorlichting voort. Te ernstiger omdat het jaar waaruit de heer Borstlap citeert (1958) een jaar was van Staten- en raadsverkiezingen, precies dus als nu.

Het citaat dat de heer Borstlap geeft eindigt met: „Het is daarom zo belangrijk, omdat minister Zijlstra er in geslaagd is de afgelopen jaren de prijzen in de hand te houden.” Ach, had hij ook maar die ene kenmerkende zin erbij gegeven: „Sinds januari 1955 is de prijsindex van de kosten van levensonderhoud met twaalf punten gestegen: 107 tot 119.” Die zin stond vlak bij al datgene wat de heer Borstlap naar voren heeft gehaald. En juist die zin laat zien wat er in dit artikel is bedoeld (en wat er ook staat): Minister Zijlstra heeft de prijzen in de hand gehouden. Er staat niet: de prijzen zijn niet omhoog gelopen — die twaalf punten staan er duidelijk bij. In de hand houden is: zorgen dat de prijzen niet onnodig oplopen. Dat was toen de taak van minister Zijlstra en dat deed hij voortreffelijk. Maar allerlei invloeden, zoals bij voorbeeld de loonronden, noodzaakten soms prijsverhogingen toe te staan. En daarom zijn we nu blij met de gedifferentieerde loonpolitiek omdat die de huidige minister van economische zaken nog betere kansen geeft de prijzen in de hand te houden!

Dit alles had de heer Borstlap trouwens ook kunnen lezen in het nummer van Nederlandse Gedachten van 2 november 1957, waarin op de voorpagina de prijsstabilisatiepolitiek van minister Zijlstra werd behandeld. Daarin stond deze zin: „Dit neemt niet weg dat de gestegen kosten van levensonderhoud het inkomen van de werknemer heeft aangetast en dat de marge van de stijging van de kosten van levensonder-

♦ Het processie-verbod

In „Nederlandse Gedachten” van 3-2-1962 stelt mr. A. Wendels in een lezenswaardig artikel over „Het verdrag van Rome en het processieverbod” zichzelf de vraag: „Ik vraag me echter in alle bescheidenheid af, of de status quo van 1848 nog wel steeds gehandhaafd moet worden.”

Hij geeft in hetzelfde artikel reeds het antwoord, dat hij zichzelf geeft in deze woorden: „Men moet begrip kunnen opbrengen voor onze Rooms-Katholieke medechristenen, die zich achteruitgesteld voelen door de handhaving van het processie-verbod.”

Naar aanleiding van deze vraagstelling zou ik gaarne op het volgende de aandacht willen vestigen.

De processie, met name de sacraments-processie, is niet een vorm van verkonning, zij stelt niet voor een beslissing, doch zij is de vorm waarin een reeds gevallen beslissing op de publieke straat wordt gebracht en geestelijk rondgedragen. De goddelijke tegenwoordigheid wordt hier gepretendeerd; nu wordt op knielende aanbidding gerekend. Het R.K. geloof legt zijn gezag tijdens de processie aan iedere aanwezige abscultistisch op, en wel op het terrein, dat aan alle burgers gemeen is, nl. op de openbare weg.

De straat is niet meer straat gebleven, zij is tot kerk gemaakt, de aanwezigen zijn a.h.w. huns ondanks in de kerk opgenomen en van hen wordt dezelfde eerbied verwacht als van degenen, die in de lijfelijke tegenwoordigheid van Jezus Christus geloven.

De vrijheid van processie, de vrijheid de straat tot kerk te maken, is aldus juist een aanslag op de vrijheid van anderen om op straat zichzelf te zijn.

Als de Rooms-Katholieken zich achteruit gesteld voelen door het processie-verbod ¹⁾ staat daar tegenover, dat de niet-Rooms-Katholieken niet gedwongen behoren te worden tot betuiging van eerbied, voor wat zij niet eerbiedwaardig achten, om niet te zeggen een verfoeilijke afgodendienst achten.

Men bedenke, dat de in geding zijnde bepaling van de Grondwet een compromis inhoudt, doordat zij processies toelaat, waar deze in 1848 waren toegelaten.

De rechtspraak heeft een soort omkering van de bewijslast aanvaard

doordat deze grondwetsbepaling aldus wordt uitgelegd dat alleen dan tegen een processie opgetreden kan worden, wanneer bewezen kan worden dat de processie reeds in 1848 ter plaatse niet was toegelaten.

Als mr. Wendels in het slot van zijn artikel stelt: „Wellicht zou in deze tijd, waarin symptomen te bespeuren zijn van wederzijdse toenadering van christenen van de verschillende kerkgenootschappen, men er toe kunnen komen voor het probleem van het processie-verbod een ieder bevredigende oplossing te zoeken”, dan moeten ook hier een paar kanttekeningen gemaakt worden.

Van toenadering van de Rooms-Katholieke kerk tot de Protestantische blijkt nog niet zo heel veel in Spanje, Columbia en andere landen. Om dichter bij huis te blijven: in de bekende „open brief” van de Vereniging „Protestants Nederland” werd aan het Nederlands Episcopaat o.m. gevraagd op het komend concilie aan te dringen op herziening van de besluiten van het Concilie van Trente en de grondtekst van het Evangelie te confronteren met de uitspraken over de Mis.

Kardinaal Alfrink wees dit af onder verwijzing naar het leergezag dat de Rooms-Katholieke kerk heeft, die uiteindelijk het laatste en beslissende woord zou spreken.

Waar er van toenadering gesproken kan worden tussen Protestantische en Rooms-Katholieken, is die zeker niet wederzijds. En een voor ieder — gelijkelijk voor de Rooms-Katholieken en de niet-Rooms-Katholieken — bevredigende oplossing van het probleem van het processie-verbod is een fata morgana zolang de Rooms-Katholieke kerk de regel handhaaft:

„dat allen de nodige eerbied hebben te bewijzen aan de processie” (Boek III titel 17 Canones 1290, 1295), en de uitspraak handhaaft:

* * Veronica

Veronica is een commerciële zender, die geld wil verdienen. De zender stuurt als wij goed ingelicht zijn, de gehele dag opgewekte muziek uit, afgewisseld met reclame. De uitzendingen hebben plaats vanaf een schip buiten de territoriale wateren. Op die wijze is het mogelijk, het Nederlandse radiobestel te doorbreken.

Het Koningin Wilhelminafonds besteedt een deel van zijn gelden, om reclame via deze zender te bekostigen. Natuurlijk in de hooft, dat het geld er dubbel en dwars weer uit komt.

Wij kunnen dit niet toejuichen. Wij weten wel, hoe het mogelijk is. Grote landelijke instellingen op charitatief en ander terrein kennen een gemakkelijke en veelbelovende manier om aan geld te komen. Zij schakelen een bureau in op commerciële basis, dat bereid is de RECLAME TE ORGANISEREN. Om geld bijeen te kloppen. Het bureau weet, op welke manier de beurzen het gemakkelijkst geopend worden. Het bureau kent de moderne methoden. Het bureau verdient er aan, natuurlijk. Maar de instelling floreert ook.

Wij zijn ouderwets. Wij voelen meer voor een actie, waarbij vrijwilligers zich zonder enig eigenbelang beschikbaar stellen, om te collecteren.

Maar het bureau is gemakkelijk. Het kent vele nieuwe wegen. Ook de weg naar Veronica. De ene ONDERNEMING wordt KLANT bij de ANDERE ONDERNEMING. En het fonds profiteert mee . . .

houd (6,8 pct voor eind 1957), die destijds door de vakverenigingen als bijdrage in de bestedingsbeperking werd geaccepteerd, is overschreden.” Voor een juist begrip van dit citaat diene men zich te herinneren dat dit de jaren van de bestedingsbeperking waren: geen loonsverhogingen, wel prijsverhogingen!

Naar ons gevoelen heeft de heer Borstlap door slecht te lezen en slecht te citeren de zaken wat verward en daarom verwerpen wij zijn conclusie van valse voorlichting.

„indien iemand zou zeggen dat in het heilig sacrament Christus niet vereerd moet worden, die zij vervloekt” (IVde Lateraan Concilie van 1215).

Opheffing van het processie-verbod zou neerkomen op het prijsgeven van de vrijheid van de niet-Rooms-Katholieke.

Mr. H. J. C. VLUUG te Huizen (N.H.)

• Kanttekening

1) Ook deze stelling van mr. Wendels roept tegenspraak op. Het Concilie van Trente sprak uit dat „op deze wijze de zegevierende waarheid haar triomftocht behoort te houden wegens haar overwinning op leugen en ketterij, opdat haar tegenstanders bij het zien van zo grote luister en feestvreugde der ganse kerk hetzij ontmoedigd en gebroken vergaan, hetzij zich vol schaamte te eniger tijd bekeren”.

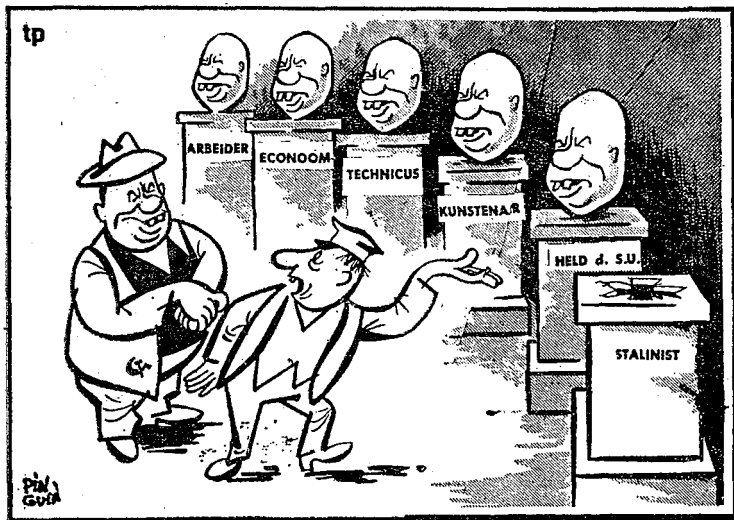
Dat het processieverbod, zoals dat in ons land bestaat, velen voortdurend bezighoudt, is alleszins begrijpelijk. Ons land is een land v.n de Hervorming en dat kon niet gedogen, dat het openbare leven door R.K.-manifestaties, die een dwingend karakter hebben voor niet regelrecht bij een dergelijke manifestatie betrokken personen, werd beïnvloed. Men kan niet zeggen, dat het processieverbod een inbreuk betekent op de godsdienstvrijheid. Mr. Vlug te Huizen (N.H.) de canones aanhalend komt o.i. terecht tot een andere conclusie. Wij zijn da' ook van mening, dat deze schrijver op de juiste wijze een kanttekening geeft op hetgeen door mr. Wendels naar voren gebracht is. De wederzijdse toenadering van christenen in deze tijd, mag er niet toe leiden om over te gaan tot de toelating van manifestaties zoals R.K. processies, die in wezen de vrijheid van godsdienst belemmeren. Ondanks alle goede intenties en het opbrengen van begrip voor onze R.K. medechristenen, (hetgeen de rechtspraak reeds getoond heeft door het historisch gegroeide in zekere zin te eerbiedigen) waar mr. Wendels voor pleit, kunnen wij de argumenten van mr. Vlug onderschrijven.

Droeg u reeds een steentje bij voor de actie „Eén op tien?”

SPOT

Op de fundamenten komt het aan!

„ALSTUBLIEFT, OPRACHT UITGEVOERD!“

PRENT

Dit moet u weten

- * Provinciale Statenverkiezingen op woensdag 28 maart 1962.
- * Kandidaatstelling gemeenteraad op dinsdag 17 april 1962.
- * Gemeenteraadsverkiezingen op woensdag 30 mei 1962.
- * Verzoek om voor de Provinciale Staten elders in uw provincie te mogen stemmen persoonlijk indienen op een gemeentesecretarie uiterlijk op woensdag 14 maart.
- * Verzoek om bij volmacht te stemmen voor de Provinciale Staten moet ter gemeentesecretarie van de eigen gemeente uiterlijk op woensdag 14 maart kant en klaar worden ingediend.
- * Verzoek om bij volmacht te stemmen voor de gemeenteraad moet ter gemeentesecretarie van de eigen gemeente uiterlijk op woensdag 16 mei kant en klaar worden ingediend.
- * Gemachtigden voor het stemmen bij volmacht mogen zijn: echtgenoot/echtgenote, bloed- en aanverwanten van de eerste tot en met de derde graad, de

echtgenoot van een schoonzuster en de echtgenote van een zwager en huisgenoten.

- * Deze beperking geldt niet voor de kiezer, wiens beroep of werkzaamheden medebrengen, dat hij werkzaam pleegt te zijn buiten de gemeente, mits zijn afwezigheid als regel telkens langer dan drie dagen duurt. Bijvoorbeeld: schippers, zeevarenden, vissers enz.
- * Voor nadere uiteenzettingen zie men Nederlandse Gedachten van 20 en 27 januari, 10 en 17 februari.
- * Nadere inlichtingen ook bij de bestuursleden der kiesverenigingen en bij het partijbureau, Dr. Kuiperstraat 3, 's-Gravenhage.
- * LAAT NIET EEN STEM VERLOREN GAAN.

Teer, maar ernstig

PROF. MR. I. A. DIEPENHORST heeft in de Eerste Kamer op discrete wijze gesproken over een moeilijk onderwerp, nl. over de homofielen.

Wij willen er een sober woord over zeggen. De waarschuwing van Prof. Diepenhorst ging in een bepaalde richting. Het verschijnsel, waar het om gaat, is sedert vele eeuwen bekend. In onze tijd is er beter begrip gekomen voor de last, die sommigen hier hebben te dragen, de innerlijke strijd, die soms zo uitzichtloos schijnt. Maar — nu komt de waarschuwing. Begrip voor de moeilijkheden, erbarming jegens mensen in nood mag er niet toe leiden, dat gelegaliseerd wordt, dat als een variatie van de natuur wordt aanvaard, datgene, wat nooit genormaliseerd mag worden.

De waarschuwing heeft twee gronden. Zij is in de eerste plaats principieel. Maar zij is ook pastoraal. Mensen in nood worden tot défaitisten en slachtoffers gemaakt, wanneer men ophoudt met hun te zeggen: blijf geloven, bidden en strijden — en hen wil brengen tot een lotsaanvaarding, die slechts schijnbaar bevrijdt en bevredigt.

Uiteraard moeten wij met deze korte opmerking volstaan, maar de zaak is ernstig en de waarschuwing is ook niet overbodig in Christelijke kringen, gezien sommige recente publicaties.

POKKEN

De heer Roosjen (A.R.P.) heeft aan de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid de volgende vragen gesteld:

1. Is de Minister, in aanmerking nemende, dat in de komende maanden duizenden bewoners van West-Duitsland zich voor kortere of langere tijd in onze Nederlandse badplaatsen zullen ophouden, en lettende op de gevallen van pokken, welke in West-Duitsland voorkomen, van mening, dat dit verblijf geen gevaar zal opleveren voor de eigen bevolking?

2. Acht de Minister het wenselijk en mogelijk, maatregelen te treffen, waardoor een dergelijk risico voorkomen of verminderd zou kunnen worden?

Geschiedvervalsing

IN de nationaal-socialistische en in de communistische dictatuurstaten wordt de rechtspraak tot een aanfluiting. Verleden week hebben wij betoogd, hoe dit alles samenhangt met de ongehoorzaamheid aan het negende gebod. Gij zult geen vals getuigenis spreken tegen uw naaste. Dat is niet alleen een gebod, dat zich keert tegen allerlei liegen en bedriegen, maar ook tegen het verachten van het recht. Want het gaat allereerst om wat voor de rechter wordt gezegd.

Het Nieuwe Testament gebruikt herhaaldelijk het woord martyr, waarvan het Nederlandse woord martelaar komt, dat oorspronkelijk bloedgetuige betekende. Dr. Schippers heeft in zijn proefschrift aangetoond, dat het woord martyr, getuige, allereerst forensisch is bedoeld. Dat wil zeggen, als de apostelen getuigen zullen zijn, getuigen van Christus, dan zullen zij van Hem moeten getuigen voor de rechter. Als degenen, die het weten, omdat zij er bij geweest zijn. Zoals de rechter in elk proces de oog- en oorgetuigen ondervraagt en ze er op vergt, dat zij de waarheid zullen zeggen, zo worden de apostelen geroepen, om de waarheid te zeggen aangaande Hem. Daarom schrijft Johannes ook over het sterven van Jezus: die het gezien heeft, die heeft het getuigd en wij weten, dat zijn getuigenis waarachtig is.

De anti-christelijke macht wordt op het ergst daar openbaar, waar de leugen het wint voor de rechtbank. Waar de leugen wordt begeerd en waar de waarheid wordt afgewezen. Verleden week hebben wij aangetoond, hoe in de anti-christelijke dictatuurstaten de rechter tot een handlanger van onderdrukkers wordt gemaakt. Vandaag gaat het er om, hoe daar de waarheid wordt ingeruild voor de leugen.

DAT inruilen heeft allereerst plaats op het terrein van de geschiedschrijving en leidt tot ontstellende geschiedvervalsing. Prof. Geyl heeft op de communistische geschiedschrijving een vernietigende kritiek geschreven.

„Dat papegaaal-achtige herhalen van almaar dezelfde formules, dat onderschikken van de feiten aan het alleen-zaligmakende systeem, of ook wel aan de tactische behoeften van de almachtige regeerders in het Kremlin, het doodeenvoudig weglaten zelfs van feiten, die daar niet mee kloppen wilden, — het leidde tot groteske verwringingen van de echte historie. En daarbij sloegen zich die gepatendeerde beoefenaars van onze wetenschap al maar op de borst over hun eigen „objectiviteit“. „Progressief en objectief“, dat lag hun in de mond bestorven. Marx en Lenin hadden eens en vooral de waarheid omtrent het verleden onthuld. De sociaal-economische wetten, door hen aangeduid, beheersen alles. De bourgeois- of reactionaire historici van het Westen, die hier zo zeker niet van zijn en soms andere factoren mee in rekening brengen, doen dit alleen omdat zij de zegevierende opmars van de geschiedenis naar het Communisme vrezen; alleen de Sowjet-historici bezitten de echte, de wetenschappelijke, de objectieve methode. En dit, terwijl niet alleen al die opstellen op essentiële plaatsen tegen de eenvoudigste redelijke kritiek niet bestand blijven, maar bovendien met hun slaafse onderwerping alle aan hetzelfde patroon, en in laatste instantie aan het machtige woord van de partij, zo'n vervelende, valse doodse lectuur opleveren.

Amerikaanse historici hebben met die officiële, door de dictatuur gedirigeerde wetenschap van de Sowjets een merkwaardige stunt uitgehaald. Zij hebben de grote nieuwe Sowjet-encyclopedie gekocht, de officiële staatsuitgave. Zij hebben daaruit vertaald, wat er in staat over de geschiedenis van de Verenigde Staten en dat in Amerika in druk uitgegeven.

Het is een uitstekend voorbeeld van communistische geschiedvervalsing. Maar aan die vervalsing ligt een „ge-loof“ ten grondslag. De schrijvers, die op last van de dictatuur schrijven, geloven wat zij schrijven, ook al vervalsen zij de feiten. Dan komt, omdat zij een andere opvatting hebben van wat waarheid is dan wij. Hun dagblad heet Prawda, dat betekent De Waarheid. Het blad van Saul de Groot en zijn communistische satelliet partij in Nederland heet ook De Waarheid.

Maar deze „waarheid“ is een stuk marxistische leer. De machthebbers in niet communistische landen zijn schurken. „Het werkende volk“ lijdt onder de uitbuiting en de tiraniserende van deze schurken. Het is allemaal boosaardigheid aan de top, en braafheid daarbeneden, maar braafheid gepaard met onkunde en geduld. Velen zijn verdoofd door de opium, die godsdienst heet. Een waarlijk groot man als Abraham Lincoln wordt in zulk een verhaal dan ook weg-gewerkt. Want hij was president en past dus niet in het schema.

ER zijn mensen, die dit alles weten en er de schouders over ophalen. Zij vinden het te grof en te dom. Het kan toch geen stand houden. En zij herinneren aan het bekende geval met het artikel over Beria in deze encyclopedie. Toen men aan de B toe was, stond Beria nog op het top-punt van zijn macht. En er werden prachtige bladzijden aan deze beulsknecht van Stalin gewijd. Maar Chroestjow, die trouwens in de Oekraïne ook ijverig beulswerk had verricht, werd alleenheerser en Beria werd als een misdadiger geliquideerd, een lelijke knecht van Stalin, wiens gebeente niet langer naast dat van Lenin mocht rusten. Toen kregen de intekenaren op de encyclopedie een verbeterblad toegestuurd. Beria was verdwenen. Die bladzijden moesten er uit worden geknipt en door nieuwe vervangen die nu werden toegezonden, met b.v. een groot artikel over de Beringzee en over enkele onbekende mannen uit een ver verleden, wier naam ook met Ber begint. De mensen lachen er om.

Maar die lach is dwaasheid. Achthonderdmiljoen mensen ontvangen deze „waarheid“ als de officiële, objectieve waarheid. Zij zouden geen goede communisten zijn, zij zouden twijfelen aan zich zelf, als zij deze waarheid niet meer geloofden. Zo wordt het op honderdduizenden scholen onderwezen, zoals het in de officiële encyclopedie staat. Hier enkele honderden kilometers vandaan in Mecklenburg en in Saksen staan die scholen. En in Tibet en in Wladiwostok. De onderwijzers, ook de onderwijzers in Oostduitsland zijn verplicht om dit als de waarheid aan hun leerlingen voor te houden.

WIJ moeten telkens aan deze zaken blijven herinneren. Want het communisme is een dodelijk gevaar. En in Nederland zijn mensen, die een reisje maken naar landen achter het ijzeren gordijn, daar in hotels logeren, daar praten met dominees en professoren, en dan naar Nederland terugkeren, om in de krant en op conferenties te vertellen dat zij het weten, en dat de kerk niet wordt vervolgd in Rusland en dat de gemeenten worden gelouderd en dat het allemaal meevalt en — dat men vooral niet moet geloven, wat Rome zegt over het communisme. Ziet u, als de kerk maar buiten de politiek blijft, dan valt het allemaal zo mee. Deze verleidelijke en misleidende stemmen zijn een groot gevaar voor onze geestelijke weerbaarheid. En daarom is het onze plicht, om telkens weer te waarschuwen. Het gaat om alle geboden Gods, het gaat om het negende gebod, om waarheid en recht.

Aandacht voor Robert Kennedy

die volgende week
ons land bezoekt

NEDERLAND krijgt enkele dagen bezoek van Robert Francis Kennedy, een jongere broer van de Amerikaanse president. Zoals men weet, maakt de heer Kennedy, die in zijn land minister van Justitie is, maar meer als goodwill-ambassadeur voor zijn broer optreedt, een wereldreis, die in Japan begon en die Bob (zoals men hem noemt) Kennedy ook naar Indonesië bracht. Dat bezoek aan Indonesië nam geruime tijd in beslag en heeft nogal wat stof doen opwaaien. En al behoeft er op zichzelf geen bezwaar te bestaan tegen een poging om misverstanden uit de weg te ruimen en een sfeer van wederzijds vertrouwen te bevorderen tussen twee mogendheden, er schuilt toch altijd een risico in bezoeken als dat van Kennedy aan Indonesië, omdat de vriendelijkheden, die van twee kanten bij zo'n gelegenheid worden gedeeld, vaak slechts verwarrend kunnen werken. Het valt dan ook niet te verwonderen, dat een van onze dagbladen enkele weken geleden de hoop uitsprak, dat het voor Nederland mogelijk zal zijn, Robert Kennedy het welkom toe te roepen, dat we hem bij uitstek garne toewensen.

Bob Kennedy is vooral bekend geworden in de periode, toen de golf van het zg. McCarthyisme over zijn hoogtepunt heen raakte en het optreden van senator McCarthy — ook wel de heksenjager genoemd — door de Senaat werd veroordeeld. Kennedy werd toen op 28-jarige leeftijd benoemd tot lid van de permanente subcommissie van onderzoek van de Senaat. De verhoren, die onder leiding van Bob Kennedy werden afgenomen, werden vrijwel alle via radio en tv uitgezonden en vrijwel iedere Amerikaan kende tenslotte de jongeman, die op bijzondere intelligente en vrijmoedige wijze allerlei verdachte figuren te lijf ging. Dat was vooral het geval toen hij „chief counsel” werd van de Senaatcommissie die een onderzoek moest instellen naar de gangsterspraktijken in de Amerikaanse vakbeweging.

Hij werd de grote tegenspeler van beruchte vakbondbozen als David Beck en Jimmy Hoffa (die overigens nog steeds „aan het bewind” is), de grote bazen van de vakbond van transport-arbeiders. Door zijn vasthoudende en intelligente onderzagingstactiek en -techniek wist Bob Kennedy aan het licht te brengen, dat enorme bedragen van de bonden verduisterd werden. Door deze ondervragingen werd hij binnen korte tijd een nationaal bekende figuur. Het is vooral aan hem te danken, dat de vakbond van de transportarbeiders uit het grote overkoepelende vakverbond AFL-CIO werd gestoten. Dave Beck werd op grond van het door Kennedy verzameld bewijsmateriaal tot vijftien jaar gevangenisstraf wegens verduistering veroordeeld.

Bob Kennedy werd op 20 november 1925 geboren als derde zoon van Joseph Patrick Kennedy, zakenman en aan het eind van de dertiger jaren ambassadeur van de Verenigde Staten in Londen. De oudste broer van Bob sneuvelde in de tweede wereldoorlog; zijn tweede broer werd president van de Verenigde Staten, mede dank zij de onver-

Het krachtenspel in Katanga

DE optimistische verwachtingen met betrekking tot de onderhandelingen over de toekomst van Algerije — enkele weken geleden op deze plaats — uitgesproken — zijn niet beschaamd. Integendeel, er is op het ogenblik dat we deze regels schrijven reden om aan te nemen, dat spoedig een volledig akkoord van kracht zal worden. We weten, dat dan de moeilijkheden in Algerije, maar ook Frankrijk zelf als gevolg van de totstandkoming van bedoelde overeenkomst rekening moet houden met een greep naar de macht door de diehards van het geheime leger onder Salan en dat zelfs wanneer het niet zo ver zou komen, er van beide bevolkingsgroepen in Algerije bijzonder veel geduld, tact, wijsheid en soepelheid zal worden gevraagd (hetgeen ook voor de Franse strijdkrachten en het Nationale bevrijdingsfront, het FLN, geldt) om de overgangperiode naar volledige onafhankelijkheid zo geruisloos mogelijk te doen verlopen. De juiste inhoud van het akkoord is echter nog niet gepubliceerd en daarom zullen we tot een volgende keer wachten om de mogelijkheden, die het Fransen en Algerijnen biedt, nader te bezien. Vandaag willen we iets over Kongo zeggen en wel over de krachten, die achter de schermen in Katanga hebben gewerkt en de positie, die premier Tsjombe in deze provincie inneemt.

WELDADIG

We constateerden eerst, dat de (al dan niet geoorloofde) actie van de VN-strijdkrachten tegen Katanga gevolgd werd door een niet minder vastbesloten optreden van de volkerenorganisatie tegen het pro-communistische regiem van Antoine Gizenga, dat deze met geweld in Oostprovincie in stand probeerde te houden. We zien de laatste tijd, dat het tot de orde roepen van premier Tsjombe een weldadige invloed heeft uitgeoefend op de ontwikkeling in het door onrust verscheurde Kongo en dat voor het eerst in ruim anderhalf jaar reden is om verlicht adem te halen en de toekomst van Kongo niet meer zo somber in te zien, als we tot dusver hebben gedaan.

Maar we moeten ons tevens realiseren, dat er van orde en rust en welvaart in Kongo als geheel slechts sprake kan zijn, als alle delen van de republiek bereid zijn tot een samenspel, dat daarvoor onontbeerlijk is. Dat de provincies een grote mate van zelfstandigheid dienen te behouden lijkt wat Kongo betreft zeer aan te bevelen, maar deze zal het dienen van het geheel nooit in de weg mogen staan.

ONMOGELIJK

Enkele maanden geleden heeft Richard graaf Van Coudenhove-Kalergi, een bekend voorvechter van een verenigd Europa, secretaris-generaal Oe Thant van de VN de suggestie gedaan, een referendum te organiseren, dat de bewoners van Katanga gelegenheid zou geven, zelf te beslissen of zij onder de vlag van Kongo of onder die van een onafhankelijk Katanga wilden leven. Dit plan werd nooit uitgevoerd, omdat het nu eenmaal niet verwezenlijkt kan worden.

Ruim anderhalf jaar geleden werd de onafhankelijkheidsproclamatie van Tsjombe slechts door 19 van de 69 leden van de provinciale assemblee bekrachtigd. Met de verkiezingsresultaten van 1960 was het al precies een-

moeide steun van de man, die morgen en overmorgen ons land zal bezoeken. Bob Kennedy leidde de verkiezingscampagne van John Fittsgerald Kennedy. Zijn uithoudingsvermogen was in die tijd enorm: vijftien tot twintig toespraken per dag en werkdagen van achttien tot negentien uur per dag.

Toen Bob Kennedy na de overwinning van zijn broer tot minister van justitie werd benoemd, vroeg men zich allerwege af, of dit wel een verstandig besluit was geweest. Per slot van rekening was Bobby pas 35 jaar geworden, vond men hem te veel partijman om minister en tevens een van de voornaamste en intiemste adviseurs van de president te zijn. Kortom: men vreesde, dat zijn benoeming teveel zou lijken op nepotisme-verschijnselen in het Witte Huis. Maar na een jaar is deze kritiek vrijwel geheel verstomd en spreken vriend en vijand met waardering over deze jeugdige minister van justitie.

der. Ondanks alle steun van Europese zijde wist de partij van Tsjombe, de Conakat, slechts 25 van de 60 zetels in het provinciale parlement te veroveren. De belangrijkste tegenpartij, de Baloebakat, kreeg 23 zetels, hoewel zij in sommige opzichten meer stemmen had veroverd. Een ook bij de verkiezingen voor het parlement in Leopoldstad behaalde Tsjombe's partij een overwinning (8 zetels tegen de Baloebakat 6) in weerwil van het feit — aldus Le Monde — dat zij aanzienlijk minder stemmen verwierf dan de tegenpartij.

BALOEBA'S

Tsjombe, die in zijn regering vertegenwoordigers van de belangrijkste Katangaanse stammen heeft opgenomen, gebruikt dit feit als een wapen voor zijn stelling, dat hij de steun van de gehele bevolking geniet. Nu is het waarschijnlijk, dat de Loenda's en de Bayeken hem gunstig gezind zijn, maar met de Baloeba's is dat bepaald niet het geval. Opstanden van leden van deze stam werden bloedig onderdrukt, waardoor de tegenstelling nog vergroot werd. Als gevolg hiervan heeft Tsjombe nooit meer dan de helft van Katanga werkelijk onder controle gekregen. En zo komt het, dat meer dan 45.000 Baloeba's al vele maanden de voorkeur geven aan een door de VN bewaakt kamp bij Elizabethstad, boven het leven onder het bewind van Tsjombe.

OMZWAAI

De stamvete tussen Baloeba's enerzijds en Loenda's en Bayeken anderzijds, heeft al spoedig in een politieke tegenstelling geresulteerd: de Baloeba's schaarde zich — uit verzet tegen de hegemonie van de twee andere stammen — aan de kant van de centrale regering te Leopoldstad, waar zij als het ware bescherming zochten. Daar tegenover hebben de Loenda's en de Bayeken met voldoening geconstateerd, dat hun traditionele leiders macht in handen kregen, wat hun allerlei materiële voordelen bezorgde. Zij steunden dan ook de afscheiding van Katanga, zonder overigens te begripen, waar het eigenlijk om ging. Aanvankelijk was Tsjombe voor een Belgisch-Kongolese gemeenschap geweest onder de soevereiniteit van de Belgische koning. Pas toen er sprake was van nationalistische tendenzen in Katanga koos hij voor een confederatieve staatsvorm voor Kongo, waarvan Katanga het zwaartepunt zou moeten zijn. Dat was echter, nadat duidelijk gebleken was, dat er geen sprake kon zijn van een Belgisch-Kongolees samengaan.

Toen heeft Tsjombe de gedachte van het ene ondeelbare Kongo losgelaten en naar middelen gezocht om voor Katanga een zo groot mogelijke zelfstandigheid te verkrijgen. Hij wenste veel meer dan de grote mate van autonomie, dan de Belgen in 1960 aan de Kongolese provincies wilden geven en begon toen naar volledige onafhankelijkheid van Katanga te streven.

CONCERNS

Nu komt een ander belangrijk deel van de Katangaanse afscheidingsbeweging. Tsjombe kreeg dadelijk de steun van de blanken in zijn gebied. Voorts werden contacten met politici uit Noord-Rhodesia gelegd. De economische belangengroepen hielden zich aanvankelijk afzijdig, maar kozen eveneens de zijde van Tsjombe, toen deze de onafhankelijkheid proclameerde, nadat Loemoemba Kongo in een chaos had gestort.

Er zijn verschillende grote maatschappijen, die via de bekende Union Minière belangen in Katanga hebben. Gezamenlijk beheersen zij volgens Le Monde bijna de gehele mijnindustrie van Centraal- en Zuid-Afrika. Ook hebben zij banden met zeer belangrijke concerns in de Verenigde Staten en andere landen. Een van de voornaamste aandeelhouders van de Union Minière is de Tanganyika Concessions, die deel uit maakt van een groep van vier financiële trusts, waarvan de Rhodesian Anglo-American de machtigste is. De grote man van deze laatste maatschappij is Harry Oppenheimer, die in ongeveer 200 andere — gelieerde — concerns, die over de gehele wereld verspreid zijn, grote invloed heeft. Hij is onder meer president van de Raad van bestuur van de groep De Beers, die vrijwel de gehele wereldhandel in ruwe diamant beheerst, waaronder ook die van de Sowjetunie zou vallen.

PARADOXAAL

Deze grote financiers bemoeien zich niet met de politiek van de landen, waarin zij belangen hebben. Maar, zo merkte Le Monde terecht op, in Afrika vormen zaken de politiek. Dat is een gevolg van het feit, dat de staten en partijen in de Afrikaanse landen nog zwak zijn en dat de economie er bijna altijd afhankelijk is van een aantal machtige trusts.

Toen in de loop van de zomer van 1960 de financiële belangen in Katanga zich door de centrale regering in Leopoldstad bedreigd gevoelden, oordeelden zij het verstandig, hem te steunen en van wapens te voorzien. Steun kreeg Tsjombe ook van een niet onaanzienlijk deel van de Britse pers (vooral het deel dat tot de groep Beaverbrook behoort) en de bladen van de Canadese financier Roy Thomson, die alleen 91 publicaties beheerst, in Engeland, de Verenigde Staten en Afrika. Een paradoxale ontwikkeling was echter, dat de dood van Loemoemba voor Tsjombe bijzonder ongunstig is geweest en hem onheil heeft gebracht. De ontwijking van de beweging van Loemoemba veroorzaakte namelijk een aantal bressen in de „zilveren muur”, die rondom de afscheiding van Katanga was opgetrokken. In het begin van het vorig jaar stonden de financiers al niet meer als één man achter Tsjombe.

VREEDZAAM

Hoe dat gegaan is, hopen we in een volgend artikel te vertellen. Het is een boeiend verhaal, waaruit we beter leren verstaan, wat zich precies in Katanga heeft afgespeeld, in welke mate men Tsjombe verantwoordelijk mag stellen voor bepaalde stappen en waarom bepaalde grote mogendheden zo'n duistere rol hebben gespeeld, waarvan de organisatie van de Verenigde Naties het slachtoffer dreigde te worden. Gelukkig is er nu reden om aan te nemen, dat er een vreedzame oplossing voor het Katangaanse probleem zal worden gevonden. Maar het is net als in Algerije: er zal veel geduld, tact, soepelheid en wijsheid nodig zijn om de zaken te regelen. En de zakenlieden moeten er buiten blijven.

dB

HET FICTIEVE JAAR 1970

• Vervolg van pag. 1

ken wat optimistisch: Nederland zal de kans niet krijgen om „rustig door te gaan”, want dit is een internationaal probleem waarmee de wereld zich bemoeit heeft en zich zal blijven bemoeien. En Nederland is niet zover dat het zich de luxe kan permitteren zich niets van de wereld aan te trekken. En Kirihio kan weten dat de Indonesiërs niets voor die Nieuw-Guinea-Raad voelen, tenzij die Raad bereid zou zijn zich bij voorbaat naar de wensen van Djakarta te schikken. En daartoe is die Raad heel duidelijk niet bereid!

Als titel hierboven schreven we: „Het fictieve jaar 1970”. Misschien is er de mogelijkheid dat we tot 1970 toe in staat zijn Nieuw-Guinea tot ontwikkeling te brengen of mede tot ontwikkeling te brengen — zo gezien is dat jaartal niet helemaal fictief. Maar een fictie is het te menen dat we tot 1970 de tijd krijgen om ons conflict met Indonesië betreffende Nieuw-Guinea te regelen. De wereld heeft zich van dit probleem meester gemaakt en de wereld zal niet rusten voordat het uit de wereld is. Niet ten onrechte want een conflict in dit deel van de wereld is een reëel gevaar. Daarom moet Nederland met alle macht pogen met Indonesië tot een oplossing te komen. En daarom dus moet Nederland iedere bemiddelingspoging van daartoe bevoegde personen of instanties met alle macht steunen. De Papoeabevolking kan geen goede toekomst tegemoet gaan als er een conflict Nederland-Indonesië blijft.

Tr.

Eén week wereldnieuws in vogelvlucht

• De Verenigde Staten zorgden voor het meest opzienbarende wereldnieuws door hun ruimteprestatie van kolonel Glenn. Elders in dit nummer hebben wij daaraan speciaal aandacht gewijd. De indirecte gevolgen ervan zullen in de internationale politiek niet uitblijven. Een prestigewinst voor de V.S. in Azië en Afrika is iets, wat het gehele Westen best kan gebruiken. In het teken van dat politiek prestigie heeft Rusland de ruimtevaart nu eenmaal gebracht en door de vlucht van Gagarin en Titov zelf en hun (politieke) goodwillreizen door vele landen.

• Een andere prestige-kwestie tussen Rusland en de V.S. vormt de anti-kernbom-activiteit. Rusland had ten tweede male de conferentie te Genève abrupt afgebroken. Als gevolg daarvan wordt Kennedy door zijn adviseurs bewerkt om de Amerikaanse kernproeven te hervatten. Niet zozeer terwille van de bom zelf, maar meer om een anti-kernbomwapen te beproeven, waarmee Rusland vóór ligt. De Russische pogingen om vóór te blijven hielden een voorstel van Chroestjov in, waarin deze Kennedy en McMillan uitnodigde om aan het begin van de 18 landen-conferentie een topgesprek over deze materie te houden. Uit deze lastige (propaganda-)situatie redden beide Westelijke regeringsleiders zich door zich bereid te verklaren tot zulk een gesprek mits er eerst in lagere regionen resultaten waren geboekt. Redelijker kan het niet, maar het Kremlin zal ook deze aarzeling wel uitbuiten.

• Frankrijk heeft zich in dit koor gemengd doordat president De Gaulle, die er nieuwe glorie uit put om ook tot de atoomclub te behoren, zich afzonderlijk bereid verklaarde aan de maart-conferentie deel te nemen. Maar hij wil deze ontmoeting beperken tot de landen, die de bom reeds bezitten. Of dit een top-contact moet worden dan wel een ministerieel overleg, daarover liet de sfinx in Parijs zich niet overduidelijk uit. Ook op dit punt verklaart hij zich dus niet solidair met Engeland en de V.S. Het is bovendien bekend, dat Washington ook Rood-China in het overleg wil betrekken.

• Het Algerijnse opstandelingenbewind, de F.L.N. heeft vrijwel definitieve overeenstemming met Frankrijk bereikt over een wapenstilstand. In Parijs, Tripolis en Tunis wordt druk overleg gepleegd over dit akkoord. De Algerijnse Revolutionaire Raad (het departement van de F.L.N.), die in Tripolis vergadert, moet het met vier/vijfde van de stemmen goedkeuren, zodat vooral van die zijde het bevrijdende woord moet komen. Aan Franse zijde was het kabinetsberaad slechts een formaliteit, want minister Joze heeft tijdens de onderhandelingen van 11 tot 18 februari uiteraard geen woord gezegd wat zijn hoogste chef De Gaulle onwelgevallig was. Men kan stellen, dat de vrede en de onafhankelijkheid van Algerije nu echt in zicht zijn.

Intussen wapent men zich tegen hoofdvijand no. 1, n.l. de O.A.S., die nu alles op alles moet zetten om zijn doel nog te bereiken. De privé-aanval van twee

Franse vliegers op een F.L.N.-kamp in Marokko toont aan, waartoe deze desperado's in staat zijn.

• Kongo heeft van zich doen spreken door twee parlamentsbeslissingen. Het parlement in Leopoldstad keurde Adoela's gedrag jegens Gizenga (n.l. diens gevangenhouding op een eilandje) goed en de Katangaanse volksvertegenwoordiging gaf haar fiat aan het december-akkoord van Kitona tussen Adoela en Tsjombe. Er zitten nog wel wat condities aan weerskanten, doch beide leiders hebben elkaar over en weer uitgenodigd voor een gesprek. Ook daarbij speelt het prestige een rol. Adoela bijvoorbeeld wil alleen praten in Leopoldstad. Wellicht komt toch de Kongolese misère eindelijk aan een happy-end.

• Stabiliteit beheerst het nieuws uit Finland. De hervervorming van president Kekkonen was na de keuze der kiesmannen te voorzien. Maar zo dicht bij Rusland moet men altijd rekening houden met onverwachte interventies. Deze zijn sinds het beroemde gesprek in Novosibirsk uitgebleven. Men kan dan ook aannemen, dat Chroestjov op deze plaats niet spoedig weer tot de aanval zal overgaan.

• Veel meer richt zijn sirenen-zang zich op West-Duitsland, waar de liberalen ontvankelijk blijken voor het idee, dat de hereniging van de beide Duitslanden in ruil voor een gedemobiliseerd en neutraal Duitsland, verkrijgbaar is. Een griezelige gedachte, waar, zolang Adenauer het roer in handen houdt, wel niets van in zal komen. De bondskanselier houdt — terecht — de blik onvertroebeld op het Westen gericht. Daarom ook had hij dezer dagen nog een appeltje te schillen met president De Gaulle, die zich in zijn rede van 5 februari zo laatdunkend over de Europese integratie had uitgelaten („een land dat zich laat integreren, elimineert zichzelf“). Bondskanselier Adenauer heeft zich blijkbaar op het standpunt gesteld: geen medewerking aan De Gaulle's plannen voor een politieke federale samenwerking zonder waarborgen voor de bestaande economische integratie. Na afloop van het gesprek te Baden Baden is een communicé verstrekt, dat weer uitzicht op vooruitgang gaf. De ervaring met De Gaulle is helaas, dat hij telkens weer naar zijn (onaanvaardbaar) uitgangspunt terugdraait, zodra hij daar kans toe ziet. In verband juist daarmee is het goed, dat de overige vijf partners thans eigen plannen tegenover dat van De Gaulle (het plan-Fouchet) hebben gesteld. Op die wijze kan men wellicht op concrete punten tot zaken komen.

• De Italiaanse opening naar links heeft haar beslag gekregen in het nieuwe kabinet van premier Fanfani. Deze regering heeft nu naast de stem van de deelnemende partijen, de Saragat-socialisten en de links-republikeinen, ook toezeggingen in die richting van de Nenni-socialisten. Het zal er nu om gaan om in korte periode vóór de parlamentsverkiezingen door daden aan te tonen, dat een meer sociaal beleid dan tot nu toe mogelijk bleek, ook voor de verdere toekomst perspectieven biedt. Wie zullen bij dit experiment uiteindelijk garen spinnen: de christen-democraten of de communisten, die bij een eventuele mislukking de lachende derden zijn?

• Indonesië heeft opnieuw van president Soekarno kunnen horen, dat hij op de overdracht van Nederlands Nieuw-Guinea blijft staan. Voor de „honderdste maal“ heeft hij dit geëist. Een dag tevoren had generaal Jani gezegd dat dit doel ook via de diplomatieke activiteiten wat dichterbij komt. De gedachte dringt zich op, dat de niet mis te verstane woorden van een hoge gast, minister Robert Kennedy, duidelijk hebben gemaakt dat deze route, n.l. het vreedzaam overleg voor de V.S. de enig aanvaardbare koers is. De positie, die Amerika in het conflict tussen Nederland en Indonesië inneemt, is door het gezag van Kennedy bepaald duidelijker geworden.

Sl.

Door Frans-protestantse bril

Onvergeeflijk is de wijze, waarop het protestantse weekblad „Réforme“ meent haar lezers te moeten voorlichten over het onderwerp Nieuw-Guinea. Onder de alarmerende titel „Een kruitvat“ bevat het nummer van 27 januari 1962 een artikel, dat in de communistische pers een goed figuur zou slaan. Als u het nog niet wist, gewaardeerde lezer, dan kunt u via dit Franse protestants-christelijke blad vernemen, wat de motieven van uw regering zijn om zo halsstarrig aan het bezit van dit eiland vast te houden.

Deze koloniale enclave is niets anders dan een uitgangsbasis. Waartoe? Wel tot de herovering van de gehele archipel.

Neen, schiet u nu niet in de lach. Gedurende de laatste maanden doen zich overal in de archipel opstanden voor. Achter die opstanden zitten — al of niet gecamoufleerd — de mannen van de Hollandse avonturier Westerling. Kent u hem nog?

De staat Indonesië wordt van Nieuw-Guinea uit rechtstreeks in haar bestaan bedreigd. Dat is punt één. Reden genoeg voor een op krijgsvaardig belust volk als het Nederlandse om krampachtig vast te houden aan deze strategische uitvalbasis.

Maar er is meer. En nu wordt het toch heus tijd, dat wij als volk van Nederland onze regering ernstig in gebreke stellen over de misleidende wijze, waarop ze ons voorlicht over de economie van Nieuw-Guinea. Men houdt ons voor, dat het een land is waar weinig valt te halen. Zo weinig, dat wij er f 100 miljoen 's jaars in stoppen.

Nu, de Franse protestanten worden serieuzer voorgelicht. Grote rijkdommen, enorme bodemschatten: kostbaar hout, parels, goud, ijzer, steenkool, nikkel, uranium en boven alles petroleum. Als Soekarno er in komt, gaat de Shell er uit. Hun taak

zal dan overgenomen worden door een Japanse maatschappij.

Het is de Franse protestanten dus nu wel duidelijk, wat voor materiële belangen er gecamoufleerd worden door het schijnheilige gepraat van de Nederlanders over zelfbeschikkingsrecht. Frankrijk wordt tenslotte opgeroepen om de loop der zaken rondom trian met meer dan normale belangstelling te volgen. De sympathie zij geheel aan de zijde van Indonesië.

Dat is van belang voor Frankrijk, ziet u. De economische en culturele betrekkingen tussen Parijs en Djakarta zijn reeds gedurende een zeer lange tijd uiterst hecht. Het gaat hier om een zeer nauwe samenwerking tussen twee landen voor een gemeenschappelijke vooruitgang op economisch terrein.

Met overdracht aan Soekarno zou er tevens een kruitvat geneutraliseerd zijn. Vooral die ontroerende zorg voor de wereldvrede, doet zo prettig aan bij een volk, dat in Algerijë een ander kruitvat op explosie-hitte houdt.

Over wereldvrede gesproken? Zijn Frankrijk en Nederland niet lid van één en dezelfde defensiegemeenschap? Over economische samenwerking gesproken? Heten twee leden van het Europa van de Zes niet Frankrijk en Nederland? Over christendom gesproken? Gelden voor onze Franse broeders in Christus andere normen en maatstaven als het gaat over de waarheid, de geëchtheid, het niet-materiële politieke roepingsbesef?

Ook nu weer wordt de oude slogan bewaardheid: Hoop op uw vrienden, maar vertrouw op uw eigen krachten. Waaraan wij toevoegen: en op de rechtvaardigheid van uw zaak en uw optreden.

M. W. SCHAKEL

Vertrouwensadressen voor eigen kring

Een prettig stel vaklui willen u graag

VEILIG VERHUIZEN

wáár u ook woont of naar toe gaat! U betaalt geen leeg-gereden kilometers!

BONGERS WAGENINGEN

Rijnhaven 10, telefoon 2725 en 3750 (b.g.g. 3100)

C. VAN DER KOOIJ & ZOON

Emmastraat 143-147 - Vlaardingen - Tel. (01898) 3561 en 6061

IMPORTEURS van gedroogde zuidvruchten, vruchtenconserven, consumptiegrondnoten.

HANDELAARS in Amerikaanse tarwebloem en bakkerijgrondstoffen.

J. SEEDER c.v.

Commissionairs in effecten

AMSTERDAM-C.

WETERINGSCHANS 124

Telefoon kantoor 30610-65414 — Telefoon beurs 244666-244679

Privé: C. Vink, Dr. Schaepmanlaan 27, Bussum, tel. 02959-19507

DRUKKERIJ WED. G. VAN SOEST N.V.

AMSTERDAM

SINGEL 52 - 54

VRAAGT STEEDS

ZOETERMEERS ROEM

de fijnste margarine

FIRMA GEBR. VAN DER SPEK — TELEFOON 01790 - 3529
ZOETERMEERLandbouwwerktuigen- en
machinesfabriekH. VISSERS N.V. — NIEUW-VENNEP
Telefoon 02546-444 (4 lijnen)

UIT ONZE BOUW- EN AANNEMERSWERELD

J. DE KORT

metsel- en tegelbedrijf

MAASSLUISSTRAAT 606-I
AMSTERDAM

N.V. AANNEMERS- EN HANDELSBEDRIJF

VAN OORD

Hoogstraat 73a — Telefoon 444 — Werkendam

RIJSWERKEN GRONDWERKEN ASFALTWERKEN

FIRMA B. MEILINK

Eigenaar F. Braam

houtzagerij, houthandel en kistenfabriek

Hofstraat 10 - BORCULO - Telefoon 05457-561*

Inrichting van kleuterscholen

Stalen klimmateriaal - keukens

ODIS!

Fa. A. v. d. Werff - Doesburg

Kantoor:
Van Pallandtstraat 11 - Velp tel. 08302-4642

Macolux Hamerslaglak

Synthetische industriële
effectlak

voor de metaalverwerkende industrie

N.V. LAK- EN VERFFABRIEK MACOSTAN
EDE, telefoon 2047 (08380)

FIRMA G. & W. DRAISMA

Aannemersbedrijf

TELEFOON 05158 - 531 - MAKKUM

Alle betonwerken en utiliteitsbouw

WEGENBOUW

gigantisch programma wordt uitgevoerd

NEDERLAND bouwt wegen. Nog lang niet voldoende en nog lang niet vlug genoeg, zeggen velen. Wij doen wat wij kunnen, zeggen overheid en overheidsdiensten. Er is in Nederland zoveel te doen, dat kapitalen kost. Gaat het werkelijk te langzaam met onze wegenbouw? Zijn wij in Nederland de ontwikkeling van het verkeer altijd één of meer slagen ten achter met de aanleg van wegen? En een andere vraag: kan de ontwikkeling van het verkeer wel worden bijgehouden? Wie nagaat wat er zo de laatste jaren op dit gebied tot stand is gekomen, komt diep onder de indruk van de verrichte prestaties. Honderden miljoenen zijn in ons wegennet gestoken, maar nog eens honderden miljoenen zullen nog volgen! Dat staat als een paal boven water. Vorig jaar zijn in ons land ruim 125.000 auto's verkocht. En dit jaar zal het aantal zeker niet minder zijn. Voorspellingen over de motorisering van de Nederlandse bevolking zijn steeds te laag gebleken. Nog maar enkele jaren geleden werd aangenomen, dat in 1970 het aantal voertuigen zou zijn verdubbeld. Nu menen verkeersdeskundigen, dat de verkeersintensiteit in 1970 meer dan driemaal zo hoog zal zijn als in 1955...

NOODZAKELIJK

De uitvoering van een groots wegenbouwprogramma is noodzakelijk, wil Nederland niet achterop geraken bij de ontwikkeling van het verkeer, een ontwikkeling, die essentieel is voor de economische

groei van ons land. Deze stelling zal wel bij niemand tegenspraak ontmoeten: de praktijk van de laatste decennia heeft uitgewezen, dat plaatsen en streken, die niet over goede aan- en afvoerwegen beschikken of die zelf geen behoorlijk wegennet hebben, in hun economische ontplooiing achterblijven. Het is dan ook niet vreemd, dat op het lijstje van de voorzieningen, die nodig worden geacht om de zogenaamde probleemgebieden economisch omhoog te brengen, de aanleg van wegen zeer hoog genoteerd staat: zij vormen een onmisbaar onderdeel van de z.g. infrastructuur.

Wegen, nodig voor de ontplooiing van land en streek. Wie de moeite neemt zich te verdiepen in de vele en veelsoortige facetten van de wegenbouw, die ontdekt al spoedig, dat het aantal problemen, dat bij de aanleg van een weg dient te worden opgelost, legio is. Die problemen liggen niet alleen in het technische vlak, maar in minstens gelijke mate in de sfeer van het beleid en... in de sector van de financiën!

TAAK

Nu kan men beslist niet zeggen, dat er de laatste jaren weinig of niets is gebeurd. Minister Korthals, die Verkeer en Waterstaat onder zijn hoede heeft en die bij elke behandeling van zijn begroting complete vragenlijsten moet afwerken over een weggedeelte hier en een wegaansluiting daar, heeft kortgeleden in de jubileumvergadering van de 25-jarige Nederlandse Vereniging van Wegenbouwers enkele cijfers genoemd. Hij deelde o.a. mede, dat gedurende de afgelopen vijftientig jaar, ondanks de onderbreking tijdens en na de oorlog, ruim duizend kilometer nieuwe rijksweg aan ons wegennet is toegevoegd, waaronder ruim vierhonderd kilometer autosnelweg en bijna honderdvijftig kilometer autosnelweg met voorlopig één rijbaan.

Maar hij vertelde ook, dat het noodzakelijk zal zijn tot 1975 het in de afgelopen kwarteeuw behaalde gemiddelde van veertig kilometer per jaar tot het tweoef of het drievoudige op te voeren. En dat betreft dan nog maar alleen de rijkswegen. Daarbij komen nog de wegen van de secundaire, de tertiaire en de quartaire wegennetten, die zullen moeten worden aangelegd en verbeterd.

TWEE MILJARD

Het komt er, alleen wat de rijkswegen aangaat, op neer, dat tot 1975 ruim twaalfhonderd kilometer op het programma staat, met de aanleg waarvan een bedrag van ongeveer twee miljard gulden zal zijn gemoeid. Het is verreweg het grootste wegenplan, dat ooit in Nederland op stapel is gezet. En altijd nog heel wat meer dan de op zichzelf al respectabele 503 kilometer rijksweg, die in de jaren 1945 tot 1959 is voltooid. Om in dit verband nog één cijfer te noemen: vorig jaar was 340 kilometer rijksweg in uitvoering.

SOORTEN

Het is al gezegd, dat er wegen in allerlei soorten en typen zijn. En het is in Nederland zo, dat er een grote verscheidenheid is in beheerders en onderhouders van die wegen. Voorop staat dan het rijkswegenplan, waarop wegen voorkomen, die in het algemeen de belangrijkste verkeersaders tussen grote centra vormen. Daarnaast kennen we de secundaire (of provinciale) wegen, die de grotere plaatsen in de verschillende provincies verbinden en waarvan het doorgaande verkeer gebruik maakt. Vervolgens zijn er de tertiaire wegen. Zij dienen meestal het lokale verkeer. De volgende categorie betreft de quartaire wegen. Tegenwoordig kan daarvan zeker niet meer worden gezegd, dat zij uitsluitend van agrarische betekenis zijn. Zeker niet in gebieden, waar zij tijdens een gedeelte van het jaar ook worden gebruikt door de toeristen.

BEHEERDERS

Wat nu de beheerders betreft: het zijn voor de quartaire wegen meestal de polders en waterschappen of de gemeenten. Soms ook zijn het particulieren. In enkele streken van ons land is voor het gehele wegennet (met uitzondering van de rijkswegen soms de provinciale wegen) een wegschap ingesteld. Het is in vele opzichten te vergelijken met een waterschap, maar dan uitsluitend voor de wegen. Het voordeel van deze methode is, dat beheer en onderhoud in één hand zijn en dat allerlei beslissingen snel kunnen worden genomen. Dat al deze wegen aan bepaalde

voorschriften moeten voldoen, is vanzelf.

Het ligt voor de hand, dat het rijkswegenplan in ons nationaal voorname rol speelt. Het is het rijkswegenplan van vóór de oorlog tot uitvoering. In 1948 en 1949 werd het herzien en thans is het rijkswegenplan medegedeeld, dat ment al een heel eind is gegaan. De volledige herziening van het rijkswegenplan 1958. Het nieuwe wegennet meer reëel beeld kunnen geven van de omvangrijke taak, die op het gebied van de wegeaanleg nog moet worden verricht. De provincies zullen in de komende jaren veel verdienen met het herzien van de rijkswegen als leidraad opnieuw moet worden over de verbindingen, welke secundaire — wegennetten worden opgenomen. Ook de tertiaire wegennetten zullen in de komende jaren inzicht moeten worden gegeven.

Het is op zichzelf niet zo eenvoudig, zowel verkeersdeskundigen tegenwoordig — met het oog op het gigantische wegenbouwprogramma — de economische belangen, die in het aanleg zijn gemoeid — die belangen geopperd een apart, maar wel een fonds in het leven te roepen. Het is in de praktijk op neer, dat de bedragen voor de wegen (dus op de begroting van verkeer en waterstaat prijken) van die bedragen worden overgebracht naar van dat autonome wegennet, manier, zo redeneert men, steden voor de wegen, ontrokken aan wat men in de junctuur-politieke maatregel.

Dit betoog wordt dan ook met de mededeling, dat — periode 1953 tot 1958 — middelen nog géén procent van de totale investeringen heeft belegd, hetgeen te gering acht. Bij instelling van zo'n fonds zou men nu de investeringen in de wegenbouw voor verscheidene jaren meer kunnen fixeren. Uiteindelijk die bedragen dan van een vang moeten zijn, dat zou inhield als een meegroeien in de keling van het verkeer geworden zijn.

GEEN

De idee van dit autonoom fonds heeft bij de regering geen succes gevonden. Enkele malen reeds nister van verkeer en water, verklaard er niets voor te zijn. Het zijns inziens weinig aan in ons staatsbestel een fonds, dat, los van het algemene economische beleid der regering, gaan uitvoeren, die in de middelen. Aan deze afwijzing werd toegevoegd de methode van financiering genaant door middel van (waarvan rentebetaling en afschieten uit de jaarlijks vastgestemde bedragen), reeds op schaal toepassing vindt. Voor de secundaire en de tertiaire in de meeste provincies.

Men kan met het standpunt van geringe vrede hebben: hoe ijk rijk een goed wegennet ook ding ervan zal steeds moeten keken in samenhang met en tergrond van de totale financiële situatie, waarbij b moeten worden bedacht, dat groot aantal andere belastingen is, waarvoor gelden uit de weg dig zijn: defensie, het Delta derwijs, de culturele sector, gebieden, de IJsselmeerpolder. En ook zal rekening moeten houden met de capaciteit van bouwapparaat (dat overig door een bijzonder ver doorchanisatie en efficiënte we-

De schop is bij de aanleg wegen in diskrediet geraakt machines en mechanische gen hebben haar taak over Het zijn welhaast complete fabriekjes, die bij de worden gebruikt. Hier ziet grote betonstortmachine, dag een flink stuk weg orde maakt.

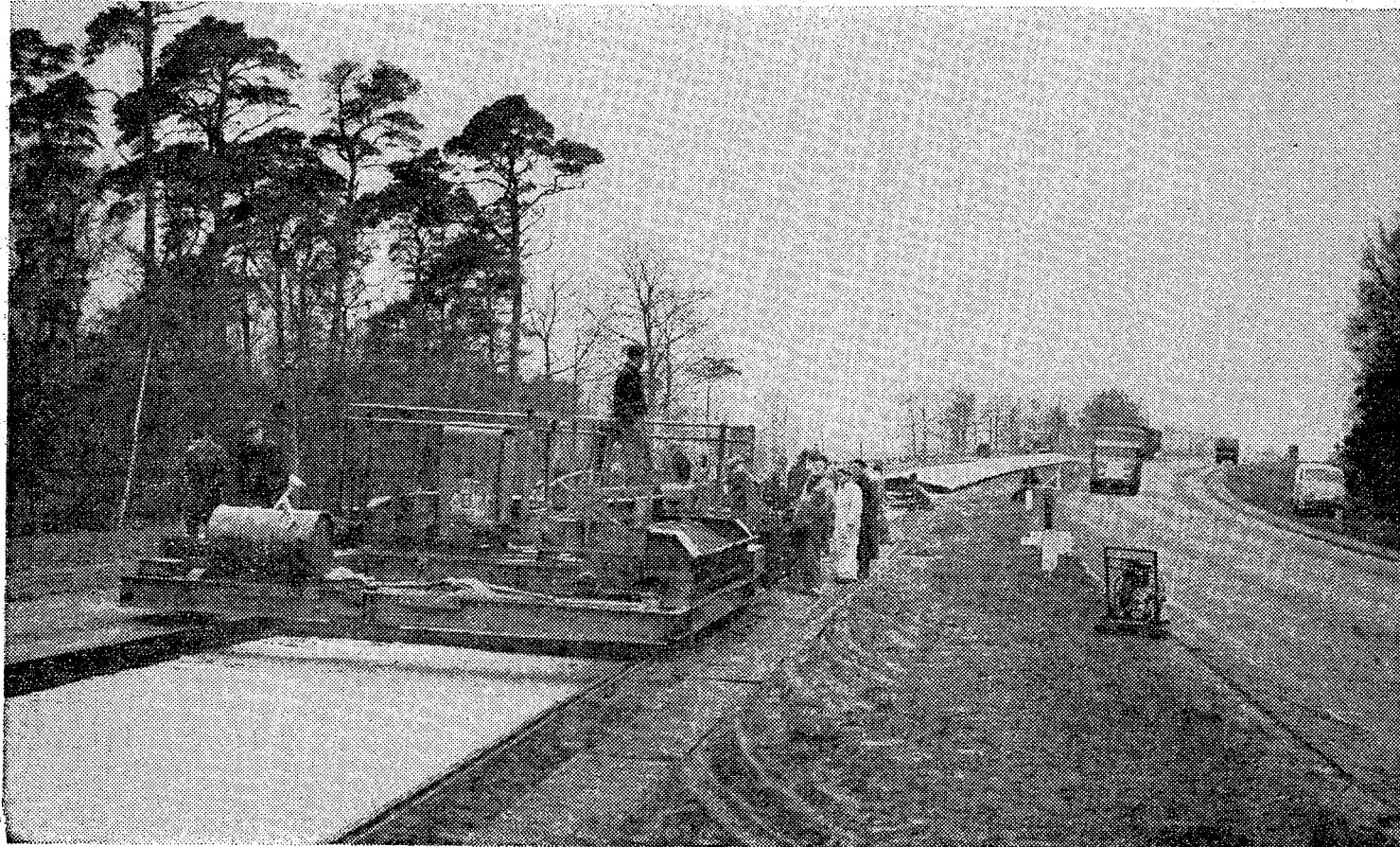
Een karretje op de zandweg ---

Een karretje op de zandweg reed... Nóg is het geen lied „uit de oude doos“, maar in vele gebieden van ons goede vaderland zijn de zandwegen vervangen door strakke asfaltwegen, waarop geen karretjes meer rijden met slapende voerlieden, maar waar jachtende autobestuurders, niet gebonden aan enige snelheidsbeperking, het uiterste uit hun wagen halen...

Nog kan het lied worden gezongen, maar elk jaar verdwijnen er zandwegen en is Nederland weer een stukje rust en romantiek armer geworden. In de deftige ambtelijke taal van het departement van verkeer en waterstaat wordt niet gesproken van zandwegen. Dat is immers zo gewoon... Wie zandwegen bedoelt moet eigenlijk zeggen: „onverharde, niet op enig wegenplan voorkomende wegen buiten de bebouwde kommen, in het algemeen in beheer en onderhoud bij gemeenten of waterschappen“.

Dat weten we dan dus weer. En we weten óók uit de officiële stukken, dat, om de gedachten te bepalen, het Nederlandse zandwegennet een totale lengte heeft van veertigduizend kilometer. Er is veel belangstelling om deze zandwegen te verbeteren en/of te verharden. Dat moet dan dienen voor de agrarische ontsluiting en in sommige gebieden niet minder voor de recreatie.

Onze Cultuurtechnische Dienst is van oordeel, dat voor de zandgebieden moet worden gestreefd naar een verhouding tussen verhard en onverhard van twee op één en dat in de klei- en veengebieden voor een goede bedrijfsvoering alle wegen feitelijk verhard zouden moeten worden. En zo is uitgerkend, dat er op het „verhardingsprogramma“ zo'n slordige 25000 kilometer zandweg dient te worden geplaatst. Als het allemaal doorgaat — en het gaat elk jaar door —, dan kost dat een heleboel geld. Hoeveel precies — het is moeilijk uit te rekenen. In ieder geval kan heel vaak worden gerekend op een belangrijke bijdrage in de kosten van de kant van de Cultuurtechnische Dienst.

De schop is bij de aanleg wegen in diskrediet geraakt machines en mechanische gen hebben haar taak over Het zijn welhaast complete fabriekjes, die bij de worden gebruikt. Hier ziet grote betonstortmachine, dag een flink stuk weg orde maakt.

CIJFERS

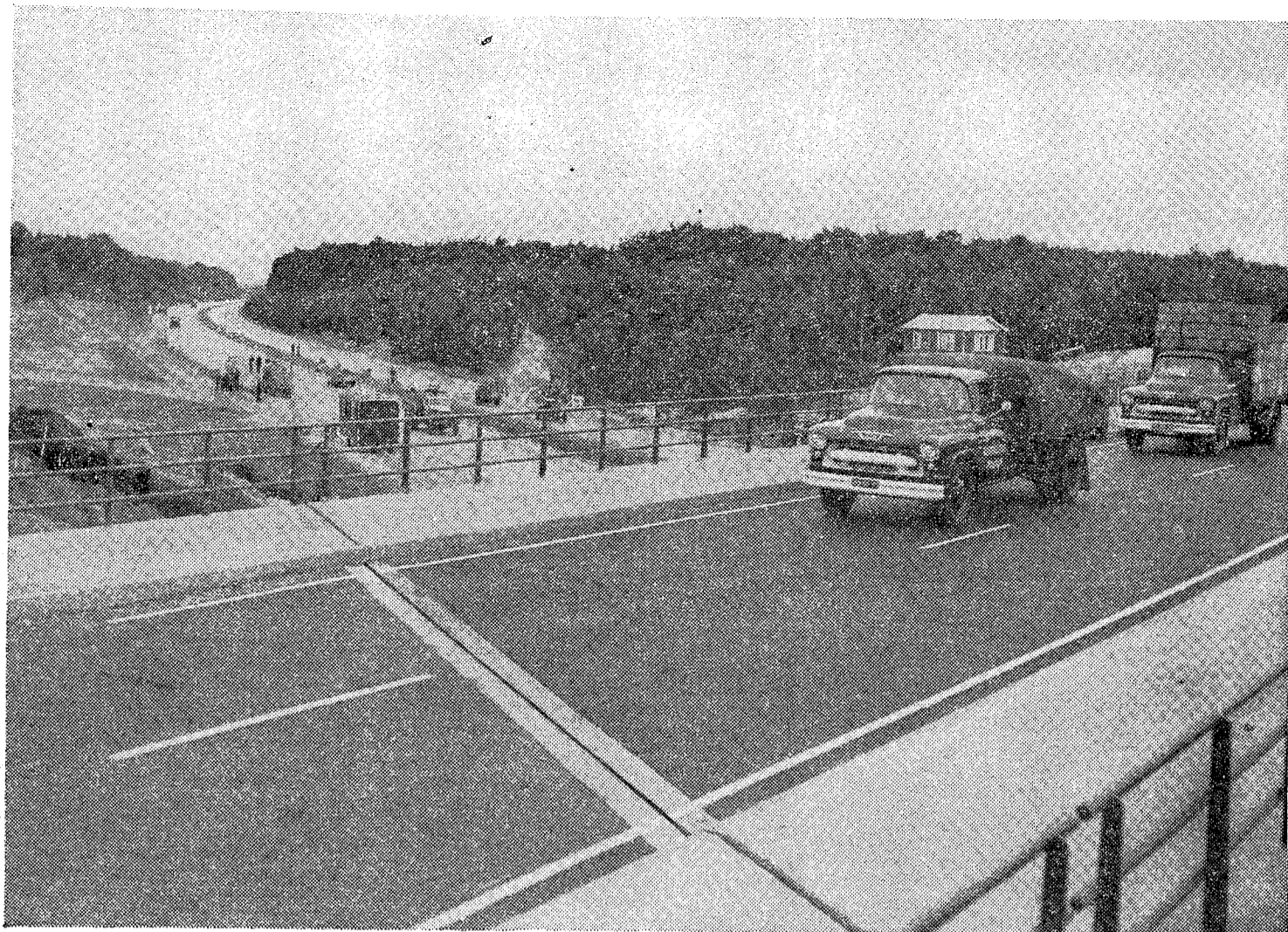
is bij dit alles zeker niet zo, dat op de wegen van verkeer en waterstaat de er maar zo'n beetje bij hangen. van dat! Elk jaar worden hoge be- uitgetrokken voor de aanleg van e wegen, bedragen, die met het jaar l. Op de begroting voor 1960 prijkte e rijkswegenaanleg een bedrag van y miljoen, voor 1961 was dit acht- tig miljoen en de begroting voor dit et een cijfer zien van honderd mil- ulden. Deze bedragen waren zeker e enige: op de begroting voor 1960 as 32,5 plus 9 miljoen uitgetrokken et onderhoud en de verbetering van gen op het rijkswegenplan. Voor aren deze bedragen respectievelijk 9 miljoen en voor dit jaar 35,5 en joen. De bedragen voor bij het rijk eer en onderhoud zijnde wegen, mnd op de provinciale wegenplan- liepen voor de drie genoemde jaren tievelijk 2,1 2,1 en 1,75 miljoen gul-

PER KILOMETER

et nu mogelijk, zij het maar bij be- ng, aan te geven hoeveel gemiddeld ometer weg kost? Men kan rustig rden: nee, dat is niet mogelijk. en b.v. de laatste tien jaar, dan dat zich niet alleen stijgingen van en de materiaalprijzen hebben daan, maar dat ook de eisen, die egen worden gesteld, hoger zijn en. Men denke slechts aan de aan- n ongelijkvloerse kruisingen op l, waar een jaar of tien geleden een loerse kruising nog voldoende kon i geacht. Daar staat als kostprijs- nd element tegenover, dat door erkmethoden goedkoper kan gwerkt.

DE GROND

ndien is er een enorm verschil in heid van de grond, waarop de we- beten worden aangelegd. Op een

ndergrond van zand is het nu een- edkoper bouwen dan in het slappe t wegdek tussen Gouda en Gouwe- destijds aangelegd volgens een van een plaat op palen, geheel vaped beton. Het grootste ge- an de weg Krimpen-Bergambacht en bak van gewapend beton op palen. Gehele boscomplexen in de n en de Vogezen moesten worden m de beschikking te kunnen krij- r de noodzakelijke 75.000 bomen (8 meter lang) voor deze weg! In ppennerwaard kostte een weg op n miljoen gulden per kilometer.

Wegen, die enkele jaren geleden nog voldoende waren om het verkeer te verwerken, zijn nu veel te smal geworden. Dat betekent, dat zij moeten worden verbreed, dat nieuwe banen moeten worden aangelegd. Maar dat brengt óók mee, dat bomen moeten sneuvelen en dat voorheen intieme wegen veranderen in brede, boomloze heerbanen...

VOORBEELD

Het is dus wél duidelijk, dat er heel wat woorden moeten worden gewisseld en heel wat discussies moeten zijn afgerond, voordat het werk kan worden aanbesteed. Minister Korthals heeft nog niet zo lang geleden eens een voorbeeld daarvan gegeven. Het ging om de aanleg van een gedeelte rijksweg van achttien kilometer. Het bleek nodig vertrouwelijk vooroverleg te plegen met niet minder dan zeventwintig instanties, waaronder twaalf gemeenten, zeven waterschappen, de Cultuurtechnische Dienst, de Kamer van Koophandel, Staatsbosbeheer, de Dienst Grond- en Pachtzaken, de Dienst Volkshuisvesting en Bouwnijverheid, de provinciale waterstaat, de provinciale planologische dienst, en tenslotte nog de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland. En het was niet uitgesloten, dat, vóór de definitieve vaststelling van het tracé, het overleg nog zou moeten worden uitgebreid!

VOOROVERLEG

eeft vaak heel wat voeten in de boordat met de uitvoering van een weggedeelte kan worden begon- te beginnen moeten meestal heel ilijkheden bij de verkrijging van d worden overwonnen. Dikwijls het, dat dit niet via onderhande- il gelukken en dat gegrepen moet maar het middel van de onteige- armeer zoals bekend heel wat tijd id, ook bij de z.g. verkorte proce- vendien moet zeer veel zorg wor- eed aan de keuze van het tracé weg. Daarbij dienen uiteraard zo mogelijk belangen te worden ge- En het komt meer dan eens voor, op het laatste moment de nood- kt van het doen prevaleren van e belangen, als gevolg waarvan s alsnog een wijziging dient te n.

COÖRDINATIE

Het is logisch, dat de vraag rijst, of dit niet anders kan, of er niet op de één of andere manier wat meer kan worden ge- coördineerd. In dit verband moet worden gewezen op het eindrapport van de commissie „Het verkeer in Nederland” van de Nederlandse Maatschappij voor Nijverheid en Handel. In dit rapport wordt o.m. gewezen op het gebrek aan coördinatie door een onnoemelijk groot aantal weg- constructies, hetgeen kostprijsverhogend werkt. Ook wordt geklaagd over onvol- doende coördinatie bij het aanbesteden van werken door het samendrukken van deze aanbestedingen in een 'betrekkelijk krappe opleveringstijd, waardoor het be- drijfsleven een te grote capaciteit moet aanhouden, die bovendien slechts korte tijd goed wordt benut.

SUGGESTIES

Als belangrijke verbeteringen noemt de commissie: inschakeling van technici en met name van wegenbouwers, coördinatie in de uitvoering, vermindering van het aantal wegconstructies, vereenvoudiging in de uitvoering, met name normalisatie en standaardisatie, alsmede aanbesteding over het gehele jaar. Er wordt gepleit voor de instelling van een wegenbouw- raad, waarin zitting zouden moeten heb- ben zowel opdrachtgevers als technici en uitvoerders.

De raad zou tot taak dienen te hebben: het tijdig uitspreken van de noodzakelijk- heid van een nieuwe wegverbinding en de opstelling van een landelijk urgentiesche- ma van de wegverbindingen, het tijdig doen aanvangen van het vooroverleg en het stimuleren van een vlot verloop van dit overleg, het verstreken van adviezen over de financiering van de wegenplannen en het coördinerend optreden bij de feite- lijke aanleg.

NIET ENTHOUSIAST

De reactie van de minister op al deze suggesties is niet bepaald enthousiast ge- weest. Hij verklaarde onder meer, dat er tóch al beschikt kan worden over talrijke adviezen, zowel van overheidsinstanties als van particuliere instellingen, zodat het de vraag is, of er werkelijk nog behoefte bestaat aan een nieuw adviesorgaan om de noodzakelijkheid van een nieuwe weg- verbinding aan te tonen. Bovendien is voortdurend het streven er op gericht zo spoedig mogelijk met het vooroverleg te beginnen en dit ook zo vlot mogelijk te doen verlopen. En voor de minister was een volgende vraag, of een wegenbouw- raad wel in staat zal zijn bij zijn adviezen over de financiering van de wegaanleg voldoende rekening te houden met de al- gemene financieel-economische doelstel- lingen van het regeringsbeleid.

RIJKSGELDEN

In het vorenstaande hebben wij al enkele malen gesproken over de secundaire en de tertiaire wegenplannen. Voor het onderhoud, de aanleg en de verbetering daarvan krijgen de beheerders geld van het rijk. Zo ontvangen de provincies elk jaar een bepaald bedrag, dat voor de secundaire wegen vijftig procent be- draagt van de opbrengst der motorrijtui- genbelasting en voor de tertiaire wegen tien procent van deze opbrengst. Het is

Nederland bouwt wegen. En hoe in- tensiever het verkeer wordt, hoe meer er toe wordt overgegaan onge- lijkvloerse kruisingen aan te leggen. Dat kost heel wat geld meer, maar is het dat niet waard? Viaducten in onze rijkswegen sparen vele men- senlevens! Deze foto betreft de vier- baansweg Utrecht—Arnhem.

duidelijk: hoe meer voertuigen er in Ne- derland rijden, des te hoger wordt de op- brengst van de motorrijtuigenbelasting en des te meer geld kan ook worden besteed aan de secundaire en de tertiaire wegen.

MILJOENEN

Dat dit echt wel zoden aan de dijk zet bewijzen de bedragen, die op de begro- ting voor verkeer en waterstaat voor deze beide categorieën van wegen elk jaar worden uitgetrokken. Voor 1960 kwam een bedrag beschikbaar van 64,8 miljoen, voor 1961 was dit 71,3 miljoen en voor dit jaar is begroot 79,9 miljoen. De verdeling over de provincies geschiedt naar bepaalde maatstaven. Zuid-Holland b.v. zal voor dit jaar kunnen rekenen op een bedrag van ruim 12,5 miljoen. Om nog even bij deze provincie te blijven: gedeputeerde staten denken voor de voltooiing van het huidige wegenplan in de komende vijftien jaar nog zo'n honderdvijftig miljoen gulden nodig te hebben. De provincies verdelen verder het geld, dat zij voor de tertiaire wegen ontvangen, over de beheerders daarvan, i.c. de gemeenten en de water- schappen, alsmede de particulieren.

QUARTAIRE WEGEN

Een apart hoofdstuk is tenslotte de fi- nanciering van de zogenaamde quartaire wegen, welke meestal in beheer en onder- houd zijn bij waterschappen en dergelijke publiekrechtelijke lichamen. Ten behoeve daarvan verstrekt het rijk de laatste ja- ren steeds één miljoen gulden — hetgeen door de waterschappen in het alge- meen wordt gekenschetst als een druppel op een gloeiende plaat. Er is nu voor de financiering van deze wegen een apart wetsontwerp aanhangig gemaakt. De we- gen zullen aan bepaalde minimum-eisen moeten voldoen om voor een uitkering in aanmerking te komen. Veel zal hier af- hangen van het inzicht van de provinciale besturen.

VEEL MEER...

Degene, die tot hier dit artikel heeft gelezen, zal ongetwijfeld tot de conclusie zijn gekomen, dat er aan de wegenbouw toch wel wat méér vastzit dan de aanleg. Er is dan nog in het geheel niet gespro- ken over andere facetten, die bij de we- genaanleg om de hoek komen kijken: de „aankleding”, de kwestie van het aantal rijbanen, de voorzieningen speciaal be- doeld om de verkeersveiligheid tot een maximum op te voeren, de vaak gewenste aanleg van fietspaden (losliggend uiter- aard!), de op vele plaatsen blijvende noodzakelijkheid van aanleg van zoge- naamde parallelwegen voor het langzame verkeer e.d.

Men kan het, afgezien van dit alles, over één ding eens zijn: er is de komende ja- ren een enorme taak te verrichten op het gebied van de wegenbouw. Tvl.

♦ Wij zijn niet aan het stro dorsen

HOUDT MOED! Wij zijn niet aan het "stro dorsen! 1965 komt in 't zicht!" schreef de gedeputeerde van Zuidholland, de heer D. v. d. Kwaak, in „Gemeentebeleid", het orgaan van de Chr. Hist. gemeentebestuurders. Hij doelde daarbij op de mogelijkheid dat het statistisch woningtekort van 86.000 woningen in vier jaar zou kunnen worden weggewerkt. Daarna zou de bouw niet kunnen verminderen, maar dan zou groter aandacht kunnen worden besteed aan de krotopruijing en de vervanging van oude woningen. Ook dat laatste gaat urgent worden als men bedenkt dat meer dan een miljoen woningen ouder zijn dan 45 jaar.

Inderdaad we zijn niet aan het stro-dorsen wat de woningbouw betreft. Een aantal van meer dan 100.000 woningen in aanbouw zegt wel iets, evenals een contingent van 90.000 woningen voor 1962. Alles zal er op gezet moeten worden deze woningen ook gebouwd te krijgen.

Het grote aantal in uitvoering zijnde woningen is echter niet het enige goede punt in het huidige woningbouwbeleid. Evenzeer valt te loven dat de premiereregeling werd verbeterd. Verbeterd in tweeërlei zin. In de eerste plaats komt thans de premie ten goede aan de kopers en niet zoals voorheen nog wel eens gebeurde aan de aannemers. En in de tweede plaats geldt de premiereregeling nu grotendeels voor huurwoningen.

Toch lijkt ons hier verbetering nog mogelijk. Het zijn vaak alleen de bedrijven die van deze mogelijkheid gebruik maken. Maar niet overal zijn bedrijven die dit doen kunnen of willen. De woningbouwverenigingen, voor wie in deze sector 5000 woningen zijn gereserveerd, worden te zeer gehandicapt door de bepaling dat ze zelf bij premiebouw tien procent van het bouwkapitaal moeten funderen. Verzachtig van deze bepaling zou gewenst zijn, temeer omdat de gemeenten in de huidige situatie niet helpen.

De 25.000 woningen in de vrije sector te bouwen hebben de meeste kritiek ontlokt. De heer Bakker, een van de secretarissen van het C.N.V. vond dit aantal zelfs moeilijk verteerbaar. Ook hij wilde meer gesubsidieerde woningen voor de arbeiders. Wij geloven dat 25.000 woningen in de vrije sector inderdaad genoeg is.

Maar het gaat ons te ver, als men de sterke toeneming van de vrije sector kenschetst als een gevolg van het feit, dat deze bouw de minister uit de hand gelopen is. Het zou interessant zijn te weten hoeveel aanvragen voor bouw in de vrije sector door de gemeenten met grote haast naar het departement waren doorgezonden, toen het gerucht doordrong dat er in de vrije sector een stop zou komen.

Niemand weet vandaag in hoeverre al die aanvragen serieus zijn. Daarom geloven wij dat het uitermate nuttig zou zijn, indien de af te geven vergunningen gebonden zouden worden aan een betrekkelijk korte tijdslimiet. Is binnen die tijd niet met de bouw begonnen, dan is de vergunning verpoeeld en kan een ander geholpen worden. De zekerheid dat het bouwvolume inderdaad gebruikt wordt, is daardoor groter.

Het valt te betreuren dat men bij de toewijzing niet is teruggekeerd tot het stelsel van de bouwdistricten, die enkele jaren geleden, bijv. in het Waterweggebied en in Friesland, hun waarde duidelijk hebben bewezen. Wel kan nu een collectief contingent aan een gebied worden toegewezen in plaats van aan de aparte gemeenten, maar dit betekent alleen de verdeling van het toegewezen contingent met het daaraan verbonden touwtrekken.

De bouwdistricten waren gebaseerd op de bouwcapaciteit binnen het district. In onderling overleg werd die capaciteit ten volle benut waar gebouwd kon worden werd gebouwd. Als er mogelijkheden waren voor extra-toewijzingen, bijv. in verband met arbeidsbesparende methoden dan werden die mogelijkheden aangewend. Op die wijze steeg het aantal in aanbouw te nemen woningen en dus ook het aantal gereedgekomen woningen in niet onbelangrijke mate. Waarom krijgt dit systeem dat zijn waarde be-

HET G.P.V. gebruikt een hooë percentage van zijn krachten en mogelijkheden, om kwaad te zeggen van de A.R. Partij. Graag voert het daarbij allerlei getuigen ten tonele. Als die maar iets beweren over de A.R. Partij, dat het G.P.V. in de kraam te pas komt, dan zijn zij meteen gezaghebbend, dan hebben zij bij voorbaat gelijk en is het G.P.V. gerechtigd, zonder meer de conclusie te trekken.

In het Geref. Gezinsblad vonden wij het volgende artikel:

Op maandag 8 febr. j.l. sprak voor de C.H. Kiesvereniging Hardenberg —Heemse prof. dr. G. C. van Niftrik over „Samengaan van A.R. en C.H." Een belangstellend oorgetuige van deze openbare vergadering verschaftte ons het gesprokene. Enkele punten willen wij er uit aanhalen.

Prof. Van Niftrik zag „een geweldige noodzaak van aaneensluiting" van A.R. en C.H. De situatie van het protestantisme in Europa eist het, de binnenlandse situatie al evenzeer, (toenemende verwereldlijking, gemis aan apostolaire kracht bij de verdeelde christenheid).

Kerkelijke eenheid is geboden. Spr. wees op het optreden van de achttien predikanten (9 hervormden en 9 syn. geref.) met hun leus: Het is een schande dat we gescheiden zijn! Welnu, dan geldt dit óók van de christelijke politiek. En „omdat het compromis behoort tot het wezen van de politiek", zou spr. willen voorstellen: laten we hier beginnen dan komt het met de kerk ook wel!

Beide partijen zijn in de oorlog diepgaand veranderd. De kennis van Kuiper is eruit bij de A.R.-jeugd. Er zal over allerlei dingen nog gesproken moeten worden tussen A.R. en C.H. We moeten, aldus spr., niet overhaast te werk gaan, maar wel met een geestelijk ongeduld de zaak aanva-

ten. Door een C.H. vragensteller werd prof. Van Niftrik geconfronteerd met een door hem en anderen in 1958 gepubliceerde brochure „Waarom wij C.H. zijn en blijven, een getuigenis".

Spr. merkte op, dat er twee dingen veranderd zijn: zelf is hij meer de eis van eenheid gaan ervaren, en de A.R. heeft zich de laatste jaren zeer gunstig ontwikkeld. Een gang van zaken als in de A.R. vandaag zou tijdens Colijn en Schouten ondenkbaar zijn geweest.

Aldus prof. dr. Van Niftrik. Sinds de A.R.-partij op voorheen ondenkbare wijze is veranderd, onder voorgaan van de Topleiding, is de Barthiaanse professor van een tegenstander veranderd in een voorstander der eenheid.

Het gaat snel vandaag in de partij die zich nu steeds anti-revolutionair noemt. Maar een val voltrekt zich nu eenmaal altijd snel.

wees geen kansen meer? Elke woning die er meer gebouwd wordt, is winst.

NAUW verwant met de woningbouw is het huurbedeid. Ook hier zijn velerlei bezwaren en is er veel kritiek. Het, van vorige regeringen overgenomen systeem van de huurcompensatie is in bepaalde opzichten eigenlijk een dwaas systeem. De huurcompensatie heeft met de huurverhoging langzamerhand niets meer gemeen dan alleen de datum van invoering. Wie in loondienst is krijgt huurcompensatie. Of hij inderdaad meer huur gaat betalen, speelt helemaal geen rol. Of hij misschien al veel te weinig huur betaalt, gezien zijn inkomen, evenmin.

Bovendien rekent niemand meer met de reeds verleende huurcompensaties. Als men van de zijde van de vakbeweging stelt dat een arbeider niet meer voor huur kan betalen dan 15% van zijn loon, dan is dat een zeer aannemelijke stelling. Maar als dan een arbeider vandaag f 90,— verdient dan is zijn huurkracht niet 15% van f 90,— of f 13,50, want dat is een foute som. In zijn f 90,— van vandaag zit reeds ongeveer zes gulden huurcompensatie. De huurkracht is dus 15% van f 84,— is f 12,60 plus zes gulden huurcompensatie dus f 18,60.

Zo gezien is de woningwetwoning van vandaag voor zeer grote groepen van arbeiders wel bereikbaar. En voor degenen die daartoe niet in staat zijn moeten dan de woningen met f 2,— per week extra-subsidie gebruikt worden. Voor 1962 zijn dat er 7500. Men zou daar de voorwaarde, dat ze uit zgn. keuzeplannen moeten worden gebouwd en daardoor toch minder in kwaliteit of gemak zijn dan de normale woningwetwoning „moeten los-

Wij willen hierbij enkele kanttekeningen maken.

1e Wanneer Prof. Van Niftrik royaal en bij herhaling zegt, dat hij nu voor samenwerking en eenheid is, omdat de tijd dringt en de nood groot is, en even royaal erkent, dat hij dus nu de zaak anders ziet dan in 1958, dan éért hem dat.

2e Wanneer „een Barthiaan" pleit voor christelijke politiek en een christelijke politieke partij, voor aaneensluiting van allen, die een christelijke politiek voorstaan, dan verheugt ons dat. In A.R.-kring zijn wij niet gewend, door Kuiper aldus onderwezen, om te vragen naar iemands theologisch standpunt, alvorens hem te ontvangen in de partij. De darbist Voorhoeve is een van de grondleggers van onze politieke actie, en wij hebben als partij nooit onderzocht, of Talma wel „zuiver in de leer" was en evenmin of iemands Lutheranisme een bezwaar zou kunnen zijn voor het lidmaatschap van een A.R.-kiesvereniging.

3e Wanneer prof. Van Niftrik de A.R. voor zich persoonlijk meer acceptabel vindt dan vroeger, is dat een subjectieve mening.

4e Wanneer het G.P.V. wil weten, wat wij willen en wie wij zijn,

dan kan het terecht in ons Program van Beginselen.

Dat is een betere bron dan een verslag van de redevoering, waarvan de betrouwbaarheid niet vast staat.

En hoe wij b.v. over Kuiper denken, hebben wij nog onlangs in Ned. Gedachten duidelijk gezegd. Wij hebben hem niet afgeschreven. Wij menen evenmin, dat hij het laatste woord heeft gezegd. Wij hebben om vele redenen grote verering voor dr. Kuiper. Een van die redenen is, dat hij de tijden en gelegenheden wist te onderscheiden en de bakens wist te verzetten.

Hij was die onverzettelijke, als het ging om de grote principiële lijn. Hij was bereid, een nieuwe koers te volgen en het roer om te gooien, als nieuwe ontwikkelingen daartoe aanleiding gaven. Vóór 1900 heeft hij velen verrast en verontrust door een radicalisme, met name op sociaal gebied, dat zich niet verdroeg met het brave conservatisme van hen, die het verleden plachten te prijzen.

Het G.P.V. zal er goed aan doen, zich meer in Kuiper te verdiepen en meer in wat de A.R. Partij zelf in haar program, haar brochures en haar officiële maand- en weekbladen publiceert. Dat kost meer tijd en meer ernst dan het verzamelen van knipsels, die in een politiek kraampje bruikbaar zijn. Maar het is nuttiger, leerzamer en meer in de lijn van de christelijke ethiek.

A.

Centrale vergaderingen

Ditmaal kan de aandacht gevestigd worden op een viertal centrale vergaderingen in verschillende delen van het land. In chronologische volgorde zijn het de volgende:

* Op zaterdag 24 februari belegt het Provinciaal Comité Drenthe weer een provinciale Deputatenvergadering. Des morgens wordt de huishoudelijke jaarvergadering gehouden in zaal „De Kern", Oranjestraat, Assen. Aanvang der vergadering te 10.00 uur. Des middags wordt een openbare bijeenkomst gehouden als inzet van de verkiezingsactiviteiten. Dit gebeurt in samenwerking met het Drents A.R.-J.O.S.-Verband. Deze bijeenkomst wordt gehouden in het „Concerthuis" te Assen. Aanvang der middagvergadering te 14.00 uur. De agenda vermeldt o.m. als sprekers mr. B. W. Biesheuvel, J. Smallembroek en ds. G. F. Hajer.

* Op zaterdag 24 februari vindt de jaarvergadering plaats van de Statencentrale Middelburg. De plaats van samenkomst is Restaurant: Wöhler, Lange Delft, Middelburg. Aanvang der vergadering te 14.00 uur. Spreker is dr. J. A. H. J. S. Bruins Slot.

* Op zaterdag 3 maart belegt het Provinciaal Comité Noord-Holland zijn jaarvergadering. De bijeenkomst zal gehouden worden in Restaurant Krasnopolsky te Amsterdam. Aanvang der vergadering te 14.15 uur. De agenda vermeldt o.a. als spreker Z. E. Staatssecretaris B. Roolvink.

* Op zaterdag 3 maart wordt de eerste der verkiezings-streekvergaderingen in Noord-Brabant gehouden. Plaats: Chr. H.B.S., De la Reyweg 18, te Breda. Aanvang der vergadering te 15.00 uur. Een C.H. en een A.R. spreker.

laten. Men zou heel gewoon een gedeelte van de woningwetwoningen die extra-premie moeten geven dan komt de arbeider die geen ongeveer 17 à 18 gulden betalen kan toch aan een goede woning.

Huurcompensatie als gevolg van huurverhogingen betekent hogere arbeidslonen, dus hogere bouwpreizen en dus weer hogere huren weer huurcompensatie, enz. Het is de beruchte vicieuze cirkel.

MAAR hoe dan die vicieuze cirkel te doorbreken? We geloven nog altijd dat dit alleen kan door de woningwetwoning, de gesubsidieerde woning dus te bestemmen voor diegenen voor wie ze feitelijk gebouwd moesten worden, nl. de arbeider, zeg de loontrekker beneden de bekende welstandsgrens. Na de oorlog zijn honderdduizenden woningwetwoningen gebouwd. Wij menen die doen bewonen door de arbeiders dan zal men niet door kunnen gaan met het verhogen van de huren van die woningen. Dan zal men voor woningwetwoningen een grens aan de huur dienen te stellen die overeenkomt met zeg 15% van het gemiddelde loon, rekening houdend met reeds verleende compensaties voor huurverhogingen. Het is een ongenewenste toestand, dat de goede middenstandswoning van vlak voor de oorlog in huur gelijk staat met de woningwetwoning van vandaag. Daardoor wordt de arbeider vaak gedwongen een veel groter percentage van zijn loon aan huur te betalen dan anderen.

Maar indien men voor woningwetwoningen voorlopig geen huurverhogingen zou invoeren, zou ieder die een woningwetwoning bewoont en meer verdient dan bijv. f 8200,— de kost-

prijshuur moeten betalen. Men kan tegen een dergelijke maatregel allerlei administratieve bezwaren inbrengen, het is in elk geval eenvoudiger dan het berekenen van de huur naar het inkomen, zoals voor woningwetwoningen na de eerste wereldoorlog is geschied. Het is tenslotte toch te dwaas, dat wij vele duizenden, zo niet tienduizenden, mensen, die het niet nodig hebben, zitten te subsidiëren. En daardoor de arbeiders weg houden uit de woningen die voor hen gebouwd worden.

Hoe eerder men aan een dergelijke maatregel begint hoe eerder men enigszins gezonde verhoudingen terugkrijgt. Sommige gemeenten kennen een dergelijke bepaling reeds, vele andere niet. Daarom zou de rijksoverheid moeten stellen dat geen subsidie wordt verleend voor woningwetwoningen, waarvan de bewoner meer verdient dan het salaris van de welstandsgrens of een ander nader te bepalen bedrag. Dat zou dit onderdeel van de rijksbegroting in niet onbelangrijke mate ontlasten. Met het vrijkomende bedrag zou men in de sector van de woningbouw nuttiger werk kunnen verrichten dan thans.

Als men deze richting uitgaat en volledig gebruik maakt van de bouwcapaciteit, mag men inderdaad verwachten dat men de woningnood onder de knie krijgt en dat zelfs de woningmisere gaat verminderen. Waarbij men wel dient te bedenken dat we een ambiteus woningprogram als vandaag nog vele jaren nodig zullen hebben. Maar de roep om alleen of in hoofdzaak gesubsidieerde woningen zal dan naar wij menen vrij snel verstommen.

W.

TELEVISIE - COMMENTAAR

VORIGE week heeft men in Nederlandse Gedachten reeds een commentaar kunnen lezen bij de eerste a.r. televisieuitzending op dinsdag 13 februari jl.

Hieronder volgen enkele commentaren uit de dagbladers. Het wordt dan wel duidelijk, dat er verschillende meningen over deze uitzending bestaan. Over het algemeen zijn de reacties echter niet slecht. Het is overigens begrijpelijk, dat de commentaren soms wel enigszins gekleurd zijn, al naar gelang van de hoek waaruit zij komen.

Dit is bijvoorbeeld duidelijk het geval met het volgende commentaar van de „Friese Koerier“:

De ARP verzorgde haar eerste t.v.-uitzending in de gebruikelijke, weinig spectaculaire stijl. Minister Zijlstra hield een recht uit — recht aan babbeltje over de rechtvaardigheid van de belastingen, ongetwijfeld met het doel een categorie ontevreden kiezers (in en buiten eigen kring) aan zijn partij te binden.

„De Telegraaf“ bracht het tot de volgende reactie:

De tweede officiële politieke uitzending (aan officieuze is de kijker sinds lang gewend geraakt) werd door de A.R.P. verzorgd. Blijkbaar was deze van mening dat prof. dr. Zijlstra genoegzaam bekend was, en vond men het niet de moeite, hem in woord of geschrift aan ons voor te stellen.

Zijn betoog was de noodzaak van belastingen en staatsuitgaven en een rechtvaardige verdeling van beide, maar 10 minuten is voor een dergelijk onderwerp wel wat aan de korte kant.

Als uitzending echter lang niet zo interessant als die van vorige week. Met gespannen verwachting zien wij tegemoet in welke stijl de diverse partijen deze zendtijd verder zullen gebruiken. Volgende week komt de VVD aan de beurt.

De „Nieuwe Rotterdamse Courant“ leverde het volgende commentaar:

Een van haar beste vertegenwoordigers heeft de Antirevolutionaire partij in haar eerste televisieuitzending voor de camera's gebracht: dr. J. Zijlstra. In een gefilmd causerietje vertelde de minister iets over de belastingen en besteding van overheidsmiddelen. Hij deed het niet zo helder en didactisch als hij het op een derde dinsdag van september weleens heeft gedaan. De gekrabbelde cijfers die zijn betoog illustreerden hadden gerust in het net geschreven en tot beeldstatistiekjes omgewerkt mogen worden. Maar goed, de A.R.P. heeft in elk geval een van haar bekendste gezichten laten zien.

Het eigen gezicht van de partij kwam er nauwelijks aan te pas. De mededeling van de minister dat zijn partij naar gerechtigheid streeft en zich daarbij baseert op bijbelse normen, mocht nauwelijks verhelderend worden genoemd. Het typeert de voorzichtigheid waarmee de politieke partijen het voor hen vrijwel nieuwe medium bezien, dat noch in de eerste noch in de tweede „partijpolitieke“ uitzending het brandendste probleem van de Nederlandse politiek is vermeld. Toch weet men, dat juist de antirevolutionairen een eigen visie hebben op het vraagstuk-Nieuw-Guinea.

Het is allemaal nog een tikje onwennig in het begin, natuurlijk. Maar men mag toch verwachten, dat de politieke partijen van hun zendtijd gebruik zullen maken juist om te laten blijken, hoe zij op grond van hun beginselen staan tegenover problemen van de actuele politiek.

Wie had verwacht dat een uitzending van de A.R.P. zou worden begonnen en besloten met een psalm, een Valeriuslied of toch ten minste het Waar de blanke top der duinen, is bedrogen uitgekomen. Er was weer een opgewekt, dynamisch muziekje gekozen.

Ook „de Volkskrant“ nam in haar kolommen een korte beoordeling van deze t.v.-uitzending op:

De K.V.P. begon vorige week de partij-uitzendingen op het scherm met een licht en prettig verteerbaar filmpje over de taak van het provinciaal bestuur. Er zat niets van partijpolitieke propaganda in. Vriend en vijand kon er even genoeglijk naar kijken. De A.R., de tweede in de reeks, kwam dinsdagavond met een programma, waarin het accent weer bij een spreker lag: de A.R.-minister van financiën, prof. Zijlstra. Gelukkig had men wel begrepen, dat het meestal vreselijk vervelend is om almaar naar hetzelfde sprekersgezicht te kijken. De beheerder van onze schatkist was weliswaar voortdurend aan het woord, maar zijn uiteenzetting over de noodzaak van belastingbetalen werd met wat brieven van ontevreden burgers gekruid en de kijkers kregen ook aanschouwelijk voorgesteld, waar hun aan de fiscus geofferde geld blijft.

In tegenstelling tot de K.V.P.-uitzending legde de A.R. in de hare wel een stukje partij-propaganda. De bedoeling was, duidelijk te maken, dat een A.R.-minister van Financiën zich ook bij de belasting-politiek door de A.R.-beginzelen — in dit geval de bijbelse gerechtigheid — laat leiden. Het is altijd een beetje 'n hachelijke zaak om een ministeriële partijgenoot weer nadrukkelijk in de partijfeer te trekken. Straks zullen de liberale ministers waarschijnlijk gaan betogen, dat voor hun deel een liberaal beleid wordt gevoerd. Het wordt echter weer verkiezingstijd en dan valt minder de nadruk op het ge-

heel en meer op ieders eigen part in de verantwoordelijkheid.

Ook de A.R. bracht het er, over het geheel genomen, niet slecht af. Als een partij met sprekers komt, blijft wel de vraag, hoe zijn persoonlijkheid bij de kijkers valt. Minister Zijlstra is geen ideale figuur voor praatjes bij de haard, maar hij boezemt wel vertrouwen in als een misschien wat streng maar ook rechtvaardig regent.

„De Rotterdammer“ schonk eveneens aandacht aan de uitzending, niet zozeer in de vorm van een commentaar als wel in de vorm van een kort verslag:

In de eerste televisie-uitzending van de A.R.P. heeft gisteravond prof. dr. J. Zijlstra, minister van financiën een beschouwing gegeven over de besteding van belastingmiddelen. De bewindsman las eerst enkele fragmenten voor uit brieven aan hem gericht door Nederlanders, die klaagden over hoge belastingaanslagen bij kleine inkomens en gaf toen een overzicht van de kosten die op de begroting staan. Hij merkte op dat het belastingstelsel de burgers eerst geld afneemt, om hen dat in voorzieningen voor de gemeenschap weer terug te geven. De kern van het financiële beleid, aldus minister Zijlstra, is het zoeken naar gerechtigheid en degenen die slechts één kant van de zaak zien, nl. het betalen en niet ook het weer ontvangen, handelen niet rechtvaardig.

Tenslotte ditmaal het commentaar van „Trouw“:

Evenmin als de documentaire, waarmee de KVP vorige week dinsdag de

tv-uitzendingen van de politieke partijen startte, droeg het tien minuten-programmaatje van de ARP gisteravond een sterk partij-propagandistisch karakter. De uitzending was meer gericht op versterking van het gemeenschapsbesef van de burger. De minister van Financiën Prof. Zijlstra, ondernam in de korte uitzending een even vermetele als overrompelende poging, om bij de kijker begrip te kweken voor het belasting betalen.

Hij bewees in de uitzending weer eens zijn gave, om ingewikkelde zaken tot begrijpelijke proporties terug te kunnen brengen. In een met illustrerende journaalbeelden doorschoten betoog vertelde prof. Zijlstra wat de burger afgenomen wordt en wat er met dat geld ten bate van alle burgers gebeurt. Het was een ontwapenend beroep op redelijkheid en verantwoordelijkheidsbesef.

Prof. Zijlstra begon zijn betoog staande bij een fraaie schoorsteenmantel. Daarna wandelde hij naar zijn bureau om daar enkele brieven voor te lezen, die hij van belastingbetalers had ontvangen. Hij pakte daarmee de aandacht direct. Hoewel hij in zijn betoog verder niet inging op de inhoud van de brieven, ontnam hij de belastingbetalende kijker daarmee de kans hem te beschouwen als een ver van de realiteit staande theoreticus. Na de voornaamste punten uit zijn huishoudboekje te hebben opgesomd (defensie, onderwijs, woningbouw, landbouw, enz.), zette Prof. Zijlstra in heldere bewoordingen uiteen, dat wie slechts oog heeft voor één van de twee kanten van de zaak — of alleen belasting betalen, of alleen voor de gemeenschap te treffen voorzieningen — onrechtvaardig handelt. De kern van het financiële beleid is niet optellen of aftrekken, maar afwegen, het zoeken naar gerechtigheid, aldus Prof. Zijlstra. De ARP tracht deze gerechtigheid te vinden in hogere, in bijbelse normen.

Zien wij er nog iets in?

Heer, hier is uw pond, dat ik in een doek weggeborgen en bewaard heb

Lucas 19:20

HET is wel een trieste figuur, die slaaf uit de gelijkenis van de toevertrouwde gelden, die niets gedaan heeft met wat hem in handen was gegeven. Bij de afrekening kan zijn brutale mond hem niet redden. Ook al had hij zich niet openlijk bij de vijanden van zijn heer gevoegd, zijn blijven was slechts een parasiteren geweest. Daarom treft hem eenzelfde straf als de opstandelingen, omdat hij zijn meester niet had gediend met hetgeen hem geschonken was met de opdracht om daarmee handel te drijven.

Fel wordt deze persoon belicht in beide gelijkenissen, die wij wel zullen moeten zien als variaties op eenzelfde thema, door de Here Jezus bij verschillende gelegenheden uitgesproken. In Mattheüs 25 lezen wij van talenten (grote bedragen), die naar bekwaamheid worden uitgereikt. Misschien hebben wij hier te denken aan bijzondere begaafdheden, die ongelijk worden verdeeld. Vindt de onwillige slaaf in het feit, dat hij slechts één talent krijgt toebedeeld, aanleiding om dit de moeite niet waard te achten? Die méér hebben ontvangen moeten het werk maar doen; als hij zo laag getaxeerd wordt, begraaft hij zijn éne talent. Daardoor wordt het dood kapitaal, dat niets opbrengt voor zijn heer.

Bij de gelijkenis van de ponden (Lucas 19) kan dit motief niet gelden: zij krijgen alle tien een veel kleiner bedrag (een pond is nl. het vijftigste deel van een talent). Dat er verscheidenheid van gaven is, blijkt uit wat ieder met dit geld weet te bereiken: temidden van de vijandschap van de burgers van dat land zijn er toch, die voor hun komende koning een tien- of vijfvoudige winst weten te behalen. Bij de afrekening laten zij zich niet op hun kundigheid voorstaan; zij brengen hun werk niet in geding: Uw pond,

heer, heeft winst gemaakt. Het bleek in zich een kracht tot vernieuwvuldiging te bezitten. Dit kwam openbaar toen er mee gewerkt werd. Alleen niet bij die éne, die het in een doek had weggeborgen, zodat het een dood iets bleef. Die trieste mogelijkheid is er dus ook: dat door ongehoorzaamheid talenten en ponden van hun kracht worden beroofd!

Wat is nu ten diepste de oorzaak van de luiheid van die slaaf? Zodat hij maar wat omhangt en zichzelf berooft niet alleen van de beloning straks, maar ook tevoren van de vreugde van het bezig-zijn? Vanwaar zijn gebrek aan ijver?

Hij is de band aan zijn heer kwijt; heeft geen liefde voor hem en geen vertrouwen in diens zaak; ziet niets in diens komend koningschap. Vandaar dat hij zich niet met vreugde inzet met het hem toevertrouwde pond. Vreugdeloos is zijn op zichzelf gericht bestaan en met angst denkt hij aan de mogelijke terugkeer van zijn meester. Daarom bergt hij het pond veilig op en heeft zijn verontschuldiging klaar voor als het zover mocht komen. Gebrek aan geloof in de zaak van zijn heer, aan liefde tot zijn persoon doen hem in defaitisme (dadeloosheid) wegzinken.

Om zijn discipelen, die dromen van een spoedige doorbraak van het Koninkrijk, tegen dit gevaar te waarschuwen, omdat er nog een lange en vaak ook bange wachtens-tijd gaat komen, geeft de Here Jezus dit onderricht.

Mogen wij in de ponden (ieder evenveel) zien Zijn beloften, Zijn verbond en woorden, die Hij ons toevertrouwt om ermee werkzaam te zijn? De slaven behoeven het Koninkrijk niet te doen komen. Daar zorgt Hijzelf wel voor. En toch krijgen ook wij de opdracht om met het ons toevertrouwde bezig te zijn in Zijn dienst. Het kan er op lijken, dat er niet veel terecht komt van Zijn zaak: ontkerstening; gebrek aan werkelijke belangstelling; verzakelijking van het leven. Haalt het nog wel wat uit? Waar

spannen wij ons voor in? Vindt ons getuigenis nog gehoor? En voor we het bemerken ligt het pond ingepakt in de safe; is het tot dood kapitaal gemaakt; zijn we aan het defaitisme ten prooi; trage handen en slappe knieën.

De tijden zijn veranderd: de vraagstukken zo ingewikkeld geworden; zekerheden ontvallen ons; een zekere gelatenheid doet ons niet zonder vrees wachten op de dingen die komen moeten. De mondige mens is tegelijk de machteloze, die al te gemakkelijk in een zekere passiviteit vervalt.

Maar al te spoedig geven wij aan de omstandigheden de schuld, waar wij die bij onszelf hebben te zoeken. Wij mogen ons niet zo door de tijdgeest laten beïnvloeden, dat wij het Woord vergeten, dat voor alle tijden geldt.

Als christenen hebben wij héél het leven, ook het publieke, te zien als betrokken op de Koning, die komt en het Rijk, dat Hij in ontvangst ging nemen.

Daarvan daadwerkelijk te getuigen is onze roeping.

Wanneer dat Woord heel ons leven in al zijn uitingen beheerst, dan zal er kracht van ons uitgaan. Ook al zijn wij numeriek in de minderheid. Het gaat niet om de kwantiteit, maar om de kwaliteit; om de echtheid van ons getuigen. Als wij het Woord mogen dienen, zal dit zijn werk doen; niet zonder vrucht blijven en blijken ook nu veelvoudige winst op te kunnen brengen voor Koning Jezus.

Ondanks alle tegenspraak en ontkenning zien wij het bedrijven van christelijke politiek als behorende tot onze opdracht; als een bezig zijn met het toevertrouwde pond. Wanneer wij de komende Koning liefhebben en geloven in het Rijk, dat Hij doet komen, verwachten wij niets van onszelf, doch alles van de kracht van Zijn Woord. Maar dan vrezten wij het dodend defaitisme en vragen om ook in het minste getrouw te mogen zijn.

DS. P. A. A. KLUSENER

Een verantwoordelijke bezigheid

GENESIS 3 bevat het relaas van de zondval. Voor de bijbelgetrouwe christen is dat niet een schone allegorie, een zinnebeeldig verhaaltje. Het is het schriftelijk vastgelegde proces-verbaal van onze diepe val.

De christen heeft weet van de zonde. In hemzelf, in de samenleving, in de staat, in de organisatorische verbanden. Het woelen en wroeten van de zonde is voor een christen niet een onaangename verrassing, waarmee hij eigenlijk niet gerekend had.

Het aanvaarde getuigenis van de Schrift maakt hem tot een gewaarschuwd man. Een man, die de doorwerking van de zonde niet onderschat. Een man, die niet gauw bloot ligt voor allerlei goedbedoelde, maar daarom niet minder gevaarlijke, vooruitgangstheorieën.

Christelijke staatkunde zal de zonde als een niet weg te redeneren factor onderkennen. Een christelijke staatkunde zal bij het uitstippelen van een politieke koers met dat feit van de zonde rekenen.

Dit is meer omdat die politieke koers zich voor een goed deel zal richten op de overheid. Die overheid als orgaan van de macht bij uitstek. Dat blijkt symboliek uit de wapens en vaandels, die de overheden voeren. Daarop vindt men leeuwen en adelaars. Dieren, die in hun domein onweerstaanbaar zijn. De overheid het domein van de macht bij uitstek. Vandaar dat de historie ons voorkomt als één doorlopende strijd om deze hefbomen van de macht.

Alle macht draagt in deze bedeling de kiem van machtsmisbruik in zich. Dat gevaar wordt veelomvattender naarmate er steeds meer macht in handen van steeds minder mensen ligt samengeballd. Het eindstation heet: absolute dictatuur.

„De fout of het gebrek van de mensen maakt dus, dat het veiliger en beter te dragen is, dat meer dan één het roer in handen heeft, opdat ze elkaarder helpen, leren en vermanen en opdat, wanneer iemand zich meer verheft dan passend is, er meer bestraffers en meesters zijn tot het bedwingen van zijn willekeur”. Deze passage vloede een jong student uit de ganzeveder. Zijn naam is Calvijn, in wiens Institutie men het citaat vinden kan.

In het calvinistische staatsrecht heeft het recht van opstand van de lagere magistraten tegen vorstenvillekeur een plaats gevonden. Spreiding, distributie van macht correspondeert met het zondenbegrip van de christen. Een doelmatige verdeling van gezag over zelfstandige, lagere lichamen behoort daarom tot de programma-punten van christelijke staatkunde.

Mede daardoor kan ook de belijdende christen zich in zo positieve zin tegenover de gemeente en de gemeentepolitiek opstellen. Door allerlei oorzaken wordt de autonomie der gemeente aangetast. De gemeentelijke zelfstandigheid is waard verdedigd te worden.

Die verdediging vindt plaats op drieërlei vlak. Op rijksniveau, in het provinciale vlak en ter plaatse. Ons gaat het in dit verband op dit ogenblik met name om het laatste.

De sleutel daartoe vindt men in artikel 4 van de door het Verbond van verenigingen van a.r. provincie- en gemeentebestuurders vastgestelde leidraad voor een a.r. gemeenteprogram. De leidraad is om voor de hand liggende redenen in het bezit van elke kiesvereniging. Aldaar lezen wij: „De gemeentelijke overheid tone zich die zelfstandigheid waard.” Dat is een appel aan het gemeentebestuur.

Dat is ook een appel aan onze kiesverenigingen, die zich in deze weken weer opmaken om kandidaten voor de raden te stellen. Het gaat daarbij niet om de belangen van bepaalde groepen, gehuchten of kerkdorpen. Het gaat er voor ons deel om: in de gemeenteraad een fractie te brengen, die haar bevoegdheden op principieel verantwoorde en op voortvarende wijze weet te hanteren.

„Het mag ons niet beletten, tegen rebellerende soldaten zeer streng op te treden”.

Nauwelijks had Van Aerssen van Sommelsdijck dit gezegd, of ze zagen een troep soldaten de Oranjelaan voor de gouverneurswoning op komen.

„Ga naar binnen en laat ik hen te woord staan,” drong Verboom aan.

„Geen sprake van, ik zal hen zelf zeggen, hoe ik over hen denk!” Verboom greep Van Aerssen bij de arm.

„Och, mijnheer de gouverneur, wil toch naar me luisteren! Bedenk toch, dat de stemming onder deze soldaten gevaarlijk is. Wellicht heeft men het op uw leven voorzien”.

De soldaten kwamen snel nader. Reeds van enige afstand begonnen ze te roepen en te tieren.

„De rantsoenen moeten verhoogd worden! Wij werken niet meer als wij niet meer te eten krijgen! Er is eten genoeg, maar het wordt voor ons verborgen gehouden. Leeboer zegt...”

„Mijnheer Van Aerssen, ga toch alstublieft naar binnen,” smeekte Verboom. „U hoort nu, hoe opgewonden ze zijn en u ziet, dat ze musketten bij zich hebben!”

Maar Cornelis ging het huis niet binnen. Hij greep zijn degen rukte het wapen uit de draaghouder en stormde op de muitende soldaten in. Hij riep:

„Als gouverneur gelast ik dat ge terugkeert naar uw post en doet wat een soldaat behoort te doen!”

Een ogenblik was er een stilte. Daarna klonken de woorden: „Geef vuur!”

En terwijl de troep soldaten oprong, klonken vele droge schoten.

Cornelis van Aerssen stortte voorover ter aarde, Verboom gaf een kreet, wankelde en viel toen zelf ook op de grond. De commandeur was getroffen door een schot in het onderlijf.

Cornelis trachtte zich op te richten, maar viel opnieuw neer. Er klonken nu vele schoten.

„God, wees barmhartig voor me!” bracht hij er uit met een stem, die alle kracht verloren had. „Wees mij nabij, wees Margaretha nabij, zegen dit mooie Surinaamse land...”

De troep soldaten schreeuwde hevig. Nog steeds klonken schoten. Cornelis van Aerssen werd door zesenveertig kogels doorboord en in het tumult van het ogenblik gaf hij de geest. De man, die voortdurend in de branding van het leven gestaan had, vond de dood in de branding van een

oproer. De soldaten keerden terug naar het fort en toen bekend werd, dat de gouverneur vermoord was, brak het oproer in alle hevigheid en in alle verschrikking uit. De muiters wisten spoedig het fort Zeelandia te bezetten. Luitenant Kouper ontkwam nauwelijks aan de dood. De soldaten plunderden het magazijn van het fort. De secretaris van Van Aerssen, De Graaff, kapitein Van Vreedenburg en nog een luitenant werden gevangen genomen en in het fort opgesloten. De rebellen spoedden zich daarna, naar Paramaribo en dwongen de burgers, hun wapens af te geven. Honderdvijftig man van het fort Zeelandia kozen een eigen commandant, een Duitse trompetter die een paar maanden te voren wegens desertie tot een zware straf veroordeeld was. De honderdvijftig muitende soldaten gingen daarna onder aanvoering van hun nieuwe commandant naar de gouverneurswoning, waar geroofd en geplunderd werd. De dochter van het Indianenopperhoofd werd mishandeld en naar buiten gejaagd. Eén van de muitende soldaten trok het statiekleed van gouverneur Van Aerssen van Sommelsdijck aan en liep daarmee de hele dag te pronken.

Toen 's avonds het schip Sara, onder commando van Jan Dronkers met levensmiddelen uit het vaderland langs de kade ten anker kwam werd het onmiddellijk door de rebellen in beslag genomen.

De man in de branding werd dezelfde avond door een aantal soldaten dat niet van harte aan de muiterij had deelgenomen, in een in het fort Zeelandia gedolven graf ter aarde besteld. Cornelis van Aerssen was niet meer. Hij die zijn leven, zijn werkkraft en zijn geld besteed had aan de verheffing van Suriname, was door muitende Hollandse soldaten voorgoed neergeveld.

Ongeveer drie maanden later, toen Margaretha alles in gereedheid had om af te reizen naar haar geliefde Cornelis in Suriname, kreeg zij het bericht van het verschrikkelijke einde van haar man. Zij heeft enige dagen later met schreiend hart de heren van de Sociëteit van Suriname geantwoord op de brief die zulk droevig nieuws bevatte.

„Wat een smertelijke droefhey, 't bericht door de brieven van UweEd. in de voorlede week ons toegekomen wegens het beklaglijk overlyden van ons waerde gemael den Hoogh Edelen Heer Cornelis van Aerssen van Sommelsdijck ons ende onse kinderen heeft veroorsaect, kan door mond noch penne uytdrukken maar bidde den Alderhoogsten dat mijn in dit zwaar verlies sterckte gelieve te verleenen, omme dese syne ware besoekeinge over ons huys met een Christelyk gedult te verdragen”.

Kort nadat het lichaam van Cornelis van Aerssen in het fort begraven was, werd in de tuin van de gouverneurswoning tussen het struikgewas een huilende indiaanse vrouw aangetroffen. Zij liet zich niet verjagen, zij at niet en dronk niet, zij deed niet anders dan rouwklagen. Dat heeft zeven dagen geduurd. Op de achtste dag vond men haar dode lichaam, volkomen vermagerd, tussen de cacaostruikjes, die Cornelis van Aerssen daar eens met eigen hand had gepoot.

EINDE

P. TATES

EXPORT - IMPORT - TRANSITO

Stelt zich gaarne t.d.v. bedrijven die geen eigen exportafd. bezitten.

ROTTERDAM

Telef.:

Postbus 134

(0.1804) 2826

GELDERLAND

HAARDEN EN KACHELS

voor vaste en vloeibare brandstoffen, zowel voor woonkamer als voor kantoren, zalen, etc.

Firma Wed. T. Viets

BERGSTRAAT 38 - TEL. 2765 (08370) - WAGENINGEN

Radio K. B. Weimar Televisie

LANDELIJK ERKEND INSTALLATEUR
ELEKTRISCHE APPARATEN - VERLICHTING
MAANDEREIND 19 - EDE - TELEFOON 8373

VERWEN UW GEZIN MET PFROMMER'S RUND-, VARKENS- EN PAARDEVLEES, VET EN MAGER GEROOKT SPEK.

Fijne vleeswaren en worstsoorten in de meest uitgebreide sortering. Uw budget aanzienlijk lager als gij PFROMMER kiest als slager

SLAGERIJ H. PFROMMER

JAN VAN SCHAFFELAARSTR. 11 - TEL. 3019 - BARNEVELD

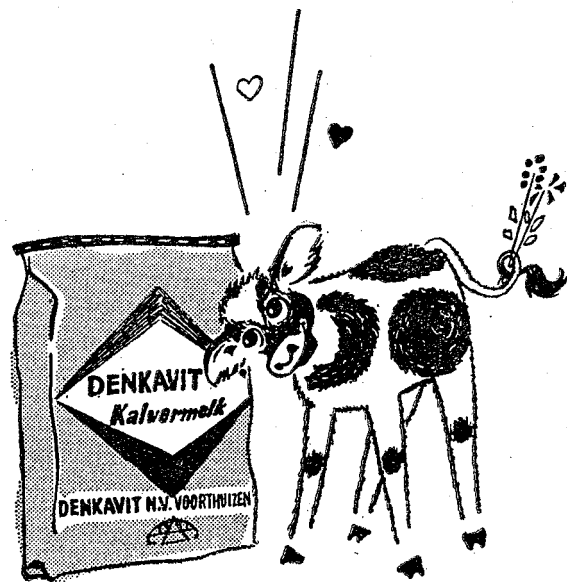
Voor nieuwbouw en onderhoudswerken

timmer- en aannemersbedrijf

B. SCHREUDER

Schoolstraat 8, Voorthuizen, tel. 03429-497

DENKAVIT-KALVERMELK

de ware kalverliefde!

◆ Als abonnee op Nederlandse Gedachten blijft u politiek bij. ◆

De huismoeder en het bijbaantje

Een halve eeuw geleden, in februari 1912, had minister Heemskerk een levendig debat met de linkerzijde over de gehuwde onderwijzeres. Als regel, aldus de minister, behoort de onderwijzeres, als zij gaat trouwen, eervol te worden ontslagen. Zij moet dan kiezen tussen de school en het nieuw te stichten gezin.

De gehele linkerzijde kwam hier tegen in het geweer. De felle socialist evenzeer als de conservatiefste liberaal. De onderwijzeres moest vrij zijn in haar particuliere zaken. Wilde zij een man hebben, of liever géén man, het moest de overheid om het even zijn. Het zijn haar privé-aangelegenheden.

Maar de minister had een ander verhaal.

De overheid is de werkgever van de onderwijzer. En hij vraagt van die onderwijzer „de gehele man.” Dat is zo duidelijk vastgelegd, dat de openbare onderwijzer, als hem een bezoldigd bijbaantje wordt aangeboden, eerst aan Gedeputeerde Staten moet vragen, of het wel mag. En G.S. bekijken dan het geval. Hoe is de man in zijn werk? Kan hij dit werk er bij doen? Vraagt het niet te veel tijd? Zijn er waarborgen, dat zijn schoolwerk hoofdzaak blijft? En als Gedeputeerde Staten de overtuiging hebben, dat het kan, dan krijgt de man een schriftelijke vergunning. Maar G.S. kijken toe, dat de school numer één blijft. Het bijbaantje moet een bijbaantje blijven. Daar is iedereen het over eens. En niemand praat over privé-aangelegenheden. Omdat de overheid het recht heeft, „de volle man” te vragen.

En dan gaat de minister verder: huismoeder is géén bijbaantje.

Was het een bijbaantje, dan zou men misschien kunnen zeggen, dat G.S. ook dit baantje in elk afzonderlijk geval even moesten bekijken om dan naar bevind van zaken al of niet verlof geven, om het naast het onderwijzerschap uit te oefenen. Maar het is geen bijbaantje. Het vraagt, als het goed is, het hart, de toewijding, de gehele persoonlijkheid. En daarom is het niet te combineren, althans in gewone gevallen niet, met het ambt van onderwijzeres, dat óók de gehele persoon vraagt.

Toen zei een van de linkse kamerleden: maar als u het niet toelaat, dat een vrouw tegelijk huismoeder is en schooljuffrouw, dan zal de juffrouw het stadhuis voorbijgaan. Dan zal zij uw voorschriften ontduiken en met haar man in concubinaat gaan leven.

Ook daarop had de minister een antwoord. Hij zei: de onderwijzeressen zijn fatsoenlijke vrouwen. En fatsoenlijke vrouwen beledigt men, door te veronderstellen, dat zij in concubinaat zullen gaan leven, omdat het financieel beter uitkomt.

WAT Prins Willem van Oranje bij de organisatie van de Nederlanden voor ogen stond was een door een landsheer geregeerd land, waarin naast deze een Raad van State, Staten Generaal en Provinciale Staten de eenheid van de Staat mede zouden bevorderen en beschermen.

Die Provinciale Staten konden zo vaak vergaderen als hun dat goed dacht, teneinde de zuivere gewestelijke aangelegenheden te behartigen, eventueel bij de landsheer te verdedigen.

Na de dood van de Prins is een tijdperk aangebroken, waarin aan de ene kant de Provinciale Staten machtiger bleken dan de Staten Generaal, aan de andere kant de vroedschappen der grote steden — Amsterdam met name — baas boven baas speelden ten aanzien van de Provinciale Staten. Dat het die gewestelijke Staten niet aan invloed heeft ontbroken komt onder andere tot uiting in de oprichting van de Unie van Utrecht, 23 januari 1579, waarbij o.m. werd bepaald, dat de leden van dit verbond ten eeuwigen dage zo nauw verenigd zouden blijven, alsof zij slechts één provincie waren, doch met behoud van ieders privilegiën.

Alle stadhouders, magistraatspersonen en hoofdficieren moesten het handhaven der Unie dan ook met ede beloven.

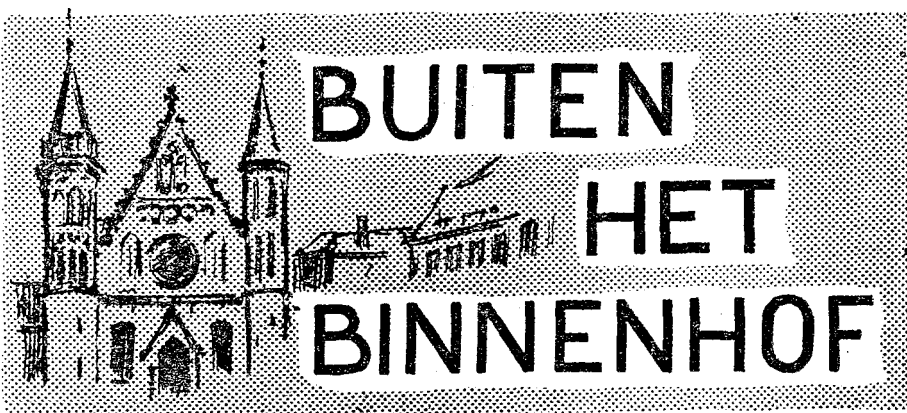
Bijna de gehele 17e eeuw en 18e eeuw is de invloed van die Unie merkbaar geweest, totdat op het einde van die 18de eeuw de Franse revolutie en de bezetting van ons land door de Fransen een geheel ander Statenbeeld veroorzaakte.

Wie nagaat, waar in de Regententijd het zwaartepunt van de macht lag, merkt, dat dit niet bij de Staten Generaal te vinden was, maar bij de Provinciale Staten en nog wel bij Holland in het bijzonder. De omwenteling heeft aan die toestand een einde gemaakt. Een centraal •zag regeerde, de Provincieën werden departementen, volkomen onderworpen aan het uitvoerend bewind.

Maar ook deze episode is voorbijgegaan. Sindsdien echter was er van de soevereiniteit der Staten geen sprake meer. Toch is er na het herstel van de onafhankelijkheid van herleefde zelfstandigheid van de Provincieën, zij het beperkt, weer wel sprake.

Wat de samenstelling van die Staten betreft, kort na de bevrijding van de Fransen, greep men terug op het verleden, teneinde hen te doen bestaan uit drie standen, edelen of ridderschappen, de steden en de landelijke stand. Volgens de Grondwet van 1814 kozen de Staten de leden van de Staten Generaal, volgens die van 1815 de leden van de Tweede Kamer.

Onder Thorbecke, in 1848, komt dan een radicale verandering. De standen verdwijnen, direct gekozen leden van de Staten betreden het politiek terrein. Aan hen wordt de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer opgedragen, plus de vele zorgen voor alles wat der provincie, der gemeenten en der waterschappen is.

Veel van wat de Prins van Oranje voor ogen stond met betrekking tot de provinciale en gemeentelijke besturen was echter toen reeds verloren gegaan. Het zou ook in die zin niet verwezenlijkt worden. Niettemin ontwikkelen thans nog de Provinciale Staten en de gemeentebesturen een zekere zelfstandigheid om hun eigen belangen zelf te behartigen.

De A.R.P. heeft — en dat is te betreuren, ook al is het te verklaren — van het begin af niet die grote belangstelling voor de Staten en voor de gemeentebesturen aan de dag gelegd, als wel wenselijk was. Thans is dat anders want ook in Staten en Raden wordt een gerichte reformatorische politiek gevoerd, hetzij door de A.R.P. hetzij — en gelukkig in meer dan één geval — door C.H.U. en A.R.P. in één verbond.

Het is onjuist te zeggen, dat geen principiële politiek zou kunnen gevoerd worden met betrekking tot drinkwatervoorziening, utiliteitsbedrijven, arbeidsvoorziening, onderwijs, keuringsdiensten, geneeskundige diensten, ziekenhuizen en verpleeginrichtingen. Het particulier initiatief niet alleen, maar vooral de eisen van rechtvaardigheid op bijbelse basis zijn hier richtlijnen, waarlangs de principiële zienswijze kan worden gericht.

Het verdient aanbeveling meer en meer studie te maken van de werkwijze der Staten, ook van hun historische betekenis. En al gaat hun invloed niet meer die van de Staten-Generaal te boven, het ware een onvergeeflijke zwakheid geen interesse te stellen in de verkiezingen van Statenleden. Nog te veel wordt vergeten dat het politieke hemd hier nader is dan de politieke rok.

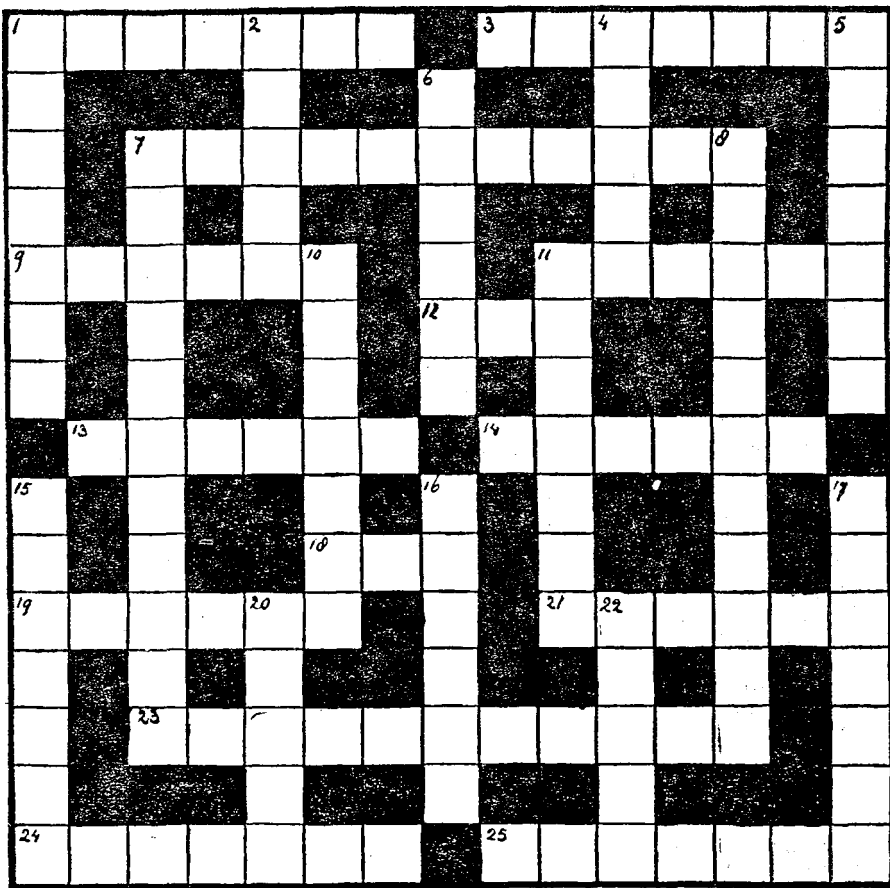
Geldig is in dit verband ook nog steeds de passage uit de brief, welke Prins Willem zijn broer Jan van Nassau, 9 augustus 1573, schreef: „er ons gehele verstand en onze vijf zinnen op te zetten een goede uitkomst te bedenken” en „de zaak met ons hart aan te hangen en er mee bezield te zijn alsof het onze eigen aangelegenheid betref.”

William Spaargaren

KRYPTOGRAM

HORIZONTAAL: 1. dubbel„deks”; 3. gouden tijd; 7. zij is continu aan het verhuizen; 9. in het oog, in het hart? 't bekijken hangt in ieder geval met achtig samen; 11.wie de schoen past, trekke hen aan; 12. zij is spoedig klaar voor de promotie; 13. alle goede dingen komen hier in vieren; 14. zij is niet rechtlijnig; 18. tweemaal dezelfde letter; tweemaal een gebergte; 19. de katten geven iets om uit te drinken; 21. kreet van geslaagde (2,4); 23. zo te horen doet hij 't alleen, maar 't gebeurt steeds met twee man; 24. onmiddellijk klinkt als 't lezen van druiven van distels; 25. Spanjaarden maken de pot vet.

VERTIKAAL: 1. Lust voor tien, u meegeteld....; 2.en dit noemt men wel de bovenste tien; 4. hier moet even bij worden stilgestaan; 5. gepromoveerde stieren gaan er tussen uit; 6. dit heeft men liever niet voor 't brood dat men eet; 7. (knaag-)dierlijke onrustige rust; 8. kwaadspreker, die 'n hoge rang in 't leger heeft?; 10. haar werk is zoet; 11. hoewel dit water maar klein is, is het toch snel; 15. snelle verplaatsing van lucht; 16. basis voor kostbaar servies; 17. aanbevelenswaardige wijze om dit opgelost te hebben; 20. ongepaard en toch heeft ieder een paar; 22. ligt in Drenthe op de rug, doch gleed er — zo te horen — af.

Oplossing vorige puzzel

Horizontaal: 1. Zeeuwen; 2. gastrol; 7. buitenwacht; 9. vragen; 11. hennep; 12. era; 13. oevers; 14. eerste; 18. eis; 19. sporen; 21. kruien; 23 potjeslatijn; 24. noodrem; 25. klepper.

Vertikaal: 1. zwerver; 2. weide; 4. secte; 5. loempia; 6. knevel; 7. blauwe knoop; 8. tankstation; 10. noorden; 11. hatelijk; 15. inslaan; 16. asbest; 17. kantoor; 20. enter; 22. rotje.

Ledenwerfactie 1961-1962.

„Eén op tien”

ZUIDHOLLANDSE BANK

DEPOSITO BANKBOEKJES RENTE 3¼ %

ROTTERDAM —S-GRAVENHAGE —AMSTERDAM

Alle binnen- en buitenlandse bank- en effectenzaken.

KORT GEZEGD

..... komen heel wat vragen, gesteld op k.v.-vergaderingen, hierop neer: „wat is de oorzaak van de achteruitgang der A.R. Partij?” Het aantal mensen dat zichzelf of elkaar dezelfde vraag stelt buiten zo'n vergadering om, is wellicht nog veel groter. Of zouden alleen echt geïnteresseerden dit doen? Ik vind het in elk geval een vraag om even bij stil te staan. Want waar doelt men eigenlijk op? Op de A.R. Partij als organisatie of het aantal op A.R. kandidaten stemmende kiezers? Men moet dit onderscheid wel even maken — hoewel het weinig gebeurt — om duidelijk te zijn.

Als men de partij-organisatie op het oog heeft, is de bewering in de vraag volstrekt onjuist. Van achteruitgang kan in dat geval — gelukkig — niet worden gesproken.

Onze ledenwerfactie „Eén op Tien” duidt dat aan. Met onze 5.000 nieuw aangemelde leden zitten wij in totaal boven de 100.000 leden. Dat aantal is in januari 1958 bereikt en sindsdien zijn we er nooit ver beneden gedaald. Goed, in 1951 konden wij ook van 100.000 leden spreken, maar de contributie-afracht was toen de helft van wat zij in 1956 werd; en het plaatselijk contributie-bedrag dus vermoedelijk eveneens.

De vraag kan met betrekking tot de partij-organisatie dus gemakkelijker in een positief en dankbaar antwoord worden omgezet. Toch even op letten bij de discussie s.v.p.

Maar nu het aantal kiezers. Er zijn mensen die je bestraffend aankijken als je leden-winstcijfers vermeldt. Het zit niet in getallen zeggen zij terecht. Dat het getal een plaats heeft in dit ondermaanse, dat je er niet alleen mee tellen kunt, maar ook mee wegen, ontgaat hun vaak iets te veel. Maar diezelfde mensens zijn er zelf vaak als de kippen bij om je met percentages aan te tonen, hoezeer de A.R. sinds — zeg 1948 — kiezers is kwijtgeraakt. Nu zijn percentages ook cijfers, maar die inconsequentie moet u hen maar niet kwalijk nemen. Sommigen van hen zijn wat neerslachtig geaard en praten zichzelf en anderen (schijnbaar) liever in de put dan dat zij nog wat zien schijnen. Met die verlies-percentages hebben zij wel gelijk. Dat valt niet te ontkennen, vooral ook als zij er de Kamerverkiezingen van vóór 1940 bijhalen, toen heel wat liberale kiezers een kortere weg wisten dan de route, die in het advies van hun partijleiding werd aangegeven: „Zet meer liberalen naast Colijn”. Dat die mensen nu op prof. Oud stemmen is natuurlijk nog geen verklaring van onze achteruitgang in stemmental. Het is moeilijk te zeggen wat daarvan DE oorzaak is. Na de stembusuitslag van 1956 hebben een aantal prominenten in een speciale editie van „Anti-Revolutionaire Staatskunde” daarover hun licht laten schijnen. Er zijn daarbij — terecht — verscheidene en ook nogal verschillende redenen genoemd. Dus ga ik nu niet eigenwijs beweren: maar die oorzaak is de eigenlijke.

Toch springt een heel gewichtige reden naar voren. Die komen de propagandisten voor „Eén op Tien” ook telkens weer op hun pad tegen. Alleen al om dat te ontdekken is een ledenwerfactie goed. Het betreft hier het verschijnsel dat vele geestverwanten het geheel van de christelijke politiek niet meer zien, doch zich blind staren op één bepaald onderdeel van de praktische politiek. Wat op die sector gebeurt of gebeurd is, zint hen niet. Ik geef hier geen voorbeelden, want die liggen voor het grijpen. Zij hebben meestal betrekking op dat deel van de samenleving, waar deze mensen zelf werkzaam zijn. Daar kent men de feiten en foute plekken van de maatschappij het best. Wil men nu als lid (of kiezer) van de A.R. geworven worden, best, maar dan moet de A.R. dat punt eerst veranderen. Daarna willen ze dan wel een toetreden als lid en als kiezer in gunstige overweging nemen. Die houding is bij de ledenwerving, maar ook bij de stembus, goed te merken. Heel dikwijls hebben die mensen feitelijk wel gelijk. Zij menen echter ten onrechte, dat een partij, die mee als gevolg van hun afwerende houding zo ongeveer slechts 10% van alle kiezers telt, aan alles wat zij als feiten en fouten zien een halt kan toeroepen.

Kort gezegd constateren we het volgende: ten eerste, dit verschijnsel is bevorderlijk voor een steeds verdere achteruitgang. En in de tweede plaats: laten de propagandisten wijzen op de noodzaak van eenheid in het leven van een christen, dat zich op dit grote doel moet richten. Die eenheid moet toch — hoe belangrijk de diverse knelpunten ook zijn — steeds de voorrang krijgen bij het bepalen van de stem en bij het overwegen om als lid toe te treden. Daar moet nog op

A C H T E R P A G I N A

HET wordt nu echt verkiezingstijd. De verkiezingen, met name die voor de Provinciale Staten, naderen met rasse schreden. Reeds heeft op dinsdag 13 februari j.l. de kandidaatstelling voor de Provinciale Staten plaats gevonden.

In elke provincie neemt de A.R. Partij als vanouds aan deze verkiezingen deel, met dien verstande, dat in de provincies Noord-Brabant en Limburg niet met een aparte A.R. lijst, maar met een gecombineerde lijst wordt uitgekomen.

In Noord-Brabant zijn de C.H. Unie en de A.R. Partij overeengekomen samen, onder de naam „Protestants Christelijke Groep”, met één lijst uit te komen. Hetzelfde geldt voor de provincie Limburg, waar eveneens beurtelings om en om een A.R. en een C.H.-kandidaat op de lijst zijn geplaatst.

• ONDER WELKE NAAM?

VERREWEG de meeste kiesverenigingen hebben nu op het partijbureau een verklaring van het Centraal Comité (model G2-1) aangevraagd, waarin hun machtiging wordt verleend om bij de a.s. gemeenteraadsverkiezingen de naam of aanduiding van onze partij (Anti-Revolutionaire Partij of A.R.) boven de kandidatenlijst te plaatsen. Deze verklaringen kunnen ook nu nog worden aangevraagd. Maar: de tijd dringt!

De verklaring model G 2-1 is nodig zowel in het geval met een eigen A.R.-lijst wordt uitgekomen, als in het geval de naam of aankondiging van onze partij wordt gebruikt in combinatie met die van een andere samenwerkende partij.

Wanneer echter bijvoorbeeld de naam „Protestants-Christelijke Lijst” of „Protestants-Christelijke Groepering” wordt gebruikt, is een verklaring model G 2-1 van het Centraal Comité niet nodig.

Er zij hier nogmaals op gewezen, dat het verzoek om registratie van de te gebruiken naam of aanduiding op een speciaal formulier moet worden ingediend bij het centraal stembureau (ter gemeentesecretarie). Hier moet de kiesvereniging zelf voor zorgen.

Dit verzoek moet binnen acht weken doch uiterlijk zes weken voor de dag der kandidaatstelling

Verkiezingstijd

(17 april 1962) worden ingediend. Dit betekent dus — ruim genomen — vóór 1 maart 1962 (precies: uiterlijk op 5 maart 1962).

Het is natuurlijk het beste om het niet op de laatste dag te laten aankomen. Mogelijke fouten kunnen anders niet meer gecorrigeerd worden.

• Velerlei activiteiten

VOOR de verkiezingspropaganda voor de Provinciale Staten komt nu langzamerhand alles gereed. De verkiezingsfolders, verzorgd door de regionale en provinciale organen, gaan in groten getale naar de kiesverenigingen. En dan moet de verspreiding ervan meestal huis-aan-huis plaats vinden. Dat is een heel karwei, wanneer slechts enkelen daarvoor moeten zorgen. Maar het wordt gemakkelijker en ook veel gezelliger als velen er in groepjes de handen voor uit de mouwen steken. Ieder lid kan hier helpen. Doe het dan ook!

Bij ieder lid van de kiesvereniging moet een raambiljet worden opgehangen, zo schrijft bijvoorbeeld het Provinciaal Comité Zeeland in een brief aan de kiesverenigingen en de Statencentrales. Zo is het. En daarnaast is het van belang, dat ook niet-leden, geestverwanten, op deze wijze mede blijk geven van hun sympathie voor onze partij.

Verder worden overal kleine en grote verkiezingsvergaderingen voorbereid. Oud en jong moeten daarnaartoe. Neem de twijfelaars en degenen, die helemaal niet weten hoe zij stemmen zullen mee.

De propaganda moet zo intensief mogelijk worden gevoerd. De Centrale Kiesvereniging Rotterdam wijst weer met nadruk op het belang van het persoonlijk gesprek. Krant en folder zijn belangrijk, maar het gesprek in de huiselijke kring met jongeren en ouderen is een direct contact. Geestverwanten en twijfelaars, die niet weten op welke partij zij stemmen zullen, zijn degenen die een bezoek nodig heb-

ben. Maak tevoren een afspraak en in de meeste gevallen bent u hartelijk welkom. Er zijn veel meer mensen, die er behoefte aan hebben om eens eenvoudig te praten dan u denkt.

Speciale aandacht verdienen ook degenen, die thans voor de eerste maal aan de stemming zullen deelnemen.

Naast het stemmen bij volmacht wijst Rotterdam ook op het halen en brengen van personen, die moeilijk zelf op eigen gelegenheid ter stembus kunnen gaan. Elke kiesvereniging wordt opgewekt er voor te zorgen, dat er op de dag der stemming een auto beschikbaar is voor het vervoer van deze kiezers.

• GERICHTE VERSPREIDING

EEN paar honderd kiesverenigingen hebben van de mogelijkheid gebruik gemaakt om A.R. Post van 17 februari j.l. te bestellen ter gerichte verspreiding onder niet-leden. Op deze wijze zijn enkele tienduizenden personen in de gelegenheid gesteld om van hetgeen van A.R. zijde naar voren wordt gebracht, kennis te nemen.

Ook op 10 maart a.s. verschijnt een nummer van A.R. Post, dat voor gerichte verspreiding kan worden gebruikt.

De kiesverenigingen kunnen tot 5 maart nog de gewenste aantallen exemplaren tegen de vastgestelde prijs op het partijsecretariaat bestellen, met gebruikmaking van de eind januari toegezonden bestelbon.

• HET VOLKSLEVEN

HET gaat bij alle activiteiten om de doorwerking van de christelijke beginselen in ons volksleven. Het moge dan waar zijn, dat het zakelijk element in het politieke bedrijf een grote rol speelt, maar bij belangrijke kwesties in de vertegenwoordigende lichamen bemerken wij toch telkens weer, dat de vragen van het leven niet los zijn te denken van de Bijbel.

Daarom is ook een beroep op de Kerken om in prediking en voorbede doel en streven van het christelijke politieke werk te steunen zeer op zijn plaats. Verschillende partij-organen hebben ook hieraan gedacht. Christus is de Koning op elk levensterrein!

VARIA uit de partij

Even een korte herhaling.

Wat in de partijorganen, aardig, opvallend, apart, leer- of zeldzaam is, wordt hier in het kort vermeld.

Ditmaal met name iets over de bladen.

LANDELIJKE PARTIJBLADEN

De landelijke partij heeft een eigen blad.

Nederlandse Gedachten, weekblad van de Anti-Revolutionaire Partij, staat er in de kop.

Versijnt elke week, op zaterdag. Rond 20.000 abonnees. Abonnementenprijs f 6,50 per jaar, f 3,25 per halfjaar.

Elke maand (behalve in augustus) verschijnt éénmaal A.R. Post.

Dat is het leden-contactorgaan. Daardoor onderhoudt de partij ook contact met haar leden, die geen abonnee op het weekblad zijn.

gehamerd worden in duizenden geestverwante gezinnen, (en daartoe opent „Eén op Tien” een prachtige gelegenheid!) Die kans moet in alle kiesverenigingen worden aangegrepen. Want wie men als lid wint, helpt men tevens heen over aarzelingen bij de stembus. En tenslotte dit: het is beter op pad te gaan om deze kansen nu te benutten, dan om op of buiten vergaderingen om te dubben over de hierboven gestelde vraag. Dat „zelfonderzoek” is natuurlijk goed en hoort er (t.z.t.) ook bij, maar in verkiezingstijd maakt men er anderen, voorbeeldige vechters voor de goede zaak, misschien kopschuw of neerslachtig door. Dat is niet de bedoeling natuurlijk, maar men moet ook de schijn van dat kwaad vermijden. Sl.

Die ene keer per maand is de inhoud van Nederlandse Gedachten en A.R. Post gelijk.

De leden ontvangen A.R. Post automatisch.

Zij zijn daar dus niet op geabonneerd.

En dus: kan men van dit blad niet „het abonnement opzeggen”.

REGIONALE EN PLAATSELIJKE BLADEN

Contact-organen worden algemeen in georganiseerde verbanden gezien als voorwaarden voor een bloeiend bestaan. Getuige: het feit dat er vele zijn.

Met name van de volgende organen worden regelmatig exemplaren ontvangen:

ARVA-Friesland („De Burcht”, provinciaal contactorgaan van de A.R. Vrouwen Actie). K.V. Hoorn („De Rinkelbel”), K.V. Kampen (Nederland en Oranje), K.V. Zoetermeer, K.V. Rotterdam IV, Bergpolder, Blijdorp, Provenierswijk („Nederland en Oranje IV”), K.V. Drachten („Contactorgaan”) Centr. K.V. Apeldoorn, K.V. Rijswijk („De A.R. Koerier”), K.V. Koerden („Pak Aan”), K.V. Zandvoort („Medelingenblad), K.C. Haarlem („Ons Contact”). K.V. Heerde („A.R. Contact”). Sommige bestaan al lang, andere pas kort.

Sommige verschijnen maandelijks, andere eenmaal per kwartaal, weer andere onregelmatig.

Algemene indruk: leerzaam en aardig.

Die bladen doen het wel.

Wij zullen er wel eens uit citeren.

JUBILEUMVERGADERING

IJmuiden-west bestaat 60 jaar.

21 februari vond de jubileumvergadering plaats.

Het ging over „Gisteren—heden—morgen”.

Vele ouderen en jongeren zullen het felicitatieregister getekend hebben.

En onder die ouderen: de oprichter en eerste voorzitter van de K.V., de 92-jarige veteraan F. Vermeulen, aan wie het erelidmaatschap is aangeboden.

Het bestuur vroeg als jubileumgeschenk van de leden een lijst met nieuwe leden.

TELEVISIE

De eerste t.v.-uitzending van de A.R.P. was op 13 februari.

Op die datum vergaderde ook de K.V. Hoogkerk.

Evenals de kerkeraad van de Geref. Kerk.

In hetzelfde gebouw.

De kerkeraad verzorgde natuurlijk voor een t.v. toestel in het vergaderlokaal.

De kerkeraad schorste om 20.20 uur een ogenblik zijn vergadering. En bloot trokken de kerkeraadsliden naar de vergadering der K.V. om getuige te zijn van de eerste A.R. t.v.-uitzending.

MEELEVEN

Zij werkte actief in de A.R.J.O.S. Hij eveneens.

Romance — verloving — huwelijk. De politieke belangstelling bleef.

Nu in de K.V.

Een dochter werd geboren.

De K.V. meende iets te moeten doen.

Op een kinderlaken werden verschillende luiermantelartikelen smaakvol gedrapeerd rondom de letters A.R., die men weer had samengesteld uit de naamkaartjes van de leden der K.V.

Bestuursleden bevestigden dit originele cadeau aan een staak, laadden die op hun schouders en verrasten het echtpaar Edzes te De Krim.

Meeleven met de partij leidt tot persoonlijk met elkaar meeleven van mensen onderling.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

Rondom de zwarte lonen

MET TWEEMAAL verkiezingen in zicht moeten er stemmen gewonnen worden. En dus zetten de Nederlandse politieke partijen in deze maanden hun beste beentje voor. En worden wel eens aanvallen op politieke tegenstanders gelanceerd, die meer merkwaardig dan doeltreffend zijn!

Zo'n aanval kwam vorige week van de zijde van het Amsterdamse (socialistische) dagblad Het Parool: in grote opmaak met vette koppen werd het kwaad van de zwarte lonen afgeschilderd, allerlei kadertjes vertelden hoe erg het wel was in Nederland, en terzijde stond in een hoofdartikel de moraal: wat gaat het toch slechts met de loonpolitiek van de regering-De Quay! Uiteraard eindigend met de kreet dat er nu eens een nieuwe aanpak moet worden gevonden.

Het is duidelijk dat de socialisten het moeilijk hebben met de successen die de huidige loonpolitiek heeft geboekt. Zeker in de kringen uit welke de Partij van de Arbeid haar stemmen moet halen, hecht men bijzonder grote waarde aan het materiële. Als men nu bedenkt dat in de zittingsperiode van het huidige kabinet de lonen en salarissen met gemiddeld 14 pct. zijn gestegen terwijl de kosten van levensonderhoud met ten hoogste 4 pct. omhoog zijn gegaan, dan is duidelijk, dat er voor miljoenen Nederlanders sprake is van een werkelijk delen in de welvaart. En de vooruitzichten zijn bovendien niet slecht, zodat de kans op een bestedingsbeperking zoals onder het laatste kabinet-Drees moest worden doorgevoerd, niet groot is. Nederland staat er onder Zijlstra heel wat beter voor dan onder Hofstra — en deze materiële genietingen maken bij vele kiezers de lust niet zo bijster groot om het maar weer met de socialisten te gaan proberen!

Dus moest er een schot gewaagd worden in de richting van de huidige loonpolitiek — en Het Parool dacht dit het beste te kunnen doen door eens wat ergerlijke staaltjes van zwarte lonen op een rij te zetten en dan daarnaast maar de conclusie neer te schrijven dat „dus” de loonpolitiek faliekant is mislukt. Enkele illustraties van de „deskundigheid” waarmee deze artikelen in elkaar zijn gezet, mogen niet ontbreken. Om te bewijzen hoe erg het bijvoorbeeld is in de agrarische sector voert men eerst de heer J. J. Doornbos ten tonele (om meer indruk te maken waarschijnlijk promoveert men hem maar ineens tot voorzitter van de Nederlandse Christelijke Boeren- en Tuindersbond). Zijn fulmineren tegen het kwaad van de zwarte lonen tijdens de laatste sociale conferentie van de C.B.T.B. vormt dan het eerste „bewijs” dat het in de agrarische sector helemaal mis is. Volgende bewijs is dan dat men „gehoord heeft dat het is voorgekomen dat enkele arbeiders een auto kregen aangeboden, wanneer zij zich zouden verplichten voor een bepaalde tijd tegen het normale loon te blijven werken.” Dan komen er nog een bedrijf uit Friesland en een bedrijf uit Noord-Holland op de proppen en de bewijsvoering is geleverd: de landbouw betaalt zwarte lonen en het is de schuld van de regering-De Quay!

In een ander verhaal wordt een vakbondsleider geïnterviewd, die vertelt dat hij van zijn leden de volgende opdracht heeft gekregen: „Voor de lonen zorgen wij wel, houd jij je maar bezig met de andere 58 artikelen van de C.A.O.” Die vakbondsleider vertelt dan nog alle mogelijke trucjes om de wet te overtreden en zegt dan dat hij „dit

spel met tegenzin speelt, omdat het wetsovertreding is.” U begrijpt het al: omdat er zo'n „vakbondsleider” is (die die naam niet verdient!) deugt er niets van het loonbeleid!

Zo klungelen dan deze artikelen voort, allerlei „bewijzen” op elkaar stapelend. Want de kiezer moet immers de indruk krijgen dat er van deze regering helemaal niets deugt. En hem die indruk bij te brengen is echt niet eenvoudig, want de toegenomen welvaart is haast met dichte ogen te zien!

Wat is nu in deze verhalen waarheid en wat is verzinsel?

Waarheid is dat er hier en daar in Nederland zwarte lonen worden betaald en dat men hier en daar op ergerlijke wijze probeert te knoeien bij het afsluiten van nieuwe collectieve arbeidsovereenkomsten.

Waarheid is dat die zwarte lonen en dat geknoei door sommige werkgevers en door sommige vakbondsbestuurders welbewust in de hand worden gewerkt; de werkgevers negeren op die manier de mede namens hen gemaakte afspraken betreffende lonen en prijzen omdat zij menen dat dit de enige manier is om de arbeidersschaarste te bestrijden; en de vakbondsleiders breken op die manier het mede namens hen gegeven woord om lokaal aan dit loon- en prijsbeleid mee te werken.

Waarheid is dat dit alles bij Sociale Zaken in het geheel niet onbekend was. Men weet daar dat er in Nederland in het totaal zo'n vijf procent meer loon betaald wordt dan volgens de arbeidsovereenkomsten strikt genomen mogelijk zou zijn. Maar men kent en erkent de moeilijkheden van vele werkgevers, vooral die in de ambachtelijke sector en men is dan ook niet „muggezifterig”! Met werkelijk harde hand wordt pas ingegrepen als men het ergens al te bont maakt.

Waarheid tenslotte is dat de zwarte lonen een ernstig kwaad zijn. Ernstig voor onze nationale economie, maar nog ernstiger voor de geestelijke volksgezondheid — wat dat betreft citeerde Het Parool terecht de heer Doornbos, die stelde dat het zwarte loon leidt tot verzwakking van het normbesef, tot ondermijning van het gezag voor recht en orde in het algemeen.

Dit alles is waar — maar een verzinsel is de conclusie waartoe Het Parool is gekomen en heeft willen komen: dat dit alles de schuld zou zijn van de gedifferentieerde loonpolitiek. Het zwarte-lonen-monster heeft altijd de kop opgestoken en zal altijd de kop opsteken in een tijd van arbeidersschaarste. En arbeidersschaarste is niet gebonden

aan toppen van hoogconjunctuur: zelfs in de periode van bestedingsbeperking toen Nederland zich terecht zorgen maakte over de toegenomen werkloosheid, werden hier en daar zwarte lonen betaald. Toen kenden we het systeem van de geleide loonpolitiek — elk ander systeem van loonpolitiek zal hier en daar zwarte lonen kennen. Tenzij men natuurlijk de lonen geheel vrij zou laten, maar wat komt er dan terecht van conjunctuurbeheersing? Met uitzondering wellicht van een handjevol door-gewinterde liberalen wil toch niemand meer de arbeider blootstellen aan het vrije spel van de economische krachten!

De gedifferentieerde loonpolitiek is geen „volmaakt” systeem — niemand zal dat willen beweren. Maar het heeft goed gewerkt en het zal behoorlijk blijven werken als alle betrokken partijen lokaal willen meewerken. Op het ogenblik ziet het er naar uit dat het socialistische vakverbond en dat de liberale werkgevers die loyaliteit niet erg gemakkelijk meer kunnen opbrengen — getuige de door hen gehuldigde denkbeelden over de Wassenaar-akkoorden. Het C.S.W.V. zou dusdoende het eigenbelang laten prevaleren boven het algemeen belang zoals het N.V.V. het partijpolitieke belang zou gaan stellen boven het algemeen belang. En dit is een kwaad dat niet minder erg is dan dat van de zwarte lonen. Het is aan Het Parool om daartegen te fulmineren!

* * * Woningbouw en doorstroming. * * *

Eén van de zaken die de Kamer al enkele jaren bezighoudt is de vraag op welke wijze kan worden bewerkstelligd dat in het algemeen de gezinnen wonen in huizen die passen bij hun inkomen wat de huur betreft. Het is uiteraard van meer omstandigheden dan het inkomen alleen afhankelijk welke huurprijs een gezin kan betalen voor een woning.

Maar zoals de situatie nu vaak is — het bewonen van woningwetwoningen door gezinnen waarvan het hoofd een inkomen boven f 7500 heeft — is ongezond.

Verklaarbaar en voor een deel acceptabel is een situatie waarin het totale woningaanbod zeer gering is, maar in een tijd van welvaart waarin ook andere (niet te dure) woningen worden gebouwd is dit niet geheel verantwoord.

Het is te hopen dat minister en Kamer in dit opzicht een oplossing kunnen vinden. Een oplossing echter kan niet worden gevonden door deze zaak alleen in handen van de overheid te leggen. De verhoudingen huurprijs-gezinsomstandigheden-inkomen zijn te variabel dan dat een dwingende overheidsmaatregel een rechtvaardige uitkomst kan bieden.

Wij geloven overigens dat er momenteel nog te weinig gegevens bekend zijn omtrent de huidige doorstroming. Het is daarom dringend nodig dat de doorstroming tengevolge

van de bouw van nieuwe woningen nader wordt onderzocht.

Alleen op deze wijze is een inzicht te verkrijgen van de mogelijkheden. Wellicht zou de Rijksoverheid hiervoor een dringend beroep kunnen doen op de gemeentebesturen die over veel gegevens beschikken en de ontbrekende (gemakkelijk) kunnen opsporen. Licht hier misschien ook een taak voor leden van de gemeenteraden hun colleges van B. en W. te vragen naar de doorstroming bij de bouw van complexen van woningen?

Van één gemeente (Haarlem) zijn de resultaten thans bekend. Het resultaat is niet ontmoedigend. De doorstroming is van groter gevolg dan men vaak veronderstelt.

In het kort willen wij deze resultaten weergeven:

1. Op ieder 100 nieuw gebouwde huizen is het nuttig effect dat ruim 200 gezinnen geholpen worden,
2. de woningen die verlaten werden door gezinnen die de nieuwbouw betrokken, waren aanzienlijk goedkoper dan de nieuwe woningen. Het gemiddeld verschil in huur bedroeg ± f 3,58 per week,
3. de bejaarden konden gemiddeld iets goedkoper wonen, de gezinnen die in de door verhuizing naar de nieuwbouw, vrijgekomen woningen trokken gingen óók meer huur betalen (± f 1,50 per week).

Een aantal mensen dat de huur van de nieuwbouw niet kon betalen kon dus aan een betere woning worden geholpen die goedkoper was.

K.

WERELD
VIA
CAMERA

Revolutie
Wat de O.A.S., het geheime leger van Algerijnse-Franse kwaadwillenden, op dit ogenblik presteert, is meer dan weezinwekkend. Frankrijk en Algerije staan op het punt een einde te maken aan een van de laatste oorlogen die onze jongste geschiedenis kent — misschien is het al zover op het ogenblik dat u dit leest. Van Frankrijks zijde is dat akkoord tot stand gebracht door president De Gaulle en zijn regering en men mag er van verzekerd zijn dat de overgrote meerderheid van het Franse volk in deze achter De Gaulle staat. Dat akkoord is niet naar de zin van een deel der in Algerije wonende Fransen en van enkele onbetrouwbare elementen uit het Franse leger. En deze mensen bedienen zich van terreurmethoden die doen denken aan de tijd van de Franse revolutie. Gewetenloze avonturiers uit het vroegere vreemdelingenlegioen zijn de uitvoerders van moorden, overvallen, plunderingen, chantage — alles wat in revolutietijd geoorloofd schijnt maar spot met alles wat de mens heilig moet zijn. Wil men weten hoe erg het is — men zie de foto hieronder: straatbeeld uit Algiers, waar een mensenleven niet meer schijnt te tellen.

Frankrijk plukt wel steeds door de wrange vruchten van het zoveel jaren geleden gestrooide zaad der revolutie. Maar ook: Frankrijk is op de goede weg en zal ook dit kwaad baas kunnen!

Het was niet mogelijk in dit nummer nog aandacht te schenken aan de debatten in de Tweede Kamer over de begroting van Volkshuisvesting en Bouwnijverheid, aangezien ons blad afgesloten moest worden voordat de behandeling van deze begroting was voltooid. Volgende week hopen wij daarop terug te komen.

IN GESPREK MET ONZE LEZERS

◆ Nieuw-Guinea in de branding

Het is wel een vaststaand feit dat de afgelopen maanden meer tekening hebben gebracht in het Nederlands-Indonesische conflict om Nieuw-Guinea. Waren — enerzijds — de politieke gebeurtenissen in deze maanden zeer belemmerend voor het ontwikkelingswerk op Nieuw-Guinea dat slechts tijd en rust nodig heeft om tot een goed einde te worden gebracht, anderzijds was de toenemende spanning rond dit gebiedsdeel zeer leerzaam met het oog op de toekomst.

Het is nu wel zeer duidelijk geworden welke de kernpunten zijn die dit conflict beheersen en de uiteindelijke oplossing zullen bepalen.

In de wereldpolitiek van vandaag is de bevolking van N.G. volkomen onbelangrijk. Hetzelfde geldt voor het zelfbeschikkingsrecht van deze bevolking. Ondanks alle desbetreffende aangenomen resoluties in de V.N. wordt dit recht slechts gehandhaafd indien het past in de politieke schema's der groten. Katanga is hiervan wel een sprekend voorbeeld.

Amerika wenst zijn invloedssfeer te behouden eventueel ten koste van minder zwaarwegende principes en de vriendschap van minder belangrijke — toch reeds aan hem gebonden — kleine landen.

Rusland daarentegen zoekt op alle mogelijke manieren z'n invloedssfeer te vergroten door de verbreiding van zijn uiterlijk aantrekkelijke ideologie in vele ontwikkelingslanden die vaak te laat inzien dat zij met de gretig aanvaarde technische hulp ook de leer binnenhalen of de daarvan reeds aanwezige kern versterken.

Het is onbegrijpelijk dat Amerika zich steeds weer in het defensief laat dringen. Berlijn zou de Amerikanen reeds hebben moeten overtuigen van het gevaar dat er schuilt in het maken van overeenkomsten met Sowjet-Rusland op basis van machtsdeling.

Na Berlijn zijn er nog vele andere voorbeelden geweest van de feitelijke Russische bedoelingen. Amerika komt steeds te laat en kan daardoor nooit iets anders doen dan de nieuwe posities van het communisme pogen af te grendelen.

N.G. biedt — zij het niet rechtstreeks — een volgend voorbeeld. Wat zou Rusland er niet voor over hebben om dit in Z.-O. Azië strategisch zo belangrijke eiland via — en met — Indonesië binnen zijn machtsfeer te halen!

Australië ziet dit gevaar en is daarom — als direct belanghebbende — onze sterkste medestander.

De Russen maken in dit streven een handig gebruik van het rassensentiment dat momenteel als gelijkwaardige partner van de strijd om de ideologische wereld-hegemonie, een rol in het wereldgebeuren meespeelt.

Amerika poogt weer de kool en de geit te sparen, zonder verder te zien dan de ontvlambare situatie van het heden.

In dit verband van het wereldgebeuren gezien komt de kwestie N.G. op een geheel ander niveau dan tot voor kort werd aangenomen. Het is dan niet meer uitsluitend een conflict tussen Nederland en Indonesië, met enerzijds het plichtsgevoel tegenover het Papoea-volk, en anderzijds de haat tegen een gewaande rest van kolonialisme, als inzet, doch het gaat veel verder. Zo ver, dat het vooral de Christenpoliticus geboden is om te waken.

Over het historische en juridische recht van Nederland op N.G. behoeft dan niet meer gesproken te worden.

Evenmin heeft het dan nog enige zin

om ons in ons nationaal bewustzijn beledigd te voelen als Amerika en Japan hun vliegvelden voor chartervluchten van de K.L.M. sluiten ook al hadden deze vluchten geen ander doel dan de normale aflossing van Nederlandse militairen op N.G.

Hetzelfde geldt voor wapenleveranties aan Indonesië door zogenaamde bondgenoten.

Het enige wat ons dan nog overblijft is een eerlijke poging om het Papoea-volk zo veilig mogelijk te stellen door de factor van het rassensentiment, dat vrijwel alle gekleurde — en vroeger overheerste volken aan de Indonesische zijde doet staan — ongeacht hun rechtsbegrippen — uit te schakelen. Dit is alleen mogelijk door een keuze uit twee resterende richtingen.

De eerste — en minst aantrekkelijk — mogelijkheid is een directe soevereiniteitsoverdracht aan Indonesië onder beding van uiteindelijk zelfbeschikkingsrecht voor het Papoea-volk. Indonesië zal deze voorwaarde niet afwijzen omdat het in dat geval een aantal

Afrikaanse medestanders — op basis van huidskleur — tegen zich zal krijgen.

Een mogelijke andere — en betere — oplossing ligt in het samengaan van Nederland en Indonesië — eventueel onder Indonesisch bestuur — ter ontwikkeling van N.G. tot een vorm van zelfstandigheid die de Papoea's zelf moeten kunnen bepalen.

De laatste oplossing lijkt misschien absurd gezien de momentele verhoudingen. Nederland heeft echter 100 miljoen 's jaars te bieden, hetgeen Indonesië mist. Bovendien zal deze oplossing beantwoorden aan het idee van vele Papoea's die bang zijn voor een oorlog en — terecht — zichzelf nog lang niet in staat achten om zelfstandig te zijn.

Ten overvloede moet nog worden gesteld dat Indonesië geen belang zal hebben bij een mogelijke opstand van Nederlands gezinde Papoeagroeperingen die zich — alweer terecht — zullen verzetten tegen elke vorm van onvoorwaardelijke afstand door Nederland.

Tenslotte moet worden overwogen dat een zelfstandig N.G. of West-Papoea niet kan bestaan met Indonesië als vijandige — eventueel communistisch georiënteerde — nabuur. Seroei. M. DE VRIES

◆ Ongehuwden en fiscus

Met belangstelling las ik uw hoofdartikel in „Nederlandse Gedachten” van 10-2-1962: De vrouw en de fiscus.

Als ongehuwde trof mij hierin de opmerking: Voor deze groep (de ongehuwden) is van groot belang, dat de afstand tussen gehuwden en ongehuwden tarief redelijk is. Zoudt u zo vriendelijk willen zijn eens nader te preciseren wat u in deze onder „redelijk” verstaat.

Het zal u niet onbekend zijn, dat onder ongehuwden nog steeds grote ontevredenheid bestaat over datgene, wat zij als een ernstige discriminatie van hun groep gevoelen.

Natuurlijk zijn wij er trots op, dat minister Zijlstra de belasting voor ongehuwden verlaagde na alle platonische verklaringen van zijn voorganger, maar onze hoop, dat deze (betrekkelijk geringe) verlaging spoedig door andere zou worden gevolgd is tot dusver helaas niet in vervulling gegaan.

Acht u het bijvoorbeeld juist, dat:

a. Het ongehuwden tarief nog steeds zo hoog is in vergelijking met andere West-Europese staten (België!);

b. Een ongehuwde van bijvoorbeeld 50 jaar en ouder, die een eigen huishouding heeft in het hoge tarief I valt, terwijl zijn kosten van levensonderhoud stellig niet lager zijn dan die van een gehuwde zonder kinderen (doktoren, advocaten, leraren enz.);

c. Een dochter van bijvoorbeeld 60 jaar, die haar ouders tot hun dood verzorgde geen enkel pensioen ontvangt, terwijl binnenkort een gehuwde zonder kinderen van 40 jaar wel pensioen geniet.

d. Een ongehuwde ambtenaar, die zijn leven lang weduwe-pensioen-premie betaalde zijn verzorgster (zuster of dienstige) uit deze hoofde geen enkel pensioen kan nalaten?

Ik geloof, dat u vele ongehuwde leden van de A.R.P. en lezers van uw blad een grote dienst zoudt bewijzen, door een artikel aan dit onderwerp te wijden, vooral, wanneer u zich daarbij niet tot algemeenheden zoudt beperken, doch tot concrete voorstellen zoudt komen. S. C. STIKKEL, 's-Gravenhage.

• Kanttekening

In het hierbij afgedrukte schrijven wordt melding gemaakt van grote ontevredenheid over de positie van de ongehuwden in het totaal van het discriminerende wordt gesproken. Het is inderdaad juist dat de positie van de ongehuwden over het totaal van het overheidsbeleid, dus met inbegrip van de sociale wetgeving, ernstige aandacht verdient. Het gevaar dat langzamerhand een onevenwichtigheid is ontstaan, is duidelijk aanwezig. De aanvaarding van dit standpunt behoeft nog niet te betekenen, dat men de belasting-verlaging voor ongehuwden, die met ingang van 1 januari 1962 is ingevoerd, als een betrekkelijk geringe zou moeten aanduiden. Dit is een belangrijke verlaging geweest, die de afstand tussen tariefgroep I en II aanmerkelijk heeft gereduceerd. Dat behoeft niet te betekenen, dat de huidige afstand ook voor de toekomst moet worden gehandhaafd.

* * * Fatsoen

HET incident, dat de heer J. Smallembroek op de provinciale griffie te Assen meemaakte, is publiekelijk gecorrigeerd. Gelukkig, want de jonge journalist, die hem op een zeer smal trapje wilde passeren en daar van de gedeputeerde te horen kreeg, dat jongere ambtenaren op die plek ouderen plegen te laten voorgaan, heeft — naar wij aannemen: ongewild — een onvolledig verhaal over deze ontmoeting aan collega's verteld. Toen zijn dat deel van de vaderlandse pers en die radio-journalisten in actie gekomen, die brood zien in onvolledige verhalen. Dat is een kwalijke bezigheid, doch niet minder verantwoordelijk zijn de velen, die dergelijk snaterend geschrijf of gepraat van a tot z geloven of er zelfs in zwelgen.

Immiddels hebben dagbladen als „Trouw”, „De Volkskrant” en „Het Vrije Volk” de zaak correct tot de juiste proporties teruggebracht. Het is verblijvend dat een groot deel van de pers daaraan behoefte gevoelde. Met name als het de persoon en de eer van een politieke tegenstander betreft, blijkt daaruit, dat het fatsoen het in de journalistiek nog lang niet overal aflegt tegen de goedkope sensatiejacht. Hoe „Het Vrije Volk” hierover in het algemeen denkt, wordt wel duidelijk uit de volgende passage uit het hoofdartikel van dit blad d.d. 23 februari j.l.:

„Dat is alles. En nu zijn allerlei schrijvers, die de opdracht hebben dagelijkse kolommetjes te vullen, over de heer Smallembroek heen gevallen. Kennelijk afgaande op onvolledige eerste krantenartikeltjes schrijven zij, dat de heer Smallembroek blijkbaar eist, dat zijn ondergeschikten halt en front maken en stram met de rug tegen de muur gaan staan. Over middeleeuwse toestanden enz. Wat verbeeldt deze meneer zich wel?

Ach, de heer Smallembroek heeft zich waarschijnlijk alleen verbeeld, dat je als oudere een terechtwijzende opmerking kunt maken tegen een jongere. Maar dat kan niet. Natuurlijk wel als je een particuliere baas bent, maar niet als je een openbare functie bekleedt.

Van zo iemand gelooft men blijkbaar maar al te graag, dat hij misbruik van macht maakt en zo iemand wordt dan ook onmiddellijk in veelvoud op de vingers getikt. De heer Smallembroek had er nog geen idee van, hoe klein Nederland is.”

TRANS SKANDIA EXPRESS

Wekelijkse autolijndienst

HOLLAND-STOCKHOLM

Vertrek iedere maandag. Gelegenheid voor koel- en geventileerde ladingen, meubel- en machinetransport.

WAGENINGEN - Telefoon 08370 - 3750
Telex 32121

M. C. van Staaveren

AALSMEER — TELEFOON 4051

Specialiteit in ANJERSTEEKEN,
FREESIAZADEN

BON

Verzoeken als abonnee op NEDERLANDSE GEDACHTEN te noteren

NAAM: _____

Adres: _____

Woonplaats: _____

Opzenden aan de AMINISTRATIE van NEDERLANDSE GEDACHTEN,
Dr. Kuyperstraat 3 te 's-Gravenhage.
Abonnementsprijs f 3.25 per half jaar.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), G. A. Kieft, J. W. Ooms, mr. W. R. van der Sluis, J. D. Troostbeide, G. J. H. Griffioen (secretaris)

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE. Dr. Kuyperstr. 3, 's-Gravenhage tel. (070) 63 10 23 en 1. 21 38, giro 89673.

ADRES VOOR ADVERTENTIES Botenmakersstraat 45, Zaandam, telefoon (02980) 63224.

ABONNEMENTSPRIJS f 6 50 per jaar, f 3.25 per half jaar. Giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4.— p. jaar. LOSSE VERKOOP f 0.20.

SPOT

„PRACHTIG! WIE ONS KENT, KAN NIET MEER VAN ONS SCHEIDEN“!

Guin, Tarentel Press

Het oude trucje

PRENT

Bent u

VERHUISD?

OM in zijn woonplaats (gemeente) te kunnen stemmen, dient men daar op de dag der kandidaatstelling te wonen (ingeschreven te zijn in het kiezersregister).

De dag der kandidaatstelling voor de Provinciale Staten was 13 februari j.l.

Is men vóór die dag verhuisd, dan kan men in de nieuwe gemeente stemmen, als men tenminste tijdig zijn vestiging in de nieuwe gemeente heeft gemeld, zodat opnemings in het kiezersregister daar mogelijk was. Is men daarvan niet zeker, dan informere men tijdig ter gemeentesecretarie.

Verhuist men ná de dag der kandidaatstelling naar een andere gemeente dan moet men:

- bij verhuizing binnen dezelfde provincie uiterlijk op 14 maart ter gemeentesecretarie vragen om in de nieuwe woonplaats (gemeente) te mogen stemmen; (of zelf in de oude woonplaats gaan stemmen);
- bij verhuizing buiten de provincie uiterlijk op 14 maart ter gemeentesecretarie van de oude woonplaats vragen:
 - bij volmacht te mogen laten stemmen door degene, die daartoe volgens de wettelijke bepalingen aangewezen kan worden (in de oude woonplaats);
 - zelf op de dag der stemming naar de oude woonplaats (gemeente) teruggaan om persoonlijk zijn stem uit te brengen.

De dag der kandidaatstelling voor de gemeenteraden is 17 april 1962.

Verhuist men na die dag naar een andere gemeente dan moet men:

- uiterlijk op 16 mei ter gemeentesecretarie van de oude woonplaats vragen bij volmacht te mogen laten stemmen door degene, die daartoe volgens de wettelijke bepalingen aangewezen kan worden;
- zelf op de dag der stemming naar de oude woonplaats (gemeente) teruggaan om persoonlijk zijn stem uit te brengen.

Voor nadere uiteenzettingen inzake stemmen bij volmacht en elders stemmen zie men ook Nederlandse Gedachten van 20 en 27 januari, 10 en 17 februari j.l.

* * Een dag voor Hemelvaart

De dagbladen hebben terecht bezwaren gemaakt tegen een verkiezingsdag vlak voor een feestdag. Wij hebben dat bezwaar onderschreven. De minister was het daar mee eens blijkens zijn antwoord aan de Kamerleden die daarover bij de begrotingsbehandeling klaagden. Maar, aldus de minister, mijn ambtenaren en ik hebben ons dit te laat gerealiseerd. En eigenlijk is de pers toch ook wel heel laat met dit feit voor de dag gekomen!

Door al deze late waarschuwingen kon de minister de gerezen bezwaren niet meer ondervangen — een beslissing waarmee de Kamer akkoord ging.

Had de minister maar intenser Nederlandse Gedachten gelezen! Was de dagbladpers maar kind in huis geweest bij Nederlandse Gedachten!

In ons nummer van 8 juli 1961 werd uitvoerig gewezen op de thans gerezen bezwaren.

Noodzakelijke waarschuwing

HET negende gebod is ook naar zijn letterlijke tekst zeer actueel. Wij hebben dat in een tweetal hoofdartikelen uiteengezet.

Het nationaal-socialisme was een openbaring van anti-christelijke krachten, die de waarheid en het recht tegelijk aantastten. De rechter koos voor de leugen.

Van het communisme moet hetzelfde worden gezegd. Het is alleen geduldiger en meer vasthoudend. Het werkt meer geleidelijk, maar onverbiddeijker. Het is veel beter uitgerust met „technische“ middelen, om de leugen voor het gericht te doen zegevieren. De Gestapo gebruikte folterwerktuigen, die in de middeleeuwen reeds bekend waren. Het communisme weet van hersenspoelingen. De Gestapo wist mensen fysiek kapot te maken en zo soms hun geestelijke weerstand te breken. Het communisme beschikt over methoden, waardoor de verdachte niet alleen voor de leugen bezwijkt, maar hem zelf ijverig uitspreekt en zo zichzelf veroordeelt en om zijn eigen liquidatie vraagt. Het communisme leidt tot ontbinding van het leven, van de samenlevingsverbanden, van de menselijke persoonlijkheid. Het maakt van een volk een massa, een slavenmenigte. Het regelt de training van de zielen van de prilste jeugd af. Het dwingt het gehele onderwijs, om de zielen te vergifigen. Wij kunnen het niet te kras zeggen. En de feiten zijn duidelijk, de bewijzen overstelpend.

WAAROM is het dan toch nodig, om er telkens opnieuw aan te herinneren en het met sprekende voorbeelden aan ons volk duidelijk te maken?

Omdat in Nederland de communistische partij niet gevaarlijk is. Zij is een armetierig filiaal van Moskou. Zij spreekt Moskou na. Zij aanbidt Stalin en verwerpt hem daarna. Zij vordert van haar leden, dat zij het verhaal van de gifmengers in witte jassen zullen geloven, van de joodse dokters, die op gemene wijze de sowjetleiders om zeep helpen. Wie weigert het verhaal te aanvaarden, wordt uit de partij gezet. Maar als Moskou zegt, dat het verhaal achteraf een kwaad bedenkensel blijkt te zijn geweest van de verraderlijke Beria, die geliquideerd is en wiens naam uit de Encyclopaedie moet worden gescheurd, dan gelooft de C.P.N. dat Moskou gelijk heeft en dat Beria slecht was en dat de gifmengers in witte jassen nooit hebben bestaan. En dokter Polak, die uit de partij was gesmeten, omdat hij het verhaal niet wilde geloven, mag weer lid worden en — wordt weer lid. Dit allemaal kan zich alleen afspeelen binnen een beperkte kring van geboorneerd fanatisme.

MAAR in Nederland is een ander gevaar levensgroot. Er zijn publicisten, die helemaal geen communist zijn of willen zijn, maar die aan ons volk voortdurend vertellen, dat het communisme zo héél anders is dan het nationaal-socialisme. Het nationaal-socialisme was een demonische macht, het communisme niet. Een voorbeeld:

„Het nationaal-socialistische beginsel was in strijd met de meest elementaire beginselen van Christendom en Humanisme, het communistisch beginsel is daarmede alleen maar congruent.“

Het stond in een artikel in het weekblad „In de Waagschaal“, hoofdredacteur dr. K. H. Miskotte en redactieleden o.a. dr. H. Berkhof en dr. A. J. Bronkhorst. Het artikel was van dr. P. J. Meertens. En toen er bezwaar tegen dit artikel rees, heeft op verzoek van de redactie dr. Meertens het nog eens toegelicht.

„Wanneer ik het communistische beginsel congruent noem dan bedoel ik daarmee dat het communisme, in alle gebrekkigheid en in een geseclariseerde vorm, probeert te brengen, wat het Christendom alle eeuwen door, van de eerste gemeente van Jeruzalem af, telkens opnieuw heeft trachten te brengen, en eveneens in alle gebrekkigheid: een samenleving in gerechtigheid. De praktijk van het communisme maakt het niet gemakkelijk die kern te onderkennen, maar geldt dat ook niet van het Christendom? De ten dele althans gemeenschappelijke basis scheidt de mogelijkheid van een gesprek. Liever dan te protesteren tegen hun atheïsme en hun historisch-materialisme zou ik willen beginnen met een gesprek met het communisme. Ik geloof, in mijn optimisme, dat er met hen te praten valt — in elk geval over de gerechtigheid. Een gesprek over wat ons verdeelt heeft eerst daarna zin.“

Dit is allemaal ontstellend duidelijk. Gerechtigheid: het Christendom heeft het in gebrekkigheid trachten te brengen en het communisme probeert het — eveneens in gebrekkigheid — ook te brengen. Dat is het begin: dat is de gedeeltelijk gemeenschappelijke basis.

Zo wordt het door de schrijver van het artikel in „In de Waagschaal“ ontwikkeld. En zo is het toch wel in overeenstemming met wat door vele theologen wordt beweerd en door reizigers, die met theologen achter het ijzeren gordijn — niet met mensen in concentratiekampen —, maar met theologen, die het communisme ten dele hebben aanvaard, zich positief hebben ingesteld, wordt over verteld. Wanneer achter het ijzeren gordijn dan ook nog wordt verteld, dat het protestantisme er anders en beter voorstaat dan Rome, omdat Rome ook een machtsinstituut is, zodat het macht tegen macht stelt, dan valt dat bij sommigen in bijzonder goede aarde.

IN werkelijkheid is het communisme geen gesprekspartner over gerechtigheid, maar een boze macht, die het Christendom wil vernietigen en het Christelijk geloof uitroeien.

Op het 22ste partijcongres is onlangs het nieuwe program van de communistische partij in Rusland aanvaard. Onder de doelstelling: „het overwinnen van de overblijfselen van het kapitalisme in bewustzijn en gedrag der mensen“ wordt over de godsdienst gezegd:

„De partij gebruikt de ideologische beïnvloeding om de mensen op te voeden in de geest van de wetenschappelijke materialistische wereldbeschouwing in de wereld en om de religieuze vooroordelen te overwinnen; daarbij mogen de gelovigen niet in hun gevoelens worden gekwetst. Geduldig moet men de ongegrondheid van de religieuze dogma's uiteenzetten, dogma's die zijn ontstaan in een tijd toen de mensen overgeleverd waren aan blinde natuurkrachten en sociale slavernij en de werke-

• Vervolg op pag. 9

Het beleid van Minister Toxopeus

Verwachtingen

TOEN in 1959 bekend werd dat **mr. Toxopeus**, die behoorde tot de V.V.D.-fractie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, benoemd zou worden tot minister van Binnenlandse Zaken waren de verwachtingen vrij hoog gespannen. Hij was een kundig Kamerlid en had zich bovendien doen kennen als een goed spreker. Hij had vooral bijzondere belangstelling en behoorlijke kennis van de vele vraagstukken waarmee dit ministerie te worstelen had. De plannen, ontvouwd in zijn eerste begroting waren ook overeenkomstig de eerder genoemde verwachtingen.

Het georganiseerd overleg zou beter functioneren dan het had gedaan in de achterliggende jaren. Hij zou zijn eigen persoon inzetten! De zorg voor de gepensioneerden zou thans worden gerealiseerd (de afbraak van de inkorting der rijkspensioenen door de A.O.W.) en de zelfstandigheid der gemeenten zou met kracht worden bevorderd. De decentralisatie zou eindelijk in gang worden gezet na zoveel jaren van centralistisch beleid.

Teleurstellingen

Deze voornemens zijn tot nu toe niet verwikelijk kunnen worden overeenkomstig de verwachtingen die er waren en de verwachtingen die de minister in de schriftelijke stukken in feite opriep.

Het overleg in ambtenaarszaken is vrijwel niet verbeterd. Hoewel de minister — meer dan één van zijn voorgangers zijn belangstelling toonde door herhaalde malen zelf aan dit overleg deel te nemen en de sfeer in de overlegvergaderingen beslist prettiger is geworden — het overleg op zich zelf kwam niet op het gewenste niveau. Juist dat was dringend noodzakelijk geworden. Vroegtijdiger, langduriger, minder vluchtig en meer gedocumenteerd, dat zijn de voorwaarden waaronder een overleg moet plaats vinden. Vooral omdat tenslotte de overheid de rechtspositie van haar ambtenaren eenzijdig kan vaststellen volgens de Grondwet.

Waar dan bovendien tegenover staat dat de ambtenaren niet beschikken over de mogelijkheid — in tegenstelling tot het bedrijfsleven van uiterste machtsmiddelen.

Het indienen van een nieuwe pensioenwetgeving is nog steeds achterwege gebleven — waarop al jaren en jaren wordt gewacht!

De gewekte verwachtingen inzake een grotere decentralisatie zijn nog steeds niet verwikelijk. Er is intussen een verbeterde wet aanvaard die de financiële verhouding tussen Rijk en gemeente regelt, maar de aanvulling daarvan: een eigen belastinggebied ten behoeve van de gemeenten is nog steeds onderweg. Zelfs één van zijn partijgenoten deed de suggestie om de gemeentebesturen duidelijk te maken dat de handhaving van de gemeentelijke autonomie — die toch al beperkt is — bij hem in vertrouwde handen is! Des ministers beleid inzake wijziging van gemeentegrenzen is op meerdere punten, ook in de ogen van zijn politieke vrienden, aanvechtbaar. Zo is er meer!

Wij hebben de indruk dat deze minister met zijn in 1959 ontvouwd programma — dat goede verwachtingen wekte — te hoog heeft gegrepen. Misschien is ook de oplossing van de bestaande problemen door hem te licht geacht. In elk geval is zijn concreet beleid tot de aan hem toevertrouwde belangrijke zaken beneden de maat van de door hem gewekte verwachtingen gebleven.

De begrotingsbehandeling 1962 heeft dit met een zekere nadruk laten weten — en niet alleen van de zijde van de oppositie.

Splinterpartijen

Eén van de zaken die ditmaal de bijzondere aandacht vroegen was de vraag of het de splinterpartijtjes moeilijker moest worden gemaakt om een zetel in de Kamer te bezetten. De beantwoording van deze kwestie is moeilijk. Enerzijds rijst de vraag of het wel gewenst is dat kleine partijtjes niet zo gemakkelijk haar stem in de volksvertegenwoordiging kunnen laten horen. Wordt hier niet een stukje vrijheid opgeofferd? Bovendien staat vast dat het concrete voordeel van een verzwaring van de eisen voor deze partijtjes in verreweg de meeste gevallen toevalt aan de grootste partijen. In de

praktijk betalen de K.V.P. en de P.v.d.A. veel minder stemmen per Kamerzetel dan de kleine partijtjes. Als wij het juist becijferd hebben, heeft de P.v.d.A. in 1959 bijna 40.000 stemmen per zetel behaald en de P.S.P. meer dan 50.000 stemmen. Een deel van de A.R.-fractie de heren **Meulink** en **Biewenga** waren dan ook niet te vinden voor een motie-**Beernink** (C.H.U.) die voorstelde de eisen iets sterker aan te halen voor de splinterpartijtjes. Ook de V.V.D. was tegen op het voetspoor van de minister die meende dat de wet thans een objectieve maatstaf kent die gelijkelijk geldt voor de vertegenwoordigende colleges (provinciale staten, gemeenteraden en de Kamers). Als men zich daaraan houdt kan niemand het verwijt maken dat er een grens wordt gesteld alleen om bepaalde volksvertegenwoordigers te kunnen weren uit de Kamer.

Toch waren er anderzijds zwaarwegende redenen om de motie-**Beernink** te ondersteunen. Voor het goed functioneren van een parlement is het nodig dat er niet te veel eenlingen in de Kamer verschijnen. Immers de besluitvaardigheid van de Kamer ondervindt daarvan ernstig nadeel. De afdoening van werkzaamheden wordt zeer vertraagd, de debatten duren uit zonder dat daartoe een wezenlijke noodzaak aanwezig is. De ervaring opgedaan in de jaren voor 1940 spreekt in dit opzicht duidelijke taal. Bovendien — wezenlijk worden die kleine splinterpartijtjes niet gehandicapt door wat zwaardere eisen te stellen.

De eis van 1½% van de kiesdeler is niet rigoureu — zeker niet als men deze grens vergelijkt met die in andere landen. De democratie heeft hier wezenlijk niets mee te maken. Er is een tijd geweest dat men genoeg had aan ½% van de kiesdeler. Later (in 1952) was het nodig 1% van de geldige stemmen te behalen. En dat laatste moet men handhaven. Politieke groeperingen die er niet in slagen 1% van de stemmen te behalen moeten daarom eigenlijk in het algemeen belang worden geweerd. Dat was de strekking van de motie: handhaving van het percentage dat was vastgesteld vóór de uitbreiding van het aantal Kamerleden van 100 tot 150. Bij een aantal van 100 behoorde 1% en bij een aantal van 150 1½%. Uitgaande van de situatie zoals deze vóór 1956 was vastgelegd, is het geen verzwaring te noemen als nu de minister het percentage 1½% aan zou houden. En daarom stemde een grote meerderheid voor de motie.

Moties

Een motie is de kristallisatie van een verlangen van de volksvertegenwoordiging met betrekking tot het beleid van het Kabinet of van een of meer ministers.

Vandaag is men algemeen van gevoelen dat het parlement niet alleen de controlebevoegdheid heeft als het gaat om het gevoerde beleid, maar ook mag overgaan tot het uitspreken van een oordeel naar aanleiding van de handhaving waarvoor ministers de verantwoordelijkheid dragen.

Voorzover de moties geen afkeuring van het beleid inhouden — een gebrek aan vertrouwen in de minister dus — kan een minister of een Kabinet deze motie naast zich neerleggen. Politieke gevolgen zijn aan deze houding voorlopig niet verbonden.

Zó is het parlementaire gebruik na 1866.

Het komt er dus wel op aan hoe een motie luidt, welke toelichting daarbij wordt gegeven en welke betekenis de betreffende minister er aan geeft.

In verband met het karakter van dit soort moties — het aan een Kabinet een bepaalde gedragslijn voor te schrijven — moet men er voorzichtig mee zijn. Om met dr. **Colijn** te spreken: het Nederlandse volk hoort bij een motie van paarden en wagenen en ruiters, maar het merkt tevens dat het paaró feilt ter overwinning — als het kabinet de situatie laat zoals ze is na de aanvaarding van de motie. Dat uitblijven van een voldoen aan het geuite verlangen schaaft zowel de regering als ook de volksvertegenwoordiging. En teveel aanvaarde moties waarvan de minister zegt dat hij deze naast zich neer moet leggen is daarom ongewenst.

Toch werden er bij deze begrotingsbehandeling twee ingediend. Beide, de motie-**Beernink** en de motie van de vaste commissie voor de binnenlandse zaken werden aangenomen — waarvan de minister van te voren zei, dat hij niet tot uitvoering zou overgaan. De

motie-**Beernink** (over een wijziging van de Kieswet) wel wat in mildere vorm: „ik zal mij hierover nog eens beraden,” maar de motie (over de ambtenaars-salarissen) werd in besliste zin afgewezen. „Ik heb niets méér aan te bieden en daarom ga ik het overleg zelf niet heropenen.”

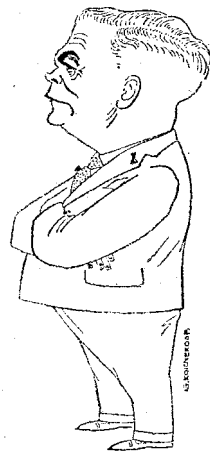
De moties waren wat de inhoud betreft, geen moties van afkeuring van het beleid. Dat bleek ook duidelijk uit de eindstemming over de begroting; de meerderheid was voor. Merkwaardig was alleen dat de P.v.d.A.-fractie zonder enige motivering tegen de begroting stemde. Na al de bijzonder harde woorden die van deze zijde waren gehoord, was dit op z'n zachtst gezegd onwonderlijk, temeer omdat het tegenstemmen tegen de begroting niet ter sprake was geweest. Met name van een oppositiepartij moet worden verwacht dat zij het volk doet weten waarom een bepaalde houding wordt aangenomen.

De regeringspartijen stonden, toen minister **Toxopeus** voet bij stuk hield voor een moeilijke keuze. Te meer omdat o.a. op aandringen van de heer **Smallenbroek** (A.R.) de minister toezegde dat als het georganiseerd overleg een nader onderhouden zou vragen hij dit gaarne zou toestaan. Bovendien was de minister bereid een nota over te leggen over het georganiseerd overleg en de structuur daarvan. In deze nota zouden de suggesties der Kamerleden worden verwerkt. Dat waren in elk geval winstpunten. Wellicht blijkt het mogelijk in de toekomst een reëler overleg tot stand te brengen.

Voor de houding van A.R. en C.H.U. zal wel van doorslaggevend betekenis geweest zijn dat een (langdurige) kabinetscrisis in de huidige internationale omstandigheden, kort voor de a.s. Kamerverkiezingen (begin 1963) beslist ongewenst werd geacht in nationaal opzicht.

De gepensioneerden

Ook dit jaar moest minister **Toxopeus** bekennen, dat de door hem gewekte verwachtingen nog niet konden worden gerealiseerd. Sinds 1957 zijn in feite de gepensioneerden al in het

J. SMALLENBROEK

vergeetboek. Bovendien wilde hij op de beslissingen die nog moeten vallen niet vooruitlopen. Een toeslag op de pensioenen waarvoor de heer **Smallenbroek** (A.R.) dringend pleitte — de pensioenen zijn immers t.o.v. de salarissen achtergebleven — wees hij daarom van de hand.

Op zichzelf waren de argumenten van de minister niet onjuist. Maar zij overtuigden niet. Het is een hard gelag voor de gepensioneerden telkens te vernemen dat er weer nieuwe problemen zijn opgedoken die een spoedige hulp tegenhouden. Zeker, die opgedoken problemen kunnen een stap betekenen (waardevastheid en verdere afbraak van de korting op de pensioenen vanwege de A.O.W.) in de goede richting, maar voor velen zal die hulp geen baat meer hebben als de huidige situatie langer nog zal voortduren! Het is een verdrietige zaak — maar ook de Kamer kan geen ijzer met handen breken. Indien brokken zouden worden gemaakt, staat van te voren vast dat de problemen nog langer op hun oplossing zouden moeten wachten. En daartoe was de Kamer niet bereid — in het belang uiteindelijk van de totale groep van gepensioneerden.

En sociale misstand is er niet, nog niet.

Het salarisbeleid

Zowel het gevoerde beleid inzake het georganiseerd overleg als de con-

crete voorstellen waren het onderwerp van de Kamerkritiek. Merkwaardig was de houding van de V.V.D.-fractie. Bij monde van de heer **Geertsema** spoorde deze fractie onomwonden aan op een vasthouden aan de voorstellen. Het bedrag was zó groot (270 miljoen voor rijksambtenaren) als nog nimmer was vertoond! Of dit bedrag ook op een redelijke, sociaal verantwoorde wijze was verdeeld, deed er minder toe. Eerst moeten de regeringsplannen worden uitgevoerd. Daarna kon dan nog wel eens gesproken worden over de vraag of misschien bij de lagere en middelbare ambtenaren een achterstand was. Zoja, dan kon die het beste worden weggewerkt... later!

Hij liet eenvoudig het belangrijke feit van een toezegging in 1956 — toen de hoofdambtenaren óók een forse verhoging (overigens terecht) ontvingen — aan de lagere en middelbare ambtenaren gedaan, maar in de mist.

De A.R.-fractie — de heer **Smallenbroek** voerde het woord — had tegen de verhoging van de salarissen der hoofdambtenaren geen overwegende bezwaren. Goed werk moet goed worden betaald. Een te grote achterstand in de salarissen dwingt de ambtenaren een positie te gaan bekleden in het bedrijfsleven.

Maar er lagen t.a.v. lagere en middelbare ambtenaren concrete beloften. Het betoog van de minister, dat hij daaraan had voldaan door deze groep ook op te trekken was echter niet houdbaar. Ook al moge de toen beloofde achterstand thans misschien in feite zijn ingehaald, zonder nader overleg omtrent de structuur van de ambtenaars-salarissen van hoog tot laag, heeft de liberale minister de salarissen van de topfunctionarissen ver uitgetild boven de bestaande verhoudingen.

En weer hebben de lagere en middelbare ambtenaren het gevoel dat hen geen recht is gedaan. Het argument van de minister dat met name in de hogere rangen het overstappen naar het bedrijfsleven zó groot is, geldt, aldus, maakte de heer **Smallenbroek** het de minister duidelijk, evengoed voor de andere regionen.

De heer **Beernink** (C.H.U.) liet eigenlijk in het midden wat of er gebeuren moest. Hij vond het salarispakket van de minister psychologisch niet te verkopen: een zó sterke denivellerende voor een betrekkelijk kleine groep wekt spanningen bij de anderen. En vóór alles is rust nodig in alle regionen van het ambtenarenkorps, waarvan in deze tijd veel moet worden gevraagd.

De P.v.d.A. was uiteraard fel. De heer **Blom** van die fractie beschuldigde de minister van een grofheid van handelen. De minister zou geen beleid voeren maar een politiek gokspelletje spelen, omdat hij hoopt dat de Kamer hem om politieke redenen niet in de steek zal laten. Deze beschuldiging werd echter door de heer **Blom** niet nader concreet bewezen, zodat de minister met een eenvoudige ontkenning kon volstaan.

Moeilijke positie

Debatten over ambtenaars-salarissen in de Kamer zijn niet gemakkelijk. Daarom niet, omdat volgens de Grondwet, de Kroon deze salarissen vaststelt. De Kamer heeft weliswaar de taak dit salarisbeleid te beoordelen, maar zij heeft geen recht noch bevoegdheid om een concreet voorstel te doen inzake de hoogte van de salarissen van elke groep ambtenaren.

Volstaan moest worden met een dringend beroep op de minister het overleg te heropenen.

Het resultaat is bekend. De minister weigerde: hij had geen middelen meer ter beschikking en was bovendien van oordeel dat van sociaal onrecht geen sprake was. Het feit dat hoofdambtenaren procentsgewijs meer ontvingen kon voor de overige groeperingen op zichzelf geen reden zijn zich te verzetten. Hun concrete achterstand sedert 1956 was immers bijna ingehaald.

Naar onze overtuiging heeft de minister en met hem het Kabinet onjuist gehandeld. Onjuist omdat de positie der gepensioneerden bij de meerdere welvaart ten onrechte op het oude peil is gebleven. Onjuist, omdat deze beslissing ingaat tegen de geest en de bedoeling van de toezegging in 1956. Onjuist ook omdat het overleg — de minister heeft dit niet kunnen wegredeneren — van de zijde van de minister op z'n ouderswets is gevoerd. Zonder concrete voorlichting, zonder de nadere gegevens ter tafel te brengen en in een veel te korte tijd van voorbereiding.

♦ Vervolg op pag. 5

Het gaat Chroesjtsjef niet voor de wind

CHROESJTSJEF noemt zich in de jongste editie van *Who's who in de Ver. Staten* van een mijnwerker, die de vrede wil dienen. In vroegere edities liet hij zich nog noemen „een leider in het werk voor de planning van de agrarische groei in de Sowjetunie.” En het is door deze weglating, dat hij ongewild misschien laat doorschemeren, dat hij niet de schuld op zich wenst te nemen voor de landbouwproblemen, waarvoor zijn land zich geplaatst ziet. Uit de door het Kremlin goedgekeurde levensbeschrijving voor de Amerikaanse uitgave werd bedoelde zinsnede weggelaten. De uitgevers van het boek achten het dan ook mogelijk, dat de weglating in het licht van de jongste berichten over oogstmislukkingen van grote betekenis moet worden geacht, temeer, daar maandag a.s. in Moskou het voltallige centrale comité van de communistische partij in de Sowjetunie bijeen zal komen, met name om de landbouwproblemen te bespreken.

Nieuws?

Voor het eerst zullen de 400 leden van het comité, dat op het 22ste partijcongres werd gekozen, zich werkelijk met de staatszaken gaan bezighouden. Officieel lijkt het slechts een routine-bijeenkomst, waarop de landbouwsituatie aan de orde is. Voor Chroesjtsjef, die ook nu weer het rapport zal voorlezen, wordt het overigens de vijftiende redevoering binnen een jaar tijd over dit onderwerp. Er is dan ook reden zich af te vragen, of hij nog iets nieuws te zeggen zal hebben, of dat hij met iets anders voor de dag zal komen, dan men verwacht. Zo was het ook tijdens de voltallige comité-vergadering in januari van het vorige jaar, toen men van de landbouw overstapte naar een rapport van de partij-theoreticus Soeslof over de conferentie van de 81 communistische partijen. Thans ruim een jaar later, zijn er actuele problemen te over. We noemen dat van de betrekkingen binnen het zgn. socialistische kamp. Enige opheldering is wel wenselijk, temeer daar het Chinese centrale partijcomité later in deze maand eveneens bijeenkomt.

Molotof

Ook het probleem van de anti-partijgroep kan te berde worden gebracht, hoewel dat zou inhouden, dat het op 20 december in het partij-presidium bereikte compromis wederom ter discussie zou worden gesteld. Het is mogelijk, nu onlangs bij decreet van de Opperste Sowjet 80 districten, instellingen en fabrieken, die naar Molotof, Worosjilof, Malenkof en Kaganovitsj waren genoemd, andere namen hebben gekregen. Die beslissing werd genomen nadat Molotof zijn terugkeer naar Wenen (al dan niet gedwongen) had geannuleerd en op het moment dat de Prawda zijn kritiek op het dogmatisme van Molotof hervatte.

Ook bestaat er een mogelijkheid, dat de bijeenkomst gebruikt wordt om tot wijziging in de samenstelling van het partij-presidium en het secretariaat over te gaan. En onder de huidige omstandigheden moeten dergelijke mutaties bepaald niet voor onmogelijk worden gehouden.

Landbouw

De landbouw gaat Chroesjtsjef, die de grote promotor was van het ontsluiten der zgn. maagdelijke gebieden, grote zorgen baren. De laatste drie jaren is de produktie achtergebleven op de plannen en dit is gebeurd terwijl

niet alleen een gestadige groei van de bevolking, maar ook van het verlangen van de bevolking naar beter voedsel moest worden geconstateerd. Elk jaar wordt het landbouwprobleem acuter als gevolg van niet te beste oogsten. Het is een belangrijke hindernis voor de industriële uitbreiding en de toekomstige internationale economische en militaire concurrentie. Chroesjtsjef heeft enorme uitgaven gedaan om maagdelijke grond voor de landbouw rijk te maken. Totnutoe is dit slechts een matig succes geweest en de vooruitzichten zijn onzeker.

Tegelijkertijd lijden de rijkste landbouwschuren (in de Oekraïne en elders) ernstig door gebrekkige kapitaalbelegging en modernisering. Er is voor gepleit om meer te besteden aan die gebieden. Als dat gebeurt zal dit echter ten koste van de zware industrie moeten gaan.

Wanbeheer

De partijspecialisten Voronof en Polyanski spreken voortdurend over ernstig wanbeheer en conservatisme. Voronof bijvoorbeeld verklaarde begin januari, in de Noordelijke Kaukasus, dat de lokale organen de partijbesluiten eenvoudig niet uitvoeren, dat de industrie niet voldoende machines en

Centrale Comité maandag bijeen

reserve-onderdelen voor de landbouw levert en dat de boeren slechts bij de dag leven. De graanoogst steeg diensgevolge niettemin met 3.1 miljoen ton tot 137.5 miljoen ton. Aangezien de bebouwde oppervlakte sterk toenam, verminderde evenwel de opbrengst per hectare van 550 tot 530 kg. In ieder geval bleef Chroesjtsjef wel heel ver af van de 180 miljoen ton, die hij in 1956 voor 1960 had voorzien. De staatsaankopen zijn ook sterk afgenomen. In Wit-Rusland alleen reeds stierven 516.000 varkens wegens gebrek aan voedsel, zo schrijft de Neue Zuercher Zeitung.

Achterop

Het ernstigste gevolg van de terugslag was te zien in Kazakstan, waar de staatsaankopen van graan daalden van 10.5 miljoen ton tot 4.7 miljoen ton en de opbrengst per hectare verminderde van 530 tot 350 kg. De katoenoogst nam iets toe tot 4.5 miljoen ton maar bleef bij de plannen achter, terwijl de suikerbietenogst i.p.v. de geplande 67 miljoen ton maar 48 miljoen ton (91% van de oogst in 1960) opbracht. De aardappeloogst was zo onvoldoende, dat men er zelfs maar geen cijfers over heeft gegeven. De veestapel nam weliswaar toe, maar de vlees-, melk- en eierenproduktie nam niet volgens de opgestelde plannen toe. Alles bijeen genomen hebben landbouw en veeteelt de eerste drie jaren van het lopende zevenjarenplan gestagneerd en bleef zij 30% bij de gestelde doelen-ten achter.

„Inhalen”

Van een „inhalen” van de Verenigde Staten is dan ook nog geen sprake. In 1960 bedroeg de produktie per hoofd der bevolking in de Sowjetunie en in de Verenigde Staten voor vlees resp. 41 en 99 kg., voor melk resp. 288 en 310 kg en voor eieren resp. 128 en 351 stuks. Overigens moet men niet vergeten, dat vergeleken met 1940 in de Sowjetunie jaarlijks ongeveer 40 miljoen ton graan en vier miljoen ton vlees meer worden geproduceerd en dat de katoenoogst en de melkproduktie sindsdien bijna verdubbeld zijn. Maar deze groei is meer aan Malenkofs nieuwe koers dan aan Chroesjtsjefs politiek te danken. Bovendien is de bevolking sinds 1940 met 50 miljoen zielen toegenomen en is de stedelijke bevolking naar verhouding sterk toegenomen.

Te gering

De precare situatie is volgens de Neue Zuercher Zeitung mede het gevolg van te geringe investeringen in de landbouw. Hoewel deze in 1962 22.4% hoger zullen zijn dan in 1961 en 7.6 miljard roebel zullen bedragen, neemt hun aandeel in de totale investeringen steeds meer af. Alle grootspraak over mechanisatie van de landbouw ten

spijt ontbreken vooral moderne machines en transportmiddelen, zijn de reparatiewerkzaamheden slecht geregeld en worden kunstmest en insektenbestrijdingsmiddelen in onvoldoende mate geproduceerd.

Persen

Chroesjtsjef heeft na de partij-conferentie in oktober de landbouwgebieden bezocht. Hij hield grote redevoeringen, maar stuit op een krachtig verzet van de landbouwspecialisten. De premier wil de bureaucratie op het vasteland tengaan. Zijn hele optreden moet worden gezien in het kader van de nieuwe destalinisatiegolf.

Maar alle door hem aangeprezen nieuwigheden ten spijt blijft Chroesjtsjef vasthouden aan het grondbeginsel van Stalins landbouwpolitiek: zoveel mogelijk moet uit de landbouw geperst worden om de bouw van spetniks en raketten te kunnen bekostigen.

Buitenland

De strijd van Chroesjtsjef op het landbouwfront valt — zoals gezegd — samen met de strijd tegen de zgn. anti-partij-groep. Want juist Molotof en Malenkof hebben voortdurend kritiek geïfend op de agrarische experimenten van Chroesjtsjef. Daarbij komt nu nog, dat de landbouw in de satellietstaten (behalve in Polen, waar in 1956 de collectivisatie ongedaan werd gemaakt) en in China een reeks van terugslagen moet opvangen. Sinds het 22ste partijcongres heeft Chroesjtsjef zich vooral tot de binnenlandse politiek beperkt en de landbouw geniet daarbij een prioriteit. Maar dat betekent niet, dat hij zijn buitenlandse politiek onbeweeglijk heeft gemaakt of dat hij tot concessies aan het Westen bereid zal zijn. De problemen van de landbouw zijn zeker nog niet zo groot, dat een hongersnood gaat dreigen.

Verband?

Met enige spanning wachten we de maandag aanvangende bijeenkomst van het grote centrale comité af. Dan blijkt wellicht, waarom Chroesjtsjef bewust niet meer de leider van het werk voor de planning van de agrarische groei in de Sowjetunie genoemd wil worden. Dan wordt wellicht ook duidelijk, wat er met Molotof aan de hand is, die volgens officiële berichten uit Moskou reeds naar Wenen zou zijn teruggekeerd, maar later niet vertrokken bleek

Chroesjtsjef zal opnieuw een grote redevoering houden. Heeft hij wat nieuws te zeggen?

te zijn en zich nog steeds in de Sowjetunie bevindt. Dan zal ook aan de dag kunnen treden, welk verband tussen deze beide zaken en andere maatregelen in de Sowjetunie moet worden gezocht.

dB

Verplaatsbare HOUTEN GEBOUWEN

Directie- en schaftketen
Noodwoningen,
scholen en kerken.
Directie- en schaft-
wagens
etc.

HOUTBOUW **HANBO**
HARDINXVELD

Telef. Hardinxveld-Giessendam 01846-2141

Uw adres voor

DIRECTIEKETEN
BARAKKEN
SCHOLEN
ZOMERHUISJES
enz. enz.

Firma Gebr. Timmer

Houtbouw - Giessendam - Tel. 2062

Radio Veronica

De heer KIEFT (A.R.P.) heeft aan de Minister van Verkeer en Waterstaat de volgende vragen gesteld:

1. Is het de Minister bekend, dat sedert april 1960 een onwettige radiozender, opgesteld op het schip „Veronica”, gelegen voor de Nederlandse kust, uitzendingen verzorgt?
2. Is het de Minister bekend, dat deze uitzendingen geschieden op een variabele golflengte, maar steeds binnen de werkingssfeer van het gebied, dat ingevolge verschillende internationale overeenkomsten is gereserveerd voor het interne scheepvaart- en luchtvaartverkeer, waaronder ook zijn begrepen de zenders van reddingboten en sleepboten en de daarmee corresponderende stations?
3. Is het de Minister bekend, dat van de aanvang af zowel uit binnen- als buitenland klachten zijn binnengekomen over de hinder, die dit laatste verkeer, met name in geval van nood, ondervindt van de onwettige zender, die, werkende met een energie van 10-15 KW, het onderlinge verkeer der zwakke zenders van deze hulpdiensten bedreigt?
4. Is het juist, dat de technische dienst van de K.L.M., ten einde de hinder, welke haar vliegtuigen bij hun communicatie met Schiphol ondervonden, te ontgaan, technische hulp aan Radio Veronica heeft geboden?
5. Heeft de Minister kennis genomen van de verklaring van de directeur van Scheveningen-Radio, dat Radio Veronica ook nu nog door haar onwettige uitzendingen op beslissende ogenblikken het leven van mensen in nood in gevaar brengt, zowel in Nederland als in de omliggende landen?
6. Acht de Minister geen termen aanwezig om, mede op grond van de Internationale Telecommunicatie Conventie van Genève 1959, welke mede door Nederland is ondertekend en welke van kracht is geworden op 1 mei 1961, op te treden tegen deze onwettige zender? Heeft de Minister kennis genomen van artikel 7, paragraaf 1, van deze Conventie, dat omtrent de „piratenstations” bepaalt:
„Il est interdit d'établir et d'utiliser des stations de radiodiffusion (radiodiffusion sonore et télévision) à bord de navires, d'aéronefs ou de tout objet flottant ou aéroporté hors des territoires nationaux”?
7. Acht de Minister geen termen aanwezig om, mede op grond van het bepaalde in bovengenoemde telecommunicatieconventie, maatregelen te treffen tegen hen, die in Nederland de uitzendingen van Radio Veronica voorbereiden en mogelijk maken, alsmede diensten verlenen ten behoeve van het zendstation, het schip en zijn bemanning?
8. Heeft de Minister reeds overleg gevoerd met de Staatssecretaris van Marine ten einde het schip „Veronica” te dwingen zijn vlag te tonen, daarna eventueel demarches te ondernemen bij de Regering van het land, dat het piratenschip sanctioneert en, ingeval het schip in het geheel geen vlag toont, dit op te brengen?
9. Is het juist, dat de Regering van Denemarken maatregelen tegen een ander schip met onwettige zender heeft genomen?
10. Is de Minister bereid de Kamer nader in te lichten over eventueel reeds getroffen of alsnog te treffen maatregelen om aan onwettige uitzendingen van schepen een eind te maken en is de Minister voorts niet van oordeel, dat aan een wetteloos optreden, dat de verplichtingen, die Nederland in internationale overeenkomsten heeft ondertekend, aantast, zo spoedig mogelijk een eind dient te komen?

Vervolg van pagina 4

Forse kritiek

De forse kritiek, ook van de zijde der A.R.-fractie op dit beleid van een liberale minister, richtte zich niet tegen de verhoging van de topsalarissen. Dat moet het Nederlandse volk goed weten.

De kritiek richtte zich tegen het feit dat de regering dit wil doen zonder eerst voldoende aandacht te hebben besteed aan de achterstand van de lagere en de middelbare ambtenaren.

Dit beleid, getoetst aan de normen van een sociale politiek bleef beneden de maat.

De gevolgen hiervan zijn dat de spanningen en de onrust in de ambtelijke wereld niet zullen afnemen omdat het ambtenarenkorps in de overtuiging leeft dat zij niet rechtvaardig zijn behandeld. Ook de hogere ambtenaren zijn niet voldaan, al hebben zij via hun (categorale) bond de beslissing geaccepteerd. Om de reden dat in elk geval enig resultaat werd geboekt.

FIRMA C. AMELS EN ZOON

Scheepswerf en Machinefabriek „Welgelegen“
MAKKUM

NIEUWBOUW VAN ALLE SOORTEN
VAARTUIGEN TOT 5.000 TON

Constructiewerkplaats
en machinefabriek

BAILEY

Nieuw-Lekkerland - Telefoon 436

- Staalconstructies voor gebouwen e.d.
- Alle soorten kranen

Sleepdienst „Broedertrouw“ n.v.

v/h Fa. C. DEN BOER & ZONEN
CORR. ADRES: MAASPLEIN 9 - ZWIJNDRECHT
Telefoonnummers 01850-26166-26167 (2 lijnen)

Alle transporten te water

A. BAARS Azn

Exploitatie van
baggermaterieel N.V.

Telefoon 144, Sliedrecht

Verkoop en
verhuur

DAMCO

Scheepvaart Maatschappij N.V.

WESTPLEIN 2 -- ROTTERDAM

N.V. GERRIT J. EERLAND, R'DAM

Sleepdienst en Transportonderneming
Alle transport te water

BINNENLAND BUITENLAND
Verhuur van dekschuiten, bakken, bokken, sleepboten en alle
drijvende materialen.
Telefoon 115190, 137734, na kantoortijd 138993 of 48986.
Kantoor: Prins Hendrikkade t.o. no. 88 a/b magazijnship
Aeolus".

Scheepsbouwwerven

A. VUYK EN ZONEN

CAPELLE AAN DE IJSEL
Nieuwbouw en reparatie.
Telefoon Rotterdam 113333 (010).

METAALHANDEL EN SLOOPWERKEN

H. P. HEUVELMAN N.V.

Inkoop van alle soorten
sloopschepen

KRIMPEN AAN DE IJSEL - Telefoon 269, na 6 uur: 225.

Scheepswerf en Gashouderbouw

v/h JONKER & STANS N.V.

HENDRIK IDO AMBACHT
Werk voor de bouw en reparatie van alle
typen schepen.
Telefoon H.I. Ambacht (0 1858) 2841

n.v. scheepsbouwwerf v.h.

FIRMA A. LANSER

Sliedrecht - Holland

N.V. GERFA Gereedschapfabriek

Zwolsesweg 480 - APELDOORN - Telefoon 06762-241

Gereedschappen voor de metaalindustrie

**Laat advertenties U inlichten
voordat U gaat kopen!**

Het singuliere SCHOONHOVEN

waar het zilver vele handen wer

CARILJONS klinken overal mooi. Zó mooi, dat dichters er vaak verzen over geschreven hebben. Maar nooit hoorde ik het zilveren geluid dat een beiaardier uitstrooide over een stad zó zuiver als in Schoonhoven.

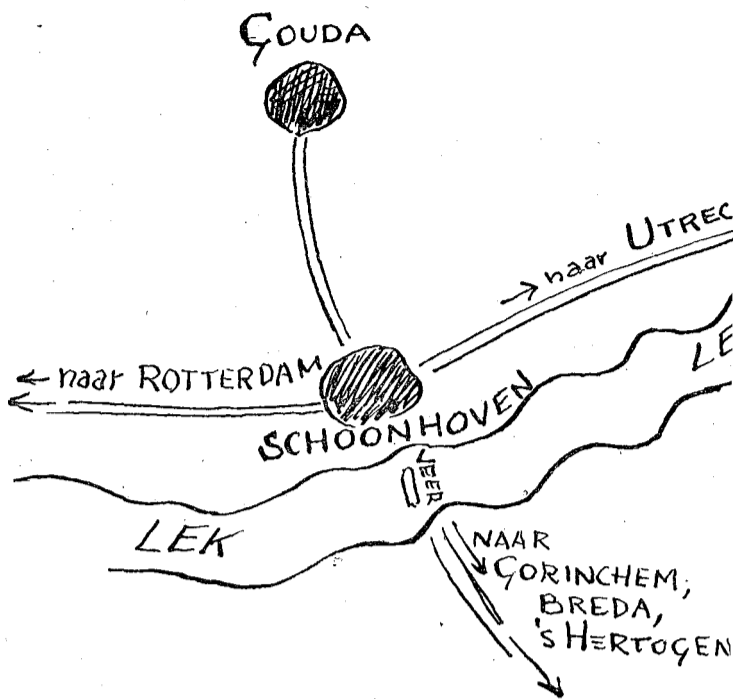
Nederland heeft vele vestingsteden gehad. Het heeft deze nog. Maar geen vestingstadje heeft voor mij zoveel bekoring als Schoonhoven. Dat geldt ook nog voor vandaag, al heeft de doorbraak daar veel gewijzigd.

Niets is mij liever, dan te genieten van de rust ergens langs een rivier, waar binnenschepen hun weg zoeken naar boven of zeewaarts. Het water is een levend element in het landschap, het is ongewoon boeiend; vooral als het langs een stadje stroomt dat om zo te zeggen met één voet in 't water staat. Te Schoonhoven valt intens te genieten van Hollands rivierschoon.

Er is in Schoonhoven zo véél te genieten. Dit stadje met poorten, wallen en grachten is singulier in alles.

Het ligt aan de Lek in Zuid-Holland en het is een grensgeval. Loopt oostelijk het stadje uit en men is in de provincie Utrecht. Schoonhoven werd eens — dat was in 1280 — door graaf Floris V in leen uitgegeven aan een Zeeuws edelman, Nicolaas van Cats geheten. Hij kreeg dit leen als een dankuwel voor de vele goede diensten, die hij de graaf bewezen had. Of, om het in de taal van de beleningsacte te schrijven: „omme menegherande trouwen dienst ende swaeren arebeit, den hi dicke vor ons ghedaen heft.“

In die tijd bevond een gedeelte van Schoonhoven zich op het grondgebied van 't Sticht, maar de toenmalige bisschop van Utrecht was een gul man: hij schonk Nicolaas van Cats alles wat deze binnen Schoonhoven bezat. Wat later in de geschiedenis zou Schoonhoven de tiende stemhebbende stad van het gewest Holland worden.

Overigens was het toentertijd met de huisvesting ook niet alles. Schoonhoven was in vroeger eeuwen weliswaar gesteld op uitbreiding van de bevolking, maar men wilde goed weten, waar men met lieden die van elders kwamen, aan toe was. Daarom kon men zich slechts in Schoonhoven vestigen onder het nakomen van de bepaling, dat men minstens vijf jaar poorter moest blijven. Verhuisde men eerder, dan verspeelde men een garantiesom. Het kwam er dus op neer, dat men niet alleen de lusten mocht genieten die de stad bood, doch dat men ook in de lasten moest meedragen en zijn burgerplicht had te vervullen in de vorm van wacht- en schuttersdiensten. Maar de jongeman die binnen de stad een poortersdochter trouwde, verwierf daardoor het poortersrecht, ook al kwam hij van het andere eind van de wereld. Was men echter Schoonhovenaar en trouwde men buiten Schoonhoven, dan verloor men zijn burgerschap. De magistraat van die tijd ging klaarblijkelijk van het standpunt uit, dat men niet trouwen moet zo ver van huis....

terugvinden kan. Mer geconfronteerd. Komt kerk van Schoonhoven daar de grafzerk van Noort, in zijn leven l van de eerste vloot, d derlanden door de st de gehele wereld h In Schoonhoven woon Klaas Louwerense Bl de eerste windmolen Spanje bracht. We k zerkerk nog zien.

Het stadhuis van een juweeltje. De ee in 1452 gelegd. In 19 prachtige en verantw heel gerestaureerd.

Albrecht Beylinc's g voort in Schoonhove Bilderdijk, Helmers e duceerde mythe en al. Kabeljauws benedei hoorde hij tot de bezel te Schoonhoven, die z sen onder Floris van overgeven. Beylinc w king gesteld van Jac

TROUWE BURGERS

Nu we gemeenteraadsverkiezingen voor de boeg hebben, kan het geen kwaad om te vertellen dat de Schoonhovenaren omstreeks 1500 hart voor hun gemeente moesten tonen. Nieuwe burgers waren gehouden een eed af te leggen dat ze getrouw zouden zijn aan de Hoge Overheid, gehoorzaam en trouw aan burgemeesteren en magistraten, alle aanslagen op het welvaren der stad, waarvan hij kennis zou krijgen, onverwijld mede te delen, de stadsrechten en privileges te zullen handhaven en voorts alles te doen, wat een goed en getrouw poorter schuldig was en behoorde te doen.

Zij, die zich weinig interesseren voor het wel en wee van hun woongemeente en niet de nodige ernst aan de dag leggen voor de verkiezingen van hun gemeenteraad, kan het bovenstaande misschien inspireren om óók te doen wat een goed en trouw burger schuldig is te doen.

Het oude Schoonhoven. Het mooie is, dat men deze historie vandaag nog

Het nieuwe recreatieplan van Schoonhoven. Aan de rivier de Lek komt: 1. Jachthaven. 2. Zwembad. 3. Kampeerterrein.

In 1575 verschee Hierges om de sta petter. Toen deze p vroeg, kreeg hij te wilde worden ... de stad losbranden

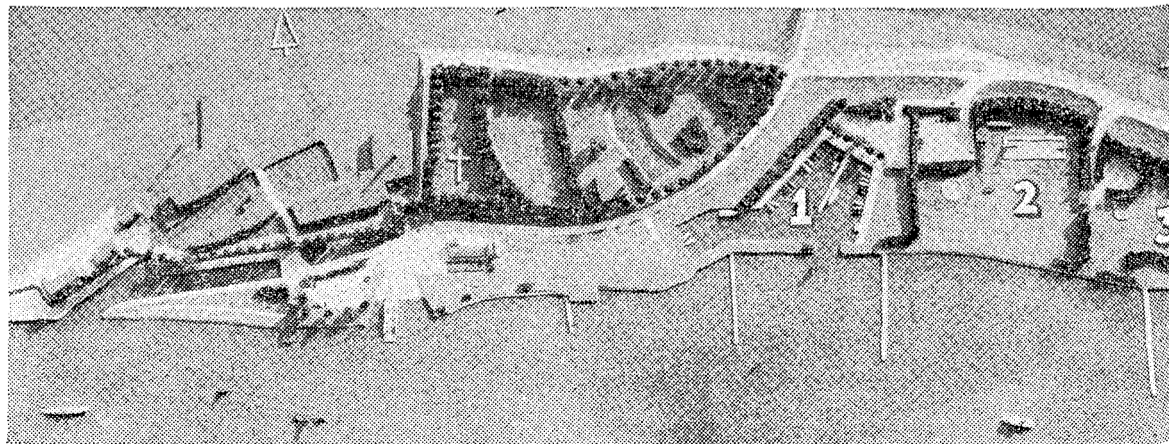
Hij heeft getracht om geld tot zijn beschil doch daarin slaagde grote vijand Gerary heeft hem toen bini levend laten begrave werf. De dichters he maakt, dat hij verc levend begraven te v maand uitstel kreeg zaken te stellen en t zijn woord, terugkeet zijn wreed vonnis te

Schoonhoven houdt levend. Zo kan men, het stadhuis een kri nen zien in de bestral hovenaar kan u zegc cirkel er is ter herinn Ariëns, die op die f wurgd en verbrand

Burgemeester J. Aten te Schoonhoven is 50 jaar oud. Hij is Anti-revolutionair en kwam vanuit Voorschoten naar Schoonhoven. Op de vergaderingen van A.R. gemeentebestuurders (Groen van Prinsterer) in Zuid-Holland ontbreekt hij vrijwel nooit. Hij houdt bijzonder veel van zijn stadje, werkt er hard voor en hij is er verheugd over dat zijn gemeente in opmars is en tot ontsluiting is kunnen komen.

Sommigen schijnen moete te hebben met het schrijven van zijn naam. Toen wij bij hem waren, belde iemand hem op. Ter verduidelijking van zijn naam hoorden wij burgemeester Aten zeggen: de verleden tijd van gezamenlijk eten. Heel eenvoudig.

erij ten laste was gelegd. Zij was kruidenzoekster, een soort vrouwelijke wonderdokter en het zakje waarin zij haar kruiden borg is ten huize nog te zien.

DE DOORBRAAK

De doorbraak heeft in Schoonhoven laatste jaren een belangrijke rol gespeeld en doet dat nog. Neen, dit beelden wij allerminst in politiek licht. Schoonhoven heeft 6415 inwoners en dertien raadsleden; slechts van die dertien zetels worden door P.v.d.A.-afgevaardigden bezet. Als vestingstadje, gekluisterd in het omringel van de omwalling, had Schoonhoven door de eeuwen heen geen kansen om uit te groeien tot een moderne stad. Daardoor was en bleef het een rustig, verdroomd stadje aan de prachtige rivier de Lek. Doch na de oorlog is Schoonhoven grootscheeps aan de doorbraak begonnen: het is ontsluiting gekomen en nu presenteert zich buiten de wallen en de poorten een nieuw stadsdeel. Daarvoor is Schoonhoven feitelijk een vestingstad geworden. Het rivierstadje is thans ook goed eikbaar. Voorheen was dat anders, want mankeerde aan goede wegverbindingen met andere plaatsen en grote plaatsen. Thans is er een uitstekende bindingsweg naar Utrecht en eveneens een mooie, gerieflijke snelweg naar Rotterdam. Een nieuwe uitgang naar Gouda betekent ook een vooruitgang. Zodoende is Schoonhoven na eeuwen van sluimer tot opvoering gekomen — en dat gaat snel! Sinds 1863 heeft het stadje een nieuw aanzien; sedert de tweede wereldoorlog bergt het regelmatig ongeveer 2000 militairen.

Schoonhoven zag in de afgelopen jaren 500 nieuwe woningen verrijzen, verschillende industrieën vestigden in deze stad aan de Lek. In 1952 werd een uitbreidingsplan gereed; een jaar later was al een tweede uitbreidingsplan noodzakelijk geworden. Tot realiteit worden plannen ligdus buiten de wallen, buiten de poorten. Waar in vroeger tijd verdedigd gevochten werd tussen belegerden en belegeraars, liggen nu straten, langs hoogbouw oprijst.

Het stadhuis van Schoonhoven.

HET MOOIE OUDE

Schoonhoven vinden we het oude en het rationele nieuwe. In

U nog?

Schoonhoven de Spaanse veldheer dit door middel van een trommelant van Schoonhoven te spreken verneur nog sliep en niet gewekt middellijk 26 stukken geschut op

de centrum leeft de historie nog. Er zou er Jacoba van Beieren kunnen tegenkomen. Schoonhoven was erger haar stad, want de ingezetenen en zeer gesteld op „Vrou Jakop”. Er kan er genieten van het vrolijke llon, waarvan één der klokken gemin is van een kanon van het schip Olivier van Noort. In die klok — grootste — staat:

Mijn schor geloof op reis van dapperen Van Noort, Klinkt na een lange rust thans in een fraai accoord,

De grote kerktoeren is massaal en imant. Dit fraaie bouwwerk heeft er andere als bijzonderheid, dat het ef staat. De toren staat niet minder dan 1.56 meter uit het lood. Men oeft niet naar Pisa te gaan om een ve toren te fotograferen... De n heeft drie geledingen en het onste deel dateert uit 1400. De grote Bartholomeüskerk heeft een prachtige koepel en een zeer befaamd fraai ieden oksaal uit het midden van de iende eeuw. Ja, de oude stad is de gebouwen en veel oude gevels

Schoonhoven is ook singulier met lekking tot het door vele ingezeteluitgeoefende handwerk. Vanouds Schoonhoven de zilverstad. Reeds in i kreeg een zekere Meester Har den Goutsmit van de stad een n in gebruik als werkplaats om er aden te vervaardigen. en kwart van de gehele Nederlandilverindustrie is geconcentreerd in e stad. Er zijn grote bedrijven, maar ne zilvermederijen zijn er ook nog wat. In meestal wat langerekte,

uiterst simpele werkplaatsen, die achter het woonhuis gebouwd zijn, beoefenen de zilversmeden hun prachtig handwerk. De mooiste sieraden — filigrain broches, avondmaalsbekers, oorknopjes en wat niet al — worden in handwerk gemaakt.

Dat Schoonhoven een zilverstad is, wordt duidelijk als men het Edelambachtshuis bezichtigt. Daar toont men alles wat te tonen is op het gebied van dit oude en edele beroep. Zelfs kan men in dit stadje een zilveren, uiterst fijn bewerkte kraag zien, die Jacoba van Beieren gedragen heeft. Kantwerk van zilver, zou men kunnen zeggen.

In de stad is een vakschool voor goud- en zilversmeden, juweliers en graveurs. En heel veel Nederlandse uurwerkmakers hebben in deze school hun vak grondig geleerd. Deze school is geen nieuwtje: reeds in 1895 ging men in Schoonhoven vakonderwijs geven voor het edelambacht.

Ook de plattelbakkery wordt in Schoonhoven bedreven. Er is een verf- en japanlakkfabriek, er zijn confectiebedrijven en allerlei andere industrieën, die hier klaarblijkelijk een gunstig klimaat hebben gevonden. Kortom: het gonst van bedrijvigheid in deze gemeente-met-rijke-historie.

HET VEER

Er is dus in dit naar veler gedachten stille stadje bruisend leven. Trouwens, men moet eens onder de ongelooftlijk mooie waterpoort doorgaan om langs de rivier te vertoeven. Men ziet dan een singulier waterlandschap. En in dit landschap het pontveer, waar vrijwel altijd drukte is. Enkele cijfers: in 1926 werden door de gemeentepont 17.770 auto's en wagens overgezet; in 1946 waren het er 32.910, maar in 1961 luidt het cijfer: 310.500. Over het afgelopen jaar was het gemiddelde per week 4425 personenauto's en 1110 vrachtwagens. Men zou zo zeggen: Daar vaart de gemeente wel bij. (In 1961 werden aan veergelden ontvangen 300.000 gulden).

De bevolking van Schoonhoven is rustig en ijverig en de mensen zijn bijzonder op hun stad gesteld. Ruim 20 procent van de bevolking is Rooms-Katholiek; bijna 48 procent behoort tot de Hervormde kerk en ongeveer 11 procent is Gereformeerd. Er zijn nog andere gezindten, doch die maken slechts ongeveer 4 procent van de bevolking uit.

Niet minder dan 55 procent van de mannelijke bevolking is in de nijverheid werkzaam. Het zilversmidsvak telt veel navolgers!

Landbouw komt in Schoonhoven praktisch niet voor. Vroeger woonden er ook nogal wat vissers, maar, helaas, de Lek moet het tegenwoordig zonder zalmen doen....

VOOR DE VERPOZING

Aan recreatie besteedt men in Schoonhoven veel aandacht. Er zijn sportvelden; mooie parken van klein formaat sieren het totaalbeeld van de stad. De gemeenteraad heeft een plan goedgekeurd dat van belang is voor de recreatie. Dit plan, het Schoonordplan, behelst een jachthaven, een kampeercentrum en een zwembad. Dit centrum voor de watersportbeoefening zal uniek langs de boorden van de Lek komen te liggen. Vanzelfsprekend heeft men allereerst het oog op de recreatiemogelijkheden van de eigen bevolking. Maar dit plan zal, als het tot uitvoering komt, natuurlijk van belang zijn voor en een steentje kunnen bijdragen tot oplossing van het recreatieprobleem van de randstad Holland.

De samenstelling van de raad van Schoonhoven is als volgt:

5 zetels Prot.-Christelijke partijen (onderverdeeld: 2 A.R., 2 C.H., 1 S.G.P.); 4 zetels P.v.d.A.; 2 zetels K.V.P.; 2 zetels V.V.D.

Over het prachtige stadhuis schreef ik al. Onder dit raadhuis bevindt zich een kelder met sierlijke kruisbogen. Deze gewelven passen wonderwel in de sfeer van het stadje. Maar hier, onder de bogen, is de gemeente-secretarie gevestigd. Hoewel het allemaal bijzonder romantisch is om te zien, lijkt het niet plezierig om altijd bij kunstlicht te moeten werken in een ruimte, die veel te klein geworden is voor de omvangrijke administratie van een zich uitbreidende gemeente.

Als men de gemeente-secretarie binnentreedt, moet men door een brede deur. In de toeg van deze deur zijn ter weerszijden twee kleine, mooie sculpturen te zien: een kinderkopje en een doodskop. Door deze deur moeten de Schoonhovenaren om een blijde geboorte te melden, doch ook om aangifte te doen van het overlijden van een verwant. Zo wordt de poorter van het hedendaagse Schoonhoven door de plaatselijke overheid visueel bepaald bij de gang van het leven: geboren worden en sterven.

Schoonhoven, een stad die haar wallen doorbrak, is singulier, ongemeen, bijzonder!

Neemt niet met minder genoegen

maar maakt uw keus uit ons ongekend sortiment in eerste klas merken

rijwielen en bromfietsen

en... verzekerd van vlotte en vakkundige service en reparatie.

RIJWIELHANDEL

A. LOOREN DE JONG

v/h J. K. SNOEI

STADHUISSTRAAT 7-11 - TELEFOON 431
KORTE WEISTRAAT - TOL EN VEERSTRAAT

J. G. van Mazijk

HAARDEN EN KACHELS

SMEDERIJ

KOESTRAAT 120

SCHOONHOVEN

dika fabrieken n.v. i.o.

Schoonhoven - Holland

Evaporated groenten

Telex 21341

Telefoon 01823 - 665 - 565

Voor de kerk

De Bartholomeüskerk te Schoonhoven was in 1563 ernstig in verval. Er was echter niet genoeg geld voorhanden om tot herstel te kunnen overgaan. Toen werden alle gildebroeders van Schoonhoven ten stadhuis ontboden en hun werd verzocht om twee jaar lang geen gildefeesten en teerdagen te houden en het op deze wijze bespaarde geld aan de kerk te schenken voor herstel.

In onze tijd, nu we overheids-subsidiëring van kerkbouw hebben, maar overigens in welvaart mogen leven, klinkt een dergelijke maatregel uit vroeger eeuwen wellicht wat vreemd in de oren.

Bovendien 3% korting door Uw kassabona

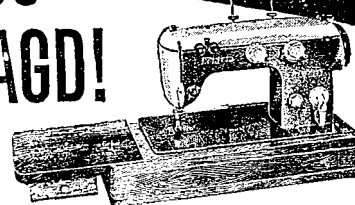
WESTERVELD

FILIALEN DOOR GEHEEL AMSTERDAM

KÖHLER

IN PRIJS VERLAAGD!

ZIG-ZAG

De Duitse precisie-naaimachine, waarachter een eeuw ervaring staat.

Compleet, elektrisch, in koffer

NU 445.-

Komt U de uitgebreide Köhler collectie eens bekijken. Wij geven U in onze zaak een prettige, deskundige voorlichting.

Naaimachinehandel A. Looren de Jong

v/h J. K. SNOEI

STADHUISSTRAAT 7-11 - TELEFOON 431
KORTE WEISTR. - TOL EN VEERSTR.

Verburg; 20. S. Bokhorst, Nieuw-Vennep.

Kieskring VII (Velsen)

1. A. de Jong, IJmuiden; 2. H. J. Lips, Velsen-noord; 3. D. Koger, Beverwijk; 4. S. van Popta, Beverwijk; 5. A. de Boer, IJmuiden-oost; 6. D. Visser, IJmuiden; 7. M. de Kool, Driehuis; 8. M. L. Groeneveld, Santpoort; 9. D. van Alten, Santpoort; 10. J. H. v. d. Schoor, Beverwijk; 11. P. van Rijn, Velsen-noord; 12. T. van Slooten, IJmuiden; 13. J. Visser, IJmuiden-oost; 14. E. Algra, IJmuiden; 15. Ds. G. H. Homans, Heemskerk; 16. H. Korthals, Santpoort.

Kieskring IX (Hilversum)

1. J. de Jong Czn., Hilversum; 2. Mr. H. J. C. Vlugg, Huizen; 3. Drs. W. van Royen, Bussum; 4. Ir. J. Bulens, Hilversum; 5. J. Kooy, Huizen; 6. Mr. Dr. E. ten Tooren, Laren/Blaricum; 7. O. D. Duintjer, Naarden; 8. W. Endendijk, 's-Graveland; 9. C. Lam, Nederhorst den Berg; 10. C. Verhaar, Bussum; 11. Ds. P. M. van Galen, Hilversum; 12. Mevr. v. d. Wetering-Mulder, Bussum; 13. W. H. L. J. v. d. Maas, Hilversum; 14. Th. P. Hafkamp, 's-Graveland; 15. J. D. F. van Halsema, Hilversum; 16. Joh. Gerholt, Naarden; 17. P. Sluimer, Hilversum; 18. B. Visser, Huizen; 19. D. J. Swen, Bussum; 20. J. Slikkerveer, Hilversum.

Provincie Zuid-Holland

Kieskring I (Rotterdam)

1. J. Wilschut; 2. dr. Joh. J. Neuteboom; 3. J. L. van der Pauw; 4. D. H. Grasman; 5. dr. E. Diemer; 6. J. D. Quak; 7. P. A. Goudappel; 8. mr. J. P. Verheul; 9. H. A. Brokking; 10. mej. mr. G. Rensma; 11. C. van Rij, allen te Rotterdam; 12. mr. T. A. van Dijken, 's-Gravenhage; 13. mr. J. J. Hangelbroek, 's-Gravenhage; 14. dr. N. G. Geelkerken, Leiden; 15. A. Hoek, Schiedam; 16. H. Vink, Gouda; 17. F. A. Voskamp, De Lier; 18. N. v. d. Brugge, Giessenburg; 19. S. Hammer, Oud-Beijerland; 20. P. Spreeuwenberg, Rotterdam.

Kieskring II ('s-Gravenhage)

1. T. A. van Dijken, 2. J. J. Hangelbroek, 3. F. J. J. Besier, 4. H. Verschoor, 5. A. R. van Nes, 6. C. van Dijk, 7. L. v. d. Weide, 8. C. Pijl Hogeweg, 9. R. M. van Reenen, 10. M. J. Visser, 11. Mej. S. Mantz, 12. R. Derksen, allen te 's-Gravenhage; 13. J. Wilschut, Rotterdam; 14. J. J. Neuteboom, Rotterdam; 15. N. G. Geelkerken, Leiden; 16. H. Vink, Gouda; 17. A. Hoek, Schiedam; 18. F. A. Voskamp, De Lier; 19. N. van der Brugge, Giessenburg; 20. S. Hammer, Oud-Beijerland.

Kieskring III (Leiden)

1. N. G. Geelkerken, Leiden; 2. J. W. Noteboom, Voorburg; 3. S. H. Attema, Katwijk; 4. G. Vogelaar, Noordwijk; 5. H. de Mooij, Rijnsburg; 6. H. J. Hylkema Hillegom; 7. W. F. van Gunsteren, Wassenaar; 8. C. Hobo, Leiderdorp; 9. J. ten Heuvelhof, Leidschendam; 10. J. P. I. van der Wilde, Voorschoten; 11. J. Winsemius, Delft; 12. Mej. J. van

Leeuwen, Rijswijk; 13. J. Wilschut, Rotterdam; 14. J. J. Hangelbroek, 's-Gravenhage; 15. N. van der Brugge, Giessenburg; 16. T. A. van Dijken, 's-Gravenhage; 17. Joh. J. Neuteboom, Rotterdam; 18. A. Hoek, Schiedam; 19. F. A. Voskamp, Delft; 20. H. Vink, Gouda.

Kieskring IV (Gouda)

1. H. Vink, Gouda; 2. A. C. van Beek Woerden; 3. A. J. Dekker, Alphen aan den Rijn; 4. C. J. van den Heuvel, Moerkapelle; 5. E. P. Verkerk, Boskoop; 6. A. J. Meijer, Alphen aan den Rijn; 7. T. Hopman, Zoetermeer; 8. C. G. Karsen, Bodegraven; 9. J. F. Taat, Boskoop; 10. C. M. Eijgenraam, Delfgauw, gemeente Pijnacker; 11. J. P. H. Venema, Waddinxveen; 12. N. van der Brugge, Giessenburg; 13. T. A. van Dijken, 's-Gravenhage; 14. N. G. Geelkerken, Leiden; 15. J. J. Hangelbroek, 's-Gravenhage; 16. Joh. J. Neuteboom, Rotterdam; 17. S. Hammer, Oud-Beijerland; 18. J. Wilschut, Rotterdam; 19. A. Hoek, Schiedam; 20. F. A. Voskamp, De Lier.

Kieskring V (Delft)

1. A. Hoek, Schiedam; 2. F. A. Voskamp, De Lier; 3. M. H. L. Westrate, Vlaardingen; 4. D. P. Valstar, Naaldwijk; 5. P. C. Efferich, Delft; 6. A. Veerman, Rijswijk; 7. C. v. d. Kruk, Monster; 8. J. van Leeuwen, Rijswijk; 9. D. Voegelzang, 's-Gravenzande; 10. J. A. van Katwijk, Schiedam; 11. G. Wapstra, Vlaardingen; 12. J. van Gelderen, Maassluis; 13. J. Wilschut, Rotterdam; 14. T. A. van Dijken, 's-Gravenhage; 15. N. v. d. Brugge, Giessenburg; 16. J. J. Hangelbroek, 's-Gravenhage; 17. N. G. Geelkerken, Leiden; 18. J. J. Neuteboom, Rotterdam; 19. H. Vink, Gouda; 20. S. Hammer, Oud-Beijerland.

Kieskring VI (Dordrecht)

1. N. van der Brugge, Giessenburg; 2. H. Neerings, Dordrecht; 3. M. W. Schakel, Hoornaar; 4. D. Hakkesteeft, Hoornaar; 5. S. Top, Brandwijk; 6. F. A. van den Berg, Bleskensgraaf; 7. P. D. Hagoort, Gorinchem; 8. A. Baars, Sliedrecht; 9. L. van Vaalen Pzn., Dubbeldam; 10. T. M. Gilhuis, Dordrecht; 11. W. den Hartog, Leerdam; 12. W. Wetselaar, Dordrecht; 13. B. Bouter, Streefkerk; 14. L. van Bohemen, Dordrecht; 15. H. van Bockel, Alblasersdam; 16. A. van Middelkoop Jr.,

Langerak; 17. J. H. M. Eckhardt, Gorinchem; 18. N. J. Waaldijk, Kedichem; 19. C. de Jong, Hei en Boeicop; 20. A. T. Peilikaan, Leerbroek.

Kieskring VII (Ridderkerk)

1. S. Hammer, Oud-Beijerland; 2. H. H. Douma, Barendrecht; 3. J. J. C. la Fleur, Middelharnis; 4. A. van der Hoek, Hellevootsluis; 5. N. v. d. Brugge, Giessenburg; 6. J. Wilschut, Rotterdam; 7. T. A. van Dijken, 's-Gravenhage; 8. J. J. Hangelbroek, 's-Gravenhage; 9. N. G. Geelkerken, Leiden; 10. A. Hoek, Schiedam; 11. J. J. Neuteboom, Rotterdam; 12. H. Vink, Gouda; 13. F. A. Voskamp, De Lier; 14. A. Boer, Ridderkerk; 15. M. K. van Eck, Middelharnis; 16. C. A. van Loon, Oude Tonge; 17. J. v. d. Herik, Zwijndrecht; 18. H. A. Diepenhorst, Strijen; 19. A. Quak, Zuidland; 20. P. B. Bakker, Oud-Beijerland.

Provincie Zeeland

Kieskring I (Middelburg)

1. J. van den Bos, St. Annaland; 2. J. Hommes, Nieuwdorp; 3. P. Meliefste, Middelburg; 4. A. A. van Eeten, Nieuwerkerk; 5. P. van Hoeve, Axel; 6. Mr. L. A. van Splunder, Koudekerke; 7. J. Balkenende, Kapelle; 8. D. Geuze, Oostburg; 9. G. J. de Jager, Anna Jacobapolder; 10. W. Huson, Oost en West Souburg; 11. D. Kasse, Veere; 12. H. Beenbakker, Middelburg.

Kieskring II (Vlissingen)

Eerste 10 alsvoren; 11. Joh. Kodde, Biggekerke; 12. B. Koole Jr., Oost en West Souburg.

Kieskring III (Zierikzee)

Eerste 10 alsvoren; 11. J. C. Spaans, Zierikzee; 12. S. Francke, Kerkwerve.

Kieskring IV (Tholen)

Eerste 10 alsvoren; 11. H. Jansen, Tholen; 12. A. J. v. d. Slikke, Stavenisse.

Kieskring V (Goes)

Eerste 10 alsvoren; 11. A. Sandee, Kamperland; 12. P. de Kam, Goes.

Kieskring VI (Sluis)

Eerste 10 alsvoren; 11. P. Zegers, Breskens; 12. P. S. Dekker, Zuidzande.

Kieskring VII (Hulst)

Eerste 10 alsvoren; 11. F. de Koeijer,

Zaamslag; 12. G. C. P. den Hamer, Terneuzen.

Provincie Noord-Brabant

Kieskring I ('s-Hertogenbosch)

II (Grave), IV (Heusden), V (Helmond) en VI (Eindhoven)
1. J. Slot Eethen (AR); 2. D. W. van der Put, Zevenbergen (CH); 3. K. de Geus 's-Gravenmoer (AR); 4. Drs. D. Schouten, Waalwijk (CH); 5. Drs. J. Koning, Eindhoven (AR); 6. A. Korteweg, Zevenbergen (CH); 7. C. D. van Oosten, Klundert (AR); 8. Mr. A. J. F. Finze, Eindhoven (CH); 9. J. C. Wink, Wijk en Aalburg (AR); 10. A. B. Kramer, Breda (CH); 11. Mr. G. E. de Jongste, Eindhoven (AR); 12. C. B. Bouman, Werkendam (CH); 13. T. F. Praasterink, Helmond (AR); 14. A. J. Kuyjsten, Sprang-Capelle (CH); 15. Drs. B. Combée, Eindhoven (AR); 16. Dr. J. Haantjes, Eindhoven (CH); Mr. G. A. Bax, Andel (AR); 18. J. D. Meijer, Almkerk (CH); 19. Mr. C. Boertien, Geldrop (AR); 20. M. van Rijswijk, Andel (CH).

Kieskringen III (Tilburg),

VII (Breda), VIII (Zevenbergen), IX (Bergen op Zoom)

Eerste 10 alsvoren; 11. Ir. A. Smid, Breda (AR); 12. A. Oosters, Bergen op Zoom (CH); 13. A. Kroon, Breda (AR); 14. D. C. van der Kamp, Breda (CH); 15. J. Koster, Raamsdonksveer (AR); 16. Mevr. J. Dijkstra-Goossen, Breda (CH); 17. Ds. P. Visser, Tilburg (AR); 18. J. J. van den Dries, Zevenbergen (CH); 19. Dr. H. R. Pleiter, Bergen op Zoom (AR); 20. A. van Rijsbergen, Hooge Zwaluwe (CH).

Provincie Limburg

Eén gelijklopende lijst voor alle acht Statenkiezkringen, Maastricht, Gulpen, Sittard, Heerlen, Roermond, Weert, Venlo en Horst

1. W. G. van Gool, Roermond (AR); 2. J. H. Bruning, Heerlen (C.H.); 3. N. van Rooyen, Heerlen (A.R.); 4. A. P. Dalm, Heerlen (C.H.); 5. K. van Kalsbeek, Treebeek (A.R.); 6. J. Schuyer, Geleen (C.H.); 7. Dr. V. H. Rutgers, Heerlen (A.R.); 8. C. C. J. de Bruyn, Venlo (C.H.); 9. J. Lanser, Venlo (A.R.); 10. H. J. Bouwman, Geleen (C.H.); 11. G. Wolzak, Roermond (A.R.); 12. T. de Graaf, Brunssum

• Vervolg van pag. 3

lijke oorzaken van natuurlijke en maatschappelijke verschijnselen niet kennen."

Dit staat — in het weekblad *In de Waagschaal*, in hetzelfde nummer, waarin dr. Meertens de congruentie tussen Christendom en communisme verkondigde. Het staat in een artikel van dr. J. de Graaf, die evenwel vertelt, dat de Russische kerk door deze activiteit niet is verontrust. „Haar positie is onaantastbaar, omdat zij niet anti-communistisch is, maar ook niet bevangen door de ideologische beïnvloeding van de partij."

Het wezenlijke gevaar dreigt niet van de communistische partij in Nederland, maar van mensen, speciaal theologen, die met dergelijke redeneringen de verschrikkelijke werkelijkheid achter een rookgordijn trachten te verbergen. Te goeder trouw, wij nemen het graag aan.

Maar mocht er ooit een communistische bezetting komen, zoals wij een nationaal-socialistische bezetting hebben gehad, dan zullen deze heren tot Saul de Groot en de andere machthebbers zeggen — tenzij hun dan de schellen van de ogen zijn gevallen! — wij komen namens de kerk met u praten over de gerechtigheid, de gerechtigheid, die gij nastreeft en die wij als christenen ook al eeuwenlang nastreven; de kerk staat positief jegens uw socialisme (zo hebben de protestantse kerken in Tsecho-Slowakije en Oost-Duitsland het ook gezegd), de kerk is niet anti-communistisch; over uw atheïstische praten wij morgen misschien, vandaag is de gerechtigheid, ons gemeenschappelijk doel, aan de orde, en vandaag hebben wij een basis voor het gesprek, het gesprek tussen kerk en communisme.

En daardoor zal het volk, het in vele opzichten dan weerloze volk, verraden zijn.

VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN

HOLWERDA ZONEN
Dokkum

VOOR AL UW TRANSPORTEN IN BINNEN-
EN BUITENLAND
Telefoon 05190-2560.

HOTEL „DE KROON"

SOPHIALAAN — LEEUWARDEN
telefoon 4487 - 4468

Uw adres voor recepties en partijen

Landbouwwerktuigen- en
machinefabriek

H. VISSERS N.V. — NIEUW-VENNEP
Telefoon 02546-444 (4 lijnen)

„MIEDEMA" landbouwwagens
„MIETRA" transporteurs enz.

Vraagt vrijblijvend telefonisch, schriftelijk, of
persoonlijk inlichtingen, of brengt een bezoek
aan ons bedrijf.

L. S. MIEDEMA

Landbouwwerktuigenfabriek N.V.
WINSUM — FRIESLAND — TELEF. 05173-241

S. J. SPRIETSMA

Metaalwarenfabriek - Fabriek van stalbenodigdheden
INDUSTRIEWEG 2A
FRANEKER - TELEFOON 0 5170 - 2397

kan regelmatig geschoolde en
ongeschoolde werkkrachten plaatsen

Spaarbank voor
Protestants Nederland

Kromme Nieuwe Gracht 8-10 - UTRECHT
Telefoon 030 22241 - 22242 - Giro 156.000

RENTEVERGOEDING 3 1/4%

ongeacht de grootte van het saldo-tegoed.
Alle spaarregelingen:

JEUGDSPAARWET
AMBTENARENSPAARREGELING
BEDRIJFSSPAREN
SCHOOLSAPAREN

Reeds in vele plaatsen een correspondentenschap gevestigd.
Wij verstrekken u gaarne alle gewenste inlichtingen ook over
ons Beleggingsfonds voor Protestants Nederland.

DEN HAAG

SIGARENMAGAZIJN „MATADOR"

L. KORPEL

MAURITSKADE 71 — TELEFOON 180234, b.g.g. 321960
Postrekening 37 70 73

Levert alle rokersartikelen

waarheen U maar wenst.

Ook het kleine karwei
appreciëren wij

BOON'S SCHILDERSBEDRIJF

PIET HEINSTRAT 62 — TELEFOON 33 11 12
Filialen te Delft en Rotterdam.

DRUKKERIJ LAKERVELD

Loosduinseweg 1079
Den Haag - Telefoon 392330*

PERIODIEKEN
HANDELS- EN RECLAMEDRUKWERK
in een verzorgde uitvoering

LAK- EN VERFINDUSTRIE

v/h P. WERRE & CO.

Alles op vertgebied

Veenkade 49-50 - DEN HAAG - Tel. 633923 (3 lijnen)

INNEMEE & ZOON N.V.

BEGRAFENISTRANSPORT

DEN HAAG - TELEFOON 115940
HAARLEM - Telefoon 10411
DELFT - Telefoon 26808

Onmiddellijk ter plaatse te ontbieden.

„Eén op tien"

UIT ONZE BOUW- EN AANNEMERSWERELD

BETONFABRIEK DEN BOER
NIEUW-LEKKERLAND -- Zuid-Holland
Opricht 1883

WARENHUIZENBOUW

N.V. Aannemersbedrijf

BOERS EN VRIJLAND

's-GRAVENZANDE -- Telefoon 01748-2245° -- Postbus 30

KAKES' bouwbedrijf

Bouwers waarop gebouwd kan worden ...

OOSTZIJDE 164 - TEL. 02980-62945 - ZAANDAM

FIRMA B. MEILINK

Eigenaar F. Braam

houtzagerij, houthandel en kistenfabriek

Hofstraat 10 - BORCULO - Telefoon 05457-561°

D. MEIJER - AANNEMER

VAN NIEUWBOUW-, VERBOUW- EN REPARATIEWERKEN

Handel in hout, teerprodukten en andere materialen.

Telefoon 7690

SASSENHEIM -- Werkplaats Zuilhofstraat 2, Telefoon 7952

meteoor beton

N.V. BETONFABRIEK DE METEOR -- DE STEEG
Fabriek van kwaliteitsbetonprodukten

BOUWBEDRIJF JAC. VAN DER NIET

NIEUWBOUW EN ONDERHOUDSWERKEN

Oranjeweg 6 -- Telefoon 01719-2748 -- Noordwijk aan Zee

ROTTERDAMS VLECHTBEDRIJF N.V.

AANNEMERS VAN BETONIJZERVLECHTWERKEN

ROTTERDAM -- Boergoensevliet 94 -- Telefoon 010-76841
GORINCHEM -- D. F. Pauwstraat 52 -- Telefoon 01830-3363

FA. K. SALVERDA & ZONEN

Aannemersbedrijf - Kuinre

SPECIAAL: het stellen en monteren van kapspanten.
Wijk IV-7 -- Tel. 05271-294

Firma Schroot & Co.

BOUW- EN AANNEMERSBEDRIJF

W. Franklandsestraat 100, Schiedam,

Telefoon 65302.

FA. C. VERMEER EN ZON'S

fabrieken voor gebogen hout

Telefoon 01894-1230 - Ouderkerk aan de IJssel

RONDE EN OVALE TAFELRANDEN
GEBOGEN REGELS VOOR STOELN EN FAUTEUILS.
ARMLEGGERS, KAPPEN, REGELS, STIJLEN, ENZ., ENZ.

TIMMERFABRIEK VERMEULEN N.V.

MILL (N.-B.), TELEFOON 08859-605

Fabriek van geprefabriceerde houten gebouwen, houten woningen, directieketen, barakken, garages, vakantiehuysjes enz.
Speciaal voor de landbouw: kippenhokken, veldschuren, loodsen etc.

Export: België, Duitsland, etc.

JAN LINGEN'S BETONINDUSTRIE N.V.

Veerdam 29 - Telefoon 01850-3123-1123

PAPENDRECHT

Eén week

wereldnieuws

in vogelvlucht

• NEDERLAND EN INDONESIë hebben nog steeds geen direct contact met elkaar.

De Amerikaanse minister van Justitie, Robert Kennedy, die vooral als broer en belangrijke raadgever van de president een man van gewicht is, heeft tijdens zijn verblijf van nauwelijks 24 uur in ons land, aan ministers (meer) en studenten (minder) duidelijk verteld, hoe de vlag er in Djakarta bij hangt. Aan de vooravond van deze informatie liet Soekarno het dunderoep doorzichtig wapperen (vanuit de oude windrichting), door de algemene mobilisatie af te kondigen (hetgeen hij ook reeds op 19 december j.l. deed en nog wel eens herhalen zal.)

Kennedy had zich echter in Djakarta bij voorbaat ook over dit gebaar al een eigen mening gevormd en bleef volhouden, dat ook aan Indonesische kant nog op een vreedzame oplossing wordt gehoopt. Merkwaardig was de nadruk, die deze Amerikaanse goodwillmaker legde op het aandeel dat de papoea's in de besluitvorming toekomt.

Hierin verloochende de man van het recht zich niet. IJlings is minister Luns naar New York vertrokken om daar de jongste aspecten in de zaak met minister Rusk en ongetwijfeld met Oe Thant te bespreken. Na zijn terugkeer zullen wij wel wat meer weten, al blijft het met elkaar erg weinig wat aan de grote klok wordt gehangen. Doch zoveel is wel duidelijk, dat de bel voor de volgende ronde spoedig zal luiden. En in die ronde gaat het er wellicht om of de overdracht de basis van het gesprek is (dus in feite door beide partijen aangevraagd wordt) dan wel of die overdracht een (gewicht) punt op de agenda wordt, in welk geval Nederland, in het belang van de papoea's nog het een en ander zal bedingen en desnoods „neen" kan zeggen. Het is duidelijk waaraan wij de voorkeur geven.

De ambtenarensalarissen

★ Hieronder publiceren wij de tekst van het radiovraaggesprek over bovengenoemd onderwerp tussen de heren J. Smallembroek en mr. W. R. van der Sluis. Wij hebben hieronder de heer Smallembroek met Sm. aangeduid en de heer Van der Sluis met Sl.

Sl. Wat waren naar uw oordeel de hoofdpunten van het debat in de Tweede Kamer?

Sm. Ik geloof, dat ik ook hier moet noemen de methode der salarisverbeteringen, de pensioenkwestie en het georganiseerd overleg.

Sl. Over dat laatste de eerste vraag. Het is toch eigenlijk al een oud zeer, dat tot deze felle gedachtenwisseling leidde. Ik herinner mij een rapport van de Commissie-Neher uit 1952.

Sm. Ja, dat rapport is nog nimmer gepubliceerd, maar het signaleerde al een achterstand van het overheidspersoneel. In 1957 volgde toen een veelbesproken verhoging voor de topfunctionarissen. Er bleef echter over de hele linie vergeleken met het bedrijfsleven een achterstand, die ook onder vorige kabinetten niet was opgeheven. In 1957 werd ook toegezegd, dat zodra er „financieel lucht" zou komen, de herziening van de salarissen van de middelbare en lagere ambtenaren eveneens aan de orde zou worden gesteld.

Sl. U doelt op het georganiseerd overleg. Misschien mag ik er de luisteraars nog even aan herinneren, dat hieraan deelnamen de regering en de samenwerkende centrales van Overheids- en onderwijsend personeel. De Protestants-Christelijke centrale vertegenwoordigt in dit overleg plm. 80.000 leden. Onder meer de N.C.B.O., de P.C.O.V., de Bond van Christelijke Politieambtenaren, de Christelijke Sociale Onderofficieren vereniging en de Vereniging van Leraren van het Nijverheidsonderwijs, allemaal bekende organisaties, spelen hier in mee.

Wat vindt u van dit overleg?

Sm. Dat is een zeer bijzondere vorm van overleg, omdat beide partners, n.l. de overheid en de ambtenaren-centrales, er anders tegenover elkaar zitten dan b.v. de vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers in het bedrijfsleven. De ene partner hier n.l. is de overheid. Een zeer bijzondere werkgeefster dus. Omdat het overleg geen gelijkwaardige partners kent luistert de verantwoordelijkheid van de overheid-werkgeefster zeer nauw. Ik vind dat overleg tot nu toe niet erg geslaagd. Dit geldt niet alleen voor het gebeurde in de laatste maanden. Het was ook in vorige jaren geen botertje tot de boom. Ik vind het een bedenkelijk verschijnsel, dat er elk jaar in de Tweede Kamer belangrijke zaken moeten worden besproken, waarover in dat georganiseerd overleg geen overeenstemming kon worden verkregen. Dat moet toch wel anders gaan, wil het goed zijn.

Sl. In de Kamer hebt u ook op het laatste overleg scherpe kritiek geïfend.

Sm. Dat wil ik nog graag eens zeggen, omdat het mij zo na aan het hart ligt.

Aangezien de beslissing over ambtenarensalarissen bij de overheid ligt, na advies van het georganiseerd overleg, juist daarom moet de overheid zorgen, dat dit advies op een goede en afdoende gedachtenwisseling in het georganiseerd overleg gebaseerd is.

Een eerste voorwaarde daartoe is, dat de regering geen cijfers achterhoudt, op grond waarvan het advies tot stand moet komen. Dat is nu gebeurd en dat is radicaal fout. Van een echt overleg is dan geen sprake meer. In de Kamer heb ik gezegd, dat als het overleg in het bedrijfsleven ook zo werd gevoerd, er geen c.a.o. meer uit de bus zou komen. Daarom heb ik ook een andere opzet bepleit; met name dat het voorzitterschap van het georganiseerd overleg in handen komt van een ervaren bestuurder, een minister, een staatssecretaris of iemand anders.

Sl. De gemaakte bezwaren houden ook verband met de overheids-beslissing zelf. Het viel mij op, dat geen der woordvoerders bezwaar had tegen het totaal-bedrag, n.l. 270 miljoen gulden, dat voor verbetering van de ambtenaren-salarissen is gereserveerd. Dat is een goed teken m.i. Wij kunnen hier natuurlijk niet alle genoemde percentages onder de loep nemen. Maar wel valt het op, dat de uniforme salarisverhoging en de niet-uniforme verbeteringen als het ware in één pakket zijn verrat. Dat bemoeilijkt de zaak toch?

• FRANKRIJK heeft het ja-woord van het F.L.N.-parlement gekregen.

De situatie staat nu echter nog evenzeer op haren en snaren, want de O.A.S. zal alles doen om het bestand psychologisch onmogelijk te maken. Een staatsgreep, aldus heeft rebel Salan laten weten, is op dit moment niet mogelijk.

Rest de O.A.S. dus slechts het uitoefenen van terreur op de moslems, waardoor deze wellicht en masse tegen de Franse troepen in opstand komen. Het afgrijselijke gevolg van deze „strategie" is dadelijkse moordpartijen op tientallen willekeurig neergeschoten personen. Onder de Nazi- en andere schrikregimes is een dergelijke straatterreur nog nauwelijks voorgekomen.

• Een stukje tragiek ook in TURKIJE, waar de weinig stabiele situatie werd aangetoond doordat kadetten en enkele kleine legereenheden een opstand tegen premier İnönü ontketenden. Het wantrouwen in de hervormende kracht van het parlement was de aanleiding voor dit gebeuren, doch in diepere oorzaak is het gemis aan een wezenlijke democratische instelling bij onze Turkse NATO-partners; dit ondanks het emanciperende werk van Kemal Atatürk en zijn (thans oude) strijdmakker İsmet İnönü, die door de luchtmacht en de oude legergarde op de been gehouden moest worden.

• De RHODESISCHE federatie, bestaande uit Noord- en Zuid Rhodesia alsmede Nyassaland, spat wellicht uit elkaar indien de Engelse regering haar voornemens, de Afrikanen een kleine meerderheid in het Noordrhodesische parlement te verschaffen, doorzet. Het blanke Zuid-Rhodesia gaat daarmee niet akkoord en evenmin de federale premier Sir Roy Welenski, die ongevraagd naar Londen kwam om het onheil weg te boksen (zijn vroegere bezigheid). Engeland staat in dit opzicht voor een moeilijke keus. Het heeft (wantrouwig toeziende) zwarte vrienden in Afrika en evenzeer een exemplaar (van hoe-het-niet-moet) in Zuid-Afrika, dat juist wegens de rassen-kwestie in 1961 uit het Britse Gemeenbest trad.

• Tenslotte INDIA. De uitslag van de verkiezingen is nog niet volledig bekend. Alles wijst er echter op, dat Nehroe en Krisjna Menon (stembus) loon naar hun (Goa)-werken krijgen. Hun Congrespartij heeft een flinke vooruitgang geboekt. Een troostende pleister op Nehroe's wond van verminderd internationaal prestige. Die wond zal nu wel spoedig helen, want staatslieden, die hun volk mee krijgen, kunnen zich heel wat permitteren.

Sm. Ja, dat stuit mijnerzijds op groot bezwaar. Men had een andere methode moeten volgen. Vasthoudend aan de ingangsdatum van 1 januari 1962 had de voorbereiding van de voor allen gelijke salarisverbetering los van de bijzondere salarisverhogingen moeten staan. Vooral die laatste verbeteringen vragen een beter voor-overleg dan nu kon worden gepleegd. Ook had overleg moeten worden gevoerd met de delegaties van provincie- en gemeentebesturen. In feite moet de structuur van het Bezoldigingsbesluit Rijksambtenaren helemaal op de helling. Zoals het nu getraceerd is, wordt alles in het conflict betrokken. Dat was niet nodig geweest.

Sl. Ja, een frappant voorbeeld, dat die herziening broodnodig wordt, is toch wel het feit, dat een onderwijzer, dat is de man waaraan duizenden ouders de opvoeding van hun kinderen toevertrouwen, dat zo'n onderwijzer 27 jaar nodig heeft om zijn maximum-salaris te bereiken.

Dat is toch niet meer van deze tijd!

Wat denkt u van de achterstand van de ambtenarensalarissen vergeleken met het loon, dat in het bedrijfsleven wordt betaald? Is daaruit het verloop in het ambtenarenkorps niet v o o r a l te verklaren?

Sm. Er is beslist een achterstand. Dat erkent de minister ook. Ik ben op zichzelf blij met de verbetering, vooral voor de lagere en middelbare salarissen. En dan nog iets. Het sociale ideaal van het leggen van een vloer voor de minimum-lonen. Dit moet eveneens worden verwezenlijkt.

Reeds in 1957 heb ik ervoor gepleit, dat aan deze salarissen flink wat zou gebeuren. Een vergelijking met het bedrijfsleven is niet zo eenvoudig. Daarom zullen de salarissen van een aantal ambtenaren per situatie moeten worden gezien en vergeleken. De structuur is gewijzigd en daaraan moet aanpassing plaats vinden.

Bijvoorbeeld de positie van alle technische functies van hoog tot laag is vandaag een andere geworden dan vóór de oorlog.

Men moet zorgen, dat voor de ambtenaren het arbeidsklimaat gunstig is. En daar mankeert nu nog teveel aan. Uit brieven van ambtenaren en ook van hun echtgenotes blijkt ons dat overduidelijk.

Sl. Voor ons A.R. is dus het salarisspeel van de ambtenaren een punt van grote betekenis, want juist daaruit moet blijken of het beleid sociaal gericht is. Maar dat geldt in niet mindere mate ook voor het reeds gepensioneerde overheids-personeel. Wat vindt u daarvan?

Sm. Dat is ronduit gezegd een tragische zaak. Het kabinet heeft de afbouw van de korting, die op de A.O.W.-uitkering van gepensioneerden wordt toegepast, aanvaard. De gepensioneerden mochten dus 1 januari van dit jaar een pensioenverbetering verwachten.

Op dit punt is de minister helaas op zijn schreden teruggekeerd. Wachten tot 1 juli, dus na de verhoging van de A.O.W. met 15% is m.i. niet verantwoord. Bovendien, als men op de A.O.W.-verhoging van 1 juli wil wachten, wat helpt dat de mensen, die vóór hun 65ste levensjaar gepensioneerd zijn en dus nog geen A.O.W. hebben? Denk eens aan de wegens invaliditeit gepensioneerden. Daar vindt men armoede. Daarom heb ik gezegd, dat er nu snel gewerkt moet worden; er dienen knopen te worden doorgemaakt. Het zou diep te betreuren zijn als wij op afhandeling van deze kwestie het volgende jaar in de Kamer weer zouden moeten aandringen. Voor de gepensioneerden moet snel iets worden gedaan.

Sl. Wat vindt u dat er nu gebeuren moet?

Sm. De minister dient het overleg te heropenen. Dit is de mening van de gehele Kamer minus de V.V.D. fractie. Ik ben van mening dat een openhartig overleg tot resultaat kan leiden.

Sl. Daarom heeft onze fractie dan ook voor de motie, waarin dit gevraagd werd, gestemd.

♦ Het bouwteken

Een halve eeuw geleden breidde het Christelijk onderwijs zich geleidelijk uit. Zelfs in een stevig tempo. Maar van financiële gelijkstelling was nog geen sprake. En dat leverde vooral in de grote steden moeilijkheden op. Niet, omdat de offervardigheid verminderde, maar speciaal in de grote steden waren de kosten van de grond en van het gebouw hoog. De uitbreiding van het bijzonder onderwijs werd geremd door de hoge bouwkosten.

Daarom diende minister Heemskerck zijn bouwteken in. Als Dr. Kuypers de Standaard in die tijd niet geredigeerd had, zou het in de wandeling het bouwteekje zijn genoemd. Maar nu werd het een bouwteken. Dr. Kuypers hield van archaïstische vormen.

Het bouwteken gaf enig soulaas in de bouwkosten. De besturen van bijzondere scholen zouden naar bepaalde normen een bedrag aan subsidie krijgen als tegemoetkoming in de bouwkosten. Een tegemoetkoming, meer niet.

Het is treffend, de debatten over dit wetje te lezen. De gehele linkerzijde in de Tweede Kamer was tegen. Dr. Bos, die later de leiding had van de pacificatie-commissie, was tegen. De feile liberale propagandist Roodhuysen was tegen. De oerconservatieve Tydeman was tegen. De socialisten waren als één man tegen.

Niemand verwonderde er zich over. Maar sommigen verwonderden zich wel over de „argumenten”, die links bijeen had gegaard. Hier zijn er enkele:

De rechtse heren houden met opzet de schoolstrijd aan de gang, om de coalitie bijeen te houden.

De bijzondere scholen worden er geen haar beter van, als zij wat meer geld krijgen. Als er een wetsontwerp kwam, om het bijzonder onderwijs op hoger peil te brengen, dan zouden de heren daarvoor voelen.

De schoolstrijd (aldus een socialist!) is niet ontstaan door de onverdraagzaamheid van de liberalen, maar door de onverdraagzaamheid van de clericalen.

Het bijzonder onderwijs groeit zonder deze wet al hard genoeg, het is niet in het belang van dat bijzonder onderwijs zelf, dat het nog harder gaat groeien.

De voorstanders van bijzonder onderwijs in de Tweede Kamer blijken beroepssubsidiejagers.

Voor de heer Van der Molen trad zeer scherp tegen deze linkse redeneringen op. Hij achtte het een eer, een „beroepssubsidiejager” voor het bijzonder onderwijs te worden genoemd. Hij had geuzenbloed in de aderen. Zijn voorgeslacht had meegestreden in de tachtigjarige oorlog. De heer Troelstra maakte hij helemaal overstuur, door hem er aan te herinneren, dat diens vader, als liberale wethouder van Leeuwarden, had bevorderd, dat de Uniecollectie in die stad werd verboden.

Het bouwteken werd in beide Kamers aangenomen zuiver rechts tegen links.

Velen zagen in de felheid, waarmee links zich tegen deze tegemoetkoming verzette, een voorspel van de verkiezingsstrijd van 1913.

IN het jaar 1878, toen de ARP met een Program van Beginselen naar buiten trad, waren er in de provincie Zuid-Holland zes gemeenten, waarvan de burgemeesters een jaarwedde ontvingen van... f 250. Deze gemeenten waren: Peursum, Schelluinen, Schiebroek, Tienhoven, Vlist en Wijngaarden.

Er moet worden opgemerkt, dat die burgemeesters óók secretaris van hun gemeenten waren, waardoor hun wedde met f 160 werd vermeerderd. Aldus werd hun werk met f 410 per jaar gehonoreerd.

In mijn jonge jaren, toen ik krantenverslagen moest maken van raadsvergaderingen van om Utrecht gelegen gemeenten, trof ik eens een burgemeester, die niet veel meer had dan het salaris, dat ik als aankomend redacteur had. Deze jonker ging er echter niet onder gebukt; hij presenteerde altijd met zekere zwier een sigaar uit de droogfles, welke een ereplaats op de raadstafel had.

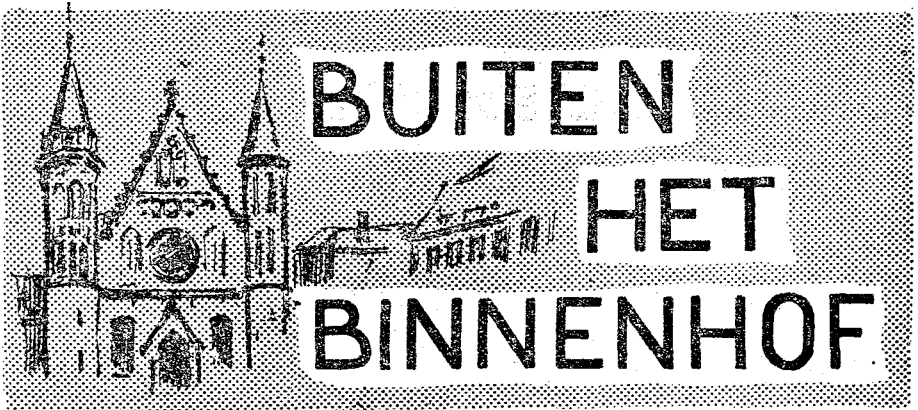
In die jaren trof men vele landsedelen op burgemeestersplaatsen in de genoemde provincie. Eén van hen, wiens achternaam uit zeven woorden en uit dertig letters bestond, was minder gul met de gemeentelijke sigaren; meer genegen was hij om naar het advies van stedse journalisten te luisteren. Op een avond — mid-dagvergaderingen van die gemeenteraad vonden sporadisch plaats — kwam een voorstel in stemming. Wat niet veel voorkwam: de stemmen staakten, ik meen met 3-3. „Dat is vervelend” zeide de burgemeester; „we zullen overstemmen”. Voordat iemand gereageerd had, zeide een jonge man aan de schaars bezette perstafel, te luid, dan dat het niet door de burgemeester gehoord werd: „dat kan niet”. „Waarom niet?” vroeg de burgemeester te zo apodictisch docerende verslaggever. „Bij staking van stemmen”, zeide deze, „moet binnen 24 uur een vergadering worden uitgeschreven, waarin dan opnieuw wordt gestemd”. „Heren”, besloot de burgemeester, de Pers zegt, dat we niet meer vanavond over dit voorstel kunnen stemmen en de Pers kan het weten”.

Van een nabij deze gemeente liggende plaats herinner ik mij de intrede van de eerste socialist, die de burgemeester, een baron, altijd deftig in geklede jas en in zijn oog een monocle klemmend, wel een doorn in dat oog moet geweest zijn. Beide perioden zijn voorbij, zij zijn, gelukkig, geschiedenis; 1878 en de vroege twintiger jaren.

Wat er van over gebleven is, en ik hoop het, is het behartigen van de belangen van de gemeente in de vergadering van de gemeenteraad. Men speelde in die tijd geen Staten, men speelde geen Tweede Kamer, men speelde geen Eerste Kamer. De landspolitiek werd niet door B. en W., noch door de raadsleden gemaakt.

Wat dat betreft zijn wij er in het algemeen, met name in de grote steden, niet op vooruit gegaan. Wie de eerste begrotingszittingen meemaakt van de Amsterdamse raad b.v., vraagt zich af of hij in een vergadering van de Verenigde Naties, de Veiligheidsraad, de Tweede Kamer of de Ministerraad zit.

Onder het mom van de Algemene Beschouwingen, schouwen de sprekers zo algemeen rond, dat zij door de bomen, het kleine bos van de gemeente, wier belangen zij hebben beloofd te behartigen, niet meer zien.

Goed, dat zou dan een reden kunnen zijn, om minder belang te stellen in de gemeentelijke politiek, dan in de landspolitiek.

Dit is echter niet juist, al wreekt zich misschien het verleden week geciteerde euvel, dat de A.R.P. aanvankelijk meer haar licht liet schijnen op de Staten-Generaal, dan op de Provinciale Staten en de Gemeenten.

De gemeenten waren er eerder dan de Staten! Zelden was een gemeentelijke autonomie zo ideaal als in het klassieke Griekenland. En al is aan die autonomie van de Nederlandse gemeenten geknaagd en geknabbeld, aan de gemeenteraad is nog altijd opgedragen de regeling en het bestuur van de huishouding der gemeenten en het uitvaardigen van gemeentelijke verordeningen. De gemeenten hebben, zoals provincie en rijk, een wetgevende macht.

Aan het hoofd van een gemeente staat een gemeenteraad, tellende 7 tot 45 leden, naar gelang van de grootte van de gemeente. Die raad kent een voorzitter, die doorgaans burgemeester genoemd wordt. Dat woord komt in de grondwet echter niet voor. „Het bestuur van elke gemeente bestaat uit een raad, een college van burgemeester en wethouders en een burgemeester”, zo staat het wél in de gemeentewet. Als men veel leest over het burgemeesterschap, dan wordt men wel heen en weer geslingerd tussen het woord „Burgervader” en het minder fraaie „Rijkskruier”. Maar goed, vergeten we niet, dat de Raad aan het hoofd van de gemeente staat, niet de burgemeester, bij wiens benoeming hoe jammer ook, de raad geen stem in het kapittel heeft. In het algemeen staat dus de gemeenteraad de kiezer dichterbij dan Staten of Staten-Generaal dat doen. Dat schijnen vele kiezers niet zo te voelen. Zij kunnen warm lopen voor verkiezingen voor de Tweede Kamer, als het op het kiezen van Staten- en Raadsleden aankomt, verflauwt hun ijver. Het is dan niet billijk om vol kritiek te zitten over de besluiten van de Raad, over de wijze waarop deze huishoudt. Ook hier geldt: elke gemeente heeft de raad welke zij verdient. De burgemeester moge dan op voordracht van de minister van Binnenlandse Zaken benoemd worden, over de samenstelling van de gemeenteraad hebt U het te zeggen!

William Frankema

Centrale vergaderingen

Wij vestigen op deze plaats ook weer even de aandacht op een aantal centrale vergaderingen in verschillende delen van het land. In chronologische volgorde zijn het de volgende:

- * Op zaterdag 3 maart vindt de jaarvergadering plaats van het Provinciaal Comité Noord-Holland. De bijeenkomst zal gehouden worden in Restaurant Krasnapolsky te Amsterdam. Aanvang der vergadering te 14.15 uur. De agenda vermeldt o.a. als spreker Z.E. Staatssecretaris B. Roolvink.
- * Op zaterdag 3 maart wordt de eerste der verkiezings-streekvergaderingen in Noord-Brabant gehouden. Plaats: Chr. H.B.S., De la Reyweg 18, te Breda. Aanvang der vergadering te 15.00 uur. Sprekers: de heren F. H. van de Wetering (C.H.) en H. van Eijsden (A.R.).
- * Op zaterdag 10 maart wordt de jaarvergadering van de Kamercentrale Leiden gehouden. De bijeenkomst wordt gehouden in de foyer van de Stadsgehoorzaal, Breestraat 60 te Leiden. Aanvang der vergadering te 14.45 uur. De agenda vermeldt o.m. een rede van Z.E. minister mr. J. van Aartsen.
- * Op maandag 12 maart belegt de Statencentrale Apeldoorn een openbare vergadering in het kader van de verkiezingen voor de Provinciale Staten. De bijeenkomst zal gehouden worden in „La Bordelaise”, Hoofdstraat 176 te Apeldoorn. Aanvang der vergadering op de gebruikelijke tijd. Spreker is de heer J. Smallembroek te Assen.
- * Op dinsdag 13 maart belegt de Statencentrale Zwolle een vergadering. De bijeenkomst zal gehouden worden in Hotel „Suisse”, ingang Luttekerstraat, Zwolle. Aanvang der vergadering te 20.00 uur. Spreker is drs. J. J. Knibbe, lijst-aanvoerder in de Statenkiekring Zwolle.
- * Op dinsdag 13 maart wordt eveneens een verkiezings-streekvergadering in Noord-Brabant gehouden. Plaats: Parochiehuus, Klundert. Aanvang der vergadering te 19.30 uur. Sprekers: de heren mr. B. W. Biesheuvel (A.R.) en C. F. van der Peijl (C.H.).
- * Op woensdag 14 maart belegt de Statencentrale Haarlem een openbare vergadering. De bijeenkomst zal gehouden worden in de Kroonzaal van Restaurant Brinkman, Grote Markt, Haarlem. Aanvang der vergadering te 20.00 uur. Sprekers: de heren J. Smallembroek en mr. O. H. van Wijk.
- * Op vrijdag 16 maart belegen de Statencentrales Rotterdam en Ridderkerk een forumavond. De bijeenkomst zal gehouden worden in het gebouw „Atrium”, Karel Doormanstraat 143, Rotterdam. Aanvang der vergadering te 20.00 uur. Forumleden: de heren N. van der Brugge, S. Hammer, dr. J. J. Neuteboom, dr. J. W. Neuteboom en J. Wilschut.
- * Op vrijdag 16 maart wordt de A.R.-streekvergadering gehouden in de Waakzaamheid/Koog. Aanvang der vergadering te 20.00 uur. Sprekers zijn: prof. mr. I. A. Diepenhorst en de mr. Estié.

Firma Jan de Mik

HARDINXVELD-GIESSENDAM

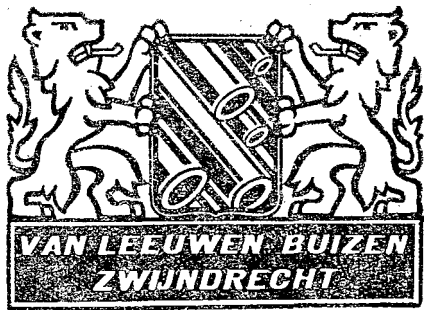
Aannemers van

OEVERVERDEDIGINGSWERKEN

GRIENDHOUSHANDEL

HOEPELMAKERIJ

Telef. no. 2156 Neder-Hardinxveld

fijn! die ken ik

Verhoeff's Isoleer- en Ovenbouwbedrijf N.V.

- ISOLATIEWERKEN
- KETELBEMETSELINGEN
- OVENBOUW

Rotterdam - Wijnhaven 84 - Telefoon 120325

Maaglijders!

DE uitkomst voor U zijn de echte Amerikaanse C-R MAAGTABLETTEN

Met C-R Maagtabletten kunt U weer normaal eten!

Importeur LOUIS RIETBERGEN - Korenaarstraat 55a-c, Rotterdam

KORT GEZEGD

... kwam de inhoud van de brief, die ik dezer dagen ontving, op het volgen de neer: „Enkele weken geleden ben ik lid van de A.R.Partij geworden. Bij nader inzien lijkt het mij beter al mijn vrije tijd en geldelijke steun te geven aan het ... Kruiswerk. Daarom bedank ik bij deze weer voor uw partij”. Ik heb de man heet van de naald teruggeschreven en dat antwoord zag er ongeveer aldus uit: „Van plm. 15 verenigingen ben ik lid. Zij zijn mij allemaal sympathiek; helaas moet ik mij bij mijn daadwerkelijke activiteit wel tot onze kiesvereniging en de partij beperken. Dat is die andere verenigingen met mijn lidmaatschap en (dus) met mijn contributie kan steunen, helpt mij tenminste een beetje over mijn schuldgevoelens tegen hen heen. Indien iedereen zo zou handelen als u, geachte heer X., zouden alle christelijke organisaties tot minder dan 10% van hun ledental terugvallen en konden zij met de kas niet veel meer doen dan er eens een keer een gezellige boel van maken.”

Ik hoop dat mijn briefschrijver het in dit opzicht met mij eens (geworden) is. Misschien is het goed om op deze zaak hier nog even door te gaan. Toegegeven, er is een zekere overorganisatie in het leven. Inderdaad, je kunt niet overal lid van zijn...! "rijmoedig wil ik echter vaststellen, dat een christelijke politieke partij niet tot de verenigingsop-de-rand behoort, waarvan je zegt: nou, nou, moet ik daar ook al lid van worden? Waarom is dat niet het geval? Omdat ik geloof, dat al die andere christelijke organisaties — terecht — nogal ingrijpende idealen hebben. Het verwezenlijken daarvan is meestal niet mogelijk zonder de bestaande wetgeving te wijzigen of aan te vullen. Die arbeid moet haar beslag krijgen in het gemeen overleg tussen regering en parlement, in de provinciale staten of in de gemeenteraad. Welnu, wie brengen daar de afgevaardigden, die als christen voor deze idealen begrip hebben. De kiezers, zult u zeggen. Akkoord, maar wie verzorgt de kandidaatstelling, de propaganda, de politieke scholing, enz? De geestverwante partij, zult u moeten toegeven. Nu zijn we er. Wie zich uitslooft voor weet ik wat voor christelijke organisatie doet daar goed aan (deden maar meer mensen dat!). Dat is een stuk werk in Gods Koninkrijk. Laten zij, die zich alleen maar voor veel geld verdienen interesseren, bedenken dat die „organisatiemannetjes en vrouwtjes” een benijdenswaardige gaafheid bezitten, die zij vaak missen. Maar diezelfde beste uitslovers vergeten, dat zij mooie kansen verspelen om de kroon op dat werk te (zien) zetten, als zij persoonlijk tegelijkertijd niet „investeren” op het terrein van de christelijke staatkunde. Christelijke culturele, sociale, maatschappelijke enz. organisaties kunnen groot en sterk worden. Maar als hun leden (in een andere hoedanigheid, n.l. als partijlid en kiezer) geen geestverwanten in de vertegenwoordigende organen, brengen, missen ook die organisaties een resonans in de vergaderzalen waar ook voor hen belangrijke beslissingen vallen. Dat is iets om even over te mediteren en ook of er bij de propaganda iets over te zeggen. De actie „Eén op tien” heeft nu 5326 nieuwe leden opgeleverd. Prachtig! Maar hoeveel mensen hebben bij de buitendeur de partij niet afgescheept met de woorden „Ik kan niet overal lid van zijn, ik heb al zit en dat en zoveel meer...” Natuurlijk kan onze partij niet van ieder lid verlangen, dat hij of zij overal aan meedoet en op elke vergadering present is. Als het goed is, geeft ieder een stukje werkracht in dat deel van het werk in het Koninkrijk Gods, waarvoor hij of zij zich het best toegerust voelt. Maar dat wil nog niet zeggen, dat u voor de rest — dus ook voor de christelijke politiek — geen medeverantwoordelijkheid draagt. Ook daarvoor mag en moet de steun van uw lidmaatschap gevraagd worden. En dat doet de A.R.Partij vol overtuiging en vrijmoedig. SL

N.V. Rederij en Haringhandel

Import — Export

N. Parlevliet Jr.

KATWIJK AAN ZEE

Postbus 15 - Telefoon kantoor 3444
Buiten kantooruren 2092 — 2283

A C H T E R P A G I N A

DE partij is momenteel op een paar belangrijke punten in actie. Er kan met name gesproken worden van twee acties.

De ene is vooral intern gericht. Daarbij gaat het om versterking van de partijgelederen, versteviging van de partijorganisatie. Dit geschiedt door de grote landelijke ledenwerfactie „Eén op tien”.

De andere actie is met name naar buiten gericht. Daarbij gaat het er om alle maatregelen treffen om de partij versterkt in stemmental uit de verkiezingsstrijd te voorschijn te doen komen.

Beide activiteiten sluiten goed op elkaar aan en de ene bevordert het welslagen van de andere.

• LEDENWERVING

RUIM 5.000 nieuwe leden zijn nu gewonnen. En deze actie gaat gestaag voort. Dit is vanzelfsprekend, want in het algemeen zijn er nog mogelijkheden tot werving van leden te over. De aanmeldingskaarten komen dan ook met tientallen tegelijk op het partijbureau binnen.

Een aantal kiesverenigingen heeft de tien procent winst reeds bereikt en sommigen zijn daar zelfs al ver over heen.

Een andere groep kiesverenigingen zit al dicht tegen het gestelde doel van tien procent ledenwinst aan. Men maakt zich sterk voor de laatste loodjes.

Er is ook nog een groep, die de zaak van deze actie maar moeilijk van de grond kan krijgen. In die plaatsen met name moet men nu elkaar helpen. Laten de bestuursleden de leden en de leden de bestuursleden aanporren om de zaak alsnog te klaren. Ieder lid kan en moet met name hier zijn taak verstaan en initiatief nemen.

• STEMMEWERVING

DE stemmenwerving sluit op de ledenwerving prachtig aan. Op pad om leden te winnen, worden dan ook in de praktijk dikwijls eveneens stemmen gewonnen. En omgekeerd, wanneer men op

Leden en stemmen

pad is om stemmen te werven, wint men soms ook tevens leden.

Dit wordt bewezen door de praktijk van het werk. Het is trouwens een ervaring, die niet alleen onze partij op doet. Andere partijen kennen deze praktijk ook. De P.v.d.A. bijvoorbeeld is niet voor niets nu vlak voor de Provinciale Statenverkiezingen met een ledenwerfactie begonnen.

Stemmen worden gewonnen door met de mensen te praten. Daarbij komt u in aanraking met niet-leden, die wel geestverwanten zijn, alsook met niet-geestverwanten.

Stemmen worden ook gewonnen door te bevorderen, dat mensen, die zelf niet ter stembus kunnen gaan, bij volmacht stemmen. In de partij wordt hier reeds grote aandacht geschonken. Heeft U ook al in uw omgeving rondgekeken of er mogelijk stemmen verloren gaan, doordat niet aan de mogelijkheid om bij volmacht te stemmen wordt gedacht?

• MANNEN, OOK VROUWEN

BIJ beide acties nemen naast de mannen de vrouwen een belangrijke plaats in.

Dit blijkt onder meer ook uit het aantal aanmeldingen van vrouwelijke leden, dat groter is dan bij vorige ledenwerfacties.

De plaats van de vrouwen in onze partij is de laatste jaren bijzonder veel sterker geworden. De activiteiten van het landelijke A.R. Vrouwen Comité en de regionale contactpunten in de provincies bevorderen dan ook merkbaar een toeneming van het aantal vrouwelijke leden, alsook het meehelpen van de vrouwen bij allerlei partij-activiteiten. In dit verband zij ook nogmaals

gewezen op de grote demonstratieve A.R. Vrouwenbijeenkomst op 22 maart a.s. in Tivoli te Utrecht. Laten de kiesverenigingen, die dit nog niet gedaan hebben, nu de programma's/toegangsbewijzen voor de vrouwelijke leden en belangstellenden uit hun kring op het partijbureau bestellen.

Het is in dit verband tevens op zijn plaats er melding van te maken, dat naast het contact-orgaan der Friese dames, „De Burcht”, dat reeds zijn achtste jaargang is ingegaan, thans ook een Mededelingenblad van het A.R. Vrouwen Comité in Drenthe verschijnt. Dit kan het contact tussen en ook de activiteit van de vrouwen in deze provincies alleen maar bevorderen.

• STEMBUSPROGRAM

GAAARNE willen wij op deze plaats bekendheid geven aan het keurig verzorgde „Stembusprogram voor de verkiezingen van de Provinciale Staten in 1962” van het Provinciaal Comité Friesland (8 pagina's).

Een bespreking ervan is op deze plaats niet mogelijk. Daarom zij volstaan met een opsomming der onderwerpen, waaromtrent een a.r. visie wordt ontwikkeld.

Na het stellen van het uitgangspunt volgt artikel 1 met als bovenschrijft „Het volk ten goede”. Artikel 2 behandelt de decentralisatie. Vervolgens gaat het in dit program over de positie en de aanspraken van de provincie Friesland, de zondagsrust en de wering van misbruik van Gods Naam, onderwijs en wetenschap, provincie en cultuur, volksgezondheid en maatschappelijke zorg, recreatie, het personeel der provincie, waterstaat en verkeer, bevordering van de welvaart, veranderingen in verband met de structuurwijzigingen, die in Friesland plaatsvinden, financiën en het provinciaal nutsbedrijf.

Het belang van een dergelijk program moet niet onderschat worden. Het drukt de mensen nog eens met de neus op de belangrijke positie en taak van de provincie in ons staatsbestel.

VARIA uit de partij

REGIONALE EN PLAATSSELIJKE BLADEN

CONTACT-ORGANEN worden algemeen in georganiseerde verbanden gezien als voorwaarden voor een bloeiend bestaan.

Getuige: het feit dat er vele zijn.

Vorige week werd een opsomming van een aantal van deze bladen gegeven.

Veelal zijn het bladen van aparte kiesverenigingen.

Maar soms ook van een centrale kiesvereniging of een Kamercentrale. Er zijn zelfs „damesbladen” bij!

WAT wordt er nu in die bladen geschreven?

Wat zijn het voor bladen?

Wij zullen er regelmatig eens een paar de revue laten passeren.

Zo: De Burcht.

Contact-orgaan van de A.R. Vrouwen Actie (A.R.V.A.) in Friesland. Motto: God is de Burcht en het deel in eeuwigheid. Citaat van mevr. Groen. Wij ontvingen het nummer van januari 1962 8e jaargang, no. 1 Keurig gestencild. Vier pagina's.

Inhoud o.a.: De verkiezingen tegevoet; Talma; Nieuw-Guinea.

Evenzo: Nederland en Oranje.

Maandblad van de A.R. Kiesvereniging te Kampen, 7e jaargang, no. 2, februari 1962. Eveneens gestencild.

Inhoud o.a.: Aankondiging volgende vergadering; Kandidatenlijst voor de Provinciale Staten; Van het Kamper Binnenhof; Verdeeldheid in de Christelijke politiek; en... advertenties.

Verder: Anti-Revolutionair Contact. „Onregelmatig verschijnend mededelingenblaadje voor de leden van de A.R. Kiesvereniging te Heerde”, aldus de kop. Gestencild.

Inhoud o.a.: Aankondiging ledenver-

gadering; Welkom aan 17 nieuwe leden; Felicitatie aan de plaatselijke A.R.J.O.S., die tijdens „Da's voor de kas” f 250,— in de wacht sleepte. En, eveneens... advertenties.

Evenzo: Nederland en Oranje IV.

Maandblad van de Rotterdamse K.V. Nederland en Oranje IV (Bergpolder, Blijdorp, Provenierswijk).

Ontvangen is het nummer van januari 1962, 1e jaargang, no. 5.

In druk; met advertenties.

Inhoud o.a.: Het komt er nu op aan! voor alle leden i.v.m. de komende verkiezingen; Van vrouw tot vrouw; Stemmen bij volmacht; en „Zorgen, die weggewerkt dienen!”

Wat anders dan financiële zorgen van de penningmeester?

Tenslotte ditmaal: Contactorgaan.

Van de Centrale Kiesvereniging Apeldoorn, 1e jaargang, no. 2, februari 1962. Keurig verzorgd. Eveneens advertenties.

Inhoud o.a.: Aankondiging vergadering; Mededelingen van de propaganda-commissie; Kleine rubriekjes van de afzonderlijke kiesverenigingen in Apeldoorn; Voorbereiding Statenverkiezing 1962.

DE SECRETARIS

„Dat de functie van de secretaris in het organisatie- en verenigingsleven niet altijd even eenvoudig is, vonden wij op geestige wijze beschreven in een ontboezeming, die wij — moge het zijn tot meerder begrip voor deze functionaris! — voor onze lezers hieronder overnemen:

Indien de secretaris een brief stuurt, dan is deze te lang.

Stuurt hij een briefkaart, dan is deze te kort.

Indien hij geen bericht stuurt, dan is hij te lui.

Indien hij op de bestuursvergadering

aanwezig is, dan dringt hij zich op de voorgrond.

Is hij niet aanwezig op de vergadering, dan geeft hij niet om zijn werk.

Vraagt hij aan een lid om betaling van achterstallige bijdragen, dan beledigt hij deze.

Vergeet hij ze te vragen, dan doet hij de penningmeester te kort.

Vraagt hij advies, dan is hij onbekwaam.

Doet hij het niet, dan is hij hoogmoedig.

Maakt hij volledige verslagen op, dan zijn ze te lang.

Vat hij ze samen, dan zijn ze onvolledig.

Spreekt hij over een kwestie, dan wil hij de vergadering naar zijn hand zetten.

Zwijgt hij, dan stelt hij geen belang in wat er gezegd wordt.

Maar in ieder geval:

Indien de anderen het niet doen, dan moet de secretaris het wel doen.”

Overgenomen uit: Contactorgaan van de A.R. kiesvereniging te Drachten, 8e jaargang, no. 46, februari 1962.

COPIEERINRICHTING

JAC. WEEDA JR.

Emmastraat 24 ROZENBURG

Verricht gaarne al uw stencilwerk

Telefoon 0 1889 - 214

Vraagt uw bakker naar

TARVO-BROOD

Uw bakker
Uw dokter

NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

Er is een **BETERE KEUS** dan die tussen liberalisme en socialisme

BINNEN drie weken staat u bij de stembus.

Wij gaan er namelijk van uit, dat het u als volwaardig staatsburger of als dito staatsburger te min is, het stemhokje achteloos voorbij te lopen. Daarvoor staat er te veel op het spel.

Het zou echter niet verwonderlijk zijn, indien velen zich afvragen: „Hoe moet ik er ditmaal mee aan?” Voor die twijfel is dezer dagen namelijk wel het nodige zaad gezaaid. U herinnert zich nog, dat prof. Oud onlangs gezegd heeft, dat het op 28 maart gaat om een keuze tussen het socialisme en het liberalisme.

Op het eerste gezicht lijkt het er op dat dit juist is. Althans wat de tegenstelling tussen die beiden betreft.

Tijdens het debat over de begroting van Volkshuisvesting en Bouwnijverheid, waren socialisten en liberalen immers uit alle macht tegen elkaar aan het touwtrekken. Het ging om het bouwprogramma-1962. Dit programma betreft 90.000 woningen, onderverdeeld in drie categorieën n.l. woningwetwoningen, premiewoningen en ongesubsidieerde woningen. Met die 90.000 woningen is de totale woningbouwcapaciteit, die ons land in één jaar kan opbrengen, gemoeid. Daarom kan een vergroting van bijv. het aantal woningwetwoningen slechts tot stand komen ten koste van één of beide andere categorieën.

De heer Bommer van de P. v. d. A. wilde veel meer woningwetwoningen; ten koste van de ongesubsidieerde sector uiteraard. De heer Schuitemaker van de V. V. D. daarentegen, wenste eigenlijk veel meer ongesubsidieerde huizen. Maar u begrijpt, dat dan het offer zou moeten worden gebracht in de sector, die voor de minder gegoeden is bestemd. Er was dus nu wel een duidelijk verschil tussen liberaal en socialist. De heer Oud nodigt u derhalve uit, uw keus op één van beide te laten vallen....

In werkelijkheid is dat moeilijker dan de heer Oud het u voorspiegelt. Kijkt u maar eens naar een ander omstreken terrein, n.l. dat van de loonpolitiek. U herinnert zich nog wel, dat er in ons land algemene volvoering heerste toen in november 1961 de z.g.n. loonvrede van Oud-Wasenaar

gesloten werd. Het veel gekritiseerde overleg tussen regering en bedrijfsleven had eindelijk eens goed gefunctioneerd en tot een akkoord geleid. Geen blijder maar in menig jaar.

De vrede en de vreugde waren helaas van korte duur. U hebt de vorige week wel in uw krant gelezen wat er gebeurde.

De socialistische gesprekspartners in het overleg, de mannen van het N.V.V., konden het akkoord van Wassenaar „thuis” niet „verkopen”, zoals dat tegenwoordig heet. Men wilde daar in de lagere regionen van het N.V.V. van zulk een loonmatiging niets weten. Hogere lonen moesten en zouden gehaald worden daar waar die te vinden waren, n.l. bij de werkgevers. Daarom hebben de socialisten met veel fraaie frasen hun medewerking aan het overleg opgezegd. Zij wensden de vrije hand te herkrijgen om zo nodig de vuist te kunnen ballen.

En de werkgevers, hoe dachten die er over? Voorgelicht door prof. Oud denkt u wellicht, dat de liberalen onder hen er niets voor voelen om het zo moeizaam bereikte akkoord weer in de prullemand te deponeren. Als dat waar was dan zou u op dit terrein een gemakkelijke keus hebben tussen liberaal en socialist. Maar zó ligt het echt niet vandaag.

Want ook de liberale werkgevers van het C.S.W.V. kregen van „thuis” de boodschap mee, dat het zó niet kon. Er is een tekort aan arbeidskrachten en dus: geen loonmatiging zoals de Overheid en de confessionele vakcentrales van werkgevers en werknemers in het welbegrepen belang van land en volk noodzakelijk achten.

Het liberale blad, de „N.R.C.”, merkte zaterdag veelbetekenend op: „de confessionele organisaties moeten evenwel worstelen met hun geneigdheid de regering niet al te zeer in de wielen te rijden bij dit belangrijke onderdeel van haar totale beleid”. Inderdaad, maar van zulk een geneigdheid om loyaal te blijven, hebben deze liberalen blijkbaar weinig last. Zeker niet nu de stembus nadert. Samen met de socialisten gaan de liberalen de brand er in jagen en geven zij de Overheid de schuld. Hoewel zij geestverwanten in het kabinet hebben. De zaak is echter duidelijk. In haar program zegt de V. V. D. immers zelf, dat „de drijfveer van het eigenbelang ten alle tijde in alle groepen der samenleving een belangrijke factor zal blijven.” Welnu bij de woningbouw zowel als bij de loonpolitiek heeft de V. V. D. het eigenbelang van de groep, waaruit zij veel kiezers trekt, zeer duidelijk gediend. Al gingen de liberalen tenslotte niet zover als de socialisten, die ook heel goed weten waar hun stembus-boterham dubbel gesmeerd is.

Het is jammer voor de goede bedoelingen van prof. Oud, maar zijn volgingen en hun zg. politieke tegenvoeters ontmoeten hier elkaar en trekken één van zin tegen de Overheid ten strijde nu de samenloop der eigenbelangen dit gewenst doet zijn. En dit verschijnsel is echt geen uitzondering op de regel.

Reeds jaren achtereenvolgend hebben socialisten en liberalen, omdat het in hun beider kraam te pas kwam, de geleide loonpolitiek verdedigd. Thans zijn ze bondgenoten met één gemeenschappelijk doel: de vrije loonvorming, zonder matigende Overheidsbemoeiingen.

GELUKKIG, dat er ook nog partijen en organisaties zijn, die niet het eigen belang, doch het algemeen belang

voorop stellen. En die niet alle schuld op de Overheid afschuiven als het begint te rijken en men z'n zin niet kan krijgen. Onze partij stelt zich op het duidelijke standpunt, dat er vrijwel steeds een zekere spanning heerst tussen de vrijheid en de gerechtigheid. Maar die spanning doet zich het duidelijkst gevoelen indien ergens schaarste optreedt. Welnu, dat is zowel bij de woningbouw als op de arbeidsmarkt in ons land thans het geval. Het laten vieren van de teugel der vrijheid betekent in die omstandigheid, dat de welgestelde datgene wat schaars is, eerder en gemakkelijker kan aanschaffen dan de minder gegoede landgenoot. En als dat gebeurt komt de gerechtigheid vaak in de knel. Dat is vooral erg als het gaat om primaire behoeften. En dat moet de Overheid, die waakt voor het welzijn van alle burgers, tegen gaan. Want voor de Overheid is de ene burger van evenveel waarde als de ander. Dat moet u duidelijk zien. Bij de schaarste aan woningen kan de partij van het eigenbelang pleiten voor meer ongesubsidieerde bouw, maar gegeven de beperkte bouwcapaciteit moet de Overheid waken, dat er ook een billijke hoeveelheid woningwetwoningen, bestemd voor de minder gegoeden, tot stand komt. Want er zijn in ons land meer mensen, die een zo mogelijk goedkoop huis moeten kunnen huren, dan personen, die in de ongesubsidieerde sector een huis voor zichzelf kunnen laten bouwen. Doch wie de laatsten op de keien wil laten staan, vergeet dat ook zij burgers zijn, die rechten kunnen doen gelden.

EN nu nogmaals de loonpolitiek, thans bezien vanuit dezelfde gezichtshoek. Ook daar heerste schaarste, n.l. aan arbeidskrachten. Dus ook daar spanning tussen gerechtigheid en vrijheid. Een tekort aan vrijheid in de

loonvorming kweekt zwarte lonen, zegt men. Het socialistische dagblad „Het Parool” klaagde zelfs de regering aan, wier beleid dit verschijnsel in de hand zou werken.

Laten wij het duidelijk stellen: onder elke regering zullen zwarte lonen voorkomen, tenzij men, wat de partijen van het eigen groepsbelang willen, de remmen van de loonvorming losgooit. Maar als dat gebeurt, wat volgt er dan? Dan steigeren de prijzen achter de lonen aan. Dan volgt inflatie, geldontwaarding en overbesteding. Dat hebben wij in 1956 en 1957 meegemaakt. De vergeten groepen, de pensioentrekkers, de zwakken zijn dan de dupe. De werkgelegenheid neemt af. En dan, ja dan zijn liberale werkgevers en socialistische vakbondsbestuurders elkaars bondgenoten niet meer. Maar dan is het te laat.

Vrije loonvorming, volgens het beginsel der liberale individuele vrijheid, betekent ook, dat sterkere ondernemers werknemers bij hun zwakkere collega's kunnen wegpopen. Het is duidelijk wat er dan met die zwakke ondernemingen gebeurt. Zij gaan in vele gevallen kapot. Is dat gerechtigheid betrachten? Daarom zijn wij in deze nijpende situatie voor een beperkte vrijheid in de loonvorming. Zulk een stelsel is gericht op het welzijn van allen en niet op van enkelen.

Hoe moeilijk het in de praktijk des levens ook is, er zijn dus nog politieke partijen en organisaties van werkgevers en werknemers, die het hoofd voor de Baäl van het eigenbelang niet wensden te buigen. Niet omdat die partijen en organisaties direct en altijd met een feilloze oplossing klaar zouden staan, maar omdat zij weten en belijden, dat de gerechtigheid, waarvan zij de norm in de Bijbel vinden, nagejaagd moet worden. Die gerechtigheid verhoogt een volk. De grote christelijk-sociale voorman, Talma, heeft eens gezegd, dat de democratie alleen veilig is bij Christus. Dat heeft met het bovenstaande wel heel direct te maken. En dat is ook duidelijk in te zien.

Het is in de praktijk vaak moeilijker om aan Christus en aan Zijn gerechtigheid vast te houden, dan te jagen naar de gunst van een groot deel der op eigenbelang beluste kiezersmassa.

Wij keren nu nog eens terug naar de stelling van prof. Oud. Wat blijft daarvan over? Niet veel, want het gaat niet slechts om een keuze tussen socialisme en liberalisme. Er is gelukkig nog een andere en betere keuze mogelijk voor hen, die bij de thans op velerlei gebied heersende spanning tussen vrijheid en gerechtigheid willen van op het kompas van de Bijbel.

Een christen zal van het socialisme principieel even ver afstaan als van het liberalisme, omdat zij beide voor het egoïstische eigenbelang of groepsbelang zulk een grote plaats inruimen. Want principieel kan een christen alleen maar geogen nemen met een partij, die gehoorzamen wil aan de Bijbelse normen van vrijheid en gerechtigheid. Dat die gehoorzaamheid ook in de huidige moeilijke politieke vragen van dag tot dag een grote rol speelt, dat hebben de laatste weken wel bewezen. Daarop wil de A.R. Partij vlak vóór de stembus nog eens uw aandacht vestigen.

Komt u ook?

Op de grote a.r. vrouwenbijeenkomst d.d. donderdag 22 maart a.s. van 13.45 uur tot 16.30 uur in „Tivoli” te Utrecht, verwachten wij zeer veel geestverwanten vrouwen.

Het programma is aantrekkelijk.

Medewerking wordt verleend door

- het N.C.R.V. Vocaal Ensemble o.l.v. Marinus Voorberg, die ook de samenzang leidt
- het schoolkoor van het Christelijk Blindeninstituut „Bartimeüs” te Zeist o.l.v. de heer Mees van Huis
- het Amsterdams Koperensemble.

Korte toespraken van

- de voorzitter van de A.R. Partij, dr. W. P. Berghuis
- mevrouw prof. dr. G. H. J. van der Molen

— Z.E. prof. dr. J. Zijlstra en

— de ere-voorzitter van het Centraal Comité, dr. J. Schouten.

Na afloop is er nog gelegenheid voor een onderlinge ontmoeting tijdens het gebruiken van een kopje thee.

Bestel zo spoedig mogelijk een programma (prijs 25 ct) op het bureau van de A.R. Partij, dr. Kuiperstraat 3, 's-Gravenhage.

De partij rekent met de verkiezingen vlak voor de deur op zeer veel belangstellende vrouwen.

Zij ziet ook uw aanmelding tegemoet.

U ontvangt het fraai verzorgde programma dan eveneens zo spoedig mogelijk.

En de partij weet dan dat zij ook op u mag rekenen.

Tot ziens op 22 maart in Tivoli!

Knip nu het onderstaande bonnetje uit en stuur het nog vandaag naar Den Haag.

Aan het Bureau van de ARP.

Dr. Kuiperstraat 3

Den Haag.

L.S., Stuur mij even een programma voor 22 maart?

De 25 cent gaan in de vorm van postzegels hierbij.

Naam:

Adres:

Woonplaats:

Handtekening:

**HUID-
GEZONDHEID IS HUIDSCHOONHEID
PUROL**

Dames-,
heren- en
kinderkleding

Wieringa

ZWOLLE AMERSFOORT
APELDOORN ARNHEM

Kindje BABYDERM
wilverzorgd POEDER · ZALF · OLIE · ZEEP

Hotel-pension „Dreyeroord”
Telefoon 3169 - OOSTERBEEK

ZAKKEN

Voor alle verpakkingsdoeleinden
T. SPAAN
v. Berckenrodestraat 15, Rotterdam-W.
Tel. 0 10 - 6 91 95. Telegr.: TESP.A.
N.V. G. HAAK
v. Berckenrodestraat 15, Rotterdam-W.
Tel. 0 10 - 6 91 95. Postbus 6043.
Telegr.: HABAG.
Import - Export

Koopt een goed kostuum

enorme keuze tegen uiterst scherp gestelde prijzen.
De verste reis is lonend

DUTHLER
VARSSEVELD

RADIO BECKER

ZEIST - Telefoon 5846 - 5847

HET ADRES
voor zenders, richtingzoekers en echoloden

FA. DE GEUS & VAN DER HOEVEN

's-Gravenmoer - Julianalaan 18
Telefoon 0 1623 - 2507

Fabricage en import van korsetfournituren, broderie, garens etc. etc.

TOESLAGSTOFFEN

voor lichtbeton

GRONDSTOFFEN

voor de steen- en keramische industrie

WEGENBOUWMATERIALEN

G. Vogler & Co. C.V.

Mauritsweg 49 - ROTTERDAM
Telefoon 0 1800 - 13 78 78

Verolme United Shipyards

Rotterdam - Holland

Telefoon 17 26 40

drukkerij zwagers

Sinds 1903

Nieuwe Binnenweg 460-462, Rotterdam

Bescheiden

Met een ophef, die zich maar nauwelijks verdraagt met het toonbeeld van (eigen) bescheidenheid, verkondigt de Partij van de Arbeid telkens weer, dat zij geen gebruik wil maken van de vergoeding, die door de regering uit de kijkgelden wordt toegekend aan de politieke partijen, die televisie-uitzendingen verzorgen.

De bescheidenheid, die uit deze weigering op het eerste gezicht zo treffend is, komt evenwel in een wat ander licht te staan, als men in een ingezonden stuk in „De Volkskrant” van 3 maart opgesomd ziet over hoeveel propaganda-kanalen de P.v.d.A. reeds via de radio en t.v. beschikt.

De inzender heeft goed gedaan om deze collectie van socialistische propaganda-rubrieken voor de lezers van „De Volkskrant” uit te stellen. Wij maken van de geboden gelegenheid om ook onze lezers in te lichten gaarne gebruik.

„Terwijl K.R.O. en N.C.R.V. „slechts” 5 à 6 vaste rubrieken officieus gebruiken voor partij-politieke propaganda van respectievelijk K.V.P. en A.R., spant de V.A.R.A. verreweg de kroon met ongeveer 21 rubrieken voor radio en 3 voor t.v., waarin officieus propaganda wordt bedreven door de P.v.d.A. en N.V.V., veelal gecamoufleerd door gezellige plaatjes en praatjes:

- Radio: Socialistisch strijdlied
- Uitgeslapen
- Van de voorpagina
- Commentaar op het nieuws
- Dingen van de dag
- Parlementair overzicht
- Socialistisch commentaar (Voskuil)
- Het hart op de tong
- Grote en kleine problemen van deze tijd
- De puntjes op de i (N.V.V.)
- Een woord voor goede verstanders (prot. chr. werkgemeensch.)
- Katholiek of algemeen (Kath. werkgemeenschap)
- Bij nader inzien
- Vrouwenbond P.v.d.A.
- Voor het platteland
- Voor de middenstand
- Van de wieg tot het graf
- Zestig jaar levenservaring (dr. Drees)
- De week draait voorbij
- Marimba
- Multiplex (voor om en nabij de twintig)

Televisie: Achter het nieuws
Espresso
Welbeschouwd (forum)

Dit gaat allemaal onder het motto „democratische oppositie voeren”.

Nuast deze uitgebreide systematische ether-beïnvloeding maakt de officiële partij-politieke zendtijd weinig meer uit.”

Mocht u zich afvragen waaruit de kosten voor al deze socialistische propaganda worden voldaan, dan luidt het antwoord: uit de luister- en kijkgeld en, waarvan de P.v.d.A. nu niet nog eens f 400,— per t.v.-uitzending wil claimen...! Toch wel bescheiden, vindt u niet?

Onrustige Zenuwen?
Mijnhardt's Zenuwtabletten

Spaar de waardevolle rode Leeuwenzegel

WAJANG
plantenmargarine

bereid met een natuurzuiver anti-spatmiddel

De Quay of Burger?

TOEN Mussert probeerde, in Nederland politieke invloed te verwerven, meende hij ons allen voor de keus te moeten stellen: MUSSERT OF MOSKOU?

Op zichzelf was de stelling belachelijk. Tegenover een wereldmacht als het communisme werd een middelmatig manneke gesteld, dat alleen wat kon betekenen maar ook maar héél misschien, als vooruitgeschoven post van Hitler.

Maar afgezien daarvan, de probleemstelling was uit een propagandistisch oogpunt niet slecht. Het maakt altijd indruk, wanneer men het doet voorkomen, alsof er maar twee mogelijkheden zijn. Daarin zit een dwingend element. Deze vereenvoudiging past in een tijd van massabeïnvloeding.

Bij een vorige verkiezing hebben linkse groepen het voorgesteld, alsof het alleen ging om de vraag, of wij voor of tegen Romme waren. Voor of tegen Romme en Rome.

EN in deze dagen, nu de Staten-verkiezingen in zicht komen, heeft mr. Van Doorn zijn volgers reeds verteld, dat het bij deze verkiezingen gaat om de keuze tussen De Quay en Burger. Nadat de socialisten hadden verteld, dat de verkiezingen niet gingen om de staten, maar om De Quay... Mr. Oud is niet achtergebleven en heeft reeds verteld, dat de Statenverkiezingen gaan om de vraag, of het socialisme of het liberalisme de toon zal aangeven. Over deze vereenvoudiging van de problematiek kunnen wij kort zijn. Liberalisme en socialisme stoelen principieel gezien op dezelfde wortel. In de praktische politiek wedijveren zij geregeld met elkaar of trekken zij één lijn. Ze hebben dezelfde ijver, om het humanistisch verbond te geven, zijn woordvoerders en leiders voor de klas te brengen in de openbare scholen, en ze naast en tegenover de geestelijke verzorgers van de kerken te brengen bij onze militairen. Zij hebben tegen elkaar opgeboden bij de wettelijke regeling van de toto.

Wanneer de zondagsrust aan de orde komt of de lijkverbranding of de verruiming van de echtscheidingsmogelijkheden, dan is er geen verschil, behalve in de tactiek en in de pogingen, om elkaar te overtroeven. Dan gedragen beide partijen zich zoals we dat van ouds van links konden verwachten. En wat de sociaal-economische politiek betreft, groeien socialist en liberalen naar elkaar toe. Op agrarisch gebied b.v. dringen de liberalen zo mogelijk sterker aan op staatsdirigisme en staatsbescherming dan de socialisten.

AFGEZIEN daarvan vinden wij de gehele probleemstelling verkeerd. Vooreerst gaat het om de verkiezing van provinciale en gemeentelijke besturen. Het is verkeerd, te doen, alsof dat geen rol speelt, en alsof elke verkiezing een soort Kamerverkiezing is. Wij moeten op onze politieke vergaderingen de provinciale en gemeentelijke problemen aan de orde stellen, omdat zij door deze verkiezingen speciaal aan de orde zijn.

Maar daarboven uit grijpt bij elke verkiezing de vraag. WAT PRINCIPIEEL AAN DE ORDE IS EN BLIJFT.

Bij elke verkiezing gaat het om een keuze tussen beginselen.

Wij kunnen ook zeggen, om een POLITIEK GETUIGENIS via ons stembiljet. Daarbij gaat het in de diepste zin wél om een keus tussen twee beginselen. Om de vraag, of de politieke partij openlijk als partij zal vooropstellen, dat zij gelooft en aanvaardt, dat het Woord van God beslissend gezag heeft voor haar politieke beleid of niet. Wanneer zij zegt, dat dit Woord van God voor sommige personen, al of niet lid van de partij, individueel dat gezag wel kan en mag hebben, maar dat de partij buiten blijft en WIL blijven, dan betekent zulks een keuze voor een ontkerkend politiek leven. Op die vraag komt het tenslotte en helemaal aan.

EEN Christelijke partij spreekt altijd, als het goed is, ootmoedig, als zij het heeft over haar werk en beleid. Zij weet, dat haar werk gebrekkelijk is en met zonde behept. Zij pretendeert niet, dat zij het volmaakte heeft bereikt. Een partij, die als partij niet buigt voor het Woord van God, kan hoogmoediger en meer zelfbewust spreken. Maar HAAR BOODSCHAP IS VOLKOMEN UIT DE MENS.

Wie ernst wil maken met deze beslissende vraag, die laat zich niet op slep-touw nemen door slagzinnen, die volkomen werelds zijn. Daartoe behoren zinnen als Mussert of Moskou, maar ook Burger of De Quay.

Wie ernst maakt met deze beslissende vraag, die opent ook op de morgen van de stemdag de Bijbel. Die bidt om wijsheid, om getrouwheid, opdat zijn stem een getuigenis mag zijn voor een politiek, die zich gevangen wil geven onder de tucht van het Woord.

Dan vallen de namen van mensen wel eens weg, dan vergaat ons de lust om te roemen, maar voelen wij ons geroepen, om getrouw te zijn en de Here te dienen, ook in de politiek. Ook in onze keuze bij de stembus.

DIT MOET U WETEN

- ★ Provinciale Statenverkiezingen op woensdag 28 maart 1962.
- ★ Verzoek om voor de Provinciale Staten elders in uw provincie te mogen stemmen persoonlijk indien op een gemeentesecretarie uiterlijk op woensdag 14 maart.
- ★ Verzoek om bij volmacht te stemmen voor de Provinciale Staten moet ter gemeentesecretarie van de eigen gemeente uiterlijk op woensdag 14 maart kant en klaar worden ingediend.
- ★ Gemachtigden voor het stemmen bij volmacht mogen zijn: echtgenoot/echtgenote, bloed- en aanverwanten van de eerste tot en met de derde graad, de echtgenoot van een schoonzuster en de echtgenote van een zwager, alsmede huisgenoten.
- ★ Deze beperking geldt niet voor de kiezer, wiens beroep of werkzaamheden medebrengen, dat hij werkzaam pleegt te zijn buiten de gemeente, mits zijn afwezigheid als regel telkens langer dan drie dagen duurt. Bijvoorbeeld: schippers, zeevarenden, vissers enz.
- ★ Voor nadere uiteenzettingen zie men Nederlandse Gedachten van 20 en 27 januari, 10 en 17 februari.
- ★ Nadere inlichtingen ook bij de bestuursleden der kiesverenigingen en bij het partijbureau, Dr. Kuyperstraat 3, 's Gravenhage.
- ★ Laat niet een stem verloren gaan.

BON

Verzoeken als abonnee op NEDERLANDSE GEDACHTEN te noteren

NAAM : _____

Adres : _____

Woonplaats : _____

Opzenden aan de AMINISTRATIE van NEDERLANDSE GEDACHTEN, Dr. Kuyperstraat 3 te 's-Gravenhage. Abonnementsprijs f 3.25 per half jaar.

Landbouw-tentoonstelling

Een halve eeuw geleden waren alle boeren in Friesland, voorzover zij georganiseerd waren, aangesloten bij de Friesche Maatschappij voor Landbouw. De C.B.T.B. bestond nog niet en alleen de Rooms-Katholieken in het zuiden van ons land hadden een bond, die in feite R.K. was.

De Friesche Maatschappij besloot een grote landbouw-tentoonstelling te organiseren en de boeren werden opgewekt, aandelen te nemen in het waarborgfonds.

Tevens besloot het bestuur, dat de tentoonstelling ook op zondag geopend zou zijn. Het bestuur was liberaal. De voorzitter was een liberale baron, een grootgrondbezitter. De maatschappijen van landbouw zijn lang beheerst door het liberalisme en neutralisme en hebben zich vaak gaarne gevoegd naar de leiding en de adviezen van de landadel.

Dat de tentoonstelling ook op zondag open moest zijn, werd met name verdedigd met het oog op de arbeiders. Ook voor landarbeiders kon zo'n tentoonstelling leerzaam en attractief zijn, EN DIE LANDARBEIDERS KONDEN UITERAARD DE TENTOONSTELLING ALLEEN OP ZONDAG BEZOEKEN. Mits zij voor melkerstijd weer bij de boer present waren. Omdat de arbeiders op een werkdag natuurlijk geen vrij konden krijgen om naar de tentoonstelling te gaan, was het speciaal in hun belang, dat de tentoonstelling open was op zondag. Zo werd het in de pers verdedigd. Zo was de opvatting van het liberalisme.

Maar in de gemeente Oostdongeradeel waren de boeren rechtzinnig. Ook de boeren. Er waren tal van gemeenten, waar de bevolking wel in meerderheid rechtzinnig was, maar de gezeten boeren niet. Oostdongeradeel was een uitzondering. En daarom kwam de afdeling Oostdongeradeel van de Friesche Maatschappij met het voorstel op de proppen, om de tentoonstelling op zondag te sluiten. Het voorstel kwam op de agenda van de algemene vergadering. Toen het aan de orde kwam, deed de voorzitter het voorstel, om over dit agendapunt geen discussie toe te laten en bracht het, als een voorstel van orde, onmiddellijk in stemming. Het werd met grote meerderheid aanvaard.

Daarna bracht hij het voorstel van Oostdongeradeel in stemming en het werd uiteraard met grote meerderheid verworpen.

Toen gingen vele Christelijke boeren in Friesland de ogen open.

Na de tweede wereldoorlog werd er ook een grote landbouw-tentoonstelling in Friesland georganiseerd. De Friesche Maatschappij deed mee, maar ook de C.B.T.B. en de R.K.-organisatie.

In het overleg werd over de zondagsluiting nauwelijks gesproken. Want het werd als vanzelfsprekend aanvaard, dat de tentoonstelling op zondag gesloten zou zijn en zo gebeurde het ook. En de landarbeiders werden er niet door gedupeerd. Zij kregen wel gelegenheid om op een werkdag te kijken en te genieten.

Er is in vijftig jaar wel veel veranderd. Met name door de invloed van de Christelijke organisaties.

„Indien wij eens een meid minder hielden”, zei Burgemeester Dikkerdak tegen mevrouw Dikkerdak, op een mooie morgen, en hij pakte aan de franje van zijn japongordel, op een wijze alsof hij er een zwaar hoofd in had dat dit voorstel fortuin zou maken. „Een meid minder!” riep zij uit, en hare ogen begonnen gevaarlijk te fonkelen: „dat's onmogelijk, mijnheer! Als er teveel verteerd is, het is door de meiden niet geschied. De meiden moeten blijven. Ik” (en zij drukte verbazend op dat voornaamwoord) „ik kan geen enkele domestique missen!”

Burgemeester kreeg een hevige hoestbui, want hij was vol op de borst; hij vouwde het exemplaar van de Haarlemse Courant van Dinsdag — October 18 — (het is lang geleden) bedaard in „deszelfs” officiële plooiën, lei een blokje op het vuur, wandelde naar de vensterruiten, keek eens naar de bomen van zijn buitenverblijf, en daarna, over zijn buik heen, naar de punten van zijn gevlamde pantoffels; kreeg nog een hoestbui; verliet de kamer met statigheid; ging zich laten poeieren, en sloot zich, deze plechtigheid volbracht zijnde, in zijn eigen kamer op. Toen strekte hij zijn hand uit en schelde.

„Laat Kees boven komen!” sprak hij tot de binngetreden dienstmaagd...

Kent u het verhaal, dat onder de titel „De Schippersknecht” in de Camera Obscura staat? Van burgemeester Dikkerdak en Kees de huisknecht, die door de burgemeester tot schippersduvelstoejager wordt gedegradeerd?

Burgemeester Dikkerdak ging alle dinsdagen naar de burgemeesterskamer en hij hoestte als het om belangrijke beslissingen ging. Meer weten wij van hem niet. Toch, wij weten, dat hij dood is. Mevrouw is ook overleden. Onlangs heeft de jonge juffrouw nog met Kees gevaren, maar dat is ook al weer een hele tijd geleden.

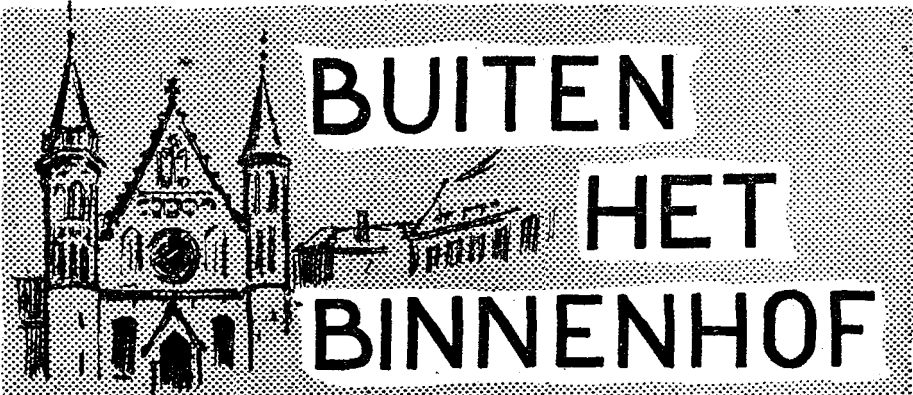
Er bestaan geen burgemeesters meer als Dikkerdak. Misschien is de burgemeester van Brakel, over wie verleden week zaterdag een pagina in Trouw verscheen, een iets uitzonderlijker burgemeester dan zijn ambtgenoten van grotere of kleinere gemeenten, hij is in wezen een modernvoelend burgemeester, die hart heeft voor zijn gemeente en Kees niet zou degraderen ook al heeft de gemeente Brakel een veer. Ook meen ik niet, dat de burgemeesterse van Brakel „mijnheer” tegen haar echtgenoot zegt.

Uit het relaas in Trouw heb ik begrepen, dat er ook voor een burgemeester van een kleinere gemeente genoeg werk aan de winkel is, ook al heeft hij een uitnemende secretaris naast zich. Maar hoe vaak moet hij het zonder secretaris doen, omdat hij zelf de secretaris is?

Meer burgervader dan burgemeester zijn is een kunst, die meer floreert in een kleine dan in een grote gemeente. De burgemeester van Rotterdam, die van West Berlijn, die van Londen, kan men moeilijk een burger-vader noemen, zij zijn bijna presidenten.

Maar in kleinere gemeenten, waarin de verhoudingen soms anders zijn en de mensen altijd anders dan in een stad en waarin de burgemeester ieder kent en ieder de burgemeester kent, liggen de zaken anders. Daar kan hij „vader” zijn, meer dan „meester”.

De welvaart van de gemeente staat bij hem op de

voorgond. Van hem moeten de initiatieven uitgaan, waar initiatieven gevraagd worden, zowel in de particuliere als in de gemeentelijke sector. Hij is hoofd van de politie. Hij is uitvoerder van de autonome taak, welke de gemeente heeft. Hij is de spil van het dagelijks bestuur, de voorzitter van de Raad, hij is de vertegenwoordiger van de gemeente naar buiten. Hij draagt het gezicht van die gemeente uit naar buiten en naar binnen, hij is een met een keten getooide public relations man (of vrouw).

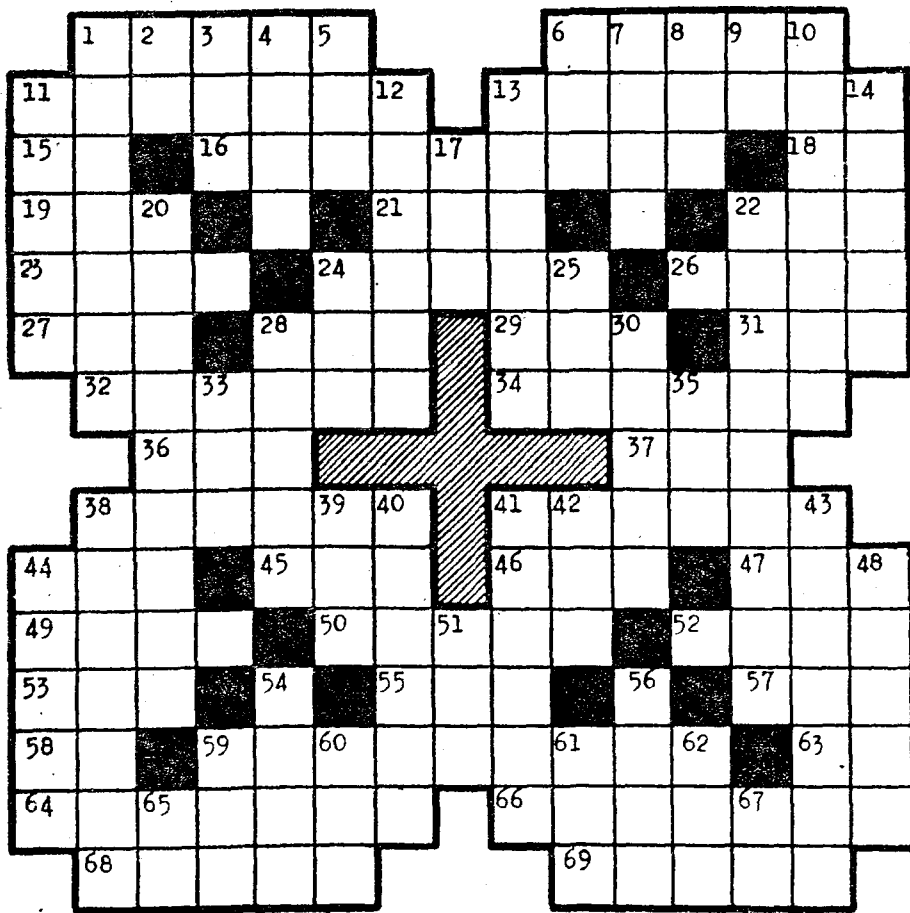
Het zal mij niet beschoren worden ooit burgemeester te worden. Maar konde ik dit ambt bekleden, ik werde burgemeester van een kleine gemeente, waar de tijd en de autoriteit als Maas en Waal tezamen vloeien.

Straks zullen vele burgemeesters als zovele voorzitters van nieuwe gemeenteraden nieuwe gezichten in de raadszaal zien. Hij blijft, wanneer anderen gaan. Voor hem geen verkiezing maar een benoeming ineens. voor hem periodes van telkens zes jaar.

Er zijn vele burgemeesters geweest en er zullen er nog vele komen en er zijn, heeft men mij verteld, velen, die op een benoeming tot burgemeester wachten en reeds lang wachten. Een groot burgemeester heeft eens gezegd, toen hij zijn ambt aanvaardde: dat hij rekening wilde houden met de rechtvaardige verlangens van de raad, dat hij de goede vormen en de onpartijdigheid zou betrachten, dat hij de teugels in handen zou houden, zonder dat de raad die zou voelen, dat zijn kamer open zou staan voor de burgerij, dat hij vriendschappelijke samenwerking in het college op prijs stelde, dat hij het werk van zijn ambtenaren zou waarderen, dat hij de secretaris zou eren. Tenslotte sprak hij uit, dat in die hand een zwaard groeit welke niets begeert voor zichzelf. Dat wil zeggen, dat een goede burgemeester een burger is „tot uw dienst”. (Gedachten van dr. J. P. Fockema Aandreae in 1914).

In drie stukken over Staten, Raden en Burgemeesters heb ik een ogenblik willen stilstaan, ook met het oog op de aanstaande verkiezingen. Daarover zullen nog wel meer Nederlandse Gedachten gelanceerd worden. Het kunnen er niet genoeg zijn voor deze instellingen, die misschien vroeger wel eens uit hun livrei getuimeld zijn, zoals burgemeester Dikkerdak, toen hij Kees zijn livrei afnam. Verlegen proesters als de Dikkerdakken zijn niet meer, ondanks de bezuinigingen. Gelukkig.

William Frankop

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. strafwerktuig; 6. net; 11. fort; 13. mand; 15. geboortestreek van Job; 16. ziekenauto; 18. bevel; 19. vrouw uit O.T.; 21. hokje; 22. vangmiddel; 23. gesch. figuur; 24. zwelling; 26. kostuum; 27. groente; 28. hulp. (Engels); 29. tijdperk; 31. kle-

dingstuk; 32. ingang; 34. imiteren; 36. Paulus, op weg naar Rhodos, voer hier langs; 37. kruik; 38. gezeur; 41. afnemers van gestolen waar; 44. bekende raad; 45. groente; 46. zangstem; 47. trechtvormig net; 49. plaats; 50. kwajongen; 52. antilope; 53. telwoord; 55. steen; 57. jongensnaam; 58. landbouwwerktuig; 59. kort gebruikt (auto's); 63. per expresse (afk.); 64. cijferen; 66.

opvolgen; 68. deel van Afrika; 69. hard voorwerp.

VERTIKAAL: 1. zoogdier; 2. loofboom; 3. bevel; 4. water in Duitsland; 5. maagvocht; 6. achternaam; 7. uiting van vrolijkheid; 8. telwoord; 9. uitgave (afk.) 10. plaats in Limburg; 11. achterstuk van kanon; 12. helder; 13. stopplaatsen; 14. korting; 17. water in Nederland; 20. opschieten; 22. sieraad; 24. aanw. voornaamwoord; 25. tijdperk; 28. betoonde lettergreep; 30. volwassen dier; 33. jongensnaam; 35. vreemde munt; 38. gunstig. geschikt; 39. boom; 40. deel van plant; 41. vissén; 42. ieder; 43. heimelijk eten; 44. wapen; 48. zwaaien; 51. lucht (in samenst.); 54. meisjesnaam; 56. verharde huid; 59. een weinig; 60. ingewand van haring; 61. zoogdier; 62. ontkenning; 65. haven; 67. victorie in Europa (afk.)

67. v.e.; 59. let; 60. gel.; 61. das; 62. nee; 65. ka; 48. kern; 51. aer.; 54. Anna; 56. elt; 43. haalen; 42. elk; 43. snoepen; 44. speer; 38. gelegen; 39. eis; 40. ranken; 41. era; 28. arsis; 30. adult; 33. Tom; 35. avanceren; 22. wapening; 24. die; 25. de; 13. haken; 14. rabat; 17. Lek; 20. 9. ed.; 10. Tegele; 11. kulas; 12. luct- 4. Kern; 5. heb; 6. van; 7. lach; 8. ene; 1. gazelle; 2. es; 3. sta; 68. Natal; 69. steen.

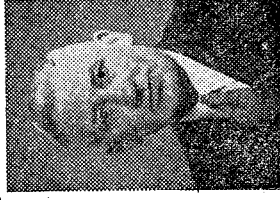
59. ingeveden; 63. p.e.; 64. rekenen; 66. gnoe; 53. een; 55. kel; 57. ger; 58. eg; 47. ink; 49. plek; 50. snaak; 52. mter; 41. helers; 45. sta; 46. 34. nadoen; 36. Cos; 37. urn; 38. ge- sla; 28. aid; 29. era; 31. pet; 32. entree; web; 23. Alva; 24. dikte; 26. gata; 27. balance; 18. ga; 19. Lea; 21. cel; 22. 11. kasteel; 13. hander; 15. Uz; 16. am- 1. gessel; 6. vleet; 10. PLOSSING

„Eén op tien”

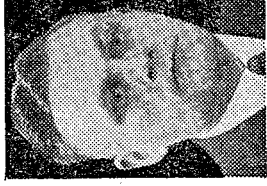

CHRISTELIJK

PROVINCIE BELEID

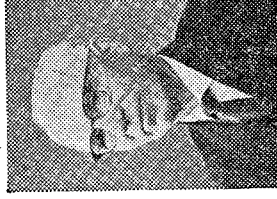
A. W. Biewenga Wzn
Alle kieskringen
in Groningen

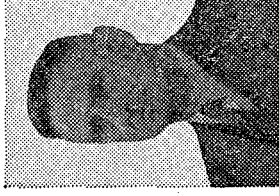
J. Smallenbroek
Alle kieskringen
in Drenthe

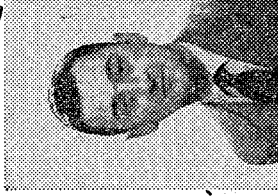
Mr. Dr. J. Meulink
Kieskringen
III en VII
Deventer en
Enschede

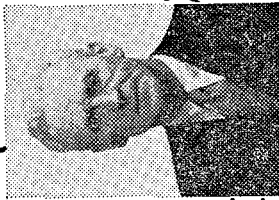
H. J. van Heek
Kieskringen
V en VI
Almelo en Hengelo

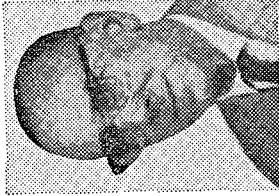
Wb. de Jager
Kieskring IV
Ommen

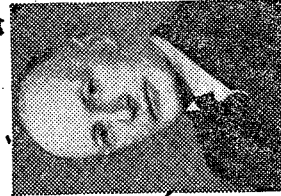
Drs. J. J. Krubbe
Kieskring I
Zwolle

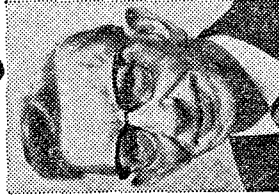
J. Haverkamp
Kieskring II
Kampen

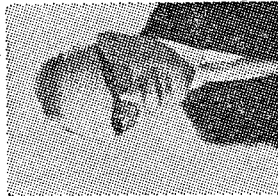
Mr. D. H. Okma
Alle kieskringen
in Friesland

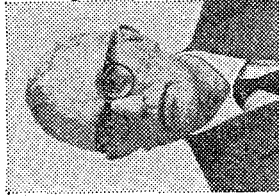
J. de Jong Czn.
Kieskring IX
Hilversum

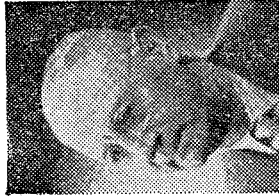
G. H. Hoijtink
Kieskring IV
Alkmaar

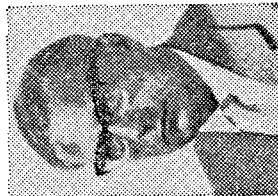
Prof. Mr.
P. J. Verdam
Kieskring I
Amsterdam

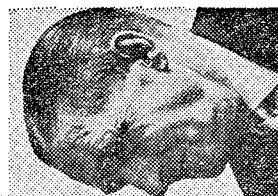
D. Barten
Kieskringen
II en III
Den Helder
en Hoorn

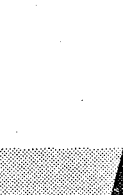
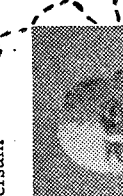
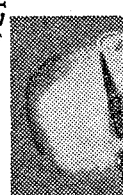
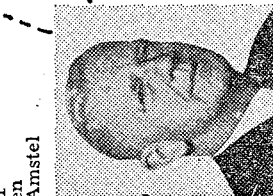
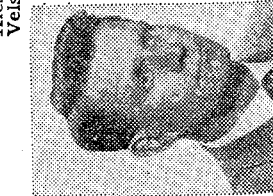
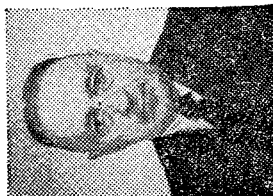
J. Tilkema
Kieskring V
Zaandam

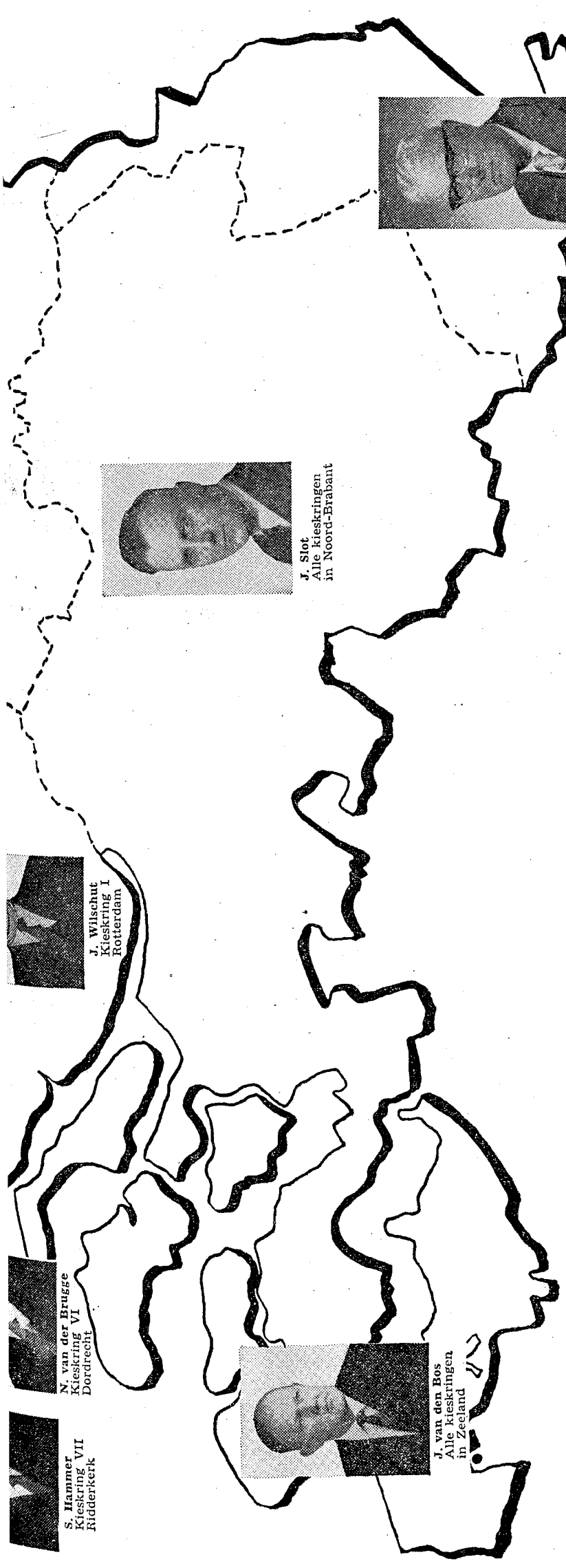
Mr. O. H. van Wijk
Kieskringen
VI en VIII
Haarlem en
Nieuwer-Amstel

A. de Jong
Kieskring VII
Veisen

3

De A.R. lijsttrekkers bij de Statenverkiezingen

A. BAKKER, Veenendaal, Utrecht, geb. 1 mei 1898. In 1924 burgemeester van Koudekerke, in 1934 van Oudebroek. Was lid Prov. Staten van Gelderland. In 1946 burgemeester van Veenendaal. In najaar 1960 lid Prov. Staten van Utrecht en sedert 1 februari 1961 lid Ged. Staten van Utrecht.

C. A. BAKKER, Utrecht, Utrecht, geb. 19 oktober 1911. Aankankelijk timmerman in bouwbedrijf. Per 1939 districtsbestuurder in dienst bij toenmalige Ned.-Chr. Bouwwerkbond. In 1946 Bondssecretaris en in 1955 tweede voorzitter van Ned. Chr. Bond van Werknemers in de Hout- en Bouwnijverheid. Sedert 1 januari 1960 secretaris C.N.V. Lid bestuur Stichting van de Arbeid en plv. lid S.E.R. Sedert 1953 raads-lid Utrecht en fractievoorzitter.

D. BARTEN, Noordscharwoude, Noord-Holland, geb. 16 januari 1905. Directeur N.V. Langedijkker Zaaatdeelt en Zaaathandel Jacob Jong N.V. Voorzitter A.R. Statencentrale Den Helder. Lid Algemeen Bestuur der Vereniging voor de teelt van en de handel in Tuin- en Bloemzaden Voorzitter Sectie Kwekers-Handelaren van deze vereniging. Lid Algemeen Bestuur van de Nederlands-Duitse Kamer van Koophandel.

A. W. BIEWENGA Wzn., Helpman, Groningen, geb. 28 april 1903. Verkreeg mulo-diploma en ontving landbouwonderwijs. Lid Eerste Kamer van 1946—1948. Lid Tweede Kamer sedert 27 juli 1948. Lid Ged. Staten van Groningen 1954—1958, lid Prov. Staten. Voorzitter Landbouwschap. Ridder Orde Ned. Leeuw en Officier Orde Oranje-Nassau.

J. VAN DEN BOS, Sint-Annaland, Zeeland, geb. 3 mei 1915. Aankankelijk in landbouw

werkzaam, vervolgens uiteindelijk gemeentese-cretaris. Burgemeester eerst van Arnhem, dan thans te St. Annaland. Voorzitter C.B.T.B. in Zeeland. Lid Prov. Staten van Zeeland.

N. VAN DER BRUGGE, Giessenburg, Zuid-Holland, geb. 26 mei 1906. Aankankelijk in bedrijfsleven. Ambtenaar ter secretariaten te Haarswoude en Monster. Raadslid en wethouder van Middelarnis. Vanaf 1951 burgemeester van Giessen-Nieuwerkerk, Peursum en Schelluinen, thans gemeente Giessenburg. Lid Prov. Staten van Zuid-Holland.

MR. T. A. VAN DIJKEN, 's-Gravenhage, Zuid-Holland, geb. 2 juli 1897. Geref. gymnasium, Vrije Universiteit te Amsterdam. Advocaat en procureur. Voorzitter Bond van Chr. Kweek-scholen. Lid Hoofdbestuur Oranje Groene Kruis. Oud-referendaris bij de Raad van State. Lid Tweede Kamer van 1933 tot 1946. Lid van Ged. Staten van Zuid-Holland.

DR. N. G. GEELKERKEN, Leiden, Zuid-Holland, geb. 26 februari 1907. Geref. Gymnasium, Vrije Universiteit te Amsterdam. In 1932 advocaat en procureur te Leiden. Kantonnier plaatsvervanger, lid Raad van Rechtsbijstand in Strafzaken bij de Hoge Raad, lid Radioraad, tweede voorzitter dagelijks bestuur Dr. A. Kuyperstichting, lid College van Advies A.R. Partij, Voorzitter A.R.-Kamercentrale Leiden. Lid Prov. Staten van Zuid-Holland.

W. G. VAN GOUL, Roermond, Limburg. Directeur Scheepvaart- en Bevrachtingskantoor te Maasbracht. Van 1945 tot 1956 voorzitter, daarna lid Prov. Comité Limburg. Penningmeester Prot. Chr. School te Roermond van 1945 tot 1962. Secretaris Pro Rege afd. Roermond. Vice-voorzitter Limburgse Scheepvaartvereniging. Lid Prov. Staten sedert 1961.

S. HAMMER, Oud-Beijerland, Zuid-Holland, geb. 20 mei 1906. In 1936 burgemeester van Goudswaard, Piershil en Nieuw-Beijerland, in 1949 van Oud-Beijerland. Voorzitter A.R. Hulpcentrale Hoekschewaard. Plaatsvervangend-kantonrechter te Oud-Beijerland. Lid Prov. Staten van Zuid-Holland sinds 1954.

J. HAVERKAMP, Kampen, Overijssel, geb. 23 mei 1896. Was voorzitter A.R. Statencentrale, Kampen. Lid College van Advies A.R.-Partij. Ere-voorzitter C.B.T.B. in Overijssel. Sedert 1946 lid Prov. Staten en Ged. Staten van Overijssel.

H. J. VAN HEEK, Almelo, Overijssel, geb. 2 april 1903. Lagere school. Textielabrikant, lid hoofdbestuur Verbond Prot. Chr. Werkgevers. Voorzitter Europese Beweging afd. Almelo. Voorzitter samenwerkende A.R. Statencentrales Almelo en Hengelo.

A. HOEK, Schiedam, Zuid-Holland, geb. 18 april 1896. Lid gemeenteraad Schiedam van 1931 tot 1941 en vanaf 1949, fractievoorzitter. Voorzitter Vereniging voor Geref. Schoolonderwijs. Sedert 1952 lid Prov. Staten van Zuid-Holland.

G. H. HOIJTIJK, Alkmaar, Noord-Holland, geb. 9 september 1894. H.B.S. In 1919 ambtenaar Raad van Arbeid. Vanaf 1949 directeur Stichting voor Geestelijke Volksgezondheid in Noord-Holland. Sedert 1930 lid gemeenteraad van Alkmaar. Sedert 1946 lid Prov. Staten van Noord-Holland.

Wb. DE JAGER, De Krim, Overijssel, geb. 25 juni 1899. Was bestuurslid A.R. Statencentrale Ommen. Bestuurslid C.B.T.B. in Overijssel en van diverse organisaties. Sedert 1946 lid van Prov. Staten van Overijssel.

J. SMALLENBROEK, Assen, Drenthe, geb. 21 februari 1909. H.B.S.-B, studie registratie en notariaat. Was wethouder van Elburg. Lid Tweede Kamer 20 november 1945—3 juni 1946 en sedert 6 november 1956. Lid van Gedep. Staten van Drenthe, Voorzitter hoofdbestuur Stichting 1940—1945, lid Buitengewone Pensioenraad, Ridder orde Ned. Leeuw.

J. TILKEMA, Zaandam, Noord-Holland, geb. 24 februari 1896. Opgeleid voor de houthandel, van 1918 hierin werkzaam tot 1956. Lid gemeenteraad Zaandam vanaf 1931, vanaf 1949 wethouder. Lid dagelijks bestuur Stichting Geestelijke Volksgezondheid voor Noord-Holland, van de Ned. Ver. voor Sociale Tandheelkunde en van de Prov. Raad voor de Volksgezondheid.

Prof. mr. P. J. VERDAM, Amsterdam, Noord-Holland, geb. 15 januari 1915. Hoogleraar Vrije Universiteit te Amsterdam. Plaatsvervangend lid van de Academische Raad. Lid van de S.E.R. Voorzitter Staatscommissie Herziening Ondernemingsrecht. Lid Prov. Staten van Noord-Holland.

H. VINK, Gouda, Zuid-Holland, geb. 30 mei 1911. Kweekschool. In 1949 directeur Chr. Tuinbouwschool te Gouda. Lid gemeenteraad Gouda sedert 1961. Voorzitter N.C.R.V. afd. Gouda. Secretaris C.B.T.B. Voorzitter A.R.-Statencentrale Gouda.

J. WILSCHUT, Rotterdam, Zuid-Holland, geb. 31 december 1890. Directeur Cantzlaar-Schalkwijk. Lid Kamer van Koophandel en Fabrieken Rotterdam. Lid gemeenteraad Rotterdam sedert 1946, fractievoorzitter. Lid Prov. Staten sedert 1946, fractievoorzitter. Was vele jaren voorzitter A.R.-Kamercentrale Rotterdam. Officier orde Oranje Nassau.

Mr. O. H. VAN WIJK, Heemstede, Noord-Holland, geb. 22 januari 1910. Chr. Lyceum, Vrije Universiteit te Amsterdam. In 1935 advocaat en procureur te Heemstede. Lid gemeenteraad sedert 1948; sedert 1952 wethouder. Lid Prov. Staten sedert 1952.

Mr. Dr. J. MBULINK, Enschede, Overijssel, geb. 1 februari 1917. Chr. Lyceum, Vrije Universiteit te Amsterdam. Was officier-fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te Arnhem en waarnemend advocaat-fiscaal. Is advocaat en procureur. Lid gemeenteraad Enschede. Lid Tweede Kamer sedert 6 november 1956. Lid Prov. Staten van Overijssel van 1950—1954.

Mr. D. H. OKMA, Leeuwarden, Friesland, geb. 16 april 1902. Advocaat en procureur. Voorzitter Recreatieschap voor het Friese Waterland „De Markrute”. Bestuurslid E.T.I. Friesland. Lid Prov. Staten van Friesland en sinds 1952 lid van Ged. Staten.

H. M. OLDENHOF, Ede, Gelderland, geb. 17 september 1899. Mulo A en B, H.B.S., akte boekhouden M.O. In 1929 burgemeester van Lopik, Jaarsveld en Willige Langerak in 1936 van Kampen en sedert 1952 van Ede. Directeur V.U. Voorzitter Verband van Verenigingen van A.R. Gemeente- en Provinciebestuurders. Lid Prov. Staten van Gelderland.

J. SLOT, Eethen, Noord-Brabant, geb. 18 juli 1913. Burgemeester-secretaris van Eethen sedert 1953. Voorzitter Streekorgaan Land van Heusden en Altena. Lid dagelijks bestuur Hoogheemraadschap Land van Heusden en Altena en van het nieuwe waterschap „De Alm”. Voorzitter Prov. Comité Noord-Brabant en Kamercentrale „Hertogenbosch”. Lid Prov. Staten van Zuid-Holland.

J. SMALLENBROEK, Assen, Drenthe, geb. 21 februari 1909. H.B.S.-B, studie registratie en notariaat. Was wethouder van Elburg. Lid Tweede Kamer 20 november 1945—3 juni 1946 en sedert 6 november 1956. Lid van Gedep. Staten van Drenthe, Voorzitter hoofdbestuur Stichting 1940—1945, lid Buitengewone Pensioenraad, Ridder orde Ned. Leeuw.

J. TILKEMA, Zaandam, Noord-Holland, geb. 24 februari 1896. Opgeleid voor de houthandel, van 1918 hierin werkzaam tot 1956. Lid gemeenteraad Zaandam vanaf 1931, vanaf 1949 wethouder. Lid dagelijks bestuur Stichting Geestelijke Volksgezondheid voor Noord-Holland, van de Ned. Ver. voor Sociale Tandheelkunde en van de Prov. Raad voor de Volksgezondheid.

Prof. mr. P. J. VERDAM, Amsterdam, Noord-Holland, geb. 15 januari 1915. Hoogleraar Vrije Universiteit te Amsterdam. Plaatsvervangend lid van de Academische Raad. Lid van de S.E.R. Voorzitter Staatscommissie Herziening Ondernemingsrecht. Lid Prov. Staten van Noord-Holland.

H. VINK, Gouda, Zuid-Holland, geb. 30 mei 1911. Kweekschool. In 1949 directeur Chr. Tuinbouwschool te Gouda. Lid gemeenteraad Gouda sedert 1961. Voorzitter N.C.R.V. afd. Gouda. Secretaris C.B.T.B. Voorzitter A.R.-Statencentrale Gouda.

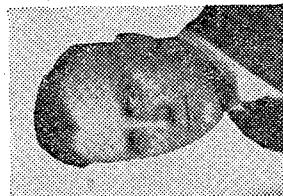
J. WILSCHUT, Rotterdam, Zuid-Holland, geb. 31 december 1890. Directeur Cantzlaar-Schalkwijk. Lid Kamer van Koophandel en Fabrieken Rotterdam. Lid gemeenteraad Rotterdam sedert 1946, fractievoorzitter. Lid Prov. Staten sedert 1946, fractievoorzitter. Was vele jaren voorzitter A.R.-Kamercentrale Rotterdam. Officier orde Oranje Nassau.

Mr. O. H. VAN WIJK, Heemstede, Noord-Holland, geb. 22 januari 1910. Chr. Lyceum, Vrije Universiteit te Amsterdam. In 1935 advocaat en procureur te Heemstede. Lid gemeenteraad sedert 1948; sedert 1952 wethouder. Lid Prov. Staten sedert 1952.

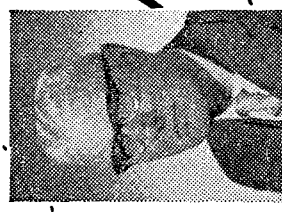
A. DE JONG, Velsen, Noord-Holland, geb. 4 september 1906. Aanvankelijk loopbaan bij onderwijs. Thans eigenaar boek- en kantoorboekhandel te IJmuiden. Lid gemeenteraad van Velsen (ongeveer 10 jaar) en sinds 1957 wethouder. Voorzitter Convent van Prot. Chr. Scholen in Velsen.

J. DE JONG Czn., Hilversum, Noord-Holland, geb. 25 maart 1904. H.B.S. Bij de N.C.R.V. Lid gemeenteraad van Hilversum van 1939—1959, wethouder van 1949 tot 1953. Lid Prov. Staten van Noord-Holland sinds 1946 en lid Ged. Staten sedert 1959.

Drs. J. J. KNIBBE, Zwolle, Overijssel, geb. 8 november 1916. Chr. Lyceum, Ned. Econ. Hogeschool. Secretaris C.B.T.B. in Zeeland van 1946 tot 1956. Lid gemeenteraad Goes van 1950 tot 1956. Vanaf 1956 secretaris C.B.T.B. in Overijssel.

J. Slot
Alle kieskringen
in Noord-Brabant

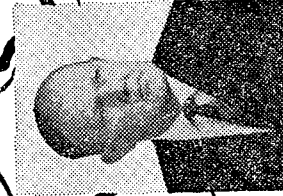
W. G. van Gool
Alle kieskringen
in Lamburg

J. Wilschut
Kieskring I
Rotterdam

S. Hammer
Kieskring VII
Ridderkerk

J. van den Bos
Alle kieskringen
in Zeeland

Panter Pari

een lekker
licht
goedkoop
sigaartje

10 st. f. 1.05
20 st. f. 2.10

In de groene doos

INGWERSEN & Co.

Commissionnaires in Effecten
Keizersgracht 382 A'dam-C
Telefoon 32121-35302-33879

* alle effectenzaken
* plaatsen van obligatieleningen voor kerken, scholen en weldadigheidsinstellingen

HOOIMEIJER

Goudbeschuit

Smaakt anders ...
Smaakt beter

VAN LEEUWEN BUIZEN
ZWIJNDRECHT

„Eén op tien”

Thans meer dan 6000 nieuwe leden

HET gaat goed met de in het najaar 1961 gestarte ledenwerfactie „Eén op tien”. Het vlotte verloop van de actie wordt duidelijk aan de volgende data en winst-cijfers.

In „A.R. Post” 20 jan.: ruim 3500.
In „A.R. Post” 17 febr.: ruim 4800.
In „Ned. Ged.” 24 febr.: 5.000ste lid.

De stand was op 5 maart, de datum, waarop de volgende tussentijdse telling werd afgesloten: 5875 nieuwe leden.

Vele aanmeldingskaarten kwamen de dag daarop al weer op het partijbureau binnen en op het ogenblik dat u dit leest, zijn wij de 6.000 zeker alweer geseceerd.

In verband met de plaatsruimte is het ons helaas onmogelijk gebleken in dit nummer alle kiesverenigingen te vermelden, welke vier of meer nieuwe leden hebben gewonnen. Dit zal nu echter in een van de volgende nummers gebeuren. Want de actie gaat ook voort in maart en april. Het doel is nog lang niet bereikt.

Hieronder volgt alleen een overzicht per Kamercentrale.

Vermeld is de ledenstand per 1 augustus 1961, de 10% daarvan en daarna het tot dusverre bereikte resultaat.

Groningen:	8715	871	400
Leeuwarden:	13257	1326	1677 ¹⁾
Assen:	5772	577	435
Zwolle:	7932	793	478
Arnhem:	6804	680	248
Nijmegen:	3029	303	111
Utrecht:	6281	628	391
Amsterdam:	3518	352	52
Haarlem:	5886	589	299
Den Helder:	3606	361	142
Leiden:	7012	701	388
's-Gravenhage:	3167	317	152
Rotterdam:	5029	503	256
Dordrecht:	11135	1113	495
Middelburg:	4089	409	239
's-Hertogenbosch:	1342	134	34
Tilburg:	816	82	48
Maastricht	382	38	30

97.772 9.777 5.875

¹⁾ waaronder 773 vrouwelijke leden in 1961 door ARVA Friesland gewonnen.

In alle delen van ons land kan er dus nog wel wat bij. Laat elke kiesvereniging zorgen dat zij flink mee helpt om het streefgetal in haar centrale spoedig te doen overschrijden.

Overigens moeten wij ons thans — tot onze spijt — beperken tot een vermelding van „de kopgroep”, die — uiteraard — minder plaatsruimte inneemt.

50—131 nieuwe leden

Boskoop (51); Oosterwolde Frl. (52), (tijdens de actie van ARVA Friesland 22); Waddinxveen (52); Urk (59); Delfzijl (59); Naaldwijk (71); Drachten (75) (ARVA Friesland 54); Rotterdam IV (84); Vroomshoop (87); Zeist (93); Surhuisterveen (128); Hoogeveen (155).

Centrale vergaderingen

- ★ Op zaterdag 10 maart wordt de jaarvergadering van de Kamercentrale Leiden gehouden. De bijeenkomst wordt gehouden in de foyer van de Stadsgehoorzaal, Breestraat 60 te Leiden. Aanvang der vergadering te 14.45 uur. De agenda vermeldt o.m. een rede van Z.E. minister mr. J. van Aartsen.
- ★ Op maandag 12 maart belegt de Statencentrale Apeldoorn een openbare vergadering in het kader van de verkiezingen voor de Provinciale Staten. De bijeenkomst zal gehouden worden in „La Bordelaise”, Hoofdstraat 176 te Apeldoorn. Aanvang der vergadering op de gebruikelijke tijd. Spreker is de heer J. Smallembroek te Assen.
- ★ Op dinsdag 13 maart belegt de Statencentrale Zwolle een vergadering. De bijeenkomst zal gehouden worden in Hotel „Suisse”, ingang Luttekerstraat, Zwolle. Aanvang der vergadering te 20.00 uur. Spreker is drs. J. J. Knibbe, lijststaanvoerder in de Statenkiekring Zwolle.
- ★ Op dinsdag 13 maart wordt eveneens een verkiezings-streekvergadering in Noord-Brabant gehouden. Plaats: Parochiehuis, Klundert. Aanvang der vergadering te 19.30 uur. Sprekers: de heren mr. B. W. Biesheuvel (A.R.) en C. F. van der Peijl (C.H.).
- ★ Op woensdag 14 maart belegt de Statencentrale Haarlem een openbare vergadering. De bijeenkomst zal gehouden worden in de Kroonzaal van Restaurant Brinkmann, Grote Markt 9, Haarlem. Aanvang der vergadering te 20.00 uur. Sprekers: de heren J. Smallembroek en mr. O. H. van Wijk.
- ★ Op vrijdag 16 maart beleggen de Statencentrales Rotterdam en Ridderkerk een forum-avond. De bijeenkomst zal gehouden worden in het gebouw „Atrium”, Karel Doormanstraat 143, Rotterdam. Aanvang der vergadering te 20.00 uur. Forumleden: de heren N. van der Brugge, S. Hammer, dr. J. J. Neuteboom, dr. J. W. Noteboom en J. Wilschut.
- ★ Op vrijdag 16 maart wordt de A.R.-streekvergadering van de Statencentrale Zaandam gehouden in Hotel De Waakzaamheid te Koog aan de Zaan. Aanvang der vergadering te 20.00 uur. Sprekers zijn: prof. mr. I. A. Diepenhorst en ds. mr. Estié.
- ★ Op zaterdag 17 maart wordt een verkiezingsbijeenkomst gehouden, beled door de Statenkring Heerlen van de K.V.P., het Provinciaal Comité van de A.R.-Partij in Limburg en de Kamerkiekring Maastricht van de C.H.U. De bijeenkomst wordt gehouden in de Stadsschouwburg te Heerlen. Aanvang der vergadering te 15.00 uur. Tijdens dit appél zullen spreken: Z.E. minister-president prof. dr. J. E. de Quay en Z.E. minister mr. J. van Aartsen.
- ★ Op zaterdag 17 maart houdt de Statencentrale Winterswijk de jaarvergadering. De bijeenkomst wordt gehouden in „Fides et Concordia”, Stationsstraat te Winterswijk. Aanvang der vergadering te 15.00 uur. Spreker is de heer H. M. Oldenhof te Ede, lijststaanvoerder in Gelderland.
- ★ Op maandag 19 maart wordt eveneens een verkiezings-streekvergadering in Noord-Brabant gehouden. Plaats: Hotel „Royal”, 's-Hertogenbosch. Aanvang der vergadering te 20.00 uur. Sprekers: drs. J. Koning (A.R.) en D. W. van der Put (C.H.).
- ★ Op donderdag 22 maart wordt eveneens een verkiezings-streekvergadering in Noord-Brabant gehouden. Plaats: Muziekzaal Chr. H.B.S., Waalwijk. Aanvang der vergadering te 20.00 uur. Sprekers: de heren J. Reijers (C.H.) en J. Slot (A.R.).
- ★ Op vrijdag 23 maart weer een verkiezings-streekvergadering in Noord-Brabant. Plaats: „Centraal”, Lodewijk Napoleonplein, Eindhoven. Aanvang der vergadering te 20.00 uur. Sprekers: prof. mr. I. A. Diepenhorst (A.R.) en prof. dr. G. C. van Niftrik (C.H.).

Tanden. Uw spiegel zegt U: IVOROL

VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN

GRONINGEN

Chr. Coöperatieve Spaarbank
„EIGEN HAARD” G.A.

LOPENDE DIEP — GRONINGEN

Spaarrente leden	3 1/2 %
Spaarrente niet-leden	3 1/4 %
Jeugdspaarrente met 10% premie	3 1/2 %

DRENTE

EMIGRATIE

Als specialisten belasten wij ons met de volledige verzorging van verzendingen overzee.

Jan de Boer N.V. - Hoogeveen

Tel. 2841 (05280)

Bouwbedrijf Van Ess

Uitvoering van alle
voorkomende bouwwerken

EMMEN — KAPELSTRAAT 20 — TELEFOON 671

MACHINEFABRIEK „BORO”

RODEN — TELEFOON 9108, NA 18 UUR 9102

LANDBOUWWERKTUIGEN
STAALCONSTRUCTIES

KAPSPANTEN VOOR FABRIEKSHALLEN,
LOODSEN, GARAGES, LANDBOUWSCHUREN
E.D.

AMSTERDAM

GEZOND. GEZELLIG EN 'T GOEDKOOPST
is het stoken met de kolen van de

FIRMA S. DOGGER Hzn.

SCHINKELKADE 14 - TELEFOON 72 25 16
ANTRACIET
BRECHCOKES en OLIE voor centrale verwarming

G. W. GRUPPEN

Aannemersbedrijf

SPAARNDAMMERDIJK 388 — TEL. 80553 — AMSTERDAM

ZEIST

UW INTERIEUR

SMAAKVOL EN GEZELLIG INGERICHT
EN TOCH NIET DUUR!

FIRMA W. VAN TELLINGEN

SLOTLAAN 135-137 — ZEIST — TELEFOON 2486

UTRECHT

BOEK-, COURANT-, HANDELSDRUKKERIJ
DRUKKERIJ LIBERTAS N.V.

DRIFT 13 - UTRECHT

wil u gaarne van advies dienen

OVERIJSEL

- ★ VERBOUW
- ★ NIEUWBOUW
- ★ ONDERHOUDSWERKEN

Firma E. D. Schutten en Zoon

AANNEMERSBEDRIJF - ENSCHEDE
Laarssingel 101 — Telefoon 3021
Hyacintstraat 40 — Telefoon 11638

WARMTE

Een muur van warmte die stand houdt en u volkomen beschut!

MET BRANDSTOF VAN

FIRMA J. PIT EN ZOON

WEEMSTRAAT 51 — TEL. 2192 — STENWIJK
Kolen - Olie - Gas

N.V. W. J. Schuiling's
Handelsonderneming

BINNENHAVENWEG 20 - HENGELO
Telefoon 05400-6461

DE WONINGBOUW

TWEEMAAL achter elkaar is in de Tweede Kamer een motie aangenomen, waarvan de betrokken minister bij voorbaat verklaard had haar niet te zullen uitvoeren. Twee weken geleden overkwam dat Minister Toxopeus bij de behandeling van de begroting van Binnenlandse Zaken, vorige week gebeurde het bij de behandeling van de begroting van het departement van Minister Van Aartsen, Volkshuisvesting en Bouwnijverheid.

Het aannemen van dergelijke moties is op zichzelf een onaangenaam verschijnsel. Het betekent, dat er tussen de Minister en de (meerderheid van de) Tweede Kamer een zodanig verschil van inzicht over het te voeren beleid bestaat, dat de Kamer het niet voldoende vindt, wanneer dat uit de redevoeringen der verschillende woordvoerders blijkt, maar dat zij dat in een uitdrukkelijke uitspraak van de Kamer als zodanig wenst vast te leggen.

Het zal duidelijk zijn, dat zulke moties slechts incidenteel bestaanbaar zijn. Komen zij veelvuldig voor, dan moet geconstateerd worden, dat het „gemeen overleg” niet meer tot een voor beide „partijen” bevredigend resultaat voert en dat van een vruchtbare samenwerking tussen Regering en Staten-Generaal niet meer kan gesproken worden. Het verdient dus wel degelijk bijzondere aandacht, wanneer tweemaal achter elkaar een begrotingsbehandeling met het aannemen van een dergelijke motie wordt afgesloten.

Deze betekenis kreeg nog een bijzonder accent, doordat op de stemming en aanneming der moties in beide gevallen bovendien nog een hoofdelijke stemming over de begroting zelf volgde. Wie tegen de begroting stemt, geeft daarmee niet slechts blijk van een ingrijpend verschil van inzicht met de minister in een bepaald punt van het te voeren beleid, maar geeft te kennen, dat hij de minister weg wil hebben door hem — door hem de nodige gelden te onthouden — het regeren onmogelijk te maken.

Nu kan men van de socialistische oppositie verwachten, dat zij in het zicht der Staten- en Raadsverkiezingen behoefte gevoelt haar gebrek aan vertrouwen in de huidige regeringscombinatie op de meest krasse wijze te demonstreren, hoewel ook dan het middel van een stemming over een begrotingshoofdstuk toch met democratische terughoudendheid dient gehanteerd te worden. Ook de oppositie dient zorgvuldig te zijn in de keuze harer middelen, wil het aanzien en niveau van het Parlement niet onnodig geschaad worden. Maar, gelijk gezegd, de oppositie mag men wel iets meer „speling” gunnen, vooral zo kort voor de verkiezingen, en vooral ook, wanneer zij zakelijk zo weinig in handen heeft om de kiezers in haar onmisbaarheid te doen geloven.

K.V.P. kritisch ten aanzien van niet-geestverwanten

EEN zeer bedenkelijk facet van deze gang van zaken in de afgelopen weken is echter, dat in beide gevallen aanleiding werd gegeven door een der „regeringspartijen”, n.l. de K.V.P.

Nu heeft de K.V.P.-fractie al bij herhaling blijk gegeven van een grote vrijmoedigheid in de kritiek op niet-geestverwanten ministers.

Minister Beerman heeft al enige malen een bijzonder felle bijejening ondervonden van de heer Van Doorn, Minister Zijlstra staat telkens bloot aan een ongeremde en tot ver in het onredelijke doorgevoerde kritiek van de heer Lucas. Minister Van Aartsen werd vorig jaar door niemand zo heftig aangevallen als door de k.v.p.-er Van Vliet. Omgekeerd echter kan de K.V.P. bijzonder weinig verdragen. De heer Biesheuvel bijvoorbeeld mocht bij de behandeling van de begroting van Buitenlandse Zaken Minister Luns nog niet zuur aanzien.

Bij de begroting van Minister Toxopeus was het de K.V.P.-afgevaardigde Weyters die na het debat over de ambtenarsalarissen — door het vragen van de aantekening, dat hij geacht wenste te worden tegen de begroting te hebben gestemd — de oppositie aanleiding gaf om hoofdelijke stemming te vragen.

Vorige week was de toelichting, die de K.V.P.-woordvoerder Andriessen op zijn motie gaf („in feite een motie van afkeuring”, constateerde de socialistische fractieleider Burger), aanleiding voor de communist Bakker om de p.v.d.a. vóór te zijn met het vragen van hoofdelijke stemming over de begroting. De verklaring, die de heer Andriessen aan die stemming deed voorafgaan was weinig geschikt om de zojuist genoemde conclusie van de heer Burger tegen te spreken. De K.V.P.-fractie zou vóór de begroting stemmen, want van de ver-

„Al te lang kwamen subsidies terecht op plaatsen, waar deze niet nodig waren of zijn”.

„Deze bewindsman is erin geslaagd, meer goedkopere woningen te bouwen dan in enig jaar tevoren”.

(J. van Eibergen).

werping ervan zou een kabinetscrisis het gevolg zijn, en dat achtte de K.V.P.-fractie nu niet te verantwoorden, gezien de kwestie Nieuw-Guinea. Minder parlementair gezegd komt deze uitspraak er op neer:

De K.V.P. stelt op het aanblijven van Minister Van Aartsen geen prijs meer, maar zij zal hem thans niet tot heengaan dwingen, omdat zij daarvoor vanwege het huidige stadium van de Nieuw-Guinea-kwestie op dit moment de prijs van een complete kabinetscrisis te hoog vindt.

P.v.d.A. lonkt.....

MOET men die uitspraak nu inderdaad zo ernstig nemen?

Eenzijds wel. Het is nu eenmaal zo gesteld, en men mag zulk een uitspraak in een officieel Kamerdebat toch serieus nemen. Bovendien is de heer Andriessen waarlijk niet de eerste de beste. Daarbij komt nog, dat hij — naar in engere kring wel bekend is — Minister Van Aartsen persoonlijk graag mag. Men zal zijn uitspraak dus ten volle als politieke uitspraak mogen en moeten verstaan.

Anderzijds echter moet men bedenken, dat ook de K.V.P. aan de verkiezingen denkt. Zij heeft alle aanleiding het vaak zeer aanvechtbare beleid van sommigen harer geestverwante bewindslieden te doen schuilgaan achter een overmaat aan kritiek op anderen. Zij moet met name ook rekenen met haar naar de rooms-rode samenwerking terugverlangende vleugel (waarvan de „Volkskrant” de onvermoeibare spreekbuis is), welks kritiek zich in het bijzonder richt tegen het woningbouwbeleid.

De vraag blijft, of de heer Andriessen zich ook zo ongenueanceerd zou hebben uitgedrukt, wanneer hij in de Nieuw-Guineakwestie (de fractievoorzitter van de K.V.P., de heer De Kort, heeft er ook al eens gebruik van gemaakt) geen excuus bij de hand had om de bewindsman en het Kabinet te sparen.

Wat daarvan ook zij, de houding van de K.V.P.-fractie en van de heer Andriessen was voor de woordvoerder van de P.v.d.A., de heer Bommer, een goede aanleiding om te lonken naar een herstel der rooms-rode samenwerking: „Waarom zou men niet terugkeren tot het standpunt, dat wij jarenlang gemeenschappelijk hebben gehandhaafd, waarop wij elkaar hebben gevonden... Als dat het geval zou zijn, dan zou de overeenstemming tussen deze twee grotere fracties er zijn”.

Dat is dan het trieste resultaat van deze K.V.P.-actie. Drie jaar lang poogt de socialistische oppositie tevergeefs aan ons volk duidelijk te maken, dat het Kabinet-De Quay er niets van terecht brengt, dat het zonder de P.v.d.A. eenvoudig niet gaat. Tevergeefs, zeiden wij. Ons volk is nuchter en komt van demagogie niet zo gauw onder de indruk. Het vindt, dat het met het huidige Kabinet in het algemeen best gaat, beter dan voorheen. Zeker, het Kabinet heeft de conjunctuur mee. Maar de hoogconjunctuur dateert niet van mei 1959 en de meerdere „ruimte” is benut om ons niet alleen wat meer welvaart, maar vooral ook wat meer vrijheid te brengen. En daarvoor heeft ons volk een fijne neus.

En zie, vlak voor de verkiezingen draaft op een paar beleidsonderdelen de grootste regeringspartij ineens zo ongeremd door, dat de P.v.d.A. er (allicht) ijlings van in de „zie-je-nou-wel”- en de „heb-ik-het-niet-gezegd”-houding springt.

Verschuiving naar goedkopere sector

MAAR nu de zaak, waar het allemaal om ging, Gaf — los van alle politieke nevenoverwegingen — het woningbouwbeleid dan geen aanleiding tot kritiek?

Zeker wel, aanleiding tot kritiek was er ongetwijfeld. De zogenaamde „vrije sector” (ongesubsidieerde woningbouw), waaraan in het bouwprogramma voor 1961 ruimte voor 15.000 woningen was geboden, was uitgelopen tot over de 40.000... Voorts is het gemiddelde huurpeil van de nieuw gebouwde woningen in alle sectoren zodanig, dat deze voor de laagste inkomensgroepen niet bereikbaar zijn.

Daar staat echter wel het nodige tegenover. De vrije-sectorwoningen worden waarlijk niet alleen gebouwd in de categorie van bungalows en dure woningen. In deze sector is reeds sinds 1960 een toenemende verschuiving te zien naar de goedkopere bouw, welke tendens nog versterkt werd door bepaalde maatregelen, die Minister Van Aartsen in april van het vorig jaar trof.

Bijna het gehele contingent ongesubsidieerde woningen blijft beneden de f 24.000.— bouwkosten (is stichtingskosten exclusief kosten van grond, architect en toezicht) en meer dan de helft onder de f 17.000.—. Het onderstaande overzicht geeft daarvan een duidelijk beeld:

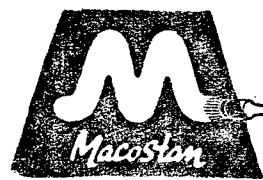
In 1960 bleven de bouwkosten van rond 25% der ongesubsidieerde woningen onder de f 17.000.—; van rond 45% der ongesubsidieerde woningen

**DE ACHTTIEN
VAN KERKEN TOT KERK
CARILLON-REEKS**

f 1.75

f 1.75

**UIT ONZE BOUW- EN
AANNEMERSWERELD**

**MACULOSE
MEUBELLAK**

Krasvaste celluloselak voor meubelen, betimmeringen enz.

N.V. LAK- EN VERFFABRIEK MACOSTAN
EDE. telefoon 2047 (08380)

J. DE KORT

metsel- en tegelbedrijf

MAASSLUISSTRAAT 606-I
AMSTERDAM

Inrichting van kleuterscholen

Stalen klimmateriaal - keukens

ODIS! Fa. A. v. d. Werff - Doesburg
Kantoor:
Van Pallandtstraat 11 - Velp tel. 08302-4642

Fa. P. van Oudenallen & Zoon

AANNEMERS VAN

timmer-, hei- en betonwerken

WILNIS — TELEFOON (01724) 108

FIRMA B. MEILINK

Eigenaar F. Braam

houtzagerij, houthandel en kistenfabriek

Hofstraat 10 - BORCULO - Telefoon 05457-561*

FIRMA COLIJN & IPPEL

Aannemers van beton- en heiverken

Rijksweg 117
Tel. 01834-375

Pr. Julianaweg 11
Tel. 01834-475

NIEUWENDIJK (gemeente Almerik)

bleven in dat jaar de bouwkosten onder de f 20.000.—; van rond 70% der ongesubsidieerde woningen bleven de bouwkosten in dat jaar onder de f 24.000.—; en kwamen van slechts 30% de bouwkosten in dat jaar boven de f 24.000.—. Deze verhoudingen waren in 1961: in het eerste kwartaal respectievelijk rond 30%, 50%, 75% en 25%; in het tweede kwartaal respectievelijk rond 35%, 60%, 80% en 20%; in het derde kwartaal respectievelijk rond 50%, 80%, 95% en 5%.

„Nagenoeg gelijke huren”

EEN grote vlucht heeft voorts genomen de bouw in de A-premiesector, dat is de particuliere woningbouw, waarvoor van Overheidswege een subsidie wordt verstrekt.

Onder de oude premiereregeling werd voor vrijwel iedere nieuwe woning, ongeacht de bouw prijs, een premie gegeven. Minister Van Aartsen heeft hieraan een eind gemaakt en de premiereregeling beperkt tot woningen in de lagere bouwkostenklasse. Hoe succesvol dit beleid geweest is, bewijzen wel de huuruitkomsten van deze woningen, die niet noemenswaard van die van de woningwetwoningen afwijken (waar dat wel het geval is, bieden zij bovendien een grotere huisvestingscapaciteit).

Men zie het onderstaande overzicht van de gemiddelde weekhuren van respectievelijk de A-premie-woningen en de woningwetwoningen:

In de drie grote steden respectievelijk f 19.16 en f 17.10;
in de overige 1e klasse-gemeenten respectievelijk f 18.19 en f 17.40;
in de gemeenten van klasse 2 respectievelijk f 16.85 en f 16.83;
in de gemeenten van klasse 3 respectievelijk f 15.87 en f 15.23;
in de gemeenten van klasse 4 respectievelijk f 14.39 en f 14.43;
in de gemeenten van klasse 5 respectievelijk f 13.40 en f 14.02.

In het licht van deze cijfers zou men zo zeggen, dat de uitkomsten verrassend goed tegemoetkomen aan de wens tot „gelijke of nagenoeg gelijke huren voor premiewoningen en woningwetwoningen”, zoals deze was neergelegd in de motie-Andriessen bij de begrotingsbehandeling voor 1960 (er gaat geen jaar voorbij, of de heer Andriessen dient een motie in bij de begroting van Volkshuisvesting, en altijd speelt daarin op de een of andere manier het getal 5000 een rol).

En wat de uitloop van de vrije sector betreft, de minister heeft uitdrukkelijk gezegd, dat het in het bouwprogramma voor 1962 opgenomen aantal van 25.000 een maximum is.

Met deze korte aantekeningen moeten wij i.v.m. de plaatsruimte deze week volstaan. In het nummer van volgende week zullen wij nader op de besprekingen hierover in de Tweede Kamer ingaan.

„Kamer-absenteïsme”

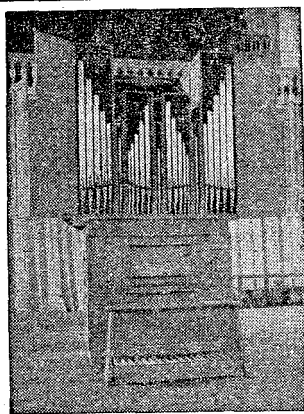
Er wordt nog wel eens een opmerking gemaakt over het zogenaamde absenteïsme van Tweede-Kamerleden.

Het is echter wel eens goed daar tegenover te stellen het „absenteïsme” in de familiekring, waartoe hun Kamerlidmaatschap hen veelvuldig dwingt.

Kort geleden was dat op een wel zeer sprekende wijze het geval met de heer Smal-lenbroek, die genoodzaakt was zijn verjaardag in het Kamergebouw door te brengen, omdat hij als A.R. woordvoerder op moest treden bij de begroting van Binnenlandse Zaken.

Hetzelfde deed zich onlangs voor bij de heer Aantjes, toen hij voor de A.R. fractie bij de P.B.O.-behandeling als woordvoerder moest optreden. Zijn vierjarig zoontje vond echter, dat de absentie thuis niet voldoende geëxcuseerd was met de vereiste aanwezigheid in de Kamer: „Ik vind, dat pappa op zijn verjaardag wel bij ons in de kamer kan zijn....”

**VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN**

**ECHTE
KERKORGELS**

OOK VOOR
KLEINE
KERKEN

ORGELBOUW

**ERNST
LEEFLANG**

APELDOORN
Telef. 0 6760-17582

Uw inboedel wordt op handen gedragen

naar Madrid of Stockholm,
naar Lutjebroek of Lintelo (ook overzee) door

Bongers Verhuisbedrijf Wageningen

telefoon 2725 en 3750 (b.g.g. 3100)

FINIRAT verdelgt ratten

ONGEVAARLIJK VOOR ANDERE DIEREN
EN MENSEN

N.V. BOGENA

VEERLAAN 23, ROTTERDAM - Z.

H. KLEIN - van klein tot groot

Van de kleinste gereedschappen tot de
grootste machines leveren wij u

BAKKERIJMACHINES
GEREEDSCHAPPEN
WINKELINVENTARISSEN, enz.
Woonhuis:

Nieuwenhoornstraat 112 - Telefoon 174549 - Rotterdam-Zuid.

Firma Jacq. Stinkens

ZEIST

Orgelpijpenmakers

LABAALPIJPEN - TONGWERKEN

VRAAGT STEEDS

ZOETERMEERS ROEM

de fijnste margarine

FIRMA GEBR. VAN DER SPEK - TELEFOON 01790 - 3529
ZOETERMEER

NAAM- EN NUMMERPLATEN

in diverse uitvoeringen.

Aanduidingen speciaal voor kantoorgebouwen, ziekenhuizen,
sanatoria, bejaardencentra en op schepen.

ZUID NED. NAAMPLATEN ONDERNEMING
G. TER VEEN - GELEEN

KANTOOR: ROMANIESTRAAT 55 - TELEFOON 0 4494 - 2372

Landbouwwerktuigen- en
machinesfabriek

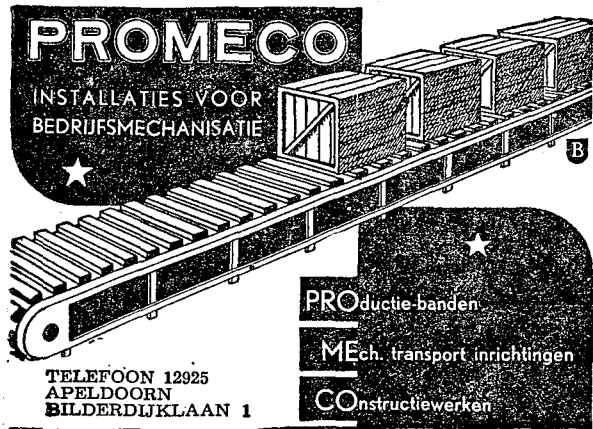

H. VISSERS N.V. - NIEUW-VENNEP
Telefoon 02546-444 (4 lijnen)

ONDERGOED

van de bovenste plank!

PROductie-banden
MEch. transport inrichtingen
COnstructiewerken

TELEFOON 12925
APELDOORN
BILDERDIJKLAAN 1

Het 5000ste lid

„Eén op tien”

OP nevenstaande foto ziet u het jeugdige echtpaar Vegter in de Esdoornlaan 6 te Harmelen; afkomstig resp. uit Meppel en Zwolle in welke plaatsen zij ook als gehuwden enige tijd woonden. Zij vestigden zich nog geen twee jaar geleden in het landelijke Harmelen, tussen Woerden en Utrecht. De heer J. Vegter staat aan het hoofd van een filiaal van een ijzerwarenfirma in Utrecht en bewerkt het Sticht eveneens als tegenwoordiger van die firma. In één van de vele nieuwe woningen van Harmelen wonen zij met hun driejarig dochtertje.

In het algemeen moet het nogal wat wennen tussen de vele nieuwe bewoners van Harmelen en de ingezetenen van de oude dorpskern. Tijdens het bezoek, dat de secretaris van het Centraal Comité, Mr. W. R. van der Sluis met de voorzitter van de a.r. kiesvereniging aldaar, de heer C. Brinkman en de heer De Jong (welke heren het succes boekten), aan het echtpaar Vegter brachten, bleek echter, dat in dit geval het ijs tussen oud en nieuw Harmelen wel gebroken is.

Hoogeveen: aan de top met 155 nieuwe leden

OP onderstaande foto ziet u één van de groepen „werkers” in de grote actie „Eén op tien”. Deze groep in Hoogeveen (kom) heeft het respectabele aantal van 155 nieuwe leden gewonnen.

U ziet hen hier bijeen geschaard: bestuur en leden, die dit prachtige resultaat bereikten.

De k.v. Hoogeveen (kom) telt thans in totaal 900 leden en is dus een van de grootste kiesverenigingen in het land.

Het eerste waaraan men denkt bij een kiesvereniging met zulk een groot ledental is: splitsing. Maar Hoogeveen heeft de moeilijkheden, verbonden aan het werk in zo'n grote k.v., voorlopig wel verlicht door de verdeling van het werkgebied in twaalf secties.

Een speciale felicitatie in verband met de behaalde winst aan het adres van Hoogeveen is hier bepaald wel op zijn plaats.

En eveneens een gelukwens naar aanleiding van het heuglijke feit van de inschrijving van het 900ste lid.

Het merkwaardige is, dat hoe meer leden een k.v. wint, hoe meer zo'n k.v. er de smaak van te pakken krijgt. Wij zullen nog wel meer van Hoogeveen horen. Eerst was het streefgetal 100, toen 120 en nu zijn dan inmiddels 155 nieuwe leden ingeschreven.

Zo gaat het op meer kiesverenigingen. Men is bezig en blijft daardoor bezig. Ook en juist dikwijls daar, waar niet veel nieuwe leden meer kunnen worden gewonnen.

Het is de wens en de hoop van alle werkers, van heel de partij, dat met name overal waar ledenwinst — groot en klein — kon worden geboekt, straks stemmenwinst er de weerklank van mag zijn.

Dat is ook aan de heer Vegter zelf te danken, die niet alleen lid van onze partij is geworden, doch zich ook geeft aan het werk voor de jeugdcentrale en de gemeente-avonden te Harmelen.

Op de foto ziet u de heer en mevrouw Vegter tijdens het bezoek, terwijl de secretaris van het Centraal Comité hun een herinnering aan deze voor de partij zo verheugende ledenwinst, aanbiedt.

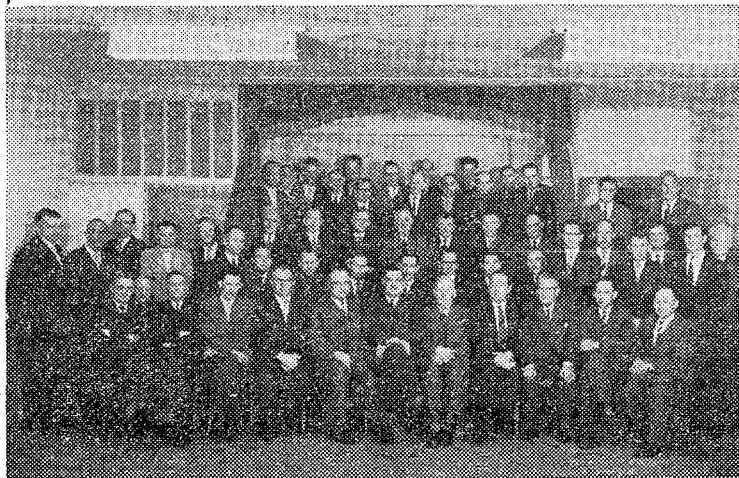
Natuurlijk gingen ook de heren Brinkman, De Groot en De Jong niet zonder „souvenir” aan dit feit naar huis.

Ook de k.v. te Harmelen zelf had reeds een attentie in de vorm van een bloemstukje aan de heer en mevrouw Vegter doen toekomen.

Jonge leden van een oude partij.
Jonge bewoners in de nieuwe wijk van een echt Hollands dorp.

Het zijn combinaties, die wonderwel gedijen, ook anno 1962.

Moge onze partij niet alleen in de loop van deze ledenverfactie, doch eveneens tot in een verre toekomst nog vele duizenden jonge mensen als lid inschrijven. Op die manier immers wordt ook werkelijk christelijke politiek bedreven en de christelijke politieke partij in stand gehouden.

Ook UW vakantie verzorgd door de N.C.R.V.!

Reeds 40 jaar staat de N.C.R.V. voor haar leden klaar! Het jubileumreisplanboek 1962 bevat een 500-tal reizen met een grote verscheidenheid in reisduur, reissom, vakantieplaatsen en aard van de reizen n.l. vlieg reizen, bootreizen, dagtrein- en nachttreinreizen en autorondreizen. Het zal u dan ook niet moeilijk vallen een reis van uw gading te vinden, of misschien juist wel! De reizen voeren u, behalve naar de aan ieder bekende toeristenlanden, zelfs nog verder weg, o.m. naar Marokko en Egypte, maar dichterbij in eigen land kunt u óók terecht! Speciale reizen voor jongeren, bergsportliefhebbers, kampeerders en zeilers, alsmede familiebezoekreizen naar Canada treft u in het Reisplan 1962 aan.

Op uw verzoek zenden wij u gaarne gratis

het fraai geïllustreerde: **REISPLAN 1962**

NEDERLANDSE CHRISTELIJKE REIS-VERENIGING

Weteringkade 22a Postbus 1035 Tel. 8 593.02 s-Gravenhage

NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

ELTINK **MEUBELEN**

WIJCHEN
Tel. 08894 - 441

VOOR

WONINGEN
DIRECTIEKAMERS
VERGADERZALEN
VERENIGINGSGEBOUWEN
BEJAARDENTEHUIZEN
ZIEKENHUIZEN

Direct van fabriek

* * * Gevaarlijke oppositie

Echte oppositie, d.w.z. verantwoordelijke dragende oppositie, is een moeilijke aangelegenheid. Dat ondervindt de Partij van de Arbeid in deze jaren. De huidige loonpolitiek mag dan goede resultaten afwerpen — de oppositie doet zijn uiterste best omstandig te verklaren dat deze loonpolitiek in staat van faillissement verkeert.

De Nieuw-Guinea-politiek van dit kabinet mag dan de starheid van vorige kabinetten verlaten hebben, het beleid van dit kabinet, zoals dit bij de algemene beschouwingen is uiteengezet, mag dan toen door de Partij van de Arbeid onderschreven zijn — nu deugt er maar weinig meer van. Ook al omdat de regering zo geheimzinnig en daardoor verontrustend te werk zou gaan: immers van een openbaar debat wil de regering niet weten.

Mr. Burger heeft getracht van de Tweede Kamer toestemming te verkrijgen de regering te dwingen tot een openbaar debat.

De pers is wel ingelicht, aan haar zijn kennelijk meerdere mededelingen verstrekt, maar de Kamer blijft er tot nu toe buiten. Dat wil zeggen dat in de Kamer, in het openbaar over de huidige gang van zaken ten aanzien van het beleid van de regering niet is gesproken. Zelfs, dat de Kamer niet in het openbaar is ingelicht. „Wel de pers — niet de Kamer, dat is een waanzinnige boel; dat lijkt op dictatuur”.

Hij diende daarom een motie in waarin de minister-president werd uitgenodigd in de Kamer te verschijnen om inlichtingen over het Nieuw-Guinea-beleid te verstrekken voorzover het landsbelang zich daar niet tegen verzet.

De Kamer heeft zich tegen deze motie terecht scherp verzet. Het landsbelang verzette zich wel degelijk tegen een openbare behandeling van deze zaak nu, ook al maakte de heer Burger dit voorbehoud. Zijn voorbehoud had in wezen geen enkele werkelijke zin. Een verantwoordelijk kabinet schiet in zijn taak tekort als het aan het begin van een geheim overleg een openbare discussie zou aanvaarden. Waar is in die hitte van dat overleg (en bij mr. Burger staat die hitte bij voorbaat vast, zo heeft de ervaring geleerd) de grens te trekken? Zelfs uit het niet beantwoorden door de minister-president van een enkele vraag kunnen conclusies worden getrokken! En bovendien geeft het niet beantwoorden van concrete vragen de oppositie al spoedig aanleiding te verwijten dat de oppositie tekort wordt gedaan.

Sterker nog: de regering weigert te antwoorden waardoor de democratie om zeep wordt gebracht!

Dat verwijt is al eerder gehoord, n.l. bij het debat over de ontslagvraag van de heer Van de Berg als minister van defensie.

Was de Partij van de Arbeid vergeten dat de besprekingen tussen Nederland en Indonesië in vroegere jaren bijzonder bemoeilijkt zijn geworden door uitlatingen in die dagen in en buiten de Kamer, door verantwoordelijke personen gedaan?

Trouwens, de sterke uitdrukkingen door de heer Burger gebezigd: „Gaulisme”, „dat lijkt op dictatuur”, „dat is waanzinnig”, wezen er duidelijk op dat nu reeds sprake was van een verhitte des gemoeds. Want van enige dictatuur was geen sprake. De Kamer kan op elk moment ingrijpen. Maar dat

Slechte beurt

DE Partij van de Arbeid heeft voor de zoveelste maal haar kritiek geuit op de loonpolitiek van dit kabinet.

Doctorandus Roemers, die naast zijn functie van Kamerlid ook voorzitter is van de socialistische vakvereniging (het N.V.V.), heeft geïnterpelleerd over de bindende aanwijzing — zoals hij deze noemde — van de regering inzake de loonontwikkeling voor het ene jaar 1962.

Merkwaardig was in elk geval dat in tegenstelling tot zijn verzoek om de minister van sociale zaken te mogen interpellieren — zijn vragen en zijn uitgebreide toelichting hierop op een veel wijder terrein betrekking hadden. Op zijn minst had de heer Roemers zijn verzoek eveneens behoren te richten tot de minister van economische zaken. Weliswaar konden de minister van sociale zaken en zijn staatssecretaris Roolvink óók des heren Roemers uitstapjes naar het typisch economische vlak volgen en overtuigend beantwoorden, maar helemaal acceptabel was in dit opzicht zijn optreden niet.

Het feit dat er kritiek is op de huidige loonpolitiek is uiteraard op zichzelf geen reden dat dit beleid in beginsel ondeugdelijk zou zijn. Niemand, ook de minister en de staatssecretaris niet, heeft ooit gesteld dat de weg van de gebonden loonpolitiek naar het gedifferentieerde beleid en verder door te trekken naar een beleid waarbij de verantwoordelijkheid bij het bedrijfsleven komt te liggen, een eenvoudige en gemakkelijke weg zou zijn.

Maar de kritiek van drs. Roemers was op meer dan een punt onrechtvaardig en bovendien was zijn uitgangspunt in feite een nauwelijks begrijpelijk misverstand. De huidige situatie wenst hij niet omdat het faillissement van deze loonpolitiek aanstaande zou zijn. De weg terug prefereert hij evenmin. Wat dan wel? Erg duidelijke

behoeft de Kamer niet te doen enkel en alleen omdat de oppositie dit verlangt!

Dat mr. Burger van te voren overtuigd was van het feit dat zijn motie het niet zou halen bleek uit „Het Vrije Volk” van 14 maart. Het was hem ook meer begonnen om uit te laten komen waar de medeverantwoordelijkheid voor het doen en laten van dit kabinet inzake Nieuw-Guinea moet worden gelegd. Niet bij de Partij van de Arbeid — zij wassen hun handen in onschuld.

Overigens had de minister-president niet gesteld dat het kabinet het besluit had genomen geen openbaar debat te houden! Hij ontraadde de Kamer een zodanige gedachtenwisseling — aan de Kamer bleef de beslissing.

Bovendien was er ook de mededeling dat het kabinet de betrekkelijke Kamercommissies (buitenlandse zaken en die van defensie) vertrouwelijk zou inlichten over de huidige stand van zaken.

De oppositie heeft zich woensdag niet van zijn beste zijde laten zien. Integendeel — haar houding betekende in wezen een gevaar.

Het gevaar om in strijd te komen met het belang van de staat. Alleen de communist wist evenmin dit gevaar te onderkennen.

Is de Partij van de Arbeid misschien jaloers op het feit dat na de kabinetten Drees serieus aan een oplossing van het Nieuw-Guinea-probleem wordt gewerkt. Het schijnt zo — waarom zou men anders dit kabinet op dit punt een stok tussen de benen willen steken? K.

lijk was van enige toekomstvisie geen sprake. Voor een oppositie-partij moet dit eigenlijk een onverdragelijke zaak zijn — al was daar in het eerste deel van het debat niet veel van te merken bij de oppositie.

De onrechtvaardigheid van de kritiek school onder meer in zijn aantijging als zou er van de zijde van de regering onvoldoende overleg zijn gepleegd. De staatssecretaris kon duidelijk aantonen dat niet de regering, maar dat het bedrijfsleven in gebreke is gebleven. Daar was geen eenstemmigheid en daarom moest de regering het verlossende woord spreken. En de minister van sociale zaken stelde duidelijk dat als het bedrijfsleven in de toekomst de meerdere verantwoordelijkheid wilde dragen voor een evenwichtig sociaal economisch beleid, dan een reëel overleg noodzakelijk is. Ook als er moeilijkheden zijn. Juist dan wordt, naar onze mening, de zedelijke kracht daarvan op proef gesteld. Een zich onttrekken dan is onverantwoordelijk!

De onrechtvaardigheid van de kritiek bleek eveneens uit het feit dat de heer Roemers ten onrechte beweerd had dat de loonpolitiek de sluitpost was van het totale beleid.

De matiging voor 1962 is over de gehele linie noodzakelijk. Een speculatie als zou er sprake kunnen zijn van een gunstige ontwikkeling is niet alleen onjuist maar in wezen demagogisch. Dit zou zeker voor de P.v.d.A. moeten gelden als zij enige waarde hecht aan

• *Vervolg op pag. 5*

Gevaar

De meeste krantelezers hebben een minder dan middelmatige belangstelling voor de schijnbaar nooit eindigende reeks van internationale conferenties op allerlei „niveaus”, waarvan men dikwijls wel het begin kan lezen en de plannen die men heeft, maar die dikwijls als de beroemde nachtkaaars uitgaan! Hoeveel zullen weten dat er nog een conferentie aan de gang is in Genève, waar gepoogd wordt een oplossing voor de Laos-problemen te zoeken?

Even weinig belangstelling is er voor foto's die in beeld brengen hoe anti-atoombom-demonstranten of andere

WERELD
VIA
CAMERA

pacifistische groeperingen hun mening kenbaar maken via spandoeken of door gewoon maar midden op de straat of voor een parlamentsgebouw te gaan zitten. Met enig schouderophalen bekijkt men dan hoe de politie met die passie-

ve pacifisten loopt te zeulen en de zaak zelf is vergeten.

Dit alles is begrijpelijk. Hoeveel foto's zijn er al verschenen van elkaar een hand gevende, ernstig kijkende ministers. Hoe vaak al hebben we Gromyko, de Russische minister van buitenlandse zaken, hand in hand gezien met Rusk of een van zijn andere ambtgenoten? Nu zijn ze dan weer in Genève bijeen, ditmaal sprekend over ontwapening en (op z'n minst) over het staken van de kernproeven. Inmiddels is over die ontwapening ook de conferentie van achttien (min één: Frankrijk) begonnen. En als alles goed gaat, is er een topconferentie beloofd!

Hoe afgestompt men ook is door al dat geconfereer en al die handenschudfoto's, laat men toch wel beseffen dat het gaat over bijzonder belangrijke onderwerpen. De atoombommen (en ook de kernproeven!) zijn een afgrijselijk gevaar! Deze conferentie te gedenken in ons gebed is zeker niet misplaatst!

DE ACHTTIEN
VAN KERKEN TOT KERK
CARILLON-REEKS

f 1.75

f 1.75

Boekbinderij
J. van den Berg N.V.

GROENE STEEG 5 - LEIDEN
Telefoon 0 1710 - 2 50 77

Speciaal ingericht voor de

verzorging van periodieken
en grote oplagen brocheerwerk

CIGARS

IN GESPREK MET ONZE LEZERS

Onze pensioenwetgeving

Naar aanleiding van een driestar „Pensioenen” door K. het volgende.

Volgens K. zijn de ambtelijke pensioenen tussen '59 en '61 gemiddeld gestegen van f 4101 tot f 4742 of wel met 17%, dank zij de doelstelling van het kabinet De Quay.

't Spijt mij, maar K. geeft m.i. een vertekend beeld, waarmee de oud-gepensioneerden in 't minst niet gebaad zijn.

Zet men de gepensioneerden op een rij, dan komen onderaan de oudgedienden met hun pover pensioentje, wegens een zeer lage pensioengrondslag.

Bovenaan de nieuw gepensioneerden met een veel hoger pensioen, wegens een 3 tot 4 x hogere grondslag. De oudjes verdwijnen geruisloos. Als de „Schoolmeester” nog leefde kregen ze als grafschrift:

Onder deze zoden
liggen misdeelde doden.

ondanks de fraaie doelstellingen van diverse kabinetten.

Op 't andere eind komen nieuwe gep. met steeds hoger pensioen, naarmate de grondslag stijgt. En dit geschiedt inderdaad, immers de minister wil per 1 jan. '62 de ambtenaren salarissen verhogen, doch niet de ambtelijke pensioenen, dit laatste zeker in verband met de doelstellingen van het kabinet De Quay.

Welk gevolg heeft nu een en ander? Lage pensioenen verdwijnen, hogere komen er voor in de plaats en noodwendig stijgt het gemiddelde pensioen zonder dat de oud gepensioneerden er ook maar één cent beter van worden.

Heeft deze regering dan niets voor de gep. gedaan? Zeker wel. Ze heeft zo hier en daar een kruimeltje laten vallen, maar zeker geen 17%, zoals K. suggereert. Bovendien kwam dit alle gep. ten goede, maar dit kabinet heeft evenmin als vorige kabinetten, het schrijnende onrecht, de oud-gepensioneerden aangedaan weggenomen.

Acht jaar heeft de Staatscommissie-Van Poelje werk gehad om met een meerderheids en een minderheids rapport te komen. Dat is nu al weer jaren geleden en nog steeds is er geen nieuwe pensioenwet, ondanks de toezeggingen van diverse ministers.

K. steekt de loftrampet voor het kabinet De Quay en is blijkbaar met de doelstelling goed op de hoogte.

Welnu, laat K. ons nu eens vertellen:

- Waar blijft de nieuwe pensioenwet?
- Waar blijft een ziektenkostenregeling voor de gepensioneerden?
- Wanneer komt er een einde aan het onrecht, dat een deel van de A.O.W. op het ambtelijk pensioen wordt gekort?
- Wanneer komt er een einde aan het onrecht de weduwe aangedaan die huwde met een gepensioneerde en na overlijden van haar man geen gezinspensioen ontvangt, terwijl haar man toch de volle premie heeft betaald?
- Wanneer komt er een einde aan het onrecht dezelfde weduwe aangedaan, die geen uitkering krijgt volgens de Weduwen- en Wezenwet, tenzij zij 5 jaar met haar man is gehuwd geweest. Beiden hadden toch de volle premie betaald?

En jonge weduwe, voor wie nog slechts weinig premie werd betaald,

ontvangt wel uitkering, ofschoon ze wel in staat is in eigen onderhoud te voorzien, maar bovengenoemde oude weduwe wordt met lege handen op de keien gezet; dat is de wijsheid van overheid en volksvertegenwoordigers.

Dr. Berghuis verklaarde, althans volgens een krantenverslag, dat wij 100 miljoen moeten blijven voteren voor de opbouw van Nieuw Guinea, ook na een overdracht aan Indonesië (lees Soekarno) Goed! maar aan bovengenoemde weduwe, die evenals haar man aan al haar verplichtingen heeft voldaan, wordt door deze en voorgaande regeringen, blijkbaar met instemming van alle politieke partijen, ook de A.R. gezegd: „Ga heen en wordt warm”.

Bergum.

R. H.

Kanttekening

Elk kabinet, in welk land ter wereld ook, heeft te maken met een vaak ontstellend aantal problemen. Het is dwaasheid te stellen dat het mogelijk zou zijn al deze problemen naar recht en redelijkheid op te lossen in een bepaalde regeringsperiode. En het is in de praktijk ook zó: als men het ene gebrek wegneemt doemen er weer andere op. Elk kabinet zal dus een keus moeten doen.

Het kabinet-De Quay heeft ook een keuze gemaakt. Eén van haar richtlijnen was dat de vrijheid van de menselijke persoon en van diens persoonlijke en maatschappelijke verantwoordelijkheid op de voorgrond wordt gesteld, terwijl daarnaast maatregelen worden gesteld die gericht zijn op de voorziening in de behoefte van de maatschappelijk en economisch-zwakken.

Dat was en is een goede keus. En daaraan is ook intens gewerkt, alle kritiek ten spijt! Wij moeten er voor oppassen dat wij alleen maar naar de kritiek zouden luisteren en niet zouden letten op de zegeningen.

Wij willen enkele noemen:

- de kosten van levensonderhoud stegen veel minder dan de verhoging van lonen en uitkeringen. Dat is een reëel voordeel voor het gehele Nederlandse volk.
- de A.O.W. is voor gehuwden gestegen van f 1584 in 1959 tot f 1872. Per 1 juli 1962 zullen deze verder oplopen tot minstens f 2154.
- weduwen met kinderen ontvingen in oktober 1959 f 1968; per 1 juli 1962 zal een bedrag van f 2364 worden ontvangen.
- in de sector van de sociale verzekeringswetten zijn grote verbeteringen aangebracht.

Natuurlijk blijft er te wensen over. Helaas, maar dit kan niet uitblijven. In hetzelfde nummer van Nederlandse Gedachten is o.a. daarop zeer duidelijk gewezen: de nood waarin de geestelijk en lichamelijk niet volwaardigen verkeren. Voor deze en andere noden blijft de A.R. vechten — hard vechten als het nodig zou zijn. Maar alles tegelijk kan eenvoudig niet. Daarvoor moeten óók onze mensen een open oog hebben.

Het verschijnsel waar u op wijst zit in de vergelijking opgesloten: het verminderen van een aantal laag gepensioneerden en het vergroten van een aantal nieuw gepensioneerden brengt een gemiddelde verhoging met zich. Maar dat facet is op het groot aantal gepensioneerden (137.000) van geringe betekenis. De gemiddelde groei is voor het overgrote deel te danken aan concrete verbeteringen. Nu kan men zeggen: dit kabinet heeft dan ook de wind meegehad. Best, maar niet te loochenen is dat van die wind de sociaal zwakkeren voordeel hebben genoten, aangebracht door daden van dit kabinet.

Uw concrete vragen willen wij voorts concreet beantwoorden.

a. de nieuwe pensioenwet — is een moeilijke zaak. Elke ingewijde weet dat. Mag de regering die een zó belangrijke beslissing voor jaren en jaren moet nemen, niet de tijd worden gegeven een evenwichtig oordeel te vormen?

Ook de staatscommissie heeft na lange studie een ontwerp ingediend.

Na de verschijning van dit rapport is er bovendien bijgekomen het vraagstuk van de waardevastheid van het

pensioen en dat van de z.g. A.O.W.-korting. Bovendien — daar behoefde de Staatscommissie niet zo zeer naar om te zien: de totale financiële gevolgen moeten terdege worden bekeken! Wat heeft het volk aan een wet waarvan na enige tijd blijkt dat deze in de toekomst niet houdbaar blijkt?

Vast staat dat er met man en macht al enkele jaren wordt gewerkt. Dit kabinet zou niets liever willen dan, een dergelijk ontwerp in te dienen ten bate van de ambtenaren.

b. Een ziektekostenregeling voor ambtenaren is nu aangekondigd. Een speciale ziektekostenregeling voor gepensioneerde ambtenaren is er (nog) niet. Maar worden de gepensioneerden volledig buitengesloten buiten de bestaande ziekenfondsregelingen?

c. Afgezien van de vraag of het in principe een apert onrecht is, de bestaande korting op eigen pensioen ten gevolge van de A.O.W. — de eerste stap door dit kabinet is gezet: verlaging der korting van 2—1¼%. En een tweede is op komst door de 15% ver-

hoging van de A.O.W. onverkort uit te betalen.

Voorts is in studie inhoever die korting nader kan worden ingekrompen. d. Deze gepensioneerde heeft niet de volle premie betaald voor een dergelijk gezinspensioen. Dat weet die gepensioneerde en de vrouw die hij daarna huwt. Is eigen verantwoordelijkheid dan helemaal niet meer een belangrijke factor?

e. Er is bij de Kamer een wetsontwerp op 18 oktober j.l. ingekomen met belangrijke wijzigingen.

Een kinderloze weduwe, als zij 40 jaar is bij het overlijden van haar man krijgt een uitkering.

De weduwe met kinderen — ongeacht de leeftijd van haar zelf of van de kinderen ontvangen in het algemeen eveneens een recht op weduwe-pensioen. Uw mededeling over de eis van „5 jaar gehuwd zijn” kan ik in de wet niet terugvinden voor hen die weduwe worden. Deze regel heeft alleen gegolden in de overgangssituatie toen de wet in werking trad. Daardoor was het mogelijk die weduwen aan een pensioen te helpen wier man reeds overleden was vóór dat de wet in werking trad! Premie was er in die gevallen helemaal niet betaald!

Het antwoord is wat lang uitgevalen, maar de vragen en de kritiek waren eveneens omvangrijk.

Onderweg

HEEL het christelijk organisatieleven heeft een gemeenschappelijk uitgangspunt. In alle papieren vinden we het terug. Het is het „principe”. De omschrijving van deze basis loopt in de diverse organisaties nauwelijks uiteen. Dat kan ook niet anders. De Heilige Schrift is de bron, de verheerlijking van de Naam Gods is het doel. Daarop is het verenigingsleven gebouwd, daarin vindt het zijn werkopdracht. Zo hebben de oprichters het immers bedoeld en zij handelden vanuit hun geloofsovertuiging.

Toch kan niet ontkend worden, dat er een merkwaardige begripsverschuiving heeft plaatsgehad. Schijnbaar is alles bij het oude gebleven, maar in de praktijk is er toch een vlam gedooft. En soms is dat juist de vlam die het hele vuur waaruit de organisatie destijds is gesproten, heeft aangestoken. Je kunt dat bespeuren als je om je heen kijkt en ook als je bij jezelf te rade gaat.

Misschien is het nog het beste zo onder woorden te brengen: het principe waaruit de organisatie is gegroeid en de vlam waardoor het vuur is ontstoken, was iets van de Here maar het is geworden tot iets van ons. Met inbegrip van het principe. Ook dat — en misschien juist dát — is iets van ons geworden. Wij hebben dat principe — maar de eerlijkheid gebiedt te stellen, dat de pioniers niet dat principe hadden — ze waren dat principe. Ze waren met hun hele bestaan een stuk bron, een stuk levend Schriftgebetuigen, een stuk levende Godsverheerlijking. Neen, dat is geen mensvergoeding, maar realiteit. Bijbelse realiteit trouwens.

Het uitgangspunt was voor hen niet een ding, maar een zijn, een „staan in en voor” de concretisering van het heil: een stuk praktisch christendom. Hun persoon, hun woord en geschrift, hun aanwezigheid en actie was de ziel en de spil van het werk. Omdat ze zelf een brandende kaars waren.

Sinds die visie en die vaart op papier staat, is het er niet beter op geworden. De organisatie is wel overgenomen maar het vuur niet. Het werk is wel voortgezet, maar objectiever, zakelijker. Daardoor ook „aardser”, vleselijker.

Hier ligt een groot gevaar, dat zich op vele terreinen wrekt. Ook in de christelijke politiek. Want het principe dat een ding is geworden en niet langer een zijn, tast de ziel van de organisatie aan. Het doet het instituut verstarren en maakt zijn leden tot tweeslachtige mensen. Wij merken dat dan ook overal — zelfs in de kerken, hoewel die méér zijn dan „organisaties”. Bij hopen zijn de mensen op te scheppen, die hun christelijke organisatie nog willen laten zijn wat ze zelf al niet meer zijn en die hun kerk nog willen laten zeggen wat ze zelf al niet meer zeggen. Voorbeelden? Twee: zij willen dat de organisatie (ook de politieke organisatie) de „traditionele” zondagsviering nog vasthoudt — maar zelf zijn ze „libertijnser” geworden. Zij willen ook niet dat de Kerk de „tweede kerkdienst” afschaft — maar zelf gaan ze allang niet meer. Officieel moet alles bij het oude blijven — zelf beslissen ze naar eigen keuze. Er groeit een kloof tussen „het principe” en „de principiële mens”. En dat dreigt heel ons christelijke (organisatie-) leven totaal onvruchtbaar te maken.

Ik denk hier aan Jezus' gelijkenis over het horen van het Woord (zoals Mattheus 13 vers 1-9 en 18-23 dat beschrijft). Als je bij het lezen vraagt wat het zaad is dan is het antwoord tweeledig. Eerst is het het Woord, maar twee tellen later is het de méns die het Woord ontvangt. In vers 19 loopt de gelijkenisuitlegging zomaar over de wissel: van het Woord dat naar de mens gaat tot de mens naar wie het Woord ging. Woord en mens worden één. Dát geeft vrucht — in alle mogelijke vormen. Ook in de organisatorische gestalten.

Het Woord wordt hier nergens een ding, maar wordt tot mens, tot kloppend hart, tot lopend vuur. „De in goede aarde gezaaide is hij, die het Woord hoort en verstaat, die dan ook vrucht draagt en oplevert, deels honderd-, deels zestig-, deels dertigvoud.” (Mt. 13 : 23.) Met andere woorden: Je kunt nu wel bidden om een zegen voor je organisatie — maar wie dat doet krijgt zijn gebed als een gebod terug. En over dat laatste is nog veel te zeggen en nog meer te denken.

Leiden. Ds. A. J. Kret.

WOUDA ZADEN
ORANJEWOOD
Vraagt nieuwe prijscourant
261.05130-2141-2 Linnen

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), G. A. Kieft, J. W. Ooms, mr. W. R. van der Sluis, J. D. Troostheide, G. J. H. Griffioen (secretaris).

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuiperstr 3, 's-Gravenhage, tel. (070) 63 10 23 en 11 21 38, giro 89673.

ADRES VOOR ADVERTENTIES Botenmakersstraat 45, Zaandam, telefoon (02980) 63224.

ABONNEMENTSPRIJS f 6,50 per jaar, f 3,25 per half jaar. Giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4,— p. jaar. LOSSE VERKOOP f 0,20.

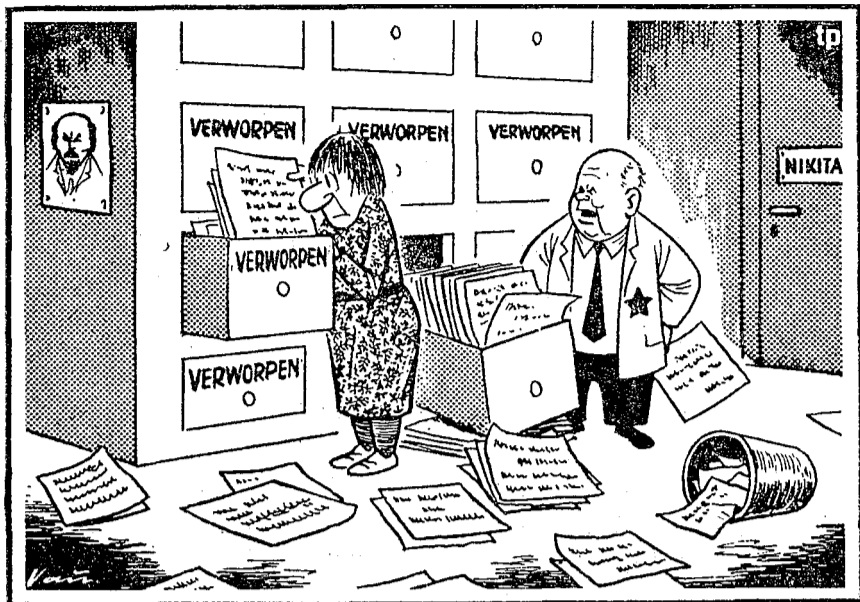
Voorjaars-Partij Convent op zaterdag 28 april

Het voorjaars-Partij Convent vindt op zaterdag 28 april in „Esplanade” te Utrecht plaats. Het Centraal Comité heeft besloten dat in de ochtendbijeenkomst na het jongste verleden, dus het jaarverslag 1961, ook de naaste toekomst ter tafel komt. Dit laatste in de vorm van een nota over de financiële positie van de partij (in het licht van haar nieuwe taken).

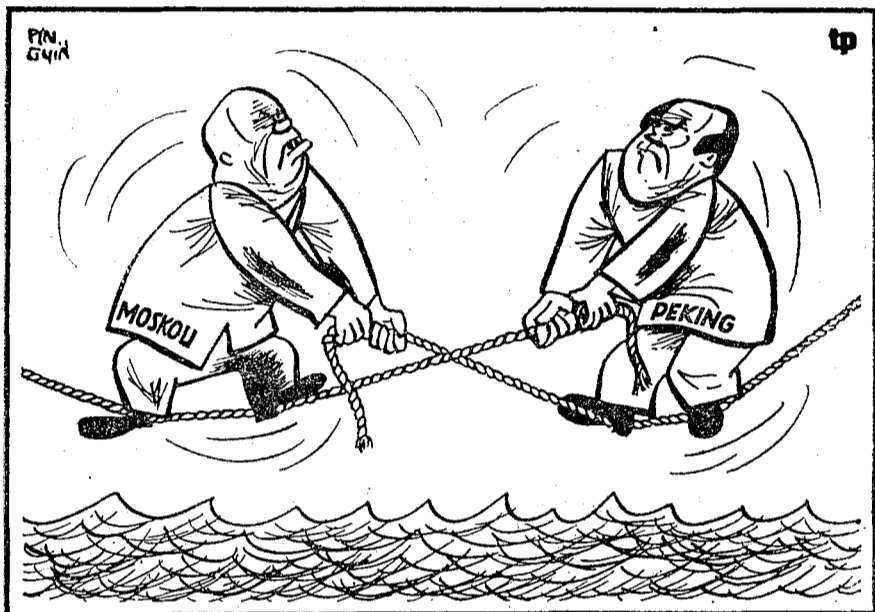
Het politieke verslag van de voorzitter der A.R. Tweede Kamerfractie en de uitslag des Staten-stembus, zorgen er verder voor dat van verveling geen sprake zal zijn.

Het A.R.P.-kader treedt dan aan om de stand van zaken in ogenschouw te nemen. Laat het reeds nu zorgen dat het zichzelf dan niets te verwijten zal hebben. Nog altijd is het zo dat „de hand des vlijtigen gezegend zal worden”. Dit is in verband met het vele werk dat vóór 28 april nog wacht een betere stimulans dan het veelgehoorde excuus: „tel d'uitkomst niet, doch zie het doel alleen”.

SPOT

„Waar heb je toch die laatste Amerikaanse ontwapeningsvoorstellen gelaten? Verworpen zijn ze, maar gelezen heb ik ze nog niet”

Moelijk evenwicht

PRENT

Geef een lift naar de stembus

Er is nog tijd om het vervoer van gehandicapten en bejaarden naar de stembus te regelen. Deze „lifters” staan op 28 maart echt niet met de duim omhoog langs de weg te wachten tot er een geestverwante en bereidwillige automobilist langs komt. Misschien steken zij de duim wel op na een tijdje aangeboden en vlot voor-

bereid vervoer. Maar dan betekent die duimbeweging: het was weer zó! Laat elk k.v.-bestuur tijdig aan dit dienstbetoon aandacht schenken. Dat wil zeggen: laat hen, die al half en half op deze service hopen, binnenkort weten dat zij voor 100% op de plaatselijke A.R. vervoers-„brigade” kunnen rekenen. Ook de auto-bezitters hebben er recht op reeds nu te vernemen dat hun medewerking op 28 maart zeer op prijs gesteld wordt. Organiseert het vervoer even; begin dus nu.

De A.R. kandidaten voor de Staten

VOOR de a.s. verkiezingen op woensdag 28 maart voor de Provinciale Staten heeft de A.R. Partij in het hele land en in elke Statenkiekring kandidaten gesteld.

Al hun namen zijn gepubliceerd in Nederlandse Gedachten van 3 maart, terwijl in Nederlandse Gedachten van 10 maart nog eens apart de aandacht is gevestigd op de lijsttrekkers.

De A.R. partij-organen hebben in totaal over het hele land ruim 500 kandidaten gesteld. Daarbij inbegrepen zijn 28 verschillende lijst-aanvoerders. De oudste en de jongste van deze lijsttrekkers verschillen met elkaar in leeftijd 27 jaar. Het geboortjaar van de oudste lijsttrekker is namelijk 1890, dat van de jongste 1917. De overgang van het jaar 1890 naar het jaar 1917 verloopt overigens zeer geleidelijk. Zo zijn er lijsttrekkers van 1890, 1894, 1895, 1896 (twee), 1897, 1898, 1899 (twee), 1900, 1902, 1903 (twee), 1904, 1905, 1906 (drie), 1907, 1909, 1910, 1911 (twee), 1913, 1915 (twee), 1916 en 1917.

Acht van de 23 lijsttrekkers zijn personen, die momenteel geen lid zijn van de Provinciale Staten. Van de 20 die op dit ogenblik ook lid van de Provinciale Staten zijn, zijn er zes tevens lid van Gedeputeerde Staten.

De beroepen der lijsttrekkers zijn zeer verschillend. Zij komen uit alle lagen der bevolking. Opvallend is alleen het aantal burgemees-

ters onder hen, namelijk zes. Drie lijsttrekkers zijn tevens lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Eerste Kamerleden zijn er niet bij.

Negen lijsttrekkers zijn ook lid van een gemeenteraad en van hen zijn er drie tevens wet-houder. Zes juristen bevinden zich onder hen, waarvan er één tevens hoogleraar is.

Hieronder volgt een staatje van de aantallen lijst-aanvoerders per provincie in 1958 en in 1962.

Provincie	1958	1962
Groningen	1	1
Friesland	1	1
Drente	1	1
Overijssel	5	5
Gelderland	6	1
Utrecht	2	2
Noord-Holland	8	7
Zuid-Holland	7	7
Zeeland	1	1
Noord-Brabant	1	1
Limburg	1	1
Totaal	34	28

Er is geen vrouwelijke lijsttrekker bij. Wel staan er ook vrouwelijke kandidaten op de lijsten. In totaal een twintigtal.

GEEN SENSATIE

DE regering staat nu wat Nieuw-Guinea betreft voor een beangstigend grote verantwoordelijkheid.

Zij heeft allereerst betrekking op de veiligheid van de Nederlandse onderdanen in Nieuw-Guinea. Niet alleen de Nederlanders aldaar, maar de Nederlandse onderdanen, van wat ras of huidskleur ook. De veiligheid van de Papoea's evenzeer als van de Nederlanders, de Indische Nederlanders daarbij inbegrepen. Die veiligheid kan op méér dan een manier worden bedreigd. Door Soekarno, als hij zijn eerste, mislukte aanval laat volgen door een tweede. Maar ook, wanneer er een situatie ontstaat, die moet leiden tot snelle evacuatie van 20.000 Nederlanders en honderden anderen, die direct gevaar lopen. Deze verantwoordelijkheid voor de veiligheid weegt uiteraard de regering zwaar.

MAAR er is méér.

De Nederlandse regering heeft aan Nederlandse onderdanen een belofte gedaan. Die kan niet worden teruggenomen. Dit is een zaak van zedelijke verantwoordelijkheid. Wanneer wij de geschiedenis van de Gibeonieten lezen, worden wij geplaagd voor de ernst van deze verantwoordelijkheid. De Gibeonieten waren geen „onderdanen”, zij behoorden tot de vijanden; zij wisten een belofte door list te verkrijgen. Het was begrijpelijk, dat Jozua en de oudsten woedend waren, omdat zij zo te pakken waren genomen. Maar de Here wees hen terecht. Het woord is gegeven, en woordbreuk is de Here een gruwel. Toen Saul het gegeven woord brak, kwam er een oordeel over het land, dat alleen met bloed kon worden verzoend.

De Papoea's hebben de aan hen gegeven belofte niet door list verkregen, die belofte is hun vrijwillig gegeven, voor het forum van ons eigen volk en van de wereld.

Het is begrijpelijk, dat deze zedelijke verantwoordelijkheid voor een gegeven belofte de regering zwaar weegt.

Een derde grote verantwoordelijkheid is de delicate positie van Nederland in de wereld. Wij denken b.v. aan de wijze, waarop de heer Robert Kennedy, ondeskundig, oppervlakkig en aan Nederland vijandig, voor de Amerikaanse televisie iets over Nieuw-Guinea heeft gezegd. De regering heeft haar politiek te voeren, terwijl zij wéét, dat velen haar hinderen, tegenwerken of in de steek laten, van wie zij iets anders mocht verwachten.

DE taak van de regering is dus bijzonder moeilijk, en vraagt bijna het onmogelijke.

En het is diep te betreuren, dat haar positie nog moeilijker wordt, doordat de Nederlandse pers, radio en televisie niet vrij zijn gebleven van een bedenkelijke sensatiezucht.

Het is een algemeen erkende gewoonte, over de gehele wereld, dat militairen als burgers worden vervoerd door de burgerluchtvaart. Dat gebeurt overal. Maar wanneer de Nederlandse regering op die overal erkende wijze afllossingstroepen naar Nieuw-Guinea stuurt, wordt zij daarover op sensationele wijze aangevallen.

Een vader, wiens zoon als militair naar Nieuw-Guinea moet, maakt een kort geding aanhangig tegen de staat — en verliest. De jonge militair gaat naar Nieuw-Guinea en heeft niet de minste begeerte, om in de publiciteit te komen. Hij wil als kameraad met zijn kameraden vertrekken. Die kameraden dekken zijn incognito. Maar er is een karavaán van journalisten naar Schiphol gekomen en het N.T.S.-journaal is er met grote reportage-wagens en veel lampen en microfoons, want het is een stunt voor het journaal. „Een vriendelijke kapitein” vertelt, welke jongen ze moeten hebben en dan is de beer los. Een hoofd-aalmoezenier wordt het te gortig en spreekt woorden in al te ruige zeemans-taal. Alleen de jongeman zelf is correct en beheerst en maakt bij iedereen een goede, een voor velen beschamende beurt. En hij zegt duidelijk, dat het nooit in de bedoeling heeft gelegen, zich te onttrekken aan zijn verplichtingen. Daarna vertrekt de karavaan. Terecht heeft een krant geschreven, dat men eigenlijk deze journalisten geen verwijten moet maken, maar hun opdrachtgevers, die sensatie moeten leveren aan een op sensatie belust volk.

TERWIJL het kabinet beraadslaagt en in het besef van zijn benauwende verantwoordelijkheid nog meer te moeten zwijgen, komen sommige bladen met grote koppen vertellen, hoe verdéeld het kabinet is en welke ministers er wel gauw uit zullen vliegen.

Dit is allemaal een sensationele activiteit, die in wezen in haar uitwerking een anti-nationaal karakter heeft. En de heer Burger schréúwt in de Tweede Kamer: leve De Gaulle, als de regering nog geen opening van zaken meent te kunnen geven.

ER is hier een bedenkelijke ontwikkeling aan de gang, die de zaak van Nederland alleen maar kan schaden; een ontwikkeling, die alleen maar mogelijk werd door een tekort aan eerbied voor de Nederlandse verantwoordelijkheid, die zwaar op de schouders van de regering drukt, maar waar anderen een spel mee spelen. A.

WONINGBOUWBELEID kwam onvoldoende tot zijn recht

IN „Nederlandse Gedachten” van verleden week zijn wij ingegaan op enige aspecten, samenhangend met het woningbeleid van minister Van Aartsen en de houding die daartegenover in het bijzonder door de Tweede Kamerfractie van de K.V.P. werd overgenomen.

In aansluiting daaraan willen wij wat nader ingaan op de beraadslagingen in de Tweede Kamer over de begroting van volkshuisvesting en bouwnijverheid. De cijfers die wij de vorige keer door gaven, tonen o.i. aan, dat minister Van Aartsen tegenover de op zijn beleid uitgeoefende kritiek waarlijk niet met lege handen behoefde te staan. Wanneer de afloop van het debat dan ook zo teleurstellend en onaangenaam is geweest, dan moet helaas gezegd worden, dat minder aan het gevoerde beleid zelf dan wel aan een tekort in de verdediging van het beleid te wijten is.

Nu kan men zeggen, dat het belangrijker is, of een beleid goed is dan of het goed „verkocht” wordt. Dat is ongetwijfeld waar. Maar daartegenover dient toch ook bedacht te worden, dat er wordt geregeerd „in gemeen overleg” met de volksvertegenwoordiging. De Kamer verlangt — terecht —, niet alleen, dat onder de verantwoordelijkheid van een minister een aanvaardbaar beleid wordt gevoerd, maar ook, dat hij dat beleid tegenover het Parlement weet te verdedigen en als zijn beleid aannemelijk te maken, en dat hij ook zijnerzijds inhoud weet te geven aan het gemeen overleg. Dat betekent ook, dat hij wensen van de Kamer, die hij meent niet te kunnen inwilligen, met kracht van argumenten bestrijdt.

VERSHUIVING

ZIJN sterkste verdediger nu vond de minister niet in zichzelf, maar in de heer Van Eibergen (a.r.)

Zo wees deze erop, dat de uitloop in de vrije sector mede werd veroorzaakt door het uitblijven van premietoekenningen, vooral in de B- en C-sector. Velen hebben dan maar van de premie afgezien om niet langer te behoeven te wachten. Dat betekent, dat in de klasse van de premiewoningen (dus de goedkopere klasse) veel woningen geheel voor eigen rekening werden gebouwd: „De groep helpt dan zichzelf en ik zie dat in het algemeen als een winstpunt. Maar al te lang immers kwamen subsidies terecht op plaatsen, waar deze niet nodig waren of zijn. Dat hieraan een eind komt, lijkt mij moeilijk een zaak te zijn, waarover men de bewindsman kan kritiseren”.

Niettemin was de heer Van Eibergen van mening, dat de vrije sector te ver was uitgelopen. Verhoudingsgewijs komen de goedkoopste woningen toch altijd nog in de gesubsidieerde sector tot stand. De minister verdient lof dat hij „erin is geslaagd meer goedkopere woningen te bouwen dan in enig jaar tevoren”. „Maar goedkopere woningen wil nog geenszins zeggen goedkope woningen, of zo men wil: voor de massa betaalbaar. Helaas moet worden geconstateerd, dat velen de huidige vraagstukken niet vermogen op te brengen”.

De a.r.-spreker vatte zijn betoog zelf aldus samen, dat hij van oordeel is, „dat het grootste probleem van vandaag is, dat het voor velen onmogelijk is de huidige huur op te brengen, los van de vraag of het daarbij om woningwet- dan wel om premiewoningen gaat”.

In gelijke zin had de c.h.-woordvoerder Van der Peyl gesproken, die er bij de minister op had aangedrongen het aantal woningen in de gesubsidieerde sector met 5000 te verhogen ten koste van de vrije sector.

In deze suggesties lag een duidelijk ander accent dan in de motie van de heer Andriessen. Allen bepleitten een verschuiving naar de goedkopere sector. De heer Andriessen vroeg uitdrukkelijk om woningwetwoningen. De heren Van Eibergen en Van der Peyl vroegen om een verschuiving naar de gesubsidieerde sector (die dus zowel woningwet- als premiewoningen omvat), daarmee recht doende aan de uit sociaal oogpunt zo gunstige ontwikkeling van de particuliere premiebouw.

MOTIES

ZO op het eerste gezicht vertoont de motie-Andriessen enige gelijkenis met de motie, die de heer Van Eibergen vorig jaar indiende en die uiteindelijk mede leidde tot het aftreden van minister Van Aartsen en van het kabinet. Toch is er een wezenlijk verschil.

Verleden jaar kwam de minister met een bouwprogramma van 80.000 woningen (32.500 woningwetwoningen, 32.500 premiewoningen en 15.000 vrije sector). De a.r.-fractie stelde bij monde van de heer Van Eibergen, dat de bouwcapaciteit een hoger programma toeliet en zij vroeg per motie de woningwet- en de premiesector elk met 2.500 woningen te verhogen, temeer daar de minister ook zelf een zekere uitloop van de vrije sector niet voor uitgesloten hield. Het ging bij de motie-Andriessen dus primair niet om een verschuiving binnen het bouwprogramma (zoals bij de motie-Andriessen), maar om een verhoging van het bouwprogramma.

Honend merkte de heer Bommer (p.v.d.a.) nu op, dat de minister die verhoging met een beroep op de bouwcapaciteit zodanig onverantwoord achtte, dat hij er zelfs om aftrad. Achteraf blijkt nu echter dat er in 1961 ver over de 100.000 woningen in aanbouw zijn genomen...

Het bouwprogramma voor 1962 voorziet nu in totaal 90.000 woningen, waarvan 35.000 woningwetwoningen, 30.000 premiewoningen en 25.000 vrije sector-woningen. Dat is dus 72% gesubsidieerde bouw en 28% vrije bouw. Op zichzelf achtten de a.r.-fractie en de heer Van Eibergen dit redelijk. Hun moeilijkheid was echter dat de in 1961 zo ver uitgelopen vrije sector (verder dan ook de minister, maar hij zelf zei, verwacht en bedoeld had) voor een groot deel pas in 1962 zal worden gebouwd. Feitelijk is het aandeel van deze sector in 1962 dus veel groter dan uit het bouwprogramma valt af te leiden. Daarmee

is, zoals de heer Andriessen het uitdrukte, de contingering niet afgestemd op het huidige behoeftenpatroon.

Twee belangrijke verschillen dus tussen de motie-Van Eibergen vorig jaar en de motie-Andriessen nu. De eerste vroeg 5000 meer woningen, de andere vroeg 5000 andere woningen. De eerste wilde (gesubsidieerde) particuliere bouw en woningwetbouw gelijkelijk van de verhoging laten delen, de tweede wilde uitsluitend de woningwetsector van de verschuiving laten profiteren.

REDDINGSPLANK GENEGERD

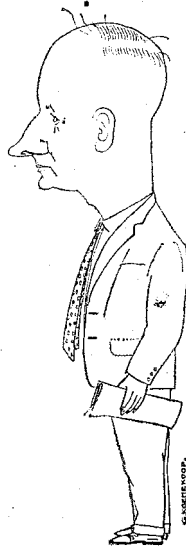
DE indruk na de redevoeringen in eerste instantie was dan ook, dat de Kamer in overgrote meerderheid een verschuiving naar de gesubsidieerde sector wenste, waarbij de heer Andriessen met name aan de woningwetbouw dacht. In de formulering, die de heren Van Eibergen en Van der Peyl hadden gekozen, staken zij de minister echter duidelijk de reddingsplank toe om het te zoeken in een verschuiving van de vrije sector naar de particuliere premiebouw. Gezien de uitkomsten van de premiebouw zou de k.v.p. dan moeilijk de motie kunnen handhaven. De premiebouw zou weer hetzelfde quantum toegevoerd krijgen als vorig jaar. Vooral gezien in het licht van het persoonlijke succes, dat minister Van Aartsen met de A-premiesector geboekt heeft, moest dit voor hem een aanvaardbare en aantrekkelijke uitweg zijn uit de conflictsituatie, waarin hij met de Tweede Kamer dreigde te geraken.

Anders dan vorig jaar, toen hij de reddingsplank-Andriessen aangreep om aan de motie-Van Eibergen/Van der Peyl te ontkomen, ging hij nu voorbij aan de

„Voor mij speelt slechts de vraag, of er voldoende woningen zijn, welke goed zijn en redelijk betaalbaar voor de groepen, waarvoor zij bestemd zijn”.

„Ik zou zo graag het goede, dat met de premiesector is bereikt, willen handhaven. Daarom begriep ik niet, dat de Minister, die zegt het goede hierin te zien, daaraan nu zelf gaat knibbelen. Ik vind dat een stap terug”.

J. VAN EIBERGEN

reddingsplank-Van Eibergen/Van der Peyl, die hem aan de motie-Andriessen had kunnen doen ontkomen.

Integendeel, hij zocht het in een andere richting. In zijn antwoord legde hij nogmaals (en met recht!) de nadruk op de betekenis, die de ontwikkeling van de premiesector in sociaal opzicht heeft (in huur vrijwel gelijk aan de woningwetwoning). Om zijn goede wil tegenover de Kamer te laten blijken verklaarde hij zich echter bereid om 3000 woningen uit de premiesector over te hevelen naar de woningwetsector.

(Hoewel iedereen er aan dacht, vermeed iedereen zorgvuldig het getal 2500 in de mond te nemen, dat vorig jaar zulk een fatale rol heeft gespeeld).

Dit aanbod nu paste in genen dele op het gehouden pleidooi. Het betekende integendeel een verdere inkringing van de premiebouw, die juist zozeer tot het succes van het gevoerde beleid behoort. Het was dan ook een concessie, waar niemand om gevraagd had en waarmee ook kennelijk niemand zich tegemoet gekomen achtte.

De heer Van der Peyl (c.h.), die als eerste bij de replieken het woord voerde, legde hier onmiddellijk de vinger bij. Met name betreurde hij, dat de premiesector en dan nog wel uitsluitend de premiesector (in vergelijking tot vorig jaar toch al in de verdrukking, hoewel juist deze sector de huurutkomsten van de woningwetwoningen het meeste benadert), opnieuw werd aangegrepen. Hij stelde de minister voor, de afstand tot de motie-Andriessen te overbruggen door ook nog 2000 woningen uit de vrije sector over te hevelen naar de woningwetsector.

De heer Van Eibergen was uiteraard evenzeer teleurgesteld. Hij deed een bewogen beroep op zijn geestverwante minister althans iets te doen, dat een wezenlijke tegemoetkoming betekende aan de wensen van de Kamer: „Excellentie, doe iets! En doe het zo, dat de motie-Andriessen voor ons overbodig wordt!”

Concrete suggesties deed de heer Van Eibergen niet meer. Gelukkig maar. De discussie was al weer te zeer in de sfeer van de markt terecht gekomen.

De minister deed echter geen stap verder meer.

MOEILIJKE BESLISSING

DE standpuntbepaling ten aanzien van de motie-Andriessen was daardoor voor velen erg moeilijk geworden. Enerzijds verdienden de uitkomsten van het beleid van minister Van Aartsen niet, dat hij deze motie kreeg opgedrongen. Dat zou een verkeerde indruk wekken. Anderzijds lag aan de motie een gedachte ten grondslag, die bij vrijwel de gehele Kamer leefde en waaraan de regering op geen enkele wijze wezenlijk was tegemoetgekomen. Ook het tegenstemmen zou aldus een verkeerde indruk wekken.

Tenzij de minister aan de aanvaarding van de motie consequenties zou verbinden, die het mogelijk

zouden maken ook om politieke redenen tegen de motie te stemmen.

Het was de heer Bruins Slot (als altijd bedacht ook op het bewaren van de eenheid van standpunt in zijn fractie), die de minister daartoe de gelegenheid bood door voor de stemming uitdrukkelijk naar de consequenties te vragen. Het antwoord bleef bij de verklaring, dat de minister de motie, indien zij werd aanvaard, niet zou uitvoeren. Het „onaanvaardbaar”, dat vorig jaar de motie-Van Eibergen trof, werd aan de motie-Andriessen bespaard. Het was jammer, dat de politieke betekenis van de hem door zijn geestverwante fractie (zowel door de woordvoerder als door de fractievoorzitter) toegestoken hand blijkbaar geheel aan de minister ontging.

En zo kwam dan de stemming over de motie, die met 93 tegen 34 stemmen werd aangenomen. Met de k.v.p. en de p.v.d.a. stemden mee drie leden van de a.r.-fractie (de heren Van Eibergen, Van Eysden en Versteeg) en drie leden van de c.h.-fractie (freule Wttewaal van Stoetwegen en de heren Diepenhorst en Kikkert). Een motie-Bommer, die 45.000 woningwetwoningen vroeg, was reeds eerder verworpen. De begroting tenslotte werd na hoofdelijke stemming (met de verleden week reeds vermelde motivering van de k.v.p.) met 81 tegen 47 stemmen aangenomen.

ONBEVREDIGEND

DAT was dan het einde van een vrijwel in alle opzichten onbevredigend debat.

Voor de minister onbevredigend, omdat een indruk werd achtergelaten, die in genen dele recht doet aan de goede resultaten van zijn beleid.

Voor het Kabinet onbevredigend, omdat de belangrijke vooruitgang, die het woningbouwbeleid van het Kabinet-De Quay in sociaal opzicht te zien geeft in vergelijking met de voorgaande kabinetten (belangrijk hogere woningproductie, verhoudingsgewijs veel meer woningen in de goedkopere sector, een betere aanzet van de krotopruijing), vervaagde echter de felle discussies over enige verschuiving.

Onbevredigend ook in die zin, dat de zwakke kanten aan de motie-Andriessen niet of onvoldoende belicht werden.

Want, zelfs al onderschrijft men de gedachte van meer woningen in de goedkope sector, dan nog is op geen enkele wijze aannemelijk gemaakt, dat de concrete vraag van 5000 woningwetwoningen méér, gerechtvaardigd was. Vorig jaar stonden er 32.500 in het bouwprogramma. Toen vroeg de Kamer er 35.000. Nu stonden er 35.000 in en vroeg de Kamer er 40.000. Als er 40.000 in hadden gestaan, zou dan 45.000 „sociaal” geweest zijn? Uit dit alles blijkt, dat het getal van 5.000 boven de 35.000 haast net zo arbitrair is als een verlaging met 5.000. In die arbitraire sfeer passen de heftige kwalificaties in geen enkel opzicht.

Bovendien: het voornaamste probleem is niet of er woningwetwoningen of premiewoningen of ongesubsidieerde woningen gebouwd zullen worden. Het enige werkelijke probleem is, dt er betaalbare woningen werkelijke probleem is, dat er betaalbare woningen. Voor dat vraagstuk biedt de huidige woningwetwoning net zo min een oplossing als de particuliere woning. Welke conclusies daaruit getrokken moeten worden, laten wij bij deze gelegenheid maar rusten. Wel mag gesteld worden, dat de motie-Andriessen aan dit meest wezenlijke vraagstuk voorbij ging, en dat het debat zich op het verkeerde punt geconcentreerd heeft.

Het zou jammer zijn, wanneer mede daardoor de (zeker in verhouding tot voorgaande kabinetten) goede resultaten van het woningbeleid van dit kabinet en van deze minister schuil zouden gaan achter het rookgordijn, dat tegenstanders met de gang van zaken in de Tweede Kamer zeker zullen trachten te leggen.

De minister verdient beter. Het kabinet verdient beter. De a.r.-fractie en haar woordvoerder, de heer Van Eibergen, verdienen zeker ook beter.

IN EUROPA
TOONAANGEVEND
VOOR LABORATORIUM-
EN KANTOORMEBELEN

HUIZENGA

Meubelindustrie en Interieurverzorging n.v.
UTRECHT • KOLLUM

Bel 030-1 39 34* Afd. Verkoop en onze specialisten komen praten en vertellen u alles over alle mogelijkheden. Eventuele schriftelijke aanvragen

Bemurde Weerd O.Z. 12 - Utrecht

Slechte beurt

• Vervolg van pag. 1

hun economische specialist uit de Eerste Kamer, de heer Vos, die reeds enige tijd geleden heeft gewezen op de niet gunstige ontwikkeling. Van een sluitpost is daarom geen sprake omdat de regering daaraan voorafgaande ook de kredieten afremt, ook de revaluatie heeft verwerkt, ook de belastingverlaging heeft uitgesteld, ook de woningbouw heeft moeten afremmen, ook de investerings-faciliteiten heeft verengd. Van een sluitpost is geen sprake!

Demogisch — ander zien wij het niet — was de suggestieve wijze waarop getracht werd duidelijk te maken, dat zwarte lonen een verschijnsel zijn die bij deze loonpolitiek zouden behoren. De enkele, incidentele voorbeelden die werden genoemd waren onjuist, onvoorzichtig en onverantwoord bovendien.

Zwarte lonen zijn geen nevenverschijnsel van welk systeem dan ook. De heer Suurhoff, die de geleide loonpolitiek voerde voordien, heeft eveneens te kampen gehad met dit betreurenswaardige verschijnsel.

Zwarte lonen zijn een gevolg van de gespannen arbeidsmarkt. Het is een trieste zaak dat in deze gespannen situatie — terwijl er overeenstemming bestaat over de matiging van de lonen — er individuele ondernemers zijn die eigen belang stellen boven het algemene belang. Indien centrale organisaties, zowel van werkgevers als van werknemers, óf die weg opgaan dan betekent dit een aantasting van het gezag van deze organisaties en niet een aantasting van het overheidsgezag. Ze-

ker niet, als de regering probeert met kracht te ijveren voor de handhaving van de bestaande voorschriften.

De resultaten van de huidige loonpolitiek zijn niet onbelangrijk. Er is een reële loonstijging van bijna 15 procent. Het aandeel van de werknemers is toegenomen van 67 procent in 1959 tot 70 procent in 1962.

Een arbeidstijdverkorting is gerealiseerd en de werkloosheidscijfers zijn niet dikwijls zo laag geweest.

Inplaats van mee te werken in constructieve zin, om te behouden wat tot nu toe is bereikt, meent het N.V.V. en ook de P.v.d.A. niet beter te kunnen doen in een tijd van noodzakelijke matiging (waarvan een ieder overtuigd is, ook het N.V.V.) de geest van de afspraak op Oud-Wassenaar op te offeren aan een min of meer formele futilliteit, die bovendien voor betrokkenen maar weinig materieel voordeel zou bieden.

Het is van harte te hopen, dat de socialistische gesprekspartners in de Stichting van de Arbeid, het algemeen belang niet verder uit het oog verliezen.

In 1956 is bovendien duidelijk ervaren dat met name de zwakke groepen in ons land de dupe werden van de bestedingsbeperking.

Aangezien het debat in de Tweede Kamer bij het afsluiten van dit blad nog niet beëindigd was, kan eerst volgende week een breder overzicht gegeven worden.

K.

„Eén op tien”

Centrale vergaderingen

- * Op vrijdag 16 maart houdt de Statencentrale Velsen een verkiezingsbijeenkomst. Deze zal plaats vinden in de Petrazaal aan de Spaarnestraat te IJmuiden. Aanvang der vergadering te 20.00 uur. Als spreker zal optreden de heer J. van Eibergen te Utrecht.
- * op zaterdag 17 maart wordt een verkiezingsbijeenkomst gehouden, belegd door de Statonkring Heerlen van de K.V.P., het Provinciaal Comité van de A.R. Partij in Limburg en de Kamerkieskring Maastricht van de C.H.U. De bijeenkomst zal gehouden worden in de Stadsschouwburg te Heerlen. Aanvang der vergadering te 15 uur. Tijdens dit appél zullen als sprekers optreden: Z.E. minister-president prof. dr. J. E. de Quay en Z.E. minister mr. J. van Aartsen.
- * Op zaterdag 17 maart wordt de jaarvergadering van de Statencentrale Winterswijk gehouden. De bijeenkomst zal plaatsvinden in „Fides et Concordia”, Stationsstraat te Winterswijk. Aanvang der vergadering te 15 uur. Spreker is de heer H. M. Oldenhof te Ede, lijsttrekker in Gelderland.
- * Op maandag 19 maart wordt een verkiezings-streekvergadering in Noord-Brabant gehouden. Plaats: Hotel „Royal” te 's-Hertogenbosch. Aanvang der vergadering te 20 uur. Sprekers: de heren drs. J. Koning (A.R.) en D. W. van der Put (C.H.)
- * Op dinsdag 20 maart belegt de Statencentrale Sluis een vergadering. De bijeenkomst zal gehouden worden in het Centrum te Axel. Aanvang der vergadering te 19.30 uur. Als spreker zal optreden de heer J. van den Bos te St. Annaland.
- * Op donderdag 22 maart wordt een vergadering gehouden van de Hulpcentrale Hoeksche Waard. De bijeenkomst zal plaats vinden in het gebouw „De Rank” te Klaaswaal. Aanvang der vergadering te 19.30 uur. Spreker is prof. mr. I. A. Diepenhorst.
- * Op donderdag 22 maart wordt eveneens een verkiezings-streekvergadering in Noord-Brabant gehouden. Plaats: Muziekzaal Chr. H.B.S. te Waalwijk. Aanvang der vergadering te 20 uur. Sprekers: de heren J. Reijers (C.H.) en J. Slot (A.R.)
- * Op vrijdag 23 maart weer een verkiezings-streekvergadering in Noord-Brabant. Plaats: „Centraal”, Lodewijk Napoleonplein te Eindhoven. Aanvang der vergadering te 20 uur. Sprekers: prof. mr. I. A. Diepenhorst (A.R.) en prof. dr. G. C. van Niftrik (C.H.)
- * Op zaterdag 24 maart belegt de Statencentrale Goes een algemene vergadering. De bijeenkomst zal plaats vinden in Hotel „De Korenbeurs” te Goes. Aanvang der vergadering te 14.30 uur. De agenda vermeldt o.a. als spreker mr. L. A. van Splunder te Koudekerke.
- * Op zaterdag 24 maart wordt de jaarvergadering gehouden van de Kamercentrale Den Helder. De bijeenkomst zal plaats vinden in Restaurant Victory, ingang v. d. Boschstraat, Alkmaar. Aanvang der vergadering te 14.30 uur. De agenda vermeldt naast de gebruikelijke punten als spreker de heer J. Smallembroek.

Voor wie zijn de 75 zetels meer?

STEMGERECHTIGD Nederland gaat dus op woensdag 28 maart a.s. de leden van de staten in onze elf provincies kiezen. De verkiezings- en propagandamachinerie komt geleidelijk aan op toeren. Wie straks de zetels in de provinciale staten zullen innemen — wij zullen het pas op of na de stembag vernemen. Maar wij weten nu al, dat het er vijftien-zeventig méér zullen zijn dan momenteel zitting hebben. Dit is namelijk één van de bepalingen van de nieuwe Provinciewet, die nog kort voor de datum van de kandidaatstelling in het Staatsblad heeft gestaan: de staten der elf provincies zullen bij elkaar 665 leden tellen (en niet meer 590, zoals nu het geval is).

De eerste conclusie, die uit dit feit getrokken kan worden, is heel eenvoudig: de meeste politieke partijen zullen straks meer afgevaardigden naar de provinciale staten kunnen zenden — als er tenminste geen politieke aardverschuiving komt, waarop in onze Nederlandse verhoudingen nu niet direct gerekend behoeft te worden! Voorlopig is voor anti-revolutionairen de belangrijkste vraag, of en zo ja op welke wijze zij kans zien van die bijkomende zetels er zoveel mogelijk in de wacht te slepen!

REKENEN...

Een tweede punt, dat zonder meer duidelijk kan worden genoemd, is, dat het weinig of geen zin heeft de uitslag van de komende statenverkiezingen zonder meer te vergelijken met de zetelverdeling zoals die nu, onder het oude „regime”, bestaat. Wie tot een reële vergelijking wil komen, zal moeten gaan rekenen. Hij dient na te gaan hoe de verdeling van de zetels over de verschillende politieke groeperingen zou zijn op dit moment, indien de uitbreiding reeds haar beslag zou hebben gekregen.

UITEENLOPEND

Reeds enige tijd geleden heeft Nederlandse Gedachten een staattie gepubliceerd van de aantallen zetels per provincie nu en straks. Daaruit bleek, dat niet elke provincie er een gelijk aantal zetels bij krijgt. Het is zelfs zeer uiteenlopend. De provincies Friesland, Zuid-Holland en Zeeland bijvoorbeeld gaan elk slechts één zetel vooruit. Daartegenover staat Limburg met een vooruitgang van niet minder dan veertien zetels. De provinciale staten van Drenthe en Overijssel gaan elk met twaalf zetels vooruit. Aangezien in elke provincie per partij voor één zetel steeds een verschillend aantal stemmen moet worden „betaald”, kunnen de bijkomende zetels niet zomaar naar evenredigheid over de politieke partijen worden verdeeld.

RESTZETELS

In de bij dit artikel afgedrukte staat is in simpele cijfers het resultaat van de berekeningen weergegeven. Men kan eruit lezen hoe de zetelverdeling zou zijn geweest, indien reeds in 1958 het aantal staten-zetels zou zijn uitgebreid. Tussen haakjes staat het zetelantal van dit moment.

Bij de toedeling van de overgeschoten zogenaamde restzetels is ook nu weer opgevallen, dat de grootste

politieke partijen van het geldende systeem verreweg het meest profijt trekken. Soms kwam de Partij van de Arbeid met twee restzetels uit de bus, in enkele andere provincies was dat de Katholieke Volkspartij.

OPVALLEND

Er zijn, als men de staat wat aandachtiger bekijkt, nog enkele dingen, die de bijzondere aandacht trekken. Niet in de eerste plaats, dat de K.V.P. van de veronderstelde uitbreiding in 1958 met 27 zetels het meest zou hebben geprofiteerd, maar vooral de omstandigheid, dat bij hetzelfde aantal zetels van de A.R.P. en de V.V.D. — elk 63 — onze partij er zeven zetels zou hebben bijgekregen tegen de V.V.D. tien! Zeker, een — onbekend — aantal stemmen, die werden uitgebracht op de protestants-christelijke lijsten in Noord-Brabant en Limburg, moeten ten gunste van de A.R.P. worden genoteerd, maar daar staat dan weer tegenover, dat in deze twee provincies de protestants-christelijke groeperingen bij een eventuele uitbreiding in 1958 niets gewonnen zouden hebben.

En voor de C.H.U. geldt, dat zij bij een aantal van 59 zetels — dus vier minder dan de A.R.P. — er ook zeven zou hebben gewonnen! De formule, aan de hand waarvan de restzetels worden berekend, kan dus wel tot onvermoede resultaten leiden.

KEUZE GENOEG!

Wanneer we nu eens nagaan op welke partijen de kiesgerechtigde Nederlander op 28 maart a.s. zijn stem alzo kwijt kan, dan mag ook nu worden gezegd: er is keuze genoeg! Dat er ook voor deze staggediend is een minder plezierige zaak. Reeds nu tenverkiezingen weer een aantal snipperlijsten is inmag als vaststaand worden aangenomen, dat dit soort splintergroepjes geen enkele man (of vrouw) in de provinciale staten zullen krijgen. Maar goed: in 1958 konden de kiezers in de provincie Utrecht hun stem uitbrengen op de lijst van de Wereldburgers en zij kunnen dat ook nu. De kiezers in de kieskring Gouda konden vier jaar geleden stemmen op de lijst Voogd. Deze lijst ontbreekt nu. Dat geldt ook voor de lijst B. Groen in Noord-Holland.

Provincies	ARP	CHU	PvdA	KVP	VVD	SGP	GPV	CPN	PSP	PC	Totaal
Groningen	9(8)	5(5)	21(19)	3(2)	8(7)	—	2(1)	3(3)	—	—	51(45)
Friesland	12(12)	9(9)	21(20)	3(3)	5(5)	0(0)	0(0)	1(1)	—	—	51(50)
Drenthe	8(6)	6(4)	20(15)	3(2)	9(7)	—	0(0)	1(1)	—	—	47(35)
Overijssel	6(4)	8(7)	17(14)	18(14)	6(4)	1(1)	1(1)	2(2)	—	—	59(47)
Gelderland	6(6)	10(9)	19(17)	23(22)	7(6)	2(2)	0(0)	0(0)	—	—	67(62)
Utrecht	7(5)	7(5)	16(13)	15(12)	7(5)	2(1)	0(0)	1(0)	—	—	55(41)
Noord-Holland	6(6)	5(5)	26(25)	19(19)	13(12)	0(0)	0(0)	8(8)	2(2)	—	79(77)
Zuid-Holland	10(10)	9(8)	30(30)	16(16)	12(12)	3(3)	0(0)	3(3)	—	—	83(82)
Zeeland	6(6)	7(7)	13(12)	9(9)	4(4)	4(4)	0(0)	0(0)	—	—	43(42)
Noord-Brabant	—	—	9(8)	57(52)	2(1)	0(0)	0(0)	0(0)	—	3(3)	71(64)
Limburg	—	—	7(5)	51(39)	—	—	0(0)	0(0)	—	1(1)	59(45)
Totaal	70(63)	66(59)	199(178)	217(190)	73(63)	12(11)	3(2)	19(18)	2(2)	4(4)	655(590)
	+ 7	+ 7	+ 21	+ 27	+ 10	+ 1	+ 1	+ 1	—	—	+ 75

OPMERKINGEN: Een 0 betekent, dat de partij wél deelnam aan de verkiezingen in 1958, maar geen zetel behaalde. Een — wijst erop, dat niet werd deelgenomen aan genoemde verkiezingen. Tussen () het huidige aantal zetels, zonder haakjes de verdeling zoals die zou zijn bij een uitbreiding met in totaal 75 zetels.

NOG MEER

De Boerenpartij gaat haar activiteiten uitbreiden. Stelde zij in 1958 slechts kandidaten in enkele kieskringen van Gelderland, zij gaat nu ook een kans wagen in Drenthe. Een nieuwe ster aan het politieke firmament is verschenen in de vorm van de partij der Vrije Burgers. Deze heeft kandidatenlijsten ingediend in Overijssel, Noord-Holland en Zuid-Holland.

De Pacifistisch Socialistische Partij gaat het voorts in alle provincies proberen. Vier jaar geleden beperkte zij zich tot Noord-Holland (waar zij twee zetels bezet). Het Gereformeerd Politiek Verbond laat dit keer verstek gaan in de provincies Noord-Brabant en Limburg. Daar werden in 1958 wel kandidatenlijsten ingediend. De V.V.D. heeft nu ook — voor de eerste maal — kandidaten gesteld in de meeste Limburgse kieskringen.

DE C.N.V.

En dan is er tenslotte de Christelijk-Nationale Volkspartij van de heer Van Os uit Doorn. Zij doet voor het eerst mee aan de statenverkiezingen in de Provincie Utrecht en wilde dat ook doen in twee Zuidhollandse kieskringen, n.l. Rotterdam en Den Haag. Men heeft in de dagbladen waarschijnlijk wel iets gelezen over de vertoning in Den Haag, toen gedeputeerde staten van Zuid-Holland hun tijd moesten doorbrengen met de behandeling van een beroepschrift van de heer Van Os, nadat was gebleken, dat de naam van één dergenen, die de kandidatenlijst hadden ondertekend, niet voorkwam in het kiesregister. Driehonderd manuren moesten aan het doornemen van de kaartenbakken worden besteed.

Uiteindelijk bleek, dat de handtekening afkomstig was van een krantenbezorgster, die, om de heer Van Os op het laatste moment terwille te zijn, voor het Haagse stadhuis maar vlug even een gefingeerde naam had neergeschreven... Gedeputeerde staten hebben, ook nadat de toedracht bekend was geworden, het been stijf gehouden: de lijst voor de kieskring Den Haag was en bleef ongeldig.

Tvl.

**VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN**

SCHUDDEN? GOED
GOED SCHUDDEN? BETER
IDEAAL SCHUDDEN? EUREKA

N.V. „Eureka“ Landbouwmachinefabriek

voorheen Fa. I. v. d. Woude & Zn.
DRACHTEN

**HOLWERDA ZONEN
Dokkum**

VOOR AL UW TRANSPORTEN IN BINNEN-
EN BUITENLAND
Telefoon 05190-2580.

AVIA huisbrandolie

Firma G. H. VAN LEEUWEN

VEENENDAAL TELEFOON 03385 - 2414

Landbouwwerktuigen- en
machinefabriek

H. VISSERS N.V. - NIEUW-VENNEP
Telefoon 02546-444 (4 lijnen)

**Goorsch Overslag- en
Transportbedrijf**

F.A. H. J. WIBBELINK & ZONEN
HAVEN - GOOR (O.)

Nationaal en Internationaal
vracht-, koel- en ETERNIT-vervoer.

**N.V. TEXTIEL UNIE
SPENCER-HEY
CULEMBORG**

FABRIEKEN VAN
GEBREIDE BOVENKLEDING

ESTABLISHED 1922 TELEPHONE 01718-2570

**Continental Flower Supplies
Royal Exporters - Rynsburg**

Gift parcels of fresh cut flowers airshipped all the year round
to any consignee in the world
THE CENTRE OF BULB FORCING INDUSTRY

**Constructie- en Landbouw-
mechanisatiebedrijf**

DE LANGE N.V.

STADIONWEG 3910 - ROTTERDAM
Telefoon: 195192 - 194381 - 73433 - 01857 - 237

VLAARDINGEN

Firma A. van Roon

Speciaal adres voor
watersport- en kampeerartikelen

WESTHAVENKADE 61 - TELEFOON 3492 en 5792

Assurantiekantoor L. G. Borsboom

Telefoon 3754 - Binnensingel 211

Rijkserkenning in groep A voor
makelaars en assurantiebezorgers

Uw adres voor

Tapijten, Gordijnstoffen, Dekens,
Tafelkleden, Stoelen, Overtrekken enz.

Woninginrichting Firma C. Brouwer

Voorstraat 41 - Telefoon 4530

Een nieuw jachtter

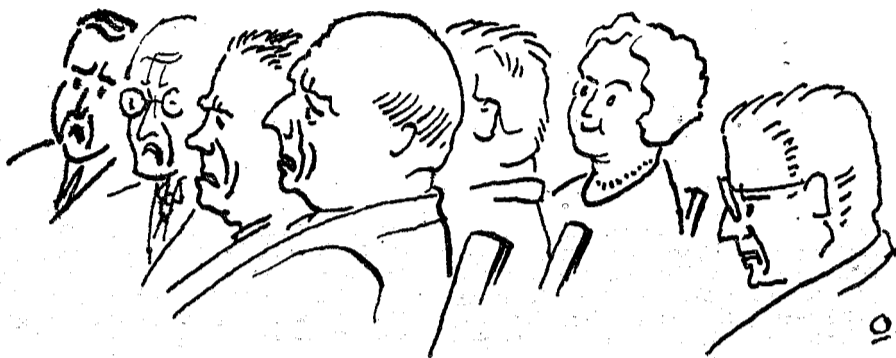
door Prof

HET is een opvallend verschijnsel dat ook in Nederland de politieke partijen in toenemende mate aandacht gaan besteden aan de vrouwelijke kiesgerechtigden. Wij kunnen ons in Nederland nauwelijks voorstellen, dat er andere landen, dat er ook westerse democratiën zijn — men neme Zwitserland — die weloverwogen het zwakke geslacht niet tot de stembus toelaten. Wij gevoelen ons niet enkel door de tijd maar ook door een geestelijke kloof gescheiden van de grote Amerikaanse democrataat Jefferson die wars ervan was om kinderen, om slaven, en

gingen voorheen nog verder, verklaarend dat de avond door de aanwezigheid van hoorderessen een bijzondere bekoring verkreeg en zich bij uitstek voor gezelligheid leende; met name wenste hij zijn eigen vrouw het welkom toe te roepen, hij twijfelde niet aan het grote aantal vragen, dat de zo gewaarde gasten zouden stellen, hij kon hun de verzekering geven dat ze niet bevredigend, maar afdoende door de spreker, die wel voor nog heter vuren gestaan had, zouden worden beantwoord, een deskundige voor wie geen probleem te

huidige vrouwelijke Ex-voornaam aan te duiden dat marginaal 90%, van ten en nog een groter azen in het onderling gesvrijheid permitteren. Gein journalistieke en kring nog enig feodaal l'er tenminste met zeker„de freule“ gesproken.

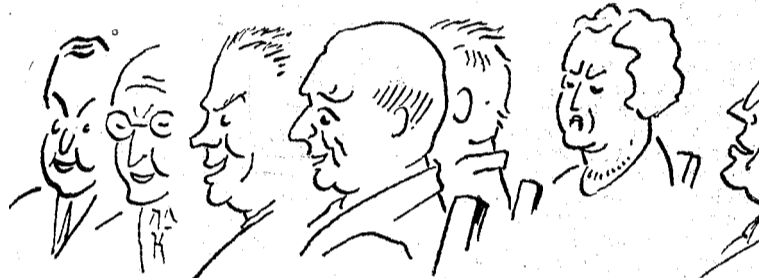
Wij leven snel. Het wde eerste vrouw in de 1 op het Binnenhof haar mej. Groeneweg. Een ja in Englands Lagerhuis die een kwart eeuw lar parlement zou opvrolijk onsamenhangend en bui haar redevoeringen, ze woon geestig. Haar libe Lady Violet Bonham C schijnlijk in haar grote ter geweest. Zelfs Chur welsprekendheid van de Asquith geroemd. Stelli land vrouwelijke ministe feit bezeten, die zeer terz gesloten een betoog kom of tenminste een stand gen: Miss Bondfield, M Dr. Summershill de rec Bevan en miss Horsbrug geen Engelse vrouwelij

Het beeld der vaderen, als de voorzitter opmerkte, dat terwille van de dames vóór de pauze niet gerookt mocht worden.

om vrouwen tot politieke beraadslagingen toe te laten. Zij zouden bij hun deelneming een gevaar opleveren voor de goede zeden en ook bevorderen dat dubbelzinnige taal werd gebezigd. Hoe anders de huidige opvattingen. In 1955 werd Hammarckjöld verweten, dat hij aan zijn Verenigde-Naties-staf te weinig vrouwen had verbonden. De meeste partijen voorzien hun fracties in de vertegenwoordigende lichamen zeer bewust van vrouwelijke leden. Zelfs de antirevolutionairen vaak een tikje behoudend, hebben niet zoals voorheen bezwaar tegen vrouwelijke afgevaardigden, al is het nog maar een enkele zwaluw die hier de lente voorspelt en bevinden de meeste vrouwelijke staatkundige vogels zich voorlopig in de lucht. Hoe dit zij, de waardering heeft zich verlegd. Een Kamerlid een Minister behorend tot hetgeen gemeenlijk de zwakke kunne heet, wordt aanvaard. Wat in het maatschappelijk, wat volgens onpartijdige, maar deskundige waarnemers in het huwelijksleven het geval is, dat de vrouwelijke invloed zich beslist voelbaar maakt — eerlijker is het te erkennen dat velen voor een oortje thuis liggen en politiek door hun stoere, ronde, fragiele, geslepen, meestal welmenende en in de regel nieuwsgierige wederhelften bespeeld worden — heeft tot bijzondere partijzorg voor de Nederlandse dames geleid.

Ze werden ook vroeger niet geheel verwaarloosd. Wanneer zij ten plattelande zich op een politieke bijeenkomst durfden te vertonen, dan greep een wat astmatische voorzitter gretig de gelegenheid aan voor het verzoek om met het oog op de vrouwelijke aanwezigen althans voor de pauze niet te roken. Hij achtte het voor de spreker ook aangenaam dat hij vrouwelijk publiek had getrokken — de spreker glimlacht in zo'n geval welwillend —, hij oordeelde dat dit met de spreker niet vaak het geval nog zou zijn geweest — de spreker glimlacht wat moeilijk —, hij kon zich dit ook voorstellen — de spreker glimlacht bezeerd — maar hij hoopte, dat deze thans zijn schade zal inhalen — de spreker glimlacht niet meer, doch hij kijkt hoogst verontrust, al bemoeidigt het dat de vrouwelijke verwelkomde bezoekers wat angstig de stoel naar achteren schuiven. Enkele voorzitters

Het beeld van heden, als hetzelfde opmerkt?

groot, geen vrouw te gevaarlijk was; de voorzitter voelde soms dat deze uitdrukking enige aanleiding tot misverstand kon geven, en liet snel volgen geen vrouw te gevaarlijk, uiteraard in principiële zin. Wanneer dan de hamer met een doffe klap viel stond de spreker niets meer in de weg om zijn figuur te redden, ofschoon hij inwendig vurige verzuchtingen slaakte, dat hij een redevoering over Nederland en Oranje, niet over loonpolitiek en kinderbijslagverzekering mocht hebben meegenomen.

Thans echter staat anders dan voorheen de vrouw mee in het middelpunt van de verkiezingsactie. Was vroeger het parool: de vrouw in haar huis, heden klinkt de leus de vrouw op de vergadering. Sprekers en spreeksters van wie men vermoedt dat zij de schare kunnen pakken houden indringende betogen over grote vorstinnen, over de politiek en het zwakke geslacht, of over „getrouwde vrouwen ontwaakt“, iets wat bij enig doordenken eigenlijk de tot op het moment van de oproep aanwezige slaap veronderstelt. Dames, u hebt een taak, zo klinkt het. Er wordt op u gewacht. Ziet hoe het Departement van Maatschappelijk Werk een lichtere toets heeft gekregen sedert mej. Dr. Klompé daar als Excellentie heerst. Herinnert u mej. De Waal als staatssecretaresse, wat zeg ik als staatssecretaris van Onderwijs. Immers is het gebruikelijk bewindsvrouwen vermannelijkt aan te spreken. Het is niet goed, dat de belangen der Marva's door 70-jarige Kamerleden worden behartigd. Dat is voor hen te opwindend. Van kleuter- en nijverheidsscholen, bovenal van sociale academies, heeft de vrouw verstand. Laat aan de mannen nog een atoom-energie wet, maar dring ze terug uit de geestelijke volksgezondheid, de reclassering, de justitiële kinderbescherming. Zou het met de Kon. Ned. Luchtvaartmij niet anders zijn gelopen, indien men daar de vrouw de kans had gegund om de vleugels breder uit te slaan.

Het pleit voor de werkelijkheidszin van partijen, dat ze aldus de koers veranderen. Staatkunde is een bedrijf dat beheerst wordt door harde feiten. Het komt er op aan de verkiezingsacties betaald te krijgen en de stemmen binnen te halen. Worden de stemmen verworven, dan loopt het met het voldoen der rekeningen ook nog wel behoorlijk. Dus zijn er partijsecretarissen te over die alle natuurlijke schroom afleggend met volharding naar de politieke gunst van het vrouwelijk kiezerspubliek gaan dringen. Mej. S. Groeneweg werd spoedig al onze Suze, mej. Dr. F. Katz, naderhand mevrouw Baronesse Mackay-Katz, werd onze Frida. Eerbied verhindert mij zelf onze

**Eén week
wereldnieuws
in vogelvlucht**

- **Nederland en Indonesië** de Staten tot geheime (Zoveel is wel duidelijk g wikkelingen. De Amerik in het geschil voorstellen men dat Soekarno zijn laten vallen in dit geheel
- **Indonesië** ging er mee a toegestemd in bemiddelid privé Amerikaan, die w handen van Oe Thant z ring van premier de Q poea's in de komende o trekken wijst er op dat o om alle betrokken parti Van een capitulatie of ee beschikkingsbelofte kan de feiten worden gewaa voorgelicht door dagblad wordt er van doordrong makkelijk 'garanties voor zou kunnen aanbieden, men om de Papoea's vrij ten kiezen, oprecht geme
- **De thuiskomst** van de krijgsgevangenen heeft d eveneens versterkt. Rest karno zondag a.s. het zv Het zou vooral voor hem
- **Wat brengt „Geneve“** landen-conferentie“ gro kingen, waaraan sinds 197 te doen, slechts 17 lande verwachtingen gewekt „spektakel“ van een topé Kennedy sinds juni 1961 koudes kermis thuis wil echt zaken kan doen. Dat al bij voorbaat, door het een overeenkomst om gee den“ (lees: Rood China et b. de door Rusland twee bod-besprekingen opnieu draaien, altijd maar draai
- **In Evian**, tegenover Ge naam gelegen, wordt geh

Een professor mag weleens jaloers zijn, maar ik stem in ernst A.R.

ENHORST

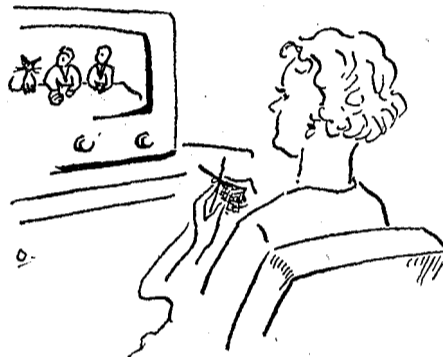
geur zijn zoveel puntige gezeg- van lady Astor afkomstig. „Ik en redenaarster” gaf zij zelf toe, het terstond volgen: „Ik heb te gaie frasen van de leegste hoof- Europa gehoord.” „U hebt ge- op om uw nek om er een ketel maken”, riep een opstandig be- van een harer vergaderingen uit hebt genoeg water in uw hoofd ketel te vullen”, luidde het ge- gegeven antwoord. Zullen de ten het prettig hebben gevon- ar te horen verkondigen dat zij geland nu al vijftiengint jaren oninkrijk der hemelen zonder en het goede der aarde zonder in het Lagerhuis hadden, be-

af soms ergernis. Een mede-Lad- lid verklaarde van haar dat ze et de manieren van een straat- toonde. Ze werd wel geplaagd. ad ze een blauw oog op het golf- opgelopen en een afgevaardigd- na haar meewarig bekeken te „Heden mijn tijd, wat zal de er hebben uitgezien.” Zij was ontembaar. Veldmaarschalk mery merkte tegen haar op niet uwen in het Parlement te hou- verklaarde generaals niet op stellen behalve in het Leger ls Generaal Evangeline Booth- kwam ze opnieuw voor een be- New York; ze betuigde van tegenover de haar opwachten- nalisten een uitgedoofde vul- zijn. Daarna sprak ze achter- ens een mening uit over de egering. Ribbentrop, verse eie- jibel, vruchten, vrouw en Rus- bontmantels als cadeaus van vrienden. Is het verwonder- zulk een originele, sprankelen- ur velen aantrok? Daar staat r, dat zij met haar man Vis- tor haar buitenverblijf Clive- r talrijke gasten openstellend bedoeld, maar in wezen hoogst k spel bedreef door overal, in ationaal-socialisme en in Stam- nisme iets of veel goeds te

ontdekken. Bijtend merkt Vansittart op dat sommige genodigden kwamen vanwege het uitzicht op de rivier de Theems, anderen vanwege het uitzicht op de wereld, en sommigen om te praten over hetgeen zij niet wisten.

Wij moeten pogen terug te keren tot de eigen vaderlandse verhoudin- gen. Een goed Nederlandse huisvrouw is bezig haar boeltje te beredderen. Er is een kleine kans dat zij gemechani- seerd is, wat zeggen wil dat zij hoofd- zakelijk apparaten bedient: elektric- sche wrijvers, stofzuigers, fornuizen, voedselvermalters, wasmachine en af- wasmachine; aan de ijskast is maar een keer in de zoveel weken wat te doen, als er namelijk ontdooid moet worden. Er is een grote kans dat zij nog heel wat met de hand moet doen voorzover man en inwonende kind- ren niet op behendige wijze aan het werk worden gezet. Er blijft hoe dan ook de mogelijkheid eens een kwart- tiertje politieke televisie te bekijken.

Wat ziet nu zo'n huisvrouw? Daar verschijnt op het scherm Mr. Beer- man met zijn Memorie van Antwoord op de begroting van Justitie aan de Eerste Kamer en Zijne Excellentie leest op hartstochtelijke toon voor a) wat hij gedaan heeft op wetgevend gebied, b) wat hij gaat doen op wet- gevend gebied om daarna een tehuis voor criminele jeugd te openen met een vleugel voor hele vrijheid; de mi- nister knipt een lint door, en een vleu- gel van halve vrijheid; de minister metselt een dorpel. De uitzending is haar goed bevallen en het volgende programma-onderdeel van politieke aard wenst zij ook te zien. Wie ver- schijnt? Mr. Burger, en om alle mis- verstand uit de weg te ruimen heeft hij een bordje voor zich staan met het op- schrift staatsman. De socialistische

Het volgende programma wenst zij ook te zien...

fractievoorzitter spreekt van een nog al van strepen en doorhalingen voor- zien papier — hij heeft zijn toespraak veiligheidshalve eerst door de heer Suurhoff laten corrigeren. Links van hem zit op het tafeltje een kleine kat die af en toe wat nijdig sist. Zijn rech- terhand bevindt zich in een in onbe- stemde kleuren bestikt verband, het is kennelijk een werkverband. Weldra gooit Mr. Burger het papier neer en gaat hij improviseren. Van de achter- grond dringt een vage kreet van schrik door. Maar de redenaar gaat vol gloed verder. Telkens begint hij met een ver- zaligde glimlach een zin met: Het ka- binet Drees. Telkens vertrekt zijn ge- laat zich allermeest wanneer hij inzet: Het kabinet-de Quay.

De huisvrouw is nu diep in de staat- kunde geïnteresseerd, temeer wanneer zij in haar bus een tweetal uitnodigin- gen vindt voor een politieke bijeen- komst een „van vrouwen voor yrou- wen” en één van beide geslachten. Zij raadpleegt de programma's; er is een vergadering met Mevrouw Lips-Odi- not als spreekster zonder vermelding van de partij met als onderwerp: Sig- naal op rood. Er is een vergadering met een toneelstukje: Ik stem, ik stem wat u niet stemt, een mannenkoor, een vrouwenkoor en een progressief gemengd koor, een theepauze en tot slot een opwekkende samenspraak van prof. Duynstee en mr. Luns, uitgaande van de plaatselijke propaganda-afd. der katholieke volkspartij. De huis- vrouw besluit beide bijeenkomsten de een is 's middags om half 5, de ander 's avonds om half 8 te bezoeken. Tus- sentijds wenst u in de stad te gaan eten. Voor haar gezin zet ze een harde rookworst, een aantal kadetten en — want ze is niet van de kwaadsten — een appeltaart klaar. Ze woont met- terdaad beide vergaderingen bij. Ech- ter 's nachts in haar slaap droomt ze eerst, dat ze met Mevrouw Lips moet debatteren en daarna dat prof. Duyn- stee en Mr. Luns niet elkaar toespre- ken, maar tegen haar uitvaren. Luid gillend wordt ze wakker en komt eerst tot bedaren als haar man haar toefluis- tert: „Alles is in orde, ik bescherm je.” Verlicht werpt ze zich terug op het pe- luw, bij zich zelf de gelofte aflegend nimmer meer aan politieke actie te doen maar te stemmen, wat ze altijd heeft gestemd.

Lezers, de 28ste maart zal leren of het beeldvenster de Nederlandse kie- zers van haar stuk heeft gebracht, of de op de vrouw gerichte propaganda dit van huis uit zo sterke bastion heeft weten te nemen.

beter resultaat. Tussen beide delegaties schijnt de formatie van een voorlopig overgangsbestuur in Al- gerije nog het enige belangrijke struikelblok. De Franse regering en de FLN kunnen het blijkbaar evenmin eens worden over de mate waarin de FLN- troepen tot het moment van de onafhankelijkheid met het bewaren van de openbare orde zullen wor- den belast. In de derde plaats is er de OAS. Men kan zich voorstellen dat de Algerijnen zeer nieuw- gierig zijn (en terecht) naar De Gaulle's voornemen ten deze. De wijze waarop Italiaanse journalisten door de OAS werden geringelood en weggejaagd, liet zien hoe weinig de officiële Franse Overheid de touwtjes van Algiers in handen heeft. Wellicht is de wapenstilstand echter reeds een feit op het moment waarop u dit leest.

• Italië ziet het experiment van premier-Fanfani, n.l. een „opening naar links” werkelijkheid worden. Met 295 tegen 195 stemmen kwam het vertrouwens- votum in het parlement tot stand. De meest linkse nieuwe bondgenoten, n.l. de 83 Nenni-socialisten, hielden zich om redenen, die met Italië's plaats in

de NATO verband houden, nog wat op de vlakke door blanco te stemmen. Gespannen ziet de wereld toe of thans sociale maatregelen (vooral in Zuid- Italië) kunnen worden genomen, die de communis- ten de wind uit de electorale zeilen zullen nemen. Dat is het doel, zowel van de socialist Nenni als van Fanfani, de leider der christen democraten.

• Cuba zit midden in de misère. „Wij hebben een hel geërd” zei Fidel Castro toen hij de op 19 maart ingaande distributie afkondigde. Zijn eigen felle anti-Yankee politiek heeft hem echter deze das omge- daan. Van zijn Russische vrienden is echter een doorbreking van de economische blokkade, waarin Castro zich gewerkt heeft, niet te verwachten.

• Rusland zelf immers heeft bij toenemende bin- nenlandse vraag, in 1961 ongeveer 6% minder aan agrarische producten voortgebracht dan in 1958. Natuurlijk is Stalin hiervan de schuld...! Chroestjov en Castro zijn er immers de mannen niet naar om kwalijke ontwikkelingen ook eigen schuld te wijten.

Ondertussen: het gaat de heilstaten letterlijk en figuurlijk niet naar den vleze.

„EEN OP TIEN” is de 6300 gepasseerd

De laatste weken hebben vooral de komende Staten- verkiezingen en de grote A.R. vrouwenbijeenkomst op 22 maart a.s. in „Tivoli” te Utrecht de aandacht van onze leden en lezers gevraagd. Onder de voor- bereidingen voor deze twee be- langrijke gebeurtenissen, dreigt de nationale ledenwerfactie „Een op Tien” wel eens even in de schaduw te komen. Zij is immers niet op één bepaalde datum gericht, doch strekt zich uit van het najaars-Partij Con- vens 1961 tot het voorjaars-Partij Convent 1962. Toch zou een verminderde opmerkzaam- heid voor en op het ledenwerf- front, misplaatst zijn. Er is ook aan de hand van de resultaten geen reden voor verslachte aan- dacht. Op dit moment schuift de winst-wijzer van de 6300 naar de 6400 nieuwe leden. Een feit waarvan wij met grote vol- doening gewag maken.

Doorgaan en stug verder werken is het devies. Wij zijn

nog niet bij de 10% winst aan- gelang, al hebben verschillende kiesverenigingen hun „10%- norm” reeds gehaald of zelfs overschreden. Maar juist in die plaatsen heeft men er plezier

Geen pas op de plaats maken

in gekregen en mikt men al hoger en verder.

Er breken nu dagen aan waarin veel persoonlijk contact met geestverwanten plaats vindt. Bedenk dan dat alle kie- zers helaas nog geen A.R. leden zijn. Het verzorgen van vol- machtstemmen was een stimu- lans voor „Een op Tien” en

straks is dat het geval met de voorbereiding van het vervoer naar de stemlokalen. Denk bij die „service”-verlening ook aan de kansen, die daar voor „Een op Tien” in zitten. Natuurlijk niet in de vorm van fooi voor het vervoer. Toch kan een vriendendaad als vriendelijke reactie het lid worden bevor- deren. Alles op alles zetten is dus blijvend geboden. Doorgaan dus tot het doel bereikt is. De helft van de „route” is ruim- schoots afgelegd, zowel wat de tijdsduur als wat het resultaat betreft. Het doel komt in zicht en steeds dichterbij. Laat het bereikt zijn op 28 april. Dan eerst kan de partij tevreden zijn. We hebben gemerkt, dat het eerste 6000-tal het kader gestimuleerd heeft tijdens de Staten-campagne. Laat de stij- ging van het winstcijfer ook mogen uitgroeien tot een aan- moediging bij de „exercities” met betrekking tot de gemeen- teraadsverkiezingen. Daarom: geen pas op de plaats.

UIT ONZE BOUW- EN AANNEMERSWERELD

WARENHUIZENBOUW

N.V. Aannemersbedrijf

BOERS EN VRIJLAND

's-GRAVENZANDE — Telefoon 01748-2245* — Postbus 30

HOUT

VAN DRIMMELEN

Zwijndrecht — Telefoon 01850-6446

KAKES' bouwbedrijf

Bouwers waarop gebouwd kan worden...

OOSTZIJDE 164 - TEL. 02980-62945 - ZAANDAM

FIRMA B. MEILINK

Eigenaar F. Braam

houtzagerij, houthandel en kistenfabriek

Hofstraat 10 - BORCULO - Telefoon 05457-561*

TIMMERFABRIEK VERMEULEN N.V.

MILL (N.-B.), TELEFOON 08859-605

Fabriek van geprefabriceerde houten gebouwen, houten woningen, directieketen, barakken, garages, vakantiehuysjes enz. Speciaal voor de landbouw: kippenhokken, veld- schuren, loodsen etc.

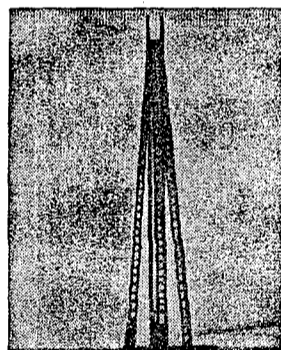
Export: België, Duitsland, etc.

FA. C. VERMEER EN ZOON'S

fabrieken voor gebogen hout

Telefoon 01894-1230 - Ouderkerk aan de IJsel

RONDE EN OVALE TAFELRANDEN GEBOGEN REGELS VOOR STOELN EN FAUTEUILS, ARMLEGGERS, KAPPEN, REGELS, STIJLEN, ENZ., ENZ.

Firma H. Manschot & Zoon

AANNEMERS VAN HEIWERKEN

Telefoon 03474-269 LEXMOND

Gespecialiseerd in het heien met stoomblokken van 2000 tot 5000 kg

Voor betere beton..... Schokbeton

N.V. SCHOKBETON

Fabrieken te Zwijndrecht, Kampen en Elburg. Bouwbedrijf te Zelst.

J. v. d. LINDE

AANNEMER VAN UTILITEITS- EN BURGERBOUW

Bouwd o.m. Geref. kerk van Goes, Kruiningen, Scholen voor diverse instanties.

In aanbouw: Ned. Herv. Rusthuis te 's-H. Arendskerke en Rusthuis Geref. Kerk te Goes.

KLOETINGE - Schoolstraat 12 - Tel. 6705 (01100)

C.V. J. H. van Leeuwen

Fabrikanten van rode en blauwe rietvorsten en eindrietvorsten. Hollandse pannen (handvorm) en blijpassende vorsten (handvorm)

KOUDEKERKE AAN DEN RIJN Tel. 01714-223 — Tel. 01720-2569

DROOG HOUT

Specialiteit: gewaterd iepen, verder beuken, essen, linden, kersen, eiken en peren. Incomplete bollen en plaathout. Contant 1%.

N.V. HARD- EN ZACHTHOUT IMPORT MIJ. LOENEN (VELUWE) - TELEFOON 06765-212

JAN LINGEN'S BETONINDUSTRIE N.V.

Veerdam 29 - Telefoon 01850-3123-1123 PAPENDRECHT

UIT PERS EN PERIODIEK

Liberaal verkiezingslyriek

WAT ZEGT U HIERVAN: „Het was alsof de liberale partij onder de invloed stond van de wisseling der jaargetijden, die zich in de natuur al aankondigt. Een nieuw voorjaar is aan het doorbreken, ook in de liberale partij, zoals dat bij het liberalisme nu eenmaal behoort. Voor ons is liberalisme een dierbaar en altijd zich verjongend beginsel. Wanneer dat zich weerspiegelt vindt in een politieke partij, voelen wij daar blijdschap over, te meer nu Nederland binnenkort bij de stembus weer een gewichtige en moeilijke keus moet doen!”

Deze schoon-lyrische, haast hartstochtelijke liefdesbetuiging was dezer dagen te lezen in de Nieuwe Rotterdamse Courant en ze was, dat hebt u al begrepen, geïnspireerd door de redevoering, waarmee prof. Oud de jaarvergadering van de V.V.D. had geopend. Had de in de politiek vergrijsde liberale leider zijn partijgenoten niet voorgelaten dat het socialisme hopeloos verouderd terwijl het liberalisme met het klimmen der jaren jeugdig wordt!

Hoe schoon klinkt dit alles — jammer dat zo'n liefdesbetuiging van de N.R.C. ook dat woordje stembus bleek te moeten bevatten! Het kon moeilijk anders want deze liberale jaarvergadering stond immers heel duidelijk in het teken van de naderende verkiezingen. De V.V.D. is sinds drie jaren „regeringspartij” na vele jaren lang in de oppositie te zijn geweest. In die oppositietijd was men niet bang voor koene leuzen als „Het roer moet om!” en men lonkte graag naar bladen als De Telegraaf, want daar vond men immers de mensen die van nature altijd alles anders willen. U mag ze de beroeps-roer-ommers noemen of wat ons betreft ook de kankeraars! Juist deze mensen hebben de V.V.D. aan haar grote aantal stemmen geholpen bij de Statenverkiezingen van 1958 en de Kamerverkiezingen van '59. En tegenover zulke mensen moest prof. Oud dan het beleid van de afgelopen drie jaar verdedigen, want... voor dat beleid draagt immers de V.V.D. mede verantwoordelijkheid!

Terecht heeft prof. Oud zijn rede dan ook over twee dagen verdeeld. De eerste dag heeft hij het regeringsbeleid behandeld en op de tweede dag is hij ingegaan op de zaak-Van der Putten — een zaak die de liberale partij en de liberale minister Visser in het bijzonder als een doorn in het vlees steekt!

Eerst dan dat eerste, meest propagandistische deel. Uit de N.R.C. hebben we al geciteerd, dit dan schreef het (liberale) Vaderland:

De rede waarmee professor Oud de algemene vergadering van de VVD te Leeuwarden heeft geopend, wekt de indruk een wapenschouw te zijn van het beleid dat de Regering in 3 jaar heeft gevoerd in overeenstemming met de Staten-Generaal. Dat is wel begrijpelijk. Ten slotte mag deze regeringscombinatie Ouds schepping worden genoemd, zonder het aandeel van anderen te verkleinen. Een dergelijke wapenschouw is tevens een verantwoording voor het front van de kiezers en voor het front van de partij welke het de spreker mogelijk maakte drie jaar geleden een nieuwe combinatie voor te stellen. Professor Oud toont duidelijk, dat hij vindt dat de kiezers geen reden hebben het te betreuren, dat een nieuwe richting werd ingeslagen en niets wijst er in de rede dan ook op, dat in het komende jaar een verandering zal optreden in de grote lijnen van het program, waarmee de VVD zich tot de kiezers zal wenden. De heer Oud vindt niet alleen, dat het huidige beleid in hoofdzaken voortgezet zal moeten worden, vanwege de positieve resultaten, die zijn bereikt, hij is tot die conclusie ook gekomen door de wijze waarop de PvdA heeft gemeend haar taak van opposant te moeten vervullen. Ook hier geeft de wapenschouw van prof. Oud een blik in de toekomst. Hij stelt liberalen en socialisten tegenover elkaar, ziet de liberalen als de zich steeds verjongende en vernieuwende groepering en de socialisten als degenen die krampachtig vasthouden aan verouderde, overgeleverde begrippen: „aan verstarren is bovenal het socialisme — en dat niet alleen in ons land — bezig ten prooi te vallen”. Het is wel duidelijk, dat wie een dergelijke tegenstelling ziet, niet van zins is propaganda te maken voor een toenadering van liberalen en socialisten, gelijk hier en daar nog wel gewenst wordt.

Die blik in de toekomst heeft Het Vrije Volk niet kunnen ontdekken. Dit blad schreef:

Het voert al gauw tot een onbillijke

beoordeling als men een spreker aanvalt op wat hij heeft weggelaten. Want welke spreker op een vergadering van een politieke partij is niet gedwongen vele zaken onbesproken te laten. Al was het maar om de tijd.

De rede die mr. Oud, de fractievoorzitter van de VVD, op de algemene vergadering van die partij heeft gehouden, dient dan ook met enige voorzichtigheid beoordeeld te worden. Wie die rede heeft gehoord, zal heel gemakkelijk tot de conclusie komen: over de toekomst heeft mr. Oud niets gezegd. Hij biedt geen enkele perspectief. Heeft de VVD dan helemaal niets te zeggen over de vraagstukken waarvoor wij in Nederland staan? Niets over de loonpolitiek, niets over de economische machtsconcentraties, niets over de ruimtelijke ordening, niets over de plicht hulp te geven aan de onderontwikkelde gebieden, niets over de verdeling van het nationaal vermogen en het nationaal inkomen? Niets over de grote opgaven waarvoor de overheid staat en de methoden om de uitvoering financieel mogelijk te maken?

Wie zo de rede van de heer Oud bekijken, doet hem en de VVD onrecht. Want aandacht voor al deze vraagstukken is typerend voor een politieke partij die met de huidige samenleving ontevreden is. Voor een partij die meent dat het anders moet en anders kan.

Maar de liberalen van het slag van mr. Oud vinden niet, dat het heel anders zou moeten en kunnen. Zij maken zich geen voorstellingen van een andere samenleving. Zij verdiepen zich niet in de verandering die de zich steeds uitbreidende techniek over ons heen brengt. Zij zijn zich niet bewust van de noodzaak deze kolossale veranderingen op te vangen en naar vermogen te leiden.

Wel wekt mr. Oud de verkeerde indruk dat van zijn partij enige visie op de toekomst is te verwachten. Maar dat komt uitsluitend door het gebruik van woorden als „verjonging” en „tegen verstarren”. In werkelijkheid betekenen deze woorden niets in de mond van de heer Oud. Want hij vindt de maatschappij zoals zij reit en zeilt met een staat die krachtig door het kabinet-De Quay wordt geregeerd, heel goed. Er is hier en daar nog wel wat te wensen, maar de tevredenheid is groot.

Daarom houdt zijn rede zich niet met de toekomst bezig. En over het heden is mr. Oud tevreden. Zelfs over het Nieuw-Guineabeleid, waarin hij geen zwakke punten ziet. Blijkbaar vertrouwend op de vergeetachtigheid van zijn gehoor.

De partij van de heer Oud vraagt niet meer van haar leider. De partij is dankbaar en conservatief. Belastingverlaging en een Van der Putten-rel tegen minister Visser, die daartoe overigens alle aanleiding geeft, is wat de VVD echt interesseert. Dat wil zeggen, de VVD van mr. Oud.

Ook de Volkskrant heeft zich verdiept in die tegenstelling socialisme-liberalisme. En kwam tot dit hoofdartikel:

Op de algemene vergadering van de VVD in Leeuwarden heeft prof. Oud zijn liberalen voorgelaten, dat zij aan hun tweede jeugd bezig zijn. Het is verklaarbaar, dat prof. Oud dit gevoel heeft. Na de oorlog was de VVD geruime tijd een kleine partij waar geen groei meer in zat. De laatste tijd klom zij weer op tot de derde plaats. Een tweede verandering is, dat de V.V.D. na jaren de rol van oppositie hebben gespeeld, opnieuw regeringspartij is geworden. Zal zij dat ook in de naaste toekomst blijven? Liggen vooral daar de mogelijkheden voor de VVD om haar tweede jeugd te beleven?

Prof. Oud toonde zich tevreden over de resultaten van de nieuwe samenwerking tussen de confessionele partijen en de VVD, zoals die met het kabinet-De Quay tot stand kwam. Er valt inderdaad veel goeds te waarderen. Toch is juist de laatste weken weer gebleken dat het bij het bepalen van het beleid toch moeilijk kan zijn christelijke-sociale en liberale inzichten tot overeenstemming te brengen. Dat is ook prof. Oud niet ontgaan. In zijn rede in Leeuwarden kapittelde hij AR en CHU over hun houding bij het debat over de ambtenarensalarissen. De KVP moest het bij prof. Oud ontgelden omdat zij dit keer de leiding heeft gehad bij het verzet tegen het woningbouwbeleid. Volgens de liberale leider had minister Van Aartsen vorig jaar niet de KVP-motie Andriessen mogen uitvoeren, waardoor het aantal gesubsidieerde woningen werd vergroot. Nog erger is, dat prof. Oud minister Van Aartsen duidelijk maakt, dat de

VVD het hem hoogst kwalijk zou nemen als hij alsnog de nieuwe motie-Andriessen zou gaan uitvoeren, waarin om 5000 woningwoningen meer ten koste van de vrije bouw werd gevraagd. Als prof. Oud op dit standpunt blijft staan zal de samenwerking tussen de christelijke partijen en de VVD, vooral wat de woningbouw betreft, steeds bezwaarlijker moeten worden.

De verdere perspectieven voor de tweede jeugd van de VVD ziet prof. Oud in de verstarren van het socialisme. Het liberalisme zou er daarentegen wel in slagen zich bij het klimmen der jaren aan te passen „aan nieuwe normen en waarden”. Ook binnen het socialisme zelf wordt erkend, dat men een crisis doormaakt en dat men soms een taal spreekt, die jongeren weinig zegt. Het valt nog moeilijk te voorspellen of en hoe het socialisme de overgang zal weten te vinden. Maar dat geldt eveneens voor het liberalisme. De aanpassing, waarover prof. Oud het heeft, zal zeker die liberalen niet aanspreken, die altijd hebben verwacht, dat de VVD „het dirigisme” zou opruimen, terwijl de liberale leider nu dit kabinet met liberalen huldigt omdat het zo'n doelbewuste conjunctuurpolitiek voert. Prof. Oud komt dit soort liberalen nog wel tegemoet door de noodzaak van belastingverlaging en beperking van de staatsuitgaven voorop te stellen, maar in een dezer dagen verschenen liberaal propagandaboekje wordt de overheid gevraagd om „meer sportvelden en zwembaden”, om een „ruimere subsidiepolitiek voor kunst en wetenschap”, om „meer studiebeurzen”, om „ruimere middelen voor wegeaanleg”, om „meer hulp aan onderontwikkelde landen”. Als de VVD op deze manier haar tweede jeugd wil gaan beleven zouden de verschillen van het liberalisme met het socialisme wel eens heel wat kleiner kunnen worden dan prof. Oud ze nu nog ziet.

En nu dan de Van der Putten-moeilijkheden, wil men: De Telegraaf-moeilijkheden. Zaterdag al, nog voordat de heer Oud zijn verontwaardiging aan het Telegraaf-adres had gespuid, was in de Nieuwe Rotterdamse Courant een hoofdartikel te lezen, dat tot titel droeg: „Onze „zakken”, en dat uitliep in dit haast meelijwekkende slot:

Minister Visser en zijn partij hebben al heel wat lelijks naar aanleiding van de zaak-Van der Putten te horen gekregen. Als de minister van buitenlandse zaken lelijks te horen krijgt, is dat wegens zijn buitenlands beleid. Maar de diep snijdende verwijten aan het adres van de heer Visser, minister van defensie, betreffen niet het eigenlijke defensiebeleid (waarover wij op dit ogenblik geen oordeel geven); zij betreffen de zaak-Van der Putten, waarover men zo makkelijk kan praten.

Om het politieke spel sportief te houden, zou een parlementaire-enquêtecommissie zeker vóór de Kamerverkiezingen van 1963 haar rapport gereed moeten hebben. Voor de verkiezingen van deze en de volgende maand zal zo'n enquête te laat komen. Voor sommige kiezers, zo is hier en daar al wel gebleken, zal de zaak-Van der Putten bij de stembus een belangrijk punt van overweging zijn, ofschoon niemand precies weet wat die zaak eigenlijk betekent, in het bijzonder wat zij bij de beoordeling van minister Visser en zijn partij betekent. Maar ja, het is een „zaak” waar je zo makkelijk over kunt praten.

Aardigste vraag is nu: hoe heeft De Telegraaf gereageerd op de nogal felle uitval van prof. Oud, ook al noemde de liberale leider dit blad dan niet met name? Het verslag dat De Telegraaf gaf van de V.V.D.-vergadering was op sommige punten zo sober dat het wat misleidend leek. Toen de heer Oud zijn vlamme woorden had gezegd stond de vergadering op en bracht hem een minutenlange ovatie. Zulks stond vermeld in Het Algemeen Handelsblad — geen regel in De Telegraaf!

Wel was dit hoofdartikel naast het verslag afgedrukt:

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie heeft haar jaarlijkse vergadering gehouden. De voorzitter en fractieleider in de Tweede Kamer van deze partij, prof. mr. P. J. Oud, heeft, nadat hij in een nietszeggende en uiterst oppervlakkige redevoering het beleid van de V.V.D. als regeringspartij uiteengezet had, op het eind van dit congres het beleid van de minister van Defensie, ir. S. H. Visser, verdedigd. Uit zijn

slotbetoog is duidelijk geworden, dat prof. Oud, en men mag aannemen ook zijn naaste medewerkers, zoals de ondervoorzitter mr. Van Riel, zich achter de opvatting van prof. Oud hebben gesteld. Een reëel oppositiegeluid werd althans niet gehoord.

Nu is het, met de komende verkiezingen in het zicht, natuurlijk voor iedere partij bezwaarlijk om werkelijke verschillen van mening ook naar buiten uit te dragen.

Maar des te betreurenswaardiger is het, dat de actieve leden van een partij, waarvan men mag aannemen dat zij werkelijk liberale — in de goede zin des woords — beginselen aanhangt, zich gewillig scharen achter hun voorzitter die in de praktijk zijn persoonlijke prestige hoger blijkt te achten dan het landsbelang, en dus ten slotte ook het partijbelang.

Minister Visser is geen goede, geen bekwame minister. Noch wat de leiding van zijn departement betreft — de zaak-Van der Putten spreekt hier voor zichzelf — noch wat hij bijdraagt in het algemene regeringsbeleid. En de Tweede-Kamerfractie van de V.V.D. en haar prof. Oud in het bijzonder, weet dit.

Maar het was prof. Oud die inderijd ir. Visser gevraagd heeft of hij bereid was de functie van minister van Defensie te vervullen.

Het is dan ook prof. Oud die meent dat zijn persoonlijk gezag in de kleine politieke wereld van Nederland in de waagschaal gesteld zou worden wanneer hij nu niet achter zijn minister van Defensie zou staan.

Dit klemt hem des te meer daar hij zijn eerste keuze, de heer Sidney J. van der Bergh, tot aftreden heeft gedwongen om strikt persoonlijke redenen.

Het is betreurenswaardig, dat iemand van formaat als prof. Oud die aan het einde van zijn loopbaan bijna het predikaat staatsman zou hebben verdiend, zich nu laat zien als een politicus van klein formaat. En nog betreurenswaardiger is het, dat de actieve leden van deze partij hier geen voldoende weerstand aan hebben geboden.

Mogen de gezonde krachten in de V.V.D. spoedig de overhand krijgen.

Een typisch Telegraaf-stuk: als je verliest begin je te schelden! En toch zijn er ook nog heel wat anti-revolutionairen die deze kost dagelijks met genoegen slikken!

Laten we deze zaak verder voor wat ze is — de V.V.D. en De Telegraaf hebben er zorgen genoeg over! We wilden namelijk nog uit een blad citeren, dat het de moeite van het lezen nauwelijks waard is: Burgerrecht. Het stuk spreekt voor zichzelf:

Een middenstander uit Doorn, wiens goede bedoelingen evenzeer vast staan als zijn gebrek aan werkelijkheidszin, kan de verdeeldheid der protestants christelijke partijen niet verwerken. Hij meent dat daaraan een eind moet komen en in die wens staat hij allerminst alleen. Waar hij wel alleen in staat is de weg waarin hij die eenheid wil zoeken. Hij heeft namelijk ter bevordering van de eenheid — als wij het tenminste goed begrepen hebben — liefst twee nieuwe politieke partijen tegelijk opgericht: de Positief Christelijke Nationale Unie en de Christelijk Nationale Volkspartij, welke laatste dezelfde initialen van het Christelijk Nationaal Vakverbond heeft, hetgeen wel niet toegelukkig zal zijn en dus slim bedacht is.

Begrijpen wij het Doornse idee goed, dan wil de initiatiefnemer met zijn twee partijen een dusdanige druk uitoefenen op de A.R., de C.H.U., de S.G.P. en het G.P.V., dat de leidende figuren van deze partijen zich tot hem zullen wenden en onder zijn presidium tot een bespreking zullen komen, waarvan de ene grote protestants christelijke partij het resultaat zal zijn.

Wij veronderstellen dat dit zelfs de verbeeldingskracht van prof. Schermerhorn te boven gaat, in elk geval de onze.

Intussen was het de bedoeling dat beide partijen aan de verkiezingen voor de Provinciale Staten zouden deelnemen. Niemand die verwacht dat in ook maar één provincie 500 stemmen gehaald zullen worden, om van een zetel maar niet eens te spreken.

Maar die kandidaatstelling gaat niet zo vlot. In Zuid-Holland werd de lijst van de C.N.V. ongeldig verklaard, omdat een ondertekenaar niet in het bevolkingsregister voorkwam. Blijkbaar zat de C.N.V. zo krap in de ondertekenaars, dat zij er niet een paar extra had voor 't geval iemand uitviel. Dit gestumper betekende dat er door ambtenaren honderden overuren moesten worden gemaakt, die op duizenden guldens extra kosten komen. Bovendien is het gevolg dat de nummering der lijsten in Zuid-Holland een week vertraging ondervindt, hetgeen zowel ten aanzien van de verzending der oproepingskaarten als met betrekking tot de verkiezingspropaganda moeilijkheden geeft. Dit is een niet alleen zielig maar ook zeer schadelijk dilettantisme. Als kop boven dit stuk stond „Dilettantisme” — het kon boven meer stukken van Burgerrecht staan!

Belastingontduiking en wat er aan vast kan zitten

DE aangiftebiljetten voor de Inkomstenbelasting 1961 zijn uitgegaan en door de P.T.T. bij een ieder thuisbezorgd. Vóór 1 april 1962 moeten de aangiften bij de Belastingdienst worden gedaan en menigeen zal zijn gedachten laten gaan over de vraag hoe hij de te verwachten aanslag op de aangifte zo laag mogelijk kan houden.

De belastingwetgeving biedt hiertoe verschillende mogelijkheden zoals de aftrek op grond van kosten van verwerving, de vermindering van de belasting wegens kosten van ziekte en andere buitengewone lasten of wegens giften aan kerkelijke, charitatieve en dergelijke instellingen, terwijl thans ook de mogelijkheid bestaat voor de voorlopige aanslagregeling voor 1962 gebruik te maken van de bijzondere regeling voor de arbeidsinkomsten van de gehuwde werkende vrouw.

Er zijn derhalve tal van posten, die een vermindering van de aanslag in de belasting op het inkomen mogelijk maken, maar er zijn altijd belastingplichtigen, die trachten hun inkomsten nog verder te drukken door hun inkomen lager dan in werkelijkheid genoten op te geven, dan wel door de aftekmogelijkheden hoger op te voeren dan in feite zijn uitgegeven. Hiermede wordt uiteraard het Rijk benadeeld en de Staat heeft dan ook op het doen van een onjuiste aangifte straf gesteld ter voorkoming van de gesignaleerde gevallen.

Onder aan het aangiftebiljet staat met kleine letters gedrukt: „Hij, die voor zichzelf of voor een ander opzettelijk een onjuiste of onvolledige aangifte doet, wordt, indien daarvan het gevolg kan zijn dat te weinig belasting wordt geheven gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste vier jaar en met een geldboete van ten hoogste twintigduizend gulden, hetzij met één van beide voormelde straffen”. En: „Het niet doen van de vereiste aangifte wordt gestraft met een geldboete van ten hoogste duizend gulden”.

DE straffen waarmede men bij een opzettelijk onjuiste aangifte wordt bedreigd zijn niet mis te verstaan. Het maximum is vier jaar gevangenisstraf en bovendien nog twintig duizend gulden boete. Het merkwaardige bij deze belastingdelicten is, dat twee hoofdstommen beide onvoorwaardelijk tezamen kunnen worden opgelegd, hetgeen bij de gewone misdrijven is uitgesloten.

Hieruit blijkt duidelijk, dat de Overheid zeer veel prijs stelt op juiste aangiften voor de belastingen, en terecht, want bij belastingontduiking op grote schaal zou het gehele belastingstelsel worden ondermijnd.

Er zijn belastingplichtigen, die er niet over zouden denken een vermogensmisdrijf, zoals diefstal of verduistering, strafbaar gesteld in het Wetboek van Strafrecht te plegen, maar die er geen been in zien een opzettelijke onjuiste belastingaangifte te doen, want — zeggen zij — het gaat toch uit „de grote pot”. Deze personen vergeten echter, dat zij niet alleen de Staat bestelen, maar bovendien hun mede-belastingplichtigen, want de Staat moet toch aan de nodige gelden komen en zal daarom nieuwe belastingen of hogere belastingen moeten opleggen.

De Belastingdienst wijst op het aangiftebiljet op deze begrijpelijke strafbepalingen inzake belastingdelicten, maar het is mij nooit duidelijk geweest waarom deze vermelding van de strafbepalingen zo onduidelijk gesteld moest worden. Het ware beter deze strafbedreigingen in grotere letters en liefst vetgedrukt op het aangiftebiljet weer te geven. Misschien zullen de belastingplichtigen dan nog eens eerder aarzelen een onjuiste aangifte te doen.

Ik maak mij overigens geen illusies, dat daarmede de belastingontduiking zou kunnen worden voorkomen, maar het zou in elk geval eleganter zijn tegenover de belastingplichtigen duidelijker de gevaren van een onjuiste aangifte te doen uitkomen. Nu lijkt het op een verborgen angeltje. Het is juist zoals bij een verzekeringspolis, de kleine letters, waarin de verzekeringsvoorwaarden staan, zijn het belangrijkste.

De bovenvermelde strafbepalingen zijn ontleend aan de Wet Vervanging van het Fiscale Noodrecht. In deze wet staan de strafbepalingen nog iets uitgebreider omschreven, immers wordt in art. 10 van deze wet ook strafbaar gesteld het opzettelijk verstrekken van onjuiste of onvolledige gegevens inzake Rijksbelastingen en het ter opzettelijk inzage verstrekken van valse of vervalste boeken aan de Rijksbelastingdienst. Vaak wordt immers om een te lage aangifte te camoufleren door de belastingplichtige, die zich

hieraan waagt, in zijn bedrijfsboekhouding geknoeid en dientengevolge zijn deze bepalingen in de wet gesteld om knoeierijen tegen te gaan.

Het is opvallend, dat de wettelijke strafbepalingen steeds het woord „opzettelijk vermelden en als voorwaarde stellen voor de strafbare handeling. Gewoonlijk wordt opzettelijk handelen uitgelegd als een handelen waarbij men wilens en wetens een strabaar feit pleegt. De rechtspraak heeft echter bij de belastingdelicten in verschillende uitspraken een veel ruimere uitleg gegeven aan het begrip „opzettelijk handelen” en heeft bij een strafzaak, waarbij een belastingplichtige vervolgd werd voor het doen van een opzettelijke onjuiste aangifte, toen de laatste zich erop beriep, dat zijn aangiftebiljet door een belastingconsulent was opgesteld en dat hij uit nonchalance had nagelaten de juistheid ervan te controleren, beslist, dat de verregaande nonchalance van verdachte bij het ondertekenen van zijn aangiftebiljet de conclusie wettigde, dat verdachte zich niet van de al of niet juistheid van zijn aangifte wilde overtuigen, zodat hij begreep, dat deze onjuist zou zijn en derhalve opzettelijk had gehandeld.

In deze uitspraak komt tevens tot uitdrukking, dat de belastingplichtige verantwoordelijk blijft voor zijn aan-

door
Mr. H. Bouma

gifte ook al heeft hij een belastingadviseur het biljet laten invullen. Daaruit mag echter niet geconcludeerd worden, dat de adviseur niet mede verantwoordelijk zou zijn. Zodra de adviseur, begrijpende dat het de bedoeling van de belastingplichtige is een onjuiste aangifte te doen, hieraan gaat medehelpen, zal hij voor deelneming aan dit fiscale delict vervolgd kunnen worden.

UIT het vorenstaande volgt, dat de belastingplichtige en eventueel zijn adviseur, te allen tijde verantwoordelijk zijn voor de aangifte en vervolgd kunnen worden door het Openbaar Ministerie terzake van het opzettelijk doen van een valse aangifte indien het inkomen te laag wordt opgegeven of de aftrekposten ten onrechte zijn opgevoerd.

De dienst der Rijksbelastingen heeft echter nog een stok achter de deur gereed staan om de kwaadwillige belastingplichtige te treffen. In artikel 10 lid 4 van de bovengenoemde wet wordt gesteld, dat bij onherroepelijke veroordeling terzake een strafbaar feit als bedoeld in lid 1, dat is dus de valse aangifte, enz., kan de te weinig geheven belasting worden nagevorderd ook na het verstrijken van de daarvoor gestelde termijn, alsmede zonder vooraangaande formaliteiten. Hiermede wordt bedoeld, dat in een dergelijk geval de te weinig geheven belasting ook kan worden nagevorderd al zijn de vastgestelde vijf jaar, waarna het recht tot belastingheffing verjaart, verstrekken. De invorderingstermijn wordt daardoor verlengd tot niet minder dan twaalf jaar, immers is na twaalf jaar het recht tot strafvervolgning pas voor het Openbaar Ministerie door de verjaaring onmogelijk geworden. Dit wettelijk voorschrift van artikel 10 geeft aan de Belastingdienst het recht zo nodig een navordering te doen gedurende twaalf jaar en de belastingplichtige te nopen de te weinig betaalde belasting alsnog te voldoen. Hierover moet de belastingplichtige niet te gering denken, want hij kan derhalve naast de gevangenisstraf en de geldboete op te leggen door de strafrechter nog een flinke navordering van de belastingdienst te betalen krijgen en dat zelfs over tal van jaren.

In artikel 10 lid 2 van de Wet Vervanging van het Fiscale Noodrecht wordt de belastingplichtige, die spijt krijgt van zijn onjuiste aangifte, een ontsnappingskans geboden. Hierin wordt bepaald, dat een strafvervolgning niet wordt gesteld indien alsnog een juiste en volledige aangifte wordt gedaan of juiste en volledige gegevens en inlichtingen worden verstrekt aan de Rijksbelastingdienst, maar — voegt de wet hieraan toe — dit dient te geschieden vóórdat de belastingdienst de onjuistheid of onvolledigheid op het spoor is gekomen.

De belastingplichtige, die berouw heeft van zijn onjuiste aangifte of be-

angst is voor de mogelijke gevolgen daarvan, kan derhalve vrijwillig een verbetering van zijn aangifte aan de belastingdienst verstrekken en hij vrijwaart zichzelf voor een strafvervolgning. Er wordt echter één conditie gesteld, te weten, dat de belastingdienst de fraude nog niet op het spoor is gekomen, dat wil zeggen dat de belastingdienst nog geen vermoeden daarvan heeft of nog niet de weg naar de ontdekking van de onjuiste aangifte heeft gevonden.

Indien bijvoorbeeld een belastingplichtige, die bepaalde inkomsten heeft genoten van een onderneming, verneemt, dat de belastingdienst inlichtingen heeft gevraagd omtrent de personen, die van die onderneming betalingen hebben ontvangen, de angst om het hart slaat en hij zo spoedig mogelijk alsnog de bedoelde inkomsten van die onderneming genoten gaat opgeven aan de belastingdienst, zal hij naar alle waarschijnlijkheid ervaren, dat die verbeterde aangifte te laat is. Hij kan geen beroep doen op lid 2 van artikel 10 bovenbedoeld, immers heeft het Gerechtshof te Amsterdam uitgemaakt, dat in een dergelijke zaak de door een hoofdinspecteur van de belastingdienst gedane nasporing rechtstreeks naar de ontdekking van de door de belastingplichtige verzegelde opgave leidde vóórdat de verbeterde aangifte was ingediend. Deze hoofdinspecteur was een onderzoek begonnen bij het bedrijf, waarvan de belastingplichtige inkomsten had genoten en deze had hij verzegeld, maar nog vóór de hoofdinspecteur die verzegelde inkomsten had ontdekt had de belastingplichtige snel een verbeterde aangifte ingediend doch dit mocht niet baten. Hij was te laat, de hoofdinspecteur was reeds „op het spoor”.

BIJ de wet van 10 juli 1959, houdende de regelen, welke aan 'n aantal rijksbelastingen gemeen zijn, Staatsblad 301, is een nieuwe algemene wet inzake rijksbelastingen tot stand gekomen. Deze wet is nog niet in werking getreden. Het tijdstip van inwerkingtreding zal nog nader worden vastgesteld. De strekking van deze wet is voornamelijk de gecompliceerde belastingwetgeving te vereenvoudigen en samen te bundelen. De belastingwetgeving is thans van zeer ingewikkelde aard en het is voor een leek op dit terrein moeilijk een weg te vinden in de talloze voorschriften. De Overheid heeft dit begrepen en heeft tevens deze gelegenheid aangegrepen om enige wijzigingen aan te brengen. Onder meer zijn de strafbepalingen, die ik boven uit de Wet Vervanging van het Fiscale Noodrecht citeerde, gewijzigd. In de nieuwe Algemene Wet inzake Rijksbelastingen zijn de strafbare feiten uitgebreid, immers staat hierin bepaald in artikel 68, lid 1:

Hij, die een bij de belastingwet voorzien aangifte onjuist of onvolledig doet, of ingevolge de belastingwet verplicht zijnde tot het verstrekken van inlichtingen, gegevens of aanwijzingen, onjuiste of onvolledige inlichtingen, gegevens of aanwijzingen verstrekt, dan wel verplicht zijnde tot het ter inzage verstrekken van boeken of andere bescheiden, valse of vervalste boeken of bescheiden ter inzage verstrekt, een en ander, indien daarvan het gevolg zou kunnen zijn, dat te weinig belasting zou kunnen worden geheven, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden en/of met geldboete van ten hoogste duizend gulden.

Deze straf is dus aanzienlijk lager dan aangegeven in artikel 10 van de Wet Vervanging van het Fiscale Noodrecht, maar art. 68 lid 1 vereist géén opzettelijke onjuiste aangifte. Ook zonder opzet tot het doen van een onjuiste aangifte is men strafbaar; bij wijze van spreken is men al strafbaar bij een verkeerde becijfering van de gegevens van het aangiftebiljet. In lid

2 van art. 68 Algemene Wet wordt echter bovendien de opzettelijke onjuiste aangifte, het opzettelijk verstrekken van valse gegevens en het opzettelijk ter inzage verstrekken van valse boeken strafbaar gesteld en daarop staan dezelfde straffen als de Wet Vervanging van het Fiscale Noodrecht bedreigt, te weten vier jaar gevangenisstraf en/of twintig duizend gulden boete. Het is duidelijk, dat de strafbedreiging in de nieuwe wet voor de belastingplichtige aanzienlijk is verzwakt, want bij elke laakbare fout in zijn aangifte is hij strafbaar.

Hierbij komt nog, dat de mogelijkheid tot het doen van een vrijwillig verbeterde aangifte is beperkt. In lid 3 van art. 68 Algemene Wet wordt bepaald, dat een strafvervolgning niet kan worden ingesteld, indien alsnog een juiste en volledige aangifte wordt gedaan of juiste en volledige inlichtingen, gegevens of aanwijzingen worden verstrekt, vóórdat de belastingplichtige weet of redelijkerwijze moet vermoeden, dat een opsporingsambtenaar of belastingambtenaar bekend is of bekend zal worden met de onjuistheid of onvolledigheid van de aangifte, die gedaan is.

HET moge duidelijk zijn, dat door deze omschrijving van de ontsnappingsmogelijkheid van de belastingplichtige de kans op een succesvol beroep hierop vrijwel is uitgesloten. Wanneer zal de belastingdienst niet bekend kunnen worden met de onjuiste aangifte en wanneer zal de belastingplichtige zulks niet weten of niet redelijkerwijs moeten vermoeden? Derhalve zal de belastingdienst vrijwel altijd aan de belastingplichtige, die zich beroept op zijn vrijwillig verbeterde aangifte, kunnen tegenwerpen: „Wij zouden uw verzegelde inkomsten toch wel hebben ondekt” of „wij waren juist voornemens een onderzoek in uw boekhouding in te stellen”. Uiteraard zal veel hierbij afhangen van de welwillendheid waarmede de belastingdienst deze voorschriften zal gaan hanteren, maar ik meen juist te handelen door reeds nu — vóór de inwerkingtreding van deze wet — een waarschuwend stem te doen horen. Deze bepalingen van de belastingwetgeving zijn naar mijn mening te weinig bekend aan de belastingplichtigen en ook hier geldt: „Een gewaarschuwd man geldt voor twee”.

Dit spreekwoord is natuurlijk ook van toepassing nu de Wet Vervanging van het Fiscale Noodrecht nog geldt en, op de drempel staande van de aangifte voor het belastingjaar 1961 is een terugblik op het verstreken jaar onvermijdelijk en daarbij moge het bovendaande nog enige stof tot overpeinzing geven.

A.R.J.O.S. en F.C.H.J.G.

De dagelijkse besturen van A.R.J.O.S. en F.C.H.J.G. op „De Witte Hei” in gesprek bijeen, met de bedoeling de achtergrond van de wederzijdse organisaties te leren kennen, hebben van gedachten gewisseld over: christelijke organisatie, christelijk onderwijs, verhouding kerk—politieke partij, christelijk volksdeel, antithese en verzuiling.

In vele opzichten is dit gesprek verhelderend geweest. Aan beide kanten werden misverstanden en karikatuurvoorstellingen ontdekt en gecorrigeerd. In sommige opzichten bleken de opvattingen door de partijen heen te lopen.

Daarnaast bleek een waarneembare afstand in benadering van de politieke vragen. Van beide zijden werd een voortgaand gesprek, waarbij diepgaand over vele punten van gedachten dient te worden gewisseld, wenselijk geacht.

ATTENTIE

Op donderdag 22 maart a.s. spreekt voor de radio weer de secretaris van de A.R. Partij, mr. W. R. van der Sluis.

Luistert u dan ook mee?

Het is van 19.50 tot 20.00 uur op de golflengte van de N.C.R.V.

Verplaatsbare HOUTEN GEBOUWEN
 Directie- en schaftketen
 Noodwoningen, scholen en kerken.
 Directie- en schaftwagens etc.

HOUTBOUW HARDINXVELD

Telef. Hardinxveld-Giessendam 01846-2141

Firma Jan de Mik
 HARDINXVELD-GIESSENDAM
 Aannemers van
 OEVERVERDEDIGINGSWERKEN
 GRIENDHOUTHANDEL
 HOEPELMAKERIJ

Telef. no. 2156 Neder-Hardinxveld

Kalm en beheerst denken en werken

ZENUWDRUPPELS MG
 10 ml f 0,95
 30 ml f 2,25

DERCKSENS N.V. — GOUDA

VAN LEEUWEN BUIZEN ZWINDRECHT

GEURTS'
 CONSERVENFABRIEK C.V.
 DODEWAARD

De fijnste fruitprodukten uit de Betuwse boomgaarden

Vraagt uw winkelier ons merk jams, appelmoes - vruchten op sap - etc.

Toekomst voor het midden- en kleinbedrijf

Het reeds eerder gereed gekomen en aangekondigde rapport van het College van Advies „Toekomst voor het midden- en kleinbedrijf” is thans in druk verschenen.

Het is een betrekkelijk omvangrijk rapport geworden van 84 bladzijden. Het behandelt zeer actuele vragen.

In dit kader kan geen bespreking van het rapport geboden worden. Volstaan moet worden met een opsomming van de titels der hoofdstukken. Hoofdstuk I: Het algemene beeld; II: Midden- en kleinbedrijf en vestiging; III: Keuzevrijheid met betrekking tot prijs en kwaliteit; IV: De toekomst van het midden- en kleinbedrijf; V: Samenvatting en conclusies. Aan het rapport zijn acht bijlagen toegevoegd.

In hoofdstuk II is de inhoud van het in 1960 verschenen rapport „Middenstand en Vestiging” met enkele ondergeschikte wijzigingen opnieuw opgenomen.

Het rapport werd voorbereid door de subcommissie voor middenstands-aanleggebeden van de sociaal-economische commissie van het College van Advies. De subcommissie werd gevormd door de heren H. J. Vermeulen, voorzitter; A. H. B. Breukelaar, J. van Keulen, H. de Mooy, dr. J. P. I. van der Wilde-rapporteur en T. Knecht, secretaris.

Het rapport is als nr. 156 opgenomen op de brochurelijst. De prijs is f 1,50. Bestellingen kunnen plaats vinden per giro, nr. 89673, t.n.v. A.R. Partij-Stichting, Dr. Kuyperstraat 3, 's Gravenhage.

Mijn edelachtbare

Antonia Pietzanger

Het is vanmorgen al voor de zeventiende keer, dat de grote verschrikking van deze tijd dwingend en tergend rinkelt. Toen meneer Bell zijn verrespreker uitvond en op de markt bracht, heeft hij stellig niet geweten, dat zijn uitvinding zoveel duizenden eerzame huismoeders tot wanhoop zou brengen. Zou hij het slechts een ogenblik bevroed hebben, dan zou hij er niet aan begonnen zijn en gezegd hebben: — Ik vertik het om de telefoon uit te vinden.

Het is nu inderdaad al de zeventiende keer dat ik naar de telefoon moet lopen. En altijd is het 't zelfde liedje. Of meneer de wethouder thuis is. Of men de wethouder even spreken mag. Of ik de wethouder heel even zou willen roepen. Of de wethouder een heel klein ogenblikje gestoord kan worden. En niemand denkt er aan om er excuses over te maken, dat men mij gestoord heeft.

Nu belt het gehate zwarte ding opnieuw. Mijn eerste reactie is: Stil laten bellen en net doen alsof ik niets hoor. Maar moeder heeft weleens gezegd: Kind, je moet een hulpe tegenover hem zijn aan de lijn. En dus pak ik de hoorn maar weer op.

— Ja mevrouw... is de wethouder thuis?
 — Nee mevrouw... mijn man is niet thuis. Hij is naar een vergadering.
 — O, dat spijt me.
 — Mij ook, mevrouw.
 — Weet u, wanneer hij thuiskomt?

— Nee, mevrouw, jammer genoeg niet. Ik ben met de uithuizigste man van Nederland getrouwd. En omdat men nooit kan weten, wat men achter mijn woorden zoekt, voeg ik er haastig aan toe: Maar ook met de liefste.

Een vrouw kan haar vreugd wel op als haar man in de politiek is en een wethouderszetel bezet. Zo'n zetel staat nooit in de eigen gezellige huiskamer en de edelachtbare is dus altijd op stap. Vergaderen, vergaderen en nogeens vergaderen. En daarvoor krijgt hij misschien later nog een lintje ook.

Soms kan ik hevig jaloeers zijn op mijn zuster. Mijn zwager heeft een doorgewoon kantoorbaantje en ze hebben geen telefoon. Elke avond klokslag kwart voor zes is hij thuis om dan de hele verdere avond te kunnen genieten van het gezinsleven.

Wat dit betreft ben ik beslist beklagenswaardig, maar als vrouw van een anti-revolutionaire wethouder hang je dit niet aan de grote klok. Ik doe altijd maar, alsof ik het de heerlijkste zaak van de wereld vind, dat mijn man de edelachtbare wethouder is en het vierde deel van het college van B. en W. Ik doe, alsof ik een lot uit de loterij getroffen heb door de omstandigheid, dat Minko een uitermate goed ontwikkelde politieke knobbel bezit; maar in werkelijkheid denk ik soms: Ik wou, dat Minko a-politiek was, dat hij zich nooit met staatkundige vraagstukken ingelaten had en dat hij dus inplaats van elders te vergaderen, elke avond fijn met mij in onze gezellige huiskamer vergaderen zou.

Ik kende Minko al toen ik vijftien was. Laat ik maar eerlijk opbiechten, dat ik hem toen nog helemaal niet zo bijzonder aardig vond. Er waren genoeg jongens, die zich veel prettiger voordeden. Maar toen ik achttien geworden was, begon ik hem om zo te zeggen te ontdekken. Ik dacht toen vaak: — Ik zou met Minko verloofd kunnen zijn. Hij had als jongen een wat strak uiterlijk, dat ik vóór die tijd niet bijzonder aantrekkelijk vond. Maar toen ik hem eenmaal ontdekt had, begon ik zijn gelijk gezicht als het ideaal voor een man te beschouwen.

Wij hadden toen nog vaste zitplaatsen in de kerk. Minko zat in de derde bank van voren en wij zaten helemaal achteraan. Mijn nichtje — die ik toentertijd een onuitstaanbaar ding vond — had haar plaats in de tweede bank van voren. Ik heb toen dikwijls met haar aangepapt om naast haar in de kerk te kunnen zitten, op de tweede bank van voren. Natuurlijk, toen was ik al verliefd op Minko. Hij was de prins van mijn dromen en vanzelfsprekend heb ik toen nooit en nimmer overwogen, dat mijn droomprins later weleens de edelachtbare wethouder zou kunnen worden, voor wie ik om de haverklap naar de telefoon zou moeten lopen en voor wie ik vele avondjes op mijn eentje zou moeten doorbrengen omdat hij vergaderen moet.

Minko was toen lid van de Arja. Zo heette de jongerenorganisatie in die tijd. Het was maar een klein groepje, dat om de veertien dagen een avond bijeen kwam.

Dat Minko lid was van de Arja, vond ik prachtig! Het stemde hem in mijn ogen tot een uitzonderlijke jongen, omdat hij belang stelde in grote dingen.

Mijn broer Henk was met geen stok naar de Arja te krijgen. Ik heb hem toen vaak verweten, dat hij een prul was en dat hij het principiële van de politiek niet inzag en dat Minko oneindig hogere idealen koesterde, want hij was wél lid van de Arja.

Minko was dus de prins van mijn dromen — maar jammer genoeg had ik nog nooit gemerkt, dat ik voor hem de prinses was.

In die tijd werd ik gevraagd door Marcel Jansen. Marcel was een aardige jongen, maar hij was wat dik en wat dom en nu is hij een groot zakenman, want in verschillende plaatsen heeft hij florerende patatzaken.

Marcel vroeg mij dus; maar voor mij was er slechts één

jongen op de wereld — en die jongeman was Minko. Ik heb Marcel dus te verstaan gegeven, dat hij maar liever een ander meisje zoeken moest.

En toen belegde de Arja een jaarvergadering. In de kerkbode stond, dat iedereen welkom was op die vergadering.

Natuurlijk nam ik mij voor, er heen te gaan. Ik zou in die tijd dolgraag lid van de Arja geworden zijn, maar toen was in onze gemeente nog geen enkel meisje lid van deze jongerenorganisatie en ik kon geen buitenbeentje zijn. Dit temeer niet, omdat, toen ik er thuis een balletje over opgooide, vader mij onmiddellijk te verstaan gaf, dat politiek geen zaak voor meisjes is en ik niet tussen al die jongens kon gaan zitten om mee te praten over dingen, waarvan ik geen verstand had.

Maar die jaarvergadering liet ik mij niet ontgaan. Er waren in totaal zeventien mensen; elf Arja-leden twee oude heertjes, de dominee van onze kerk en drie meisjes, waaronder Miep de Kortens, die de verloofde was van de voorzitter van de Arja.

Ik maakte het mee, dat een bestuursverkiezing werd gehouden. Tot diep in mijn hart was ik er blij over, dat Minko met een overweldigende meerderheid in het bestuur gekozen werd. Ik stelde bij mezelf vast, dat vrijwel iedereen jegens Minko dezelfde gevoelens had als ik. Als ik mee had mogen stemmen, zou ik het stembriefje hebben volgeschreven met zijn naam!

Nu ik dit allemaal uit mijn herinnering neerschrijf, hebt u intussen niet kunnen merken, dat ik in deze korte tijd al weer drie keer de telefoonhoorn heb moeten aanvatten. — Neen, mijn man is er niet. Neen, hij is naar een vergadering. Neen, ik weet echt niet, of hij u vanavond zou kunnen ontvangen, maar hij houdt wekelijks zijn spreekuur op het raadhuys. Neen, meneer, dat weet ik niet. Of hij om zes uur met het eten thuis is? Dat weet ik niet, meneer. Het is zo ongeregeld, zo'n vergadering kan lang duren, weet u. Ja, meneer, u hebt gelijk, het is geen pretje als je man in 't college zit. Ja, veel alleen 's avonds. Dank u voor de goede wensen.

Nu, op die jaarvergadering van de Arja werd gevraagd of jonge mensen zich beschikbaar wilden stellen om verkiezingslectuur te verspreiden, want er stonden gemeenteraadsverkiezingen voor de deur. Ik geloof dat ik de eerste was, die mij er voor opgaf. Mijn aanbod werd natuurlijk in dank aanvaard en Minko zei, dat hij 't fijn vond, dat ook meisjes het belang inzagen van een goede propaganda voor de verkiezing van een gemeenteraad, die volgens de christelijke levensnormen onze gemeente zou besturen. Ik heb toen heel vriendelijk geknikt en toen was het eensklaps Minko die vroeg: — Zal je je niet opgeven als lid van onze club, Tonia?

Hij vroeg het zo oneindig lief, dat ik hevig kleurde. — Ja, graag! antwoordde ik. Maar ik voegde er spijtig aan toe: — Vader zal 't niet willen, denk ik.

Nu ben ik weer opgestaan om naar de deur te gaan. Er was gebeld. Een trieste meneer verklaarde, dat hem het grootste onrecht van de wereld aangedaan werd en dat hij de wethouder wilde spreken. En toen hij zijn litanie ten beste gaf aan mij, moest ik hem onderbreken, want de telefoon ging weer en een ambtenaar vroeg, of ik dacht dat mijn man morgenavond een bespreking zou kunnen voeren op het gemeentehuis. Ach, ach, het zou de enige avond zijn die Minko bij mij zou kunnen doorbrengen, — wég, gezellige avond.

De man aan de deur was niet weg te krijgen. Hij had het over een moeilijke moeder en woningmisère en over narigheid met sociale zaken. Ik kon er geen woord tussen krijgen en ten einde raad heb ik hem gezegd, dat hij morgen maar eens moest oppellen, ik zou er met mijn man over praten en misschien kon hij hem dan op het eerstvolgende spreekuur te woord staan.

Door die politiek heb ik nooit rust. Maar goed, op die jaarvergadering van de Arja vond ik het heerlijk te kunnen zeggen, dat ik verkiezingsmateriaal wilde verspreiden. Na de pauze hield Minko een inleiding over de belangrijkheid van een goed gezinsleven in de christelijke samenleving en ik was tot in mijn hart ontroerd. Niemand had het ooit zo duidelijk en zo mooi gezegd, vond ik en ik was trots op de prins van mijn dromen.

En na de sluiting van de vergadering gebeurde het: Minko kwam naar me toe en zei, dat hij graag met me wilde meelopen, maar dan moest ik een ogenblikje geduld hebben, want het bestuur moest in nieuwe samenstelling nog even nablijven om enkele dingen te bespreken. Dat even duurde ruim drie kwartier, maar ik vond het heerlijk om op Minko te wachten en de tijd vloog om en ik was dolgelukkig, dat Minko zoveel politiek inzicht had, want dat stemde hem toch echt als iemand, die een brede belangstelling heeft en niet maar alleen aan zichzelf denkt.

Hij heeft me dus naar huis gebracht — en zo is het aangekomen. En toen ik 's avonds in bed lag, nam ik mij heilig voor om Minko's belangstelling voor het algemeen welzijn en voor de politiek altijd te blijven aanmoedigen.

Maar nu rinkelt de telefoon weer en ben ik genoopt om het schrijven te onderbreken. Het zal weer voor mijn edelachtbare zijn.

SINGER SELECTEERT INDISCHE KRUIDEN

<p>Wordt U te zwaar? Neem de onschadelijke Indische</p> <p>ONTVETTINGS-PILLEN</p> <p>40 stuks f. 1.30 120 stuks f. 3.40</p>	<p>(KOEMIS KOETJING) REMOEKDJOENG</p> <p>Urine-afdrijvend</p> <p>In tabletten: 20 st. f. 1.25 100 stuks f. 4.95 In kruiden: f. 2.31</p>	<p>Verhoog Uw gal- en leverwerking door</p> <p>TEMOE LAWAK</p> <p>Bloedzuiverend, zacht laxerend</p> <p>In tabletten: 20 st. f. 1.25 100 stuks f. 4.95 In kruiden: f. 2.35</p>
--	--	---

N.V. THE SINGER IMPORT • HOF 39 • AMERSFOORT, TELEFOON 5547

Firma H. van Triest en Zoon

Groothandel in fourages DWINGELO

Tel. 05219 - 1270 b.g.g. 1315

EEN KRACHTIGE SCHAKEL BIJ DE IN- EN VERKOOP VAN UW RUWVOEDERS

VOGELWET

Minister Talma was wel van alle markten thuis. En dan te bedenken, dat hij „alleen maar” een theologische opleiding had genoten. Hij zorgde voor een reeks grote sociale wetten, die hij met grote deskundigheid verdedigde, en ook voor een stuwadoorswet, een steenhouderswet enz.

Hij diende ook een vogelwet in.

Er bestond een regeling, waarbij de vogels vogelvrij waren, behalve die vogels, die „beschermd” waren. De veldwachters moesten dat lijstje van beschermde vogels in hun hoofd hebben. Maar minister Talma neigde er toe, van de stelling uit te gaan, dat alle vogels nuttig waren. Had niet de grote dierkundige Brehm eens geschreven, dat één vogelpaar meer nut doet dan alle zoogdieren samen? Men zei, dat dit stoute woord tot een gevelegd woord was geworden onder de vogels, en dat sedert de mussen nog brutaler waren dan voorheen. Minister Talma vond tenslotte het systeem dat alle vogels beschermd zouden worden behalve enkele, die op een zwarte lijst zouden komen.

De Tweede Kamer wijdde anderhalve dag aan de algemene beschouwingen en de heer Duys had een papieren vogeltje meegebracht, waarmee hij sommige kamerleden vermaakte.

Sommige kamerleden willen consequent zijn en alle vogels beschermen. Anderen vonden dit een bedreiging voor landbouw en fruitteelt. De meesten voelden voor het systeem van de minister. Toen kwam een liberaal kamerlid met het amendement, om in elk geval de handel in dode vogels te verbieden. En omdat die handel moeilijk is te achterhalen, ook het vervoer van dode vogels. Toen kwam de heer Hugenholtz in het geweer. Hij zei: wie vervoeren dode vogels of gedeelten daarvan? De dames, en wel op hun hoeden. Sommige dames hebben een complete dode vogel op de hoed, een paradijsvogel. Andere vervoeren op die wijze alleen een vleugel. Moeten die dames worden vervolgd? Het bleek, dat het vervoer van een paradijsvogel buiten de bepalingen van het amendement viel, want deze vogelsoort komt in Nederland niet voor en het wetsontwerp heeft alleen betrekking op inheemse vogels. Maar de heer Hugenholtz vond dat juist onbillijk. Een paradijsvogel op de hoed zou dus wel geoorloofd zijn en een meeuw niet?

Tenslotte werd het amendement gewijzigd. Alleen het vervoer van een complete dode inheemse vogel werd strafbaar, maar het vervoer van de vleugel van zo'n vogel niet. En zo verzacht werd het amendement met één stem meerderheid aangenomen en kon men overgaan tot een ander veel omstreden deel van het ontwerp, nl. de artikelen die betrekking hebben op het rapen van kievitseieren. Nu, dat ging vlot, want geen enkel kamerlid bleek er bezwaar tegen te hebben, dat deze eieren werden geraapt, vervoerd en verkocht. Alleen wist de Kamer te bereiken, dat de „verboden” tijd iets later zou beginnen dan de minister eerst had voorgesteld.

De verjaardag van prinses Juliana zou de laatste dag zijn, waarop een vers kievitsei nog aan de markt zou mogen komen. Maar viel die verjaardag op een zondag, dan mocht het ook nog op de eerste mei.

Wij geven uit dit debat, dat vier dagen duurde, maar een enkel fragment. Wie het helemaal wil lezen, kan het vinden in de Handelingen van de Tweede Kamer. Er is lectuur, die ons meer zou kunnen opwinden, dat zeggen wij er bij.

TRANS SKANDIA EXPRESS

Wekelijkse autolijndienst

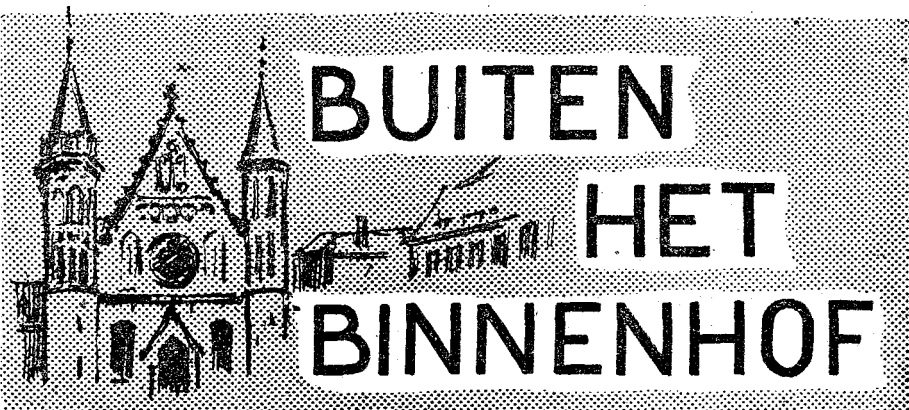
HOLLAND-STOCKHOLM vv

Vertrek iedere maandag. Gelegenheid voor koel- en geventileerde ladingen, meubel- en machinetransport.

WAGENINGEN - Telefoon 08370 - 3750
Telex 32121

„ZIJN er nog absenten?” placht de conciërge van het gymnasium elke schooldag te vragen aan de leraar, die met ons de dag begon. De spitse leraar in de wiskunde zei dan strijk en zet: „Nee Pranger (zo heette de conciërge) absenten zijn er nooit.” Zo is het ook. De kracht van de absentie is het er niet zijn. Absentie is iets anders dan absentisme, hetgeen, naar ik meen, inhoudt: het te veel of te vaak afwezig zijn. Absenteïsme is een Kamerkwaal, welke epidemisch wordt naarmate het getal Kamerleden groeit. Er wordt vaak geklaagd over dat verschijnsel van absentisme in de Kamer. Terecht. Want het niet aanwezig zijn van Kamerleden bij belangrijke besprekingen maakt op de kiezer een merkwaardige indruk. Laatst moest een zitting geschorst worden omdat het quorum niet aanwezig was. Dat maakt op de niet goed ingelichte burger een irriterende indruk, ook al zouden er ik weet niet hoeveel geldige redenen zijn, die de afwezigheid van zoveel Kamerleden verduidelijkt. Die redenen worden namelijk niet uit de doeken gedaan. Zij blijven in het duister. De kiezer brengt de wedde op voor het lid van de Kamer. Hij wil, in zijn eenvoud, dat geld goed besteed zien. Neem hem dan nu eens kwalijk! Aan de andere kant heeft de gekozenen nooit beloofd, dat hij altijd en immer in de Kamer zal zijn als deze bijeenkomt. Want hij heeft nog meer te doen, buiten de Kamer, ook voor die Kamer buiten de Kamer. Want het is niet waar, dat elk Kamerlid, dat niet in de Kamer is tijdens een zitting op een andere manier bij zijn salaris iets tracht te verdienen. Hij kan een commissievergadering hebben, hij kan op reis zijn voor een inlichting, hij kan zitting hebben van het Europees Parlement, hij kan met een parlementaire missie ver buiten de landsgrenzen zijn enzovoort. Zolang dat nu de kiezer duidelijk is, zal hij daarover het hoofd niet schudden. Hij doet dat wel als hem de zaak niet duidelijk is. Hij heeft er recht op, dat hem de zaak wel duidelijk gemaakt wordt.

Dat kan via voorlichting gebeuren. Ik twijfel eraan of iedere kiezer wel een duidelijk beeld heeft van de werkzaamheden van de Kamer, van de werkzaamheden van een parlementslid, een Statenlid, een Gedeputeerde e.a. Dat wordt hem ook met het oog op de verkiezingen niet altijd duidelijk gemaakt. Dat is jammer, want onbekend maakt onbemind. Die fout om iets niet duidelijk te maken is in het verleden gemaakt ten aanzien van Staten en Raden. Dat is jammer, omdat daardoor de aanstaande verkiezingen altijd wat minder enthousiasme opbrengen dan de verkiezingen voor de Kamer. Nu weet ik wel, dat er aan de vooravond van de verkiezingen altijd vergaderingen worden gehouden, maar als ik die onderwerpen naga, dan zijn er nooit eens bij: „Een dag in de Kamer”; „Ik ben Gedeputeerde”; „Praten in de Staten”; „Van vroeg tot laat in de Senaat”; of onderwerpen van gelijke strekking.

Hoeveel kiesverenigingen hebben wel eens een excursie naar de Kamer gemaakt? Hoeveel bestuurders kunnen het absentisme-onderwerp aan en er een zinnig woord over zeggen. Groenkoper niet, hoor ik al zeggen, (maar ik ben dan ook geen bestuurder!)

Er wordt mij te weinig reclame voor de Kamer gemaakt, haar adverteren kan beter de verzorging van haar public relations laat te wensen over.

Wat is dat: public relations? Het is — hoofdzakelijk door voorlichting — stelselmatig bevorderen van goede verhoudingen met die groepen van mensen, van wier oordeel men als organisatie afhankelijk is. Daarmee komen Kamerleden een heel eind. Het is jammer, dat we geen goed Nederlands woord voor public relations hebben. „Schakels” noemen de Zuid-Afrikanen die betrekkingen. Een Public Relation Officer heet daar dan ook „Schakelbeamte”.

Goed. Er is misschien iets aan te doen. Aan het duidelijk maken, dat er vandaag weinig leden van de Kamer zijn opgekomen. Want daarom gaat het. Zijn zij hengel? Zijn zij met vakantie? Vergaderen zij? Kunnen zij het Kamerlidmaatschap maar moeilijk verenigen met hun gewenste aanwezigheid in het bedrijf? Voorlichten, voorlichten, voorlichten. Men mag ook niet in de hand werken dat men kwaad van iemand denkt!

Op pagina 7 van Ned. Gedachten van verleden week las ik iets over het afwezig zijn uit de familiekring van Kamerleden door gewenste aanwezigheid in de Kamer. Ik vind dat niet zo erg. Dat weet men van te voren. En dat er Kamerleden zijn, die hun verjaardag wel in de Kamer hebben doorgebracht, vind ik ook niet zo erg. Dat eist 's lands belang nu eenmaal wel eens op. Dat er meer te vertellen valt ten aanzien van het absentisme dan verjaardagen vieren in de Kamer, neem ik toch wel aan.

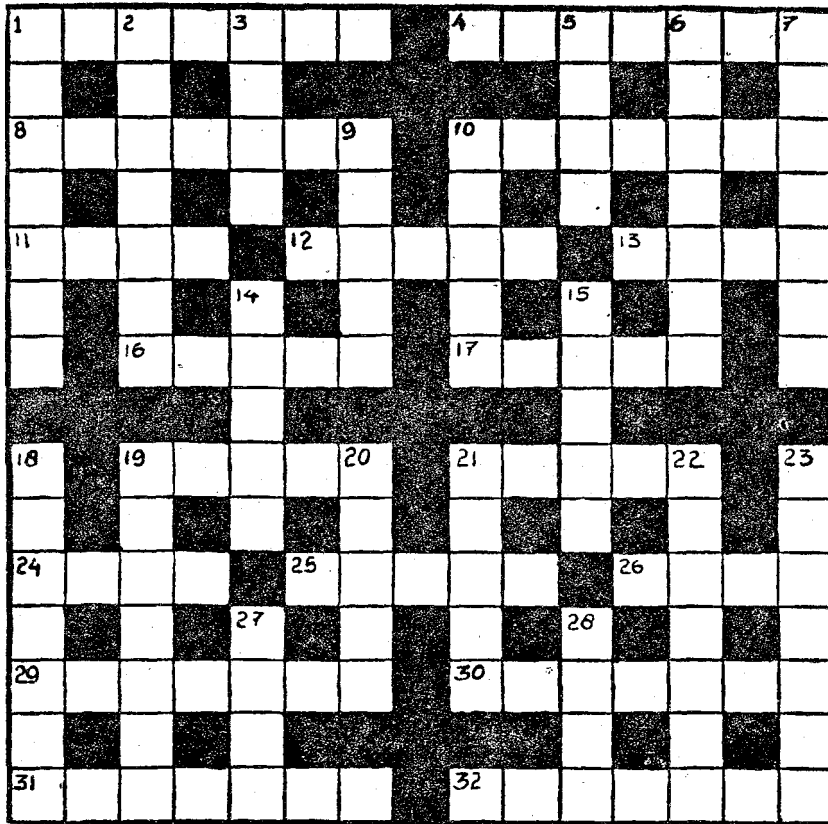
Ik schrijf u dit op de verjaardag van mijn oudste zoon.

William Gaankop

Kryptogram

Horizontaal: 1. dierlijk geluid bij de verkiezingen? 4. donkerte, die zonder licht niet kan bestaan; 8. in geheim-schrift geschreven fatsoensnormen?; 10. deze landbouwer mak? Hij slaat er op los!; 11. dit kun je beter in 't midden laten; 12. moeder gaat bij deze dans voor; 13. zonder deze cent wordt het gebakken ei tot moes; 16. hoewel 't niet op rolletjes gaat, komt men hierin toch vooruit; 17. lap (hulp-)middel; 19. gezel van ontuchtderde dronkaard; 21. onderdeel van gebak, dat als brood-surrogaat kan dienen; 24. met mate voor slakken te gebruiken; 25. onvoordelige lus; 26. X; 29. deze slordige vrouw wordt in 't water net; 30. zo'n partij kun je op 't moment van drinken geven; 31. zijn land ligt tussen twee vuren; 32. ondergrondse werkers.

Vertikaal: 1. deze vesting geeft de burger moed; 2. deze plant valt bij de wedstrijd in de topklasse; 3. snel vaartuig?; 5. hierin staat men met beschaamde kaken; 6. bewaarplaats voor te vergeten dingen; 7. zij geven u ruggegraat; 9. bent u 't zelf niet, dan is u er mogelijk aan getrouwd; 10. lijst; er komt aan 't slot een O.T.-figuur op voor; 14. je maakt het bont, als je de soep dooreenroert; 15. werken doet haar sterken; 18. welgedaan hoeft niet te staan; 19. bagage, waarmee men naar 't watergwas gezonden wordt; 20. de mond, als hij nooit stilstaat; 21. breekt van verbazing; 22. voor de kijkers loopt zij meestal nogal op; 23. kan niet op een zuivere stamboom bogen; 27. de tweede koning van Juda was de moeder van Hiskia; 28. boos (ge-)wicht.

Maaglijders!

DE uitkomst voor U zijn de echte Amerikaanse G-R MAAGTABLETTEN

Met G-R Maagtabletten kunt U weer normaal eten!

Importeur LOUIS RIETBERGEN - Korenaarstraat 55a-c, Rotterdam

Verhoeff's Isoleer- en Ovenbouwbedrijf N.V.

- ISOLATIEWERKEN
- KETELBEMETSELINGEN
- OVENBOUW

Rotterdam - Wijnhaven 84 - Telefoon 120325

„Een op tien”

22 maart

Het loopt storm

in „Tivoli”

naar de grote A.R. vrouwenbijeenkomst

Voor het eerst

VOOR het eerst in de lange geschiedenis van de Anti-Revolutionaire Partij zal er een grote demonstratieve a.r. vrouwenbijeenkomst worden gehouden.

Nog niet zolang geleden zou aan het beleggen van zulk een bijeenkomst niet gauw zijn gedacht.

Thans verbazen zich niet velen daarover.

Het is nu zo, dat de ene a.r. vrouw tegen de andere zegt: ik ga er natuurlijk heen; jij zeker ook?!

Dr. W. P. Berghuis

„Tivoli”

„TIVOLI”, Utrecht, is voor de mannelijke Anti-Revolutionairen reeds lang een begrip. Als er een Deputatenvergadering gehouden wordt — een gewone eenmaal in de vier jaar en wel in het jaar van de Tweede Kamerverkiezingen, of een buitengewone, tussentijds, ter gelegenheid van de behandeling van bijzondere zaken — dan vergaderen de Deputaten in „Tivoli”.

Overigens is ook op de Deputatenvergaderingen de a.r. vrouw geen onbekende meer. Vorig jaar bijvoorbeeld, bij de vaststelling van het nieuwe Beginsel- en Algemeen Staatskundig Program, vonden de a.r.-vrouwen ook bij tientallen hun weg naar „Tivoli”.

Ditmaal zullen er slechts weinig mannen zijn.

Bijzondere vergadering

DEZE bijeenkomst in „Tivoli” zal dus een bijzondere bijeenkomst zijn. Maar niet alleen omdat het zulk een grote vrouwenvergadering is. Ook hierom: omdat het tot dusverre geen gewoonte is geweest om bij verkiezingen voor de Provinciale Staten een grote landelijke verkiezingstoogdag te houden. Bij de Provinciale Statenverkiezingen wordt er als regel alleen

plaatselijk, regionaal en hoogstens in provinciaal verband bijeengekomen, en bij de gemeenteraadsverkiezingen slechts plaatselijk.

Het lijkt een goede gedachte thans, juist bij de Provinciale Statenverkiezingen, vele geestverwante vrouwen uit alle delen van het land centraal in Utrecht bijeen te roepen op een grote demonstratieve bijeenkomst.

Radio, televisie, pers

DEZE eerste grote a.r. vrouwenbijeenkomst wint nog in belangrijke mate aan betekenis, doordat de N.C.R.V. gedurende anderhalf uur een rechtstreekse uitzending van hetgeen gebracht zal worden, verzorgt.

Velen, die niet aanwezig kunnen zijn, zullen via de radio meeluisteren en daardoor toch mede present wezen.

Alle geestverwante vrouwen — en niet-geestverwante tevens! — zullen het a.r. getuigenis kunnen horen. **Maakt velen op deze mogelijkheid attent. Maar komt u zelf naar „Tivoli”.**

In „Vandaag”, Radiokrant voor Nederland, van de N.C.R.V. zal 's avonds waarschijnlijk ook nog een ogenblik bij deze samenkomst worden stilgestaan.

En in het N.T.S.-journaal zult u 's avonds vermoedelijk op het televisiescherm veel herkennen van hetgeen u 's middags hebt gezien. Want, wanneer de tijd het toelaat, zullen flitsen van de 's middags door de t.v. opgenomen gedeelten der vergadering worden weergegeven.

Tenslotte zal de pers zeker weer voor de schriftelijke verslagen zorg willen dragen.

Prof. dr. J. Zijlstra

Heel het Nederlandse volk zal zo kunnen vernemen welk a.r. geluid op de vrouwenbijeenkomst naar voren is gebracht. Niemand zal bij de komende stembus over de a.r. zienswijze in het ongewisse behoeven te verkeren.

Het programma

HET programma is aanlokkelijk en spreekt voor zichzelf.

Muzikale medewerking verlenen:

— het Amsterdams Koperensemble, bestaande uit Wim Groot en Freddy Grin, trompet, Hans Maassen en Piet Schermer, trombone.

— het Schoolkoor van het Chr. Blindeninstituut „Bartimeüs” te Zeist o.l.v. Mees van Huis.

— het N.C.R.V. Vocaal Ensemble.

De leiding van de samenzang is in handen van Marinus Voorberg.

Spreekster en sprekers:

— Dr. W. P. Berghuis, voorzitter van de A.R. Partij, opent de vergadering en houdt de openingstoespraak.

— Mevr. prof. dr. G. H. J. van der Molen spreekt over „De Unie van Utrecht en de Provinciale Staten”.

— Z.E. prof. dr. J. Zijlstra, minister van financiën spreekt daarna.

— Dr. J. Schouten, ere-voorzitter van het Centraal Comité van de A.R. Partij, spreekt tenslotte over „Zaak en Taak”.

Het N.C.R.V. Vocaal Ensemble, dat evenals het Schoolkoor van het Chr. Blindeninstituut „Bartimeüs” en het Amsterdams Koperensemble muzikale medewerking zal verlenen.

Datum, tijd, plaats

DE bijeenkomst zal plaats vinden op donderdag 22 maart 1962.

In verband met de gedeeltelijke radio-uitzending van het programma door de N.C.R.V. worden de deuren van de zaal te 13.50 uur precies gesloten.

Zorgt u er wel voor, tijdig aanwezig te zijn. De deuren gaan reeds open te 13.00 uur. „Tivoli”, Lepelenburg, Utrecht, is vanaf het station Utrecht bereikbaar met bus 4 of bus 9 (uitstappen Stadsschouwburg).

Van heinde en ver

AANMELDINGEN van vrouwen voor de bijeenkomst op 22 maart zijn inmiddels binnengekomen uit alle 18 Kamercentrales, uit Groningen en Zee-

land, uit Limburg en Noord-Holland. Weliswaar komen er uit de ene Kamercentrale meer dames dan uit de andere, maar geen provincie en geen Kamercentrale laat verstek gaan.

Velen komen individueel of in groepjes per trein, maar vanuit verschillende plaatsen komen de vrouwen ook met speciale bussen.

Zo komt er uit de Kamercentrale Groningen zeker één en misschien twee bussen. De Kamercentrale Assen verzorgt eveneens de reis naar Utrecht per bus. Bij voldoende deelname zal er eveneens een bus vanuit Rotterdam vertrekken. Vanuit Breda komt men eveneens per speciale bus naar „Tivoli”.

In elke Kamercentrale wordt aan deze eerste grote vrouwenbijeenkomst aandacht geschonken. In heel het land worden de dames per circulaire en per telefoon, via de chr. dagbladders, kerkbodes, mededelingenbladen en Nederlandse Gedachten, opgewekt om mee te gaan om zo gezamenlijk in Utrecht voor het hele Nederlandse volk te getuigen voor de christelijke politiek, die meer dan ooit, nationaal en internationaal, van belang is voor de samenleving van mensen en volkeren.

Programma en toegangsbewijs

WANNEER u nog heden een programma, dat tevens toegangsbewijs is, bestelt (prijs 25 ct), dan bent u zeker van een plaats in „Tivoli”.

Bestellingen, welke na dinsdag a.s. op het partijbureau binnenkomen, kunnen echter niet meer worden uitgevoerd. Daarna kunt u zich het programma nog aanschaffen bij de ingang van „Tivoli” voor de vergadering aanvangt. Maar dan is het motto: zolang de voorraad strekt.

Stuur de op deze pagina afgedrukte bon nog vandaag naar het partijbureau in Den Haag.

Tot zien op donderdag 22 maart in „Tivoli” te Utrecht!

Prof. dr. G. H. J. van der Molen

Aan het Bureau van de A.R. Partij
Dr. Kuyperstraat 3
's Gravenhage

L.S.,

Stuurt u mij even een programma voor 22 maart? De 25 cent gaan in de vorm van postzegels hierbij.

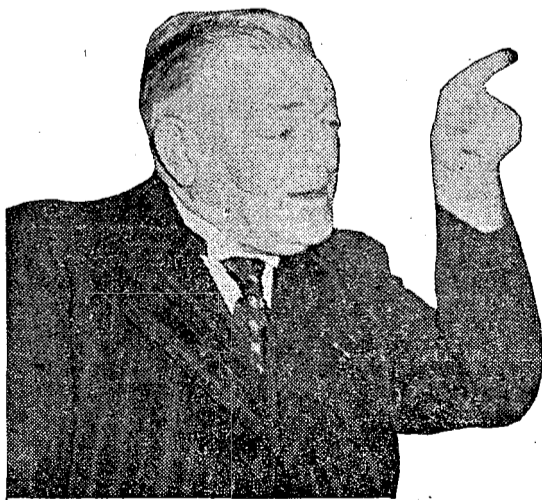
Naam:

Adres:

Woonplaats:

Handtekening

BON

Dr. J. Schouten

Wie te voren een programma bestelt, heeft meer zekerheid omtrent een zitplaats! — Daarom heden de bon opsturen

NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

BIJ DE STEMBUS

WIJ mensen hebben van tijd tot tijd behoefte aan gezelschap. Vooral als we iets gemeenschappelijks bezitten, heeft het samenzijn grote waarde. Dan immers kunnen we uiting geven aan wat ons verbindt.

In de politiek is dat al niet anders dan op de overige terreinen des levens. Daarom ook zullen velen nog heel lang dankbaar terugdenken aan de grote samenkomst, die de A.R. Partij donderdagmiddag jl. in „Tivoli” te Utrecht belegde. Wellicht bent u er ook geweest of hebt u er wat van gehoord via de radio. Dan was u er getuige van hoe een grote zaal vol a.r. vrouwen zich, met de stembus van a.s. woensdag in zicht, rekenschap gaf van de band tussen de Bijbel en de christelijke politiek.

In onze eigen a.r.-televisie-uitzending op 27 maart a.s. (van 8.20 tot 8.30 uur 's avonds) hopen wij er ook beelden van te laten zien.

Christenen, die samenzijn, putten kracht uit die ontmoeting. Want zij schijnen in deze wereld vaak alleen te staan. Vooral in deze steeds zakelijker wordende samenleving, waarin — zoals ik ergens las — de mens zo langamerhand wordt beschouwd als „een verstandig soort vee, dat alleen maar belang heeft bij meer voer en een betere stal.”

Inderdaad, het materialisme beheerst meer en meer ook de politiek. Daarom voelen christenen zich vaak eenzaam en vrezen zij soms voor de toekomst van de A.R. Partij.

Maar tot en met 28 maart kunt ook u nog veel doen voor de christelijke politiek.

Uit mijn correspondentie weet ik, dat ook veel bejaarden en zieken naar de radio-uitzendingen van onze partij luisteren. Dat is ook in dit verband heel belangrijk. Want u bent misschien tot en met 28 maart nog in de gelegenheid veel mensen te spreken, die op dit moment niet luisteren. Ook u kunt hen wijzen op de belangrijkheid van hun keuze op 28 maart. Die daad moet een getuigenis zijn, dat een werkelijk effect kan hebben, want de A.R. Partij is gelukkig geen splinterpartij.

Zeg dit aan uw familieleden en aan hen, die u ontmoet.

Als het kan, trek er nog eens op uit langs uw vrienden en kennissen.

Zó kunt u tot een zegen zijn voor de christelijke politiek.

Ook al bent u misschien niet meer opgenomen in het jachtige arbeidsproces van elke dag, toch, ja juist dan bent u in de gelegenheid om eens rustig bij u zelf na te gaan wie van allen die u kent, door uw plaatselijke A.R. Partij, de kiesvereniging, met een auto naar de stembus zouden moeten worden gebracht. Beter uw k.v.-bestuur tweemaal te vaak gewaarschuwd dan één stem gemist. Ook op uw oplettendheid komt het in de komende dagen dus aan.

„Is dan stemmen al die moeite waard?” zult u misschien vragen. Laat ik daarop in het kort antwoorden, dat sinds de nieuwe Provinciewet van febr. jl. de Provinciale Staten een grotere betekenis hebben dan voorheen. In de komende vier jaar zult u dat wel merken bij de veranderingen, die zich in uw provincie voltrekken.

TV-uitzending

Op dinsdag 27 maart a.s. vindt de tweede televisie-uitzending van de A.R. Partij plaats in het kader van de door de regering ten behoeve van de politieke partijen gevorderde televisie-zendtijd.

Kijkt u ook mee?

Het is van 20.20 tot 20.30 uur. Aan de vooravond van de Provinciale Statenverkiezingen zult u iets op het scherm zien, dat daarmee te maken heeft. Ziet en hoort het zelf.

Radiotoespraak van mr. W. R. van der Sluis, secretaris A.R.-Partij, d.d. donderdag 22 maart 1962.

TOCH plaats ik deze Staten-stembus ook nog even tegen de achtergrond van de nationale politieke situatie. Die achtergrond is op 28 maart niet weg te denken. Mag ik dus even met u de Tweede Kamer binnenstappen?

Daar is deze week het grote debat over de Mammoetwet begonnen. Die wet regelt heel het voortgezet onderwijs, dus al het onderwijs, dat tussen de lagere school en de universiteit ligt.

Dat veelomvattende project van minister Cals is door mr. Roosjen trefend als de mammoetwet betiteld.

Dr. Bruins Slot heeft in het beginsel-debat van deze week principieel ons standpunt uiteengezet. Voor de A.R. is het onderwijs steeds een uitermate belangrijke zaak geweest. Dat is het nu nog. Daarom werkt de A.R.-fractie constructief mee om een goede oplossing te vinden.

Doch het grote verschilpunt tussen de minister en ons echter is dat minister Cals het onderwijs als één groot geheel ziet. Wij daarentegen onderscheiden twee schoolstelsels, n.l. het openbaar en het bijzonder onderwijs. Het openbaar onderwijs wordt bij de wet geregeld en het bijzonder onderwijs is vrij. Het heeft slechts met de overheid te maken voor wat betreft de subsidie-voorwaarden, de erkenning der diploma's en de regelen van orde. Om die grondgedachte gaat het.

Onze fractie zal in de komende wekenlange parlementaire debatten doen wat maar mogelijk is om hetgeen wij als fouten in het wetsontwerp zien, te verbeteren. Daarom zullen van A.R.-zijde ongeveer 30 wijzigingsvoorstellen worden ingediend. Onze fractie voelt zich daartoe verplicht, want zij wil niet de houding aannemen van: „er deugt toch niets van het ontwerp; wij doen dus de armen maar over elkaar, glimlachen meewarig en stemmen zonder meer tegen.” Want als men zo doet, wat komt er dan van het democratisch overleg tussen regering en parlement terecht? Daarom wordt onzerzijds het uiterste gedaan om tot een goed eindresultaat te komen.

En wat nu van u gevraagd wordt is, dat u op 28 maart d.m.v. uw stembiljet ook waardering toont voor deze strijd voor het bijzonder onderwijs.

Er zijn anderen, ook geestverwanten, die dat niet op kunnen brengen. Mannen, die eens tot onze A.R.-Partij behoorden en die na de tragische kerk-scheuring van 1943 het Gereformeerd Politiek Verbond oprichtten, zijn op pad om de A.R. afbreuk te doen. Als u hen ontmoet, vraag hun dan eens wat zij bij de stembus doen voor de doorwerking van de christelijke politiek in Nederland. „Wij getuigen ook” zullen zij zeggen. Maar zij moeten goed beseffen, dat dat getuigenis in de vorm van een stem op een splinterpartij, regelrecht wordt opgeteld bij de stemmen van de grootste partijen. Dat zijn de K.V.P., de P.v.d.A. of de V.V.D. Is dat de bedoeling van het stijl getuigen in het stemhokje?

Willen zij die partijen steunen? Dat kan hun opzet niet zijn, maar het is wel het resultaat. En daarvoor zijn zij verantwoordelijk. Daarom moeten zij nog eens goed overwegen wat zij doen.

Gelukkig, dat bij de gemeenteraadsverkiezingen in verscheidene plaatsen het G.P.V. samenwerkt met de A.R.P. Dan komen die broeders uit hetzelfde huis gelukkig weer samen rondom de Bijbel.

VAN de ras-echte tegenstanders noem ik, afgezien van de communisten, de socialisten en de liberalen. Ik noem ze in één adem, want principieel staan wij van beide even ver af. De vorige keer heb ik met u nagegaan, waartoe

het ontkennen van de bindende norm van Gods Woord in het praktisch handelen van die partijen leidt. Ik noemde hoogst actuele vraagstukken zoals het woningbouwbeleid en de loonpolitiek.

Dan trekt het eigenbelang de zaken naar de ene kant scheef. En het groepsbelang van de ras-echte socialist doet hetzelfde naar de andere zijde.

Christelijke politiek is ook vandaag de moeilijke opgave om bij schaarste, bijvoorbeeld aan woningen en aan beschikbare werknemers, het evenwicht tussen vrijheid en gerechtigheid te vinden. Dat lukt zonder de Bijbel nooit. Want ook een christen is uit zichzelf geneigd aan het eigenbelang de voorrang te geven. Daarom kunnen u en ik de Bijbel niet missen in de politiek.

Vooraf in dat licht bezien, was de interpellatie-Roemers zo'n droeve vertoning. Maar hebt u de doorbraak-

• *Vervolg op pag. 11*

Vrede

Eén uur maandagmiddag, de negentiende maart 1962. Sinds twaalf uur is het bestand van kracht, dat het zo lang verbeide „Strekt de wapens” tussen Fransen en Algerijnen beveelt. Op dat uur loopt een man, een onbekende fotograaf, de smalle trappen op en de nauwe straatjes door die van de Europese wijken in Algiers leiden naar de Kashba, het woongebied der Algerijnse bevolking. Hij is een Fransman, deze man, maar hij wordt met vreugde begroet. Jongens groepen om hem heen en kloppen hem op de schouder. Het is immers vrede!

WERELD
VIA
CAMERA

Is het vrede? Er is een bestand tussen het Frankrijk van De Gaulle en het Algerije van de F.L.N. De leiders van de F.L.N. die tot voor kort nog rebellen heetten, zijn nu officiële personen geworden. Niet langer zullen twee volkeren elkaar bestrijden in bloedige en dikwijls wrede gevechten zoals zeven jaar lang is gebeurd. Tussen hen is het vrede en zelfs een eervolle vrede die uitstekende perspectieven biedt zowel voor de toekomst van Algerije als voor de „grandeur” van Frankrijk. Wat dat betreft is het akkoord van Evian een bijzonder goed stuk werk.

Maar vrede is niet slechts een uiterlijke situatie — vrede is iets van binnen uit! En binnen Frankrijk, binnen het Franse deel van Algerije, heerst nog de terreur en heerst nog de angst. Angst voor de onmenselijke schanddaaden van Salans volgelingen, het geheime leger van de O.A.S.

Voordat het echt vrede kan zijn zal dit oproer neergeslagen moeten worden en daar zal een harde hand voor nodig zijn! En bovendien: voordat het echt vrede kan zijn, vrede van binnen uit, zal de tijd vele wonden moeten helen.

Per auto naar de stembus

Het halen en brengen van kiezers is op vele plaatsen reeds georganiseerd. Het gaat er daarbij om bijvoorbeeld bejaarden en gehandicapten te vervoeren van hun huis naar het stembureau en weer terug.

Is deze dienst ook in het werkgebied van uw kiesvereniging reeds voorbereid? Er is nog tijd om dit prima in orde te brengen.

Het zou goed zijn om niet slechts te wachten tot de mensen zelf om dit vervoer vragen. Sommigen zullen uit in dit geval misplaatste bescheidenheid geen moeite willen bezorgen. Daarom laten zij een dergelijk verzoek achterwege. Biedt deze dienst dus zelf, namens de kiesvereniging, aan.

Verzekert u ook zo spoedig mogelijk van de medewerking van de autobezitters voor dit vervoer. Ook voor hen is het prettig en ook nodig om tijdig te weten waaraan zij toe zijn.

En degenen voor wie vervoer per auto noodzakelijk is, mogen zich vrijmoedig tot het bestuur van hun kiesvereniging wenden met het verzoek hen deze dienst te bewijzen.

Men zal u zelfs erkentelijk zijn voor de tip. Want het gaat ook om uw stem.

Ook door het vervoer per auto naar de stembus kan gezorgd worden, dat op woensdag 28 maart a.s. géén stem verloren gaat.

*** * De Mammoet gaat in zee**

Wij behoeven er geen doekjes om te winden. In onze partij leefde ook de opvatting dat de A.R. Tweede Kamerfractie zich niet te zeer zou bekommeren om de mammoetwet. Men ging zelfs in sommige gevallen zo ver dat de stelling werd geponeerd dat de belangrijke zaak van het bijzonder onderwijs deze fractie niet meer voldoende zou aanspreken. Onze A.R.-kiezers meenden dit onder meer te moeten afleiden uit het feit dat in onze politieke persorganen wel voorlichtende inlichtingen werden gegeven maar te weinig een (voorlopig) oordeel werd uitgesproken.

Wij menen dat enige voorzichtigheid met betrekking tot deze oordeelsvorming gepast is. Dit geldt niet alleen voor de mammoetwet, maar evenzeer voor andere belangrijke wetsontwerpen. Immers een wetsontwerp is niet het einde. Een wetsontwerp toch wordt gevolgd door een voorlopig (schriftelijk) verslag van de zijde van de Kamer. Daaruit is vaak niet te lezen hoe een fractie denkt over het ontwerp. Na de memorie van antwoord — afgezien van een nader overleg — is de zaak rijp voor het mondelinge debat. Daar vallen de beslissingen. Daar is de mogelijkheid aanwezig wijzigingen (amendementen) aan te brengen die een ontwerp meer aanvaardbaar maken. Is deze behandeling achter de rug dan staat de fractie op dat moment voor de vraag of het aldus gewijzigde ontwerp mag worden geaccepteerd. Het zou daarom beslist onjuist zijn deze openbare behandeling praktisch onmogelijk te maken door van te voren een min of meer definitief oordeel als fractie of lid van die fractie te geven. Het gemeen overleg denatureert daardoor zodat ook aan de democratie schade wordt aangebracht.

De mammoetwet is thans in behandeling genomen. Eén van de strijdpunten zal zijn de vraag of de in de Grondwet neergelegde pacificatiegedachte al dan niet wordt aangetast. Zo zijn er meer belangrijke vragen die in het mondelinge debat tot een oplossing zullen moeten komen.

De Anti-Revolutionaire fractie heeft vele en ook belangrijke bezwaren tegen het ontwerp. Als daaraan niet op een redelijke wijze wordt tegemoetgekomen of indien deze bezwaren niet kunnen worden weggenomen zal het de fractie niet gemakkelijk vallen haar stem aan deze wet te geven.

Duidelijk heeft de fractie in de vorm van een groot aantal amendementen neergelegd in welke richting het ontwerp behoort te worden gewijzigd.

Maar wel blijkt uit het aantal amendementen 'n uit haar inhoud dat de A.R.-fractie intensief doende is in het wetsontwerp duidelijke verbeteringen aan te brengen. De fractie staat derhalve niet negatief maar constructief tegenover het vraagstuk dat minister Cals gemeend heeft aan de orde te moeten stellen.

Het eindoordeel is daarom nog niet direct te geven.

Men kan de A.R.-fractie niet verwijten dat zij slechts negatieve kritiek heeft. Evenmin dat die fractie bij voorbaat haar knieën zou hebben willen buigen voor de mammoetwet.

K.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), G. A. Kieft, J. W. Ooms, mr. W. R. van der Sluis, J. D. Troostheide, G. J. H. Griffioen (secretaris).

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstr. 5, 's-Gravenhage, tel. (070) 63 10 23 en 11 21 38, giro 89673.

ADRES VOOR ADVERTENTIES: Botenmakersstraat 45, Zaandam, telefoon (02980) 63224.

ABONNEMENTSPRIJS f 6,50 per jaar, f 3,25 per half jaar. Giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4,- p. jaar. LOSSE VERKOOP f 0,20.

IN GESPREK MET ONZE LEZERS

◆ Voorkeursrecht van de pachter

Mag ik als één van de vele Nederlanders die hun beroep als pachtboer uitoefenen, en de A.R.-partij zijn toegevoegd, het volgende onder uw aandacht brengen.

In het jaar 1962 zal worden beslist over het al of niet vervallen van de wet vervreemding landbouwgronden.

Nu is het de bange vraag van vele pachters, ook mij, wat gaat er ons nu

gebeuren? Zoals bekend heeft onder de huidige wet ook de pachter enige bescherming en recht, ik geloof als we zien naar b.v. groepen in onze samenleving als arbeiders welke rechten deze hebben, gezien de toestand voor deze wet, de pachtboer ook een plaats mag hebben in onze samenleving, en naar ik meen en hoop ook een recht.

Dit recht is dan het voorkeursrecht van de pachter.

Indien alles vrij komt, en de eigenaar naar willekeur kan doen en handelen, wat gaat er dan gebeuren. Een boer die kapitaalkrachtig is zal de andere verdringen, die minder bezit, tot uiteindelijk een stel grootgrondbezitters de beste erfgenamen zullen wezen, van de overledene pachters, welke rechten en bescherming zijn weggenomen. Het is wel jammer, maar toch moet ik dat hier ook mededelen, dat de pachters onder de huidige wet, veel steun van de P.v.d.A. mochten ondervinden.

Daarom mijne heren is ook mijn vraag: „moet een A.R.-pachtboer bij u met z'n pet in z'n handen staan om misschien, of allicht, enige medewerking te mogen ontvangen, terwijl de P.v.d.A. steeds de belangen, van toch zo'n brede massa die de pachtboeren in onze Nederlandse samenleving uitmaakt heeft voorgestaan?”

Van harte hopen dat ook onze partij dit probleem in de juiste verhouding onder ogen mag zien, met achting,

Terneuzen. J. van Hoeven.

◆ Kanttekening

De vraag of de Wet Vervreemding Landbouwgronden zal dienen te vervallen heeft de geoederen van agrarisch Nederland zeer in beweging gebracht. Een reactie als van de geachte

briefschrijver is vele malen vernomen en geeft zeer goed de stemming weer die momenteel bij een groot deel van de pachters heerst.

Inmiddels is er in zoverre enige tekening in de situatie gekomen dat Minister Marijnen, zoals uit de Memorie van Antwoord op de begroting van Landbouw blijkt, besloten heeft deze wet niet langer te handhaven.

Politiek gezien verdient deze kwestie de volle aandacht, ook van de A.R.-fractie, wanneer dit punt in de Tweede Kamer aan de orde wordt gesteld. Dit is trouwens in een fractie, waarin de heren Biesheuvel en Biewenga zitting hebben, wel gewaarborgd.

In het standpunt dat onze fractie uiteindelijk zal gaan innemen zal de rechtvaardigheid, de billijkheid en de redelijkheid moeten worden betracht, ook en met name t.a.v. de pachter en er is toch geen reden om te veronderstellen dat hiermede onvoldoende rekening zal worden gehouden.

Een ding menen wij ook als redactie wel te mogen stellen, nl. dat aan de positie van de pachters in verband met dit probleem natuurlijk grote aandacht zal worden besteed.

Naar ons bekend is heerste er bij alle verdeeldheid over de noodzaak tot het niet verder verlengen van de wet, in ieder geval unanimiteit over het belang van de positie van de pachter in dezen.

Als wij het goed zien waren ook de voorstanders van de afschaffing van de Wet van oordeel dat in een nieuwe situatie het voorkeursrecht van de pachter in de een of andere vorm op bevredigende wijze geregeld zou moeten worden.

Uit het wetsontwerp dat door Minister Marijnen thans bij de Tweede Kamer is ingediend blijkt dat deze het voorkeursrecht thans in de Pachtwet wil regelen terwijl tevens de beschermingstermijnen, zoals thans in art. 43 van de Pachtwet geregeld, verlengd worden van 4 op 6 jaar.

Op de merites van deze regeling kunnen wij uiteraard hier niet ingaan maar wij menen toch wel aan het adres van de geachte briefschrijver te mogen zeggen dat uit dit alles blijkt dat men inderdaad niet alleen mag hopen maar ook wel kan vertrouwen dat onze partij dit ongetwijfeld moeilijke probleem op de juiste wijze onder ogen zal zien.

DIENEN

Ik heb u een voorbeeld gegeven, opdat ook gij doet, gelijk ik u gedaan heb

Johannes 13 : 15

BIJ de debatten in de Eerste Kamer over de begroting van economische zaken hebben de opmerkingen van prof. De Gaay Fortman over de verdeling van de welvaart ons bijzonder getroffen. Omdat hieruit weer eens duidelijk bleek van hoe grote betekenis de geloofsovertuiging is ook voor het politieke leven en zelfs bij „zuiver zakelijke aangelegenheden”. Het zal velen uit het hart gegrepen zijn als de hooggeleerde senator als zijn overtuiging uitsprak, dat het uitwendige beeld van het leven in Nederland al te zeer gestempeld wordt door luxe, vermaak en zingenot. „Ik meen (aldus het persverslag), dat dat verontrustend is, want als het goed was, zou het beeld van ons nationale leven gestempeld moeten zijn door een streven naar dienen, intern van meer bevoordeelden ten opzichte van minder bevoordeelden en extern door dienstwilligheid met betrekking tot de bevordering van een rechtvaardige internationale samenleving.” En in de kanttekeningen, die De Rotterdammer bij deze opmerkingen plaatst, wordt nog eens extra onderstreept, hoezeer juist in onze tijd van welvaart dienstbereidheid en offerzin dringend nodig zijn. Prachtige ziekenhuizen worden gebouwd en inrichtingen voor hulpbehoevende kinderen zowel als verzorgingshuizen voor bejaarden. Maar wat een moeilijkheden door het gebrek aan verzorgend personeel. Ondanks de (hoognodige) verbetering van de salarissen blijft er een tekort: „zou het inderdaad waar zijn, dat velen het woord „dienen” niet meer kennen? Het offer, nu van de vrije zaterdag en zondag, omdat ook dan bij toebereit gewerkt moet worden in de verzorgende sector? „Hier raken wij een belangrijk punt. Welke overwegingen gelden bij de beroepskeuze in onze „wel-

vaartsstaat?” Wordt er alleen gelet op salarisregelingen, op vrije tijd en dergelijke factoren? Komt de vraag ook aan de orde, of de arbeid die men kiest een verheffende invloed kan hebben, of hij economisch nuttig is?”

In deze lijdensweken horen wij weer naar het Evangelie van de Zoon des mensen, die niet gekomen is om Zich te laten dienen, maar om te dienen en zijn leven te geven als losprijs voor velen. Een van de tafereelen uit de passiegeschiedenis is de voetwassing, waarin het geheel-enige werk van onze Middelaar en Verlosser ons getoond wordt: Hij reinigt, Hij verklaart rein. Hij, die de Heer en de Meester is, neemt de slavengestalte aan; Hij verricht de nederigste dienst waartoe geen van zijn discipelen bereid was. Hij wast voeten!

Maar dat is ook voorbeeld. Er zij bereidheid om elkaar te vergeven; ook om elkaar te dienen; zich om Christus' wil aan elkaar te geven in zelfverloochenende liefde.

Dienen. De Griekse wijsgeer Plato was van mening, dat een mens, die anderen moest dienen, bezwaarlijk gelukkig kon zijn. De dienstbereidheid der oude christelijke Kerk baarde in de antieke cultuurwereld niet weinig verwondering en van haar liefdebetoon ging grote werpende kracht uit.

De moderne wereld luistert nauwelijks nog naar ons getuigenis; laat men dan aan onze levenshouding zien, dat wij het Evangelie van onze Here Jezus Christus hebben gehoord. Wanneer wij tonen niet volgelingen van Plato maar wel van Christus te zijn, zal men mogelijk naar ons woord, ook naar ons politiek belijden horen.

Alleen in het dienen van de staat, stelde de Griek zijn eer.

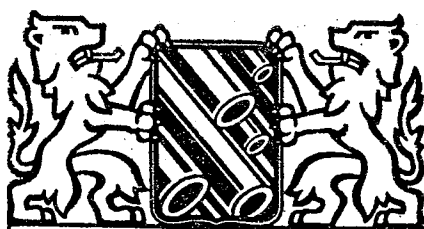
Doch wij weten, dat wij ook daarin de eer van onze Koning hebben te zoeken.

P. A. A. KLUSENER

Meubiler-inrichting ZANDBERGEN

MEPPEL - HOOGEVEEN - OMMEN

MODERNE WONINGINRICHTING

VAN LEEUWEN BUIZEN ZWIJNDRECHT

KOGEL-RIV LAGERS

Van der Spek

Wolphaertsbocht 214
ROTTERDAM
Tel. 7 97 55

M. C. van Staaveren

AALSMEER — TELEFOON 4051

Specialiteit in ANJERSTEEKEN, FREESIAZADEN

Uw adres voor

DIRECTIEKETEN
BARAKKEN
SCHOLEN
ZOMERHUISJES
enz. enz.

Firma Gebr. Timmer

Houtbouw - Giessendam - Tel. 2062

*** * Telegraaflezers in nood**

De Telegraaf moet het voor een groot deel hebben van agitatie tegen de regering. Het blad is steeds op zoek naar een „zaak”. Het kweekt bij zijn lezers de gedachte, dat wij een corrupte regering hebben.

Het was merkwaardig, dat deze agitatie leidde tot kiezerswinst voor de liberalen. De kiezers van de kiestafel worden voorgelicht door de Telegraaf en stemmen op de V.V.D.

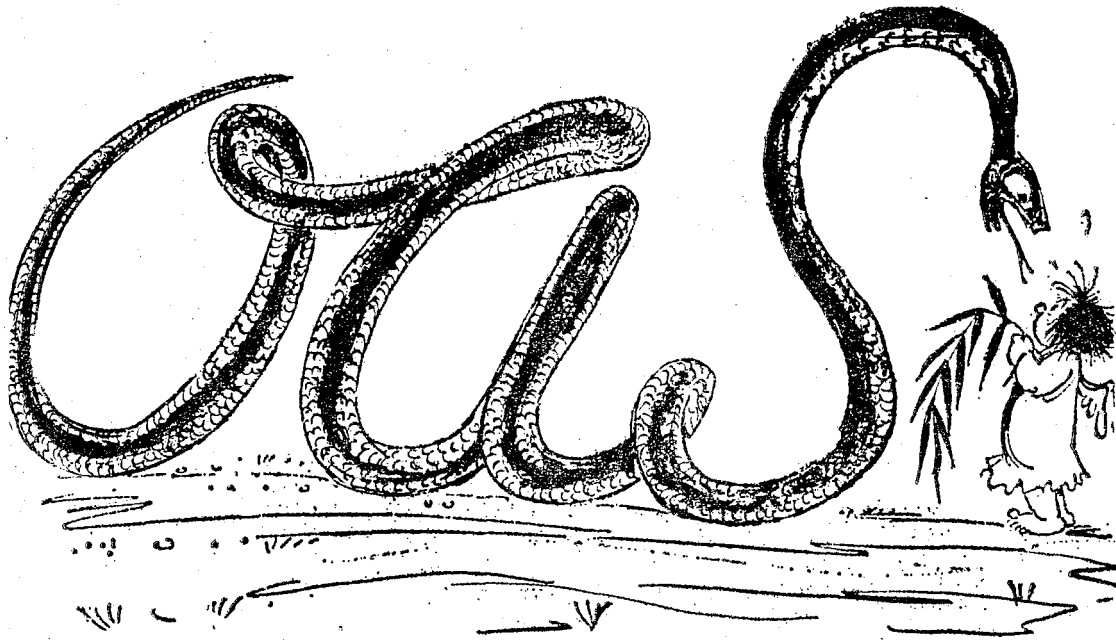
De V.V.D. wist dat heel goed. En mr. Van Riel hield in Scheveningen zijn wat geruchtmakende rede over de zaak Van der Putten en zond een afschrift van wat hij had gezegd, aan De Telegraaf. De Telegraaf was vol enthousiasme voor mannen als mr. Van Riel.

Nu heeft de V.V.D. zich van De Telegraaf gedistantieerd. En dat kost deze partij kiezers. Wij vinden het flink, dat de leiders van de V.V.D. van zich hebben afgebeten. De Telegraaf reageerde duidelijk en schreef nu over mr. Van Riel: „De Judaskus van de Senator”.

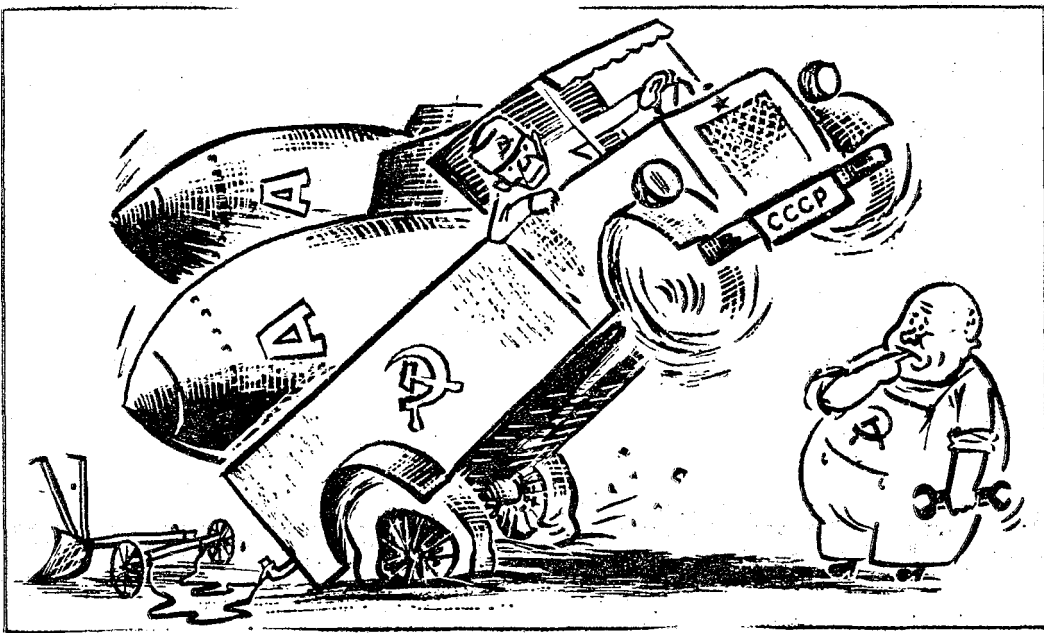
Maar wat moeten nu de Telegraaflezers doen? H.e moeten zij stemmen?

De Telegraaf zit er zelf mee. En komt tot de conclusie, dat — i.e. het zelf maar moet weten, maar De Quay en Zijlstra en Luns en Van Aartsen en Roolvink hebben het maar knap gedaan... Dat schrijft De Telegraaf. En zijn lezers moeten vooral niet blanco stemmen en ook niet op splinterpartijen. Het wordt wel moeilijk voor hen, die de leiding van De Telegraaf willen blijven volgen.

SPOT

Arme vrede

PRENT

De A.R. fracties in de Provinciale Staten

HET hieronder volgende staatje geeft een beeld van de plaats, welke de A.R. fracties op dit ogenblik in de Provinciale Staten der verschillende provincies innemen.

In geen enkele provincie is de A.R. fractie de grootste fractie. In twee provincies echter, namelijk in Groningen en Friesland, is de A.R. tie op één na de grootste.

In Drenthe is de A.R. fractie de derde in grootte. Dit geldt ook Utrecht, maar men zou met evenveel recht kunnen zeggen, dat daar de fractie op één na de grootste.

In Limburg is het eveneens plaats drie, maar daar zijn slechts drie partijen in de Provinciale Staten vertegenwoordigd.

Op de vierde plaats komen de A.R. Statenfracties in Overijssel (deze plaats wordt gedeeld met de V.V.D.), in Gelderland (gedeeld met de V.V.D.), Zuid-Holland, Zeeland en Noord-Brabant (gedeeld met de V.V.D.).

Op de vijfde plaats staat de A.R. fractie in de Provinciale Staten van Noord-Holland.

Om het beeld juist te doen zijn, worden in de tweede kolom geplaatst de aantallen partijen, welke in de betreffende Staten der provincies zijn vertegenwoordigd.

In de derde kolom staan vermeld de lijstnummers, waarmee de A.R. Partij in de verschillende provincies bij de a.s. Statenverkiezingen

uitkomt. In Noord-Brabant en Limburg zijn er gecombineerde lijsten van de A.R. Partij en de C.H. Unie.

Provincie	Plaats der fractie	Aantal partijen	Lijstnr. A.R.P.
Groningen	2	7	2
Friesland	2	6	2
Drenthe	3	6	3
Overijssel	4(5)	8	4
Gelderland	4(5)	6	4
Utrecht	3(4,5)	6	3
Noord-Holland	5	7	4
Zuid-Holland	4	7	4
Zeeland	4	6	4
Noord-Brabant	4(5)	5	3
Limburg	3	3	3

De A.R. Partij is momenteel in de Provinciale Staten van alle provincies vertegenwoordigd. (In N. Brabant en Limburg via een gecombineerde lijst). Hetzelfde geldt voor de K.V.P. en de P.v.d.A. De C.H.U. en V.V.D. ontbreken op dit ogenblik alleen in Limburg. De S.G.P. is alleen vertegenwoordigd in Overijssel, Gelderland, Utrecht, Zuid-Holland en Zeeland. De C.P.N. ontbreekt in Gelderland, Utrecht, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg. De P.S.P. is thans alleen nog maar vertegenwoordigd in Noord-Holland. Het G.P.V. heeft slechts een zetel in Groningen en Overijssel.

Het volgende staatje geeft op dit punt een duidelijk beeld. Tussen haakjes zijn gelijk ook nog eens de zetelaantallen vermeld.

	A.R.P. (8)	K.V.P. (2)	P.v.d.A. (19)	C.H.U. (5)	V.V.D. (7)	C.P.N. (3)	G.P.V. (1)		
Groningen	12	3	20	9	5	1	—	—	
Friesland	6	2	15	4	7	1	—	—	
Drenthe	4	14	14	7	4	2	—	—	
Overijssel	5	22	17	9	6	—	1	—	
Gelderland	5	12	13	5	5	—	2	—	
Utrecht	6	19	25	5	12	8	—	—	
N.-Holland	10	16	30	6	12	3	—	—	
Z.-Holland	6	9	12	7	4	—	—	—	
Zeeland	1	52	8	2	1	—	—	—	
Nrd.-Brabant	1	39	5	—	—	—	—	—	
Limburg	—	—	—	—	—	—	—	—	
Totaal	11 (65)	11 (190)	11 (178)	10 (61)	10 (63)	6 (18)	5 (11)	2 (2)	1 (2)

Herleefde schoolstrijd

DE Pacificatie op onderwijsgebied, die in 1917 een feit werd, was een compromis.

Zij bracht wel de financiële gelijkstelling tussen staatscholen en vrije scholen, maar handhaafde tegelijkertijd een bevoorrechte positie van de staatschool. Daar zat een geschiedenis achter.

De grondwet van 1848 bepaalde, dat het geven van onderwijs vrij is. Wie een school wil stichten, behoeft niet meer naar de gemeentelijke autoriteiten te gaan met de vraag, of het wel mag. Wij kennen een christelijke school, die meer dan een eeuw heeft bestaan en gesticht werd, voordat de bepaling omtrent de vrijheid van onderwijs nog in de onderwijswet van 1857 was uitgewerkt. Dus moest het gemeentebestuur permissie geven. Het bekeek de aanvraag. De aanvragers zijn afgescheidenen. Zij willen voor de kinderen van hun gemeente een school met de Bijbel. Het gemeentebestuur was royaal en zei: gij krijgt een vergunning. Maar wij willen geen proselietenmakerij. Daarom is het u niet toegestaan, op uw schoolje kinderen toe te laten, die niet tot uw afgescheiden gemeente behoren.

Maar het geven van onderwijs werd vrij. En daarmee ook de keuze van de ouders. De staat bemoeit zich niet meer met de vraag, of ouders hun kinderen sturen naar een staatschool of naar een vrije school. Vijanden van de christelijke school hebben door economische druk telkens weer ouders willen belletten, de stem van hun geweten te volgen, zelfs in deze eeuw en ook nog wel na de jongste wereldoorlog. Maar de staat bleef er buiten.

DAT wil zeggen formeel. Materieel niet. Want de staat had de wettelijke plicht, er voor te zorgen, dat overal gelegenheid werd gegeven tot het ontvangen van openbaar onderwijs. Beneden de Moerdijk is deze bepaling altijd een dode letter geweest. Maar boven de Moerdijk is er ernst mee gemaakt. In Wons werd een nieuwe openbare school gebouwd voor twee leerlingen. In Spannum zou de openbare school met instemming van de gehele bevolking worden omgezet in een school met de Bijbel. Het ging gemakkelijk, want het schoolgebouw was eigendom van de kerkvoogdij. De liberale burgemeester van Hennaarderadeel greep in. De gemeenteveldwachter te Spannum had twee schoolgaande kindertjes. En in de kamer van de burgemeester werd het de veldwachter heel duidelijk, dat hij voor zijn beide kinderen in Spannum een openbare school begeerde. Dies richtte hij zich tot Gedeputeerde Staten en hij kreeg gelijk. Het gemeentebestuur kreeg een aanschrijven, dat er in Spannum weer een openbare school moest komen. Vanwege dat „overal”.

DE pacificatie was een compromis. Het „overal” verviel niet, maar werd verzacht. Toch had de staatschool een wettelijke voorsprong behouden. Voor een héél klein getal kinderen, waarvoor openbaar onderwijs werd begeerd, moet de gemeente toch een staatschool oprichten en onderhouden; voor een véél kleiner getal dan voor de subsidiëring van een vrije school werd vereist. Want — zo was de redenering van links — dat bijzonder onderwijs is sektarisch, een kwestie van verzuiling of bijzondering, de openbare school is de nationale school, de school voor allen. Daarom moet zij overal bereikbaar zijn, ook als een minimale groep haar wil bereiken.

Nu bracht de pacificatie evenwel de gelegenheid om vrije scholen te stichten, die voor volledige subsidie in aanmerking komen. De staat vraagt niet, of het een christelijke school is. Hij kiest geen partij. Een bijzondere school, even neutraal als de staatschool, wordt op dezelfde wijze behandeld als elke andere bijzondere school.

EN nu hebben we een eigenaardige ontwikkeling gezien. Vrijwel het gehele voortgezet onderwijs is bijzonder onderwijs. Er zijn praktisch geen openbare landbouw- en tuinbouwscholen. Met het landbouwhuishoudonderwijs — hetzelfde. Verreweg de meeste technische scholen zijn bijzondere scholen. Er zijn er bij, waar de neutraliteit fanatiek wordt gehandhaafd. Waar de oude „slagzin” dat er geen christelijk timmeren en geen christelijke breien bestaat, nog als een hoge en laatste wijsheid wordt beschouwd. Zo groot is het atavisme in sommige kringen. En bij de vraag om een urgentie-verklaring voor een christelijke nijverheidsschool wordt deze „wijsheid” nog regelmatig uit socialistische of liberale mond in de gemeenteraden vernomen. Soms kiest ook een „ministerie van predikanten”, „pastoraal optredende”, partij tegen een christelijke nijverheidsschool en werpt zich zo in de schoolstrijd.

Maar zij kiezen daarbij niet voor de staatschool, doch voor een bepaalde bijzondere school. Een bijzondere school met een grijze vlag. En als burgers is dat hun goed recht. Als zij het maar niet doen voorkomen, alsof door hun mond „de kerk spreekt”.

NU is „de mammoetwet” aan de orde. En het is duidelijk, nu reeds duidelijk, dat de linkerzijde, de mannen van de doorbraak vooraan, willen vechten voor een nieuwe situatie. Dat in verschillende sectoren van het voortgezet onderwijs de bijzondere school, de vrije school, regel is, dat steekt hen. En zij willen „de mammoetwet” gebruiken om over de gehele linie, voor elke sector van het voortgezet onderwijs, de staatschool prioriteit te geven.

Zij willen de tegenwoordige situatie radicaal veranderen. Er moeten staatscholen komen voor lager landbouwonderwijs, huishoudonderwijs, technisch onderwijs, en die moeten overal de zekere prioriteit hebben. Die moeten eigenlijk overal en het eerst aanwezig zijn.

HET is een poging om via de bevoorrechtiging van de staatschool te realiseren, wat de socialisten in 1952 op hun onderwijscongres reeds hebben gezegd. Slechts dan, ja slechts dan, onthoudt dat goed, als de positie van de „algemene” (lees: de neutrale) school verzekerd is, en er dan nog plaats over is voor een christelijke school, dan mag die er komen.

Wij weten best, dat de heren dat alleen maar bedoelen benoorden de Moerdijk. Zij denken er geen ogenblik aan, dat in Roermond en Tilburg, in Venlo en Venray de prioriteit zal zijn aan de openbare school.

Maar in Bergum of in Franeker, in Emmen of in Bussum, in Apeldoorn of in Aalten, daar moet het openbaar onderwijs in alle sectoren de omvang hebben. In de praktijk is dit streven speciaal gericht tegen een vrije ontplooiing van de scholen met de Bijbel.

En des te meer wordt het duidelijk, hoe de doorbraak niet betekent een andere geesteshouding van de P.v.d.A. maar de levering van nieuwe, zeer beweeglijke hulp troepen in de strijd voor de staatschool.

DE A.R. EN DE MAMMOETWET

Hieronder publiceren wij de rede, welke dr. J. A.H.J.S. Bruins Slot donderdag in de Tweede Kamer heeft gehouden over de Mammoetwet.

MIJNHEER DE VOORZITTER. Ik wil graag ook mijnerzijds mijn blijdschap er over uitspreken, dat minister Cals na een gevaarlijke ziekte heden weer in ons midden is, en dat hij zich in staat voelt over een wetsontwerp, welks behandeling veel van zijn krachten zal vergen, met de Kamer in gemeen overleg te treden.

Het ontwerp van wet, dat thans in behandeling is heeft in de kringen van het protestants christelijk onderwijs de nodige deining teweeg gebracht. Men heeft zich waarlijk niet onbetuigd gelaten te trachten de minister duidelijk te maken welke grote bezwaren men tegen dit ontwerp koesterde, en de minister heeft zich aan deze onderrichting niet onttrokken. Overtuigd is hij echter niet geworden, al zijn er in de loop van de procedure met betrekking tot dit wetsontwerp wel enkele verbeteringen aangebracht, en al heeft de minister zich bereid verklaard nadere suggesties in overweging te nemen.

Zeer grote reserve

In de schriftelijke behandeling van dit ontwerp en het mondeling overleg daarover is het niet zo emotioneel toegegaan als in de buiten-parlementaire sfeer, maar het zal de minister duidelijk zijn geworden, dat de a.r. hier in de Kamer met zeer grote reserve tegenover dit wetsvoorstel staan.

Niettemin zijn wij bereid aan de behandeling daarvan in constructieve zin deel te nemen. Aan het einde van de parlementaire behandeling zullen wij — dat is het standpunt dat ik steeds heb ingenomen tegenover hen, die van mij een prematuur eendoordeel verlangden — onze stem bepalen.

Het is niet mijn voornemen om breedvoerig algemene beschouwingen over dit ontwerp te houden. Mijn politieke vriend, de heer Van Bennekom, zal op tal van algemene en bijzondere aspecten ingaan. En hij en anderen van mijn politieke vrienden hopen zich ook verder bij het verloop van de debatten niet onbetuigd te laten.

Wat mij hier voor ogen staat is te trachten de a.r. visie op het onderwijs en op de verhouding van overheid en onderwijs — uiteraard in summere algemene lijnen — te schetsen en deze te confronteren met het systeem van het wetsvoorstel en met de daaraan ten grondslag liggende gedachte.

Roeping en taak der ouders

Voor de a.r. is de opvoeding en dus het onderwijs in de eerste plaats een roeping en taak voor de ouders, die voor opvoeding en onderwijs hebben te zorgen en die daaraan door vrije maatschappelijke organen te stichten — verenigingen, bonden en wat dies meer zij — uitvoering hebben te geven.

Ik prijs mij gelukkig in deze mijn eerste stelling de minister aan mijn zijde te hebben — het zou na een zo langjarige gemeenschappelijke schoolstrijd ook wel vreemd zijn als het helemaal anders was geworden — waar hij op blz. 2 van de Memorie van Toelichting zegt, „dat het onderwijs een geïntegreerd deel van de opvoeding behoort te vormen, dat de opvoeding der kinderen van nature in eerste instantie een recht en een plicht der ouders is en dat daarom bij een juiste wettelijke vormgeving de vrijheid van het onderwijs in de door de ouders gewenste zin, welke vrijheid in onze grondwet expressis verbis erkend en benadrukt wordt, voorop dient te staan.”

Dit zo gezegd zijnde, komt de vraag aan de orde waar de staat hierbij in het geding wordt betrokken. „In de eerste plaats roeping en taak der ouders” zeggen wij. „Van nature in eerste instantie een recht en een plicht van de ouders” zegt de minister. Ik laat in het midden dat een a.r. deze zaak meer als een schriftuurlijke dan als een natuurlijke taak ziet, hoewel ik ook deze laatste erken, dit punt is tussen de minister en mij in dezen niet relevant.

Desniettemin speelt de staat een rol. Naar onze mening in de tweede plaats. Als wij de minister in bovenvermeld citaat mogen geloven, volgens hem, in tweede instantie.

Vrije maatschappij primair

Voor ons betekent dit, dat de uit de vrije maatschappij opgekomen scholen en onderwijstypen primair zijn, dat men die naar hun eigen aard moet doen besturen en laten ontwikkelen, dat de leiding van het onderwijs, dat men de conceptie omtrent de grote lijnen van het onderwijs waar langs de ontwikkeling van het onderwijs zich zal dienen te voltrekken aan die vrije maatschappij, zoals die zich ook in de schoolwereld duidelijk manifesteert primair moet overlaten.

In dit verband moeten wij de vraag stellen of art. 3 van het wetsontwerp een poging is om aan die vrije maatschappij recht te doen wedervaren. Het artikel is nogal vaag. Wat wordt er met die organen bedoeld. Zijn het organen van alle soorten en richtingen van onderwijs tezamen, of van soorten en richtingen apart. Het eerste zou volstrekt verwerpelijk zijn. Indien het tweede het geval is, zouden wij willen opmerken, dat wij wat de verschillende soorten van bijzonder onderwijs betreft, aan de privaatrechtelijke organisaties genoeg hebben.

Waarom zouden die adviezen publiekrechtelijk moeten worden georganiseerd? En wat het openbaar onderwijs betreft is het ons niet duidelijk, hoe dit onderwijs, dat pretendeert het gehele volk te omvatten, een adviesorgaan kan produceren, dat een richting vertegenwoordigt.

Al met al lijkt het ons gevaarlijk om zo improviserender wijze het begin van een onderwijs-p.b.o. te creëren. Daar zou toch wel wat meer gemeenschappelijk doordenken en doorspreken aan vooraf moeten gaan.

Eigen taak der overheid

Dit alles wil echter niet zeggen, dat wij hier een abstract, absoluut en formeel vrijheidsbegrip willen hanteren. De a.r. — hun stemmen voor de schoolwet-De Visser is er het bewijs van en het artikel van één van 's ministers voorgangers prof. mr. V. H. Rutgers in „Nederlands Bestuursrecht” (1e druk, 1932) bewijst het overduidelijk — hebben altijd begrepen, dat de staat een eigen verantwoordelijkheid voor het onderwijs heeft. Met de minister en met artikel 203 der grondwet erkennen zij, dat het juist is, dat het onderwijs — en dat is alle onderwijs — een voorwerp van aanhoudende zorg der regering is.

Het is duidelijk, dat de overheid veel met het onderwijs te maken heeft. Want de overheid kan in haar zorg voor het algemeen belang en voor het welzijn van de staat het niet tolereren, dat het onderwijs niet zou beantwoorden aan de eisen die het maatschappelijk leven — nationaal en internationaal — stelt. Vanuit de a.r. gedachte, dat de onderwijsverzorging primair een taak der vrije maatschappij is, kan de overheid dus tot de conclusie komen, dat het onderwijs kwalitatief en kwantitatief ongenoegzaam is. Zij kan constateren — en de minister legt in hoofdstuk 2 van de Memorie van Toelichting daarop enige nadruk — dat er bij vele ouders gebrek aan belangstelling voor het onderwijs is, deels uit onwil, deels uit onmacht en dat het dus voor de overheid nodig is om de primaire taak van de ouders over te nemen. Daar komt bij — en dat heeft met belangstelling, onwil of onmacht niets te maken — een groot deel van het Nederlandse volk is van oordeel dat — hoe men verder over de taak van de ouders inzake de opvoeding denken moge — het onderwijs in scholen voor openbaar onderwijs van overheidswege gegeven moet worden.

Twee schoolstelsels

Dit is een feit waarmee wij rekening moeten houden en dat wij hebben te accepteren, zoals het bij de Pacificatie geaccepteerd is.

De Pacificatie is een compromis, dat inhoudt het naast elkaar bestaan van twee schoolstelsels, dat van het openbaar en dat van het bijzonder, met een zo goed mogelijke benadering van een gelijke bekostiging uit de openbare kassen.

De overheid is dus in de sfeer van het openbaar onderwijs rechtstreeks tot schoolstichting en alles wat daarmee samenhangt, verplicht. Vervolgens is de overheid — en dat is sinds de Pacificatie gemeengoed — verplicht om de bijzondere scholen, die ondanks belangstelling en goede wil, en grote offers, onmachtig waren om voldoende gelden voor het kwalitatief en kwantitatief noodzakelijke onderwijs op te brengen, te bekostigen. Uiteraard onder door de overheid te stellen subsidie-voorwaarden, met betrekking tot de deugdelijkheid van het onderwijs.

Tenslotte heeft de overheid het recht om bepaalde regelen van orde te stellen (Regeling van de bevoegdheden, eisen van zedelijkheid, eisen van hygiëne, bouwvoorschriften, regelen met betrekking tot salarissen, enz.) die deels onder de subsidie-voorwaarden, deels in wetten, verordeningen en maatregelen zijn verwerkt. Hier dus kan de regering ook bevorderen de gelijkwaardige ontwikkelingskansen van openbaar en bijzonder onderwijs. Daarop kom ik nader terug.

Niet over één kam scheren

De invloed van de overheid op het onderwijs is dus — en dan hebben wij het rijkschooltoezicht nog niet eens genoemd — respectabel. Enerzijds beheerst zij het openbaar onderwijs geheel, anderzijds heeft zij door subsidie-voorwaarden en andere wettelijke regelen, grote invloed op het bijzonder onderwijs. Wij hebben daar geen bezwaar tegen.

Wij hebben daar geen bezwaar tegen onder één voorwaarde. Mits de overheid het openbaar en bijzonder onderwijs maar niet over één kam scheert. Mits zij maar niet met een beroep op de zorg, die de regering over het onderwijs heeft, meent het onderwijs als geheel te mogen regelen.

Want zo is het niet, het openbaar onderwijs wordt bij de wet geregeld, het bijzonder onderwijs is vrij. Voor dat laatste moet de regering oog hebben en meer dan met betrekking tot de vrijheid van richting alleen.

Van twee kanten wordt in dit ontwerp deze stelling belaagd.

• Aan de ene kant wordt bijkans alles wat er voor de openbare school te regelen valt onder het motto: „Eis van deugdelijkheid” aan de bijzondere school als subsidie-voorwaarde opgelegd.

Het is duidelijk, dat hoofdstuk I afdeling 1 van titel 2 lang niet allemaal eisen van deugdelijkheid bevat. Dat behoort ook niet, gelijk ik daarnet al zei, maar het wordt bepaald te erg als het de regeling voor het openbaar onderwijs is, die aan het bijzonder onderwijs opgelegd wordt.

• Aan de andere kant is de minister bezig het verschil tussen de openbare school en de bijzondere school te relativiseren. Zo zegt de minister in de Memorie van Antwoord, pagina 10: „De ondergetekende vraagt zich af of de opvatting dat bijzonder en openbaar onderwijs, wat betreft de bemoeienissen, die de overheid daarmede heeft, wezenlijk verschillen — niet en dan ten onrechte — te veel wordt uitgelegd als zouden zij twee in alle opzichten verschillende soorten van onderwijs zijn, hetgeen strijdt met de ervaring, dat zij toch veel gemeen hebben.”

Regeling en vrijheid

Het is natuurlijk duidelijk, dat scholen, openbaar

Dr. J. A. H. J. S. Bruins Slot

en bijzonder, die voor dezelfde diploma's opleiden, veel gemeen hebben. Natuurlijk is er in het maatschappelijk verkeer een wederkerige invloed tussen openbaar en bijzonder onderwijs met betrekking tot didactiek, pedagogiek, organisatie, enz. Maar wat betreft de bemoeienissen der overheid verschillen zij in die zin wezenlijk, dat de overheid principieel het openbaar onderwijs regelt en dat het bijzonder onderwijs principieel vrij is.

De invloed van de overheid op het onderwijs als geheel wordt in dit wetsontwerp zodanig uitgewerkt, dat zij de vrijheid van het bijzonder onderwijs om zijn eigen zaken te regelen, geheel overschaduwet.

Ik erken, dat dit niet betrekking heeft op de vrijheid van richting. Maar afgezien daarvan worden beide takken van onderwijs teveel onder één noemer gebracht. Het schoolstelsel van de minister doet ietwat denken aan de facultatief gesplitste staats-school.

Maar men is in Nederland die kant niet opgegaan. Men heeft gekozen voor de vrije bijzondere school naast en los van de overheidsschool.

Men heeft zich gerealiseerd, dat de vrije school voor de ouders via hun maatschappelijke organen de mogelijkheid schiep om primaire ouderplichten volledig uit te leven. Hieraan doet het stelsel van de minister ernstig afbreuk.

Als het bijzonder onderwijs nog wat vrijheid van inrichting gelaten wordt, dan is dat een vrijheid die gegeven wordt vanuit de gedachte, dat de overheid het gehele onderwijs regelt, dat zij een conceptie heeft over de grote lijnen waarlangs het onderwijs zich zal dienen te ontwikkelen. Dan is het een gunst van de overheid.

Vrijheid blijve primair

Bij de Pacificatie stond de gedachte aan de vrijheid van onderwijs voor de bijzondere school, het zo los mogelijk zijn van de overheid, behoudens de hiervoor nadrukkelijk erkende noodzakelijke invloed van de overheid, primair.

In het huidige wetsontwerp is niet de vrijheid primair — behalve ten aanzien van de vrijheid van richting en de vrijheid van onderwijzen — en daarbij wordt feitelijk openbaar en bijzonder onderwijs als één geheel behandeld.

De bepalingen van hoofdstuk I en III, zegt de minister op pagina 4 van de Memorie van Toelichting, laten alle mogelijkheden, zowel het openbaar als het bijzonder onderwijs binnen het ruime kader der voor elk geldende eisen, naar eigen aard in te richten. En op bladzijde 11 spreekt hij van een vrijheid van onderwijzen bij beide soorten van onderwijs.

Die vrijheid van inrichting wordt echter slechts gewaarborgd door de Grondwet, zegt de minister, voorzover zij samenvalt met de vrijheid van richting.

Over wat daarbuiten valt is te discussiëren. Veel levert die discussie tot dusver niet op. Want het is onderhand zo geworden in dit ontwerp, dat de regeling die voor het openbaar onderwijs normaal is, op enkele uitzonderingen na, ook op het bijzonder onderwijs wordt toegepast. En dat is abnormaal. Dat wijkt af van de hier geldende norm der vrijheid. Bij het openbaar onderwijs draagt de regering de verantwoordelijkheid. Zij kan zeggen: het moet! Bij het bijzonder onderwijs moet zij beginnen met te vragen: mag het? Als het even kan doe ik het niet. Deze instelling is aan dit wetsontwerp vreemd.

Theorie, beginsel, praktijk

Men kan zich afvragen of dit nu niet louter theorie is. Of het in de praktijk zoveel verschil zal maken, indien het bijzonder onderwijs over meer vrijheid van inrichting zou beschikken dan het wetsontwerp het toe wil staan.

Het is natuurlijk theorie. Maar het is een theorie die gesteld moet worden, omdat de minister van een geheel andere theorie uitgaat.

De minister gaat in feite uit van de gedachte, dat er vrijheid van richting moet zijn en dat voor de rest de overheid de conceptie en de grote lijnen van het onderwijs vaststelt. En dat gebeurt dan maar zeer ten dele bij de wet. Dat wordt voor een zeer groot deel gedelegeerd aan Kroon of minister.

Het zal duidelijk zijn, dat de grote lijnen waarlangs het onderwijs zich zal ontwikkelen, dat de conceptie die men daarvan heeft, op ieder ogenblik

• Vervolg op pag. 5

Agitatie van N.V.V. en P.v.d.A. brengt

EVENWICHTIG LOON- EN PRIJSBELEID IN GEVAAR

DE interpellatie van de P.v.d.A. is afgesprongen. Enerzijds omdat de Kamer, na de sterke verdediging door de bewindslieden, minister Veldkamp (K.V.P.) en staatssecretaris Roolvink (A.R.) er van overtuigd was dat deze loonpolitiek de werknemers niet dupeert — integendeel. Vijftien procent loonsverhoging in twee jaar tijds en een stijging van het werknemersaandeel in het nationaal inkomen van 67 naar 70 procent, is geen bagatel. Het verwijt van drs. Roemers (P.v.d.A.) dat het loonbeleid van dit kabinet, wat het uitgangspunt en uitvoering betreft, niet deugt, was in het geheel niet sterk toen de bewindslieden duidelijk aantoonde dat het bedrijfsleven tot nu toe (in S.E.R.-verband) niet in staat is gebleken een ander en beter systeem te ontwerpen. Dit kabinet heeft aan het bedrijfsleven de volledige gelegenheid gegeven de regering te zeggen welke de beste methode is. Al langer dan een jaar is men bezig — en alleen nog maar in commissie-verband! De lange duur van deze arbeid voorspelt niet veel goeds over de eenvoud van een ander systeem, aldus terecht de heer Kikkert (C.H.U.).

Anderzijds is duidelijk geworden dat de interpellatie is afgesprongen mede omdat de P.v.d.A. geen moed had een motie van afkeuring in te dienen. De daarvoor opgegeven reden: „Een motie

wordt toch verworpen, dit kabinet luistert toch niet, er is een crisis in de loonpolitiek zodat verworpen moties hieraan niets veranderen”, maakte op niemand enige indruk.

Immers in vrijwel alle gevallen waarin de P.v.d.A. met een motie komt is gebleken dat dit het geval is! En toch wordt de motie ingediend! Het begint er op te lijken dat deze interpellatie niet anders ten doel had dan de gemeederen te verhitten. Cru gezegd: op minder reële gronden te agiteren dat dit kabinet het zo slecht doet, ook op het stuk van het loonbeleid.

Goede facetten

De A.R.-afgevaardigde, de heer Van Eijbergen, heeft het gevoerde loonbeleid, zowel vanwege het uitgangspunt als haar resultaten geprezen. Natuurlijk zijn er wrijvingspunten, uiteraard is er kritiek te oefenen. Maar, aldus de heer Van Eijbergen, de aanwijsbare fouten die er beslist zijn „vallen als het ware in het niet als men de resultaten goed tot zich laat doordringen.”

Ook drs Roemers kwam tot de erkenning dat loon anarchie niet in het belang is van de werknemers. En daarom zou de P.v.d.A. er niet aan denken de Stichting van de Arbeid in gevaar te brengen, alleen door een politieke rel. Hij erkende dat een staking zelden een symptoom is van een gezonde situatie, ook niet voor de stakers. Al wordt deze uitlating wel moeilijk verteerbaar als men van de agitatie via de socialistische pers en radio tegen de loonpolitiek kennis neemt!

De spreker namens de K.V.P., drs. Bogaers, is fel van leer getrokken tegen de P.v.d.A. De houding van de socialisten kan er toe leiden dat op de duur een evenwichtig loon- en prijsbeleid niet meer is te voeren. En dan komen de nadelige gevolgen daarvan op de werknemers en de zwakke groepen neer!

Niet door het beleid van de regering, maar door de agitatie van N.V.V. en P.v.d.A.

Eén van de goede zaken uit dit debat is ook dat de Katholieke Arbeiders Beweging — die in vroegere jaren nog wel eens genegen bleek te zijn zich te laten overhalen door het N.V.V. — zich daarvan nadrukkelijk thans heeft gedistantieerd. Wij zijn van mening dat hier gesproken kan worden van een versterking van de „regeringsgezinde” fracties inzake het sociale beleid van dit kabinet. Dat is belangrijk!

Lof voor Roolvink

De ruim 80-jarige heer Welter (K.V.P.) — een ervaren parlementariër die bekend is geworden vanwege zijn zelfstandig oordeel, had naar de redevoering van de staatssecretaris nauwellettend zitten luisteren. Na afloop kwam hij op de heer Roolvink toe met de woorden: „Ik heb er behoefte aan u te feliciteren met de door u gehouden redevoering”. Zoiets doet goed. Vooral na een hekeling door de oppo-

Staatssecretaris Roolvink

sitie — die niet eens op de feiten was gebaseerd! De P.v.d.A.-woordvoerder sprak minister Veldkamp vrij welwillend toe, maar was t.a.v. de staatssecretaris bijzonder stekelig. Hij suggereerde dat veel narigheid zou zijn voorkomen als de minister niet weg was geweest.

De heer Roolvink kon overigens aantonen dat hij tijdens de afwezigheid van de minister niet de leiding had gehad. Ethiek in de discussie is nodig — ook in de politiek!

Als tegenwicht zorgde de heer Bogaers voor een ander geluid. Hij wist dat de P.v.d.A. deze staatssecretaris vanaf het begin van zijn optreden heeft verguisd. Ook nu had de heer Roemers (P.v.d.A.) gesteld dat de onderminister over geringe politieke tact zou beschikken.

Dit verwijt wees de K.V.P.-er volledig van de hand en voegde daaraan toe dat hij en zijn fractie de heer Roolvink als een waardige drager van de beste anti-revolutionaire tradities beschouwde. De heer Roolvink kon van de dank

◆ HUURBELEID

De heer Van Eibergen (A.R.) heeft bij de begrotingsbehandeling van volkshuisvesting en bouwnijverheid een juiste opmerking gemaakt: „Komen er voldoende woningen welke goed zijn en redelijk betaalbaar voor de groepen waarvoor zij bestemd zijn? Het grootste probleem van vandaag is dat het voor velen onmogelijk is de huidige huur op te brengen, los van de vraag of het daarbij om woningwet- dan wel om premiewoningen gaat.”

Momenteel is bij de Kamer aanhangig een wetsontwerp dat voorstelt de huren te verhogen met ingang van 1 juli a.s. onder gelijktijdige toekenning van een algemene loonsverhoging. Enerzijds is het noodzakelijk dat de gaping tussen de huren van de bestaande woningen en het kostprijs-huurpeil van de nieuwbouw zal worden gevuld, rekening houdend met kwaliteitsverschillen natuurlijk.

Zolang deze gaping er is zal van een normale situatie geen sprake kunnen zijn. Deze weg die in beginsel leidt tot opvulling van deze gaping is uit dezen hoofde volledig acceptabel. Maar anderzijds is te constateren over de achter ons liggende jaren dat na elke huurverhoging, de kosten van grond en de bouwkosten voortdurend gestegen zijn. Vaak zó dat de betekenis van elke huurverhoging illusoir is geweest.

Vóórdat het voorstel tot huurverhoging kan worden geaccepteerd zal duidelijk moeten vaststaan dat er geen causaal verband bestaat tussen huurverhoging en de stijging van bouwpreizen. Temeer omdat vandaag opnieuw een ongunstig verloop van de bouwkosten te constateren is.

Als dit reël vermoeden juist zou zijn zal het huurbeleid nader moeten worden overwogen naar het ons voorkomt. K

en van het vertrouwen van de K.V.P. verzekerd zijn, aldus drs. Bogaers.

Niet zo heel vaak wordt in de Kamer van een niet-partijgenoot een dergelijke lof gehoord!

Overigens: een merkwaardige uitlating van de oppositie mag niet in het vergeetboek raken. Toen het bij de replieken ging over de zwarte lonen en de houding van de christelijke aanne-mersbond, die zich in deze materie ook zorgen maakt over het functioneren van het geweten, sneerde de heer Roemers: „Wij bij het N.V.V. hebben niet zoveel te maken met het geweten als bij deze christelijke bond.” Waarmee weer eens bijzonder duidelijk naar buiten kwam waarom in christelijke kring terecht grote gevaren worden gezien bij de P.v.d.A. en het N.V.V. K

Jan en Jos

De Tweede Kamer telt thans twee leden, die allebei luisteren naar de naam Maenen. Jos Maenen, gedeputeerde van Limburg, zit al jaren in de Kamer. Zijn neef Jan Maenen deed eerst gisteren zijn intree. Daarvoor had hij zitting in de Eerste Kamer. Daar beider voornaam met een J begint, zodat verwarring bij stemmingen e.d. bepaald niet uitgesloten is, stelde Kamervoorzitter Kortenhout voor de Maenens voortaan maar bij het afroepen van namen met voor- en achternaam te noemen. Dat gebeurde dan ook bij de stemming over de motie-Burger i.z. N-Guinea. Het „Jos” en „Jan” klonk nog wat vreemd in de weinig familiale sfeer van 's Lands vergaderzaal, maar het zal wel wennen. (Uit de Nieuwe Haagse Courant)

kunnen blijken rechtstreeks verband te houden met de diepste beginselen waaruit men leeft.

Men moet zich bij het beoordelen van deze zaak niet laten misleiden door een bepaalde actuele situatie, waarbij er voor het bijzonder onderwijs bij deze wet geen gevaar zou dreigen. Men moet zich realiseren, dat er trekkers van lijnen kunnen komen, die ontwikkelingen kunnen ontkenen, en concepties maken, waarbij het gevaar wel dreigt. En dan staat met deze wet en deze delegaties het vrije onderwijs machteloos.

Karakter voor de subsidievoorwaarden

Ik wil nu nog even terugkomen op het karakter van de subsidievoorwaarde. Wat de uitwerking betreft kan de overheid ze sterk doen gelijken op de regelen voor het van overheidswege gegeven onderwijs. Dit merkt ook prof. Rutgers op in zijn reeds geciteerd artikel. Maar dat is alleen mogelijk als die regelen en voorwaarden bondig en duidelijk en beperkt zijn, en geen freies Ermessen van de administratie toelaten. Het betoog van prof. Rutgers m.b.t. regelen en subsidievoorwaarden, gaat uit van het primaat van de vrijheid van richting en inrichting.

Als die regelen zodanig worden opgezet, dat zij praktisch inhouden een blanco cheque voor de administratie om heel het onderwijs te regelen, nu en in de toekomst, zijn ze als subsidievoorwaarden niet te aanvaarden.

Want wat is het karakter van een subsidievoorwaarde? Wat doet de overheid in het algemeen als zij subsidieert, als zij jeugdwerk subsidieert of maatschappelijk werk of wat dan ook. Dan steunt zij, en dan stimuleert zij datgene wat in de vrije maatschappij is ontstaan en bedacht en ontwikkeld.

De overheid kan terecht eisen stellen, dat het gesubsidieerde werk aan redelijke eisen en behoorlijk geldelijk beheer voldoet, maar zij gaat dat werk niet zelf doen, zij gaat geen eigen concepties en ontwikkelingslijnen aan het jeugdwerk en het maatschappelijk werk opdringen.

Dat doet de vrije maatschappij zelf wel. Waarom moet het bij het onderwijs anders? Subsidievoorwaarden moeten een stimulans zijn tot zelf doen, tot het zelf bedenken van ontwikkelingslijnen. Men mag ze niet gebruiken om het vrije onderwijs te stroomlijnen.

Het staat voor het vrije onderwijs eigenlijk zo: Het wil zich expliciet het recht voorbehouden om

binnen het kader van de eisen, die aan het verkrijgen van een diploma in de wettelijk gestelde tijd, en met inachtneming van alles wat ik hiervoor als de rechtmatige taak van de overheid heb genoemd, zelf te beslissen hoe een school zal zijn ingericht en geutiliseerd. Er wordt al zoveel gemasregel. En dat zal nog toenemen als dit ontwerp wet wordt.

Uit het leven zelf

De vrijheid van inrichting is vervolgens nodig om te kunnen experimenteren. Het ontwerp-wet staat ook vol met experimenten, mavo, havo, etc. Maar het experiment moet groeien, niet uit een wet, maar uit het leven zelf. Het experiment ontspringt niet aan een regel, maar aan de vrijheid. Zonder de vrijheid van inrichting zou de ulo-school niet de vlucht hebben genomen, die zij nam. En zou het lyceum en de M.M.S. niet zijn ontstaan. En het is wel een zeer trieste zaak, dat juist de ulo-school door dit wetsontwerp met de ondergang wordt bedreigd.

De overheid ontnemt in deze wet aan het vrije onderwijs de mogelijkheid van experimenteren. Experimenten zullen voortaan ten departemente worden uitgedacht. Ik acht dit een grote verarming voor het onderwijs. In dit hele ontwerp openbaart zich een overspanning van overheids kunnen.

Maar, zo is de tegenwerping, als men een vrijheid van inrichting geeft, gelijk gij wilt, komen de gelijkwaardige ontwikkelingskansen van openbaar en bijzonder onderwijs in het gedrang. Ik geloof dat niet. In de eerste plaats heeft het openbaar onderwijs in financieel opzicht altijd een pré. Want het is overheids onderwijs. Maar vervolgens betekenen gelijkwaardige ontwikkelingskansen niet dat we moeten krijgen een volkomen stereotiep schematiseren van onderwijsvormen. Hier moeten modaliteiten mogelijk zijn. Dat is essentieel voor het bijzonder onderwijs in verband met zijn ontwikkeling naar eigen aard. Dat geldt ook voor het openbaar onderwijs.

Men moet zich eens realiseren, wat de aftakeling, die men het gymnasium doet ondergaan voor de klassieke opleiding in het algemeen, en voor de cultuurbehoeften van het christendom, in het bijzonder betekent. Vrijheid van inrichting zou die aftakeling kunnen redresseren.

Voor het overige geloof ik niet zo erg in oneerlijke concurrentie tussen openbaar en bijzonder, en tussen verschillende soorten van bijzonder onderwijs onderling. Wat op de scholen verboden is, mag door de scholen wel gebeuren, nl. afkijken. En dat is goed. Laten zij maar wat leren van elkaar, laten zij maar wat jaloers zijn op elkaar.

Uit deze jaloezie ontpuiten de ontwikkelingslijnen en de concepties die ons onderwijs behoeft. Met de bevoegdheden, die de regering thans reeds bezit is zij meer dan een instantie, die zoals de minister niet wil, slechts vorm kan geven aan wat in het volk is gegroeid. De taak der regering is ook inderdaad meer dan een slechts vorm geven. Zij kan ook naar a.r. opvatting mede bouwen. Maar het wetsontwerp is glashard. De overheid trekt de lijnen en maakt de concepties. De somtijds meer genuanceerde betogen in de bijlagen vermogen dat niet weg te praten.

Vrijheid van richting en inrichting

De eerste instantie waarvan de minister sprak, de ouders, zijn in dit wetsontwerp niet de eerste instantie gebleven. Wel wat de richting betreft, niet wat de inrichting betreft.

Ik meen te hebben aangetoond, dat inrichting en richting nauw samenhangen, de minister erkent dat ook wel. Maar naar het mij voorkomt in onvoldoende mate. Hij eist voor de overheid ook ten aanzien van de, bijzondere school het primaat bij de inrichting op. Hiertegen richt zich ons hoofdbezwaar.

Ik wil eindigen. Ik dacht dat het goed was om ongeacht hoe de verdere wederwaardigheden van dit ontwerp zullen zijn, en hoe wij ook uiteindelijk ons standpunt zullen bepalen, een principiële benadering van dit ontwerp te geven.

Naar onze mening had de minister een ander systeem moeten kiezen dan hij heeft gekozen. Hij had moeten uitgaan van het bestaan van twee schoolstelsels. Het openbaar onderwijs, waar de regering alles mee te maken heeft, het bijzonder onderwijs, dat vrij is en waar de regering slechts in drieërlei zin mee te maken heeft: erkenning van diploma's, subsidievoorwaarden en regelen van orde.

De minister echter gaat niet van twee schoolstelsels uit, maar van het onderwijs als geheel, dat in beginsel — behoudens de vrijheid van richting — door de overheid wordt geregeld.

Ik wil niet ontkennen, dat de minister met een grootse conceptie is gekomen en dat hij bergen werk heeft verricht om dit ontwerp in de Kamer te brengen. Ik wil hem daarvoor gaarne mijn respect betuigen.

Daarbij moet ook dezerzijds gezegd worden, dat de minister met deze wet beoogt de Pacificatie door te trekken over de hele linie van het voortgezet onderwijs. Dat gebeurt ook, al zal uit mijn betoog zijn op te merken, hoezeer deze vorm van pacificatie ons niet financieel, maar wel ideëel met zorg vervult voor de toekomst van het bijzonder onderwijs.

**VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN**

Infrarode stralingsverwarming

speciaal voor kerken.
ADVIES- EN INSTALLATIEBUREAU
BLIFEKA
Franeker, Sjaerdemastraat 11 — Telefoon 05170-2433

Een prettig stel vaklui willen u graag

VEILIG VERHUIZEN

wáár u ook woont of naar toe gaat! U betaalt geen leeg-gereiden kilometers!

BONGERS WAGENINGEN

Rijnhaven 10, telefoon 2725 en 3750 (b.g.g. 3100)

In prima boter en kaas,
steeds de baas,
alle soorten groot en klein,
komen uit de IJsel- en Lekstreek fijn.

A. van Houwelingen - Moordrecht

telefoon 305 (01827), Westeinde 117

C. VAN DER KOOIJ & ZOON

Emmastraat 143-147 - Vlaardingen - Tel. (01898) 3561 en 6061

IMPORTEURS van gedroogde zuidvruchten,
vruchtenconserven, consumptiegrondnoten.

HANDELAARS in Amerikaanse tarwebloem en
bakkerijgrondstoffen.

J. SEEDER c.v.

Commissionairs in effecten

AMSTERDAM-C. WETERINGSCHANS 124
Telefoon kantoor 30610-65414 — Telefoon beurs 244666-244679
Privé: C. Vink, Dr. Schaepmanlaan 27, Bussum, tel. 02959-19507

DRUKKERIJ WED. G. VAN SOEST N.V.

AMSTERDAM SINGEL 52 - 54

**Landbouwwerktuigen- en
machinefabriek**

H. VISSERS N.V. — NIEUW-VENNEP
Telefoon 02546-444 (4 lijnen)

**N.V. W. J. Schuiling's
Handelsonderneming**

BINNENHAVENWEG 20 - HENGELO
Telefoon 05400-6461

**UIT ONZE BOUW- EN
AANNEMERSWERELD**

FIRMA B. MEILINK
Eigenaar F. Braam

houtzagerij, houthandel en kistenfabriek
Hofstraat 10 - BORCULO - Telefoon 05457-561*

**Aannemersbedrijf
GEBR. HAKKERS**

- Handel in rijsmaterialen, riet en teen
- Rietmattenfabriek
- Hoepelmakerijen

WERKENDAM — TELEFOON 14

**N.V. REPRODUCTIEBEDRIJF EN
TEKENMATERIALENHANDEL**

D. F. OOSTERS
Groenendaal 39 - Rotterdam - Telefoon 136801-115461

• LICHTDRUKKEN • TEKENMATERIALEN

B U L G A R I J

Op een zonnige maandagmorgen ben ik op de boulevard Georgi Dimitroff in het hartje van Sofia gaan winkelen. De meeste winkels zien er maar sober-tjes uit vergeleken met die in West europese landen, maar ook vergeleken met die in Roemenië en Hongarije. Toch verzekert men mij dat er de laatste jaren in het distributie-systeem en vooral in de variëteit van de aangeboden goederen heel wat verbeterd is.

De zelfbediening staat hier nog in de kinderschoenen. De etalages zijn meestal niet bepaald onsmaakvol, maar ook zeker niet fraai of verfijnd te noemen. Ligt dit aan het systeem? Men moet oppassen uit de waarnemingen in één land gedaan, verstrekkende conclusies te trekken t.a.v. de invloed van het communistische systeem op bepaalde verschijnselen. In ons geval speelt de wat grove smaak van dit boerenvolk waarschijnlijk een rol. In Roemenië trof ik bijvoorbeeld vele zeer smaakvol verzorgde winkelatalages en -interieurs.

Al wandelend kom ik een zo groot aantal politiemannen tegen, dat ik mij afvraag: wat is hier aan de hand? Vreest men in dit land, dat tot dusver tot de meest van het Westen afgesloten „stalinistische“ landen behoorde, elk moment een oproer? Ook hier blijkt bij navraag het verschijnsel niet rechtstreeks met het nu heersende regime samen te hangen. Men vertelt mij dat ook onder vroegere niet-communistische regeringen, een groot aantal politieagenten tot het vrouwde stadsbeeld behoorde. Alweer: in landen als Roemenië en Tsjecho Slowakije is dat heel anders. Men moet er — net als in Nederland — vaak zoeken naar een agent.

Opvallend is het geringe auto-verkeer. Bulgaren die ik spreek vinden echter dat het aantal auto's de laatste tijd sterk is toegenomen. 't Is maar hoe je 't bekijkt. Het is wel duidelijk dat geen particulier zich een wagen voor zo'n 50.000 levas kan aanschaffen. Het zijn dan ook vrijwel alleen bedrijfswagens en auto's van functionarissen die men ziet. Op zaterdagmiddag en zondag kan men in Sofia, wat het auto-verkeer betreft althans, rustig een mortier in de straat afschieten. Neen, van de salarissen hier sparen voor een auto... En dan de vergunning nog!

In het „Tsjoem-magazin“

Al wandelend zijn we op een plein gekomen waar we recht voor ons een Moskee zien, één van de weinige overblijfselen van de Turkse heerschappij, die zich hier 500 jaren staande hield. Rechts van ons hebben we een groot warenhuis, gebouwd in de stijl van de omringende regeringsgebouwen en op 't eerste gezicht niet eens zo makkelijk ervan te onderscheiden. Enkele jaren geleden hebben een groot aantal kleine detailzaakjes voor dit eerste Bulgaarse warenhuis moeten plaatsmaken.

Laten we er eens binnengaan en kijken wat we er, stel met het salaris van een ongeschoolde arbeider op zak, kunnen kopen. De kennismaking met het warenhuis vind ik bepaald aangenaam. Er zijn mooie betimmeringen en fraai gebeeldhouwde zuilen, op alle etages roltrappen, zachte muziek — veel „westerse“ melodietjes — vult de ruimten;

In het hartje van Sofia. Rechts het hoofdkwartier van de communistische partij, links het gebouw van de staatsbank. Moelijk kan men een grote stad in Europa vinden, waar het straatbeeld nog zó rustig is.

de stands zijn doelmatig en smaakvol ingericht. Het geheel slaat met vele lengtes hetgeen ik verleden jaar op dit gebied in Oost-Berlijn zag.

Maar nu de prijzen! Al wandelend door dit zes-verdiepingen hoge gebouw waar men alles vindt wat een dergelijke zaak in Nederland biedt — en misschien wel meer — noteer ik de volgende prijzen. Met „ons“ maandsalaris kunnen we 10 à 13 paar dames-nylons kopen; afhankelijk van de kwaliteit 3 tot 6 paar herenschoenen; 2 paar luxe damesschoentjes; één polshorloge; één fautaui; al naar gelang van de kwaliteit 2 tot 7 mtr kostuumstof; 2 tot 7 dames confectiejurken. Voor een kleine elektrische wasmachine moeten we drie maandsalarissen neertellen, voor een werkelijk goed confectie kostuum anderhalf, voor een kleine tent anderhalf maandsalaris, voor een radio 2 à 3, voor een t.v.-toestel (43 cm) 6 à 7. U zult met deze enkele cijfers wel een indruk hebben gekregen van de armoede waarin de Bulgarse arbeider leeft. De geschoolden verdienen gauw 2 maal zoveel, maar ook dat levert nog alles-behalve een welvarend bestaan op.

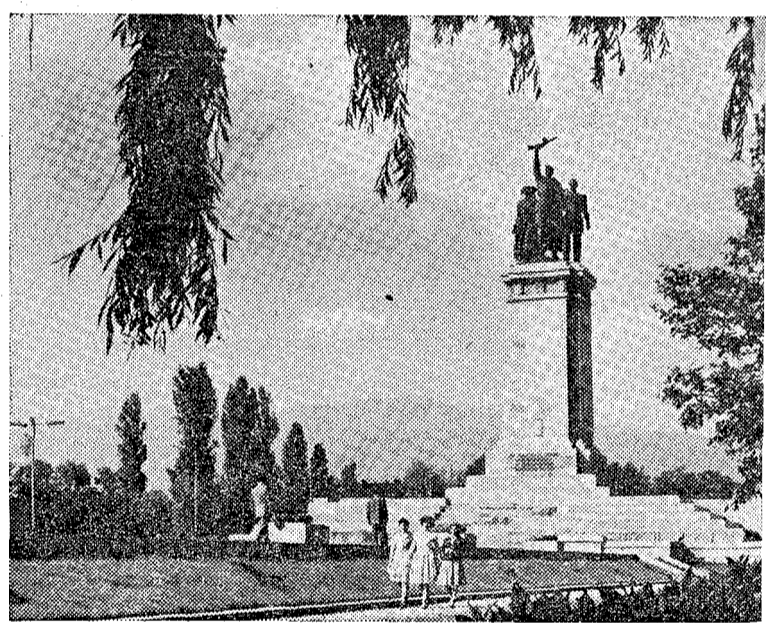
Geforceerde industrialisatie

WIE zich hier in het Westen reken-schap geeft van de boven gegeven cijfers, zou in de verleiding kunnen komen met een schamper lachje nog eens te denken aan de communistische leuze die zegt: wij zullen het Westen inhalen en voorbijstreven, nog in deze generatie. Het zou echter één van de domste dingen zijn die we kunnen doen. Zeker, wij behoeven ons niet druk te maken als men in Oost-Europa produktiviteitstoename meldt die ver ligt boven wat wij hier momenteel bereiken. Men behoeft geen econoom te zijn om zich snel te kunnen realiseren, dat procentsgewijs de produktiviteits-

deze landen kan ervaren dan en medische verzorging voor van het volk in laatstgenoemde stukken bij die in Bulgarije ligt. Zag ik op het Griekse hier en daar kinderen die was aan te zien, in Bulgarije een weldoervoede dorpsje slachten lang aan eigen dor het nu als de normaalste z wereld beschouwt vakant maken naar de Zwarte Zee kilometers ver van het thuis. Hoezeer het commu wind de private consumpti volk beperkt heeft gehouden lectieve behoeften is gezo voor Oost-Europa tot nu t ongekend peil.

De basis waarop de Bul ring nu reeds een grotere welvaart kan scheppen in sociale verzekeringen, gezond onderwijs, vakantie-oorden landen als Griekenland en basis waarop men straks i de mate het volk ook een g consumptie kan toestaan, l forceerde industrialisatie aanzienlijke resultaten zijn

Houden we even de verg de genoemde landen vast dat terwijl de Griekse i duktie van 1938 tot 1958 o dubbeld is en de Turkse g zelfde tijd 2,3 maal zo h Bulgaarse in 1958 in verg 1938 tot het zeventvoudige men. Deze vergelijking is betekenis omdat de geno wat hun gehele economisc betreft, een ongeveer gelij tie hadden. In 1939 was de van de waarde van de ind duktie tot de landbouw; Bulgarije 1 : 3; in 1958 wa ding 7 : 3. In tien jaar tijds

Het gedenkteken van l leger in een van Sofia parken.

stijging in een onderontwikkeld gebied, waar de industrialisatie krachtig wordt angevat, wel groter moet zijn dan in een samenleving waarin reeds veel in hoge mate efficiënt aangewende kapitaalgebederen aanwezig zijn.

Anders en billijker t.o.v. een land als Bulgarije, wordt echter de vergelijking met — eveneens onderontwikkelde — buurlanden als Griekenland en Turkije. Treffen wij deze vergelijking dan is er voor het Westen alle aanleiding tot grote bezorgdheid.

Reeds de oppervlakkige reiziger in

'58) steeg het aantal indu ders van 211.000 tot 470.00

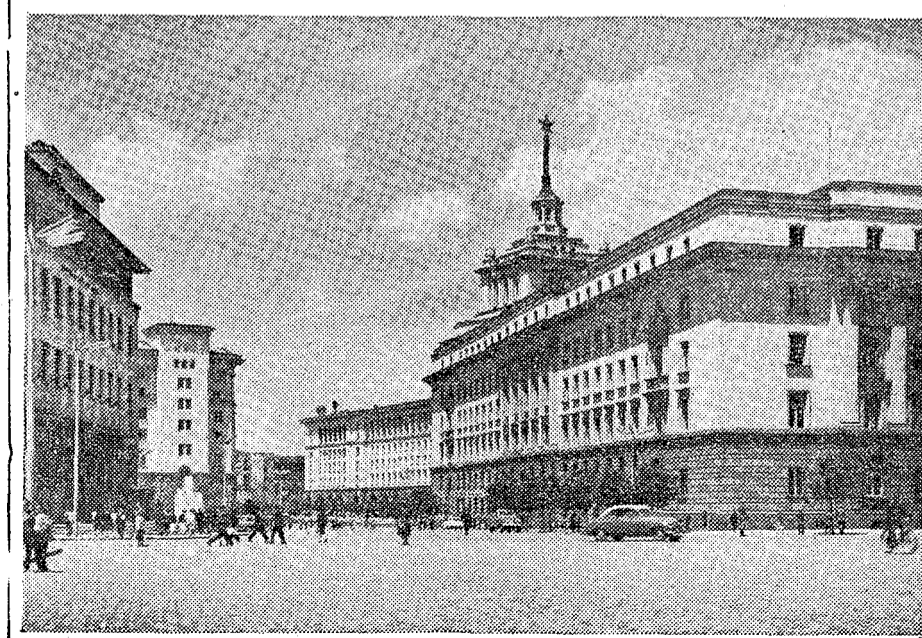
De „

DE geforceerde industr zijn complement in tie van de gecollectivisee: Honderdduizenden bc zijn gedurende de afgelopen de stad gekomen; ze zijn de machine. Nog vele h den zullen volgen.

De statistiek geeft aan landarbeiders gemiddeld jaar werk hadden. Slech de collectieve boerderije arbeider 300 arbeidsdage

Vrijwel 95% van de B bouw is nu „gesocialisee arbeiders hebben get slechts 2 ha grond per beidskrachten zullen dus industrie moeten afvloei met 1938 is er echter al toen had de landbouwe gemiddeld maar 40 à 5 per jaar. Intussen is ook produktie toegenomen, l met enkele procenten pe mechanisatie grondiger doorvoeren werd in 195 samenvoeging van de cc minder dan 100 ha; vanu van een volledig benutte chinepark waren deze (bleken.

De samenvoeging di sprong vooruit“ werd

Nieuwbouw en parkaanleg in Sofia's buitenwijken. Aan de einder het Vitocha-gebergte.

ot resultaat dat in 1959 het land 72 collectieve landgoederen had een gemiddelde oppervlakte van ha tegen 3290, met een gemiddelde vlakte van 1153 in 1958.

behoeft weinig betoog hoeveel jkheden structureel veranderingen er met enkele zinnen zijn aange- met zich meebrengen. Als de in- te het aantal in de landbouw vrij- de arbeiders niet kan opnemen, at werkloosheid. Tienduizenden n op een bepaald moment weer hun dorpen teruggezonden. De en worden vaak allesbehalve cor- n soepel uitgevoerd, ze kloppen t tijd op elkaar. Grote hoeveelh- andbouwprodukten waar de stad t te springen, liggen soms op het te bederven bij gebrek aan ver- middelen. Overal is nog nijpend k aan kapitaalgoederen. Grote be- n geven vaak niet meer dan 4 a un de opbrengst van hun produk- t aan lonen, maar tientallen aan aflossing (veel Russische lenen- en opnieuw tientallen procenten ieuwre investeringen.

kranten staan vol met klachten. uisvrouwen over gebrek aan con- goederen, met kritiek op pro- fouten en slechte kwaliteiten, ook keer op keer van de autori- . Het zou niet r eilijk zijn ellen- citaten te geven uit redevoerin- an premier Anton Jugoff en pa- retaris Todor Schiwkoff, waaruit de indruk zou kunnen krijgen dat de Bulgaarse economie haast deugt. Ik geloof echter dat wij er aan doen deze openlijke kritiek als een sterke dan als een zwak- de van het systeem te beschou- Vast staat dat het communisti- systeem er in dit land in geslaagd nanks allerlei misgrepen, de volks- art aanzienlijk sterker te doen n dan in de aangrenzende „vrije” n. Hier ligt een grote uitdaging het Westen: langs niet-totalitaire n de onderontwikkelde landen nste dezelfde welvaartspeil te rken.

Destalinisering

twee en twintigste congres van e Russische communistische par- teft ook in Bulgarije zijn naver- gehad. De destalinisering, in 1956 men, maar slechts aarzelend door- is nu met vernieuwd elan aange- Nergens zag ik meer portretten e „leiders”, zoals die vroeger ook overal aanwezig waren.

„persoonsverheerlijking” is ook taboe. Vooral Tsjerwenkoff, mi- president gedurende de laatste van het Stalinistische tijdvak, het ontgelden. In 1956 moest hij nister-president aftreden, enkele den geleden verloor hij de post plaatsvervangend minister-presi- die hij sinds '56 bezette. Officieel edt Tsjerwenkoff nu nog twee bare ambten; hij is voorzitter van raadsraad voor de wetenschap en ditter van de raad voor vreedzame ssing van de atoomenergie. De gaande aanvallen die Bulgarije's bok vanwege zijn vroegere poli- zonden moet ondergaan en de ik die ook zijn activiteiten in de ies die hij nog bekleedt hem ople- n, wijzen erop dat hij wel eens ig ambteloos zal kunnen zijn.

waren nu naast de persoonsver- iking in concreto Tsjerwenkoffs ikingen”? Zoals dat meestal gaat mand in ongenade valt, er deugt veel meer van de man; op elk ter- waarop hij werkte was wel wat te merken. Laat ik mij daarom nken tot enkele van de voornaam- eschuldigingen. Tsjerwenkoff, al- le huidige kopstukken, behandelde agrarische Volksunie niet als een

bondgenoot maar als een „klungel” die eigenlijk geen bestaansrecht heeft. De Agrarische Volksunie heeft ongeveer 150.000 leden — voornamelijk boeren en ambachtslieden — en is naast de communistische partij (± 500.000 leden) de enige nog toegelaten politieke organi- satie in het land. De partij heeft een eerbiedwaardige geschiedenis, maar leeft nu uiteraard geheel in de scha- duw van de „grote broeder” met wie ze mee mag werken als ze de commu- nistische lijn praktisch over de gehele linie ondersteunt. Niettemin duidt het in bescherming nemen van de Unie door partij-secretaris Schiwkoff op een liberalisering van de partij-lijn. De agrariërs hadden vooral vele goede con- tacten met het buitenland en Schiw- koff achtte deze van groot belang.

Zwaar waren ook de beschuldigingen tegen Tsjerwenkoff's cultuurpolitiek. Hij had getracht over literatuur en kunst een persoonlijke dictatuur uit te oefenen. De literatuur werd in een dwangbuis gestoken; vrije discussie van bepaalde vraagstukken werd onmo- gelijk gemaakt; zijn „scholingsbrieven” aan literatoren, redacteurs en kun- stenaars hadden een al te zeer be- velend karakter en lieten niet de minste tegenspraak toe. Op deze wijze had hij de invloed van onder op geweld aange- daan en het collectieve leiderschap uit- geschakeld.

Hoort men een en ander, dan zou men haast denken dat de destalinise- ring een wezenlijke democratisering met zich brengt. In zekere zin is dit inderdaad het geval, namelijk waar het de interne partijdemocratie betreft. Van een democratisering in de zin van het toelaten van vrije meningsvorming en uiting en de daarbij behorende par- tij-vorming is echter geen sprake. Wel is binnen de partij, indien men trouw blijft aan de hoofdbeginselen van het Marxisme-Leninisme de vrijheid van discussie gedurende de laatste jaren aanzienlijk toegenomen. En de discus- sies gaan niet alleen over kleinigheden. Een van de onderwerpen die hier in Bulgarije, maar ook elders in Oost- Europa, telkens wordt aangesneden is het opvoedingsvraagstuk. Hoe vormt men „socialistische mensen”, doet men dat het best in de gezinnen of verdient een volledig gecollectiviseerde opvoe- ding de voorkeur? Natuurlijk ziet de partij met argus-ogen op de discussies toe; interne partijdemocratie is vrij- wel overal een nogal hachelijke zaak. In een communistische dictatuur kan het snel met de — beperkte — vrij- heid gedaan zijn, en de uitlatkleppen die onze westerse democratie rijk is, ontbreken hier overal.

Perspectief

MOETEN wij, gezien het bovenstaan- de de destalinisering als een farce beschouwen die van geen wezenlijk be- lang is voor de volken in het Oosten en hun verhouding tot ons in het Westen? Ik meen dat de liberalisering wel de- gelijk — beperkte — perspectieven biedt. Voor een volk als het Bulgaarse — dat vrijwel geen democratie en gees- telijke vrijheid in onze zin van het woord heeft gekend — betekent elke grotere mogelijkheid tot vrije menings- uiting, elke mogelijkheid zich bijvoor- beeld bij een niet-uitdrukkelijk com- munistische organisatie te kunnen aan- sluiten winst.

Deze winst wordt aanzienlijk in waarde verhoogd, nu eindelijk het iso- leren t.a.v. het Westen plaats gaat ma- ken voor mogelijkheden voor contact en uitwisseling. De destalinisering heeft mede tot gevolg gehad dat de vensters naar buiten een weinig geopend wer- den. Verleden jaar werden de eerste pogingen gedaan om vakantiegangers uit West-Europa aan te trekken; dit

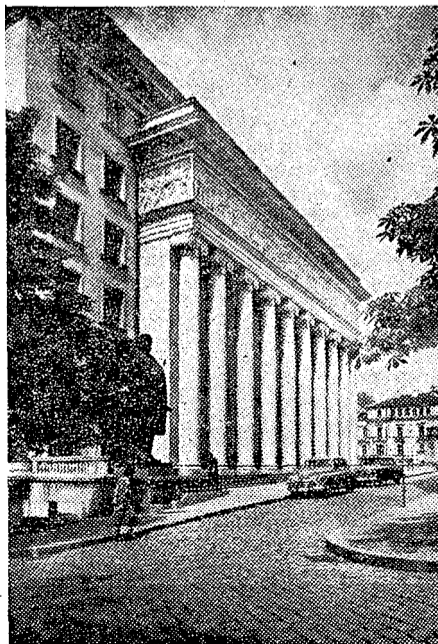
jaar worden deze op grootscheepse wij- ze voortgezet. Steeds meer toont men zich in Bulgarije, zoals in de andere communistische landen, bereid mee te werken aan uitwisselingsprogramma's voor kunstenaars, studenten en ande- ren.

Hier ligt een kans die wij in het Wes- ten met beide handen moeten aangrij- pen. Nog wordt men in de communis- tische landen schrikbarend slecht voorgelicht over de werkelijke toestan- den in en de intenties van de westerse landen. Zulks meer door middel van eenzijdige selectie en interpretatie van wat er hier gezegd en gedaan wordt dan door rechtstreekse leugens. Bij een zo massaal mogelijke uitwisseling van mensen en geestesgoederen zal het communistische propaganda-apparaat gedwongen zijn van tactiek te verande- ren. Jongeren in landen als Bulgarije zijn vaak sceptisch ten aanzien van alle leuzen die men dagelijks over ze uit- stort waar deze betrekking hebben op de werkelijkheid in hun land; de wer- kelijkheid die ze voor ogen hebben.

Ten aanzien van het beeld dat de propaganda ze opdringt van het buiten- land zijn ze echter minder weerbaar. Elke mogelijkheid die de liberalisering biedt om hun een reëler beeld te geven van wat wij zijn en willen, moet daar- om benut worden. Onder de dreiging van de atoom-vernietiging groeit in het Oosten de neiging de leer van de vreed- zame-coëxistentie ernstig te nemen. Men wil er echter niet blijven in de de- fensieve houding van hen die door dreig- ing met alles-vernietigend geweld, tot vreedzame competitie gedwongen zijn. Men meent zozeer in de kracht ge- groeid te zijn, dat men een in toene- mende mate vrijere confrontatie met het Westen aan kan. Men beweert dit althans. Zullen wij de uitdaging onbe- antwoord laten?

TYMEN KNECHT

De Nationale Opera in Sofia. Voor het gebouw het standbeeld van Stamboeljski, minister-president van 1920-1923, boerenleider en landbouwhervormer; een van de zeer weinige democratische regeerders die Bulgarije ooit heeft gehad.

Vertrouwensadressen voor eigen kring in het Westland

Bestel bij Van der Wel

Meststoffen — Gereedschappen — Bestrijdingsmiddelen
Verpakkingsartikelen
PRIMA KWALITEIT SNELLE LEVERING
GEESTWEG 36 — NAALDWIJK TELEFOON 01740-5549

Voor: Tricotages - Lingerie en Kousen

H. HORTENSIUS & ZOON METSELAARS en AANNEMERS

Bevelen zich beleefd aan voor alle voorkomende werkzaamheden
NIEUWBOUW - VERBOUW - BETONWERK EN VERDERE REPARATIE
STOKDIJKKADE 100 — NAALDWIJK
Telefoon 0 1740 - 48 08

Drukkerij - Papierhandel

DE OLDEHOVE

J. VAN ESSEN
NAALDWIJK - Postbus 23 - TELEFOON 01740-4056

Uw drukker voor handel en industrie

Gaarne staan wij u met modellen en offerte ten dienste. Ook uw adres voor doorslagpapier, cyclostylepapier enz.

GOUDA

HOE MEN ER OOK OVER DENKT...

voor Gouda en omgeving geldt:

VAN DER GRAAFF
voor begrafenissen

ZWIJNDRECHT

VOOR UW KOLEN EN OLIE

HUISBRAND OF INDUSTRIE

ZWIJNDRECHTSCHERE VEREENIGDE BRANDSTOFFENHANDEL

ZWIJNDRECHT, Ringdijk 650, Telefoon 25295 en 5926

DORDRECHT

Gebruikt u veel enveloppen?

Zend dan uw volgende aanvraag aan

DRUKKERIJ J. DE LONGTE

DORDRECHT - TELEFOON (01850) 4432

KENNEMERLAND

KLAVERS' BOEK- EN KANTOORBOEKHANDEL

AB DE JONG

KENNEMERLAAN 59 - Telefoon 02550-5326 - IJMUIDEN

VISSER — sinds 1919 —
ELEKTROTECHNIEK N.V.

Breestraat 128 - Telefoon 5244 - BEVERWIJK

SOESTDIJK

D. C. Reesink

Soestdijk
Talmalaan 12
Telefoon 2401

TIMMER-, METSEL- EN ONDERHOUDSWERKEN BOUWBEDRIJF

Laat advertenties U inlichten voordat U gaat kopen!

ENORME OPKOMST OP DE A.R. VROUWENVERGADERING

★ Hieronder volgt een korte weergave van drie toespraken, uitgesproken op de grote a.r.-vrouwenbijeenkomst in „Tivoli” te Utrecht, op donderdag 22 maart j.l.

Doordat wij over de globale teksten dezer toespraken konden beschikken, is het mogelijk nu reeds in het kort de hoofdstrekking weer te geven.

Voor een verslag van deze vergadering verwijzen wij u naar Nederlandse Gedachten van 31 maart a.s.

Dr. W. P. Berghuis:

Bodem en perspectief

DEZE BIJEENKOMST is niet maar bedoeld als een hoffelijk gebaar jegens onze vrouwen; zij is een erkenning, dat wij, de Anti-Revolutionaire Partij, de vrouwen er direct bij moeten betrekken, willen wij de voedingsbodem in onze christelijke politiek houden.

Dat de vrouwen dat zelf willen blijkt zowel uit de enorme opkomst naar deze vergadering als uit het feit, dat van de in de actie „Eén op Tien” tot nu toe geworven 6500 nieuwe leden 26% vrouwen zijn.

Aldus de partijvoorzitter, dr. Berghuis, in zijn openingstoespraak voor de eerste grote vrouwenbijeenkomst in de geschiedenis van de A.R. Partij.

Samen moeten wij in onze strijd voor een christelijke politiek voluit op de barricaden staan, omdat wij als partij betrokken zijn in de adembenemende worsteling van de wereld van vandaag.

Wij zullen oog moeten hebben voor de ontzaglijke rijkdom van deze tijd, waarin door God in de mens gelegde gaven op het gebied van wetenschap en techniek een onvoorstelbare ontplooiing hebben gevonden. Tevens hebben wij duidelijk te zien, dat de mens daarbij er steeds meer op uit is zichzelf de wet en de norm te stellen.

Wij moeten proberen de juiste koers te zoeken.

ken. Wij drijven niet meer op de stroom van het verleden, maar wij bevinden ons op de golven van het heden. Wij hebben in actieve zin te maken met de vraagstukken van nu, waarvan onze vaders niet geweten hebben, zoals b.v. de eenwording van Europa, de hulp aan onderontwikkelde gebieden, het zoeken naar nieuwe maatschappijvormen en in zeer acute zin met onze verantwoordelijkheid voor het toekomstige lot van de papoea's.

Deze uiterst belangrijke zaken kunnen aan onze politiek een nieuw élan en een nieuw perspectief geven.

Een élan van andere historische orde, dan die welke in de vorige eeuw de harten van ons voorgelacht deed verwarmen, maar van een niet minder wezenlijke aard. En een nieuw perspectief, omdat de wereld schreeuwt om uitkomst.

Dr. Berghuis bepaalde in zijn toespraak de aandacht bij de wens naar één Reformatorisch-Christelijke Partij. En tot de G.P.V.-ers klonk de roep weer bij de A.R.-Partij te komen, waar men ook hen nodig heeft. De komende verkiezingen hebben, het is een feit, een sterk landelijk accent gekregen.

Onder handhaving van kritiek op onderdelen, rekening houdende met de ontzaglijk moeilijke opgave een eenmaal gegroeide ontwikkeling om te buigen en een felle oppositie, mag geconstateerd worden, dat de regering in het geheel genomen een niet onaanzienlijke prestatie heeft geleverd, waarvan in het algemeen ons volk heeft geprofiteerd.

Het gaat niet om een keuze tussen socialisten en liberalen, maar om de dieperliggende

zowel van de Europese integratie als van een wereldrechtsorde.

Op 28 maart kiezen wij, ieder in ons eigen gewest, de leden van de Provinciale Staten. Dit is een belangrijke daad. Wij wijzen hen aan, die namens ons de huishouding der provincie zullen besturen, die namens ons een Gedeputeerde zullen kiezen, die namens ons de Eerste Kamer zullen samenstellen. Het hangt voor een groot deel af van onze trouw, van onze activiteit of er een zo groot aantal anti-revolutionairen gekozen wordt, dat wij „recht” hebben op een vertegenwoordiger in het college van Gedeputeerde Staten en dat wij een behoorlijke fractie in de Eerste Kamer kunnen vormen, aldus prof. Van der Molen.

Wij mogen niets ongedaan laten om de stembusuitslag tot een groot succes voor onze partij te maken. Wij, vrouwen, staan con amore midden in de partij. Wij hebben wel eens kritiek, maar wij hebben nog meer vertrouwen. Wij weten, dat de mannen die wij kiezen, zich gebonden voelen, niet aan onze kiezers, maar aan het Woord van God.

Daarom is voor ons het invullen van een stembiljet een heilige handeling, waarin wij onze verantwoordelijkheid voor het welzijn van ons land en volk, onze provincie en gemeente tot uitdrukking brengen.

Bij de Unie van Utrecht zijn de grondslagen van onze staatkundige structuur gelegd. Zij werd gesloten in een sterk geloofsvertrouwen en ter bescherming van de grondrechten en vrijheden.

Laat ons vandaag — zo luidde het slot van de toespraak van prof. Van der Molen — op het beste daarin voortbouwen door onze trouw en verbondenheid met de partij, die ons lief is, alhier opnieuw plechtig te bezegelen. Laten wij mede ertoe bijdragen, dat onze partij dicht blijft, bij het Woord, dat ons van Godswege geschonken is om ook ons politieke pad te verlichten en te bestralen. Dan zal onze tocht naar Utrecht niet tevergeefs zijn geweest en zullen wij straks gesterkt de hand aan de ploeg slaan om te pogen ook in de politieke strijd het Evangeliewoord te doen triomferen.

De uitkomst zij vertrouwd aan Hem, die ons gebiedt daarvoor te werken en te bidden.

Dr. J. Schouten:

Zaak en taak

„UIT uw aanwezigheid mag, om niet te zeggen moet worden afgeleid dat gij voor de politiek belangstelling hebt, dat gij er in meeleeft, dat gij er aan meedoet. Ik deel uw daaruit sprekende overtuiging en verheug mij over deze houding”.

De slottoespraak van de ere-voorzitter van het Centraal Comité, dr. J. Schouten, werd met intense aandacht aangehoord.

De politiek is een nodige en tevens een goede zaak. Wij kunnen op de politiek invloed uitoefenen. Maar voor de bezinning op de vraagstukken, welke aan de orde van de dag zijn, en voor het oefenen van invloed op de gang van zaken is een politieke partij onontbeerlijk. Het is niet toereikend zich alleen met liefde, met grote belangstelling en hoge ernst aan die taak te geven.

Er moet gekozen worden voor christelijke politiek en voor de christelijke politieke partij, omdat het in de politiek niet alleen maar om z.g. zakelijke belangen gaat. In de politiek blijkt de geloofs- en levensovertuiging bepalend te zijn. Wij mogen er geen medewerking aan verlenen, dat het publieke leven buiten God, en God buiten het publieke leven wordt gesteld.

In verband met de stembus en in verband met de propaganda voor onze politieke uitgangspunten en doelstellingen wordt veel met mensen gesproken. Er moet ook veel worden gesproken. Er zijn veel woorden nodig om eigen inzichten uiteen te zetten, misverstanden uit de weg te ruimen en minder juiste meningen te bestrijden.

„Als het goed is, doet gij daaraan mee in uw gezins- en familiekring, in uw vrienden- en kennissenkring, en door uw spreken met hen, waarmede gij omgang hebt”.

„Maar wij kunnen allen ook werkzaam zijn zonder te spreken met mensen en te spreken met God in de binnenkamer, en voorts daar waar ons bidden betaamt. Wij mogen, ja, behoren Hem een zegen te vragen voor ons volk, voor onze partij en voor onze politieke arbeid”.

Tenslotte vestigde dr. Schouten er in zijn toespraak de aandacht op, dat er ook is de wandel zonder woorden, d.w.z. gedrag, leefwijze, omgang en levensstijl. Door die wandel zonder woorden kunnen zij, die zich door de woorden niet hebben laten overtuigen, gewonnen worden.

1500 vrouwen
bijeën

keuze: christelijke politiek of niet. In ons land vormen ook thans nog de christelijke partijen het hoofdbestanddeel der gehele nationale politieke constellatie, waar in zekere zin de betrekkelijke controverse tussen socialisme en liberalisme als bijkomend verschijnsel omheen speelt.

Het bepalen van zijn stem moet men plaatsen in het geheel van de fundamentele ernst van de hedendaagse nationale en internationale politiek. Daarbij moet men beseffen, dat uiteindelijk niet ogenschijnlijke directe successen of tegenslagen beslissend zijn, maar de koers die wij willen varen.

Dan ligt het perspectief hierin, dat niet alleen voor ons zelf persoonlijk maar ook voor ons volk en voor de wereld, in het doen van Gods geboden grote loon is.

Prof. dr. G. H. J. van der Molen:

De Provinciale Staten en de Unie van Utrecht

ALS ZEEUWEN EN LIMBURGERS, als Utrechters en Groningers en als Friezen voelen wij ons volbloed Nederlanders.

Daarnaast zijn wij op weg bewuste Europeanen te worden. Wie de eenheid van het menselijk geslacht als een realiteit voelt, beseft ook zijn verantwoordelijkheid als wereldburger.

Deze woorden had prof. Van der Molen in het begin van haar toespraak opgenomen.

Gemeente, provincie en staat zijn essentiële elementen in de opbouw van onze staatsstructuur en verdienen ook afzonderlijk onze belangstelling. De provincie is in ons staatsbestel een historisch gegroeide eenheid. Zij hangt ten nauwste samen met de vorming van de Nederlandse staat.

In 1579 is bij de Unie van Utrecht de grondslag gelegd voor wat wij thans allen als ons vaderland beschouwen. De gewesten verenigden zich in een statenbond. Tenslotte ontwikkelde de Republiek der Verenigde Nederlanden zich tot een eenheidsstaat: het Koninkrijk der Nederlanden.

De Provinciale Staten zijn thans een direct uit en door het volk gekozen college. Lange tijd had, uit vrees voor het oude particularisme der provincies, de autonomie der provincie weinig inhoud, doch in de laatste jaren heeft het provinciaal bestuur meer accent gekregen. Dit moet een gunstige ontwikkeling geacht worden.

Prof. Van der Molen legde er de nadruk op, dat voor een harmonische opbouw van ons staatsbestel een juist evenwicht tussen centralisatie en decentralisatie vereist is. Dit geldt niet alleen de provinciale, maar ook de gemeentelijke autonomie. Eigenlijk, aldus prof. Van der Molen, is dit één der kernproblemen

Rijdt u minder dan 15.000 kilometer per jaar?

Dan is hier de verzekering die voor u geschikt is.

Voor personenauto's, waarmede per verzekeringsjaar minder dan 15.000 km. wordt gereden, bieden wij u een ruime dekking tegen een lage premie. Een ruime dekking, omdat.....

- de wettelijke aansprakelijkheid is gedekt tot f 150.000,— per gebeurtenis;
- de dekking niet beperkt is tot privé-rijden (ook het zakelijk gebruik is verzekerd);
- alle accessoires premievrij zijn medeverzekerd bij een All Risksverzekering.

Huidige catalogusprijs tot	Nederlanddekking		Europadekking	
	All Risks	W.A.	All Risks	W.A.
f 3.000,—	f 175,—	f 45,—	f 200,—	f 68,—
„ 3.500,—	„ 195,—	„ 45,—	„ 215,—	„ 68,—
„ 4.000,—	„ 210,—	„ 58,—	„ 230,—	„ 80,—
„ 5.000,—	„ 240,—	„ 70,—	„ 265,—	„ 95,—
„ 6.000,—	„ 255,—	„ 70,—	„ 280,—	„ 95,—
„ 7.000,—	„ 270,—	„ 75,—	„ 295,—	„ 100,—
„ 8.000,—	„ 290,—	„ 75,—	„ 310,—	„ 100,—
„ 9.000,—	„ 305,—	„ 75,—	„ 330,—	„ 100,—
„ 10.000,—	„ 325,—	„ 85,—	„ 350,—	„ 105,—
„ 12.000,—	„ 365,—	„ 85,—	„ 390,—	„ 105,—

Groene kaart: Bij Europadekking inbegrepen.

Profiteer dan van deze ruime dekking en lage premie!

door het sluiten van uw automobielverzekering bij:

ASSURANTIEKANTOOR
FRED. C. MEYSTER JR.
regelt al uw verzekeringen op duidelijke, solide polisvoorwaarden tegen aantrekkelijke premie.
SCHIEDAMSEVEST 44, ROTTERDAM-1
Telefoon (010) 13.27.65 (m.l.)

COUPON

Zendt mij GRATIS en VRIJBLIJVEND nadere schriftelijke inlichtingen over uw

AUTOMOBIEL-VERZEKERING

NAAM:
ADRES:
PLAATS:

Aan: Assurantiekantoor Fred C. Meyster Jr.
Schiedamsevest 44, Rotterdam-1.

VAN woensdag 28 tot en met zaterdag 31 maart 1962 wordt in het Groothandelsgebouw te Rotterdam de vijfde Protestantencferentie gehouden.

De deelnemers, jonge protestanten met politieke belangstelling, zijn afkomstig uit Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland, Zweden, Noorwegen en Nederland.

De organisatie van deze conferentie berust bij de jongerenorganisaties van de Anti-Revolutionaire Partij en de Christelijk-Historische Unie, de A.R.-J.O.S. en de F.C.H.J.G., terwijl de afdeling Rotterdam van de Europese Beweging in Nederland medewerking verleent.

Het thema van de conferentie is: „De taak van het protestantisme in de

VIJFDE PROTESTANTENCONFERENTIE

Europese cultuur van vandaag en morgen”.

De conferentie wordt woensdagavond geopend door de voorzitter van de F.C.H.J.G., de heer mr. B. van Haersma Buma.

Donderdagavond spreekt prof. dr. G. C. van Niftrik uit Amsterdam. Vrijdagmorgen houdt ds. P. Frehner uit Zürich een referaat over „De taak van het protestantisme in het tijdperk van de secularisering”. Dr. W. Imhoff uit Hamburg spreekt dezelfde avond over „De taak van het protestantisme t.o.v.

het communisme”. Zaterdagmorgen voert de heer M. Chandler uit Londen het woord over „De protestant en de moderne oorlogvoering”.

Na de tweede wereldoorlog hadden de protestanten in de diverse landen van West-Europa er behoefte aan, met elkaar in contact te treden. Dit contact heeft zich geleidelijk aan verder ontwikkeld. Trof men elkaar aanvankelijk slechts af en toe, sinds een aantal jaren komt men regelmatig bijeen.

In 1956 had in Worms de eerste conferentie plaats. Deelnemers waren pro-

testantse politici en jongeren met politieke belangstelling. Na 1956 volgden conferenties te Kampen, Boldern (Zw.) en Bad Godesberg. De vijfde conferentie staat thans voor de deur.

De conferenties hebben tot doel, dat de deelnemers zich gezamenlijk bezinnen op de praktische en principiële vragen, waarmee de protestant met name in de politiek te maken krijgt. Op de conferentie pogen de deelnemers te komen tot uitwisseling van gedachten en elkaars (soms uiteenlopende) inzichten.

Het is de bedoeling, dat binnenkort in Rotterdam een aantal belangrijke besluiten wordt genomen m.b.t. de toekomstige vormgeving van het protestantencontact.

Eén week wereldnieuws in vogelvlucht

★ Het Algerijnse bestand is na zeven jaar bloedige oorlog eindelijk werkelijkheid geworden. Uitzichtloos waren de onderhandelingen nog na het eerste contact in Melun, daarna in Evian en vervolgens in Lugrin. Het tweede gesprek te Evian bracht de aan beide zijden zozeer gewenste wapenstilstand. De derde „partij”, de O.A.S. is uiteraard niet bereid de regeling te aanvaarden. Wat gaat Salan nu doen?

Na aanvankelijke kalmte nemen de terreurdaden weer in hevigheid toe, waarbij met mortier-granaten met noodlottige gevolgen wordt geschoten. Het wordt echter steeds duidelijker, dat de F.L.N. het Algerijnse volk krachtig in de greep heeft, zodat massale botsingen tussen Moslems en het Franse leger, iets waarop de O.A.S. haar hoop gevestigd heeft, achterwege zullen blijven.

Het Franse Parlement aanvaardde het bestand als een onontkoombaar feit. De emotionele kritiek door sommige afgevaardigden op het regeringsbeleid uitgeoefend, correspondeert niet met de uitslag van een te Parijs gehouden opinie-peiling, volgens welke 87% van het Franse volk deze ontwikkeling als de meest gewenste ziet.

De Gaulle kan zijn plannen dus met steun van de overgrote meerderheid der Fransen ten uitvoer brengen. Bij het op 8 april te houden referendum zal een overweldigende meerderheid van ja-stemmen het akkoord van Evian bezegelen.

★ In Argentinië zijn zeven jaren voldoende gebleken om de grote massa in de meeste provincies de dictatuur van Juan Peron te doen vergeten. Zijn ster daalde snel na het overlijden van zijn vrouw Evita. En toen hij in ballingschap ging, bleek zijn beleid een financiële en economische ruïne te hebben veroorzaakt. De huidige president Arturo Frondizi heeft met behulp van knappe ministers niet zonder resultaat getracht tot een algeheel herstel te komen. Edoch, zijn persoonlijkheid heeft niet de aantrekkingskracht en het uitstralingsvermogen van die van Peron. Het volk roept weer om het klatergoud van diens heilstaat. Grote spanningen zijn het gevolg. Frondizi overweegt af te treden, doch wie ook de presidentszetel in de eerstkomende weken bezet, hij zal rekening moeten houden, hetzij met de bevelen van de strijdkrachten, die Peron niet terugwensen, hetzij met een volksbeweging, die tot revolutie kan leiden. De uitslag van de verkiezingen zal in beide gevallen niet worden gerespecteerd. Deze uitslag werpt ook een schaduw op de vorig najaar op Punta del Este tot stand gekomen Alliance for Progress in Zuid-Amerika, waarvan president Ken-

nedy de architect is. Vele Argentijnen schijnen de lege vleespoten van Peron te prefereren boven de op korte termijn te ontvangen Yankee-hulp ad 125 miljoen dollar.

★ Israël heeft voor enkele dagen weer eens de wapenen opgenomen tegen Syrië. Het kon de beschieting van schepen door Syrische strijdkrachten niet langer tolereren.

Gevechten te land en in de lucht hebben urenlang aangehouden en grote verwoestingen in de sector, waar de strijd woedde, aangericht. Beide partijen berichten, dat zij de overhand hadden. Een feit is, dat de Syrische beschietingen gestaakt zijn, doch blijkbaar is dit resultaat slechts ten koste van gevoelige verliezen aan Israëls kante verkregen.

★ De Ontwapeningsconferentie te Genève heeft tot nu toe als concreet resultaat opgeleverd, dat een sub-commissie, gevormd door Rusland, Amerika en Engeland de draad der reeds tweemaal afgesprongen besprekingen over het verbieden van kernwapens opnieuw zal opnemen.

Daarmee is treffend aangetoond, dat de werkelijke beslissingen alleen door de groten en dan nog slechts in onderling overleg worden genomen. De rest is franje. Het Russisch ontwapeningsplan, dat ter conferentie werd ingediend, zal evenals het Amerikaanse tegenvoorstel de conferentie nog wel enige tijd bezighouden. De kansen op echte overeenstemming echter worden in feite in de bovengenoemde sub-commissie benut of verspeeld.

Een merkwaardige ontwikkeling is, dat Ruslands systematische weigering om controle te aanvaarden niet meer op zo'n sterke Amerikaanse tegenstand stuit als tot nu toe het geval was. Men realiseert zich ook in de Ver. Staten, dat bovengenoemde proeven ook zonder inspectie-ter-plaatse kunnen worden vastgesteld, terwijl minder belangrijke en onaanwijsbare proeven ook ondanks controle-organen n.l. in het verborgene, kunnen worden gehouden.

In deze ontwikkeling ligt nog een mogelijkheid tot overeenstemming omtrent een ontwapeningsproject.

★ In Kongo heeft premier Adoela op typisch niet-westerse wijze aan Tsjombe laten voelen wie de werkelijke staatschef is. Op de dag van Tsjombe's aankomst in Leopoldstad, vertrok Adoela demonstratief naar een ander deel van het land. Eerst nadat Tsjombe op de onderdanige wijze, die ook voor andere provinciale premiers geldt, belet had gevraagd, stond Adoela de audiëntie toe. Het feit, dat de Katingaan in deze procedure berust, bewijst dat hij weinig kanten meer op kan.

★ Nederland en Indonesië hebben deze week voor het eerst weer rechtstreeks contact met elkaar gehad in de buurt van Washington, zij het ook in het bijzijn van een Amerikaan. Voor de Nederlandse regering en voor ons volk is het vertrouwen in een, zij het ook voorlopig, akkoord niet bevorderd door de rede, die president Soekarno zondag hield.

Men moet het resultaat van dit geheime vooroverleg afwachten om te kunnen beoordelen of Soekarno's taal slechts bedoelde om het thuisfront in touw te houden dan wel of zijn eis tot overdracht van Nieuw-Guinea ook als voorwaarde voor dit vooroverleg geldt. In het laatste geval zien de zaken er zeer somber uit. SL

Attentie voor woensdag 28 maart 1962

- De verkiezing van leden van de Provinciale Staten vindt plaats op woensdag 28 maart a.s.
- U kunt uw stem uitbrengen vanaf des morgens acht uur tot des namiddags zeven uur.
- Iedere stemgerechtigde is verplicht zich aan te melden bij het stembureau.
- Iedere werkgever is verplicht (binnen bepaalde grenzen) te zorgen, dat iedere kiesgerechtigde werknemer, die bij hem in dienstbetrekking is — voorzover deze niet buiten de tijd van zijn dienstbetrekking aan de verkiezingen kan deelnemen — daartoe de gelegenheid krijgt.
- Men dient de thuis ontvangen oproepingskaart mee te nemen en te overhandigen aan de voorzitter van het stembureau.

DIT MOET U WETEN

- Men stemt door met potlood rood te maken één (en niet meer dan één) wit stipje, geplaatst voor de naam van de kandidaat zijner keuze. Het is gebruikelijk, dat men het witte stipje voor de naam van de eerste kandidaat van een lijst rood maakt. Men mag echter uiteraard ook het witte stipje voor de naam van een der andere op de lijst voorkomende personen rood maken. Op zo'n manier brengt men een z.g. „voorkeurstem” uit. Men mag echter nooit meer dan één wit stipje rood maken. Wil men b.v. stemmen op nummer 2 of 9 of 15 of op welk ander nummer van de lijst ook, dan maakt men alléén het witte stipje voor de naam van de kandidaat met dat nummer rood. En dus niet dat stipje en ook nog dat stipje van nummer 1 van de lijst. Hoe dan ook: slechts één wit stipje rood maken.

- Indien u zich bij de invulling van het stembiljet vergist, geeft u dit aan de voorzitter van het stembureau terug. Deze geeft u op uw verzoek eenmaal een nieuw stembiljet.
- Wanneer aan het stembureau blijkt, dat een kiezer vanwege zijn lichamelijke gesteldheid hulp behoeft, kan deze zich doen bijstaan.
- Van onwaarde zijn de stembiljetten:
 - waarop in géén stemvak het witte stipje rood is gemaakt;
 - waarop in meer dan één stemvak het witte stipje rood is gemaakt;
 - waarop de kiezer zijn stem heeft uitgebracht anders dan met rood potlood;
 - waarop bijvoegingen geplaatst zijn of die een aanduiding van de kiezer bevatten. (Onder bijvoegingen worden niet begrepen punten, strepen, vlakken, nagelindrukken, vouwen, scheuren, gaten en vlekken.)
- Laat niet door een fout uw stem van onwaarde worden.
- Laat géén stem verloren gaan.

IN EUROPA
TOONAANGEVEND
VOOR LABORATORIUM-
EN KANTOORMEUBELEN

HUIZENGA

Meubelindustrie en Interieurverzorging n.v.
UTRECHT • KOLLUM

Bel 030-13934* Afd. Verkoop en onze specialisten
komen praten en vertellen u alles over alle mogelijkheden.
Eventuele schriftelijke aanvragen

Bemurde Weerd O.Z. 12 - Utrecht

SCHEEPVAART

J. BUIJSE & ZOON

Smederij en
Constructiewerkplaats

ROTTERDAM v/m IJselmonde — Telefoon 71815

METAALHANDEL EN SLOOPWERKEN

H. P. HEUVELMAN N.V.

Inkoop van alle soorten
sloopschepen

KRIMPEN AAN DE IJSEL — Telefoon 369, na 6 uur: 226.

OCEAN N.V. — DIEREN

Lagestraat 26, telefoon 08330-4383

Patent Ocean keerkleppen, afsluiters en vacuümstops, Aarzeners blowers, gasmeters, exhausters, tandwielen, dilkvloestofpompen, schroefverdichters en Nm3 transformatoren.

Groenevelt's zuigercompressoren

FIRMA DE REK EN HORSMAN

Fabriek van scheepslieren

Dorpsstraat 102 — telefoon 01894-218 —
OUDERKERK AAN DE IJSEL

Scheepsbouwwerven A. VUYK EN ZONEN

CAPELLE AAN DE IJSEL
Nieuwbouw en reparatie.
Telefoon Rotterdam 113333 (010).

NIEUWE LIEREN, STOOM EN ELEKTRISCH.
NIEUW IJZER, ZOALS PLATEN, HOEK- EN BALKIJZER.

STOLK'S Handelonderneming

Kantoor: Veersedijk 223 - II. I. Ambacht - tel. 01850: 6415-6486

UIT PERS EN PERIODIEK

Erger, nog erger en eerlijk!

DE VOLKSKRANT mocht dan zaterdag jongstleden in haar hoofdartikel constateren dat er van een heftige verkiezingsstrijd nog weinig te bespeuren valt en dat het niet waarschijnlijk lijkt dat die alsnog fel zal worden — de kop van datzelfde hoofdartikel („Eerlijke balans” — worden er ook oneerlijke balansen gemaakt?) en ook wat daarna in het artikel werd geschreven logen er allerm minst om. In de pers woedt de verkiezingsstrijd wel degelijk. Als Het Vrije Volk boven een (weinig verheffend!) stukje commentaar schrijft: „Erger”, dan is het Algemeen Handelsblad er als de kippen bij om een hoofdartikel te schrijven met als opschrift „Nog erger”.

Laten we beginnen met deze discussie. Eerst dan Het Vrije Volk:

Dus toch. Vier schepen van onze marine gaan door het Panamakanaal naar de Stille Oceaan, omdat zij daar dichterbij Nieuw-Guinea zijn. Alleen de Karel Doorman, het vliegdekschip, keert, volgens het plan naar Europa terug.

Dit besluit valt op het ogenblik waarop de minister-president heeft verklaard dat er geen militaire versterkingen naar Nieuw-Guinea worden gestuurd.

Maar zie, de versterkingen worden wel een beetje op weg gestuurd. Dat zei de minister-president er echter in zijn slag bij Nieuwspoort aan de journalisten niet bij. Waarom niet? Omdat zijn weigering verantwoording af te leggen aan de Tweede Kamer over dit beleid van afglijden naar een militair conflict nog onbegrijpelijk zou worden?

De bedoeling van deze vlootmanoeuvre op de dag dat een gesprek met Indonesië kan gaan beginnen, is duidelijk. De bedoeling is, minister Visser geen voorwendsel te geven om uit het kabinet te treden. Het behoud van deze minister is de regering wel wat risico's waard. Zelfs de vergroting van het risico, dat het minimum van vertrouwen, nodig om tussen Nederland en Indonesië tot onderhandelingen te komen, zal ontbreken.

De regering is voor de vraag gesteld: wat is erger, het ontslag van minister Visser met zijn staatssecretarissen of het vastlopen van de besprekingen met Indonesië? En dan vindt het kabinet het heengaan van minister Visser erger. Hoe is het mogelijk?

En dit was het antwoord van het Algemeen Handelsblad:

In verkiezingstijd plegen pers noch politieke figuren hun woorden op een goudschaaltje te wegen. Wij zullen de laatste zijn om elke overdrijving of onzinnigheid te signaleren en te kritiseren. Wat het Vrije Volk in een hoofdartikel in zijn editie van gisteren echter verkondigt mag niet onweersproken blijven. Immers, wat lezen wij daar onder het kopje Erger? Ten eerste dat de Nederlandse regering een „vlootmanoeuvre” laat uitvoeren (i.e. het doorzenden van vier schepen van de Kon. Marine van de Caraïbische Zee naar de Oostelijke Pacific) en dat nog wel „op de dag dat een gesprek met Indonesië kan gaan beginnen”. In de tweede plaats: dat de regering hiertoe is overgegaan omdat zij „minister Visser geen voorwendsel wilde geven om uit het kabinet te treden”.

Ziedaar wat de bestudering van het Hekelveldse koffiedik heeft aangetoond. „De regering is voor de vraag gesteld: wat is erger”, aldus oereert H. V. V., „het ontslag van minister Visser met zijn staatssecretarissen of het vastlopen van de besprekingen met Indonesië? En dan vindt het kabinet het heengaan van minister Visser erger. Hoe is het mogelijk”, zo zegt H. V. V.

Inderdaad, hoe is het mogelijk. Wij laten de voorstelling, als zou de regering met haar besluit hebben zitten wachten totdat zou vaststaan, dat de besprekingen tussen Nederland en Indonesië gehouden konden worden, nu maar voor wat zij is. De onzin ligt er dik op. Maar hoe komt H. V. V. er bij het interne kabinetsberaad te versimpelen tot de trambalkonpraat, dat de regering het vastlopen van de besprekingen met Indonesië minder erg zou hebben gevonden dan het heengaan van minister Visser? Zulk een domme en ongenueanceerde „verklaring” van besluitvorming is voor ons, ook in aanmerking genomen de verkiezingstijd, nog erger dan het „erger”, door H. V. V. bedoeld.

Ook wij hebben onze kritiek de regering niet onthouden, als wij daar reden voor zagen. Wij hebben dat ook gedaan in de tijd, dat de Partij van de Arbeid en haar politiek orgaan Het Vrije Volk achter de regering, i.e. achter de politiek van minister Luns stonden, en er van direct overleg nog geen sprake was. Vanwaar dan nu ineens de kritiek van socialistische zijde op de regering, en de roerende bezorgdheid voor het overleg, dat „door vlagvertoon” kan worden „geschaad”?

Dat het overleg met Indonesië zou vastlopen door de aanwezigheid van de Nederlandse oorlogsschepen aan de westkust van de VS gelooft niemand. De bedreiging daarvan is zeker niet groter dan die van de uitgebreide militaire maatregelen in Oost-Indonesië ter voorbereiding van een invasie in Nieuw-Guinea. Dat het desondanks tot een gesprek tussen Indonesië en Nederland gaat komen, een gesprek, waartoe onze regering haar medewerking heeft verleend (pas zeer laat, maar laat ons geen oude koeien uit de sloot halen), is reden tot grote vreugde. Ook Het Vrije Volk zou daarvan eigenlijk moeten getuigen, in plaats van, door verkiezingskoorts gedreven, elke daad van het kabinet af te keuren of te kleineren. Overdrijving schaad, ook in de politiek en zij schaad vooral degenen, die er zich aan schuldig maken.

Er is geen woord Frans bij. De verkiezingspropaganda draait toch wel op volle toeren!

Toch zijn de woorden die wij in het begin citeerden uit De Volkskrant wel juist: over de verkiezingen wordt nauwelijks gesproken — des te meer echter over het beleid van het kabinet — De Quay en het is tekenend voor een periode zo vlak vóór verkiezingen dat daarbij de grondslagen van het kabinetsbeleid in het geding gebracht worden. De Nieuw-Guinea-kwestie is vanzelfsprekend het eerste punt waarover het debat loopt. Daarnaast echter is er in de afgelopen dagen heel wat te doen geweest over het loonbeleid — ook altijd een punt immers dat de kiezer interesseert!

Wat het Nieuw-Guinea-beleid betreft hier nog slechts twee citaten en wel uit het (socialistische) Parool en uit het (socialistische) Vrije Volk. Beide bladen hebben zich beziggehouden met de positie van het parlement, zulks naar aanleiding van het opgewonden spektakel dat de heer Burger heeft opgevoerd daags nadat de minister-president via de pers het Nederlandse volk had ingelicht over de stand van zaken voor zover zulks doenlijk was.

Dit „bloederige” commentaar schreef Het Vrije Volk:

De regering speelt dus nog wel met de gedachte militaire versterking naar Nieuw-Guinea te sturen. De regering heeft echter ook de vraag in studie of de Nederlanders Nieuw-Guinea zullen ontruimen. Derhalve moet de vraag worden gesteld: Wat bedoelt u met het zenden van versterkingen? Bedoelt u de evacuatie te dekken? Of bedoelt u tegenover dreigementen van Indonesië te laten zien dat wij niet bang zijn? Bedoelt u een einde aan het Nieuw-Guinea-conflict te maken of bedoelt u zoveel militairen naar Nieuw-Guinea te sturen als gedood moeten worden ter wille van de vaderlandse eer, zoals die in de KVP en de VVD wordt gezien?

Dit zijn de belangrijkste vragen die prof. De Quay met zijn persconferentie heeft opgeworpen. Vragen waarop het Nederlandse volk een antwoord verwacht — maar niet krijgt. Omdat het enige orgaan dat van de regering antwoord kan vorderen, het parlement, verstek laat gaan. Alle moeite die een man als mr. Burger, sprekend namens de Partij van de Arbeid, zich getroost, ten spijt. De kamermeerderheid had genoeg aan wat de minister-president in het Haagse perscentrum Nieuwspoort had gezegd. Aan een toelichting op De Quay's slag bij Nieuwspoort 1962 had zij geen behoefte. Wellicht omdat de kamermeerderheid als het om het kiezen van een eigen beleid gaat, even verdeeld is al de regering. Het lijkt wel of men erop hoopt van de ene nood-situatie in de andere te geraken. Om zo aan de verantwoordelijkheid te ontkomen. En voor deze voze politiek laat de kamermeerderheid het parlement het ene figuur na het andere slaan.

Het is te prijzen in Het Parool dat het, hoewel tot ongeveer dezelfde conclusie komend, toch wel heel anders redeneerde. En... zich enigszins schaamde over de wijze waarop de heer Burger had gemeend zich te moeten uitdrukken. Dit schreef deze socialistische krant:

Vorige week dinsdag heeft de fractievoorzitter van de P.v.d.A. in de Tweede Kamer, de heer Burger, in zijn ontstemming over het niet toestaan van een debat over de kwestie Nieuw-Guinea, uitgeroepen, dat ook in Nederland sprake was van een soort gaullisme. Wie verontwaardigd is, heeft wel eens moeite met het vinden van het juiste woord. In Frankrijk heeft door de druk van zijn persoonlijkheid De Gaulle het parlement gedoemd tot een weinig eervolle staat van onmacht. In Nederland is iets wezenlijks anders het geval; daar heeft juist de onmacht van de regering het parlement of althans de meerderheid er van geparalyseerd, omdat deze meerderheid tot geen prijs het kabinet een nederlaag wil toebrengen.

Het is beschamend genoeg; maar de schuld ligt bij het parlement zelve, uitgezonderd natuurlijk de oppositie. Wat de heer De Quay dinsdag heeft gedaan, was iets onhandigs en eigenlijk iets onoorbaars. Waarom had de heer De Quay niet een brief met iets substantieels aan de Kamer gezonden? Waarom moest het tot een haast grimmig debat van orde komen. Het antwoord luidt: omdat de Kamer zichzelf heeft uitgeschakeld en de in zichzelf verdeelde regering doodsbang is om zich bloot te geven.

Het is mogelijk, dat het tijdstip inopportuun was voor een debat, maar in dat geval was toch zeer wel een gesprek tussen regering en Kamer mogelijk geweest waarbij dit duidelijk was vastgesteld. Het is echter niet geburd, en het oordeel kan alleen maar ongunstig luiden. Men vindt er een verklaring in van de klacht, die professor Schermerhorn heeft gewit in de Eerste Kamer over het niet goed functioneren van het parlementaire stelsel in Nederland. De a.r. heer Elfferich die een verduidelijking wenste, vroeg daarmee wel naar de bekende weg: geen gaullisme, maar een vorm van zelfverminking.

Let men alleen op de ongebruikelijke en zeer onbevredigende gang van zaken bij de debatten over de ambtenaren-salarissen en de woningbouw, dan blijft de troost, dat betere tijden kunnen aanbreken. Maar een fout in het Nieuw-Guinea-beleid, veroorzaakt mede door een gebrek aan openhartigheid en openbaarheid, kan onafzienbare gevolgen hebben.

En nu dan het loonbeleid. Ditmaal behoeven we niet Het Vrije Volk te citeren want wat dit blad aan verdediging gaf van de mislukte interpellatie-Roemers was maar heel povertjes. Laten we het woord aan De Volkskrant geven:

Men zou het bijna vergeten, maar de aanleiding tot de socialistische interpellatie over de lonen was de nadere uitleg, die de regering aan het akkoord van Oud-Wassenaar gegeven heeft. Toen de Stichting van de Arbeid er niet meer uitkwam. De heer Roemers heeft hier wijselijk maar niet te veel over gezegd. Hij had dan ook geen been om op te staan, tenzij hij de hele overeenkomst van Oud-Wassenaar over boord had goegoid. Zover is hij niet gegaan. De PvdA en het NVV mochten er later eens op aangezien worden als een bestedingsbeperking nodig zou zijn. Neen, dan maar liever stoer de noodzaak tot matiging preken en intussen hard achter de liberale werkgevers aanlopen, die in feite die matiging weer ongedaan wilden maken. Vandaag staat dit standpunt nog eens in alle opportunistische duidelijkheid in De Nederlandse Industrie, het blad van de liberale werkgevers: „Kom in beperkte mate aan de praktijk tegemoet, liever dan een beleid te voeren, dat in grote delen van het bedrijfsleven als ontbloot van werkelijkheidszin wordt beschouwd.”

Natuurlijk ontkennen die werkgevers dat dit betekent, dat nu alle remmen bij de lonen moeten worden losgegooid. Maar in feite komt hun standpunt er wel op neer. Deze slappe, kortzichtige houding moet verdoezelen dat de liberale werkgeverscentrale haar eigen mensen niet meer in de hand heeft. Het tekort aan discipline bij het CSWV is een tijdbom geworden onder de samenwerking in de Stichting van de Arbeid. De heer Roemers gaat toch niet zo ver, dat hij dit standpunt van zijn tijdelijke liberale bondgenoten publiekelijk ahangt. Hij zou er trouwens ook mee

vastlopen, want in feite betekent het, dat een van de wezenlijke kenmerken van de ook door socialistische nagestreefde loonpolitiek, de coördinatie in de lonen, wordt losgelaten onder de druk van toevallige omstandigheden.

En dit was (onder meer) het commentaar uit De Tijd/De Maasbode:

Als een succes noteren wij verder de, in menig opzicht voortreffelijke, rede van de K.V.P.-er dr. Bogaers. Wij vinden het onder meer een gezond verschijnsel dat in zijn betoog duidelijk tot uiting kwam waar de politieke en vooral maatschappelijke wrijvingsvlakken te vinden zijn als het om loonpolitiek en, meer algemeen, om het welvaartsbeleid van het kabinet-De Quay gaat. Het oorzakelijk verband dat door deze spreker gelegd werd tussen de onafwendbaarheid van steeds weer nieuwe aanwijzingen en de al te technische wijze waarop de partijen in de praktijk loonpolitieke precedenten verwekken lijkt ons zeer juist. Het zijn de vindingrijke ontechnici, die de essentie van de vrijere loonpolitiek geweld aandoen. Dat dergelijke sociale vernuftelingen minder uitsluitend onder socialistische werknemers en liberale werkgevers gevonden worden dan het betoog van de heer Bogaers zou kunnen doen vermoeden, doet, a-politiek gesproken aan de waarde van zijn opmerking niet zo erg veel af.

Tot slot twee interessante commentaren uit twee liberale dagbladen (zij het wel op heel verschillende wijze liberaal!) namelijk Het Vaderland en De Telegraaf. Interessant omdat beide bladen zich zijn gaan afvragen hoe het nu verder moet met het loonbeleid in Nederland.

Dit schreef Het Vaderland:

Al is dus de interpellatie afgesproken, wel moet worden bedacht dat het vraagstuk van de loonvorming is gebleven. Zo zou het b.v. juist zijn, dat de Regering maar blijft wachten op de resultaten van de commissie-Schouten. Het moge dan juist zijn dat de Regering voor de vaststelling van de hoofdlijnen van haar beleid in sociaal-economische vraagstukken de SER inschakelt, wanneer dit niet binnen een redelijke tijd met goed gefundeerde voorstellen komt, zal de Regering het initiatief moeten nemen. Dat is natuurlijk weinig vleidend voor de S.E.R., maar het regeringsbeleid kan niet wachten. Het huidige beleid, de politiek van de vrijere loonvorming is ontstaan als een nieuwe loot op de stam van de gebonden loonpolitiek, men kan ook zeggen de Regering heeft in overeenstemming met haar principes het beleid van de vorige omgebogen. Dat is natuurlijk niet voldoende, omdat de voortgaande hoogconjunctuur andere problemen oproept en de integratie van West-Europa ook in ons land veranderingen in de verdeling van de salarissom wenselijk maakt. Mogelijk is hieruit te verklaren, dat behalve het N.V.V. ook een werkgeverscentrale, het C.S.W.V. stelling heeft genomen tegen de nieuwe aanwijzing van de Regering die neerkwam op een voortzetting van het beleid, zij het dan ook, dat deze centrale naderhand heeft verklaard verder geen moeilijkheden te willen veroorzaken.

Hoe het zij we hopen dan ook, dat de Regering na deze interpellatie het doek niet zal laten vallen, maar spoedig zal komen met een systeem dat kan uitgroeien tot een definitief beleid, meer aangepast aan de gewijzigde omstandigheden. Tenminste voorzover men van definitief kan spreken bij regeringsbeleid.

En dit kon men in De Telegraaf lezen als slot van de lonen-beschouwing:

De beste oplossing is naar alle waarschijnlijkheid het toekennen van een grotere vrijheid, niet alleen, zoals tot dusver geschied is, aan de afzonderlijke bedrijfstakken, maar aan bedrijven, of althans groepen van gelijksoortige bedrijven, die zeker niet behoeven samen te vallen met de soms merkwaardige samenstelling der bedrijfstakken.

De consequentie zal dan zijn dat de meest welvarende bedrijven hogere lonen gaan betalen, welke politiek andere bedrijven in moeilijkheden kan brengen.

Indien wij echter de welvaart van het Nederlandse volk als geheel omhoog willen brengen, zullen wij deze moeilijkheden op de koop toe moeten nemen. Naarmate het bedrijfsleven over meer vrijheid beschikt, kan het zich soepeler aanpassen aan de zich wijzigende omstandigheden, hetgeen de loontrekkenden, en tevens het land als geheel slechts ten goede kan komen.

U doet toch ook mee met „Eén op tien?”

BIJ DE STEMBUS

• Vervolg van pag. 1

mensen in de Tweede Kamer toen horen opkomen tegen het verbreken van afspraken en tegen het loonegoïsme van het N.V.V.? Niets daarvan! Zij zwegen. En de liberalen? Goed zij zijn dan niet zo uit de band gesprongen als de socialist. Maar die liberalen hebben de moeilijkheden in de Stichting van de Arbeid uitgelokt en de socialistenvolgers hen op dat pad; blind voor de ramp, die ons land daardoor kan treffen. Gelukkig hebben de regering, de christelijke fracties en de confessionele organisaties duidelijk laten voelen, dat zij wel verantwoordelijkheid willen en durven dragen. Het gaat hen om het algemeen belang. Dat wil in dit verband zeggen: de zorg voor de economisch zwakkeren, die de eerste en de ergste slachtoffers zouden worden van het steeds loerende inflatie-gevaar. Staatssecretaris Roolvink heeft het terecht zo geformuleerd: „De loonstijgingen moeten zó zijn, dat niet anderen de dupe worden van prijsstijgingen, want die anderen zijn altijd de economisch zwakkeren.”

Ook tegen die achtergrond gaat u op 28 maart uw stem uitbrengen. De stukken liggen nu duidelijker dan ooit, dunkt mij. De A.R. Partij vraagt uw steun voor een beleid dat vrijheid aan de enkeling laat, doch dat de gerechtigheid jegens allen in het oog houdt. Dat is voor mensen en overheden een moeilijke opgave. Daarom zijn deze verkiezingen een zaak van gebed en werken. Een gebed om een toekomst, waarin wij nog veel arbeid hopen te verzetten. Ik denk hierbij ook aan een plan voor een financiële regeling voor de zeer zware ziektegevallen, waarover ik al eerder sprak. Een urgente zaak, waarop thans werkgroepen in onze partij studeren en waarvan u zeer spoedig meer hoort. Stimuleer ook dat werk door op 28 maart uw vertrouwen te geven aan hen, voor wie in de politiek de onmisbare gids het Woord is.

Het Woord waarop wij bouwen.
Waar wij op vertrouwen.
Want het is Gods Woord.

• Fluoridering

Prof. De Gaay Fortman heeft in de Eerste Kamer zich nadrukkelijk verklaard tegen fluoridering van drinkwater. Hij wilde graag de baas blijven over zijn eigen mond, en wilde zich niet gedwongen laten medicineren via de watertoren.

Prof. Querido, socialist, erkende, dat fluoride heilzaam was tegen tandbederf. Maar als men het in het drinkwater doet, wordt er via dat drinkwater een stof toegediend, die mediceenaal is bedoeld, om iets in ons lichaam te veranderen. Of men nu zegt, dat het een voorbehoedmiddel is en geen geneesmiddel, doet niet ter zake. Dwang en zorg voor de volksgezondheid passen slecht bij elkaar.

De heer Kranenburg (C.H.U.) was sterk voor de dwang. De mensen, die er tegen waren, moesten dan maar regen- of bronwater drinken. In de wandelgangen werd opgemerkt, dat zulks in sommige moderne flats, wat regenwater betreft, gemakkelijker is te verwezenlijken, dan sommigen denken, vanwege — de veelvuldige lekkage.

Harmelen

De heer AANTJES (A.R.P.) heeft aan de Minister van Verkeer en Waterstaat de volgende vragen gesteld:

1. Is het waar, dat de na de spoorwegramp bij Harmelen aldaar ingestelde voorrangregeling is opgeheven, waardoor de situatie weer precies is als vóór de ramp?
2. Indien de vorige vraag bevestigend wordt beantwoord, kan de Minister dan mededelen op grond waarvan de noodzaak voor deze extra veiligheidsmaatregel niet meer aanwezig geacht wordt, hoewel het onderzoek naar de oorzaak van de ramp nog niet is afgesloten?

EIGENLIJK zou hier ditmaal boven moeten staan: binnen het Prinsenhof, omdat de rubriek van vandaag gewijd is aan Willem van Oranje. Al lezende, ontdekte ik, dat het 18 maart 380 jaar geleden was, dat Jean Jaureguy een aanslag op de Prins pleegde, een historisch feit, dat wij als kinderen leren en dat met dat andere historische feit, de moord op de prins door Balthazar Gérards, nog steeds tot de bekende data onze vaderlandse historie behoort. Dat er ook andere aanslagen op de prins geschied zijn, dat het leven van de vader des vaderlands dag in dag uit bedreigd werd, nadat de vogelvrijverklaring in 1580 was ingeluid, daarvan leren wij minder als wij jong zijn. Wat dat betreft is de geschiedenisles waarschijnlijk aangepast aan wat wij als kinderen verdragen kunnen. Later ontdekken we wel, dat er nog meer tussen hemel en aarde woelt en heeft gewoeld, waarvan in onze kinderjaren niet gerept wordt.

Die ban van de vogelvrijverklaring hield in, dat vandaag of morgen een huurling zou worden gevonden om voor een zak gelds de prins uit de weg te ruimen. De prins hield daarmede zelf rekening, hij gaf last aan zijn huis, hij wist, dat hij aan grote gevaren bloot stond en dat hij elk ogenblik zou kunnen sterven.

Zijn dochters beveelt hij in die tijd aan in de hoede van de grote Elizabeth van Engeland, zijn testament laat hem niet onverschillig, hij let op zijn lijfwacht.

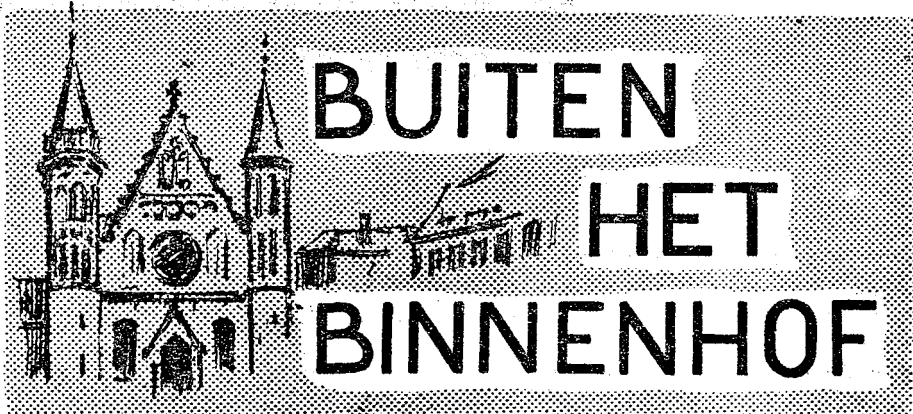
Overigens heeft hij al meer dan één aanslag doorstaan. In 1568 is in Keulen iemand gevierendeeld, die voor geld een eind aan het leven van de Prins van Oranje wilde maken. Twee jaar later loeren twee Spaanse soldaten op hem, die zich verkleed hebben als Beierse edelen. Een jaar later is er weer een aanslag op hem voorbereid, om de mislukking waarvan hij openlijk God dankt. In 1573 wordt de stadsregering van Delft geprest de bewoner van het Prinsenhof gevangen te nemen. En wat op die gevangenneming zou volgen, kon men, het voorbeeld van Egmond en Hoorne voor ogen, wel raden.

In al die jaren na deze en voor 1582 zijn er aanslagen, grotere en kleinere. De prins is voortdurend op zijn hoede. Het komt ook tot uiting in de brieven van zijn echtgenote, Charlotte de Bourbon.

Dan nadert die 18e maart 1582. De verjaardag van de hertog van Anjou. De Prins bevindt zich te Antwerpen. Na de ochtenddienst ontvangt hij enkele gasten op het kasteel. Daar wordt ook de maaltijd gebruikt. Als hij met de graaf de Laval in een van de zalen na het eten een wandtapijt bezichtigt, nadert een jonge man, die de prins een verzoekschrift wil overhandigen. De prins kijkt het smeekschrift in. Op dat ogenblik klinkt een schot. De jonge man heeft van dichtbij op de prins gevuurd. Als Oranje met moeite uitbrengt, nadat hij op een bed is gelegd: „doodt hem niet, ik vergeef hem mijn dood,” is de jonge man al door de hellebaarden en de gens getroffen.

Overigens weten wij, dat na deze aanslag, de prins, die dacht dat hij zou sterven, woorden heeft geuit, welke merkwaardig veel overeenkomen met die, welke in zijn mond zijn gelegd na de aanslag door Gerards in 1584.

Gezegd wordt, dat de 15-jarige Maurits de zakken van de pleger van de aanslag heeft doen onderzoeken. Gevonden werden papieren, waaruit bleek, dat de huurling een Bask was uit Noord-west Spanje, Jean Jaure-

guy, en geen Fransman zoals aanvankelijk werd gedacht.

De kogel had de prins achter het rechteroor getroffen en een slagader geraakt. Dagen en nachten is bij de patiënt gewaakt. Om beurt hielden dienaars en vrienden de wond dicht. Ook zijn vrouw, Charlotte de Bourbon, wilde van zijn ziekbed niet wijken. Of haar krachten ook al afnamen, zij leefde in de nabijheid van de man die zij liefhad.

Toen de prins in mei zover hersteld was, dat hij weer naar de kerk kon gaan lag zijn echtgenote op het ziekbed. Een week later overleed zij.

Later is bekend geworden, dat een zekere d'Anastro, een Spaans koopman, de prijs wilde incasseren, welke koning Philips op het hoofd van de prins had gesteld. Met zijn boekhouder Venero had hij, onder toestemming van een pater, Timmermans, zijn klerk Jaureguy tot de wandaad kunnen overhalen. Venero en Timmermans hebben het leven moeten laten voor hun daad. d'Anastro wist door vlucht aan zijn executie te ontkomen.

Ook na deze mislukte aanslag zijn er nieuwe aanslagen op het leven van de prins gepleegd. Als deze weer naar het noorden trekt loert menig man, die goud en adelstand wil verdienen, op hem.

In juli 1584 is de prins binnen de poorten van Delft. Op de tiende van deze maand verleent hij audiëntie aan François Guyon, die eigenlijk Balthazar Gerard heet. De prins reikt deze pseudo-hugenoot een paspoort uit, waarna de bezoeker de prins met enkele schoten, die maag en middenrif doorboren doodt.

De prinses, Louise de Coligny vangt haar echtgenoot in haar armen op, als hij stervend in elkaar zakt. De zuster van de prins, de gravin von Schwartzburg, vraagt of hij zijn ziel in Christus' handen beveelt. Dan ebt dit grote leven al weg, na 51 jaar, nadat voor de geschiedenis is vastgelegd, dat zijn laatste woorden waren: „Mon Dieu, aie pitié de mon âme et de ce pauvre peuple” „Mijn God, ontferm u over mijn ziel en over dit arme volk”.

De moordenaar werd gegrepen en gemarteld. Op een wijze, welke wel in tegenspraak was met de bede van de prins.

En dan begint de strijd pas goed voor de vrijheid van de Nederlanden. Een strijd, welke ons vandaag een vrijheid in handen heeft gegeven, welke benijdenswaardig is.

William Frankema

DEPOSITO-
BANKBOEKJES
3 3/4 %
Folder op aanvraag verkrijgbaar
ZUIDHOLLANDSE
BANK N.V.
Rotterdam, Schiekade 73, tel. 82835
Den Haag, Noordeinde 23, tel. 184955
A'dam, Herengr. 571, tel. 221182

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. einde; 4. O.T.-figuur; 9. meningsuiting; 13. insect; 14. toevoegsels; 16. meisjesnaam; 17. muziekinstrument; 19. groente; 20. bloedvat; 22. 15de (of 13de) van de Romeinse maand; 23. vulkanisch produkt; 24. kier; 25. verfstof; 27. soort vilt; 29. soort onderwijs (afk.); 30 mevrouw; 31. soort onderwijs (afk.); 33. plaats in Nederland; 36. onbepaald voornaamwoord; 37. witvis; 39. jongensnaam; 40. boom; 41. tweetal; 42. plaats in NOP; 43. familieid; 45. loflied; 47. kantlijn; 49. lidwoord; 50. bouwwerk; 51. lengtemaat; 52. woning; 55. langpotige moerasvogel; 56. paradijs; 59. liefdesgod; 60. warmtebron; 62. tour; 64. eenheid van elektriciteit; 66 deel van huis; 68. oppervlaktmaat; 69. Europeaan; 72. lidwoord; 73. gebouw; 74. afbeelding; 75. plaats in Overijsel.

VERTIKAAL: 1. halt; 2. prul; 3. woede; 4. lage kant; 5. indien; 6. lied; 7. Turkse titel; 8. deel van ontkenning;

1	2	3		4	5	6	7	8		9	10	11	12
13			14						15		16		
17			18		19				20	21			
		22						23					
	24				25		26		27			28	
29					30						31	32	
33		34		35		36			37		38		
39				40				41				42	
43			44			45	46			47	48		
49					50								51
	52	53		54		55				56		57	
58		59							60				61
62	63					64		65		66			67
68				69	70				71			72	
73					74						75		

Oplossing vorige puzzel

Horizontaal: 1. stemvee; 4. schaduw; 8. erecode; 10. tamboer; 11. kerk; 12. mambo; 13. spie; 16. slede; 17. leest; 19. kater; 21. korst; 24. zout; 25. strop; 26. tien; 29. totebel; 30. portuur; 31. niemand; 32. kompels.

Vertikaal: 1. sterkte; 2. ereprijs; 3. vlot; 5. hemd; 6. doofpot; 7. wervels; 9. egade; 10. tabel; 14. nerts; 15. beurs; 18. gezeten; 19. kluitje; 20. ratel; 21. klomp; 22. tribune; 23. mengras; 27. Abia; 28. gram.

Ledenwerfactie 1961-1962:

„Eén op tien“

De stand is: ruim 6600 nieuwe leden

DE landelijke ledenwerfactie „Eén op tien“ gaat gestadig voort.

Het goede verloop van de actie blijkt duidelijk uit de volgende data en winstcijfers:

In „A.R. Post“ 20 jan.: ruim 3500.
In „A.R. Post“ 17 febr.: ruim 4800.
In Ned. Ged. 24 febr.: 5000ste lid.
In „A.R. Post“ 10 mrt. meer ran 6000.
Thans is de stand ruim 6600 nieuwe leden.

Zoals toegezegd werd volgt thans weer een overzicht van de kiesverenigingen welke vier of meer nieuwe leden tijdens de actie wonnen.

Er zij nogmaals de aandacht op gevestigd, dat het niet vermelden van een kiesvereniging in deze lijst nog niet betekent, dat zulk een kiesvereniging tekort schiet. Zo kunnen bijvoorbeeld kiesverenigingen, welke week in week uit, jaar in jaar uit voor de ledenwerving op pad zijn, niet altijd daarnaast ook nog in de speciale actieperiode een groter aantal leden erbij werven. En het is dus ook duidelijk, dat de kiesverenigingen, welke thans een gering aantal nieuwe leden gewonnen hebben, overigens steeds grote activiteit kunnen hebben ontplooid.

Ook ditmaal worden achter de namen van de betrokken kiesverenigingen (tussen haakjes) vermeld de aantallen vrouwelijke leden, welke in 1961 tijdens de actie van de ARVA-Friesland zijn opgegeven. De overige vrouwelijke leden worden niet afzonderlijk genoemd; zij zijn begrepen in de vermelde cijfers.

De hieronder volgende cijfers vermelden de stand per 17 maart jl. De totaalstand was toen: 6461 nieuwe leden.

4 nieuwe leden

Anna Paulowna; Benschop; Bunschoten; Dokkum (ARVA FRIESLAND 23); Dwingelo; Eindhoven-Gestel; Fij-

♦ JAN

In het voorjaar van 1912 was het „Bouwvetecken“ aan de orde in het parlement. De bijzondere scholen konden daardoor subsidie krijgen bij schoolbouw. Vooral in de grote steden stagneerde de ontwikkeling van het bijzonder onderwijs, omdat de bouwkosten zo hoog werden. Alle linkse Kamerleden bestreden dit wetsontwerp en de socialist en liberalen trokken één lijn.

De liberale heer Roodhuyzen heeft toen uiteengezet, hoe weinig respectabel vaak de motieven waren van hen, die een christelijke school stichtten. Men bedenke daarbij, dat deze rede van de heer Roodhuyzen werd gehouden lang voor er financiële gelijkstelling was. Toen er dus voor elke christelijke school jaarlijks belangrijke offers moesten worden gebracht. Hier is het verhaal van de liberaal: „Er wordt dikwijls tot het stichten van een bijzondere school overgegaan om macht te krijgen. Laten wij nemen een eenvoudig man op een dorp: Jan. Onze Jan is bij zijn partijgenoten niet veel in tel, het is een heel goed man, maar de volmaaktheid van lichaam en geest zit nu juist niet bij hem in de bovenverdieping. Welnu, die man wil toch ook wel iets te zeggen hebben. Wat doet hij nu? Hij gaat aan het werk om een bijzondere school op te richten; die een dergelijk geval niet kent, heeft nooit zijn ogen de kost gegeven. Jan wordt nu werkgever. Hij ziet, dat timmerman, metselaar en andere werkbazen, die vroeger nooit notitie van hem namen, hem nu groeten. Hij wordt iemand, die niet alleen onderwijzers aanstelt, maar, wat erger is, ook ontslaat.“

De heer Roodhuyzen, dit er nog volledigheids halve bij, was dé gezaghebbende liberale woordvoerder op schoolgebied.

En zo tekende hij het portret van onze grootouders.

naart; Genemuiden; Haarlem-Gr. van Prinsterer; Hilversum V; Kloosterburgen; Langweer; Leiden I; Linschoten; Meliskerke; Nieuw-Weerdinge; Nootdorp; Oldehove; St. Pancras; Poortugaal; Ten Post; Roosendaal; Rotterdam 17; Rotterdam-Lombardije; Rutten; Sauwerd; Schiedam; Schildwolde; Utrecht-zuid; Vollenhove-St. Jans-klooster, Westmaas.

5 nieuwe leden

Aalten-oost; Aarlanderveen; Almelo; Alteveer; Appelscha; Den Bommel; Dirkshorn; Dubbeldam; Gees; Gorssel; 's-Gravenhage-zuid II; Haarlemmermeer-Bennebroekerw.; Haarlem-Mackay; Hazerswoude-dorp; Heemse; Hoek; Krabbendijke; Krimpen a.d. IJssel; Leusden; Meerkerk; Monster; Mijnsheerenland; Noord-Scharwoude; Pesse; Rauwerderhem; Rhenen; Rottevalle; Rotterdam II; Rijswijk I; Santpoort; Stadskanaal-Afdraai; Steenderen; Suawoude (ARVA FRIESLAND 19); Utrecht-noord-oost; Warnsveld; Winschoten; Wommels.

6 nieuwe leden

Amsterdam-Rivierenwijk; Berkel en Rodenrijs; Boerakker; Borger; Borssele; Bergen op Zoom; Den Dolder; Eestrum; Epe; 's-Gravenhage-Stadh. kwartier-Benoordenhout; Leidschendam; Lutten; Nieuwkoop; Nunspeet; Oegstgeest; Oosterend Fr.; Rheden-de Steeg; Rotterdam V; Slikkerveer; Utrecht-Zuilen; Warffum; Wartena; Winterswijk; Zwartebroek.

7 nieuwe leden

Badhoevedorp; Dinxperlo; Grijskerk; Hilversum I; Kantens; Krimpen a.d. Lek; Maartensdijk-Groenekan; Maasland; Marknesse; Mildam; Nieuwendijk; Oostkapelle; Pijnacker; Soesterberg; Vlagtwede; Voorburg C/W; Wanswerd a.d. Streek; Wieringen; Workum; Zwolle-noord; Zwollerkerspel-b.d. Diezerpoort.

8 nieuwe leden

Appingedam; Balkbrug; Beetsterzwaag; Bussum-Centrum; Creil; Diever; Eibergen; 's-Gravenhage-Mariahoeve; Hoorn; Kornhorn; Koudekerke; Krommenie; Leiden III; St. Laurens; Nijkerk; Oenkerk; Scherpenzeel; Slootdorp; Stolwijk; Terneuzen; Zwolle-Binnenstad.

9 nieuwe leden

Amsterdam-Nieuwendam; Apeldoorn-west; Bleskensgraaf; Ten Boer; Dordrecht I; Enschede-west; Gramsbergen; Den Hulst; Heerlen; Klazina-veen; Kruieningen; Marrum; Schoonhoven; Stadskanaal-Onstwedde; Tilburg; Veenendaal; Voorburg-noord; Westbroek-Achtstienhoven; Wolvega; Zaandam-west.

10 nieuwe leden

Amerongen; Bant; Bergentheim; Bovensmilde; Heerjansdam; Kampenland; Kommerzijl; Nieuwe-Pekela; Putten; Rotterdam IX; Rotterdam-zuidwijk; Wateringen; Zwolle-Assendorp; IJsselstein.

11 nieuwe leden

Britsum; Delft-centrum; Enkhuizen; Enschede-noord; Geleen-Lutterade;

KG
KOFFIE en THEE
sinds 1885

Gorredijk; 's-Gravenzande; Hardinxveld-Giessendam; Heerenveen (ARVA FRIESLAND 19); Holwerd; Hoofdorp; Soest; Vries; Wissekerke; Zuidwolde Dr.

12 nieuwe leden

Alkmaar; Andijk; Beetgumermolen (ARVA FRIESLAND 17); Breda; Culemborg; 's-Gravenmoer; Harmelen; Heinkenszand; Medemblik; Meeuwen, Drongelen en Babiloniënbroek; Middelburg-zuid; Nieuwer-Amstel-zuid; Reeuwijk; Sleenwijk; Winsum (Fr.); Zaandam-oost; Zuidwolde Gr.

13 nieuwe leden

Amsterdam-Suriname; De Bilt; Brummen; Burum; Doetinchem; Ezinge; Giessenburg; 's-Gravenhage-Morgenstond; Haarlem-dr. Colijn; Gorinchem; Huizen; Nieuw-Vennep; Treebeek; Soestdijk; Vinkeveen; Voor-schoten.

14 nieuwe leden

Driebergen; Ede; 's-Gravenhage-Bezuidenhout; 's-Gravenhage-Valkenbosch; Haren; Kollum (ARVA FRIESLAND 40); Meppel; Oostvoorne; Rotterdam III; Rotterdam XX; Souburg oost en west; Terschelling; Uithuizermeeden; Zutphen; Zollerkerspel-b.d. Sassenpoort; Zwanenburg.

15 nieuwe leden

Emmen-zuid; Emmeloord; Haamstede; Leiderdorp; Schoonoord; Smilde; Uithuizen.

16 nieuwe leden

Biggekerke; Ferwerd; 's-Gravenhage-Elout van Soeterwoude; Godlinze-Losdorp; Grootegast; Groningen; Scheveningen-Statenkwartier; Scheveningen-dorp; Slidrecht; Ureterp.

17 nieuwe leden

Beverwijk; Dalfsen; Deventer; Goes; Joure; De Lier; Roden; Rijsburg; Rijswijk III; Wagenborgen; Zwartsluis.

18 nieuwe leden

Abcoude; Amsterdam-noord III; Alblasserdam; Barneveld; Hilversum IV; Honselersdijk; Middelburg-noord; Nieuwdorp; Papendrecht; Sibculo; Zwagerveen (ARVA FRIESLAND 46).

19 nieuwe leden

Bennebroek; Huizum (ARVA FRIESLAND 28); Loosduinen; Was-kemeer.

20-30 nieuwe leden

Maarn (20); Nijverdal (20); Sassenheim (20); Baarn (21); 's-Gravenhage-18 (21); Oosterbeek (21); Ruinerwold (21); St. Anna Parochie (22), (ARVA FRIESLAND 20); Delft-zuid (22); Gouda (22); Harlingen (22); Vlissingen (22); Wieringerwerf (22); Donkerbroek (23), (ARVA FRIESLAND 19); Heerde (23); Loenen a.d. Vecht (23); Wilnis (25); Rotterdam-8a (26); IJmuiden-west (26); Enschede-oost (27); Haarlem-dr. Bavink (27); Woerden (27); Zwaag-westende (27); Weesp (28); Hoogkerk (29); Zwiindrecht-oost (29).

30-40 nieuwe leden

Naarden (30); Vlaardingen-oost (30); Harkema-Opeinde (31), (ARVA FRIESLAND 2); Balk (32); Bilthoven (32); Rotterdam-VI (32); 's-Gravenhage-West III (32); Apeldoorn-zuid (33); Beilen (33); Dordrecht II (33); Rotterdam-8c (33); Rotterdam XXII (34); Veendam (34); Vlaardingen-Ambacht (34); Drogeham (35) (ARVA FRIESLAND 10); Heemskerk (35); Helpman (35); Vlaardingen-west (35); Assen (36); Bodegraven (36); Amersfoort (37); Bennekom (37); Bergum (37) (ARVA FRIESLAND 16); Sneek (37) (ARVA FRIESLAND 86); Zuidlaren (38); Arnhem (39); Zoetermeer (39).

40-70 nieuwe leden

Driessum-Wouterswoude (40); Leeuwarden-west (40) (ARVA FRIESLAND 8); Aalten-dorp (41); IJsselmuiden (42); Kampen (43); Emmen-noord (44); Boskoop (51); Waddinxveen (52); Oosterwolde Fr. (54) (ARVA FRIESLAND 22); Delfzijl (59).

70 en meer nieuwe leden

71 Naaldwijk;
75 Drachten; (Arva Friesland 54)
75 Urk;
84 Rotterdam IV;
87 Vroomshoop;
93 Zeist;
128 Surhuisterveen;
156 Hoogeveen.

Tenslotte nog eens een overzicht van de Friese kiesverenigingen, die in 1961 de volgende ARVA-resultaten meldden, maar op dit ogenblik niet 4 of meer leden in het kader van de actie „Eén op tien“ rapporteerden.

Schettens (5); Hoornsterzwaag (6); Schaad (7); Veenwouden (9); Oudega (14); Berlikum (16); Makkum (17); Lollum (20); Nij Altoenae (25); Witmarsum (26); Twijzelerheide (28); Boksum (33); Lemmer (56); Franeker (82).

Centrale vergaderingen

- ★ Op zaterdag 24 maart wordt de jaarvergadering gehouden van de Kamercentrale Den Helder. De bijeenkomst zal plaats vinden in Restaurant Victory, ingang v.d. Boschstraat, Alkmaar. Aanvang der vergadering te 14.30 uur. Als spreker zal optreden de heer J. Smallembroek.
- ★ Op zaterdag 24 maart belegt de Statencentrale Goes een algemene vergadering. De bijeenkomst zal gehouden worden in Hotel „De Korenbeurs“ te Goes. Aanvang der vergadering te 14.30 uur. De agenda vermeldt naast andere punten als spreker mr. L. A. van Splunder te Koudekerke.
- ★ Op zaterdag 24 maart wordt de laatste verkiezings-streekvergadering in Noord-Brabant gehouden. Plaats: Café Van Dijk te Almkerk. Aanvang der vergadering te 14.30 u. Sprekers: de heren P. C. Efferich (A.R.) en A. B. Kramer (C.H.)
- ★ Op maandag 26 maart houdt de Statencentrale Tiel een vergadering. De bijeenkomst wordt gehouden in de bovenzaal van Hotel Carabain, Rijksstraatweg 1 te Geldermalsen. Aanvang der vergadering te 20.00 uur. Spreker is de heer H. M. Oldenhof, A.R. lijst-aanvoerder in Gelderland.
- ★ Op maandag 26 maart is een centrale vergadering belegd te Balk (Gaasterland). De bijeenkomst zal plaats vinden in het Gebouw voor Chr. Belangen te Balk. Aanvang der vergadering te 19.30 uur. Als spreker zal optreden prof. mr. I. A. Diepenhorst.
- ★ Op dinsdag 27 maart belegt de Kamercentrale 's-Gravenhage in samenwerking met het plaatselijke A.R. vrouwencomité een centrale vergadering voor zowel dames als heren. De bijeenkomst wordt gehouden in de Tuinzaal van de Haagse Dierentuin. Aanvang der vergadering te 20.00 uur. Spreker is prof. mr. I. A. Diepenhorst.
- ★ Op vrijdag 6 april wordt de jaarvergadering van de Statencentrale Haarlem gehouden. De bijeenkomst, welke een huishoudelijk karakter zal dragen, zal plaats vinden in het Prot. Chr. Militair Tehuis, Jansweg 34, Haarlem. Agenda o.a.: terugblik op de verkiezingen voor de Prov. Staten 1962.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

De stembus sprak duidelijke taal

Namen der partijen	1962 (Provinciale Staten)			1959 (Tweede Kamer)			1958 (Provinciale Staten)			
	Stemmen	%	Zetels	Stemmen	%	Zetels	Stemmen	%	Zetels	Zetels
Katholieke Volkspartij	1.954.251	32,39	218	1.895.853	31,60	210	1.899.020	32,88	217	190
Partij van de Arbeid	1.805.707	29,92	206	1.821.145	30,36	214	1.654.396	28,65	198	178
Volkspartij v. Vrijh. en Dem.	605.302	10,03	64	732.630	12,21	80	658.388	11,40	73	63
Anti-Revolutionaire Partij	533.093	8,83	67	540.056	9,00	67	544.248	9,42	70	63
Christelijk Historische Unie	509.801	8,45	63	467.428	7,79	61	520.171	9,01	67	59
Communistische Partij Ned.	176.647	2,93	13	144.538	2,41	10	239.164	4,14	19	18
Staatkundig Ger. Partij	129.219	2,14	12	129.398	2,16	12	129.089	2,24	12	11
Pacifistisch Soc. Partij	181.391	3,01	13	110.492	1,84	4	35.051	0,61	2	2
Gereformeerd Pol. Verbond	41.800	0,69	3	38.595	0,64	2	43.493	0,75	—	—
Overige lijsten	96.886	1,61	6	119.026	1,99	5	517.04	0,90	7	6
TOTAAL	6.034.097	100,—	665	5.999.161	100,—	665	5.774.724	100,—	665	590

DE uitslag van de statenstembus heeft het politieke beeld in Nederland op enkele punten nogal gewijzigd. Als wij met het resultaat van onze partij mogen beginnen, moeten wij constateren, dat er een gering verlies was. Dat feit kan niet weggejuicht worden door onze vreugde over de gebleken stabiliteit van de drie grote confessionele partijen. In Tweede Kamer zetels omgerekend, gingen de christen-democratische „regeringspartijen” met 2 zetels vooruit, n.l. van 75 op 77 zetels. Er is dus geen reden tot neerslachtigheid, voor zover het de perspectieven van de christelijke politiek betreft. De hardwerkers — mannen en vrouwen — in onze partij, zullen de stembus van 30 mei bepaald niet zonder hoop tegemoet zien. Dit mag ook gelden voor de C.H.U., die er voor zorgde dat ten opzichte van 1959 in het gezamenlijke protestantse kamp een winst optrad, waardoor op het totale protestantse percentage van 1958 weer werd ingelopen. Na de stormachtige laatste 3 jaren in de Nederlandse politiek is het wel opmerkelijk, dat de christen-democraten zich zo handhaafden en dat de V.V.D., die eveneens ministers aan dit kabinet leverde, een stevig verlies leed. Wij moeten hier volstaan met het aangeven van enkele grote lijnen. Daartoe behoort ook dat de doorbraak noch naar de kant van de P.v.d.A., noch naar de zijde van de V.V.D. ver-

der toenam. De heer Burgers heeft zijn wens, dat het Nederlandse volk op 28 maart een „motie van wantrouwen” tegen het Kabinet-de Quay zou aannemen, niet verwezenlijkt gezien. Daarover verheugen wij ons. Degenen, die bij de P.v.d.A. zijn weggegaan, hebben zich niet bij de V.V.D. aangemeld. Deze partij is blijkaar over haar hoogconjunctuur-periode heen. Daar scheen de heer Oud zich gemakkelijk bij neer te leggen. Het is evenwel de vraag of zijn berusting in 1962 even echt gemeend is als zijn blijdschap in 1959, toen hij de grote toeverlaat van de zgn. zwevende kiezers was.

Tenslotte het pacifisme. De P.S.P. heeft de zegepalm weggedragen. Indien de kiezers die op haar lijsten stemden, alleen maar tegen het huidige regeringsbeleid hadden willen demonstreren, dan zouden zij bij de P.v.d.A. aan hun trekken hebben kunnen komen; ook inzake de Nw Guinea-questie. De grote toeloop is echter welbewust naar de kant van de P.S.P. afgezwinkt. Dit kan niet anders worden uitgelegd dan als een versterking van het p a c i f i s -

m e. Dit verschijnsel is verontrustend. In de grote worsteling tussen communisme en niet-communisme moet ondermijning van het westelijke kamp als een reële dreiging worden aangemerkt. Niemand kan ons er van verdenken, dat wij militairistische neigingen hebben.

De jongste geschiedenis en ook de ontwikkeling der laatste weken leert ons echter tot welke provocerende uitbarstingen sommige volksleiders worden verleid indien zij menen ergens een gemakkelijke prooi te kunnen bemachtigen.

De vrijheid, ook die, waarin men vrij is om op verschillende partijen zijn stem uit te brengen, is ons dierbaar. Wij weten, dat God de wereldgeschiedenis leidt. Dit ontslaat ons volk, dat dié vrijheid mag genieten, echter niet van de plicht alles te doen wat in het vermogen van mensen ligt om die vrijheid te bewaken tegen aanvallen van buiten of tegen ondermijning van binnen-uit. Aan dit laatste zal in de toekomst grote aandacht moeten worden besteed.

Kleurige woordjes en zwarte puntjes

A.R.P. — Vrijheid en gerechtigheid, zo stond op het grote doek, dat het machtige podium van Tivoli overspande. Het zijn klare en ware woorden en de anderhalfdruizend vrouwen hebben die woorden allemaal in zich opgenomen. Vrijheid en gerechtigheid, — daar gaat het onze partij om. Maar wel zijn we onderhorigen aan de moderne techniek geworden. De nieuwe media radio en televisie waren als schrikwekkende molochs aanwezig. De apparatuur van het radio-oog beheerste de zaal en de kabeldraden van het radio-oor gaven een zekere gespannenheid. Ik heb de spreekster en sprekers beklagd, die de hitte van de dag, geproduceerd door de enorme lampen voor het T.V.-camera-oog, te verduren hadden. Ze stonden tussen de vuren van de tegenwoordige techniek — en ze transpireerden.

Staatssecretaris Roolvink zei dan ook niet zonder opluchting: Ziezo, de radio is weg, we zijn weer onder elkaar! De vrijheid was wederom bereikt en het gaf velen een aanmerkelijk soelaas. Dat overigens de vrijheid in gebondenheid door onze vrouwen op bijzonder voortreffelijke wijze beoefend werd, mag niet onvermeld blijven. Men gaf het technisch vernuft, men gaf de tegenwoordige media, vrijwillig en zonder wanklank de opperheerschappij. Men hield zich stil, er werd geen wanklank gehoord en men transpireerde om der wille van het goede doel: dat heel Nederland de manifestatie van de A.R.-vrouwen zou kunnen zien en horen!

Met welgevallen hebben we, de schare overziende, er aan gedacht, dat anderhalf duizend vrouwen de schoonmaak in de steek gelaten hadden.

Inderdaad gaat de politiek verre boven de schoonmaak, al heeft politiek uiteraard weleens een drastische schoonmaak tot gevolg.

Tivoli: volgeperst met vrouwvolk, geleek ze op een machtige zaal vol bloemen. En hier en daar, als doornetjes tussen de rozen, een binnengeslopen man. Aan heel hun houding was te zien, dat die mannen in het diepe besef leefden, dat ze vertoefden in het domein van de vrouw. Zelfs de predikant, die we als een begeleidingsverschijnsel opmerkte tussen de keur der vrouwen uit onze partij, had in zijn blik en houding iets terughoudends.

Hier in Tivoli hadden de mannen nu eens niets te zeggen; hier werd het hun gezegd. Ze waren in een ander rijk beland en ze werden teruggedroefd tot hun ware proporties en toen gingen ze ras teloor in de fleur van de vrouwelijke tooi. Ze waren de donkere stipjes geworden achter de in kleur gedrukte woorden....

Ze waren de puntje, puntje, puntje. Eén troost konden ze behouden: Puntje, puntje, puntje kan nog van alles betekenen. Die puntjes kunnen de vrijheid geven om in gedachten aan de woorden van alles toe te voegen. En dus zaten die mannen, waarvan de aanblik deed denken aan de laatsten der mohikanen, daar toch niet vergeefs. Ze waren tenslotte van de Partij!

Op pag. 6 en 7 van dit nummer vindt u meer over deze geslaagde vrouwen-manifestatie.

ATTENTIE

RADIO

Op donderdag 5 april a.s. spreekt voor de radio weer de secretaris van de A.R. Partij, mr. W. R. van der Sluis. Luistert u dan ook? Het is van 19.50 tot 20.00 uur. op de golflengte van de N.C.R.V.

A.R. POST

Het eerstvolgende nummer van A.R. Post zal reeds op 14 april a.s. verschijnen.

In mei verschijnt A.R. Post daarentegen weer normaal in de derde week van de maand, dus op 19 mei.

Bijzondere grote voorraad

ORGELS en PIANO'S

Elektrische en Elektronische orgels.

Vraagt vrijblijvend onze geïllustreerde prijslijst

BOOT

Orgel- en Pianohandel

Bodegraven - Telefoon (01726) 25 41

IN GESPREK MET ONZE LEZERS

Klasse-justitie

Het is mij opgevallen, dat uw blad de zogenaamde Baarnse moordzaak (waarvan de feiten u bekend zullen zijn), niet anders dan terloops heeft aangeroerd. Bij mij is namelijk sterk de indruk gewekt dat de Nederlandse justitie niet zonder maar juist met aanzien des persoons handelt en bezig is te meten met twee verschillende maten.

Ik heb mij verwonderd over uw opmerking dat de berichten in sommige kranten wel sterk overdreven waren — dat zal ook wel het geval geweest zijn, maar toen stond toch al vast dat hier sprake was van ernstige beleidsfouten bij de opsporing en verdere behandeling van deze zaak.

U schreef toen dat men zijn oordeel (standpunt) niet eerder had te bepalen, dan nadat deze kwestie was uitgezocht en de werkelijke feiten bekend waren. Met andere woorden: van een zeer ernstige afkeuring van deze gang van zaken heb ik tot dusverre in Nederlandse Gedachten niets kunnen lezen. Wellicht zult u zeggen: „Wij wachten tot de rechter uitspraak heeft gedaan. Mocht dit inderdaad het geval zijn dan wil ik dit graag vernemen. Of is het uw bedoeling deze zaak te laten rusten? Natuurlijk is dat uw goed recht doch ik betwijfel of uw lezerskring hiermee genoegen zal nemen, aangezien Nederlandse Gedachten over andere belangrijke zaken ook wel het zijne weet te zeggen. En ik vind deze zaak zéér belangrijk.

Inmiddels heeft de procureur-generaal deze affaire uitgezocht en heeft de minister van justitie bij het begrotingsdebat aan een vragensteller (de heer Berkhouwer als ik me niet vergis) zijn standpunt uiteengezet. Mr. Overbeek is gestraft met een schriftelijke berisping, waarbij vooral zijn zeer goede staat van dienst in aanmerking is genomen. Het zijn immers collega's onder elkaar en dan moet men elkaar niet op de tenen gaan staan. Openbaarheid is verder niet aan deze aangelegenheid gegeven; de stukken zijn in handen gesteld van de vaste commissie van justitie; de details werden de lezers bespaard en de rechter zal te zijner tijd uitspraak doen.

Om op deze uitspraak terug te komen: ik heb zo het vermoeden dat er in dit geval wel gegoeheld zal worden met niet-toerekeningsvatbaar of te jeugdige leeftijd. Kortom, deze Boudewijn H. — een keiharde jongen overigens — zal wel niet dezelfde straf ontvangen als die kappersbediende uit Rotterdam of de dader uit Sprang-Capelle, waar vonnissen vallen van 15 of 20 jaar.

Ook het optreden van de politie is ongelijk, dunkt me, want ik herinner me nog dat een eenvoudige arbeider uit Tiendeveen die, zogenaamd vanwege zijn dreigende houding, door de politie ter plaatse werd neergeschoten. Van Boudewijn H. is bekend dat hij van gegoede huize afkomstig is: een vader met een villa van weet ik hoeveel kamers, een eigen raadsman en bovendien bevriend met de officier van justitie te Utrecht, als ik me tenminste niet vergis. Want deze laatste heeft zich toch zelf met deze aangelegenheid ingelaten.

De hele affaire wekt bij mij de indruk dat de hooggeplaatsten, kapitaalachtigen in de Nederlandse rechtspleging een andere beoordeling krijgen, dan het tegenovergesteld deel van onze bevolking. Ik maak dit op uit hetgeen ik wel en niet van dergelijke zaken te lezen krijg. Daarbij kan ik ook noemen het geval Anneke Beekman. Zoals te verwachten was heeft mejuffrouw of mevrouw Van Moorst

gedeeltelijk gratie gekregen. Dit geschiedde wel op verzoek van beide partijen, maar ook hier betrof het toch weer een zeer gegoede familie uit het zuiden van het land.

Ik ga hier niet verder op in, want ik ben terzake niet deskundig. Maar ik val over het feit dat men bij voorbeeld over het geval Staphorst zo'n drukte maakt, maar dat u alleen over Baarn zegt dat de berichten overdreven waren. Waarom eigenlijk wel een artikel over Robert Kennedy en niet eens uitleg over het geval Baarn? Wilt u wachten tot na de rechtspraak, mij best, maar dan wil ik het wel graag van u weten. Want een zaak als deze beschouw ik als een nationale schandvlek in onze staat.

ABONNEE

(naam en adres bij ons bekend).

Kanttekening

Eerlijk gezegd zijn wij van een brief als deze geschokken. Niet om de kritiek die hierin geïfend wordt op Nederlandse Gedachten, want die is niet moeilijk te weerleggen. Bijzonder veel erger is het dat deze schrijver zijn vertrouwen blijkt te hebben verloren in de Nederlandse justitie. Dat hij zonder meer de krasse beschuldiging uitsprekt dat er in Nederland door de rechters met twee maten wordt gemeten: bevoordeling van de rijke en (natuurlijk) de arme de dupe!

Eerst dan de vraag waarom wij hier niet uitvoerig over hebben geschreven.

Het antwoord is eenvoudig: omdat dit een politiek weekblad is, dat wel te maken heeft met de politieke figuur Kennedy maar niet met een Boudewijn H. Zo min als met de Rotterdamse kapper of met de dader uit Sprang-Capelle.

Op die regel zouden wij in één geval een uitzondering maken: als wij ervan overtuigd waren dat hier inderdaad

sprake was van klasse-justitie. Als wij er inderdaad van overtuigd waren dat in deze zaak het recht met voeten was getreden. Dan zou zeker een partij als de onze die gerechtigheid in haar banner schrijft, alles moeten doen wat in haar vermogen ligt om het onrecht uit te bannen.

Maar... daarvan is ons niets gebleken. De manier waarop de arrestatie van deze jongen heeft plaats gevonden, was inderdaad vreemd en voorzover ons de feiten bekend zijn, verheugt het ons dat de betrokken officier van justitie hieromtrent berispt is. Maar wij twijfelen er geen moment aan dat thans de rechter zal oordelen zonder aanzien des persoons. Als Boudewijn H. een misdadiger is — en dat heeft thans de rechter te beoordelen — dan zal hij zijn gerechte straf ontvangen, ook al heeft zijn vader dan een groot huis en wat al niet meer. Of er al dan niet omstandigheden zullen worden aangevoerd die bij het bepalen van de strafmaat invloed zullen doen gelden (het niet geheel toerekeningsvatbaar zijn of de leeftijd, zoals de schrijver opsomt) — we weten het niet. Maar elk gepraat in de geest van „ze zullen wel zus of zo want zijn vader is immers...“ is ronduit geleuter!

We willen dit zo kras stellen, omdat het Nederlandse volk langzaam maar zeker vergiftigd dreigt te worden door allerlei „zaken“ en „affaires“ waarbij onverantwoordelijke schrijvers het laten voorkomen alsof er in Nederland een soort chaos zou bestaan op het gebied van de rechtspraak. Kranten bieden tegen elkaar op om toch ook maar een „zaak“ in handen te krijgen, want dat trekt lezers. Het is immers heerlijk om aan te kunnen schoppen tegen de mensen die in het publieke leven een dikwijls bijzonder zware verantwoordelijkheid dragen!

Onze briefschrijver bewijst waar deze stelselmatige ondermijning van het vertrouwen in de rechterlijke macht toe leidt: nog voordat de rechter uitspraak heeft gedaan weet hij al te vertellen hoe het wel zal gaan!

Nogmaals: het is de plicht van de anti-revolutionaire partij in de bres te springen als er onrecht wordt gepleegd — nu zijn we van mening dat deze schrijver grof onrecht pleegt en als zodanig willen we het signaleren!

* * Juiste beslissing

De Nederlandse regering heeft met betrekking tot de vele duizenden inwoners in Nieuw-Guinea een duidelijke verantwoordelijkheid. Zij is onder meer geroepen de veiligheid van die gehele bevolking — Nederlanders, Papoea's en andere bevolkingsgroepen te verzekeren zo lang en voor zover dat in haar macht ligt.

De doorgaande dreiging in woord en daad van de zijde van Indonesië, niet tegenstaande het onderbroken — niet afgebroken of vastgelopen — gesprek wijzen niet op incidentele agressie. Veeleer schijnen deze daden een gevolg van een reeds vroeger opgezet plan. In deze situatie is het niet verantwoord indien Nederland, als het ware met de armen over elkaar zou blijven zitten.

Anderzijds mag de Nederlandse overheid in dit belangrijke tijdsgewricht geen kans laten voorbijgaan het gesprek met Indonesië tot een goed resultaat te brengen. Daarbij moet de regering een open oog hebben voor de omstandigheid dat Indonesië met (interne) moeilijkheden te kampen heeft. Zij zal zich moeten realiseren dat het gesprek, dat nu begonnen is, laat ter tafel is gebracht.

In verband hiermee is het besluit van de Nederlandse regering de militaire middelen enigermate aan te vullen in het licht van de huidige situatie, een juiste beslissing te noemen. In dit geval is er geen sprake van enige agressie. De genomen maatregelen hebben ten doel de verantwoordelijkheid voor de veiligheid van de Nieuw-Guinea-bevolking te kunnen dragen. Verheugend is dat de regering daarbij tevens de hoop heeft uitgesproken op een aanvaardbare oplossing. Uiteraard voor beide landen.

K.

recht wordt gedaan aan de gezinnen met een groot aantal kinderen. Ik ben het ermee eens, dat in een maatregel niet alle gevallen kunnen gevangen worden, doch dan moet de inspecteur de macht gegeven worden om moderaatie toe te passen waar dat verantwoord is.

Een groot gezin verslindt in de huidige omstandigheid geld; dan is een inhouding van meer dan f 100,— per maand (terwijl het overbodig is) extra zwaar. En wat in zo'n geval te denken van de activering van overheidswege van het sparen (Spaarpremiewet)?

Of wil de overheid de komende anderhalf jaar door middel van de 15% regeling toch nog een kleine rem aanbrengen op eventuele overbesteding?

Gaarne uw commentaar!

ABONNEE

(Naam en adres bij ons bekend).

* Kanttekening

1. De staatssecretaris heeft in de gevallen waarin uit een aangifte blijkt dat de ingehouden loonbelasting plus het bedrag der voorlopige aanslag hoger is dan het bedrag dat op de definitieve aanslag tenslotte zal prijken — de belastingplichtige heeft dus een „tegoed“ — aan de inspecteurs opgedragen deze aangifte zo spoedig mogelijk — met voorrang af te handelen. Onze ervaring is dat de inspecteurs — als de belastingplichtigen hem hierop wijzen — dit voorschrift opvolgen. De normale wachttijd kan dus worden verkort!

2. Inderdaad is de huidige regeling inzake de inhouding van 15% aan loonbelasting aan de strakke kant voor bepaalde situaties zoals u er één van schetst. De regeling is immers gebaseerd op gemiddelde gevallen en gericht op het voorkomen van de onplezierige situatie dat na geruime tijd belastingplichtige „bij moet betalen“. Het facet van „voorlopig te veel betalen“ is minder uit de verf gekomen omdat deze gevallen zich bij wijze van uitzondering voordoen. De bedoeling van de „15% maatregel“ is daarom beslist niet te zien als een kleine rem op een eventuele overbesteding.

3. Wij zijn er van overtuigd dat indien u de door u onderkende situatie voorlegt aan de staatssecretaris bij deze materie nader zal bezien en de inspecteurs zal voorschrijven in dergelijke gevallen de nodige soepelheid te betrachten. Wij adviseren u dit nummer met van Nederlandse Gedachten bij te sluiten bij uw verzoek.

Belasting - geen onrecht

Ik las met belangstelling wat u met het oog op de komende verkiezingen naar voren bracht over de goede vooruitgang op het sociaal-economisch terrein. Inderdaad mogen wij dankbaar zijn voor alles wat er in de afgelopen jaren tot stand is gekomen.

Toch wil ik wel iets zeggen over het volgende:

Op pagina 4 onder het hoofd „voor de belastingbetaler“ kom ik deze zin tegen: (Ned. Ged. 17/2/62).

„Want belasting mag geen onrecht worden — daarom is ook door deze minister een andere, gunstiger regeling gemaakt voor de vrijgezellen en de gehuwde werkende vrouw“.

Hiermede ben ik het ten dele eens. De vrijgezellen hebben direct de gunstige wending gemerkt. Doch de gehuwde werkende vrouw merkt het pas einde 1963! Vooral de gehuwde werkende vrouw met een middelgroot of groot gezin is tot eind 1963 zwaar gedupeerd; en zelfs zwaarder indien zij onder een door de overheid vastgestelde salaris-regeling valt omdat zij dan ook nog belast wordt voor de kinderbijslag en -toeslag.

Ik wil hier een voorbeeld geven ter verduidelijking en uit de praktijk.

Inkomen van man en vrouw samen (incl. kinderbijslag en -toeslag, dat de vrouw krijgt van het Rijk — want het Rijk gaat vóór de particuliere werkgever)	f 20.000,—
Aftrek:	
Voor de vrouw	f 2.000,—
Verwervingskosten, huis, A.O.W. e.d.	„ 2.600,—
	„ 4.600,—
Zuiver inkomen	f 15.400,—
Ziekttekosten, giften	„ 1.800,—
Aan te slaan voor	f 13.600,—
	===

Wanneer nu bekend is, dat het gezin bestaat uit negen personen, terwijl één kind van zestien jaar nog schoolgaand is, dan komt men — volgens de nieu-

we inkomstenbelastingtabel (na extra-interpolatie) — op een belastingbedrag ad f 600,—.

Maar, wat betaalt men nu aan belasting?

De man	f 588,—
De vrouw	„ 1.170,—
		f 1.758,—

Teveel betaald aan bel.	... f 1.158,—
Door de vrouw teveel betaald aan A.O.W. „ 425,—

Totaal teveel betaald f 1.583,—

In het gunstigste geval krijgt men dit bedrag medio 1963 terug; het wordt meestal later. Gemiddeld staat dit bedrag één jaar tot anderhalf jaar uit. Het Rijk vergoedt geen interest, zodat zij gedurende die periode een renteloos voorschot van de goeburgerman krijgt.

Inmiddels is echter 1963 ingeluid en de overbelaste inhoudingen gaan verder. Het renteloos voorschot blijft dus jaar in jaar uit doorlopen totdat de vrouw ermee uitscheidt.

Ik heb inlichtingen ingewonnen bij de belastinginspectie teneinde onthefing te verkrijgen van deze voor een groot gezin onredelijke regeling, doch kreeg nul op het rekest. De inspecteur gaf toe, dat de regeling voor een groot gezin ongemeen zwaar uitviel en dat de vruchten pas over anderhalf à twee jaar geplukt konden worden (of-schoon het maar betrekkelijk was omdat dan inmiddels weer een klein jaar van zware inhoudingen achter de rug was), toch kon hij geen dispensatie verlenen omdat het hier ging om een algemeen bindende maatregel. Alleen de minister zou enige moderatie kunnen afkondigen voor bepaalde gevallen.

Het bovenstaande geval is gebaseerd op zeer reële cijfers, zij het dan voor de leesbaarheid enigszins afgerond. Doch dit geval zal niet alleen staan!

Ik herhaal wat u gezegd heeft: want belasting mag géén onrecht worden!

Ik meen, dat — gezien de starheid van de 15% maatregel — ernstig on-

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), G. A. Kieft, J. W. Ooms, mr. W. R. van der Sluis, J. D. Troostheide, G. J. H. Griffioen (secretaris).

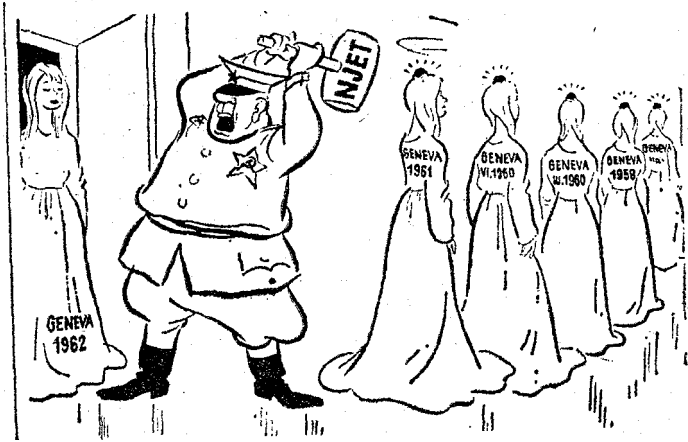
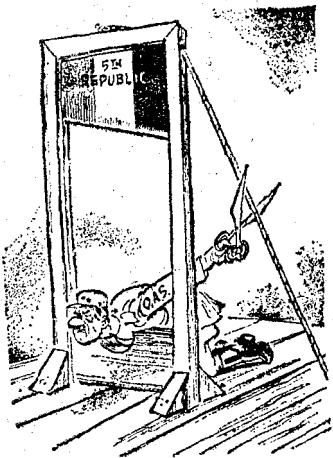
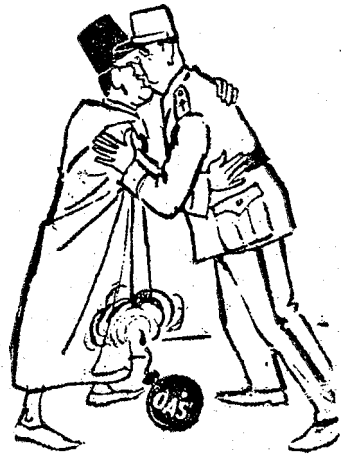
ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstr 3, 's-Gravenhage, tel. (070) 63 10 23 en 11 21 33, giro 89673.

ADRES VOOR ADVERTENTIES: Botenmakersstraat 45, Zaandam, telefoon (02980) 63224.

ABONNEMENTSPRIJS f 6,50 per jaar, f 3,25 per half jaar. Giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4,— p. jaar. LOSSE VERKOOP f 0,20.

SPOT

PRENT

* * * Best man?

Het is velen, die het debat over de „mammoetwet“ met oog en oor volgen opgevallen, dat de heer Kleywegt de minister op een zéér actieve wijze steunt, en dat het contact tussen de minister en deze volksvertegenwoordiger, die door de doorbraak bij de P.v.d.A. is aangeland, zeer levendig is, met name als tegenstanders van het ontwerp aan het woord zijn.

Sommigen noemen de heer Kleywegt de secundant van de minister, anderen een van zijn paranimfen. Beide vergelijkingen zijn niet juist. Een secundant bij een duel zorgt alleen dat alles eerlijk gebeurt. Een paranimf staat bij een promotie er alleen bij voor het decorum.

Wij vinden het beter, hem de best man te noemen. Een Engelse term uit de ceremonie van het huwelijk. De best man is overal en altijd aanwezig, en schiet ieder ogenblik te hulp, als het nodig is.

* * * Dr. Veerman in de Tweede Kamer

Vermoedelijk wordt Dr. A. Veerman a.s. dinsdag beëdigd als lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal. Door het ontslag nemen van de heer Van Nierop is een A.R. zetel leeg gekomen, die dan weer wordt bezet. Wij wensen de heer Veerman, die vooral als (voormalig) voorzitter van de Arjos bekendheid binnen en buiten onze partij kreeg, van harte geluk met zijn benoeming. Hoewel wij het Tweede Kamerlidmaatschap niet gemakkelijk zouden kunnen gelijkstellen met enige rang in de strijdkrachten, komt toch onwillekeurig de gedachte aan de (jonge) soldaat en de maarschalkstaf in diens ransel, naar boven. Gelet op de carrière van de heer Veerman bij het onderwijs — hij is en blijft voorlopig rector van een lyceum — zou men ook de mening kunnen huldigen, dat het nieuwe Kamerlid met zijn neus in de parlementaire boter (n.l. het Mammoetwet-debat) is gevallen. Ook dit laatste gaat ons inziens niet helemaal op, want aan een debat over een zo belangrijke aangelegenheid gaat een lange, hoewel minder opzienbarende, periode van parlementaire voorbereidingen vooraf. De heer Veerman heeft dat werk uiteraard niet van heel dichtbij kunnen meemaken. Evenwel als oud-Kamerverslaggever, als onderwijsman en als vooraanstaande figuur in de A.R. jeugdorganisatie, is de politiek hem geenszins vreemd. Hij zal dan ook wel spoedig „ingeschoten“ zijn in zijn nieuwe hoedanigheid. Wij hopen dat God de heer Veerman ook zal zegenen bij deze arbeid. Moge hij er ook de bevrediging in vinden,

die bij dit vaak moeilijke werk nodig is om er toch voldoening van te kunnen hebben. Tenslotte, maar niet in de laatste plaats, wensen wij mevrouw Veerman alles toe wat echtgenotes, ook van politici in het bijzonder nodig hebben: voldoende meeleven met en belangstelling voor het vervullen van deze nieuwe taak, om vele uren en avonden zonder echtelijk gezelschap goed te maken.

ALS HET VOOR DE
TWEDE KAMER
WAS GEWEEST

De zetelverdeling van de Tweede Kamer, zoals deze zou worden wanneer de voor de verkiezing van de Provinciale Staten uitgebrachte stemmen voor de Tweede Kamer zouden zijn uitgebracht.

Partij	1959	1962
KVP	49	50
PvdA	48	46
VVD	19	15
AR	14	14
CHU	12	13
CPN	3	4
SGP	3	3
PSP	2	4
GPV	—	1
	150	150

(Bij bovengenoemde berekening zijn de stemmen uitgebracht op de Prot. Chr. Groep in Noordbrabant en de Samenw. Chr. Groeperingen in Limburg verdeeld over de partijen AR, CHU, SGP en GPV in dezelfde verhouding als de verkregen stemmen in 1959).

KAARTLEZEN

in het grensgebied

DE tijd, dat kerkelijke jeugdverenigingen ons program van beginselen artikelsgewijze behandelden, ligt achter ons. Het was beslist niet het minst prettige deel van de avond. Er kon kostelijk gedebatteerd worden. Soms tegen beter weten in.

Er was evenwel één artikel, waaraan weinig eer te behalen was. Dat was artikel 16: het belastingartikel.

Het belastingstelsel werd voorgesteld als een zuigperspomp. Het mocht de benodigde overheidsgelden — en dan liefst in mindere mate als toen in concreto het geval was! — uit de zakken van de burgerij zuigen en in de schatkist persen. Verdergaande doeleinden mochten met het stelsel niet nagestreefd worden.

Nu ja: er stond ook in, dat gewaakt moest worden tegen te vrije invoer van bewerkte artikelen, want dat schaafde nijverheid en loonarbeid. Maar dat was dan ook de uitzondering, die de regel bevestigde. Een regel, die Kuyper in „Ons Program“ aldus onder woorden bracht: Overheid, door u in te laten met wat niet stipt en striktelijk tot uw taak behoort, doet ge afbreuk aan het ontzag dat uw hoge majesteit moet inboezemen. Door bemoeiziek u aan te stellen komt ge in onvermijdelijk conflict met de vrijheidszin uwer landzaten.

In onze dagen zit er een geestelijk naneef van Kuyper boven op de schatkist. Zijn belastingpolitiek is niet conform de zuigperspomp-theorie. Onze minister van financiën zegt tot ons: Lettende op mijn welgevulde schatkist zou ik uw belastingaanslag wel lager kunnen stellen, maar ik doe het voorlopig nog niet — we hopen nu maar, dat hij het per 1 juli wel doet — want het past momenteel niet in mijn conjunctuurbeleid.

Niemand zal durven beweren, dat deze minister dusdoende op gespannen voet leeft met de beginselen van de partij, waaraan hij zich door de befaamde zedelijke band gebonden weet. Artikel 18 van ons algemeen staatkundig program stelt, dat bij de financiële politiek rekening dient

door

M. W. SCHAKEL

te worden gehouden met haar gevolgen „voor de loop van de conjunctuur en de omvang van de werkgelegenheid“.

Het is duidelijk, dat hier de verhouding tussen staat en maatschappij aan de orde is.

Het oude, vertrouwde schema werd in menigerlei opzicht doorbroken. De mannen aan de frontlijn hebben daar kennelijk weinig moeite mee. Contacten met kiesverenigingen leren ons evenwel slag op slag, dat een brede zoom van het meelevende anti-revolutionaire volk er principieel wel mee in de knoop zit. Met grote hardnekkigheid handhaaft deze kwestie zich in de onderlinge discussie.

Waar loopt nu de grenslijn tussen staat en maatschappij? Wat is nu de principieel juiste omvang van de overheids-taak? Op die twee vragen spitst zich de ongerustheid telkens weer toe. Zien wij het goed dan valt een deel van dit onbehagen te verklaren uit het feit, dat de verschillende levenskringen wat al te orgenuanceerd, te veel schematisch-mechanisch naast elkander geplaatst worden.

Vergelijken wij het gezin en het bedrijfsleven. Twee levenskringen, die ongetwijfeld een door de staat te eerbiedigen eigen aard hebben. God gaf aan het gezin de zin en de richting door er soeverein de wet voor te stellen. Het is een levenskring van eigen karakter duidelijk afgegrensd tegen de sfeer van de staat. De overheid doet niet aan gezinsvorming in de biologisch-paedagogische zin van het woord. Dit verschil in geaardheid vraagt ook van de overheid, dat ze er eerbiedig het hoofd voor buigt. Zij moet met betrekking tot het gezin niet pogen om door de afzetting rondom de berg heen te breken.

Kan men nu zonder enige nuancering stellen: wat voor het gezin geldt, moet ook voor het bedrijfsleven gelden, want ook dat vertoont een van de staat afwijkende structuur.

Deze algehele nevenstelling van gezin en bedrijfsleven tegenover de staat klopt niet met de feiten. De staat doet niet aan gezinsvorming, maar de staat stelt wel vele daden, die ook in de bedrijfs-sfeer gesteld worden. Er zijn grote staatsbedrijven. Sommige waren er ook al in de dagen van Kuyper. Was dat nu maar het enige. Met het brengen van deze staatsbedrijven in particuliere hand zou alle osmose — onderlinge doordringing — van staat en bedrijfsleven opgeheven zijn.

Maar zo simpel liggen de zakken niet. De overheid legt beslag op bijna een vierde gedeelte van het nationale inkomen. Ze legt er niet alleen beslag op, ze brengt het ook weer in omloop. Zij investeert — men denke aan allerlei publieke werken — zij legt via haar salarisbeleid koopkracht in handen van anderen. Alleen zuiver kwantitatief nog maar bezien is de staat een big boss in de sfeer van het bedrijfsleven.

Men nuanceert onvoldoende, indien men de kring van het bedrijfsleven even scherp van de overheids-sfeer meent te kunnen afgrenzen als de kring van het gezinsleven. Men moet deze verschillen duidelijk onderkennen om op verantwoorde wijze een gefundeerd oordeel te vellen over het optreden van de overheid in de sfeer van het bedrijfsleven.

Wij kozen in dit stadium met opzet het woord „optreden“, want de eerlijkheid gebiedt om in alle duidelijkheid te stellen, dat de overheid in haar relatie tot het bedrijfsleven meer doet dan alleen haar zware eigen gewicht op de weegschaal leggen.

En andermaal, nu met verzwaarde nadruk, is de vraag aan de orde: wat is het juiste evenwicht tussen staat en maatschappij? Of van een andere kant benaderd: wat is de principiële begrenzing van de overheids-taak? Echt calvinistische vragen. Het zit ons in het bloed gebakken om vanuit een scherp omlinnde uitgangsbasis met een solide toetssteen in de hand de ruige praktijk te lijf te gaan.

Wij kunnen kort zijn: deze steen der wijzen laat zich in absolute zin niet vinden. Waarom niet?

Omdat alle overheids optreden onder andere bepaald wordt door twee relatieve elementen. De plaats, waar de overheid opereert (verkeersregelingen in een dicht bevolkt land als Nederland en in een ruim land als Canada) en

• Vervolg op pag. 5

* * In hart * en nieren

Als er één zaak het anti-revolutionaire volk ter harte gaat om des beginsels wille, is dat de zaak van het onderwijs. Ouderen onder ons weten uit ervaring hoe intens zwaar de strijd geweest is om de plaats van het bijzonder onderwijs. Jaren lang zijn offers gebracht door de onderwijzers en de ouders Niet om eigen belangen te behartigen — de strijd ging om veel meer. Het was en IS eer zaak om des gewetens wil.

De A.R.-fractievoorzitter, dr. Bruins Slot heeft bij de algemene behandeling van de mammoetwet over de zaak van het onderwijs een duidelijk anti-revolutionair geluid laten horen. Tegen deze achtergrond heeft hij duidelijke bezwaren inzake het ontwerp onderwijswet van minister Cals geuit.

Voor de anti-revolutionairen blijft de opvoeding en dus het onderwijs een zaak van de ouders. En hoezeer de staat een eigen verantwoordelijkheid heeft voor het onderwijs als zij tot de conclusie komt dat het onderwijs ongenoegzaam is of als zij rekening heeft te houden met het feit dat een deel van ons volk openbaar onderwijs wenst dat van overheidswege wordt gegeven — bij de pacificatie is welbewust gekozen voor de vrije, bijzondere school naast en los van de staatschool.

Dr. Bruins Slot liet er geen vaagheid over bestaan dat een anti-revolutionair principieel er van overtuigd is dat deze vrije school in haar karakter niet mag worden aangetast. Die volledige vrijheid behoort op het eerste plan te blijven.

Duidelijk heeft hij er op gewezen dat men zich niet moet laten misleiden door de huidige situatie, waarbij er voor het bijzonder onderwijs geen gevaar zou dreigen. Zeer bewust moet men voor ogen houden dat er bewindslieden kunnen komen die consequenties trekken in de vorm van Koninklijke Besluiten waarbij dit gevaar wel dreigt.

En dan staat het vrije onderwijs machteloos bij deze wet — die veel van de uitwerking overlaat aan de Kroon of de minister.

Dr. Bruins Slot heeft een visie ontwikkeld die in hart en nieren anti-revolutionair is. Wij hebben dit kloeke geluid met grote instemming beluisterd.

Prijsbeheersing landbouwgronden en pachters

OP 1 januari 1963 loopt de Wet Verreemding Landbouwgronden van 1953 af. Dat wil zeggen, indien er geen nadere wettelijke maatregelen zouden worden getroffen, dat de bestaande doelstelling: het gedwongen handhaven en het bevorderen van een zakelijk verantwoord gebruik van landbouwgronden overboord wordt gezet, terwijl het daarin voor de pachter geregelde voorkeursrecht komt te vervallen.

Deze in de wet ingebouwde afloopdatum heeft een nadrukkelijk achtergrond. Tegen de zin van de P.v.d.A. in was deze wet welbewust een tijdelijke geworden. Welbewust, omdat van te voren niet kon worden bepaald in hoeverre een prijsbeheersing blijvend verantwoord kon worden gehandhaafd. Gelet op vele factoren — de E.E.G., het industrialisatiebeleid, de voortgaande afvloeiing uit de landbouw — was het gewenst dat t.z.t. nader de vraag moest worden beantwoord of een voortbestaan van de wettelijke regeling wel gewenst zou zijn.

De heer Biewenga (A.R.) diende daarom in 1958 een amendement in om in de wet vast te leggen dat de werkingsduur zou worden beperkt tot 1 januari 1963. Dit amendement werd door de Kamer aanvaard, zodat dit kabinet voor de vraag kwam te staan of er voldoende redenen zijn de prijsbeheersing der landbouwgronden te handhaven.

Het kabinet De-Quay heeft de Kamer zijn beslissing doen weten. Op grond van verschillende gegevens kan worden aangetoond dat de opwaartse druk op het grondprijsspeel sterk in betekenis afneemt. Daarmee is het gevaar van de achteruitgang in de doelmatigheid van het grondgebruik eveneens sterk verminderd. Voorts heeft de huidige wet belemmerend gewerkt op de overgang van daarvoor geschikte landbouwgrond naar tuinbouwbestemmingen. Gedurende de tijd dat deze Wet heeft gewerkt is bovendien op vrij grote schaal de wet ontdoken. Dat is in een rechtsstaat een moreel ongezone toestand.

De praktijk heeft vanaf 1953 bovendien duidelijk aangetoond dat van de huidige wet een verstarrende invloed

Het debat over de Mammoetwet

ZOALS de mammoetwet daar ligt is hij voor de meeste sprekers niet acceptabel. Dat is uit de debatten tot nu toe heel duidelijk gebleken. Het is niet zo dat de bezwaren alleen komen uit de hoek van de voorstanders van het bijzonder onderwijs. In alle fracties leven grote en minder grote bezwaren, die ook in alle duidelijkheid worden geponereerd. Minister Cals en zijn staatssecretaris Stubenrouch — beiden K.V.P. — volstaan tot nu toe met een ijverig noteren van alle bezwaren. Waarbij zij worden gesecondeerd door een aantal ambtenaren van het ministerie van O., K. en W.

Het aantal bedekingen in de eerste ronde naar voren gebracht, is bijzonder groot. Maar het einde is nog niet in zicht: de diverse artikelen van het ontwerp moeten óók nog worden besproken.

Naar vermoed wordt zal de bewindsman de volgende week zijn mammoetrede houden. De minister is opvallend rustig tot nu toe — in tegenstelling tot voorheen. In de wandelgangen wordt gefluisterd dat de minister alle krachten wil verzamelen voor zijn antwoord. Hij zal vechten voor zijn mammoet.

Merkwaardig

Er is één fractie — de C.H.U. — die bij monde van de heer Tilanus duidelijk heeft laten uitkomen dat zo grote bezwaren kleven aan het ontwerp dat het maar beter is het ontwerp niet tot leven te brengen. Het was hem niet mogelijk waarderende of tegemoetkomende woorden te spreken.

Hij wilde, omdat dit volgens hem praktisch onmogelijk was, in wezen geen medewerking verlenen dit ontwerp door amendering tot verbetering te brengen.

En dr. Tilanus accepteerde dan ook de consequentie: als het ontwerp nu wordt verworpen hebben wij dan niets? Jawel, een diepgaande studie is dan gemaakt. En het onderwijs gaat toch zijn gang. De minister moet maar doen wat zijn voorgangers hebben geprobeerd te doen: schep een nieuwe wetgeving voor het V.H.M.O. overeenkomstig de bepalingen van de Grondwet.

is uitgegaan op het grondverkeer en het grondgebruik. Ook op produktiviteitsverhogende investering is er sprake van remmingen. In een tijd van snelle aanpassing van de structuur van het agrarisch produktie-apparaat is een dergelijke rem onwenselijk.

De voorgestelde verdwijning van de prijsbeheersing brengt met zich mee, dat ten behoeve van de pachters een nieuwe regeling moet worden geschapen. Voor de bescherming van de pachters is het noodzakelijk (rond 50% van het aantal landbouwbedrijven wordt uitgeoefend door niet-eigenaren) een nieuw voorkeursrecht voor hen te creëren.

De regering heeft daarom een aantal wijzigingen in de bestaande pachtwet voorgesteld, die de pachter het recht geven tot aankoop over te gaan vóór elke andere verkoop. Daarnaast is een aantal bepalingen in het leven geroepen die, in een geschil tussen de verpachter en de pachter, de belangen van de pachter met waarborgen omringt.

Voorshands komen wij tot de conclusie dat er geen aanleiding meer bestaat, om zaken „onder de tafel, zwart, te doen”. Daarnaast moet voorlopig worden gesteld dat in beginsel voor de pachters een sluitende regeling in het wetsontwerp is aangeboden.

Het geheel overziende — het opnieuw terugtrekken van de overheid, op een belangrijk maatschappelijk vlak, de grotere mogelijkheden die er thans zijn om de structuur van het agrarisch apparaat concreet en sneller aan te passen aan gewijzigde economische omstandigheden en nieuwe technische mogelijkheden, naast een doelmatige bescherming van de positie van de pachter — kunnen wij ons niet onttrekken aan de voorlopige mening dat het wetsontwerp in beginsel aanvaardbaar is te achten.

Echter voordat een definitief oordeel kan worden uitgesproken zal een evenwichtige meningsvorming moeten plaatsvinden. In de landbouworganisaties, maar ook in de politieke organisaties. K.

Het kostbare goed.

De liberale spreekster, mevrouw Van Someren-Downer, erkende dat de bijzondere school gelijke rechten heeft. Zij was van oordeel dat de pacificatie, waarbij de vrije keuze der ouders verzekerd was, moest worden gehandhaafd.

Eén zaak zat haar en haar fractie hoog. Zij wenste de openbare school niet te zien gedegradeerd tot een vluchtthevel waartoe men in arren moede zijn toevlucht moet nemen — omdat een vrije school van eigen richting ontbreekt. Het waarom maakte zij echter niet duidelijk. De openbare school is en blijft een kostbaar goed omdat die school een bijdrage zal kunnen geven tot de versterking van de ware verdraagzaamheid. En zij was beslist niet gerust over de positie van dat openbaar onderwijs zoals de mammoet die tekende.

De kritiek overweegt

Een bijzondere school kan b.v. met eigen geld van particulieren worden gesticht en op den duur groeien tot een gesubsidieerde school — voor het openbaar onderwijs is dit onmogelijk. Dat punt ligt de liberalen bijzonder na aan het hart. Daarom ook haar dringende verzoek in de wet, aan het openbaar onderwijs een redelijke basis mee te geven. Zo in de geest van: „schoolonderwijs dienstbaar maken tot alle christelijke en maatschappelijke deugden.” Net alsof dat een reële zaak zou kunnen zijn — evenmin als dat het geval kan zijn voor het bijzonder onderwijs in één formule voor de totaliteit van dat onderwijs.

De heer Albering (K.V.P.) toonde overigens duidelijk aan dat het wetsontwerp in zijn doelstelling en uitwerking eerder grotere mogelijkheden biedt dan vandaag het geval is voor het openbaar onderwijs. Zonder dat mevrouw Van Someren — die niet voor een kleintje vervaard is — hierop is ingegaan bij interruptie!

De maatschappelijke organen.

In artikel 3 wordt voor het onderwijs voorgesteld maatschappelijke organen in te stellen, die tot taak krijgen adviezen uit te brengen. Uit de memorie van antwoord blijkt duidelijk dat deze organen een publiekrechtelijke status zullen moeten krijgen. Niet alleen adviserende, maar ook regelende taken zullen aan deze organen worden toebedeeld.

Mevrouw Van Someren-Downer was hier beslist tegen. Voor openbaar onderwijs geldt dat de overheid dit dient te regelen. Aan publiekrechtelijke organen mag en kan dit niet worden overgedragen. Bovendien zou het openbaar onderwijs hierdoor gedegradeerd worden tot een zo gehate „zuil” — die niet past bij het openbaar onderwijs dat niet „categoraal” is.

Dr. Bruins Slot (A.R.) wenste evenmin nog een publiekrechtelijke ordening op het stuk van onderwijs. De huidige privaatrechtelijke organisaties zijn voldoende in staat te geven hetgeen nodig is. Bovendien loopt de wet beslist vooruit op de aan de gang zijnde ontwikkeling. Voor dat het zo ver zou komen dat deze publiekrechtelijke organisaties kunnen worden aanvaard, zal er meer gemeenschappelijk moeten worden gedacht en doorgesproken dan tot nu toe het geval is geweest.

Van K.V.P.-zijde was men enthousiast over deze aanleggenheid. Uit een interruptie tijdens het betoog van de heer Tilanus constateerde de heer Albering (K.V.P.) dat het goed functioneren van deze maatschappelijke organen voor heel de fractie een conditio sine qua non betekent. Met andere woorden: als deze organen niet hoorlijk zullen kunnen werken is voor ons de mammoet eigenlijk niet aanvaardbaar meer.

Als er geen door de Kroon erkende organen van ouders, leraren, gemeente- en schoolbesturen reëel van de grond komen en inhoud krijgen (met adviserende en een verdergaande taak — b.v. een taak op het terrein van de plan-procedure) dan kon dit punt voor de K.V.P. wel eens het struikelblok worden.

Firma Jan de Mik
HARDINXVELD-GIESSENDAM
Aannemers van
OEVERVERDEDIGINGSWERKEN
GRIENDHOUTHANDEL
HOEPELMAKERIJ
Telef. no. 2156 Neder-Hardinxveld

MODEL-AFFICHE

MET het oog op de gemeenteraadsverkiezingen hoopt het Centraal Comité een model-aanplakbiljet beschikbaar te kunnen stellen. Dit betekent dat de besturen van kiesverenigingen in plaatsen waar de A.R. met een eigen lijst uitkomt, een aantal van deze biljetten kunnen bestellen. Wij hopen de volgende week bekend te kunnen maken, welke formaten er worden gedrukt, wat de prijzen zijn en waar heen de bestelling moet worden verzonden. Natuurlijk dient daarbij tevens te worden aangegeven welk lijstnummer moet worden „ingedrukt” en hoe de naam van de lijstaanvoerder luidt. Om misverstanden daaromtrent te voorkomen, moet de bestelling schriftelijk geschieden.

De affiche zal ten doel hebben de kiezers duidelijk te maken dat in onze samenleving (ook door de overheden) gestreefd moet worden naar een evenwicht tussen vrijheid en gerechtigheid. Deze beide begrippen worden dan ook aangeduid als de beide schalen van een precies in evenwicht verkerende balans. Wij behoeven over de zinvolle betekenis van deze „illustratie” hier niet verder in te gaan. Iedereen weet dat vrijheid in onbeperkte mate voor de één, dikwijls een tekort voor de ander oplevert. Daarmee wordt de gerechtigheid, die ten opzichte van allen geldt, vaak geweld aangedaan. Met dit probleem waarvoor onze partij een open oog moet hebben, komt ook de gemeentelijke Overheid telkens weer in aanraking.

Natuurlijk is er geen enkele verplichting om van deze „service” van het Centraal Comité gebruik te maken. Elke kiesvereniging is bevoegd haar eigen propaganda-materiaal te (doen) ontwerpen. Toch kan het van betekenis zijn indien in vele gemeenten het

zelfde grondmotief voor de (op het publiek gerichte) aanplakbiljetten en raamaffiches gebruikt wordt. Een zekere mate van uniformiteit heeft op zichzelf reeds een propagandistische uitwerking. Is uniformiteit per provincie bij de propaganda voor de Statenverkiezingen logisch (hoewel het niet hoeft), bij de raadsverkiezingen zou een zeer bonte mengeling van plaatselijke A.R. uitingen een wat verwarrend indruk kunnen maken. Daarom is het de moeite waard om tot wat meer eenheid te komen. Tevens kan zo'n regeling er toe leiden dat kiesverenigingen in — veelal kleinere — plaatsen, waar men er anders niet zo gauw toe zou overgaan om een eigen A.R. affiche te ontwerpen nu eveneens tot aanschaf van een aantal exemplaren besluiten. Ook dat zal een stimulans inhouden, zowel voor de plaatsgenoot als voor het „doorgaande verkeer”.

Uiteraard zal ook worden getracht de mogelijkheid te openen om kleine afdrucken van deze affiche op ander propaganda-materiaal aan te laten brengen, bijvoorbeeld op folders en verkiezingskranten.

Misschien bestaat zelfs de gelegenheid om op de affiches aan te geven, dat in de betrokken gemeente een stembus-samenwerking tussen meer partijen plaats vindt. Uiteraard moet in dit geval het besluit tot aanschaf van dit materiaal door alle partners worden genomen.

Op dit moment — vlak na de provinciale stembus — leek het dienstig van het bovenstaande voornemen melding te maken, ook al is de zaak nog niet helemaal „rond”. Men kan echter bij de verdere voorbereidingen van de raadsverkiezingen nu reeds rekening houden met spoedig volgende nadere mededelingen.

♦ Smadelijke aanval

Het Metaalbedrijf van 24 maart 1962, het officiële orgaan van de Christelijke Bedrijfsbond voor de Metaalnijverheid en Elektrotechnische Industrie (C.M.B.) heeft een fel protest laten horen tegen de wijze waarop in socialistische kring het loonbeleid van de Regering wordt aangevallen.

Wij laten het betreffende artikel hieronder volgen.

„In „De Metaalkoerier”, het bondsblad van de A.N.M.B., stonden de vorige week enkele artikelen met een felle aanval op het huidige loonbeleid.

De redactie van genoemd blad heeft zich daarbij bediend van uitdrukkingen en verdachtmakingen waartegen wij een woord van protest willen laten horen.

In een artikel met het opschrift: „Gepriegel en gepeuter” schrijft het blad onder meer:

„Weer zit er zand in de loonpolitieke machine. De machine zou nog niet eens lopen met permanente reparatieploegen en vaten olie bij de hand. Misschien

met moed, beleid en trouw, maar deze termen komen in het blazoen van de huidige regering niet voor. Met de moed der wanhoop is deze regering ontrouw aan een bij het begin van haar optreden uitgestippeld beleid, t.w. meer vrijheid op het gebied van de lonen. Daardoor is er nu sprake van een eindeloos gepriegel en gepeuter, tot uiting komend in een steeds irriterender ingrijpen. Ook nu weer een algemene aanwijzing door de staatssecretaris van Sociale Zaken en Volksgezondheid, als men het geloven wil, met tranen in de ogen afgekondigd. Waar hebben we dat „wir haben es nicht gewollt”, meer gehoord?” Aldus „De Metaalkoerier”.

Wij achten dit een voor een wettige overheid krenkend stuk. Met mag het met het regeringsbeleid niet eens zijn, een regering op deze wijze van ontrouw en een staatssecretaris van huichelarij beschuldigen (krokodille-tranen) is in hoge mate kwetsend.

Zakelijk gezien zijn de beschuldigingen aan het adres van staatssecretaris Roolvink trouwens zonder grond. Wel vaardigde hij een algemene aanwijzing uit, maar... omdat de Stichting van den Arbeid, waarvan het N.V.V. deel uitmaakt, wegens ernstige tweespalt er niet uit kon komen. Inderdaad heeft de staatssecretaris toen met tegenzin zelf de knoop moeten doorhakken.

In bedoeld nummer schimpt „De Metaalkoerier” ook in andere artikelen met het begrip „christelijk-sociaal” in verband met het huidige kabinet, onder meer onder de overspannen titels „Het spel is uit!” en „Nog één weg voor de regering: „Aftreden.”

In dit artikel kan men onder meer het volgende lezen (vet gedrukte van ons, Red. M.):

„Zij (de regering) is er volledig, en in opmerke-

lijk korte tijd in geslaagd om alles grondig te vernielen. Wanneer deze regering werkelijk een christelijk-sociale” loonpolitiek heeft willen voeren, in de betekenis, die wij daaraan hechten, dan is haar maar één weg opengebleven: Aftreden, om zich in een stille omgeving te gaan bezinnen op de gemaakte blunders en de trieste gevolgen daarvan.”

En verder nog dit:

„Want hoewel we nu wel mogen aannemen dat heel weldenkend Nederland zich walgend van deze onmogelijke regeringsknoeiërij heeft afgewend, hebben de andere organisaties de „Algemene aanwijzing” aanvaard, met tegenzin nemen wij aan.”

En tenslotte nog dit uit „De Metaalkoerier”:

„Het N.V.V. heeft de jongste „Algemene aanwijzing” niet aanvaard. Het heeft duidelijk stelling genomen. De andere organisaties deden dit nog niet, maar zullen zij nog lang de regering kunnen volgen, nu ook in hun gelederen het regeringsbeleid als steeds duisterder en onwaarsachtiger wordt gevoeld?”

Wij achten deze toon van mensen, die nadrukkelijk hebben verklaard zich bezorgd te maken over het overheidsgezag, gezagsondermijnd. Ook een kabinet wiens samenstelling of beleid ons misschien niet bevalt, is overheid, aan wie onder de huidige Nederlandse verhoudingen, ieder eerbetoon en gehoorzaamheid verschuldigd is.

Zeër terecht wordt in prot.-christelijke kring de Bijbel, wat het gezag en de eer van de overheid betreft, ondubbelzinnig en duidelijk geacht. Op grond van deze ook onze overtuiging en in het licht van onze prettige samenwerking met de A.N.M.B., betreuren wij de smadelijke aantijgingen van „De Metaalkoerier” zeer”.

Nogmaals: het processieverbod

De reactie van mr. H. J. C. Vlуг in Nederlandse Gedachten van 24 februari 1962 op mijn artikel over het processieverbod en het Verdrag van Rome, welke reactie vergezeld ging van een noot van de redactie noopt mij tot een korte repliek. Ik ben het vanzelfsprekend eens met de opmerking van mr. Vlug, dat de sacramentsprocessie meer is dan verkondiging. Daar heb ik trouwens zelf reeds op gewezen in mijn opmerking volgend op het geciteerde gedeelte van de minderheidsnota van Donner c.s. Twee opmerkingen wil ik echter nog maken.

1. Tweeërlei motief heeft geleid tot het opnemen van artikel 184 Grondwet in 1848. Ten eerste is dit de vrees voor de verstoring van de openbare orde geweest. Het tweede motief is geweest het vestigen van een status quo. Dit tweede motief is, naar het me voorkomt, ingegeven door de ergernis, die de processie (door haar karakter) bij de protestanten kon verwekken. Sedert artikel 9 van het Verdrag van Rome rechtstreeks van toepassing is kan naar mijn mening alleen het eerste motief (handhaving van de openbare orde) nog gelden. In principe staat de bij dit verdrag gewaarborgde vrijheid van godsdienst voorop. Dit recht omvat ook het in het openbaar belijden van de godsdienst, waarbij nog op te merken valt, dat het verdrag het onderscheid tussen godsdienstoefening binnen en buiten besloten plaat-

sen niet kent. Als dit anders was geweest, aldus terecht het Hof Arnhem, was deze restrictie wel uitdrukkelijk in het verdrag opgenomen geworden. Onder de werking van het verdrag mogen wij de processies niet meer tegen gaan, omdat deze ergernis (kunnen) verwekken bij andersdenkenden. Dit motief is nu weggefallen. De processies kunnen nu nog maar verboden worden op grond van het tweede lid van artikel 9 van het verdrag, dus wanneer de zorg voor de openbare orde dit noodzakelijk maakt. En nu rijst de vraag, of de handhaving van de openbare orde thans nodig maakt, dat aansluiting gezocht moet worden met de toestand van 1848. Deze vraag is nu door de Hoge Raad bevestigend beantwoord; ik zou hier toch nog wel een vraagteken willen plaatsen. Op deze kwestie is door Mr. Vlug en de redactie niet ingegaan. Openbare orde is een dynamische zaak (anders dan het compromis-motief in artikel 184, tweede lid van de Grondwet, dat veel meer een statisch karakter draagt). De handhaving van de openbare orde wijzigt zich steeds naar plaats en tijd. Men zal zich steeds de vraag moeten stellen, of de zorg voor de openbare orde het verbod van de processies noodzakelijk maakt. Men is van deze vraag niet af, ook na dit arrest van de Hoge Raad niet. Wanneer wij dit niet in het oog houden, is er gevaar, dat wij het processieverbod blijven handhaven, dit verbod dan baserend op de zorg voor

de openbare orde, terwijl wij er ons niet voldoende rekenschap van hebben gegeven, of die zorg dit verbod wel noodzakelijk maakt. Het is dan mogelijk, dat het verbod toch weer gebaseerd is op de bezwaren die er zijn tegen het karakter van de processie.

We zouden dan een bevoegdheid gebruiken om tot een ander doel te geraken dan waarvoor die bevoegdheid in het leven is geroepen. Dit zou naar mijn mening misbruik van macht gevaarlijk dicht benaderen.

Ik zou hier nadrukkelijk de bezwaren van Mr. Vlug onderschrijven tegen het karakter van de processie. De mogelijkheid om de processie tegen te gaan mag echter thans slechts voortvloeien uit de zorg voor de handhaving van de openbare orde.

2. Niet te ontkennen valt voorts, dat artikel 184, tweede lid Grondwet geen waardering heeft kunnen vinden bij verreweg de meeste beoefenaars van het staatsrecht. Een paar schrijvers wil ik noemen:

Thorbecke: „een zonderlinge, met de aard eener hedendaagse Grondwet geenszins strokende, ongelijkheid van regt”.

Heemskerck: „zulk eene regeling is waarlijk den Grondwetgever onwaardig”.

Borret: „Behalve een versteende politiematregel moet men er tevens een hatelijke uitzonderingsbepaling in zien”.

De Savornin Lohman: „Het tweede lid,

dat over processies handelt is een caricatuur van wetgeving”.

terwijl blijkens de door Mr. C. Abraham en Mr. Dr. J. Posthumus verzamelde en bewerkte Colleges Staatsrecht (4e druk 1940, pagina 14) Prof. Mr. Anema zich in zeer krasse bewoordingen heeft gericht tegen dit artikel.

Vrijwel iedereen, dit is trouwens ook gebleken in de laatste staatscommissie tot herziening van de Grondwet, is ook thans niet gelukkig met het bestaan van dit artikel. Verdere bezinning over mogelijke oplossing van deze zo moeilijke materie zou ik willen blijven bepleiten, gezien, en dat blijf ik volhouden, de symptomen van toenadering tussen de verschillende kerkgenootschappen. Tegenover de door Mr. Vlug aangehaalde verklaring van kardinaal Alfrink aan de vereniging Protestant Nederland, zou ik willen stellen de bisschoppelijke richtlijnen over samenwerking gepubliceerd in het Gereformeerd Weekblad van 9 februari 1962. Vooralsnog hebben wij, naar het me voorkomt, hier te lande met dergelijke uitingen te maken.

Mr. A. WENDELS.

7000

De ledenwerfactie „Een op Tien” gaat voort. Op het moment van het verschijnen van dit nummer zullen we het 7000-tal nieuwe leden bereikt of overschreden hebben. Een resultaat om dankbaar voor te zijn. Kunnen er in april nog niet een 2000 nieuwe leden bij? Als alle K.V.'s zich daarvoor inzetten lukt dat.

CENTRALE VERGADERINGEN

★ Op vrijdag 6 april wordt de jaarvergadering van de Statencentrale Haarlem gehouden. De bijeenkomst, welke een huishoudelijk karakter zal dragen, zal plaats vinden in het Prot. Chr. Militair Tehuis, Jansweg 34, Haarlem. Aanvang der vergadering 20.00 uur. De agenda vermeldt o.m.: terugblik op de verkiezingen voor de Provinciale Staten 1962.

★ Op zaterdag 7 april wordt door de Prot. Chr. Groepering in de Noord-Oost Polder een openbare vergadering belegd in het kader van de komende raadsverkiezingen voor de gemeente Noord-Oost Polder. De bijeenkomst zal gehouden worden in de Schouwburgzaal van Hotel 't Voorhuis te Emmeloord. Aanvang der vergadering tot 14.30 uur. Als spreker zal optreden Z.E. minister Mr. J. van Aartsen.

Verhoeff's Isoleer- en Ovenbouwbedrijf N.V.

- ISOLATIEWERKEN
- KETELBEMETSELINGEN
- OVENBOUW

Rotterdam - Wijnhaven 84 - Telefoon 120325

KAARTLEZEN

• Vervolg van pag. 3

de tijd, waarin zij functioneert (distributiemaatregelen in tijden van oorlog en van vrede en voorspoed. Deze beide, relatieve elementen maken, dat het altijd een keuze in de praktijk blijft.

Dat is enerzijds het boeiende en anderzijds het vermoeiende van deze zaak. De praktijk van het leven leert, dat de mentaliteit en de maatschappelijke positie bij de positiebepaling mede een rol spelen.

Wil dat nu zeggen, dat wij met betrekking tot deze vragen het hoofd dan maar geresigneerd in de schoot moeten leggen? Wat is waarheid? Als er dan geen duidelijke grenzen meer zijn, wat bekommen wij ons dan nog om de eigen verantwoordelijkheden naar beide zijden?

Men vergisse zich niet!

Wij staan hier in een belangrijke sector van de afweersrijd tegen het totalitarisme. De keuze in de praktijk is niet vóór alles een gevolg van een bepaalde mentaliteit, of van een bepaalde maatschappelijke positie. Het is de politieke instelling, die doorslaggevend is: het principieel inzicht in beider verhouding.

De eerbiediging ten principale van de zelfstandigheid der verschillende verbanden is en blijft de beste garantie voor de vrijheid, die de mens in het leven begeert. Als Van Riesen zich bezigt houdt met de maatschappij der toekomst dan waarschuwt hij, dat principieel en praktisch de strijd tegen de totalitaire gemeenschapsvorming slechts uit deze stelling met enige kans op succes gevoerd kan worden. Voortgaande bezinning op één en ander is meer dan ooit geboden nu noch de grensafbakening tussen overheid en maatschappij noch de omgrenzing van de overheidstaak op zichzelfe klaar en helder vanaf de stafkaart van het leven — laatste herziening van 1962 — vallen af te lezen.

DE VROUWEN EN DE

HET moet in een democratisch staatsbestel normaal zijn, dat vrouwen en mannen gelijke rechten en gelijke verantwoordelijkheid hebben voor de gang van zaken in de staatshuishouding. Dat het toch nog zo lang geduurd heeft, eer de vrouw in onze partij van dat gelijke recht en die zelfde verantwoordelijkheid doordrongen geraakte, is toe te schrijven aan allerlei factoren, die langzamerhand genoeg bekend zijn.

De vrouw maakt thans, samen met de man, de Anti-Revolutionaire Partij uit. Dat is in alle opzichten juist. Staatsburgers, ongeacht of ze man zijn of vrouw, hebben verantwoordelijkheid voor vandaag en morgen, voor het heden en voor de toekomst.

Dit besef is — gelukkig — sterk in onze partij gaan leven. De bijeenkomst van A.R. vrouwen, vorige week donderdag in Tivoli te Utrecht gehouden, is er het duidelijk bewijs van. Zij demonstreerde tevens, om met mevr. prof. Van der Molen te spreken, dat de A.R. vrouw haar partij liefheeft en daarin actief wil meeleven.

Het is ons bekend, dat er mannen waren, die in onzekerheid verkeerden of deze bijeenkomst voor wat de opkomst der vrouwen zou betreffen, wel zou slagen. Welnu, de vrouwen hebben hierop een duidelijk en enthousiast antwoord gegeven. Ongeveer vijftienhonderd vrouwen waren naar Utrecht gekomen voor een politieke bijeenkomst — en dit moet toch wel een afdoend bewijs zijn, dat de terughoudendheid van de vrouwelijke staatsburgers voor het politieke leven doorbroken is — althans in onze kring.

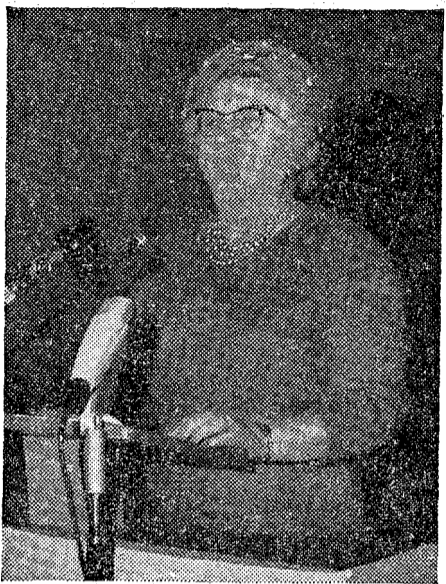
Vijftienhonderd vrouwen..... Het was een machtig gezicht, de grote en vrijwel gevulde Tivolizaal te zien. Een enkele man merkten we op tussen de fleurigheid van de vrouwelijke kledij: de burgemeesters Oldenhof, Ede; Haspels, Bussum; De Geus, Linschoten; De Zwart, Oud-Alblas; het Eerste Kamerlid Elfferich, de gedeputeerde Bakker, de predikant ds. Van Galen, die zijn vrouw begeleidde. En op het podium zaten, behalve de mannelijke sprekers, de partijvoorzitter dr. Berghuis en het Kamerlid Smallegen als massieve elementen in beweeglijke vrouwenweelde.

Uit deze massale opkomst der dames moet één ding voor iedereen duidelijk geworden zijn: De A.R.-vrouwenactie is niet een activiteit van slechts weinige geïnteresseerde vrouwelijke hoofdfiguren. Integendeel — de belangstelling van de vrouwen leeft in de gehele partij en in alle provincies.

De bijeenkomst was uitmuntend georganiseerd. Het programma werd stipt uitgevoerd; — slechts de griep had ook Zijne Excellentie prof. dr. Zijlstra in haar teisterende greep genomen. De Minister van Financiën moest dus verstek laten gaan. In diens plaats hield Zijne Excellentie Staatssecretaris B. Roolvink een toespraak en hij deed dat op een zeer aantrekkelijke en kernachtige wijze; hij is een bewindsman met grote redenaars-gaven.

Gelukkig is de politieke partij, waarin de humor herberg kan vinden. De humor bagatelliseert de ernst niet, doch zij brengt de ernst over velerlei moeilijke zaken terug tot de juiste proporties. De ernst laat zich het best markeren door de humor. Onze partij is stellig niet schuw van humor. Dat Minister Zijlstra aan Staatssecretaris Roolvink voor de bijeenkomst de boodschap meegaf, dat ondanks zijn ziekte de aanslagbiljetten tóch zouden uitgaan, is een humor die

Geslaagde vrouwenvergadering der Anti-Revolutionaire Pa

Mevr. prof. dr. G. H. J. van der Molen.

aantoont, dat men boven de dingen kan staan.

Marinus Voorberg leidde de samenzang en dirigeerde het Amsterdams Koperensemble en het Vocaal Ensemble van de N.C.R.V. Deze muzikale medewerking was uitmuntend en het maakte mede deze bijeenkomst tot een evenement van stijlvol vergaderen. Het schoolkoor van het Christelijk blindeninstituut Bartimeüs te Zeist, bracht onder de beproefde leiding van Mees van Huis eveneens klankvreugde in de bijeenkomst. Met de door Dr. W. P. Berghuis uitgesproken dankwoorden aan het einde van deze middag kon iedereen het ongetwijfeld volkomen eens zijn. Het was een goede, zeer stijlvolle en geslaagde vergadering, die de A.R. partij tot eer mag strekken.

Als partijvoorzitter had Dr. Berghuis de bijeenkomst geopend met een rede, getiteld:

Bodem en perspectief

REEDS in het vorige nummer van ons blad werd de hoofdstrekking ervan gememoreerd.

De vrouwen zijn in onze politieke kring lang „thuis” gehouden, zo ving dr. Berghuis zijn rede aan. Dat vloede niet voort uit een miskenning van de eigen betekenis van de vrouw ook voor de politiek. Maar die lag nu eenmaal „thuis”. En ik wil direct stellen, dat die taak der vrouwen bij de overgrote meerderheid ook nu nog primair thuis ligt en dat de meesten haar gewichtigste verantwoordelijkheid hebben in het zijn van moeders van het opkomende geslacht, ook van het toekomstige politieke geslacht.

Maar wij zijn steeds meer gaan inzien, dat niet alleen de buitenshuis werkende vrouwen, maar vooral ook de huisvrouwen en moeders juist vanwege die zo bijzondere taak „thuis” in actieve zin in het politieke werk „buiten” moeten worden betrokken en om de betekenis en de

diepste vragen van de politiek niet alleen maar met het vaak halve oog van de man, maar zelf met beide ogen te gaan zien.

Deze middag houdt in de erkenning, aldus vervolgde de partijvoorzitter, dat wij in de storm van deze tijd, waarin vrijwel de gehele wereld in beweging is, waarin nieuwe en grote politieke machten oprijzen, waarin de verwarring der geesten en normloosheid zich in steeds meer onverhulde vorm doen gelden, samen in onze strijd voor een Christelijke politiek voluit op de barricaden moeten staan en dat alle hens aan dek geroepen moeten worden. Wij staan als eenvoudige Christus-belijders vaak maar wat beduusd te kijken bij alles wat er om ons heen aan de gang is. Wij zien nieuwe werelddelen tot politiek aanzien en macht komen, werelddelen, waarin het Christendom nog maar een aarzelende ingang heeft. En wij zien — wat veel erger is — in onze eigen Christelijk opgevoede westerse wereld steeds meer stemmen opgaan, die zeggen dat de periode van het Christendom voorbij is, dat wij thans leven in de na-Christelijke tijd.

Dr. Berghuis zei, dat we niet moeten proberen, een rustig hoekje te vinden waarin we kunnen wegschillen. We zullen oog moeten hebben voor de ontzaglijke rijkdom van deze tijd, waarin de door God in de mens gelegde gaven op het gebied van wetenschap en techniek een onvoorstelbare ontplooiing hebben gevonden. Maar dan zullen wij tevens steeds duidelijker hebben te zien, dat de tot zulk een ongekende ontplooiing gekomen mens er steeds meer op uit is, zichzelf de wet en de norm te stellen. Daarom zullen we moeten beseffen, dat wij samen direct betrokken zijn in de worsteling en in de stroomversnelling van onze tijd en er oog voor moeten hebben, dat het zoeken van de juiste koers wel eens slingerend en hobbeldend gaat. En eveneens zullen wij moeten beseffen, dat wij nu niet meer drijven op de stroom van het verleden, dat achter ons ligt, maar dat wij ons bevinden op de golven van het heden en dat wij daarom in actieve zin te maken hebben met de vraagstukken van nu, waarvan onze vaders niet geweten hebben, zoals b.v. de eenwording van Europa, de hulp aan onderontwikkelde landen, het zoeken naar nieuwe maatschappijvormen en in zeer acute zin met onze verantwoordelijkheid voor het toekomstige lot der Papoea's. Op deze dingen richt zich nu onze Christelijke roeping.

Wij zullen, zo ging dr. Berghuis voort, aan deze politiek een nieuw elan en een nieuw perspectief kunnen geven. Een nieuw perspectief, omdat de wereld schreeuwt om uitkomst. De heilige ernst ener ware oecumene dringt zich onweersaanbaar aan ons op, ook in de politiek. We worden teruggeworpen op de fundamenten van het Christelijk geloof.

Het gevaar der relativering

DR. Berghuis wees er op, dat dit gevaar, het gevaar van het betrekkelijk maken der dingen, ons over de hele lijn sluipst. Vroeger was er het gevaar van het verabsoluteren van de resultaten van ons gelovig menselijk denken. Daar zijn we van genezen, omdat deze resultaten achteraf niet altijd klopten met de feiten of met ons nader Christelijk inzicht. Maar het gevaar van relativering is niet minder ernstig. Wij zullen juist in deze tijd van grote geestelijke spanningen en van allerlei geconstateerde betrekkelijkheden, hebben te waken, dat de bodem er niet uitvalt. Die bodem ligt op de fundamenten, dat wil zeggen: op de Bijbel en de daarin geopenbaarde Koning der wereld, Jezus Christus.

Mede in dit verband riep dr. Berghuis met grote ernst de mensen van het Gereformeerd Politiek Verbond op, weer bij ons te komen. Verschans u niet, zo zei hij. Wij hebben u bij dit alles nodig!

De Partijvoorzitter, overgaande tot een beschouwing over de hedendaagse politieke situatie in ons land, verklaarde, dat, onder handhaving van kritiek op onderdelen, het geheel van het gevoerde beleid overziende, tot de constatering gekomen kan worden, dat de regering in het geheel genomen een niet onaanzienlijke prestatie heeft geleverd, waarvan in het algemeen ons volk heeft geprofitteerd. „Ik zou in dit verband terzijde de opmerking willen maken, dat als er één man in de loop en juist onder de spanningen van de laatste tijd in politiek aanzien gegroeid is, dit wel de Minister-President prof. De Quay is. Hij heeft er recht op, dat dit eens gezegd wordt.”

Dat de toegenomen welvaart ook aan de grote massa in reële zin is ten goede

gekomen, is wel in de eerste danken aan het feit, dat de nationale huishouding — tot thans en ik hoop dat het zo is — dr. Berghuis — gezond heeft houden en dat zij de inflatie zeer belangrijke mate heeft onderdrukt.

Het woningbouwbeleid

OOK over dit beleidssonderde Partijvoorzitter zeer op Een van de plaatsen, waar d kritiek zich het meest ontlade thans gevoerde woningbouwbeleid dr. Berghuis. Daarvoor wordt eerste plaats onze a.r. mi Aartsen aansprakelijk gesteld zelf is het begrijpelijk en tere dit zo belangrijke en teven terrein in meer dan middelma kritische oog wordt gericht mijnerzijds, aldus de voorzitte willen stellen, dat ik het gevce in al zijn onderdelen voor mi zou willen nemen. Maar ik zou zeggen, dat de minister inza welke hij heeft ingeslagen, n terugkeer naar meer normale gen op woningbouwgebied, o ming verdient. Het zou trouw moeilijk anders kunnen, wan overeenstemming met wat wij gram van Actie in 1959 als ri ben gewenst.

Een luid applaus bewees d dr. Berghuis uit de vergade toen hij opmerkte, dat het v redelijk en onbillijk is om v nister, die zijn moeilijke we het gehele kabinet heeft wil ten, een soort kop van jut te het huidige bewind. Niet al thans meer woningen in de gesubsidieerde sector zijn ge ooit tevoren!

Wat, naar ik meen, veel baart — maar dat komt dan v van het gehele na-oorlogse v beleid in ons land neer en k in de eerste plaats op het h

Dr. Berghuis: W de worsteling van de

Staatssecretaris R o wereldkoers, maar w

Prof. dr. van der M Europeanen te word geslacht als een realit wereldburger.

Dr. J. Schouten noegzame politiek; ee politiek.

kabinet, is, dat kennelijk de capaciteit, zowel aan mankr materiaal, onvoldoende is geb woningnood — waardoor ook zaglijk veel direct leed word na 17 jaar op te heffen of uitzicht te bieden op een opl van op korte termijn, om va krot-opruiming en dergelijke niet te spreken. Ik meen, de aan de gehele na-oorlogse bouw-politiek een smet kleef zien waarvan ik echter weig de eerste plaats minister Van het kabinet-De Quay aan te

Nieuw-Guinea

HIERVAN zei de voorzitte was toen in de grote stil, dat men een speld zou nen horen vallen:

Wat de ernstige en ons t roerende zaak Nieuw-Guinea huidige regering heeft er van afgezien deze verder op te laten. Zij heeft voor dit integendeel, alles gedaan w klein land als het onze in e nale situatie als de huidige lijk is, zowel inzake de inter ling als voor zijn toekomst

Zij heeft thans welbewust zen en, nadat de UNO gewel beschermende hand over l uit te strekken, des te dring den weg van een open g Indonesië gekozen. Een gesl

Met aandacht worden de toespraken beluisterd. Op de voorste rij ziet u, dat ook de vrouwelijke studenten vertegenwoordigd waren.

T A A T

U weet, zeer concreet aan de orde is. Het spreekt vanzelf, dat wij over de ernst daarvan nu niet gaan speculeren. Het is echter duidelijk, dat een geest alleen zin heeft, indien de partners teraard van beide kanten — er is op uit zijn om overeenstemming te bereiken. Er moet derhalve van worden uitgegaan, dat althans van de kant van onze regering er met grote ernst wordt gestreefd om in dit gesprek, van wel moet worden aangenomen dat Indonesië's verlangen naar bestuursrecht van het betrokken gebiedsdeel van de belangrijkste agendapunten worden, met begrip voor dit verlangen tot een oplossing te komen, welke Indonesië aanvaardbaar is, die door onze regering met inachtneming van alle omstandigheden en mogelijkheden naar ons geweten kan worden verdedigd, en zodanige ten aanzien waarvan de mening van de Papoea's te zijner tijd recht en reden kan worden gevraagd worden. Voor dit laatste doel kan op het juiste moment inschakelen van Papoea-vertegenwoordigers in de besprekingen gewenst zijn.

Uit in verband met de grote ernst van deze gehele aangelegenheid zal ieder van ons aangaat zich moeten hoeden om niet te worden voor het najagen van eventuele hersenschimmen, omdat dit in de tijdlang de gemoederen kan openen maar omdat uiteindelijk niets ons belang daarmee wordt gediend, en daardoor eventueel wel de realiteit van andere mogelijkheden kan worden gefrustreerd.

Uit vertrouwen in het huidige beleid van de regering, wordt haar ook de zeer grote wijsheid inzake de behandeling der reële mogelijkheden en de juist in deze zo noodzakelijke keuzes doortastendheid toegewenst. Het kan zij thans de Papoea's heten.

Berghuis beëindigde zijn rede met te wijzen, dat het bij de voor de komende verkiezingen gaat om de tussentijdse politiek of om ons land vormen ook thans nog instabiele partijen het hoofdbestanddeel van de gehele nationale constellatie. Hij peelt in zekere zin de betrekkelijke verhoudingen tussen socialisme en liberalisme als bijkomend verschijnsel om het perspectief licht hierin, dat niet voor onszelf persoonlijk, maar ook voor ons volk en voor de wereld in het licht van Gods geboden grote loon is.

Uit zijn in de adembenemingen.

Uit palen in Nederland niet de beïnvloeden.

Uit aardig op weg, bewuste houding van het menselijk verantwoordelijkheid als

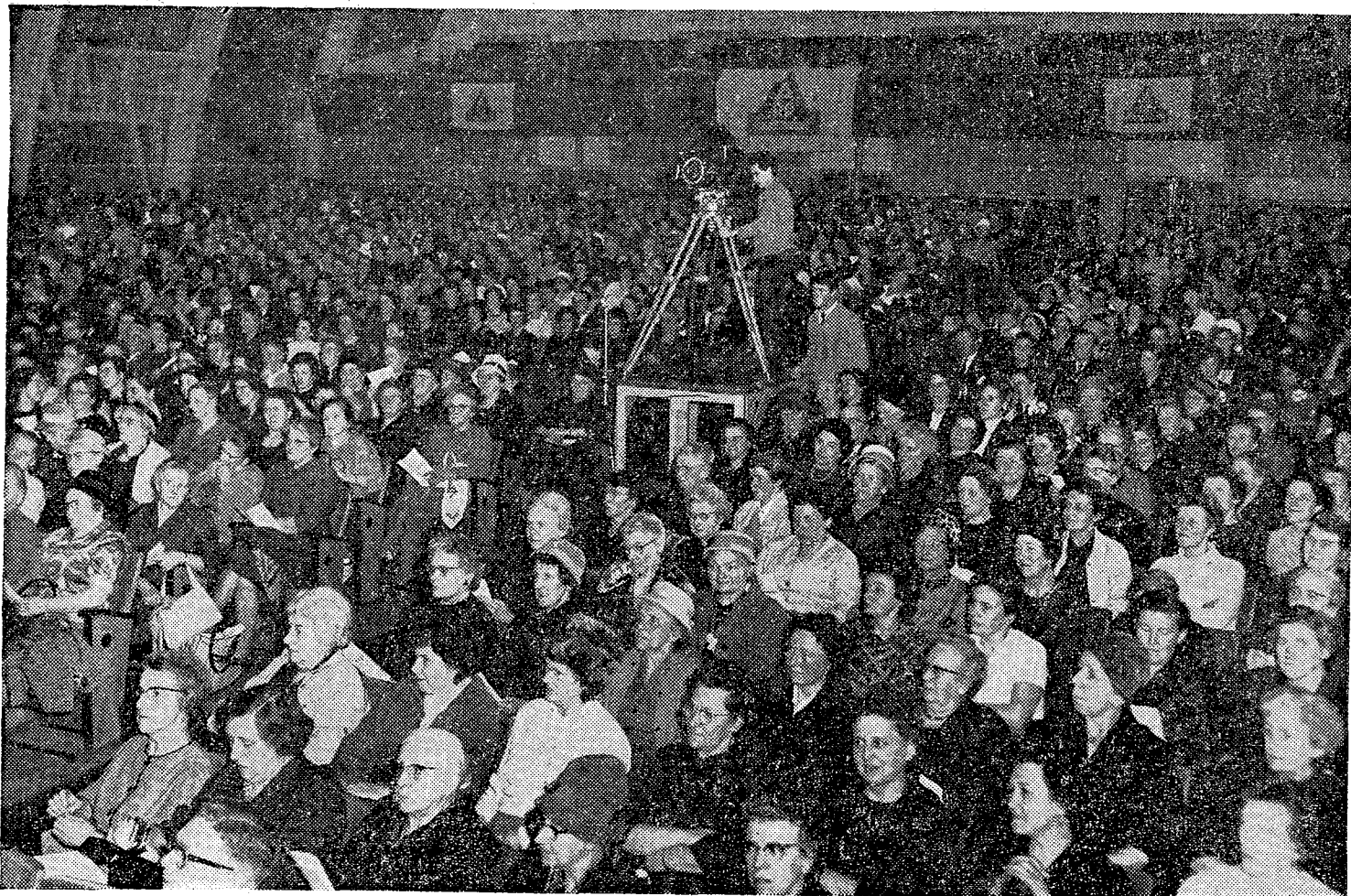
Uit inzicht leidt tot een ongevoerdzaak een verkeerde

Uit de Provinciale Staten

Uit aantrekkelijke wijze dook mevrouw dr. G. H. J. v. d. Molen in onze huidige historie om oorsprong en betekenis van de Provinciale Staten duidelijker te maken. En ook zij hanteerde de

Uit zijn hier bijeen uit alle provincies van ons land, zo zei mevrouw prof. v. d. Molen, maar voelen we ons nu in de plaats van werkelijk Zeeuwen of Limburgers, Utrechtse of Groningers? Dat ik mij op de vlakte houd en dat ik niet noem, want dat is nu een apart volkje (applaus). Of het er op aankomt, zijn het de volbloed Nederlanders als wij. Wij zouden hen voor niets terzijde willen missen — en zij ons niet! En later Staatssecretaris Roolvink voegde deze er aan toe: Friezen stekende Anti-Revolutionairen; de Friezen vergeten wel eens, dat er bij ons en daarom deed hij het maar, (oren Fries!)

Uit mens behoort tot verschillende kringen en daarom kent hij verschillende loyaliteiten, aldus mevrouw v. d. Molen. Zo zijn wij allen christenen en wij ons primair verbonden met de christen Christus over heel de wereld. In de engere zin zijn wij protestanten en nader bepaald behoren wij tot de hervormden, waarin wij werden gedoopt en wij belijdenis van ons geloof afgelezen. De sociologen noemen dat: identiteit van de groep.

Een blik in de geheel gevulde zaal van „Tivoli”. U ziet dat ook de televisie present was.

Deze levenskringen zijn als concentrische cirkels, die al naar de omstandigheden dit meebrengen onze religieuze verbondenheid uitdrukken. Hetzelfde geldt van de staatkundige kringen, gemeente, provincie, staat — om 'ons hier toe nu maar te beperken — zij vormen elk voor zich een territoriale beslotenheid, waarin wij thuishoren.

Zij zijn essentiële elementen in de opbouw van onze staatsstructuur en verdienen afzonderlijk onze aandacht en loyaliteit.

De provincie is in ons staatsbestel een historisch gegroeide administratieve eenheid. Zij hangt ten nauwste samen met de vorming van de Nederlandse staat. En zo kom ik terecht bij de Unie van Utrecht.

In 1579 is in deze oude bisschopsstad onder leiding van Jan van Nassau, de oudste broer van Prins Willem, de grondslag gelegd voor wat wij thans allen als ons vaderland beschouwen.

Het was een verdrag waarbij de noordelijke gewesten zich nauwer aaneensloten ter gemeenschappelijke verdediging tegen de Spaanse tirannie, maar — en dit werd zeer nadrukkelijk gestipuleerd — met behoud van de zelfstandigheid der leden. Besluiten konden slechts met eenparigheid van stemmen genomen worden.

Het waren acht gewesten, Holland, Zeeland, Utrecht, Gelderland, Overijsel, Friesland, Groningen (stad en land) en Drente, die zich enkele jaren later (1588) in een statenbond verenigden. Het voornaamste orgaan was: de Staten Generaal, die sedert 1593 onafgebroken in Den Haag hebben vergaderd. Tezamen met de overige gebieden vormden zij later de Republiek der verenigde Nederlanden, die het twee eeuwen lang volhield en na een tussenperiode van vreemde overheersing zich ontwikkelde tot een eenheidsstaat: het Koninkrijk der Nederlanden.

Waarom spreken wij nu echter nog van Provinciale Staten en niet van een Prov. Raad, zoals van Gemeenteraad?

De naam „Staten” is afgeleid van „Standen”, dat waren tijdens de Republiek de edelen en de steden. En ofschoon bij het herstel onzer onafhankelijkheid in 1813 van vertegenwoordiging dezer standen geen sprake meer was, bleef de oude naam behouden. Maar het grappige was, dat men aanvankelijk dat lidmaatschap van de Provinciale Staten niet beschouwde als een vertegenwoordiging maar als een „baantje” dat de soevereine vorst te vergeven had en waar je om kon verzoeken.

Dat is nu allemaal heel anders. Men kan niet meer solliciteren naar het lidmaatschap der Provinciale Staten, althans niet direct!

De Provinciale Staten zijn een eerbiedwaardig college gekozen uit en door het volk. Zij zijn niet minder representatief dan de Staten-Generaal, al zijn zij dan een bestuursorgaan. Immers, art. 143 van de Grondwet zegt, dat aan de Staten de regeling en het bestuur van de huishouding der provincie wordt overgelaten.

Mevrouw Van der Molen releveerde tenslotte de belangrijke taak van de Gedeputeerde Staten en wekte krachtig op, onze partij in de komende verkiezingen alle mogelijke steun te verlenen. Onze partij kent voor de grotere en kleinere kringen van het staatkundig krachtenveld slechts één richtlijn, één maatstaf: de toets van het Evangelie.

Zeer openhartig liet zij ook kritiek horen, hetgeen zowel van de zijde van de bestuurstaaf als uit de zaal gelach ontlokte. Zo zei de hooggeleerde spreekster o.a.: Als wij, vrouwen, straks ter stembus gaan, zullen wij onze stem uitbrengen op een lijst, waarop voor het overgrote deel namen van mannen prijken. Van de ruim 500 kandidaten, die de A.R. Partij voor de verkiezingen der Provinciale Staten heeft gesteld zijn slechts een twintigtal vrouwen. Op zichzelf is dit aantal al zeer gering, erger is, dat geen enkele vrouw voorzover ik heb kunnen nagaan op een verkiesbare plaats staat. Haar namen sieren in de regel de staaf van de lijst. Dit is jammer. Wij staan hierin bij de meeste andere partijen ten achter. Erger nog is dat op deze wijze het vrouwelijk inzicht in en de vrouwelijke aanpak van de problemen die de huishouding van de provincie betreffen niet aan bod komen. En toch geldt het hier juist vaak vraagstukken, die binnen de belangstellingssfeer van de vrouw liggen. Hoe komt het dat men nog in geen enkele provincie aan een vrouw een zodanige plaats op de lijst heeft gegeven, dat haar verkiezing menselijkerwijs verzekerd is? Wij hebben nu toch langzamerhand vrouwen genoeg van voldoende politieke interesse en bekwaamheid.

Maar ondanks deze kritiek — die overigens door dr. Berghuis afdoende werd beantwoord toen hij verklaarde, dat het aan de vrouwen zelf ligt of zij in alle geleidingen van het partijleven intens willen meebouwen — deed mevrouw Van der Molen een hartstochtelijk beroep op alle vrouwen om con amore in onze partij te staan:

„Bij de Unie van Utrecht zijn bijna vier eeuwen geleden de grondslagen van onze staatkundige structuur gelegd. Zij werd gesloten in een sterk geloofsvertrouwen en ter bescherming van de grondrechten en vrijheden, die door een tirannie bewind in de knel waren geraakt.

Laat ons vandaag op het beste daarin voortbouwen door onze trouw en verbondenheid met de partij, die ons lief is alhier opnieuw plechtig te bezegelen. Laten wij voor ons deel trachten ertoe bij te dragen, dat deze partij dicht blijft bij het Woord, dat ons van Godswegen geschonken is om ook ons politieke pad te verlichten en te bestralen.”

Zaak en taak

HET feit, dat een groot gedeelte van het programma van deze bijeenkomst door de N.C.R.V.-zender uitgezonden werd, noopte ook dr. J. Schouten, de volgende spreker, zich ijverig aan zijn uitgeschreven tekst te houden. Dat ligt deze geboren volksredenaar niet; zijn laaiend vuur van enthousiasme was gedoemd te verstikken onder de strikte letters van het papier. Niettemin was zijn betoog klaar en duidelijk en stelde hij nadrukkelijk vast, dat het in de politiek om geloofs- en levensovertuiging gaat.

Ons volk kan invloed oefenen op de politiek, zo zei dr. Schouten. Het heeft een recht van meespreken inzake het bestuur van de gemeenten, van de provincie en van het land. Dat is een goede zaak. Niet alleen omdat bij de politiek de levensbelangen van ons volk betrokken zijn, maar, ik zou willen zeggen nog veel meer, opdat ons volk zijn inzichten, wensen en verlangens op een geschikte en ge-

ordende wijze kan voorbrengen, voor zijn rechten en vrijheden kan opkomen.

Wij kunnen voor het verkrijgen van een enigszins bevredigend inzicht in de politiek, voor onze bezinning op de politieke vragen, voor het oefenen van invloed op de gang van zaken en voor de inspraak op het beleid, de politieke partij niet ontberen. Voor de kennis van de zaken, van de politieke verhoudingen, van de verschillen in overtuiging en inzicht, van het bepalen van onze keuze, moeten wij ieder voor zich het mogelijke doen naar de mate van onze krachten. Maar al geven wij ons aan die taak met liefde, met grote belangstelling en hoge ernst, het is niet toereikend. Voor de inlichting en de voorlichting, de documentatie, voor de minimale ontplooiing van de politieke bezinning, voor de oordeelsvorming en voor de vereiste werkzaamheid, is de politieke partij kortweg noodzakelijk. Nog te sterker geldt dit, nu er een aantal politieke partijen is.

Dr. Schouten wees er met grote nadruk op, dat een zich neutraal gedragen omtrent de geloofsovertuiging ongeoorloofd is. Niemand mag negeren wat niet gene-

• Vervolg op pag. 12

Uit alle delen van het land waren de A.R. vrouwen naar „Tivoli” gekomen. U ziet hier met name een karakteristieke vertegenwoordigster uit Zeeland.

UIT ONZE BOUW- EN AANNEMERSWERELD

WARENHUIZENBOUW

N.V. Aannemersbedrijf

BOERS EN VRIJLAND

's-GRAVENZANDE — Telefoon 01748-2245* — Postbus 36

KAKES' bouwbedrijf

Bouwers waarop gebouwd kan worden ...

OOSTZIJDE 164 - TEL. 02980-62945 - ZAANDAM

FA. C. VERMEER EN ZON'S

fabrieken voor gebogen hout

Telefoon 01894-1230 - Onderkerk aan de IJssel

RONDE EN OVALE TAFELRANDEN
GEBOGEN REGELS VOOR STOELLEN EN FAUTEUILS.
ARMLEGGERS, KAPPEN, REGELS, STIJLEN, ENZ., ENZ.

TIMMERFABRIEK VERMEULEN N.V.

MILL (N.-B.), TELEFOON 08859-805

Fabriek van geprefabriceerde houten gebouwen, houten woningen, directieketen, barakken, garages, vakantiehuisjes enz.
Speciaal voor de landbouw: kippenhokken, veldschuren, loodsen etc.

Export: België, Duitsland, etc.

BOUWBEDRIJF JAC. VAN DER NIET

NIEUWBOUW EN
ONDERHOUDSWERKEN

Oranjeweg 6 — Telefoon 01719-2748 — Noordwijk aan Zee

JAN LINGEN'S BETONINDUSTRIE N.V.

Veendam 29 - Telefoon 01850-3123-1123

PAPENDRECHT

Houthandel en kistenfabriek MEILINK N.V.

BORCULO, Hofstraat 10 ZUTPHEN, Marsweg 19
Telefoon 05497-561 Telefoon 06750-3748

Houtzagerij - Houthandel - Kistenfabriek

VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN

VLAARDINGEN

Firma A. van Roon

Speciaal adres voor
watersport- en kampeerartikelen

WESTHAVENKADE 61 - TELEFOON 3492 en 5792

Assurantiekantoor L. G. Borsboom

Telefoon 3754 — Binnensingel 211

Rijkserkenning in groep A voor
makelaars en assurantiebezorgers

Uw adres voor

Tapijten, Gordijnstoffen, Dekens,
Tafelkleden, Stoelen, Overtrekken enz.

Woninginrichting Firma C. Brouwer

Voorstraat 41 - Telefoon 4530

U kunt

Nederlandse Gedachten

niet missen

Abonneer u daarom nog heden.

Het veelkoppig monster

ER zijn mensen — óók in Nederland — die gedacht hebben, dat het met Frankrijk wel weer goed zou gaan vanaf het ogenblik dat Charles de Gaulle de teugels van het bewind in handen nam. Was hij niet „de sterke man”, die in staat moest worden geacht het veelkoppig monster der revolutie in de Tartaros te werpen?

Sedertdien zijn enkele jaren verlopen. Het heeft de president niet aan macht ontbroken. En evenmin aan wijze bezadigheid.

De koers, die hij ging varen betreffende Algerije, was in de gegeven situatie de enig mogelijke. De overgrote meerderheid van het Franse volk heeft zich bij herhaling uitgesproken vóór dit beleid.

En toch... Er is geen sprake van, dat de rust in het land is weergekeerd. Integendeel — officieren revolteren, plastic bommen ontploffen tot in de regeringsgebouwen toe, ontvoeringen zijn aan de orde van de dag — het aantal doden stijgt onrustbarend... Slechts met behulp van pantserwagens en gummiknuppels kan de regering de toestand nog enigermate in de hand houden.

Men versta mij goed. Natuurlijk juich ik het toe, dat tot dusver De Gaulle er in geslaagd is zijn land voor een allerverschrikkelijkste ramp te behoeden. Al was het alleen maar omdat hij daarmee Europa een dienst heeft bewezen. Want een ineengestort Frankrijk betekent het begin van het einde der Westelijke vrijheid.

We leven niet meer in een tijd waarin het mogelijk is dat de Nederlander toeschouwer is. De vrijheid en ook de „welvaart” is zo „één en ondeelbaar”, dat wij direct partij zijn bij elke gebeurtenis in de ons omringende landen. Frankrijk in chaos betekent de kans voor het internationale communisme. Wij hoeven dan ook niet lang te zoeken, als we de mensen willen vinden, die de huidige gang van zaken toejuichen. Ze wonen in Moskou en Peking.

Maar zelfs al waren wij er niet bij betrokken — dan nog zouden wij het moeten toejuichen dat de Overheid waar dan ook, beseft dat zij het zwaard niet tevergeefs draagt. Als het gezag buigt voor straatgeweld kan s c h i j n b a a r alles rustig blijven. Maar dit is slechts schijn die bedriegt. Want de krachten der revolutie zullen onder het even rimpelende oppervlak doorwerken — om na kortere of langere tijd tóch weer aan de oppervlakte te komen. En dan is het voorgoed te laat. In die weg zal de anti-Christ proberen zijn rijk te vestigen en is het niet de taak van elke Overheid met al de middelen, die haar ten dienste staan, dit rijk te verstoren?

Wat ons echter bezig houdt is de vraag: hoe komt het toch dat speciaal Frankrijk telkens weer het toneel is van oproer en revolutie?

Niemand zal ontkennen, dat het land nu voor een geweldige beslissing staat. Voor een soortgelijke beslissing heeft het Nederlandse volk echter óók gestaan, toen in 1949 de soevereiniteit over Indonesië werd overgedragen aan de rebel Soekarno.

Ik weet het wel: het ligt niet helemaal gelijk. De Nederlanders die in Indië woonden konden gemakkelijker repatriëren dan de „colons” in Algerije. Maar wezenlijk verschilt de situatie nauwelijks.

Hier was er echter geen sprake van dat er een bom geworpen werd in het gebouw van de Tweede Kamer of dat er een aanslag werd gepleegd op minister Drees. Waarom niet?

Omdat wij zoveel beter, ordelijker, zijn dan de Fransen? Geen sprake van! Dit te veronderstellen, is chauvinisme van het bedenkelijkste soort!

In ons land hebben de beginselen der Reformatie hun stempel gedrukt op het volk. Óók dit beginsel, dat men de overheid heeft te gehoorzamen, om Gods wil, Toen in de 19e eeuw Groen, Kuyper en Lohman hier voor opkwamen zag het „denkend deel der natie” met een hautaine glimlach toe en putten de socialistische zich uit in de venijnigste spot! Maar desondanks zijn zij er door beïnvloed. Vandaar dat het liberalisme en het socialisme hier te lande een ander karakter heeft gekregen, dan overal elders. Een N e d e r l a n d s karakter, d.w.z. dat het, r i j het soms nauwelijks nog leesbaar, het merkteken der Reformatie draagt.

Hoe anders is dat gegaan in Frankrijk!

In elk land heeft de anti-christelijke macht gepoogd het volk te stuwen in de richting van de anti-Christ. En als wij de ogen open houden en de vingers bij de Schrift, dan zijn we, óók wat ons eigen land betreft, stellig niet gerust. Het getal dergenen, die nog willen voortgaan in de lijn der Vaders, wordt kleiner. Ze zijn er, die met ons zitten aan dezelfde Avondmaalsdis — maar die niet met ons zijn georganiseerd in een Christelijke Partij. Of omdat ze het ideaal niet meer zien, en liever thuis blijven bij het televisietoestel, of omdat zij de „doorbraak” niet meer zien als een vrucht der Revolutie.

In ons land echter is de eenheid van volk en Overheid, zich openbarende in een wederkerig vertrouwen, nog altijd een realiteit. Ook in de tijd, waa n er van een werkelijke volksinvloed geen sprake was, is ten onzent de Overheid zich er doorgaans van bewust geweest, dat zij slechts een „ministerium”, een dienend ambt bekleedde.

Enkele eeuwen geleden was dat ook nog zo in Frankrijk.

Vóór de Revolutie van 1789 was de Staten-Generaal in ongeveer tweehonderd jaar niet meer samengeroepen. Een van de laatste keren, dat dit gebeurde, was in 1593. Toen verscheen koning Hendrik IV in deze vergadering en sprak de volgende woorden: „Ik heb u samengeroepen, om uw raad in te winnen, ik zal uw raadgevingen ter harte nemen en ben van plan, ze op te volgen; de vurige liefde die ik mijn onderdanen toedraag en het heftig verlangen, dat in mij brandt, om nog twee titels aan de mijne toe te voegen, namelijk die van bevrijder en weder-opbouwer van de staat, doen mij alles licht en eervol schijnen.”

Deze koning begreep nog dat het niet in de eerste plaats ging om de macht, maar om het recht. Guizot, met wie Groen van Prinsterer zich sterk verwant voelde, omschreef het aldus: „De Koning was de

grote rechtsbeschermer, de protector van het koninkrijk, de algemene vrederechter.”

Spoedig na Hendrik IV kwam echter Lodewijk XIV aan de regering. Zijn regering heeft gestalte gekregen in steen. Ieder die nu Parijs of Versailles bezoekt, kan de door de „Zonnekoning” opgerichte bouwwerken bewonderen.

Maar gestalte in de harten zijner onderdanen verkreeg hij niet omdat hij bezweek voor de begeerte naar macht.

Omgeven door een ontelbaar aantal hovelingen en ingekapseld, in een waanzinnig hofceremonieel, troonde hij als een god boven zijn volk.

Tegenover hem had niemand rechten — zijn wil was wet — het „ambt” bestond niet meer, slechts de „macht” was overgebleven. Vanaf dit ogenblik zet de ontwikkeling in anti-christelijke richting in, waarvan de gebeurtenissen tijdens de Revolutie mischien een hoogtepunt maar stelling geen c i n d -punt waren.

Lodewijk XIV heeft de eenheid van Overheid en volk stuk gemaakt en sedertdien loopt het Franse volk te zoeken om deze eenheid te hervinden. Zonder een enkel resultaat overigens omdat de werkzame krachten van het Evangelie door diezelfde Lodewijk in de vervolging der Hugenoten werden vernietigd en het volk meer en meer elke band met de religie doorsneed.

Daarin voorgedaan éerst door zijn koning, daarna door de „ongelooftheoretici” — vervreemde de natie van de Hervorming „die Europa uit het bijgeloof heeft gered” (Groen) om zich te werpen in de armen van het ongelooft, dat in plaats van de soevereiniteit Gods slechts die van de mens aanvaardde.

Toen de invloed der reformatische beginselen gebroken was — ging men zijn heil elders zoeken. Men ging spreken „van het Opperwezen, omdat men ongaarne sprak van de levende God, die Zich in zijn Woord openbaart; van christendom en christelijk beginsel, omdat het wezenlijke Evangelie, al behoudt men deze en soortgelijke fraaie bewoordingen, te niet gaat, zodra de persoon van de Zaligmaker in de schaduw raakt”. (Groen).

In alle levensverhoudingen drong dit ongelooft door — de leer der volkssoevereiniteit verving die van Romeinen 13 — en sedertdien bestaat een w e r k e l i j k gezag in Frankrijk niet meer.

Zo hoeft het ons ook niets te verbazen dat een Fransman, als wij tegen hem zeggen: „Uw land neemt een verkeerd standpunt in”, daarmee doelende op een bepaald facet van de regeringspolitiek, ons antwoordt: „O ç a c e n'est pas la France”.

Sedert Lodewijk XIV zijn machtswellust botvierde en de Revolutie „inplaats van de ondernemingen Gods, de eigenwijsheid en willekeur van de mens aan staat en maatschappij ten grondslag legde”, is de eenheid van Overheid en volk verloren gegaan.

Zo is het dan ook te verklaren dat het Franse volk in de ruim 150 jaar die nu, sedert de Revolutie verstreken zijn, de volledige gamma van alle denkbare regeringsvormen heeft afgewerkt: vijf Republieken, drie soorten koningschap, een met een Charter aan het volk onder Lodewijk XVIII, een met terugkeer naar het absolutisme onder Karel X en een stoelend op de „volkswil” onder de „Burgerkoning” en ten slotte nog het keizerschap van Napoleon III met absolute macht en tevens met belangrijke concessies aan het volk.

De regering der „derde Republiek”, die in 1871 tot stand kwam, moest alleen steunen op die krachten, welke vervreemd waren van elke christelijke traditie. Roemloos ging deze republiek ten onder, toen de Duitse vloed in 1940 West-Europa overspoelde.

Vijf jaar later sloeg het geboortuur der vierde. Weér echter werd aan haar ten grondslag gelegd de leer der volkssoevereiniteit. En weér stierf zij aan de ziektekiem, die zij bij haar geboorte had meegekregen.

Toen de spanningen in Algerije té groot werden, greep men terug op de „Comités de Salut Public”, die in de „grote Revolutie” reeds eerder hun „nut” hadden bewezen. En andermaal verslond de Revolutie het kind, dat zij geboord had.

Charles de Gaulle stichtte de vijfde in de reeks. Hij keerde terug tot de machtsidee: breidel de volksinvloed en regeer volgens eigen inzicht. S c h i j n b a a r schiep hij een krachtig bewind. Sedert 1958 wordt het land nu geregeerd door eenzelfde kabinet, en dat is een in Frankrijk ongekend verschijnsel. Ongetwijfeld — ik zei het reeds — heeft hij Frankrijk en de wereld daarmee een dienst bewezen.

Ik kom weer in de verleiding, Groen te citeren, die betreffende een vergelijkbare situatie het volgende schreef: „Ik betreur niet, neen waarlijk niet! dat in 1849 de Reactie van het Radicalisme zegevierde (toen kwam Napoleon III als president aan de macht. G.G.) „Niet slechts stel ik de talenten op prijs — waarmee de betuigeling plaats had; voor het systema zelf heb ik voorwaardelijke lof. Er zijn omstandigheden waarin, tengevolge van revolutionair geweld, reactionair geweld vereist wordt. Een noodzakelijk kwaad kan, om de vreeslijkheid van een erger kwaad dat er door gestuit wordt een zegen zijn van onberekenbaar waardij. Dan ben ik voor die zegen dankbaar...”

Zijn deze woorden vandaag niet letterlijk van toepassing? Maar — vergissen we ons nu niet — de kracht van De Gaulle's bewind is slechts schijnbaar, want hij slaagde er niet in een werkelijke eenheid tussen volk en regering tot stand te brengen, alle plebscieten ten spijt.

Daarin kón hij ook niet slagen en wel om twee redenen. In de eerste plaats omdat hij zelf een zoon der revolutie is, die slechts met zijn eigen leer in tegenspraak is. En in de tweede plaats, omdat het volk, waarover hij regeert, zodanig ontkerkend is, dat onmogelijk verwacht kan worden, dat het nog enige waarde zal hechten aan het „regeren bij de gratie Gods”.

Zó werkt dan tot op vandaag het verwoestende revolutiebeginsel door.

De toestand in Algerije vertoont meer en meer

Onderweg

ALS je bij de notaris komt om de akte te laten opmaken voor een nieuwe organisatie, weet hij het al. Artikel 1 is de naam, 2 de grondslag, 3 het doel en 4 de middelen. Vooral dat artikel 2 is een studie op zichzelf. Het is wat waard, om de akten van geboorte van al onze christelijke organisaties eens naast elkaar te leggen en dan te vergelijken. Zowel de overeenkomst als de verschillen zijn dan interessant.

Grondslag is de Heilige Schrift, de Bijbel of het Woord van God. Maar daar blijft het niet bij. De een voegt eraan toe: de stichting ontleent voor haar arbeid haar normen aan dit Woord van God. De ander zoekt aansluiting bij enige belijdenis. Hetzij de Drie Formulieren van Enigheid, hetzij de oud-christelijke (oecumenische) belijdenissen. Weer anderen trachten met een dogmatische of exegetische aanduiding even aan te geven, hoe fraai de doelstelling van de stichting rechtstreeks aan te geven is uit de Bijbel.

Nog eens: wie de akten naast elkaar legt, is onder de indruk van de zorg waarmee de grondslag van de organisatie is omgeven.

Doel en middelen, maar vaak ook nog de naam, waaieren rechtstreeks op uit die grondslag. Ze zijn er één mee. En elders is de zekering aangebracht. Want tegen het eind worden nog bepalingen gemaakt over de onveranderlijkheid van de grondslag of wordt gesteld, dat een wijziging in het grondleggend ar-

tikel opheffing van de stichting ten gevolge heeft.

Immers: de tijden, dus ook de middelen en zelfs het doel kunnen veranderen, maar de grondslag nooit! Beginselen gaan met de tijden mee maar blijven zichzelf.

Is hiermee gegarandeerd, dat ook in de praktijk de organisatie zichzelf blijft?

Misschien, dat men het in het begin overal gedacht heeft. Dat zal ook wel. Het is te zien aan de eerste notulen, te beluisteren uit de verhalen over de eerste werkperiodes. De organisaties werden uit een bepaalde geest geboren — uit een geestelijk doorzettingsvermogen en een organisatorische ijver die men zeer bewonderen kan. Sla de oude acta maar op en u zult het vinden. Overal, en altijd weer qua sfeer hetzelfde. Hier waren mensen aan het werk, die elkaar geestelijk verstonen en die door geloofsovertuiging bijeengedreven werden, meestal ondanks de ingezonkenheid van hun eigen kerk of de slaphed van hun omgeving. Maar hier hebt u het dan ook: deze mensen verstonen elkaar geestelijk!

Over die mensen staat niets in de statuten. Noch in de reglementen. Papieren doen niet anders dan vast-

leggen wat erop gezet wordt... door mensen. Dat artikel van die grondslag wordt prompt door het papier vastgehouden — als de mensen die het erop gezet hebben die grondslag dan ook maar vasthouden; meer nog: als ze elkaar maar geestelijk blijven verstaan.

Wanneer is een organisatie een gemeenschap? Een gemeenschap wordt alleen maar bijgehouden doordat de mensen, die deze organisatie als gemeenschap hebben gecreëerd, elkaar aanvoelen, verstaan, kennen, liefde voor elkaar hebben en zo aan hun doel werken. Als dat niet zo is, dan kunnen er maar twee dingen gebeuren: of de organisatie wordt een „klikek” — althans de leiding ervan: het elkaar „verstaan” is dan wel tragisch verbleekt tot het optrekken in eigen kringetje, met achterlating van de grote massa, van wie men alleen nog voorbede en vooral contributie verwacht.

Tweede mogelijkheid is, dat de organisatie tot een „collectivum” wordt in plaats van een gemeenschap. De zakelijkheid breekt dan door, de organisatie wordt doel in zichzelf, het „haalbare” wordt het hoogste doel, de deskundigheid wint het van het visioen.

Het is, niet nodig, tegen elkaar te

zeggen, dat ons christelijke organisatieleven in menig opzicht sporen vertoont van de twee genoemde soorten verwording — ondanks het zuivere statuut, de ondubbelzinnig omschreven grondslag en het heilige doel.

Hierachter schuilt nog een ander gegeven, dat op het ogenblik steeds meer onderkend wordt. De feiten tonen namelijk aan, dat het christelijke organisatieleven, hoewel staande naast de kerken, toch leeft op de hartslag, van de gemeente van Jezus Christus. Natuurlijk is hier veel van te zeggen. Maar voor het moment kunnen we volstaan met wat de „grondslag”, de Heilige Schrift, daarvan zegt: „En is iemand een kampvechter, dan ontvang hij de krans alleen, als hij volgens de regels van de kamp heeft gestreden” (II Tim. 2:5).

De „regels van de kamp”. Dat zijn de statuten. Maar meer nog: de ziel van de statuten. Wat een christelijk statuut is, kun je voorlezen. Maar wat een christelijke organisatie is, kun je alleen voorlezen. En juist hier ligt de verwantschap met de Kerk. Als we elkaar daar niet vinden, vinden we elkaar nergens. Ook niet in het statuut. Alias: de eenwording der kerken is voorwaarde voor de toekomst van alle christelijke organisaties. Als de kerken niet tot één „gemeenschap” worden, zullen de christelijke organisaties in het zakelijke ondergaan.

DS. A. J. KRET

het beeld van een volmaakte anarchie. Geen dag gaat er voorbij of er vallen doden. Genationaliseerde banken, openbare diensten en gemonopoliseerde façades, waarachter het personeel vrijwel zonder uitzondering in dienst staat van de O.A.S. Zelfs de schijn van een wettig gezag — verdwijnt zo.

En in het moederland zelf? Aanslagen waren aan de orde van de dag, ook in de Franse hoofdstad. Een bomaanslag nog kort geleden op de Quai d'Orsay op klaarlichte dag en de ontvoering van met De Gaulle sympathiserende personen!

Zo diep is de vrees voor de O.A.S. ingevreten, dat drie juryleden van het Assisen hof te Nîmes weigerden de eed af te leggen om een lid van het geheime leger te kunnen berechten. Als de president aankondigt voor radio en televisie te zullen spreken is een legermacht van bijna 30.000 man nodig om dit mogelijk te maken. De O.A.S. maakt er geen geheimen van dat zij aan het politieke leven van De Gaulle, zelfs indien nodig, aan zijn leven, een einde wil maken. Een oplossing is moeilijk te vinden.

En helaas moeten wij zeggen: „ça, c'est la France”. Want een ontkerstende natie heeft geen werkelijk verweer meer tegen de Revolutie. Het volk, overgeleverd aan zijn eigen „sovereiniteit” doet krampachtige pogingen om niet ten prooi te vallen aan de alles en allen verslindende moloch.

Het is tot elk experiment bereid om te kunnen blijven leven. Intuïtief voelt het, dat slechts „Moskou” de „oplossing” brengen kan — als De Gaulle faalt. De glorie dagen van de communistische partij in Frankrijk schenen voorbij.

De tragiek is echter — dat dit volk zodanig verstrikt is geraakt in de Revolutie, dat het de uitweg van het Evangelie niet meer ziet. Dat het zich vastklampt aan Utopieën en de realiteit van Christus voorbij gaat.

Niemand kan zeggen hoe dit uiteindelijk precies zal aflopen. Een ding kan echter wel gezegd worden.

Oók de vijfde republiek is op zijn beurt onderworpen aan de wet der revolutionaire ontwikkeling. Wanneer het vonnis zal vallen is niet te zeggen. Wellicht dat nog enig respijt wordt geboden.

Nú blijkt echter reeds overduidelijk dat het bewind van De Gaulle tergt, wat het zoekt te beteugelen en op deze wijze wordt de veerkracht van de O.A.S., door de spanning reëel, eerder vermeerderd dan ingetoomd.

Wéér wordt het woord van Groen bewaarheid: „De Reactie is een overgang tot erger; wanneer zij niet, door huldebetoen aan de onveranderlijke waarheden van het Staatsrecht, de overgang tot een anti-revolutionaire politiek wordt”.

Is dit te verwachten?

Inderdaad — naar de mens gesproken, niet.

„Het lijkt er op”, schrijft Algra in „Onder de schijnwerper der Historie” „dat de A.R.-richting een specifiek Nederlandse bezienwaardigheid wordt zoals de klompen en de tulpen”. Maar:

„De Opperste beledigt Zijn zaken wonderbaar”.

Het is niet waar, dat alleen in Nederland Christenen wonen. Oók in Frankrijk leven nog mensen, die de knie voor Baäl niet gebogen hebben.

Klein en onaanzienlijk in getal — toegegeven. Maar moet een „Gideon's bende” groot zijn om een volk uit bittere nood te verlossen?

Wij zijn Anti-Revolutionair omdat wij geloven in de kracht van het beginsel.

Teveel vergeten wij wel eens — dat hoe groot de problemen ook kunnen zijn — de Heer van hemel en aarde nog altijd de Almachtige is.

En zou zelfs Sodom niet gered zijn als er nog tien rechtvaardigen binnen haar muren hadden gewoond?

„Het gebed van een rechtvaardige vermag veel”.

G. GRUPPELAAR.

Eén week wereldnieuws in vogelvlucht

• Teveel en té tegenstrijdige feiten deden zich in de kwestie Nieuw-Guinea voor om tot een afgerond commentaar te kunnen komen. De „pauze” in de geheime voorbesprekingen, bleek een (voorlopig?) eindpunt te zijn. Indonesië gooide het weer eens over een andere boeg; incidenten van allerlei soort en in toenemend aantal. Beschieting van een Nederlands Marine-vaartuigje, landingsoperaties bij Kokonao en op Waigeo vanaf een schoener, die waarschijnlijk niet weer thuisvoer, alsmede acties van motortorpedoboten, die eenzelfde lot wacht. De Nederlandse regering verantwoordelijk voor het leven en de veiligheid van al H.M.'s onderdanen in dit deel van de wereld, deed wat nu helaas geboden was. Zij besloot terecht maritieme- en troepenaanvullingen te zenden. De New York Times concludeerde bitter, dat de opzettelijk uitgevoerde Indonesische acties wel duidelijk de geest aanduiden waarmee Indonesië de besprekingen is begonnen.

Op het moment waarop deze regels worden geschreven, is nog niet bekend hoe Indonesië zal reageren op het zeer uitdrukkelijke verzoek van de heer Bunker, de Amerikaanse „derde man”, aan Soekarno om onderhandelaar Malik naar de conferentie-tafel te doen terugkeren. Vele gissingen over het motief van Indonesië's handelwijze doen de ronde. De werkelijke beweegredenen kunnen inderdaad anders zijn dan die, welke voor de hand schijnen te liggen. Onzekerheid daarover is echter nog troef. Geen onduidelijkheid kan echter bestaan over het Nederlandse standpunt. Bereid om tot de uiterste grens der tegemoetkoming te gaan, heeft ons land in de eerst plaats de Papoea's en hun belangen trachten te dienen. Daarnaast kwam het volkenrechtelijk aspect aan de orde, dat overleg en waar mogelijk samenwerking vraagt, wil het ook door Nederland ondertekende Handvest der V.N. tot zijn recht kunnen komen. Doch diezelfde belangen vereisen ook een vastberaden houding, indien zij zeer duidelijk gevaar lopen door uitdagend optreden van een natie, waarvan de leiders menen hun wil op die wijze aan de tegenstander en aan de internationale samenleving te kunnen opleggen.

• Frankrijk en Algerije worden in sneller tempo tot elkaar gebracht dan dat zulks door het afsluiten van een bestand (op zich zelf) mogelijk zou zijn. Het is de O.A.S., die als katalysator in dit proces fungeert. Het Franse leger in Algerije heeft het scherpe bevel van De Gaulle gekregen om medogenloos tegen de terreur op te treden. Deze opdracht en — in niet mindere mate — de risico's, die Franse soldaten in Algiers en Oran lopen om door desperate volksgenoten te worden gedood, deden de balans doorslaan. Samen met FLN-mannen wordt opgetreden tegen de O.A.S. De discipline, die de FLN onder de Algerijnen weet te handhaven, dwingt respect af en duwt de O.A.S. steeds meer in de hoek waar zij de genade-slag kan verwachten. De arrestatie van generaal Jonhau, die met Salan (nu nog op vrije voeten), Challe en Zeller de revolutie van april 1961 leidde, heeft de terroristen een geduchte knauw gegeven. Reeds zijn de nieuwe Franse Hoge Commissaris, Fouchet, en het hoofd van het voorlopige bewind, de Algerijn Fares resp. in Algiers en Parijs gearriveerd om met het werk te

beginnen. De granaten op menigten afgeschoten, bestormingen van het Forum en andere nog afschuwelijker daden, kunnen het in gang gezette proces niet stoppen; wel kunnen zij de relatie tussen de sterk op elkaar aangewezen volkeren van Frankrijk en Algerije voor lange tijd verslechteren. Op 8 april zal het Franse volk duidelijk uitspreken, dat het De Gaulle steunt en van Salan c.s. niet gediend is. Het gevaar van een burgerkrijg zal daarom gelukkig opnieuw verminderen.

• Argentinië zit volop in de crisis van het herleeft Peronisme. De strijdkrachten hebben het heft in handen genomen. Men wenst — wat begrijpelijk is — het voorlopige economische herstel niet weer te niet te laten doen door de „olifant” opnieuw tot de porselein-kast toe te laten. Het is een trieste zaak dat een groot deel van het volk deze dreiging heeft verontachtzaamd door weer op Peronisten te stemmen. Wellicht tracht de druk van een militair bewind bezinning bij alle groeperingen brengen. Het is een paardenmiddel, maar het kan helpen.

• Syrië staat voor hetzelfde probleem: hoe groeit een volk naar een echte democratie. Ook hier heeft het leger de macht aan zich getrokken. Het waren dezelfde officieren, die in september 1961 het Nasser-juk afschudden, die thans tegen slaphed en — zoals het heet — corruptie van een democratisch gekozen bewind ten strijde togen. De machtsgreep is verhaast door de Israëliisch-Syrische incidenten van een week geleden. De toestand in Syrië is evenals die in Argentinië onduidelijk, doch Israël zal nu zijn kruik wel zeer droog moeten houden. Immers, de pan-arabisme koers die het nieuwe bewind in Damascus wil voeren, wordt voor de andere Arabische volken het meest aanvaardbaar, indien Israël „kop van jut” wordt gemaakt. Op dat volk zal het Syrische onlustgevoel, de kater na de pas verworven zelfstandigheid, afgereageerd worden.

SI.

VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN

HOLWERDA ZONEN
Dokkum

VOOR AL UW TRANSPORTEN IN BINNEN-
EN BUITENLAND

Telefoon 05190-2580.

Landbouwwerktuigen- en
machinefabriek

H. VISSERS N.V. — NIEUW-VENNEP
Telefoon 02546-444 (4 lijnen)

HOTEL „DE KROON”

SOPHIALAAN — LEEUWARDEN
telefoon 4467 - 4468

Uw adres voor recepties en partijen

Aandacht voor Cyrille Adoela

die in Kongo heel wat
moet manoeuvreren

DE Kongolese premier (tevens minister van defensie) Cyrille Adoela (over wie we al eens vaker iets hebben geschreven) was ten tijde van het Belgische bestuur employé van de Centrale bank van Kongo, lid van de Belgische socialistische partij en een actief man in het vakverenigingsleven, voordat hij in 1958 samen met Loemoemba de Nationale Kongolese beweging stichtte, waarvan hij toen vice-president werd. Hij heeft deelgenomen aan de besprekingen in Brussel, leverde reeds sinds eind juni 1960 kritiek op het programma van Loemoemba en trachtte als senator steeds een matigende invloed op de gebeurtenissen uit te oefenen.

Adoela ging enige malen naar Katanga om met Tsjombe te onderhandelen en werd in februari 1961 minister van binnenlandse zaken en defensie in het tweede kabinet-Ileo. Op 2 augustus 1961 verkreeg hij als premier met algemene stemmen het ver-

Cyrille Adoela

trouwen van de Kongolese Kamer. De problemen, waarmee deze onkreukbare man, die qua intelligentie boven de middelmaat uitsteekt, toen werd geconfronteerd, waren bijzonder gecompliceerd en moeilijk. Er zat voor hem niets anders op, dan zo voorzichtig mogelijk te manoeuvreren.

Mensen, die persoonlijk contact met de Kongolese premier hebben gehad, constateren, dat dan begrijpelijk wordt, dat in het buitenland minder over hem wordt gesproken dan over Tsjombe. Natuurlijk zou Adoela 48 uur lang voor sterke man kunnen spelen, zo zeggen zij. Maar daarna? is de vraag, die Adoela zelf zou stellen.

Adoela leeft op bescheiden voet. Zijn particuliere auto is een volkswagen en in tegenstelling tot veel van zijn mede-ministers is zijn salaris het enige, waar hij van leeft. Hij is echter de werkelijke leider van de Kongolese regering en neemt zelf alle belangrijke beslissingen. Niet zijn geringste prestatie is, dat hij er vele maanden lang in is geslaagd, zijn heterogene kabinet bijeen te houden en na Tsjombe's nederlaag tegen de VN-troepen ook Gizenga in Stanleystad een toentje lager te doen zingen.

De premier komt 's ochtends om half acht al op zijn bureau en blijft daar meestal tot laat in de avond. In de conversatie verrassen zijn onafrikaans snelle reacties, maar niettemin weegt hij al zijn woorden zorgvuldig af. Hij maakt een ernstige indruk maar is niet zonder een onmiskenbare charme. Hij is er vast van overtuigd, dat Kongo eerst een degelijke politieke basis moet hebben. Wanneer die er eenmaal is, dan kunnen alle economische en sociale aspecten van het probleem worden aangepakt.

Adoela is voor herziening van de grondwet, waarbij een tussenweg moet worden gevonden tussen een overdreven federalisme en een al te krachtig centralisme. Hij vindt, dat de kwestie Katanga moet worden opgelost en meent dat als Tsjombe werkelijk heer en meester van de situatie zou zijn, dat ook spoedig zou gebeuren. Hij kent Tsjombe goed, beschouwt hem als een realist, die tot een compromis bereid is, maar niet de vrije hand heeft om te doen wat hij zelf juist acht... En dit heeft hij hem goed laten blijken.

Mijn edelachtbare

Antonia Pietzanger

2

— Tonia, zei Minko, toen hij mij die avond van de jaarvergadering van de Arja thuisbracht, — Tonia, ik houd van jou.

Ik voelde, dat ik hevig beefde, toen ik ten antwoord gaf: — Ik denk, dat ik tegen jou hetzelfde zal kunnen zeggen...

Gelukkig was het heel donker, dus hij zag niet hoe ik kleurde en hoe mijn lippen trilden van zenuwachtigheid. En zo is het dus aangekomen. Dat is nu al weer vierentwintig jaar geleden en Minko en ik kunnen nog altijd hetzelfde zeggen. Dat doen we bij tijd en wijle trouwens ook nog wel.

Ik was toen, vierentwintig jaar geleden dus, dol op hem en ik vond het prachtig, dat hij politieke belangstelling koesterde en op die manier ijverde voor het goede van de gemeenschap. Maar nu zit ik met mijn edelachtbare wethouder. Dat wil zeggen, dat ik alle dagen offers moet brengen. Minko zegt, dat hetzelfde met hem het geval is. Als dat zo is, doet hij het met grote vreugde, dat moet ik wel zeggen. Hij schijnt niets liever te doen dan te offeren op het altaar der gemeenschap.

Gisteren zijn wij naar een klein en intiem feestje geweest. Ik was dolblij, er een avondje uit te kunnen in gezelschap met Minko, want zo iets gebeurt maar zelden. Wethouders hebben het te druk, ziet u — en vooral in de avonduren.

De Persijns zijn al twintig jaar lang goede kennissen van ons. Persijn heeft het voordeel, geen wethouder of raadslid te zijn en hij heeft dus normale avonden.

De Persijns gaven een klein feestje voor hun kennissen omdat ze twintig jaar getrouwd waren. Natuurlijk waren wij ook uitgenodigd. Ik had er mij echt op verheugd. Ondanks het koude weer ben ik al veertien dagen af en aan bezig met de schoonmaak en nu brak ik er dus graag een avondje uit om naar de Persijns te gaan aan de zijde van Minko.

Ook Minko, die bijzonder op Persijn gesteld is — die twee hebben zich al drie jaar lang voorgenomen, samen nogeens een dag te gaan vissen, doch Persijn heeft in die jaren telkens op het laatste moment nog een ander moeten charteren, omdat Minko steeds opnieuw verhinderd was vanwege zijn wethouderschap — ook Minko had zich werkelijk veel van het avondje voorgesteld. De brave ziel heeft zich de laatste maanden geen enkel gezellig uitgaansavondje kunnen gunnen, omdat zijn eigen zaken en die van het wethouderschap hem regelmatig tot diep in de nacht hebben beziggehouden. Maar nu had hij zelfs een commissievergadering laten verschuiven en drie avonden voor onze eigen zaak tot twee uur in de nacht zich door bergen administratieve rompslomp zitten wurmen om het avondje bij de Persijns te kunnen meemaken.

Minko en ik gingen er tegen achten heen en we voelden ons heerlijk bevrijd van alle zorgen en beslomeringen. Doch nauwelijks vertoonden we ons in de kamer waar reeds acht of tien mensen zaten, of ik hoorde iemand zeggen: — Gelukkig, dat ik de wethouder ook weer eens zie! Ik haastte me om bij voorbaat te roepen: We zijn hier gekomen als goede vrienden, maar mijn man heeft het wethouderschap opzettelijk thuis laten liggen.

Ik meende, dat een goede verstaander aan mijn opmerking genoeg had. Maar toen wij gezeten waren en we het eerste kopje koffie kregen voorgezet, zei een broer van Persijn: — Ik vind het beslist prettig, dat ik de wethouder hier ontmoet. Ik had je al lang eens willen hebben, maar overdag heb ik ook mijn werk en dan komt er niet van. Vertel me eens, hoe zit het toch met dat stuk grond van mij, dat in het uitbreidingsplan gesitueerd schijnt te zijn?

Minko antwoordde, dat hij niet de wethouder van openbare werken was, maar van onderwijs en sociale zaken. Hij kon uit z'n blote hoofd beslist geen zinnig woord zeggen over die grond. Er waren zo veel percelen, die in het uitbreidingsplan-in-hoofdzaak waren getekend.

De toevoeging „in-hoofdzaak” bleek het te doen. Onmiddellijk vroeg iemand, wat een plan in hoofdzaak nu eigenlijk inhield.

Ik zag er al een lang en droog gesprek uit voortkomen. Om dat te verhinderen, zei ik: — Denk er om, heren, hier vanavond geen gemeentepolitiek!

Nel, de vrouw van Persijn, viel me bij.

— Precies, zei ze, — me dunkt dat we hier vanavond niet bij elkaar zijn om te praten over zaken, waar maar een paar mannen belangstelling voor hebben. En zich tot mij wendend, vroeg ze: — Een ander praatje: Heb je die zeven pond die je er af wilde hebben, al uitgehongerd?

Op deze manier kwamen we op een heel ander gesprek, namelijk dat van de slanke lijn, dat van de volslanke lijn en van de voortdurende strijd tegen de verdikking. Natuurlijk gaven enige mannen allerlei ironische en zuurzoete opmerkingen ten beste. Zo vroeg een man, die ik wel meer bij de Persijns ontmoet had, of in de gemeentewet ook stond aangegeven dat een wethoudersvrouw een zeker volslank volume moest hebben, gezien mijn voorkomen. Ik vond het helemaal niet prettig, dat ze over mijn te gezette postuur begonnen, maar ik dacht: — Alles liever dan politiek en gemeentezaken, want daar hoor ik elke dag over praten...

— Kent iemand dat vrouwtje van Van Eersel uit de Tweede Kerkstraat? vroeg iemand.

— Dat magere mensje, dat ook op de vrouwenvereniging is?

— Precies... zij is zo mager door de zenuwen. Vroeger melk en bloed, nu vel over been. Van de zenuwen, wat ik je zeg. Dat samenwonen met haar moeder nekt haar. Is aan dat geval nu niks te doen van gemeentewege? U bent wethouder van sociale zaken en als ik je nu toch vertel...

— Het geval is mij bekend, zei Minko. Maar...

— Alsjeblieft, laat deze zaak nu rusten, smeekte ik. Ik heb er al zoveel telefoontjes over moeten aannemen... En we zouden hier immers geen gemeente-aangelegenheden behandelen. Gun Minko alstublieft eens één avond rust!

— Zo, zei een mevrouw meewarig, — vergt het wethouderschap zoveel inspanning? Zij taxeerde Minko. — U ziet

er overigens nog goed uit, meneer. Maar ik ben het met uw vrouw eens, dat we vanavond zulk soort zaken moeten laten rusten. Met dat geval Van Eersel... nou ja, dat is wel triest. Ik ken die mensen niet u. Zou de gemeente nu echt niet op korte termijn een nieuwbouwwoninkje voor dat gezinnetje kunnen aanwijzen? Want reken er op, dat ze op 't ogenblik een slecht leven hebben. Die moeder, ziet u... Ja, ik ken het geval van haver tot gort. Als u nu eens maatregelen wilde treffen. U zit tenslotte in B. en W....

— Mijn man heeft elke week spreekuur op 't gemeentehuis, zei ik. Laten we onze aandacht nu eens richten op de Persijntjes, die twintig jaar in 't bootje varen. Hoe voel jij je, Nel? En jij, Pier?

Ze glunderden allebei — ik denk, dat het bijna een even goed stel is als Minko en ik.

Ze voelden zich best en voorlopig wilden ze graag nog voor twintig jaar bijtekenen en ze hadden helemaal geen verlangen naar een ander huis — maar wanneer kwam er nu eens wat van dat plantsoentje voor de deur? Daar was in een paar gemeenteraadsvergaderingen toch over gesproken?

— Ik denk, dat het er op de duur wel komen zal, Nel! antwoordde Minko. Maar wij als gemeente hebben eerst nog andere en meer urgente dingen te doen.

— Wat een beeldige jurk heb je aan, Nel! riep ik plotse-ling uit teneinde het gesprek weer in aangenamer banen te leiden.

— Ja, zei Nel openhartig, — zelf gemaakt!

— Zelf gemaakt? Nou keurig, hoor!

— Mijn compliment!

— Ik wist niet, dat je zo handig was!

— Ik heb het lapje op de markt gekocht.

— Op de markt? Nee maar, zeg, koop jij op de markt?

— Dat doe ik ook. Maar zie je, je moet het kunnen, nietwaar Nel?

— Je kan soms reuze slagen op de markt...

En ineens een mannestem: — Zeg wethouder, wordt het nu geen tijd dat jullie als gemeente eens een andere plaats voor de markt gaan vaststellen? Meer naar de nieuwbouw toe, een beetje centraler dus.

Daar had je 't weer. Weér politiek, weer gemeentezaken! Ik dacht: Omdat ik zoveel van Minko houd, zal ik nooit meer mijn stem op hem uitbrengen. Maar Minko ging op de verlegging van de markt in en alle mannen zaten eensklaps tot over hun oren in de politiek.

Ik heb nog drie keer hardnekkige pogingen aangewend om andere zaken op het toneel te brengen. Dat was, toen gebakjes gepresenteerd werden. De lijn en de mode kwamen ogenblikkelijk op de proppen, maar weldra ebde het gesprek terug naar de politiek.

De gemeenteraadsverkiezingen werden breedvoerig behandeld, de oppositie in de raad werd onder het vergrootglas genomen, straatlantaarns kwamen aan de orde — of Minko wilde zorgen, dat er in de Lairessestraat twee lichtpunten bij kwamen — en honderd andere dingen meer. Van heel het mooie avondje kwam niet veel terecht. Was Minko maar nooit wethouder geworden, dacht ik telkens. En toen we 's avonds naar huis liepen, kon ik wel huilen. Waarom lieten ze mijn edelachtbare nu niet eens één avond met rust? De stakker had zich immers ook zo verheugd op het feestje bij de Persijns. Maar men had hem duizend vragen gesteld, honderd verzoeken gedaan, velerlei kritiek laten horen... en dat allemaal omdat hij wethouder is.

Het moest voor Minko ook wel een grote desillusie geweest zijn.

Heel voorzichtig vroeg ik: — En hoe vond je het, Minko?

— O, een reuze gezellige avond, niet? Fijn, dat we er echt eens uit waren! Alleen die ellenlange gesprekken over de lijn en de mode en zo pasten eigenlijk niet op zo'n feestelijk avondje. Maar overigens prima en héél gezellig. Zulke avondjes zouden we weer moeten hebben!

HUIZENGA

Meubelindustrie en Interieurverzorging n.v.
UTRECHT • KOLLUM

Bel 030-13934* Afd. Verkoop en onze specialisten komen praten en vertellen u alles over alle mogelijkheden. Eventuele schriftelijke aanvragen

Bemurde Weerd O.Z. 12 - Utrecht

De Standaard

Op de eerste april 1872 verscheen het eerste nummer van het antirevolutionaire dagblad De Standaard. 1 april 1872, dat was precies drie eeuwen na de inneming van Den Briel. In het eerste nummer werd er dan ook met nadruk aan herinnerd.

De naam van het dagblad is gekozen — bij gebrek aan een meer sprekende naam. Dr. Kuyper had een naam gewild, waarin aan de Geuzen werd herinnerd. Maar sommigen vonden dat te uitdagend en onder die Geuzen waren toch ook rare sinjeuren geweest. Daarom werd het De Standaard. Dr. Kuyper werd hoofdredacteur en Groen van Prinsterer is aanvankelijk zijn adviseur geweest. Groen adviseerde Kuyper, vooral studie te maken van drie antirevolutionaire staatsrechtgeleerden: Stahl, Burke en Guizot. Want de grote coryphaeen van het antirevolutionaire staatsrecht moest men in het buitenland zoeken.

Nu een halve eeuw geleden werd het feit dus herdacht, dat De Standaard veertig jaar had bestaan. Ook het vijftig- en het zestigjarig bestaan is nog gevierd, maar in de tweede wereldoorlog verdwijnt De Standaard voorgoed.

Maar in 1912 was het dan het veertigjarig jubileum. En De Standaard gaf een jubileumnummer uit, waarin Dr. Kuyper zelf „oud, maar nog niet op” een artikel schreef vol dankbaarheid.

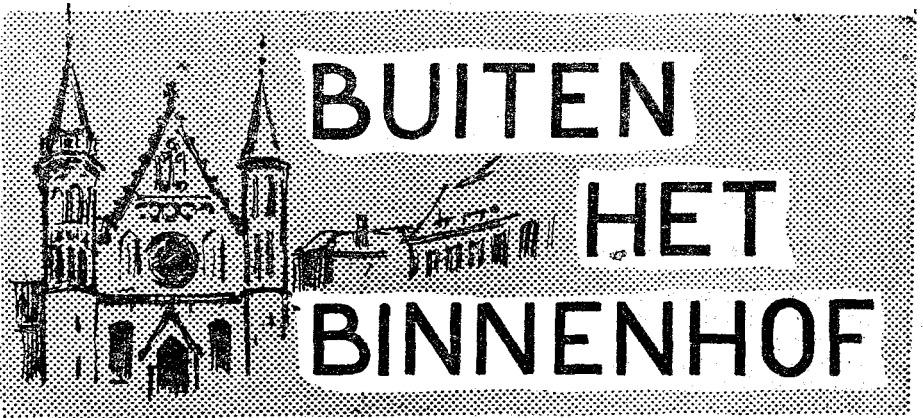
Want dat was een tweede bijzonderheid. Behoudens een korte onderbreking, toen hij minister-president was, een onderbreking van vier jaar, was Dr. Kuyper altijd hoofdredacteur geweest. Toen hij begon, was hij 34 jaar en dus op de dag van het jubileum 74 jaar. Wat had hij in die veertig jaar wat meegemaakt! Hoe waren de tijden veranderd! Maar hij mocht met dankbaarheid zeggen, dat de grote verandering, waardoor de macht van het liberalisme werd gebroken en de onderdrukking op schoolgebied een einde begon te nemen, mede te danken was aan de onvermoeibare strijd van De Standaard.

ALS u dit leest weet u meer. Weet ik ook meer. Meer van de uitslagen van de verkiezingen voor leden van de Provinciale Staten. Daarvan weten we op het ogenblik wel iets, maar niet alles. En juist dat niet alles weten geeft een bijzondere bekoring aan de verkiezingsstrijd, welke op deze avond, waarop ik dit schrijf, maandagavond, in zijn laatste stadium is. Op mijn schrijftafel ligt mijn oproepingskaart gereed. Oproeping voor de stemming ter verkiezing van de leden van de Provinciale Staten van Noord-Holland op woensdag 28 maart 1962. De port is betaald. Ik hoor in Kieskring 1 Amsterdam. Ik word verwacht tussen acht uur des voormiddags en zeven uur des namiddags in het schoolgebouw Jan van Eijckstraat 21. Ik moet mijn kaart meebrengen. Ik ben verplicht mij aan te melden bij het stembureau voornoemd. Ik ben niet verplicht te stemmen. Maar ik zal het wel doen. Op de achterkant van mijn oproeping staan 156 namen van vrouwen en mannen, die wel lid van de Staten willen zijn of het al zijn en het willen blijven. Of zij het zullen worden, allen zullen worden, is geen vraag, het is een weten. Zij zullen met hun 156-en NIET naar Haarlem kunnen, want zoveel Statenleden hebben wij uit Amsterdam niet nodig.

Het is wel een vervelende gedachte voor Mejuffrouw G. H. G. Doevelaar en voor Mevrouw G. Wijsmuller-Meijer en voor Mevrouw M. J. C. Vuijk geboren Heymans en voor de Heren J. Stout, A. Walet, A. M. C. Bartelsman en L. Bokma, doch zij zullen waarschijnlijk niet gekozen verklaard worden. Of er moeten wonderen gebeuren en die gebeuren bij Statenverkiezingen niet gauw!

Eén uit velen heb ik opgebeld, mevrouw C. M. Tonkens-Kaajan. Ik ken haar al jaren, heb met haar in de klas gezeten, waar zij van meekunde al evenmin iets snapte als ik. Maar in Latijn en Grieks waren we niet zó slecht. Het is te lang geleden om cijfers in de herinnering te brengen of te gaan nadenken wat in die jaren bewezen moest worden. In ieder geval, Mevrouw Tonkens staat nummer 4 op mijn oproepingskaart, op de lijst van de A.R.P., dat is lijst 4. Nummer 4 van lijst 4 dus. Hoe gaarne had ik daarvoor geijverd, maar het parool klonk nu eenmaal „nummer 1 van lijst 4,” dat is Professor Mr. P. J. Verdam. Maar goed, ik belde dus mijn oud-klasgenoot op en vroeg haar wat zij van de uitslag dacht. Voordat ik dit kon vragen hoorde ik: „A.R. Partijbureau.” Dat is echt mevrouw Tonkens, die haar huis heeft opgezet voor de werkers, die tot diep in de avond nog de propaganda voeren. Nummer vier van lijst vier zelve, had griep gehad en sprak nog wat vermoeid. Zij gaf zichzelf geen kans om in de Staten te komen, gezien haar voorgangers op de lijst, gezien ook nog de kandidaten uit andere kieskringen. Maar zij ambieert het wel, want dat politieke werk in de Staten, waarbij o.m. gezondheidszorg om de hoek komt kijken, heeft enkele facetten, welke de vrouw moet lokken.

Zo denk ik er ook over. Vond het daarom jammer, dat Mevrouw Tonkens-Kaajan waarschijnlijk wel niet gekozen zal worden (waarschijnlijk, want ik geloof in politieke wonderen!) Ik vind het alleen vreemd, dat professor Van der Molen op de beroemde vergadering van de 1500 vrouwen, waar ook Dr. Berghuis was en Dr. Schouten, zo'n lans had gebroken voor de vrouw in de vertegenwoordigende lichamen. Ik wilde dat Me-

vrouw Tonkens even uit Nederlandse Gedachten voorlezen, maar, om het op zijn Amsterdams te zeggen: „niks hoor.” Zo maar uit de speech weggelaten als niet ter zake dienende! Daar zat ik wel een beetje voor aap aan de telefoon, al dan min of meer een A.R.-aap. Als professor Van der Molen het nu zegt, waarom zetten de besturen de vrouwen dan op onverkiesbare plaatsen? Afijn, dacht ik, laat ik me niet opwinden.

Ik belde professor Verdam op en vroeg wat hij van de uitslag dacht. „Ik heb geen grote verwachtingen” zei hij, „maar mijn verwachtingen komen zelden uit.” Toen belde ik nummer 2 van de lijst op, Dr. W. Sleumer Tzn. Hij was niet thuis, zeide zijn echtgenote, op stap voor de partij. Toen belde ik nummer drie op, mr. D. Grosheide. Hij was niet thuis, maar op het kantoor misschien bereikbaar. Zulke mannen beschamen mij altijd. Ook na zevenen weer naar het kantoor. Maar Mr. Grosheide gaf geen gehoor op zijn kantoor, hetgeen ik hem niet kwalijk neem, want ik zou ook de telefoon afzetten als ik des avonds op het kantoor werkte.

U hebt gemerkt, dat Mevrouw Tonkens wel thuis was. Ik belde daarna nog nummer 5 van lijst vier op, de heer C. Baatenburg de Jong, waarna ik nog professor dr. G. Kuiper had willen opbellen, maar zover ben ik niet gekomen. De heer Baatenburg hield het op twee zetels uit de kieskring Amsterdam, hetgeen zou betekenen, dat de heren Verdam en Sleumer hun zetel zouden behouden, maar dat Mr. Grosheide waarschijnlijk niet in de Staten komt. Dat lot deelt hij dan met de heren Bootsma, Baggelaar, Breukelaar, Graves, Van Dijk, Honingh, Koolman, Niemandsverdriet, Mej. Van den Pol en W. Groenkoper.

Niet dat dit zo erg is voor laatstgenoemde. Het zou echter voor een eenvoudig man een zekere stimulans zijn om als aankomende politicus in de Staten te beginnen.

Als eenvoudig man. Maar waar zijn die, mijne vrienden? Neem nu eens lijst 4. Nummer een een hoogleraar, nummer twee een doctor in de letteren en wijsbegeerte, nummer drie een meester in de rechten.... Als we nu kieskring 1 te Leiden waren, of te Kampen.... Maar Amsterdam, een eenvoudige stad met duizenden arbeiders... Ik vraag mij af of die laatsten hun man of vrouw op de lijst gevonden hebben op een plaats, welke zij billijk hadden geacht. Ik denk, nu ik op het punt sta deze brief weg te brengen, als nu Mevrouw Tonkens eens nummer 1 had gestaan en ondergetekende nummer 2, dan hadden we wéér bij elkaar gezeten, maar nu in de Staten. Wel wat wijzer geworden sinds de schoolklas....

William Groenkoper

JUTE ZAKKEN

voor binnenland en export

Een vertrouwensartikel

NOORD-NEDERLANDSCHE ZAKKENHANDEL N.V.

Groningen — Eemskanaal N.Z. 48

Tel. 0 5900 - 3 13 45 (4 lijnen)
Telegramadres „Jute”

Verplaatsbare HOUTEN GEBOUWEN

Directie- en schaftketen
Noodwoningen,
scholen en kerken.
Directie- en schaft-
wagens
etc.

Telef. Hardinxveld-Giessendam 01846-2141

TRANS SKANDIA EXPRESS

Wekelijkse autolijndienst

HOLLAND-STOCKHOLM vv

Vertrek iedere maandag. Gelegenheid voor koel- en geventileerde ladingen, meubel- en machinetransport.

WAGENINGEN - Telefoon 08370 - 3750
Telex 32121

FERNHOUT N.V.

Handel in wegen- en waterbouwmaterialen, Zandzuigbedrijf
Op- en Overslag,
Scheepsbevrachting

ZWOLLE - Telef. 05200 - 12358 b.g.g. 13477
EMMELOORD - Tel. 05270 - 2493 b.g.g. 2663

Spit, Spierpijn

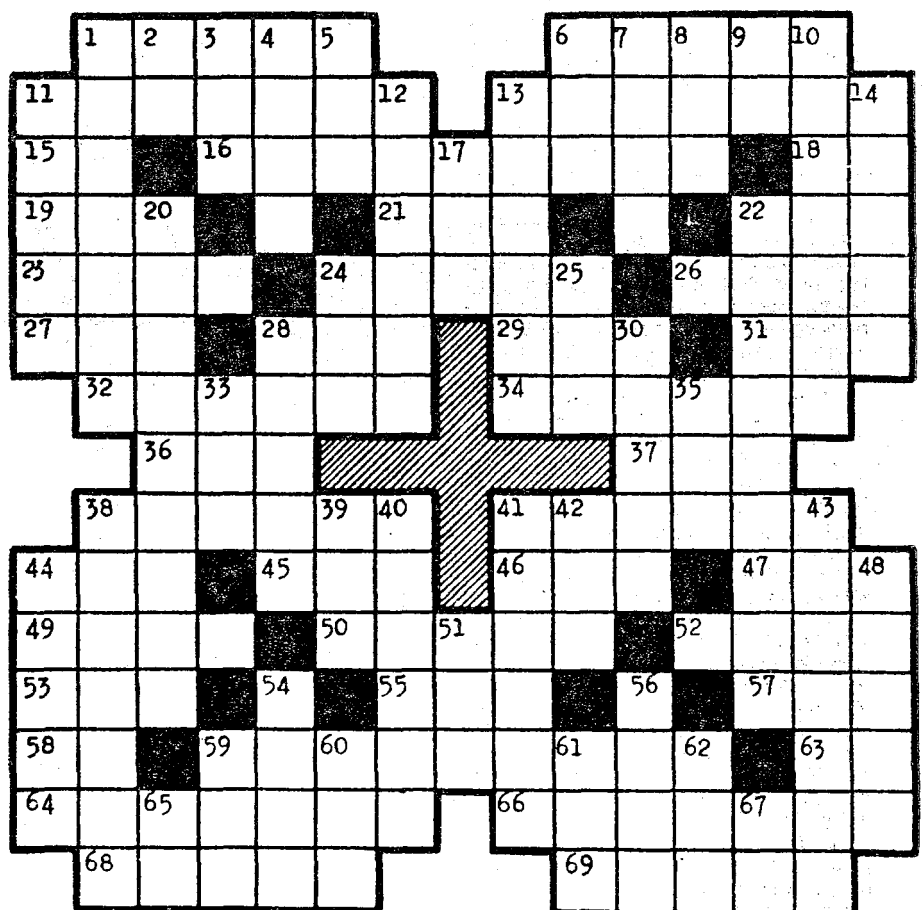
en reumatische pijnen
wrijft U eveneens weg met

Kruiswoordraadsel

Horizontaal: 1. plaatsbepalingsmiddel; 6. toespraak; 11. sterrenbeeld; 13. sieraden; 15. economie (afk.); 16. dochter van Egyptische koning Ptolemaeus VI Philometor; 18. voorzetsel; 19. paardje; 21. zeer; 22. stopmiddel (letterkeer); 23. gast; 24. uitgestrekt; 26. eenheid van spanning; 27. zoogdier; 28. slang; 29. zoogdier; 31. boom; 32. boom; 34. stierebevechter; 36. vorst van Mesech en Tubal; 37. plaats in Gelderland; 38. mechanische mensen; 41. kwekers; 44. insect; 45. bovenkant; 46. rood (Engels); 47. bedekking; 49. vogel; 50. lichaamsdeel; 52. voordeel; 53. aanwijzend voornaamwoord; 55. krachteloos; 57. agaatsteen; 58. anno Christi (afk.); 59. papierhandel; 63. deel van ontkenning; 64. zangstem; 66. van leer; 68. onbep. voornaamwoord; 69. behaagziek.

Vertikaal: 1. solo-uitvoering; 2. Duitse N.V. (afk.); 3. bedekking; 4. deel van kachel; 5. straat (Frans); 6. schaafterm; 7. slot van raadsel; 8. tijdrekening; 8. lengtemaat; 10. cassave; 11. vloeistof; 12. hoofdstukken van de Koran; 13. tempel; 14. bont; 15. voor (in samenstellingen); 20. volks(mis-)leiding; 22. tweede zondag in mei; 24. poging; 25. bewaarplaats; 28. kwezelachtig; 30. hechtmateriaal; 33. waterdier; 35. groet; 38. historisch geworden rivier; 39. belasting; 40. muscieren; 41. trechter; 42. roem; 43. bepaald weefsel; 44. mythologische figuur; 48. band; 51. bergplaats; 54. wrok; 56. strandeiland; 59. voor; 60. document; 61. elasticiteit; 62. eikeschors; 65. onmeetbaar getal; 67. muzieknoot.

Oplossing vorige puzzel

HORIZONTAAL: 1. slot; 4. Laban; 9. stem; 13. tor; 14. bijlagen; 16. Ina; 17. orgel; 19. sla; 20. aorta; 22. idus; 23. lava; 24. reet; 25. lak; 27. rasp; 29. m.o.; 30. madam; 31. l.o.; 33. Assen; 36. men; 37. blik; 39. Abe; 40. els; 41. duo; 42. Ens; 43. nicht; 45. ode; 47. marge; 49. de; 50. toren; 51. el; 52. flat; 55. ral; 56. Eden; 59. Eros; 60. oven; 62. ronde; 64. ohm; 66. erker; 68. are; 69. Roemeen; 72. ene; 73. kerk;

74. prent; 75. Olst.

VERTIKAAL: 1. stop; 2. lor; 3. 8-gie; 4. lij; 5. als; 6. ballade; 7. aga; 8. ne; 10. tiras; 11. ent; 12. maat; 14. blut; 15. naar; 18. edele; 21. ovaal; 24. rosbief; 25. lamsoor; 26. kandeel; 28. plengen; 29. maand; 32. oksel; 34. sec; 35. net; 37. bom; 38. Ier; 44. haard; 46. drachme; 48. adder; 53. lener; 54. toer; 56. even; 57. enkel; 58. Irak; 61. fret; 63. 6re; 64. oer; 65. men; 67. Ens; 70. op; 71. e.t.

Presentiegeld voor raadsleden

In onze Notitie van elf november be- loofden we, zulks n.a.v. een gemaakte opmerking, terug te zullen komen op de kwestie van de presentiegelden van raadsleden.

We geloven dat het in onze tijd bij niemand bezwaar zal ontmoeten, dat raadsleden voor het bijwonen van raads- en/of commissievergaderingen presentiegeld ontvangen. (De huidige gemeentewet spreekt niet meer van presentiegeld maar van vergoeding). Het raadslidmaatschap kost de nodige tijd. Naast het bijwonen van raads- en commissievergaderingen zijn er de fractievergaderingen, het bestuderen van de stukken en voorstellen, het zich op de hoogte stellen van allerlei publikaties het gemeentelijk beleid betreffende, enz. Dit alles kost tijd, in de grotere gemeenten vaak heel wat tijd, en vaak ook geld. Men moet lid zijn van een vereniging van gemeentebe- stuurders, geabonneerd zijn op be- paalde periodieken enz. Een vergoe- ding voor de aan dit werk bestede tijd is dus alleszins redelijk.

Of er presentiegeld zal worden be- taald, bepaalt, op grond van de ge- meentewet, de gemeenteraad zelf. Hoe hoog die vergoeding is, wordt uit- gemaakt door Gedeputeerde Staten, nadat de raad gehoord is. Door deze procedure zijn er tussen de verschillende provincies soms aan- merkelijke verschillen. Maar ook tussen de gemeenten onderling zijn er allerlei variaties. Er zijn gemeen- ten met een presentiegeld van vijf à zes gulden, maar ook met 25 gulden per vergadering. In de ene plaats ver- goedt men alleen de raadsvergaderin- gen, in andere gemeenten ook de com- missievergaderingen. Er zijn ook nog gemeenten waar men in de begroting een bepaald bedrag voor presentiege- den opneemt en dat later ponsd- pons- gewijze onder de raadsleden verdeelt op basis van het aantal bijgewoonde vergaderingen.

Maar welke methode men ook volgt, steeds zal het presentiegeld zodanig moeten zijn, dat het eventuele loon- verlies van de doorsnee-arbeider wordt gecompenseerd. Zou dat niet het geval zijn, dan zou deze groep om financiële redenen van het lidmaatschap worden uitgesloten. Wordt er altijd 's avonds vergaderd dan geldt het bezwaar van loonderving niet, maar vaak wordt er ook 's middags vergaderd. Een beta- ling van f 7.50 voor een vergadering, die met het komen naar het raadhuis en het weer naar huisgaan inbegrepen, vaak drie à vier uur aan tijd kost, is ook niet bevorderlijk om de burgerij respect bij te brengen voor het werk van een raadslid. Zo gauw oordeelt men op basis van de bekende zegs- wijze „alle waar is naar zijn geld.” En al gaat dit bij het geven van een ver- goeding voor werk dat in het alge- meen belang wordt verricht, niet op, toch doet men goed er rekening mee te houden.

Menig belastinginspecteur telt bo- vendien het bedrag der presentiege- den nog op bij het inkomen van het raadslid, zodat het presentiegeld in plaats van een vergoeding een schade- post dreigt te worden.

Laat de huidige raden voor septem- ber nog eens overwegen of er aanlei- ding is de presentiegelden te verhogen voordat de nieuwe raad in functie treedt. Indien men meent dat dit ver- antwoord zou zijn, dan zou men zich alsnog tot het college van Gedeputeer- de Staten kunnen wenden.

Om een inzicht te krijgen van de hoogte van de presentiegelden zijn wij gaarne bereid opgaven te ontvangen over het presentiegeld voor de raad en de commissievergaderingen. Daaruit zou een overzicht zijn samen te stellen dat we dan in een Notitie zouden kun- nen publiceren. Opgaven worden daar- om gaarne ingewacht op het adres Wil- helminasingel 25, Vlaardingen.

Boekbinderij

J. van den Berg N.V.

GROENE STEEG 5 - LEIDEN
Telefoon 0 1710 - 2 50 77

Speciaal ingericht voor de

verzorging van periodieken en grote oplagen brocheerwerk

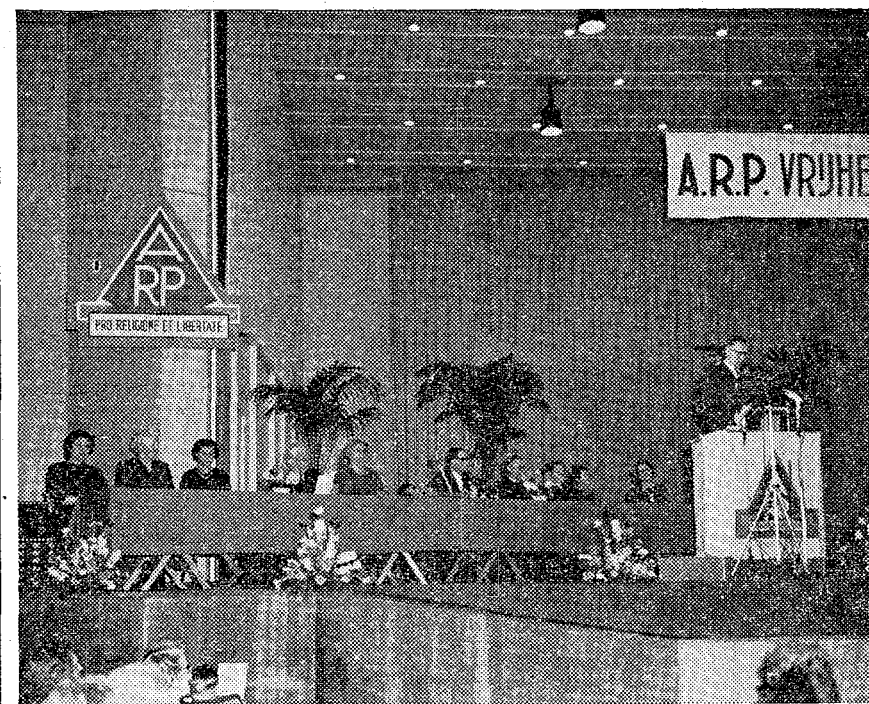
De A.R. vrouwenvergadering

Dr. J. Schouten spreekt de dames toe

Z.E. Staatssecretaris B. Roolvink tijdens zijn rede

Het gedeelte van het podium, waar de bestuurstafel was geplaatst. De partij- voorzitter, dr. W. P. Berghuis, tijdens de openingstoespraak.

• Vervolg van pag. 7

geerd kan en mag worden. Daarom voor- al kiezen wij voor de Christelijke poli- tieke partij, in casu de A.R.P., aldus de spreker. Deze gaat met de anti-revolu- tionaire of christelijk-historische richting uit van de belijdenis, „dat God de vol- strekte Souverein is en dat Hij aan Jezus Christus heeft gegeven alle macht in he- mel en op aarde. Overheid en volk beho- ren die macht te erkennen en hebben daarom de plicht Gods geboden voor het staatsleven te betrachten”.

Onze wandel getuige van God en Zijn rijkdom, zo besloot spreker, die, zoals in het vorige nummer reeds is medegedeeld, ook in het bijzonder stilstond bij de wan- del zonder woorden, zoals daarvan sprake is in 1 Petrus 3 : 1. Ons werk in binnen- en buitenland is gericht op de Bijbelse gedachte, Hem te obediëren in der ge- rechtigheid.

Veranderde wereld

DIT was het thema waarop de Staats- secretaris Roolvink zijn toespraak had gebaseerd. Hij memoreerde de tijd van vroeger en stelde daartegenover onze hedendaagse tijd. Er is ongelooflijk veel veranderd. Vroeger zou het niet mogelijk zijn, een vergadering als deze te houden. We zien ook, dat de wereld naar steeds grotere eenheden groeit. Maar onze partij staat in wezen met precies dezelfde boodschap als vroeger, want het is een centrale boodschap!

Ook kerkelijk is er veel veranderd. Het is nog altijd waar, aldus de spreker, dat een stuk geschiedenis van ons volk in de kerk geschreven wordt.

Sprekende over onze partij, zei de Staatssecretaris, dat hij nog altijd van mening is, dat de grootste glorie van de partij ligt in de bezettingstijd. In die tijd van onderdrukking, verschrikking en tirannie zijn de beste tradities van de Anti-Revolutionaire partij tot uitdrukking gekomen.

Na de oorlog waren wij gedwongen, op- positie te zijn, aldus de heer Roolvink. Maar dat ligt ons, Anti-revolutionairen, slecht. Het is goed, dat wij weer mede- regeringsverantwoordelijkheid kregen.

Wat de werkzaamheden van het tegen- woordige kabinet betreft, wees hij op de moeilijkheid om tot een ombuiging van het beleid te komen. Het kabinet ont- vangt veel kritiek, maar het is niet goed, te jammeren over de oppositie. Op zich- zelf is oppositie gezond. Het stelt echter de hoge eis, alles te verwerken en op te vangen. De feiten zijn, dat het roer werd overgenomen en dat dit roer door het huidige kabinet omgegooid werd. Nu wordt dag aan dag getracht, dit kabinet en de personen uit dit kabinet aan te vallen. De heer Roolvink ging nader op enkele aspecten van het huidige regerings- beleid in en op de kritiek, die soms zeer luid en dikwijls ook zeer onredelijk ge- uit wordt. Zo stond hij stil bij de krot- opruiming; de regering is namelijk ver- weten, dat zij weinig of niets doet aan krotopruijing. Spreker vroeg zich af, of de krotten, waarover thans geschreeud wordt, er in 1959 niet waren. Zijn de krotten van thans soms de nieuwe wo- ningen van 1959? Overigens vond hij de zaak van de woningbouw een belangrijke zaak. Er volgde applaus, toen de heer Roolvink verklaarde, dat vandaag in Ne- derland meer goedkope woningen worden gebouwd dan ooit tevoren! En wat de zogenaamde bouw in de vrije sector be- treft, daarvan zei de Staats-secretaris: Er zijn duizenden Nederlanders, die een eigen woning willen bouwen — maar juist over het bouwen van zulke huizen levert men herhaaldelijk afkeurende kritiek, als- of het in strijd is met de goede zeden, dat men een eigen woning wil doen verrijzen.

Er is veel veranderd in de wereld en in ons land. In de dertiger jaren gaf de wer- keloosheid een verschrikkelijk beeld. Van- daag kennen we de zegen van de werk- gelegenheid. We zijn een gezegend land en dankbaarheid hierover moet een blijde lach op ons gezicht brengen.

Als wij straks terugreizen naar huis, moeten we niet alleen zeggen, dat het goed geweest is in Tivoli. We moeten méér doen! We moeten, ook de vrouwen, de boer op gaan als vurige propagandis- ten voor de A.R.Partij! We moeten echter niet alleen oog hebben voor de materiële weldaden en daarvan gewag maken. De ware propagandist zal de principiële kant van de christelijke politiek belichten en spreken over de grondbeginselen der maatschappij! Dat is de taak, die wij als christenen hebben.

Staatssecretaris Roolvink oogstte een welgemeend applaus voor zijn toespraak.

En dat was het, vorige week donderdag in Utrecht. In een dagblad lezen we de be- titeling: marathonvergadering. Daar had het inderdaad veel van weg, want er was geen pauze. Maar ná de bijeenkomst kon- den alle bezoekers in de foyer een kop thee nuttigen. De meeste aanwezigen heb- ben dat ook gedaan. — Een beste middag, hoorden wij meermalen zeggen. En zo was het ook!

Maaglijders!

DE uitkomst voor U zijn de echte Amerikaanse
C-R MAAGTABLETTEN

Met C-R Maagtabletten kunt U weer normaal eten!

Importeur LOUIS RIETBERGEN • Korenarsstraat 55a-c, Rotterdam

U doet toch ook mee met „Eén op tien?”

NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

Dr. Bruins Slot: „Instemming met Regeringsbeleid“

MIJNHEER de Voorzitter. Er is veel kritiek geweest op het feit, dat de Regering en de Kamer over het vraagstuk Nieuw-Guinea de laatste tijd niet in openbare discussie zijn getreden. Het is duidelijk, dat zowel de Kamer als de publieke opinie een dergelijke discussie noodzakelijk oordeelde.

Sinds wij begin januari over dit vraagstuk van gedachten wisselden is er het een en ander gebeurd. Er zijn verschuivingen opgetreden, waarover wij ten overstaan van het Nederlandse volk van gedachten moeten wisselen. Ook gaat het hier over zaken, waarover wij opnieuw onze houding moeten bepalen en het gaat daarbij niet over geringe zaken. Het gaat over oorlog of vrede; het gaat over gedane beloften met betrekking tot Nieuw-Guinea en het gaat over onze verhouding tot Indonesië.

Ook ik ben van mening, dat over deze zaken in het openbaar door Regering en Kamer moet worden gesproken. Ik realiseer mij echter ook — en in tegenstelling tot de opvatting van de oppositie disculpeert dit m.i. de Regering, die veel kritiek heeft moeten horen over het uitstel van dit debat — hoe verbazend moeilijk het is over deze aangelegenheden op een wijze manier te spreken. Wij zullen ons in het belang van ons land en in het belang van de toekomstige verhoudingen met betrekking tot Nieuw-Guinea en tot Indonesië beperkingen moeten opleggen, waartoe dit laatste land en sommige mensen op Nieuw-Guinea

Hieronder drukken wij de rede af die Dr. J. A. H. J. S. Bruins Slot op 4 april in de Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft gehouden.

zich blijkbaar niet geroepen achten; er zijn trouwens ook in Nederland mensen, die voor de wijsheid van zulk een beperking geen begrip hebben.

LOF VOOR REGERING

HET is misschien goed, te beginnen met een analyse van de situatie, waarin wij verkeren. Het is daarvoor niet nodig, alles op te halen, wat er sinds de souvereiniteitsverdracht is geschied.

Indonesië en Nederland hebben een conflict over de staatkundige status van Nederlands Nieuw-Guinea. Wij hebben gehoopt, het is in de Rondetafelconferentie-overeenkomst vastgelegd, dit conflict door onderhandelingen op te lossen. Dit is mislukt. Daarna heeft Nederland aan de bevolking van Nieuw-Guinea toezeggingen gedaan omtrent ontwikkeling tot zelfbestuur en zelfbeschikking. Het is niet te ontkennen, dat er tussen de intenties die ter Rondetafelconferentie leefden en werden vastgelegd en deze latere

toezeggingen een zekere mate van tegenstrijdigheid bestaat. Dat is allemaal wel verklaarbaar. Men heeft zich destyds niet gerealiseerd, hoe scherp het conflict tussen Indonesië en Nederland over Nederlands Nieuw-Guinea zou komen te liggen. Intussen staan wij thans voor dit conflict in zijn volle scherpste. Wij staan voor het feit, dat Indonesië thans op het scherpst zijn vermeende rechten op Nederlands Nieuw-Guinea komt opeisen, terwijl Nederland met zijn beloften tegenover de bevolking van Nieuw-Guinea zegt: het zijn beloften, die door een vijftienjarig opbouwwerk in dat gebiedsdeel een bijzonder accent hebben verkregen en een zekere werklank hebben gevonden.

Het probleem schijnt onoplosbaar, indien partijen elkaar niet vinden; het wordt acuut doordat Indonesië naar het zich laat aanzien het probleem met wapengeweld wil oplossen.

Waarschijnlijk is het zo, dat iedereen, die hierbij is betrokken, zich te dezer zake verwyten kan maken, maar in ieder geval heeft de Nederlandse Regering, op welke overwegingen dan ook, in de laatste maanden getracht door overleg tussen Indonesië en Nederland uit deze impasse te geraken. Door de geheime voorbesprekingen in de Verenigde Staten scheen een opening tot een oplossing te zijn gemaakt. In de laatste dagen is daarover echter weer een zeker pessimisme ontstaan; dat blijkt uit een onderbreken, een afbreken, een schorsen, — wat het precies is, weten wij niet — en een sterk verhoogde militaire activiteit van Indonesië jegens Nederlands Nieuw-Guinea.

Ik wil op de voorgrond stellen, dat Nederland om tot deze besprekingen te komen, belangrijke concessies heeft gedaan. Het heeft zich bereid verklaard tot een ongeconditioneerd gesprek in de gerechtvaardigde verwachting en met de toezegging, dat ook Indonesië daartoe bereid zou zijn. Op die basis is het gesprek in de Verenigde Staten begonnen. Dit gesprek is begonnen en Indonesië heeft zijn bedreigingen en militaire voorbereidingen voor en een daadwerkelijk begin van uitvoering van een agressie, die daarmee in strijd zijn, voortgezet.

In die situatie heeft de Nederlandse Regering zich genoopt gevoeld in verband met de primaire verantwoordelijkheid, die zij heeft voor de bescherming van de daar aanwezige Nederlanders en de overige bevolking van Nieuw-Guinea de militaire verdedigingsmiddelen in dat gebiedsdeel te versterken.

Naar onze mening kan niemand daar op zichzelf bezwaar tegen maken.

Zolang wij de verantwoordelijkheid voor Nieuw-Guinea hebben, een verantwoordelijkheid die wij bereid zijn op een verantwoorde wijze over te

ELTINK **MEUBELEN**

WIJCHEN
Tel. 08894 - 441

voor

WONINGEN
DIRECTIEKAMERS
VERGADERZALEN
VERENIGINGSGEBOUWEN
BEJAARDENTEHUIZEN
ZIEKENHUIZEN

Direct van fabriek

Propaganda- cultuur

Het komt niet dikwijls voor dat foto's uit Indonesië de Nederlandse kranten bereiken — ook wat dat betreft is er overeenkomst tussen het Soekarno-regime en dat in andere dictatoriaal geregeerde landen. Als er al foto's komen dan hebben die een propagandistische strekking: Soekarno zelf staat er op of men ziet een wervingsbureau waar rijen vrijwilligers zich op Soekarno's oproep komen melden voor dienstneming in het bevrijdingsleger voor Nieuw-Guinea. Foto's die het gewone dagelijkse leven in beeld brengen ontbreken vrijwel geheel.

Typierend voor deze censuur is ook de hieronder afgedrukte plaat: een schilderij voorstellend, vervaardigd door de schilder Mardjo Suhud en de strijd in beeld brengend van de motor-torpedoboot Matjan Tulul tegen de Nederlandse oorlogsschepen. Blijkens het bijschrift is het schilderij aangeboden aan

de chef van de marinestaf R. E. Martadinata in Djakarta. Of het een ereplaats zal krijgen wordt niet vermeld — tenslotte is het nu niet zo'n roemruchte episode uit de (jonge) maritieme geschiedenis van Indonesië!

Is deze culturele uiting nu echt of niet? Heeft deze Suhud nu uitdrukking gegeven aan wat in hem leeft? In hem en in de harten van zijn medeburgers? Of anders gezegd: leeft in Indonesië de gedachte dat de „bevrijding“ van Nieuw-Guinea een „heilige“ taak is, waarvoor men als het moet goed en bloed moet offeren? Zodat zij die inderdaad hun bloed voor deze zaak gegeven hebben nationale helden zijn? Dit blijven vragen want wie in Ne-

derland is bij machte een nuchter antwoord te geven? Sommigen zijn geneigd de oorlogszuchtigheid der Indonesiërs niet al te serieus te nemen, maar onderschat men dusdoende niet enigszins de enorme invloed die een figuur als Soekarno heeft? Anderen speculeren op de tegenkrachten tegen Soekarno — ze zullen er ongetwijfeld zijn zoals er tegenkrachten zijn tegen het bewind van een Chroestjtsjef. Maar daarop een politieke gedragslijn te baseren is een speculatieve bezigheid!

Zo is een foto als deze typerend voor de sfeer die er in deze dagen hangt rond het Nieuw-Guinea-conflict. Het is allemaal vaag, onzeker en daarom zo moeilijk. Te meer reden om vurig te bidden om wijsheid voor hen die verantwoordelijkheid dragen. Het zal een sterker wapen blijken dan de censuur op foto's of het als propaganda gebruiken van culturele uitingen! T.

Kamerdebat in twee etappes

De Tweede Kamer heeft woensdag jl. een aanvang gemaakt met het debat over de ontwikkeling van de Nieuw-Guinea-kwestie en het te dien aanzien gevoerde en te voeren Regeringsbeleid. Helaas kunnen wij de donderdag jl. gehouden replieken en duplieken niet meer in ons nummer van deze week verwerken. Wij hopen echter nader op dit debat terug te komen.

De wijze, waarop de A.R., C.H., K.V.P. en V.V.D. zich tegenover het Regeringsbeleid opstelden, kan slechts als bij uitstek loyaal worden gekenschetst. Voor wat betreft de anti-revolutionaire fractie mogen wij verwijzen naar de tekst van de rede van de fractie-voorzitter, dr. J. A. H. J. S. Bruins Slot, welke rede hiernaast in extenso is afgedrukt. Minister-president prof. de Quay diende de Kamer van ant-

woord op de vertrouwenwekkende en overtuigende wijze, die in toenemende mate zijn opreden in het Parlement kenmerkt, en zulks wel in het bijzonder waar het betreft het Nieuw-Guinea-beleid. Aldus scheen op waardige en gezagvolle wijze de weg gebaad te worden naar een overeenstemming tussen Regering en Kamer (meerderheid), die een onbetwistbare demonstratie zou zijn van de volstrekt onbaatzuchtige bereidheid van Nederland om op vreedzame wijze in een „open gesprek“ (open ook in die zin, dat in het gesprek ruimte zou zijn om alle mogelijkheden te bespreken) met Indonesië tot overeenstemming te geraken.

Helaas hield de Minister van Buitenlandse Zaken, mr. Luns, daarna een rede die zeer agressief van toon was. Zijn mededelingen over het gevoerde vooroverleg deed hij voorts op een geforceerd „onthullende“ wijze, die moeilijk verenigbaar leek met wat de Minister-President als een der kernpunten had genoemd: niets te doen, dat het beraad in gevaar zou kunnen brengen. Bovendien ging de rede van Minister Luns vrijwel geheel voorbij aan hetgeen door sommige woordvoerders in de Kamer was naar voren gebracht.

Het was duidelijk, dat deze rede (en die van Staatssecretaris Bot) bij de Kamer de behoefte zou doen rijzen aan nader beraad. Het was op voorstel van dr. Bruins Slot, dat de beraadslaging in verband daarmee tot donderdag werd geschorst.

Wij hopen dus, gelijk gezegd, in ons nummer van volgende week op het Kamerdebat terug te komen.

A.

W. G. SCHEERES

HOOIGRACHT 12 — DEN HAAG

TELEFOON 11.62.50

ELEKTRISCHE
INSTALLATIES

HET IS

HOPMAN

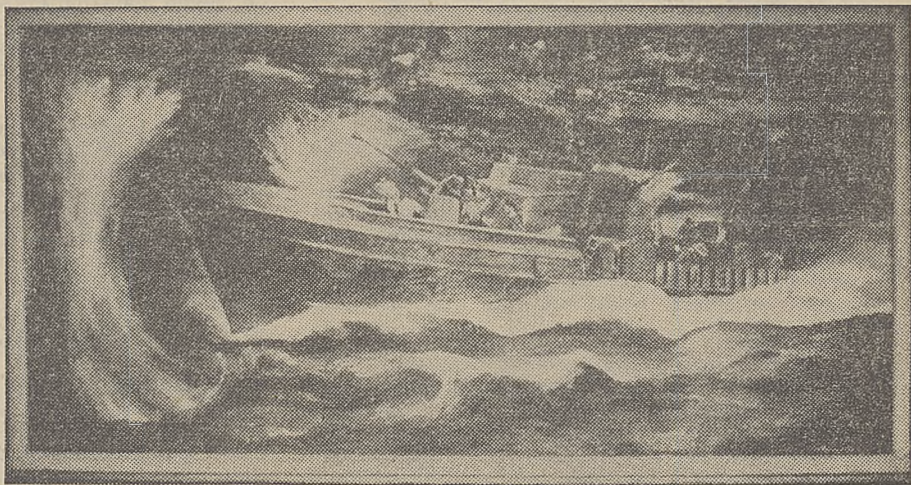
ORANJELAAN 66 - ZOETERMEER

Telefoon 01790 - 3700*

die kan bemiddelen bij aankoop van een

EIGEN HUIS in ZUID-HOLLAND

Vraagt onze woninglijst.

HET LICHT STAAT OP ROOD IN DE RANDSTAD

DE kop boven het artikel waarmee het socialistische Vrije Volk de uitslag der verkiezingen begroette („Vlag uit”), mag dan iets hebben van een dwaas zichzelf-voor-de-gek-houden, ergens in dat artikel stonden woorden die niet zomaar met een achteloos gebaar terzijde geschoven kunnen worden. Deze woorden: „De uitslagen in de grote steden geven in het bijzonder vertrouwen in de toekomst. Het is tekenend dat over het algemeen de Partij van de Arbeid daar het sterkst groeit, waar de economische ontwikkeling de mensen zelfvertrouwen en geloof in de toekomst geeft”.

Een eenvoudig staattie leert al dat het niet overdreven is te stellen, dat de socialisten in de grote steden sterk aan de winnende hand zijn:

	'58	'59	'62
Amsterdam	33,6 %	35,9 %	37 %
Rotterdam	44,7 %	46,9 %	48 %
Den Haag	34,1 %	35,3 %	36,6 %
Utrecht	36,2 %	37,8 %	38,6 %

Die winst begint al onmiddellijk te vervagen als men enkele cijfers neemt uit andere, toch ook niet kleine steden met behoorlijke industrie:

	'58	'59	'62
Eindhoven	22,4 %	23,3 %	23,2 %
Enschede	35 %	37,7 %	37,3 %
Maastricht	26,5 %	28,3 %	27,1 %
Delft	34,2 %	34,3 %	34,3 %

En om de vergelijking compleet te maken enkele willekeurig gekozen plattelandplaatsen uit de randstad Holland:

	'58	'59	'62
Nieuwerkerk aan de IJssel	33,3 %	35,8 %	33,3 %
Maassluis	32,9 %	35,4 %	34,1 %
Hillegom	17,3 %	19 %	18,7 %
Dubbeldam	32,8 %	32,6 %	32,3 %

De cijfers laten geen twijfel over: in de grote steden in de randstad Holland neemt de betekenis van de Partij van de Arbeid nog steeds toe. Dit is niet het geval in grote industriesteden elders in het land en het is nog minder het geval op het platteland, ook niet in de randstad. De provinciale cijfers die elders in dit blad gegeven worden, wijzen eveneens uit dat de hierboven getrokken conclusie een juiste conclusie is.

Die stemmenwinst moet ergens vandaan komen, dat is duidelijk. Natuurlijk hebben bij de jongste verkiezingen vele „ontevredenen”, die een tijd lang hun stem aan de V.V.D. gegeven hebben, nu de P.v.d.A.-in-de-oppositie verkozen. Maar daarmee is niet alles ge-

zegd: de cijfers wijzen ook uit dat de confessionele partijen in de grote steden of ternauwernood hun percentage kunnen behouden (K.V.P.) of telkens weer iets achteruit lopen (A.R.P. en C.H.U.). Neem Rotterdam als sterkst groeiende stad als voorbeeld: de K.V.P. is bij de drie hierboven genoemde verkiezingen uit de bus gekomen met 15 procent, 14 procent en 13,9 procent van het aantal stemmen; voor onze partij was dit 9,4 procent, 8,6 procent en 8,3 procent en voor de C.H.U. respectievelijk 7,1, procent 6,1 procent en 6,2 procent. In vier jaar tijd dus een achteruitgang der confessionele partijen van meer dan 3 procent.

Welke zijn de oorzaken? De redenering die Het Vrije Volk heeft gegeven: „Sterke groei van het socialisme daar waar de economische ontwikkeling de mensen zelfvertrouwen en geloof in de toekomst geeft”, deze redenering snijdt geen hout als men daartegenover toch ook geen kleine industriesteden als Eindhoven, Enschede en Delft plaatst. Het is absurd te zeggen dat de mensen daar „minder zelfvertrouwen en minder geloof in de toekomst” zouden hebben.

Wat dan wel? Natuurlijk kan men nu met het al overbekende verhaal op de proppen komen over de gevaren van de grote stad, die zoveel sterker zouden zijn dan die op het platteland. Natuurlijk kan men nu komen met de secularisatie, de vermaterialisering en zelfs met de vereenzaming, die in de grote stad sterker zouden zijn dan in kleinere steden en op het platteland. Er schuilt in dit alles een kern van waarheid, maar het gevaar is zo groot dat we dan de schuld netjes bij de kiezers hebben gelegd, zonder dat we naar het „waarom” hebben gezocht. En dus ook zonder dat we de hand in eigen boezem hebben gestoken en hebben gespeurd of er ook bij ons soms iets niet deugt.

Eigenlijk kan men het in weinig woorden zeggen: Wij, de anti-revolutionaire partij (laten we ons maar daarbij bepalen) zien geen kans om de grotestadsmens te „raken”. Daar tobt niet alleen de politieke partij mee — daar tobben ook de kerken mee, daar tobt de christelijke organisatie mee, daar tobt de christelijke krant mee. De grote stad leeft haar eigen leven en dat leven is anders dan dat in de kleine stad of op het platteland. Niet beter of niet slechter — anders. De interesse is anders gericht, de maatstaven zijn anders, de waarden zijn anders. En daarom is de mens die er leeft anders.

Met dit verschijnsel weten we in feite geen raad, ook al is het (letterlijk) zo

oud als de weg naar Rome. Maar Rome ligt niet in Nederland en ook nu kent Nederland nog geen stad zoals het Rome van vele eeuwen geleden. Het verschijnsel „randstad” is voor ons nieuw en we moeten nog leren hoe dat aan te pakken.

Zijn we er mee bezig? Zijn we bezig dit nieuwe verschijnsel te bestuderen, het te ontleden, zodat we het kennen? Zijn we bezig de wegen te zoeken die leiden naar het hart van die grotestadsmens? Dan komen we bij begrippen als massamedia en massacommunicatie, bij de krant, de radio, de televisie, de massameeting misschien. Het is het terrein van de deskundigen — maar hoeveel deskundigen hebben we? De wetenschap die zich met dit alles bezighoudt is nog een jonge wetenschap en vooral het terrein van de communicatie staat in onze kring, aan „onze” universiteit niet hoog genoteerd.

Dat is met het socialisme anders. Het socialisme is juist een massa-beweging en het weet beter dan wij de massa te beïnvloeden, te „bespelen” zo men wil. Daar komen wij bij achterop en als we niet vlug zijn, raken we zover achterop dat we de achterstand niet meer kunnen inhalen. Heel concreet gezegd: lopen we het gevaar dat we ook op die mensen die bij ons horen onze greep

verliezen, zodat ze aan het dwalen gaan en terecht komen bij socialisten of mischienen bij pacifisten.

De industrialisatie van ons land gaat voort en met die industrialisatie gaat de verstedelijking voort. Vroeger hoorde bij de grote stad de armoe, het proletariaat. Misschien dat we kans zien die armoe uit te bannen — dan zal het proletariaat misschien geen proletariaat meer zijn als in de tijd van de S.D.A.P., maar het blijft rood. En misschien mag men uit de groei van de P.S.P. al wel voorzichtig de conclusie trekken dat het steeds roder wordt!

We kunnen de achterstand inhalen. Als we ons nu terdege realiseren dat in de randstad het sein op rood staat!

Albracht N.V. - Utrecht

BOEKBINDERIJ EN FABRIEK VAN PLASTIC-ARTIKELEN

Wilt u een catalogus uitgeven, een praktisch en mooi losbladig systeem opzetten, een fraai monsterboek in plasticband brengen? Laat ons dan onze vele mogelijkheden tonen en bel (030) 24345, of schrijf postbus 26, resp. Bolstraat 20, Utrecht. Onze vertegenwoordigers staan tot uw dienst.

SINGER SELECTEERT INDISCHE KRUIDEN

<p>Wordt U te zwaar? Neem de onschadelijke Indische</p> <h3>ONTVETTINGS-PILLEN</h3> <p>40 stuks f. 1.30 120 stuks f. 3.40</p>	<p>(KOEMIS KOETJING)</p> <h3>REMOEKDJOENG</h3> <p>Urine-afdrijvend</p> <p>In tabletten: 20 st. f. 1.25 100 stuks f. 4.95 In kruiden: f. 2.31</p>	<p>Verhoog Uw gal- en leverwerking door</p> <h3>TEMOE LAWAK</h3> <p>Bloedzuiverend, zacht laxerend</p> <p>In tabletten: 20 st. f. 1.25 100 stuks f. 4.95 In kruiden: f. 2.65</p>
---	--	--

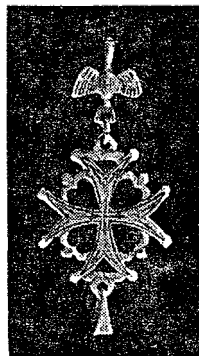
N.V. THE SINGER IMPORT • HOF 39 • AMERSFOORT. TELEFOON 5547

ALS BELIJDENISGESCHENK

De stichting Vrienden van Paron heeft beschikbaar Hugenotenkruisen

H.	Zilveren hanger (groot model)	5.75
H.G.	Gouden hanger (groot)	50.-
H.V.	Verzilverde hanger	3.15
H.M.	Zilveren hanger (middensort)	4.90
H.M.G.	Gouden hanger (middensort) (broche / 40.-)	37.50
H.K.	Zilveren hanger (kl onbew achterz.)	2.90
H.K.G.	Gouden hanger (kl onbew achterz.) (broche / 22.50)	20.-
P.	Zilveren broche / 6.25;	P.G. Gouden broche / 31.-
P.V.	Verzilverde broche	3.25
K.	Zilveren reversknoop	2.10
K.G.	Gouden reversknoop	20.-
S.	Zilveren speld / 2.10;	S.G. Gouden speld / 20.-
	Wit en blauw geëmailleerde hangers	5.-
	Verz. Paronlepelje	2.60
	Zilveren ketting f 2.90; gouden ketting f 25.-	

Bestellingen bij de Stichting „Vrienden van Paron” Jacob Catsstraat 111b, tel. 43746 (9-5 uur), Rotterdam, of direct per giro op no. 77630 t.n.v. Stichting „Vrienden van Paron” verkoop Hugenotenkruisjes te Rotterdam.

Eén week wereldnieuws in vogelvlucht

• Het conflict Nederland-Indonesië heeft deze week meer uit woorden dan uit daden bestaan. Men kan dat beschouwen als een (heel kleine) vooruitgang. Merkwaardig is, dat de man „met het gezonde verstand”, generaal Nasution, een aantal krijgsvrijwillige uitlatingen heeft gedaan en dat van Soekarno gezegd wordt, dat hij bereid is het geheime overleg te hervatten.

In elk geval is Nasutions uitlating dat het eiland Waigeo zich in Indonesische handen bevindt, voldoende weerlegd. Ook zijn mededeling, dat troepen bij Sorong, Fak Fak en Kaimena aan land zouden zijn gegaan, is hoogst dubieus. Wellicht moet hij met dit „nieuws” zijn beweringen waarmaken, dat een tijd van „incidenten, infiltraties en guerilla-gevechten” zou volgen. Het grote vraagteken van deze week is echter waarom Soekarno nu opeens wel weer heil ziet in de conferentie-tafel.

Internationale druk, zeggen vele waarnemers. Dat zal wel waar zijn. Maar houdt die druk een belofte van steun aan Indonesië in? Wij moeten het afwachten. Duidelijk is wel, dat de economische situatie in Indonesië de laatste maanden achteruit gehold is. Ook dat maakt een land minder geschikt voor grote krijgsoperaties. Niet alleen omdat dergelijke ondernemingen veel geld kosten, maar ook omdat de binnenlandse stabiliteit vermindert en de kans op onlusten toeneemt. Van Nederlandse zijde heeft deze week sinds begin januari voor het eerst weer een Kamerdebat over het conflict plaatsgevonden. Daarover leest u elders in dit nummer van ons blad meer.

• In Algiers heeft het overgangsbewind van de Algerijn Abdel Rahman Farès zich gevestigd. Deze heeft een meesterlijke intrede-rede gehouden, waarin hij landgenoten van Europese afkomst de vriendschap toesteeft. Daartegen steekt de O.A.S.-terreur wel heel schril en beschamend af. Overvallen

op ziekenhuizen om weerloze moslem-patiënten te doden, is wel het laagste waartoe een groep desperado's zich kan vernederen. De aangekondigde guerilla-tactiek van de O.A.S. heeft een ongelukkige start gehad. In het Aures-gebergte is de strijd op een panische vlucht van de O.A.S. uitgelopen, omdat een Frans(?) gezind stamhoofd op wie de O.A.S. meende te kunnen vertrouwen, deze operaties op zijn gebied niet toestond. Het is duidelijk, dat men van de O.A.S. nog veel incidenten kan verwachten, doch tevens, dat er geen enkel perspectief meer inzit.

De uitslag van het referendum op 8 april in het Franse moederland kan ook daarom niet twijfelachtig meer zijn.

• In Syrië is de aap langzamerhand uit de mouw gekomen. Het was overigens een duistere aangelegenheid, die opstand. Drie groepen stonden aanvankelijk tegenover elkaar. De legerleiding in Damascus, onder leiding van generaal Zahreddin, de groep die president Koedsi trouw bleef en in het noorden de pro-Nasser gezinde officieren in Aleppo.

Afgezien van de bezwaren, die de legerleiding had tegen de corruptie en het conservatisme van het bewind-Koedsi, schijnt de onrust in hoge mate beheerst te zijn door de tegenstelling Kasseem-Nasser. President Koedsi en premier Dawalibi hadden ingrijpende afspraken met Irak gemaakt, terwijl aan andere zijde na zes maanden vrijheid het verlangen naar de (toch schrale) vleespotten van Egypte weer opgeld deed.

Koedsi schijnt als overwinnaar uit de strijd te zijn gekomen. De Nasserianen hebben dit geaccepteerd en zeven aanstichters van de staatsgreep van 28 maart zijn vrijwillig(?) in ballingschap gegaan.

Het wankele Syrische schip van staat vaart verder. Maar wat gebeurt er als de zee van onrust weer begint te koken?

• De 17 landen-conferentie in Genève duurt nog voort, doch de hoofdrolspelers zijn naar hun hoofdsteden teruggekeerd. Van daaruit komt dus weer het voornaamste nieuws over bewapening en ontwapening. De Verenigde Staten lanceerden met succes een anti-raket-raket. Is de gevreesde achterstand op Rusland thans ingelopen? Het lijkt er een beetje op, nu president Kennedy Rusland aanbod geen kernproeven te zullen nemen als Rusland hetzelfde na-laait. Ook hier een fragiel evenwicht, maar verslechterd is de situatie in elk geval niet.

• Argentinië. Na de beëdiging van de nieuwe president José Maria Guido schijnt ook een broze rust in dit land te zijn teruggekeerd.

Het paardemiddel van het ingrijpen der legerleiding heeft voor de democratie althans dit gunstige

gevolg gehad, dat alle partijen zich van het gevaar van een dergelijke ingreep in de politieke verhoudingen bewust zijn geworden. De legerleiding is van deze reacties enigszins geschrokken en toonde zich bereid wat in te binden.

Dit komt de overigens moeizame vorming van het kabinet, alsmede de toch nog wankele positie van de president, ten goede.

• Equador blijft bij Argentinië een fase achter voor wat betreft het functioneren van het democratische stelsel. De president Arosema wilde een volksstemming laten houden om aan de hand van de uitslag te bepalen of de betrekkingen met Cuba al dan niet moesten worden verbroken.

Dit voornemen bracht een kabinetscrisis teweeg. Ook hier greep het leger toen in. Onder die druk besloot de president de verbreking van de band met Cuba zonder een voorafgaande volksraadpleging te doen plaatsvinden. Op zichzelf kan het verbreken der betrekkingen met de enige communistische staat op het Westelijk halfrond niet anders dan als een gunstig teken worden uitgelegd, nadat de meerderheid van de organisatie der Amerikaanse staten (O.A.S.) tot deze gedragslijn enige weken geleden heeft besloten.

Aan de andere kant zou dit besluit meer wezenlijke waarde hebben, indien het op grond van de vrije beslissing van het volk van Equador zou zijn genomen.

• De Europese integratie is een periode van passen op de plaats ingegaan. De besprekingen over de verdere verlaging der onderlinge tariefsverlagingen is voor enige tijd opgeschort. De ministers zijn het niet eens kunnen worden over het antwoord op Spanjes verzoek tot associatie en als derde bewijs van de juistheid van onze stelling moge gelden, dat bij het overleg over de hernieuwde associatie van 16 Afrikaanse landen deze week geen voortgang werd geboekt. Het Europese Parlement kreeg een nieuwe voorzitter in de Italiaanse liberaal Martino, die de aftredende christen-democratische Duitser Furler opvolgde, omdat aan diens ambtsperiode een einde was gekomen.

Ondanks deze wat in mineur gestelde beschouwingen over de Europese integratie, die nog zouden kunnen worden aangevuld met het bericht, dat Engeland's toetreding niet plaats zal vinden dan na een hernieuwd overleg met de overige landen van het Britse Gemenebest, mag worden geconstateerd, dat van een ernstige impasse vermoedelijk niet behoeft te worden gesproken. Met een variatie op een bekend spreekwoord zou kunnen worden opgemerkt, dat de Europese integratie niet in één dag kan worden opgebouwd.

SPOT

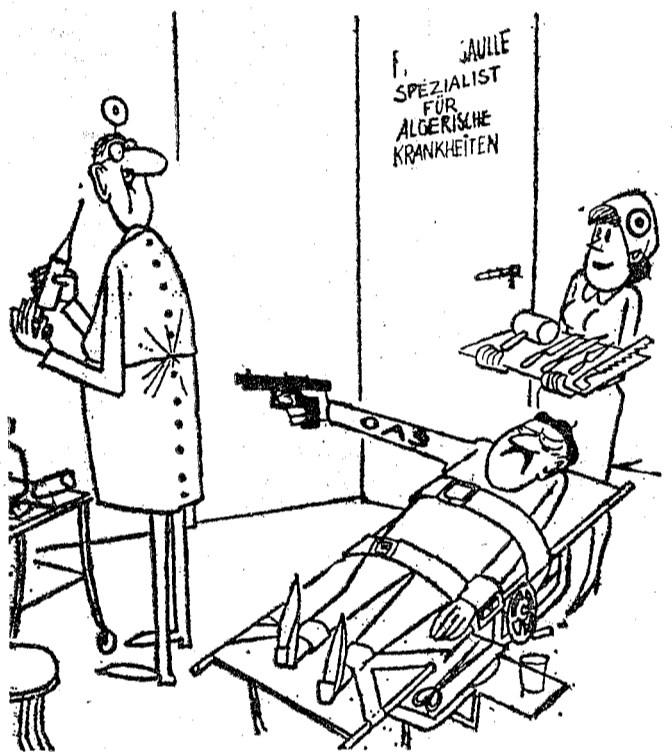

Hol, Tarentel Press

Een souvenir

Justus in The Minneapolis Star

Musch in Westdeutsche Allgemeine, Essen

„Zuster Marianne: amputatie!”

PRENT

Baas in eigen huis

KUNNEN we in onze tijd nog iets beginnen met „soevereiniteit in eigen kring?”

Deze, gewoonlijk retorisch bedoelde vraag, vormt nogal eens de reactie als de bekende Kuyperiaanse leus ter sprake komt.

Op zichzelf is het al iets merkwaardigs, dat men van dit principe niet zo vaak meer hoort. Vóór de oorlog was dat nog anders. Nadat dr. Kuyper er deze woorden bij zijn volgelingen ingehamerd had, werd de nawerking ervan nog lang gevoeld. Maar in onze dagen schijnt het oude adagium aan populariteit belangrijk te hebben ingeboet. Misschien hangt dat samen met het verschijnsel, dat de belangstelling voor „beginselen” in het algemeen minder is geworden. Hoezeer dat betreurd moet worden, begrijpelijk is het wel. Vroeger zijn er zoveel regels tot beginsel gepromoveerd, die later onder de druk van de veranderde omstandigheden moesten bezwijken, dat men voor „principes” wat huiverig is geworden. De velegenheidsoplossing, die haar heil zocht in het maken van een onderscheid tussen onveranderlijke en afgeleide beginselen vermocht geen baat te brengen. M.i. heeft dr. Berghuis gelijk als hij beweert, dat beginselen naar hun aard altijd fundamenteel zijn.

In de lezenswaardige studie, waaruit deze opmerking geciteerd werd — ze is te vinden in de aan Schouten opgedragen bundel „Bene meritis” — houdt Berghuis voor de christelijke politiek maar een heel klein aantal van zulke beginselen over: men kan ze op de vingers van één hand aftellen. Daaronder komt de term „soevereiniteit in eigen kring” niet voor; maar hetzelfde wordt toch bedoeld waar gezegd wordt, dat een „wezenlijk uitgangspunt voor de christelijke politiek is het beginsel, dat de onderscheidene personen, kringen en verbanden in de samenleving een eigen plaats en een eigen taak en verantwoordelijkheid hebben, en dat dit mede bepalend is voor het staatkundig bestel.”

Het zelfstandigheidsprincipe wordt door de leiding van de anti-revolutionaire partij dus nog steeds als van belang voor de politiek erkend. Dat blijkt ook uit het nieuwe

door

dr. A. C. de Ruiter

beginselprogram. In artikel 4 zegt dit o.m., dat de overheid in de vervulling van haar roeping „de grenzen behoort te eerbiedigen, welke haar zowel door het karakter van haar ambt als in de eigen roeping en verantwoordelijkheid van personen en samenlevingsverbanden gesteld zijn.”

Deze formuleringen geven misschien wat te weinig aandacht aan het eigen gezag binnen die „kringen”, waarop in de klassieke term juist alle accent valt. Maar dat neemt niet weg, dat toch ook in onze tijd hiermee van officiële zijde de betekenis van Kuyper's woord voor de staatkunde is erkend.

Intussen is de vraag niet te ontgaan, of men heden ten dage in de praktijk ook nog voldoende met dit „staatkundig credo” rekening houdt. Een ontkennend antwoord roept op zijn beurt om een nadere verklaring dan de allerwege merkbare warsheid van theorie en doctrine.

Bij het zoeken naar dit antwoord valt allereerst te bedenken dat we niet meer in de eeuw van Kuyper leven. Het is bekend, dat de „vader der anti-revolutionairen” zijn zelfstandigheidsleus vooral hanteerde om de staat op een afstand te houden. Het ging er Kuyper om, de ogen van zijn tijdgenoten te openen voor het eigen recht van allerlei levensverbanden. Aan de machthebbers van de negentiende eeuw moest de erkenning van de vrijheidsrechten van de maatschappelijke „kringen” worden ontworpen. De Hervormde Kerk moest vrijgemaakt van de reglementering, die haar door Koning Willem I was opgelegd. De staatskerk „van wat vorm of naam ook” werd verworpen. Krachtig verzet werd aangetekend tegen aantasting van de rechten

• Vervolg op pag. 12

*** * Met vlag en wimpel**

IN het holst van de nacht, als de telex haar stembusuitslagen in lange cijferrijen over de krantenredacties heeft uitgerateld en als het commentariërende gediscussieer in radio en op beeldscherm is verstomd, dan komen in een verkiezingsnacht de hoofdredacteur en zijn politieke redacteurs bijeen, want dan moet de kop bepaald worden voor het verkiezingsnummer van morgenochtend vroeg en dan moet de lijn van het commentaar worden uitgestippeld. Moeilijke bezigheid want men heeft nog geen houvast aan andere kranten en de eerste, voorzichtig geformuleerde meningen der politici zijn in de regel ook niet zo verhelderend!

En dan nu het commentaar van de man die 's ochtends al die verkiezingskranten had zitten lezen — al die vette koppen had hij op zich laten inwerken en zijn conclusie was: „Er was bij deze Statenverkiezingen blijkbaar geen honderd procent maar wel honderdvijftig procent te verdelen, want iedereen is tevreden alsof hij met sprongen is vooruitgegaan!”

Een vreemde conclusie maar wel heel wat nuchterder dan veel van wat in die nachtelijke uren op kamers van hoofdredacteurs is klaargemaakt. Het Vrije Volk verdient wat dit laatste betreft zeker de erepalm. Had de radio- of televisiehoorder aan het slot van de avond gehoord dat, ware deze verkiezingen geldig geweest voor de bezetting van de Tweede Kamer, de Partij van de Arbeid twee zetels zou hebben verloren — enkele uren later al lag het socialistische dagblad in de bus, dat met koppen ter grootte van een decimeter uitschreeuwde: „P.v.d.A. sterker dan ooit in Staten”. Een leugen? Helemaal niet — wel een halve waarheid... die volgens het oude gezegde erger is dan een hele leugen. De P.v.d.A. had inderdaad zetels gewonnen: achttien zetels dank zij de uitbreiding

van de Staten, negen zetels dank zij het grotere stemmenpercentage. Niet onaardig dus, als men dan ook maar niet verder kijkt. Want in 1958, het jaar van de vorige Statenverkiezingen, lag de P.v.d.A. niet zo goed in de markt, een ontevredenheid die kort daarna tot uiting kwam toen de partij in de oppositie ging. Dat kiezen van de oppositie bracht winst: in 1958 verenigden de socialisten 28,7 pct der stemmen op zich, in 1959 30,3 — geen slechte vooruitgang dus.

En nu zou men dan de grote slag slaan, na drie jaar bijzonder felle oppositie en na drie jaar van veel tam-tam over de zwakte van de andere partijen. Resultaat: in 1962 zakte het percentage weer beneden de dertig: 29,9 pct. Maar het was voor de redactie van Het Vrije Volk geen reden tot nuchterheid — de kop boven het hoofdartikel luidde: „Vlag uit!”

Dit alles is natuurlijk dwaas, want het Nederlandse volk is toch niet achterlijk! Gelukkig bracht het andere socialistische dagblad Het Parool, de balans weer wat in evenwicht door dit commentaartje:

Het aardige van verkiezingen is, onder andere, dat de uitslagen op tal van manieren kunnen worden geïnterpreteerd. Van de mogelijkheid om naar zich toe te rekenen is ruim gebruik gemaakt. Met name ook door Het Vrije Volk, dat in een vette kop over een volle paginabreedte meedeelde: „P.v.d.A. sterker dan ooit in Staten”. In een redactioneel commentaar onder het opschrift „Vlag uit!” sprak Het Vrije Volk van een verschuiving ten gunste van de Partij van de Arbeid en ten ongunste van de regeringspartijen, en zelfs van het getij dat gekeerd was.

Inderdaad heeft de P.v.d.A. nog nooit zoveel Staten-zetels gehad als nu, en ook vergelijkenderwijze is haar percentage aan zetels ten opzichte van 1958 licht gestegen, terwijl dat van de regeringspartijen licht is gedaald. Maar toch heeft de juichtoon, die suggereert dat de P.v.d.A. de grote overwinnaar van deze verkiezingen is, iets onwaarachtigs. Een partij namelijk die na jaren van oppositie tegen een zwakke regering en na een verkiezingscampagne waarin harerzijds alle nadruk op de landspolitiek werd gelegd, niet op groei van enige betekenis kan wijzen en vergeleken bij de laatste Kamerverkiezingen zelfs in percentage is achteruitgegaan, kan zichzelf niet gelukwensen. Van een donde-

rend halt, toegeroepen aan de regeringscombinatie, is geen sprake. Wie het goed meent met de P.v.d.A. mag hopen, dat men daar bereid is de feiten realistisch onder ogen te zien, in plaats van met Coué-methoden zichzelf en anderen voor de gek te houden.

Ook het communiqué, dat het partijbestuur van de P.v.d.A. naar aanleiding van de verkiezingen heeft uitgegeven, zou een wat realistischere formulering wel hebben kunnen verdragen.

En de liberale bladen? Gelukkig zijn zij wat nuchterder gebleven en dat mag dan ook wel bij een dergelijke nederlaag. Maar men had het dan ook wat gemakkelijker want had prof. Oud niet al verklaard: „Ik heb onze winst in de afgelopen jaren altijd te groot gevonden. Bij de vorige verkiezingen hebben vele ontevreden op ons gestemd. Maar onze partij heeft haar beleid nooit door ontevreden laten bepalen. Ik houd liever de partij zuiver met minder stemmen, dan onzuiver met meer!” Wat aan de hoofdredacteur van De Rotterdammer de speelse opmerking heeft ontlokt: „We herinneren ons overigens niet dat men in liberale kring zo bij uitstek gedepimeerd was, toen die aanwas (van ontevreden) erbij kwam!”

Dat de confessionele bladen, zowel protestants-christelijk als rooms-katholiek, alle uit deze verkiezingen de conclusie getrokken hebben, dat er geen sprake van is geweest dat het Nederlandse volk het huidige regeringsbeleid heeft veroordeeld, spreekt haast vanzelf. Het was ook onze eerste conclusie zoals wij die vorige week formuleerden.

Men mag voor deze verkiezingen dan ook dankbaar zijn — maar er is zeker voor onze partij geen reden om het nu verder maar rustig aan te doen. De afbrokkeling is nog niet helemaal tot staan gekomen — zij dat de taak bij de komende gemeenteraadsverkiezingen! Niet de vlag uit zoals de socialisten nu hebben gedaan — liever een resultaat dat aantoonde dat we met vlag en wimpel de zetels die we nu in de raden bezetten (en liefst meer!) hebben binnen-gehaald!

T.

Tweede
Kamer

Mammoet en onderwijs-porceleinkast

Mistbanken

MEVROUW Van Someren-Downer (V.V.D.) was niet bemoedigend in haar conclusie. Zij zag niet meer dan een geraamte van de mammoet. Maar als zij van de minister een duidelijk antwoord zou krijgen was er tenminste een mogelijkheid in dit geraamte wat vertrouwen te krijgen, zodat samen die olifant kon worden afgebouwd. Hij zal er mee moeten rekenen dat een andere opvatting van dit dier gestalte zal moeten kunnen krijgen. Anders moet hij rekenen op een niet-tot-stand-koming, aldus de liberale spreekster.

Mej. Nolte, één van de sympathieke leden van de K.V.P., maakte een treffende opmerking. Niet de wet vernieuwt het onderwijs, maar zij die lesgeven en leiding geven aan de scholen. Door mensen die zich openstellen voor het kind, de wetenschap en de vrije maatschappij. Veel mag dan in de wet nog in de mist zijn - vernieuwing van het onderwijs gaat ook meestal geruisloos en vaak onzichtbaar.

Dr. Tilanus (C.H.U.) verzuchtte dat het toch maar beter ware geweest geheel afzonderlijke wetten op het middelbaar en het voorbereidend hoger onderwijs te maken, naar de methode van dr. de Visser en zijn opvolgers. Het is jammer dat minister Cals met een dergelijk groot ontwerp gekomen is op het moment dat zijn voorganger, de heer Rutten, toch heel acceptabele wetsontwerpen had ingediend.

De heer Kleywegt (P.v.d.A.) was vrijwel de enige die voluit dankbaar was voor de gedachte van de minister, één sluitend geheel van onderwijsvoorzieningen te geven.

Thans ontbreekt elke samenhang; de huidige organisatie is vanuit oude tijden en alles is onafhankelijk van elkaar gegroeid. Dat geeft een gebrek aan eenheid van systeem en eenheid van gedachte. Bovendien kan het onderwijs nu een reële volkszaak worden omdat die eenheid het geheel doorzichtiger maakt. Tenslotte om sociale redenen: het beroepsonderwijs zal zich optrekken tot het niveau van algemeen vormend onderwijs, waardoor de maatschappelijke tegenstelling tussen Nederlanders verkleind wordt, zo niet wordt opgeheven.

Zelfs de communist, de heer Bakker, bleek tegen het ontwerp zeer grote reserves te hebben. Temeer omdat de mammoet met zijn vele plannen, bij de uitvoering een schreeuwend tekort zal hebben aan schoolgebouwen, scholen en leraren. En daarom achtte hij een debat over dit ontwerp een schimmige zaak.

A.R. oordeel

NA de algemene principiële grondgedachten over de verhouding van het bijzonder en het openbaar onderwijs en het karakter van deze beide stelsels van onderwijs — gegeven door dr. Bruins Slot — heeft de heer Van Bennekom (A.R.) zijn visie op de

mammoetwet, ook in onderdelen, duidelijk en goed geadargumenteerd naar voren gebracht.

Hij, als ervaren onderwijsman in vele kwaliteiten en functies, wees de minister er op dat er een zo grote verscheidenheid tussen de diverse vormen van voortgezet onderwijs is dat het samenpersen van al deze sectoren in één geheel schadelijk is voor één of meer delen van dat geheel. Wie daar een geheel van wil maken loopt het gevaar concreet tekort te doen aan de geheel eigen aard van één der bijeengeperste onderwijsvormen.

Aan de hand van meerdere voorbeelden, aan het ontwerp ontleend, kwam hij tot de conclusie dat veel daarin een bedachte constructie is zonder de realiteit van het heden. Het vak Frans b.v. — als zijnde niet belangrijk geacht voor de mavo (ulo) — moet ook verdwijnen uit de brugklas van havo (middelbaar) en het voortgezet wetenschappelijk onderwijs!

In het schema past een 5-jarige vooropleiding hoger onderwijs niet en moet dan maar over de gehele linie vervalten. Dat is kunstmatig en niet bevorderlijk voor elk der afzonderlijke delen.

Hij pleitte voor een eigen inspectie voor het bijzonder onderwijs evenals de heer Albering (K.V.P.) dat had gedaan. Het is hierbij niet de bedoeling de rijksinspectie uit te schakelen, maar het gaat om een aanvulling van die taak door eigen inspecteurs.

Bijzondere nadruk legde hij terecht op de overspannenheid van de taak die de overheid op zich gaat nemen. De overheid weet echter toch ook niet in welke richting de maatschappij zich zal ontwikkelen? Daarom is het gevaar er levensgroot dat die overheid zelf die richting bepaalt. En dat is een zaak die zover mogelijk moet worden weggebannen.

Bovendien wijst de praktijk dit ook uit!

Ulo - mms - lyceum zijn geen creaties van de overheid. En de enige creatie van de overheid — de h.b.s. van Thorbecke — is heel anders gegroeid dan de bedoeling was!

Duidelijk wees hij op een moeilijk te verbeteren tendens: niet aan het bijzonder onderwijs moet een zekere armslag worden gegeven (aldus de memorie van toelichting) maar dat onderwijs moet de armslag hebben.

Scholen voor beroepsonderwijs hadden ook zijn aandacht. Te waardenen is dat de gemeenten, die tot op heden altijd bemoeiingen hiermee hadden, bij deze wet zijn uitgeschakeld. Onverkwikkelijke debatten in de gemeenteraden, waar vaak de V.V.D. en de P.v.d.A. zich konden uitleven voor openbare, desnoods neutrale scholen, behoren tot het verleden.

Dat is een enorm winstpunt. Toch waren er bezwaren. Waarom is er geen regeling voor gehandicapte jongeren? Is er niet een te sterke binding van bepaalde bedrijfsscholen aan de be-

drijven? Zijn er niet veel te veel „massa“-scholen? Is het niet onjuist dat de term „lager beroepsonderwijs“ nog steeds wordt gehanteerd?

Toch — ondanks alles — wil de A.R.-fractie meewerken om dit ontwerp tot een goed ontwerp te maken. Maar dan zal de minister in voldoende mate moeten meewerken in positieve zin.

Des ministers paladijn

DE heer Kleywegt (P.v.d.A.), voormalig hoofdambtenaar bij het ministerie van O. K. en W., zit nauwlettend te luisteren. Als de andere Kamerleden het de minister soms wat moeilijk maken naar zijn zin, interrumpeert hij.

Mej. Nolte had geklaagd over het feit dat als de Kamer wil dat een bepaalde zaak bij algemene maatregel van bestuur moet worden geregeld — de Kamer dan maar moet afwachten wat er van terecht komt. Waarop de heer Kleywegt interrumpeerde: „Maar wat wilt u anders?“ Toen dr. Albering terecht aanmerking maakte op het feit dat de rijksinspectie bij bepaalde typen van onderwijs lang niet altijd voldoende onderscheid maakte tussen openbaar en bijzonder onderwijs (bij openbaar onderwijs behoort het te zijn: interne leiding en controle; bij het bijzonder onderwijs uitsluitend externe controle) viel de heer Kleywegt snibbig uit: „Noem mij dan maar eens enkele van die typen!“ Dr. Tilanus had ernstige bezwaren tegen een amendement om op openbare scholen humanistisch vormingsonderwijs in te voeren. Hij vond dit voorstel niet rijp, ook al omdat het gaat om de vorming en opvoeding van kinderen. Waarop de heer Kleywegt op de man af vroeg: „Maar hebt u dan geen kennis genomen van de uitspraak van de Hervormde Synode?“

Toen de heer Van Bennekom (A.R.), oud kweekschouddirecteur, constateerde dat de komende onderwijzersopleiding wel eens dun kon worden bevolkt, tengevolge van nieuwe voorbereidende leerkring, zei de heer Kleywegt: „Denkt u er wel aan dat deze voorbereidende leerkring ook een havo-diploma geeft?“ Net alsof de heer Van Bennekom hiervan geen weet zou hebben!

Planprocedure

DR Albering (K.V.P.) was het in beginsel eens met de planprocedure. Dat wil zeggen een procedure om de te stichten scholen (door het rijk gesubsidieerd en onderhouden) afhankelijk te doen zijn zowel van het voldoen aan wettelijke getalsnormen — gelijk voor bijzonder en openbaar onderwijs — als het voorkomen van deze scholen in een jaarlijks door de minister vast te stellen plan.

Echter de tijd van 5 jaar om op het plan te moeten blijven staan voordat (automatische) subsidie afkomt, is te lang. Hij pleitte daarom voor uiterlijk drie jaar.

Kennelijk was mevrouw Van Someren (V.V.D.) het hiermee niet eens. De oorspronkelijke taak van de gemeente — het verzorgen van het onderwijs — wordt vrij drastisch beperkt. Gemeenten hebben altijd het openbaar onderwijs gestimuleerd, maar onder deze wet komt het openbaar onderwijs achteraan als het bijzonder onderwijs actief is.

Zij maakte toch de fout door er van uit te gaan dat de grondwet de overheid verplicht een genoegzaam aantal openbare scholen te stichten en in stand te houden. Maar de grondwet eist dit alleen voor de openbare lagere scholen! Mevrouw Van Someren deed dit echter welbewust, door artikel 208 van de grondwet een uitlegging te geven die in haar kraam te pas kwam!

Dr. Tilanus (C.H.U.) vond dat de gang van zaken veel te ingewikkeld is geworden waardoor de teleurstellingen bijzonder groot zouden worden. Immers: is een planprocedure reël mogelijk nu nog, nu er zoveel scholen reeds zijn opgericht en worden onderhouden? Van breed uit doordachte plannen makerij kan in feite geen sprake meer zijn. Dr. Tilanus wilde daarom liever blijven bij het oude vertrouwde stelsel, zoals dat was neergelegd in artikel 25 Nijverheidsonderwijswet.

Het ulo-onderwijs

MINister Cals stelt voor het bestaande ulo-onderwijs om te zetten in een school voor middelbaar algemeen vormend onderwijs (mavo).

Het ulo-onderwijs is echter geheel in de praktijk gegroeid en is diep in het maatschappelijk leven verankerend. Onze ulo-scholen zijn ook daarom belangrijk omdat aan een groot aantal leerlingen per jaar dit onderwijs wordt gegeven, waarmee de maatschappij zeer gediend is.

De minister laat dit ulo-onderwijs — aldus mevrouw Van Someren-Downer (V.V.D.) een hoge tol betalen aan de mammoet. De ulo is straks geen eind-onderwijs meer maar veeleer wordt het een vooropleiding voor beroeps-onderwijs. Bovendien aan de grote vrijheid waarover een ulo-school thans beschikt wordt door de bevoegdheid van de overheid terzake de uren tabellen danig ingeperkt. Ook het automatisme verdwijnt. Merkwaardig overigens dat zij zich niet uitliet over de vraag of het verdwijnen hiervan door haar al dan niet werd tegejuicht.

Al met al, zij had grote bezwaren tegen de voorgestelde aanpassing van het ulo aan het nieuwe mavo-onderwijs, mede omdat enige duidelijkheid inzake de aansluiting van de mavo aan de nieuwe vormen eigenlijk aanwezig was. Nu was er tenminste sprake van een goede aanpassing van ulo-B naar het hoger beroepsonderwijs. Zij vond een en ander zo vaag dat zij bevreesd was voor een langere studieduur dan thans het geval is.

De heer Kleywegt (P.v.d.A.) vond

UIT ONZE BOUW- EN AANNEMERSWERELD

Houthandel en kistenfabriek MEILINK N.V.

BORCULO, Hofstraat 10 ZUTPHEN, Marsweg 19
Telefoon 05497-561 Telefoon 06750-3748

Houtzagerij - Houthandel - Kistenfabriek

Gebr. Van Altena

smeed- en constructiewerk
stalen ramen en deuren

G. VAN LEDENBERCHSTRAAT 114 — TELEFOON 82298

BETONFABRIEK

DEN BOER

NIEUW-LEKKERLAND -- Zuid-Holland

Opggericht 1883

WITTE WEGENVERF

Reflecterende witte
wegenverf
Betonverven

N.V. LAK- EN VERFFABRIEK MACOSTAN
EDE, telefoon 2047 (08380)

FA. K. SALVERDA & ZONEN

Aannemersbedrijf - Kuinre

SPECIAAL: het stellen en monteren van kapspanen.
Wijk IV-7 — Tel. 05271-294

**VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN**

Vraagt verhuisfolder of emigrantenfolders aan

Bongers Internationaal Verhuisbedrijf

RIJNHAVEN 10, WAGENINGEN,
Telefoon 2725 en 3750 (b.g.g. 3100)

Opslag van inboedels — Overzee-verpakking

H. KLEIN - van klein tot groot

Van de kleinste gereedschappen tot de
grootste machines leveren wij u

BAKKERIJMACHINES
GEREEDSCHAPPEN
WINKELINVENTARISSEN, enz.

Woonhuis:
Nieuwenhoornstraat 112 - Telefoon 174549 - Rotterdam-Zuid.

„MIEDEMA“ landbouwwagens

„MIETRA“ transporteurs enz.

Vraagt vrijblijvend telefonisch, schriftelijk, of
persoonlijk inlichtingen, of brengt een bezoek
aan ons bedrijf.

L. S. MIEDEMA

Landbouwwerktuigenfabriek N.V.
WINSUM — FRIESLAND — TELEF. 05173-241*

Landbouwwerktuigen- en
machinefabriek

H. VISSERS N.V. — NIEUW-VENNEP
Telefoon 02546-444 (4 lijnen)

AUTODEMONTAGEBEDRIJF

J. KNOOP N.V.

ADUARD - TELEFOON 05903-235

Inkoop van aangereiden auto's

Verkoop van gebruikte onderdelen van een groot aantal merken

NAAM- EN NUMMERPLATEN
in diverse uitvoeringen.

Aanduidingen speciaal voor kantoorgebouwen, ziekenhuizen,
sanatoria, bejaardencentra en op schepen.

ZUID NED. NAAMPLATEN ONDERNEMING

G. TER VEEN - GELEEN

KANTOOR: ROMANIESTRAT 55 - TELEFOON 0 4494 - 2374

**Constructie- en Landbouw-
mechanisatiebedrijf**

DE LANGE N.V.

STADIONWEG 3910 - ROTTERDAM

Telefoon: 195192 - 194381 - 73433 — 01857-237

FINIRAT verdelgt ratten

ONGEVAARLIJK VOOR ANDERE DIEREN
EN MENSEN

N.V. BOGENA

VEERLAAN 23, ROTTERDAM - Z.

het overigens maar „een kreet” dat door het verdwijnen van het automatisme voor het ultiem de vrijheid van onderwijs wordt aangetast. Een oneconomische opbouw is een ernstige aantasting van de vrijheid - want de ruimte van keuze is afwezig. Het is maar hoe men ingesteld is: of voor het bijzonder onderwijs of voor het openbaar. De heer Kleywegt ging kennelijk uit van een voorkeur voor openbaar onderwijs. Zoals de meesten van diens partijgenoten.

Breedvoerig is de heer Van Bennekom (A.R.) op de bezwaren ingegaan die er bestaan tegen de omzetting van de ulo-school in een mavo-constructie.

Een terugdringen van de huidige ulo is hiervan onherroepelijk het gevolg. Er zal sprake zijn van een kwalitatieve teruggang. Immers de havo-schepping van de minister, die haar levensvatbaarheid moet bewijzen, zal één der meest bloeiende takken van ons huidige onderwijs op drastische wijze ombuigen. En waarom toch! Het ulo in zijn huidige vorm is nog steeds de stijfbeugel op de maatschappelijke ladder voor een ongekend aantal medeburgers — ook leden van de Staten Generaal!

De invoering van de planprocedure in plaats van het bestaande automatiseren zal een evenwichtige spreiding van die scholen illusoir maken. Vandaar het amendement Roosjen, het automatisme in beginsel te handhaven.

Vrijheid van schoolbesturen

DE minister meent dat het noodzakelijk is waarborgen te scheppen voor een gelijk verzorgingsniveau van openbare en bijzondere scholen. Schoolbesturen mogen, ook niet op eigen kosten, de voorschriften betreffende de inrichting van het onderwijs overschrijden. Salariëring, klassesplitsing en de te geven vakken b.v. zullen de schoolbesturen niet zelf mogen regelen buiten des ministers normen om. Ook niet voor eigen rekening.

De K.V.P. heeft hiertegen ernstige bezwaren gemaakt bij monde van dr. Albering. De minister onderschat het fundamentele verschil tussen openbaar en bijzonder onderwijs. Het stellen van absolute eisen betreffende de inrichting van het bijzonder onderwijs is in wezen

onjuist. Het openbaar onderwijs is een eigen dienst van de overheid. Het bijzonder onderwijs is daarentegen een vrije maatschappelijke instantie.

Duidelijk en nadrukkelijk wees dr. Albering er op dat er natuurlijk eisen van deugdelijkheid mochten — moesten — worden gesteld door de overheid. Maar... voor bijzonder onderwijs mogen dit slechts zijn eisen voor een minimum deugdelijkheid. Alles wat daar bovenuit gaat dat is de zorg voor dat bijzonder onderwijs zelf. Of de minister in zijn ontwerp hieraan wel voldeed was een vraag die een goed luisteraar ontkennend voor zich zelf beantwoordde.

Ook zijn partijgenote mej. Nolte had grote bezwaren tegen de grote taak die de overheid aan zich heeft getrokken in het ontwerp. Daartegen waarschuwde zij: „De tuinier maakt de plant niet, zo ook de overheid niet het onderwijs”.

Haar conclusie was dat het onbekende achter en na deze wet meer bekommernis gaf dan het ontwerp zelf: „Wij weten niet wat we allemaal mee naar binnen krijgen, als we bereid zijn deze mammoetwet te verzwelgen”.

Vrij fel is de heer Kleywegt ingegaan op de verhouding openbaar en bijzonder onderwijs. Het bijzonder onderwijs n.l. heeft zich door subsidie met het openbaar onderwijs gevoegd tot een publiek bestel. Daarom mogen bijzondere scholen niet meer besteden — ook niet uit eigen middelen — dan de openbare scholen ontvangen. Een uitgroei van het bijzonder onderwijs boven het openbare is niet gerechtvaardigd.

Hij wilde niet verder gaan dan vrijheid van richting. De vrijheid van inrichting moet zoveel mogelijk worden beschermd. Verder niet.

Tegenover het gevaar van ingrijpen van de overheid stond volgens hem het even levensgrote gevaar van niet ingrijpen. Alsof beide gevaren op één lijn staan! Het ingrijpen van de overheid is immers een gevolg van een (dreigende) noodsituatie en het niet ingrijpen is een uitvloeisel van de erkenning door de staat van de principiële zelfstandigheid der levensverbanden. De heer Kleywegt heeft hiermee blijk gegeven van een niet begrijpen van één van de uitgangspunten van de christelijke politiek.

Beroepsonderwijs

CONSTRUCTIEF tegenover het wetsontwerp stond de heer Engelbertink (K.V.P.), al had hij bezwaren tegen bepaalde onderdelen. Evenals dr. Bruins Slot (A.R.) stelde ook hij dat een goede wet niet per definitie goed onderwijs met zich brengt. Hij wees op het nijverheidsonderwijs en het landbouwonderwijs die een hoge vlucht hebben genomen, ondanks een gebrekkige wetgeving. Belangrijk was zijn opmerking dat het noodzakelijk wordt, nu het beroepsonderwijs wettelijk wordt geregeld, dat ook de ministers van bv. Landbouw en Economische Zaken regelmatig zullen worden geraadpleegd bij de uitvoering. Zij hebben van dit onderwijs immers meer praktische weet dan de minister voor onderwijs!

Een van de zaken die dit ontwerp niet regelt is het feit dat er geen ruimte is gegeven voor het vervolgonderwijs en het beroepsonderwijs voor tienduizenden kinderen die minder intelligent en gehandicapt zijn. Dat onderkende hij als een ernstige leemte in het totaal.

De vraag of de voorgestelde regeling in wezen financiële gelijkstelling betekent, was voor de heer Engelbertink nog niet beantwoord door het ontwerp. Hij onderkende nog te veel verschil in behandeling. Niet alleen is de administratieve verwerking ingewikkeld, maar van gelijke monniken, gelijke kappen is geen sprake. Bovendien, door de strakke financiële regeling is er praktisch geen gelegenheid tot verschuivingen — een vrijheid die het beroepsonderwijs zo hard nodig heeft. Zij heeft zich sterker en sneller aan te passen aan de snelle ontwikkeling dan het algemeen vormend onderwijs!

Opleiding leraren

MENSEN zijn voornamer dan wetten en voorschriften. Ook bij het onderwijs. En daarom betreurde mej. Nolte (K.V.P.) dat aan de lerarenopleiding niet de volle aandacht is gegeven. Veel te laat is aan deze opleiding bijzondere aandacht besteed!

Ook de heer Kleywegt (P.v.d.A.) was van oordeel dat veel meer dan tot nu toe de minister hierop zijn belangstelling had moeten richten. „De wet geeft gestalte, de school voor het gehalte”.

En de heer Van Bennekom (A.R.) meende dat goed onderwijs over de gehele linie staat of valt met een goed uitgerust korps van leraren. Daaraan mankeert zelfs vandaag het een en ander. Hoe zal dit zijn bij een onderwijs met grotere mogelijkheden?

Experiment

ZITTENBLIJVERS zijn er vele. Heer laas. De minister heeft geprobeerd dit euvel te verkleinen op een andere wijze dan vandaag te doen gebruikelijk is. Hij wenst naast het toelatingsexamen dat niet ideaal is, een brugklas. Dat is een uniforme eerste klas, verplicht voor elk soort onderwijs na de lagere school. Na zo'n brugklas kan het kind de keuze doen: gnasium, athe-neum (nieuwe hbs), havo (maatschappij-school) of mavo (ulo). Hoezeer ook deze ministeriële poging, als poging waardering ontving, mevrouw Van Someren-Downer voelde daar toch niet zo veel voor. Uiteindelijk gaat het om het kind en dat kind is pas in het aller-eerste begin van zijn ontwikkeling. Dat kind kan eenvoudig niet met een pracht studeerkamerplan meewerken!

Dit plan vond zij wel hoogst bedenkelijk, ook al omdat de te betalen prijs: het weglaten van het Frans en een stuk Latijn, te hoog is. De heer Kleywegt (P.v.d.A.) echter betoonde zich een vurige voorstander van de brug-klasse.

Hij zag deze klas als een poging om het onderhavige probleem tussen het lager onderwijs en het voortgezet onderwijs op te lossen. Er wordt al jaren over gepraat — nu wordt er eindelijk eens iets gedaan. Als dit samenspel

goed wordt gespeeld met de lagere school, zo nodig een proefklas en een psychotechnisch onderzoek, waardoor er over en weer een vertrouwensbasis ontstaat, dan is veel leed van de kinderen voorbij.

Historie

DR. Tans — doorgebroken katholiek — heeft de Kamer vergast op een boeiend historisch betoog inzake de ontwikkeling van de 19e eeuw tot op heden. Hij stelde dat het onderwijsstelsel der oud liberalen onder Thorbecke bepaald werd door de toen heersende sociale opvattingen: universitair onderwijs voor de hogere standen, middelbaar voor de burgerstand en de lagere school voor de volksklasse. Toch vergat hij naar onze mening het typische facet dat het bijzonder onderwijs inbracht in dit systeem. Dat kon nadat de pacificatie een feit was geworden.

In één schoolverband werden tezamen gebracht alle kinderen van het volk. Niet naar standen onderverdeeld.

Zo stonden de christelijke loscholen, hbs, gymnasia en de Vrije Universiteit, duidelijk open voor alle leerlingen uit welk milieu ook. Aan die allen werd aandacht besteed en zo nodig financiële voorzieningen getroffen. Dat was mede een taak geworden van dat christelijk bijzonder onderwijs. Op grond van de door hem geschetste historische ontwikkeling wilde hij een duidelijke opening in de wet naar de scholengemeenschap: één schoolverband voor een betere integratie van de verschillende schooltypen, een meer verantwoorde selectie en een grotere differentiatiemogelijkheid voor de leerlingen. Het probleem der zittendblijvers zou hierdoor aanmerkelijk kunnen worden verlicht.

De minister

DE heer Cals (K.V.P.) zal het niet gemakkelijk hebben. Kritiek overheerst nog steeds bij alle waardering voor zijn visie, zijn volhardende activiteiten en zijn aanpak.

Hij zal vele vragen moeten beantwoorden. Veel bezwaren moeten wegnemen, veel wat nog duister en vaag is nader moeten concretiseren. Maar ook: open staan voor noodzakelijke wijzigingen in gemeen overleg. Het was niet een loze wens van de heer Van Bennekom (A.R.) hem voor dit stuk levenswerk toe te bidden kracht en met name de wijsheid die van Boven is.

Het wachten is voorspands op zijn antwoord. K.

FA. DE GEUS & VAN DER HOEVEN

's-Gravenmoer - Julianalaan 18
Telefoon 0 1623 - 2507

Fabricage en import van
korsetfournituren, broderie,
garens etc. etc.

HOUTHANDEL

K. J. Bos & Zoon

ROTTERDAM - HOUTLAAN 19
TELEFOON 11 33 60

RADIO BECKER

ZEIST - Telefoon 5846 - 5847

HET ADRES

voor zenders, richting-
zoekers en echoloden

Firma Blaak

Boot- en sloepenbouwerij

HOOGZAND

Sleepdienst „Broedertrouw” n.v.

v/h Fa. C. DEN BOER & ZONEN
CORR. ADRES: MAASPLEIN 9 - ZWIJNDRECHT
Telefoonnummers 01850-26166-26167 (2 lijnen)

Alle transporten te water

J. BUIJSE & ZOON

Smederij en
Constructiewerkplaats

ROTTERDAM v/m IJselmonde — Telefoon 71815

DAMCO

Scheepvaart Maatschappij N.V.

WESTPLEIN 2 — ROTTERDAM

METAALHANDEL EN SLOOPWERKEN

H. P. HEUVELMAN N.V.

Inkoop van alle soorten
sloopschepen

KRIMPEN AAN DE IJSEL — Telefoon 369, na 6 uur: 226.

Scheepswerf en Gashouderbouw v/h JONKER & STANS N.V.

HENDRIK IDO AMBACHT

Werk voor de bouw en reparatie van alle
typen schepen.

Telefoon H.I. Ambacht (0 1858) 2841

n.v. scheepsbouwwerf v.h.

FIRMA A. LANSER

Sliedrecht - Holland

Scheepsbouwwerven A. VUYK EN ZONEN

CAPELLE AAN DE IJSEL

Nieuwbouw en reparatie.

Telefoon Rotterdam 113333 (010).

N.V. GERRIT J. EERLAND, R'DAM

Sleepdienst en Transportonderneming

Alle transport te water

BINNENLAND BUITENLAND
Verhuur van dekschuiten, bakken, bokken, sleepboten en alle
drijvende materialen.

Telefoon 115190, 137734, na kantoor tijd 138993 of 49886.
Kantoor: Prins Hendrikkade t.o. no. 88 a/b magazijnship
Aeolus”.

A. BAARS Azn

Exploitatie van
baggermaterieel N.V.

Telefoon 144, Sliedrecht

Verkoop en
verhuur

N.V. GERFA Gereedschapfabriek

Zwolseseweg 480 - APELDOORN - Telefoon 06762-241

Gereedschappen voor de metaalindustrie

Ledenwerfactie 1961-1962:

„Eén op tien”

De cijfers 12345 spreken

De Statenverkiezingen in 1962

TABEL A	P.S. 1946	%	P.S. 1950	%	P.S. 1954	%	P.S. 1958	%	P.S. 1962	%	Tw.K. '59	%
A.R.P.	525.336	12,52	591.430	12,21	569.363	10,8	544.248	9,4	533.093	8,83	563.091	9,39
C.H.U.	452.803	9,68	506.916	10,48	514.561	9,8	520.171	9,0	509.801	8,45	486.429	8,10
S.G.P.	100.916	2,16	110.151	2,27	116.243	2,2	129.089	2,2	129.219	2,14	129.678	2,16
G.P.V.	—	—	28.904	0,59	38.127	0,7	43.493	0,8	41.800	0,69	39.972	0,66
A.R./C.H. in Limb.	5.534	0,12	7.421	0,15	7.314	0,1	9.399	0,2	8.155	0,14	—	—
A.R./C.H. in N.Brab.	—	—	—	—	—	—	36.293	0,6	39.689	0,66	—	—
Prot. Unie	5.905	0,13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal	1.150.494	24,61	1.244.822	25,70	1.245.608	23,6	1.282.693	22,2	1.261.757	20,91	1.219.170	20,31
K.V.P.	1.468.847	31,42	1.529.009	31,57	1.680.527	31,5	1.899.020	32,9	1.954.251	32,39	1.895.914	31,59
K.N.P.	—	—	31.984	0,66	54.792	1,0	—	—	—	—	—	—
Onafh. Kath. lijsten	6.436	0,14	16.926	0,37	10.175	0,1	—	—	—	—	—	—
Totaal	1.475.283	31,56	1.577.919	32,60	1.745.494	32,6	1.899.020	32,9	1.954.251	32,39	1.895.914	31,59
P.v.d.A.	1.206.267	25,81	1.243.455	25,67	1.566.667	29,4	1.654.396	28,7	1.805.707	29,92	1.821.285	30,37
P.S.P.	—	—	—	—	—	—	35.051	0,6	181.391	3,01	110.499	1,84
C.P.N.	533.096	11,41	329.089	6,79	283.486	5,3	239.164	4,1	176.647	2,93	144.542	2,41
Bruggroep/lijst Wagenaar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34.723	0,58
Revol. Comm. P.	—	—	2.996	0,07	—	—	—	—	—	—	—	—
Soc. Unie	—	—	8.072	0,16	8.905	0,2	—	—	—	—	—	—
Totaal	1.739.363	37,22	1.583.612	32,69	1.859.058	34,9	1.928.611	33,4	2.163.745	35,86	2.111.049	35,20
V.V.D. ¹⁾	297.524	6,36	412.638	8,52	467.622	8,8	658.388	11,4	605.302	10,03	732.658	12,22
Boerenp. en Partij v. Landb. en Middenst.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39.423	0,65
Prot. Chr. Nat. Unie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.317	0,03
Overigen	11.465	0,25	24.639	0,49	11.196	0,1	6.012	0,1	49.042 ²⁾	0,81	—	—
Totaal-generaal	4.674.129	100,00	4.843.630	100,00	5.328.978	100,00	5.774.724	100,00	6.034.097	100,00	5.999.531	100,00

1) in 1946 Partij van de Vrijheid.

2) Boerenpartij	11.650	0,19	P.C.N.U.	—	—	C.N.V.	1.401	0,02
Vrije Burgers	31.210	0,52	Wereldburgers	1.766	0,03	Nat. Unie	3.015	0,05

TABEL C	P.S. 1946	P.S. 1950	P.S. 1954	P.S. 1958	P.S. 1962	Tw.K. 1959
Prot. Chr. stemmenpercentage	24,61	25,70	23,6	22,2	20,91	20,31
R.K.	31,56	32,60	32,6	32,9	32,39	31,59
Totaal	56,17	58,30	56,2	55,1	53,30	51,90
P.v.d.A. etc	37,22	32,69	34,9	33,4	35,86	35,20
V.V.D.	6,36	8,52	8,8	11,4	10,03	12,22
Overigen	0,25	0,49	0,1	0,1	0,81	0,68
Totaal	43,83	41,70	43,8	44,9	46,70	48,10

Noord-Holland Inwoners: 2.098.371

	P.S. 1958			P.S. 1962			Tw. K. 1959		
	Stemmen	%	Zetels voor na	Stemmen	%	Zetels	Stemmen	%	Zetels
A.R.	87.512	7,9	6-6	85.742	7,6	6	84.688	7,5	—
C.H.U.	68.645	6,2	5-5	62.322	5,5	4	56.191	4,9	—
S.G.P.	7.522	0,7	—	5.725	0,5	—	6.462	0,6	—
G.P.V.	3.910	0,4	—	3.908	0,3	—	3.259	0,3	—
Totaal	167.589	15,2	11-11	157.697	13,9	10	150.600	13,3	—
K.V.P.	265.901	24,1	19-19	270.546	24,0	20	266.501	23,4	—
P.v.d.A.	347.273	31,5	25-26	375.836	33,3	27	376.567	33,0	—
P.S.P.	35.051	3,2	2-2	77.108	6,8	5	52.945	4,7	—
C.P.N.	110.715	10,0	8-8	85.860	7,6	6	69.489	6,1	—
Bruggroep	—	—	—	—	—	—	18.808	1,7	—
Totaal	493.039	44,7	35-36	538.804	47,7	38	517.809	45,5	—
V.V.D.	176.469	16,0	12-13	143.295	12,7	10	190.387	16,8	—
Vrije Burgers	—	—	—	15.805	1,4	1	—	—	—
Nat. Unie	—	—	—	3.015	0,3	—	—	—	—
Boerenpartij	—	—	—	—	—	—	10.216	0,9	—
P.C.N.U.	—	—	—	—	—	—	1.113	0,1	—
Totaal-generaal	1.102.998	100	77-79	1.129.162	100	79	1.136.620	100	—

Limburg Inwoners: 911.511

	P.S. 1958			P.S. 1962			Tw. K. 1959		
	Stemmen	%	Zetels voor na	Stemmen	%	Zetels	Stemmen	%	Zetels
A.R.	—	—	—	—	—	—	4.165	1,0	—
C.H.U.	—	—	—	—	—	—	2.750	0,7	—
S.G.P.	—	—	—	—	—	—	268	0,1	—
G.P.V.	—	—	—	—	—	—	425	0,1	—
S.C.G.	10.086	2,5	1-1	8.155	1,9	1	—	—	—
Totaal	10.086	2,5	1-1	8.155	1,9	1	7.608	1,9	—
K.V.P.	340.371	84,3	39-51	350.181	82,0	51	334.072	79,5	—
P.v.d.A.	48.464	12,0	5-7	54.973	12,9	7	63.114	15,0	—
P.S.P.	—	—	—	1.432	0,3	—	879	0,2	—
C.P.N.	5.041	1,2	—	5.504	1,3	—	3.124	0,7	—
Bruggroep	—	—	—	—	—	—	926	0,2	—
Totaal	53.505	13,2	5-7	61.909	14,5	—	68.043	16,1	—
V.V.D.	—	—	—	6.769	1,6	—	10.347	2,5	—
Totaal-generaal	403.962	100	45-59	427.014	100	59	420.070	100	—

COMMENTAAR

EEN stembusuitslag kan va schillende gezichtshoeken beoordeeld worden.

Een benadering van meer dan behoedt ook wellicht voor een:

Op het eerste gezicht (tabel A A.R. Partij als wij het landelij beziens thans weer een verlies ge gekeken bij de Tweede Kamerv gen van 1959, en wel van 0,56 moet echter een correctie word past in verband met het feit, dat in Nrd-Brabant en Limburg nie eigen lijst, maar in combinati C.H.U. is uitgekomen. Een gec het daar door A.R. en C.H.U. behaalde percentage (totaal 0, dus ten goede te komen van de De C.H.U. heeft overigens, af Noord-Brabant en Limburg, een boekt van 0,35%.

In totaal heeft de prot. chr. g gekeken bij 1958 een verlies ge 1,29%, maar vergeleken bij 1958 een winst geboekt van 0,6%.

De S.G.P. en het G.P.V. zijn i weer vrij stabiel gebleken.

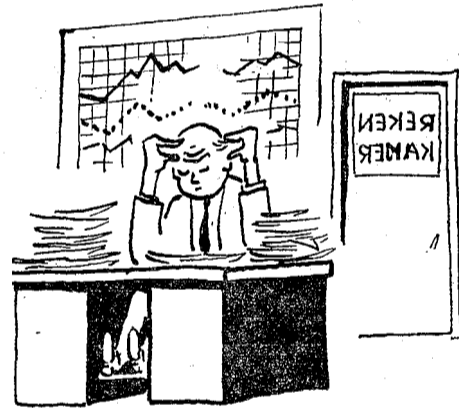
Bezien wij de uitslagen wa ceerder (tabel B), namelijk per en de uitslagen in de drie groot dan vertoont zich het volgende:

De A.R.P. heeft, wanneer men van thans vergelijkt met de resu de Provinciale Statenverkiezing in alle provincies enig verlies ge halve in Friesland, waar het i van 1958 gehandhaafd kon word

Vergelijkt men de resultaten echter met die van de Tweed verkiezingen in 1959 dan blij door de A.R.P. slechts verlies i in Overijssel, Gelderland, Utrech Holland. De A.R.P. bleef gelijk i en boekte winst in Groningen, Drenthe en Noord-Holland.

In Noord-Brabant werd door werkende prot. chr. partijen i gering verlies geleden in vergeli 1958, maar enige winst geboekt v met 1959. In Limburg was er tl eens enig verlies gekeken bij i de positie werd vergeleken bi handhaafd.

In alle drie de grote steden v A.R. Partij vergeleken bij 1958. I en 's-Gravenhage gaven eveneens zien vergeleken bij 1959. Amste thans echter kans de positie va handhaven.

Na de verkiezingen: reken-manoeuvres.

Zuid-Holland Inwoners: 1.464.371

	P.S. 1958			P.S. 1962			Tw. K. 1959		
	Stemmen	%	Zetels voor na	Stemmen	%	Zetels	Stemmen	%	Zetels
A.R.	172.100	12,2	10-10	159.677	10,9	9	165.000	11,3	—
C.H.U.	145.364	10,3	8-9	141.893	9,7	8	132.000	9,0	—
S.G.P.	57.965	4,1	3-3	57.399	3,9	3	55.000	3,7	—
G.P.V.	8.180	0,6	—	7.003	0,5	—	6.000	0,4	—
Totaal	383.609	27,2	21-22	365.972	25,0	20	359.000	24,4	—
K.V.P.	271.563	19,2	16-16	271.408	18,6	16	270.000	18,4	—
P.v.d.A.	492.809	35,0	30-30	538.974	36,8	32	533.000	36,5	—
P.S.P.	—	—	—	48.923	3,4	2	29.000	2,0	—
C.P.N.	56.593	4,0	3-3	36.258	2,5	2	30.000	2,1	—
Bruggroep	—	—	—	—	—	—	6.000	0,4	—
Totaal	549.402	39,0	33-33	624.155	42,7	36	599.000	41,0	—
V.V.D.	206.476	14,6	12-12	187.883	12,8	11	225.000	15,4	—
Vrije Burgers	—	—	—	13.383	0,9	—	—	—	—
C.N.V.	—	—	—	578	0,0	—	—	—	—
Boerenpartij	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal-generaal	1.411.050	100	82-83	1.463.379	100	83	1.464.000	100	—

De tabellen A t/m F

De betekenis van de in dit nummer van „Nederlandse Gedachten” gepubliceerde tabellen A tot en met F is de volgende. (Tabellen A, B en C op pagina 6 en 7; Tabellen D, E en F, alsmede het vervolg van Tabel B — de drie grootste steden — op pagina 8).

Voor alle tabellen geldt, dat de cijfers steeds zodanig gegroepeerd zijn, dat de protestants-christelijke partijen (A.R.,

C.H.U., S.G.P., G.P.V., A.R./C.F burg, A.R./C.H. in Noord-Braba groep zijn beschouwd, evenals groeperingen (K.V.P., K.N.P., or lijsten), de P.v.d.A., etc. (P.v.d C.P.N., Bruggroep/lijst Wagens lutionair Communistische Partij tische Unie), en overige partijen

Tabel A geeft een overzicht landelijke totalen per partij Provinciale Statenverkiezingen (1946, 1950, 1954, 1958, 1962), tel achter tenslotte ter vergelijking is opgenomen de landelijke uits Tweede Kamerverkiezingen in 1

Inwoners: 481.855

	P.S. 1958			P.S. 1962			Tw. K. 1959	
	Stemmen	%	Zetels voor na	Stemmen	%	Zetels	Stemmen	%
	43.809	17,3	8-9	44.718	17,2	9	43.863	16,8
	26.668	10,6	5-5	26.363	10,2	5	24.356	9,3
	9.940	3,9	1-2	9.583	3,7	2	584	0,2
	9.099	3,5					9.099	3,5
	80.417	31,8	14-16	80.664	31,1	16	77.902	29,8
	15.050	6,0	2-3	15.520	6,0	3	15.280	5,8
	100.772	39,8	19-21	103.034	39,7	21	106.358	40,7
	17.540	6,9	3-3	10.240	4,0	2	4.401	1,7
				13.486	5,2	2	12.626	4,8
							1.890	0,7
	118.312	46,7	22-24	126.760	48,9	25	125.275	47,9
	39.240	15,5	7-8	36.407	14,0	7	41.804	16,0
							1.315	0,5
generaal	253.019	100,0	45-51	259.351	100	51	261.576	100

Friesland Inwoners: 483.032

	P.S. 1958			P.S. 1962			Tw. K. 1959	
	Stemmen	%	Zetels voor na	Stemmen	%	Zetels	Stemmen	%
A.R.	55.459	22,3	12-12	56.855	22,3	12	56.289	21,9
C.H.U.	43.195	17,4	9-9	43.333	17,0	9	41.533	16,2
S.G.P.	1.555	0,6		1.662	0,7		1.689	0,7
G.P.V.	2.683	1,1		2.788	1,1		2.795	1,1
Totaal	102.892	41,4	21-21	104.638	41,1	21	102.306	39,9
K.V.P.	17.397	7,0	3-3	17.353	6,8	3	17.697	6,9
P.v.d.A.	93.371	37,6	20-21	94.373	37,0	20	99.391	38,7
P.S.P.				9.734	3,8	2	4.421	1,7
C.P.N.	8.386	3,4	1-1	5.855	2,3	1	5.162	2,0
Bruggroep							961	0,4
Totaal	101.757	41,0	21-22	109.962	43,1	23	109.935	42,8
V.V.D.	26.285	10,6	5-5	22.809	9,0	4	26.656	10,4
Totaal-generaal	248.331	100,0	50-51	254.762	100	51	256.594	100

Inwoners: 319.548

	P.S. 1958			P.S. 1962			Tw. K. 1959	
	Stemmen	%	Zetels voor na	Stemmen	%	Zetels	Stemmen	%
	24.656	16,3	6-8	24.997	15,4	7	24.216	15,3
	20.085	13,2	4-6	19.994	12,4	6	18.284	11,5
	1.983	1,3		2.082	1,3		389	0,2
							1.836	1,2
	46.724	30,8	10-14	47.073	29,1	13	44.725	28,2
	10.301	6,8	2-3	11.435	7,1	3	10.880	6,9
	60.279	39,7	15-20	66.966	41,4	21	67.418	42,5
				2.729	1,7		1.003	0,6
	5.019	3,3	1-1	3.697	2,3	1	3.010	1,9
							748	0,5
	65.298	43,0	16-21	73.392	45,4	22	72.179	45,5
	29.483	19,4	7-9	28.370	17,6	9	29.108	18,4
				1.305	0,8		1.609	1,0
generaal	151.806	100	35-47	161.575	100	47	158.501	100

Overijssel Inwoners: 795.616

	P.S. 1958			P.S. 1962			Tw. K. 1959	
	Stemmen	%	Zetels voor na	Stemmen	%	Zetels	Stemmen	%
A.R.	39.501	10,1	4-4	42.025	10,0	6	43.292	10,4
C.H.U.	55.925	14,2	7-8	57.412	13,6	8	54.368	13,0
S.G.P.	11.083	2,8	1-1	12.177	2,9	1	11.396	2,7
G.P.V.	7.972	2,0	1-1	8.455	2,0	1	7.883	1,9
Totaal	114.481	29,1	13-16	120.069	28,5	16	116.939	28,0
K.V.P.	112.353	28,6	14-18	120.264	28,5	18	117.090	28,0
P.v.d.A.	111.406	28,4	14-17	123.148	29,2	18	124.792	29,9
P.S.P.				7.062	1,7	1	3.835	0,9
C.P.N.	15.957	4,1	2-2	11.881	2,8	1	9.968	2,4
Bruggroep							1.719	0,4
Totaal	127.363	32,5	16-19	142.091	33,7	20	140.314	33,6
V.V.D.	38.519	9,8	4-4	36.940	8,8	5	40.093	9,6
Vrije Burgers				2.022	0,5			
Boerenpartij							3.288	0,8
Totaal-generaal	392.716	100	47-59	421.386	100	59	417.724	100

Inwoners: 1.313.991

	P.S. 1958			P.S. 1962			Tw. K. 1959	
	Stemmen	%	Zetels voor na	Stemmen	%	Zetels	Stemmen	%
	58.053	9,2	6-6	57.260	8,6	6	59.537	9,1
	91.724	14,6	9-10	90.424	13,6	9	79.755	12,2
	22.554	3,6	2-2	22.402	3,4	2	23.926	3,6
	2.395	0,4		2.787	0,4		2.289	0,3
	174.726	27,8	17-18	172.873	26,0	17	165.507	25,7
	210.915	33,5	22-23	217.225	32,7	23	209.136	32,0
	169.578	26,9	17-19	189.273	28,5	20	190.802	29,1
				8.973	1,3		4.530	0,7
	7.836	1,2		4.866	0,7		4.127	0,6
							1.366	0,2
	177.414	28,1	17-19	203.112	30,5	20	200.825	30,6
	63.965	10,2	6-7	61.374	9,2	6	72.159	11,0
	2.930	0,4		10.345	1,6	1	8.092	1,2
generaal	629.950	100	62-67	664.929	100	67	655.719	100

Utrecht Inwoners: 697.426

	P.S. 1958			P.S. 1962			Tw. K. 1959	
	Stemmen	%	Zetels voor na	Stemmen	%	Zetels	Stemmen	%
A.R.	43.378	12,7	5-7	42.841	11,9	7	43.464	12,3
C.H.U.	42.285	12,4	5-7	43.275	12,0	7	37.471	10,6
S.G.P.	11.727	3,4	1-2	12.695	3,5	2	11.793	3,3
G.P.V.	3.628	1,1		3.812	1,0		3.496	1,0
Totaal	101.018	29,6	11-16	102.625	28,4	16	96.224	27,2
K.V.P.	89.214	26,2	12-15	91.900	25,5	15	90.089	25,5
P.v.d.A.	97.635	28,6	13-16	107.353	29,8	17	105.147	29,6
P.S.P.				9.314	2,5	1	5.469	1,5
C.P.N.	7.205	2,1	0-1	4.578	1,5		3.034	0,9
Bruggroep							1.607	0,5
Totaal	104.840	30,7	13-17	121.245	33,8	18	115.257	32,5
V.V.D.	43.154	12,7	5-7	41.788	11,6	6	48.872	13,8
Wereldburgers	2.720	0,8		1.766	0,5			
C.N.V.				823	0,2			
P.C.N.U.							204	0,1
Boerenpartij							3.135	0,9
Totaal-generaal	340.946	100	41-55	360.147	100	55	353.781	100

Inwoners: 284.466

	P.S. 1958			P.S. 1962			Tw. K. 1959	
	Stemmen	%	Zetels voor na	Stemmen	%	Zetels	Stemmen	%
	19.780	13,0	6-6	18.978	12,5	5	19.491	12,5
	26.280	17,4	7-8	24.785	16,3	7	23.274	14,9
	13.632	9,0	4-4	13.813	9,1	4	13.779	8,8
	1.325	0,9		1.382	0,9		1.299	0,8
	61.017	40,3	17-18	58.958	38,8	16	57.843	37,0
	32.400	21,4	9-9	32.715	21,6	10	32.807	21,1
	42.629	28,2	12-12	43.170	28,5	13	45.661	29,4
				1.328	0,9		647	0,4
	758	0,5		609	0,4		576	0,4
	43.387	28,7	12-12	45.107	29,8	13	46.884	30,2
	14.506	9,6	4-4	14.865	9,8	4	17.225	11,1
							1.003	0,6
generaal	151.310	100	42-43	151.645	100	43	155.762	100

Noord-Brabant Inwoners: 1.543.449

	P.S. 1958			P.S. 1962			Tw. K. 1959	
	Stemmen	%	Zetels voor na	Stemmen	%	Zetels	Stemmen	%
A.R.							18.828	2,6
C.H.U.							16.189	2,3
S.G.P.	3.051	0,4		3.346	0,5		4.245	0,6
G.P.V.							938	0,1
P.C.G.	37.083	5,4	3-3	39.689	5,4	3		
Totaal	40.134	5,8	3-3	43.035	5,9	3	40.200	5,6
K.V.P.	533.556	77,5	52-57	555.704	75,0	56	532.124	74,1
P.v.d.A.	90.180	13,1	8-9	108.607	14,7	10	108.893	15,2
P.S.P.				4.548	0,6		2.433	0,3
C.P.N.	4.114	0,6		4.053	0,5		3.231	0,4
Bruggroep								
Totaal	94.294	13,7	8-9	117.208	15,8	10	114.557	15,9
V.V.D.	20.291	3,0	1-2	24.802	3,3	2	30.141	4,2
P.L.M.							1.6	

DE CIJFERS SPREKEN VERDER

TABEL F Overzicht aantallen Statenleden per partij en per provincie in 1958 (voor en na de uitbreiding van het aantal Statenleden) en in

	Groningen		Friesland		Drenthe		Overijssel		Gelderland		Utrecht		Noord-Holland		Zuid-Holland		Zeeland		Noord-Brabant		Limburg		Landelijk totaal	
	1958	1962	1958	1962	1958	1962	1958	1962	1958	1962	1958	1962	1958	1962	1958	1962	1958	1962	1958	1962	1958	1962	1958	1962
A.R.	8	9	12	12	6	8	4	6	6	6	5	7	6	6	10	10	6	6	—	—	—	—	63	70
C.H.U.	5	5	9	9	4	6	7	8	9	10	5	7	5	5	8	9	7	8	—	—	—	—	59	67
S.G.P.	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	2	—	—	—	3	3	4	4	—	—	—	—	11	12
G.P.V.	1	2	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	
P.C.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	
K.V.P.	2	3	3	3	2	3	14	18	22	23	12	15	19	19	16	16	9	9	52	57	39	51	190	217
P.v.d.A.	19	21	20	21	15	20	14	17	17	19	13	16	25	26	30	30	12	12	8	9	5	7	178	198
P.S.P.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
C.P.N.	3	3	1	1	1	1	2	2	—	—	0	1	8	8	3	3	—	—	—	—	—	—	18	19
V.V.D.	7	8	5	5	7	9	4	6	6	7	5	7	12	13	12	12	4	4	1	2	—	—	63	73
Boerenp.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vr. Burgers	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal	45	51	50	51	35	47	47	59	62	67	41	55	77	79	82	83	42	43	64	71	45	59	590	665

Vervolg
Tabel B

DE DRIE GROOTSTE STEDEN

Gemeente Amsterdam

Inwoners: 865.707

Gemeente 's-Gravenhage

Inwoners 605.214

Partij	P.S. 1958		P.S. 1962		Tw. K. 1959	
	Stemmen	%	Stemmen	%	Stemmen	%
A.R.	32.173	6,4	28.907	5,9	29.959	5,9
C.H.U.	25.950	5,2	19.792	4,0	18.798	3,7
S.G.P.	2.951	0,6	1.560	0,3	1.396	0,3
G.P.V.	1.675	0,3	1.759	0,3	1.073	0,2
Totaal	62.749	12,5	52.018	10,5	51.226	10,1
K.V.P.	87.761	17,6	83.469	17,1	85.741	16,8
P.v.d.A.	167.445	33,6	181.050	37,0	183.544	35,9
P.S.P.	19.687	3,9	42.872	8,8	28.532	5,6
C.P.N.	80.261	16,1	62.932	12,9	51.122	10,0
Bruggroep	—	—	—	—	14.915	2,9
Totaal	267.393	53,6	286.854	58,7	278.113	54,4
V.V.D.	81.298	16,3	56.046	11,5	88.021	17,3
Overige lijsten	—	—	10.689	2,2	7.135	1,4
Totaal generaal	499.201	100	489.076	100	510.236	100

Partij	P.S. 1958		P.S. 1962		Tw. K. 1959	
	Stemmen	%	Stemmen	%	Stemmen	%
A.R.	35.789	10,7	27.373	8,2	29.866	8,6
C.H.U.	25.194	7,5	24.869	7,5	22.733	6,6
S.G.P.	5.313	1,6	4.750	1,4	4.215	1,2
G.P.V.	1.714	0,5	889	0,3	893	0,3
Totaal	68.010	20,3	57.881	17,4	57.707	16,7
K.V.P.	68.654	20,5	65.650	19,7	67.623	19,6
P.v.d.A.	114.486	34,1	122.107	36,6	121.958	35,3
P.S.P.	—	—	13.268	4,0	8.805	2,5
C.P.N.	15.244	4,5	9.391	2,8	7.893	2,3
Bruggroep	—	—	—	—	1.918	0,6
Totaal	129.730	38,6	144.766	43,4	140.574	40,7
V.V.D.	69.321	20,6	59.362	17,8	76.970	22,3
Overige lijsten	—	—	5.573	1,7	2.909	0,7
Totaal generaal	335.715	100	333.232	100	345.783	100

Gemeente Rotterdam

Inwoners: 730.224

Partij	P.S. 1958		P.S. 1962		Tw. K. 1959	
	Stemmen	%	Stemmen	%	Stemmen	%
A.R.	37.806	9,4	33.353	8,3	35.796	8,6
C.H.U.	28.534	7,1	24.875	6,2	25.171	6,1
S.G.P.	9.283	2,3	8.972	2,2	8.615	2,1
G.P.V.	2.422	0,6	1.926	0,5	1.909	0,5
Totaal	78.045	19,4	69.126	17,2	71.491	17,3
K.V.P.	60.235	15,0	56.160	13,9	57.826	14,0
P.v.d.A.	178.988	44,7	193.812	48,0	194.288	46,9
P.S.P.	—	—	19.181	4,8	11.446	2,8
C.P.N.	26.663	6,7	16.860	4,2	14.634	3,5
Bruggroep	—	—	—	—	2.939	0,7
Totaal	205.651	51,4	229.853	57,0	223.307	53,9
V.V.D.	56.966	14,2	44.674	11,1	59.112	14,2
Overige lijsten	—	—	3.209	0,8	2.377	0,6
Totaal generaal	400.897	100	403.022	100	414.113	100

Centrale vergaderingen

* Op zaterdag 7 april belegt de Protestants-Christelijke Groepering in de Noord-Oost Polder een openbare vergadering in het kader van de komende gemeenteraadsverkiezingen voor de gemeente Noord-Oost Polder. De bijeenkomst zal gehouden worden in de Schouwburgzaal van Hotel 't Voorhuis te Emmeloord. Aanvang der vergadering te 14.30 uur. Als spreker zal optreden Zijne Excellentie minister mr. J. van Aartsen.

* Op maandag 16 april wordt de jaarvergadering van de A.R. Statencentrale Zutphen gehouden. De bijeenkomst zal plaats vinden in de zaal van de Herv. Kerk, Kerkstraatje 3 te Zutphen. Aanvang der vergadering te 19.30 uur. Als spreker zal optreden Zijne Excellentie staatssecretaris B. Roolvink.

TABEL E

Hier geven wij nogmaals — nu echter gegroepeerd als „rechts-links” — de zetelverdeling in de Tweede Kamer zoals die sinds 1959 is en thans zou zijn, indien de bij de verkiezing van de Provinciale Staten uitgebrachte stemmen voor de Tweede Kamer zouden zijn uitgebracht.
(Bij deze berekening zijn de stemmen, uitgebracht op de prot. chr. lijsten in Noord-Brabant en Limburg verdeeld over de A.R.P., C.H.U., S.G.P. en G.P.V. in dezelfde verhouding als de verkregen stemmen in 1959.)

Partijen	1959	1962
A.R.P.	14	14
C.H.U.	12	13
S.G.P.	3	3
G.P.V.	0	1
K.V.P.	49	50
	78	81
P.v.d.A.	48	46
P.S.P.	2	4
C.P.N.	3	4
V.V.D.	19	15
	72	69

De combinatie A.R.P., C.H.U., K.V.P. zou het volgende beeld te zien geven:

A.R.P.	14)	14)
) 26) 27
C.H.U.	12)	13)
K.V.P.	49)	50)
	75	77

Zetelverdeling Provinciale Staten

TABEL D	1946	1950	1954	1958	1962	verlies winst
A.R.P.	78	76	69	63 (70)	67	- 3
C.H.U.	62	70	64	59 (67)	63	- 4
S.G.P.	10	11	11	11 (12)	12	—
G.P.V.	—	1	2	2 (3)	3	—
Prot. chr. groep (N.Br. en Limb.)	—	—	—	(4 (4)	4	—
Prot. chr. lijst (in Limburg)	—	1	—	—	—	—
Totaal	150	159	146	139 (156)	149	- 7
K.V.P.	188	189	186	190 (217)	218	+ 1
Kath. Dem. lijst	—	1	1	—	—	—
K.N.P.	—	1	2	—	—	—
Kath. onafh. lijst	—	1	—	—	—	—
Totaal	188	192	189	190 (217)	218	+ 1
P.v.d.A.	157	156	180	178 (198)	206	+ 8
P.S.P.	—	—	—	2 (2)	13	+11
C.P.N.	58	31	24	18 (19)	13	- 6
Soc. Unie	—	1	—	—	—	—
Totaal	215	188	204	198 (219)	232	+13
V.V.D.	37	49	50	63 (73)	64	- 9
Middenstandspartij	—	2	1	—	—	—
Boerenpartij	—	—	—	—	1	+ 1
Vrije Burgers	—	—	—	—	1	+ 1
Totaal	0	2	1	0	2	+ 2
Totaal-generaal	590	590	590	590 (665)	665	—

Vijfde Protestantenconferentie werd groot succes

HET zal de velen in ons land en in onze partij, die het wel menen met de Europese eenheid, maar enige bezorgdheid koesteren ten aanzien van het Protestantisme in zo'n verenigd Europa, goed doen, te vernemen, dat de vijfde Protestantenconferentie, die van 28 tot 31 maart in Rotterdam werd gehouden, een groot succes is geworden. Het vooruitzicht is geopend, dat een duurzaam contact tussen de Europese protestantse jongeren op politiek gebied werkelijkheid zal worden.

Ook hier is aan het goede resultaat een moeizame arbeid voorafgegaan. Zeker reeds viermaal voorheen waren dergelijke protestantenconferenties gehouden, namelijk in Worms (1956), Kampen (1957), Boldern in Zwitserland (1958) en Bad Godesberg (1960). Als bezwaar werd echter op deze conferenties steeds gevoeld, dat de deelnemers slechts uit betrekkelijk beperkte kring kwamen. Men zag er steeds leden van de ARJOS, later ook van de c.h. jongerenorganisatie, de FCHJG, leden van de Junge Union, de jongerenorganisatie van de Westduitse CDU, en vertegenwoordigers van de Evangelische Volkspart. uit Zwitserland.

Het is ditmaal gelukt, dit gezelschap aanmerkelijk uit te breiden. Thans waren er ook jongeren uit Oostenrijk, Zweden, Noorwegen en Frankrijk. De Oostenrijkers kwamen met twee groepen, één van het Evangelische Jeugdwerk uit Ebensee in de omgeving van Salzburg, en één uit de verre provincie Burgenland. Tot deze laatste groep behoorde onder meer een Landesrat, hetgeen wij in Nederlandse verhoudingen met lid van Gedeputeerde Staten zouden aanduiden.

Een Noorse student vertegenwoordigde het partijweekblad van de Christelijke Volkspartij, twee jonge Zweden, onder wie een predikant, de Zweedse Conservatieve Partij. Er was voorts een studente uit Frankrijk. Ook naar Engeland waren uitnodigingen gegaan, maar het antwoord luidde negatief. De term „protestant” klinkt de Britse Anglicanen sectarisch in de oren en met secten willen zij niets van doen hebben. Niettemin kon toch een Britse spreker worden begroet, de heer M. Chandler, lid van de Engelse Kerk en vooraanstaand man in de Britse Conservatieve Partij.

Broederlijke samenwerking tussen ARJOS en FCHJG droeg aanmerkelijk bij tot het welslagen van de conferentie. Bij dergelijke gelegenheden vraagt men zich te meer af, waarop gescheiden optreden toch eigenlijk nodig is. Hoewel op de conferentie zelf zeer principiële zaken aan de orde kwamen, viel toch geen principieel verschil van opvatting tussen a.r. en c.h. jongeren te constateren. Het was precies zoals prof. dr. G. C. van Niftrik in zijn toespraak zei: „Geen zinnig mens kan duidelijk maken, waarin het verschil tussen A.R. Partij en C.H. Unie ligt.”

THEMA van deze vijfde protestantenconferentie was: „De taak van het Protestantisme in de Europese cultuur van vandaag en morgen.” Meer dan vijftig jongeren woonden in het Rotterdamse groothandelsgebouw de inleidingen en discussies bij. Prof. dr. G. C. van Niftrik hield een algemene inleiding over het conferentiethema. Bij het Protestantisme ligt de nadruk op de persoonlijke beslissing, ten opzichte van Gods Woord en op een kritische instelling. Van het begin af had het Protestantisme verbinding met de wetenschap en het openbare leven.

De Europese cultuur van heden is, zo vervolgde de hoogleraar, gesecculariseerd, verwereldlijkt. Ze is voorts zodanig gesocialiseerd, dat de mensen elkaar nauwelijks meer als mens, maar veeleer slechts als functionaris ontmoeten. Veel nihilisme in de Europese cultuur heeft de neiging tot verabsolutering van bijvoorbeeld natuur, techniek, staat en welvaart. Als taak van het protestantisme zag prof. van Niftrik a. de verdediging van de waarden der persoonlijkheid in verbondenheid met de gemeente van Jezus Christus en de natie, b. het streven naar eenheid, vooral ook in politiek opzicht, en c. het leven als een voorbeeld, als een getuige van de Heer.

Ds. P. Frehner uit Zürich belichtte de taak van de Protestant in een tijd van secularisatie. De predikant ging na, hoe in de loop van de eeuwen steeds meer levensgebieden buiten de invloedssfeer van kerk en godsdienst raakten, totdat uiteindelijk de godsdienst werd teruggebracht tot iets dat slechts tot het innerlijke leven van de mens beperkt is.

De Zwitserse predikant zag vier negatieve aspecten van de verwereldlijking: 1. de verzakelijking van de mens, 2. de verslaving onder bepaalde „natuurwetten”, waarbij geen plaats

meer is voor de menselijke verantwoordelijkheid, 3. de verwereldlijking van het rechtsbegrip en 4. het verdwijnen van het geestelijk oriëntatievermogen van veel moderne mensen, zodat men geestelijke waarden als betrekkelijk gaat zien.

Taak van het Protestantisme is het, de mens tot menszijn brengen, in de wereld tegen de demonisering van de verwereldlijking strijden, en ervan getuigen, dat het christelijk geloof allerm minst slechts een deelaspect van het menselijk leven is.

Dr. Wilhelm Imhoff, zakenman uit Hamburg, lid van de synode van de Duitse Evangelische kerk, sprak over „De opdracht van het Protestantisme aan het communisme”. In zijn uitnemend gedocumenteerd betoog stond hij erbij stil, dat het communisme van de wereld een paradijs wil maken. Het Protestantisme kan dat niet. Alle profeten, die het aardse paradijs prediken, moet het als bedriegers ontmaskeren. Het Protestantisme heeft veeleer de taak van een radicale maatschappijkritiek. De wereldveranderende wil van de Christenheid komt niet uit de haat, zoals bij het Marxisme het geval is, maar uit de liefde.

In dit verband voerde dr. Imhoff een pleidooi voor een verantwoordelijke maatschappij, waarin niet de ene klasse de andere overheerst, maar waarin de vrijheid en mondigheid van de arbeidende mens wordt geacht. De arbeidende mens moet in een dergelijke maatschappij als partner en medewerker worden erkend.

De heer M. Chandler uit Londen tenslotte sprak over „De Protestantse politicus en de moderne oorlogvoering”. De oorlog schetste hij als een gevolg van de val van de mens. In de vleeswording van Christus zag hij een aanduiding, dat het kwaad in de wereld moet worden bestreden. Het huidige pacifisme verweet hij, dat het de wereld juist ontvlucht. Het gaat momenteel niet, zoals de pacifisten stellen, om dood of vrede, het gaat om de atoombom of de communisti-

steld. Ook de afdeling Rotterdam van de Europese Beweging liet zich verschillende malen op de conferentie vertegenwoordigen. Tenslotte was er het meeleven van de Rotterdamse protestanten, die op zich hadden genomen, de conferentiedeelnemers enkele nachten onderdak te verschaffen. Het behoeft nauwelijks vermelding, dat de buitenlanders deze kennismaking met het Nederlands gezinsleven zeer op prijs hebben gesteld.

WORDT het Protestantcontact voortgezet? Op de conferentie in Rotterdam is zeer veel over deze vraag gesproken. Algemeen was de behoefte, dat de jongeren uit de verschillende partijen niet alleen eenmaal per jaar elkaar op een conferentie ontmoeten, maar ook tussentijds van elkaars wel en wee op de hoogte blijven.

Verschillende motieven werden hiervoor aangevoerd. De Oostenrijkers herinnerden eraan, dat slechts zes procent van de Oostenrijkse bevolking uit Protestanten bestaat en dat zij het contact met protestanten uit andere landen als een belangrijke steun bij hun politieke arbeid waarden. De Scandinaviërs zezen erop, dat momenteel in hun landen veel wordt gediscussieerd over de toetreding tot de Euromarkt en dat in dit verband het contact met landen, die reeds zijn aangesloten, nuttig kan zijn.

Arjos en FCHJG kwamen met voorstellen om een regelmatig contact in stand te houden. Een contactraad zou moeten worden gevormd. Een secretariaat zou voor de instandhouding van het contact moeten zorgen en voorts coördinerend moeten optreden bij de uitwisseling van tijdschriften en het opstellen van een regelmatig verschijnend informatie-bulletin.

Alle deelnemers aan de conferentie steunden deze voorstellen van harte. Zij hebben de beide Nederlandse organisaties gevraagd, het secretariaat op zich te nemen. Dit verzoek werd ingewilligd en de komende maanden zullen van Nederlandse zijde uitgewerkte

Arjos en F.C.H.J.G.

werken broederlijk samen

sche overheersing. Gekozen moet worden uit twee kwaden.

Ook de heer Chandler liet een vermelding van de taak van de Christen in deze situatie niet achterwege. Hij moet proberen in christelijke zin invloed uit te oefenen op de staatslieden, die concreet met het wapenings- en oorlogsvraagstuk te maken hebben. Door hulp aan de minder ontwikkelde gebieden zal hij voorts moeten trachten, de economische en sociale oorzaken van de oorlog weg te nemen. Tenslotte zal met alle macht worden gestreefd naar wederzijdse ontwapening, waarbij echter uit realistische overwegingen het machtsevenwicht moet worden gehandhaafd.

Behalve een praktische zijde heeft het oorlogsvraagstuk ook een moreel aspect. In de Rooms-Katholieke Kerk is het vooral het Vaticaan, dat voor de r.k. christenen dit morele vraagstuk van de moderne oorlogvoering oplost. De reformatorische christen zal over dit probleem echter zelf, persoonlijk, in zijn eigen geweten, een overtuiging moeten vormen.

DE vier referaten en de daarop volgende discussies leverden een uiterst waardevolle bijdrage tot de opinievorming van de conferentiedeelnemers. Uit de gesprekken bleek, hoe zeer de jonge protestanten in hun eigen land, ieder op verschillende wijze, te maken hebben met de problemen, die ter sprake kwamen. De discussie over het christelijk organisatieleven is niet alleen tot Nederland beperkt, om maar een voorbeeld te noemen.

Het was echter niet alleen inspannend luisteren en discussiëren wat van dit internationale gezelschap werd gevraagd. Dank zij het warme medeleven van de gemeente Rotterdam en de Stichting Havenbelangen werd de deelnemers aangeboden een ontvangst op het stadhuis, een boottocht naar het Europeoortproject en een wederopbouwrit door de stad.

Verheugend was ook het meeleven van dr. W. P. Berghuis. Hoewel hem nog een drukke nacht in Amsterdam wachtte (o.a. een tv-uitzending vanuit het RAI-gebouw) had hij toch nog tijd gevonden om een groot deel van de openingsavond bij te wonen. Deze belangstelling werd zeer op prijs ge-

GEEN GOEDE BEURT,

BURGEMEESTER!

Tijdens de ontvangst, die burgemeester mr. G. E. van Walsum de deelnemers aan de Protestantconferentie op het Rotterdamse stadhuis aanbood, sprak hij niet alleen over de wederopbouw en de economische betekenis van Rotterdam. Hij herinnerde ook aan de statenverkiezingen, die de vorige dag hadden plaats gehad, en vond het nodig, op te merken, dat lang niet alle Rotterdamse protestanten op een protestantse partij hadden gestemd.

Mr. Van Walsum meende ook te moeten zeggen, dat naar zijn mening de grenzen wel erg nauw worden getrokken, als zou worden gestreefd naar een Europese organisatie van protestantse politici.

De burgemeester kan het niet laten, zei een van Rotterdamse a.r. raadsleden, die de toespraak van mr. Van Walsum had aangehoord.

Nu is een dergelijk geluid van een socialist als mr. Van Walsum voor ons Nederlanders niet meer zo'n grote verrassing. Maar wat bij deze officiële gelegenheid ernstiger was is, dat ook veel buitenlanders zich door de toespraak van mr. Van Walsum gegriefd voelden. Tijdens een officiële ontvangst doet een burgemeester zo iets niet, was hun stellige mening. Inderdaad, het optreden van mr. Van Walsum getuigde niet van fijngevoeligheid jegens zijn buitenlandse gasten!

Europese landen in daden wordt omgezet, zijn grootse verwachtingen gerechtvaardigd. Deze gang van zaken geeft meteen aanleiding tot een nieuwe vraag.

Het huidige protestantencontact heeft zich ontwikkeld dank zij de activiteiten van de verschillende jongerenorganisaties. Het is echter momenteel reeds zo, dat niet meer uitsluitend jongeren bij dit werk zijn betrokken. De Zwitserse en Oostenrijkse deelnemers waren volwassenen, die met beide benen actief in het politieke leven staan. De Noorse deelnemer werd afgevaardigd door het weekblad van zijn partij.

Gezien deze ontwikkeling rijst de vraag, of deze vorm van Protestantcontact op de duur formeel tot de jongerenorganisaties beperkt kan blijven. Tot op heden heeft het protestantencontact tussen de „volwassenen”, tussen de daarvoor in aanmerking komende politieke partijen en partijleden, weinig vaste vorm gekregen.

Van het jongerencontact is gebleken, dat het in een behoefte voorzien. Is er, nu door de toetreding van enkele landen het protestantse element binnen de E.E.G. zal worden versterkt, geen aanleiding tot nieuwe bezinning over de vraag, of het niet zinvol is, dat ook de „volwassenen”, de partijen zelf, nagaan op welke wijze het contact tussen de Europese protestantse politici kan worden bevorderd? vp.

Dit is geen vreemde eend in de protestantse bijt, maar dominee Lennart Karstorp uit Zweden, die het woord voert tijdens de discussie op de protestantenconferentie in Rotterdam. Voor het eerst werd de protestantenconferentie door Scandinaviërs bijgewoond.

Verkiezingsuitslag volgens Bartje

De verkiezingsuitslagen brengen talloze rekenaars in actie. Op allerlei wijze worden de stemcijfers gegroepeerd, er worden percentages berekend en vergelijkingen met vroegere cijferreeksen getrokken. En zo krijgen wij een beeld van de verkiezingsuitslag volgens de rekening van Bartje. Deze uitdrukking wil zeggen: Zo nauwkeurig berekend als mogelijk is. Hoe komen wij aan dat schertsenderwijs uitgesproken volksgezegde? In deze uitdrukking leeft de naam van Willem Bartjens voort die in 1569 te Amsterdam geboren werd, op 22-jarige leeftijd aan het hoofd van een school stond en die een pionier was op het gebied van de rekenkunde. Zijn rekenboekje: *Cijfferinge* maakte geweldig veel opgang en werd vaak herdrukt. Hij was beroemd en geëerd. De magistraat van Zwolle stelde hem in 1618 aan tot „francoysche” schoolmeester, hetgeen in die tijd een grote eer was.

Bartjens stierf op 69-jarige leeftijd in de Overijsselse hoofdstad. Nog vijf jaar voor zijn dood schreef hij een *Vernieuwde Cijfferinge*. Dit tweedelig boekje werd eveneens vele keren herdrukt. Zelfs in de 19de eeuw werd het rekenboek van Bartjens nog gebruikt: in 1831 verscheen te Rotterdam een door G. Los Pzn. uitgewerkt rekenboek dat tot titel had *De vernieuwde rekenkunst van Bartjens*. Nu nog leeft de naam van Willem Bartjens voort in het bekende gezegde, dat we boven aan haalden. Men kan door rekenen beroemd worden.

BOEKEN en periodieken

Jehova's getuige, luister eens! door L. Biemond.
Uitgave: Kuyjsten, Utrecht.

Een ouderling bij de gereformeerde kerk heeft zich tot het schrijven van bovenstaande brochure gezet om daarmee de dwalingen van de Jehova-getuigen aan te tonen, te weerleggen en te bestrijden. Over de theologische weerlegging van de opvattingen van de Jehova-getuigen kunnen wij hier geen oordeel geven, al constateren wij wel, dat de schrijver klaarblijkelijk een diepgaande studie heeft gemaakt van onschriftuurlijke opvattingen, zoals deze leven bij de genoemde aanhangers van het genootschap.

In het hoofdstuk over: Het Wachtoren-genootschap en de overheid, toont de auteur aan, dat de Jehova's getuigen een verkeerde en onbijbelse opvatting hebben over de overheid. Maar nog duidelijker treedt de schrijver op tegen de dienstweigerings, die de Jehova's getuigen voorstaan. Deze leren namelijk, dat een gelovige, iemand die zich aan God heeft gewijd, om des gewetens wil, er van moet afzien in militaire dienst te gaan. De schrijver van de brochure komt hier tegen in het geweer, door te zeggen, dat de bescherming van het land een door God opgelegde taak is. In dit verband haalt hij de geschiedenis aan van het in Richteren 18 genoemde volkje, dat het ook slecht verging nadat men besloten had geen defensie, geen bondgenootschappen en geen verbindingen te hebben. Dat de Jehova-getuigen sceptisch staan tegen de overheid, wordt in dit boekje nog eens breedvoerig aangetoond. Dat dit scepticisme voortkomt uit een onjuiste interpretatie van sommige bijbelgedeelten, wordt duidelijk benadrukt.

Het is goed, dat iemand zich heeft gezet tot het schrijven over de dwalingen van medemensen, die, hoe eerlijk ook in hun bedoelingen, in wezen steeds verder van de bijbel verwijderd raken door eigen opvattingen als een absolute waarheid te verkondigen.

Mijn edelachtbare

Antonia Pietzanger

3

Toen Minko en ik nog verloofd waren, hadden we natuurlijk weleens meningsverschillen. Maar als je werkelijk veel van elkander houdt, zal er nooit echte onvervalste ruzie ontstaan.

Nu kunnen meningsverschillen al erg genoeg zijn; ze herinneren ons er aan, dat het leven geen sprookje is en dat puur geluk in het aardse bestaan een zeldzaam artikel is.

Het meningsverschil dat Minko en ik hadden toen we ongeveer acht maanden verloofd waren, zal ik niet gemakkelijk vergeten.

Mijn vriendin zou haar verjaardag vieren. Natuurlijk zou ik er heengaan. Ik had haar beloofd, Minko mee te brengen. Riek was zelf ook sedert korte tijd verloofd en het zou heel prettig zijn, als wij als twee paartjes haar verjaardag zouden vieren.

Al wel drie weken tevoren had ik Minko ingelicht over de verjaardag van Riek. Minko kende haar en haar familie ook heel goed; hij ging met een broer van haar op de J.V. Natuurlijk was Minko er voor te vinden, met mij naar het verjaarsavondje te gaan!

Maar ongeveer een week voor die verjaarsvisite zei hij: — Da's nou ook wat.... Op de avond dat we naar Riek zouden gaan, is er juist een vergadering van de kiesvereniging.

— Nou, wat zou dat? vroeg ik. — Waarom zeg je: zouden gaan? We gaan toch?

— Ja, kijk es.... antwoordde Minko enigszins bedrukt, — ik moet natuurlijk naar die vergadering.

Ik wist niet, wat ik hoorde. Het was, of ik een klap in mijn gezicht kreeg.

— Maar Riek is jarig en wij gaan er toch heen?... Dat hebben we goed afgesproken. Ik heb het Riek al verteld, dat we samen zouden komen.

— Ja, ik had er ook helemaal op gerekend. Maar die vergadering, zie je....

Terwijl Minko dit zei, haalde hij als een soort bewijs van overtuiging de convocaties van de kiesvereniging uit de binnenzak van zijn colbertje.

— Die vergadering van de kiesvereniging gaat toch wel door, al ben jij er niet bij, probeerde ik luchtig te zeggen. — Niemand is tenslotte onmisbaar. Wij kunnen het Riek niet aandoen om niet te komen.

— Ja, het is wel sneu voor haar, erkende Minko gretig. — Er zou wat aan gedaan moeten worden....

— Da's nogal glad! Wij gaan heerlijk naar Riek en jij laat de kiesvereniging rustig vergaderen. Je kunt toch onmogelijk voor een wisselwasje een verjaarsvisite afzeggen! Minko keek mij getroffen aan.

— Wisselwasje? vroeg hij ernstig. — Hoe kun je dat zeggen!

— Nou ja, ik zeg maar wat. Maar wij gaan naar de verjaardag; die kiesvereniging vergadert wel zonder jou.

— Nee, zei Minko ernstig. Zijn gezicht stond zó gespannen, dat het wel leek, alsof hij een verschrikkelijke brand zag woeden. — Nee, dat gaat werkelijk niet.

— Maar wat wil je dan? vroeg ik hopeloos.

— Nou, als jij nou eens naar Riek gaat... Je legt haar de zaak vriendelijk uit. En dan vraag je haar, of ze haar verjaarsvisite niet een dag later wil ontvangen....

Ik stond sprakeloos. Hoe was het ter wereld mogelijk, dat Minko zo'n dwaaze opmerking maakte. Ik wees naar mijn voorhoofd; de betekenis van dit gebaar moest stellig wil tot hem doordringen.

— Praat niet zo absurd, zei ik tenslotte. Minko's gelaat betrok nog meer. Het gaf een hulpeloos serieus beeld.

— Je begrijpt toch wel, zei hij, — dat ik naar die vergadering moet? Er wordt een machtig onderwerp behandeld. En vergeet niet: de kandidaatstelling voor de verkiezing van de gemeenteraad staat ook op het programma!

— Maar het is toch geen vergadering van de Arja?

— Nee, van de kiesvereniging. Maar Arja-leden moeten acte de présence geven op de kiesvereniging, dat kan niet anders. En tenslotte ben ik ook lid van de kiesvereniging, dat weet je.

— Maar Riek is jarig.

— Ja, vervelend genoeg....

— Dat mijn vriendin jarig is? vroeg ik gebelgd en verwijtend.

— Nee, natuurlijk niet. Zo bedoel ik het allerminst. Je begrijpt me wel: ik vind het vervelend, dat het juist samenvalt, die vergadering en die verjaarsvisite.

— Maar we gaan naar Riek.

— Het spijt me... maar laten we dan een dag later gaan, Tonia, zo drong Minko aan. — Of ga jij anders maar alleen, ik kan het ook niet helpen. Dat onderwerp kan ik e'ht niet missen en die kandidaatstelling is belangrijk.

— Je bent hardvochtig, zei ik. Zijn woorden waren voor mij als een ijskoud stortbad. De politieke belangstelling die Minko koesterde, kwam mij ineens onzinnig voor.

— Houd je niet van mij? vroeg ik scherp, als een reactie op dat stortbad.

— Ja, bijzonder veel, lieveling. Ik houd zoveel van jou, dat ik werkelijk dolgraag met je meega naar Riek. En daarom zou je haar toch kunnen vragen of het goed is als wij een avond later....

— Doe niet zo dwaas, brak ik hem af. Mijn humeur zakte beneden de minimaal toegestane grens voor verloofden. En zo zaten wij ineens in onze eerste onenigheid van formaat.

Eerst was ik kwaad, daarna kon ik wel huilen. En 's avonds, in mijn bed, lag ik mijzelf wijs te maken, dat Minko meer van de politiek hield dan van mij, want een vergadering van de kiesvereniging ging hem boven de verjaardag van mijn beste vriendin.

Twee dagen later zagen Minko en ik elkaar weer.

— Heb je er nog over nagedacht? vroeg ik stuurs. — Hoe doen we 't op de verjaardag van Riek?

— Het is geen ogenblik uit mijn gedachten geweest, verklaarde Minko met grote ernst. — Het is belabberd, dat die

vergadering juist op dezelfde avond uitgeschreven is. Maar ik heb er wat op gevonden....

Ik veerde verrast op. — Minko heeft dus voor mij en voor de verjaardag van Riek gekozen, dacht ik verheugd. — Hij heeft er wat op gevonden... dat wil natuurlijk zeggen, dat hij de een of andere prachtige uitvlucht bedacht heeft om die vergadering te kunnen laten schieten!

O, fijn! zei ik. — Vertel me eens, schat!

Ik dacht stellig, dat hij nu zou gaan zeggen, dat hij de kiesvereniging de kiesvereniging zou laten en dat hij met mij naar Riek zou gaan.

— Wat heb je er op gevonden, lieverd?

— We zullen het zó doen: We gaan er al om zeven uur heen en dan blijf ik tot kwart voor acht, dan kan ik precies om acht uur in Salvatori zijn. En als de vergadering afgelopen is, kom ik je weer halen bij Riek. Een uur of tien of half elf zal de vergadering wel afgelopen zijn.

Mijn optimisme zakte snel weg. Ik dacht: wat begin je toch met zo iemand die de politiek voor geen geld ter wereld ontrouw wil worden... Voor een prettig familieleven zijn zulk soort mensen als Minko eigenlijk niet te hanteren.

Ik herinner mij goed, dat wij er nog lang en breed over gesproken hebben. Minko was niet te vermurwen. Ik heb toen een paar dagen in een soort van crisis geleefd. Telkens vroeg ik mij af, of Minko wel evenveel van mij hield als ik van hem.

Moeder heb ik deelgenoot gemaakt van mijn verdriet. Zij begon met vast te stellen, dat mannen nu eenmaal onverbeterlijke wezens waren, maar dat dit feit niet behoefde te betekenen, dat men ze minder zou liefhebben. En verder gaf ze een goede raad. Uitpraten, zei ze. Zulke dingen moet je tot op de bodem uitpraten met elkaar, dat voorkomt moeilijkheden in de toekomst. Jij moet weten, waar je aan toe bent met Minko; en Minko moet weten, waar hij aan toe is met jou. Heb je hem al eens verteld dat het jouw euvel is, dat je nooit weet, waar je geld gebleven is?

Minko en ik hebben er inderdaad breedvoerig over gesproken. Hij zei: — Tonia, omdat ik zoveel van je houd, daarom is het onder anderen ook, dat ik me niet mag onttrekken aan de politiek.

Toen ik klaarblijkelijk wat sip keek omdat ik zijn gezegde niet begreep — want ik dacht, dat het sloeg als een tang op een varken — voegde hij er aan toe: — We zijn toch christenen, Tonia. We hebben dus ook in dit opzicht een taak.

Ik heb toen verder maar gezwegen. Pas later heb ik zijn woorden begrepen. Dat was in de oorlogstijd, toen Minko in het verzet ging. Ik smeekte hem, dat hij zich niet in gevaar moest begeven en toen gaf hij ten antwoord: — Ik ben helemaal geen held, maar ik mag niet terzijde gaan staan. En bedenk wel, Tonia: Ik hou zoveel van jou, dat ik het niet zou kunnen verdragen dat jij zou moeten leven onder de knoet van een tiran, die niet toestaat, dat je een eigen mening ten beste geeft.

Ja, het was toen, dat ik iets heb begrepen van wat Minko dreef.

Da't houd ik mij nu ook nog voor als hij weer eens niet mee kan naar een verjaarsvisite of naar een ander prettig avondje, als gevolg van de omstandigheid dat zijn wethouderschap hem zijn avond vordert.

Maar eerlijk is eerlijk: dat eerste meningsverschil over die verjaardag en die politieke vergadering is gevolgd geworden door talloze kleine conflicten, die altijd hetzelfde thema hadden. Ik houd zielsveel van Minko en ik ben dolgelukkig dat ik met hem getrouwd ben, maar je bent nog niet jarig als je een edelachtbare in de politiek hebt!

IN EUROPA
TOONAANGEVEND
VOOR LABORATORIUM-
EN KANTOORMEBELEN

HUIZENGA

Meubelindustrie en Interieurverzorging n.v.
UTRECHT • KOLLUM

Bel 030-1 39 34* Afd. Verkoop en onze specialisten komen praten en vertellen u alles over alle mogelijkheden. Eventuele schriftelijke aanvragen

Bemuurde Weerd O.Z. 12 - Utrecht

Wat betekent christelijk-democratische politiek?

Op 15 en 16 september van het vorig jaar hield de Nederlandse afdeling van de U.I.J.D.C., de z.g. Nederlandse Equipe, een conferentie in het Gereformeerd Jeugdcentrum „De Witte Hei” te Huis ter Heide.

In de Nederlandse Equipe werken samen de jongerenorganisaties van de A.R.P., de C.H.U. en de K.V.P.

Het thema van de conferentie was: „Wat is christelijk-democratische politiek?”

In het „Ten geleide” wordt over de aanleiding tot de conferentie gezegd: „De gezamenlijke activiteiten op het Europese vlak hebben de in de Nederlandse Equipe samenwerkende organisaties dichter bij elkaar gebracht. Mede gezien de toenemende discussies in ons land inzake een hechtere samenwerking tussen, respectievelijk een samengaan van de christelijk democratische partijen, besloot het bestuur van de Equipe een conferentie te houden, ten einde een aantal leden van de drie jongerenorganisaties de gelegenheid te bieden deze zaken te bespreken en kennis te nemen van elkaars standpunten.”

Van deze conferentie zijn de stellingen en de referaten in druk verschenen. Als referenten traden op prof. dr. G. C. van Niftrik (C.H.U.), prof. mr. I. A. Diepenhorst (A.R.P.) en prof. mr. C. P. M. Romme (K.V.P.).

In de laatste alinea van het „Ten geleide” wordt gezegd:

„Moge deze brochure, waarin de stellingen en referaten van de referenten zijn opgenomen, bijdragen tot een beter begrip en een goede discussie tussen de leden en leiders van de Anti-Revolutionaire Partij, De Christelijk Historische Unie, de Katholieke Volkspartij en hun jongerenorganisaties.”

Hiermee staat het door de drie hooggeleerde heren naar voren gebrachte ter discussie. En het bestuur van de Nederlandse Equipe hoopt dan ook dat velen van deze mogelijkheid om aan de discussie over het in de brochure naar voren gebrachte deel te nemen, gebruik zullen maken. De brochure kan worden besteld door storting van f 1,- per exemplaar op gironummer 12.71.64 t.n.v. de Stichting ARJOS, dr. Kuypersstraat 3 te 's-Gravenhage.

Wij willen op dit ogenblik niet uitvoerig ingaan op de inhoud van de brochure. Enkele stellingen willen wij hier weergeven. Prof. Van Niftrik zegt in zijn zesde stelling:

„Christelijk-democratische politiek is een handelen, dat op het andere vlak van de staat iets weerspiegelt, zij het op onvolkomen wijze, van hetgeen in de Kerk wordt verkondigd als samenvatting van het Evangelie, te weten: de vrijheid der kinderen Gods, Gods gerechtigheid, Gods vrede. In de Kerk hebben deze woorden: vrijheid, gerechtigheid, vrede de klank van het volstrekte. Christelijke politiek tracht in de relativiteit dezer wereld te zorgen voor een beetje vrijheid, gerechtigheid en vrede, onder het eigen volk en onder de volkeren.”

Prof. Diepenhorst zegt in stelling 9: „Het optreden in Europees verband als één christelijke organisatie zal bij verscheidenen in Nederland op verzet stuiten. Niettemin acht ik, overwegend datgene wat verenigt en wat scheiding maakt, zulk een samengaan met het oog op de tweespalt christelijk-onchristelijk, welke ook ons werelddeel niet onberoerd laat, ten zeerste gewenst.

Hoewel hier moeilijkheden liggen, mag daarvoor niet uit de weg worden gegaan.”

Prof. Romme zegt in stelling 13 o.a.: „Of voor de vaststelling van één werkprogramma de objectieve omstandigheden aanwezig zijn, is naar mijn overtuiging de moeite van een degelijk onderzoek waard. Het heeft niet veel zin, op de uitkomsten ervan vooruit te lopen. Maar ik meen wel, dat een degelijk onderzoek behoort te worden aangepakt, omdat er voor de praktijk van het politieke leven veel gemeenschappelijks is aan christelijke zin onder de aanhangers van christen-democratische politiek.

Ik denk (bij wijze van voorbeelden) aan het bewaren van onderscheid tussen godsdienst en humanisme (zonder aantasting van iemands vrijheid van beleving van zijn geestelijke overtuiging: aan de bestemming van het geschapene ten dienste van allen en in de lijn van onze eeuwige bestemming; aan de bevordering van de ontplooiing van de menselijke persoonlijkheid, niet in de laatste plaats van de beleving der persoonlijke verantwoordelijkheid, geestelijk en stoffelijk, in gezin, maat-

WAAR ik het wel heb, daar is „mijn vaderland”, heeft Cicero, de Romeinse redenaar, staatsman en advocaat geschreven. Men moet, om deze uitspraak te beoordelen, wel weten wanneer hij dat gezegd heeft. Na veel huiselijk leed en na verbanning en na vervreemding van vrienden.

Niet ieder zegt het Cicero na: „waar ik het wel heb, daar is mijn vaderland”. Een Amsterdamer niet, een Rotterdammer ook niet. Ik noem deze stedelingen, omdat het de gewoonte is, dat zij elkaar niet zelden kunnen. Al zou een hoofdstedeling het goed hebben in Rotterdam, zijn vaderstad zou de Maasstad nooit kunnen worden. Een Rotterdammer zal in de hoofdstad niet aarden, al verdiende hij daar het dubbele van thuis.

Ik was op het einde van de vorige week in de uitgebreide familiekring. Deze beweegt zich hoofdzakelijk in Zuid-Holland. Het kleinste gedeelte in Rotterdam. Niet weinigen van hen wonen in Den Haag, velen in Amsterdam. Het verwonderde mij, dat een van de geboren en getogen Hagenaars, die trouwens in Voorburg woont, het had over „wij, in Rotterdam”. Het bleek, dat daar zijn boterham lag, met iets erop. Zelf niet geboren in het Zuidhollandse noch in het Noordhollandse, maar de beste jaren van mijn leven in Amsterdam slijtende, pleit ik steeds voor Amsterdam. Van Rotterdam kan ik ook een goed woord horen, van Den Haag ook. Want ook daar heb ik goede jaren liggen, in het midden van diezelfde familiekring. Bovendien deze stad schonk een mijner ooms het erburgerschap, een eer, welke noch door Amsterdam, noch door Rotterdam ooit aan een mijner familieleden verleend is.

Ik kan dus de zoon in de Rotte en in de Maas en in de Binckhorsthaven zien schijnen. Maar dat een Voorburger spreekt van „wij, in Rotterdam”, dat vond ik wel een beetje te kras. Enfin, een ander familielid, woonachtig in Beverwijk, bemoeide zich ermee, waardoor het gehele gesprek op de faits et gestes van de Kolen- en Staal Gemeenschap kwam, hetgeen weer tot gevolg had, dat een ieder van het onderwerp afdaalde en terecht kwam bij het resultaat van de Statenverkiezingen.

Het was moeilijk de draad weer op te nemen. Dat deed een historicus onder ons (de Groenkopers zijn een geestelijk rijk geschakeerd volkje). Hij vertelde enkele bijzonderheden over Rotterdam en Amsterdam, welke ik mij gehaast heb op te schrijven, tot lering en vermaan en tot geruststelling van de soms verhitte gemoederen bij de bewoners langs Amstel en langs de Maas.

Rotterdam, vertelde dat familielid, ontleent waarschijnlijk zijn oorsprong aan een of meer buurten aan de mond van de Rotte in de Maas, onder de bescherming der kastelen Wena en Bulgerstein gesticht. Graaf Jan I had de 17e maart 1299 „den goeden luyden van Rotterdam” dezelfde rechten als de poorters van Beverwijk, gegeven en tevens de vrijheid van tolleren in al zijn landen.

De stad was toen nog klein, doch zij werd al gauw uitgelegd. In 1358 volgde een tweede en derde uitleg en een vierde werd noch voor het einde van de 14e eeuw begonnen. De uitleggen volgden elkaar in snel tempo op.

schappij en staat: aan het scheppen van het kader, waarin de tegenstellingen in het bedrijfsleven kunnen plaats maken voor gelijkgerichtheid: aan het dempen van de kloof tussen bezitters en bezitlozen: aan de zelfstandigheid van de functionele en territoriale lagere gemeenschappen: aan de betuiging van economische machtsoppeenhoping in de particuliere sfeer en in de sfeer van de staat: aan de bevordering van de Europese eenheid, met behoud van de nationale cultuurwaarden en de versterking van de Atlantische gemeenschap: aan onze zware verantwoordelijkheid ten opzichte van de ontwikkelingslanden, in het bijzonder ten opzichte van Westelijk Nieuw-Guinea: aan het positieve christelijke tegemoetredende van de uitdaging van het communisme”.

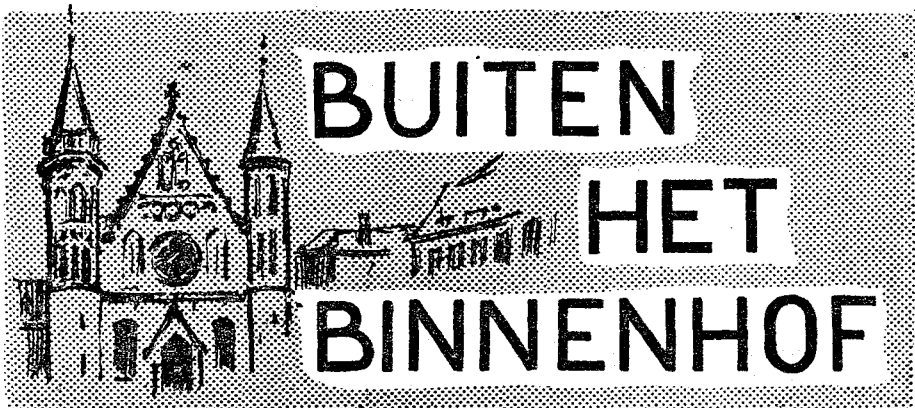
Uit de drie bovengenoemde stellingen blijkt m.i. duidelijk om welke belangrijke zaken het in deze brochure gaat.

Vergeet daarom niet een exemplaar van deze brochure te bestellen en denk mee over deze materie. D. C.

Kryptogram

Horizontaal: 1. veredeld vocht? (5,5); 6. handje-contantje; 9. zij kwam, doch wij zagen haar (nog) niet; 10. voor 't grootste gedeelte een stuk van 't water; 12 wordt bij de schoonmaak uit de huizen verdreven; 13. voor de dieven is dit goed en mooi; 15. zij lokt haar soortgenoten in de val; 17. wat zij produceren deugt niet voor Jan; 19. „wegmaker”; 21. 't begint als een gave en 't is tenslotte een aanbieder; 22. harpiste; 24. zij is op volksliedjes gebaseerd; 27. betaalt met vreugde belasting omdat hij meer uit de schatkist terugkrijgt; 28. moet voor een R.K. wel ziel en lichaam kunnen verwarmen; 29. collega van Jan Rap; 30. vruchten van het land.

Vertikaal: 1. in ons land wordt deze Zuiderling voor de ploeg gezet; 2. vuurmaker; 3. voet, „stuk”; 4. ome Jan; 5. Europese krachtenbundeling van natuurkrachten; 7. doet hij bij 't voetballen maar gedeeltelijk mee? 8. onder de gordel; 11. deel van Duitse rivier, dat in Utrecht te vinden is; 14. geen ge-

Oud Rotterdam dateert nu van ongeveer 1866, want veel wat oud is is verloren gegaan in de oorlog.

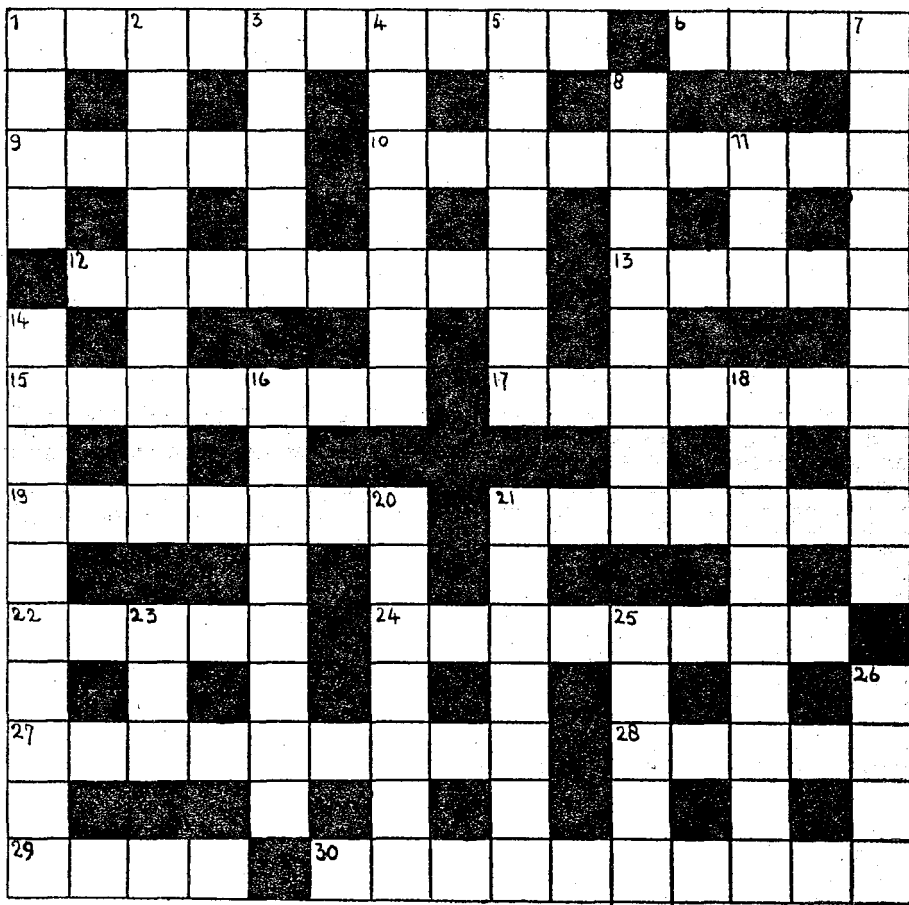
Veel historisch Rotterdam was toen al verloren. Want de Hoeks hebben in 1426 het kasteel Wena al vernield en Jonker Frans van Brederode heeft op 28 november 1488 al laten zien hoe men in die dagen een stad veroverde. En nu praatte de historicus maar niet eens van de brand van 1563, volgend jaar vierhonderd jaar geleden, het binnendringen van de Spanjaarden op 9 april 1572, de onlusten in 1672, het oproer vanwege het ophangen van Costermans, de herrie rond de acteur Rosenveld in 1813, de opening van de Waterweg enzovoorts enzovoorts.

Toen kwam Amsterdam aan de beurt. Gesticht door Gijsbrecht II en al in het bezit van tolrechten op 27 oktober 1275. Wel in 1311 bij Holland ingelijfd, maar in 1368 ingetreden in het Verbond der Hanze. Na de Spaanse tijd opgebloeid tot een hoogte zoals geen stad in Europa had beleefd. In nog geen tachtig jaar vier maal vergroot! De vorsten van Europa dongen naar de vriendschap van deze stad. Op het einde van de 18e eeuw ging het mis, door de Engelsen, die de stad haar schepen afnam en de koloniën van het land bezetten. „Van 1810 tot op het einde van 1813 stonden de scheepvaart en handel geheel stil, zodat de kostbare vloot in de havens lag te verrotten”. Toch hoofdstad geworden en vandaag nog hoofdstad.

Tot zover de historische overzichten, welke de zwager uit Beverwijk kennelijk goed gedaan had. Iemand vroeg of die Costermans geen wijnhandelaar was geweest, waarom hij het jammer van de man vond. Een jonge neef informeerde naar Pincoff, een ander naar de Amsterdamsche Bank, zodat er variatie in de gesprekken gewaarborgd was. Niemand begon over de tunnel, omdat dit een afgezaagd onderwerp is tussen de twee steden.

Een rekenwonder in de familie vroeg hoeveel inwoners Rotterdam in 1870 had, want toen woonde daar de stamvader van de familiekring. Niemand wist het. Hij wel: 111.256. Tenslotte zeide een tante, dat een andere tante, tante Mietje, altijd op een schip had gewoond in Rotterdam. Dat konden de Amsterdammers haar niet nazeggen. En daarom eindigde het familiefeest in 0-1 voor Rotterdam.

William Frankop

zicht in 8 vert. (6,4); 16. zij denken -- aan zichzelf; 18. weigeren en fouten maken gaan samen; 20. de naakte roem brengt kuisheid voort; 23. zit de koe mee in haar maag; 25. vertegenwoordigers zijn op zo'n bevel gesteld; 26. hieronder zit kennis.

Oplossing vorige puzzel

Horizontaal: 1. radar; 6. preek; 11. Pegasus; 13. paarden; 15. ec; 16. Kleopatra; 18. te; 19. kid; 21. erg; 22. rem; 23. eter; 24. groot; 26. volt; 27. lam; 28. boa; 29. das; 31. els; 32. lariks; 34. espada; 36. Gog; 37. Ede; 38. robots;

41. telers; 44. mug; 45. top; 46. red; 47. dak; 49. ibis; 50. lever; 52. bate; 53. die; 55. lam; 57. git; 58. A.C.; 59. papeterie; 63. ne; 64. spraak; 66. lederen; 68. niets; 69. koket.

Vertikaal: 1. recital; 2. A.G.; 3. dak; 4. asla; 5. rue; 6. pat; 7. rara; 8. era; 9. al; 10. ketella; 11. pekkel; 12. soera's; 13. pagode; 14. nerts; 17. pro; 20. demagogie; 22. moederdag; 24. gok; 25. tas; 28. bigot; 30. speld; 33. rob; 35. adé; 38. Rubicon; 39. tol; 40. spelen; 41. tremel; 42. eer; 43. satinet; 44. Midas; 48. keten; 51. vat; 54. haat; 56. Lido; 59. pre; 60. pas; 61. rek; 62. eek; 65. pi; 67. re.

KORT GEZEGD

....kwam het telefoongesprek twee dagen vóór de verkiezingen hierop neer: de heer aan de andere kant van de lijn had bedacht dat hij op 28 maart eigenlijk zijn zoon en schoondochter (afstand 200 km) moest bezoeken. Zo'n gesprek loopt dan als volgt:

hij: kan ik nu nog bij volmacht stemmen?

ik: nee meneer, helaas niet, dan had uiterlijk 14 maart een verzoek ingediend moeten zijn.

hij: pech gehad, maar ik zou toch...
ik: het stemlokaal gaat al om acht uur open, meneer. Daarna komt nog een hele dag.....

hij: ja, maar, dan ben ik eerst om 12 uur bij mijn zoon.

ik: meneer, ik neem aan, dat u geen stem verloren wilt laten gaan; er zijn er toch al zoveel, die plotseling de griep hebben gekregen.

hij: is het nou echt zo belangrijk? dat stemmen, er blijven nog zoveel anderen over.

ik: elke stem is van belang; er is zelfs een wettelijke opkomstplicht.

hij: nou moet u me niet bang willen maken, dat bezoek is nu eenmaal afgesproken.

ik: 't is prettig, dat u toch nog even belt; wij rekenen erop, dat u dit kleine oponthoud voor de goede zaak over hebt. U voelt dat kennelijk zelf ook aan, nu u er mijn advies over vraagt.

hij: ja, ja, maar 't is lastig; nou 'k zal wel eens zien, wat ik doe. Bedankt meneer, tot ziens.

Klik, de telefoon op de haak. Pffff! daar sta je dan met alle goede woorden.

Aan zo'n telefoontje denk je weer als je leest dat de prot.-christelijke lijst in Noord-Brabant op 28 maart net vijf stemmen tekort kwam om de vierde zetel in de Provinciale Staten te bezetten. Mensen, mensen, je zou ze er met de haren bij willen slepen. Of één stem ook belangrijk is..... Telkens blijkt weer dat één stem bijna of helemaal een volledige zetel waard is.

Ja, als ze dat achteraf horen, hebben ze spijt van hun wel kunnen maar niet ter stembus gaan. Want het zijn beste mensen, daar niet van. Ze bellen eerst nog op, als ze al half of driekwart van plan zijn, om te spijbelen. Dat bewijst wel, dat het bij hen toch ergens een beetje rikke-tik, rikke-tik doet. Zij zijn bij Kuyper en Schouten opgevoed en toen was plicht plicht. De zoon (op 200 km. afstand) moest dan maar een treintje over wachten.

Nu even de keerzijde van de medaille. Naam en k.v. mag nu genoemd worden.

Een jonge dame in het midden van het land verblijvende kreeg haar oproeping thuis in Ter Apel. De k.v. Ter Apel (hulde, hulde!) had er zorg over en bood aan haar reis op 28 maart naar Ter Apel geheel te betalen. Mensen, daar springen je de tranen van in de ogen. Dat is nog eens wat! 't Hoefde gelukkig niet, want de jongedame had op haar verblijfplaats ook een oproeping gekregen. Hoe dat kan, weet ik niet, maar 't is echt gebeurd. De geste van onze kiesvereniging te Ter Apel bleef er even waardevol om. Nogmaals hulde!

Nu de „moraal” van het verhaal. By de raadsverkiezingen, straks op 30 mei is elke stem nog meer waard. De kiesdeler is dan (plaatselijk) lager dan bij de Kamer- of Statenverkiezingen het geval is.

De uitslag van 28 maart heeft geleerd, dat er perspectief voor de A.R. is. Maar juist daarom ook kan één enkele stem een hele zetel schelen. In hoeveel gemeenten gaat het er spannen om die ene zetel nog in de wacht te slepen?

In de „as 't effe kan, ja dan...”sfeer speelt die verkiezingsstrijd zich af.

Laten wij — kort gezegd — d.w.z. laten alle kiesverenigingsbesturen dit per telefoon of per circulaire of hoe dan ook alle geestverwanten op het hart binden. Tijdig, dus nu al beginnen. Geen uitstapjes op die dag of zo iets, tenzij er eerst gestemd is.

Denk aan Noord-Brabant, denk aan Ter Apel! Laten wij dat vooral afspreken.

Van der Sluis.

Kalm en beheerst denken en werken

ZENUWDRUPPELS MG
10 ml f 0,95
30 ml f 2,25

DERCKSENS N.V. — GOUDA

Rede van Dr. Bruins Slot

• Vervolg van pag. 1

dragen, is die bescherming onze plicht. Wij zijn het daarover met de Regering eens.

De Regering heeft haar plan in haar brief aan de Kamer onder een breedvoerige feitelijke motivering bekend gemaakt en daaraan toegevoegd, dat haar doelstelling blijft, dat uiteindelijk met Indonesië een aanvaardbare oplossing van het probleem zal worden gevonden, welke rekening houdt met de belangen van de Papoea's. Ook daarover zijn wij het met de Regering eens.

Hoe vreemd het soms ook moge klinken in verband met Indonesië's gedrag, wij moeten samen tot een oplossing komen.

Ik ben van mening, dat de formulering van de Regering over haar doeleinden met betrekking tot Nieuw-Guinea een zeer wijze, een zeer gematigde en tegenover Indonesië zeer conciliante doelstelling is, die het uiterste is, wat van Nederland zou kunnen worden geleverd en die de internationale wereld en ook Indonesië zeer zou moeten toespreken.

WENSEN EN VRAGEN

Wij moeten er echter rekening mee houden, dat alle overwegingen van recht en van goede wil om tot een oplossing door overleg te komen, kunnen falen. Het is goed, dat deze pogingen zijn ondernomen en wij hopen, dat zij mede door de hulp van derden alsnog zullen slagen. Maar wij moeten er thans rekening mee houden, dat het mogelijk is, dat wij nu of eerlang ook met harde feiten — en het begin daarvan is er — en met de logica der feiten te maken krijgen. Wij betreuren het zeer, dat Indonesië tegenover ons meent de prikkelende en agressieve maatregelen te moeten nemen, die het de laatste tijd neemt. Wij stemmen in met de kritiek en de teleurstelling, die de Regering daarover uit. Wij kunnen naar aanleiding daarvan op dit moment alleen maar zeggen, dat wij hopen, dat het aan Indonesië duidelijk zal worden, dat wij maar twee wensen hebben, die met elkaar in overeenstemming moeten zijn: in de eerste plaats, dat wij de belangen der Papoea-bevolking willen behartigen en in de tweede plaats, dat wij met Indonesië tot overeenstemming willen komen.

Wat dit laatste betreft, zal het duidelijk zijn, dat Nederland door het plan-Luns in de Verenigde Naties in te dienen, te kennen heeft gegeven, dat het bereid is, af te zien van soevereiniteit en bestuur over Nieuw-Guinea. Wij waren bereid, onze troepen terug te trekken, er geld op toe te geven en desgewenst onze ambtenaren ter beschikking te houden.

In de Verenigde Naties heeft dat plan niet de vereiste meerderheid kunnen behalen. Daarbij is duidelijk te kennen gegeven, dat Nederland en Indonesië samen over het probleem-Nieuw-Guinea moesten gaan praten. Nederland heeft daarmede ingestemd. Wat kan, gezien de Nederlandse geneigtheid tot het beëindigen van een koloniaal bewind en gezien de ongeneigtheid van de Verenigde Naties om het plan-Luns te aanvaarden, de suggestie tot een gesprek anders betekenen dan een gesprek in de eerste plaats over de mogelijkheid van overdracht aan Indonesië? Naar mijn mening heeft de Nederlandse Regering, deze suggestie aanvaardende, door in te stemmen met het gesprek in de buurt van Washington, dat standpunt aanvaard.

Naar mijn mening is dit van Nederlandse zijde ook duidelijk gesteld.

Volgens persberichten uit Djakarta hebben autoriteiten daar verklaard, dat de besprekingen bij Washington mislukt zouden zijn, omdat Nederland onder geen conditie bereid zou zijn, Nieuw-Guinea aan Indonesië over te dragen. Deze uitspraak schijnt mij in strijd met het door de Nederlandse Regering ingenomen standpunt. Ik wil er graag een uitspraak over horen. De Nederlandse Regering weet, dat overdracht het punt voor Indonesië is. Het spreekt dus vanzelf, dat het punt van de overdracht op de agenda moet komen. Het spreekt vanzelf, mede in verband met de formulering van de doelstellingen der Regering met betrekking tot de belangen van de Papoea's in haar brief aan de Kamer, dat de modaliteiten en de voorwaarden voor zulk een overdracht een beslissende rol zullen spelen. Het is nodig, dat Indonesië dat weet. Wij mogen sceptisch staan tegenover President Soekarno, laten de Indonesiërs weten, dat wij eerlijk spel willen spelen.

Besprekingen met Indonesië, waarbij de overdracht van het bestuur niet op de agenda zou mogen staan, zijn van te voren al als zinloos te beschouwen. Het kan de Nederlandse Regering niet om zinloze besprekingen te doen zijn geweest. Ik hoop van harte, dat de besprekingen zullen worden hervat en dat langs die weg een voor alle partijen bevredigende oplossing zal worden verkregen.

WAT IS DE HOUDING VAN DE VERENIGDE STATEN?

DE versterking van de militaire machtsmiddelen op Nieuw-Guinea heeft, zoals ik zei, onze instemming. Zij heeft onze instemming, omdat wij thans verantwoordelijk zijn voor de veiligheid van de Nederlanders en de andere bevolking in dat gebied. Wij realiseren ons echter ook, dat deze versterkingen, die noodzakelijk zijn omdat Indonesië in het grensgebied van Nieuw-Guinea grote militaire voorbereidingen treft, het gevaar van grotere conflicten dan die wij tot dusver beleefden niet uitsluit. Dergelijke conflicten op terrein, dat thans door Nederland wordt bestuurd, komen geheel voor rekening van Indonesië, maar wij zouden zo onbedoeld en ongewild als Nederland, als land alleen, in een grote reguliere oorlog terecht kunnen komen, die wij niet wensen en waarvoor wij de verantwoordelijkheid niet willen dragen.

In dit verband is het van belang te weten, hoe onze bondgenoten, met name de Verenigde Staten, tegenover dit alles staan.

Het is waarschijnlijk, dat de Regering daarop geen antwoord kan of mag geven. Dit maakt de Kamer het beoordelen van de situatie natuurlijk moeilijk. Desalniettemin wil ik de vragen, ook al krijg ik er wellicht geen antwoord op, toch stellen. Zijn de versterkingen met instemming of tegen de wil van de Regering der Verenigde Staten naar Nieuw-Guinea gezonden? Ik zeg er uitdrukkelijk bij: dit laat onze rechtsplicht ter zake onverlet. Maar indien zij tegen de zin der Verenigde Staten of zelfs indien zij zonder volledige instemming van de Verenigde Staten zijn gezonden, zal dat betekenen, dat wij in geval van een conflict op grote schaal niet op de steun der Verenigde Staten kunnen rekenen. De vraag, of wij op de steun van

bondgenoten kunnen rekenen, is essentieel voor het bepalen van ons buitenlands, militair en internationaal beleid. De afzonderlijke staten zijn niet meer in staat een autonome internationale, buitenlandse en militaire politiek te voeren. De zwaarmacht der nationale overheden functioneert niet meer zoals vroeger op internationaal terrein, maar in het kader van de internationale rechtsorde, aan de opbouw waarvan Nederland steeds krachtig heeft meegewerkt. Die zwaarmacht is nu internationaal en supranationaal, d.w.z. anders georganiseerd.

Het zou mij te ver voeren dit breedvoerig uiteen te zetten, maar de Suez-crisis heeft duidelijk bewezen, dat het zelfs landen als Engeland en Frankrijk niet mogelijk is een autonome politiek op internationaal gebied te voeren. Wij zullen ons dit met betrekking tot Nieuw-Guinea ook moeten realiseren. Daarom is een goede verhouding met de Verenigde Staten van groot belang voor het vinden van een aanvaardbare oplossing voor onze moeilijkheden.

Tenslotte nog enkele korte opmerkingen. Gezien de verklaring, die mijn fractiegenoot de heer Meulink op 2 januari j.l. aflegde, zal het duidelijk zijn, dat deze ten aanzien van bepaalde punten een ander standpunt inneemt dan ik hier naar voren heb gebracht.

Is het wel verstandig om in het huidige conflict tussen Indonesië en Nederland over Nieuw-Guinea bij de bestrijding van infiltraties Papoea-soldaten in te schakelen? Brengt men, als het op de een of andere manier tot overdracht komt, die mensen dan niet in een moeilijke positie?

Vervolgens geloof ik dat het van groot belang is, dat de Regering haar politieke beleid, met name wat de uiteindelijke doelstellingen betreft, duidelijk vaststelt.

Zij behoort dat niet wereldkundig te maken, maar het is voor de Commandant zeemacht in Nieuw-Guinea noodzakelijk die doeleinden te weten, want daardoor kan hij — bij de voor hem noodzakelijke bewegingsvrijheid — weten aan welke grenzen hij bij zijn militair beleid gebonden is.

Tenslotte verzoek ik de Regering te bevorderen dat de uit te zenden militairen alsmede hun verwanten zo tijdig mogelijk daarmee in kennis worden gesteld.

INSTEMMING MET REGERINGSBELEID

IK stel er prijs op, aan het slot van mijn betoog nogmaals blijk te geven van mijn instemming met het beleid van de Regering.

Wij begrijpen de moeilijkheden, waarmede de Regering te maken heeft, ook al kennen wij niet al de „in and out”'s van deze politiek.

Mijn politieke vrienden en ik hebben er in de afgelopen dagen ook mede geworsteld en ik hoop dat wij voor Nieuw-Guinea en zijn bevolking nog iets goeds zullen bereiken en dat wij vrede met Indonesië krijgen.

Mijn bede is, dat God de Papoea's, de Indonesiërs en ons zal bewaren voor de verschrikkingen van een oorlog.

N.V. Rederij en Haringhandel

Import — Export

N. Parlevliet Jr.

KATWIJK AAN ZEE

Postbus 15 - Telefoon kantoor 3444
Buiten kantooruren 2092 — 2283

BAAS IN EIGEN HUIS

• Vervolg van pag. 3

van het gezin; in de strijd om de rechten van ouders op stichting van eigen scholen is de a.r. partij groot geworden. In „De Standaard” van 1 april 187? vroeg Kuyper om meer vrijheid voor onze kerken; voor onze lagere, middelbare en hogere scholen; voor onze gewesten en steden; voor onze koloniën; voor onze personen tegenover de geneeskundige macht; voor het volk achter de kiezers; voor de cliënt bij ons rechtswezen; ook voor de burger die belasting betaalt. Niet zonder reden kon Colijn dan ook later zijn partij karakteriseren als (onder meer) een vrijheidspartij.

Thans leven we in 1962. Zwarte wolken hangen dreigend boven de vrije westerse samenleving. Maar zolang ons land zijn zelfstandigheid mag behouden, behoeven we niet ernstig te vrezen voor aanranding van de vrijheid van godsdienst, van het recht van vereniging en vergadering, van het recht op vrije meningsuiting. Het grondwetsartikel, dat de financiële gelijkstelling van bijzonder en openbaar onderwijs vernagelt, viert dit jaar zijn 45-jarig jubileum.

In 1880 werd de V.U. ingewijd, een spectaculaire demonstratie van de erkenning door de overheid van het vrije hoger onderwijs. Het volksdeel, waarin dit centrum van calvinistische wetenschap rustte, bracht uit een dankbaar gemoed de nodige geldmiddelen bijeen.

Maar de nieuwe wet van minister Cals op het wetenschappelijk onderwijs bepaalt, dat de kosten van de bijzondere universiteiten voor 95% uit de staatskas worden betaald.

Cultuur en kunst waren niet de meest opvallende uitingen van het in de vorige eeuw herleeft calvinisme. Maar nu er, vooral na 1945, schuchtere stappen in deze richting worden gezet, behoort niemand bang te zijn dat aan de rechten op

christelijk toneel of aan de vrijheid van een christelijke filmactie een strobreed in de weg zal worden gelegd. Als er toch te klagen valt, dan is dat niet alleen omdat de overheid, naar men meent, niet met voldoende middelen uit de openbare kassen over de brug komt.

Deze ontwikkeling brengt mee, dat tegenover de staat nog maar bij hoge uitzondering een beroep op de „soevereiniteit in eigen kring” behoeft te worden gedaan. Die wordt in de regel immers wel geëerbiedigt. Wetgever noch rechter schieten wat dit betreft vaak te kort.

Een verklaring van heel andere aard voor de getaande belangstelling in het principe van de „soevereiniteit in eigen kring” is m.i. te vinden in het feit, dat men met het begrip en de term buiten de grenzen van ons vaderland geen raad weet. Vooral na de oorlog is het persoonlijk verkeer met buitenlanders enorm toegenomen. Onder hen zal er maar een hoogst enkele zijn, die ooit van Abraham Kuyper of zijn calvinistische beginselen gehoord heeft. In onze tijd wekt een conferentie in Rome of een vergadering in Straatsburg ook onder de a.r. Kamerleden weinig méér sensatie dan eertijds een deputatendag in het vertrouwde Utrecht. Men staat met zijn politieke geestverwanten uit Beieren op even vertrouwde voet als met de partijgenoten uit Drente. Maar kom de buitenlander niet aan boord met iets als „soevereiniteit in eigen kring”: hij zal een volslagen vreemdeling in het Kuyperiaanse Jeruzalem blijken te zijn.

Steeds sterker zijn we dan ook sinds 1945 aan beseffen, dat we als anti-revolutionairen — een benaming die men buiten de grenzen ook al weinig naar waarde weet te schatten! — maar een kleine partij zijn in een klein land, dat politiek niet van zo geweldig veel invloed is. En dat heeft er, onbewust en ongewild misschien, mede toe geleid, dat er minder aandacht wordt besteed aan zaken, die een specifiek Nederlands-calvinistisch stempel dragen. Maar er zijn nog meer oorzaken voor de verminderde belangstelling. Daarover in een volgend artikel.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

Petitionnement, volksstemming of

EEN klein bericht in de pers van de vorige week maakt ons bekend met het voornemen van de Partij van de Arbeid om een petitionnement tegen het zenden van troepen naar Nieuw-Guinea te houden. Tevens wordt men daarbij door de P.v.d.A. in de gelegenheid gesteld een instemmende handtekening te zetten onder de socialistische wens om de soevereiniteit over dat gebied aan Indonesië over te dragen.

Deze week hebben grote dagbladen ons tevens medegedeeld, dat Frankrijk tijdens de volksstemming van zondag j.l. „ja” gezegd heeft inzake het wapenstilstand-accord van Evian en inzake het verder door generaal De Gaulle te voeren beleid in het algemeen.

Beide ondernemingen, het socialistische petitionnement en het Franse referendum hebben één wezenlijk ding gemeen: zij negeren het parlement.

Buiten de wettelijke volksvertegenwoordiging om proberen zowel De Gaulle als De Kadt c.s. een uitspraak van het volk te verkrijgen, waarmee zij uiteraard wel in het parlement gaan werken.

Over de Franse vorm van deze in wezen tegen het parlement gerichte actie kunnen wij kort zijn. De Gaulle heeft een hekel aan de volksvertegenwoordiging.

Hij spreekt graag in machtsspreuken, drupend van de Franse grandeur. Hij, de generaal, is staatschef — geen dictator in de zin van Hitler of Mussolini, maar toch een man, die zijn orders geeft. Iemand waar het volk tegen op kijkt en op wie het in tijden van beroering kan vertrouwen in ruil voor een (van tijd tot tijd herhaald) stevig referendum-steun in de zo statige rug van De Gaulle. Deze kan dan weer voortgaan de volksvertegenwoordiging te negeren of de mond te stoppen. Want als er één ding is, waaraan De Gaulle een hekel heeft, dan is dat wel het argumenteren en het overleg met de gekozenen. Hij heeft alleen behoefte aan een „ja”.

Bij een „neen” stapt hij op (zoals in 1946) en laat hij een ander de boel redderen.

Zondag j.l. moest het volk een tweeledig „ja” laten horen. Eerst op de juistheid van het akkoord van Evian. Men kan dienaangaande nog enig begrip opbrengen.

Die overeenkomst met de F.L.N. is een feit, dat niet ongedaan kan worden gemaakt. Slechts de naleving ervan kan onmogelijk worden gemaakt, hetgeen de O.A.S. dan ook poogt te bereiken.

Het tweede onderdeel van de vraagstelling betreft een blanco volmacht voor de toekomst. Het „ja” daarop zal door De Gaulle niet alleen in Algerije worden gebruikt, doch met betrekking tot alles wat maar enigszins met Algerije in verband kan worden gebracht, zoals de NATO en desnoods de Europese samenwerking, waarin De Gaulle de hoofdpersoon wil zijn, enz. enz.

Lastige discussies daarover omzeilt hij het liefst. Het is „ja” of „neen”, en

ECHE DEEMOCRATIE?

verder mondje dicht. Het Franse volk heeft in dit opzicht nauwelijks weet gehad waarop het zondag j.l. „ja” gestemd heeft. De toekomst zal het de Fransen en de overige Europeanen leren. Jammer voor De Gaulle dat hij de laatste niet slechts „ja” of „neen” kan laten zeggen. Dat hebben de besprekingen in Parijs en Bonn in 1961 en het recente gesprek tussen De Gaulle en Fanfani, de Italiaanse premier, over de Europese politieke Unie geleerd. En dat is goed voor de democratie, want de overige West-Europese partners kunnen zich thuis niet met „ja” of „neen” in hun parlementen van de zaak afmaken.

Van 't zelfde laken

EN nu de Partij v. d. Arbeid. In wezen wordt hier van hetzelfde laken een dwangbuis voor de democratie vervaardigd. Sinds 1959 hebben de socialistische steen en been geklaagd over de uitholling van de democratie door het kabinet-De Quay.

In wezen was er niets anders aan de orde dan het zelfbeklag dat de Fakkeldragers van de P.v.d.A. reeds in 1958 aanhielden en dat regelrecht tot de kabinetscrisis van dat jaar leidde. Want de Partij van de Arbeid heeft de hebbelijkheid om haar mening als de mening van het Nederlandse volk aan te bieden. De andere fracties in het parlement moeten zich daar naar voegen. Als zij dat niet doen, is de „democratie in gevaar”. Dat was in 1958 het

geval en zo is het nu nog. En steeds als de socialistische in het parlement hun zin niet kunnen krijgen, willen zij buiten de Staten-Generaal hun gelijk gaan halen. Dat was de achtergrond van Burger's speech in Arnhem d.d. 20 januari, toen hij ter opening van de Statenverkiezingen-campagne poneerde, dat het Nederlandse volk een massale motie van wantrouwen tegen het kabinet diende aan te nemen. Dat was hem in de Tweede Kamer niet gelukt. Nu moest de stembus uitkomst geven. Die motie werd op 28 maart echter niet aangenomen en de vlag van „Het Vrije Volk” kwam, door toedoen van „Het Parool” dan ook niet verder dan halfstok.

De Kadt in nood

NU, na de beide op 5 april j.l. overtuigend verworpen socialistische moties inzake het Nieuw-Guinea-beleid, moet het petitionnement bereiken wat de heer De Kadt in de Tweede

• Vervolg op pag. 2

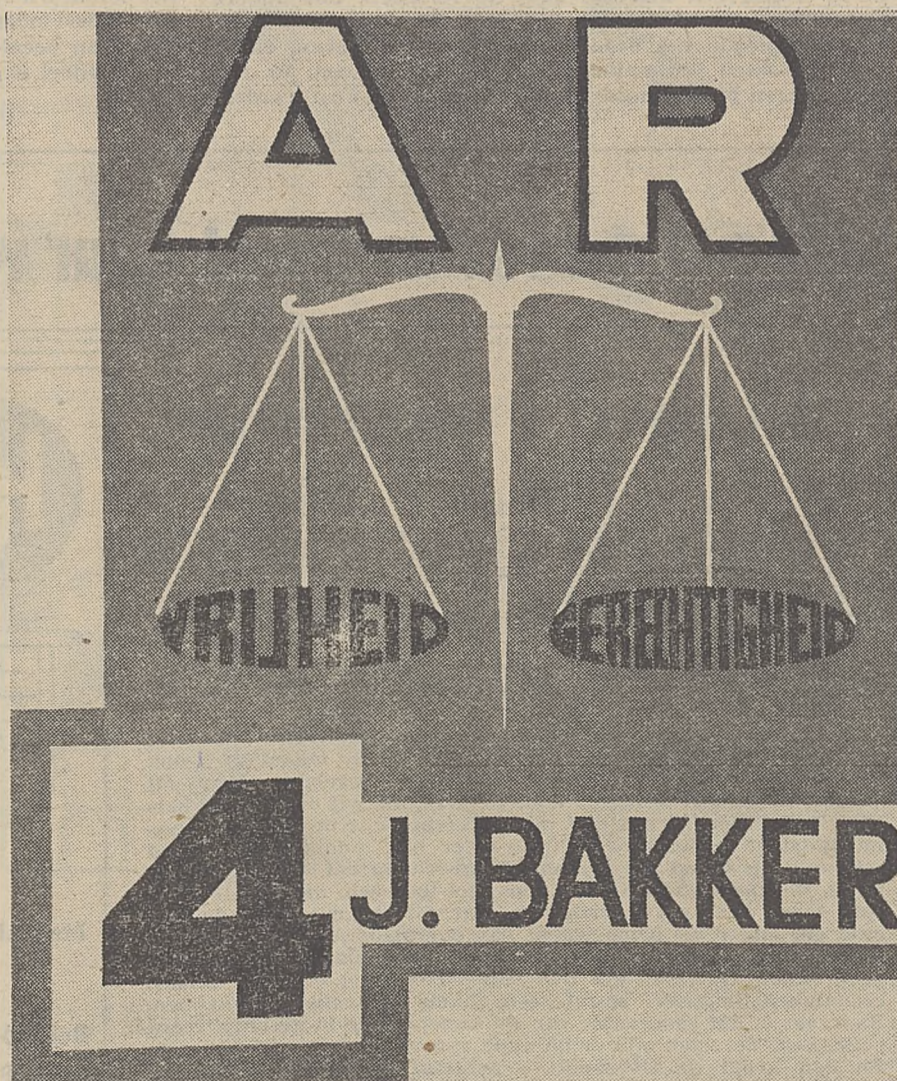
GERED OM TE REDDEN

75 JAAR LEGER DES HEILS
Geillustreerd.

CARILLON-REEKS

f 1.75

f 1.75

Dit is een foto-afdruk van onze nieuwe verkiezingsaffiche. Het fond is oranje-geel. De opdruk is zwart en de formaten zijn: 78 x 118 cm en 39 x 59 cm. Het ontwerp is vervaardigd door Reclame-Adviesbureau Vellema te Haarlem naar een idee van het secretariaat. De kiesverenigingen krijgen zo spoedig mogelijk een prijsopgaaf en kunnen dan deze affiche bestellen bij een nog nader bekend te maken adres, met opgave van aantallen, gewenst formaat, uw lijstnummer en naam, welke dan voor u worden ingedrukt. De naam Bakker en het lijstnummer zijn uiteraard willekeurig. Kleine technische veranderingen in het biljet worden voorbehouden.

Kandidaatstelling

gemeenteraadsverkiezingen

dinsdag 17 april a.s.

DE besturen der kiesverenigingen dienen er voor te zorgen, dat zij tijdig alle papieren gereed hebben voor de kandidaatstelling voor de verkiezing van de leden van de gemeenteraden.

Het is wat dat betreft al weer kort dag. Komende dinsdag, 17 april, is het al zo ver.

Over het algemeen zal men reeds — om alle risico's en mogelijke fouten te vermijden — de nodige papieren voorlopig hebben laten controleren op het hoofdstembureau ter gemeentesecretarie. Zodoende kan men er dan zeker van zijn, dat bij de inlevering op de dag van de kandidaatstelling zelf zich geen verrassingen meer zullen voordoen.

Het is een goed gebruik, dat het bestuur in de loop van de dag zich er van vergewist, dat degene, die met de inlevering der papieren is belast, ook inderdaad zijn taak heeft kunnen vervullen.

Plotselinge ziekte van de inleveraar zou bijvoorbeeld de tijdige inlevering der papieren op de dag der kandidaatstelling in gevaar kunnen brengen.

Zijn affiches en raambiljetten nuttig?

VELEN menen van niet. Er is echter niemand, die precies het juiste antwoord op die vraag kan geven, want het zou slechts uit te zoeken zijn aan de hand van onderzoeken, die dunder zijn dan de affiches zelf. Toch gebeurt er wel iets om na te gaan of aanplakkingsbiljetten, affiches, raambiljetten, of hoe u die typisch zichtbare begeleidingsverschijnselen van verkiezingscampagnes maar noemen wilt, nut hebben.

Dat is in onze partij de vorige maand nog eens geprobeerd in het oosten van ons land, in een flink dorp. Er is daar geen A.R. kiesvereniging. Van het aanplakken van biljetten is dan ook in het verleden niets of niet veel terecht gekomen. Toch werden er bij de Statenverkiezingen in 1958 nog 43 stemmen op A.R. kandidaten uitgehaald. En bij de Kamerverkiezingen in 1959 waren het er 60. Met het oog op de stembus van 28 maart 1962 heeft een naburige kiesvereniging ditmaal actie genomen. Het dorp kreeg een A.R. „plakploeg” op bezoek. Natuurlijk heeft men het resultaat met belangstelling afgewacht.

Ditmaal waren het er 95 A.R. stemmen. Dus een stijging van meer dan 100% t.o.v. 1958 en ruim 50% meer dan in 1959. Nu moet men voorzichtig zijn met concluderen, dat weten wij ook wel. Doch deze constatering is wel gerechtvaardigd. De duidelijke „aanwezigheid” van onze partij op de aanplakborden en (dus) het steeds weer de aandacht vestigen op het A.R. lijstnummer heeft onze partij geen schade gedaan. Vermoedelijk ondervonden vele kiezers in dat dorp het als een stimulans dagelijks te kunnen zien dat de A.R.P. meedeed.

Mochten een aantal k.v.besturen dus overwegen om er voor de a.s. gemeenteraadsverkiezingen „maar niet zoveel drukte van te maken”, dan wordt hun het bovenstaande toch nog even ter overweging aanbevolen. Politiek bedrijven is naar zijn aard vaak „timmeren aan de weg” (niet altijd!). In verkiezingstijd stelt de kiezer het, vaak onbewust, toch op prijs dat openlijk om de gunst gedongen wordt.

Nu er een A.R. affiche ter beschikking besloten hadden (weer) A.R. te kiezen, stellen een duidelijke presentatie van hun eigen partij en lijstnummer eveneens op prijs. Voorkom bij hen vooral de ergernis van „wij zijn er weer niet bij; „ze doen ook niks”. Ook die irritatie kan stemmen kosten.

Nu er een A.R.-affiche ter beschikking staat voor de raadsverkiezingen, zou men zich, dunkt ons, niet lang behoeven te beraden. Mede gelet op de boven weergegeven ervaring, zal elk actief k.v.-bestuur ook nu geen verstek willen laten gaan op de „markt des levens”. Daarom wordt een bestelbonde volgende week aan de kiesverenigingen toegezonden.

Waar men reeds van een affiche voorzien is of waar men met andere partijen samenwerkt, zal men van het aanbod natuurlijk geen gebruik maken. Desniettemin: even goede vrienden!

Last van zenuwen?
Mijnhardt's Zenuwtabletten
helpen U er overheen

Dames-,
heren- en
kinderkleding

ZWOLLE AMERSFOORT
APELDOORN ARNHEM

• Vervolg van pag. 1

Kamer niet klaar speelde. Hoewel het kabinet zelfs overdracht aan Indonesië niet uitsloot, handhaafde de heer De Kadt zijn motie. Dat kan niet anders betekenen dan dat de P.v.d.A. een onvoorwaardelijke overdracht beoogt. De heer De Kadt bespaarde zich zelf dan ook de moeite om uit te leggen hoe de belofte aan de Papoea's (door het Kabinet-Drees afgelegd!!) met die onvoorwaardelijke overdracht te rijmen is. Evenmin maakte de socialistische woordvoerder zich druk om bij zijn tweede motie uit te leggen hoe de rechtsplicht van de Overheid tot bescherming van Nederlanders en Papoea's op Nieuw-Guinea tegen de reeds begonnen Indonesische aanvallen te rijmen is met het stopzetten van het vervoer van versterkingen.

Het argument van premier-De Quay, dat deze aanvulling der strijdkrachten niet alleen de veiligheid verhoogt, doch ook een preventief doel heeft (hetgeen tot nu toe een juist beleid is gebleken), was voor de heer De Kadt blijkbaar te moeilijk om te beantwoorden. Hij handhaafde zijn moties en dat was geen wonder. Want als de stembus van 28 maart de P.v.d.A. één ding geleerd heeft dan is het wel, dat zij de concurrentie-strijd tegen de P.S.P. onverwijd ter hand moet nemen. Dat is dan ook gebeurd.

Argumenteren met de regering is dan ook minder urgent dan ageren tegen het kabinet. Vandaar het petitionnement! Het „ja” dat De Gaulle vroeg, is hetzelfde als de simpele handtekening waar de P.v.d.A. om gaat bedelen. In beide gevallen kunnen argumenten buiten schot blijven. Binnen de P.v.d.A. is dat niet helemaal het geval. Want als de heer Scheps consequent is, dan zal zijn stemmen tegen de moties-De Kadt inhouden, dat hij zich in zijn doorbraak-kring duchtig teweer stelt tegen het petitionnement. Maar dat wachten wij maar af.

Het is duidelijk, dat de democratie met de P.v.d.A.-agitatie niet gediend is. De Kadt in nood doet deze rare sprong echter niet voor zijn plezier. De P.S.P.-kater huilt zijn maartse zezangen en de gemeenteraadsverkiezingen staan voor de deur.

Beter middel

DE democratie en met name de parlementaire democratie moet met betere middelen beveiligd worden. Eén ervan is om een goede argumentatie van het overleg tussen regering en parlement af te dwingen.

Toen ons kabinet op 4 april op de vragen en opmerkingen in het betoog van dr. Bruins Slot nauwelijks of in het geheel niet inging, vroeg de A.R.-fractieleider schorsing van het debat. Wij geloven, dat dit een betere dienst aan de democratie was, omdat het kabinet aldus gedwongen werd, zich duidelijk uit te laten, hetgeen bij het tweede antwoord van de regering dan ook geschiedde.

Daar, in het parlement, moet het overleg plaatsvinden.

Een petitionnement mocht vóór de invoering van het algemeen kiesrecht zin hebben als het enige middel dat „het volk achter de kiezers” ten dienste stond om zich in de politieke strijd te mengen, in dit geval kan het slechts een vervaging van de politieke verhoudingen met zich brengen. Daarom wijzen wij in de huidige omstandigheden dit petitionnement af.

Wij wijzen dus niet onder alle omstandigheden een petitionnement af. Het blijft een recht waarvan men zich mag bedienen als het niet anders kan. Doch ook al is het een in de grondwet verankerd recht, het mag niet worden aangewend om het werkelijke overleg in de Staten Generaal te ontlopen. Dat is het wat de P.v.d.A. met deze actie wil bereiken. Zij zou gelijk hebben indien het parlement weigerde deze kwestie in behandeling te nemen. Doch ook de meerderheid van het parlement is daartoe bereid, zij het ook niet op elk moment, dat de P.v.d.A. het best gelegen komt.

P.S.P. en P.v.d.A. gaan nu elk voor zich met een petitionnement op pad. Het wordt de mensen gemakkelijk gemaakt: zij behoeven alleen maar een handtekening te zetten. Daarmee worden lastige discussies over de bescherming van Nederlandse onderdanen in Nieuw-Guinea voorkomen. Dat is het waar het in dit geval om te doen is. Ieder, die het niet om een goedkoop omzeilen van deze en andere moeilijke vragen te doen is, doet daarom aan deze actie niet mee!

v. d. Sl.

M. C. van Staaveren

AALSMEER — TELEFOON 4051

Specialiteit in ANJERSTEEKEN,
FREESIAZADEN

DE KLANKBODEM

WIE zich verdiept in de politieke situatie van een eeuw geleden, staat bijna versteld over de politieke traagheid en onverschilligheid van ons volk. Dat de liberale burgermeesters, dominees, advocaten, notarissen en landjonkers de lakens uitdeelden, is voor een deel te wijten aan de traagheid van het Christenvolk. Het was slecht georganiseerd en had weinig politiek besef. Door de schoolstrijd is het wakker gemaakt. Eerst het anti-schoolwetverbod van Voorhoeve en toen het volkspetitionnement van 1878 maakten het volk wakker. En sedert 1878 is de A.R. partij een georganiseerde partij, de eerste landelijk georganiseerde partij in ons land. En to enis het snel vooruitgegaan.

IN zijn diepste zin is dat christelijk politiek reveil een wonder. Maar er is wel het een en ander aan te voeren als historische verklaring. Het belangrijkste is dit. Het christenvolk was politiek weliswaar traag en onverschillig, maar het was niet van de Bijbel vervreemd. En zelfs bij hen, die al bevangen waren door rationalisme en moralisme, die al onder de invloed stonden van de „geest der eeuw” was er nog een sterke binding aan de kerk, aan de religie. Er was eerbied, er was soms vrees, er was in vele gevallen een gevoel van afhankelijkheid, al sprak men alleen maar van de Voorzienigheid of het Opperwezen.

En door dit alles was er een klankbodem, als er een politiek getuigenis werd gehoord, dat zich beriep op de Bijbel. Dat kon vat krijgen op de gewetens van de mensen. Zij verstonden het, het beroerde hen, wanneer tot hen gezegd werd: wat eist de Here van ons in de politiek?

HET benauwende van onze tijd is, dat zulk een klankbodem bij honderdduizenden onder ons volk ontbreekt.

Een man die uit een volkomen onkerkelijk milieu de weg vond naar de R.K. kerk heeft over zijn ouderlijk huis geschreven, dat daar geen spoor van vijandschap was tegen God en zijn dienst. Want met God had men volstrekt niets te maken, net zo min als met de Dalai Lama in Tibet. Voor anderen mocht God iets betekenen, maar voor ons gezin helemaal niet. En over hetgeen volkomen buiten de werkelijkheid staat, daarover wordt niet gesproken, laat staan, dat er mee gespot wordt. Zo'n gezin is geen uitzondering. Er zijn duizenden gezinnen, waar de Bijbel nooit wordt geopend en waar de handen nooit worden gevouwen tot gebed. Waar ook bij dodelijke ziekte geen zweem is van de behoefte, om te bidden.

OP zulk een wereld stuit een Christelijk politieke boodschap gemakkelijk af. Het is een volstrekt vreemde, onbegrijpelijke boodschap.

Nu kunnen wij doen, wat de C.D.U. in Duitsland maar al te veel doet. Wij kunnen de socialisten zo zwart mogelijk afschilderen. Wij kunnen wijzen op „het Roomse gevaar”. Wij kunnen vertellen, dat het huidige beleid voordeliger is dan het vorige. Toen werden de loonsverhogingen door de prijsstijgingen verslonden, en dat is nu niet het geval. En zo is er nog een heleboel meer te vertellen. Ook andere waarheden, die klinken als een klok. Dat b.v. de socialistische oppositie ver beneden de maat is gebleven, en in vele opzichten een antinationaal karakter draagt. Er zijn zelfs dingen bij, die noodzakelijk gezegd moeten worden.

MAAR daarmee hebben wij nog niet als Christelijke politieke partij gesproken. Wij doen dat óók niet, als wij schermen met formuleringen als levensbeschouwelijke basis, „waarden van het Christendom”, enz.

Wij doen dat alléén, als wij verwijzen naar het Woord van God. Als wij spreken vanuit de Bijbel. Ik had eens een debatavond in een onkerkelijke, door de socialisten beheerste streek, een debatavond met de P.v.d.A. Deze partij had een zeer kerkelijk debatter gestuurd over het vraagstuk van de Christelijke politiek. Het lot bepaalde, dat deze man het eerst moest spreken. Hij had een referaat op papier, vol Barthiaanse bespiegelingen. Ik las het op de gezichten van de arbeiders, zijn geestverwanten: ik hoor je wel, maar het lijkt wel Grieks. Er was niet het geringste aanknopingspunt met de hoorders. Toen besloot ik, al mijn notities en citaten in de tas te laten, en alleen maar te vertellen, eenvoudig, duidelijk, persoonlijk, wat de Bijbel betekent in het menselijke leven. Elke dag opnieuw, bij gezondheid en ziekten, bij geboorte en sterven. Altijd die stem, die heilige, Godelijke stem, die nooit alleen laat. En God spreekt daarin tot ons.

Huidgenezing
Huidzuiverheid · Huidgezondheid
PUROL
Puistjes verdrogen door Purool-poeder

Als wij overstappen op het terrein van de politiek, hebben wij nooit het recht, om brutaal of onverschillig, verlegen of verontschuldigend te zeggen: nu dicht dat Boek, nu stil die stem. Als we bij elkaar komen, om over de politiek te praten, eerst die Bijbel open, die niet eerst wat zegt over anderen, die zich eerst richt tot ons, tot elk van ons, en tot ons samen als politieke gemeenschap.

IK geloof, dat we meer in die geest tot ons ontkerstende volk moeten spreken.

Ik zeg nog eens: ik geloóf.

Maar dan geloóf in diepere zin. Zoals de Bijbel het beoogt. Ik geloóf dat de Here ons elke dag wil helpen, ons elke dag wijsheid en trouw wil leren, door Zijn Woord. Zijn genade is voor ons genoeg, en daardoor raken wij niet verlegen in de verwarring van de tijd.

Groen van Prinsterer heeft eens een woord geschreven, waar het liberalisme van die dagen zich verschrikkelijk over heeft opgewonden. Groen herinnerde aan de blindgeborene: Een ding weet ik, dat ik blind was en nu zie. De dagloner, die dit door genade kon zeggen, weet meer dan de knapste professor, die er geen kennis aan heeft. Groen heeft heel zijn leven bewezen, dat deze stelling niet leidt tot verachting van de wetenschap.

Maar iets anders gaat voorop. Iets anders beslist. Dat is het Woord van God.

Ik zeg niet, dat wij „verloren percentages” gemakkelijk inhalen, door hierover méér, eenvoudig en duidelijk te spreken.

Maar het volk zal er toch wel iets van leren. Het kan er van leren, onze stem beter te herkennen. Het zal ook ondervinden, dat ook in deze tijd geen mens op den duur kan heenkomen om de vraag, wat hij met de Bijbel en de Bijbel met hem te maken heeft.

A.

IVOROL: Schoonheidskuur voor Uw tanden Tube 95ct

Erhard's ingreep

Er is alle aanleiding een kanttekening te maken bij het bericht over de westduitse maatregelen tegen de dreigende overbesteding. Die kanttekening kan kort zijn, want over de maatregelen zelf behoeven wij niet uit te weiden. Wij kennen ze nog uit de periode 1957-1958. Ook nu nog houdt onze Overheid voortdurend de hand aan de pols van ons economische leven. Velen noemen dat dirigisme en bemoeizucht.

Sommige bladen, zoals „Burgerrecht”, hebben jaar in, jaar uit minister Erhard ten voorbeeld gesteld aan onze eigen bewindslieden.

De vrije markteconomie van Erhard was volgens hen ideaal ter voorkoming van allerlei economische kwalen. In wezen heeft ook de Bondsregering nooit geheel de teugels losgelaten. Maar dit werd gemakshalve vergeten door de pers, die wij op het oog hebben. Wij verheugen ons niet uit leedvermaak over hetgeen thans in Duitsland nodig bleek. Dit te meer niet omdat prof. Erhard ongewild als kampioen der anti-dirigisten op het schild geheven werd. Bovendien zijn wij het eens met iedereen, die zich te weer stelt tegen het echte dirigisme. Dat wil zeggen: tegen de neiging om louter uit bemoeizucht van overheidswege te reguleren. Wij kunnen het er met elkaar wel over eens zijn, dat in deze tijd geen enkele Overheid het zich kan permitteren met het sociaal-economisch-financieel bestel geen enkele bemoeienis te hebben. Daarvoor is dat raderwerk van de samenleving te gecompliceerd geworden. Te velen zijn er de dupe van als er iets gaat haperen. En dan krijgt de Overheid — achteraf — de schuld van het onheil.

Wellicht heeft Erhard iets te lang gewacht met het daadwerkelijk toepassen van de spreuk: voorkomen is beter dan genezen. Ook met dat verwijt moet men voorzichtig zijn. In elk geval leert dit voorval, dat het voortaan wel heel erg onecht zou klinken, indien men voortgaat Erhard aan onze eigen bewindslieden ten voorbeeld te stellen. Om die conclusie was het ons te doen. Sl.

HUIZENGA

Meubelindustrie en Interieurverzorging n.v.
UTRECHT • KOLLUM

Bel 030-13934* Afd. Verkoop en onze specialisten komen praten en vertellen u alles over alle mogelijkheden. Eventuele schriftelijke aanvragen

Bemurde Weerd O.Z. 12 - Utrecht

Onderweg

ONLANGS vertelde een van de leden van de delegatie, die uit Nederland op de derde Assemblee van de Wereldraad van Kerken is geweest, dat ook daar de typisch Nederlandse trek niet onopgemerkt is gebleven.

Zo men weet is de basisformule van de Oecumenische Beweging in voorbereiding geweest bij de aangesloten kerken. Uitbreiding van deze basisformule stond op het programma en daarmee werd tegevoetgekomen aan een in sommige kringen groeiend verlangen.

Welnu: het kwam zover dat die basisformule werd uitgebreid. De kerkelijke pers in Nederland heeft zich er niet onbetuigd over gelaten. De nagalm ervan is nog steeds hoorbaar, vooral omdat de vraagstukken van aansluiten of niet-aansluiten naar ons besef zo nauw met die basisformule verbonden zijn.

Kerkelijk Nederland heeft zich in die Assemblee evenmin onbetuigd gelaten, aldus het verhaal. Toen de kerken in de gelegenheid waren gesteld om amendementen in te dienen op het ontwerp van de tekst, zijn er twee binnengekomen.

De een was van de Remonstrantse Broederschap in Nederland...

De ander was van de Hervormde Kerk in Nederland...

Typisch Nederlands? Hier in Nederland zouden wij natuurlijk gezegd hebben: kom nou! Je kunt toch zomaar niet met elkaar om een tafel gaan zitten of gaan samenwerken. Daar moet toch een akkoord voor zijn, een statuut, met een „artikel 2” en een reglement, en een program van actie, en een beginselprogramma en nog veel meer papieren. En pas als die er zijn, weet je alles wat je weten moet en is alles bekrachtigd. Dan pas ga je aan het werk — al of niet samen. Dat hangt af van de houding tegenover de papieren. Ja zeker: zo redeneren we — en zo handelen we ook.

Waar nu onze bezigheden in breder verband komen te staan, begint de beschaamdheid. In Europees verband is onze opzet van organisaties al een probleem; in wereldverband worden nog grotere zaken een probleem. Zelfs ons gehele verstaan van de waarheid Gods wordt een relativum — en ons bezig zijn met het heil wordt dan ineens provincialisme.

Hadden die andere wereldkerken en landkerken en geestelijke groeperingen geen belangstelling voor de basisformule? „Doen die maar wat”? Of scharrelen die met het principe? Kennen die geen grenzen der kerk meer?

Of (en nu terzake van de politieke ontwikkeling) hebben die christenen in andere landen geen gevoel voor de verwantschap tussen de wijze waarop je christen bent en de manier waarop je dit uitdraagt in de politiek? Hebben die geen gevoel ervoor dat een katholiek alleen in een KVP kan horen en een protestant al naar zijn geestelijke ligging in een der protestantse partijen?

Laten we niet te veel zaken overhoop halen die we straks toch moeten laten liggen: het gaat in deze regels alleen, maar om die ene trek: de typisch Nederlandse.

Bij ons moet eerst alles geformuleerd worden. Op gevaar af dat we zo opgaan in het formuleren van het heil dat het getuigen over het heil in een dogmatische kakofonie verzandt. En bij die anderen moet allereerst gewerkt, getuigd, gehandeld worden. Op gevaar af dat het leven en werken der kerk tot iets ondogmatisch en oppervlakkigs, modieus, wordt. Kortom: de wereld schrikt van onze Nederlandse manier van doen en wij schrikken van hen. Politiek gezien: de CDU verbaast zich over onze verbroekeling, wij verbazen ons over de ondogmatische eenheid.

Daarin zit iets verwarrens voor ons, maar ook iets heilzaams. Het verwarrende is, dat het spook van de principiële vervlakking steeds bij ons blijft opdoemen omdat wij de kracht van het principe zoeken in wat wij thans organisatorisch hebben. Maar het heilzame is dat de ontmoeting met de medechristen, die tot onze verrassing dezelfde Heiland op zo'n geheel andere manier en in zulke geheel andere vormen dient, onze zo verstarrend werkende aanpak nieuw vuur kan inblazen — desnoods met opoffering van wat wij voorheen als de enige weg hadden gezien om uiting te geven aan ons geloof.

Wij moeten ergens toch altijd scheiding kunnen blijven maken tussen dat wat de Schrift inhoudt

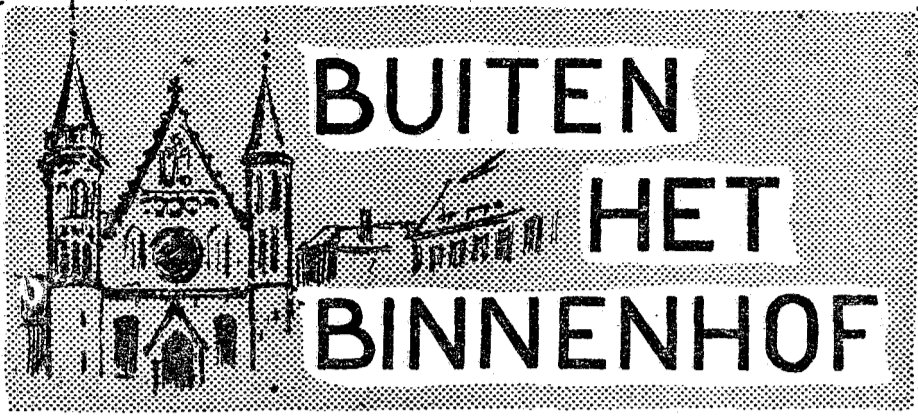
INSTEMMING met een van mijn vorige stukjes ontving ik van een academicus, wie het eveneens was opgevallen, dat op de lijsten van kandidaten voor de Staten de „kleine luyden” mochten zij op de lijsten voorkomen, zeker niet vooraan stonden. Ja, uit zijn schrijven blijkt, dat op een lijst een „kleine man” heeft moeten wijken voor een „grote man”. Als ik op die bewuste lijst kijk, dan staan er tien kandidaten op. De eerste drie dragen academische titels. De vierde niet. De vijfde wel. De zesde niet, de zevende wel. De nummers 8, 9 en 10 staan er ook wat bloot bij, wat betreft titulatuur dan. Maar dat blote kan dan geen kwaad meer!

Juist toen de post mij dit schrijven bracht, las ik een brochure van het Statenlid wijlen de heer H de Wilde, welke hij in 1902 heeft geschreven Het boekje heet: „Dr. A. Kuyper in zijn betekenis voor de politieke ontwikkeling van het Nederlandse volk”. Zestig jaar geleden dus verscheen het.

Nu wil ik bij voorbaat vaststellen, dat ik NIET van mening ben, dat de omstandigheden, de politieke omstandigheden met name, nog hetzelfde karakter zouden dragen als in 1902, toen de heer De Wilde kon schrijven: „Thans is Dr. Kuyper, vroeger gesmaad en beschimpd en bespot door alle politici van beroep, Voorzitter van van de Ministerraad...” Er is in zestig jaar veel veranderd. Mede door de oprichting van de Vrije Universiteit, mede door een gelukkig, door „kleine luyden” verworven welstand hebben hun kinderen en kleinkinderen titels en predikaten kunnen behalen, waarmede die nazaten nu op de groslijsten vermeld staan. (Op de stembiljetten worden die titels en predikaten niet vermeld).

Dat daarmede een eind zou zijn gekomen aan de invloed van wat de heer De Wilde noemt, de burgerstand, de landbouwende bevolking, de neringdoenden en handwerkerslieden, zou ik niet graag beweren. Nog minder, dat uit die geleidingen van het Nederlandse volk geen mannen en vrouwen zouden zijn voortgekomen, die, in de geest van de stichter van de partij, de beginselen van die partij niet zouden kunnen uitdragen in de tegenwoordigende lichamen.

„Men moet” zo lees ik in de brochure, „om zich van het verwonderlijk succes, dat dr. Kuyper op zijn persarbeid had, een juiste voorstelling te vormen, teruggaan tot de tijd, toen in heel ons land, en bepaaldelijk in de dorpen, een paar notabelen schier in alles de toon aangaven, alle zaken van publieke aard beredderden en bediselden en de bevolking zelve zich buiten alles hield. Vooral bij verkiezingen bleek dit in sterke mate. Een paar invloedrijke mannen van de balie of van de handel in de steden, de grondeigenaars en hun rentmeesters op het platteland wezen de kandidaten aan. Van politiek leven, van een strijd om beginselen, was zo goed als niets te bespeuren” (pag 11). Op dezelfde bladzijde lees ik iets verder: „De stembus-actie ging in die dagen dan ook niet over beginselen, maar over personen en verliep daardoor geregeld in persoonlijkheden. De Standaard schoof van meetaf al die persoonlijkheden opzij, streed nooit voor of tegen een persoon dan als drager van een beginsel. Haar Hoofd-redacteur bekommerde zich absoluut niet om de wensen en de belangen van de ene of andere coterie, van notabelen of grondeigenaars, maar

hield uitsluitend rekening met wat hij achtte te zijn in het belang van het algemeen...”

Men begrijpe goed, dat hiermede door mij geen afkeurend oordeel wordt gegeven over de kwaliteiten, welke de kandidaten met titels zouden hebben, ja bezitten. Er is een tijd geweest, dat in het dagelijkse leven van de politiek, van de werkgevers- en van de werknemersorganisatie ook die kennis en dat inzicht gewicht in de schaal wierp, die op andere wijze dan aan universiteit of hogeschool was verkregen. Die mogelijkheden zijn ingekrompen. Niet omdat het „de kleine luyden” onmogelijk is gemaakt om op dat gebied te wedijveren, want in de dagen van Kuyper werd ook de academicus, als hij tot de partij toetrad vereenzelvigd met zo'n „kleine man”, maar omdat de huidige vraagstukken om gespecialiseerde studie roepen. Wij zien dan, in het bijzonder in de kringen van de vakbeweging, dat van de zijde van de werknemers praktisch net zo veel academici achter de groene tafel zitten als van de zijde van de werkgevers.

Wellicht vraagt zich nu een lezer af, welke kant ik nu wel uitwil. Geen titels of wel titels „kleine luyden” of geen „kleine luyden”?

Hier is het antwoord. De „kleine luyden”, zoals die nog in de brochure van de heer De Wilde voorkomen bestaan niet meer. De A.R.P. is geen partij van „kleine luyden” meer, naar mijn opvatting. Dat is geen schande, net zo min als het een schande is, dat er praktisch geen water- en vuurstokerijen meer gevonden worden. Maar er is nog altijd verschil tussen die „kleine luyden” van vroeger en de „grote luyden” van nu. En als de partij en dat wil zij, geheel het volk wil bereiken, dan zal zij in haar benadering tot dat volk ook moeten weten wat hier en wat daar des volks is.

De C.H.U. is, naar ik meen, niet achter gebleven in de ontwikkeling, ook wetenschappelijke ontwikkeling, wat haar leden betreft. Maar zij heeft wellicht hier en daar de middenstander, de neringdoende en de handwerksman minder vergeten, dan de A.R.P. op sommige lijsten van die A.R.P. Ik kan niet bewijzen, dat in dat streven van de C.H.U. winst heeft gezeten. Wel was er innerlijke vrede over de plaatsen op de lijsten. En dat is veel waard. Het gevaar dreigt, dat bij gecombineerde lijsten de „grote luyden” voorop komen en de kleinere in de achterhoede blijven, waardoor het eerste gevaar hier aangestipt, nog groter wordt.

William G. ...

1	2	3		4	5	6	7	8	9	10	11	12
13			14					15		16		
17		18			19			20	21			
		22					23					
	24				25		26		27		28	
29				30							31	32
33		34		35				36		37		38
39				40			41				42	
43			44		45	46		47	48			
49				50							51	
	52	53	54		55			56		57		
58		59						60				61
62	63				64	65		66				67
68				69	70			71		72		
73					74					75		

- 36. wig; 37. reptiel; 39. voorzetsel; 40. ik (latijn); 41. vis; 42. vreemde munt; 43. soort bier; 45. maat; 47. gewas; 49. gewicht (afk); 50. oude haven van Rome; 51. Europese tijd (afk.); 52. meel-spijs; 55. vat; 56. kelner; 59. water in Nederland; 60. besluit; 62. uitgestrekt; 64. reeks; 66. deel van huis; 68. roem; 69. keukengerei; 72. roem; 73. verpozing; 74. gebruiken; 75. woning.

- VERTIKAAL:** 1. wandelplaats; 2. priester; 3. opstandeling; 4. havendeel; 5. op de wijze van; 6. nabootsing; 7. schilderij; 8. muzieknoot; 10. nonsens; 11. zoogdier; 12. klap; 14. betaalmiddel; 15. angst; 18. verheerlijkt; 21. misdrijf; 24. benard; 25. bezoek; 26. wintersportplaats; 28. vogel; 29. dichter; 32. uitroep; 34. nauw; 35. raad (afk.); 37. muziekstem; 38. droog; 44. iemand van adel; 46. „luchtfietsen”; 48. kleur; 53. zoogdier (mv.); 54. leider; 56. voorteken; 57. lichaamsdeel; 58. kelner; 61. plezier; 63. hond; 64. verharing; 65. in de toekomst; 67. tijdperk; 70. partij; 71. meisjesnaam.

69. spe; 67. era; 70. AH; 71. An. 65. kel; 58. ober; 61. pret; 63. ren; 64. ren; 48. amber; 53. evers; 56. ommen; 57. en; 37. ait; 38. der; 44. edele; 46. nops; 29. skald; 32. krekt; 34. eng; 35. SER; 25. opkomst; 26. Engadin; 28. spewer; nood; 18. beaat; 21. moord; 24. beaagd; 10. onzin; 11. ree; 12. pels; 14. geld; 15. 4. ka; 5. a la; 6. parodie; 7. ets; 8. re; 1. rebe; 2. EII; 3. rebe; 2. EII; 3. rebe;

- HORIZONTAAL:** 1. gazon; 4. rover; 9. woonplaats; 13. drank; 14. deel van N.T.; 16. ontkenning; 17. bot; 19. kunst (latijn); 20. verkoop; 22. huidverharding; 23. dierenvoeder; 24. deel van plant; 25. loflied; 27. veren; 29. sociaal-economisch (afk); 30. zacht hout; 31. eenheid van kracht; 33. nonsens;

Kruiswoordpuzzel

lijk van ons vraagt en de vormen waarin wij die inhoud gegoten hebben.

Ook de rijke jongeling wilde de Heiland dienen. Maar de onmogelijkheid voor hem om zijn leven van de grond aan opnieuw op te bouwen eindigde voor hem in de onmogelijkheid om zijn Heiland te kunnen kennen en volgen (Lucas 18:18-27).
Leiden, DS. A. J. KRET

UIT ONZE BOUW- EN AANNEMERSWERELD

Houthandel en kistenfabriek MEILINK N.V.
BORCULO, Hofstraat 10 ZUTPHEN, Marsweg 19
Telefoon 05497-561 Telefoon 06750-3748

Houtzagerij - Houthandel - Kistenfabriek

WARENHUIZENBOUW
N.V. Aannemersbedrijf BOERS EN VRIJLAND
's-GRAVENZANDE — Telefoon 01743 - 2245* — Postbus 30

KAKES' bouwbedrijf
Bouwers waarop gebouwd kan worden . . .
OOSTZIJDE 164 - TEL. 02960-62945 - ZAANDAM

BOUWBEDRIJF JAC. VAN DER NIET
NIEUWBOUW EN ONDERHOUDSWERKEN
Oranjeweg 6 — Telefoon 01719-2748 — Noordwijk aan Zee

FA. C. VERMEER EN ZOON'S
fabrieken voor gebogen hout
Telefoon 01894-1230 - Ouderkerk aan de IJssel
RONDE EN OVALE TAFELRANDEN
GEBOGEN REGELS VOOR STOELLEN EN FAUTEUILS,
ARMLEGGERS, KAPPEN, REGELS, STIJLEN, ENZ., ENZ.

TIMMERFABRIEK VERMEULEN N.V.
MILL (N.-B.), TELEFOON 08859-605
Fabriek van geprefabriceerde houten gebouwen, houten woningen, directieketen, barakken, garages, vakantiehuisjes enz.
Speciaal voor de landbouw: kippenhokken, veldschuren, loodsen etc.
Export: België, Duitsland, etc.

F. VINK & ZOON
Aannemersbedrijf
Telefoon 01827-261
KERKLAAN 9 — MOORDRECHT

J. v. d. LINDE
AANNEMER VAN UTILITEITS- EN BURGERBOUW
Bouwde o.m. Geref. kerk van Goes, Kruiningen. Scholen voor diverse instanties.
In aanbouw: Ned. Herv. Rusthuis te 's-H. Arendsterke en Rusthuis Geref. Kerk te Goes.
KLOETINGE - Schoolstraat 12 - Tel. 6705 (01100)

meteoor beton

N.V. BETONFABRIEK DE METEOR — DE STEEG
Fabriek van kwaliteitsbetonprodukten

N.V. AANNEMERS- EN HANDELSBEDRIJF VAN OORD
Hoogstraat 73a — Telefoon 444 — Werkendam
RIJSWERKEN GRONDWERKEN ASFALTWERKEN

Voor betere beton Schokbeton
N.V. SCHOKBETON
Fabrieken te Zwijndrecht, Kampen en Elburg.
Bouwbedrijf te Zeist.

JAN LINGEN'S BETONINDUSTRIE N.V.
Veerdam 29 - Telefoon 01850 - 3123 - 1123
PAPENDRECHT

Laat advertenties U inlichten voordat U gaat kopen!

Tweede Kamer hield hoofd koel

DE ontwikkeling rondom het vraagstuk-Nieuw-Guinea in de afgelopen dagen is wel het beste bewijs, hoe snel de situatie veranderen kan. Nauwelijks heeft de Tweede Kamer — eindelijk — een debat over het terzake gevoerde Regeringsbeleid gehouden, of het bekend worden van het zgn. „plan-Bunker” verandert de situatie grondig en doet het parlementaire debat al weer verouderd zijn. Het is de vraag, in hoeverre de daarbij gehouden redevoeringen nog passen bij de inmiddels weer gewijzigde situatie.

In zulke zich snel wijzigende omstandigheden met telkens nieuwe vragen en de eis van een telkens hernieuwde standpuntbepaling dreigt licht het gevaar, dat de emotionaliteit de boventoon gaat voeren. Het is dan meer dan ooit zaak het hoofd koel te houden.

Kamermeerderheid achter Regering

VORIGE week dreigde dat gevaar eveneens in de Tweede Kamer, toen Minister Luns op een onbegrijpelijk bruuske manier de indruk van de vertrouwenwekkend voorzichtigte en gematigde brief van Minister-President De Quay en van diens rede in ernstige mate afbreuk deed, en bv. de loyale steun, die door de a.r. fractie was geboden, volkomen negeerde. De bevreemding en verwarring, die daar in de Kamer noodzakelijkerwijs op volgen moesten, hadden licht tot de emotionele beslissingen kunnen leiden. Het was met name de verdienste van dr. Bruins Slot, dat hij, de gevaren van het ogenblik onderkend, met zijn voorstel de beraadslagingen tot de volgende dag te schorsen aan de Regering en de Kamer de gelegenheid gaf tot rustig beraad.

Des te veelzeggender moet het voor de bewindsman van Buitenlandse Zaken geweest zijn, dat zelfs de fractievoorzitter van zijn eigen partij, de K.V.P., na dit rustige beraad in zijn betoog een duidelijke nuancering aanbracht, toen hij enerzijds „de Minister-President in het bijzonder (mocht) complimenteren met zijn duidelijke uiteenzetting omtrent de problemen”, welk betoog bij de K.V.P.-fractie „een zeer goede indruk (had) nagelaten”, en anderzijds uitsprak, dat „de meer gedetailleerde inlichtingen van de Minister van Buitenlandse Zaken” bij zijn fractie „ook verhelderend” hadden gewerkt. Hij puntte deze nuance nog wat aan met de uitspraak, dat het betoog van Minister Luns aanleiding was geweest tot „nogal wat misverstand”.

Wij vermelden dit, omdat bepaalde bladen (geen vrienden van de a.r., hetgeen men wel bedenken moet!) in onze kring opnieuw trachten troebel water te maken (in de hoop daarin goed te kunnen vissen) met het voor te stellen alsof de rede van Dr. Bruins Slot verwarring had gesticht. Het was anders: de rede van Minister Luns had daartoe aanleiding gegeven. En het voorstel van de heer Bruins Slot verschafte Regering en Kamer de gelegenheid tot het nodige beraad.

Hoezeer deze gelegenheid benut is, bleek wel uit de wijze, waarop het debat na de hervatting verliep en eindigde. Zeker, kritiek en verschil van inzicht werden geenszins verbloemd, maar Regering en „Regeringspartijen” werden er niet door uit elkaar gedreven. Het kostte de fracties dezer partijen dan ook geen moeite om met overtuiging tegen de beide socialistische moties te stemmen.

Geen voorbarig oordeel

NAUWELIJKS was door dit debat het klimaat geschapen, waarin de Regering met de ruggesteun van een duidelijk — zij het niet zonder moeite verkregen — vertrouwensvotum van de volksvertegenwoordiging de verwachte hervatting van het geheim overleg met Indonesië zou kunnen tegemoet gaan, of de berichten over het „plan-Bunker” deden opnieuw vele vragen rijzen.

Vragen naar de inhoud en betekenis van dit plan, vragen naar de rol van Amerika en van de Verenigde Naties daarbij, vragen naar de reactie van Indonesië, vragen naar het standpunt der Nederlandse Regering, vragen met name ook naar de wetenschap bij de Nederlandse Regering omtrent dit plan tijdens het zojuist gehouden Kamerdebat.

Dit laatste aspect was voor oppositieleider Burger aanleiding dinsdag jl. bij de „regeling der werkzaamheden” een uitvoerig betoog te houden, waarbij hij meteen al zijn oordeel klaar had. Hij informeerde niet meer, maar ging uit van het z.i. blijkbaar reeds vaststaande feit, dat de Regering vorige week het debat doelbewust op een feitelijk on-

juiste grondslag had laten doorgaan. Nu is het onmiskenbaar, dat deze vragen bij de gehele Kamer leefden. Hoe licht zou zulks reacties hebben kunnen oproepen, die een bedreiging hadden kunnen worden voor een wel overvogen oordeelsvorming. Men vergete niet, dat deze weken zenuwslopend zijn voor de verantwoordelijke politici, zowel in Regering als in Parlement.

Minister Cals bv. die de grote rede van zijn ministercarrière moest houden, kon maar niet op dreef komen: zijn gedachten zijn meer bij het Nieuw-Guinea-vraagstuk dan bij de Mammoet. En er is geen zich van zijn verantwoordelijkheid bewust Kamerlid, die niet ieder ogenblik van de dag hiermede bezig is. De Regering leeft bij voortdurend onder de spanning van — zoals Minister-President De Quay het vorige week uitdrukte — „enerzijds alles te vermijden, wat . . . de mogelijkheden van een oplossing door vreedzaam beraad in gevaar zou kunnen brengen, en anderzijds de plicht leven en goed van de onder haar gezag staande bevolking te beschermen”. Maar ook de volksvertegenwoordiging heeft daarin haar verantwoordelijkheid en heeft haar houding te bepalen. En het gaat daarbij — de lezers van „Nederlandse Gedachten” hebben het vorige week in de rede van dr. Bruins Slot kunnen lezen — „over geen geringe zaken; het gaat over oorlog of vrede, het gaat over gedane beloften met betrekking tot Nieuw-Guinea en het gaat over onze verhouding tot Indonesië”.

In zulke spanningen is het zaak beslissingen beheerst te nemen en zijn oordeel goed te overwegen. Tegenover de heer Burger was het dinsdag jl. opnieuw dr. Bruins Slot, die tegen overijde oordelen en handelen waarschuwde. Weliswaar moest hij erkennen, dat, als de door de heer Burger geuite veronderstelling juist zou zijn, hij diens verbazing begreep dat de Regering het debat niettemin had laten doorgaan, maar hij wilde tevens rekening houden met de mogelijkheid, dat de Regering daarmee „haar wijze bedoelingen” kon hebben gehad. Hij wilde eerst daarover opheldering, alvorens een oordeel uit te spreken. Die opheldering zou wellicht verschaft kunnen worden door de

bijeenkomst, die de Regering dag jl. zou hebben met de missie voor Buitenlandse Zaken in de Tweede Kamer. Dat wil afwachten. Eerst daarna zou kunnen worden, of er wel iets zou zijn voor een open of een gedachtenwisseling met de generaal (achter gesloten) op dit standpunt bleek de van de Kamer zich te kunnen

De beste hul

WIJ zullen ons niet in speculaties begeven. Wel bij het verschijnen van de weer nieuwe ontwikkelingen goed zijn, wanneer allen, woordelijkheid dragen, all ties van door hen te nemen vooraf grondig overwogen. Zij kunnen daarbij niet dragen worden, dan op de dat tot uitdrukking kwam legram, dat de a.r. Tweede tie vorige week vóór het neadebat van een aantal predikanten ontving. De ving vele telegrammen. eisten zonder meer een slissing variërend van „o lijk onderhandelen op ba dracht aan Indonesië tot aan Indonesië onder geel in overweging nemen”. I moeten afvragen, hoe m telegrafische eisen meent kunnen helpen tot een standpuntbepaling te kon. Maar het beste telegram de genoemde predikanten dient de aandacht van a ten beslissen, en van all beslissing willen helpen.

„Ondergetekenden . . mede, dat zij heden uw hele volksvertegenwoord de Regering, gedanken bede, opdat u goed en ven worde in de kwest nea zo te spreken en te het recht, de vrede en de alle betrokkenen zo goed vorderd worden”.

Repliek van dr. Bruins Slot

In aansluiting aan de rede, die dr. Bruins Slot namens de a.r. Tweede-Kamerfractie in eerste instantie bij het Nieuw-Guineadebat heeft gehouden en die wij in „Nederlandse Gedachten” van verleden week hebben opgenomen — het moge voor diegenen, die wel „A.R. Post” ontvangen, maar niet op „Nederlandsche Gedachten” geabonneerd zijn, een aanwijzing zijn hoe gewenst het is zich alsnog als abonnee op te geven om van een regelmatige voorlichting verzekerd te zijn! — willen wij thans ook een samenvatting geven van de door hem bij de replieken gehouden redevoering.

Dr. Bruins Slot begon zijn rede met er zijn bevreemding over uit te spreken, dat de Regering op zijn in eerste instantie gehouden betoog bij haar antwoord niet wezenlijk was ingegaan, ondanks zijn poging „het moeilijke Nieuw-Guineaprobleem constructief te benaderen, zoals ik in het algemeen gisteren getracht heb het regeringsbeleid niet alleen kritisch, maar ook loyaal te beoordelen. Mijn betoog mondde dan ook uit in een betuiging van instemming met het beleid van de Regering, zoals het tot dusverre was gevoerd. Het heeft mijn politieke vrienden en mij teleurgesteld, dat dit de Regering blijkbaar is ontgaan”.

Te weinig behoedzaam

Bij zijn benadering was de heer Bruins Slot met name ingegaan op „het wezenlijke probleem, dat in het Nieuw-Guineavraagstuk gelegen is, n.l. de noodzaak de belangen der Papoea's te behartigen en de even wezenlijke noodzaak met Indonesië tot overeenstemming te komen.” „Ik was verheugd”, zo vervolgde de a.r. woordvoerder „dat ik mij hierin kon aansluiten bij de brief van de heer Minister-President die toonde bereidheid tot een gesprek, die was gematigd en conciliant in de doelstellingen met betrekking tot Indonesië en Nieuw-Guinea.”

De rede van de Minister van Buitenlandse Zaken heeft dit beeld, dat ik in overeenstemming met de brief van de Minister-President mij gevormd had, sterk vertekend. Waar gaat het, zo voor als na, om? Het gaat erom een gesprek met Indonesië te krijgen zon-

der precondities. Daar moeizaam zoeken en t Het gesprek, nauwelijks men, stagneerde. Nu m op gang gebracht worde

Wat beleven wij nu Er is een motie, de heer De Kadt, waari de vorm de précondities getracht wordt aan onz te dringen. Wat doet d Buitenlandse Zaken? I de behoedzaamheid van de Minister-President v de indruk, dat hij in Nederlandse préconditie beschikkingsrecht — en taillerd — doet herlev dat het zo niet bedoeld naar buiten het effect, hoe de buitenwereld re

„De rede van de Mii tenlandse Zaken lijkt n eenstemming met hetge President gisteren nog heeft vooropgesteld, n worden vermeden, wa heid van een oplossir zaam beraad in gevaar brengen.”

Positiebena

In de tweede plaat Bruins Slot, dat de kv dabesprekingen door d formeel benaderd was, van: ieder doet maar dan zullen wij straks wat er gebeuren moet, ning moet het zo niet, beren de Indonesiërs doen krijgen, dat wij wat beloofd hebben, n proberen er oog voor onderzoeken wat voor lijkheden er in een eve overdracht zouden ku gaat niet om een Ne en een Indonesische ho trachten te bereiken, siërs oog krijgen vo probleem, zoals het l moeten er oog voor een Nederlands belang Papoea-belang is, da

• Veru

verwacht van mij, dat ik over twee zaken iets zeg. Over de mbusuitslag en over het Nieuw-Guinea-debat, dat op 4 en 5 april de Tweede Kamer gehouden werd. Ik zal proberen aan uw wens voldoen, al moet ik over het ste onderwerp zeer kort zijn in band met de actualiteit van het oede.

het merkwaardige van een verzingsuitslag is, dat elke partij alsof zij er tevreden mee is. De liezer zo goed als de overwin- r. Ik doe aan dit stelletje niet e zelfs niet nu de uitslag voor A.R. niet om te juichen was. verlies is verlies en de A.R. Par- boekte weliswaar slechts een te teruggang ten opzichte van 9 maar dan toch een teruggang. t name in het midden en het sten van ons land was dat het al. Daar ben ik allerminst blij e. En u ook niet, hoop ik. Het is drietig, al is er geen reden voor rslachtigheid. Daarvoor bleek A.R.-stemmental toch nog weer biel genoeg. Wij moeten overal het land nu reeds alles op alles ten om bij de raadsverkiezingen n 30 mei a.s., beter uit de bus te men. Dat kan er in zitten als er op zijn of haar post doet wat gelijk is. Het sein staat op on- lig, maar er is nog geen ongeluk beurd. Wel ben ik verheugd over uitslag voor de zgn. confessionele jeringpartijen gezamenlijk. Na e nogal stormachtige politieke en met sterke uitschieters van tielik op dit kabinet, heeft een ot deel van ons volk de christe- te partijen zijn steun niet ont- uden.

De vierde regeringspartij, de V.D., verloor. En het is merk- ardig, dat de heer Oud daarvoor opgelucht deed. Alsof hij geluk- r van een stel lastpakken verlost is. Je zou een prijsvraag kunnen schrijven onder het motto: „wat de V.V.D. een kiezer waard”. Wij iden elke kiezer belangrijk ge- eg om ons er over te verheugen r hij komt, en om ons er over te droeven als hij gaat. Iets om te houwen voor 30 mei.

De P.v.d.A. stak de vlag uit; zo ed althans Het Vrije Volk het orkomen. Een ander socialistisch gblad, „Het Parool”, vond terecht r voor het socialisme geen ren was om met het rode dundoek zwaaien. Dat was een meer reël ndpunt. Want een in de Tweede umer-verhoudingen omgerekend rlies van twee zetels voor de v.d.A. is toch bepaald niet iets om est over te gaan vieren.

Daar is voor ons volk overigens enmin reden toe als het kijkt ar de winst van de P.S.P. Want s een volk zichzelf en degenen or wiens veiligheid het verant-

RADIOREDE

van Mr. W. R. van der Sluis
op 5 april 1962

woordelijkheid draagt, niet meer wil beschermen, is psychisch iets ernstigs aan de hand.

Daarmee ben ik meteen bij mijn tweede onderwerp, het Nieuw-Guinea-debat. Sinds 2 en 3 januari had zo'n debat niet meer plaatsgevonden. De situatie is sindsdien — u weet het — niet verbeterd. Soekarno heeft nagenoeg niets nagelaten om zijn agressiviteit te demon- streren.

Het probleem is in de laatste we- ken zelfs acuut geworden door de militaire incidenten, die plaats von- den. Dr. Bruins Slot wees er op, dat niemand er bezwaar tegen kan maken, indien een Overheid haar onderdanen beschermt en daartoe maatregelen neemt. Die bescher- ming is plicht, aldus de A.R. fractie-voorzitter. Maar Indonesië en Nederland zijn niet alleen op de wereld. Daarom moet ook met an- dere factoren rekening worden ge- houden. Ik doel op het interna- tionale aspect van deze zaak. In de brief, die de minister-president De Quay aan de Tweede Kamer zond, wordt terecht opgemerkt, dat het de doelstelling van de regering blijft, om een aanvaardbare vreedzame oplossing te vinden. Daarmee gaat ieder weldenkend mens natuurlijk akkoord en uiteraard eveneens de A.R. fractie.

Een belangrijk punt daarbij is of dit verzoenend optreden van Neder- land jegens Indonesië de rest van de wereld zal toespreken. Het moet die steun vinden omdat dit voor de toekomst der Papoea's van zo groot belang is. De regering zelf is bereid om het punt „overdracht der soeve- reiniteit” op de agenda van het overleg met Indonesië te plaatsen, aldus premier De Quay. Natuurlijk is hier niet bedoeld een onvoor- waardelijke overdracht, zoals de P.v.d.A., de C.P.N. en de P.SP. wil- len. In een versluierde motie wilde de P.v.d.A. deze uitspraak aan de Kamer ontlokken. Die paste daar- voor. Dan immers zouden de Pa- poea's zelf geen enkele vinger meer in de pap hebben en zou het uit- sluitend van Indonesië afhangen of er nog iets van het zelfbeschik- kingsrecht terecht komt. Dat lot willen alleen de socialisten en de communisten de papoea's laten on- dergaan.

Wat denken de bondgenoten van Nederlands houding? zo vroeg dr. Bruins Slot, indringend. Hebben zij zich met begrip uitgelaten over het droeve, maar noodzakelijke besluit

van de regering om versterkingen naar Nieuw-Guinea te zenden? Na- tuurlijk, zo stelde hij, laat het oor- deel van andere landen onze rechtsplicht ten opzichte van de Papoea's en de Nederlanders in Nieuw-Guinea onverlet. Maar wij behoren tot de Westelijke alliantie en tot de Verenigde Naties. Wij hebben er recht op te weten wat onze bondgenoten van de gang van zaken en van het gedrag van Soe- karno denken. Vooral het oordeel van de Verenigde Staten als leider van de vrije wereld is van belang.

Dat is ook in het belang van de Papoea's, over wier toekomst het gaat.

Dat is ook in het belang van de Papoea's, over wier toekomst het gaat.

Ik moet helaas zeggen, dat het kabinet zich aan deze en andere toch essentiële vragen van dr. Bruins Slot niet veel gelegen heeft laten liggen. Een fractie, die zich achter het regeringsbeleid stelt, heeft echter recht op een zo vol- ledig mogelijk antwoord. Althans op een pogen daartoe. Dat antwoord was meer dan schraal. En dat gaat niet aan. Daarom had dr. Bruins Slot gelijk, dat hij schorsing van het beraad tot vandaag vroeg. Daar was te meer reden toe omdat door de eerste rede van minister Luns de indruk was gewekt, dat deze in te- genspraak kwam met de brief en het mondelinge betoog van de mi- nister-president.

Het klonk alsof de minister aan een hernieuwd overleg vooraf- gaande condities wilde stellen, die door de premier uitdrukkelijk ter- zijde gelaten waren, ter bereiking van de vurig verlangde vreedzame oplossing. Op dat punt moest klaarheid komen. Niet alleen dr. Bruins Slot had dit zo aangevoeld, doch, zoals later bleek, ook de fractieleider van de K.V.P. Tijdens het debat van vandaag hebben én de premier én minister Luns hun best gedaan om de heer Bruins Slot be- vredigend van antwoord te dienen en het misverstand uit de weg te ruimen. Daarop had de A.R.-fractie- leider na zijn uiterst serieuze rede, die tot de kern van het vraagstuk doordrong, ten volle recht.

Het gaat om zulke belangrij- ke zaken. Het gaat om oorlog of vrede. Het gaat voor duizenden mensen om leven of dood. Wij bidden God, dat hij Nederlan- ders, de Papoea's en ook de In- donesiërs voor de verschrikkin- gen van een oorlog bewaren wil. Die bede moet een christelijke partij voorop stellen, zoals haar woordvoerder dit onverbloemd in de Tweede Kamer deed.

het antwoord der Regering

AT de Tweede Kamer vorige ek woensdag in tweede instantie esproken, is de Regering bij de k daarop bij monde van Minis- erident De Quay en van Minis- ns nog verder ingegaan. Minister-President dankte de he- e Kort (K.V.P.), Tilanus (C.H.), Slot (A.R.), Oud (V.V.D.) en is (S.G.P.) voor „de wijze, waar- ler op zijn manier en met zijn eringen in algemene zin, als ik ed heb beluisterd, het standpunt e Regering heeft gedeeld en al- daarvoor duidelijk begrip heeft racht.” de met name door Dr. Bruins pgeworpen vraag, of de Regering ste instantie niet toch in feite de schikking als preconditionie (voor- le, die vóóraf door de andere moet worden aanvaard) voor het ne overleg stelde, ging de Minis- resident in zijn betoog o.a. met de de woorden in:

kunnen dwingen tegen haar overtuiging in bijvoorbeeld ad kalendas graecas naar bestuur op de huidige voet in Nederlands Nieuw-Guinea voort te zetten of aldaar in een andere vorm te blijven.”

„Het zal, uit hetgeen ik zoëven zeide, dui- delijk zijn, mijnheer de Voorzitter, dat men deze kwestie behalve niet in abstracto, ook in het algemeen niet te zwart/wit mag stel- len. In de eerste plaats niet, omdat een en ander zich afspeelt in een gesprek, een dia- loog, in onderhandelingen; hierbij moet im- mers een uitwisseling van gedachten met variaties mogelijk zijn; hierbij zullen dus zowel de Indonesische wens tot bestuurs- overdracht als de Nederlandse wens tot neu- traal interimbestuur met waarborging van het zelfbeschikkingsrecht vrijelijk aan de orde moeten kunnen komen. In de tweede plaats zal men het niet te zwart/wit mogen stellen, omdat ook andere modaliteiten om tot een oplossing van het bestaande geschil over de toekomstige status van Nieuw-Guinea te komen, bepaald niet ondenkbaar zijn, al was het alleen reeds, omdat deze kwestie niet alleen een louter Nederlands-Indonesi- sche aangelegenheid is.

Het spreekt intussen vanzelf, dat bij dit alles inderdaad — zoals in de voorlaatste alineë van mijn brief aan de Voorzitter van Uw Kamer werd gesteld — steeds met de belangen van de Papoea's moet worden reke- ning gehouden.”

ANGEZIEN het vooral de in eerste instantie door Minister Luns gehouden rede geweest was, die aan- leiding tot bevrediging en misver- stand had gegeven, ging ook deze nog nader op dezelfde materie in. Hij haak- te daarbij eveneens aan bij de opmer- kingen van Dr. Bruins Slot en ging daarop als volgt in:

„Thans zou ik iets willen zeggen aan het adres van de geachte afgevaardigde de heer Bruins Slot. Met de Minister-President ver- heugt het mij, dat de geachte afgevaardigde en zijn politieke vrienden zich konden verenigen met het regeringsbeleid. Het spijt mij, dat de geachte afgevaardigde speciaal in mijn betoog van gisteren heeft menen te moeten beluisteren, dat aan de indringende opmerkingen, die de geachte afgevaardigde in zijn genuanceerd betoog heeft gehouden, niet voldoende waarde is gehecht. Het was in ieder geval mijn bedoeling bij het uit- spreken van mijn interventie, dat de op- merkingen, die ik heb gemaakt, juist zou- den tegemoetkomen aan de bezorgdheid, die de geachte afgevaardigde t.a.v. onderdelen

van het beleid had, speciaal wat betreft de kwestie van de preconditionie, waar de geachte afgevaardigde zich aan de zijde van de Re- gering heeft gesteld. Het bedroeft mij dus, dat de geachte afgevaardigde heeft menen te moeten beluisteren, dat ik eigenlijk de zelfbeschikking als preconditionie naar voren heb geschoven. Mag ik, mijnheer de Voor- zitter, van deze gelegenheid gebruik maken om dit met grote klem te ontkennen? Ik heb nog eens nagelezen wat ik heb gezegd. Ik geloof, dat in de context, zoals ik het heb gezegd en zoals de geachte afgevaardigde de heer Oud het heeft beluisterd en ook de an- dere geachte afgevaardigden en, naar ik ge- loof, thans ook wel de geachte afgevaar- digde de heer Bruins Slot, te lezen valt, dat ik niet heb gezegd, dat de Nederlandse Re- gering alleen aan de tafel zal gaan zitten, indien de Indonesische Regering tevoren het recht van zelfbeschikking van de Papoea- bevolking erkent. Dan zou er inderdaad sprake zijn van een preconditionie. Wanneer de geachte afgevaardigde bedoelt, dat het be- nadrukken van het belang, dat de Neder- landse Regering daaraan hecht, bij hem of anderen — hij denkt daarbij ongetwijfeld aan buitenlandse Regeringen — de indruk zou wekken, dat het in feite een preconditionie is, geloof ik, dat zijn zorg niet gerechtvaar- digd is, want de Indonesische Regering spreekt voor wat betreft de overdracht dui- delijke, overduidelijke taal. De Nederlandse Regering ziet daarin geen aanleiding om te zeggen: dan kan er ook niet gesproken wor- den. Wij vragen alleen, dat de bewoordingen van de agenda zo zijn, dat het niet in feite een preconditionie is. In kan de geachte afge- vaardigde de heer Bruins Slot verzekeren, dat de Nederlandse Regering geen bewoor- dingen zal willen doordrukken, die de in- druk zouden wekken, dat het in feite een preconditionie zou zijn. Ik hoop, dat de geachte afgevaardigde en zijn politieke vrienden be- vredigd zijn door deze nadere verduidelij- king.

Ik ben het overigens geheel met hem eens, dat het de taak is van Nederland en van de landen, die zich actief met deze zaak be- moeien, te proberen aan Indonesië bij te brengen, wat precies aan de Papoeabevol- king is beloofd gedurende jaren. Nu zal ik, ten einde bij de geachte afge- vaardigde de heer Bruins Slot ieder mis- verstand verder weg te nemen, wat ik gis- teren heb gezegd nog eens op een andere wijze zeggen. De Nederlandse Regering kan niet de bestuursverdracht als preconditionie aanvaarden en het verheugt de Regering, dat de vier regeringspartijen bij monde van de geachte afgevaardigden de heren Bruins Slot, Tilanus, Oud en De Kort, dit standpunt uit- drukkelijk hebben onderschreven.”

„De Nederlandse Regering staat niet apri- oristisch afwijzend tegenover bestuursver- dracht aan wie ook. Het komt echter op de omstandigheden aan. Onder die omstandig- heden neemt het belang van de Papoea's de centrale plaats in. Onder het belang van de Papoea's valt het recht van zelfbeschik- king”.

Jubileum - Aanbod

Wegens ons 25 - Jarig bestaan stellen wij een beperkt aantal ECHTE ROEPEDE SCHWARZ- WALTER KOEKOEKKLOKKEN beschikbaar.

Deze klokken zijn versierd met fijn handsnijwerk, hebben een bijna onverslijtbaar uurwerk en een regelbare slinger, waardoor ze precies op tijd lopen! Bovendien brengen zij gezellig- heid in Uw huis, want de KOEKOEK „ROEFT” ELK KWARTIER!

Wij sturen deze mooie klok, welke door geschoolde vaklieden uit de hand vervaardigd werd, aan hen, die bin- nen 10 dagen de coupon opzenden, tegen tijdelijk speciale prijs van f 16,95 (vracht inbegrepen) met garantiebewijs voor 1 jaar. Betaling bij aankomst aan de postbode.

Ieder heeft het recht de klok bij ons om te ruilen voor een ander artikel, zodat risico uitgesloten is. Stel niet uit tot morgen, maar post de coupon vandaag nog; slechts 250 stuks zijn er!

brengt in Uw huis!

gezelligheid

COUPON: GRAND COMPTOIR UNIVERSEL d'HORLOGERIE HOMERUSLAAN 83 - POSTBUS 44 - UTRECHT

Gelieve omgaan te zenden: echte roepende COUPON

Schwarzwalder Koekekklok(ken) à f 16,95 franco binnen 10 dagen

NAAM: rembours insturen

ADRES: PLAATS:

AVIA huisbrandolie

Firma G. H. VAN LEEUWEN

VEENENDAAL

TELEFOON 08385 - 2414

Landbouwwerktuigen- en machinefabriek

H. VISSERS N.V. — NIEUW-VEENEP
Telefoon 02546-444 (4 lijnen)

N.V. W. J. Schuiling's Handelsonderneming

BINNENHAVENWEG 20 - HENGELO
Telefoon 05400-6461

N.V. TEXTIEL UNIE SPENCER-HEY CULEMBORG

FABRIEKEN VAN GEBREIDE BOVENKLEDING

HOLWERDA ZONEN Dokkum

VOOR AL UW TRANSPORTEN IN BINNEN- EN BUITENLAND

Tel. 05190-2292 (2 lijnen) - Buiten kantoor tijd 2580

REISBUREAU Internationaal Contact

Doelstelling: Reizen in Prot. Kerkelijk Verband Schiedam: Rotterdamschedijk 425, tel. 6.27.46 Hardinxveld-Giessendam:

Tel. 01846 - 2105 en 2325

Wat Internationaal Contact u bieden wil:

- ★ Een verantwoorde vakantie geheel in uw eigen sfeer
- ★ Reizen met uw geloofsgenoten
- ★ De leiding berust o.a. bij de heer Jac. Kattenberg, Gods-dienst-onderwijzer Ned. Herv. Kerk of event. uw eigen predikant
- ★ Zondags wordt ter plaatse een gods- dienst-oefening gehouden. Een stukje Holland dat u op uw reis mee kunt nemen.

Vraagt inlichtingen aan bovenstaand adres.

Stuur vandaag nog deze bon in:

naam:

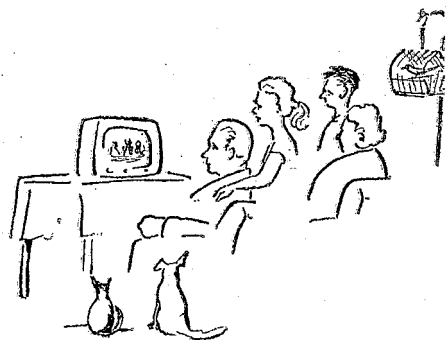
adres:

plaats:

N.G.

Het grenzeloze leven

IEDEREEN die goed nota neemt van de tegenwoordige levensstijl en van het gedragspatroon van de tegenwoordige samenleving, zal het opvallen, dat vrijwel op ieder gebied een verflauwing van de grenzen is waar te nemen. Vroeger was er weliswaar in vele opzichten een te starre, wrikkeloze begrenzing, doch de grenzenverflauwing die in deze tijd aan de dag treedt, is in sommige opzichten zorgwekkend. Verflauwing van grenzen kan leiden tot grenzeloosheid. In onze christelijke levenskring zien we deze verflauwing van allerlei grenzen ook optreden. Het bedenkelijke is, dat men vaak niet beseft, dat men ook ten opzichte van de jeugd de grenzeloosheid in de hand werkt.

Het Vara-televisieforum wordt door een aantal mensen stevast gevolgd. Daarbij overweegt men vaak niet meer, dat dit forum de socialistische politieke opvattingen huldigt en dat het in feite een gerichte politieke propaganda is. Men heeft een televisietoestel en men wil kijken als er wat te zien is op de beeldbuis. Veelal behoort dan ook de jeugd van het gezin tot de kijkers. Als deze jeugd regelmatig de opvattingen hoort, die het televisieforum er op na houdt, bestaat het gevaar, dat de oorspronkelijke opvattingen die in het gezin leefden, verflauwen. Het is onze overtuiging (dat te veel ouders hier te weinig aan denken. Dat men dus ook te weinig denkt aan het doopsformulier en aan het jawoord dat men bij de bediening van dit sacrament heeft gegeven.

Verplaatsbare HOUTEN GEBOUWEN

Directie- en schaftketen
Noodwoningen,
scholen en kerken.
Directie- en schaft-
wagens
etc.

Telef. Hardinxveld-Giessendam 01846-2141

Hotel-pension „Dreyeroord”

TEL. 3169 - OOSTERBEEK

Firma H. van Triest en Zoon

Groothandel
in fourages
DWINGELO

Telef. 05219 - 1270 b.g.g. 1316

EEN KRACHTIGE SCHAKEL BIJ DE IN-
EN VERKOOP VAN UW RUWVOEDERS

Uw adres voor

DIRECTIEKETEN
BARAKKEN
SCHOLEN
ZOMERHUISJES
enz. enz.

Firma Gebr. Timmer

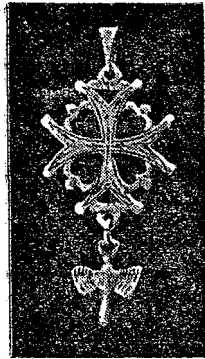
Houtbouw - Giessendam - Tel. 2062

ALS BELIJDENISGESCHENK

De stichting Vrienden van Paron heeft beschikbaar Hugenotenkruisen

H.	Zilveren hanger (groot model)	5,75
H.G.	Gouden hanger (groot)	50,-
H.V.	Verzilverde hanger	3,15
H.M.	Zilveren hanger (middensort)	4,90
H.M.G.	Gouden hanger (middensort) (broche / 40,-)	37,50
H.K.	Zilveren hanger (kl. onbew. achterz.)	2,90
H.K.G.	Gouden hanger (kl. onbew. achterz.) (broche / 22,50)	20,-
P.	Zilveren broche / 6,25; P.G. Gouden broche	31,-
P.V.	Verzilverde broche	3,25
K.	Zilveren reversknoop	2,10
K.G.	Gouden reversknoop	20,-
S.	Zilveren speld / 2,10; S.G. Gouden speld	20,-
	Wit en blauw geëmailleerde hangers	5,-
	Verz. Parontepeltje	2,60
	Zilveren ketting / 2,90; gouden ketting / 25,-	

Bestellingen bij de Stichting „Vrienden van Paron”, Jacob Catsstraat 111b, tel. 43746 (9-5 uur), Rotterdam, of direct per giro op no. 77630 t.n.v. Stichting „Vrienden van Paron”, verkoop Hugenotenkruisjes te Rotterdam.

BELIJDENIS

(Overgenomen uit De Derde Weg)

I
Ik geloof in den mens, den zoon der aarde
Drager van licht en wekker van vuur,
Het denkende dier, dat in zich vergaarde
De diepste krachten der diepe natuur.
Ik geloof in de mens en zijn moeizaam verrijzen
Uit het oeroude dierenbestaan
Tot verten, waarheen zijn verlangens wijzen
En waartoe hij strijdende in zal gaan.

II
Ik geloof in den mens, die, zwerver geboren,
Eeuwig naar nieuwe verten zich richt
En in zijn geest die is uitverkoren,
Om vrij te groeien in 't vrije licht.
Ik geloof in den mens, den stagen strijder.
Die eigen beperkingen overwint,
Die, strijdend den strijd van den zelf-bevrijder,
Nooit de rust der verzadiging vindt.

IV
Ik geloof in den mens van deze dagen:
Droef zijn zijn wegen en zwaar is zijn strijd
Hij zal het zaad der bewustheid dragen;
Waarvan de oogst voor zijn kinderen gedijt.
Ik geloof in den mens, den sterke den goede,
Drager van liefde en wekker van vreugd;
Dat zon en aarde zijn opgang behoede,
Geve natuur hem eeuwige jeugd!

III
Ik geloof in den mens der komende tijden
Door al mijn weefsels hoor ik zijn stem;
Mijn gedachten voelen hem nader schrijden:
Mijn hart is verheugd en gelooft in hem:
Den nog gebogene, last-bezwaarde.
Die uit verdrukking op zal staan,
Die uit de knechtschap uit zal gaan;
Geheiligd worde zijn naam op aarde!

FRITS TINGEN,
Uit: Stemmingen en Strevingen.

HEIDENS

Ruim tien jaar geleden verscheen het eerste manifest van „De Derde Weg.” Dat is het „onafhankelijk vredesorgaan”, dat ons land wil losmaken van de Nato, en meent, dat er een derde weg mogelijk is tussen Nato en Rusland.

Onder dat eerste manifest stonden 51 namen en in het jubileumnummer van „De Derde Weg” vertelt de redactie, wat voor namen het waren. Zij zegt letterlijk (wij onderstrepen iets van de zelfkarakteristiek): Onder hen waren negen hoogleraren, verscheidene Hervormde predikanten, juristen en letterkundigen. Op een enkele uitzondering na, behoorden ze tot de bekende intellectuelen in Nederland.”

Wie die enkele uitzondering was,

weten wij niet. Maar wij denken dat de schrijver (P. J. Meertens) deze restrictie heeft gemaakt uit bescheidenheid, daar hij zelf ook tot de 51 behoorde.

De organisatie heeft een jubileumnummer uitgegeven, met een hoofdartikel van de heer Meertens en met een gedicht op de voorpagina, waarboven staat Belijdenis. Het is inderdaad een geloofsbelijdenis. Het geloof in de mens, het denkende dier, wordt er in beliden. Wij verwijzen naar de hierboven geplaatste tekst.

Onze lezers verstaan het heidens-humanistische in deze belijdenis. Het slot is profaan.

De mens is eigen heiland, hij verlost zichzelf.

AMSTERDAM

GEZOND, GEZELLIG EN 'T GOEDKOOPTST
is het stoken met de kolen van de

FIRMA S. DOGGER Hzn.

SCHINKELKADE 14 - TELEFOON 72 25 16
ANTRACIET

BRECHCOKES en OLIE voor centrale verwarming

DRUKKERIJ WED. G. VAN SOEST N.V.

AMSTERDAM

SINGEL 52 - 54

J. SEEDER c.v.

Commissionairs in effecten

AMSTERDAM-C.

WETERINGSCHANS 124

Telefoon kantoor 30610-65414 -- Telefoon beurs 244666-244679

Privé: C. Vink, Dr. Schaepmanlaan 27, Bussum, tel. 02359-19507

G. W. GRUPPEN

Aannemersbedrijf

SPAARNDAMMERDIJK 388 -- TEL. 80553 -- AMSTERDAM

BOVENDIEN 3% KORTING DOOR UW KASSABOON
WESTERVELD

FILIALEN DOOR GEHEEL AMSTERDAM

Alle VERZEKERINGEN, financiering en hypotheek
(eventueel zonder aflossen)

HERNGREEN's Assurantiekantoor

OKEGHEMSTRAAT 20 - AMSTERDAM - TELEFOON 72 83 25

KENNEMERLAND

VISSER — sinds 1919 —
ELEKTROTECHNIEK N.V.

Breestraat 128 - Telefoon 5244 - BEVERWIJK

UTRECHT

BOEK-, COURANT-, HANDELSDRUKKERIJ
DRUKKERIJ LIBERTAS N.V.

DRIFT 13 - UTRECHT

wil u gaarne van advies dienen

ZEIST

UW INTERIEUR

SMAAKVOL EN GEZELLIG INGERICHT
EN TOCH NIET DUUR!

FIRMA W. VAN TELLINGEN

SLOTLAAN 135-137 -- ZEIST -- TELEFOON 2486

SOESTDIJK

D. C. Reesink

Soestdijk
Talmalaan 12
Telefoon 2401

TIMMER-, METSEL- EN
ONDERHOUDSWERKEN
BOUWBEDRIJF

Adverteer regelmatig

Ledenwerfactie 1961-1962:

„Een op tien“

De stand is: ruim 7200 nieuwe leden

DE landelijke ledenwerfactie „Een op tien“ gaat nog steeds voort. Gaarne geven wij aan de hand van een paar data en cijfers nog even een beeld van het verloop:

In „A.R. Post“ 20 jan.: ruim 3.500
In „A.R. Post“ 17 febr.: ruim 4.800
In „Ned. Ged.“ 24 febr.: 5.000ste lid.
In „A.R. Post“ 10 mrt.: ruim 6.000
In „Ned. Ged.“ 24 mrt.: ruim 6.600

Op het moment van de tussentijdse balans per 7 april jl. was de stand precies 7116. U kan dus rustig aannemen, gezien de regelmatig binnenkomende aanmeldingen, dat op het moment, dat u dit leest er reeds ruim 7200 leden tijdens deze actie zijn gewonnen.

Dat is al een mooi resultaat. Officieel sluit deze ledenwerfactie op 28 april a.s., d.w.z. op de dag van het a.s. voorjaars-Partij Convent.

Er is natuurlijk geen enkel bezwaar tegen, integendeel, om ook na deze datum nieuwe leden aan te melden.

Op de dag van het Partij Convent willen wij echter graag over het voorlopige eindresultaat beschikken. Wilt u daarom de nieuwe leden, die nog niet zijn doorgegeven aan het partijbureau, alsnog zeer spoedig en zo mogelijk uiterlijk vóór 25 april a.s. melden?

Hieronder volgt een overzicht van de kiesverenigingen, die vier of meer leden hebben gewonnen tijdens deze actie. De afwezigheid van de naam van een kiesvereniging of de vermelding met een geringer aantal nieuw gewonnen leden betekent nog geenszins een diskwalificatie. Immers, kiesverenigingen, welke steeds op ledenwerving bedacht zijn, kunnen niet altijd ook nog tijdens een speciale actie een groot aantal leden erbij werven. T.z.t. zullen alle kiesverenigingen, welke aan de actie hebben deelgenomen met de eindresultaten van hun actie worden gepubliceerd.

Achter de namen van de betrokken kiesverenigingen zijn (tussen haakjes) vermeld de aantallen vrouwelijke leden, welke in 1961 tijdens de actie van de ARVA-Friesland zijn opgegeven. De overige vrouwelijke leden worden niet afzonderlijk genoemd; zij zijn begrepen in de vermelde cijfers.

4 nieuwe leden

Anna Paulowna; Benschop; Breukelen; Bunschoten; Dwingelo; Ee; Eindhoven-Gestel; Fijnaart; Genemuiden; Heemstede; Henrik; Hilversum V; Kloosterburen; Langweer; Linschoten; Loppersum; Meliskerke; Middelharnis; Nederhorst den Berg; Nieuw Weerdinge; Nootdorp; Oldehoeve; Oosterzee; St. Pancras; Poortugaal; Ten Post; Roosendaal; Rotterdam XIV; Rotterdam XVII; Rotterdam-Lombardije; Rutten; Sauerwerd; Sexbierum; Schildwolde; Stiens; Tzummarum; Veere; Vleuten; Westmaas.

5 nieuwe leden

Aalten-oost; Aarlanderveen; Almelo; Amsterdam-Tuindorp-Oostzaan; Appelscha; Den Bommel; Dubbeldam; Bussum-Spiegel; Dirkshorn; 's-Gravenhage-zuid II; Gorssel; Haarlem-Gr. van Prinsterer; Haarlemmermeer-Bennebroekerweg; Hazerswoude-dorp; Heemse; Hazerswoude-Rijndijk; Hoek; Krabbendijke; Krimpen a.d. IJssel; Leusden; Meerkerk; Mijnsheerenland; Noord-Scharwoude; Nij Altoenae (ARVA FRIESLAND 25); Oude Biltzijk; Pesse; Rauwerderhem; Rhenen; Rottevalle; Rijswijk I; Stadskanaal-Afdraai; Steenderen; Suawoude (ARVA FRIESLAND 19); Utrecht-(n.o.); Vollenhove-St. Jansklooster; Warnsveld; Winschoten; Wommels.

6 nieuwe leden

Amsterdam-Rivierenwijk; Asperen; Berkel en Rodenrijs; Bergen op Zoom; Boerakker; Borger; Borsselle; Coevorden; Den Dolder; Eestrum; Ens; Leiden I; Leidschendam; Lutten; Nieuwkoop; Nunspeet; Oegstgeest; Oosterend; Rotterdam XXI; Rotterdam V; Rotterdam VII; Rotterdam XV; Rheden-de Steeg; Santpoort; Utrecht-Zuilen; Warffum; Wartena; Winterswijk; Zwartebroek.

7 nieuwe leden

Dinxperlo; Epe; Gees; 's-Gravenhage-Stadhuiskwartier - Benoordenhout; Grijskerk; Hilversum I; Kantens; Krimpen a.d. Lek; Marknesse; Mildam; Pijnacker; Rotterdam-VIIIb; Rijswijk II; Slikkerveer; Soesterberg; Vlagt-

wedde; Voorburg-Centrum-west; Wanswerd aan de Streek; Wieringen; Workum; Zwolle-noord; Zwollerkerpel-bij de Diezerpoort.

8 nieuwe leden

Appingedam; Balkbrug; Beetsterzwaag; Creil; 's-Gravenhage-Mariahoeve; Hoorn; Kornhorn; Krommenie; St. Laurens; Leiden III; Maasland; Monster; Nieuwendijk; Oenkerk; Oostkapelle; Scherpenzeel; Slootdorp; Stolkwijk; Terneuzen; Zwolle-Binnenstad.

9 nieuwe leden

Apeldoorn-west; Bleskensgraaf; Ten Boer; Dokkum (ARVA FRIESLAND 23); Dordrecht I; Gramsbergen; Heerlen; Klazienaveen; Koudekerke; Kruijningen; Leeuwarden-oost; Marrum; Schoonhoven; Stadskanaal-Onstwedde; Westbroek-Achtienhoven; Winsum-Obergum; Wolvega.

10 nieuwe leden

Amsterdam-Nieuwendam; Alteveer; Amerongen; Badhoevedorp; Bant; Bergentheim; Bovensmilde; Eibergen; Enschede-west; Heerjansdam; Kamperland; Kommerzijk; Maartensdijk-Groenekan; Nieuwe-Pekela; Nijkerk; Rotterdam-Zuidwijk; Schiedam; Utrecht-zuid; Wateringen; IJsselstein; Zwolle-Assendorp.

11 nieuwe leden

Britsum; Doezum; Enkhuizen; Geleen-Lutterade; Gorredijk; 's-Gravenzande; Heerenveen (ARVA FRIESLAND 19); Holwerd; Rotterdam IX; Soest; Tilburg; Vries; Wissekerke; Zuidwolde Dr.

12 nieuwe leden

Alkmaar; Andijk; Breda; Bussum-centrum; Culemborg; Diever; Enschede-noord; 's-Gravenmoer; Hardinxveld-Giessendam; Harmelen; Heinkenszand; Hoofddorp; Den Hulst; Meeuwen Drongelen en Babiloniënbroek; Medemblik; Middelburg-zuid; Nieuwer Amstel-zuid; Sleenwijk; Venendaal; Winsum Fr.; Zaandam-oost; Zuidwolde Gr.

13 nieuwe leden

Amsterdam-Suriname; De Bilt; Brummen; Burum; Ezinge; Giessenburg; Gorinchem; Nieuw-Vennep; Reeuwijk; Scharendijke; Soestdijk; Vinkeveen; Voorschoten.

14 nieuwe leden

Delft-centrum; Doetinchem; Ede; 's-Gravenhage-Bezuidenhout; 's-Gravenhage-Valkenbosch; Haarlem-dr. Colijn; Haarlem-Mackay; Haren; Huizen; Kollum (ARVA FRIESLAND 40); Oostvoorne; Rotterdam III; Rotterdam XX; Souburg Oost en West; Terschelling; Zutphen; Zwanenburg; Zwollerkerpel bij de Sassenpoort.

NIEUWE LEDEN: WELKOM!

15-19 nieuwe leden

Haamstede (15); Schoonoord (15); Smilde (15); Treebeek (15); Uithuizen (15); Biggekerke (16); Ferwerd (16); Godlinze (16); 's-Gravenhage-Elout van Soeterwoude (16); Groningen (16); Grootegast (16); Scheveningen-dorp (16); Scheveningen-Statenkwartier (16); Slidrecht (16); Uithuizermeeden (16); Ureterp (16); 's-Gravenhage-Morgenstond (16); Beverwijk (17); Deventer (17); Goes (17); Joure (17); Roden (17); Wagenborgen (17); Zaandam-west (17); Zwartsluis (17); Abcoude (18); Barneveld (18); Emmen-zuid (18); Hilversum IV (18); Honseledijk (18); De Lier (18); Middenmeer (18); Nieuwdorp (18); Papendrecht (18); Rijswijk III (18); Sibculo (18); Amsterdam-noord III (19); Dalfsen (19); Putten (19); Waskemeer (19).

20-30 nieuwe leden

Alblasserdam (20); Beetgumermolen (20) (ARVA FRIESLAND 17); Maarn (20); Rotterdam II (20); Voorburg-noord (20); Baarn (21); Bennebroek (21); Loosduinen (21); Middelburg-noord (21); Ruinerwold (21); Delft-zuid (22); Gouda (22); Harlingen (22); Huizum (22) (ARVA FRIESLAND 28); Oosterbeek (22); Vlissingen (22); Wieringerwerf (22); Donkerbroek (23) (ARVA FRIESLAND 19); Driebergen (23); 's-Gravenhage-18 (23); Heerde (23); Loenen aan de Vecht (23); Sassenheim (23); St. Anna-Parochie (24) (ARVA FRIESLAND 20); Rijnsburg (24); Emmeloord (25); Rotterdam VIIa (26); IJmuiden-west (26); Enschede-oost (27); Woerden (27); Zwaagwesteinde (27); Zwagerveen (27) (ARVA FRIESLAND 42); Haarlem-Dr. Bavink (28); Weesp (28); Hoogkerk (29); Nijverdal (29); Zwijndrecht (29).

30-40 nieuwe leden

Naarden (30); Vlaardingen-oost (30); Harkema-Opeinde (31) (ARVA FRIESLAND 2); Balk (32); 's-Gravenhage-west III (32); Heemskerk (32);

Wilnis (32); Rotterdam VI (32); Beilen (33); Bilthoven (33); Dordrecht II (33); Apeldoorn-zuid (34); Drogeham (35) (ARVA FRIESLAND 10); Veendam (35); Assen (36); Bergum Fr. (37) (ARVA FRIESLAND 16); Bennekom (38); Helpman (38); Rotterdam 8c (38); Zuidlaren (38); Amersfoort (39); Leiderdorp (39); Zoetermeer (39)

40-70 nieuwe leden

Bodegraven (40); Meppel (40); Vlaardingen-Ambacht (40); Aaltdorp (41); Arnhem (42); IJselmuiden (42); Vlaardingen-west (43); Kampen (45); Sneek (47) (ARVA FRIESLAND 86); Leeuwarden-west (48) (ARVA FRIESLAND 8); Emmen-noord (49); Rotterdam XXII (50); Oosterwolde Fr. (54) (ARVA FRIESLAND 22); Boskoop (58); Delfzijl (59).

70 en meer nieuwe leden

70 Driesum-Wouteswoude
70 Waddinxveen;
75 Urk;
85 Drachten, (ARVA FRIESLAND 54)
88 Rotterdam IV;
92 Vroomshoop;
93 Zeist;
103 Naaldwijk;
128 Surhuisterveen;
181 Hoogeveen.

Overzicht Friese Kiesverenigingen, die in 1961 de volgende ARVA-resultaten meldden, maar op dit ogenblik niet 4 of meer leden in het kader van de actie „Een op tien“ rapporteerden.

Schettens	5
Hoornsterzwaag	6
Schaard	7
Veenwouden	9
Oudega	14
Berlikum	16
Makkum	17
Lollum	20
Witmarsum	26
Twijzelerheide	28
Boksum	33
Lemmer	56
Franeker	82
Totaal	319

Panter Pari

een lekker
licht
goedkoop
sigaartje

10st. f. 1.05
20st. f. 2.10

In de groene doos

fijn! die ken ik

Maaglijders!

DE uitkomst voor U zijn de echte Amerikaanse
C-R MAAGTABLETTEN

Met C-R Maagtabletten kunt U weer normaal eten!

Importeur LOUIS RIETBERGEN - Korenaarstraat 35a-c, Rotterdam

Verhoeff's Isoler- en Ovenbouwbedrijf N.V.

- ISOLATIEWERKEN
- KETELBEMETSELINGEN
- OVENBOUW

Rotterdam - Wijnhaven 84 - Telefoon 120325

De komeet van Halley in Atjeh

Een halve eeuw geleden was er een komeet zichtbaar van indrukwekkende helderheid, met een grote lichtende staart. Deze komeet, naar de ontdekker Halley genoemd, is reeds 18 maal gezien, telkens met een tussentijd van ruim 76 jaar. De eerste keer is zij waargenomen 12 jaar voor Christus' geboorte en alle latere verschijningen zijn in de geschiedenis opgetekend. Toen de komeet ruim vijftig jaar geleden weer werd verwacht, stond Atjeh nog onder militair bestuur. Officieren van het K.N.I.L. bekleedden er de bestuursposten. Onder hen was een kapitein, die de stammen in een onrustig gebied onder zijn duim hield. Hij vreesde evenwel, dat de fanatieke leiders van het verzet de verschijning van de komeet zouden uitleggen als een aansporing van Allah, om opnieuw in verzet te komen. De strijd zou dan onder het teken van deze indrukwekkende komeet opnieuw opvlammen.

Maar de kapitein was de verzetleiders een slag voor. Zij wisten niet van te verwachten kometen, maar de kapitein wel. En daarom liet hij in zijn district bekend maken, dat Allah niet wilde, dat de strijd nog langer zou voortduren. Het moest nu vrede zijn. En héél binnenkort zou Allah een lichtend zwaard aan de hemel tekenen, om iedereen te doen zien, dat het nu uit moest zijn met de vechterijen in Atjeh.

En zie, enkele weken later, daar was de komeet. Zij nam steeds toe in helderheid en werd een indrukwekkend verschijnsel aan de tropenhemel. Maar de bevolking wist het nu: daar is het teken, dat komen zou. Allah wil geen nieuwe gevechten en zet een dreigend teken aan de hemel om iedereen te waarschuwen. Het land bleef rustig. De bevolking was nog nooit zo gedwee geweest. Maar — toen het maanden later in Nederland bekend werd, in april 1912, toen werd er veelvuldig commentaar gegeven op deze politieke astrologie en met name de Christelijke pers vond deze pacificatiemethoden niet aanvaardbaar.

Vervolg van pag. 4

van de bestuursoverdracht grondig wordt bekeken en overwogen buiten een emotionele sfeer. Alleen op die basis kunnen besprekingen zin hebben en mogelijk slagen. Ik betreur het, dat ik daarvan te weinig in het regeringsantwoord heb teruggevonden. Ik stel niet, dat de overdracht er komen moet; ik wil, dat het probleem onderzocht wordt, met goede wil en met een open mind, zoals ik ook wens, dat Indonesië de rechten der Papoea's zal bezien en overwegen.

Amerika's pogingen

Tot slot maakte dr. Bruins Slot nog een opmerking over de reactie van Minister Luns met het oog op de Amerikaanse bemiddelingspogingen.

„Ik begrijp ook niet, hoe de Regering, die zo verheugd was over de steun van de Verenigde Staten, die zij sinds en tijdens de jongste Assemblee der Verenigde Naties heeft gekregen en waar de Regering hoog van opgeeft, die zo dankbaar is voor de bemoeienissen van de regering van de Verenigde Staten om een gesprek met Indonesië te arrangeren, in staat is een betoog in de Kamer te doen houden, dat aan die Amerikaanse pogingen niet bevordelijk is. Ik vind dat, eufemistisch gezegd, weinig verstandig”.

Aanvragen om bij volmacht te stemmen is slechts mogelijk tot 16 MEI 1962

UW persoonlijke aandacht te vragen voor de mogelijkheden van het stemmen bij volmacht is bij de komende gemeenteraadsverkiezingen meer dan ooit noodzakelijk.

Bij de Provinciale Staten-verkiezingen, welke wij zo pas achter de rug hebben is weer opnieuw gebleken, dat — ondanks herhaalde tijdige waarschuwingen in ons blad — tal van kiezers zich te laat realiseren, dat zij bij volmacht wensen te stemmen, omdat zij op de dag der verkiezingen zelf niet naar de stembus kunnen gaan. De oorzaken kunnen bijvoorbeeld zijn: ziekte, verblijf elders in het land of buitenslands.

Vooraf bij de komende gemeenteraadsverkiezingen is het zaak tijdig aan de mogelijkheid van het stemmen bij volmacht te denken. De verkiezingsdag is woensdag 30 mei, de dag voor Hemelvaartsdag 1962. In verband met deze datum zullen er waarschijnlijk ook mensen zijn die een paar dagen de stad uit zijn. Zorg, dat er bij volmacht gestemd kan worden.

Deze stemmen mogen in geen geval verloren gaan. Het is nu in de praktijk al herhaaldelijk gebleken, met name ook bij gemeenteraadsverkiezingen, dat zelfs één enkele stem minder een partij een zetel in het vertegenwoordigende lichaam kan kosten. Die zetel wordt dan gedurende vier jaren! door een andere partij bezet. Neem die zware verantwoordelijkheid niet op u. Werkelijk er mag géén enkele stem verloren gaan. Als er voor u niet bij volmacht gestemd kan worden, regelt u het dan zo, dat u — de stembus is reeds om acht uur des morgens open — eerst zelf nog kunt gaan stemmen. De regeling voor het stemmen bij volmacht is formeel als volgt:

• Aan iedere kiezer, die mededeelt vermoedelijk niet in staat te zullen zijn

in persoon aan de gemeenteraadsverkiezingen deel te nemen, kan — op zijn/haar met redenen omkleed verzoek — worden toegestaan bij volmacht te stemmen.

• Voor dit verzoekschrift wordt gebruik gemaakt van een formulier, dat ter gemeentesecretarie kosteloos verkrijgbaar is.

• Het verzoekschrift moet uiterlijk op de 14e dag voor die der stemming ter gemeentesecretarie worden ingediend. De termijn voor indiening van verzoekschriften sluit dus op woensdag 16 mei 1962.

• Men kan alleen bij volmacht laten stemmen door de echtgenoot/echtgenote, huisgenoten, bloed- en aanverwanten van de eerste tot en met de derde graad, dus ouders, grootouders, overgrootouders, ooms en tantes, broers en zusters, neven en nichten (kinderen van broers en zusters), kinderen, kleinkinderen, achterkleinkinderen (aan de zijde der bloedverwanten allemaal met echtgenoten), alsmede de echtgenoot van een schoonzuster en de echtgenote van een zwager.

• Voor een aantal personen mag echter iedereen bij volmacht stemmen. Voor deze personen geldt de hiervoor genoemde beperking dus niet. De beperking geldt namelijk niet voor de kiezer, wiens beroep of werkzaamheden medebrengen, dat hij — herhaaldelijk of althans gedurende het gedeelte van het jaar, waarin de stemming gewoonlijk valt, — werkzaam pleegt te zijn buiten de gemeente, in welker kiezersregister hij is opgenomen, mits zijn afwezigheid, indien hij gedurende het tijdvak of de tijdvakken, waarin hij aldus werkzaam is, een

of meermalen in die gemeente terugkomt, als regel telkens langer dan drie dagen duurt. De beperking geldt ook niet voor zijn echtgenote, voorzover zij met hem, in verband met zijn beroep of werkzaamheden, afwezig pleegt te zijn. Bijvoorbeeld: schippers, zeevarenden, vissers e.d.

• De gemachtigde moet altijd op de dag der kandidaatstelling (dus op 17 april 1962) in hetzelfde kiezersregister zijn opgenomen als de verzoeker en bevoegd zijn tot het deelnemen aan dezelfde verkiezing.

• De volmachtgever moet het formulier zelf tekenen, en ook de door de volmachtgever aangewezen gemachtigde moet het formulier mede-ondertekenen.

TRANS SKANDIA EXPRESS

Wekelijkse autolijndienst
HOLLAND-STOCKHOLM vv
Vertrek iedere maandag. Gelegenheid voor koel- en geventileerde ladingen, meubel- en machinetransport.
WAGENINGEN - Telefoon 08370 - 3750
Telex 32121

Een monumentaal geschiedeniswerk . . .

Zó oordeelt de „Friese Koerier” over

„DISPEREERT NIET”

Twintig eeuwen historie van de Nederlanden
door A. en H. Algra

en deze aanbeveling staat niet op zichzelf. Veelvuldig wordt dit standaardwerk geprezen als een onmisbare en onovertroffen bron van kennis omtrent de Vaderlandse Geschiedenis. Deze derde, volledig bijgewerkte druk verschijnt in een geheel nieuw gewaad. De vijf fraai gebonden delen bevatten tezamen meer dan 2200 pagina's tekst en 250 à 300 pagina's illustraties op kunstafdrukpapier. In het vijfde en laatste deel, dat de jongste geschiedenis van ons land beschrijft, zal tevens een uitvoerig register worden opgenomen, waardoor het geheel een encyclopedisch karakter krijgt.

Van deze prachtige serie zijn de delen I en II reeds verschenen, terwijl de volgende delen met tussenpozen van plm. 4 maanden zullen gereedkomen. De prijs per deel bedraagt f 13,50. Máár . . .

REEDS VOOR f 5.- PER MAAND

kunt U zich dit kostbare bezit verwerven door thans in te tekenen. De delen I en II ontvangt U dan direct.

Een verrijking van Uw boekenschat!

Kennis der historie geeft inzicht, wijsheid en bezieling. Wat is boeiender dan de loop der eeuwen na te speuren, de krachten en tegenkrachten te peilen, menselijke impulsen en motieven te leren kennen. In de spiegel der historie ziet U Uw eigen tijd en het zal U menigmaal gelukken draden op te nemen uit het verwarde kluwen van nú. Algra's DISPEREERT NIET zal U daarbij van onschatbare waarde zijn. Dit werk zal U door zijn wetenschappelijke betrouwbaarheid, zijn boeiende beschrijving en de vele instructieve illustraties blijvend de beste diensten bewijzen.

Een keur van recensies :

„Voortreffelijke, aangenaam leesbare studies . . . Bijzondere vermelding komt toe aan de fraaie illustraties. We kunnen met recht spreken van een verrijking van de boekenschat.”

De Rotterdammer
„Een onvoorstelbare hoeveelheid materiaal is bijeengebracht, waaronder veel gegevens die ik in andere geschiedenisboeken niet heb aangetroffen . . . Wie de geschiedenis van eigen land en volk grondig wil leren kennen, kan in dit grote werk terecht. Een tweetal ervaren gidsen wijst de weg.”

Dr. P. G. Kunst in De Amsterdamse Kerkbode
„Men voelt telkens dat achter dit prettig leesbare boek een gedegen kennis der geschiedenis en een overtuiging staat, zodat dit boek niet populair is in die zin, dat men aan de vlotheid de gedegenheid heeft opgeofferd. De illustraties zijn goed gekozen en verhoogen de aantrekkelijkheid nog.”

Burgerrecht
„De Algra's zijn toegerust met een aparte zin voor het anekdotische in de geschiedenis, zodat ze er vaak uiterst gezellig over kunnen vertellen. Het lijkt mij, zowel om zijn zakelijkheid als zijn opzet, vrijwel voor iedereen geschikt; in elk geval ook voor jongere mensen.”

Prof. Dr. R. Schippers in Belijden en Beleven

Teken daarom nog heden in door onderstaande bestelbon te verzenden aan Uw boekhandelaar of aan de uitgever

T. WEVER - FRANEKER

Als drukwerk in open envelop **BESTELBON** zenden aan :

UITGEVERIJ T. WEVER - FRANEKER
Boekhandel :

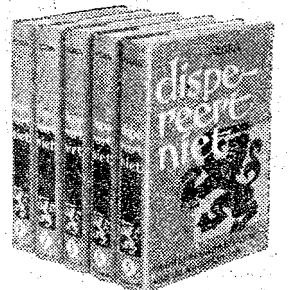
Zend mij direct de delen I en II en bij verschijning de volgende delen van DISPEREERT NIET — door A. en H. Algra — voor f 13,50 per deel. Ik betaal ieder deel* direct na ontvangst/in maandelijkse termijnen van f (minim. f 5.—).

NAAM :

ADRES :

WOONPLAATS :

* Doorhalen wat niet bedoeld wordt.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

Scharnier in de tijd

PASEN is de omgekeerde orde.

Na het leven volgt de dood. Het is een opgaan, blinken en verzinken. Dat geldt voor het menselijk leven, het is evenzeer van toepassing op stelsels, landen en volken. Het is de orde der dingen.

Sedert het ogenblik dat het allergrootste drama begon, toen de mens zich keerde tegen zijn Schepper en de zonde de mens en zijn wereld aantastte — een kras op een spiegel — was de dood het slotbedrijf.

Deze orde is omgekeerd door de komst van Jezus Christus. Hij volgde de bestaande orde, want Hij leed en stierf. Doch daarna keerde Hij deze straforde om, want na de dood volgde het leven!

Een dichteres heeft het Paasfeest het scharnier in de tijd genoemd. Gesloten grenzen werden geopend. Pasen opende de deur naar de beloofde nieuwe levensverhouding. De gang van zaken werd omgedraaid, het laatste bedrijf verloor zijn onontkoombaarheid in deze zin, dat uit de dood leven kiemde. Christus overwon hel en dood en daardoor hebben de noden en smarten en alle moeiten des levens een volkomen ander perspectief gekregen. Lachen mag thans wie schreit.

Pasen — scharnier in de tijd. Door de opstanding van de Zoon van God, krijgt de arbeid

van de mens een ander karakter. Wij werken niet voor de dood, maar voor het leven!

De beloofde herschepping vond een definitieve bekrachtiging in de opstanding van Jezus Christus uit de dood. Christenen zijn daarom mensen van een omgekeerde orde. Daarom kon eens een man glorieus uitroepen: Met Christus zijn wij meer dan overwinnaars!

Pasen geeft een uniek perspectief. Het geeft de worstelingen van de mensheid om tot betere omstandigheden te komen een volkomen ander beeld. Als Christenen politiek bezig zijn, zit er iets achter: er is toekomstzekerheid dat een nieuwe hemel en een nieuwe aarde ook werkelijk komen zullen. Pasen is het garantiefest.

Christelijke politiek kan dus nooit vereenzelvigd worden met niet-christelijke politiek. Al doet de ene mens hetzelfde als de andere, daarom is het nog niet hetzelfde en daarom behoeft zijn doel niet hetzelfde te zijn. Christelijke politiek richt zich op het scharnier dat de deur opendraait naar het volstrekt nieuwe, naar de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Op die nieuwe aarde zal gerechtigheid wonen. Het zal geen Rijk zijn van een gebroken geweer, doch het Rijk zonder geweer, zonder strijd, zonder dood!

Als iemand weet dat hij emigreren zal, zullen zijn werkzaamheden staan in het teken van de voorbereidingen tot die emigratie. Hij ziet de verhoudingen waarin hij zich beweegt met andere ogen, want hij stelt zich alreeds in op zijn nieuwe vaderland.

Christenen hebben zich in te stellen op de door Christus verworven orde: op de vervulling van de belofte. Hij zal zich de burger weten van een voorlopig rijk en hij mag leven en werken in de zekerheid van de overwinning. Pasen is er het overtuigende bewijs van.

Daarom zal een Christen politiek bedrijven, omdat hij bij de bijbel leeft. En daarom zal hij zich door de bijbel laten voorzeggen — en dat wil dus zeggen dat hij de bijbel volgen zal. Daarom heeft de Christen de school met de bijbel voor zijn kinderen. Daarom heeft hij zijn christelijke politieke partij, daarom heeft hij zijn christelijke organisatie.

Hij kan er niet buiten. Hij mag er niet buiten kunnen, want Pasen is het scharnier in de tijd dat de deur opent naar de eeuwigheid. Zijn leven en werken zal dus gericht zijn; — het zal gericht zijn op het dienen van God, op het eren van Jezus Christus, op de toekomst.

Inderdaad: Lachen mag nu wie schreit!

ATTENTIE

„Eén
op
tien”

Zie pagina 12

*** Waarheen?

Vorige week donderdag waren de vaste commissies van buitenlandse zaken en van defensie door de regering ingelicht omtrent de stand van zaken met betrekking tot het plan-Bunker. Dat er vragen ter beantwoording kunnen overblijven is duidelijk. Dat op alle gestelde vragen niet een overtuigend antwoord is gegeven, is ook duidelijk.

Er kan dus alle aanleiding zijn voor de Kamer in het openbaar hierover nadere inlichtingen te vragen en zo nodig een motie in te dienen om van de Kamer een uitspraak te vragen. Maar het parlementair fatsoen eist op zijn minst dat de geordende weg daarbij bewandeld wordt. De weg die de Kamer zelf in zijn reglement van orde heeft vastgesteld. Uiteraard geldt dit ook voor een oppositiepartij. Misschien wel met een zekere nadruk voor een oppositiepartij. De heer Burger (P.v.d.A.) heeft zich aan de spelregels die donderdag, niet gehouden. Hij vond dat formeel gedoe.

Hoewel de voorzitter van de Tweede Kamer hem eigenlijk in de mond gaf op welke wijze de heer Burger zijn bedoelingen toch kon realiseren — hij weigerde de parlementaire regels te hanteren.

Kennelijk was het zijn bedoeling niet het vraagstuk Nieuw-Guinea aan de orde te stellen. Hij wilde kennelijk slechts de gelegenheid hebben de inhoud van zijn motie voor te lezen. Waarschijnlijk ter ondersteuning van het partij-petitionnement en de partij-demonstratie tegen het beleid van het kabinet-De Quay.

Men zou de vraag kunnen stellen: gaat bij de P.v.d.A. het partijbelang boven het algemeen belang?

Want vast staat wel dat met deze motie een algemeen volksbelang niet gediend was.

*** Misdaad

De bijeenkomst door de P.v.d.A. georganiseerd mede ter voorbereiding van het petitionnement werd na afloop begeleid door het uitreiken van een artikel in het studenten weekblad „Propria Cures”.

Hierin werd herinnerd aan een citaat uit 1955 van de heer J. de Kadt, toen Indonesië-specialist van de P.v.d.A. en nu Nieuw-Guinea specialist: „overdracht aan Indonesië van Nieuw-Guinea is een misdaad en een dwaasheid”.

Gedurende de jaren 1955—1962 schijnt er wel iets veranderd te zijn bij dit kamerlid en bij zijn partij.

Boekbinderij
J. van den Berg N.V.

GROENE STEEG 5 - LEIDEN
Telefoon 0 1710 - 2 50 77

Speciaal ingericht voor de
verzorging van periodieken
en grote oplagen brocheerwerk

BESPEELDE PIANO'S
Perzina - Ibach - Grotrian Steinweg
e.a. merken. Vraagt volledige prijslijsten
aan met betalingscondities.
Franco levering met garantie.
Firma R. VAN DEN BURG
AMERSFOORT
Arnh. straat Telefoon 03490 - 3877

* * * Van der Putten

Nederland is niettegenstaande al het geschrijf in enkele dagbladen nog altijd een rechtsstaat. De weg naar de onafhankelijke rechter staat voor elke burger open. Ook voor ambtenaren tegenover de minister.

De heer Van der Putten heeft kennelijk het advies dat de A.R. fractie hem gaf ter gelegenheid van de begrotingsbehandeling van Defensie ter harte genomen.

Hij heeft zich niet neergelegd bij zijn ontslag, dat door minister Visser op zo spectaculaire wijze bekend was gemaakt. Het Haagse ambtenarengerecht heeft de minister niet in het gelijk gesteld.

Naar het ons voorkomt zou hij er wijs en verstandig aan doen zich thans sportief neer te leggen bij deze uitspraak — hoe zeer de mogelijkheid van hoger beroep aanwezig is.

Er is nog een tweede zaak Van der Putten, n.l. de vraag of en in hoever er misstanden bij defensie bestaan hebben en wellicht nog bestaan.

Deze evenzeer belangrijke aangelegenheid is door de Tweede Kamer ter hand genomen.

Na uitspraak van het ambtenarengerecht zal ook deze materie grondig en snel moeten worden beslist.

INGWERSEN & Co.

Commissionnaires in Effecten
Keizersgracht 382 A'dam-C
Telefoon 32121-35302-33879

* alle effectenzaken
* plaatsen van obligatieleningen voor kerken, scholen en weldadigheidsinstellingen

* * * 50 jaar G.J.O.

Er liggen bijzonder veel contacten tussen de straks jubilerende bond voor gereformeerde jeugdorganisatie en de antirevolutionaire partij. Hoeveel politici in raden en staten hebben in hun jonge jaren niet een eerste vorming ontvangen op de knapenvergadering? Was niet dr. J. Schouten een van de oprichters van de bond? Werd en wordt op de bijeenkomsten van de clubs (de nieuwe naam voor „knapenvergadering“) niet ook, op eigen wijze aan politiek gedaan?

Toch is de politiek vroeger noch nu de voornaamste bestaansreden van deze clubs. Gelukkig niet. De doelstelling was en is veel wijder. De clubs doen in groepsverband aan vormingswerk. Het gaat om de vorming in dienst van Christus tot aanvaarding en beleving van de eigen verantwoordelijkheid. De jongelui zijn geen „bandieten“ die regelmatig moeten worden zoet gehouden. Het zijn evenmin miniatuur kerkliden. Maar wel zijn het jongens en meisjes die, zoals zij vandaag zijn — geholpen door bondsbestuur, leiders en ouderbesturen — proberen de Bijbel te leren gebruiken als kompas voor het gehele leven.

De bond probeert met alle bestaande en moderne middelen en met een naarstig zoeken naar nieuwe middelen de jongelui te leren hoe het Woord Gods in het middelpunt van het werk kan staan. Niet alleen het hart, maar net zo goed de hand, het oog en de stem zijn daarbij betrokken.

Wij zijn om dit verrichtte werk uitermate dankbaar omdat in dat werk gepoogd wordt de Heer centraal te stellen. Wij zijn er van overtuigd dat het enthousiast en deskundig bestuur van de bond niet te bang zal zijn voor nieuwe mogelijkheden en nieuwe initiatieven. Het leven is vandaag snel en onstuimig! Wij bidder het bestuur en alle werkers toe dat zij op moderne wijze de christelijke jeugd van het Nederlandse volk kunnen blijven bepalen bij het uitgangspunt: Wees een christen in woord en daad.

Meubiler-inrichting
ZANDBERGEN
MEPPEL - HOOGVEEN - OMMEN
MODERNE WONINGINRICHTING

WOUDA ZADEL
ORANJEWOUD
Vraagt nieuwe prijscourant

Adres van redactie en administratie
Nederlandse Gedachten:
Dr. Kuiperstraat 3 te Den Haag.

Geen petitionnement, wel zelfbeheersing

* Radiotoespraak van Mr. W. R. van der Sluis gehouden op
19 april 1962

ER hangt rondom de Nieuw-Guinea-kwestie een gespannen sfeer. Iedereen beseft, dat we een nieuwe fase zijn binnengegaan. Maar niemand weet hoe de stukken precies liggen. Het plan-Bunker is nog steeds niet volledig gepubliceerd. Wel is bekend, dat het geen plan van de Amerikaanse regering is. Ons kabinet heeft zijn standpunt bepaald. Het heeft het plan als voorlopig uitgangspunt voor verdere besprekingen aanvaard.

Besprekingen met wie, zult u misschien willen weten. Op dit ogenblik vinden ontmoetingen plaats tussen Nederlandse diplomaten en leden van de Amerikaanse regering. Ook met de heer Bunker en met de heer Oe Thant, secretaris-generaal van de Verenigde Naties.

Misschien zult u zeggen, dat is niet belangrijk zolang het gesprek met Indonesië nog niet is hervat.

Ik vind dit contact met de Verenigde Staten en de Verenigde Naties wel heel belangrijk. Het is immers duidelijk, dat Nederland werkt aan het verkrijgen van garanties, die de beloften aan de Papoea's als het ware moeten bezegelen. Mag ik een voorbeeld geven van wat ik bedoel?

Als u iemand iets belooft, dan bent u gehouden die belofte na te komen. Maar u zult er ook voor moeten zorgen, dat die transactie kan doorgaan. Anders heeft u een luchtkasteel weggeschonken.

Nu gaat dit voorbeeld voor binnenlands gebruik helemaal op. Wij leven in een nationale rechtsorde. U en ik weten dus wat we kunnen doen en wat we moeten nalaten.

In de internationale wereld ligt dat heel wat moeilijker. Daar is geen scherp afgebakende rechtsorde. Daar moet — ook terwille van de Papoea's — naar gestreefd worden. Dat doet onze regering al sinds lange tijd. Haar internationalisatie-voorstel in de Verenigde Naties was een bewijs daarvan.

Ik ga op de verdiensten of gebreken van dit voorstel nu niet in. Hoofdzak is dat dit voorstel nimmer is ingetrokken en dat er nu nog een plan van Tanganjika naast ligt, dat de steun van andere Afrikaanse landen heeft. Dan is er ook nog het plan-Bunker. Het gaat er nu om, wat aanvaardbaar en bereikbaar is. Het is niet nodig, dat wij van dag tot dag over elk detail van dat gecompliceerde geheel ingelicht worden.

Dat kan ook niet. Bovendien zou daardoor Nederlands onderhandelingspositie ernstig worden verzwakt. Indien de P.v.d.A. haar mensen in het kabinet had, zou zij dat inzien. Nu doet zij net alsof de regering uit kwalijke overwegingen stommetje speelt.

Wij stellen ons op het standpunt, dat niet alleen Nederland en Indonesië verantwoordelijkheden dragen voor de oplossing van het Nieuw-Guinea-geschied.

Amerika heeft er zich vooral het laatste half jaar intensief mee bemoeid. Geen wonder, want het raakt de veiligheid van het gehele verre Oosten, waar Rood China en ook Rusland op de loer liggen. Dat is een levensbelang voor het Westen. En

het Westen wordt door de Verenigde Staten geleid.

Ook de Verenigde Naties, in het bijzonder de heer Oe Thant heeft zich intens met het Nieuw-Guinea-vraagstuk bezig gehouden. Dat was, nadat het Brazzaville-voorstel met een meerderheid van 54 der 104 stemmen werd aangenomen eveneens geen wonder. Wie zich ergens mee bemoeit krijgt verplichtingen.

De Verenigde Staten en de Verenigde Naties dragen een grote verantwoordelijkheid en zij blijven dat doen. Dat moeten wij goed zien.

Maar de Amerikanen laten niet gauw het achterste van hun tong zien. Zij bekijken het geschil vanuit hun gezichtshoek. U kunt daar al of niet kwaad om worden, maar het is een feit waarmee Nederland rekening heeft te houden.

De Nederlandse regering heeft wel een heel speciale verantwoordelijkheid. Die blijft bestaan wat ook andere landen doen of niet doen. Onze overheid moet haar onderdanen op Nieuw-Guinea beschermen en zij moet alles proberen om onze belofte aan de Papoea's door internationale garanties gedekt te krijgen. Dat laatste vergt een taai volhouden, dat nu al maanden en maanden duurt en het eind daarvan is nog niet in zicht. Maar er hangt dan ook heel veel van het resultaat af. Indonesië is volgens velen niet of nog niet machtig genoeg om een grootscheeps offensief tegen Nieuw-Guinea te openen.

Kan waar zijn, maar niemand kan in de toekomst kijken. Doch een jarenlange en in kracht toenemende infiltratie- en guerilla-activiteit op de eindeloze kustlijn van Nieuw-Guinea is ook een ernstige zaak. Dat maakt een rustige ontwikkeling van de Papoea-maatschappij haast onmogelijk. En dan zwijg ik nog maar van de enorme spanning, die zo'n situatie voor ons volk, onze strijdkrachten en onze economie met zich brengt. Dat laatste is niet het voornaamste element in onze overwegingen, maar het hoort er wel terdege bij betrokken te worden.

Het is duidelijk, dat ons kabinet dus terecht alles op alles zet om de beloften, die tijdens de kabinetten-Drees werden gegeven, in een toestand van orde en rust te kunnen realiseren. Van de onderhandelingen in deze fase hangt dus heel wat af. Wat doen wij nu? Ik bedoel wij als Nederlanders, die deze ontwikkeling der dingen gespannen volgen?

De P.v.d.A.-leiding is daar gauw mee klaar. Zij bedrijft een groots ongezette agitatie tegen wat „Het Vrije Volk“ noemt: „de heilloze weg van onze regering“. De socialistische partijleiding wil blijkbaar zonder meer overdracht van 800.000 onderdanen aan Indonesië.

De beloften, die ons volk tijdens de kabinetten-Drees aan de Papoea's heeft gedaan, spelen daar kennelijk geen rol meer. Bovendien wil de P.v.d.A.-leiding geen troepen meer laten zenden ter bescherming van Nederlandse en Papoea-onderdanen tegen aanvallen. Die nota bene werkelijkheid werden. De P.v.d.A. leurt nu met een petitionnement om op die manier druk op regering en par-

lement uit te oefenen. Een diep beschamende vertoning.

Want gelooft u, dat onze regering en dat de meerderheid van het parlement wel een oorlog wensen? Wij hebben al telefoontjes gehad van mensen, die zelf zoiets als verwijt te horen kregen van lieden, die vergeefs om een handtekening kwamen vragen. Natuurlijk krijg je daarover trieste discussies bij zo'n petitionnementsactie. Het is bijna ongelofelijk, maar dat komt vandaag aan de dag in ons land voor. Gelukkig doen niet alle socialisten aan deze troebele actie mee. Een reden te meer voor u en mij om ons er verre van te houden.

Alleen Soekarno is gebaat met een vertoning als de P.v.d.A. nu te zien geeft. Tegen onze onderhandelaars zal gezegd kunnen worden: waar spant u zich nog voor in, als het bij u „thuis“ zo toe gaat?

Erger nog: wat moeten wij tegen de Papoea's en de tienduizenden Nederlanders, die hen bij hun ontwikkeling helpen, zeggen?

Of tegen de mannen van de strijdkrachten, die zich inzetten voor de veiligheid van land en volk daarginds? Zouden zij het op prijs stellen als u uw handtekening onder dit petitionnement zette? Denk aan hen, als er bij u aangebeld wordt om zo'n handtekening. Die actie kan er alleen maar toe leiden, dat Soekarno nog halstarriger wordt en de toestand nog gevaarlijker.

Maar ook voor een ander gevaar moet gewaarschuwd worden. Er zijn aan de andere kant (zal ik nu maar zeggen) mensen, die hun zelfbeheersing verliezen. Dat is na een jaar vol spanningen rondom dit vraagstuk niet verwonderlijk. Maar daarom is het nog niet goed. Er zijn mensen, die het niet meer af kunnen wachten. Die overgevoelig worden als er in het parlement kritische vragen gesteld worden.

Als het parlement niet de aangewezen plaats is voor een diepgaand overleg tussen kabinet en volksvertegenwoordiging. Als kritische vragen en opmerkingen geen constructieve bijdrage aan de oplossing zouden kunnen vormen.

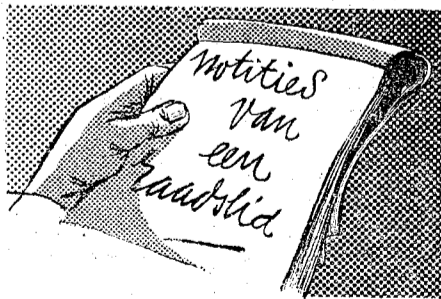
Het is duidelijk, dat wie zijn zelfbeheersing verliest, niet meer reëel tegenover de werkelijkheid staat.

Dan neemt men niet meer nauwgezet kennis van wat er gezegd of gedaan is. Dan is men geneigd geloof te hechten aan geruchten en praatjes in de pers. Natuurlijk kan men zijn zorgen over dit alles hebben en ook zijn twijfel. Die heeft in die stadium iedereen. En het moest er nog maar bij komen, dat die zorgen en twijfel niet meer geuit zouden mogen worden.

Maar hoe gebeurt dat vaak? En welke zogenaamde bewijzen worden er dan aangevoerd. Ik geloof, dat juist een christen in deze moeilijke tijd zelfbeheersing moet tonen. Dat hij daarin anderen voor moet gaan. Zelfbeheersing is heel wat anders dan lauwheid of onverschilligheid.

Met name in een volksdeel als het onze moeten nuchterheid en zelfbeheersing de boventoon voeren. Dan ook kan men bidden voor een goed resultaat van het verantwoordelijke werk, dat Regering en volksvertegenwoordiging juist in deze dagen hebben te verrichten.

Die rust en die zelfbeheersing wens ik u van harte toe, evenals gezegende Paasdagen.

• Presentiegeld en fiscus

Een aantal raadsleden heeft vlot antwoord op ons verzoek in de vorige Notitie op te geven hoe hoog het presentiegeld voor raads- en commissievergaderingen in hun gemeente was en hoe vaak men vergadert. Reeds nu springen verschillen, niet alleen tussen gemeenten, maar vooral tussen provincies in het oog. Natuurlijk is het nog

te vroeg reeds conclusies te trekken, daarvoor is het aantal ingekomen opgaven nog te gering. We wachten aan het adres Wilhelminasingel 25 te Vlaardingen dus nog gaarne een stroom van nieuwe opgaven.

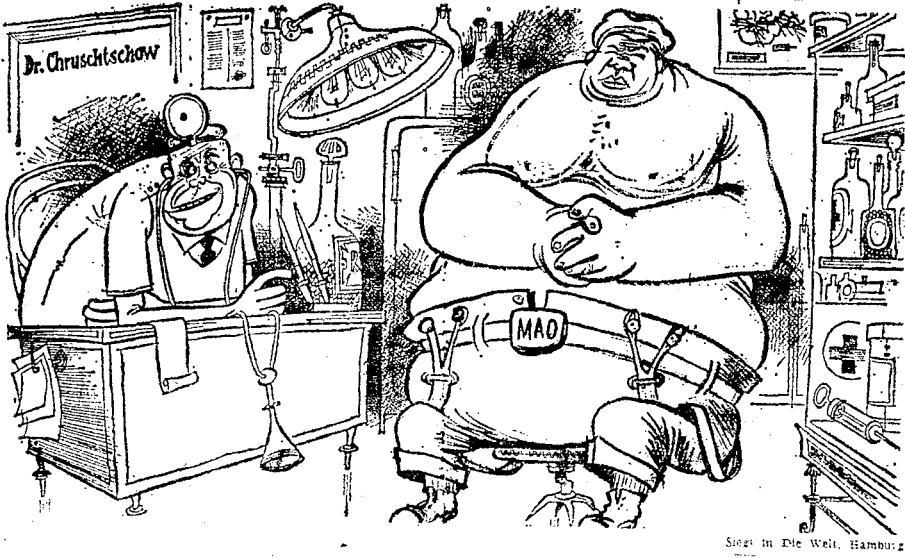
Op een ingekomen antwoord willen we hier echter gaarne wat nader ingaan omdat het een o.i. overduidelijke illustratie vormt van wat we de vorige maal schreven n.l. dat de fiscus vaak een zeer groot deel van het presentiegeld opslokt en soms voor het raadslid in een nadeel doet veranderen. Een raadslid schrijft ons dat hij in loondienst werkt en een ingekomen geniet dat ver beneden de welstandsgrens ligt. Aan loonbelasting wordt jaarlijks ongeveer honderd gulden van zijn loon ingehouden. Als raadslid kreeg hij over het jaar 1959 in totaal aan presentiegeld f 225,—. Dit presentiegeld wordt door de inspecteur der belastingen in zijn ressort bij het inkomen geteld. Daardoor heeft het betrokken raadslid dus twee bronnen van inkomsten en valt in de inkomstenbelasting. Zo moest hij in het jaar 1959 aan belasting nabetalen f 124,— n.l. f 108 inkomstenbelasting en f 16,— A.O.W.-

premie. Een eenvoudige rekensom leert dat dit raadslid van zijn presentiegeld dus goed f 100,— overhoudt. Dat kapitale bedrag is dan de vergoeding die de gemeenschap betaalt voor 14 à 15 raadsvergaderingen, een aantal commissievergaderingen, de tijd die het raadslid nodig heeft om de stukken te bestuderen, om zich te oriënteren enz.

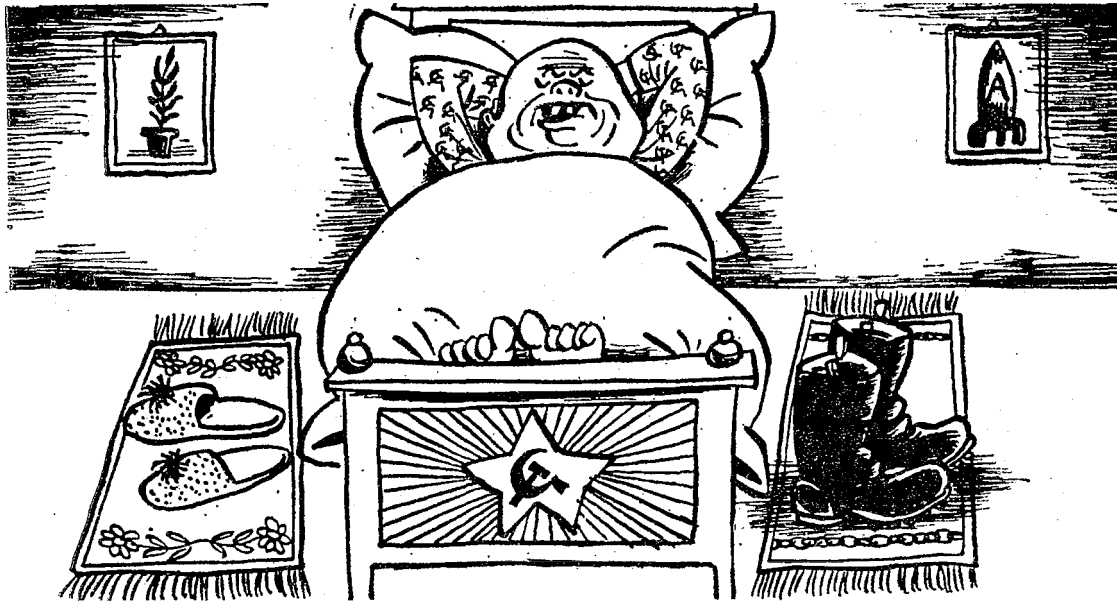
We hopen dat ieder het met ons eens zal zijn, dat dit naar niets lijkt. Dit is nog te onbillijker, omdat de inspecteurs der belastingen niet overal op deze wijze optreden. Er zijn er die er o.i. terecht van uitgaan dat de kosten van het raadslidmaatschap en het presentiegeld wel zo ongeveer tegen elkaar opwegen.

We vragen ons af of hier nu niet één lijn getrokken zou kunnen worden, waarbij de over het algemeen bescheiden presentiegelden niet als inkomsten zouden worden beschouwd. Ieder die het openbaar belang wil dienen weet, dat hij, zeker als raadslid, niet op hoge vergoedingen heeft te rekenen, maar dat van bescheiden vergoedingen een groot deel door de fiscus opgestreken wordt, lijkt ons onjuist.

SPOT

Een streng diët is de enige oplossing

Aan welke kant zal hij vandaag uitstappen?

PRENT

GEZAMENLIJK
PROGRAM

ER is geen sprake van, dat de drie „rechtse” partijen van Nederland kunnen komen met één *beginselformule*. De R.K. b.v. hebben een geheel andere visie op de staat, de overheid, de verhouding tussen kerk en staat, tussen staat en maatschappij dan de Reformatorische Christenen. Wanneer wij het toch zouden proberen, zouden we het moeten zoeken in algemene, te weinig staatkundig gerichte en doordachte formuleringen.

Vroeger, in de dagen der coalitie, hadden de coalitiepartijen soms samen een soort gemeenschappelijk program van actie. Dat moest ook wel, omdat we elkaars kandidaten stemden en dus moesten weten, wat we aan elkaar hadden.

Na de invoering van de evenredige vertegenwoordiging kwamen we ieder met een *eigen program van actie*. Bij het licht van wat elke partij zo als haar program had opgesteld, moef dan bij een *kabinetsformatie* na de verkiezingen een *regeringsprogram* worden opgesteld. Het overleg dat dus vroeger vóór de stembus aan de orde kwam, is verschoven tot na de verkiezingen.

Men kan de vraag stellen, of het niet beter is, dat verwante partijen al vast vóór de verkiezingen een gemeenschappelijk stembusprogram opstellen. Afgezien van de vraag, of het praktisch uit te voeren is in de concrete situatie, is de beantwoording van die vraag op zich zelf al niet eenvoudig. Een partij heeft er immers juist bij de verkiezingen belang bij, dat haar gezicht, waaraan zij wordt *herkend*, niet wordt geretoucheerd. Dr. Berghuis bepleitte daarom een afstemmen van de stembusprogramma's op elkaar.

Dit wil niet zeggen, dat wij ook maar in het minst te kort willen doen aan de vrijheid van mr. Biesheuvel, om te pleiten voor een gemeenschappelijk stembusprogram voor A.R., C.H. en K.V.P. Mits het duidelijk is, en hij heeft het niet anders bedoeld noch gezegd, dat hij heel particulier voor zich zelf heeft gesproken. En wij eerbiedigen daarmee ook onverkort het recht van de samenwerkende Christelijk-democratische partijen in Europees verband, om over Europese vraagstukken een gemeenschappelijke verklaring te geven.

GROEP P.v.d.A.-LEDEN
ONEENS MET ACTIE

Een aantal leden van de Partij van de Arbeid kan zich niet verenigen met de houding van het partijbestuur inzake Nieuw-Guinea. Zij betreuren in het bijzonder de demonstratieve betoging van zaterdag in Amsterdam en het petitionnement.

In een verklaring die deze leden hebben uitgegeven zeggen zij: „Wij veroordelen een oppositie, waarin men zich samen met de P.S.P. en de communisten begeeft op een ogenblik dat de regering onderhandelingen voert. Vooral omdat een compromis, waarbij de rechten van de Papoea's — die onze partij steeds heeft erkend — gewaarborgd zouden kunnen worden, niet onbereikbaar lijkt.”

Naar de mening van de protesterende leden zou een progressieve en democratische partij meer oog moeten hebben voor: de betekenis van het zelfbeschikkingsrecht en het klakkeloos toegeven aan dreigementen van een dictatoriaal regime.

De verklaring is ondertekend door: G. W. Buitink te Utrecht, prof. dr. P. Geyl te Utrecht, dr. J. M. Jalink te 's-Gravenhage, P. Kors te H. I. Ambacht, A. W. S. P. Lindner te Amsterdam, J. G. Mager te Rotterdam, W. R. Scheuing te Vught, P. M. Scheuing-Wesselman te Vught, W. Schmidt te Zeist en Tj. P. de Vries te 's-Gravenhage.

(Overgenomen uit Het Vrije Volk)

Socialistische meeting

NIEUW-GUINEA is een uitgestrekt en onherbergzaam land, met bergtoppen, die vlak bij de evenaar tot boven de sneeuwgrens reiken, met eindeloze oerwouden en moerassen. Wie er overheen vliegt, ziet, als de wolken een korte tijd wijken, niets dan een bruingroene zee, met af en toe een glinstering van water of de grijze tinten van kale berggedeelten. En héél zelden een vreemd eilandje van andere kleur en patroon: een nederzetting van de Papoea's. Er zijn maar enkele plaatsen, die met enige goede wil stadjes kunnen worden genoemd, plaatsen aan zee, met verbindingen door de lucht of per kustvaarder. In dit land heeft tot nu toe geen enkel wereldconcern kans of mogelijkheid gezien om grote winsten te behalen. Er is geen Deli en ook geen Balikpapan.

IN dit grote en bijna lege gebied werken Nederlanders. Geen van hen heeft kans, er rijk te worden. Zij werken er als ambtenaren, als onderwijzers, als artsen, als verpleegsters. Zij zitten vaak op afgelegen posten, met héél weinig comfort. Zij leren weer, zich op primitieve wijze te behelpen. En in die omstandigheden houden zij dapper en trouw het gezinsleven in stand, en waken moeizaam over de gezondheid van hun kleine kinderen en teren op de brieven, die de grotere kinderen sturen, die aan de andere kant van de aardbol op school zijn.

Deze mensen werken vóór de Papoea's en hebben het vertrouwen van de Papoea's. Zij zijn er in geslaagd, paal en perk te stellen aan de verwoestingen van de malaria, ze bestrijden de melaatsheid, zij weten de vreselijke zuigelingensterfte te verminderen. Zij werken dag en nacht, en niet om het gewin. Hun rechtspositie en hun vooruitzichten zijn minder gunstig dan die van de ambtenaren in Nederland.

BOVEN dit land, boven deze mensen, boven deze werkers en hun gezinnen en boven de Papoea's hangt een zware dreiging. De dictator Soekarno dreigt dagelijks. Hij wil zijn troepen sturen om dit gebied militair te bezetten. Hij hitst op tegen de Nederlanders. Hij stelt de duizenden op voor de grote aanval. Zijn eigen onderdanen verkommen en leven op de rand van de hongerdood. Er is geen rijst en de schepen, die het konden aanvoeren, zijn gevorderd voor de invasie op Nieuw-Guinea.

De Nederlandse Regering is verantwoordelijk voor de veiligheid van haar onderdanen, Papoea's en blanken, in dat gebied. Zij zou roekeloos handelen, als zij die dreigementen van Soekarno niet ernstig nam.

En daarom neemt zij de maatregelen, die volstrekt noodzakelijk zijn. Zij zendt militaire versterkingen. Deed zij het niet, dan zou zij haar onderdanen op een onverantwoordelijke wijze maken tot een weerloze prooi van een eventuele aanval.

DE socialisten zijn tegen deze strikt noodzakelijke maatregel. Zij willen de dreigementen van Soekarno overbodig maken, door zijn eisen in te willigen. Zij noemen dat een „oplossing door praten”. En om hun verzet tegen de overheidsmaatregelen ter bevordering van de Nederlandse onderdanen kracht bij te zetten, hebben zij een optocht en een meeting gehouden te Amsterdam.

En om het karakter van die meeting in zijn ware betekenis te verbergen, heeft Het Vrije Volk verklaard, dat deze meeting gericht was tegen „het dreigend wapengekletter” van — de Nederlandse Regering.

Zelden is de waarheid zo op haar kop gezet. De Nederlandse Regering heeft nooit bedreigd, Soekarno dreigt dagelijks.

En — de socialisten demonstreren tegen het dreigend wapengekletter van de Nederlandse Regering. Wild en onstuimig wapperenden de rode vlaggen, schrijft Het Vrije Volk. Honderden communisten liepen, met hun leiders, in de optocht mee en hielpen het oude R.A.I.-gebouw vullen. „Dreunend tromgeroffel, dreunende stappen op de houten vloer.” Zo schrijft Het Vrije Volk. Van dreunend tromgeroffel en dreunende voetstappen herinneren wij ons vele verslagen.

De socialisten met hun wild en onstuimig wapperende rode vlaggen demonstreerden tegen de mes-op-tafel-politiek van de Nederlandse Regering. Wij houden ons strikt aan de formuleringen van Het Vrije Volk.

ER waren ook niet-socialistische sprekers onder die wild en onstuimig wapperende rode vlaggen. Een van hen was Prof. Kraemer. Hij had Kamerverslagen gelezen, vertelde hij. Welke Kamerverslagen, dat stond er niet bij. In elk geval niet de Handelingen van de Kamer. Uit die „Kamerverslagen” had hij begrepen, dat de Regering en een deel van de volksvertegenwoordiging niet door de knieën wilde. En die onwil om door de knieën te gaan had de verontwaardiging van de Professor gewekt. „Want in Christelijk licht bezien kan door de knieën gaan wel eens de hoogste morele daad zijn.”

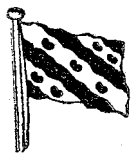
De Professor heeft verkeerde verslagen gelezen en is ten onrechte verontwaardigd. De Regering staat voor heel andere zedelijke verantwoordelijkheden dan de vraag of men wel of niet door de knieën zal gaan. Zij staat voor de verantwoordelijkheid voor de toekomst van honderdduizenden Nederlandse onderdanen, die van haar beloften hebben ontvangen. Zij is verantwoordelijk voor de veiligheid van haar onderdanen, voor de bescherming van mensenlevens. En zij doet de plicht, die zulk een verantwoordelijkheid meebrengt. Het is gemakkelijk, om na dreunend tromgeroffel onder onstuimig en wild wapperende rode vlaggen de loodzware en verschrikkelijk gecompliceerde verantwoordelijkheid van de Regering op grond van krantenverslagen te reduceren tot een kwestie van al of niet door de knieën gaan, maar zulk een versimpeling en mistekening van de situatie is voor een wetenschappelijk man en voor een christen ontoelaatbaar.

ER sprak ook een andere professor na het dreunend tromgeroffel, Professor dr. H. R. Wijngaarden van de Vrije Universiteit te Amsterdam.

„Hij schaarde zich als niet lid van de P.v.d.A. van harte achter de actie, maar vond het eigenlijk jammer, dat deze partij de demonstratie op touw had moeten zetten. Waarom? Omdat dit de schijn kan wekken, dat de P.v.d.A. uit deze benauwende zaak politiek succes wil halen en dit sommigen er van zal weerhouden het petitionnement te tekenen.”

Ondanks deze bezwaren schaar ik mij er achter, omdat de ernst van de zaak mij er toe dwingt. Hij verwijt de Regering niet, dat zij de zaak lichtvaardig behandelt. „Toch zie ik in haar beleid een talmen en

• Vervolg op pag. 5

VERTROUWENSADRESSEN VOOR
EIGEN KRING IN

FRIESLAND

*Alleen bij HEKSTRA slaagt u het beste in
textiel en bedden.*

Wij hebben altijd voorradig:
Pullman - anti-hernia matrassen.

N. OOSTERSTRAAT 32-34, TELEFOON 24370
VOORSTREEK 5, TELEFOON 28239

HOTEL „DE KROON“

SOPHIALAAN — LEEUWARDEN
telefoon 4467 - 4468

Uw adres voor recepties en partijen

Karpetten — Lopers — Vloerbedekking
Overgordijnen — Linoleums — Vitrages
Bedden — Dekens — Ledikanten — Matrassen

SPECIAAL VLOERENBEDRIJF

WESTER'S interieurverzorging

Grootzand 35 — Telefoon 3060 — Sneek

In VERTROUWENSZAKEN is het belangrijk, dat
uw belangen worden behartigd door een DESKUNDIGE.
Vraag daarom de medewerking bij uw

FIRMAVERHOUDINGEN

OVERGANG VAN VERMOGEN

ASSURANTIËN en HYPOTHEKEN van het

ZAKELIJK ADVIESBUREAU

Dir. L. DIJKMA

Prins Hendrikstraat 10 - LEEUWARDEN - Telefoon 05100-20524

N.V. BOAZ-BANK SNEEK

Bankboekjes 3¼ %

Deposito's 1 jaar vast 3½ %

Rekening-Courant: Effecten

Verzekeringen op elk gebied

DOUMA'S IJZERHANDEL n.v.

Grootzand 66 — Postbus 30 — Sneek
Telefoon 05150 - 277 en 3696

Staaft-, band en plaatijzer, I- en U-balken, betonijzer.

Gereedschappen en machines voor
metaalbewerking.

Kiest voor fijn en kleurrijk DRUKWERK

Firma A. J. Schaaf

Papiergroothandel en Drukkerij

De drukkerij
voor
Industrie
en Handel

Kleine Oosterstraat 110 Dokkum
Telefoon 2373 - 05190

Beton- en wegematerialen

voor nieuwbouw en onderhoudswerkzaamheden leveren wij:
ZAND — GRIND — STEENSLAG — HOOGOVEN-
SLAKKEN — NIEUWE STEENPUIN — SINTELS
per scheepslading of auto plaats van bestemming.

FIRMA T. D. LEISTRA & ZONEN

Reyner Bogermanstraat 14, Dokkum, Tel. 05190-2753

FIRMA HARMS

DIEPWAL - DOKKUM

voor heren-, dames-, meisjes-, jongens-
en kleuterkleding

THANS IN 3 SPECIAAL-AFDELINGEN

TURKSTRA BESCHUIT

*Eerlijk... Overheerlijk! Niet alleen
voeding... doch ook een lekkernij!*

U kunt

Nederlandse Gedachten

niet missen

Abonneer u daarom nog heden.

Uitgelekt plan inzake Berlijn

HET uitlekken van het Amerikaanse plan inzake Berlijn laat ons weer eens zien hoe moeilijk het is, ook maar tot een tijdelijke oplossing van de kwestie Berlijn te geraken. De Westduitse regering is bijzonder gevoelig op dit punt. Dit geldt overigens in niet mindere mate voor het bestuur van West-Berlijn, dat in handen van de socialisten is. Iedere poging om — rekening houdend met bepaalde realiteiten — de Russen de mogelijkheid te ontnemen Berlijn nog langer als chantagemiddel tegen het Westen te gebruiken, wordt bij voorbaat, al met wantrouwen bejegend. En elke stap, die aan de Oost Duitsers een bepaalde rol toedient, wordt onmiddellijk uitgelegd als een (zij het indirecte) erkenning van het communistische regime in de Sowjetzone van Duitsland. Waarbij men een heel belangrijk feit vergeet, nl. dat de Bondsrepubliek zelf al jaren lang feitelijk het bestaan van het regime in de zogenaamde „Deutsche Demokratische Republik“ heeft erkend, door er handelsverdragen e.d. mee te sluiten. Toch is deze overgevoeligheid waar het de houding van derden betreft een zaak, waarmede de Westelijke mogendheden en in het bijzonder de Verenigde Staten terdege rekening moeten houden. In Bonn weet men dat en het uitlekken van het nieuwe plan houdt daar dan ook rechtstreeks verband mee.

Er is geen reden, zich bijzonder druk te maken over de Duitse indiscretie, waarvan de regering te Bonn (hoe kan zij ook anders) beweert, dat zij niet opzettelijk is geweest. Meer zin heeft het, zich bezig te houden met de gevolgen, die zij heeft en nog kan hebben. Want zij brengt in elk geval aan het licht, dat men in Bonn niets voor het Amerikaanse plan voelt, ook al beweert men, dat de verstandhouding tussen Bonn en Washington uitstekend is. Het viel vorige week op, dat bondskanselier Adenauer, die weer wat op krachten trachtte te komen bij het Italiaanse Comomeer, zijn vakantie onderbrak, naar Bonn reisde en na enkele dagen zich opnieuw terugtrok in zijn zuidelijke rustoord. Officieel heette het, dat Adenauer naar Bonn was gekomen om de opening van het begrotingsdebat in de Bondsdag mee te maken. Een andere verklaring was, dat de oude kanselier zijn vakantie had onderbroken om de president van Soedan, generaal Abdoel, te verwelkomen, die een officieel bezoek aan de Bondsrepubliek heeft gebracht.

ADENAUER

Hoe het ook zij, het is nu wel duidelijk, dat „der Alte“ naar Bonn is gereisd om de houding te bespreken, die West-Duitsland zou moeten aannemen tegenover het Amerikaanse plan, dat (geen eerste maar) een nieuwe stap in de richting van erkenning van het Oostduitse regime zou zijn. Het is onvruchtbaar om te wagen aan de veronderstelling, dat uit dit beraad het besluit tot „opzettelijke indiscretie“ is geboren. Wel is het opmerkelijk, dat het nieuws tegelijkertijd in Bonn en Berlijn uitlekte en dat het bij correspondenten van twee der belangrijkste Amerikaanse nieuwsmedia terecht kwam.

SYMBOOL

Geheel anders zouden de zaken liggen, als de Berlijnse crisis een op zichzelf staand geval zou zijn, waarvan de afloop beslissend zou zijn voor oorlog of vrede. Dan zou de Amerikaanse gedragslijn anders zijn geweest, dan nu het geval is. Dan zouden de Amerikanen wellicht niet naar een compromisoplossing hebben gestreefd, die duidelijk rekening houdt met bepaalde realiteiten, zoals thans. Dan zou iedere concessie van de zijde van de Westelijke mogendheden verwerpelijk zijn geweest, alleen al omdat zij als bewijs van zwakte uitgelegd zou zijn en de positie van de vrije wereld tegenover de agressieve communistische blokken er door ondermijnd zou kunnen worden.

Zo was het een jaar geleden nog. Toen was West-Berlijn het symbool van de vrijheid, van de westerse vastberadenheid en onverzettelijkheid en nam men in het Westen op de koop toe, dat de Sowjetunie door het kunstmatig veroorzaken van crisistoestanden in en om Berlijn bij internationale onderhandelingen trachtte, de vrije wereld de duimschroeven aan te zetten.

VERANDERD

Het ging toen nog om het openhouden van deze poort naar de vrijheid voor een steeds groter wordende stroom van vluchtelingen uit de Sowjetzone van Duitsland. En het was voornamelijk om die reden, dat men zich eenvoudig niet kon veroorloven in enigerlei opzicht communistische controle op de wegen van en naar Berlijn toe te staan. Er is echter in een jaar tijd zoveel veranderd, dat een geringe wijziging in de houding van de Westelijke mogendheden, die verantwoordelijk zijn voor het wel en wee van de Westberlijners, bepaald niet verwerpelijk behoort te zijn.

GEEN TWIJFEL

Als we de zaken zoals ze thans liggen bezien, moeten we tot de conclusie komen, dat de belangrijkste taak van de Westelijke mogendheden onder de huidige gewijzigde omstandigheden is: het verzekeren van de vrijheid en de veiligheid van de bewoners van West-Berlijn en — om dat te bereiken — het openhouden van de wegen, die van en naar Berlijn lopen. In alle eerlijkheid mogen we niet twifelen aan de vastbeslotenheid van de Verenigde Staten, geen enkele concessie te doen, die de vrijheid en de veiligheid van de Westberlijnse bevolking in gevaar zou kunnen brengen. Er is een grens, die niet straffeloos overschreden kan worden. Dat weten de Russen en ze gedragen zich er naar.

Het openhouden van de wegen tussen West-Duitsland en West-Berlijn is een zaak van het grootste belang, omdat de vrijheid en de veiligheid van de bevolking van dat stadsdeel er van afhangen.

Westduitse overgevoeligheid speelde het Westen parten

Het gaat om de luchtwegen, waardoor men ademhaalt. Worden die dichtgeknepen, dan is het afgelopen. Zouden daartoe pogingen worden aangewend, dan zouden die krachtig moeten worden bestreden, welke risico's een dergelijk optreden ook mee zou brengen.

HEILZAAM

Dit laatste is ook in de afgelopen maanden herhaaldelijk gebeurd. Met name de Verenigde Staten hebben bijzonder fel geprotesteerd tegen Russische pogingen, het geallieerde luchtverkeer van en naar Berlijn in de war te sturen. Militaire colonnes reden af en aan over de autowegen tussen West-Duitsland en de vroegere hoofdstad. President Kennedy zond zijn speciale adviseur de vroegere generaal Lucius D. Clay naar West-Berlijn om te inwoners van dit stadsdeel een hart onder de riem te steken. Aan de andere kant streven de Amerikanen ook naar normalisering van de situatie in en om West-Berlijn, uiteraard als tijdelijke maatregel in afwachting van de verwezenlijking van allerlei mogelijkheden, die men thans nog niet ziet, maar in elk geval toch een normalisering en een rekening houden met de huidige toestand in de Sowjetzone van Duitsland, die alleen door een derde wereldoorlog ongedaan gemaakt zou kunnen worden.

Het gaat hier dus om een politiek op korte termijn, die de Westelijke mogendheden geenszins op langere termijn bindt en die — wanneer zij op verantwoorde wijze wordt uitgevoerd of liever gezegd kan worden uitgevoerd — nog heilzaam kan werken.

LANGE TERMIJN

Wanneer de Verenigde Staten thans streven naar een internationaal akkoord inzake het vrije verkeer tussen Berlijn en het Westen, is dat niet omdat zij zich op deze wijze van het Duitse probleem willen afmaken. Een dergelijke overeenkomst zou geen denkbeeldige streep onder het vraagstuk der Duitse hereniging en wat daarmee samenhangt zetten. Dat is een zaak, die op langere en misschien wel heel lange termijn speelt; een zaak ook, waaraan voortdurend aandacht moet worden besteed en die mogelijk opgelost zou kunnen worden in het kader van internationale akkoorden betreffende demilitairering en wat dies meer zij.

Bovendien moeten we ons realiseren, dat de toestand in de Oosteuropese landen bepaald niet onveranderlijk is, dat de strijd tussen de Sowjetunie en China in bedoelde satellietstaten niet onopgemerkt zal voorbijgaan en dat speciaal wat de Sowjetzone van Duitsland betreft de voortdurende onderdrukking van de zijde der communistische leiders tot een explosieve toestand kan leiden. Met andere woorden: de Sowjetunie kan in een positie worden gebracht, dat zij er zelf veel belang bij heeft, de teugels in Oost-Europa te vieren.

BEDOELING

Op korte termijn hebben we met deze ontwikkeling nog betrekkelijk weinig te maken. Wel moeten we ons voortdurend realiseren, dat we in een oorlogstoestand verkeren, dat de Russen op verschillende plaatsen in de wereld kruitvaatjes hebben neergezet, die op het allerongelukkelijkste moment een wereldbrand kunnen veroorzaken, als zij de kans krijgen, met vuur te blijven spelen. Dat zij dit laatste in Berlijn doen, is zonder meer duidelijk. Dat het Westen alles moet doen — zij het op verantwoorde wijze — om aan dit spel met vuur een einde te maken, ligt ook voor de hand.

Dat het nu juist de bedoeling van de Verenigde Staten is, de Russen dit gevaarlijke spelgoed uit handen te slaan, is een zaak, die in de komende weken duidelijk gemaakt zal moeten worden aan de Duitsers en wellicht ook aan de Fransen, die — uit overwegingen die weinig of niets met het Duitse probleem te maken hebben — zich tegen contacten met de Russen blijven verzetten.

OVERGEVOELIG

De stemming in West-Duitsland, die in sterke mate beïnvloed wordt door indiscreties als die inzake het Amerikaanse onderhandelingsplan, wijst er op, dat men daar niet alleen overgevoelig is, wat betreft de houding, die het Westen met betrekking tot het regime in de Oostzone van Duitsland aanneemt. Men blijft de zaken zuiver en alleen van een Duits gezichtspunt uit bekijken en is niet of niet voldoende bereid te erkennen, dat het Berlijnse onderdeel van het Duitse probleem een wapen in de handen van de Sowjetunie is om de Westelijke mogendheden steeds weer onder druk te kunnen zetten, ook vooral wanneer er besprekingen of operaties aan de gang zijn, die niets met de crisistoestand in Berlijn te maken hebben. Door op alle voorstellen het etiket „erkenning van de DDR“ te plakken dienen de West Duitsers beslist niet de belangen van de Duitsers aan beide zijden van het ijzeren gordijn, maar evenmin die van de vrije wereld.

NATIONALISME

Een dergelijke houding versterkt slechts de nationalistische gevoelens, die in Duitsland nog nooit tot iets goeds hebben geleid en ontnemt de Ver. Staten als Westelijke mogendheden met de grootste verantwoordelijkheid voor de veiligheid van de vrije wereld een groot deel van hun bewegingsvrijheid. De Amerikanen zullen dit merken bij de besprekingen met de Russen, die thans in Washington worden gehouden.

Mannen van wetenschap en deskundigheid bijeen

IN deze tijd zijn of komen tal van vragen en vraagstukken in behandeling, welke een meer opzettelijke studie en voorbereiding vragen. Het is deze overweging geweest, die onze partij in 1949 gebracht heeft tot het instellen van een College van Advies. Personen die niet in een bestuurscollege van onze A.R. partij zitting hebben, kunnen op deze wijze worden betrokken in de principiële en praktische werkzaamheden der partij. De leden van dit College zijn mannen van wetenschap, praktische deskundigheid en ervaring.

Sedert de instelling van het College zijn over talrijke vraagstukken diepgaande studies gemaakt en werden adviezen aan de partij verstrekt. Zo is gepubliceerd een rapport over de bestuursvorming van het openbaar onderwijs; een rapport over de taak en de plaats van de provincie in het Nederlandse staatsbestel; een rapport over de Europese integratie. Stedebouw en volkshuisvesting, rechtsbescherming tegen de Overheid, de situatie van de

Georganiseerd overleg

IN de Eerste Kamer is het georganiseerde overleg met de organisaties van ambtenaren van alle kanten bekeken.

De minister heeft er de nadruk op gelegd, dat dit georganiseerd overleg naar zijn aard anders is dan dat in het vrije bedrijf. En niemand heeft het ontkend.

Er zijn inderdaad hier twee kanten, die om de daaruit voortvloeiende gevaren, moeten worden bekeken. De Overheid stelt ten principale het salaris van haar personeel vast. Hier zijn géén twee gelijke en gelijkbepaalde partijen aan bod. De Overheid is de sterkste, de beslissende partij. Zij kan dus zeggen: ik wil de delegaties horen, ze ook uitleggen, wat mijn motieven zijn, ik ben ook bereid tot een gesprek, maar ik beslis.

De onderhandelaars ter andere zijde kunnen aldus redeneren. Wij kunnen niet als in het vrije bedrijf met de werkgevers samen nagaan, welke mogelijkheden de economische situatie in het bedrijf toelaat. Daarom wachten wij eerst maar eens af, wat de Regering aanbiedt. En dan leggen wij onze wensen op tafel, om te proberen er méér uit te halen. Wij gaan dus niet overleggen, maar het maximale vragen. En aan beide kanten is het mogelijk op die manier een strak standpunt in te nemen, dat echt overleg uitsluit. Wij zeggen niet, dat het zo gegaan is of moet gaan. Maar wij wijzen op gevaren, die samenhangen met de geheel eigen aard van dit overleg.

Nu heeft speciaal de heer Schipper deze gevaren onderkend. En hij heeft ook nu weer een uitweg gewezen.

Er moet een college van wijze, onafhankelijke mannen komen, die als het overleg vastloopt of geen echt overleg blijkt te zijn, wordt ingeschakeld, om te zeggen, waar de oplossing moet worden gezocht.

De Minister wilde er nog niet aan. Maar wij geloven, dat de heer Schipper de enige begaanbare weg heeft gewezen en dat we die op den duur zullen gaan.

College van Advies vergaderde

Middenstand waren eveneens onderwerpen van breedvoerige studie.

Tenminste eenmaal per jaar komt het College van Advies en het Centraal Comité gezamenlijk in vergadering bijeen. Zaterdag j.l. waren in Esplanade te Utrecht vele leden van het College in vergadering samen gekomen.

Prof. W. F. de Gaay Fortman, voorzitter van het Adviescollege, presideerde deze bijeenkomst. Verscheidene leden van de A.R.-fracties in de eerste en tweede kamer der Staten-Generaal waren eveneens aanwezig. Op deze vergadering heeft Zijne Excellentie Minister Zijlstra een aantal belangrijke zaken behandeld naar aanleiding van tevoren gestelde vragen door leden van het College.

De vergaderingen van het College

van Advies hebben een besloten karakter; derhalve geven wij u geen uitvoerig verslag over deze bijeenkomst. Het zou indruisen tegen de werkwijze van het College. Het bestuderen van allerlei belangrijke vraagstukken is een gewichtige arbeid. Uiteraard geschiedt dit in de beslotenheid. Men timmert niet aan de weg. Slechts de rijpe vruchten, voortkomende uit deze arbeid, verschijnen van tijd tot tijd zwart op wit.

Het was in Utrecht een goede vergadering. Wij maken er melding van, opdat men er nota van kan nemen, dat deze vorm van partij-activiteit voortgaat, hoewel er weinig ruchtbaarheid aan gegeven wordt. Het werk van het Adviescollege en de commissies, door het College samengesteld, is vaak een titanenarbeid. Pas als een rapport over een belangrijk vraagstuk gepubliceerd wordt, blijkt iets van dit werk achter de schermen. Maar hoeveel uren van onderzoek, van besprekingen, van vergaderingen er mee gemoeid geweest zijn, ontgaat velen. We mogen dankbaar zijn voor het werk, dat door het Adviescollege verricht wordt. Eveneens mogen we dankbaar zijn voor het bestaan en de arbeid van de Dr. Kuypersstichting. Zonder deze stichting zouden de werkzaamheden van het College nauwelijks denkbaar zijn.

heeft Het Vrije Volk in een hoofdartikel uit de doeken gedaan, hoe conservatief de A.R. partij wel is. Het heeft dat gedaan op de goedkoopste en misleidendste wijze, die men zich maar denken kan. Zo goedkoop en zo misleidend, dat men zich met verbazing afvraagt of de hoofdredacteur van het socialistische blad zijn lezers voor zo dom houdt, dat ze dit zullen geloven.

Het blad schrijft over een eventuele aansluiting van Engeland, Noorwegen en Denemarken bij de Europese Gemeenschap. Als dat gebeurt zullen uit die landen socialistische, liberale en conservatieve parlementsliden het Europese parlement binnentreden. Uit een opmerking van mr. Biesheuvel voor de televisie heeft Het Vrije Volk opgemaakt dat de a.r. gaarne met de conservatieven uit die landen in contact zullen treden. En nu citeren we woordelijk Het Vrije Volk:

„De conservatieven uit Engeland en Scandinavië zullen de Nederlandse antirevolutionairen niet zonder verbazing als geestverwanten beschouwen. Vooral als zij zouden gaan begrijpen, dat deze partij vijftig jaar na een revolutie — de Franse — is ontstaan om die revolutie, die reeds lang voorbij was, te bestrijden. Dat is een conservatisme dat enig is

ter wereld! Het gevaar dat de anti's lopen is slechts dat de Scandinaviërs en de Engelsen, die nogal praktisch zijn ingesteld, dit nooit zullen vatten. Maar zo'n kleinigheid behoeft een vruchtbare samenwerking niet uit te sluiten”.

Deze opmerkingen zijn zo dom, dat het ons vermorsen van tijd en ruimte lijkt om er iets tegenin te zeggen. Als de hoofdredacteur van de grootste krant van Nederland werkelijk zo onontwikkeld is dat hij deze onzin neerschrijft, durven we hem zelfs niet de titels van een paar boeken te noemen, waarin hij iets zou kunnen vinden over het verband tussen de Franse revolutie en de a.r.-beginzelen. Laten we slechts constateren, dat deze voorlichting blijkbaar een onderdeel vormt van het aloude rode ideaal „al' geesteslicht al' wetensmacht zij aan het zwoegend volk gegeven”, dat de Vara ons onversaagd bij het ochtendkrieken blijft toezingen.

Natuurlijk is de verleiding bijna onweerstaanbaar om nu een schets te geven van het vooruitstrevende socialisme van vandaag, dat nog altijd bezig is de verdrukte en verpauperde arbeiders uit het slijk van de vorige eeuw te halen en waarin grote en kapitaalcrachtige werkgevers nog altijd een verbitterde strijd tegen hun eigen kapitaal voeren.

Een dergelijke voorlichting is ons ver beneden de maat, zelfs in een jaar waarin we tweemaal naar de stembus moeten. De hoofdredacteur van Het Vrije Volk schijnt van die twee stembussen wat zenuwachtig te worden, tot schade van zijn krant en van het zwoegend volk, dat hij moet voorlichten.

Socialistische meeting

• Vervolg van pag. 3

een achter de feiten aanlopen, dat niet anders dan fataal kan zijn. . . . Wij Nederlanders zijn altijd slechte verliezers geweest. . . . Na de oorlog zijn wij van A.R.P. tot P.v.d.A. te kort geschoten in de kwestie met Indonesië. Zeker, ik zie heel goed hoe moeilijk president Soekarno het onze Regering maakt, maar dat is hún zaak.

Onze zaak is: te vragen, wat doen wij en wat doet Nederland. Laat het — wat ik niet geloof — uitlopen op gezichtsverlies dan nog moeten wij streven naar vreedzaam onderhandelen. Laten we ondanks alle verschillen het petitionnement doen slagen.”

Wij hebben hier letterlijk het verslag uit Het Vrije Volk overgenomen. Wij moeten streven naar vreedzame onderhandelingen, zegt deze Professor. Weet hij niet, dat de Regering daarnaar streeft, maar dat Soekarno dreigt en dat de P.v.d.A., waarvoor hij optreedt, ondanks die dreigementen, geen veiligheidsmaatregelen wil en ook geen vreedzame onderhandelingen, maar capitulatie?

Dit verslag in Het Vrije Volk is een aanwijzing, dat deze Professor het petitionnement niet heeft gelezen. Het is geen pleidooi voor vreedzaam onderhandelen, maar een eis, te praten op basis van de overdracht. Eerst die eisen van Soekarno inwilligen en dan achteraf wat praten. Het is geen pleidooi voor vreedzaam onderhandelen, maar een protest tegen de maatregelen, die de Regering moest nemen, om haar elementaire verplichtingen na te komen.

Hersenen van een partij

Zaterdag zei tijdens de pauze van de vergadering van het College van Advies iemand: — De hersens van de partij zijn weer bijeen! Wij beaamden dit. Het College is een belangrijk intern organisme van onze Anti-Revolutionaire partij.

— Ja, herhaalde de man, hier zijn de hersens van de partij. En tot mijn niet geringe schrik voegde hij er een vraag aan toe: — Wat doet u hier dan eigenlijk?

— Mijnheer, heb ik gezegd, — ik zal met de nodige ernst over uw vraag nadenken.

— Waarmee moet u dat dan doen?, was zijn nieuwe vraag. Zonder een antwoord af te wachten, zette de brave borst zich aan de gemeenschappelijke lunchtafel. Ik hield hem op discrete wijze in het oog en constateerde, dat hij zijn materiële verschijningsvorm met grote gretigheid onderhield en aanvulde, zo zelfs, dat zijn belendende percelen niet meer konden toekomen aan het proeven van het krentenbrood. Toen in de namiddag Professor De Gaay Fortman, na onder meer opgemerkt te hebben dat een lichte toets de wetenschap eigen is, de vergadering gesloten had, heb ik bij de garderobe nog een kort gesprek gehad met de heer in kwestie.

— Mijnheer, zei ik, — neemt u mij niet kwalijk, maar ik ben u nog een antwoord schuldig. — U stelde mij de vraag, waarom ik in dit gezelschap aanwezig was. Laat ik het u mogen zeggen: Ik was hier als slaapkwab.

Enigszins onzeker zei hij: — O, pardon. . . ik zal vanavond thuis in de encyclopedie nazien in hoeverre een slaapkwab van enig nut is in het geheel van de herseactiviteit.

Hij groette beleefd en verliet haastig Esplanade. — Een man met hersens, dacht ik jaloers.

Buiten kwam ik hem weer tegen. — Ik moet terug, want ik heb mijn tas en mijn hoed vergeten, zei hij. — En had ik, toen ik vanmorgen hierheen kwam, een das om, ja of neen?

Koopt een goed kostuum

enorme keuze tegen uiterst scherp gestelde prijzen. De eerste reis is lonend

DUTHLER
VARSSEVELD

Verolme United Shipyards

Rotterdam · Holland

Telefoon 17 26 40

7 drukkerij
zwagers

Sinds 1903

Nieuwe Binnenweg 460-462, Rotterdam

WIJ luisteren nog eenmaal naar Prof. Kraemer. Hij bracht het congres tot grote geestdrift door te verklaren, dat door dit volkspetitionnement „eindelijk weer eens een vleugje democratie door Nederland ging waaien”. „Menig burger heeft zich bezorgd afgevraagd of Regering en Kamer niet te veel de democratie alleen voor zichzelf opeisen, alsof er geen volk bestaat.”

De professor heeft in maart waarschijnlijk niet gestemd. Maar wij kunnen hem verzekeren, dat er toen verkiezingen zijn geweest. Woensdag 28 maart. De professor sprak op 14 april. Een te korte tijd, om deze stemming te vergeten. De partij, voor welke de professor sprak, heeft heel het volk opgeroepen, honderden malen, door de krant, de radio, de televisie, de strooibiljetten, de demonstraties, om af te rekenen met dit kabinet.

Het is niet gebeurd.

De partij voor wie de professor optrad na dreunend tromgeroffel had alle democratische kansen en vrijheden, en had géén succes. Zij besloot de vlag toch maar uit te steken, al zou eenzelfde uitslag voor de Tweede Kamer haar twee zetels hebben gekost. Het gehele Regeringsbeleid was onder daverende propaganda 17 dagen geleden aan alle kiezers ter beoordeling voorgelegd via het algemeen kiesrecht.

En professor Kraemer zegt op de demonstratieve meeting: eindelijk een vleugje democratie . . .

Het rode volk raakte er door in geestdrift. Maar wie in de P.v.d.A. nuchterder en deskundiger oordeelt, — en zullen zijn er ook (zie het bericht op pag. 3) — die zal zich afvragen, of het propagandistisch succes van twee niet-socialistische professoren wel opweegt tegen de gedemonstreerde professorale ondeskundigheid. A.

**VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN**

ESTABLISHED 1922 TELEPHONE 01718-2570

**PARLEVLIET'S
CUT FLOWER SUPPLY**
ROYAL EXPORTERS - RYNSBURG

Gift parcels of fresh cut flowers airshipped all the year round to any consignee in the world
THE CENTRE OF BULB FORCING INDUSTRY

SCHUDDEN ? GOED
GOED SCHUDDEN ? BETER
IDEAAL SCHUDDEN ? EUREKA

N.V. „Eureka“ Landbouwmachinefabriek
voorheen Fa. I. v. d. Woude & Zn.
DRACHTEN

HOLLANDIA TRICO

ONDERGOED
van de bovenste plank!

PROMEKO
INSTALLATIES VOOR
BEDRIJFSMECHANISATIE

PROductie-banden
MEch. transport-inrichtingen
COnstructiewerken

TELEFOON 12925
APELDOORN
BILDERDIJKLAAN 1

**Spaarbank voor
Protestants Nederland**
Kromme Nieuwe Gracht 8-10 - UTRECHT
Telefoon 030 22241 - 22242 - Circ. 156.000

RENTEVERGOEDING 3 1/4%
ongeacht de grootte van het saldo-tegoed.
Alle spaarregelingen:
JEUGDSPAARWET
AMBTENARENSPAARREGELING
BEDRIJFSSPAREN
SCHOOLSPAREN

Reeds in vele plaatsen een correspondentschap gevestigd. Wij verstrekken u gaarne alle gewenste inlichtingen ook over ons Beleggingsfonds voor Protestants Nederland.

VRAAGT STEEDS

ZOETERMEERS ROEM
de fijnste margarine

FIRMA GEBR. VAN DER SPEK — TELEFOON 01790 - 3529
ZOETERMEER

**Landbouwwerktuigen- en
machinefabriek**

Vicon

H. VISSERS N.V. — NIEUW-VENNEP
Telefoon 02526—841 (7 lijnen)

VERHUIZINGEN DOOR GEHEEL EUROPA
VERPAKKINGEN VOOR OVERZEE
(ook van Friesland naar Noord-Holland of van Zeeland naar Limburg) worden gaarne en prima verzorgd door

BONGERS WAGENINGEN
Telefoon 2725 en 3750 (b.g.g. 3100)

Inrichting van kleuterscholen
Stalen klimmateriaal - keukens

ODIS! Fa. A. v. d. Werff - Doesburg
Kantoor:
Van Pallandtstraat 11 - Velp - tel. 08302-4642

„Eén op tien“

OM HET HART ONDER DI

OMSTREEKS 1890 waren er in Arnhem enige officieel erkende bordelen, speciaal met het oog op de in deze stad gelegerde militairen. Een zoon van de commissaris van politie was de wijnleverancier aan deze huizen van ontucht.

Mannen die gedrongen werden door de liefde voor Christus, bedreven in die tijd middernachtzending. Zij stelden zich op zekere avond voor deze huizen in Arnhem op om de soldaten ervan te weerhouden binnen te gaan. Onder deze mannen bevond zich de later zo bekend geworden Pa van der Steur.

Altijd en overal zal de boodschap van wet en evangelie tegenstand en zelfs haat opwekken. Er kwamen op die avond ongeveer twintig cavaleristen opzetten en deze lieden sloegen de mannen van de zending tegen de grond. Toen hun kapitein hiervan kennis kreeg, voelde hij zich geroepen, er ook heen te gaan, teneinde de mensen, die het met de soldaten zo goed bedoelden, te beschermen. Kapitein Roeland betrok de wacht bij één der bordelen, hij stond daar in uniform en gewapend met de sabel. Toen deinsden de cavaleristen af. Maar kapitein Roeland werd later toch gedwongen, ontslag uit de dienst te nemen. . . .

Het was in die tijd, dat opgericht werd de Nederlandse Militaire Bond, welke later met een andere vereniging tot één organisatie werd, die wij kennen als de Koninklijke Militaire Bond Pro Rege.

In 1874 was de Bond opgericht door mensen die vervuld waren van Christelijke zorg en naastenliefde jegens de jongemannen, die als krijgsman het land te dienen hadden.

Minister: politieke partij

DE arbeid van deze Bond werd aanvankelijk in officiële kringen niet gewaardeerd. Toen de Minister van Oorlog in 1884 een verslag kreeg over de arbeid van de Bond, schreef deze bewindsman, dat hij bezwaren had tegen de Bond, omdat deze zou arbeiden met de bedoelingen ener politieke partij. Hoge militaire autoriteiten moesten er ook niet veel van hebben. Met betrekking tot de arbeid door middel van tehuizen voor militairen schreef een officier aan het bestuur van de Bond onder meer:

„Aangenomen daarentegen, dat de bezoekers van het Tehuis nog geene godsdienstige overtuiging hebben, dan kan de wijze waarop de Bond het beoogde doel wil bereiken, slechts aangemerkt worden als het maken van propaganda voor eene godsdienstige richting, waarvan nog moet worden bewezen worden dat ze de eenig ware is.“

De pioniers, meest Reveilmensen, voor de geestelijke behartiging van de belangen van de soldaten hadden dus veel strijd en tegenstand. Toch hebben ze doorgezet. Doorgezet, omdat ze overtuigd waren van een opdracht, die de bijbel hun voorhield.

Het werk van de Bond was in de eerste jaren verschrikkelijk moeilijk. Men had weinig medewerking en men beschikte niet over financiën om het doel dat beoogd werd, namelijk het

stichten van Tehuizen, waar de soldaat zich na zijn dienst thuis zou voelen en waar de christelijke geest het bijeenzijn mild zou doordrenken, te verwezenlijken. Men wordt er echter stil onder als men verneemt, hoe de pioniers toch hebben doorgezet in groot geloofsvertrouwen.

Eén voorbeeld? Men vergaderde in Amsterdam en men was doordrongen van de noodzakelijkheid om daar een tehuis voor de militairen te stichten. Het besluit viel, dat het gebeuren moest; — maar men had er geen geld voor. Tijdens de vergadering gingen deze mannen in gebed om de hulp van God te vragen bij de uitvoering van hun voornemen. De volgende morgen vond één van de mannen in zijn brievenbus twintigduizend gulden voor de arbeid onder de militairen. De pioniers gingen uit van de gedachte: het moet gebeuren, daartoe moeten we bidden en werken.

Patentbelasting

IN sommige gemeenten moesten de besturen van de Christelijke Militaire tehuizen een zogenaamde patentbelasting betalen. De tehuizen werden aangeslagen alsof zij sociëteiten waren. Verzoeken om vrijstelling werden niet gegeven, zó keerde men zich tegen de arbeid van de Bond. In het begin was het zelfs zó, dat het militairen door hun superieuren verboden werd, deze tehuizen te betreden.

Pas langzamerhand kreeg men een milder oordeel over het werk dat door de Bond bedreven werd. Zelfs de Minister van Oorlog begon er anders over te denken in die tijd. De leden van de Tweede Kamer Fabius en Baron Mackay zagen de uitnemende arbeid voor de militairen zeer goed in; daarom bepleitten zij in de volksvertegenwoordiging de belangen van de tehuizen. De Minister kwam toen zelfs zo ver, dat hij uitsprak, dat niets dan goeds van de bedoeling en strekking der tehuizen te zeggen was. Maar steun aan deze arbeid werd toch niet verleend. . . .

Het is nuttig te weten, hoeveel tegenwerking de mannen van het eerste uur ondervonden hebben. Wij vinden het tegenwoordig een al te gewone zaak, dat er christelijke militaire tehuizen zijn. Wij vinden, dat dit zo hoort — maar in het einde van de vorige eeuw had men te kampen tegen openlijke vijandschap en verdachtmakingen. Men keerde zich tegen deze Christelijke taak. Men was het niet eens met de Bond, die zich ten doel stelde om: op grond van de overtuiging dat de Christen ook als militair Jezus Christus, de Koning der koningen behoort te dienen, de Christelijke beginselen in de krijgsmacht van het koninkrijk te verspreiden en samen te binden de militairen en burgers die daaraan willen medewerken.

Pro Rege. . . we nemen aan, dat iedereen in onze kring deze bond kent en dat iedereen weet, dat deze bond onder meer talrijke militaire tehuizen in ons land heeft om de militair eniger mate te schenken wat hij door zijn dienstvervulling missen moet: huiselijkheid, gezelligheid. Maar bovenal om hem te geven de sfeer die aanwezig moet zijn daar waar Christenen samenleven en werken.

Te weinig, dunkt ons, wor dat de arbeid ten behoeve Christelijke Militaire Tehuizen een evangeliserende arbeid bij het evangelie brengen o van de jongeman.

Het is Pro Rege te doen onder de uniform, om het geloof! De grondslag van de dan ook de Heilige Schrift Woord, van welk woord Jezus Gods zoon, die overgeleverd ze zonden en opgewekt om o vaardigmaking, het middelpu staat het in de statuten; het duidelijk en onomwonden, he ke twijfel uit. En daarom n zo dankbaar zijn voor het v Pro Rege. Die arbeid gaat christenen voorbij. Vaak

Het dienen van de KONING

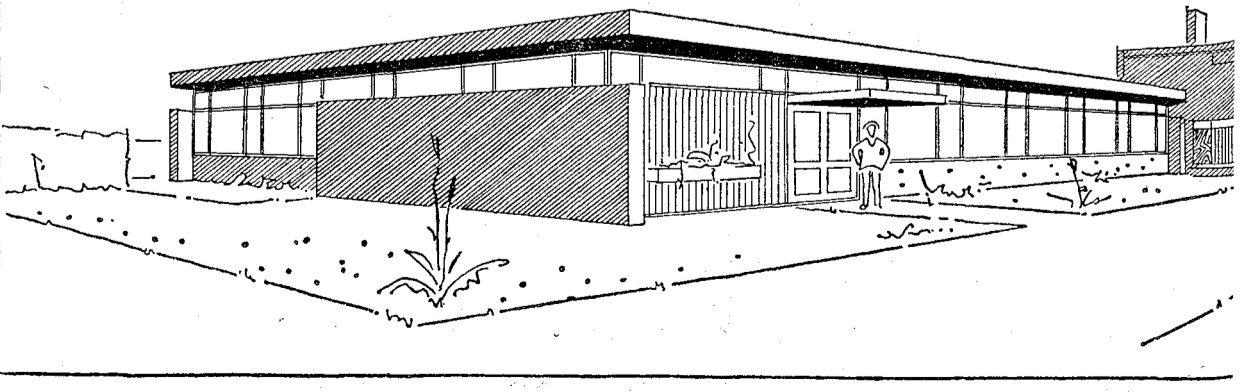
slechts ouders, wier zoon zijn dienstplicht te vervullen he nerd aan deze zegenrijke acti Rege heeft ongeveer 88000 l is heel wat, maar het is veel Pro Rege heeft leden; w een vereniging, een koninklij keurde vereniging. Men zeg stichtingen binnen het raat wet en de statuten, kunnen zij willen. Maar het voorde vereniging is, dat de leden kunnen bepalen en dat zij m gen hebben; het werk gaat i en zonder hen om.

Minister V Uniek ver

PRO REGE is dus een ope ontvangt weliswaar over die, doch het leeuwenand benodigde financiën om het v gang te kunnen doen vinden leverd door de bijdrage va lieren.

In onze kringen wordt dik gemakkelijk gezegd: Waaron Rijk het niet? Terecht gaat I van uit, dat particulieren in de arbeid mogelijk moete Als het Tehuiswerk en alles komt evangelieverkondiging dat is het — dan kunnen v genoegen mee nemen om b

Dit is het ontwerp van het nieuwe protestants militair tehuis te Bussum. Men is daar ijverig aan het bouwen en men hoopt, dat dit fraaie gebouw in juni geopend zal kunnen worden.

IFORM

sluitend door de Overheid te brengen. De vereniging Pro ijvert zich trouwens om de sen volk en krijgsmacht te ben ook daarom reeds zou het ijn, uitsluitend op de Over- len te leunen. Pro Rege is een ganisatie; men onderhoudt 57 tehuizen en dat is een respect- al. De verhouding van de omende gelden vanwege het provincie en de gemeenten is plichte van het getal 67 voor isten uit particuliere bronnen.

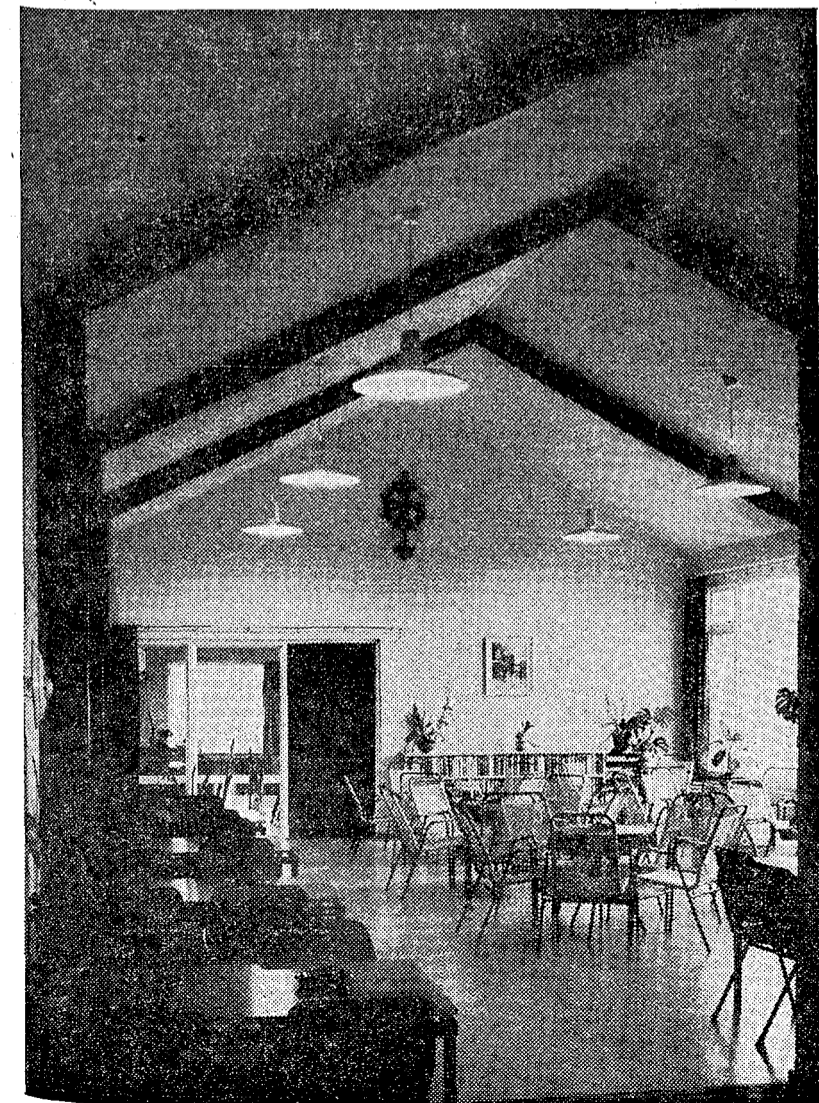
ge leunt dus op geen stukken de helft tegen Overheidsgel- recht kunnen we zeggen, dat wenaandeel in de kosten voor eid komt uit het particulier . De huidige minister van De- eeft er dan ook terecht van dat Pro Rege een uniek ver- is in Nederland! unieke status wensen we ook den", zei ons de heer W. Nieu- die wij opzochten in het kan- Pro Rege, dat aan de Nieuwe 0 te Utrecht gevestigd is. De uweboer is de algemeen secre- tevens directeur van het cen- reau; hij is dat reeds sedert

enwoordige voorzitter van Pro bij velen in onze kring welbe- de activiteit die hij voorheen artij aan de dag legde: Kolonel L. G. Wielenga, die een aantal ting had in de gemeenteraad rsoort en deel uitmaakte van inciaal Comité van A.R. Kies- ngen in de provincie Utrecht. i voor Pro Rege, het werk voor iren eist hem thans geheel op. oet dat, evenals de heer Nieu- n zijn medewerkers, met hart

ar ontvangt Pro Rege een gift pbrengt van de PIT-collecte. het wel: de collecte voor het ts Interkerkelijk Thuisfront, rken gehouden wordt. Het PIT e een gesprekscentrum tussen zich bezighouden met geeste- zorging van soldaten. Het kan an de organisaties die hierin eken is uiteraard verschillend. spreekt weliswaar mee in het r daardoor wordt de zelfstan- van Pro Rege niet aangetast. s het geval zijn, dan zou Pro h stellig terugtrekken.

kerken voor het PIT is jaar- eever zestig- á zeventigduizend

Zo ziet het interieur van het nog vrij kortgeleden geopende nieuwe protestants christelijk militair tehuis te Grave in Brabant er uit. De burgemeester van die gemeente noemde het: een bungalow voor onze soldaten!

In Duitsland staat een Nederlands protestants militair tehuis! U ziet er hier een foto van. Het is gebouwd in Handorf, nabij de oefenterreinen waarover ons leger de beschikking gekregen heeft. Een vorm van militaire integratie.

gulden. Dat is eigenlijk heel weinig. Pro Rege ontvangt daarvan een ge- deelte.

„De kerk heeft teveel het geestelijk werk onder de militairen overgedragen aan de overheid,” is de mening van de heer Nieuweboer. „Als de kerken in deze sector van het leven waar het om zulke hoge belangen gaat, hun taak beter hadden gezien, zou de activiteit van het humanisme onder de militairen geen schijn van kans gehad hebben.”

De dienst van de geestelijke verzorging onder de militairen wordt door het Rijk betaald. Pro Rege wil voor haar arbeid beslist niet in een zelfde situatie komen.

Er zijn kerken die ook speciaal Pro Rege financieel steunen; er zijn geluk- nig nog mensen, die voor deze belang- rijke geestelijke arbeid een offer willen brengen.

Jaarlijks weet Pro Rege ongeveer een miljoen luciferdoozjes te verkopen: het is één van de middelen om geld voor het Tehuiswerk te verkrijgen. En niet zonder enthousiasme vertelde de heer Nieuweboer, dat waarschijnlijk volgend jaar door de gewaardeerde medewer- king van de Nederlandse Christen Vrouwen Bond een kopjesactie zal star- ten. Door b.v. des zondags in het eigen

gezin een bedrag aan geld in een spe- ciaal hiervoor vervaardigd kopje te doen, verschaft men de militair ook nog een kop koffie in een Christelijk militair tehuis.

Niemand weet beter dan een moeder wat het is als haar jongen uit het gezin ergens in — of buiten — Nederland soldaat is. Daarom zijn wij ervan over- tuigd, dat deze hulp door de Christen- vrouwen van Nederland slagen zal en prachtige resultaten zal afwerpen.

Soldaat in Duitsland

SOLDAAT zijn in of buiten Nederland schreven wij hierboven. De tegen- woordige oefeningen om de militaire paraatheid van onze krijgsmacht zo hoog mogelijk op te voeren, eisen veel van de jongemannen die in dienst zijn. Die oefeningen zijn zó veel omvattend, dat zelfs buiten de landsgrenzen getre- den moet worden.

De militaire integratie, de samenwer- king in militair opzicht van de landen van West-Europa, tekent zich ook dui- delijk af in het feit, dat legeronderde- len in het buitenland krijgskundige scholing ondergaan. Onze krijgsmacht heeft sedert korte tijd de beschikking over uitgestrekte oefenterreinen in Duitsland en zo kan het gebeuren, dat onze Nederlandse jongens gedurende een bepaalde tijd in een vreemd land moeten vertoeven, ver van het gezin, ver van familie.

Pro Rege heeft ook in dit opzicht haar taak verstaan, want in Handorf, in West-Duitsland, heeft ze een Neder- lands Christelijke militair tehuis opge- richt. Dit gloednieuwe tehuis is al in gebruik genomen, maar op 3 mei a.s. zal de officiële opening plaatsvinden.

Het kan niet anders, of honderden vaders en moeders zullen er dankbaar voor zijn, dat hun zonen daar een tehuis zullen vinden, — dat ze daar een christelijk militair tehuis vinden zullen. Het moet voor vele ouders een ger- uststellende gedachte zijn, dat hun jongen na diensturen niet aan zijn lot is overgelaten.

De Duitsers vallen van de ene ver- bazing in de andere over het feit, dat een civiele organisatie zo actief is voor de protestantse militair en dat het bou- wen van het tehuis in een zo snel tempo geschied is.

Overigens is de medewerking welke Pro Rege voor de vestiging van dit tehuis van de Nederlandse autoriteiten ondervonden heeft, onovertroffen. Ook de Duitsers verleenden goede mede- werking. Zowel van militaire als van kerkelijke zijde kijkt men in Duitsland de ogen uit aan deze arbeid van Pro Rege.

Nooit zal iemand van de pioniers, die zoveel tegenstanden te overwinnen hadden, er aan gedacht hebben, dat ooit nog eens in een ander land een Chris- telijk militair tehuis zou verrijzen. Een dergelijke gedachte zou toen absurd geweest zijn.

Maar de wereld is anders geworden. Het totaalbeeld is gewijzigd. Nederland kan zich niet veroorloven een zich vol- komen afzijdig land te houden. In deze gewijzigde omstandigheden blijkt Pro Rege, de bond van de christelijke mili- taire tehuizen, de in de vorige eeuw begonnen taak met elán voort te zet- ten. Het doel is niet gewijzigd, ook al is de aanpak van het werk veranderd.

Pro Rege: een prachtig brok chris- telijke arbeid onder de mensen, die het uniform dragen ter verdediging van ons volksbestaan!

UIT ONZE BOUW- EN AANNEMERSWERELD

Houthandel en kistenfabriek MEILINK N.V.

BORCULO - Hofstraat 10 ZUTPHEN - Marsweg 19
Telefoon 05457-561 Telefoon 06750-3748

Houtzagerij - Houthandel - Kistenfabriek

ROTTERDAMS VLECHTBEDRIJF N.V.

AANNEMERS VAN
BETONIJZERVLECHTWERKEN

ROTTERDAM — Boergoensevliet 94 — Telefoon 010 - 76841
GORINCHEM — D. F. Pauwstraat 52 — Telefoon 01830 - 3863

FIRMA COLIJN & IPPEL

Aannemers van beton- en heiverken

Rijksweg 117 Pr. Julianaweg 11
Tel. 01834-375 Tel. 01834-475

NIEUWENDIJK (gemeente Almkerk)

J. DE KORT

metsel- en tegelbedrijf

MAASSLUISSTRAAT 606-I
AMSTERDAM

C.V. J. H. van Leeuwen

Fabrikanten van rode en blauwe rietvorsten en eindrietvorsten
Hollandse pannen (handvorm) en
bijpassende vorsten (handvorm)

KOUDEKERKE AAN DEN RIJN
Tel. 01714-228 — Tel. 01720-2569

Fa. P. van Oudenallen & Zoon

AANNEMERS VAN

timmer-, hei- en betonwerken

WILNIS — TELEFOON (01724) 108

METAALHANDEL EN SLOOPWERKEN

H. P. HEUVELMAN N.V.

Inkoop van alle soorten sloopschepen

KRIMPEN AAN DE IJSEL — Telefoon 269, na 6 uur: 225.

Constructiewerkplaats
en machinefabriek

BAILEY

Nieuw-Lekkerland - Telefoon 436

- Staalconstructies voor gebouwen e.d.
- Alle soorten kranen

FIRMA C. AMELS EN ZOON

Scheepswerf en Machinefabriek „Welgelegen”
MAKKUM

NIEUWBOUW VAN ALLE SOORTEN
VAARTUIGEN TOT 5.000 TON

FIRMA DE REK EN HORSMAN

Fabriek van scheepslieren

Dorpsstraat 102 — telefoon 01894-218 —
OUDERKERK AAN DE IJSEL

NIEUWE LIEREN, STOOM EN ELEKTRISCH.
NIEUW IJZER, ZOALS PLATEN, HOEK- EN BALKIJZER.

STOLK'S Handelsonderneming

Kantoor: Veersedijk 223 - H. I. Ambacht - tel. 01850: 6415-6486

Laat advertenties U inlichten
voordat U gaat kopen!

EERSTE KAMER

DEBAT OVER KINDERBIJSLAGVERZEKERING

Tijdens het Eerste Kamerdebat van jl. dinsdag heeft de anti-revolutionaire fractie bij monde van prof. mr. W. F. De Gaay Fortman scherpe kritiek geleverd op het ontwerp Algemene Kinderbijslagverzekering, zoals dat (na de ingrijpende wijzigingen van minister Veldkamp) eind vorig jaar door de Tweede Kamer is aanvaard. Die kritiek heeft nogal de aandacht getrokken; maar voor de trouwe lezer van de Kamerstukken kwam ze toch niet als een „donderslag bij heldere hemel”. Want uit het voorlopig verslag van de Senaat was al gebleken, dat de A.K.W. in haar huidige vorm voor prof. De Gaay Fortman c.s. een heel moeilijk verteerbaar geval is. Op grond van hun overwegende (deels ook principiële) bezwaren zullen volgende week woensdag althans enkele a.r. senatoren tegen het voorstel stemmen.

In de Tweede Kamer deed dat destijds van de a.r. alleen mr. Aantjes. De overige a.r. Tweede-Kamerleden gingen met minister Veldkamp's compromisoplossing akkoord. Niet dat zij er veel enthousiasme voor konden opbrengen. Integendeel, de heer Smallegenbroek vond dat door de wijzigingen het ontwerp „kreupel” is geworden en hij betreurde het dat minister Veldkamp te vlot voor de wensen van een minderheid in de Kamer (t.w. V.V.D. en C.H.U.) was gewicht. Aan de oorspronkelijk voorgestelde regeling, hoewel ook niet feilloos, zou hij verre de voorkeur hebben gegeven. Maar aangezien op dat ogenblik een betere kinderbijslagvoorziening niet haalbaar was en een verwerping van de A.K.W. een politieke crisis tot gevolg zou hebben gehad, legden de heer Smallegenbroek en de overgrote meerderheid van zijn fractie zich noodgedwongen bij het ongelukkige compromis neer.

Prof. De Gaay Fortman heeft dinsdag duidelijk laten merken, dat de in hoofdzaak politieke overwegingen, die zijn partijgenoten in de Tweede Kamer vóór het regeringsvoorstel deden stemmen, voor hem niet doorslaggevend zijn. Aan enig politiek compromis achtte hij zich dus kennelijk niet gebonden. Hij beoordeelde het wetsontwerp uitsluitend op z'n sociale en juridische merites en... bevond het te licht. Natuurlijk erkende ook hij, dat er in ons land zonder compromissen niet valt te regeren. „Maar”, zo voegde hij er aan toe, „wij moeten nu eens ophouden met compromissen te aanvaarden die leiden tot dure en onrechtvaardige regelingen”.

De a.r. senator — wiens visie niet op alle punten overeen kwam met die van de heer Smallegenbroek — vond de A.K.W. in zijn huidige vorm niet alleen duur en hier en daar bepaald onrechtvaardig, maar ook technisch te ingewikkeld, administratief onoverzichtelijk en dus heel moeilijk uitvoerbaar. Wat men ook van het oorspronkelijk wetsontwerp kon zeggen, het vormde in ieder geval een harmonisch geheel. Het nu ter tafel liggend wetsontwerp vertoont daarentegen een „vergruisd beeld”. Er is geen sprake meer van een „algemene, de gehele bevolking omvattende kinderbijslagverzekering”. In strijd met de werkelijkheid houdt de considerans van het ontwerp nog aan deze formulering vast.

Sprekend over het verzekeringskarakter adstrueerde prof. De Gaay Fortman het standpunt dat zijn fractie reeds in het voorlopig verslag naar voren had gebracht, namelijk dat een kinderbijslagregeling voor het gehele volk, of voor een belangrijk deel daarvan, zich slecht leent voor de juridische vorm van een verplichte sociale verzekering. Geen land ter wereld kent zo'n kinderbijslag-„verzekering”. Voor arbeiders is deze vorm nog wel aanvaardbaar, mits de werkgever de premie betaalt. In dat geval wordt immers de kinderloze arbeider niet zichtbaar belast met een bestemmingsheffing ten behoeve van de kinderen van zijn mede-arbeiders. Breidt men echter deze regeling uit tot een meer algemene verzekering, ook voor zelfstandigen, dan is het onvermijdelijk, dat kinderlozen een aanwijsbaar, afzonderlijk opgelegd bedrag ten behoeve van gezinnen met kinderen betalen. Dit nu is moeilijk aanvaardbaar. Het begrip solidariteit, dat kenmerkend is voor een echte sociale verzekering, wordt in dat geval overtrokken.

Vervolg van pag. 8

zijn als alleen het hoofd en niet het hart zou spreken.

De minister ontkende echter zeer beslist dat zijn katholieke visie de leidraad zou zijn geweest bij dit wetsontwerp. Uitsluitend en alleen is de minister uitgegaan van de pacificatiegedachte die in 1917 is geboren. Hij weerde zich fel tegen diegenen onder de critici die de mening hadden geuit als zou de mammoet gebaseerd zijn op zijn persoonlijke katholieke levensbeschouwing.

De nadere debatten, ook over de artikelen zullen wel de nadere beslissing brengen over de vraag of inderdaad de geest der pacificatie door de minister juist is aangevoeld en uitgewerkt. Legde de minister niet te veel nadruk op de in 1917 getoonde gezonde realiteitszin?

Vast is wel komen te staan dat de minister niet de bedoeling heeft gehad met zijn onderwijswetgeving te gaan in de richting van staatsbemoeiing en staatsinmenging. Of dit altijd concreet blijkt met de ontworpen artikelen zal straks moeten worden beoordeeld. Waarbij tevens rekening moet worden gehouden met de omstandigheid dat regeren ook wel eens kan betekenen een meer vastleggen dan alleen het historisch gegroeide. Groen van Prinsterer had — aldus de minister — duidelijk in Nederlandse Gedachten gewezen op de taak van de overheid die niet betekent het maar volgen van de openbare mening. De overheid is geroepen de openbare mening te onderzoeken, voorgaan, besturen, desnoods tegenwerken en bedwingen.

Overigens is het opvallend hoe vaak in dit principiële deel van het debat door de minister een beroep is gedaan op uitspraken van overleden voorvechters van het bijzonder onderwijs.

Tegen de (zichtbaar) premiebetaling door kinderlozen én ongehuwden had prof. De Gaay Fortman dan ook ernstig bezwaar. Maar bepaald onrechtvaardig achtte hij het, dat niet-arbeiders boven de voorgestelde inkomensgrens van f 14.000 wel premie zullen moeten gaan betalen doch geen kinderbijslag ontvangen. Hetzelfde geldt voor het feit, dat arbeiders kinderbijslag zullen ontvangen voor alle kinderen en zelfstandigen (beneden de inkomensgrens) pas voor derde en volgende kinderen. Een dergelijke ongelijke behandeling is onverteerbaar.

In het voorlopig verslag hadden de a.r. senatoren gesteld, dat een goede algemene kinderbijslagregeling, indien al gewenst, naar hun mening eigenlijk uit de algemene middelen zou moeten worden gefinancierd. Prof. De Gaay Fortman begreep dat zo'n oplossing nu niet haalbaar is. Maar dan had het alternatief zijns inziens moeten zijn: handhaving van de bestaande kinderbijslagregeling voor arbeiders, invoering van een aparte regeling ten behoeve van alle kinderen van zelfstandigen wier inkomen beneden een bepaalde grens blijft, en verbetering van de toelageregeling voor gepensioneerden en rentetrekken. Over wat nu uit de bus is gekomen zei de hoogleraar: „Jammer dat zoveel vernuft is gestoken in zo'n slechte zaak”.

Het moet gezegd worden, dat minister Veldkamp dinsdag deze „slechte zaak” welsprekend heeft verdedigd. Maar veel nieuwe argumenten voegde hij niet toe aan die welke hij reeds in de Tweede Kamer en zijn memorie van antwoord aan de Senaat naar voren had gebracht. Het compromis, zo legde hij uit, was de enige begaanbare uitweg. Bruikbare alternatieven waren niet haalbaar. En een verwerping van de A.K.W. zou niet alleen politiek, maar vooral ook sociaal hoogst ongewenst zijn geweest. In een compromis zag de minister niets laakbaars. De regering had z.i. volkomen het recht daarnaar te streven. Het compromis is zo oud als de democratie. Voor de bezwaren van prof. De Gaay Fortman had de bewindsman wel begrip. Hij erkende ze zelfs als reëel. Maar er kon nu eenmaal niet in het kader van deze regeling aan worden tegemoetgekomen. Schoorvoetend gaf dr. Veldkamp toe, dat het geheel door de wijzigingen ingewikkelder is geworden, zij het minder dan prof. De Gaay Fortman veronderstelt. Er moeten nog bergen werk worden verzet, wil de A.K.W. (en de zestig uitvoeringsmaatregelen!) per 1 januari 1963 kunnen ingaan.

Eén week wereldnieuws in vogelvlucht

• Het conflict rondom NIEUW-GUINEA is een nieuwe fase ingegaan. Nederland en Indonesië hebben zich beide bereid verklaard om het plan-Bunker (waarvan nog slechts weinige insiders de draagwijdte kennen) als uitgangspunt voor verdere onderhandelingen te nemen. Dat is iets anders dan het plan aanvaarden. Nederland is inmiddels begonnen Amerikaanse en VN- autoriteiten van het kabinetsstandpunt op de hoogte te stellen. Dit zal wel impliceren dat Nederlandse amendementen op dit plan worden bepleit. Inmiddels vervult onze regering zo goed mogelijk haar rechtsplicht om de onderdanen in dat verre deel van de wereld te beschermen. Daarvan gaat blijkbaar ook een preventieve werking uit, want sinds eind maart zijn de aanvallen van Indonesische strijdkrachten niet herhaald.

• BERLIJN is wekenlang uit deze rubriek afwezig geweest. Er heerste een krampachtige rust rondom deze zwaar geplaaide stad. Een zieke plek in Europa's hart (dit blijkt voor Oost-Berlijn ook letterlijk op te gaan). De „artsen” stellen nu een nieuwe therapie voor. In verband daarmee is „lijfarts” Generaal Clay van zijn post ontheven, al zal hij periodiek nog routine-bezoeken aan de „patiënt” brengen. Want dat het conflict snel de wereld uit zal zijn, gelooft nu ook weer niemand. De eerste verdraging is er deze week al geweest, doordat Amerikaanse voorstellen uitlekten. Het daarin vervatte voornemen om gemengde commissies, waarin dus zowel Oost- als Westduitse autoriteiten zitting zullen hebben, in te stellen voor controle der toegangswegen en andere al-duitse kwesties, houdt een feitelijke erkenning van het bestaan der Oostduitse staat in. De Westduitse handel deed dit al langer, maar tegen deze politieke consequentie heeft Bonn (nog) zeer grote bezwaren. Het ziet er naar uit dat het Amerikaans-Russische overleg zal doorgaan.

• Ook in GENÈVE waar de 17 landen-conferentie op dood spoor raakte, zijn nieuwe impulsen waar te nemen. Acht neutrale landen trachten de besprekingen op gang te houden en zulks niet geheel zonder resultaat. Rusland en Amerika hebben samen een aanhef voor een ontwapeningsverdrag opgesteld, dat aller goedkeuring wedgroe. De ervaring leert echter dat er na zulk een preambule nog klippen genoeg omzeild moeten worden. De dreiging van het hervatten van grootscheepse atoombomproeven door Rusland en de Verenigde Staten is er ook nog steeds.

IN EUROPA
TOONAANGEVEND
VOOR LABORATORIUM-
EN KANTOORMEBELEN

HUIZENGA

Meubelindustrie en Interieurverzorging n.v.
UTRECHT • KOLLUM

Bel 030-13934* Afd. Verkoop en onze specialisten
komen praten en vertellen u alles over alle mogelijkheden. Eventuele schriftelijke aanvragen

Bemurde Weerd O.Z. 12 - Utrecht

Het zou al heel zonderling moeten lopen als het ontwerp a.s. woensdag zou worden verworpen. Misschien zal het aantal voorstemmers bij de regeringspartijen verhoudingsgewijze iets minder groot zijn dan destijds in de Tweede Kamer, maar ernstige zorgen hoeft minister Veldkamp zich daarover niet te maken. Het compromis zal zeker wet worden. Daarmee zal iets worden ingevoerd waarvan de heer Smallegenbroek eind vorig jaar in de Tweede Kamer ongeveer zei: „Het ontwerp zal straks onhoudbaar blijken te zijn. Over enkele jaren zal de betere kinderbijslagregeling er toch wel komen als gevolg van de ontstane discriminatie en spanningen, die wij beter nu hadden kunnen voorkomen. Thans blijft de betere kinderbijslag helaas op de politieke agenda staan.” P.

• FRANKRIJK heeft een nieuw kabinet. Het is alsof in de naam van de nieuwe premier, Pompidou, al doorklinkt dat deze vervanging van De Gaulle's eerste uitvoerder geen zaak van grote politieke betekenis is. Dat mag dan ook stellig worden aangenomen. Dat de laatste premier van de Vierde Republiek, de MRP'er Pflimlin zich voor een ministerspost liet strikken, heeft wel de aandacht getrokken. Een andere oude strijder, ex-generaal Jouhaud werd ter dood veroordeeld. Hij was de leider van de OAS in Oran, waar de terreur weer oplaaide tot groot misnoegen van de FLN, die eiste dat er nu definitief een einde aan zal worden gemaakt. Frankrijk spant zich daar voor in door 40.000 man speciale troepen in te zetten, die deels via een luchtbrug naar Oran worden vervoerd. De OAS heeft haar tactiek inmiddels wat gewijzigd. Door het verwoesten van belangrijke gebouwen tracht zij Algerije in economisch en bestuurlijk opzicht te verlammen. Het dodencijfer steeg (sinds 1 januari) tot 3600.

• De Gaulle's politieke activiteit heeft zich naar de EUROPESE POLITIEKE UNIE verlegd. Het is alsof hij hier compensatie zoekt voor alles wat in Algerije nog niet naar wens verloopt. Doch ook op dit „front” ontmoet de generaal heftige tegenstand. Duitsland en Italië (natuurlijk ook Luxemburg) gaan een heel eind met hem mee. Adenauer hoopt daarbij op wederkerige steun van Frankrijk in de Berlijn-kwestie. België en Nederland echter hebben, klein maar dapper, De Gaulle deze week in Parijs weerstaan. Zij eisten: of eerst Engeland er bij trekken of een supra-nationale politieke unie van de zes, zulks in navolging van de reeds bestaande supra-nationale KSG, EEG en Eurotom-gemeenschappen. Zij willen dus, hetzij uitbreiding van het werktein (hetgeen een verdraging van het tempo zou rechtvaardigen), hetzij hetzelfde niveau van de integratie (supra-nationaliteit) aanhouden.

• De regering van de VERENIGDE STATEN heeft haar gevecht met een kleine, doch machtige groep staalfabrikanten gewonnen. Hun prijsverhoging dreigde een algemene inflatie-golf in gang te zetten. „Halt” zei president Kennedy, of anders blijft mijn regering geen klant meer van U. De heren hebben toen hun staalharde ruggen gebogen.

• CUBA heeft nu alle trekken van een communistisch land gekregen. Het handelt in mensen (in casu gevangen genomen invasie-strijders) en het heeft zijn politieke vluchtelingen(probleem). Deze moeten (omdat Cuba een eiland is) merendeels hun toevlucht wel in vreemde ambassades zoeken. Die van Brazilië herbergt nu al 250 refugés.

• SYRIË keert naar het uitgangspunt van september 1961 terug. Het heeft z'n oude president en een nieuwe premier op de kussens zien komen. De leuze: „Op naar Arabische eenheid, te beginnen met Egypte” doet komisch aan. Maar ook daar kent men compromissen in de politiek.

• FINLAND gaat onder het nieuwe kabinet, met Karjalainen als premier, een, naar wij hopen, rustiger toekomst tegemoet. Het wist het Kremlin te kalmeren en tóch de communisten buiten het regeerkasteel te houden. Voorwaar een prestatie van de politiek rijpe Finnen.

v. d. Sl.

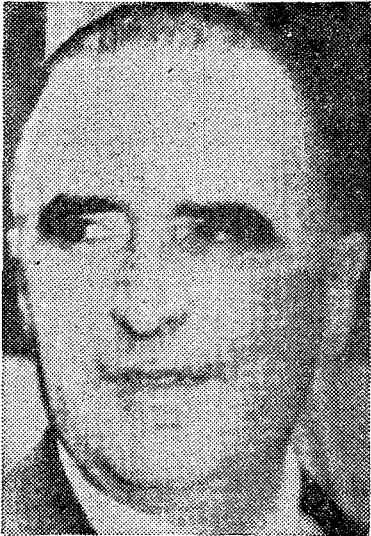
Aandacht voor

Georges Pompidou

die de taak van Debré heeft overgenomen

Bij de benoeming van de bankier Georges Pompidou tot opvolger van Michel Debré als premier van Frankrijk rijst de vraag, waarop de nadruk moet worden gelegd: op de figuur van de nieuwe premier of op de betekenis, die achter het heengaan van zijn voorganger schuilgaat. We zijn van mening, dat zowel de verschijning van Pompidou als het naar de achtergrond verdwijnen van Debré belangrijk zijn, dat de eerste een zeer belangrijke rol gaat spelen in de naaste toekomst en dat de andere wellicht voorbereid wordt op een taak, die in een wat verdere toekomst op hem komt te rusten.

Als we het leven van Pompidou de revue laten passeren, vallen meteen al enkele dingen op: hij is geen politicus, heeft zich nooit het lidmaatschap van een partij laten aanleunen, die van zijn invloed gebruik wenste te maken en genoot als gevolg daarvan ook weinig bekendheid. Dit laatste ondanks het feit, dat hij (steeds achter de schermen) een van de belangrijkste adviseurs van generaal De Gaulle is geweest. Zijn persoonlijke band met De Gaulle is volgens insiders nauwer dan die Debré ooit met de president heeft gehad. De Gaulle vertrouwt volkomen op zijn inzichten en zijn integriteit en het is langzamerhand een publiek geheim, dat de president hem menigmaal heeft gebruikt voor bijzonder vertrouwelijke opdrachten met betrekking tot de onderhandelingen met de Algerijnse nationalisten.

Pompidou is steeds een overtuigd voorstander geweest van een akkoord met de Algerijnen, die hij weigert als handlangers van het communistische blok te beschouwen. Hij meent, dat de Europese bevolkingsgroep van Algerije zich geen zorgen hoeft te maken, geeft toe, dat het opkomende Afrika soms dreigt over te hellen naar het communistische blok, maar gelooft stellig, dat het zich tenslotte opnieuw tot het Westen zal wenden. Van hem kan worden verwacht, dat hij een loyaal uitvoerder zal zijn van het met de Algerijnen gesloten akkoord. Dat zal beslist niet alleen naar de letter gebeuren.

De Amerikanen menen, dat Pompidou openstaat voor de Amerikaanse aarzeling, Frankrijk te helpen bij de opbouw van een eigen kernwapenmacht. Niettemin staat hij achter de opvatting van De Gaulle, dat Europa een eigen kernwapenmacht moet bezitten, wil het stand kunnen houden tegen de enorme Russische druk van de zijde van de Sowjetunie en wil het voorkomen, dat de Verenigde Staten op een beslissend ogenblik aarzelen, zich ten behoeve van de Europese bondgenoten tegen de Sowjet-unie te keren.

Pompidou, die met zachte stem spreekt en rustig gebaart, is volgens de New York Times een kettingroker, hetgeen kan wijzen op een innerlijke gespannenheid. Hij voelt zich (als auteur) thuis in literaire kringen, in de wereld van de haute finance, van de diplomaten en van hen, van wie steeds actie wordt verwacht. Meer dan zijn voorganger zal hij zich bezig houden met constitutionele hervormingen, de toekomst van Europa, de economische expansie van Frankrijk en — zo meent het blad — de ontwikkeling van het Westen. Vooral wat het laatste betreft valt er heel wat voor hem te doen.

Mijn

edelachtbare

Antonia Rietzanger

4

Ze hebben mijn man weer eens aangevallen. Natuurlijk kwam het van de kant van de oppositie in de gemeenteraad, de drie man sterke fractie, die zich altijd tegen christelijke politiek verzet en die ervan schijnt uit te gaan, dat Burgemeester en Wethouders er slechts zijn als een object om er tegenaan te kunnen trappen.

Minko had al wel enige tegenstand op de raadsvergadering verwacht, maar dat ze zo intens hun aanval op Minko zouden richten, heeft hij waarschijnlijk niet kunnen bevroeden.

In de krantenverslagen over de raadsvergadering stond het in geuren en kleuren. Wethouder Rietzanger ontmoet felle tegenstand. En in een andere krant: Verwijten van links aan adres A.R.-wethouder. En in nog een andere krant: Heeft wethouder openbaar onderwijs tekort gedaan?

— Ze hebben je weer verschrikkelijk te grazen gehad, zei ik tot Minko. — Slik je dat allemaal maar?

— Het voorstel van B. en W. dat ik te verdedigen had, heeft het gehaald, antwoordde hij tevreden. — Natuurlijk waren Fleurings, Van den Boef en Jansen er tegen, maar dat was van tevoren al vastgesteld. Het was te verwachten.

— Heb je de verslagen in de kranten gezien?

— Ja, over het algemeen gaven twee van de drie kranten die ik er over las, een behoorlijk natuurgetrouw verslag.

— Maar zou je die drie belhamels niet? Ik begrijp niet, dat jij je alles maar laat zeggen.

Minko maakte een afwerend gebaar.

— Soms druisen politieke opvattingen volkomen tegen elkaar in. En dat blijkt dan in de gemeenteraad.

— Hoe hou je 't vol om altijd verwijten te moeten aanhoren van die lui? Ik zou, als ik jou was...

— Och, onderbrak Minko mij vriendelijk, — een uitvoerige discussie in de raad werkt soms verhelderend, vooral voor de inwoners.

— Maar als ze jou verwijten maken over zo'n zaak, dan...

— Dan hoor ik die rustig aan en tracht ze daarna zorgvuldig te weerleggen. De raad heeft het voorstel aanvaard en ik ben over de behandeling van het voorstel best tevreden.

Een dag later kwam onze plaatselijke krant uit. In de kop staat te lezen: Neutraal twee keer per week verschijnend nieuwsblad; en het lonkt dan ook altijd naar links.

Haastig greep ik het krantje om te zien, wat dit over de gehouden raadsvergadering te vertellen had.

Wethouder Rietzanger opponeert tegen gezond verstand van drie raadsleden, stond met vette letters boven het verslag.

Ik zette mij aan het lezen en bij elke zin nam mijn woede toe. Volgens dat krantje deugde er niets van het beleid van Minko. Hij had geen juist oordeel over deze zaak, hij was niet openhartig genoeg geweest, was star geweest in zijn beantwoording van de vragen en hij had niet willen toegeven, dat hij de gemeente onnodig op kosten jaagde.

Ik was tot een toppunt van woede gekomen. De krant trilde in mijn handen. Ik wist, met hoeveel zorg de zaak waar het om ging door Minko bestudeerd was. Hij had er talloze besprekingen over gevoerd, er avonden voor opgeofferd en op zijn schrijfbureau had ik er allerlei rapporten en adviezen over zien liggen. Tientallen keren had ik hem er over telefoneren en even zovele keren had ik hem horen verklaren, dat na vele nauwkeurige berekeningen gebleken was, dat de gemeente er ook financieel wel bij zou varen als B. en W. met een desbetreffend voorstel in de raad zouden komen en de raad het zou aanvaarden. Hij had tot vervelens toe gesprekken gevoerd met het hoofd van de financiële afdeling. Kortom, hij was er maanden voor in de weer geweest. En nu schreef het verschrikkelijke krantje plompweg, dat Minko geen goed oordeel had over deze zaak en blijkbaar de zaak onvoldoende bekeken had en dat het overigens een partij-politieke kwestie was.

Er stonden ook twee ingezonden stukken over in het krantje. Het éne stuk was ondertekend door een zekere Bergerman, die in het Achterstraat woont en een zwager is van Fleuringer. Onder het andere stond geen naam, maar in een voetnoot luidde het, dat de redactie bekend was met naam en adres van de geachte inzender. Het plaatselijke krantje gaf een commentaar op de beide ingezonden stukken en het ontzag zich niet, Minko in een kwaad daglicht te stellen en voorts duidelijk te laten merken, dat het 't standpunt van de raadsleden die tegen het voorstel gestemd hadden, alleszins kon billijken. Overigens, zo schreef het tenslotte, willen onze lezers er wel rekening mee houden, dat wij volkomen onafhankelijk en neutraal zijn en dus geen standpunt willen innemen in deze aangelegenheid, die het gemeentebestuur nog wel eens zuur zou kunnen opbreken.

Toen ik Minko bij diens thuiskomst het krantje toonde en zei: — Ik begrijp niet, dat je dit allemaal tolereert en dat je tegen Fleuringer en zijn kornuiten niet zegt: Knappen jullie 't zelf maar op als je denkt dat je 't beter weet en beter kan, ik bemoei mij nergens meer mee en offer mijn tijd niet meer op... zei Minko rustig: — 'k Zal eens lezen, wat ze allemaal zeggen en wat ze er van maken. Antonia, heb je nog een kop koffie voor me?

Ik was in hoge staat van opwindung.

— Ik ga naar 't raadslid Fleuringer en naar Van den Boef, zei ik. — Ik zal ze zeggen, dat het minderwaardig is om jou zo in het openbaar neer te zetten en zulke leugens over jou te verkondigen en... en...

— Heb je koffie, lieveling? Ik smacht er naar. Enne... ben je vandaag nog gevorderd met de schoonmaak?

De koelbloedigheid van Minko ontstelde mij. Ik begreep niet, hoe hij zo rustig kon zijn. Hoe is het mogelijk, dat iemand niet uit zijn vel springt als er zo over hem gesproken en geschreven wordt.

Terwijl Minko en ik koffie dronken, zei hij: — Vanavond heb ik commissievergadering. Ik hoop, dat het niet zo laat wordt, want er ligt nog een vracht werk op mijn bureau.

— Komt die akelige Fleuringer ook op die vergadering?, vroeg ik.

Jazeker, hij zit ook in die commissie. Maar wat zou dat? Ik zei niets meer, want plotseling kwam er een plan in mij

op. Ik nam het besluit om, zodra Minko vertrokken zou zijn naar het gemeentehuis voor die commissievergadering, ook naar het gemeentehuis te gaan en dan die Fleuringer eens onomwonden te zeggen, hoe infaam hij was om mijn man zo aan te vallen, met oneerlijke wapens. Ja, zo zou ik het zeggen tot die Fleuringer: U vecht met infame wapens, u bent geen heer meer. U mag over Minko denken zoals u wilt, maar hij is niet onoordeelkundig te werk gegaan en hij is altijd openhartig en er zit geen partij-politiek spel achter, want daarvoor ken ik mijn man te goed en u mag zulke gemene dingen niet over hem zeggen en u moet evenmin over het hoofd van uw zwager Bergerman heen en onder zijn naam lelijke ingezonden stukjes tegen Minko schrijven, want hij is zo eerlijk als goud en er is niemand in de wereld die zo oprecht is als hij!

Inderdaad, zo zou ik het Fleuringer allemaal zeggen, ik zou opkomen voor mijn man, die een schat is en die het allemaal zo eerlijk en goed meent.

Mijn plan stond vast. Ik liet er echter niets over los, want Minko zou het stellig niet goedkeuren.

Achteraf gezien was mijn voornemen misschien wel wat vreemd en in ieder geval ongebruikelijk. Waarom moest ik mij bemoeien met zaken, waar ik volkomen buiten stond? Maar aan de andere kant: het ging niet om de zaak zelf — want daar heb ik geen verstand van — maar het ging om Minko. Ik kon niet verkroppen, dat Minko door die drie lui van de oppositie zo onheus aan de kaak gesteld was. Ik mocht toch opkomen voor mijn man, van wie ik zielsveel hield? Niemand kon mij beletten, het op te nemen voor Minko.

Toen Minko 's avonds om kwart voor acht de deur uitging, ging ik naar de kapstok, nam mijn mantel en trok die aan. Daarna ging ik naar buiten om mijn vaste voornemen ten uitvoer te brengen. Ik voelde, dat ik een beetje beefde. Ik maakte mezelf wijs, dat dit van woede was, ofschoon ik heel goed wist, dat de zenuwen een rol begonnen te spelen. Hoe zou Fleuringer het opvatten als ik hem zo ongezoeten de waarheid zou zeggen?

Het was tamelijk donker buiten. Er viel een beetje regen. Onderweg vroeg ik mij af, op welke manier ik de kamer zou binnentreden waar de commissie vergaderde. Zou ik de concierge moeten vragen om toegang? Zou ik Fleuringer en eventueel die twee kornuiten van hem afzonderlijk te spreken vragen?

Dicht bij het gemeentehuis gekomen, hoorde ik tamelijk luidrechtig en opgewekt praten. Twee mannen, die terzijde van het bordes ten dele achter een conifeer stonden, hadden blijkbaar pret, want eerst lachte de een, daarna viel de ander in. Het klonk luid door de stilte van de regenachtige avond. Eén ogenblik dacht ik: — Als die kerels Minko maar niet staan op te wachten om hem uit politieke haatgevoelens af te ranselen...

Opnieuw klonk de lach van de twee mannen — en toen schrok ik. Ik herkende in de joviale lach mijn Minko, mijn zielslieve edelachtbare... en in de andere brede lach meende ik die Fleuringer te herkennen.

Ik hield me schuil achter een andere conifeer. De moed ontbrak mij om Fleuringer aan te spreken.

Minko en die Fleuringer gingen samen langzaam en goedmoedlijk het bordes op. Ze waren in een vriendelijk gesprek met elkaar. Toen ze in het gemeentehuis verdwenen waren, ben ik snel naar huis teruggekeerd. Schaamte, onzekerheid en kwaadheid streden in mijn gedachten om de voorrang. Tegen twaalf kwam Minko thuis. Ik was nog op, maakte koffie voor hem en toen ik het kopje voor hem neerzette, kon ik me niet meer bedwingen.

— Die Fleuringer weet alleen maar kwaad over jou te zeggen, maar jij schijnt toch goed met hem te kunnen opschieten, zei ik.

Tot mijn stomme verbazing kreeg ik toen te horen:

— Och ja, Fleuringer is wel een aardige vent, we kunnen eigenlijk best met elkaar opschieten. Alleen hebben we een totaal verschillend politiek inzicht en we zijn het nooit eens over het beleid dat gevolgd moet worden. Onze opvattingen verschillen hemelsbreed, maar overigens mag ik hem wel. Ik haat zijn beginsel, maar niet de man zelf. Fleuringer haat mijn beginsel, maar hij mag me overigens wel, geloof ik. Begrijp zoiets nu eens.

ZWIJNDRECHT

VOOR UW KOLEN EN OLIE

HUISBRAND OF INDUSTRIE

ZWIJNDRECHTSCHERE VEREENIGDE
BRANDSTOFFENHANDEL

ZWIJNDRECHT, Ringdijk 650, Telefoon 25295 en 5926

DORDRECHT

Gebruikt u veel enveloppen?

Zend dan uw volgende aanvraag aan

DRUKKERIJ J. DE LONGTE

DORDRECHT - TELEFOON (01850) 4432

De Titanic

De geschiedenis is bekend. Het grootste schip ter wereld, de Titanic van de White Star Line, maakte de eerste reis naar New-York. Een geweldig schip, een luxe-schip. Een schip, waarvan werd beweerd, dat het niet kon zinken. In een vrieskoude nacht liep het schip in volle vaart op een ijsberg. De bodem scheurde over een grote lengte open en het voorschip zonk daardoor zo diep, dat het water over de waterdichte schotten heen naar de volgende afdelingen kwam. Toen was het schip niet te redden en vele honderden mensen kwamen in de golven om. Een schip lag zo dicht in de buurt, dat men de vuurpijlen had gezien. Maar — ze dachten, dat het vuurwerk was, feest op dit machtige schip . . .

Wij hebben de berichten in de kranten nagegaan.

En wij zijn er door overtuigd geworden, dat vele dingen nu anders zijn.

Het eerste bericht staat zonder een opvallende kop in de krant op 16 april. Er staat boven: Vreselijk ongeluk. De grote mailstomer Titanic is bekneld geraakt tussen ijsbergen en is zinkende. De vrouwen werden reeds gered. Er zijn 2283 mensen aan boord, maar men weet nog niet met zekerheid of alle opvarenden zijn gered.

Dat is alles. En de volgende dag zijn er telegrammen, dat het schip drijvende is gebleven en naar Halifax wordt gesleept. Maar er komt ook een telegram door, dat het gezonken is, maar dat alle opvarenden zijn gered. En eerst geleidelijk wordt de waarheid bekend.

En dan zijn er géén ooggetuigenverslagen. Die komen eerst later, als de overlevenden in Amerika aan wal worden gezet. Maar zolang men het zonder die verslagen moet stellen, maken sommige bladen een eigen verslag, kennelijk een eigen verslag, op fantasie berustende, waarin veel voorkomt over gekrijs en geschreeuw en hartverscheurende tonelen en paniek.

En dan gebeuren er twee opmerkelijke dingen.

Het bericht komt, dat de kapel bij het zinken heeft gespeeld: Nader mijn God tot u. Opeens is dit lied in Nederland populair. De Wognummers nemen het op als extra-nummer in hun programma en ze zingen het overal in Nederland, op slepende, weemoedige wijze, die de mensen tot tranen beweegt. Bij Joh. de Heer verschijnen verschillende bewerkingen van dit lied, voor zang met orgelbegeleiding, voor gemengd koor enz. Dat is het ene. En het andere is dit, dat het vergaan van de Titanic de stof levert voor evangelisatieboekjes en „tijdpreken.“ Vooral een redevoering van ds. Wisse, door hem op vele plaatsen in den lande gehouden, over de Titanic en de ark trok drommen toehoorders.

Firma Jan de Mik

HARDINXVELD-GIESSENDAM
Aannemers van
OEVERVERDEDIGINGSWERKEN
GRIENDHOUSHANDEL
HOEPELMAKERIJ
Telef. no. 2156 Neder-Hardinxveld

OP deze plaats heb ik, meen ik, wel eens enkele woorden gewijd aan het roken van sigaren, welk genot in niet geringe mate steeds is gevonden door de rechtse groeperingen van ons volk. Procentsgewijs, dacht ik, worden in het linkse kamp meer gehelelonthouders en niet-rokers gevonden dan in de legerplaats der antirevolutionairen. Het zou kunnen zijn, dat de invloed der theologen, wat betreft hun rookgewoonten, hier gewicht in de schaal heeft gelegd, zowel die gewoonten der Calvinisten, als die der rooms-katholieken. Want onder priesters en predikanten worden veel, zeer veel klanten van de sigarenwinkelier geteld. Eindhoven, Kampen en Veenendaal, om slechts enkele centra van sigarenindustrie te noemen, sturen heel wat kistjes de pastorieën in.

Een jonger geslacht is aan de sigaret gegaan. Een duidelijke afval naar de kant van de wereld. Pijp en sigaar ademen degelijkheid, de sigaret, naar veler mening, ademt lichtzinnigheid. Ik heb een predikant gekend, die veel sigaretten en veel sigaren rookte. Hij wist echter precies waar en wanneer, zodat zijn innerlijke rust, noch die van zijn geloofsgenoten verstoord werd.

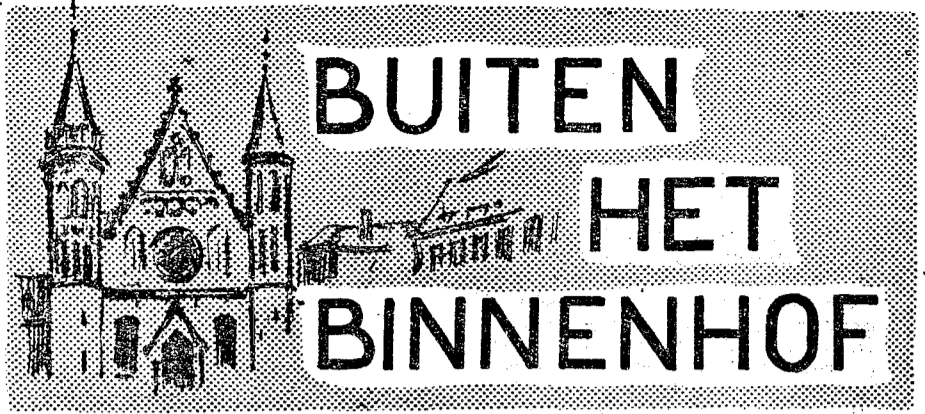
Het jongere geslacht heeft het nu moeilijker. Want die cijfers uit Engeland en die berichten van de Consumentenbond gaan zelfs een jonge man en een jonge vrouw niet in de koude kledij zitten. Wat zegt de regering? De regering zegt niets. Zal echter binnenkort wel iets moeten zeggen. Goed daarop wachten wij dan, u en ik. Wetende, dat roken de gezondheid niet bevordert. Daarover zijn wij het eens, ook al bereiken onze rokende Kamerleden soms respectabele leeftijden.

Intussen vragen wij ons af, u en ik, waarom roken wij? Velen van onze voorvaders hebben het zonder pijp en zonder sigaar gedaan. Zij waren ook tegen die nieuwigheid en konden niet instemmen met de leuze dat tabak een geneesmiddel zou zijn, zoals dr. Egidius Everardus in 1565 beweerde. Want waarom moesten dan gezonde mensen roken? Toen echter in de tweede helft van de 17e eeuw de pest, ook in Nederland ernstig woedde en een arts te kennen gaf, dat rokers meer gevrijwaard bleven dan niet-rokers, was al snel het hek van de dam en de deksel van de tabakspot. En wie nu in de musea meesterstukken ziet uit de bloeitijd van onze nationale schilderkunst, ontwaart pijp na pijp en roker na roker, die zich overgaven aan de droge dronkenschap.

Piet Hein heeft het roken op de vloot verboden. In Broek in Waterland heeft men een tijdlang niet buitenshuis mogen roken, anders werden de straatjes en de stoepjes vuil! Toen de Staat, in het algemeen gesproken, belastingen uit het rookgenot trok, verbood hij het roken niet meer. Nu zal diezelfde Staat — en in Engeland heeft men het al gedaan — iets moeten zeggen.

Maar ik ben afgedwaald van het antwoord op de vraag: waarom roken wij? Sinds er vredespijpen bestaan, zijn er meer oorlogen gevoerd. Wat dat betreft kunnen wij het roken dus beter laten.

Wij roken, omdat wij ons willen verdoven. Want het niet af te wennen gebruik van alcohol ligt op dezelfde hoogte — of laagte — als het niet af te wennen gebruik van tabak. Niemand rookt er voor de gezelligheid en zo ja, dan is het treurig met hem gesteld. Dan schiet zijn geest elke dag tekort en moeten rookwolken dat gemis aan spirit vergoeden. Dan zouden die gezellig-

heidsrokers hun gezelligheid dus kopen in pakjes en kistjes en doosjes. Nu kan men beweren, dat een roker een wereld om zich schept; dat zijn geest geprikkeld wordt door de geuren van het brandende kruid, door het zien van de witte as enzovoorts, enzovoorts. Het is een verdediging, welke nogal doorzichtig is en welke als rook vervliegt. Roken doet men of men doet het niet. In het eerste geval vindt men het lekker, in het tweede geval vindt men het niet lekker of vindt men het ongezond, ook al vindt men het lekker. Sigaar en sigaret en pijp tabak zijn aanwendsels, zijn de gestolde Hoffmann-druppels van weleer, zijn de voorlopers van de tranquilizers oftewel de rustgevende en kan-me-niet-schelen-pillen. Wij roken, omdat wij bang zijn voor onszelf. Door het aanbieden van sigaar en sigaret maken wij contact met de medemens, die ons althans op dit punt blijkt te begrijpen. Wij hullen ons dan vlug in een waas van rook, opdat hij ons niet al te goed begrijpe. Wij roken omdat wij iets in de mond willen hebben. Wie let op al die mannen, die met grote sigaren achter het stuur van grote en kleine auto's zitten, denkt aan een voortdurende rij volwassen zuigelingen, die zich gewend hebben aan de grote-mannen-speen. Wij roken omdat het flink staat, omdat de vrouw van een kereel verwacht, dat hij rookt. (Is dat zo?) Wij roken omdat wij ons in nevelen willen hullen, omdat wij uit ons zelf niet meer die krachten kunnen putten, die voor elke dag nodig zijn. Krachten ten bate van de kerk en van de staat en van de maatschappij. Want er wordt veel opgestoken in kerkeraden, rijkskoffiekamers en huizen van organisaties. Wij roken, omdat wij denken, dat het beter gaat, als wij erbij roken. Wij roken, omdat wij bang zijn, dat we iets zouden mankeren als wij niet rookten. Wij roken, omdat wij dan onze onlustgevoelens kwijtraaken, omdat wij onlustige en onrustige mensen zijn geworden. Wij roken omdat Hitler niet rookte en Churchill wel en omdat een rokende man meer kan betekenen, dan een rokende puinhoop, zoals een roker eens heeft geschreven.

Noot: De regering heeft in 1957 wel gezegd, dat een commissie uit de Gezondheidsraad tot de overtuiging is gekomen, dat er een samenhang bestaat tussen roken, in het bijzonder van sigaretten, en longkanker. Minister Suurhoff was toen, 8 maart 1957, van mening dat de jeugd van vroegtijdig en sterk roken moest worden weerhouden.

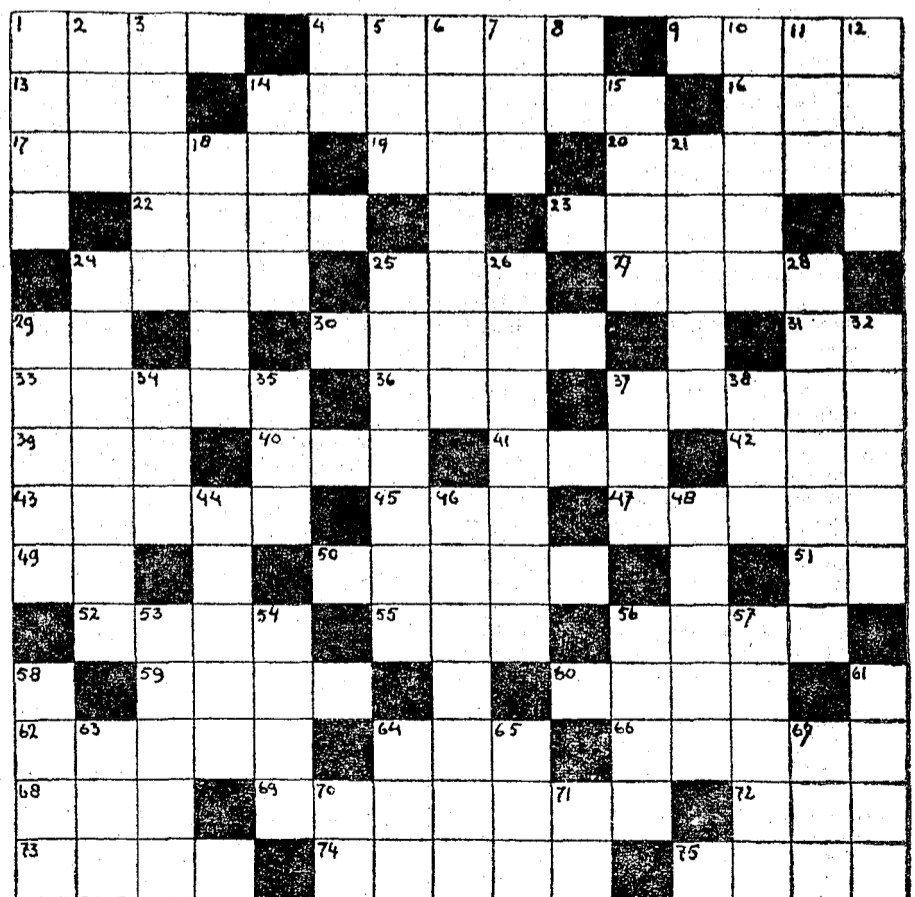
William Franko

**KOGEL-
LAGERS**
RIV
Van der Spek
Wolphaertsbocht 214
ROTTERDAM
Tel. 797 55

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. gast; 4. plaats in Utrecht; 3. notulen; 13. oppervlakte-maat; 14. trouw schennis; 16. draf; 17. damp; 19. badplaats; 20. onmiskenbaar; 22. liefdesgod; 23. soort vogel; 24. vaartuig; 25. maagvocht; 27. lood tegen inwateren; 29. slee; 30. oorzaak; 31. noot; 33. buitenkant; 36. boom; 37. spoed; 39. steen; 40. loflied; 41. tijdperk; 42. bevel; 43. vlak; 45. voedingsmiddel; 47. vogel; 49. muzieknoot; 50. glas; 51. Duitse N.V.; 52. kleed; 55. schrijfgerei; 56. wortel; 59. grondsoort; 60. gewoonte; 62. plaats in Utrecht; 64. boom; 66. onderwijzen; 68. O.T.-figuur; 69. filosoof; 72. groente; 73. spruit; 74. proeftijd; 75. rustig.

VERTIKAAL: 1. wapen; 2. vreemde munt; 3. voorkant v. huis; 4. dierenge-luid; 5. oppervlakte-maat; 6. behoefte-gheid; 7. soort 8. bijwoord 10. eiland; 11. voorzetsel; 12. tegen; 14. vaartuig; 15. lichaamsbeweging; 18. eens; 21. dans; 24. eerder; 25. marionet; 26. benauwd; 28. broodwinning; 29. bouwland; 32. metalen staaf; 34. meisjesnaam; 35. belas-

ting; 37. deel van schoen; 38. O.T.-figuur; 44. kleurstof; 46. werelddeel; 48. strafwerktuig; 53. eirond; 54. vogel; 56. lichaamsdeel; 57. rangtelwoord; 58. vlek; 61. klap; 63. weestegroet; 64. loot; 65. wig; 67. O.T.-figuur; 70. loofboom; 71. muzieknoot.

Oplossing vorige puzzel
Horizontaal: 1. blauw bloed; 6. cash; 9. lente; 10. merendeel; 12. stofnest; 13.

emmes 16. lokeend; 17. melkvee; 19. narcose 21 offerte; 22. Eolus; 24. rap-sodie; 27. ambtenaar; 28. deken; 29. maat 30. grondrente.

Vertikaal: 1. Ielg; 2. aansteker; 3. wreef; 4. lommerc; 5. Euratom; 7. half-speler 8. onderlijf; 11. Eem; 14. blinde darm 16. egoïsten 18. vertikken; 20. eerbaar; 21. opper 23. Ieb; 25. or-derd; 26. knie.

KORT GEZEGD

...loopt het met de actie „Eén op Tien” formeel naar het einde. Officieel sluit deze actie op het Partij Convent van 28 april a.s.

„Hoe is het resultaat”, wilt u weten. Ook zonder beroepsmatig optimisme ben ik over het resultaat niet ontevreden, mits... Ja bij dat „mits” hoort een verhaaltje.

De zaak zit zo: er zijn nu 7500 aanmeldingen van nieuwe leden binnen. Uiteraard deint zo'n actie nog wat na. Dat leert de ervaring. Stel dat dit „staartje” nog 500 nieuwe leden oplevert, dan is het totaal 8.000. Op zichzelf prachtig en bijna gelijk aan de actie „Operatie Oranjekaart” in het seizoen 1957/1958. Toen was het officiële eindresultaat 8543 nieuwe leden, (dat ook nog opliep tot bijna 9.000). Ditmaal hebben wij de kiesverenigingen gevraagd om alle nog niet reeds aan ons bureau opgegeven nieuwe leden uiterlijk op 25 april op te geven. Daar is men nog mee bezig...

Als uw kiesvereniging, bij het verschijnen van dit blad, dat nog niet gedaan heeft, is het dus nog maar heel kort dag. Als het wel gebeurd is, lees dan nog even verder. Met die 8.000 nieuwe leden, waar we wel van uit kunnen gaan, is echter het einddoel nog niet helemaal bereikt.

Een nieuw lid op elke 10 leden, dat is de doelstelling van onze actie.

Wij letten er nu even niet op of deze doelstelling plaatselijk overal bereikt is. Landelijk gezien valt daar het volgende over op te merken.

Op 1 januari 1961 bedroeg het totaal aantal leden van onze partij bijna 98.000. Als wij daarvan uitgaan (n.l. het bij het begin van de actie laatst gepubliceerde totaalcijfer), zou het doel van de actie „Eén op Tien” eerst helemaal bereikt zijn bij een eindresultaat van 9.800 nieuwe leden. Is de actie dus mislukt?

Natuurlijk niet, dat zal bij het resultaat dat nu reeds geboekt is, niemand durven beweren. Maar toch kan ook niet worden vastgesteld, dat we glorieus over de eindstreep zijn gekomen. Daarbij heb ik de indruk, dat heel veel kiesverenigingen nog niet eens met kennelijke symptomen van inspanning hun finish-lijntje zijn gepasseerd.

Wat doen we daar aan? De zaak verder maar laten zitten? Dat zou stellig onjuist zijn. Er is een betere oplossing.

Deze n.l. dat alle kiesverenigingen voor de korte actie-periode, die nog rest, zich op het standpunt stellen:

„Eén op tien”:

de laatste twee per k.v.

Reken maar na: we hebben ruim 1.000 kiesverenigingen. Als iedere kiesvereniging nu nog twee nieuwe leden wint, levert dat 2.000 nieuwe leden op.

Die gevoegd bij het thans voorziene eindresultaat van 8.000... en de 10.000 fel begeerde nieuwe leden zijn binnen.

Misschien zijn er kiesverenigingen, die er echt geen twee nieuwe leden meer bij kunnen halen. Dat komt voor, al is het in vele gevallen bij nader inzien toch wel mogelijk. Maar goed, voor die echte gevallen, nemen andere k.v.'s een veilige marge (zoals dat heet). Dat zal niemand als overdreven „dienstijver” aanmerken. Laat deze laatste krachttoer de lente-afsluiting van onze herfst- en winter-actie in het seizoen 1961/1962 worden!

Dan, maar dan ook alleen kunnen we zonder blikken of blozen van een echte „Eén op Tien”-actie spreken. Daarom is de komende week de week van

de laatste twee per k.v.

Hartelijk dank voor uw medewerking. Laat ons het resultaat s.v.p. spoedig weten!
v. d. Sluis.

N.V. Houthandel
v.h. J. Tulp & Zonen
E D E
HOUT - TRIPLEX - BOARD
ETERNITPRODUKTEN

Vraagt uw bakker naar
TARVO-BROOD
Uw bakker
Uw dokter

A C H T E R P A G I N A

HET LIJKT WEL of hoe langer en intenser de partij in actie is, des te sneller de tijd gaat.

Ongemerkt eigenlijk is het nu al weer anderhalve maand geleden — sedert 3 maart — dat het actiebeeld van de partij in deze vaste rubriek getekend werd.

Sindsdien is op een aantal belangrijke zaken in afzonderlijke artikelen de aandacht gevestigd. Belangrijke zaken, zoals het inschrijven van het 5.000ste nieuwe lid in het kader van de landelijke ledenwerf-actie „Eén op tien”, de grote A.R. vrouwenbijeenkomst in Tivoli te Utrecht op 22 maart, het bereiken van een aantal van 6600, later van 7200 nieuwe leden, de uitslag van de Provinciale Staten-verkiezingen, het stemmen bij volmacht, alsmede de affiches en raambiljetten voor de gemeenteraadsverkiezingen.

Inmiddels heeft nu — dinsdag 17 april j.l. — de kandidaatstelling voor de gemeenteraadsverkiezingen ook plaats gevonden.

Er resten op dit ogenblik dus voor de partij als geheel met name twee zaken: de voorlopige afronding van de landelijke ledenwerf-actie „Eén op tien” en een grote krachtsinspanning ter bevordering van een zo gunstig mogelijke stembusuitslag van de a.s. gemeenteraadsverkiezingen.

„Eén op tien”

DE LEDENWERFACTIE gaat nog steeds voort en heeft in tal van kiesverenigingen nog de gewenste en noodzakelijke aandacht. Dat blijkt uit het feit, dat dag aan dag de oranje aanmeldingskaarten de binnenkomende post op het partijbureau garneren.

Hoewel in vele delen van het land reeds eerder met deze actie werd gestart, werd als min of meer officiële aanvangsdatum gesteld de dag waarop het vorige Partij Convent gehouden werd, namelijk 28 oktober 1961.

Het volgende Partij Convent is nu in zicht; zaterdag 28 april a.s.

Op de datum van dit voorjaars-Partij Convent hopen wij deze inmiddels in de partij ingeburgerde ledenwerf-actie officieel te sluiten. Althans, op die dag willen wij graag het voorlopig eindresultaat bekend maken. Willen alle kiesverenigingen vóór 25 april a.s. de thans nog niet aan het partijbureau gemelde nieuwe leden doorgeven?!

Overigens is er geen enkel bezwaar tegen — integendeel, dat is alleen maar toe te juichen en in

Actie voor leden en stemmen

een actieve en levende partij ook normaal —, dat ook na 28 april a.s. rustig met de ledenwerving wordt voortgegaan.

Een consolidatie van het bereikte (nog nooit zo hoge) ledental van onze partij, is voor ons allen een eenzaak.

Wilt u er aan medewerken, dat het op 28 april op het Partij Convent bekend te maken totaal aantal nieuwe leden zo hoog mogelijk is?

Partij Convent

HET PARTIJ CONVENT vindt plaats op zaterdag 28 april a.s. vanaf 10.30 uur in „Esplanade” te Utrecht.

Zoals gebruikelijk is zal ook thans de voorzitter van het Centraal Comité, dr. W. P. Berghuis, een openingsrede uitspreken. In de morgenvergadering komen tevens de jaarverslagen aan de orde, alsmede een nota inzake huishoudelijke aangelegenheden van de partij. In de middagbijeenkomst (vanaf 14.00 uur) zal de A.R. fractievoorzitter in de Tweede Kamer, dr. J. A. H. J. S. Bruins Slot een rede houden. Daarin wordt, zoals het partijstatuut dit noemt, een overzicht gegeven van de door de fractie in het afgelopen jaar verrichte werkzaamheden. Daarop zal discussie volgen.

Belangstellenden zijn op dit Partij Convent, dat zoals gewoonlijk openbaar is, uiteraard van harte welkom. Het is echter noodzakelijk dat men zijn wens om deze bijeenkomst bij te wonen even schriftelijk kenbaar maakt op het partijbureau, waarna men een uitnodiging ontvangt.

Jaarverslagen

VANAF HEDEN kunnen op het partijbureau de gezamenlijk gedrukte jaarverslagen over 1960 en 1961 besteld worden. Deze week zijn die verslagen reeds aan de leden en gasten van het Partij Convent toegezonden. Zeer binnenkort ontvangen ook de secretariaten van de kiesverenigingen, Kamercentrales en Statencentrales een exemplaar. De prijs zal zo spoedig mogelijk nader bekend gemaakt worden.

Het „boekje” telt 447 pagina's. Maar... het zijn er dan ook „twee in één”.

Gemeenteraadsverkiezingen

De gemeenteraadsverkiezingen zullen plaats vinden op woensdag 30 mei a.s. Een gemakkelijk te onthouden datum, wanneer men zich realiseert, dat dit de woensdag voor Hemelvaartsdag is.

Ook een „gevaarlijke” datum. Het komt namelijk nogal eens voor, dat er mensen zijn, die omstreeks die tijd een paar vrije dagen nemen of reeds van een vroege vakantie genieten.

Dat kan de A.R. stemmen en A.R. zetels kosten.

Dat moet zeer beslist voorkomen worden. Twee mogelijkheden zijn er om dit te voorkomen.

In de eerste plaats kan men, indien dit mogelijk is, bij volmacht voor zich laten stemmen.

In de tweede plaats, indien men niet voor zichzelf bij volmacht kan laten stemmen, moet men zorgen zelf op de verkiezingsdag ter stembus te kunnen gaan.

Er is gelegenheid om te stemmen van des morgens acht uur tot des avonds zeven uur.

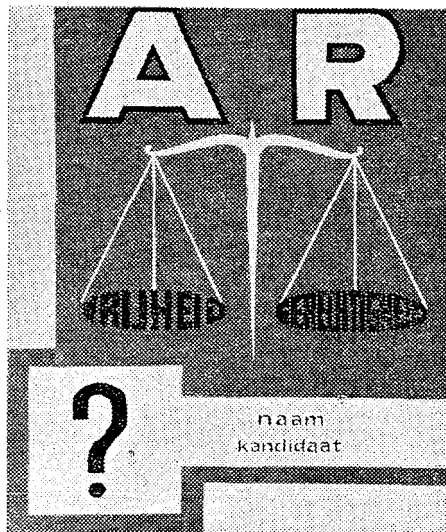
Indien men bij volmacht went te stemmen, moet men er voor zorgen, dat het zoekformulier daartoe kant en klaar uiterlijk op woensdag 16 mei ter gemeentesecretarie ingeleverd is.

Let goed op de datum van 16 mei. Dat is de „fatale datum”. Daarna kunt u niet meer verzoeken bij volmacht te stemmen. Eventuele uitgaansplannen dus vóór 16 mei maken en dan meteen de volmachtstemmerij regelen s.v.p.! Bij elke verkiezing blijkt weer, dat, ondanks de hieraan gegeven publiciteit, er tal van mensen te laat tot de ontdekking komen, dat zij bij volmacht hadden willen of moeten stemmen. Laat dit nu bij deze verkiezingen eens niet het geval zijn.

Ook als men er niet zeker van is, zelf ter stembus te kunnen gaan, moet men het zekere voor het onzekere nemen, en bij volmacht voor zich laten stemmen. Dit geldt bijvoorbeeld met name voor ouderen van dagen, invaliden, degenen die gedurende enige tijd ziek zijn of anderszins niet zeker weten, dat zij op de dag der stemming zelf ter stembus kunnen gaan. Zo komen er wel eens baby's een of twee weken „te vroeg” ter wereld, waardoor de moeder dan niet zelf ter stembus kan gaan.

In al deze en dergelijke gevallen is het beter het zekere voor het onzekere te nemen en bij volmacht voor zich te laten stemmen.

Laten alle besturen van de kiesverenigingen, maar ook alle leden van de partij aan deze zaak alle aandacht schenken.

Deze verkiezingsaffiche is verkrijgbaar in de formaten 78 x 118 cm en 39 x 59 cm. De secretarissen der kiesverenigingen (behalve - op verzoek - in Friesland) ontvingen een brief met nadere gegevens en een bestelkaart. De laatste dienst zo spoedig mogelijk te worden toegezonden aan Drukkerij Flach te Sneek.

Centrale vergaderingen

★ Op dinsdag 1 mei zal de jaarvergadering plaats vinden van de A.R. Staten centrale Hilversum. Deze bijeenkomst zal gehouden worden in het restaurant „De Karseboom”, Groest 78 te Hilversum. Aanvang der vergadering te 20.00 uur. Als spreker zal optreden de heer J. Smallembroek.

★ Op zaterdag 5 mei belegt het Provinciaal Comité Drente nog een provinciale „deputatenvergadering”. Deze bijeenkomst zal gehouden worden in zaal „D Kern” aan de Oranjestraat te Assen. Aanvang der vergadering te 14.00 uur. Als spreker zal optreden de heer J. Smallembroek.

„Eén op tien”:

De laatste 2 per K.V.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

N.V. Confectiefabriek „Heka”
v/h H. J. VAN HEEK - RIJSSEN (05480-2661*)
brengt naast de
BEKENDE

BEDRIJFS- EN WERKKLEDING
voor elk seizoen.

LEUKE SPORTIEVE KLEDING
voor MEISJES, JONGENS, DAMES en HEREN

Bijzondere grote voorraad
ORGELS en PIANO'S
Elektrische en Elektronische orgels.
Vraagt vrijblijvend onze
geïllustreerde prijslijst

BOOT

Orgel- en Pianohandel

Bodegraven - Telefoon (01726) 25 41

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

FEEST BIJ DE GRATIE GODS

DAT ons volk op 30 april zal mogen gedenken, dat Hare Majesteit Koningin Juliana weer een jaar aan haar leven toegevoegd zag, is een genade. Dat we tevens feestelijk herdenken mogen, dat ruim 25 jaar geleden — 7 januari 1937 — H.M. Koningin Juliana en Z.K.H. Prins Bernhard in het huwelijk traden, is een genade temeer.

Een huwelijk, dat rijk gezegend werd met vier dochters. Een huwelijk, dat in de opbloei mocht worden aanschouwd door H.K.H. Prinses Wilhelmina, terwijl zij nu ook het zilveren feest dier echtverbintenis mag beleven.

In de komende week vieren wij feest bij de gratie Gods. Want het is Zijn goedheid, dat wij als volk de zegen van het Koningshuis mogen ervaren.

Het geslacht Oranje is reeds eeuwen hecht geworteld in ons volk. Beide, de viering van de verjaardag van onze Koningin en die van het vijftienvijftigjarig huwelijk, stemmen de Nederlanders inderdaad tot dankbaarheid. Temeer nog, als wij ons herinneren de vijf boze jaren van tirraniek geweld. De Almachtige heeft niet gewild, dat ons vorstenhuis losgemaakt werd van ons volk en dat het niet meer de Kroon zou dragen. Het Oranjehuis gaf wederom luister en richting aan ons staatsbestel. Volk en vorstenhuis bleken een harmonische eenheid te zijn.

In 1937 was de vreugde van ons volk groot: onze Kroonprinses, de enige telg uit het Oranjehuis, had haar Prins gevonden! Iedereen leefde mee met de onvergetelijke verlovingsdagen en vervolgens met de plechtige voltrekking van het huwelijk. Het was zowel voor het Prinselijk paar als voor ons gehele volk een zware slag, toen reeds drie jaar later dit echtpaar in ballingschap moest gaan. Maar vanuit de ballingschap beïnvloedde Oranje onze vaderlandse volksgeest en hartelijk werd meegeleefd met het echtpaar-in-ballingschap, dat in Canada voor de derde keer een kind in de armen mocht houden. Gedurende het verblijf in Ottawa onderhield Prinses Juliana een intensief contact met allerlei kringen van Nederlanders en wij

Een recente foto van H.M. Koningin Juliana en Z.K.H. Prins Bernhard.
(Foto Hamelberg)

weten, hoe zij meeleeft met ons volk dat in nood verkeerde. De schrijver Herman de Man heeft in zijn boek *Wonderlijke ontmoetingen* verteld over zijn bezoek aan Prinses Juliana in Canada. Hare Hoogheid zei: Ik spreek met de kinderen iedere dag over de ellende, die ze straks, daarginder in Nederland, zullen zien en ervaren. Zij moeten diep doordrongen zijn, dat ze in een uitgewoond huis, een leeggeroofd land komen.

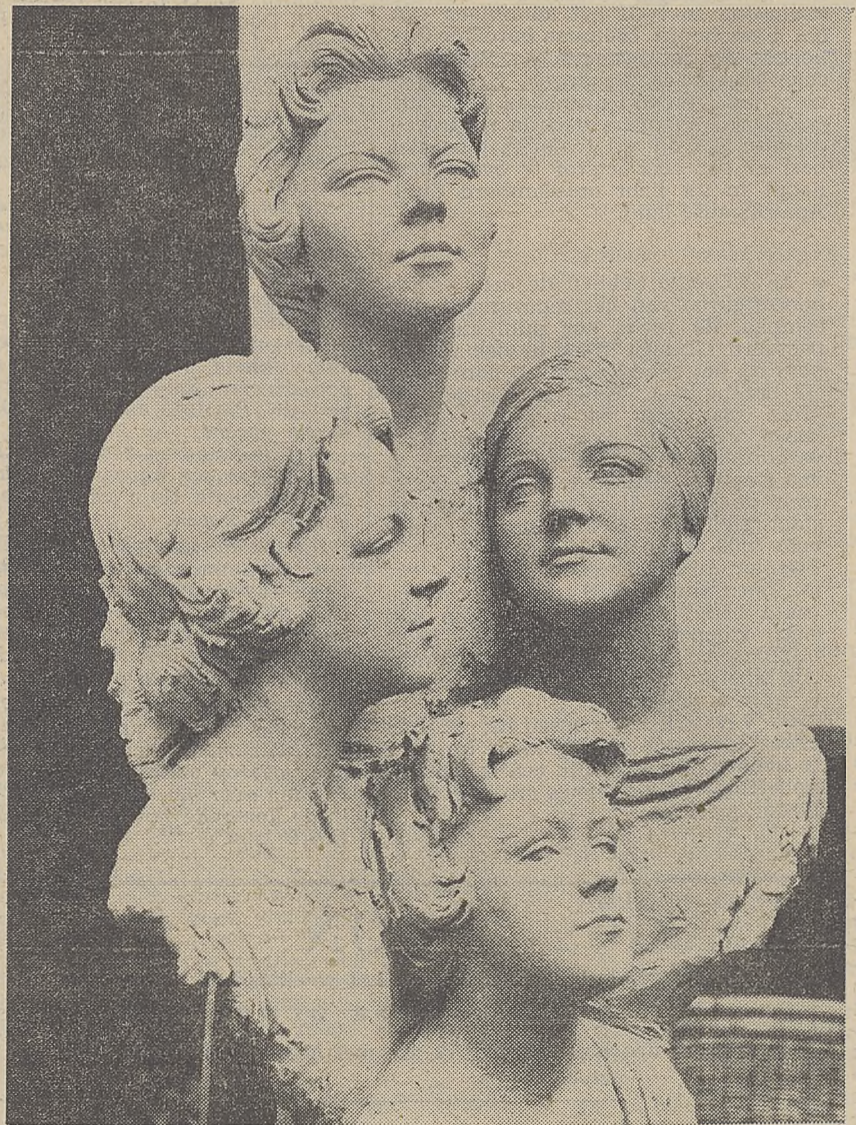
Maar toen op 3 mei 1945 Prinses Juliana voor het eerst na de Duitse bezetting weer de Nederlandse bodem betrad, was er een laaiende geestdrijf bij ons volk. Men beseftte, dat Gods goedheid Oranje weer samengevoegd had met het Nederlandse volk.

God heeft ons in Koningin Juliana en haar huis een kostbaar geschenk geboden. Daarbij gedenken wij ook met dankbaarheid, hoeveel Prins Bernhard heeft bijgedragen aan ons nationaal herstel.

God zij er voor gedankt, dat onze Vorstin, draagster van de Koninklijke waardigheid, haar verjaardag zal mogen vieren! Hem zij dank er voor, dat Zij en onze Prins hun zilveren huwelijksfeest mochten beleven en dat vier Prinsessen glorie geven aan dit huwelijk!

Anti-Revolutionairen zijn krachtens hun opvattingen gezagsgetrouw. Niet voor niets werd de band tussen vorstenhuis en volk in het beginselprogramma van de partij gememoreerd als het grondpatroon voor het staatkundig leven in Nederland. De Hervorming, onder invloed van Oranje, heeft gedurende eeuwen het karakter van de Nederlandse staatsburgers en daardoor tevens van het staatsbestel bepaald. Geen historicus zal dit kunnen ontkennen. De Anti-Revolutionairen weten zich dan ook op geestelijke en op historische gronden nauw verbonden met ons Koningshuis.

En daarom vieren wij van helerharte feest bij de gratie Gods!

Een Italiaans beeldhouwer maakte platieken van onze prinsessen, die daartoe opdracht gegeven hadden. Het is bedoeld als geschenk aan hun ouders, ter gelegenheid van het zilveren huwelijksfeest.

(Foto Zandvoort)

EERSTE KAMER

Dr. Berghuis: „Nieuw-Guinea mag geen Ambon worden!”

BIJ het ter perse gaan van ons blad waren de senatoren nog niet uitgepraat over de begroting van Buitenlandse Zaken. Minister Luns was zelfs nog niet aan het woord geweest. Daarom kunnen wij hier slechts een enkele indruk weergeven. In de woensdagmiddagbijeenkomst sprak dr. Berghuis, voorzitter van de AR-fractie. Hij begon met een welgemeende lofuiting aan het adres van minister Luns, die zich tot aan (of over) de grens van het fysiek mogelijke van zijn verantwoordelijke taak kwijt. Dit bracht dr. Berghuis er toe de suggestie te opperen dat meer staatssecretarissen de minister ter zijde zouden moeten staan. Ook achtte de AR-woordvoerder het gewenst dat de minister-president meer dan tot dusver met een deel van het buitenlands beleid belast zal worden.

Sprekend over de hulp aan de ontwikkelingslanden, wees dr. Berghuis er op, dat hij niet akkoord kan gaan met de zienswijze van sommigen, die op het standpunt staan dat Nederland op dit gebied niet vooraan behoeft te gaan. Hij vroeg de regering duidelijk te maken waarom het kabinet de Nederlandse hulp over 1962 niet heeft uitgebreid, dit ondanks het verzoek daartoe dat van VN-zijde aan ons land werd gedaan. Ik hoop, aldus ongeveer luiden dr. Berghuis' woorden, dat het antwoord van de minister op deze vraag, het mij gemakkelijk zal maken mijn neiging om een motie in te dienen te onderdrukken.

De AR-fractie leider steunde minister Luns bij diens standpunt tegenover het „Europa der Vaderlanden” van president De Gaulle. Inwilliging van diens wensen zou inderdaad „een stap terug” betekenen. Toch had de spreker de indruk gekregen dat, terwijl minister Spaak meer de nadruk op het supranationale karakter van de Europese politieke gemeenschap legde, minister Luns het wenselijke van Engeland's toetreden meer onderstreepte. In dit verband wilde de heer Berghuis graag weten hoe het kabinet zich de gang van zaken verder indenkt. Met name ook in het geval waarin Engeland mee gaat doen.

Nieuw-Guinea

De Nieuw-Guinea-kwestie roerde Dr. Berghuis eveneens aan. Ook andere senatoren lieten zich deze gelegenheid om met de regering over dit moeilijke vraagstuk van gedachten te wisselen, niet ontgaan. Dr. Berghuis was het eens met het regeringsbeleid ten aanzien van de beveiliging van de onderdanen aldaar door middel van het zenden van militaire versterkingen. Voor bedreigingen, chantage of militair ge-

weld mag Nederland niet wijken, aldus Dr. Berghuis. Ook al zouden de wapens gebruikt moeten worden, dan is deze strijd niet ijdel.

De A.R. woordvoerder stemde in met het standpunt der regering dat het plan-Bunker als uitgangspunt voor verdere onderhandelingen kan dienen. Dit betekent zijns inziens niet dat Nederland dat plan integraal aanvaardt. In dit stadium van het internationale overleg zag Dr. Berghuis zich genoopt op dit punt beknopt zijn mening weer te geven. Het moet echter duidelijk zijn, dat de belangen van de Papoea's voorop staan. Dit sloeg met name ook

op de garanties, die de regering voor hen tracht te verkrijgen. Amerika speelt, als leider van het Vrije Westen, hierbij een belangrijke rol. Nieuw-Guinea mag geen Ambon worden, zo vatte Dr. Berghuis zijn visie op het doel van het thans te voeren overleg, samen.

In de avondbijeenkomst sprak de heer Algra. Hij zette uiteen dat Nederland zijn woord aan de Papoea's moet houden.

Desnoods, aldus deze senator, moeten wij hiervoor het pleit voeren voor het forum van de Verenigde Naties.

Sl.

Eén week wereldnieuws in vogelvlucht

• DE VERENIGDE STATEN hebben de bovengrondse kernproeven hervat. Dit trieste nieuws verontrust velen. President Kennedy zegt leergeld te hebben betaald toen Rusland in september 1961 de afspraak om geen proeven te houden, schond. Amerika wenst thans niet meer zulk een akkoord aan te gaan zonder een waterdichte regeling, inclusief controle. Overigens zullen lichtere bommen worden geëxploedeerd dan de Russische. India en Japan hebben op het laatste moment een poging gedaan de V.S. van hun voorname af te brengen, evenals secretaris-generaal Oe Thant van de V.N. Het was tevergeefs. De Amerikanen zullen elke poging van de V.N. om Rusland tot een overeenkomst te brengen, zeer op prijs stellen. Omdat moeilijk na te gaan is welke dwingende redenen de V.S. tot dit hervattingsbesluit hebben genoopt, is het geven van een definitief commentaar uiterst moeilijk.

• FRANKRIJK heeft rebel no. 1, ex-generaal Salan, in de Santé-gevangenis opgeborgen. Is dit het einde van de O.A.S.? Salan zegt dat zij op instorten staat, doch zijn opvolger, ex-generaal Gardy, gaat voort met het plegen van aanslagen en andere terreurdaden. Intussen heeft de gevangenneming van Salan wellicht de dreiging van een massale Moslem-opstand (die de akkoorden van Evian teniet gedaan zou hebben) voorkomen. Eind vorige week dreigde het gevaar dat de mohammedanen hun zelfbeheersing zouden verliezen. Daarom ook werd het hoog tijd dat Frankrijk versterkingen tegen de O.A.S. in zou zetten, hetgeen thans geschiedt.

• WEST-DUITSLAND is nog volkomen van streek over de nieuwe Russisch-Amerikaanse besprekingen inzake West-Berlijn. Gromiko heeft over de nieuwe plannen opgetogen verhalen gedaan op het Russische partijcongres van de Opperste Sowjet. Dit schraagt het Westduitse wantrouwen. Von Brentano vliegt naar Washington om uit Kennedy's eigen mond te horen hoe de zaken er by staan. Het is duidelijk dat Rusland en de Verenigde Staten elkaar op dit punt nader staan dan Bonn lief is.

• ARGENTINIË heeft enkele dagen lang opnieuw aan de rand van een staatsgreep gebalanceerd. Ditmaal was het kamp der militaire leiders onderling verdeeld, hetgeen de positie van

president Guido tijdelijk ten goede kwam. Toen de eenheid tussen de wapendragers hersteld was, heeft de president een decreet uitgevaardigd, waarin de verkiezingsuitslag van de vorige maand nietig werd verklaard. Dit was blijkbaar de prijs der overeenstemming en voor het aanblijven van het staatshoofd. Militaire bevelhebbers hebben de gouverneurs der Peronistische provincies vervangen. Het parlement moet nu zelf uitmaken of het de gekozen aanhangers van de verdreven dictator als lid wil toelaten. Men ziet het: er ligt conflictstof te over opgehoopt in dit licht ontvlambare Zuid-Amerikaanse land.

• In KONGO hebben de drie hoofdfiguren van het separatisme nog eenmaal de revue der publiciteit gepasseerd. Gizenga kreeg bezoek van de pers op het eiland waar hij zijn dagen als balling slijt. Kalonji, eertijds de grote man van de mijnstaat Zuid-Kasai, werd tot 5 jaar gevangenisstraf veroordeeld en Tsjombe, de gladdie aal van Katanga, dankte de V.N.-uitbundig voor de goede diensten, die hem in staat stelden uit Leopoldstad weer naar huis terug te keren. Premier Adoola heeft — spijtig — het ingrijpen van de V.N. militairen tegen (nota bene) de maatregelen van zijn eigen troepen goedgekeurd. Hij heeft blijkbaar te snel gemeend dat Tsjombe rijp was om eveneens achter de tralies te worden gestopt.

De V.N. zullen proberen het gesprek tussen de beide rivalen weer op gang te krijgen, om eindelijk een definitieve opheffing van Katanga's afscheiding te bewerkstelligen.

v. d. Sl.

35 jaar FCHJG

VOOR zaterdag 28 april heeft de Federatie van Christelijk-Historische Jongerengroepen te Zwolle een algemene vergadering belegd, welke ditmaal staat in het teken van een jubileum.

De Federatie viert dit jaar haar zevende lustrum.

De officiële oprichting vond plaats te Utrecht op 7 mei 1927. Bij deze gelegenheid voerden het woord de toenmalige voorzitter van de C.H.U., dr. J. Scholking en het Eerste Kamerlid, prof. jhr. mr. B. C. de Savornin Lohman.

Zoals meestal het geval is bij landelijke organisaties, waren er voor de officiële oprichting van het landelijk verband reeds hier en daar in het land losse jongerengroepen.

Een en ander werd woensdag jl. toegelicht op een vanwege de Federatie belegde persconferentie in Nieuwspoor te 's-Gravenhage, door de voorzitter der Federatie, de heer B. van Haersma Buma en de secretaris, de heer W. Jongeneel.

De eerste jaren bedroeg het aantal groepen enige tientallen. Vooral vanaf 1934 (voorzitter was toen de huidige burgemeester van Rotterdam, mr. G. E. van Walsum!) vond een snelle stijging plaats, welke zich regelmatig voortzette tot in 1940 een aantal van 148 groepen met in totaal 3600 leden was bereikt.

De Duitse bezetting betekende een volledig afbreken van het federatieleven. In de eerste periode na de bevrijding, toen men zocht naar de mogelijkheden van nieuwe vormgeving in het politieke leven — aldus de heer Van Haersma Buma —, was het enige tijd de vraag of de federatie heropgericht moest worden. De verkiezingen voor de Tweede Kamer in 1946 waren voor de C.H.U. gunstig te noemen en zo vond op 22 juni 1946 de officiële heroprichting plaats. In 1947 telde de Federatie reeds weer 88 groepen. Deze groei zette zich nog enige tijd voort, maar later trad een daling in. Thans telt de Federatie ongeveer 75 groepen met 1500 leden.

Vanaf de oprichting had men een eigen orgaan, tot 1935 de „Christelijk-Historische Jongeren”, sindsdien „De Jonge Nederlander”.

Als voorzitters traden achtereenvolgens op de heren N. J. G. van Schouwenburg, mr. G. E. van Walsum, mr. J. W. U. Doornbos, A. Fortgens, B. Budingh, A. Rademaker, dr. ir. G. A. Kluitenberg en L. Bokma.

De huidige voorzitter van de C.H.U., mr. H. K. J. Beernink, was voor de oorlog enige jaren secretaris van de Federatie. De heer Van Haersma Buma vertelde, dat de verhouding van de Federatie tot de Unie plezierig en vriendschappelijk is, maar betrekkelijk los. De Federatie is een van de C.H.U. onafhankelijke organisaties.

De Federatie wil gaarne contact onderhouden met de andere politieke jongerenorganisaties. Een gespreksmogelijkheid met protestantse leden van diverse jongerenorganisaties, ook van de P.v.d.A. en de V.V.D. wordt nuttig geacht.

Met de jongeren van de K.V.P. en de A.R.P. is er een bijzonder contact in de Internationale Unie van jonge Christen-Democraten.

Binnen enkele weken zal de Federatie een jubileumuitgave het licht doen zien, waarin artikelen zijn opgenomen van ouderen en jongeren, ook van andere politieke partijen. Daarin zullen met name behandeld worden problemen rond jeugd en politiek.

Aansluitend aan de algemene vergadering van 28 april, zal te Ermelo een lustrumconferentie gehouden worden, waarop onder meer gesproken zal worden over het onderwerp „Wat moet in de komende jaren het geluid van de C.H.U. zijn”.

NEDERLANDSE
GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), G. A. Kieft, J. W. Ooms, mr. W. R. van der Sluis, J. D. Troostheide, G. J. H. Griffioen (secretaris).

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE, Dr. Kuyperstr. 3, 's-Gravenhage, tel. (070) 63 10 23 en 11 21 38, giro 89673.

ADRES VOOR ADVERTENTIES Botenmakersstraat 45, Zaandam, telefoon (02980) 63224.

ABONNEMENTSPRIJS f 6,50 per jaar, f 3,25 per half jaar. Giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4,— p. jaar. LOSSE VERKOOP f 0,20.

BON

Als anti-revolutionair wil ik ook het weekblad

NEDERLANDSE GEDACHTEN

lezen en daarom abonneer ik mij met ingang van heden.

NAAM: _____

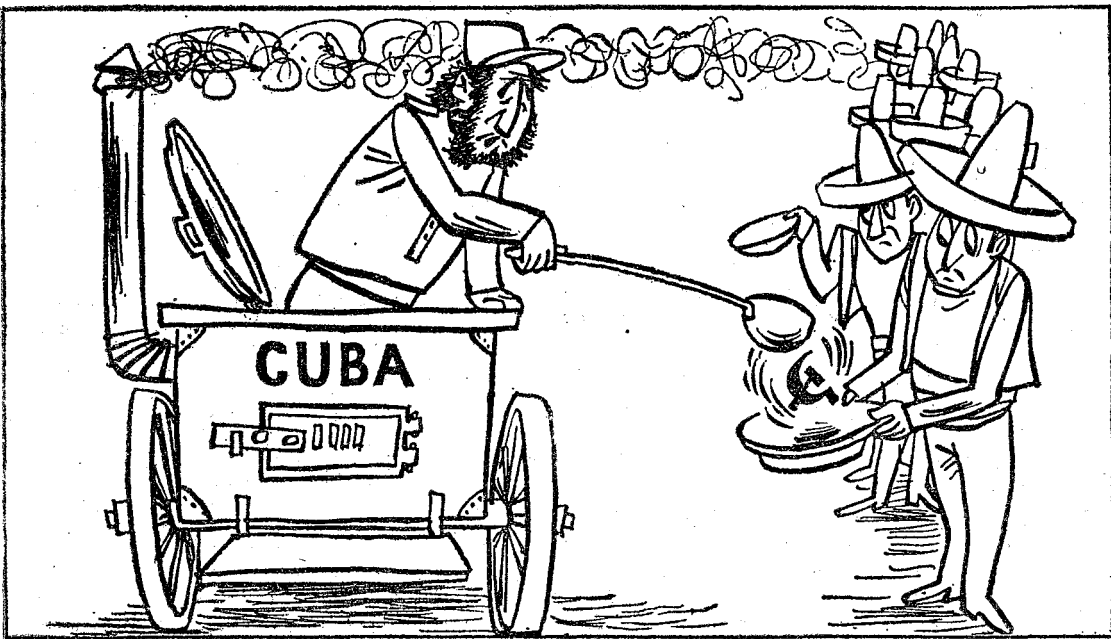
Adres: _____

Woonplaats: _____

Opzenden aan de Administratie van Nederlandse Gedachten, Dr. Kuyperstraat 3 te 's-Gravenhage.

ABONNEMENTSPRIJS f 6,50 per jaar; f 3,25 per half jaar.
GIRONUMMER: 89673.

SPOT

Pin Guin, Tarental Press

Het is verbazingwekkend — wij hebben nu al de levensstandaard van onze communistische broeders bereikt.

COMMUNISME — VAN DE UTOPIE NAAR DE WERKELIJKHEID

PRENT

* * * In memoriam

Drs. G. C. Stubenrouch

Het overlijden van staatssecretaris G. C. Stubenrouch heeft allerwegen verslagenheid gebracht. Minister Cals verloor in hem een bewaarde en toegewijde medewerker. Ons land en volk zagen een 44-jarige bewindsman wegvalen van wie nog veel mocht worden verwacht.

Een dag na staatssecretaris Roolvink in functie getreden (n.l. op 16 juni 1959), was de heer Stubenrouch toch veel minder in de publiciteit dan zijn a.r.-ambtgenoot. Doch dit hield verband met de aard van zijn werk, dat hem niet zozeer op de voorgrond bracht. Eigenlijk zou dat eerst thans bij de artikelsgewijze behandeling van de Mammoetwet geschieden. Het heeft niet zo mogen zijn. De vervulling van deze vakature zal de eerste bewindsman op O. K. en W. nog grote zorg geven. Want een groot deel van het onderwijs werd ten departemente aan de zorgen van de thans overledene toevertrouwd. Hij heeft zich van die taak op een dusdanige wijze gekwetend, dat het hem — menselijk gesproken — het leven heeft gekost.

Opnieuw is een jong Nederlands politicus in het harnas gestorven. Moge God de weduwe en de vijf nog jonge kinderen in dit zware verdriet troosten en alles geven wat zij behoeven. Mensen kunnen overigens weinig doen bij zoveel smart.

Daarom te meer is er alle reden om hen, die op zo hoge posten verantwoordelijkheid dragen en hen, die dikwijls zo onverwacht hun nabestaanden worden, in ons gebed te gedenken.

„Europese problematiek”

Zo ongeveer luidt het thema van de conferentie van de Buitenlandse Werkgroep van de ARJOS, die op 25 en 26 mei a.s. in het Gereformeerd Jeugdcentrum „De Witte Hei” te Huis ter Heide zal worden gehouden.

Belangstellenden kunnen zich voor deze conferentie opgeven bij het secretariaat van de ARJOS, dr. Kuiperstraat 3 te 's-Gravenhage.

Teneinde te voorkomen, dat vanwege de kos-

ten slechts deelnemers uit het centrum van het land kunnen komen, worden de reiskosten boven f 2.50 vergoed.

Om dit mogelijk te maken wordt een omslagstelsel toegepast. Iedere deelnemer, ongeacht de plaats waar hij vandaan komt, betaalt f 6.50.

Ook in deze dingen moeten wij solidair met elkaar zijn en het samen doen.

De verblijfskosten komen voor rekening van de Nationale Organisatie van de ARJOS.

Doel van de conferentie is, de anti-revolutionaire jongeren bij te laten tanken, ze background informatie te verschaffen, de problematiek doorzichtig te maken en de verbanden te laten zien.

Wij verheugen ons, dat enkele bij uitstek deskundige personen zich bereid hebben verklaard om voor ons als referent op te treden.

Vrijdagavond 25 mei spreekt prof. dr. G. Kuypers Hzn., hoogleraar in de politicologie aan de V.U. Prof. Kuypers is o.a. ook voorzitter van de Commissie Buitenland van het College van Advies. Hij is dus wel bij uitstek geschikt om ons voor te lichten.

Onder het motto: „Het Europa van de toekomst”, zal hij ons zijn visie geven over de richting waarin de samenwerking in Europa zich moet ontwikkelen, over de overdracht van bevoegdheden, enz.

Zaterdagmorgens hoopt voor ons te spreken de heer S.J. Jonker uit Brussel. De heer Jonker is in ARJOS-kring geen onbekende. Jarenlang heeft hij mede leiding gegeven aan het werk in de ARJOS.

Hij is tegenwoordig voorlichtingsambtenaar bij de E.E.G. en als zodanig komt hij met veel Europese problemen en moeilijkheden in aanraking.

Ds E.E.G. maakt een boeiende ontwikkeling door. Tal van interessante problemen spelen er een rol bij. We noemen slechts enkele: de eventuele toetreding van Engeland; de verhouding van de Scandinavische landen tot de E.E.G.; de positie van de geassocieerde gebieden.

De heer Jonker zal spreken over het thema: „De E.E.G. en haar betekenis in de wereld”.

Als de vooruitzichten niet bedriegen wordt het een goede conferentie

D. C.

De Franse revolutie

IN Het Vrije Volk heeft onlangs een betoog gestaan, dat de A.R. toch wel erg conservatief waren. Zij stelden zich nog altijd te weer tegen de Franse Revolutie, waar Napoleon al meer dan anderhalve eeuw geleden een eind aan had gemaakt.

Natuurlijk kan zo'n beschouwing alleen geboren worden uit grote onkunde. Maar toch — er zijn velen, voor wie die naam anti-revolutionair maar weinig zegt. Vooral voor buitenlanders is het een vreemde zaak. Houd je er een politieke partij op na, om tegen de revolutie te zijn? Daar is toch ieder ordelijk mens op tegen, althans in een democratische staat. En dan nog te weten, dat de partij er altijd sterk de nadruk op heeft gelegd, dat zij eigenlijk twee namen heeft. Zij is anti-revolutionair en christelijk-historisch.

IN Engeland waren vroeger twee partijen, de Whigs en de Tories. Niemand weet precies, hoe die namen er als politieke onderscheiding zijn gekomen. Maar ze deden het goed. Ze hadden een zekere geladenheid. Later werden de Whigs liberalen genoemd en de Tories conservatieven. De Whigs noemden zich zelf liberalen en verweten de Tories, dat zij conservatief waren. Liberaal was als ere-naam bedoeld, conservatief niet. Maar de laatste naam werd toch voor de partij van Macmillan de normale naam. En als socialist of liberaal eens echt zich over de conservatieven opwinden, dan noemen zij die tegenstanders weer Tories, en voelt men opeens weer, hoe geladen die naam is. De namen van de Nederlandse politieke partijen missen alle geladenheid. Ze zijn blote aanduidingen geworden, waartoe de verkortingen meewerken. Onlangs vroeg mij iemand met academische opleiding, wat VVD betekende.

Wel is in Nederland in de bestrijding van bepaalde politieke personen een emotioneel element. Het Vrije Volk heeft nog onlangs de socialist gezezen om hun slagzin: Colijn-verdwijn. En vooral tegen dr. Kuiper is de agitatie groot geweest. „Kuiper heeft zijn zin gekregen, want de drankwet is er door. . . Alle kroegen worden kerken en de kelner brengt de bijbel, als je om een borrel vraagt”. En ook tegen Romme is de agitatie soms zeer persoonlijk geweest.

DIT alles hangt samen met het feit, dat de principiële discussie en het getuigenis omtrent de diepste beginselen, die ons drijven, soms zo zwak klinkt en zo weinig een klankbodem vindt. In dat verband is het zelfs begrijpelijk, dat een socialist zich verbaast over het feit, dat wij ons nog altijd keren tegen de Franse revolutie uit een vorig tijdperk in de geschiedenis van Europa. Maar wat moet zo'n man anders met de naam Antirevolutionair?

Er is maar één weg, om die naam werkelijk betekenis te geven in ons volksleven. Dan moeten de mensen aan ons optreden in de politiek, aan ons spreken, duidelijk kunnen merken, waar we staan. Ze moeten onze stem herkennen, als een duidelijke, heel aparte stem. Het is mogelijk dat ze dan zeggen, dat ze het helemaal niet met ons eens zijn. Dat ze hartstochtelijk in verzet komen. Maar dan toch altijd zo, dat ze er besef van hebben, waar het om gaat. En dat ze daardoor iets van de naam anti-revolutionair gaan begrijpen.

WIE aan de Franse Revolutie denkt, die denkt meestal vooral aan het Schrikbewind en aan Robespierre. Groen van Prinsterer heeft Robespierre getekend als een oprecht en onzelfzuchtig man, die geloofde in de beginselen van de Revolutie. Die consequenter was dan de anderen. Die volkomen beleefde, wat zijn beginselen hem leerden. En wat er in de Franse Revolutie voor verschrikking is geweest, dat is niets anders dan de consequentie van onchristelijke beginselen. Het verwerpen van het gezag van God en Zijn Woord brengt op de weg van het verderf. Wij zijn geen partij met een bepaalde „visie” met een „christelijke” levens- en wereldbeschouwing, geen partij op „levenbeschouwelijke basis”. Wij spreken uit het geloof, geloof in de volle zin genomen, waarin het ook in de Heidelbergse Catechismus voorkomt, dat het Woord van God een lamp is voor onze voet, ook op het politieke pad. Dat is de grote tegenstelling die sedert de Franse revolutie in de politiek aan de orde is. Openlijk aan de orde is.

WE kunnen dat „openlijk aan de orde zijn” duidelijk maken met een sprekend voorbeeld. Er is een tijd geweest, dat in Nederland verschillende samenkomsten werden gehouden van Christenen, die niet met gebed werden geopend. Maar na 1850 kwamen de liberalen in heel het land met voorstellen, om de vergaderingen van provinciale staten en gemeenteraden niet meer, zoals altijd gebruikelijk was geweest, met een formuliergebed te openen. In de meeste provincies en gemeenten werd er toen radicaal een eind aan gemaakt, terwijl het bv. in Amsterdam nog meer dan een halve eeuw in gebruik bleef. Maar toen het zo bijna overal gewoonte werd om tegen het publiek gebed op te treden (wij komen hier om zaken te doen en niet om te bidden, zei een liberaal statenlid) toen besloten sommige Christelijke verenigingen om voortaan elke vergadering te beginnen met het aanroepen van de naam des Heren. Dat was niet als een demonstratie bedoeld. Maar het achterwege laten van het gebed had toen een speciale betekenis gekregen. Het was een bewijs van ontkerstening geworden. En toen besloten de Christenen, om zich te wachten voor de verkeerde schijn. Zij wisten, dat het publiek gebed nu een omstreden zaak was geworden en dat zij dus moesten kiezen.

ZO is het ook met de bijbel. De bijbel is verbannen van de staatschool. De bijbel heeft volgens de geesteskinderen van de Franse Revolutie geen gezag meer in politieke zaken. De partij heeft als partij er niets mee te maken, wat in de bijbel staat. Het gaat haar alleen om „de zaken”. Een van de predikanten, die is doorgebroken naar de P.v.d.A., heeft het een gunstig teken genoemd, dat bij diepgaande debatten in die partij weliswaar allerlei verschillen van mening openbaar worden, maar dat het niet gaat om de tegenstelling tussen belijdende Christenen en hen, die niet in Hem geloven. Het zijn zakelijke verschillen, die zakelijk worden behandeld. Dat is een erkenning van de ontkerstening van de partij.

WANNEER iemand mij de vraag stelt: wat betekent dat eigenlijk, dat gij antirevolutionair wilt zijn in de politiek, dan antwoord ik: dat wij een partij willen zijn met de Bijbel, en dat wij ons daarom keren tegen de geest der revolutie, die in Frankrijk in al zijn verschrikking openbaar werd, maar opnieuw zijn wreedheid en goddeloosheid toonde in het nationaal-socialisme en in zijn uiterste consequentie openbaar wordt in het cummunisme.

Zo is onze naam niet conservatief, maar duidelijk en zeer actueel.

A.

Politieke unie voor of na Britse toelating tot E.E.G.?

• *Nederland staat niet langer alleen*

DE politieke unie volgens het recept van de Franse president zal er voorlopig niet komen. Dat is het resultaat van de besprekingen, die in Parijs door de ministers van buitenlandse zaken van de EEG-landen werden gevoerd. Van Franse zijde heeft men het onmiddellijk na het beëindigen van het overleg doen voorkomen, alsof het negatieve resultaat van de conferentie te wijten zou zijn aan de weigerachtige houding van België en Nederland. Deze landen zouden botweg hebben geweigerd, het Franse concept voor een Europese politieke unie te aanvaarden, zolang Engeland nog niet tot de E.E.G. zou zijn toe-

getreden. Als gevolg daarvan kon men in allerlei buitenlandse bladen commentaren lezen, waarin het verwijt werd geuit, dat twee kleine landen trachten hun wil aan de drie grote Europese mogendheden op te leggen. Later is evenwel gebleken, dat België en Nederland niet alleen stonden. En volgens minister Spaak is het in wezen zo, dat alleen West-Duitsland zich geheel achter de plannen van president De Gaulle heeft geschaard. Dat is heel wat anders dan wat men aanvankelijk in Franse kringen heeft doen voorkomen.

nen van De Gaulle. En hier raken we dan ook de kern van het probleem. Frankrijk doet alle mogelijke moeite om zijn politieke plannen door te drukken, voordat een beslissing moet worden genomen over de definitieve toetreding van Engeland tot de E.E.G.

En het is begrijpelijk dat met name de landen, die een levensbelang hebben bij deze toetreding en bepaald niet bij de door De Gaulle verlangde politieke unie, zich met steeds meer zorg in het hart gaan afvragen, of het dan toch waar is, dat Frankrijk in werkelijkheid helemaal niet van plan is, de toetreding van Engeland tot de E.E.G. mogelijk te maken, zelfs wanneer dit land bereid zou zijn, redelijke voorwaarden te accepteren.

WAAROM

We willen ons in dit artikel niet bezighouden met de mérites van de door generaal De Gaulle naar voren gebrachte ideeën. Wel heeft het zin, een onderzoek in te stellen naar het waarom van de Franse voorstellen, van de hardnekkigheid, waarmee De Gaulle op korte termijn een beslissing genomen wil zien, van de motieven, die West-Duitsland er toe gebracht hebben, zich volkomen achter de plannen van de Franse president te plaatsen, van de aarzeling die zich van de Italiaanse regering heeft meester gemaakt en van de felheid, waarmee zowel België als Nederland zich nog blijven verzetten tegen bedoelde plannen en naar de rol, die Engeland (wellicht als lachende derde) op de achtergrond speelt.

DAAROM

Als we dat doen, zien we dat De Gaulle de politieke unie in de vorm van een „Europa der vaderlanden” verwezenlijkt wil zien, voordat een beslissing moet worden genomen over de definitieve toetreding van Engeland tot de E.E.G.; dat de Bondsrepubliek Frankrijk voornamelijk om redenen van binnenlandse politieke aard (het Duitse probleem en de Berlijnse crisis) steunt, ook al omdat zij weet, dat door het verzet van de Beneluxlanden de politieke unie nog niet voor de deur staat; dat de Italianen begrip hebben voor Frankrijk en de Beneluxlanden, of althans begrip willen tonen, maar terdege bij het bepalen van hun houding speculeren op het voortdurende verzet van België en Nederland; en dat — als De Gaulle geen water in zijn vurige Gallische wijn wenst te doen — de Britten hun huid zo duur mogelijk zullen trachten te verkopen.

PROBLEEM

Het is een situatie, waar Europa bepaald niet mee gediend is. Op het ogenblik is het probleem gemakshalve als volgt het best weergegeven: moet de — al dan niet door De Gaulle gedicteerde — politieke unie er komen, voordat Engeland tot de E.E.G. wordt toegelaten, of moet deze unie wachten tot de toetreding van Engeland tot de E.E.G. (die nog helemaal niet vaststaat) een feit is?

BEGRIJPELIJK

Onder de huidige omstandigheden is het begrijpelijk, dat België en Nederland De Gaulle er van verdenken, dat hij zal trachten de toetreding van Engeland tot de E.E.G. te verijdelen, als hij zijn Europa der vaderlanden eenmaal in de wacht heeft gesleept. Dit gevaar is bepaald niet denkbeeldig, ook al zeggen de Franse vertegenwoordigers, dat de totstandkoming van de politieke unie — waartegen Engeland geen principiële bezwaren heeft — de toetreding van de Britten tot de E.E.G. wat Frankrijk betreft slechts zal vergemakkelijken. Dit wantrouwen van de kant van de Beneluxlanden wordt door de regering van de Bondsrepubliek, die nog steeds op het kompas van Adenauer vaart, niet gedeeld.

Deels komt dit door redenen van binnenlandse politieke aard, als hierboven geschetst, maar ook speelt het diep gewortelde wantrouwen tegenover de Britten (dat wederkerig is) een grote rol. Zolang de Beneluxlan-

den hun verzet handhaven, kunnen de Italianen nog hun traditionele houding van de kat uit de boom kijken volhouden, hetgeen te betreuren, maar ook weer te begrijpen valt.

BRUG

Toen Nederland het E.E.G.-verdrag ondertekende, deed het dit, omdat redelijkerwijs mocht worden verwacht, dat een brug zou worden geslagen naar Engeland en de andere Europese landen, die niet aan de totstandkoming van de E.E.G. hadden meegewerkt. Er waren toen reeds plannen voor een vrijhandelszone, waarvan vrijwel alle Westeuropese landen deel zouden uitmaken. Nederland was het E.E.G.-lid, dat het zwaarst te lijden zou hebben van het ontstaan van twee Europese handelsblokken, die elkaar in een felle concurrentiestrijd het leven zuur zouden kunnen maken. De door ons land gewenste vrijhandelszone kwam niet tot stand, mede als gevolg van het feit, dat Engeland aanvankelijk de betekenis van de Europese gemeenschappelijke markt der zes continentale landen onderschatte. Wel vormde Engeland als „tegenwicht” tegen de E.E.G. de zgn. Europese Vrijhandels-Associatie, samen met een zestal andere landen.

Deze associatie had echter niet het succes, dat Engeland er van verwachtte. Integendeel, de E.E.G. maakte zulk een overrompelende ontwikkeling door, dat Engeland zich voor het eerst in de geschiedenis tegenover het Continent gewonnen moest geven en zich in principe bereid verklaarde, tot de E.E.G. etc. toe te treden.

HEGEMONIE

Zolang Engeland de noodzaak van toetreding tot de E.E.G. nog niet had ingezien, maakte men zich in Frankrijk geen zorgen. Het verklaarde zich bepaald geen tegenstander van Engeland's eventuele toetreding tot de E.E.G., maar in de praktijk bleek wel degelijk, dat men in Parijs zeker niet enthousiast was. Aan het ontbreken van enig enthousiasme lagen niet alleen economische motieven ten grondslag, maar ook andere, vooral politieke. Men kent de plannen van generaal De Gaulle: Frankrijk de leidende mogendheid van het Europese continent, in nauwe samenwerking met de vroegere erfvijanden, de Duitsers. Deze Franse hegemonie zou op alle terreinen tot uiting moeten komen, zowel in het politiek, militaire als in het economische vlak. Op al deze gebieden moet Frankrijk op alle voorkomende grote internationale conferenties de spreekbuis van Europa kunnen zijn.

Vandaar het streven van de Franse president, een eventuele politieke unie het karakter te geven van een „Europa der vaderlanden”, waarin Frankrijk met de steun van de Bondsrepubliek de dienst zou kunnen uitmaken, vandaar de pogingen van De Gaulle, ten koste van alles een eigen atoomstrijdmacht op te bouwen. De toetreding van Engeland zou de verhoudingen binnen de E.E.G. drastisch wijzigen.

VOORWAARDEN

Intussen is het nog helemaal niet zeker, dat Engeland inderdaad lid van de E.E.G. zal worden. Engeland heeft zelf grote problemen (o.a. met de landen van het Gemenebest) die het nemen van een definitief besluit bemoeilijken. Met name Frankrijk is blijkbaar niet van plan, het de Britten erg gemakkelijk te maken. En voor Nederland is er dus nog steeds alle reden, alles te doen wat in zijn vermogen ligt, Engeland aan de E.E.G. te binden. Aanvankelijk stond het vrijwel alleen in zijn verzet tegen de politieke plannen van De Gaulle. Nu is dit gelukkig niet meer het geval. Bel-

• *Vraagteken achter De Gaulle's plan*

gië heeft zich nu geheel achter Nederland geschaard en te oordelen naar de verklaringen, die na de Parijse besprekingen hier en daar zijn afgelegd is het zeer vastbesloten, zijn goedkeuring aan De Gaulle's plannen te onthouden, zolang Engeland nog geen lid van de E.E.G. is geworden. Wel is men in Nederland en België langzamerhand zover, dat men De Gaulle een eindweeg tegemoet wil komen. En de kans dat overeenstemming zal worden bereikt over de een of andere vorm van een Europese politieke unie is dan ook tamelijk groot.

Voorwaarde blijft echter, dat eerst vast moet staan, of Engeland al dan niet deel zal gaan uitmaken van de E.E.G. Pas wanneer daaraan is voldaan, kan Nederland en kan ook België er aan denken, met De Gaulle's politieke ideeën rekening te houden.

REFERENDUM

Het ziet er echter niet naar uit, dat De Gaulle zich veel zal storen aan de weigerachtige houding van België en Nederland. Met de hooghartigheid die hem eigen is, heeft hij reeds doen doorschemeren, dat hij in Frankrijk een referendum zal laten houden over zijn plannen met betrekking tot het „Europa der vaderlanden”. Alsof een dergelijke volksraadpleging voor de overige landen van de E.E.G. iets meer te zeggen zou hebben dan wat zij al wisten. Ook heeft men in Parijs al het dreigement laten horen, dat de toelating van Engeland tot de E.E.G. door Frankrijk afhankelijk zal worden gesteld van aanvaarding door alle vijf E.E.G.-partners van de politieke plan-

VRAGEN

Uit het feit, dat Frankrijk vooralsnog weigert, zich neer te leggen bij de wens van Nederland en België, dat de politieke unie pas tot stand gebracht zal worden na toetreding van Engeland tot de E.E.G., zou men inderdaad kunnen afleiden, dat De Gaulle deze laatste voorlopig niet voor mogelijk houdt. Men zou er vervolgens uit kunnen opmaken, dat de Franse president weet, waarom deze mogelijkheid niet bestaat en de eindconclusie zou kunnen zijn, dat de Franse president deze toetreding wenst te voorkomen, omdat zij de plannen, die De Gaulle met Frankrijk heeft, volkomen zou doorkruisen. Zou de politieke unie nu tot stand worden gebracht, zo zou men in Den Haag en Brussel redeneren, dan wordt de toelating van Engeland tot de E.E.G. nog onzekerder dan zij nu al is. Het gaat er echter steeds meer op lijken, dat Frankrijk rechtstreeks op een dergelijke situatie wil aansturen. Er is nu weer wat tijd gewonnen.

Als Franrijk werkelijk van harte wil meewerken aan het toevoegen van Engeland aan de E.E.G.-club moet het niet onmogelijk zijn, dat dit binnen afzienbare tijd gebeurt. De tijd dringt echter en naarmate een beslissing over de toetreding van Engeland langer uitblijft, zal het voor Belgen en Nederlanders steeds moeilijker zijn, de ongeduldige Fransen in bedwang te houden.

dB

CENTRALE VERGADERINGEN

☆ Op dinsdag 1 mei wordt de jaarvergadering gehouden van de A.R.-Staten-centrale Hilversum. Deze bijeenkomst zal plaats vinden in het restaurant „De Karseboom”, Groest 78 te Hilversum. Aanvang der vergadering te 20.00 uur. De agenda vermeldt o.m. als spreker de heer J. Smalbroek.

☆ Op zaterdag 5 mei belegt het Provinciaal Comité Drenthe nog een provinciale „deputatenvergadering”. Deze bijeenkomst zal plaats vinden in zaal „De Kern” aan de Oranjestraat te Assen. Aanvang der vergadering te 14.00 uur. Als spreker zal optreden de heer J. Smalbroek.

Verhoeff's Isoleer- en Ovenbouwbedrijf N.V.

- ISOLATIEWERKEN
- KETELBEMETSELINGEN
- OVENBOUW

Rotterdam - Wijnhaven 84 - Telefoon 120325

Maaglijders!

DE uitkomst voor U zijn de echte Amerikaanse

C-R MAAGTABLETTEN

Met C-R Maagtabletten kunt U weer normaal eten!

Importeur LOUIS RIETBERGEN - Korenaarstraat 55a-c, Rotterdam

ZUIDHOLLANDSE BANK

DEPOSITO BANKBOEKJES RENTE 3¼ %

ROTTERDAM —S-GRAVENHAGE —AMSTERDAM

Alle binnen- en buitenlandse bank- en effectenzaken.

Blijvend beginsel of verouderde leus?

In een vorig artikel werd de aandacht gevraagd voor de getaande belangstelling in het principe van de „sovereiniteit in eigen kring” en voor enkele mogelijke oorzaken daarvan. Maar er is, dunkt mij, een verklaring die nog zwaarder weegt. In de praktijk schijnt nl. Kuyper's beginsel als richtsnoer en maatstaf voor het politieke handelen ons nogal eens in de steek te laten.

Zoals al werd opgemerkt, gebruikt Kuyper het principe hoofdzakelijk als politieke leus in zijn strijd tegen een te grote staatsbemoeding. Daardoor kreeg het nagenoeg diezelfde betekenis als het rooms-katholieke beginsel van de „subsidiariteit” (d.w.z. dat een „hogere” gemeenschap niet ter hand moet nemen wat een kleinere „lagere” zelf kan doen). Of het werd vereenzelvigd met de leus dat „het particulier initiatief altijd voorop moet gaan”.

Op de keper beschouwd heeft „sovereiniteit in eigen kring” daarmee maar weinig te maken. Kuyper's adagium wil zeggen, dat er in de maatschappij „kringen” (verbanden, gemeenschappen) worden gevonden, die in wezen van elkaar verschillen, dus ook anders zijn dan bv. de staat, en die hun eigen oorspronkelijke (d.w.z. niet aan de staat ontleende) rechtsfeer hebben.

Een duidelijk voorbeeld biedt nog altijd — ondanks zijn zgn. functieverlies — het huisgezin. Daar in hebben de ouders het gezag. Ze hebben dat niet omdat ons Burgerlijk Wetboek het zegt. Het is juist andersom: onze burgerlijke wetgever heeft het ouderlijk gezag met zoveel woorden erkend en bevestigd. Dat de ouders „soverein” zijn in de kring van hun gezin zullen dan ook weinigen ontkennen.

In principe ligt het op economisch gebied niet anders. Een particulier bedrijf is als zodanig evenmin een onderdeel van de staat als het huisgezin. Het draagt immers, net zo min als het gezin, hetzelfde karakter als de staat. Maar daarmee is niet de vraag opgelost, of bv. een energiebedrijf in particuliere handen dient te zijn dan wel door de overheid geëxploiteerd moet worden.

Het hangt van allerlei factoren af, wat de voorkeur verdient. Maar het principe van de „sovereiniteit in eigen kring” staat daar buiten. Het geeft geen uitsluitsel in de kwestie, of aan het particulier initiatief dan wel aan overheidsop treden de voorrang moet worden verleend.

Het zelfstandigheidsbeginsel betekent óók niet, dat de overheid binnen een „sovereine kring” niets te maken en niets te zeggen heeft. Duidelijk blijkt dit als we denken aan de militaire dienstplicht. Daarbij dringt het sterke gezag van de overheid rigoureus het huisgezin binnen. De staat haalt een jongen, misschien tegen de uitdrukkelijke wil van de ouders en in strijd met het verlangen van de rekrut zelf, lijfelijk uit de kring van zijn naaste verwanten. Dit is een ingrijpen in de sfeer van het ouderlijk gezag, dat er niet om ligt. En toch heeft nooit een rechtgeaard aanhanger van Kuyper's leer zich tegen dit recht van de overheid verzet, hoezeer hij ook de gedachte van de „sovereiniteit in eigen kring” mocht zijn toegeedaan.

Een ander voorbeeld. In de laatste decennia heeft men de overheid nogal eens krachtig verweten, dat ze ingreep in de vrije sfeer van het bedrijfsleven, zonder dat er een directe noodtoestand was aan te wijzen. We zijn er langzamerhand aan gewend geraakt, en weinigen koesteren nog de illusie dat de overheid zich van het economisch terrein geheel zal terugtrekken. De antirevolutionair zal een uitgebreide en intense overheidsbemoeding allerminst ideaal vinden. Hij legt er zich bij neer, omdat de praktijk bewijst dat het (nog?) niet anders kan. Maar daarmee is tevens zijn ideaal van een economie, die haar eigen „sovereiniteit” in volle ontplooiing kan beleven, begraven of op zijn minst in de ijskast geborgen.

Er is nog een punt, waaraan in dit verband moet worden herinnerd. Een van de laatste keren dat de oude leus van dr. Kuyper in de praktische politiek opgeld deed, was bij de voorbereiding en de totstandkoming van de wet op de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie. Van antirevolutionaire kant is de p.b.o. toen vurig verdedigd, o.m. omdat deze een bekroning zou vormen van de gedachte der „sovereiniteit in eigen kring” op het terrein van het bedrijfsleven. Maar de man die na Kuyper het krachtig voor het principe is opgekomen, de a.r. hoogleraar Dooyeweerd, heeft dit verband tussen p.b.o. en „sovereiniteit in eigen kring” met klem en ster-

ke argumenten van de hand gewezen. Op de discussie, die in de bezettingstijd tussen prof. Dooyeweerd en het C.N.V. is gevoerd, behoeft hier niet te worden ingegaan. De lezer die er belang in stelt, kan met vrucht terecht bij de studie, die mr. K. Groen schreef in de jubileumbundel „Rechtsgeleerde Opstellen”, in 1951 aan de Amsterdamse hoogleraar aangeboden. Intussen lijkt het alleszins voor de hand te liggen, dat deze gang van zaken de lust van de politici om zich bij de behandeling van moeilijke zaken op het Kuyperiaanse zelfstandigheidsbeginsel te beroepen, niet heeft geprikkeld.

Moet dit alles tot de slotsom leiden, dat met het principe van de „sovereiniteit in eigen kring” in onze tijd zonder bezwaar kan worden afgerekend? Past het beginsel eenvoudig niet meer in onze tegenwoordige verhoudingen? Het is meermaals beweerd. Eén van de vertolkers van deze mening was dr. A. A. van Rhijn, toen deze de stelling poneerde, dat „de soevereiniteit in eigen kring, met haar veel te scherpe tegenstelling tussen staat en maatschappij, wel paste in de verhoudingen van de vorige en het begin van deze eeuw, maar thans aan betekenis heeft verloren, nu immers de ontwikkeling allerwege tot een ineenstreming van staat en maatschappij heeft geleid”.

Maar als we te doen hebben met een werkelijk principe, een beginsel dat — zoals Kuyper betoogde — in de schepping zelf is gefundeerd, dan kan de historische ontwikkeling het niet opzij schuiven, integendeel, dan moet het bij de ontwikkeling van de maatschappij, die toch voor een belangrijk deel werk van mensen is, tot norm en maatstaf dienen.

Inderdaad kan met Kuyper en velen die na hem kwamen volgehouden worden, dat het hier om zo'n wezenlijk beginsel gaat. En dit ondanks het feit, dat Kuyper het ons op dit punt soms wat moeilijk heeft gemaakt. Want er is op de wijze, waarop Kuyper het principe hanteerde, terecht kritiek geleverd. Zo ontdekte De Savornin Lohman al tijdens Kuyper's leven zwakheden in diens redenering. Bij de behandeling van de kieswet-Van Houten had de antirevolutionaire leider gesproken van „tweeërlei soevereiniteit”, nl. de soevereiniteit van het volk naast die van de overheid. De bedoeling was, op deze manier de onafhankelijke positie van de volksvertegenwoordiging principieel tegenover de status van de overheid veilig te stellen. Maar voor Lohman kon de zwakte van deze poging niet verborgen blijven: waarover zou de overheid immers haar soevereiniteit moeten uitoefenen als ze dat niet over het volk deed? Daarom sprak Lohman in zijn polemieek met Kuyper van „twee masten op één schip”. (Waarbij tussen haakjes opgemerkt mag worden, dat de christelijk-historische voorman het met de hoofdgedachte van de „sovereiniteit in eigen kring” volledig eens was: de bevoegdheden en vrijheden, die de mensen bezitten, zijn niet ontleend aan de overheid, en dus kan men met het oog op gezin, kerk, enz. zonder bezwaar spreken van „sovereiniteit in eigen kring”. Aldus kan men lezen in het eerste deel van Lohman's Verzamelde Opstellen).

Meermalen is er ook op gewezen, dat Kuyper aan gemeenten en provincies eigen „sovereiniteit” toedacht, hoewel men hier toch te doen heeft met lichamen van publiekrechtelijk karakter, die in wezen niet van de staat verschillen, maar daarvan werkelijke onderdelen zijn.

In het algemeen kan men zeggen, dat Kuyper zo in de ban van zijn „staatsrechtelijk credo” was geraakt, dat hij het te pas en te onpas bezigde. Prof. Veenhof, die een heel boek aan dit onderwerp heeft gewijd, schrijft, dat het woord „kring” bij Kuyper wel zéér rekbaar is: het lijkt bijna op een passe-partout.

Geheel consequent is de grote antirevolutionaire denker trouwens niet. De „organische” staatsopvatting, waarvan hij zich in zijn jongere jaren een fervent aanhanger toonde, lijkt althans moeilijk te verenigen met de gedachte van de „sovereiniteit in eigen kring”. De staat: een „levend geheel”, gevormd door „gezinnen en maatschappen en geslachten, en dorpen, en steden, en neringen, en bedrijven, en zeden, en gewoonten, en rechtsusantiën”..... een indrukwekkende passage uit „Ons Program”. Maar waar blijft de wezenlijke zelfstandigheid van al die „kringen”?

Hiermee is intussen de kern van de zaak niet aangetast. In het laatste artikel van deze korte serie hoop ik daarop nader in te gaan.

DR. A. C. DE RUITER

Wij hebben de verkiezingen van de leden der Provinciale Staten achter ons; binnenkort zullen we opgaan voor het kiezen van een gemeenteraad. Wij kunnen in vrijheid onze tegenwoordigers kiezen. Deze vrijheid dienen wij goed te hanteren, daarom moeten wij ernst maken met deze verkiezingen. We zullen er ons voor moeten inzetten.

De vrijheid die wij bezitten is een gave van God. Waar nu elke gave van God voor ons tevens een opgave is — onze Anti-Revolutionaire partij stelt zulks uitdrukkelijk en gaat daar in feite van uit in haar program — daar vragen wij nú reeds: wees actief voor de komende verkiezingen voor de gemeenteraad.

Als de ouderen zich herinneren, dat twintig jaar geleden de gesel van de dictatuur over Europa striemde en ook ons land de bittere slagen kreeg te incasseren, zullen ze ongetwijfeld dankbaar zijn voor de staatkundige vrijheid die zij thans bezitten. Die dankbaarheid zullen ze ook tot uiting brengen in het aansporen van de jongeren om actief te zijn op het politieke terrein van het leven. Die activiteit zal als kern moeten hebben het centraal stellen van de bijbel in het bestuur van ons land — en dus ook van gewest en van gemeente.

O.

IN EUROPA
TOONAANGEVEND
VOOR LABORATORIUM-
EN KANTOORMEUBELN

HUIZENGA

Meubelindustrie en Interieurverzorging n.v.
UTRECHT • KOLLUM

Bel 030-13934* Afd. Verkoop en onze specialisten
komen praten en vertellen u alles over alle mogelijk-
heden. Eventuele schriftelijke aanvragen

Bemurde Weerd O.Z. 12 - Utrecht

**VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN**

Infrarode stralingsverwarming
speciaal voor kerken.
ADVIES- EN INSTALLATIEBUREAU
BLIFFEKA

Franeker, Sjaardemastraat 11 — Telefoon 05170-2433

In prima boter en kaas,
steeds de baas,
alle soorten groot en klein,
komen uit de IJssel- en Lekstreek fijn.

A. van Houwelingen - Moordrecht
telefoon 305 (01827), Westeinde 117

C. VAN DER KOOIJ & ZOON

Emmastraat 143-147 - Vlaardingingen - Tel. (01898) 3561 en 6061

IMPORTEURS van gedroogde zuidvruchten,
vruchtenconserven, consumptiegrondnoten.

HANDELAARS in Amerikaanse tarwebloem en
bakkerijgrondstoffen.

HOTEL „DE KROON”

SOPHIALAAN — LEEUWARDEN
telefoon 4467 - 4468

Uw adres voor recepties en partijen

**Landbouwwerktuigen- en
machinefabriek**

H. VISSERS N.V. — NIEUW-VENNEP
Telefoon 02526—841 (7 lijnen)

HOLWERDA ZONEN
Dokkum

VOOR AL UW TRANSPORTEN IN BINNEN-
EN BUITENLAND
Tel. 05190-2292 (2 lijnen) - Buiten kantoor tijd 2580

U kunt
Nederlandse Gedachten
niet missen
Abonneer u daarom nog heden.

De gesel, die twintig jaar geleden striemde

Op 26 april 1942, dus twintig jaar geleden hield dictator Hitler in Duitsland weer eens een van zijn brallende redevoeringen, waarin hij de verschrikkingen van de Russische winter schetste en voorts sprak over zijn eigen soevereine rechten. „Ik verwacht dat als niet onvoorwaardelijk gehoorzaam wordt, ikzelf zal mogen ingrijpen en handelen”. Hij had het over zijn wettelijk recht, ieder tot het vervullen van zijn plicht te dwingen. „Iedereen die zijn plicht volgens mijn oordeel niet vervult, zal ik uit zijn ambt en positie verwijderen, zonder er rekening mee te houden, wie hij is of welke rechten hij bezit”. En zo was er dan een alleenheerschappij, één man had het voor het zeggen. Het verwijderen, waar deze dictator over sprak, betekende meestal: uit de weg ruimen.

Het is goed, nooit te vergeten wat het zeggen wil, als de democratische opvattingen terzijde geschoven worden. Het betekent: terreur, willekeur, rechteloosheid.

**VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN**

GRITTER'S
ACCOUNTANTS- EN ASSURANTIE-
KANTOOR

Emmeloord - Boslaan 19 - Tel. 05270-3045*

*De rijdende winkels
komen bij u voor de deur*

ROOK
voor verzorgde voeding

K. ELLENS
**LANDBOUWWERKTUIGEN
EN TRACTOREN**
KRAGGENBURG

Voor al uw loonwerk
LOONBEDRIJF MARIS, Hoge Sluiswal 39, Marknesse
Tel. 05273 - 1312 b.g.g. 1503
Voor al uw SPROEIWERKZAAMHEDEN en
LEVERING van BESTRIJDINGSMIDDELEN
SPROEIBEDRIJF MARIS EN VISSCHER, Marknesse
Tel. 05273 - 1312, b.g.g. 1578

**Bouwbedrijf
L. DE GRAAFF**

EMMELOORD
Nagelerstraat 37
Telefoon 05270-3090

„De Zuidwesthoek“
verzorgt gaarne al uw TOERWERK
Keuze uit veel nieuw materiaal van 25-50 pers.
TOURINGCARS

Drukkerij - uitgeverij

firma F. D. Hoekstra & Zonen
drukkers sedert 1882
BALK FR. EMMELOORD N.O.P.

Voor nieuwbouw en onderhoudswerk
Aann.bedrijf H. A. HOUTMAN
MAANHUIZENLAAN 2 — MARKNESSE
Telefoon 05273-1395

FIRMA GEBR. SLUMP
BRANDSTOFFENHANDEL
LEMMER TELEFOON 05146-564
NAGELE TELEFOON 05276-2460

HETEMA ZONEN N.V.
Aardappel-export
EMMELOORD
TEL. 05270 - 2795

De speciaalzaak voor
melk en zuivel
**WOUTER VAN
URK**
Nagele - Tel. 2391

Geef
dit nummer
door!

HET NIEUWE LAND GAA

HET nieuwe land zal het oude vóór zijn. Op 2 mei gaan de stemgerechtigde ingezetenen van de Noordoostpolder naar de stembus om de leden voor de gemeenteraad te kiezen. Als ieder politiek meelevend burger in ons vaderland ijverig de hand aan de ploeg slaat voor de verkiezingsactie, is men in de Noordoostpolder al zo ver dat men zeggen kan: Wij hebben een gemeenteraad!

— Het zou tijd worden, zeggen velen in de polder.

In december 1940 werd de dijk van de eerste der geprojecteerde Zuiderzeepolders gesloten. In september 1942 viel het land droog en daarmee had Nederland 47.600 hectaren goede grond verworven, welke uitermate geschikt is voor de akkerbouw.

Er trokken mensen naar de Noordoostpolder om daar pionierswerk te verrichten. Ze kwamen uit alle oorden van ons land en zo ontmoet men er zowel Zeeuwen als Friezen, Groningers en Hollanders.

De staat exploiteerde de nieuwe gronden in de vorm van graanbouw en daarna werden ze uitgegeven aan pachters. Men spreekt in de Noordoostpolder over het nieuwe land en het oude land. Het oude land omvat dan alles wat buiten de grens van de Noordoostpolder ligt.

Het bestuur van de Noordoostpolder wordt sedert 1942 uitgeoefend door een landdrost. Slechts in één plaats, welke door haar ligging natuurlijkerwijze in de Noordoostpolder werd opgenomen — en dat is de gemeente Urk, het vroegere eiland — kon de landdrost geen bevoegdheid laten gelden. In Urk ging het, bestuurlijk bezien, zoals het in alle gemeenten gaat: daar stond en staat een gemeenteraad aan het hoofd van de gemeente.

De Noordoostpolder is in een snel tempo tot ontwikkeling gekomen en gegroeid in zielental. De eerste pioniers zijn er getuigen van geweest, hoe aantrekkelijke en fraaie dorpen ontstonden en hoe het centrale dorp Emmeloord uitgroeide tot een plaats van betekenis, waar het gonst van leven en bedrijvigheid. De Noordoostpolder heeft thans bijna dertigduizend inwoners.

Dit nieuwe land zal zijn zelfstandigheid gaan vieren. Na een tijd van twintig jaar zal het drostambt worden opgeheven. Het Openbaar Lichaam de Noordoostpolder zal een gemeente worden. De bewoners van de Polder zullen een bestuur krijgen zoals dat overal elders in Nederland uitgeoefend wordt.

Er moet dus een gemeenteraad komen! En daarom gaat men in de Noordoostpolder zeer binnenkort voor het eerst naar de stembus om een gemeenteraad te kiezen.

Overigens weet men daar wel wat stemmen is. Al had men dan geen gemeenteraad, er was een zogenaamde Adviescommissie — ook wel Poldercommissie genoemd — en deze commissie werd gekozen door en uit de bevolking.

Deze commissie had een dagelijks bestuur en de leden van dat dagelijks bestuur werden door de bevolking wel wethouders genoemd. Daaruit kan blijken, dat de adviescommissie toch wel wat weg had van een gemeenteraad. Trouwens, in deze adviescommissie kwamen ook de politieke overtuigingen

en groeperingen tot uiting. Zo had een Protestants-Christelijke Groepering voor de verkiezing van de Poldercommissie in 1959 een Program van actie. Het leek dus ook al veel op een gewone gemeenteraadsverkiezing. Punt 1 van dat actieprogram was: de gemeentelijke zelfstandigheid. Men wilde de instelling van een normaal gemeentelijk bestuur en daarvoor alvast al die maatregelen treffen welke van belang waren als die gemeentelijke zelfstandigheid inderdaad verkregen zou worden.

Zelfstandigheid

THANS is het zo ver! De Noordoostpolder gaat een gemeenteraad kiezen. Geen poldercommissie, doch een gemeenteraad. Geen landdrost zal er de voorzitter van zijn, maar een burgemeester.

Het is zo ver. Maar dit verklaart nog niet, waarom men in de Noordoostpolder eerder dan in alle andere gemeenten naar de stembus zal gaan.

De nieuwe — uiteraard parlementair behandelde — wet tot zelfstandigmaking van de Noordoostpolder in gemeentelijk opzicht, schreef een datum voor waarop deze zelfstandigheid een feit zou worden. Het is op grond van deze datum — op 1 juli zal de landdrost zijn taak overgeven aan een gemeenteraad — dat het noodzakelijk was, de verkiezingen eerder te houden dan overal elders.

Daarom gaat het nieuwe land op 2 mei naar de stembus.

Hoewel de polder verschillende dor-

De Noordoost

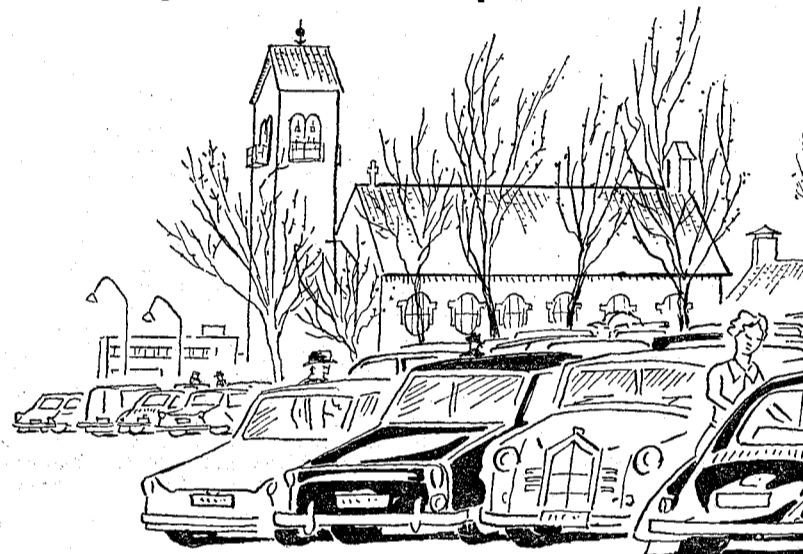
In 1952 werd op voorstel van de landdrost door de Poldercommissie geadviseerd te bevorderen, dat de oostelijk gedeelte van de polder een aparte gemeente zou worden. Deze gemeente zou dan ook werkelijk moeten bestaan. Het ging allemaal niet zo snel. De len van de staat malen nu langzamer dan de gemalen Noordoostpolder droogmaalde.

In januari 1954 werd een wetsontwerp aan de Tweede Kamer ingediend tot instelling van een gemeente Emmeloord, omvattende: Emmeloord, Bant, Luttelgeest, Marknesse, Burg en Ens. De Kamer was verdeeld over. Verschillen wilden de gehele polder al gemeentelijk indelen, maar weer andere leden wilden het wetsontwerp prematuur.

In november van datzelfde jaar werd het wetsontwerp ingetrokken.

Het verlangen van de polderbewoners om normale bestuursverhoudingen te krijgen, ging dus nog niet in. Twee jaar later werd de poldercommissie ongerustheid over het uitblijven van een gemeen-

Er is bijna altijd grote druk op het grote parkeerterrein in Emmeloord.

pen heeft, gaat men slechts één gemeenteraad kiezen. Het wordt de gemeenteraad voor de gehele Noordoostpolder.

Er is een langdurige strijd geweest, of de Polder in één gemeente zou worden saamgevat, of dat er vier gemeenten zouden komen.

Eén of vier

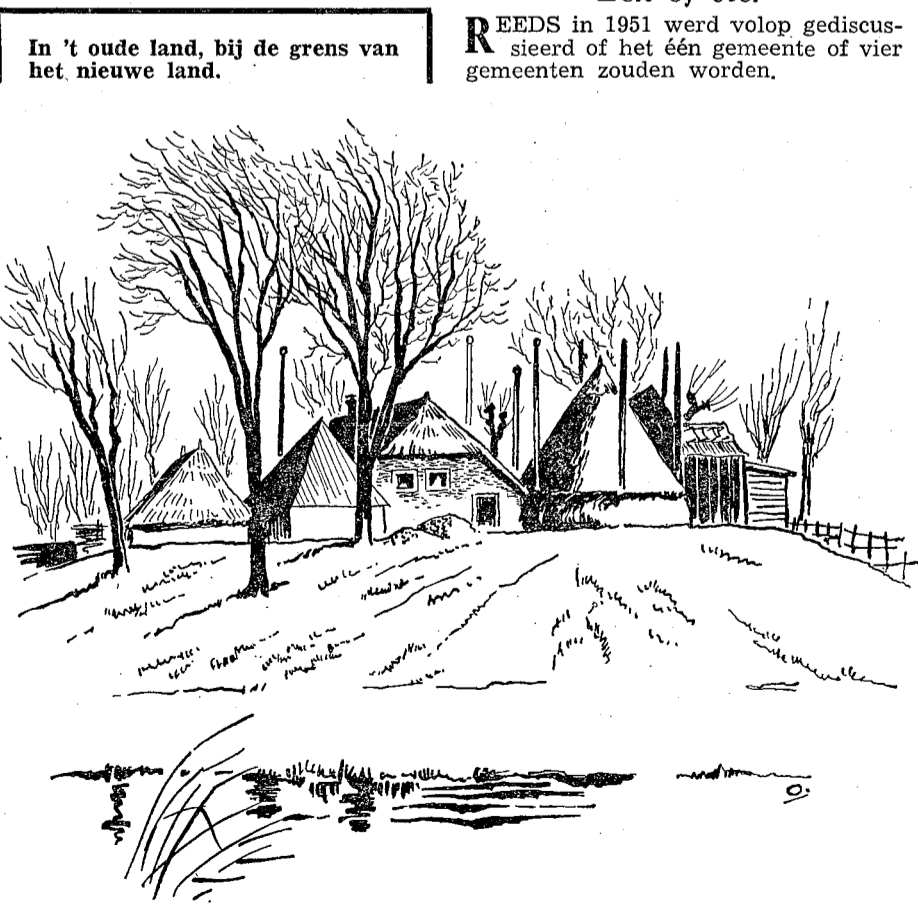
REEDS in 1951 werd volop gediscussieerd of het één gemeente of vier gemeenten zouden worden.

Die ongerustheid werd gesignaleerd in een motie, waar de Minister van Binnenlandse Zaken gedrongen werd op een gemeentelijke indeling bij de intrade van 1958. Op 23 januari 1957 zat de commissie weer in discussie over het vraagstuk van de gemeentelijke indeling opnieuw te worden besproken.

De eindconclusie was, dat men kon wachten tot er iets uit kwam; de indeling van de polder wetsontwerp werd spoedig ingetrokken. Een half jaar later kwam de Minister van Binnenlandse Zaken de Poldercommissie praten. Hij wilde van gedachten omtrent de gemeentelijke indeling. In de Noordpolder meende men, dat nu heel snel een beslissing zou vallen. Bijna een jaar later was er nog niets uitgekomen en de Poldercommissie kwam toen in een brief aan de President te protesteren tegen de gang van zaken met betrekking tot de gemeentelijke indeling. Maar later bepaalde de Minister van Binnenlandse Zaken, dat de Poldercommissie standpunt, zodat de protesten eindelijk niet verzonden werden. Maanden later was men niet gekomen. De Poldercommissie besloot eens aan de bel te trekken bij de Tweede Kamer. In een motie werd de Minister met klem gevraagd te bevorderen de gemeentelijke indeling uit te voeren. Den 1959 tot stand gebracht, opdat de bevolking de komende taak op bestuurlijk gebied normaal zou kunnen uitvoeren.

Dit laatste was het motie van de polderbewoners om een gemeentelijke zelfstandigheid. Niet alleen ontkenen, dat het een zeer gerechtvaardigd motief was.

Op 13 oktober 1958 begreep de Tweede Kamer het nieuwe wetsontwerp aangeboden door de Minister van Binnenlandse Zaken van een openbaar lichaam „in de stijl“. Bijna een jaar later, op 1 augustus 1959 — verscheen h

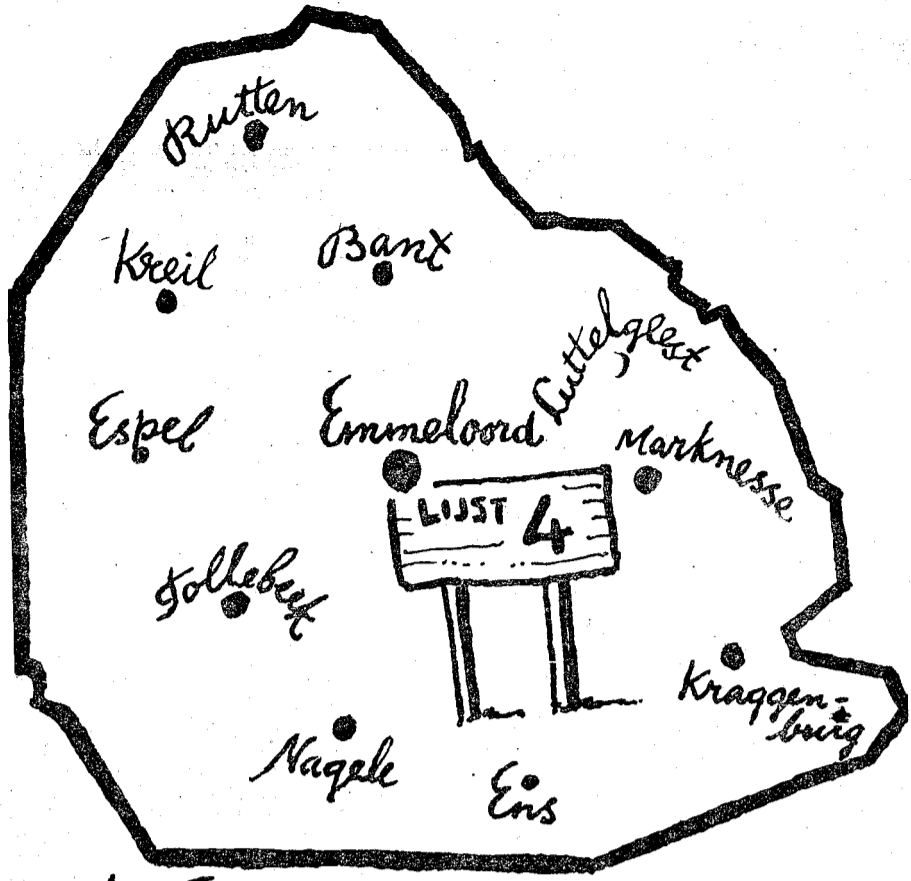

In 't oude land, bij de grens van het nieuwe land.

ROOROP

Naar de stembus

verslag van de vaste commissie binnenlandse zaken over het nieuw ontwerp. De commissie bracht kritiek te berde het voornemen om vier gemeenten te stellen. Men zei: De Noordpolder moet bestuurlijk één blijven! een openbaar lichaam „nieuwe werd de staf gebroken. Het was al duidelijke taal. Trouwens, de Commissie voor Binnenlandse was niet over een nacht ijs gepop 22 april 1959 was door de commissie in het raadhuis van Emmeloozen zogenaamde Hearing gehouden. Het gevolg was, dat op 16 juni 1960 een nieuw wetsontwerp aan de Kamer werd aangeboden. Geig werd het oude ontwerp ingen. Nu werd voorgesteld, één te creëren, daar de Noordpolder geografisch, economisch en gisch gezien één geheel vormt. en vier gemeenten zou maken, t geen steun vinden in de maatelijke realiteit. Het zag er naar t het verlangen van de bewoners de Noordoostpolder eindelijk in lling zou gaan; want toen het g van de vaste commissie voor landse zaken verscheen, bleek, n niet onbeduidende meerderheid e commissie de vorming van één te voorstond. Vanzelfsprekend

Noordoostpolder

kiesing waarschijnlijk weer negen zetels kunnen voortkomen.

Deze Protestants Christelijke Groepering bestaat uit: Antirevolutionairen, Christelijk-historischen en Staatkundig-gereformeerden. Ze gaan onder lijstnummer 4 de verkiezingen in. Om de nummering moest geloot worden, want men had er niet, zoals in andere gemeenten, een geschiedenis.

De verdeling van deze Protestants Christelijke Groepering is in de oude Poldercommissie als volgt: 4 A.R.; 4 C.H.; 1 S.G.P. In de persoon van de reeds genoemde heer De Feijter — een Zeeuw, hij is afkomstig uit Zaamslag — heeft de groepering dus een zetel in het dagelijks bestuur van de Poldercommissie. De heer De Feijter behandelt met name Sociale Zaken. Zijn twee mede-dagelijks-bestuursleden behoren tot een andere politieke gezindheid: één is lid van de K.V.P., één is lid van de P.v.d.A.

Overigens heeft de heer De Feijter veel lof over de loyale samenwerking die in de Protestants Christelijke groepering steeds opnieuw tot uitdrukking komt. De secretaris van de Statencentrale Noordoostpolder — de Antirevolutionairen zijn in het nieuwe land goed georganiseerd — is de heer Simonse te Marknesse. Hij is eveneens een Zeeuw. Ook hij getuigde van de goede samenwerking, die reeds veel vrucht afgeworpen heeft.

Dat is temeer verblijdend als men bedenkt dat wij in een notulenboek over de oprichtingsvergadering van een A.R. Kiesvereniging te Marknesse lezen: „De heer F. Bruinsma wees voorts op het werk dat gedaan was in samenwerking met de C.H. om te komen tot een gezamenlijke kiesvereniging, maar na alles overwogen te hebben, bleek dit niet mogelijk”. Die notulen zijn van 20 maart 1948; ze vermelden ook, dat zeventien leden zich opgaven als lid van de op te richten A.R. Kiesvereniging.

De Noordoostpolder is gegroeid, de dorpen zijn gegroeid. Dan groeien de Kiesverenigingen mee. De A.R. Kiesvereniging te Marknesse heeft thans 102 leden!

Er zijn in de Polder negen A.R. Kiesverenigingen: Emmeloord met 205 leden; Rutten 35; Kraggenburg 28; Bant 66; Kreil-Espel 61; Ens 77; Luttelgeest 56; Nagele 51; Marknesse 102.

De anti-revolutionairen in de Noordoostpolder hebben zelfs kunnen bereik, dat één van hun mensen een zetel

zal bezetten in de nieuwe samenstelling van de Provinciale Staten van Overijssel.

Het is te betreuren, dat het Gereformeerd Politiek Verbond niet in de Protestants Christelijke Groepering wil samenwerken. Dat moet leiden tot een versnippering van kracht en de christelijke politiek wordt er niet mee gediend.

Bij de gemeenteraadsverkiezing zullen behalve de Protestants Christelijke Groepering meedoen de K.V.P., de V.V.D., het G.P.V., de P.v.d.A. en de zogenaamde Vrije Katholieken.

Gegrond op een vast bestek

ZO staat het in een aantrekkelijke folder, die de Protestants Christelijke Groepering verspreid heeft. Een positief gemeentebestek, gegrond op een vast bestek en verankerd in de alleroudste waarheden, dat staat de Protestants Christelijke groepering voor. Alle protestanten in de Polder die weten dat oude normen nieuwe kracht kunnen geven en dat de Christen ook in het politieke en bestuurlijke leven inderdaad Christen behoort te zijn, zullen verheugd zijn over het samen optrekken van de drie genoemde partijen.

Het vaststellen van de kandidatenlijst was niet eenvoudig. Voor zover het betreft de A.R.-kandidaten, moesten negen kiesverenigingen hierover beslissen en allerlei factoren dienden tot gelding gebracht te worden. Zo ontstond een kandidatenlijst, die een goede weerspiegeling geeft van het protestants christelijk leven in de verschillende dorpen.

Wij hopen, dat heel het protestants bevolkingsdeel van de Noordoostpolder er getuigenis van zal afleggen, dat ze in de eerste gemeenteraad van het nieuwe land een positief christelijk geluid wil horen, door de stem te geven aan de Protestants Christelijke Groepering!

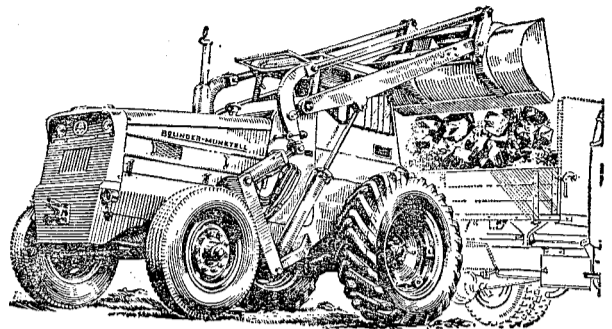
Volgende week, woensdagavond, zal men het weten. Dan heeft de Noordoostpolder een gemeenteraad! Deze gemeenteraad zal tot voorzitter hebben de burgemeester, zoals overal in het land het geval is. Maar deze burgemeester is er nog niet! Reeds thans

Hoogbouw in Emmeloord.

GRITTER's ACCOUNTANTS- EN ASSURANTIE-KANTOOR

Emmeloord - Boslaan 19 - Tel. 05270-3045*

ZWEEDSE LAADSCHOPPEN

HOOFDKANTOOR: EMMELOORD AFD. INDUSTRIE
POSTBUS 3 TEL. 05270-2741/2742

sprekt men er in Emmeloord over, dat op 5 juli de burgemeester ingehaald zal worden... maar die burgemeester moet nog benoemd worden.

Natuurlijk bestaat er enige spanning over, wie als burgemeester zal optreden, wie de eerste burger van het nieuwe land zal zijn. Er worden gissingen gedaan, maar niemand kan met zekerheid een naam of een politieke kleur noemen. En dus is de aanstaande burgemeester van de Noordoostpolder thans nog het grote raadsel.

Als de gemeenteraad gekozen is, zal deze geïnstalleerd moeten worden. Dit zal geschieden op 2 juli en de Minister van Binnenlandse Zaken zal er speciaal voor naar de Polder komen.

— Eindelijk, zullen ze in de Noordoostpolder zeggen. — Eindelijk, we hebben al zo lang een gemeenteraad willen hebben, want via de Dagelijkse adviescommissie en via de Poldercommissie kon onze invloed te weinig tot gelding gebracht worden omdat we een bestuurlijke uitzonderingspositie innamen.

Ze zullen in de Polder feestvieren ter gelegenheid van de gemeentelijke zelfstandigheid!

„Een op tien”

Veel te doen

Positief denken is rechts houden, staat in de folder van de Protestants Christelijke Groepering in de Noordoostpolder. (Lijst 4). Uit die folder blijkt, dat er veel te doen is in het nieuwe land. Het is een gebiedende eis, te koersen naar een Uitgebreid Technische School, zo lezen we, want zo'n school biedt de ideale opleiding voor menig jonge man, En wie weet, misschien in de toekomst voor menige jonge vrouw, voegt men er in de folder aan toe. De Noordoostpolder kan zich niet de weelde veroorloven, intellect te vermorsen. Daarom investeren in het onderwijs, in het verstand van de jeugd.

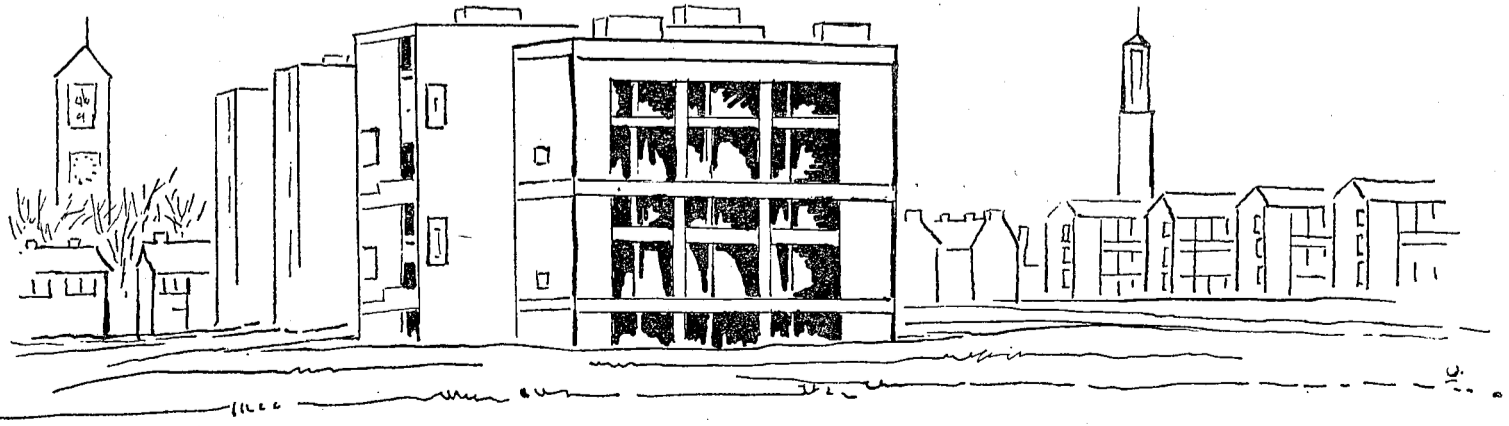
EMMELOORD, het economisch en administratieve middelpunt van de Noordoostpolder, draagt een naam die ook vroeger reeds bestond. Op het voormalige eiland Schokland was ook een Emmeloord. Dat dorp werd in 1858 verlaten. In 1660 behoorde dat Emmeloord aan de stad Amsterdam.

voortdurend ook grote aandacht aan een provinciale indeling de Noordoostpolder. Sommigen en voor een twaalfde provincie, en evenwel vonden het juist, als der bij Overijssel ingedeeld zou n. Deze laatste categorie was gens weer te splitsen; een deel definitieve indeling bij Overijssel, der deel voelde voor een tijdeindeling en stelden voor een definitieve beslissing hieromtrent pas te n als over de provinciale indeling de IJsselmeerpolders zou worden t. werd dus aan de zelfstandigheid gemeentelijke zelfstandigheid wel staan — nu wel gewerkt. ar nog in 1961 liet de Landdorst n nieuwjaarsrede zijn ontstem-blijken over het uitblijven van gemeentelijke indeling. De Poldercommissie schaarde zich achter de k en bracht het ongenoegen tot lking in een motie, welke aan de ter van Binnenlandse Zaken werd den. was nu 1961. ... het was een lan-geschiedenis geworden. Immers in 1952 had men uitgesproken in 1954 er een gemeente Emmeloord teld zou moeten zijn.

Naar de stembus

AR thans is het dan zo ver. De wet om van de Polder één gemeente te maken, werd aangenomen. embus wacht. De eerste gemeent zal 21 leden tellen. In de Poldercommissie had de Protestants-Christelijke groepering negen leden. De heer De Feijter, die in het dagelijks bestuur van de Poldercommissie zitting en dus wethouder genoemd wordt ontbreekt vrijwel nooit op een convent en hij weet wat hij te n heeft spits en met een bijzonder te formuleren — gaf als zijn oord dat er uit de gemeenteraadsver-

UIT ONZE BOUW- EN AANNEMERSWERELD

FIRMA G. & W. DRAISMA

Aannemersbedrijf

TELEFOON 0 5158 - 531 - MAKKUM

Alle betonwerken en utiliteitsbouw

Houthandel en kistenfabriek

MEILINK N.V.

BORCULO - Hofstraat 10 ZUTPHEN - Marsweg 19
Telefoon 05457-561 Telefoon 06750-3748

Houtzagerij - Houthandel - Kistenfabriek

HOUT

VAN DRIMMELEN

Zwijndrecht — Telefoon 01850-6446

Aannemersbedrijf

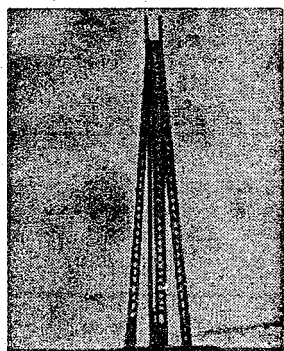
GEBR. HAKKERS

- Handel in rijsmaterialen, riet en teen
- Rietmattenfabriek
- Hoepelmakertijen

WERKENDAM — TELEFOON 14

P.K.A. aanhangwagens
P.K.A. opleggers
BÜSSING trucks
daar komt U mee vooruit!
N.V. Machinefabriek
„KAMPEN”
St. Anna Parochie
tel. 05180-541-542-378

Firma H. Manschot & Zoon

AANNEMERS VAN
HEIWERKEN

Telefoon 03474-269
LEXMOND

Gespecialiseerd in het
heien met stoomblokken
van 2000 tot 5000 kg

WARENHUIZENBOUW

N.V. Aannemersbedrijf

BOERS EN VRIJLAND

's-GRAVENZANDE — Telefoon 01748 - 2245° — Postbus 30

KAKES' bouwbedrijf

Bouwers waarop gebouwd kan worden . . .

OOSTZIJDE 164 - TEL. 02980-62945 - ZAANDAM

TIMMERFABRIEK VERMEULEN N.V.

MILL (N.-B.), TELEFOON 08859-605

Fabriek van geprefabriceerde houten gebouwen,
houten woningen, directieketen, barakken, garages,
vakantiehuisjes enz.
Speciaal voor de landbouw: kippenhokken, veld-
schuren, loodsen etc.

Export: België, Duitsland, etc.

FA. C. VERMEER EN ZOON'S

fabrieken voor gebogen hout

Telefoon 01894-1230 - Ouderkerk aan de IJssel

RONDE EN OVALE TAFELRANDEN
GEBOGEN REGELS VOOR STOELLEN EN FAUTEUILS,
ARMLEGGERS, KAPPEN, REGELS, STIJLEN, ENZ., ENZ.

JAN LINGEN'S BETONINDUSTRIE N.V.

Veerdam 29 - Telefoon 01850-3123 - 1123
PAPENDRECHT

Laat advertenties U inlichten
voordat U gaat kopen!

Mammoet-
debat in
de Tweede
Kamer

Diepgaande discussie over de onderwijs-pacificatie

Brokkelig

VOOR en tegenstanders zijn er van overtuigd dat de mammoetwet een bijzonder belangrijk stuk werk is.

Daarom is het teleurstellend dat de behandeling in het openbaar tot nu toe zo brokkelig moest verlopen.

Wij achten het bevreemdend dat over een vlot verloop kennelijk niet vooraf is gesproken door de Kamervoorzitter, de betreffende Kamercommissie en de minister. Dat zou een vlot verloop hebben bevorderd. In dat geval zouden stekelige opmerkingen over en weer (dr. Tilanus — minister Cals — de heer Kleywegt en de Kamervoorzitter) niet gemaakt zijn. Zoiets is niet bevorderlijk voor een gunstig klimaat. Wij menen dat het noodzakelijk is dat de verdere procedure — er zijn bovendien een honderdtal amendementen ingediend, waaronder zeer belangrijke — behoorlijk zal moeten worden doorgesproken.

Grondwettelijk

VAN meer dan een zijde zowel van „rechts” als van „links” is de concrete vraag gesteld of de mammoet niet in strijd is met de grondwet. Anders geformuleerd: is dat ontwerp niet in strijd met de grondgedachte van de pacificatie van 1917. Het was daarom volkomen acceptabel en ook goed door de minister aangevoeld, dat hij op deze vragen zeer uitvoerig is ingegaan.

Minister Cals was van oordeel dat de wordingsgeschiedenis beslist niet mag worden verwaarloosd. Maar aan de andere kant heeft de ontwikkeling van het onderwijs ook niet stil gestaan. Het in 1917 gesloten compromis is bij dat jaartal niet stil blijven staan. Die groei, die ontwikkeling behoort evenzeer mee te tellen. Mits, en dat was een duidelijke voorwaarde in het betoog van de minister, het geheel eigen karakter van de onderwijs-pacificatie niet zou worden aangetast.

Hij was van oordeel dat de grondslag van de pacificatie gezocht moest worden in het uitgangspunt dat de opvoeding van de kinderen een zaak is in de eerste plaats van de ouders. Dat geldt zowel voor het openbaar als het bijzonder onderwijs.

Hoezeer er een diepgaand onderscheid is tussen openbaar en bijzonder onderwijs als het gaat om de vraag hoe de overheid tegenover beide delen behoort te staan — tot een tegenstelling mag dit onderscheid niet uitgroeien.

Vanwege het feit dat beide „soorten” van onderwijs uitgaan van de grondgedachte dat het onderwijs in de eerste plaats een taak van de ouders is, meende de minister dat dus het openbaar onderwijs uit zijn aard niet neutraal is. Dat laatste is een gevolg van de geestesrichting die het onvermijdelijk maakt dat openbaar onderwijs neutraal moet zijn.

Kort gezegd: de gelijkstelling van openbaar en bijzonder onderwijs heeft geen andere inhoud dan dat van de overheid gelijke, onpartijdige behandeling moet worden verwacht. Dr. Bruins Slot (A.R.) was in zijn betoog niet tot deze conclusie gekomen. Het pacificatie uitgangspunt is wezenlijk dat het openbaar onderwijs bij de wet moet worden geregeld, terwijl het bijzonder onderwijs vrij behoort te zijn.

Natuurlijk is het niet zo dat de overheid geen bemoeienis heeft met het onderwijs! De overheid moet er immers voor zorgen dat het onderwijs zal beantwoorden aan de eisen die het maatschappelijk leven stelt zowel in nationaal als in internationaal opzicht.

Een niet te ontkennen verschil in opvatting is er dus wel. Uiteindelijk zal in de loop van de discussie duidelijker blijken waartoe de consequenties van beider opvatting zullen leiden. Uit de behandeling van de verschillende artikelen zal het verschil wel concreet worden.

Overigens is minister Cals daarvan ook overtuigd. Meer dan éénmaal vroeg hij aan dr. Bruins Slot: maak uw bezwaren concreet aan de hand van de verschillende wetsartikelen. Waarschijnlijk theoretisch bedoeld: er liggen immers duidelijke amendementen van de A.R.-fractie.

Inlegkunde

MEVROUW Van Someren Downer (V.V.D.) had gezegd dat de grondwet eiste de zorg van de overheid voor een genoegzaam aantal openbare scholen. Daarbij sprak zij als haar mening uit dat ten dezen aanzien ook een verplichting rust op de gemeentebesturen als het gaat om andere scholen dan lagere! Terecht verweerde de minister zich tegen deze inlegkunde. Immers de grondwet spreekt alleen over lagere scholen! Voor overige scholen — voor voortgezet onderwijs — ligt bij de gemeente geen grondwettelijk recht.

Wel moest de overheid hier voor zorgen. Vandaar dat de minister zijn plan-procedure mede had opgezet, om er voor te kunnen zorgen dat er een genoegzaam aantal openbare scholen kan komen. Geen automatisme zoals bij het lager onderwijs (en ulo), maar een evenwichtige verdeling over land en streek.

Bovendien hebben voortaan Gedeputeerde Staten zelfs de plicht eenmaal in de drie jaar na te gaan of er wel voldoende openbaar onderwijs aanwezig is per provincie. Een bijzonder voorrecht naar onze mening ten behoeve van uitsluitend openbaar onderwijs.

Wrikken

MEN kan niet geheel aan de indruk ontkomen na het debat en na herlezing van het overigens scherpzinnige betoog van minister Cals dat met dit ontwerp zowel het openbaar als het bijzonder on-

derwijs in een ietwat ander licht wordt gezien dan voorheen te doen gebruikelijk was. Met nadruk betoogde de heer Cals b.v. dat de overheid een beperkte taak heeft inzake haar bemoeiingen met het openbaar onderwijs. Aan het openbaar onderwijs moet, gezien haar karakter, de overheid eigenlijk een duidelijke grondslag mee geven (contra mr. Roosjen (A.R.)). De minister vindt de vereniging voor volksonderwijs een instantie van het openbaar onderwijs.

De pacificatie is toch eigenlijk een compromis geweest zodat artikel 208 van de grondwet niet in alle opzichten een artikel is dat logisch in elkaar zit. Daarom is een vrijere exegese toelaatbaar dan voorheen wel voor mogelijk is gehouden. De teneur van de redevoering van dr. Bruins Slot, dat voor het openbaar onderwijs (veel) meer in de wet geregeld moet worden dan voor het bijzonder onderwijs zou niet juist zijn.

De vrijheid van inrichting (mevrouw Van Someren Downer (V.V.D.)) had ook betoogd dat de minister een nieuwe uitleg van het begrip richting en inrichting gegeven) aldus de minister is slechts door de grondwet gewaarborgd voorzover de vrijheid van richting daarbij is betrokken.

Weliswaar gaat de minister uit van de vrijheid van onderwijzen, zodat hij aldus ook de vrijheid van inrichting erkent. Maar de vraag blijft of dit uitgangspunt in de verschillende artikelen voldoende duidelijk naar voren komt.

Het is duidelijk dat de algemene beschouwingen nog niet tot de noodzakelijke opheldering hebben geleid. Vast staat wel dat deze bewindsman niet uitgaat van wat volgens de anti-revolutionaire visie op het onderwijs en op de verhouding van overheid en onderwijs de beste oplossing is. Dat heeft hij zeer nadrukkelijk laten weten. Er moet een compromis-oplossing komen die tot bevrediging leidt van grote groepen van de Nederlandse bevolking. Daarom vroeg hij aan de A.R.-fractie dat zij rekening houdt met de opvattingen die bij anderen bestaan.

Eisen van deugdelijkheid

MET het A.R. uitgangspunt: „het karakter van de subsidievoorwaarden mag niet zodanig zijn dat zij praktisch een blanco cheque voor de overheid (-sambtenaren) zijn heel het onderwijs te regelen nu en in de toekomst”, ging minister Cals volledig akkoord.

Maar hij was er óók van overtuigd dat zijn ontwerp niet zover gaat. De door hem gestelde eisen van deugdelijkheid zowel als de overige subsidievoorwaarden overschrijden de toelaatbare grens niet. Hij wilde daarom met genoegen het A.R.-amendement overnemen dat handelt over een opschrift. In plaats van: „uit de openbare kas bekostigd onderwijs” wilde hij ook wel accepteren het A.R.-voorstel: „Openbaar en uit de openbare kas bezoldigd onderwijs”. Hij merkte op dat deze formulering oorspronkelijk van hem afkomstig was, maar dat van A.R.-zijde (geen kamerleden of oud-kamerleden — hiertegen bezwaar was gemaakt.

Vrijheid

DE vrijheid van het onderwijs is het centrale punt stelde minister Cals. Maar, dat geldt voor openbaar en bijzonder. Als wij de heer Cals goed begrepen hebben is die vrijheid voor beide gelijk, zonder enig verschil. De vraag is nu of zowel de openbare school als de bijzondere school op eigen kosten mogen uitgaan boven de overheidsvoorschriften die worden gesteld.

Voor een deel is dit het geval: de materiële exploitatie-voorzieningen voor alle vormen van voortgezet onderwijs is vrij en overschrijding voor eigen rekening is ook mogelijk bij de stichting van gebouwen.

Ter voorkoming van misbruik van de vrijheid wilde de minister niet weten van een overschrijding van de salarissenormen voor het personeel noch ten aanzien van de klassesplitsingsnormen. Dat laatste is bij het lager- en u.l.o.-onderwijs wel mogelijk: uit eigen middelen een extra leerkracht aantrekken is normaal.

Bovendien is, indien een gemeente de normen overschrijdt ten behoeve van haar openbaar voortgezet onderwijs, een nadere, overeenkomstige uitering uit de overheidskas voor het bijzonder onderwijs niet mogelijk!

Overigens bleek de minister ook niet al te star. Indien de Kamer een andere richting uit wil die voor hem aanvaardbaar is, wil hij verder wel meewerken. Het vernuttige amendement van prof. Versteeg (A.R.) een doorberekening van de overschrijding door de gemeentelijke scholen inhoudende, is niet bij voorbaat verworpen!

Openbaar onderwijs

MINISTER Cals schijnt een ietwat ander gezicht te hebben op het openbaar onderwijs. Mevrouw van Someren Downer (V.V.D.) was er van overtuigd dat het wezenlijke van het openbaar onderwijs is dat de overheid daarvoor alleen zorg draagt. De openbare school wordt een zuil als daarvoor een apart maatschappelijk orgaan wordt opgericht. Het openbaar onderwijs is dus wezenlijk overheids-onderwijs!

Minister Cals ziet in de openbare school minder sterk een overheidsschool. Openbaar onderwijs kan ook gegeven worden in scholen die niet rechtstreeks van de overheid uitgaan. Zie maar naar de nijverheidsscholen — aldus mr. Cals.

Het openbaar onderwijs is daarom niet per definitie overheids-onderwijs.

Inschakeling van ouders, leerkrachten en maatschappelijke organen bij dat openbaar onderwijs is dus evenzo wezenlijk als bij het bijzonder onderwijs.

Onderweg

Op het moment waarop ik dit zit te schrijven, stijgt de temperatuur regelmatig en breekt voor het eerst van dit jaar echt de lente door de sluiers van vocht en mist. Het is woensdagmiddag en alle kinderen spelen in de tuinen en op de straten. De ramen zijn overal opengegaan en sinds vanmorgen al — maar nu nog heviger — zijn de vrouwen aan de schoonmaak. Alles wat binnen hoort staat buiten, en wat buiten het leven glans geeft wordt gul binnengelaten.

Als je je dan net hebt klaargemaakt om een woord van bezinning te schrijven in de met problemen beladen tijd waarin we leven, dan gaat dat ineens niet meer. De zon overspoelt niet alleen het grasland en de spelende kinders, maar straalt ook door de ramen naar binnen, over de schrijfmachine heen. Het stof speelt op het bureau en de vensters doe je open, zodat het spel nog duidelijker wordt en de zon kan binnenstappen.

Dat doorbreken van de lente is een probleemloze tijd. De mensen beginnen zomaar anders te kijken en de kinderen verhogen nogmaals het levenstempo.

Wat zou Jezus zeggen, als hij dat zag? Dat heeft ons niet onbekend te blijven. In ander verband heeft Hij er meermalen op gewezen, dat de mens zo dicht bij de natuur leeft dat hij aan het volkdek of de hemelkoepel kan zien of het gaat regenen dan wel moo' weer wordt. De tekenen en aanwijzingen van het weer worden verstaan. De mens reageert ook op het weer. (Mattheus 16 : 1-4).

Maar wat reageren wij op het Paasfeest? Is dat niet het doorbreken van de Zon der Gerechtigheid? Waardoor het stof speelt op de bureaux en de kinderen juichend langs de straten gaan? Is het wonder dat de discipelen ineens in een probleemloze wereld stonden toen de kreet weerklonk: de Heer is waarlijk opgestaan?

Als de Zon ineens door mist en vocht, door sluiers en mantels heenbreekt en met zijn stralen tikt aan de vensters van het leven, dan gaan de ramen open en het stoffige meubilair wordt buitengezet. Als het lente wordt kan het leven luchten.

Zou ons leven er niet anders uitzien, indien de godsvrucht iets weg had van het reageren op de zon? Anders gevraagd: is ons leven nog wel godvruchtig indien het niet reageert op de zon?

Natuurlijk wil ik hiermee ergens heen. Ik zou graag willen beweren, dat het niet zonder betekenis is, indien wij over onze problemen ineens niet meer zo zwaarwichtig kunnen praten als de zon doorbreekt en het wordt ineens, na lang vochtig en guur weer, lente. Verstaan wij wel wat er dan gebeurt? De zon overwint dan toch maar ons gepraat en ons denken en de warmte doet onze rimpels wegtrekken en doet ons debat wegsmeden. We kunnen niets anders meer doen dan stoppen, een verfrissende drank nemen en wat wandelen langs de kust — met boven ons de zon die het leven koestert.

Inderdaad: dit betekent wat. Vooral voor de mens, die met Palmzondag, Goede Vrijdag en Pasen in het Huis des Heren is geweest, en die daar belijdenis heeft afgelegd of horen afleggen, die daar aan het Heilige Avondmaal heeft aangezet en die de Paasliederen heeft gezongen. Hebt u dat niet? Was u er niet bij? Was dat niet ook voor u? Van de Here en voor u bedoeld?

Welnu: moeten we dan niet de problemen eerder in dat Licht beschouwen dan benaderen vanuit ons na-winters klimaat: vochtig, klam, mistig, hoesterig en moe? Indien de lentezon bij machte is ons zo te doorgloeien dat wij niet meer schrijven en zeggen kunnen wat we van plan waren, is de Zon des Lichts, wiens stralen ons gehele leven wederbaart, in staat om het hele leven anders te zien dan we meenden dat het was. En daar is het in de Heilige Schrift om te doen. Daar moet het ons ook om te doen zijn in onze organisaties, waarin christenen samenzijn om een doel na te streven en een getuigenis te doen horen.

Het moet afgrijselijk heten, indien wij meermalen in onze kringen de vraag horen weerklinken of de verwarring die er heden ten dage is in alle gelederen van het christelijk organisatieleven niet een direct gevolg is van het ontbreken van echte godsvrucht. En u kunt het weten, dat die vraag in toenemende mate wordt gesteld — niet ten onrechte. Maar dit moet dan betekenen, dat wij niet meer reageren op het stralen van het zonlicht. Dat wij het niet meer voelen, dat het onder onze handen lente wordt. En als dat zo is, zullen wij het dan nog voelen, indien onder onze handen het einde nadert? Moet dan zelfs ons de doodskou bespringen, terwijl de Zon in onze ramen schijnt?

Leiden

Ds. A. J. KRET

Hier is naar onze mening sprake van een min of meer diepgaand verschil. Openbaar onderwijs is naar de pacificatiegedachte overheidsonderwijs. En niet: een vorm van bijzonder onderwijs in handen (voor een deel) van de overheid.

Het kon wel eens blijken dat de bestaande opvatting omtrent openbaar onderwijs door de minister méér „geweld” is aangedaan dan dat dit het geval is met het bijzonder onderwijs.

Uitgaande van de pacificatiegedachte, maar volgende de ontwikkeling daarna, kon de minister wel eens tot een niet geheel juiste interpretatie komen. Wij vinden het merkwaardig dat mr. Cals deels akkoord ging met de gedachte: „evenmin als bij het bestuur van bijzondere scholen van andere richting worden betrokken, evenmin moet dit bij de openbare school het geval zijn”. Zover mogelijk wil hij aan deze logische gedachtegang tegemoet komen.

Zou de A.R.-fractie dan toch gelijke hebben toen zij bij monde van dr. Bruins Slot stelde dat feitelijk het openbaar en bijzonder onderwijs als een geheel worden behandeld?

Het wachten is op de verdere debatten. Aan de hand van de concrete wetsartikelen zal moeten worden beslist of de achterliggende gedachte van minister Cals (een ten behoeve van het voortgezet onderwijs voortborduren op de pacificatiegedachte) voldoende wordt verwerkt.

Van Kuyper tot Roosjen

EN van de bezwaren die van A.R.-zijde naar voren zijn gebracht bestond hierin, dat dit ontwerp eigenlijk uitgaat van de gedachte dat de overheid een conceptie heeft voor de grote lijnen waarlangs het onderwijs zich moet ontwikkelen. In dat geval is er t.o.v. het bijzonder onderwijs eigenlijk sprake van een gunst. En dat valt niet te accepteren.

De heer Cals verdedigde zich door te herinneren aan het werk van minister De Visser, die de pacificatie realiseerde in de wet op het lager onderwijs. Daarin was toch ook sprake van een visie, van een conceptie van een lager onderwijs? Hij beriep zich ook op dr. Kuyper, die ter gelegenheid van de instelling van de ineenwachelingscommissie eveneens van deze commissie een visie vroeg.

Ook mr. Roosjen had immers in 1955 duidelijk gezegd dat hij verheugd was over de serieuze pogingen om te komen tot een aaneensluitend systeem van onderwijsvoorzieningen?

Waarop de heer Roosjen interrumpeerde: „natuurlijk, maar mijn conclusie was toch niet dat het éne wet moest worden!”

Minister Cals voelde zich bedroefd dat „na dit historisch overzicht van dr. Kuyper tot mr. Roosjen van A.R.-zijde bezwaar wordt gemaakt tegen de in de wet neergelegde conceptie”.

Fabeltjes

MEERDERE Kamerleden, o.a. de heer Van Bennekom (A.R.) en de dames Nolte (K.V.P.) en van Someren Downer (V.V.D.), hadden gesteld dat veel soorten van onderwijs buiten de overheid om zelf zijn gegroeid. Het ulo, het lyceum en de middelbare meisjesschool b.v. zijn daarvan het voorbeeld. En de overheidsonderwijsconceptie van Thorbecke — de H.B.S. — is toch maar heel anders gegroeid!

Fel heeft de bewindsman van O. K. en W. hierop gereageerd. En naar ons gevoelen niet geheel ten onrechte. De objectiviteit mag niet in het gedrang komen.

Het uitgangspunt is met name dat wat in de maatschappij groeit een reële kans moet worden gegeven. Dat was vroeger zo en dat ligt concreet in de huidige wet ook vast.

Als het met die L.a.v.o.-school in het ontwerp evenzo zou gaan als met de H.B.S. van Thorbecke, dan heeft de minister daarmee geen moeite. Het ontwerp laat alle groeimogelijkheden open! Het lyceum is niet door de overheid bedacht, akkoord! Maar het lyceum zou zich niet zó tot een bloeiende onderwijstak hebben kunnen ontwikkelen als de overheid niet alle financiële steun zou hebben gegeven. De overheid heeft „ja” gezegd tegen de nieuwe ontwikkeling. Welbewust — de wet moest bovendien op een bepaalde manier worden uitgelegd om de subsidie mogelijk te maken.

Tot nu toe waren nieuwe experimenten alleen mogelijk door verwrongen interpretaties. In het wetsontwerp thans zijn er duidelijke mogelijkheden om de maatschappijontwikkelingen op te vangen in financiële zin. De m.m.s. was in wezen een gedachte, aan de minister ontsproten. Toen er nog geen middelbare meisjesschool bestond is er in de wet — in 1863 — al de mogelijkheid geopend. Waarna in meerdere plaatsen middelbare meisjesscholen zijn opgericht.

Veel huidige bijzondere m.m.s.'en zijn immers ontstaan door te beginnen als een reële gesubsidieerde „ulo-school” met een bovenbouw. Sloeg dit onderwijs aan dan kreeg deze m.m.s. — na enkele jaren uit eigen middelen betaald te hebben — volledige subsidie. Mogelijkheden van experimenten zijn er in het ontwerp meer dan ooit. Zonder dat deze experimenten op het departement zullen worden uitgedacht. Naar minister Cals' oordeel is alleen in de wet te lezen dat meer dan tot nu toe experimenten door de overheid zullen worden betaald.

Volgens de bewindsman zou de huidige ulo-school niet met de ondergang worden bedreigd, maar voluit en onveranderd ook bij de nieuwe wet kunnen blijven voortbestaan.

Zo zijn er meer concrete uitspraken van minister Cals die er op zouden kunnen wijzen dat de voorlopig te berde gebrachte gevaren minder aanwezig zijn. In elk geval is één van de gedachten waarop het nieuwe systeem rust zéér aansprekelijk.

Zowel voor ouders als voor leerlingen. Het afschuwelijke euvel van het niet overgaan en van het mislukken van kinderen moet worden voorkomen. Bij het lager onderwijs is dit met ruim 100.000 kinderen het geval. Over het gehele onderwijs betekent dit bovendien een financiële schadepost van ongeveer 400 miljoen gulden per jaar.

Het enige voorgeschreven selectiemiddel, het toelatingsexamen is bepaald niet van grote waarde gebleken. Het opvangen en inleiden van de kinderen is bepaald niet zoals het zijn moet.

Maar de vraag of de door minister Cals voorgestelde weg geen aanleiding zal betekenen dat het gemiddelde niveau van onderwijs daalt is door hem echter nog niet volledig beantwoord.

Zowel het één (het blijven zitten) als het andere (onderwijs op voldoende hoogstaand peil — ook aangepast aan de meest intelligente kinderen) moet verantwoord aanwezig zijn.

DEN HAAG

SIGARENMAGAZIJN „MATADOR”

L. KORPEL

MAURITSKADE 71 — TELEFOON 180234, b.g.g. 321960
Postrekening 37 70 73

Levert alle rokersartikelen

waarheen U maar wenst.

Ook het kleine karwei
appreciëren wij

BOON'S SCHILDERSBEDRIJF

PIET HEINSTRAT 62 — TELEFOON 33 11 12
Filialen te Delft en Rotterdam.

DRUKKERIJ LAKERVELD

Loosduinseweg 1079
Den Haag - Telefoon 392330

PERIODIEKEN
HANDELS- EN RECLAMEDRUKWERK
in een verzorgde uitvoering

LAK- EN VERFINDUSTRIE

v/h P. WERRE & CO.

Alles op verfg gebied

Veenkade 49-50 - DEN HAAG - Tel. 633923 (3 lijnen)

GOUDA

HOE MEN ER OOK OVER DENKT...

voor Gouda en omgeving geldt:

VAN DER GRAAFF
voor begrafenissen

Vertrouwensadressen voor eigen kring
in het Westland

BESTEL BIJ VAN DER WEL

de Munckhof-
spiraal-tomatensorteerder

GEESTWEG 36 - TEL. 01740-5549 - NAALDWIJK

Voor: Tricotages - Lingerie en Kousen

H. HORTENSIOUS & ZOON

METSELAARS en
AANNEMERS

Bevelen zich beleeft aan voor
alle voorkomende werkzaamheden

NIEUWBOUW - VERBOUW - BETONWERK
EN VERDERE REPARATIE

STOKDIJKKADE 100 - NAALDWIJK
Telefoon 0 1740 - 48 08

FIRMA B. BOERS

GRONDSTOOMBEDRIJF

DIJKWEG 37 - NAALDWIJK

Telefoon 0 1740 - 4225

VLAARDINGEN

Firma A. van Roon

Speciaal adres voor
watersport- en kampeerartikelen

WESTHAVENKADE 61 - TELEFOON 3492 en 5792

Assurantiekantoor L. G. Borsboom

Telefoon 3754 — Binnensingel 211

Rijkserkenning in groep A voor
makelaars en assurantiebezorgers

Aandacht voor José Maria Guido die Argentinië uit het moeras wil halen

De opvolger van de onlangs afgezette Argentijnse president Frondizi heeft zich tot dusver wel staande kunnen houden tegenover de militaire leiders, maar veel verder heeft hij zijn land nog niet gebracht naar een oplossing van de politieke moeilijkheden, waarmede dit de laatste tijd weer in bijzondere mate wordt geconfronteerd. De nieuwe president, José Maria Guido, heeft zich reeds een vaardig politicus getoond, door de militairen, die Frondizi afgezet hebben, telkens een slag voor te blijven, maar of hij dit nog lang zal volhouden, is een vraag, waarop het antwoord spoedig moet worden gegeven.

Voor 1 mei moeten er belangrijke besluiten worden genomen. Dan zouden 45 aanhangers van de verdreven dictator Juan Peron op grond van

de vorige maand gehouden verkiezingen hun zetels in de Kamer van Afgevaardigden moeten innemen en andere aanhangers van Peron zouden het bestuur over negen belangrijke provincies moeten aanvaarden. Zowel de politici als de militairen zoeken naar wegen om de peronistische winst ongedaan te maken.

De leidende politici zijn bereid, dit op legale en in elk geval democratische wijze te proberen. Maar de militaire leiders en in het bijzonder de marine-bevelhebbers willen doen, alsof de verkiezingen van 18 maart niet gehouden werden en volstaan met het ongedaan maken van bedoelde stembusuitslag. Hiertegen heeft Frondizi zich verzet, zolang hij niet gearresteerd was; hiertegen verzet zich in wezen nog zijn opvolger, die niet alleen lid van dezelfde partij als Frondizi, maar tevens diens beste vriend is.

Sinds kort heeft Guido onverwacht de steun gekregen van een deel der Argentijnse strijdkrachten en aan het begin van deze week leek het er op, dat zij aan het langste eind zouden trekken en dat de militaire leiders, die al meer dan vijf weken in Argentinië de politieke lakens hadden uitgedeeld, een toontje lager zouden gaan zingen. Dat duurde echter maar enkele dagen. Toen leek de stand weer gelijk te zijn, met dit verschil, dat de marine — die ook bij het verdrijven van dictator Peron destijds een zeer belangrijke en beslissende rol heeft gespeeld — zich nu openlijk met de kwestie is gaan bemoeien. Zo kan in Argentinië de situatie zijn ontstaan, dat twee honden om een been vechten en dat de derde er mee heen loopt.

Op het ogenblik, dat we deze regels schreven was er nog geen kijk op, hoe de zaken tenslotte geregeld zouden worden. Guido is niet zo makkelijk te vangen als Frondizi. Hij is tot dusver zeer diplomatiek te werk gegaan, ook al toen hij zich liet beëdigden zonder dat de militaire leiders hem voorwaardten konden stellen en terwijl iedereen eigenlijk al had aangenomen, dat hij de afzetting van Frondizi nooit op een dergelijke wijze zou willen erkennen. Het is bijzonder interessant, de ontwikkelingen in Argentinië en de stappen van Guido op de voet te volgen.

Mijn edelachtbare Antonia Rietzanger

5

Toen Minko voor het eerst op de lijst van kandidaten voor de gemeenteraad geplaatst werd — en dat is nu dus negen jaar geleden — deed hij, alsof het hem eigenlijk weinig raakte. Maar ik ken hem zoals ik mijzelf ken en ik wist dus wel beter.

Ik was er van overtuigd, dat het hem iets dééd. Hij was er zelfs zenuwachtig onder; en juist omdat hij zijn zenuwen verborgen wilde houden, vielen ze mij des te meer op.

Wij hadden vier Anti-revolutionaire raadsleden. Minko was nummer drie op de lijst geplaatst en het was dus wel zo goed als zeker, dat hij in de raad zou worden gekozen.

Iedereen was daar stellig van overtuigd, — met uitzondering van Minko. Hij zei mij telkens, dat het best eens zou kunnen zijn, dat er een politieke verschuiving zou komen. De V.V.D. zou wel eens stemmenwinst kunnen behalen.

— Dacht je werkelijk, dat dit aan onze mensen twee zetels zou kosten? vroeg ik ongelovig.

— Nee, antwoordde hij dan, — dat geloof ik niet. Maar je kunt nooit weten. Er zijn veel trouwe kiezers, maar er zijn er ook, die zich eigenlijk nooit in ernst afvragen, waar het om gaat bij een verkiezing. Zulke mensen dwalen nog weleens van de ene lijst naar de andere.

Ik herinner mij nog goed, dat als wij in die tijd bezoek hadden en als dan iemand aan Minko vroeg, of hij er zin in had om raadslid te worden, hij steeds een zeer bedenkelijk gezicht trok.

— Ik zit er echt niet op te vlassen, zei hij meestal. — Maar ze hebben mij op de lijst gezet. . . . Doe daar eens wat tegen.

Soms deed hij het zelfs voorkomen, alsof het zeer tegen zijn zin was, dat ze hem er op gezet hadden.

Maar Govers, een man die wat jaren terug vaak even bij ons aanliep omdat hij evenals Minko in het schoolbestuur zat, wist van wanten. Toen hij van Minko ook te horen kreeg, dat het tegen zijn zin was dat hij op de lijst stond voor de gemeenteraadsverkiezingen, vroeg Govers fijntjes:

— Als ik het goed heb, moet iedere kandidaat een verklaring van bewilliging tekenen. Heb jij dat dan niet gedaan?

Minko moest toegeven, dat hij inderdaad zijn handtekening onder zo'n formulier geplaatst had. Ja, hij had het gedaan. Maar begrijp vooral goed, hij had het uitsluitend gedaan omdat het eenmaal al zo ver gekomen was dat ze hem op de derde plaats gezet hadden. Terwille van de Kiesvereniging had hij dus niet durven weigeren. Maar als hij naar zijn hart te werk gegaan was, zou hij nooit dat formulier onder de ogen willen hebben. . . .

Kort en goed, Minko wist het tegenover Govers wel zo te doen voorkomen, dat hij een soort martelaar voor de goede zaak geworden was.

Maar toen wij die avond in bed lagen, vroeg ik: — Minko, als je nou eens in de gemeenteraad gekozen wordt, heb je dan in 't vervolg véél vergaderingen? Zal je 's avonds vaak weg zijn, lieverd?

— Het staat nog helemaal te bezien of ik wel gekozen word, antwoordde hij — en ik begreep, dat daaruit zijn bange hart sprak dat hij inderdaad niet in de raad zou komen.

— Misschien wordt een lager geplaatste kandidaat met voorkeurstemmen gekozen, vervolgde hij. — Dat kan ook en het komt wel eens voor. Beierberg staat nummer zeven op de lijst, maar hij is onder de boeren een zeer gezien man en het zou mij helemaal niet verwonderen als hij al de stemmen van onze agrarische mensen krijgt.

— Ik heb het niet over Beierberg, ik zeg: Als jij gekozen zou worden, Minko. . . .

— Als, als. . . Welnee, schat, er zitten heus niet veel vergaderingen aan vast. Eén keer per maand misschien.

— Zeg mij eens eerlijk, Minko: Zou je graag raadslid zijn?

— Het is geen kwestie van graag doen of niet graag doen, lieveling. Ze hebben mij op de lijst gezet en ik heb er echt geen moeite voor gedaan om op een kansbiedende plaats te komen. We wachten maar af.

— Maar zou je gráág in de gemeenteraad zitting hebben?

— Och. . . graag, graag, wat zal ik zeggen. . . . ontweek hij.

— Nee, je moet het me ronduit vertellen, Minko.

— Nou ja. . . . wat moet ik zeggen. . . . ja, misschien toch wel, zei hij toen vrijwel onhoorbaar. — Grootvader heeft vroeger ook in de raad gezeten. Maar die is zelfs wethouder geweest. 't Zou eigenlijk wel aardig voor die ouwe man zijn als nu een kleinzoon van hem in de raad zou komen.

— Jazeker, 't zou reuze aardig zijn voor opa, gaf ik grif toe. — Maar zou jij het voor jezelf ook prettig vinden?

— Ja, Tonia, antwoordde hij toen.

— En waarom doe je dan dikwijls, alsof je tegen wil en dank op de lijst staat en alsof je het maar zo zo vindt dat ze je op nummer drie geplaatst hebben?

Minko bleef het antwoord op mijn vraag schuldig. — Och, zei hij, och. . . . En even later: — 't is hoog tijd, dat we gaan slapen, morgenochtend loopt al vroeg de wekker af!

Ongeveer drie dagen later begon Minko toch weer over ons gesprek.

— Ik zal graag deel uitmaken van de gemeenteraad, zei hij. — Maar ik begrijp wel, dat het niet eenvoudig zal zijn. Je moet dan mede beslissen over allerlei dingen ten behoeve van onze gemeente. Soms zullen het zaken zijn, waarover regelrecht en onomwonden principieel positie gekozen moet worden. En misschien gebeurt het wel, dat ik een beslissing neem, die schijnbaar helemaal niet in het belang van de gemeente is.

Minko zweeg enige tijd. Daarna vervolgde hij: — Ook in de gemeenteraad moet het er om gaan, uit welke overtuiging je leeft. Je zal nooit mogen meegaan met dingen die tegen deze overtuiging indruisen. En nu sta ik op de lijst. . . . maar hoe dichter we bij de verkiezingsdatum

komen, des te meer ga ik begrijpen, dat het een grote verantwoordelijkheid geeft als ik gekozen word.

Ik weet zeker, dat het die avond voor het eerst geweest is, dat Minko aan God om wijsheid heeft gevraagd om zijn raadslidmaatschap als een goed christen te vervullen. Toen ik die overtuiging had, begon ik er vrede mee te krijgen dat hij op de lijst stond en dat hij gekozen zou worden en dat ik dus in de toekomst waarschijnlijk vaak 's avonds alleen thuis zou zitten.

Minko werd natuurlijk in de gemeenteraad gekozen. Er werd door ons zelfs nog een zetel gewonnen en Minko was uitgelaten van blijdschap over dit Antirevolutionaire succes van de stembus.

Toen vijf jaar later weer een verkiezing voor de gemeenteraad gehouden werd, was Minko de lijstaanvoerder. De nummers één en twee van de vorige kandidatenlijst waren allebei de zeventig gepasseerd en deze overigens beste mannen hadden het verstandige besluit genomen om hun plaatsen voor jongere mensen beschikbaar te stellen.

Minko werd toen wethouder!

Het zit er nu wéér in, zegt Minko er zelf van. Maar anderszijds leeft hij erover in onzekerheid. Er zijn allerlei factoren, zegt hij. Een stemming kan anders verlopen dan men denkt. Men kan er eigenlijk niets van zeggen. Afwachten is de boodschap.

Soms zegt Minko: — Ik zit beslist niet op dat wethouderschap te springen, ik heb het al druk genoeg. . . . Wat dit laatste betreft: dat is waar. Hij heeft het ongelofelijk druk. Onze eigen zaak vraagt veel energie van hem. Toch hoopt hij, dat hij weer wethouder zal zijn in de komende periode.

— Weet je, Tonia, zei hij, — ik heb nu vier jaar als wethouder gedaan wat ik naar mijn overtuiging doen kon in het belang van onze gemeente. Er staat nog zoveel op het programma dat ik voltooien wil, of waarvoor ik de grondslag wil leggen.

— Een ander kan dat toch ook doen?

Minko beamde dat, maar hij voegde er aan toe: — Het is een menselijke eigenschap, geloof ik, om zelf te willen afmaken datgene wat je begonnen bent. We willen graag bouwen en dragen ons werk dan niet zo gemakkelijk en graag over.

Maar in de afgelopen dagen zei Minko: — Nu moet ik iets doen, waar ik verschrikkelijk tegenop zie. Ik wou, dat ik er af kon komen!

— Is er een moeilijke beslissing in B. en W. te nemen, Minko?

— Nee, o, nee, dat niet. Er zijn wel moeilijke beslissingen te nemen in het College. Denk maar aan de kwestie van het zwembad. Wanneer het open zal zijn en zo. Maar nu moet ik iets doen, waarvoor ik beslist ongeschikt ben.

— En dat is? vroeg ik nieuwsgierig.

— De Kiesvereniging belegt een vergadering. Een openbare vergadering. En nu willen ze dat ik, de lijstaanvoerder, een rede houd over de gemeentepolitiek.

— Is dat dan zo moeilijk?

— Ja, antwoordde Minko. Want het zal natuurlijk de schijn wekken, dat je voor je eigen zaak spreekt en dat je propaganda maakt voor jezelf. De gedachte alleen al vind ik verschrikkelijk.

Hij zat er werkelijk ernstig over in, dat merkte ik aan heel zijn doen en laten. Mijn brave jongen had het er slecht mee.

Toen heb ik — zonder dat Minko er iets van afwist natuurlijk — de voorzitter van de Kiesvereniging opgebeld en hem precies gezegd wat er aan de hand was. Ik vroeg vriendelijk, of ze geen andere spreker zouden willen nemen om zodoende mijn man te ontheffen van iets, dat hem zo zwaar woog.

— Dat zou wat moois zijn! antwoordde de voorzitter.

— Wij hem op nummer één zetten en nu zou hij niet voor ons willen spreken! Dat zou me een dwaze geschiedenis zijn. Er komt niets van in, mevrouw Rietzanger. Uw man is, als lijstaanvoerder de aangewezen persoon om op onze openbare vergadering van de Kiesvereniging de gemeentepolitiek te behandelen.

— Als het dan niet anders kan. . . . Maar vertelt u alstublieft aan niemand, dat ik dit verzoek gedaan heb. Praat er beslist niet over met Minko.

— Nee mevrouw, geen sprake van. Wees gerust, hoor.

— Dus ook niet met mijn man over praten.

— Nee mevrouw, ik praat er met niemand over!

Toen Minko 's avonds thuiskwam, stond zijn gezicht als een regenzone. Hij zei: — Zeg To, wat heb je nou weer gedaan? Waarom heb jij Griffenstein opgebeld over die vergadering? Hoe kom je zo dom?

— Heeft Griffenstein het jou gezegd? Hij zei, dat hij er niet over praten zou.

— Nee, ik weet het niet van de voorzitter. Maurik vertelde het mij. En hij had het weer van de penningmeester van de Kiesvereniging gehoord. En toen ik de penningmeester er over opbelde, zei hij, dat hij het gehoord had van Meiser, het hoofd van de Dr. Kuyperschool. Meiser zit niet eens in het bestuur van de Kiesvereniging.

Ik begreep, weer eens dom gehandeld te hebben. Ik had natuurlijk niet moeten oppellen. Maar om Minko van een moeilijke taak te ontheffen, had ik de hoorn genomen en het nummer van Griffenstein gedraaid. Ik herhaal, dat het weer eens verschrikkelijk dom geweest was van mij.

Minko was er over in zijn wiek geschoten; achteraf kan ik dat heel goed begrijpen.

— Die zoiets doms alsjeblijft nooit meer, verzocht hij mij dringend.

Ik beloofde het hem. Maar ik kon niet nalaten om te zeggen: — Griffenstein had mij beloofd, nergens over te spreken. Als jij nu tóch op die vergadering van de Kiesvereniging moet optreden, neem dan liever het onderwerp: Het belangrijke element der zwijgzaamheid in de gemeentepolitiek.

Smeenk zal het wel leren

Het weekblad *Patrimonium* was jarenlang geredigeerd door de heer Van der Molen, een onderwijsman, hoofdredacteur van het *Friesch Dagblad*, kamerlid, later wethouder van Rotterdam, nog later burgemeester van Renkum. Hij was de vader van Prof. Gezina van der Molen. Maar in 1912 nam hij afscheid van *Patrimonium* en werd opgevolgd door de heer C. Smeenk.

De laatste kreeg de beste wensen van Dr. Kuyper mee in de *Standaard*. Op deze wijze:

„Met ingenomenheid zagen we, dat het bestuur van *Patrimonium* nu de heer Smeenk definitief als redacteur van zijn orgaan aanstelde.

Niet, dat we iets te kort wensen te doen aan de uitnemende wijze, waarop de heer Van der Molen sinds jaren de redactie van dit orgaan voerde, maar omdat het ons voor zulk een blad niet ongewenst voorkomt, dat achtereenvolgens de verschillende belangen, die hier in aanmerking komen, in de redactie van het blad hun meer speciale belichting vinden.

Nu was de heer Van der Molen van huis uit meer onderwijsman, de heer Smeenk is meer thuis in de sociale kwestie; en wat vooral meetelt, hij is voor wat deze kwestie aangaat op de hoogte van wat er en historisch en in de onderscheidene landen over verhandeld is.

Dat hij niet altijd de scheidingslijn der beginselen zuiver trok, ontging ons niet, maar dit beterde nu reeds. Al doende leert men. En vergeten mag nooit, dat er op sociaal terrein ook tal van maatregelen te nemen zijn, die geen splitsing krachtens verschil van beginsel eisen.

Wij hopen dan ook zéér, dat het den heer Smeenk gegeven zal zijn, onze mannen van *Patrimonium* in echt Christelijk-democratische geest, met volle nadruk op beide termen, te verwakkeren.

ZAKKEN

Voor alle verpakkingsdoeleinden
T. SPAAN
 v. Berckenrodestraat 15, Rotterdam-W.
 Tel. 0 10 - 6 91 95. Telegr.: TESPA.
N.V. G. HAAK
 v. Berckenrodestraat 15, Rotterdam-W.
 Tel. 0 10 - 6 91 95. Postbus 6043.
 Telegr.: HABAG.
 Import - Export

Verplaatsbare HOUTEN GEBOUWEN

Directie- en schaftketen
 Noodwoningen,
 scholen en kerken.
 Directie- en schaftwagens
 etc.
HOUTBOUW HARDINXVELD
 Telef. Hardinxveld-Giessendam 01346-2141

„U kunt de krant niet missen” wordt ons nog al eens voor ogen gehouden door hen, die de krant maken. Ik zou haar ook niet willen missen. Wel heb ik ééns getracht zonder haar te kunnen. Op een vakantie in het buitenland, gedurende welke ik de hele wereld, inclusief Nederland, wilde vergeten. Dat kan niet. Men komt een heel eind, ik geef het toe. Maar de wereld vergeet ons niet en daarmee beginnen de moeilijkheden. Ik weet niet meer precies welke de moeilijkheden waren, maar het zag er dreigend uit aan de politieke hemel. En ik wist van niets. Op een morgen, aan het ontbijt, zeide een van de gasten, dat het zo ver was. Ik vroeg wat er nu zover was en schrok me een hoedje, toen ik het hoorde. Zij waren min of meer voorbereid. Ik niet. Omdat ik zo nodig de wereld moest vergeten!

Op dit ogenblik ben ik met vakantie, doch de krant ligt op tafel. Als ik de krant niet had, had ik niet geweten, dat generaal Salan was gearresteerd. Ook niet dat er met de Paasdagen 6.000 toeristen op Texel zaten en 1300 op Schiermonnikoog. Ook niet, dat het echtpaar Wieland-de Nering op 21 april 70 jaar getrouwd was. Allebei nog kras en kranig te Terneuzen, mijnheer 92 en mevrouw 90. Ook niet dat op 30 mei a.s. in de gemeenten Grijpskerke, Koudekerk, Ritthem en Veere slechts één kieslijst ter beschikking ligt voor de raadsverkiezingen, dit met het oog op de herindeling van gemeenten op Walcheren.

Ook niet, dat de burgemeester van Leidsendam zijn hoed heeft opgehouden, toen hij de Nederlandse vlag hees bij de opening van de nieuwe tennisbanen. Ook niet dat, wat betreft de bontjas voor de vrouw, luipaard deftiger is dan nerts. Ook niet over de rookperikelen in Gereformeerd Baarn.

Dat laatste bericht interesseerde mij in het bijzonder, omdat ik juist iets over roken en rookgewoonten had geschreven.

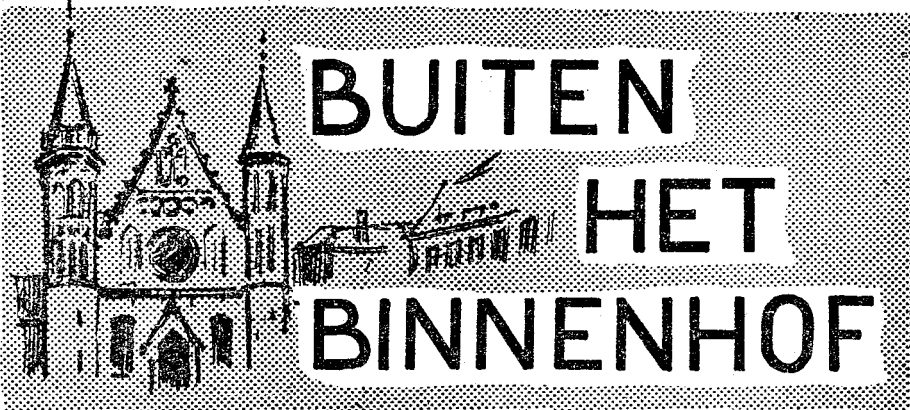
„Bij de ingekomen stukken”, zo lees ik in Trouw, „in de raad van de gereformeerde kerk te Baarn was een brief van de mannenvereniging „Calvijn”, met het verzoek om in één van de lokalen een ventilator aan te brengen daar het wat rokerig is bij het vergaderen.

De kerkeraad adviseerde wat minder te roken. Dit o.a. op grond van de overweging dat dan misschien van het gespaarde geld de ventilator zou kunnen worden aangeschaft (of zou dat dan niet meer nodig zijn?).

U ziet het weer: men kweekt geen Calvinisten bij de chocoladeketel. Het zijn mannen, mannen die roken en die zelfs voor hun rooklust een ventilator nodig hebben, omdat het anders te benauwd wordt tijdens de uren van studie.

Het antwoord van de kerkeraad heb ik met genoegen gelezen, niet alleen omdat ik een zwak plekje voor Baarn in mijn hart heb, ook omdat de kerk aldaar zo'n bijzondere kerkbode heeft met bijzondere stukjes. Het antwoord, om daarbij even stil te staan, geeft blijk van wijs beleid. Van een opvatting, die broederlijke liefde voedt!

Geen antwoord als bijvoorbeeld: „dan moeten die Calvinistische broeders maar niet roken en het geld dat zij daardoor sparen aan de armen geven . . .” neen, niets van dat alles. De leden van de kerkeraad, van de

gereformeerde kerk van Baarn, trekken ook wel eens aan een sigaar. Zij weten wat een man toekomt en misgunnen hem zijn tabaksgenot niet, zeker niet als hij bezig is ten bate van kerk en staat en school en maatschappij.

Maar om nu een extra uitgave te doen, terwille van een ventilator in een der lokalen van de kerk, omdat de mannenvereniging niet in de rook wil zitten, rook, welke zij zelf, nevens het vuur van haar overtuiging, produceert, dat ging te ver.

Terecht. Rook dan maar wat minder en koop van het overgebleven geld maar een windverdrijver, luidt het advies van de weleerwaarde en eerwaarde broeders. Aldus besloten.

Maar toch maakt de kerkeraad van de onderhavige kerk een fout, want er zal door minder te roken nooit geld beschikbaar komen, dat niet aan rookgenot is uitgegeven. Dit „geld” vormt namelijk een van de meest speculatieve fondsen, effecten op de maan, aandelen in een knoopsgatenfabriek of zandzaagonderneming.

Het is namelijk niet waar, dat iemand die eerst een half jaar lang voor laten we zeggen, honderd gulden oprookt, de tweede jaarhelft, als hij niet rookt het ook kan laten weiden over f 100. Want die zijn er dan meestal niet.

Maar ja, dit is een materiële redenering, welke niets afdoet aan het geestelijk overdacht woord, dat de kerkeraad de mannen van „Calvijn” deed toekomen.

Er is nog iets, dat mij, op deze eerste vakantiedag te binnen schiet. Wat moeten Calvinisten met een ventilator doen? Ik vind dit een a-Calvinistisch instrument. De draaitol en de windwijzer zijn het Calvinistische volk ook altijd vreemd geweest; dan moet het ook niet verlangen naar ventilatoren. Men zit bij dat stoere en stevige volk in de rook of niet, maar een compromis is ongewenst. Stelt u eens voor, dat er van de soevereiniteit in die eigen kring iets meegevoerd wordt, via de ventilator, naar buiten! Tegelijk met de rook van de bolknaks, de panatella's en de corona's! Ik moet er niet aan denken. Ik moet alleen denken aan mijn vakantie en dat doe ik dan ook.

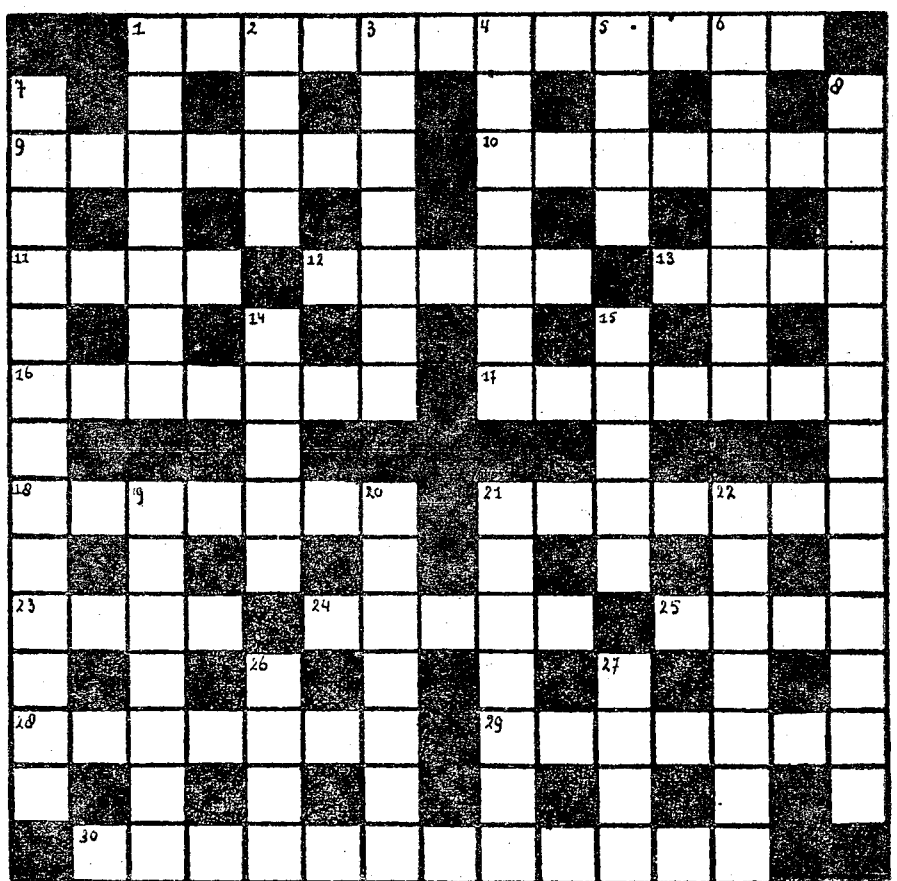
William Spaans

Correspondentie G. B. te W. Ik rook, maar niet zoveel. Het liefst een pijp. Soms, uit noodzaak, een zware.

Kryptogram

Horizontaal: 1. hij schijnt (zwart) zaad te strooien; 9. hier kunt u meestal ook wel uitkomen; 10. miljoenenstad, die deftig begint; 11. delfstof, in de kachel gedaan om niet te verbranden; 12. typisch Engels bed?; 13. verstandelijke toespraak?; 16. 't is niet eerlijk, iemand een paard te verkopen in plaats van deze zuidvrucht; 17. zo'n ambtenaar moet wel duur zijn, hij bestaat uit een hele rij rekeningen; 18. deze bewindvoerder schijnt een onbeschaafde inborst te hebben; 21. als je hier goed in staat, kun je wel een potje breken; 23. antieke ambtenaar met de oplossing van het Joodse vraagstuk belast; 24. dieren; één is meestal een mens; 25. kun je niet netjes schrijven; 28. lange Goudse van 68 cm? Je kunt er wel mee, niet door roken; 29. hieronder kun je schuilen; 30. voetballer, die slechts aan „home-training” doet?

Vertikaal: 1. dit schijnt een nogal winderig vertrek te zijn; 2. zo'n vriend komt goed te pas; 3. dit moet je bij een bepaald gezelschapsspel juist niet doen; 4. op 't maaien moet men wel een goede kijk hebben; 5. zij heeft apen van kinderen; 6. staat niet, maar zet wel te kijk; 7. timmergereedschap van bepaalde lengte? Nee 't moest op bekenissen uitdraaien; 8. goede waar moet je zo hoog zoeken (8,5); 14. donderde — zo meende men vroeger — uit de wolken; 15. stoffen metalen model?; 19. zij schijnen te denken, dat een goed begin 't hele werk is en doen dan niets meer; 20. vochtig — en onprettig — resultaat van een examen; 21. dient om te lezen, waar slapen geboden is; 22. in dienst trekt hij lijnen, in de burgermaatschappij zet hij zinnen; 26. als hij een kruis heeft, draagt hij 't zonder klagen; 27. eigenschap, die stroopsmeeders aan hun trek brengt.

Oplossing vorige puzzel

HORizontaal: 1. loge; 4. Baarn; 9. akta; 13. are; 14. verraad; 16. ren; 17. nevel; 19. Ems; 20. apert; 22. Eros; 23. knot; 24. vlet; 25. leb; 27. slab; 29. ar; 30. reden; 31. es; 33. korst; 36. den; 37. haast; 39. kei; 40. ode; 41. era; 42. sta; 43. egaal; 45. pap; 47. kraan; 49. re; 50. romer; 51. A.G.; 52. robe; 55. pen; 56. peen; 59. veen; 60. mode; 62. Maarns; 64. eik; 66. leren; 68. Eva; 69. denkers; 72. sla; 73. telg; 74. stage; 75. stil.

VERTIKAAL: 1. lans; 2. ore; 3. gevel; 4. be; 5. are; 6. armoede; 7. ras; 8. na; 10. Kreta; 11. ter. 12. anti; 14. vlot; 15. dans; 18. ereis; 21. polka; 24. vroeger; 25. ledpop; 26. benepen; 28. bestaan; 29. akker; 32. stang; 34. Ria; 35. tol; 37. hak; 38. Asa; 44. amber; 46. Amerika; 48. roede; 53. ovaal; 54. eend; 56. pols; 57. eerst; 58. smet; 61. knal; 63. ave; 64. ent; 65. keg; 67. Eli; 70. es; 71. re.

„Eén op tien”

KORT GEZEGD

...hebt u nog nauwelijks veertien dagen de tijd... Ik maak mij daarover wat ongerust. Nu weet u nog niet wat ik bedoel. Dat komt hier op neer: dezer dagen schreef één van de getrouwen mij een brief. Hij maakte daarin de opmerking: Het is met de stembus-attentie zo'n beetje als met een over-dreven stelsel van sociale zekerheid: verzorgd van wieg tot graf. Hij bedoelde: de mensen zorgen zelf nergens meer voor. Zij verwachten dat de ijveraars van de kiesvereniging alle A.R.-kiezers aan de jas trekken met de vraag: bent u op 30 mei misschien ook uithuiszigt? Dit met het oog op de verzorging van de volmacht. Die moet uiterlijk op 16 mei op het raadhuis aangevraagd worden! De man heeft dat goed bekeken.

Als ik u er nu ook nog bij vertel, dat de dag van de raadsverkiezingen, 30 mei, net vóór Hemelvaartsdag ligt, dan begrijpt u mijn ongerustheid. Mensen, mensen wat kunnen er uit nonchalance een stemmen verloren gaan... op die 30 mei!

Dat is nu dubbel erg omdat bij raadsverkiezingen de kiesdeler veel lager is dan bij de Kamer- en Statenverkiezingen. Elke gemiste stem kan dus een zetel betekenen. Je moet er niet aan denken...! Maar omdat ik er steeds aan moet denken, vloeit dit stukje uit mijn pen. Misschien is het voor wat u betreft overbodig. Des te beter. Bovendien moet ik voorzichtig zijn, want de vlijtige KV-functionarissen mogen nu niet gaan denken: „ik hoef niets meer te doen, want iedere AR en AR-genoot zorgt voor zijn eigen volmacht...” En de mensen moeten uit deze regels niet de indruk krijgen: „la-maar-lopen, zij komen mij nog wel waarschuwen.” Dan is 't ook mis.

Als 't goed zal zijn moet iedereen er nu echt een beetje op letten. Dat betekent, dan elke KV, desnoods per circulaire, alle leden tijdig vóór 16 mei nog eens op het hart drukt: denk er om. Maar dat houdt ook in, dat iedere AR-kiezeres en elke AR-kiezer bij zichzelf zegt (en de kring van z'n of haar gezin of familie rondkijkend): laat ik er nou ook zelf even aan denken: waar ben ik op 30 mei, thuis of elders! In dat laatste geval betekent dat tevens: meteen voor een volmacht zorgen, want het mag niet aan mij, mijn man, mijn vrouw, mijn dochter, zoon, huisgenoot of weet-ik-wie liggen, dat er in onze gemeente een AR-stem, een AR-zetel of zelfs een AR-wethouder gemist of gewipt wordt.

Voor dit alles, ik bedoel om dat te voorkomen, hebt u — kort gezegd — nog nauwelijks 14 dagen de tijd...

Het sein staat dus wel op: opletten!

V. D. SLUIS

ACHTER PAGINA

JAAR NA JAAR verdwijnt, verslag na verslag verschijnt. Het voorjaar is de tijd, waarin van vele organisaties de overzichten betreffende het afgelopen jaar gepubliceerd worden. Bij die organisaties behoort ook de A.R.Partij. Van haar zijn de jaarverslagen over 1960 en 1961 thans gezamenlijk in één band in druk verschenen. Ditmaal zijn het er dus „twee in één”. Het „boekwerk” telt dan ook 447 pagina's. Het bevat tal van nuttige, wetenswaardige en interessante gegevens. Van de inhoud geven wij u hier graag een indruk.

INHOUDSVOL

INHOUDSVOL is het woord, dat, in zijn tweërlei betekenis, aan dit werkstuk recht doet weidervaren. Er staat namelijk veel in en dat vele is de moeite van het kennismaken zeker waard.

Het boekwerk bevat naast een twaalf hoofdstukken ook een groot aantal bijlagen. Na de bijlagen I, II, III A en III B volgt nog een hele serie bijlagen, waarvoor een groot aantal letters van het alfabet gebruikt moest worden, namelijk de bijlagen A tot en met L, terwijl bovendien nog weer een ondervinding plaats vond, bijvoorbeeld als volgt A-1, A-2 en D-1, D-2, D-3.

Een uitvoerige, vijf bladzijden beslaande inhoudsopgave maakt het de lezer echter gemakkelijk zijn weg in deze overvloed van gegevens te vinden.

Antwoord op vele vragen

WAT DOET onze partij nu eigenlijk, is de vraag die wel eens gesteld wordt. Welnu, wie deze vraag stelt wordt niet met een knitje in het riet gestuurd. De partij maakt er zich, wanneer deze vraag gesteld wordt, bepaald niet met een Jantje van Leiden vanaf.

Openhartig, uitvoerig en terzake biedt het jaarverslag op talloze punten duidelijkheid.

Niet alleen over de vele partijorganen en hun werkzaamheden wordt opening der zaken gegeven, ook de korte verslagen van de Kamercentrales zijn opgenomen, evenals de jaarverslagen van de A.R. J.O.S., het College van Advies, de Dr. A. Kuyperstichting, het Verband van Verenigingen van A.R. Gemeente- en Provinciebestuurders, de A.R. Eerste Kamerfractie en de A.R. Tweede Kamerfractie.

Aan het begin van het verslag worden vermeld de samenstelling en werkzaamheden van het Centraal Comité. Daarna volgen de gehouden Partij Conventen en de buitengewone Deputatenvergadering van 1961. De samenstelling en werkzaamheden van de Organisatie, Commissie en het Algemeen Organisatie Comité, evenzo van het A.R. Vrouwencomité vinden vermelding. De Contactcommissie Herv. Geref. A.R. en het Comité voor Varenden passeren eveneens de revue.

In hoofdstuk VIII komen aan de orde de Financiële Commissie, de Commissie van Beroep, het partijsecretariaat (bureau), de publiciteitsdienst, de abonnee-werfactie voor „Nederlandse Gedachten” „Ac-

de aan de gang zijnde ledenwerfactie „Eén op tien” nog in de eindcijfers per 31 december 1961 worden verwerkt. De netto-ledenstand wordt per heden geschat op ruim 103.000.

Conclusie

DE GEBUNDELDE en gezamenlijk in druk verschenen verslagen van de partij over 1960 en 1961 zijn het lezen waard. De prijs zal binnenkort worden gepubliceerd.

De leden en gasten van het Partij Convent van 28 april reeds eerder toegezonden gekregen. Maar ook de secretariaten der kiesverenigingen, Statencentrales en Kamercentrales zullen het deze week nog ontvangen hebben of in de loop van de komende week in de brievenbus vinden.

Met name de secretarissen zullen een nuttig gebruik van de verslagen willen maken. Zeker het op verschillende plaatsen in dit boekje opgenomen adressen-materiaal kan voor velen van belang zijn. Het is dus verstandig dit boekje steeds bij de hand te houden en het een goede plaats te geven. Op vele vragen, naar aanleiding waarvan men zich soms tot de partij wendt, vindt men hier — en dus dichtbij — een antwoord.

„Eén op tien”

IN HET VOLGENDE nummer zal vermeld kunnen worden het voorlopige eindresultaat van de landelijke ledenwerfactie „Eén op tien”, dat op het Partij Convent van 28 april is bekend gemaakt.

Inmiddels zijn er nog kiesverenigingen, die plaatselijk de actie nog niet hebben beëindigd. Het is vanzelfsprekend, dat men daar rustig door kan werken. Binnenkort zal nog medegedeeld worden, wanneer de definitieve eindcijfers van de actie in ons blad (per kiesvereniging) zullen worden gepubliceerd en voor welke datum de nieuwe leden, die nog meetellen bij de resultaten van deze actie, op het partijbureau bekend moeten zijn.

Stemmen bij volmacht

WIJ VESTIGEN ook nu weer even de aandacht op de „fatale datum”, woensdag 16 mei a.s., de laatste dag, waarop de verzoekformulieren om bij volmacht te stemmen kant en klaar ter gemeentesecretarie dienen te worden ingeleverd. Geeft u hieraan vooral in uw omgeving zoveel mogelijk bekendheid?

REILEN EN ZEILEN VAN DE ORGANISATIE

tie Lezers Appèl” (A.L.A.) 1959/'60 en de ledenwerfactie „Eén op tien” 1961/1962.

Uiteraard wordt stilgestaan bij het weekblad „Nederlandse Gedachten” en het ledencontactorgaan „A.R. Post”, de sprekersorganisatie, de Documentatiedienst en de Radio-(televisie) zendtijd. En dan zijn er nog de hoofdstukken, die handelen over de Contact-conferenties in 1961 en over het buitenlands contact.

Tenslotte zijn de verschillende financiële verslagen eveneens aan dit geheel toegevoegd.

Ledental

EÉN VAN DE belangwekkende bijlagen is natuurlijk die, welke een overzicht geeft (ook gespecificeerd per Kamercentrale en Statencentrale) van het ledental der partij vanaf 1958.

Moest er per 31 december 1960 een netto-verlies vergeleken bij het voorafgaande jaar geconstateerd worden, een jaar later, dus per 31 december 1961 kon een netto-winst genoteerd worden van 564 leden. (98.544 leden, waarvan 3407 gehuwde vrouwen en 5875 ongehuwde vrouwen, tegen 97.980 leden, waarvan 2457 gehuwde vrouwen en 5841 ongehuwde vrouwen).

Uiteraard kon slechts een zeer beperkt deel der ledenwinst tijdens

VRIJHEID EN GERECHTIGHEID

CHRISTELIJKE politiek is niet zonder meer „evenwichts-politiek”.

Soms moet ook door de A.R.-gekozenen in raden, staten of parlement doelbewust worden gekozen vóór het een en tegen het ander. Maar altijd moet de christen in de politiek scherp het oog houden op de afweging van tegengestelde belangen en op het openhouden van de weg der vrijheid. De afweging van tegengestelde belangen moet leiden tot een beslissing „in de gerechtigheid”. Maar gerechtigheid betrachten mag niet verworden tot een dodende uniformiteit, een allen over één kam scheren. Dit laatste zou knechting van de vrijheid en de persoonlijke verantwoordelijkheid met zich brengen. Om een sprekend voorbeeld te noemen:

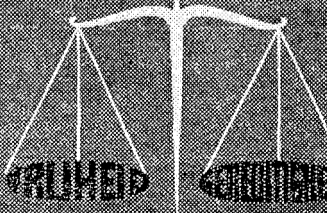
Het woningbouwbeleid mag enerzijds niet onevenwichtig worden door het afsnijden van het particulier initiatief. Anderzijds moet het beleid erop gericht zijn, dat de mogelijkheden voor de minder draagkrachtigen om een woning te betrekken, niet worden beknot.

Het vinden van het evenwicht tussen vrijheid en gerechtigheid op velerlei terrein is de opgave van hen, die in onze raden zullen worden gekozen.

Daar waar de nodige vrijheid en de onmisbare rechtvaardigheid vruchtbaar op elkaar inwerken ter bereiking van een oplossing van de woningnood, daar is de balans in een moeilijk te bereiken evenwicht gebracht. Dat is de doelstelling van christelijk politiek beleid.

„Eén op tien”
**DE LAATSTE 2
PER K.V.**

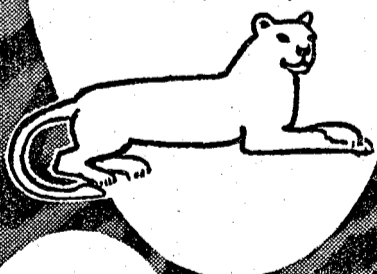
A R

? naam kandidaat

Panther Pari

een lekker
licht
goedkoop
sigaartje

10 st. f. 1.05
20 st. f. 2.10

In de groene doos

Firma Jan de Mik

HARDINXVELD-GIESSENDAM

Aannemers van

OEVERVERDEDIGINGSWERKEN

GRIENDHOUTHANDEL

HOEPELMAKERIJ

Telef. no. 2156 Neder-Hardinxveld

FERNHOUT N.V.

Handel in wegen- en waterbouwmaterialen, Zandzuigbedrijf
Op- en Overslag,
Scheepsbevrachting

ZWOLLE - Telef. 05200 - 12358 b.g.g. 13477
EMMELOORD - Tel. 05270 - 2493 b.g.g. 2663

TRANS SKANDIA EXPRESS

Wekelijkse autolijndienst

HOLLAND-STOCKHOLM vv

Vertrek iedere maandag. Gelegenheid voor koel- en eventuele ladingen, meubel- en machinetransport.

WAGENINGEN - Telefoon 08370 - 3750
Telex 32121

NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

ELTINK **MEUBELEN**

WIJCHEN
Tel. 08894 - 441

voor

WONINGEN
DIRECTIEKAMERS
VERGADERZALEN
VERENIGINGSGEBOUWEN
BEJAARDENTEHUIZEN
ZIEKENHUIZEN

Direct van fabriek

Dr. W. P. Berghuis vraagt:

EEN REGELING VOOR DE GEHANDICAPTEN

DIT NUMMER

staat in het teken van het Partij Convent. Hieronder en op pagina 2 publiceren wij de tekst van de openingsrede van Dr. W. P. Berghuis. Op pagina 4 en 5 treft u aan de rede van Dr. Bruins Slot en op pagina 6, 7, en 8 een uitvoerig verslag van de discussie.

WIJ staan vandaag precies midden tussen de Statenverkiezingen en de gemeenteraadsverkiezingen in. Het ligt daarom voor de hand om op dit ogenblik een blik naar beide kanten te werpen, d.w.z. een korte terugblik op de Statenverkiezingen en een blik vooruit op de gemeenteraadsverkiezingen door die te plaatsen in het raam van de algemene binnenlands politieke situatie van thans.

Nu weet ik wel, dat gemeenteraadsverkiezingen een veel sterker eigen leven leiden dan die voor Provinciale Staten. De stem van de politiek-zwerende kiezer wordt daarbij nu eenmaal meer dan bij Statenverkiezingen bepaald door het oordeel over het directe beleid van het te verkiezen college zelf. Dat pleit voor het politiek levende karakter van de gemeenten, en ik hoop, dat het ook voor de provincies eens zo zal worden.

De totaal-uitslag van raadsverkiezingen is overigens moeilijker te leggen op de blauwdruk van landelijke verkiezingen, in verband met hier en daar optredende combinaties van partijen, gesplitste groepen met name in het Rooms-Katholieke zuiden, alsmede door het zich presenteren van plaatselijke groepen van algemeen belang, enz., die politiek soms moeilijker te classificeren zijn. Maar desondanks geven ook gemeenteraadsverkiezingen in het algemeen toch een weerspiegeling van het landelijke politieke beeld.

En nu wil ik eerst enkele opmerkingen maken over de uitslagen van de Statenverkiezingen. Ik had in de weken voorafgaande aan deze verkiezingen de indruk, dat de meeste politieke partijen, behalve waarschijnlijk de P.S.P., voor zichzelf enigermate ongerust waren over de afloop. Het politieke beeld was ook nogal gecompliceerd. Het waren de eerste verkiezingen na het optreden van een nogal ingrijpend veranderde politieke regeringscombinatie; er was een felle en doelgerichte oppositie gevoerd, n.l. uitdrukkelijk erop gericht om de huidige constellatie te laten struikelen; het was ook binnen het raam van de — in hoofdzaak — aanhangers van het gevoerde regeringsbeleid nog wel eens stormachtig toegegaan; terwijl tenslotte niet te voorzien was welke invloed de Nieuw-Guinea-kwestie electoraal bij deze verkiezingen zou hebben.

Nu kunnen wij beginnen met te stellen, dat degenen, die deze verkiezingen hebben willen gebruiken om aan de bestaande constellatie een einde te maken, hun doel niet hebben bereikt. Dat moet met name voor de P.v.d.A., die reeds maandenlang bezig was geweest

een situatie op te bouwen, die tot dat succes zou moeten leiden, een grote teleurstelling zijn geweest. De regeringscombinatie zit kennelijk vaster in het zadel, dan zij, en trouwens ook sommigen buiten de kring der oppositie, hadden verwacht. En als ook Indonesië, door vlak voor de verkiezingen met militaire middelen te gaan werken, had gehoopt aan het regeringsbestel in ons land electoraal te kunnen wrikken, dan is zij daarin, terecht, en gelukkig, eveneens teleurgesteld.

Voor wat de „regeringspartijen” betreft, mag de conclusie zijn, dat de christelijke partijen als geheel genomen relatief ongeschokt te voorschijn zijn gekomen uit het stof van de verkiezingsstrijd. Natuurlijk zijn wij voor ons niet tevreden met een toch nog weer kleine teruggang. Dit blijft een zaak van voortdurende ernstige bezorgdheid. Dat ook de C.H. niet geheel het peil van de vorige Statenverkiezingen heeft kunnen behalen, kan die bezorgdheid alleen maar groter maken. Maar, hoe het ook zij, als totaliteit is de christelijke politiek, die als hoofdbestanddeel van de huidige constellatie ook de zwaarste verantwoordelijkheid heeft gedragen en aan de sterkste aanvallen van kritiek heeft blootgestaan, zonder averij gebleven, en daarom getuigt op de gevaren, waaraan zij blootstond op dit ogenblik politiek versterkt geworden.

De grootste klap moest de V.V.D. incasseren, uitgerekend de partij, die zich in de meest positieve zin, a.h.w. met huid en haar, achter het gevoerde regeringsbeleid had gesteld en dit had gedekt. Is de door haar ondergane aanzienlijke teruggang een gevolg geweest van bepaalde zwakke momenten in het optreden van liberale bewindslieden? Hier en daar mag dit het geval zijn geweest, maar in het algemeen geloof ik dit niet. Het is voorts moeilijk aan te nemen, dat de kwestie der ambtenaren-salarissen, die in andere kringen nogal wat gerechtvaardigde wrevelf heeft opgeroepen, onder de liberalen

op veel weerstand is gestuit. De electorale invloed van de affaire-Van der Putten op de verkiezingsuitslag is tenslotte moeilijk te peilen.

Ik geloof, wat de liberale teruggang aangaat, eerder, dat gebleken is, dat de V.V.D. sinds de verkiezingen van 1958/1959 boven haar politieke stand heeft geleefd, omdat zij als oppositiepartij van toen ook buiten haar eigen kring profiteerde van het algemene onbehagen omtrent de toenmalige bredelbasis-constellatie. En ik dacht, dat het voor het samenwerken in de huidige constellatie gezond is, dat de V.V.D. meer tot haar normale proportie is teruggebracht, ook voor wat betreft haar eigen pretenties.

De P.S.P.

De grote winst bij deze verkiezingen, althans gemeten naar de geringe grootte van deze partij, was voor de P.S.P., voor de pacifisten. Vergeleken met de aanhang, welke het streven naar eenzijdige ontwapening in ons land in de jaren vóór de Tweede Wereldoorlog had, is de omvang van het pacifisme op dit ogenblik nog niet groot, maar het is toch een opmerkelijk en niet te verwaarlozen verschijnsel, dat op dit moment, nu wij wat verder staan achter het militaire onheil dat ons door boze nazi-machten is aangedaan en waarvan wij door de sterker gebleken militaire krachten van de vrije wereld zijn bevrijd, en nu wij voor de toekomst geconfronteerd worden met de onvoorstelbare dreiging van moderne militaire middelen, het „gebroken gewoontje” opnieuw opgang maakt in de politiek.

Zonder afbreuk te willen doen aan de ontzaglijke ernst van de zaak der atoombewapening, en ook aan de serieuze intenties van het pacifistische streven, meen ik dat het pacifisme, als politiek streven tenslotte alleen bestaat en ook alleen bestaan kan bij de gratie van een overheid, die het zwaard, ook het militaire zwaard, gereed heeft en dat zo nodig hanteert. Zodra aan de overheid het zwaard ontvalt, stort het pacifisme in elkaar. Dat leert, gelukkig, ook de praktijk. Wij hebben dat gezien, toen in mei 1940 onze overheid door geweld het zwaard werd ontnomen en hoe op dat ogenblik voormalige ontwapenaars zich — in het licht van de zondige menselijke realiteit terecht — in het verzet begaven.

Het pacifisme, hoezeer — naar ik van vele pacifisten aanneem — ook anders bedoeld, geeft in feite ruimte aan de boze machten in de wereld, zolang de

de wereld boze machten herbergt. En wij weten uit de Bijbel niet, dat het wat dit betreft in deze bedeling anders zal worden.

Het kabinet

Nu ongeveer driekwart van een normale parlementaire rit is afgelegd en wij, als straks de gemeenteraadsverkiezingen achter de rug zijn, langzamerhand weer afstevenden op de Kamerverkiezingen, kan het gewenst zijn nog eens even een ruwe schets te geven van de algemene binnenlandse politieke situatie, waarin wij ons op dit ogenblik bevinden.

De in het voorjaar van 1959 opgetreden regeringscombinatie is thans drie jaar aan het bewind. Het kabinet-De Quay heeft na een 14-jarig naoorlogs bewind met de socialisten in een zeer belangrijke hoofdrol voor een zware opgave gestaan. Een zware opgave, omdat het op essentiële punten een omhuizing van het na-oorlogse beleid heeft trachten te bewerkstelligen, en omdat het de socialisten als niet te verwaarlozen felle en actieve oppositiegroep tegenover zich vond.

Dat de Regering het niet gemakkelijk zou krijgen bij haar streven om beweging en verandering te brengen in een vastgelopen patroon was te voorzien. Dat het zowel zakelijk als politiek geen glad verlopende zaak zou zijn, eveneens. Degenen, die zich van deze beginperiode grotere en meer spectaculaire resultaten hadden voorgesteld, hebben zich bij voorbaat vergist. Er zijn spanningen opgeroepen, zowel po-

• Vervolg op pag. 2

HET IS

HOPMAN

ORANJELAAN 66 - ZOETERMEER
Telefoon 01790 - 3700*

die kan bemiddelen bij aankoop van een **EIGEN HUIS in ZUID-HOLLAND**
Vraagt onze woninglijst.

Dr. Hans Jürgen Baden

**DE GRENZEN
VAN DE VERMOEDHEID**

Een levenshulp
voor de moderne mens

f 1.75 CARILLON-REEKS f 1.75

TV-uitzending

Op dinsdag 8 mei a.s. vindt de derde televisie-uitzending van de A.R. Partij plaats in het kader van de door de regering ten behoeve van de politieke partijen gevorderde televisie-zendtijd.

Kijkt u ook mee?

Het is van 20.20 tot 20.30 uur. Tijdens deze uitzending zal een belangrijke zaak aan de orde worden gesteld, waaraan ook op het Partij Convent aandacht geschonken is.

Tijdens de pauze werd ook druk met elkaar gesproken. U ziet hier v.l.n.r. prof. dr. ir. H. van Riessen, H. Algra, mr. A. B. Roosjen, minister mr. J. van Aartsen, dr. W. P. Berghuis, dr. J. A. H. J. S. Bruins Slot en mr. W. R. van der Sluis.

* * * Afscheid prof. Dijk

Wij waren sedert vele jaren gewend aan twee loodsen op de brug van Schoolraad en Unie: prof. Dijk en prof. Van Itterson. Zij deden het samen en zij deden het goed. Nu is de oudste van de twee, prof. Dijk, voor het laatst de trap afgedaald. Hij komt niet weer op de brug. Hij vond, dat het tijd werd om afscheid te nemen, en wilde niet wachten, tot anderen gingen denken, dat het tijd werd.

En zulk een wijsheid, die ook vroegtijdig tot een afscheid weet te besluiten, maakt ons te duidelijker, welk een figuur prof. Dijk altijd voor het christelijk onderwijs is geweest. Daarom danken wij hem in Nederlandse Gedachten voor alles, wat hij voor het christelijk onderwijs heeft gedaan.

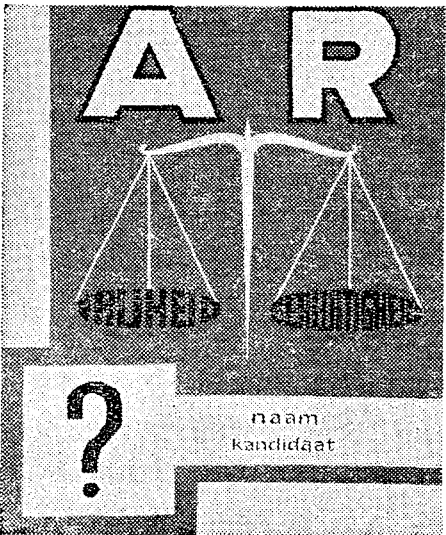
Hij kent de geschiedenis van het christelijk onderwijs, ook plaatselijk. Vele en goede herinneringen blijven hem binden aan tal van onderwijzersmannen, die vele jongeren te weinig kennen. Herinneringen aan Bavinek, aan Oosterlee, aan Wirtz en Lankamp, aan J. L. Pierson en Blum, Van der Molen en Jonkman, Van Wijlen en Drewes en zo vele anderen.

De vorige maand was het vijftig jaar geleden dat hij promoveerde tot doctor in de theologie en zijn publicaties op dat gebied zijn naar omvang en inhoud eerbiedwaardig. Maar hij stond in het volle leven en leeft nog intens mee.

De laatste jaren geeft hij meermalen blijk van zorg en verontrusting. Hij vrees — en velen met hem — dat het christelijk onderwijs innerlijk verzwakt; dat het te veel een zaak wordt en te weinig een geloofsstuk blijft. Bij zijn afscheid heeft hij gewaarschuwd. Wij danken hem het best, door op die waarschuwing te letten.

* * * Lintjesregen

Het is een vreugdevolle maar eveneens moeilijke taak om telken jare de gedecoreerden van de 30ste april geluk te wensen. Vreugdevol, aangezien het de moeite van het vermelden waard is, dat verscheidene vooraanstaanden in onze kring ook hun verdiensten in ruimer verband erkend zagen. Moeilijk echter is het geven van een opsomming, omdat men daarbij zo gemakkelijk onvolledig is. Daarom volstaan wij met het noemen van de namen waarvan de dragers door hun bezigheden op politiek terrein een bijzondere klank in onze partij verkregen. Onze partijvoorzitter Dr. W. P. Berghuis, ons Tweede Kamerlid Mr. B. W. Biesheuvel en het lid van het Centraal Comité, de heer A. Borstlap werden officier Oranje Nassau. Hoger op de lintjesladder kwamen Gouverneur Dr. P. J. Platteel, onze senator Prof. Mr. I. A. Diepenhorst, de voorzitter van de Commissie van Beroep der partij, Mr. T. A. van Dyken, het oud-C.C.-lid Mr. Eling Visser, alsmede het lid van het College van Advies, Mr. Dr. W. F. van Gunsteren. Zij werden ridder in de orde van de Nederlandse Leeuw. De lijstaanvoerder in de Statenkiezerskring Ridderkerk en voormalige secretaris van de Kamercentrale Dordrecht, de heer S. Hammer, de lijstaanvoerder van de Statenkiezerskring Ommen, W. de Jager en het bestuurslid van de Statencentrale Amersfoort, de heer J. W. Koning kregen het Ridderkruis Oranje Nassau. Wellicht mag deze vermelding geen aanspraak op volledigheid maken. Men vergeve ons dit. Het doel was om hen en in hen alle overige nieuwe ridders en officieren het eresaluut te brengen dat zij verdienen.

De rede van dr. W. P. Berghuis

• Vervolg van pag. 1

litiek als maatschappelijk. Spanningen, die uit de overgang naar een ander beleid moesten voortvloeien en die op zichzelf ook niet ongezond waren, maar waarvan de Regering ongetwijfeld de lasten ondervond.

De politiek, de politieke strijd werd heftiger en feller, maar ook fundamenteeler en de burgerij meer toesprekend. Als zodanig daarom ook, naar ik meen, een winstpunt voor ons democratisch bestel.

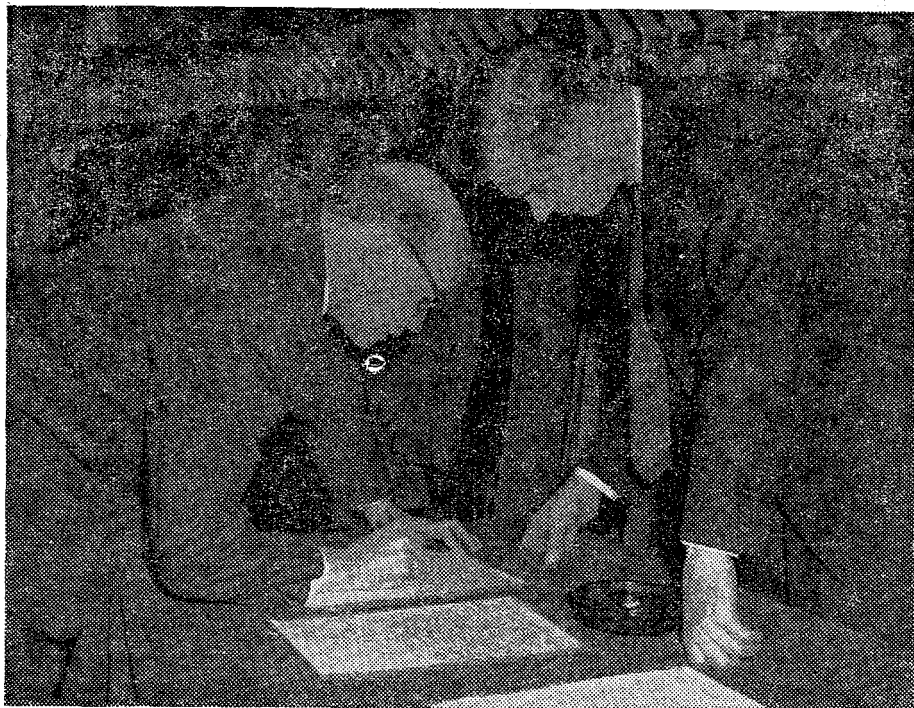
Ook maatschappelijke spanningen traden op; stakingen, die enigermate uit het Nederlandse beeld waren verdwenen, deden zich in de laatste jaren weer meer dan eenmaal voor. Deze spanningen waren echter mede een gevolg van het feit, dat door het gevoerde beleid de maatschappij zelf in meer directe zin en met de eigen verantwoordelijkheid werd betrokken bij het sociaal-economische gebeuren, en als zodanig zijn deze spanningen positief te waarden zonder ze overigens op zichzelf begerenswaardig te achten.

En als ik nu kom tot de vraag: Is het huidige bewind in de verstreken periode geslaagd?, dan zou ik willen zeggen: ten dele wel, ten dele niet. Ten aanzien van de zakelijke uitkomsten is het in het algemeen geslaagd, ten aanzien van het politieke aspect nog niet in alle opzichten.

Wanneer ik stel, dat het beleid ten aanzien van het zakelijke in het algemeen is geslaagd, laat ik uiteraard niet buiten beschouwing, dat er op onderdelen reden voor kritiek is geweest en dat er niet altijd gelukkig is gemaakte keuzes. Maar dat zijn tenslotte dingen, die wanneer men het geheel over een wat langere periode overziet, toch een gedeelte van hun — op het moment zelf schijnbaar grote — proporties verliezen. En dan dacht ik, dat het beleid als totaliteit, zowel internationaal als nationaal, zowel sociaal als economisch, voor ons volk als geheel vruchtbaar is geweest. En dat blijktens de verkiezings-uitslagen de Nederlandse kiezer dit ook beter heeft aangevoeld dan de „niets-deugende” opvatting van de P.v.d.A., zoals die kiezer blijkbaar ook de „alles-deugende” V.V.D.-mening toch te simplistisch vond.

Naast het in het algemeen gesproken zakelijk slagen heb ik gesteld, dat het beleid ten aanzien van het „politieke” niet in alle opzichten is geslaagd. Ik wil daarop gaarne iets nader ingaan, omdat ik meen, dat er in het nog resterende jaar voor de Kamerverkiezingen gelegenheden zijn om dit mankement in te halen, opdat de huidige combinatie tenslotte met een sterke stelling die verkiezingen in kan gaan. Ik ben van mening, dat in de verstreken periode van drie jaren de juiste politieke aansluiting op een nieuwe koers en ook de vereiste sfeer van overleg met maatschappelijke organen niet steeds is gevonden. Dat heeft overigens — dat moet ik er uitdrukkelijk bij zeggen — bepaald niet eenzijdig aan het kabinet gelegen. Ook de politieke en maatschappelijke tegenspelers der Regering hebben daar schuld aan. Het toch ook voor een speciaal als extraparlamenteair aangediend kabinet noodzakelijke vertrouwen is het niet steeds in voldoende mate gegeven. Het scheen soms alsof de „regeringspartijen” zichzelf niet voldoende zeker gevoelden omtrent hun eigen instemming met het optreden van deze regeringscombinatie. Maar daartegenover is het de vraag of de Regering altijd voldoende heeft aangevoeld de politieke mogelijkheden van de overgang van de ene fase naar de andere. Ik kan mij niet aan de indruk onttrekken, dat het kabinet tot nu toe te weinig politiek is geweest, in de goede zin van het woord. En dat het kabinet in het algemeen overleg tussen Regering en Staten-Generaal niet altijd voldoende uiting heeft gegeven van het begrip voor de noodzakelijkheid van een „staatkundig verstaan” van diegenen, met wie men het in de hoofdzaken eens is.

Maar als ik mij, het geheel overziende, afvraag of er nationaal gezien onbehagen bestaat over de huidige politieke constellatie, waarop het huidige bewind rust, dan zou ik beslist willen antwoorden: Nee. Er mag hier en daar

De heer P. Renkema uit Appingedam tekent de presentielijst. Achter de tafel de heer E. Termorshuizen, medewerker op het partijbureau.

wat gehokt hebben, het regeringspad mag niet altijd over rozen zijn gegaan, de constellatie heeft in het algemeen gesproken de moeilijke beginjaren van een andere koers goed doorstaan en met name de ook voor de toekomst zo belangrijke samenhang tussen de drie christelijke partijen weten te handhaven.

Ik spreek op dit ogenblik maar niet over de ons allen zo aangrijpende zaak Nieuw-Guinea. Deze immers zal vanmiddag wel aan de orde komen. Maar wel wil ik nu gaarne nog iets zeggen over een andere zaak.

De gehandicapten

Het is bekend, dat de hoofdlijn van het huidige Regeringsbeleid juist daarom onze instemming heeft, omdat het is gericht op het leggen van meer verantwoordelijkheid bij de burgerij en de maatschappij en op het terugtrekken van de staat, waar dat mogelijk is. Wij hebben daaraan echter steeds toegevoegd — en dat is vanouds in de a.r. politiek een noodzakelijk complement geweest van de doelstelling van de eigen verantwoordelijkheid der maatschappij — dat zulks niet mag gaan ten koste van de zwakkeren in de samenleving. De Overheid, die als zodanig, waar dat kan, steeds tot terugtrekken bereid moet zijn, zal zich tevens altijd weer moeten opstellen als het „schild der zwakken”.

Wij leven in een tijd van toenemende stoffelijke welvaart, die, naar zich laat aanzien, als de vrede bewaard blijft en de Europese economische integratie zich voortzet, tot nog veel grotere hoogte dan de thans bereikte zich zal gaan ontwikkelen. Van deze welvaartsvermeerdering is ons volk in brede lagen gaan genieten. Maar toch blijft er steeds in de samenleving die „zwakke” onderkant, waarop de overheid in het bijzonder haar aandacht heeft te richten. Het is, dacht ik, juist in een tijd van welvaart zaak om de middelen, welke die welvaart biedt, in belangrijke mate te gebruiken voor het opheffen van de „vloer” in de maatschappij.

Naar buiten, in wereldverband, raakt dit de hulpverlening aan de ontwikkelingslanden, maar ook naar binnen, in de eigen nationale samenleving ligt hier een duidelijke taak. Nu is er voor de versterking van de sociaal-economisch zwakke zijde van de maatschappij in de loop der jaren ontzorgd veel gedaan. Wij kennen bij ons een stelsel van sociale wetgeving en sociale voorzieningen, dat vrijwel niemand meer aan zijn lot overlaat en dat aan de sociale gerechtigheid een stevige basis in ons nationale bestel heeft gegeven.

De zwakke onderkant van de maatschappij wordt, gelukkig, in onze tijd ook niet meer in de eerste plaats gevormd door de brede arbeidersmassa. Ofschoon, dat moet ik erbij zeggen, de

kwestie van de minimum-lonen ook nu nog zeer direct te maken heeft met het optrekken van de „vloer” in deze tijd van welvaart. Die „vloer” vertoont zich evenwel en in sterkere mate nog in diverse andere sectoren van de maatschappij: invaliden, ouden van dagen, rentetrekkers, kleine zelfstandigen, e.a. Onze sociale wetgeving zal in de toekomst nog op meer dan één punt haar afronding moeten vinden.

Maar die „zwaksten” onder ons, waarvoor ik nu zeer in het bijzonder uw aandacht zou willen vragen en ten aanzien waarvan ik meen, dat in de komende tijd een integrale wettelijke regeling moet worden getroffen, betreft de zwaar gehandicapten, in de categorieën van blinden, doofstommen, lichamelijk zeer gebrekkigen, geestelijk afwijkenden, zwakzinnigen en krankzinnigen, d.w.z. diegenen, die niet in de eerste plaats uit medelijden maar uit solidariteit, vanwege het „uit één bloed zijn”, onze gemeenschappelijke zorg behoeven.

Ik weet wel, dat ook voor deze groepen incidenteel veel is en wordt gedaan, maar dan meer in de zin van goedertieren bijstand dan in die van een algemene sociale wetgeving. En toch raakt het hier de groepen van de zwaarst getroffen en zwaarst belaste in onze samenleving, ook in stoffelijk opzicht. Niet voor niets heeft zich daarop in het verleden ook het sterkst de particuliere en kerkelijke hulp en offervaardigheid gericht.

Wij hebben in onze sociale wetgeving alle mogelijke vormen van „risico's”, vanaf ziekte, invaliditeit en werkloosheid tot ouderdagzorgen en kindertoe, naar de financiële kant gedekt in algemene wettelijke regelingen, die de lasten gemeenschappelijk laten dragen. Men kan discussiëren over de vraag — zoals dit bijv. laatstelijk ook is gebeurd bij de behandeling van de Kinderbijslagwet — of in alles wat thans te dezen in onze wetgeving is vervat steeds het gemeenschappelijk dragen van de lasten van „risico's” met recht en reden kan worden bepleit.

Maar ik meen, dat, wanneer wij uitgaan van het patroon van sociale wetgeving, zoals wij dat kennen, het buiten discussie is, dat daarin zeer beslist thuishoort het gemeenschappelijk dragen van het risico der zwaar gehandicapten, een risico, dat in verhouding tot de andere naar aantal, gelukkig, relatief gering is, maar dat, als het zich voordoet, de getroffen personen bijzonder zwaar belast. Ik meen dan ook, dat het ontbreken van een integrale regeling voor deze groepen een aanwijsbaar manco in het totaalbeeld van onze sociale wetgeving vertoont. En dat van de mogelijkheden, welke onze huidige welvaart biedt, gebruik moet worden gemaakt om dit manco op te heffen.

Wij worden in onze tijd geconfronteerd met politieke vraagstukken van een enorme omvang en zich ver buiten onze landsgrenzen uitstrekkend. En wij zullen als levende partij volop, positief en constructief daarmee bezig hebben te zijn. Alleen, wij zullen niet mogen vergeten de noodzakelijkheid van een daadwerkelijke beweging met direct leed in onze naaste omgeving. Want daarin ligt tenslotte een stuk van de adel van een christelijke politiek, zoals die ons door figuren als Kuiper en Talma is voorgelouden.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

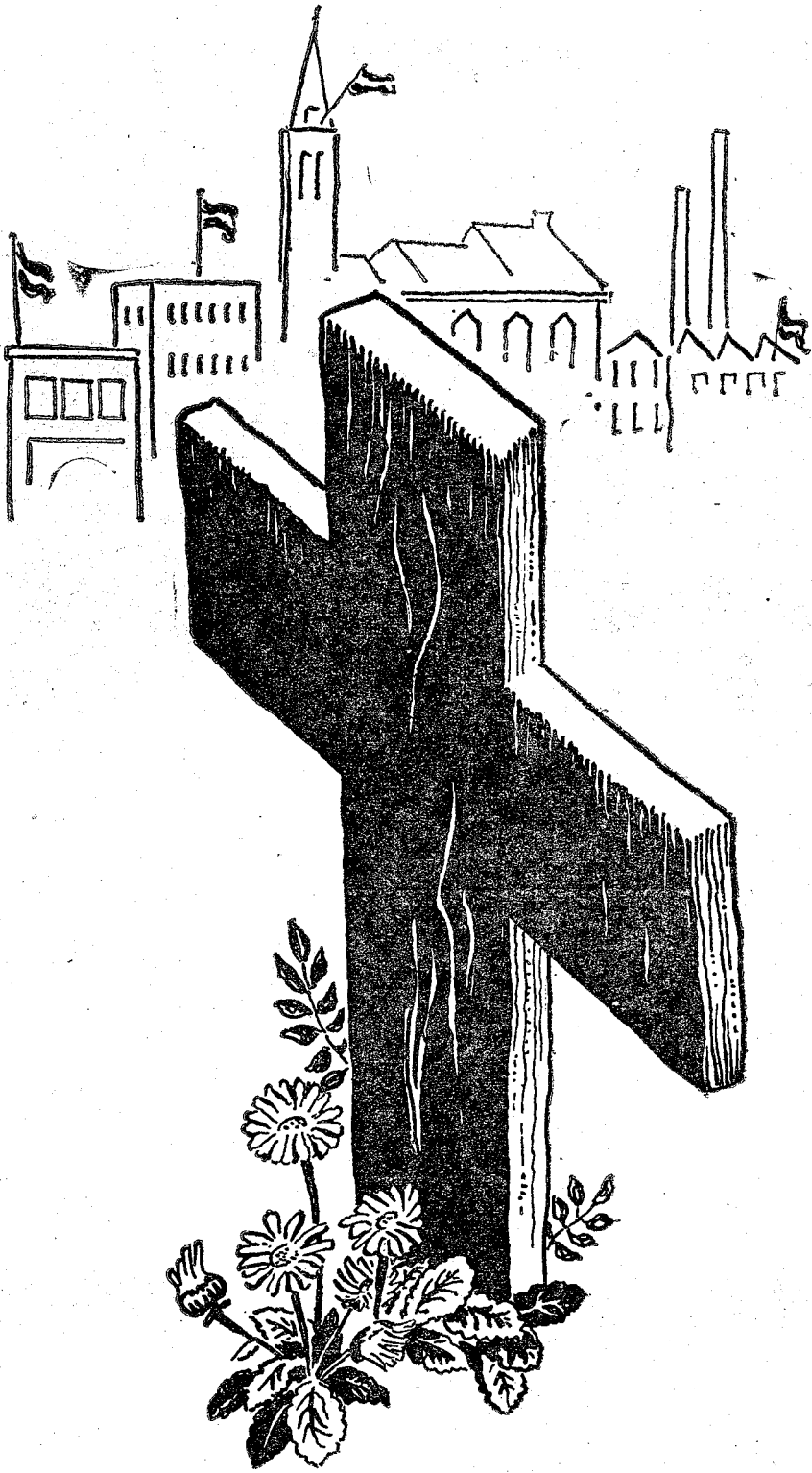
onder redactie van H. Algra (voorzitter), G. A. Kieft, J. W. Ooms, mr. W. R. van der Sluis, J. D. Troostheide, G. J. H. Griffioen (secretaris).

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage, telefoon (070) 631023 en 112138, giro 89673.

ADRES VOOR ADVERTENTIES: Botenmakersstraat 45, Zaandam, telefoon (02980) 63224.

ABONNEMENTSPRIJS f 6,50 per jaar, f 3,25 per half jaar. Giro 89673.
STUDENTENABONNEMENT f 4,— per jaar. LOSSE VERKOOP f 0,20.

Et emergo

Weer is het de vijfde mei

Het is triest, telkens opnieuw te worden geconfronteerd met het feit, dat onze jongeren zo weinig weten van de strijd, die gedurende de jaren 1940 tot 1945 gestreden werd. Weet men al van de militaire handelingen in die jaren iets af, over de intenties van het verzet, van de geestelijke strijd, is de jeugd slecht op de hoogte.

Wij mogen dat de jeugd niet kwalijk nemen. Zij heeft niet bewust de rampspoedige jaren ervaren en haar bron van kennis hierover is dus niet de eigen herinnering. Zij moet het hebben van horen zeggen en van het gedrukte woord.

Het valt ons, ouderen, te laken, dat de jeugd in het algemeen zo slecht geïnformeerd is. Wij hebben, in dit opzicht te weinig gedaan om de gedachte levend te houden aan datgene wat velen van ons volk bevoog om zich tegenover de bezetter te stellen. Onze dankbaarheid over de vrijheid die wij in 1945 verwierven — en wat is er een hoge prijs voor betaald! — is klaarblijkelijk niet zodanig geweest, dat het de jeugd heeft aangestoken.

Weer komt de vijfde mei en weer gaan wij de bevrijding herdenken. Velen gaan er in wezen achteloos aan voorbij. De herdenking op de vooravond van de bevrijdingsdag van de velen die slachtoffer werden van het oorlogsgeweld en die hun verzet tegen een goddeloos stelsel met hun leven betaalden, wordt door slechts weinigen bijgewoond.

De bevrijdingsdag levert slechts een pover beeld op van vreugde over dit voor ons volksbestaan toch zo bijzonder belangrijke feit.

De oorzaak valt te zoeken in het

vergeten van de wezenlijke waarden waar het in het verzet en in de strijd tegen een verfoeilijk staats-absolutisme om ging.

In deze weken worden wij op allerlei manieren herinnerd aan de komende verkiezingen voor de gemeenteraden. Juist in het perspectief van de bevrijding zijn de gemeenteraadsverkiezingen van grote waarde. Gedurende de bezettingsjaren was er geen sprake van, dat de bevolking door middel van het bestuursorgaan van de gemeente kon meespreken over het beleid dat gevoerd zou worden. De bevolking werd onmondig verklaard. De bevrijding gaf ons ook deze vrijheid terug; dat wij ons gemeentebestuur mede kunnen bepalen. Dit beleid zal metterdaad gericht moeten zijn op vrijheid en gerechtigheid.

Zo moet de bevrijding op velerlei terrein een oorzaak zijn van grote dankbaarheid jegens de Almachtige. De aanwezigheid van deze dankbaarheid betekent allereerst een feest in het hart.

Het feest van de bevrijding is een feest met kruisen. Het kruis, geplaatst op ontelbaar vele graven, is niet weg te denken als de vlaggen wapperen, de vogels zingen en de bloemen van de mei bloeien. Het kruis is het symbool van de bevrijding — en de opperste bevrijding kan niet beleefd worden zonder het kruis van Golgotha, dat alle kruisen op de aarde beheerst.

Dit te weten, zal ons moeten aansporen, op de bres te staan voor vrijheid en gerechtigheid. Het zal dan niet anders kunnen zijn dan een bijbelse vrijheid en een bijbelse gerechtigheid.

ER is in de geschiedenis van de A.R. Partij waarschijnlijk nooit een Partij Convent gehouden, waar we het zo duidelijk oneens waren.

Dit geval is in één opzicht ernstiger dan de kabinetscrisis naar aanleiding van de motie-Van Eibergen. Toen die geschiedenis op een Partij Convent aan de orde kwam, was de oplossing al gevonden. Er was misverstand en kortsluiting geweest en er waren krasse woorden gebruikt, maar nergens enig principieel verschil van inzicht gebleken. En dan kan een zaak gauw worden vergeten.

Nu ligt de zaak anders, en is er van misverstand geen sprake. Er is verschil van inzicht over een ernstige en verantwoordelijke zaak.

De rede van dr. Bruins Slot vond ernstige bestrijding en aan de andere kant warme verdediging. De bestrijders betreurden de veranderde koers; speciaal de woordvoerders van de „dertig”, lange tijd bezwaard, waren nu opgelucht en dankbaar.

Er is geen enkele reden te doen, alsof dit allemaal niet ernstig is.

En toch staat hierboven: *et emergo*. Het luctor was een zo duidelijk feit, dat niemand het kan ontkennen.

Maar *et emergo*...?

TOCH staat het hier, en niet als een „vrome wens”. Als een woord van vertrouwen.

Want er was één element in het debat, heel duidelijk en sterk, en dat was de begeerte om zich te beroepen op en te houden aan de Heilige Schrift. Dat maakte, dat er weliswaar géén conclusie was aan het slot maar wel een vereniging in het gebed.

Dat is een term, die we heel goed kennen: „zich verenigen in het gebed”. En dat was ditmaal zeer existentieel.

DIT houden aan de Heilige Schrift.

Samen overwegen bij de geopende Bijbel.

Sommigen zeggen, dat het zo riskant is en dat we zo licht de Bijbel gebruiken alsof het ons arsenaal is.

Maar die waarschuwing kan ook gevaarlijk worden, zodra zij er toe leidt, dat men maar liever de feiten het laatste woord geeft en er zich zelfs over verheugt, dat de politiek een zakelijk handelen is, waarbij we met zakelijk spreken kunnen volstaan. Dat betekent het bestaansrecht van een christelijke politieke partij ontkennen.

DIT houden aan de Heilige Schrift, dat betekent niet een vereenzelviging van onze nationale zaak met die van het Israël van het Oude Verbond. In allerlei „tijdpreken” in dagen van nationale nood staat dat gevaar voor ons. Maar het betekent ook niet, dat wij zonder Goddelijke beloften in het leven staan. De Bijbel is wel heel sterk het boek der beloften, ook voor het nationale leven.

Willem van Oranje, de Vader des Vaderlands, heeft zich met deze vraagstukken bezig gehouden. Hij probeerde het zwakke en verdrukte Nederland te helpen door het een plaats te geven in een Europees front tegen Habsburg. Dat betekende een verbond met het huis Valois. Sommige predikanten kwamen toen in verzet aan de hand van de grote profeten van het Oude Verbond. „Juda mocht zich niet verbinden met Egypte tegen Babel, met de ene heidense macht tegen de andere, en zo ook Nederland niet met Frankrijk tegen Spanje”. Zo was de paralisering dwingend. Maar de Prins wees haar af. Juda had de gewisse beloften Gods, dat de Here het nationaal bestaan zou handhaven, en zulke beloften hebben wij niet. En bovendien — Abraham had ook zijn heidense bondgenoten, Asser en Eskol, toen hij uitrok om Lot te bevrijden.

Zulke beloften niet.

Maar niet zonder beloften.

Daarom kon Willem van Oranje die brief schrijven over het verbond met de Potentaat aller Potentaten.

Niet zonder beloften.

Gerechtigheid verhoogt een volk.

In het houden van Gods geboden is groten loon.

„Wie Hem aanroept in de nood,
vindt Zijn gunst oneindig groot.”

ONZE oud-gymnasiasten herinneren zich de uitdrukking *do ut des* als karakterisering van de Romeinse religie. Ik doe wat, opdat gij wat doet. De keizer offert, de veldheer offert, hij zorgt, dat van zijn kant alles in orde is, en dan mag hij er op rekenen dat de goden zich ook niet onbetuigd laten.

Zo is het bij ons niet.

Zo leert de Bijbel het ons niet.

En wij worden er aan herinnerd, als wij juist op onze partijvergaderingen, als van ouds, bij voorkeur zingen:

Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht,
Uw vrije gunst alléén wordt de ere toegebracht.

Zo voegen de gedachten zich aan, in gehoorzaamheid aan het Evangelie. Er is geen andere weg, die wij mogen gaan, dan die van gerechtigheid en trouw.

Daarover is onder ons géén verschil van mening. Zulk een verschil mag er ook niet zijn. En als wij gehoorzaam volharden, dan mogen wij pleiten op Gods genade om ons in die weg te zegenen. Pleitend op Gods beloften.

DAN kan Gods weg anders zijn dan onze wegen.

*So het de wil des Heren
te dier tijd waer geweest
Hadd' ick geern willen keren
Van U dit swaer tempeest.*

*Maer de Heer van hierboven
Die alle dinc regeert,
Dien men altyt moet loven
En heeft het niet begeert.*

Zo staat het in het Wilhelmus.

Maar dat verhindert de dichter niet, om te zeggen:

*Maer Godt zal my regeren
Als een goet instrument*

*Dat ick mag wederkeren
In mynen regiment.*

Als we dat maar goed begrijpen, dat we nooit zo zijn teruggeworpen op wat wereldlijke prinszen beslissen, dat die beslissing gewetens binden of ontbinden kan, maar dat we ook als natie voor des Heren aangezicht bij het licht van Zijn Woord moeten en mogen wandelen, dan breekt door alle zorgen en overleggingen de psalm van het vertrouwen heen.

En in die zin hebben wij gewisse beloften Gods, die ons pleitgronden zijn om zijn genadige hulp.

EN dan leert de Heilige Schrift ons ook, dat er sprake mag zijn van een zaaksgerechtigheid. De Bijbel leert ons, dat een bepaalde zaak goed of niet goed kan zijn in de ogen des Heren. Wanneer wij samen het beste trachten te zoeken voor het volk van de Papoea's, dan behoeven we niet te vrezen, dat God de Here dat verwerpelijk vindt, omdat onze betovergrootouders in slaven handelden en vele generaties vroeger zich misschien nog aan kannibalisme schuldig maakten. Wij mogen de zaak, die nu in het geding is, aan de Here voorleggen, al hebben we ook als natie veel en dikwijls gezondigd. Dat deden we ook in de bezettingstijd, en we wezen een bediening des Woords af, die alleen maar boete predikte en geen verzet, alleen maar onderwerping, en geen strijd.

Dit zijn allemaal zaken, waarover we het eens zijn. Niet doordat we al redenerende tot dezelfde stellingen komen. Maar doordat we de Schriften mogen geloven.

NU heeft het ons getroffen, dat in de discussie op het Convent juist het beroep op de Heilige Schrift de verschillen soms schéén te verdiepen.

In werkelijkheid was dat niet zo en kan het zo niet zijn.

Juist hier zullen we elkaar vinden, ook als het gaat om de praktische conclusie, waar we nu nog over verschillen.

Juist hier staan we nu reeds naast elkaar.

En omdat ik geloof, in de volle diepe zin van het woord gelóóf, dat de Heilige Schrift ons licht en wijsheid geeft in alle moeilijkheden, daarom geloof ik: *et emergo*.

Wij komen boven deze moeilijkheden en verschillen uit, niet doordat de feiten op den duur maar één conclusie voor allen toelaten, maar doordat de opening der Schriften ons waarlijk helpt, en aan alle eenvoudigen wijsheid leert.

Dat is altijd de kracht en de zin van de Reformatie geweest.

En als dat bij ons leeft, is er geen wortel der bitterheid, maar dankbaarheid, dat we het gesprek kunnen en moeten voortzetten, dat verleden zaterdag in Utrecht in wezen reeds een gesprek was rondom de Bijbel.

A.

De rede van dr. Bruins Slot op het Partij Convent

NADAT dr. Bruins Slot de overleden staatssecretaris van O., K. en W., drs. G. E. Stubenrouch herdacht had, sprak hij de volgende rede uit:

De Nederlandse politiek is het laatste jaar in toenemende mate onder de ban van het probleem Nieuw-Guinea komen te liggen.

In toenemende mate.

De laatste maanden worden ministers en Kamerleden er in hun gedachten bijna geheel door in beslag genomen.

Minister Cals die nu al jaren lang als het ware geobsedeerd wordt door zijn wetsontwerp op het voortgezet onderwijs, maakte er in zijn antwoord op de algemene beschouwingen over dat wetsontwerp ook gewag van hoezeer het probleem Nieuw-Guinea ook zijn tijd vroeg.

Ik geloof, M. de V., dat ik er het beste aan doe mij vandaag uitsluitend te beperken tot de behandeling van het Nieuw-Guinea-vraagstuk, zoals dat tot dusver in de Kamer aan de orde is geweest.

Nieuw-Guinea driemaal in de Kamer

Het vraagstuk is in dit parlementaire jaar driemaal aan de orde geweest.

De eerste maal bij de algemene politieke beschouwingen in oktober. Dat was kort nadat de Nederlandse regering het zgn. plan-Luns bij de V.N. had ingediend.

De tweede maal in begin januari naar aanleiding van een brief van de minister-president over het verloop van zaken met het plan-Luns in de algemene vergadering van de Verenigde Naties.

De derde maal, nu in begin april, wederom naar aanleiding van een brief van de minister-president, die betrekking had op de preliminaire besprekingen tussen vertegenwoordigers van Nederland en van Indonesië in het bijzijn van een door de Secretaris-Generaal der V.N. aangezochte derde persoon, de Amerikaan Bunker. Die brief had ook betrekking op versterking van de militaire machtsmiddelen op Nieuw-Guinea.

De eerste fase Plan-Luns

Allereerst dan de fase van oktober 1961.

Ongeveer een week voordat de algemene politieke beschouwingen in de Tweede Kamer begonnen ontvouwde minister Luns in de Algemene Vergadering der V.N. de Nederlandse voorstellen met betrekking tot Nieuw-Guinea.

Die voorstellen kwamen in grote trekken hierop neer, dat Nederland al zijn huidige bevoegdheden op Nieuw-Guinea zou overdragen aan een internationale ontwikkelingsautoriteit, dat het de soevereiniteit zou overdragen aan de Papoea-bevolking, dat er een definitieve streefdatum voor de zelfbeschikking door de V.N. zou moeten worden vastgesteld na overleg met de Papoea-bevolking. Het recht van zelfbeschikking was een essentiële voorwaarde in de Nederlandse voorstellen.

Verder was Nederland bereid tot voortzetting van de financiële hulp aan Nieuw-Guinea tot een bedrag van 30 miljoen dollar per jaar.

Het was bereid aan zijn ambtenaren op Nieuw-Guinea te vragen in functie te blijven slechts indien de V.N. dit noodzakelijk achtten.

De verantwoordelijkheid voor de defensie zou bij de V.N. komen te liggen. Nederland zou zijn gewapende macht dus terugtrekken, tenzij de V.N. anders zouden beslissen.

Aldus het plan-Luns waarmee Nederland, zoals de regering het zelf heeft uitgedrukt, onherroepelijk een eind wenste te maken aan zijn geschiedenis als koloniale mogendheid.

Ik zou er de aandacht voor willen vragen, dat hier van een grote verandering in de Nederlandse Nieuw-Guinea-politiek der regering sprake was.

Tot dusverre hadden wij steeds op het standpunt gestaan, dat Nederland de bevolking van Nieuw-Guinea zou opleiden tot zelfbestuur en zelfbeschikking. Wij zagen dat als onze nationale taak om op die wijze onze koloniale geschiedenis eervol te beëindigen.

Maar in de loop van 1961 is de Nederlandse regering op dit punt van gedachten veranderd. Terwijl tot in 1960 de internationalisatie van het Nieuw-Guinea bewind — behoudens de jaarlijkse rapportage aan de V.N. — werd afgewezen, besloot de regering in 1961 tot het tegenovergestelde. Het doel, de uiteindelijke zelfbeschikking, bleef gelijk, maar de Nederlandse re-

gering begreep, dat zij zelf dat doel niet zou kunnen verwirkelijken en deed daarom een beroep op de V.N. Nederland wilde een eind maken aan zijn geschiedenis als koloniale mogendheid — het is een woord niet van mij, maar van de regering — en wilde het probleem Nieuw-Guinea voor rekening van de V.N. brengen.

Terecht

Ik geloof — en ik heb dat namens de A.R. fractie in de Tweede Kamer ook gezegd — dat de regering daar gelijk in had.

Wij hebben n.l. in het Nieuw-Guinea-vraagstuk langzamerhand met een probleem te maken, dat onze krachten te boven gaat. Ik bedoel daarmee niet, dat wij het ontwikkelingswerk en het bestuur op Nieuw-Guinea niet aan kunnen. Ik bedoel daarmee, dat wij — op eigen houtje — niet in staat zijn de zelfbeschikking van de 750.000 Papoea's te effectueren en te doen respecteren tegenover een natie van 80 miljoen, die dat zelfbeschikkingsrecht niet erkennen wil, in een internationale wereld, die over deze dingen niet bereid is messen te trekken en die een reguliere oorlog tussen Indonesië en ons niet kan dulden.

De regering had er dus verleden jaar oktober volkomen gelijk in dat zij voor haar politiek met betrekking tot Nieuw-Guinea naar een breder internationaal draagvlak zocht. Zij was toen zelfs al zo ver, dat zij niet alleen een breder draagvlak, maar een ander draagvlak — dat van de V.N. — zocht.

Ik zou nu, tegen deze achtergrond, tot degenen, die de A.R. partijleiding, de A.R. Tweede Kamerfractie en mij persoonlijk benaderden met opmerkingen als zouden wij vluchtwegen zoeken, als zouden wij de Papoea's niet als de naasten zien, die op onze weg geplaatst zijn, als zouden wij ons door angst en vrees laten leiden, als zouden wij te weinig op de wil des bevels van God letten en te veel speculeren op een mogelijk voor ons en de Papoea's ongunstige wil des besluis van God en als zouden wij maar een stelletje slappelingen zijn (ik citeer hier brieven die ik ontvangen heb) — ik zou tot die allen willen zeggen, dat het niet de A.R. Partij in de eerste plaats, maar dat het het kabinet-De Quay is geweest — inclusief minister Luns — dat tot de conclusie is gekomen, dat het beleid zoals het tot 1961 gevoerd is in een impasse leidde, die voor de Papoea's geen uitzicht bood. Vandaar — terecht — de poging tot internationalisatie, zoals ik die hiervoor beschreven heb.

Steun der A.R. fractie

De A.R. Tweede Kamerfractie heeft dat beleid bij monde van mijzelf direct ondersteund. Ik kan het niet helpen, dat de minister-president dat niet direct na mijn rede in eerste aanleg begrepen heeft, maar aan wie die rede leest moet dat duidelijk zijn. De minister-president heeft dat na mijn repliek in zijn dupliek toegegeven. Wij hebben het beleid van de regering gesteund, omdat wij de achtergrond als zeer reëel erkenden: wij staan hier voor een taak, die wij, alleen, niet aan kunnen. Wij staan hier voor een twistgeding, dat wij op ons eentje niet uit kunnen

Vele Conventgangers aan de maaltijd bijeen. Aan de linkerzijde ziet u: Mr. B. W. Biesheuvel, J. Smallegenbroek, Prof. Dr. J. Zijlstra, Mr. J. Algera en Mr. J. van Aartsen. Aan de rechterzijde in het midden: Dr. J. A. H. J. S. Bruins Slot, geflankeerd door Prof. Dr. Ir. H. van Riessen en Dr. J. Donner.

vechten, maar waarvoor een internationaal akkoord noodzakelijk is.

Al waren wij het dus met de doeleinden der regering eens, wij hadden op de plannen der regering wel kritiek.

Ons is verweten, dat wij die kritiek hadden; ons is verweten, dat wij die kritiek hebben geuit; ons is verweten, dat wij die kritiek op dat moment hebben geuit. U loopt de regering voor de voeten, zo is mij gezegd.

Ik wil allereerst de opmerking maken, dat het in zekere zin de taak van het parlement is om de regering voor de voeten te lopen.

Wij zijn geen Hitler-rijksdag van jaknikkers, maar wij zijn er voor om loyaal en kritisch het beleid der regering te benaderen.

Ik begriep natuurlijk ook wel dat men — vooral als men regeringspartij is — zijn kritiek met een zekere behoedzaamheid moet uitbrengen. Maar wanneer men in het beleid, dat de regering op een bepaald punt voert een zeer belangrijke tekortkoming ziet, dan is een Kamerlid naar eer en geweten verplicht daaraan uitdrukking te geven.

Kritiek der A.R. fractie

De grote tekortkoming, de omissie, in het plan-Luns lag hierin, dat het bij de voorgestelde oplossing geen rekening hield met datgene wat het probleem Nieuw-Guinea tot een probleem maakt, n.l. het conflict tussen Nederland en Indonesië over Nieuw-Guinea. Indonesië stelt, dat het de soevereiniteit over Nieuw-Guinea bezit en weigert de idee der zelfbeschikking te aanvaarden, althans zo is het altijd geweest. Nederland staat op het standpunt, dat het de soevereiniteit bezit en dat het die bij toepassing van zelfbeschikking aan het bevoegde gezag wil overdragen.

Dit conflict zou bij aanvaarding van

het plan-Luns niet zijn opgelost. Het zou alleen opgelost zijn als de Papoea's voor aansluiting bij Indonesië kozen. Maar noch bij een aansluiting bij Australisch Nieuw-Guinea, die de Nederlandse regering destijds als mogelijkheid stelde, maar die door de huidige ontwikkeling volkomen imaginair is, noch bij de uitroeping van een zelfstandige staat West-Papoea, zou dit conflict opgelost zijn.

Bij aanvaarding van het plan-Luns zou eerst de internationale ontwikkelingsautoriteit en daarna de eventuele staat West-Papoea belast worden met de last van het conflict Nederland-Indonesië.

Naar de mening van de A.R. fractie was het moreel ontoelaatbaar om mede te werken aan een zelfbeschikking door de Papoea's, die alleen maar tot gevolg zou hebben, dat Indonesië zijn conflict met Nederland op de Papoea's zou afregeren.

En bij zelfstandigheid zouden de Papoea's alleen staan, tenzij de Verenigde Naties of Nederland of andere landen daarvoor insprongen.

Dat dit van de V.N. niet te verwachten is, was ons toen duidelijk en is nu iedereen duidelijk. Dat andere landen b.v. de Verenigde Staten of Australië, zullen bijspringen, het is voor een ieder duidelijk dat dit niet gebeuren zal.

Dan blijft Nederland alleen over.

Maar het plan-Luns was juist bedoeld om Nederland daarvan te vrijwaren, omdat men zich bewust was, dat men dit op de duur alleen niet kon. De situatie is n.l. deze, dat wij niet permanent op voet van oorlog met Indonesië kunnen blijven, dat op den duur de machtsverhoudingen daarginds ten nadele van Nederland zich zullen wijzigen en dat militaire overwinningen op Indonesië geen politieke oplossingen bieden. Dat hebben de beide politieke acties op Java ons geleerd, dat heeft de Suez-crisis ons geleerd. Landen als Nederland, Engeland en Frankrijk kunnen geen autonome internationale politiek voeren.

Daarom springt ook Australië ons, als het nijpen gaat, niet bij. Men is afhankelijk van bondgenoten.

Het gebrek in het plan-Luns was dat het aan het politieke knelpunt in het probleem voorbijging.

Daar is van de A.R. zijde op gewezen. Wij hebben gezegd: Internationalisatie, best! Maar probeer op een of andere manier ook Indonesië hierbij te betrekken. Het enige wat ik gevraagd heb in de Kamer is: Tast eens af of er een mogelijkheid bestaat voor een open gesprek, een gesprek zonder pre-conditions. Dat was toch wel het minste wat men zou moeten doen.

En nu kan iedereen — en dan ben ik het er nog van harte mee eens ook — zeggen, dat het in Indonesië een bende is en dat Soekarno een slecht mens is, maar de internationalisatie-poging alleen was gedoemd te falen, gelijk dan ook gebleken is. Een internationalisatie-poging, gepaard aan een bilaterale benadering, was de enige kans.

In feite gebeurt dat vandaag den dag. Maar nu zijn wij ertoe gedwongen. Het was beter geweest als wij de geste uit eigen beweging gemaakt hadden. Maar de regering wilde toen niet.

Het zou overigens in overeenstemming met het Nederlandse regeringsstandpunt zijn geweest het wel te doen. In een memorandum, dat van Nederlandse regeringszijde op 3 no-

IN EUROPA
TOONAANGEVEND
VOOR LABORATORIUM-
EN KANTOORMEBELEN

HUIZENGA

Meubelindustrie en Interieurverzorging n.v.
UTRECHT • KOLLUM

Bel 030-13934* Afd. Verkoop en onze specialisten
komen praten en vertellen u alles over alle mogelijkheden.
Eventuele schriftelijke aanvragen

Bemuurde Weerd O.Z. 12 - Utrecht

vember 1961 aan de verschillende delegaties ter Ver. Naties — Assemblée werd overhandigd staat uitdrukkelijk aangaande de status van Nieuw-Guinea, dat er tussen Nederland en Indonesië definitief vastgelegd werd, dat er geen verandering in de bestaande status zou plaatsvinden, wanneer over deze verandering niet uitdrukkelijk tussen de partijen overeenstemming was bereikt.

De tweede fase

In de Ver. Naties

En nu de tweede fase, de behandeling in de V.N. en het Kamerdebat van begin januari.

In de V.N. heeft het plan-Luns veel sympathie ontmoet. Begrijpelijk, want het was ieder onbevengend toeschouwer duidelijk, dat Nederland hier zichzelf niet zocht, maar alleen het belang van de Papoea-bevolking. Maar het is in de V.N. ook hun die met Nederland sympathiseerden niet ontgaan, dat het Nederlandse plan het werkelijke politieke knelpunt omzeilde. Dat blijkt zeer duidelijk uit de rede van de Amerikaanse afgevaardigde Bingham — de heer Biesheuvel heeft daar in zijn Kamerrede van 2 januari terecht op gewezen — die enerzijds het Nederlandse regeringsstandpunt prees en op zelfbeschikking onder de aegis van de V.N. aandrong, maar die anderzijds stelde, dat het Nederlandse plan onvoldoende het grote belang dat Indonesië in het omstreken gebied heeft erkende.

De Nederlandse voorstellen zijn niet in stemming gebracht. Men wist dat zij verworpen zouden worden. Een resolutie van India stelde bilaterale besprekingen voor tussen Indonesië en Nederland onder leiding van een V.N.-autoriteit. De Brazzaville-resolutie — een resolutie van een aantal voormalige Franse koloniën in Afrika — trachtte een compromis te vinden tussen het voorstel van India en dat van Nederland. In die resolutie werden zowel de zelfbeschikking als de internationalisatie als de bilaterale besprekingen voorgesteld. Thans ging de Nederlandse regering met die Brazzaville-resolutie akkoord.

Noodgedwongen deed zij wat wij enige maanden eerder hadden gevraagd. Intussen behaalde ook deze resolutie niet de vereiste tweederde meerderheid. De internationalisatie was dus mislukt.

In de Tweede Kamer

De regering heeft daaruit de conclusie getrokken, dat het nu noodzakelijk was om te trachten te komen tot besprekingen met Indonesië zonder pre-labelle voorwaarden.

De heer Biesheuvel heeft zich daar namens de a.r. fractie bij aangesloten.

In de tweede plaats heeft hij zich namens onze fractie aangesloten bij de formulering van het zelfbeschikkingsrecht, zoals dat in de brief van de Minister-President van 8 december 1961 was geformuleerd, waar hij zegt: onze belofte is, dat wij niet buiten de bevolking om over haar toekomst zullen beschikken.

Kritisch stond de heer Biesheuvel dus niet tegenover het beleid van de regering, maar instemmend. Kritiek oefende hij slechts op de optimistische nabeschouwingen over het verloop van zaken in de V.N. in de schriftelijke stukken, die de Kamer voor 2 januari bereikten.

Op 8 december was het nog niet duidelijk, dat de regering een gesprek met

Indonesië wenste. Op 3 januari was dat wel duidelijk. Er was tussen fractie en regering dus geen verschil.

De derde fase

Instemming der A.R. fractie

De gesprekken zijn inmiddels aan de gang geweest, onderbroken en er is thans een diplomatieke activiteit aan de gang met de inhoofd waarvan ik niet op de hoogte ben en waarover ik dus ook niet kan en zal spreken. De zaken met betrekking tot Nieuw-Guinea liggen thans niet bij de Kamer, maar bij de regering, met wier beleid ik namens de fractie op 4 en 5 april mijn instemming betuigde. Het debat ging toen wederom over Nieuw-Guinea en wel met name over het zenden van militaire versterkingen. Wij hebben ons daarmee direct akkoord verklaard. Zolang wij het bewind op Nieuw-Guinea voeren, zolang hebben wij te zorgen voor de veiligheid van de bevolking aldaar, Nederlanders en autochthonen.

De regering heeft de situatie in een brief van de Minister-President van 27 maart uiteengezet. Zij heeft daarin mededeling gedaan dat de agressieve taal en de agressieve daden van Indonesische zijde haar noopten die versterkingen te zenden, maar verklaarde tenslotte uitdrukkelijk te hopen, dat uiteindelijk met Indonesië een aanvaardbare oplossing van het probleem zal worden gevonden, welke rekening houdt met de belangen van de Papoea's. Dat is letterlijk de tekst uit de brief van de minister-president. Ik heb mij daarbij namens de a.r.-fractie aangesloten.

Bij dit debat deed zich het feit voor, dat en voor een deel der K.V.P. fractie en voor ons de redevoering van de Mi-

Verscheidene A.R. leden van de Eerste en Tweede Kamer waren op het Convent aanwezig. U ziet hier de heer G. A. Kieft.

nister van Buitenlandse Zaken niet geheel in overeenstemming scheen te zijn met de strekking van de brief en van de rede van de Minister-President.

Ik vroeg derhalve aan het eind van de middag schorsing der beraadslagingen tot de volgende dag. Wij, zowel Kamer als regering, hebben de zaken toen rustig kunnen overwegen en het resultaat was dat de volgende dag de misverstanden uit de weg konden worden geruimd door de regering.

De Minister-President verklaarde dat de Nederlandse regering van oordeel was, dat zij niet gerechtigd was om „personen tegen hun wil over te dragen aan een andere staat of een ander regime”. „Iets anders is”, aldus de Minister-President, „dat vanzelfsprekend zulks omgekeerd niet kan impliceren, dat de inwoners van Nieuw-Guinea nu in laatste instantie zouden kunnen uitmaken wat de Nederlandse regering zou moeten doen”. „Met andere woorden”, aldus voegde hij daaraan toe, „evenmin als wij de Papoea's tegen hun zin zouden mogen overdragen aan een staat, waartoe zij niet zouden willen behoren, evenmin zullen de Papoea's de Nederlandse regering mogen of kunnen dwingen tegen haar overtuiging in bijvoorbeeld ad calendae graecas haar bestuur op de huidige voet in Nederlands Nieuw-Guinea voort te zetten of aldaar in een andere vorm blijven”.

Men ziet hieruit, in welk een moeilijke, haast tegenstrijdige positie de Nederlandse regering zich bevindt. Minister Luns heeft daar dan ook in zijn slotrede op 5 april uitdrukking aan gegeven door te zeggen, „dat de Regering niet — en overigens geen regering — gehouden is aan het onmogelijke. „Het is”, aldus minister Luns, „in deze Kamer, geloof ik, een jaar geleden van de regeringstafel bij monde van mij gezegd: à l'impossible nul n'est tenu”.

Evolutie

Ik heb gemeend er goed aan te doen hier niet allereerst het verhaal van de a.r. fractie, maar het verhaal van de regering als hoofdpunt weer te geven. Wij constateren een evolutie in de regeringspolitiek waarbij het probleem van de zelfbeschikking, van het belang der Papoea's — beide uitdrukkingen van de regering — en van de noodzaak om tot een overeenstemming en vrede met Indonesië te komen essentieel zijn. Dat is niet een verhaal van de A.R. fractie, dat is het verhaal van de regering. Ik vind deze evolutie juist en heb steeds in die richting gesproken. Ik heb niet de illusie, dat dit die evolutie veel bevorderd heeft, evenmin als ik meen, dat ik de politiek der regering gehinderd heb. Ik geloof, dat de harde feiten en de logica daarvan, ik geloof dat de zorg der regering dat een andere politiek alleen maar onheil over Nederland, Nieuw-Guinea en Indonesië zou brengen haar tot deze evolutie heeft genoopt.

Ik heb deze zaak zo naar voren gebracht omdat er mensen onder ons zijn die zeggen: de regering is wel goed, die wil voet bij stuk houden, maar jullie, a.r. fractie, willen de zaak verkopen.

Belofte der zelfbeschikking

Ik meen dat noch de regering, noch wij de zaak verkopen willen. Ik meen dat en de regering en wij onze belofte met betrekking tot de zelfbeschikking serieus hebben te nemen. Ik geloof ook, dat en de regering en wij inzien, dat wij die belofte niet zo kunnen inlossen als wij dat in 1949 en in 1952 hebben gedaan.

De overweging van de vraag van wat mogelijk is, die mij in een aan mij gerichte brief als schuld wordt aangerekend, wordt door de regering bij monde van minister Luns volledig aanvaard.

Wij hebben de belofte van zelfbeschikking gegeven in een periode toen wij meenden nog vele, vele jaren de tijd te hebben om de Papoea-bevolking op te leiden. Wij hadden hoop, dat wij samen met Australië van het hele eiland één staat zouden kunnen maken. Wij hebben ons destijds nooit gerealiseerd, welk een obsessie het Nieuw-Guinea-probleem — op kunstmatige wijze tot stand gebracht — maar in zijn effect reëel voor Indonesië zou worden.

Aan zelfbeschikking gaat vooraf het verkrijgen van inzicht in de verhoudingen waaronder men leeft. Zelfbeschikking mag geen formeel, abstract begrip zijn. Het kan ook geen droombeeld zijn. Ik ben bang, dat wij dat in Nieuw-Guinea te zeer hebben bevorderd. Zelfbeschikking betekent, dat men gezien de historische, geografische en politieke verhoudingen waarin men leeft — en dat zijn ook feitelijke machtsverhoudingen — zijn keuze doet. Maar die feiten, die gegevens moet men dan ook kennen.

Wanneer men de Papoea's een keuze laat doen waarbij de houding van V.N., V.S., Engeland en Australië uitgewist wordt en waarbij een machtig Nederland tegenover een prutserig Indonesië wordt gesteld, dan begaat men aan de Papoea's het grootst denkbare onrecht. Want dan suggereert men machtsverhoudingen die niet bestaan. En dan bedriegt men de Papoea's. Een belofte die zo absoluut gesteld wordt dat men weet, dat men ze niet of niet meer houden kan is bedrog.

De conclusie is, dat men moet doen wat menselijk mogelijk is om er voor de Papoea's en ten aanzien van hun zelfbeschikkingsrecht en ten aanzien van het op Nieuw-Guinea aan de gang zijnde ontwikkelingswerk uit te halen wat er in zit.

Vormen en feiten

Men heeft mij gezegd: je kijkt teveel naar feitelijke verhoudingen. Je moet je houden aan het feit, dat de Papoea's Nederlandse onderdanen zijn, die recht hebben op bescherming van de Nederlandse Overheid. Je moet niet kijken naar internationale machtsverhoudingen, maar je moet je eenvoudig aan je belofte houden.

Doe wat je kunt en laat de rest aan God over! Want God kan wonderen doen. „Met mijn God spring ik over een muur!”

Die bij ons zijn, zijn meer dan die bij hen zijn. Het zijn zinnen uit brieven die ik kreeg.

Mijn antwoord daarop is dit. Als wij een beleid moeten bepalen mogen wij daar geen wonderen bij incalculeren. Want die wonderen hebben wij niet in de hand. Als wij ons beleid moeten bepalen moeten wij rekening houden met normen en met de te verwachten en te berekenen mogelijkheden.

Want als wij dat niet doen — en het wonder blijft uit — kunnen wij anderen — mensen jegens wie wij beloften deden — in een zee van ellende storten. Als het om Nieuw-Guinea tot een reguliere oorlog komt, zal die zee van ellende er op de duur komen.

Zijn wij er dan vanaf met te zeggen: Het wonder is uitgebleven? Dat is geen christelijke politiek. Een christelijk beleid wordt beheerst door normen en feiten, maar niet door de mogelijkheid van wonderen.

UIT ONZE BOUW- EN AANNEMERSWERELD

KAKES' bouwbedrijf

Bouwers waarop gebouwd kan worden . . .

OOSTZIJDE 164 - TEL. 02980-62945 - ZAANDAM

FA. C. VERMEER EN ZON'S

fabrieken voor gebogen hout
Telefoon 01894-1230 - Ouderkerk aan de IJssel

RONDE EN OVALE TAFELRANDEN
GEBOGEN REGELS VOOR STOELLEN EN FAUTEUILS,
ARMLEGGERS, KAPPEN, REGELS, STIJLEN, ENZ., ENZ.

JAN LINGEN'S BETONINDUSTRIE N.V.

Veerdam 29 - Telefoon 01850 - 3123 - 1123
PAPENDRECHT

Houthandel en kistenfabriek MEILINK N.V.

BORCULO - Hofstraat 10 ZUTPHEN - Marsweg 19
Telefoon 05457-561 Telefoon 06750-3748

Houtzagerij - Houthandel - Kistenfabriek

WARENHUIZENBOUW

N.V. Aannemersbedrijf

BOERS EN VRIJLAND

's-GRAVENZANDE - Telefoon 01748 - 2245* - Postbus 36

NAAM- EN NUMMERPLATEN

in diverse uitvoeringen.
Aanduidingen speciaal voor kantoorgebouwen, ziekenhuizen,
sanatoria, bejaardencentra en op schepen.

ZUID NED. NAAMPLATEN ONDERNEMING

G. TER VEEN - GELEEN

KANTOOR: ROMANISTRAT 55 - TELEFOON 04494 - 2372

TIMMERFABRIEK VERMEULEN N.V.

MILL (N.-B.). TELEFOON 08859-605

Fabriek van geprefabriceerde houten gebouwen,
houten woningen, directieketen, barakken, garages,
vakantiehuisjes enz.
Speciaal voor de landbouw: kippenhokken, veld-
schuren, loodsen etc.

Export: België, Duitsland, etc.

FA. K. SALVERDA & ZONEN

Aannemersbedrijf - Kuinre

SPECIAAL: het stellen en monteren van kapspanten.
Wijk IV-7 - Tel. 05271-294

D. MEIJER - AANNEMER

VAN NIEUWBOUW-, VERBOUW- EN
REPARATEWERKEN

Handel in hout, teerproducten en andere
materialen.

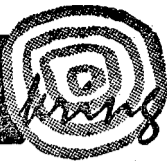
Telefoon 7690

SASSENHEIM - Werkplaats Zuilhofstraat 2, Telefoon 7952

♦ Als abonnee op Nederlandse
Gedachten blijft u politiek bij. ♦

**VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN**

**Landbouwwerktuigen- en
machinefabriek**

H. VISSERS N.V. — NIEUW-VENNEP
Telefoon 02526—841 (7 lijnen)

FINIRAT verdelgt ratten

ONGEVAARLIJK VOOR ANDERE DIEREN
EN MENSEN

N.V. BOGENA

VEERLAAN 23, ROTTERDAM - Z.

BONGERS WAGENINGEN

VERHUIZINGEN — VERPAKKINGEN — MEUBELOPSLAG

Internationaal autotransport o.a. op Zweden en
Noorwegen.

Rijnhaven 10, Telefoon 2725 en 3750, Telex 32121

HOTEL „DE KROON“

SOPHIALAAN — LEEUWARDEN
telefoon 4467 - 4468

Uw adres voor recepties en partijen

H. KLEIN - van klein tot groot

Van de kleinste gereedschappen tot de
grootste machines leveren wij u

BAKKERIJMACHINES
GEREEDSCHAPPEN
WINKELINVENTARISSEN, enz.

Woonhuis:

Nieuwenhoornstraat 112 - Telefoon 174549 - Rotterdam-Zuid.

AVIA huisbrandolie

Firma G. H. VAN LEEUWEN

VEENENDAAL TELEFOON 08385 - 2414

N.V. W. J. Schuiling's Handelonderneming

BINNENHAVENWEG 20 - HENGELO
Telefoon 05400-6461

J. SEEDER c.v.

Commissionairs in effecten

AMSTERDAM-C. WETERINGSCHANS 124
Telefoon kantoor 30610-65414 — Telefoon beurs 244666-244679

Privé: C. Vink, Dr. Schaepmanlaan 27, Bussum, tel. 02959-19507

DRUKKERIJ WED. G. VAN SOEST N.V.

AMSTERDAM SINGEL 52 - 54

VRAAGT STEEDS

ZOETERMEERS ROEM

de fijnste margarine

FIRMA GEBR. VAN DER SPEK — TELEFOON 01790 - 3529
ZOETERMER

Firma Jacq. Stinkens

ZEIST

Orgelpijpenmakers

LABAALPIJPEN — TONGWERKEN

HOLWERDA ZONEN

Dokkum

VOOR AL UW TRANSPORTEN IN BINNEN-
EN BUITENLAND

Tel. 05190-2292 (2 lijnen) - Buiten kantoortijd 2580

DE leden van het Partij Convent waren zaterdag jl. weer uit alle oorden van het land opgekomen naar Utrecht. Esplanade was van 's morgens half elf tot des namiddags vijf uur vervuld van Anti-Revolutionairen. Het waren er dit keer wel bijzonder veel. Natuurlijk waren de huidige politieke problemen voor velen de trekpleisters naar de Domstad geweest. Met name het vraagstuk Nieuw-Guinea, dat in het brandpunt van de wereldbelangstelling staat, had ongetwijfeld velen doen opgaan naar het convent.

Welnu, over Nieuw-Guinea is zeer uitvoerig gesproken. Allereerst door de voorzitter van de A.R. fractie in de Tweede Kamer, dr. Bruins Slot. Vervolgens door vele anderen, onder wie mannen, aan wier oordeel in onze partij grote waarde gehecht pleegt te worden.

Niemand zal kunnen zeggen, dat er omheen gepraat is. Het vorige convent — te Amsterdam gehouden — had vele leden minder bevredigd, omdat het ook toen reeds urgente vraagstuk Nieuw-Guinea weliswaar wel ter sprake gekomen was, maar niet doorgesproken was kunnen worden, omdat het geen punt uitmaakte van de agenda.

Thans was dit anders. Het jaarlijks overzicht der parlementaire werkzaamheden van de Tweede Kamer-fractie bracht uiteraard het probleem Nieuw-Guinea ter tafel. Dr. Bruins Slot, wetende, hoezeer deze zaak velen be-

zighoudt in onze partij, had dan ook gemeend, er goed aan te doen zich vrijwel uitsluitend tot de problematiek van Nieuw-Guinea te bepalen in zijn jaaroverzicht.

We kunnen zeggen, dat het Partij Convent beheerst werd door Nieuw-Guinea. Eigenlijk moeten we het anders zeggen: Op het Convent is duidelijk gebleken, hoezeer de Anti-Revolutionairen zich verantwoordelijk weten voor de Papoea's. En juist hierom kunnen we spreken van een bewogen convent.

Het gebeurt niet vaak, dat iemand van achter de groene tafel op het podium, terstond na de openingsrede van de voorzitter van het Centraal Comité, het woord neemt. Mr. A. B. Roosjen deed het deze keer en hij had er een goede grond voor: Hij feliciteerde dr. W. P. Berghuis, die koninklijk onderscheiden was ter gelegenheid van de verjaardag van H.M. de Koningin. Aangezien uit de onderscheiding de voorzitter ten deel gevallen, door mr. Roosjen was opgemaakt, dat deze verleend was op grond van verdiensten op bestuurlijk gebied, meende hij te kunnen stellen, dat hierin ook was begrepen het optreden als voorzitter van onze partij. Met een krachtig applaus onderstreepte het convent deze gelukwens.

Wat de openingsrede van de voorzitter betreft, deze drukken wij elders in dit nummer onverkort af.

Openhartige bespreking

IN de middagbijeenkomst hield de fractievoorzitter van de A.R. Tweede Kamerclub, dr. Bruins Slot, een rede over de parlementaire werkzaamheden in het afgelopen jaar. Na woorden van herdenking te hebben gewijd aan de plotseling overleden Staats-secretaris Stubenrouch, spitste hij zijn rede toe op het beleid van de fractie inzake de moeilijkheden rond Nieuw-Guinea. De rede van dr. Bruins Slot geven wij op pagina 4 en 5 onverkort weer.

Het lag voor de hand, dat dit belangrijke vraagstuk, dat velen ernstig bezighoudt, discussie zou uitlokken. In de verschillende kringen van onze partij bestaat geen eensgezindheid over het beleid dat ten aanzien van Nieuw-Guinea gevoerd wordt. Er zijn er, die zeggen, dat men niet meer weet waar men aan toe is. Dat het thans tot een zeer openhartig gesprek over deze zaak kwam, was daarom toe te juichen. Het werkte verhelderend.

De heer Buiten te Eindhoven was de eerste, die het woord verkreeg na de rede van de heer Bruins Slot. Hij begon met een weerlegging van de kritiek, die ten aanzien van mr. Meulink geuit was en waarover wij elders meer schrijven. Vervolgens sprak hij over de koerswijziging, die hij geconstateerd meende te hebben ten opzichte van het vraagstuk Nieuw-Guinea. Deze koerswijziging was door dr. Bruins Slot gekenmerkt als: een eis van christelijke politiek, doch de heer Buiten achtte deze wijziging in het standpunt onjuist. Hij verklaarde, dat hij met 4 andere leden over deze koerswijziging een onderhoud gehad had met vier leden van het Moderamen van het Centraal Comité.

Het heeft niet geleid tot het gewenste resultaat. De koerswijziging — aldus de heer Buiten — was onjuist. Ze had in ieder geval in partijverband moeten worden doorgesproken. Hij stelde de vraag, of deze veranderde houding jegens Soekarno moet worden gezien

* * *

Ook een aantal vrouwen was op het Partij Convent aanwezig.

Het P

Aan H.M. Koningin Juliana Prins Bernhard werd door het een telegram gezonden van tuiging en een gelukwens Koninklijk paar aan de voorra hoogtijdagen staat.

Samenspreking m Christelijk-Historisc

Dr. Berghuis had ook een mededeling te doen: Het Comité had van het Hoofdbespreking Christelijk-Historische Unie ontvangen, inhoudende een uitnodiging om een bespreking te hebben eventueel samengaan der par

De voorzitter sprak hier vreugde uit. Er was nu op boden om te praten en dat met dankbaarheid vervuld andere belangrijke mededelingen aantal nieuwe leden dat tijder Eén op tien voor de partij werd. Het waren er 8.132;

als een eis van Godswege. Dr. Bruins Slot — zo vervolgde de heer Buiten — heeft gesteld, dat voor Nieuw-Guinea geen toekomst denkbaar is, zonder dat Indonesië daarmee vrede heeft. Maar de motiveringen van dr. Bruins Slot zijn niet aanvaardbaar. Verzoening met Indonesië juicht spreker toe, mits deze verzoening niet synoniem is met het door de Papoea's moeten missen van het recht op zelfbeschikking. Waarom zou er voor geen Nieuw-Guinea geen toekomst zijn zonder Indonesië? Spreker citeerde, wat destijds dr. Berghuis had gezegd over Ambon en hij verklaarde, dat overdracht van Nieuw-Guinea aan Indonesië zeer betreurenswaardig zou zijn.

Er zijn voor de zaak Nieuw-Guinea lichtpunten aan te wijzen, vervolgde de heer Buiten. Onder andere is van belang de resolutie van de zogenaamde Brazavillegroep. Voorts valt aan de morele steun van Australië niet te twijfelen. Ook militair moet het voor Indonesië onmogelijk of althans zeer moeilijk zijn om in Nieuw-Guinea successen te behalen. „Dr. Berghuis, u blijft krachten verspillen aan het zoeken naar de vierkante cirkel. Dat blijkt ook uit hetgeen u in de Eerste Kamer hebt gezegd. Weet goed, dat garanties van Soekarno geen enkele waarde hebben!”

De heer Bruins Slot heeft betoogd, dat wij, als wij de instemming van Indonesië niet zouden hebben met betrekking tot onze plannen met Nieuw-Guinea, onze ruzie met Indonesië zouden overdragen op de Papoea's. De heer Buiten bestreed dit. „Dat is niet zo,” zei hij. „Wij mogen rustig dit overlaten aan God.”

Als wijzelf niet zo verdeeld zouden zijn ten aanzien van Nieuw-Guinea, dan zou Amerika ons best steunen, oordeelde de heer Buiten. Door de houding van het Centraal Comité en van de fractie hebben wij schade berokkend aan het standpunt van onze regering. Dr. Berghuis is op de bijeenkomst van A.R. vrouwen in Utrecht onvolledig geweest. Hij had daar begrip gevraagd voor het standpunt van Indonesië — hij had echter ook begrip moeten vra-

gen van Indonesië voor het van Nederland. De heer Buiten kritiek over de voorlichting dagblad Trouw. Geloof en voorlichting worden er te veel voor. Onze partij zal zich voor Trouw geen A.R. dagblad in mede moeten bemoeien, andere ernstige gevolgen hebben. De ting van het huidige A.R. menige partijgenoot in gewoonten. Als partij zullen steeds weer moeten aandacht: zaak van Ambon. We zullen scharen hebben achter een gerechtvaardigd geacht moet

De heer Dijkstra te Soest de door de rede van Dr. Buiten niet overtuigd te zijn om juistheid van het beleid van „Ik begrijp niet waar u heen begrijp niet, hoe de voorzitter de partij en hoe de fractie zo zwaai heeft kunnen maken. Centraal Comité en de Kamer hebben jarenlang zonder verandering het regeringsbeleid Nieuw-Guinea gestaan. Tot 1961 werd terecht verklaard redelijk gesprek met Soekarno mogelijk was. De voortdurende dragsschendingen van Soekarno schrikbarend — en wil men klaps wél een gesprek? Het is mogelijk. Dr. Bruins Slot heeft dat er een kentering in Indië waar te nemen. Spreker heeft echter niets van kunnen zeggen wel echter een toegenomen agressie. Bestuursoverdracht een overlevering van de Papoea's onaanvaardbaar om aan van een lichtvaardige belofte een volksstemming mede te aan een bestuursoverdracht was dan ook in het geheel niet digd over de nieuw gevolgde hij sprak zijn ernstige veruit.

Welke weg?

Die van de trouw

De heer H. Algra, lid van Kamer en hoofdredacteur Fries Dagblad, ging diep op Nieuw Guinea in, doch voor er behoefte aan, uitdrukking dank te betuigen voor het fructueus gesprek met de Tweede Kamerfractie bij de afsluiting van de Mammoetwet heren en wensen zo duidelijk piepel gesteld heeft.

Wat betreft Nieuw-Guinea een reeks van feiten noemen hij verwachtte, dat de heer Bruins Slot deze niet zou kunnen ontkennen.

Ten eerste: Jarenlang heeft Revolutionaire Partij een zeer koers gevaren, waardoor zij groot vertrouwen heeft gewonnen. Daardoor heeft de A.R.P. positie in ons land verworven.

Ten tweede: De koersverandering met betrekking tot Nieuw-Guinea kwam voor ons allen onverwacht. Drukkelijker moet daarbij gezegd worden, dat die koersverandering werd vóórdat het plan tafel lag.

Ten derde: Deze koersverandering kan niet worden verklaard door het woord op een koersverandering Soekarno.

De verklaring voor deze verandering moet dus gezocht

Convent

in zich 2066 vrouwen. Op een van een der leden van het Convent, kon dr. Berghuis antwoord geven op dit nu ongeveer 104.000 is. Overeenkomsten, die zeventig of nieuwe leden hadden gewonnen met name genoemd. De afgevaardigden werden alle goed-keurd, zij het ook, dat de heer Krans, Staten centrale Haarlem een meende te moeten uitspreken over de conventvergaderingen. De heer was het met dit vonnis niet eens, de heer Vink te Gouda verhoefde zijn stem tegen de gelantsaantijging.

Verhoging van afdracht

Voorstel van het Centraal Comité, oppe-gewijze, te komen tot verhoging van de jaarlijkse afdracht aan de provincie door de kiesverenigingen — verhoging van twee gulden — ontmoette weinig tegenstand. Het bleek er van doordrongen te

zijn, dat het partij-apparaat meer financiële armlag moet hebben om op velerlei terrein vruchtbaar te kunnen werken. Het gebruik van de tegenwoordige invloedrijke communicatiemiddelen zoals de T.V., vergen een belangrijk deel van het budget van de partij.

De heer Knol te Sneek verklaarde zich tegen de verhoging. Niet omdat men in Friesland deze verhoging niet nodig zou achten, doch omdat men zelf een goed provinciaal partij-apparaat heeft, dat uiteraard ook reeds financiële consequenties met zich meebrengt voor de leden in Friesland.

Een afgevaardigde uit Enkhuizen de heer Sietses, liet een ander geluid horen. Ofschoon in Noord-Holland het werk moeilijk is en de kiesverenigingen bij elke verkiezing belangrijke kosten moeten maken, is men voor de verhoging omdat men deze noodzakelijk acht. Wel pleitte deze afgevaardigde voor een contributie-inning per week.

Voorzitter Berghuis prees de organisatie in Friesland, die voor andere provincies een voorbeeld zou kunnen zijn; hij wees er evenwel op, dat verhoging van de afdracht noodzakelijk was. Om de kiesverenigingen niet in onoverkomelijke moeilijkheden te brengen, was een verhoging in etappen voorgesteld.

De vergadering ging met het voorstel akkoord. Dit besluit impliceerde dat in regionale vergaderingen over de uitwerking van deze aangelegenheid nader

gesproken zal worden met het plaatselijk kader.

De wens van de heer De Klerk uit Vlissingen, die bij Statenverkiezingen graag een meer centraal geleide propaganda zag, vond weinig bijval. Omtrent het voorstel van een afgevaardigde uit het Westland — de heer Van Lien — om door middel van doeltreffende folders voorlichting te geven aan ons volk over belangrijke politieke aangelegenheden, zoals bijvoorbeeld over Nieuw-Guinea, merkten voorzitter en partijsecretaris op, dat ten aanzien van de voorlichting een plan in voorbereiding is, dat enigermate aan de geuite wens tegemoet wil komen.

Al deze zaken werden besproken in de rondvraag, die reeds in de morgenbijeenkomst aan de orde gesteld was. Dat was ook het geval met de door een afgevaardigde geuite kritiek op een A.R. Kamerlid, waarover elders in dit nummer te lezen valt. Dezelfde afgevaardigde drong er voorts op aan, dat steeds opnieuw de cijfers van de bouw van woningwoningen zouden worden gegeven, teneinde het propagandagif van de P.v.d.A. onschadelijk te maken. Deze partij geeft bij herhaling onrechtvaardige en tendentieuze kritiek op het woningbouwbeleid van Minister Van Aartsen. Dr. Berghuis verklaarde, dat door de partij en door de fractie van onze partij in de Tweede Kamer deze onrechtvaardige kritiek steeds met klem is bestreden.

probleem Nieuw-Guinea

De wijziging van de situatie in de internationale toestand. De situatie met betrekking tot Nieuw-Guinea is vooral gemaakt — en dit is geen geheim — aan de fractie en aan de partij van de zogenaamde grensgangers, die probeerden te onderhandelen met de Nederlandse regering om de Nederlandse regering uiterst moeilijk te maken. En wat de internationale situatie betreft: de politiek van John F. Kennedy is volkomen opportunistisch geweest en ze was tegen Nederland niet meer fair. Spreker pleit hiervoor als voorbeeld het met één partij (Indonesië) beraad van een ontwerp van een voorstel.

De koersverandering, waarvan de Kamerfractie blijf heeft gegevoel, wordt spreker de beduchtgeroepen, dat hierdoor de zelfbeschikking van de Papoea's in gevaar wordt. Spreker zag ook de mogelijkheden van uitholling in onze van het zelfbeschikkingsrecht van de Papoea's.

De verschillende uitingen van regeringsbeleid, ook van die in onze kring, dat men twee doeleinden nastreeft: men wil met Soekarno tot instemming komen; voorts wil men aanzien van het zelfbeschikkingsrecht redden wat er te redden is. Maar men nastreeft te komen tot instemming en men wil het zelfbeschikkingsrecht realiseren, wat prettig is. Wat kiest men dan als men zal, dat niet beide doeleinden te bereiken zijn? Ik hoop — zo spreker met klem — dat in de Antirevolutionaire Partij en in de Antirevolutionaire fractie in de Tweede Kamer zal prevaleren het zelfbeschikkingsrecht van de Papoea's! Als blijkt, dat er eenstemming omtrent de twee doelen niet mogelijk is, dan moeten we elkaar weer ontmoeten en elkaar weer zeggen, dat bij de Papoea's mogelijk is. Alleen in de van trouw aan het gegeven mogen wij verder gaan en dat in het woord zullen wij ons voortdurend moeten herinneren.

De betred prof. dr. J. Prins van de Rijksuniversiteit te Groningen, om te zeggen, dat hij als particulier en na andere particulieren het woord oren. Hij verklaarde, dat de te verhouding verhouding met Indonesië ongewenste verhouding is en dat hij zich af, of hetgeen Dr. Prins Slot over de koersverandering heeft, wel juist is.

De tergehouden is, — aldus spreker — dat zich hier binnenslands heeft voorgedaan. We hebben de afschuwelijke, waarin men grootkapitaalrecht te redden en zendingen wil dienen. Was de koersverandering niet meer een gevolg van nationale dan van internationale omstandigheden? De heer Bruins Slot heeft gezegd, dat er een manco geweest zou zijn het plan-Luns, maar is dit wel het punt van zelfbeschikking is het punt en moeten wij nu over dit bilaterale onderhandelingen pogen te gaan? Moeten degenen die in een sloep begeven omdat het schip dreukt heeft geleden, gaan handelen met mannen die de schip komen openzetten om het schip te laten zinken? Wat minister Luns heeft dreigt verloren te gaan de houding van de A.R.-Partij, die onderhandelen met Soekarno in de elite, onderhandelen wij dan

met Indonesië of met een groep? Spreker heeft bezwaar tegen de zienswijze van de heer Bruins Slot dat de Papoea's belast zouden worden met de vijandschap van Indonesië als wij zouden vasthouden aan het zelfbeschikkingsrecht. Volgens spreker ziet men het probleem te weinig in de verhouding: communisme en vrije wereld, Datgene wat de fractievoorzitter gezegd heeft over het zelfbeschikkingsrecht is betreurenswaardig voor de Papoea: deze wijze van aankleding maakt hem in wezen naakt en ellendig.

De heer Meijer vroeg aandacht voor de militaire mogelijkheden ten aanzien van Nieuw-Guinea. Het stond voor hem op grond van het oordeel van deskundigen vast, dat wij in dit opzicht wel degelijk goede mogelijkheden hebben. Hij oefende kritiek op de voorlichting van Trouw; daarin zou de oppositie ten opzichte van de koerswijziging geen recht gedaan worden: Wat de heer Algra er over gezegd heeft, werd slechts vluchtig en onopvallend vermeld.

De heer Weststrate te Vlaardingen constateerde, dat het contact van onze Volksvertegenwoordigers met de achterban niet altijd even sterk is. Hij betreurde, dat bij de behandeling van de volksgezondheid in de Tweede Kamer door geen onzer fractieleden het woord gevoerd is. Handelt mer voorts psychologisch gezien altijd wel verstandig? Zo vroeg spreker zich af of het wel juist was om op een tijdstip waarin veel wordt gedacht en gesproken over samenwerking van de Protestant-christelijke partijen, nu ook te komen met een voorstel tot samenwerking met de Rooms-Katholieken. Hij vroeg zich ook af, of wel voldoende contact bestond tussen fractie en kabinet en gaf als voorbeelden de kwestie omtrent de woningbouw en de zaak van Nieuw-Guinea. Was het wel juist, het afwijkende fractiestandpunt te brengen op een wijze zoals het gebracht is? De heer Bruins Slot heeft verklaard, dat de minister-president hem niet begrepen had. Als dat zo is, dan wilde spreker verklaren, dat er veel méér waren, die de heer Bruins Slot niet begrepen hadden. Ons A.R.-

De secretaris van het Centraal Comité, mr. W. R. van der Sluis, maakt de stand van de actie „Een op tien” bekend: 8132 nieuwe leden. Achter de tafel v.l.n.r. prof. dr. ir. H. van Riessen, mr. A. B. Roosjen, mr. J. van Aartsen en dr. W. P. Berghuis.

volk weet vandaag nóg niet, wat het standpunt van de A.R. fractie is. Dit is funest. Spreker vroeg zich af, hoe wij de volgende kamerverkiezingen tegemoet zullen treden. Zullen we 't moeten doen onder de leus: Aanschouw hier 't puik der zoete kelen. Zie, hoe ze onderling krakelen...

De heer Wybenga te Leeuwarden verklaarde, dat hij sedert dr. Bruins Slot in oktober van het vorig jaar zijn rede in de Kamer hield met betrekking tot Nieuw-Guinea, hij in een staat van toenemende vervreemding leefde. Het woord „toeleiding” door dr. Berghuis op een vorig Partij Convent gebruikt, heeft hem ook beducht gemaakt. Gods Woord spreekt van zegen die wij mogen ontvangen als wij leven naar Zijn gebod. Er waren spionnen uitgezonden en ze kwamen terug, zeer onder de indruk van de kinderen Enaks. Doch Jozua en Kaleb hadden geloof en dat werd niet beschaamd. Hiervan uitgaande, kon spreker het niet meer bijhouden. Op 3 oktober heeft dr. Bruins Slot onze partij — een gezagspartij — met zijn rede overrompeld. We zijn toen ineens met reuzestappen omgedraaid. Als we spreken over het volk van Nieuw Guinea, moeten we ook spreken over de rassenkwestie. Er worden wel veel krokodillentranen over Johannesburg geschied, maar de heer Bruins Slot heeft in feite duidelijk gesteld, dat de zelfbeschikking van de Papoea's een illusie is. Spreker acht het verschrikkelijk, dat Gods bestuur als een pro-memorietop wordt uitgetrokken in de A.R. politiek. Als wij afstand doen van het zelfbeschikkingsrecht voor de Papoea's dan betekent dit een ondergraving van de A.R. Partij.

• Vervolg op pag. 8

Constructiewerkplaats en machinefabriek

BAILEY

Nieuw-Lekkerland - Telefoon 436

- Staalconstructies voor gebouwen e.d.
- Alle soorten kranen

J. BUIJSE & ZOON

Smederij en Constructiewerkplaats

ROTTERDAM v/m IJselmonde — Telefoon 71815

N.V. GERRIT J. EERLAND, R'DAM

Sleepdienst en Transportonderneming

Alle transport te water

BINNENLAND Verhuur van dekschuiten, bakken, bokken, sleepboten en alle drijvende materialen. BUITENLAND

Telefoon 115190, 137732, na kantoor tijd 138993 of 48986. Kantoor: Prins Hendrikkade t.o. no. 88 a/b magazijnship „Aeolus”.

METAALHANDEL EN SLOOPWERKEN

H. P. HEUVELMAN N.V.

Inkoop van alle soorten sloopschepen

KRIMPEN AAN DE IJSEL — Telefoon 369, na 6 uur: 226.

Scheepswerf en Gashouderbouw

v/h JONKER & STANS N.V.

HENDRIK IDO AMBACHT

Werk voor de bouw en reparatie van alle typen schepen.

Telefoon H.I. Ambacht (0 1858) 2841

n.v. scheepsbouw v.h.

FIRMA A. LANSER

Sliedrecht - Holland

OCEAN N.V. — DIEREN

Lagestraat 26, telefoon 08330-4383

Patent Ocean keerkleppen, afsluiters en vacuümstops, Aarzeners blowers, gasmeters, exhausters, tandwielen, dikvloestofpompen, schroefverdichters en Nm3 transformatoren.

Groenevelt's zuigercompressoren

FIRMA DE REK EN HORSMAN

Fabriek van scheepslieren

Dorpsstraat 102 — telefoon 01894-218 — OUDERKERK AAN DE IJSEL

NIEUWE LIEREN, STOOM EN ELEKTRISCH. NIEUW IJZER. ZOALS PLATEN, HOEK- EN BALKIJZER.

STOLK'S Handelsonderneming

Kantoor: Veersedijk 223 - H. I. Ambacht - tel. 01850: 6415-6486

Scheepsbouw werven

A. VUYK EN ZONEN

CAPELLE AAN DE IJSEL

Nieuwbouw en reparatie.

Telefoon Rotterdam 113333 (010).

A. BAARS Azn

Exploitatie van baggermaterieel N.V.

Telefoon 144, Sliedrecht

Verkoop en verhuur

De discussie op het Partij Convent

• Vervolg van pag. 7

Prof. dr. R. van Dijk, hoogleraar aan de V.U., die behoorde tot de bekende dertig personen die een andere politiek ten opzichte van Indonesië voorstonden, betreurde het, dat een vergelijking getrokken was tussen de dertig en de actie groep-Rijkens. Er is over trouw gesproken, doch spreker vroeg: Wat is trouw? Hij was er van overtuigd dat er een verademing gekomen was, toen de A.R. fractie haar starre standpunt wijzigde. Het plan-Luns was niet goed, omdat het de trouw schond en het is onjuist om te zeggen, dat onze fractie de regering voor de voeten liep. Spreker had deel uitgemaakt van de eerste onderhandelingscommissie met Indonesië en hij was er toen van onder de indruk gekomen, hoezeer de Indonesiërs er op vertrouwden, dat wij Nieuw-Guinea te zijner tijd zouden overdragen. Wij hebben toen beloofd, niet eenzijdig te beslissen. Daarom was het plan-Luns niet goed; het nam Indonesië niet in het gesprek op. Wij hadden gezegd, dat een overdracht zou plaatsvinden — dat hebben wij niet gehonoreerd. Tallozen zeggen met mij: de huidige houding van de fractie is ons uit het hart gegrepen. Er is hier gesproken over de verhouding fractiepartij en er is gezegd, dat de fractie met de voorgenomen ommezwaai in de partij was moeten komen. Maar ik heb Dr. Bruins Slot gestemd om hem met zijn fractie mandaat te geven in alle posities, waarin parlementariërs gesteld worden. Parlement moet parlement en regering moet regering blijven. Spreker staat achter de koersverandering en hij vraagt, niet alleen te luisteren naar brief- en ingezondenstukkenschrijvers. Ook de dertig willen graag ernst maken met het zelfbeschikkingsrecht, maar dan naar twee kanten.

De heer Huizenga uit Stadskanaal verklaarde, dat hij namens een aantal kiesverenigingen sprak als hij zei dat hier een te schrille kritiek gegeven werd op het beleid van de fractie.

Mevrouw dr. F. T. Diemer-Lindeboom te Rotterdam sprak als haar mening uit, dat het probleem Nieuw-Guinea veel dieper ligt dan hier besproken was. Het gaat om de uitlopers van wereldproblemen, het hangt samen met het nationaal ontwaken van gekleurde volken. Wij zeggen, dat we een christelijke natie zijn — maar we zijn een natie geweest die op de verkeerde wijze die volken benaderd heeft. Die verkeerde benadering is mede de oorzaak geworden van de spanningen van heden. Men kan nu wel zeggen: hier worden oude koeien uit de sloot gehaald, maar wij zijn een partij bij de Heilige Schrift en de Schrift zegt ons, dat de ongerechtigheden onzer vadersen tot ons doorgaan. Spreekster verklaarde te behoren tot de dertig. Wij moeten in gebed, want God wil, dat wij met onze onmacht komen. Toen spreekster beschuldigend vroeg, wie voor Soekarno gebeden heeft, stond prof. dr. S. U. Zuidema op en sprak bewogen: Dat heb ik gedaan, meermalen, in de kerk! Zij wekte op tot Godsvertrouwen.

De heer W. G. De Feyter uit Emmeloord verklaarde, dat het vandaag geen sinecure was, voorzitter van een kamerfractie te zijn... en zeker niet van de A.R. fractie. Men zou boven de gevoerde discussie kunnen schrijven: Het grote misverstand, zoals heel de zaak om Nieuw-Guinea op misverstanden schijnt te berusten. De ernst van de zaak vraagt er echter om, dat onze fractie de steun krijgt van onze ministers in het kabinet.

Prof. dr. H. Bergema, hoogleraar aan de Theologische Hogeschool te Kampen constateerde, — na verklaard te hebben dat hij ook tot de dertig behoorde — dat bij de partijvoorzitter en bij de fractie niet kan gesproken worden van een principiële ommezwaai. De koersverandering was afhankelijk van allerlei factoren, maar niet van een principiële. Er was hier een parallel getrokken tussen grootkapitaal en zending, doch deze parallelie was onjuist. Als men in het verzet samenwerkte met communisten, zei men toch ook niet, dat men dus communist geworden was? Als zodanig behoeft het niet afkeurenswaardig te zijn als met het grootkapitaal wordt samengesproken uit oogpunt van zedingsbelang. Spreker begreep niet, dat men nu zo emotioneel spreekt over de zelfbeschikking van de Papoea's. Toen Indonesië zelfbeschikking wilde, heeft men daarvan nimmer willen weten.

De heer J. Haverkamp te Kampen zeide, te spreken als gewoon anti-revolutionair en dat hij daarom moeite had met de verandering in de opvattingen die zich in de partij voordoen. Hij had moeite gehad met hetgeen dr. Berghuis gesproken heeft en even-

eens met wat dr. Bruins Slot gezegd heeft. „Ik kwam in de lucht te hangen, ik zag er geen gat meer in,” aldus deze spreker. „Ik ben er nog niet uit.” Weliswaar heeft de kamerfractie een eigen taak, maar onder aanvaarding van ieders verantwoordelijkheid, blijf ik de wijziging toch moeilijk vinden, zo zei spreker. De gewone A.R. zit er mee. Wij willen graag recht doen aan de Papoea's. Wij willen hun graag geven wat hun toekomst en daarvoor willen we een bruikbare weg vinden. Maar we moeten wel erg oppassen, deze mensen niet met een kluitje in het riet te sturen. Er zullen in onze partij altijd nuanceringen blijven, maar met elkaar moeten wij een oplossing vinden, we moeten er uit komen, zo besloot deze spreker.

Antwoord Dr. Bruins Slot

Na deze uitvoerige discussie was het woord wederom aan dr. Bruins Slot ter beantwoording van de sprekers. Dr. Bruins Slot sprak als volgt:

De vergadering heeft het mij moeilijk gemaakt en het pleit voor de A.R.-partij, dat wij een zaak als deze zo serieus opvatten als in deze vergadering is gebleken. Ik heb grote moeite gehad met het probleem Nieuw-Guinea en ik heb het nog. Ik ben er van overtuigd, dat dit ook het geval is met de Nederlandse regering, want Nieuw-Guinea is nu eenmaal niet een simpel probleem. Naar mijn mening hebben vele sprekers deze gecompliceerde zaak te simpel gezien. Zo sprak de heer Wybenga over de verspieders; maar die verspieders hadden een duidelijke directe opdracht van God en ze hadden bovendien de belofte van God, — de concrete belofte dat de kinderen Israëls het land Kanaän zouden krijgen. Als wij vandaag de dag politiek moeten maken, hebben wij een dergelijke belofte niet. Dat moeten wij ons goed realiseren. Wij moeten het gebod Gods zoeken en wij moeten dat gebod zoeken te vinden in de context van een zeer ingewikkelde situatie. Natuurlijk ben ik het met veel dingen die de heren Algra en Buiten gezegd hebben, eens. Dat weet de heer Algra ook wel. Maar als de heer Algra nu zegt: de familie Kennedy behandelt ons niet fair, — dan zeg ik, dat ik zou willen dat er enig begrip kwam voor de situatie waarin de V.S. van Amerika zich bevinden. Voor de vrijheid van de westerse wereld nemen de Amerikanen het leeuwenaandeel op zich. Op het ogenblik is het zo, dat in Laos en Viet Nam Amerikanen sneuvelen voor de vrijheid van het westen. En ik kan mij voorstellen, dat Amerika zou zeggen: Onder deze situatie kunnen wij daar in de buurt van Nieuw-Guinea geen oorlogsgeweld hebben. Ik begrijp best, dat de Anti-Revolutionairen in opstand komen wanneer zij zien aankomen dat het zelfbeschikkingsrecht niet helemaal zo zal kunnen worden uitgevoerd als wij volgens het recht en volgens de beloften die wij gedaan hebben in 1949, dat zouden wensen. Maar wij kunnen geen ijzer met handen breken. Wij kunnen niet met het hoofd door een muur lopen. Dat is nimmer een eis van christelijke politiek geweest. Ik ben er van overtuigd dat de A.R.-ministers en de leden van mijn fractie het een allergruwelijkste zaak zouden vinden wanneer wij voor de Papoea's niet een situatie zouden kunnen bereken, zoals wij vinden dat die, rechtens en moreel, zou behoren te zijn. Onze partij moet vooral niet denken, dat wij in dié zin defaitist zijn, dat wij zeggen: Nu loopt het mis, dus geef de boel maar over.

Iemand heeft gezegd: U heeft het plan-Bunker aanvaard. Maar ik heb niets aanvaard; ik ken het plan-Bunker niet, ik heb er alleen over in de kranten gelezen. Als ik zou zeggen: het plan-Bunker aanvaard ik, of ik aanvaard het niet, zou ik in de stoel van de regering gaan zitten. Dat verbiedt de A.R.-staatsleer. Ten aanzien van hetgeen de heer Wybenga gezegd heeft, wil ik opmerken, dat ik in oktober niets anders gedaan heb, dan de regering te vragen, eens af te tasten of er een gesprek mogelijk is. Als men ziet, dat men naar een verschrikkelijke crisis afglijdt, dan moet men immers alles doen om een dergelijke crisis te voorkomen. En met name aan de heer Algra zou ik willen vragen: Trouw aan het gegeven woord daar ben ik het mee eens — maar betekend dit, dat wij moeten gaan vechten voor de laatste Papoea? Ik vind, dat als een belofte in de praktische internationale context ertoe leidt, dat de uitvoering van die belofte tot gevolg heeft, dat mensen en land tot een ruïne worden en dat vernietigd wordt alles wat in de naoorlogse jaren tot stand gebracht is, wij een dergelijke weg niet mogen opgaan. Op deze wijze mogen wij niet een simplificatie van het gebod Gods geven. En tot mevrouw Diemer-Lindeboom

Het Convent was bijzonder druk bezocht. Het viel niet mee de jas kwijt te raken in de garderobe.

zou ik willen zeggen: Ik geloof ook in wonderen. Doch een verantwoordelijk politicus mag bij de vaststelling van zijn beleid niet incalculeren de mogelijkheid, dat er een wonder gaat gebeuren. Doet men dit toch, dan voert men in wezen een onverantwoordelijk beleid. Wij zijn verantwoordelijk voor onze daden en wij mogen in onze politiek niet de kant van de puurste speculatie opgaan. Men heeft gezegd, dat de fractie de regering voor de voeten gelopen heeft, maar ik ben er van overtuigd, dat onze fractie noch in oktober, noch in januari, noch in april de regering met betrekking tot Nieuw-Guinea ooit voor de voeten gelopen heeft. Dat is mij door de Nederlandse regering dan ook nooit verweten. Wij hebben doodeenvoudig de regering gesteund en ons achter het beleid gesteld. Zo ligt de zaak ook vandaag nog. Eén der sprekers heeft gezegd, dat ik altijd de feiten vooruit was. Dat is natuurlijk mogelijk; men zou echter misschien ook kunnen zeggen, dat de regering enige keren bij de feiten ten achter was. Ik ben het eens met de heer De Feyter, die gezegd heeft, dat het eigenlijk zo is, dat de kritiek die hier vandaag geuit is, merkwaardigerwijze een kritiek op de regeringspolitiek is. De heer De Feyter heeft terdege begrepen, dat mijn fractie en ik die regeringspolitiek steunen.

Het is mij niet mogelijk thans op alle vragen en opmerkingen nauwgezet in te gaan. Wel wil ik proberen, een artikel te schrijven naar aanleiding van dit Partij Convent, waarin dan de zaken nog eens goed uit de doeken gedaan zullen worden. Hiermee wil ik eindigen. Prof. Anema heeft ons geleerd, wat principiële politiek is. Dat is een politiek die de gerechtigheid najaagt; dat is een politiek die het goed aanspreekt; het is ook een politiek, die praktisch bruikbaar moet wezen. De heren moeten niet proberen, ons te dwingen naar een politiek, die praktisch onbruikbaar is.

Cromwell was, dunkt mij, toch wel een soort Calvinist — behalve naar alle waarschijnlijkheid ten aanzien van de Acte van Navigatie — en Cromwell zei: Bij mijn politiek moet je de hemel in het hart hebben, maar je beide benen op de grond houden. Ook ten aanzien van Nieuw-Guinea zullen wij de benen op de grond moeten houden!

Slotwoord van Dr. Berghuis

De voorzitter meende, dat het niet juist zou zijn, van zijn kant nog beschouwingen te geven. Hij onderschreef volkomen hetgeen de heer Bruins Slot in eerste en tweede instantie had gezegd. In deze dingen waren zij het eens.

Wel kan ik mij voorstellen, aldus Dr. Berghuis, dat men zich inderdaad in onze partij heeft afgevraagd, hoe de fracties in overgrote meerderheid en dat het bestuur van de Partij met deze wijze van beleidvoering inzake Nieuw-Guinea voor de dag gekomen is. Waar komt dat van? Dat komt, omdat het vorige jaar duidelijk werd, dat de zaak Nieuw-Guinea een volgestrekte realiteit werd. Het had geen zin meer om beschouwingen te houden over wat wij zo graag gewild hadden. De realiteit was een andere en wat dat betreft sluit ik mij aan bij de heer Bruins Slot: met de hemel in het hart, maar juist daarom beslist met de benen op de grond. In volle overtuiging. Men kan met kritiek komen — en ik neem al deze kritiek serieus, want ik ben overtuigd, dat iedereen uit volle overtui-

ging en uit zijn hart spreekt. Maar tenslotte heeft niemand, die deze kritiek gebracht heeft, enig uitzicht geboden op een oplossing die reëel is en die ook ten opzichte van datgene wat men wenst, te verwezenlijken is. Wanneer wij nu samen met de regering — dat is terecht van allerlei kanten gesteld — proberen te bereiken voor de Papoea's dat wat er nog inzit, geloof ik dat wij op de goede weg zijn. Ik dacht ook, dat wij het in de grond van de zaak over het punt waar het werkelijk om gaat, namelijk de toekomst van de Papoea's, eens zijn. Wij hebben slechts willen verhoeden, dat ten deze een weg wordt ingeslagen, die uitzichtloos is en die misschien bepaalde hersenschimmen kan oproepen. Het najagen van hersenschimmen is nooit een juiste en daarom ook nimmer een christelijke politiek.

Er is door één van de sprekers herinnerd aan mijn opmerking in de Eerste Kamer: Nieuw-Guinea mag geen tweede Ambon worden. Men heeft deze opmerking niet helemaal juist verstaan, want ik heb niet bedoeld, deze woorden te plaatsen in het raam van de actie van de Stichting Door de Eeuwen Trouw; ik heb het in andere zin bedoeld, namelijk dat Nieuw-Guinea geen tweede Ambon wordt vanwege de tragische gevolgen die wij hebben gezien en nog zien. Ik denk aan de duizenden Ambonnezen, die ver van huis en hard tenslotte hier terecht gekomen zijn en die wij met alle liefde en zorg hebben omgeven, maar die uiteindelijk in een positie terecht gekomen zijn, waarvoor ik gaarne andere volken zou wensen te bewaren.

Op de opmerking van de heer Algra met betrekking tot de V.S., is de heer Bruins Slot reeds ingegaan. Mijnerzijds wil ik dit gaarne nog eens onderstrepen. Ik geloof, dat wy bijzonder moeten oppassen, de V.S. als leider van de vrije wereld, in een kwaad daglicht te stellen. Wanneer wij het beleid van Amerika rechtvaardig willen beoordelen, moeten wij ons verplaatsen in de positie waarin de V.S. verkeert.

De heer Wybenga heeft nog eens weer het woord topleiding aan de orde gesteld. Ik moet eerlijk bekennen, dat ik mij sinds het vorige Partij Convent een beetje verbaasd heb, dat men zich hier en daar heeft opgewonden over een éénmaal gebruikt woord. Ik moet zeggen, dat het een volstrekt onschuldig woord was en men behoeft er echt voor de toekomst van de partij geen consequenties van organisatorische of politieke aard uit te trekken.

Dr. Berghuis vroeg tenslotte het vertrouwen uit te spreken over het verslag van de parlementaire werkzaamheden van de Tweede Kamerfractie. Zijn verzoek werd ingewilligd. Dr. Bruins Slot ging tenslotte in dankgebed voor.

En hiermee was het eind van dit Partij Convent gekomen. Een convent, waarin belangrijke zaken aan de orde gesteld waren en waarbij ondubbelzinnig gebleken was, dat de vrije meningsuiting als een groot goed gewaardeerd wordt binnen onze partij.

Te koop gevraagd

PERSONENAUTO'S EN VRACHTWAGENS

niet ouder dan 1958

AUTOHANDEL J. KNOOP N.V.

Aduard
05903-235

Groningen
05900-27465

• Prof. Dr. H. Kraemer

Zeer geachte Heer,

In „Nederlandse Gedachten” blz. 3 van 21 april j.l. tref ik in het artikel „Socialistische meeting” in de voorlaatste alinea, dat prof. dr. H. Kraemer tot de niet-socialistische sprekers behoorde. Dit is onjuist. Sinds 1946 is hij lid van de P.v.d.A. Hij is het thans nog steeds.

Hoogachtend,

Ds. L. H. RUITENBERG.

Mr. A. B. Roosjen over prof. Wijngaarden

Op het Partij Convent leverde de heer Van Hilten te Den Haag kritiek op een A.R. Kamerlid, dat op een demonstratieve vergadering in Den Haag het woord had gevoerd. Tijdens deze vergadering werden onaangename interrupties geuit aan het adres van de heren Berghuis en Bruins Slot. De heer Van Hilten betreurde het, dat het Kamerlid toen de bijeenkomst niet verlaten had.

De heer mr. A. B. Roosjen vroeg hierna het woord om deze kritiek recht te zetten. Het was een vergadering over Ambon, zo zei mr. Roosjen. Ik had daar graag gesproken, doch wegens omstandigheden kon ik hieraan niet voldoen. Toen heeft de heer dr. Meulink daar het woord gevoerd en ik juich dit toe! Als er nu iemand is, die dit betreurt... ik betreur véél meer dat een hoogleraar van de Vrije Universiteit spreekt op een betoging die als propagandastunt door de P.v.d.A. was belegd en waaraan behalve socialistische ook communisten deelnamen!

Het Partij Convent liet na de woorden van mr. Roosjen een luid applaus horen.

„Eén op tien”

De A.R. en de gehandicapten

v. d. Sl.: U hebt uit de pers en misschien ook via het nieuwsjournaal van de televisie wel gemerkt, dat de A.R. Partij zaterdag j.l. weer een Partij Convent gehouden heeft. Dat is een bijeenkomst die twee keer per jaar plaats vindt en waar de regionale organen van onze partij hun afgevaardigden heen sturen. Het is gebruikelijk, dat de voorzitter van onze partij, dr. W. P. Berghuis, zo'n Convent met een rede opent. In die rede is ditmaal natuurlijk ook weer aandacht geschonken aan de politieke situatie in ons land. Vooral tussen twee stembussen in, is dat begrijpelijk. Maar over die passages uit de toespraak van dr. Berghuis wil ik het nu niet hebben. U kunt zowel de rede van de voorzitter als die van dr. Bruins Slot lezen in het nummer van zaterdag a.s. van het weekblad van onze partij, „Nederlandse Gedachten”. Dat blad, waar u zich ook op kunt abonneren, is te verkrijgen op het partijbureau, Dr. Kuiperstraat 3, Den Haag. Vanavond vestig ik graag uw aandacht op een zeer belangrijk gedeelte van die openingsspeech. Daarin wordt gevraagd om een algemene wettelijke regeling voor wat wij noemen de gehandicapten. Daarover gaat het in de komende minuten, want dit is een zaak, die ons allen moet bezighouden. Het gaat over duizenden blinden, doofstommen, zwakzinnigen, poliopatiënten etc. Naast mij zit de heer De Graaf, een deskundige op het gebied van de sociale verzekering. Mijn vraag aan hem is: Wat denkt u over de uitlating van dr. Berghuis dat er in ons sociale verzekeringsstelsel nog een groot manco is. m. b. t. de gehandicapten?

de Gr.: Dat is zo. In Nederland is in de laatste halve eeuw een groot gebouw opgetrokken. Dat is het gebouw van de sociale zekerheid, waarvan de sociale verzekeringen een belangrijk onderdeel vormen. Een afdoende verzekering voor de gehandicapten is echter nog steeds niet tot stand gekomen. Het is goed, dat de A.R. Partij eens zeer nadrukkelijk de aandacht daarop gevestigd heeft. Door dit appél op ons volk wordt een goede a.r.-traditie voortgezet.

v. d. Sl.: Dat zegt u nu wel, maar het is naar mijn mening ook steeds een goed gebruik van onze partij geweest om een beroep op de zelfwerkzaamheid te doen. In dit verband doel ik daarmee dus niet zozeer op de gehandicapten, als wel de hulp die maatschappelijke en kerkelijke instellingen zouden moeten verlenen. Een algemene wettelijke regeling vooronderstelt een optreden door de staat. Is dat ook volgens u nodig?

de G.: Naar mijn mening wel. En wel hierom. De verpleging en verzorging van gehandicapten vergt grote bedragen. En dan is nog niets gezegd over een uitkering voor het gewone levensonderhoud van deze getroffen. Bovendien nemen de onkosten waar ik op doelde nog toe door een op zichzelf verheugende omstandigheid. In de laatste tijd

namelijk zijn de mogelijkheden tot revalidatie enorm toegenomen. Dat is erg gelukkig, maar ook financieel moeten wij die kansen kunnen benutten. Dit kan nu niet altijd omdat revalidatie zo kostbaar is. Een voorbeeld: de verpleging van één poliopatiënt kan 25 of meer gulden per dag bedragen. Dit is dan niet een kwestie van enkele weken, maar soms van jaren. U kunt het nu zelf uitrekenen; dan wordt f 175,— per week of ruim f 9.000,— per jaar. Zelfs voor personen met een zeer ruime beurs is dit vaak onbetaalbaar.

v. d. Sl.: Dit voorbeeld is een duidelijk antwoord op mijn vraag. Het vele dan maatschappelijke instellingen en de kerken (ik denk aan de diaconie) doen, komt door zulke bedragen in een geheel ander licht te staan...

de Gr.: Ja en vergeet niet, dat deze hulp niet alle patienten kan omvatten. Bovendien ervaart men

Radiogesprek d.d. 3 mei
1962 van mr. W. R. van
der Sluis en de heer L. de
Graaf.

dergelijke bijstand — veelal geheel ten onrechte, maar het is de realiteit — als een gunst en niet als een recht.

v. d. Sl.: Dat laatste woord van u maakt wat de A.R. Partij bedoelt zeer duidelijk. Natuurlijk zullen wij nooit de kerk en andere instellingen laten uitschakelen, zelfs niet door de staat. Terecht ziet een kerk het als haar plicht, de eigen leden zo nodig te hulp te komen. Maar een politieke partij, ook een christelijke politieke partij, moet pleiten voor voorzieningen, waaraan alle burgers, die in dezelfde situatie verkeren, rechten kunnen ontleenen.

de Gr.: Mijn conclusie is ook, dat de Overheid deze zaak nu eens over de gehele linie moet aanpakken. Ik wil niet de indruk wekken dat er nog niets gebeurd is. Er bestaat al een aantal incidentele regelingen. Zo voorziet het Ziekentfonsbesluit in veel gevallen in een vergoeding voor verpleegkosten en dergelijke. De blindenregeling komt tegemoet in de kosten van het levensonderhoud. In de derde plaats wil ik als voorbeeld nemen de financiële bijdrage door de Overheid in de verpleging van krankzinnigen. Boven heeft minister Klompé kort geleden in de Eerste Kamer gezegd dat het in de bedoeling ligt om per 1 juli a.s. een groepsregeling voor bepaalde meerderjarige gehandicapten in te voeren. En nu zwijg ik nog maar over alles wat het Departement van Sociale Zaken en Volksgezondheid al doet, grotendeels op het gebied van de sociale werkvoorzieningen.

v. d. Sl.: Het is op zichzelf een prachtige collectie regelingen die u

noemt. Er zou zelfs nog wel wat meer opgesomd kunnen worden.

de Gr.: Natuurlijk: ik ben echt niet volledig geweest.

v. d. Sl.: Maar waar het nu om gaat is dat wij eens een keer tot een algemene en afdoende voorziening moeten komen. Lappendekens kunnen zeer schilderachtig zijn, maar het gaat hier om mensen, die op zeer verschillende wijzen getroffen kunnen zijn, doch die het gehandicapt zijn met elkaar gemeen hebben. Waarom dan voor de één misschien wel een regeling, maar voor de ander niet. Aan die warrige situatie moet iets gebeuren. Dat hebben wij op het Partij Convent aan ons volk duidelijk willen maken.

de Gr.: Ik ben het daarmee eens. Wij moeten echter niet uit het oog verliezen, dat het een moeilijke opgave is. Wij moeten precies aangeven wat wij willen. Daarom maak ik onderscheid tussen voorzieningen, die een uitkering beogen voor de inkomstenderving en voorzieningen, die gericht zijn op een vergoeding van de behandelings- en verpleegkosten. Wij hebben gezien, dat juist die kosten erg in de papieren lopen. De inkomstenderving wordt nu reeds voor een deel opgevangen. Bovendien ontwerpt men op het Departement van Sociale Zaken een Arbeidsongeschiktheidswet, terwijl minister Klompé een algemene Bijstandswet voorbereidt. Natuurlijk blijven er op dit gebied wensen en ook daarna nog wensen. De voorziening waaraan wij voorrang willen geven, moet hoofzakelijk gericht zijn op dekking van de zware ziektekosten risico's. Die risico's worden nu nog maar op beperkte wijze opgevangen.

v. d. Sl.: Het is nu wel duidelijk wat wij willen. De vraag blijft: hoe wordt het doel bereikt. Die vraag is in de politiek altijd erg belangrijk evenals het tempo. Wij moeten in zo'n regeling tot uitdrukking brengen, dat allen die zich normaal mogen bewegen en gewoon hun werk kunnen doen, zich solidair met de gehandicapten voelen.

de Gr.: Dan ligt een volksverzekering het meest voor de hand, al laat ik de vorm van de oplossing in de eerste plaats aan de wetgever over. Hoofdzaak is dat aan een algemene voorziening voor de gehandicapten een hoge prioriteit wordt gegeven.

v. d. Sl.: Die aandrang is door het A.R.-Kamerlid, de heer Smalzenbroek, ook reeds in 1960 in de Tweede Kamer uitgeoefend bij de behandeling van de begroting van Maatschappelijk Werk. Hij vroeg toen eveneens om een meer algemene regeling. Hetzelfde hebben de A.R.-senatoren de Gaay Fortman en Schipper kort geleden in de Eerste Kamer gedaan. Ik ben blij, dat de verlangens van onze partijvoorzitter en van onze parlementsleden uw warme instemming hebben. Daarom dan ik u, meneer De Graaf, zeer hartelijk voor uw aandeel in deze uitzending.

Eén week

wereldnieuws

in vogelvlucht

— Nederland biedt deze week het meest charmante wereldnieuws. Het huwelijksfeest van Koningin en Prins heeft verscheidene vorstelijke staats-hoofden en vele andere leden der hoge Europese adel naar deze lage landen doen reizen. Dientengevolge laat ook de wereldpers geen verstek gaan. Een oase van oprecht medeleven en vreugde in de barre woestijn vol politieke en economische zorgen.

— Van die zorgen krijgen de Verenigde Staten en Engeland het leeuwedeel. Niet voor niets zijn president Kennedy en premier McMillan daarom weer eens met elkaar gaan praten. De kernproeven, die Amerika tegen veler hoop en verwachting in weer heeft hervat, de ontwapening, een eventuele topconferentie met Rus-

lands premier Chroestjow, de Berlijnse kwestie, het zijn even zovele moeilijke vraagstukken, die het overleg tussen beide chefs van de vrije Westerse wereld voor de vijfde maal bij elkaar brachten. Zij hielden — terecht — vast aan het uitgangspunt dat geen topconferentie zin heeft als deze niet deugdelijk voorbereid is. Moeizaam zal zeker het gesprek zijn over Berlijn. De groeiende West-Duitse tegenzin tegen de plannen, die minister Rusk met de Russische ambassadeur in de Verenigde Staten bespreekt, maakt de situatie onbehaaglijk. Zij bieden ook weinig kans op overeenstemming zolang Rusland voor de leden van de eventuele gemengde commissie het vetorecht blijft opeisen.

— Frankrijk staat te dringen om

tot dit Westerse topgroepje te worden toegelaten. Dat is wel duidelijk gebleken uit premier Pompidou's regeringsverklaring. Niet Algerije, maar wel de NATO en de Europese politieke samenwerking namen daarin de belangrijkste plaats in. Hoeveel tegenstand De Gaulle's politiek — ondanks het gunstig voor hem uitgevallen plebisiet van 8 april — onder de parlementsleden ontmoet, blijkt wel uit het feit, dat Pompidou met een vertrouwensvotum van 259 tegen 128 stemmen genoeg moest nemen. De 119 onthoudingen en de 45 afwezigen spreken in dit verband ook een duidelijke taal. In januari 1959 begon Pompidou's voorganger, Debré, met 450 (tegen 56) steunende stemmen aan zijn zijde. Uit dit verloop van zaken kan men De Gaulle's geringe sympathie voor het parlementaire bedrijf wel verklaren. Dat ongenoegen is blijkbaar zo langzamerhand wederkerig geworden.

— Italië, dat meer en meer een belangrijke stem krijgt in het Europese concern, ging een nieuwe president kiezen. Gronchi (74 jr.) heeft zijn termijn uitgezeten en de jacht op geschikte kandidaten heeft de binnenlandse politiek van Italië reeds sedert enige tijd beheerst. Tegenstanders van premier Fanfani's nieuwe politieke koers („opening naar links”) zagen er zelfs een elegante, doch in wezen gehaaide kans in zitten om de resolute premier uit

het toernooiveld der praktische politiek te verwijderen. Zij stelden hem nl. haastig kandidaat voor het presidentschap. Fanfani's partij evenwel, stelt deze geste niet zeer op prijs, getuige het feit, dat zij de 71-jarige minister van Buitenlandse Zaken, Segni, als de officiële kandidaat van de christendemocraten naar voren schoof.

— De Europese Politieke Unie, die De Gaulle zich voorstelt heeft een nieuwe promotor gevonden in Luxemburg. Dit Benelux-land vindt het maar verdrietig, dat juist België en Nederland de koekjes van De Gaulle's doeg niet lusten. Daarom heeft minister Schauss van Luxemburg zich voorgenomen als bemiddelaar een poging te ondernemen de hoofden in één zak te krijgen. Ook al loopt hij zelf daarmee de kans de kous op de kop te krijgen. Maar dat zal de toekomst leren.

GEURTS'
CONSERVENFABRIEK C.V.
DODEWAARD

De fijnste fruitproducten uit de
Betuwse boomgaarden

Vraagt uw winkelier ons merk jams,
appelmoes - vruchten op sap - etc.

Na de arrestatie van Salan

Lot van de O.A.S. is nog niet bezegeld

HET zou onjuist zijn te menen, dat met de arrestatie van Salan en Jouhaud het lot van de O.A.S. is bezegeld. Wel kan men stellen, dat de werfingskracht van deze fascistische organisatie van het geheime leger door het wegvalLEN van bedoelde leiders drastisch is verminderd. Ook is het een feit, dat de kans op een geslaagde staatsgreep door de O.A.S. in Algerije zeer klein is geworden, terwijl een greep naar de macht in Frankrijk zelfs als vrijwel uitgesloten mag worden geacht. Inderdaad twee belangrijke resultaten van de politieke actie die op last van de Franse president in Algerije is ingezet na de totstandkoming van een vergelijk met de leiders van het F.L.N. (Front Liberation National).

Het succes is echter niet zo groot, dat nu ook definitief een eind is gemaakt aan het verzet van de extremisten onder militairen en burgers in Algerije. Zolang dit verzet voortduurt, is Algerije voor Frankrijk niet buiten gevaar, bestaat de mogelijkheid, dat O.A.S.-commando's de mohammedaanse bevolkingsgroep met hun terreurdaden tot het uiterste zullen prikkelen om tot het nemen van wraakmaatregelen over te gaan en is het niet uitgesloten, dat bepaalde eenheden van de Franse strijdkrachten, die zich tot dusver rustig hebben gehouden, alsnog de zijde van de extremisten kiezen.

Politietoek

De bestrijding van de O.A.S. is tot nog toe voornamelijk het werk van de oproerpolitie geweest en het leger, dat nog heel wat onbetrouwbare elementen bevat onder de beroepsofficieren, kon „buiten schot” blijven. De arrestatie van Salan en Jouhaud heeft de positie van deze elementen binnen de organisatie van het Franse leger wel verzwakt. Daar kan echter tegenover staan, dat deze lieden zelf steeds onverzoeplijker en wanhopiger worden. Hetzelfde geldt in nog veel sterkere mate voor degenen, die van het begin af deel hebben uitgemaakt van het „geheime leger” van Salan en voor hen, die de O.A.S. steeds hebben gesteund, zich als Fransen in een vijandig Algerije aan een laatste strohalm vastklampend.

Onverzoeplijker en wanhopiger zullen zij zijn, niet slechts omdat het wegvallen van Salan en Jouhaud toch wel duidelijk het begin van het einde van het optreden van de O.A.S. en van de bevoorrechte positie van de Europeanen in Algerije inluidt. Niet alleen daarom — ook, omdat de matigende invloed, die er waarschijnlijk toch nog van Salan is uitgegaan, nu geheel verdwenen is en de heethoofdige kolonels, die het in de O.A.S. voor het zeggen

hebben, hun gang kunnen gaan. Dat is voorlopig de situatie, die de Franse autoriteiten en de Algerijnse voorlopige regering in de buurt van de hoofdstad Algiers aantreffen, als zij in deze dagen de strijd aanbinden met eenheden van de O.A.S.

„Leiding”

Zolang Salan nog hoofd van de O.A.S. was, waren we geneigd de leiding belangrijker te achten dan de organisatie, aan de top waarvan deze stond. Dat was vooral in de (naar we toch wel aannemen beslissende) dagen na het in werking treden van de wapenstilstand, die op het akkoord van Evian les Bains volgde. Het ging er toen in wezen om, of het „geheime” leger in Algerije en wellicht ook een belangrijk deel van de strijdkrachten in Frankrijk zelf als het er op aan zou komen naar De Gaulle of naar Salan zou luisteren.

Salan had de O.A.S. nodig om zich tegen De Gaulle te kunnen keren en ook omgekeerd had de O.A.S. Salan nodig om verwezenlijking van de Algerijnse politiek van De Gaulle onmogelijk te kunnen maken. Zowel voor Salan als voor de O.A.S. was het de grote kunst, een beslissend overwicht over de Franse strijdkrachten aan beide zijden van de Middellandse Zee te verkrijgen om zich van De Gaulle te kunnen ontdoen en daarmee vele vliegen in één klap te slaan.

Hoog gemikt

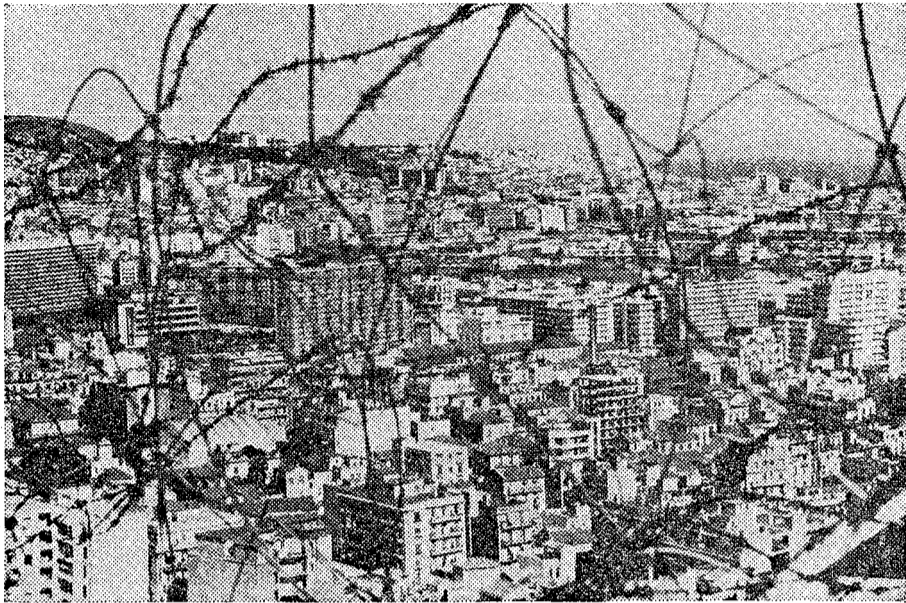
Dat de O.A.S. niet onmiddellijk na het afkondigen van de wapenstilstand in Algerije gepoogd heeft, door middel van een staatsgreep de macht in Algiers in handen te krijgen, is waarschijnlijk het gevolg geweest van het optreden van Salan. Had de O.A.S. het meest directe belang bij een „regering” van zaken in Algerije, Salan mikte hoger. De kolonels in de O.A.S. waren van oordeel, dat een geslaagde staatsgreep in Algiers de kant op succes van een greep naar de macht in Frankrijk alleen maar zou vergroten. Salan vreesde daarentegen, dat met een coup d'état in Algiers letterlijk alles op één kaart zou worden gezet. In wezen deed hij echter hetzelfde, toen hij er in slaagde de anderen er van te overtuigen, dat eerst de steun van de strijdkrachten moest worden gewonnen, voordat tot actie tegen De Gaulle zou worden besloten.

En hier is het, dat Salan een enorme misrekening heeft gemaakt. Het leger bleef passief, plaatste zich niet duidelijk achter de politiek van De Gaulle, zodat deze er zelfs toe over moest gaan een nieuwe opperbevelhebber in Algerije te benoemen. Maar wat het belangrijkste was: de passiviteit van het leger hield tevens in, dat de O.A.S. niet de steun kreeg, waar Salan op gerekend had.

Bab el Oued

De eerste grote tegenvaller was de morele klap, die de O.A.S. kreeg in de Europese arbeiderswijk Bab el Oued in Algiers. Fanatieke Europese extremisten schoten niet alleen op de oproerpolitie, maar ook op militairen. Dat „nam” het leger niet en zo kon het gebeuren, dat de O.A.S. even hardhandig werd aangepakt. De wijk werd afgezet, maar niet hermetisch gesloten, want de mannen van het „geheime leger” konden nog bijtijds de benen nemen. Dit nam echter niet weg, dat de actie tegen de O.A.S. in Bab el Oued een zware morele slag voor Salan c.s. was. In Algerije waren de leiders van de O.A.S. even uitgespeeld, al trachtte men het zwaartepunt van het verzet te verplaatsen naar de havenstad Oran, die een grote Europese bevolkingsgroep heeft. Salan heeft toen getracht, het terrein van de strijd naar Frankrijk te verplaatsen.

Een plan om met geweld de macht in Parijs over te nemen was gedoemd tot mislukken omdat de politie door een groot aantal arrestaties in Frankrijk en Algerije de mensen uitschakelde, die het moesten uitvoeren en tenslotte ook de inhoud er van in handen kreeg. De arrestatie van Jouhaud in Oran deed de nieuwe klap bijzonder hard aankomen.

Gezicht op Algiers door een prikkeldraadversperring.

Getuigen

Men heeft het willen doen voorkomen, alsof met de arrestatie van Salan is gewacht totdat Michel Debré was afgetreden als premier. Debré zou namelijk betrokken zijn geweest bij de moordaanslag, die nog voor de machts-overname door De Gaulle, op Salan is gepleegd. Of dit zo is, zal wellicht nooit duidelijk worden, ook niet tijdens het proces, dat tegen het eind van deze maand tegen de ex-generaal zal worden gevoerd. Salan heeft geëist, dat niet alleen Debré, maar zelfs De Gaulle als getuige zal worden gedagvaard om hun licht te doen schijnen over beschuldigingen, die Salan zal richten aan het adres van verschillende Fransen, die thans in Frankrijk een vooraanstaande positie bekleden.

Totdusver lijkt het er echter niet op, dat aan deze eis zal worden voldaan, tenzij de tribunaal, dat het vonnis over Salan zal moeten uitspreken, straks nog anders beslist. Het blijft dan evenwel de vraag, of de op te roepen getuigen dan zullen verschijnen.

Crisis

Hoe dan ook, de arrestatie van Salan viel samen met het uitbreken van een crisis in de gelederen van de O.A.S. De door Salan aan de hand gane methode had gefaald. In plaats van ook maar enig succes te hebben geboekt was de O.A.S. verder van haar doel verwijderd dan zij ooit was geweest. En men zou haast gaan vermoeden, dat bepaalde O.A.S.-elementen blij waren, van Salan verlost te zijn.

In de eerste plaats moesten de onverzoeplijke kolonels rekening houden met Salan, van wie we al zeiden, dat hij wellicht nog een matigende invloed op zijn omgeving heeft gehad. Bovendien moesten zij echter in overweging nemen, dat Salan wel eens de moed zou kunnen opbrengen, zijn nederlaag te erkennen en de capitulatie van de O.A.S. te bevorderen. Jouhaud was al ter dood veroordeeld en een beëindiging van de zinloze moordpartijen van de O.A.S. zou wellicht zijn leven nog kunnen redden.

Opvallend

Opvallend was, dat de politie-eenheden, die Salan en diens medewerkers hebben gearresteerd, bijzonder goed wisten, waar zij de ex-generaal en diens familie en staf konden vinden. Niet als bij de gevangenneming van ex-generaal Jouhaud in Oran kwam men pas uren later tot de ontdekking, dat men zonder het te weten een enorme vangst had gedaan en de O.A.S.-leider zelf te kennen gaf, wie hij was. Toen Salan gearresteerd was, weigerde hij toe te geven, wie hij in werkelijkheid was en de scheidende opperbevelhebber van de Franse strijdkrachten in Algerije, generaal Ailleret moest er aan te pas komen om aan alle twijfel een einde te maken. Vandaar de vragen.

Vandaar drieërlei mogelijkheid: of Salan werd aangebracht door de werkelijke leiders van de O.A.S., of de Franse politie kwam op andere wijze aan de tip, of de Franse politieautoriteiten waren al enige tijd op de hoogte van de bewegingen van de ex-generaal en sloegen inderdaad pas toe, toen Pompidou veilig en wel de plaats van Debré had ingenomen als premier van De Gaulle's kabinet. Het zijn vragen waarop het onder de huidige omstandigheden niet mogelijk is, een juist antwoord te geven.

Rancune

Wel is het duidelijk, dat men een organisatie niet altijd van haar kracht beroofd heeft, als men de leiders er van heeft uitgeschakeld. We menen, dat ook wat de O.A.S. betreft, dit het geval is. De vier generaals, die zich als paradepaarden van de O.A.S. hebben laten gebruiken, deden slechts dienst om de organisatie van het „geheime leger” naar buiten zoveel mogelijk aanzien te geven. Challe en Zeller hebben dit heel spoedig ingezien en stelden zich na de mislukte zgn. generaals-opstand ter beschikking van de Franse regering.

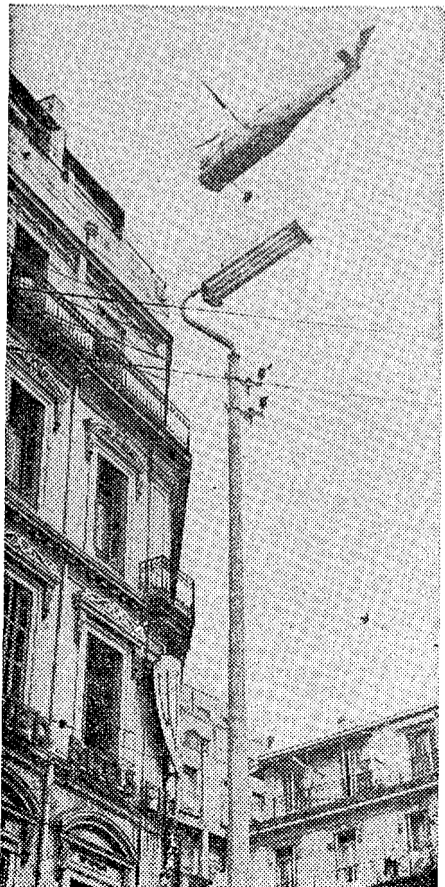
Salan en Jouhaud konden die moed niet opbrengen en vooral Salan liet zich door rancuneuze gevoelens leiden, daarbij geholpen door een formidabele zelfoverschatting. Salan brak zijn nek op de O.A.S., die buiten zijn wil tot allerlei ondoordachte daden kwam, en werd uitgeschakeld. En De Gaulle heeft nu voortaan te maken met een groep onverzoeplijken die tot de ernstigste wanhoopsdaden in staat is.

Langzaam

De strijd tegen de O.A.S. zal naar alle waarschijnlijkheid tergend langzaam verlopen. Omdat het leger nog steeds een groot vraagteken is kan men er eenvoudig niet aan denken, de weerstand in Algerije in een grootscheepse actie van enkele weken te breken. Bovendien moet men ook met andere factoren rekening houden: men wil de Europese bevolkingsgroepen in Algerije nog steeds niet op één lijn stellen met de O.A.S. en men wil nog een laatste poging wagen, de Europeanen er toe te bewegen, hun verzet op te geven en het streven naar een vreedzame samenleving met de meer dan negen miljoen mohammedanen een eerlijke kans te geven.

De moslems hebben zich tot dusver — ondanks de bloedige terreurdaden van de O.A.S. — bewonderenswaardig gedragen. Als de Europeanen eenzelfde dosis moed zouden kunnen opbrengen, zouden de moeilijkheden in Algerije spoedig voor een zeer belangrijk deel zijn opgelost. Zo ver is het — helaas — nog niet. Ondanks de arrestatie van Salan.

Een helikopter van de bewakingsdienst in Algiers, tijdens een controlevlucht.

De Hoornse schoolkwestie

Een halve eeuw geleden waren de bladen niet zo op sensatie uit als tegenwoordig. En in mei 1912 hadden zij de handen vol aan de politieke vraagstukken.

De minister van marine gewipt, doordat de kamer geen geld beschikbaar wilde stellen voor een nieuw oorlogsschip.

Talma midden in zijn grootse werk bijna gewipt, doordat de Tweede Kamer zijn bakkerswet verwierp, die verbod van nachtarbeid in bakkerijen beoelde.

Maar toch kreeg de Hoornse schoolkwestie de nodige aandacht.

De gemeente Hoorn had natuurlijk een gemeentelijke commissie voor toezicht op het lager onderwijs. En die commissie was vooruitstrevend. Zij was van mening, dat het aan de onderwijzer verboden moest zijn, een ondeugende en balsturige jongen, wanneer het de spuigaten uitliep, over de knie te nemen. Een Hoornse schooljongen mocht van zijn meester géén pak voor zijn broek hebben. De commissie was op paedagogische gronden tot die conclusie gekomen. En dies verzocht zij aan de raad van Hoorn om de instructie van de onderwijzers aan te vullen met het verbod om een leerling voor de broek te geven.

De gemeenteraad had dus stof tot discussie. Maar hij deed er niet lang over. Hij zei nee. Dat zetten we niet in de instructie. Dat gaat ons te ver, zo'n absoluut verbod, dat bovendien door de behandeling in de raad aan elke rekel onder de schooljongens bekend wordt. Als dit doorgaat, dan zegt iedere jongen morgen tegen de meester: pas op, denk om de instructie....

Dus de raad zei: nee. Maar toen was de commissie verontwaardigd en geschokt. Over zoveel bekrompenheid bij de raad. Over zo weinig eerbied voor paedagogische gronden. Zij nam ontslag.

En de Raad zei, dat het best was. En een van de raadsleden was zo onerbiedig, te zeggen, dat aan de afgetreden commissie niet véél verloren was. En het Katholieke Schoolblad schreef spottende, dat de eerbied voor Z.M. het Onaantastbare Kind bij de Hoornse commissie toch nog niet ver genoeg was gegaan. Men hoort op paedagogische gronden een ondeugende jongen ook niet lelijk aan te kijken.

FA. DE GEUS & VAN DER HOEVEN

's-Gravenmoer - Julianalaan 18
Telefoon 0 1623 - 2507

Fabricage en import van
korsetfournituren, broderie,
garens etc. etc.

RADIO BECKER

ZEIST - Telefoon 5846 - 5847

HET ADRES
voor zenders, richting-
zoekers en echolodien

Maaglijders!

DE uitkomst voor U zijn de echte Amerikaanse
C-R MAAGTABLETTEN

Met C-R Maagtabletten kunt U weer normaal eten!

Importeur LOUIS RIETBERGEN - Korenaarstraat 55a-c, Rotterdam

Velen hebben op de verjaardag van Hare Majesteit de Koningin het tot op die dag al gevulde, al meer dan gevulde of het tot op die dag nog maagdelijke knoopsgat bij de voortduur of voor het eerst met een onderscheiding, een Koninklijke Onderscheiding, kunnen sieren.

Allen, wie dat voorrecht beschoren werd, zend ik mijn oprechte gelukwens.

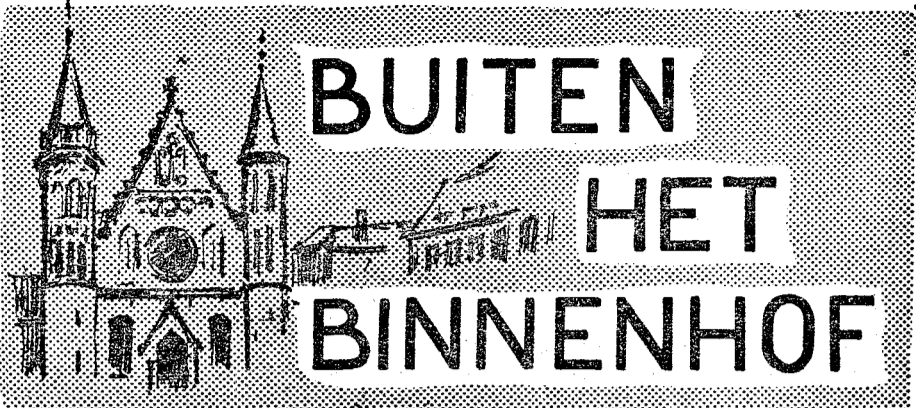
Een van mijn vrienden is ridder geworden, ridder in de orde van Oranje Nassau. Iemand, die ik goed ken, werd ook ridder, doch in de orde van de Nederlandse Leeuw. Een man, die ik hoogschat, zag ik tot Grootkruis Oranje Nassau verheven en van een Nederlandse burgeres, die mij onbekend is, las ik, dat zij begiftigd werd met de bronzen eremedaille, verbonden aan de Orde van Oranje Nassau. Tenslotte vernam ik, maar niet uit de krant, dat een van mijn familieleden een zogenaamde commemoratieve onderscheiding heeft gekregen, namelijk een zilveren medaille, ter gelegenheid van het zilveren huwelijksfeest van het Koninklijk Paar geslagen.

Over al deze onderscheidingen heb ik mij oprecht verheugd. Ik heb vluchtig de krant bekeken, waarin talloze burgers en burgeressen in verband met „hun lintje” genoemd zijn, ik heb daarbij zelfs ontdekt, dat er mij bekende medeburgers zijn, die andere namen dragen dan waarmede zij doorgaans door het leven gaan.

Als de lezer, zoals ik, zijn oog heeft laten dwalen over de kolommen namen en linten, zal hij, zoals ik, tot de slotsom zijn gekomen, dat William Groenkoper ter gelegenheid van 30 april niet onderscheiden is. Hij mag, dat is: de lezer mag, daaruit afleiden, dat de heer Groenkoper onder een andere naam door het dagelijkse leven gaat. Blijft de vraag of de drager van de naam, al heet hij dan voor de wet anders, toch onderscheiden is. Het antwoord is: neen. Ondergetekende wil er echter op aandringen om geen enkel verband te leggen tussen het nog altijd maagdelijke knoopsgat van ondergetekende en zijn beschouwing over onderscheidingen. Hij kent vrienden, die eronder gebukt gaan, dat zij geen lintje hebben, met of zonder zwaard. Ik ga onder mijn ongevuld knoopsgat niet gebukt. Ik zeg ook niet, heel eerlijk, dat elke onderscheiding mij koud laat. Ik betwijfel echter of ik met een onderscheiding gelukkiger zou zijn dan nu. Mocht ik er ooit een krijgen, dan zal ik wel slapeloze nachten moeten doorwaken teneinde de vraag te beantwoorden: waarom, William, waarom?

Professor Huizinga, de hoogleraar van het „Herfsttij der Middeleeuwen”, van „In de schaduw van morgen” en van vele andere wijze geschriften, heeft geschreven: „De dingen, die het leven tot genieten kunnen maken, blijven dezelfde. Nu als vroeger zijn het: lectuur, muziek, beeldende kunst, reizen, natuurgenet, sport, mode, maatschappelijke ijdelheid (ridderorden, ereambten, vergaderingen) en bedwelming der zinnen.....”

Een niet bij name genoemde ambtenaar heeft geschreven: „Een ridderorde moet verdiend, niet alleen gekregen worden”. En een bekende Amsterdamse predikant, reeds jaren geleden tot heerlijkheid bevorderd, heeft, toen hij een koninklijke onderscheiding ontving, zijn gemeenteleden medegedeeld, dat hij die niet gekregen had om der wille van zijn verdiensten, maar louter uit genade.

Het grote publiek, de man in de straat, heeft op een bepaald moment, de door een cynicus gevonden uitdrukking „lintjesregen”, een niet bepaald fraaie, maar toch niet van zekere waarheid onblote uitdrukking tot de zijne gemaakt. Het mag dan een milde regen zijn, een velen verkwikkende regen, een malse regen, een meiregen, die maakt, dat ik groter wordt, het heeft iets van een regen. De enkele druppel, die neervallen buiten de 30ste april vallen namelijk meer op, de verdienste is dan gemakkelijker te onderscheiden van de „genade”.

Niemand, mijne vrienden, is zonder enige ijdelheid. De 17e eeuwse Franse schrijver La Rochefoucauld, hertog en prins, volgens wie het menselijk gedrag beheerst wordt door eigenliefde, heeft in zijn beroemd geworden „Maximes” geschreven: „Wat ons de ijdelheid van anderen zo onuitstaanbaar maakt, is dat zij de onze kwetst”. Naijver speelt een grote rol, niet het minst tijdens een massale toekenning van onderscheidingen. Maar het is juist die naijver, welke de gever van de onderscheidingen wenst op te wekken. De naijver, niet de jalouzie. Want het toekennen van onderscheidingen heeft ten doel, naast het eren van de onderscheidene, anderen aan te sporen zich eveneens verdienstelijk te tonen.

Van de orde van de Tune, de eerste Nederlandse decoratie, welke Albrecht de vader van graaf Willem VI, heeft uitgereikt, tot de Nederlandse koninklijke onderscheiding, welke misschien net verleend is, als u dit leest, loopt een lijn. Maar er loopt ook een lijn van de overlading met decoraties van de Helden van Doggersbank naar het uitreiken van onderscheidingen aan personen, die geen andere verdiensten hebben dan dat zij veertig jaar lang hun plicht hebben gedaan, of een bepaald aantal jaren, bij de gratie van hun partij, organisatie- of clubgenoten in die partij, in die organisatie of in die club een rol hebben gespeeld. Was Jan het geweest dan had Jan het lint gekregen, maar het was nu eenmaal Piet en daarom heeft Piet het ontvangen, zodat ook Klaas ernaast grijpt.

Er zijn verdienstelijke burgers, die uit bescheidenheid een onderscheiding geweigerd hebben aan te nemen.

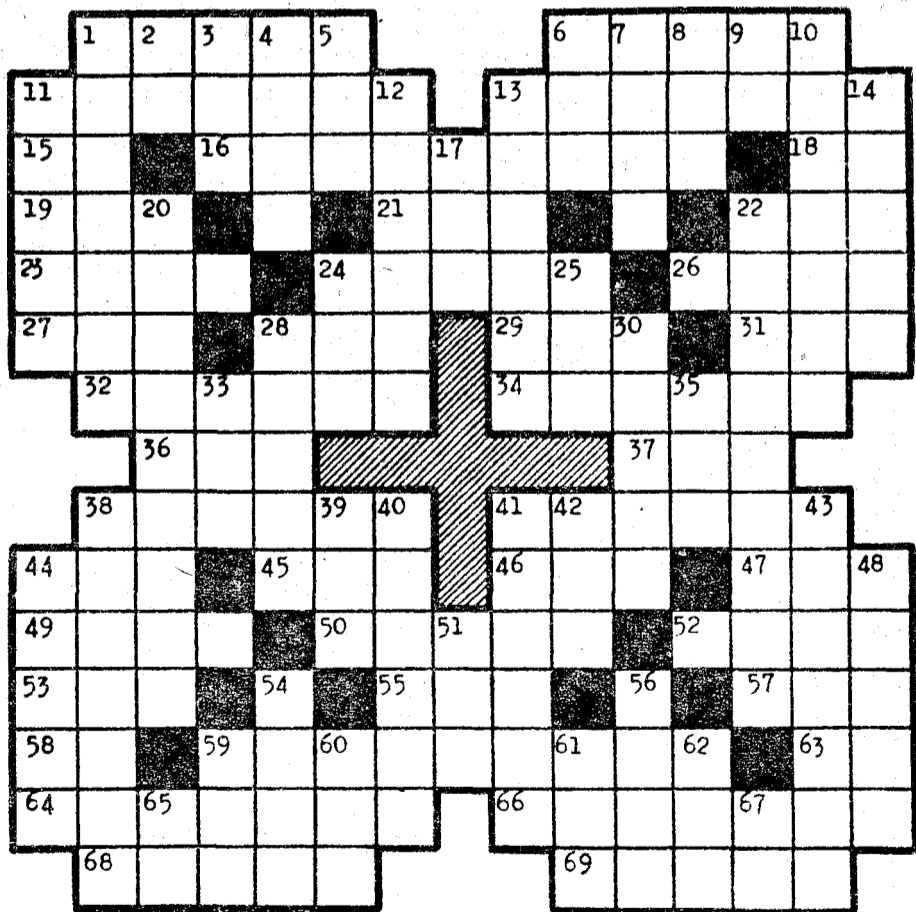
Het zij u, die nog wachten, en mij, tot troost!

William Groenkoper

Kruiswoordpuzzel

Horizontaal: 1. telwoord, 6. zoogdier (mv.), 11. bekende figuur uit Wereldoorlog, 13. opnieuw, 15. lineair (afk.), 16. ziekte, 18. Romeinse rijk (afk.), 19. leuze uit de oorlog, 21. troep, 22. familielid, 23. pier, 24. vrouwelijk zoogdier, 26. Duitse stad, 27. keurig, 28. mann. zoogdier, 29. azijn, 31. springstof, 32. ziekte, 34. weg, 36. vat, 37. groot, 38. keurig, 41. goedertierenheid, 44. verfrissing, 45. telwoord, 46. bedorven, 47. loot, 49. strooptocht, 50. raadsel, 52. dus, 53. roem, 55. onbeschaafd, 57. bekende raad, 58. uitgave (afk.), 59. officieel doen toekomen, 63. lidwoord (Frans), 64. bep. aankondigend vornaamwoord (mv.), 66. bezorgen, 68. nabijkomen, 69. sein.

Vertikaal: 1. bijz. liefdesverklaring, 2. de onbekende, 3. afdekking, 4. liefdesgod, 5. meisjesnaam, 6. ieder, 7. winkelhaak, 8. lidwoord, 9. laus Deo (afk.), 10. slang, 11. grapjas, 12. gezegde, 13. aandeelbewijzen, 14. schitterend, 17. lichaamsdeel, 20. geneeskunst der beenderen (n.sp.), 22. regelmatig achthoek (mv.), 24. verzoek, 25. touwwerk, 28. tour, 30. dagblad, 33. O.T.-figuur, 35. gravin van Holland, 38. plaats in Holland, 39. vroeger, 40. hatelijke opmerkingen, 41. toetje, 42. dageraad, 43. hemelbewoners, 44. uitgebreid, 48. bouwwerk, 51. bevel, 54. gelegenheid, 56. uitroep, 59. dierlijk lichaamsdeel, 60. tien (Engels), 61. juist, 62. lichaamsdeel, 65. bevel, 67. muzieknoet.

Oplossing vorige puzzel

Horizontaal: 1. armoedzaaier; 9. uitgang; 10. Chicago; 11. mica; 12. brits; 13. rede; 16. citroen; 17. notaris; 18. ruwaard; 21. blaadje; 23. Ezra; 24. kudde; 25. vuil; 28. ellepijp; 29. af-daken; 30. binnenspeler.

Vertikaal: 1. afocht; 2. maat; 3. ergeren; 4. zichten; 5. apin; 6. etaleur; 7. duimschroeven; 8. bovenste plank; 14. Wodan; 15. staal; 19. werklui; 20. druipen; 21. bedlamp; 22. drukker; 26. spin; 27. ijdel.

Firma Jan de Mik

HARDINXVELD-GIESSENDAM
Aannemers van
OEVERVERDEDIGINGSWERKEN
GRIENDHOUTHANDEL
HOEPELMAKERIJ
Telef. no. 2156 Neder-Hardinxveld

Aanvragen stemmen bij volmacht

tot 16 mei 1962

DE GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN vinden plaats op woensdag 30 mei a.s., de dag voor Hemelvaartsdag.

Kunt u zelf ter stembus gaan?
Neen?
Dan bij volmacht voor u laten stemmen!

Aanvragen om bij volmacht te mogen stemmen kunnen slechts tot **WOENSDAG 16 MEI A.S.** ingediend worden.

Uiterlijk op 16 mei moeten de verzoekformulieren daartoe kant en klaar ingevuld ter gemeentesecretarie ingeleverd worden. Daarna kunt u niet meer verzoeken om bij volmacht te mogen stemmen.

De formulieren zijn gratis ter gemeentesecretarie verkrijgbaar of bij het bestuur van uw kiesvereniging.

U KUNT bij volmacht laten stemmen, niet alleen wegens ziekte, maar ook wegens verblijf elders. Dit laatste is met name thans ook van belang voor degenen, die omstreeks die tijd reeds met vakantie zijn of ook slechts — rondom Hemelvaartsdag — een paar dagen buiten de stad zijn.

Regelmatig hoort men nog de opmerking: och, mijn stem komt er toch niet op aan. Die ene stem betekent toch niets.

Het tegendeel is het geval. Eén stem te weinig kan onze partij een zetel in de raad kosten en dat dan gedurende een hele zittingsperiode van vier jaar. Het kan dan zelfs ook een wethouderszetel kosten.

Als men niet bij volmacht voor zich kan laten stemmen, moet men het zo zien te regelen, dat men zelf toch ter stembus kan gaan. Er is gelegenheid om te stemmen van des morgens acht uur tot des avonds zeven uur.

Gezien het voorgaande mag niemand de verantwoordelijkheid op zich nemen, dat door zijn of haar toedoen de A.R. fractie in de raad het met een lid minder moet doen. Pleeg dan ook desnoods overleg met het bestuur van uw kiesvereniging.

Ook als men er niet zeker van is, zelf ter stembus te kunnen gaan, moet men het zekere voor het onzekere nemen, en bij volmacht voor zich laten stemmen. Dit geldt bijvoorbeeld met name voor ouden van dagen, invaliden, degenen die gedurende enige tijd ziek zijn of anderszins niet zeker weten, dat zij op de dag der stemming zelf ter stembus kunnen gaan.

Als men na de dag der kandidaatsstelling, dus na 17 april j.l. verhuist is naar een andere gemeente, moet men:

1. uiterlijk 16 mei ter gemeentesecretarie van de oude woonplaats vragen bij volmacht te mogen laten stemmen in die oude woonplaats, door degene, die daartoe volgens de wettelijke bepalingen aangewezen kan worden,
- of 2. zelf op de dag der stemming naar de oude woonplaats (gemeente) teruggaan om persoonlijk zijn stem uit te brengen.

WIE KUNNEN bij volmacht voor u stemmen?

De gemachtigden voor het stemmen bij volmacht zijn: echtgenoot/echtgenote, bloed- en aanverwanten van de eerste tot en met de derde graad, dus: ouders, grootouders, overgrootouders, ooms en tantes, broers en zusters, neven en nichten (kinderen van broers en zusters), kinderen, kleinkinderen, achterkleinkinderen (aan de zijde der bloedverwanten allemaal met echtgenoten), alsmede de echtgenoot van een schoonzuster en de echtgenote van een zwager, en tenslotte huisgenoten.

Voor een aantal personen geldt de genoemde beperking niet. Voor deze personen mag iedereen bij volmacht stemmen. De beperking geldt niet voor de kiezer, wiens beroep of werkzaamheden medebrengen, dat hij — herhaaldelijk of althans gedurende het gedeelte van het jaar, waarin de stemming gewoonlijk valt, — werkzaam pleegt te zijn buiten de gemeente, in welker kiezersregister hij is opgenomen, mits zijn afwezigheid, indien hij gedurende het tijdvak of de tijdvakken, waarin hij elders werkzaam is, een of meer malen in die gemeente terugkomt, als regel telkens langer dan drie dagen duurt. De beperking geldt ook niet voor zijn echtgenote, voorzover zij met hem, in verband met zijn beroep of werkzaamheden, afwezig pleegt te zijn. (Bijvoorbeeld: schippers, zeevarenden, vissers, etc.).

Geeft dit in uw omgeving door. Laat geen stem verloren gaan.

A C H T E R P A G I N A

HET gaat nu met volle snelheid af op de gemeenteraadsverkiezingen van woensdag 30 mei 1962. Het parool is dan ook vanaf heden: alle hens aan dek. A.R.-vrouwen en mannen: let nu goed op uw zaak. Sluit de in de laatste maanden zo zeer versterkte partij-gelederen. Met een gebed in het hart om Gods zegen moet thans gewerkt aan een versterking van de mogelijkheden om een Bijbelse visie uit te dragen in de politiek in ons land, met name in de gemeenteraden.

Het gaat er om te bevorderen, dat in de besturen der gemeenten mensen gekozen worden, die ook bij de taak die zij daar te vervullen hebben, uitgaan van de Bijbel.

• 8.132—104.000

De partij-gelederen zijn versterkt. Het voorlopige eindresultaat van de landelijke ledenwerfactie „Eén op tien” is op het Partij Convent van zaterdag j.l. bekend gemaakt: 8.132. Dat betekent, dat het ledental der partij de 100.000 ruim is gepasseerd. Een vrij zuivere schatting doet spreken van in totaal thans 104.000 leden.

Op al deze leden mag nu voor de komende weken een beroep worden gedaan om zich voor de aanstaande verkiezingen in te zetten. Zwaar werk? Het antwoord is: eendrachtige inspanning van velen maakt het mogelijk voor deze verkiezingen goed werk te leveren.

Wat kunnen de honderdduizend concreet doen?

• RAAMBILJETTEN

IEDER LID kan een raambiljet voor het raam hangen of bevestigen op een bord in zijn tuin.

Het „gezicht” van de partij moet in elke van de ongeveer duizend Nederlandse gemeenten door ieder gezien en opgemerkt kunnen worden.

Het „nut” van raambiljetten wordt wel eens twijfelachtig geacht. Zolang alle partijen deze echter als propagandamiddel gebruiken, mag onze partij niet achter blijven. Integendeel, moeten alle honderdduizend leden zorgen, dat de A.R.Partij voorop gaat.

Er zijn vele leden die een huis bewonen, dat geschikt is om meer dan één raambiljet op te hangen. Leden, die in een hoekhuis wonen of een huis van meer dan één verdieping bewonen, zijn in de gele-

genheid meer raambiljetten op te hangen.

Dit alles geldt natuurlijk ook niet-leden, geestverwanten, die op deze wijze mede blijk kunnen geven van hun sympathie voor onze partij.

Wij vestigen nog eens de aandacht van de besturen der kiesverenigingen op de beschikbare modelaffiche. De secretarissen hebben hieromtrent nadere schriftelijke gegevens ontvangen.

• VERKIEZINGSVERGADERING

In talloze plaatsen worden grote of kleine verkiezingsvergaderingen belegd. Laat ieder daar zoveel mogelijk naar toe gaan, oud en jong. U steekt er zelf het nodige op om aan anderen door te geven.

Zo kunt U met anderen gedocumenteerd praten om hen te overtuigen van, althans te wijzen op het grote belang van christelijke politiek.

Maak bovendien van de gelegenheid gebruik om twijfelaars en degenen, die helemaal niet weten hoe zij stemmen zullen mee te nemen.

• VAN GEDACHTEN WISSELEN

Van gedachten wisselen doet men natuurlijk ook op die verkiezingsvergaderingen. Maar daarvoor hoeft men niet noodzakelijk een bijeenkomst te bezoeken. De persoonlijke gedachtenwisseling is minstens van evenveel belang. Een veelgebruikt begrip is het zogenaamde huisbezoek. Om onderling te praten hoeft men echter ook niet noodzakelijkerwijs iemand thuis te gaan bezoeken. Wie niet aan huisbezoek — van zo groot belang — toekomt, die kan tal van andere gelegenheden, waarbij hij of zij anderen ontmoet, benutten voor een kort gesprek, desnoods voor slechts enkele opmerkingen. Als elk lid dit doet, heeft dat een enorme invloed. Blijft niet achter! Een gesprek geeft een direct persoonlijk contact, en is als zodanig zeker zo belangrijk als de krant en de folder.

• HET PAPIER

Krant en folder, en ook de nog meer directe persoonlijke benadering door middel van gerichte brieven, zijn belangrijke middelen van de propaganda.

Ook hierbij kunnen velen de helpende hand bieden door te assisteren bij het schrijven van adressen

en/of het huis aan huis bezorgen van deze lectuur. Laat u, ook op dit terrein, niet alles neerkomen op de schouders van de enkele bestuursleden van uw kiesvereniging, maar helpt allen mee.

• A.R.POST

In aansluiting aan het voorgaande kan medegedeeld worden, dat er een speciaal nummer van A.R.Post in voorbereiding is voor massaverbreiding ter gelegenheid van de a.s. raadsverkiezingen. Dit nummer zal verschijnen op 19 mei a.s. De kiesverenigingen ontvangen komende week hierover een circulaire, een zicht-exemplaar van dit nummer en een bestelbon. Willen de kiesverenigingen hiermede nu reeds rekening houden en indien tot bestelling van een aantal exemplaren wordt besloten per omgaande daarvan mededeling doen door middel van de bestelbon?

• VLAG

Ter opluistering van de vergaderingen, welke met name thans en ook in het volgende seizoen wel veelvuldig zullen worden gehouden, kunnen vlaggen besteld worden op het partijbureau.

De kleur is wit en in het midden is het bekende driehoekige A.R.P.-embleem in screendruk uitgevoerd. De kwaliteit van het katoenen doek is zodanig, dat de vlag ook kan worden gewassen. De afmetingen zijn 100 x 150 cm. De prijs, f 15,— per stuk, zal op de contributie-afrachtnota 1962 in rekening worden gebracht.

• VOOR HET GEHELE VOLK

Het gaat om de doorwerking van de christelijke beginselen in ons volksleven. De A.R.Partij wil in al haar werk bezig zijn voor het gehele volk. Het is voor iedereen die daar bij stil staat zonneklaar, dat het ook in de vertegenwoordigende lichamen, ook in de gemeenteraden, telkens weer blijkt, dat de vragen van het leven niet los zijn te denken van de Bijbel.

Daarom is ook een beroep op de Kerken om in prediking en voorbede doel en streven van het christelijke politieke werk te steunen zeer op zijn plaats. Wij ontvangen er regelmatig de bewijzen van, dat hieraan in de partij wordt gedacht.

Christus is de Koning op elk levensterrein.

Wees
zuinig
met Uw geld
koop bij ..
WESTERVELD

Bovendien 3% korting door Uw kasabans

WESTERVELD

FILIALEN DOOR GEHEEL AMSTERDAM

Verplaatsbare
HOUTEN GEBOUWEN

Directie- en schattketen
Noodwoningen,
scholen en kerken.
Directie- en schatt-
wagens
etc.

HOUTBOUW HAHBO HARDINXVELD

Telef. Hardinxveld-Giessendam 01846-2141

SINGER SELECTEERT INDISCHE KRUIDEN

Wordt U te zwaar?
Neem de onschadelijke
Indische
**ONTVETTINGS-
PILLEN**

40 stuks f. 1.80
120 stuks f. 3.40

(KOEMIS KOETJING)
REMOEKDOENG
Urine-afdrijvend
In tabletten: 20 st. f. 1.25
100 stuks f. 4.95
In kruiden: f. 2.31

Verhoog Uw gal- en
leverwerking door
TEMOE LAWAK
Bloedzuiverend,
zacht laxerend
In tabletten: 20 st. f. 1.25
100 stuks f. 4.95
In kruiden: f. 2.65

N.V. THE SINGER IMPORT • HOF 39 • AMERSFOORT. TELEFOON 5547

BON

Ja, ik blijf graag op de hoogte!
Noteer mij daarom als abonnee

Naam:

Adres:

Woonplaats:

Opzenden aan ADMINISTRATIE VAN NEDERLANDSE GEDACHTEN,

Dr. Kuyperstraat 3 te 's-Gravenhage.

Abonnementsprijs f 3.25 per half jaar.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

Wat is weelde?

WIJLEN prof. P. A. Diepenhorst heeft eens een met humor gekruide rede gehouden over de vraag, wat luxe is. Er is heel wat materiaal uit de historie aan te voeren. Romeinse keizers en stedelijke autoriteiten in de middeleeuwen en in latere tijd hebben overdadige luxe willen tegengaan. En vaak meteen een soort standsverschil willen handhaven, door b.v. aan dienstbaren het dragen van bont te verbieden. Rijke kooplieden versierden hun bontmutsen soms met juwelen en zetten hun vrouwen zwaar in het goud, om hun kredietwaardigheid te bewijzen. Een koopman uit een van de Hanzesteden schreef eens, dat hij, als hij met zijn vrouw ergens verscheen, altijd crediet had. Desnoods kon hij een van haar vele gouden armrings in pand geven. Maar prof. Diepenhorst kwam met een ander voorbeeld.

Stel, dat de mensen hoeven hadden, dan zouden schoenen wel altijd luxe blijven...

Boekbinderij
J. van den Berg N.V.
GROENE STEEG 5 - LEIDEN
Telefoon 0 1710 - 250 77
Speciaal ingericht voor de
verzorging van periodieken
en grote oplagen brocheerwerk

Bijzondere grote voorraad
ORGELS en PIANO'S
Elektrische en Elektronische orgels.
Vraagt vrijblijvend onze
geïllustreerde prijslijst
BOOT
Orgel- en Pianohandel
Bodegraven - Telefoon (01726) 25 41

W. G. SCHEERES
HOOIGRACHT 12 - DEN HAAG
TELEFOON 11.62.50
**ELEKTRISCHE
INSTALLATIES**

Nu lopen er weliswaar miljoenen mensen op blote voeten, maar in Nederland zal niemand schoenen als een weelde beschouwen. Zelfs overschoenen niet.

WIJ herinneren ons uit onze prille jeugd, deel te hebben uitgemaakt van een volksoploop. Er was reden toe. Voor een huis in de stad stond een wagen en op die wagen zoemde een motor. Vanuit de wagen liep een rubberslang onder het opgeschoven raam door in een kamer. De rubberslang had een glazen tussenstuk en daardoor zag men een stroom van stof in de wagen verdwijnen. Sommigen vonden het een reclamestunt en verdachten de organisators er van, dat ze de slang op de aslade hadden gericht. Hoe krijg je anders zoveel stof en vuil? Dat was de eerste stofzuiger, die we hebben gezien.

Later kwamen er beknopter stofzuigers, hanteerbaar voor de huisvrouw. Maar velen vonden het luxe-dingen, geschikt voor luie vrouwen, die zich niet willen bukken. Een vrouw moet met stoffer en blik en dweil weten om te gaan, „de rug moet in de bocht” en wie dat niet meer wil, is geen echte huisvrouw.

Er is geen sterveling meer in Nederland, die nu een stofzuiger nog luxe vindt.

Hildebrand spreekt in de Camera nog speciaal van de spekslager. Arme mensen aten geen rundvlees. De spekslagers hadden hun zaak in de volksbuurten. En het was een sociaal element in de belastingheffing, dat voor varkensvlees geen accijns meer verschuldigd was. Rundvlees was luxe, en werd dus niet vrijgesteld.

WIJ hebben een omzetbelasting die twee soorten van weeldetarief kent. Een weeldebelasting van 10% en een extra-weeldebelasting van 18%.

Verder is er een gewoon tarief en zijn er een groot aantal artikelen, zgn. eerste levensbehoeften helemaal vrijgesteld.

De staatssecretaris van financiën, die een groot expert op belastinggebied is, spreekt liever niet over weeldetarieven. Hij vond de term gedifferentieerd tarief uit.

Want nog altijd klemt de vraag: wat is luxe? Is een koelkast luxe? In een flatwoning zonder kelder stellig niet. In sommige gezinnen is een koelkast beslist geen luxe, omdat de vrouw een beroep heeft. In een dorp aan de voormalige Zuiderzee ziet men elke morgen twee huismoeders achter de kindervan naar school gaan. Zij staan vóór de klas, de kindervan met de baby is geparkeerd achter de klas. Ik hoop, dat ze thuis een koelkast hebben, want anders krijgt de man niet wat hem toekomt en gaat hij op de duur buitenshuis eten. Het is in zulke gevallen een

prettige gedachte, dat koelkasten binnenkort niet meer onder het weeldetarief zullen vallen.

MAAR autobanden blijven er onder, zo is de bedoeling. Niemand weet, waarom deze banden luxe zijn. Worden zij niet op tijd vervangen, dan is dat levensgevaarlijk.

Waarom is een radiotoestel luxe? Is een televisietoestel luxe voor een invalide, die aan het bed of de stoel is gebonden?

Een rokkostuum is luxe, en de ober moet daarom de weeldebelasting betalen voor het kostuum, dat hij dagelijks draagt. Uitzonderingen kan de wetgever hier niet toestaan.

DE heer Kieft (A.R.) heeft daarom deze week in de Tweede Kamer er voor gepleit, deze hele weeldebelasting op de duur af te schaffen. Er is geen criterium voor wat luxe is en wat niet. Laat men de eerste levensbehoeften vrijstellen en deze groep ruim nemen, en voor de rest één tarief. En wat werkelijk excessief is, b.v. gouden lepels en vorken, moet men dan maar los van de omzetbelasting zien te pakken.

Misschien zeggen sommigen: maakt u het niet te eenvoudig. Want waarvoor heb je dan nog belastingexperts nodig? Zij zouden gedecimeerd worden. Wij geloven het niet. Wij vinden het b.v. nog altijd een bange opgave, een aangifte-biljet voor de inkomstenbelasting in te vullen. Wat opgeteld moet worden, is niet moeilijk, wat afgetrokken mag worden, brengt ons in de nesten. Gelukkig is onze belastinginspecteur zeer humaan. Maar binnenkort krijgen wij weer een nieuwe. En bovendien, de heer Kieft is hooftinspecteur geweest van de belastingen. Als die op eenvoudiger stelsels aandringt, hebben wij veel vrijmoedigheid, hem daarbij te volgen. A.

Op donderdag 17 mei a.s. spreekt voor de radio de secretaris van de A.R. Partij, mr. W. R. van der Sluis.

Luistert u dan ook?

Het is van 19.50 tot 20.00 uur op de golflengte van de N.C.R.V.

FEEST

in de lage landen

Ach neen, het zijn geen wereldschokkende gebeurtenissen geweest die zich in die voorbije week in Nederland hebben afgespeeld. Er is in de Ver. Naties niet over gesproken — als daar Nederlands naam genoemd wordt dan gebeurt dat in één adem met de namen van Nieuw-Guinea en van Indonesië — en de wereldpers heeft er geen regel aan gewijd: dat het feest was in deze landen. Vorige week ja, toen de koningen der aarde in Amsterdam waren om met ons zilveren bruidspaar het bruiloftsfeest mee te vieren, toen liet de wereldpers geen verstek gaan. Maar deze week, toen Koningin en Prins met hun vier dochters de hulde van ons volk in ontvangst namen in alle hoofdsteden van onze provincies, deze week was het een intiem feest van ons als volk.

En zo is het goed. Kijk naar een foto als de hierbij geplaatste: is er een plaat denkbaar die beter typeert hoe het bij ons toegaat? Het bruidspaar op de eerste rij, natuurlijk, want zij zijn het middelpunt van het feest. Maar ook middelpunt van de medefeestgangers en net zo min als alle anderen voor een buitje vervaart. Ook daaraan zijn we in dit goede land gewend!

De foto is genomen in Leeuwarden — maar ging het anders toe in Arnhem of in Haarlem of in Assen? Toegegeven, het zuiden viert anders feest dan het noorden en de Saksers doen dat weer anders dan de Zeeuwen. Elk uit zich naar zijn eigen aard. Maar al die uitingen kwamen voort uit harten die warm kloppen voor Koningin en Vorstenhuis. Want het mag dan een haast versleten cliché-uitdrukking zijn: toch heeft de voorbije week getuigt dat Nederland en Oranje één zijn!

Neen, wereldschokkend was het niet. Wel hartverwarmend. En in menig land zou men er jaloeers op zijn als men het had meegemaakt. Maar ook nu weer: als men over Nederland spreekt, spreekt men over de problemen die we hebben. Niet over onze blijdschap — misschien is er daarom in deze wereld zo weinig blijdschap!

WERELD
VIA
CAMERA

Oefening op zondag

De heren KIEFT (A.R.P.) en VERSTEEG (A.R.P.) hebben aan de Minister van Defensie de volgende vraag gesteld:

Welke zijn de dringende redenen geweest, die tot het besluit hebben geleid de militaire oefening „Back Lash” in Nederland toch op een zondag door te laten gaan?

Toekomst voor het midden- en kleinbedrijf

Het hier besproken rapport is verschenen als no. 156 in de brochurereeks van de A.R. Partij. Het kost f 1,50. Bestelling kan geschieden door storting van dit bedrag op giro nr. 89 67 3 van de A.R. Partij in Den Haag.

ONDER bovenstaande titel is een belangrijk rapport verschenen van het College van Advies van onze partij. Het is de moeite waard daaraan een nadere beschouwing te wijden.

De verdienste van het rapport is in de eerste plaats dat het een duidelijke uiteenzetting geeft van de positie van het midden- en kleinbedrijf in de huidige situatie. In de tweede plaats is van belang dat een scherpe analyse wordt gegeven van de vraagstukken, waarmee de verschillende sectoren van het midden- en kleinbedrijf thans te maken hebben. En tenslotte is het van betekenis dat positieve lijnen worden ontwikkeld met betrekking tot de toekomst. In dit opzicht beantwoordt het rapport volkomen aan de titel, welke daaraan is gegeven.

Wij zijn juist daarom zo met dit rapport ingenomen, omdat het ook in sterke mate een beschrijvend karakter heeft. Wij verstaan daaronder dat een ieder, die er behoefte aan heeft, nader ingelicht te worden omtrent de middenstand in het algemeen, hier een uitstekende voorlichting ontvangt, waardoor in een betrekkelijk kort bestek een duidelijk inzicht wordt verschaft in allerlei zaken, die men moet kennen, wil men tot oordelen in staat zijn. Het rapport is daarom ook geschikt om gelezen te worden door de ondernemers van het midden- en kleinbedrijf zelf.

Er verschijnen dikwijls rapporten, die uitsluitend voor „insiders” te begrijpen zijn, omdat teveel gegevens, waarvan men uitgaat, als bekend worden verondersteld. Van het onderhavige rapport kan gesteld worden dat de actieve ondernemer, die belangstelling heeft voor de economische omstandigheden, waaronder hij zijn eigen bedrijf moet leiden, met vrucht van deze publicatie zal kunnen kennisnemen, omdat hij in de gegeven uiteenzettingen zijn eigen problematiek herkent.

Daarom willen wij onze beschouwing ook beginnen met de wens dat de lezing van dit rapport niet beperkt zal blijven tot de kring van „deskundigen”, die ambtshalve geacht worden dit soort rapporten te lezen, maar dat juist diegenen, te wier behoeve in het bijzonder deze studie is ondernomen, nu eens aandachtig van deze lectuur zullen kennis nemen.

Er is temeer aanleiding om deze aanbeveling te beginnen, omdat hier en daar nog wel eens de klacht wordt vernomen, dat de „middenstand” te weinig aandacht krijgt, dat in de politiek deze groep maar nauwelijks meespeelt, dat met zijn belangen in ontoereikende mate wordt rekening gehouden. Vooral zij, die er dergelijke opvattingen op na houden, zullen er goed aan doen dit rapport te lezen en te bestuderen. Het voordeel daarvan zou in de eerste plaats zijn, dat men ziet, dat de vraagstukken, ook voor het midden- en kleinbedrijf, niet zo eenvoudig zijn, als zij soms wel schijnen, en in de tweede plaats dat men ziet dat een positieve lijn wordt ontwikkeld en duidelijk in het licht wordt gesteld dat ook in het kader van de overheidspolitiek de ontwikkelingsmogelijkheden van het midden- en kleinbedrijf een eigen plaats verdienen.

Wij wezen er reeds op dat het rapport in sterke mate een beschrijvend karakter heeft. Toch moet dit niet worden misverstaan, alsof niet in het oog zou zijn gehouden dat dit rapport mede is bedoeld als een wegwijzer voor het overheidsbeleid ten aanzien van de middenstand. Het is duidelijk dat een politieke partij niet de eerst aangewezen is om beschrijvingen van bepaalde sectoren van het economisch leven te publiceren. Het gaat er om een politieke visie naar voren te brengen en in dat opzicht laat het rapport ons niet in de steek. Het is juist laatstbedoeld deel van het rapport dat ons in dit arti-

Meubiler-inrichting

ZANDBERGEN

MEPPEL - HOOGVEEN - OMMEN

MODERNE WONINGINRICHTING

Fa. O. v. Wijngaarden & Zn.

VOOR AL UW ELEKTRISCHE EN
SANITAIRE INSTALLATIES
RADIO - T.V.

J. A. Beyerinkstr. 5 - Tel. 01803-415

NIEUWERKERK AAN DE IJSSEL

kel in het bijzonder zal bezig houden.

De vroegere Staatssecretaris van Economische Zaken, dr. G. M. J. Veldkamp heeft enige jaren geleden een publikatie laten verschijnen onder de titel „De middenstandspolitiek van de staat”. Daarin heeft hij er op gewezen dat het bij de behandeling van dit onderwerp van belang is op welke wijze men zich opstelt. Hij gaf aan dat men een tweetal uiterste stromingen kan onderscheiden met betrekking tot de doelstelling van de middenstandspolitiek, namelijk de stroming die reneert vanuit het gezichtspunt van de sociale zekerheid en de stroming die meer oog heeft voor het gezichtspunt van het ondernemersrisico zonder meer.

De eerste (uiterste) stroming, namelijk die van de sociale zekerheid voor de middenstander zal sterk denken in de richting van ordening, ook van overheidswege. Beperking van het aantal vestigingen door middel van vestigingspolitiek behoort daar stellig bij. Prijsgaranties en breideling van de concurrentie passen tevens in dat systeem. Sociale voorzieningen door de staat in allerlei opzicht behoren daar ook bij. Het gaat hierbij dus in de algemeen om een beschermende politiek, waarvan gesteld moet worden dat die niet zou kunnen passen in een op expansie gericht economisch beleid.

De tweede (uiterste) stroming ligt geheel aan de tegenovergestelde kant. Daarbij gaat men uit van het ondernemersrisico, dat min of meer absoluut wordt gesteld. Men ziet slechts een geringe taak voor de overheid op het gebied van het scheppen van een gunstig economisch klimaat, maar voor het overige moet de ondernemer zijn eigen risico aanvaarden. Het is duidelijk dat de aanhangers van deze opvatting aan de overheid ten aanzien van de middenstand slechts een geringe taak toekennen.

Het zou interessant zijn de consequenties van beide stromingen nader uit te werken, doch voor dit artikel is belangrijker de beantwoording van de vraag van welke gedachtegang het rapport, dat ons bezig houdt, uitgaat.

Het doet ons genoegen dat duidelijk positie wordt gekozen en wordt gezegd dat het overheidsbeleid niet uitsluitend wordt bepaald door overwegingen van economische en technische aard, maar zich in de eerste plaats moet oriënteren aan de algemene beginselen, die ten grondslag liggen aan de maatschappelijke orde. Het gaat daarbij om een evenwichtige ontwikkeling van deze maatschappelijke orde en daarin behoort het midden- en kleinbedrijf een eigen plaats te hebben. Het midden- en kleinbedrijf heeft daarbij geen directe bescherming (en hierbij wordt dus positie gekozen tegen de eerste uiterste opvatting die hierboven werd aangeduid) maar wel wordt een positieve instelling van de overheid verwacht bij het streven van het midden- en kleinbedrijf zijn kansen zoveel mogelijk te benutten (en uit deze formulering volgt dat ook de tegenovergestelde, tweede, uiterste opvatting wordt afgewezen).

De politiek van de overheid ten aanzien van de middenstand moet gericht zijn op „gelijke kansen” voor de verschillende sectoren van het economisch leven. Dat duidt dus op een afwijzen van eenzijdige bevoorrechtiging van industrie, grootbedrijf of welke andere sectoren, men zou kunnen noemen. De overheidspolitiek moet gericht blijven op evenwichtige ontwikkelingsmogelijkheden voor allen, zonder dat van directe bescherming sprake is. Dat betekent dus ook dat de waarde van de concurrentie wordt erkend al wordt een teugellose ontplooiing daarvan niet begerd.

Deze politiek wordt dan nader in onderdelen uitgewerkt en wie van de samenvattende conclusies in het laatste hoofdstuk kennis neemt, komt wel onder de indruk van het feit dat er op het gebied van middenstandsbeleid nog wel het een en ander te doen is.

Het is niet de bedoeling van dit artikel alle conclusies stuk voor stuk na te lopen en daarover een beoordeling te geven. Het is beter dat belanghebbenden en belangstellenden zelf het rapport aanschaffen en lezen. Wel willen wij de aandacht vestigen op bepaalde punten, die in het bijzonder onze aandacht hebben getrokken.

Het is ons namelijk opgevallen dat de 17 conclusies, die aan het slot worden gegeven, lang niet alle punten zijn, die in het actieve overheidsbeleid passen. Belangrijke aandacht wordt geschonken aan het eigen beleid van de middenstand zelf, aan initiatieven die in de kring van belanghebbenden geboren zouden moeten worden en waaraan de overheid steun zou kunnen verlenen, voor zover daaraan behoefte bestaat. Wij menen dat het ook een gezond gezichtspunt is, dat niet alles van de overheid wordt verwacht, maar dat juist het particulier initiatief, dat in bepaalde organisatorische vormen ge-

stalte kan krijgen, ruim baan laat. Dat is ook in overeenstemming met de ar. lijn ten opzichte van het maatschappelijk leven.

Een volgende opmerking betreft het feit dat de commissie, die het rapport heeft samengesteld, ook blijkt te hebben voor de expansie, die aan de gang is en die ook bepaalde consequenties voor het overheidsbeleid medebrengt. Geen bescherming en consolidering van eenmaal verkregen posities (zoals bij voorbeeld bij het vestigingsbeleid) maar geleidelijke aanpassing aan zich wijzigende omstandigheden, ook wanneer het gaat om toepassing van de zgn. parallelisatie-gedachte. Er ligt in de middenstand nog een stuk verzet tegen deze gedachte, omdat men eenmaal vastgestelde branche-grenzen wil handhaven en daarom de gevolgen van de expansie, zoals die zich uitvinden in het parallelisatie-streven, niet wil aanvaarden. Men komt dan voor een deel weer in de beschermende politiek van de overheid terecht, waarvan reeds gesteld werd, dat deze zich niet verdraagt met een politiek, die gericht is op de expansie van ons economisch leven, zoals die met name ook door de ontwikkeling van de gemeenschappelijke markt wordt gestimuleerd.

In weerwil van het bovenstaande blijkt toch wel duidelijk dat in het rapport een duidelijke taak voor de overheid wordt gezien, een taak, die weliswaar naar twee aspecten kan worden onderscheiden, maar waarbij het toch gaat om twee kanten van dezelfde zaak.

Hierbij hebben wij het oog op het zogenaamde integratiebeleid en het specifieke beleid. Deze vormen dus geen tegenstellingen maar zijn beide nodig om de middenstandspolitiek tot haar recht te laten komen.

Bij het integratiebeleid gaat het om de duidelijke wil van de regering met het midden- en kleinbedrijf rekening te houden bij het vaststellen van algemene maatregelen. Bij specifiek beleid gaat het om maatregelen, die in het bijzonder op het midden- en kleinbedrijf zijn gericht.

De gedachten, welke hieromtrent worden ontwikkeld, vormen een duidelijke lijn voor een aanwijzing voor het beleid van de regering dat te dezen aanzien wordt verwacht en het beleid van de kamer-fracties, wier taak het is de maatregelen van de regering, zo nodig ook kritisch, te beoordelen.

Ten aanzien van een aantal punten wordt in het rapport een nadere uitwerking van de te volgen politiek gegeven.

Wij willen daarvan een enkel voorbeeld geven, mede in verband met het belang van de zaak waarom het gaat.

Ten aanzien van de prijspolitiek van de overheid wordt gesteld dat het midden- en kleinbedrijf behoefte heeft aan een beleid dat het persoonlijk initiatief stimuleert, aan een beloningsmethodiek, die rekening houdt met individuele prestaties en een prijszetting welke rekening houdt met de behoeften van eigen afnemers. In verband hiermede dient in een aantal opzichten een versoepeling van te strakke beleidslij-

KG

KOFFIE en THEE
sinds 1885

nen in ernstige overweging te worden genomen teneinde aan de ondernemers meer ruimte te geven naar bevind van zaken te handelen.

Op zich zelf genomen wordt hier een aantrekkelijke gedachte ontwikkeld, die de betrokken ondernemers stellig zal aanspreken. Geen enkele ondernemer wordt gaarne gehinderd door maatregelen van bovenaf die zijn vrijheid van handelen beperken. Anderzijds kan worden verlangd dat ook de ondernemers in het midden- en kleinbedrijf in de pas blijven, waar het gaat om het bestrijden van ontwikkelingen, die de algemene regeringspolitiek in gevaar brengen.

Wij zouden wel gaarne hebben gezien dat de leden van de commissie deze gedachte wat nader hadden concreetiseerd, want hier raakt men een van de moeilijkste punten van het prijsbeleid van de overheid. Dit is ook een van de punten die in de praktijk nogal eens tot moeilijkheden aanleiding geven. Hierbij denken wij aan bepaalde branches in de middenstand die van oordeel zijn dat zij door de regeringspolitiek niet billijk te worden bejegend.

Wij zouden over de rijke inhoud van dit rapport uiteraard nog veel meer kunnen schrijven.

Wij menen echter dat hetgeen in dit artikel gezegd is reeds voldoende duidelijk heeft gemaakt dat er alle redenen is met dit rapport bijzonder ingenomen te zijn.

De arbeid van de commissie zou echter weinig vruchtbaar zijn indien niet in ruime kring van dit rapport werd kennis genomen.

Daarom willen wij tenslotte onze opwekking herhalen om deze publicatie met aandacht te lezen. De lijn van de middenstandspolitiek, welke hier wordt gegeven, legt er duidelijk getuigenis van af, dat in de ar. partij inderdaad het streven aanwezig is om aan de groep van ondernemers in het midden- en kleinbedrijf die aandacht te geven, welke zij mogen verwachten.

H. VAN EIJSDEN

Eén week
wereldnieuws
in vogelvlucht

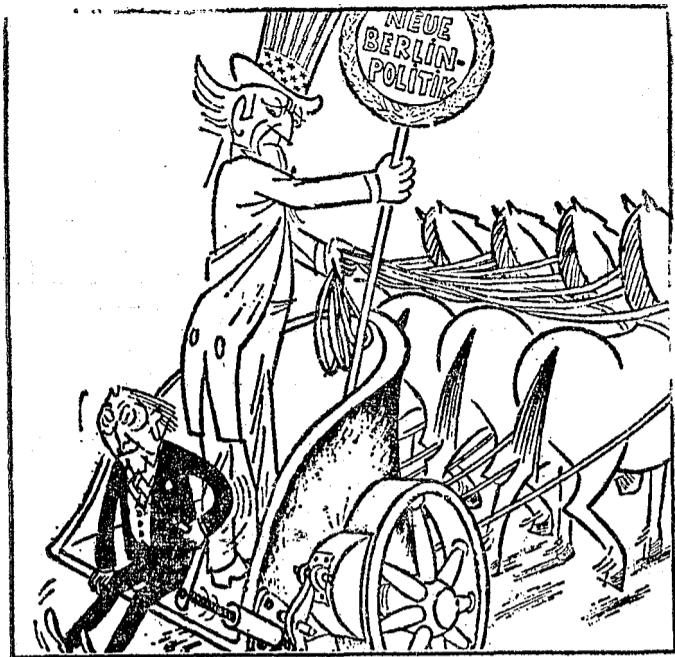
- De NATO-conferentie in Athene heeft de aandacht tot zich getrokken omdat het er op ging lijken dat de NATO een afzonderlijke atoombond zou worden. Inderdaad zijn aan dit bondgenootschap 5 duikboten met kern-raketbepanning toegevoegd en zal haar ook anderszins enig mee-weten gegund worden. Doch Amerika blijft beslissen over het gebruik van deze wapens. Van echte medezeggenschap der partijen is geen sprake.
- West-Duitsland ervaart momenteel ook afzonderlijk het leiderschap van de Verenigde Staten in de Westerse politiek. Adenauer, die stug liet weten geen heil in het Amerikaans-Russische gesprek over Berlijn te zien, kreeg te horen dat dit overleg toch doorgang zal vinden. Dit drijft Bonn steeds meer in de armen van Parijs, hoewel de Duitse socialisten en liberalen (regeringspartner van de C.D.U.) meer begrip voor het Amerikaanse standpunt opbrengen dan „der Alte”. Duitsland gaat daarmee een moeilijke binnenlandse situatie tegemoet en Adenauer wel in het bijzonder.
- Moeilijk was ook de presidentskeuze in Italië. Na 9 stemrondes kwam de 71-jarige minister van Buitenlandse Zaken, Segni, uit de stembus met 433 stemmen. Zijn socialistische rivaal Saragat kreeg 334 stemmen. Italië kan weer 7 jaar vooruit wat het staatshoofd betreft. Deze steunt de nieuwe koers van premier Fanfani, doch vind ook in meer rechtse kringen vertrouwen.
- De stabiliteit van Spanje en Portugal blijkt meer en meer een façade te zijn. Daarachter vinden stakingen en op-

stootjes plaats, die Franco en Salazar wel eens uit het zadel kunnen doen vallen. De vraag is wat dan komt. Een pro-communistisch Iberisch schiereiland is evenmin te verkiezen als de huidige verstarde regimes in die beide landen. Wijsheid en tact der beide dictatoren is nu meer dan ooit nodig. Een groep Spaanse intellectuelen heeft het explosieve karakter van de situatie doorzien en heeft zich in een manifest tot de Caudillo gewend. Misschien kunnen deze ervaren mannen hem tot een koerswijziging brengen, die ook in Portugal een gunstig effect zou kunnen hebben.

• Pakistan en India hebben de politieke situatie in Azië deze week een ander gezicht zien krijgen. Het eerste land sloot een grensakkoord met Rood-China. Aangezien Nepal dit reeds eerder deed, staat Nehroe thans oog in oog met een toenemend gevaar aan zijn noordelijke grenzen. Een wonderlijke situatie: het pro-Westerse Pakistan staat nu officieel op goede voet met Mao, maar de neutralist Nehroe moet een lokale oorlog met Peking onder het oog zien. Het kan naar gaan in de wereld.

• In Laos is de strijd weer ontbrand Nasan. Ta een belangrijk strategisch punt viel in pro-communistische handen. Een nuance verschil ten opzichte van vroegere gelijke situaties is, dat thans ook de neutralist Soevanna Phomma de rode aanval als een verdragsschending veroordeelt. Men ziet het: de neutralisten moeten zelfs daar kleur bekennen. Meestal komt dat te laat om nog indruk op de communisten te maken.

SPOT

Adenauer als remmer

Krokodillentranen

PRENT

Noordoostpolder koos gemeenteraad

Goed gedaan

De bewoners van de Noordoostpolder zijn naar de stembus gegaan om hun eerste gemeenteraad te kiezen. Zoals men weet is de gehele Noordoostpolder tot één gemeente gevoegd. Een gemeente met ongeveer 30.000 inwoners en met een oppervlakte van 48000 hectaren.

Op 2 mei is men daar ter stembus geweest en de uitslag is voor de Protestants Christelijke partijen verrassend goed. Ze boekten van alle partijen de grootste winst en zullen in de nieuwe gemeenteraad negen zetels innemen.

In de bestaande Poldercommissie bezette men eveneens negen zetels, maar men verkreeg thans een aanzienlijke stemmenwinst. Er zijn 11.913 stemmen uitgebracht en hiervan kreeg de Protestants-Christelijke Groepering 4751 stemmen. Vergeleken met de verkiezing in 1959 voor de Poldercommissie, boekte men een winst van vierhonderd stemmen. Dat is prachtig! Zelfs ten opzichte van de kortgeleden gehouden Statenverkiezingen — zoals men weet is de Noordoostpolder voorlopig bij de provincie Overijssel gevoegd — behaalde men stemmenwinst.

De verdeling van de 21 zetels in de eerste gemeenteraad van het nieuwe land is nu als volgt: Protestants-Christelijke Groepering 9 zetels; Partij van de Arbeid 5 zetels; Katholieke Volkspartij 5 zetels; Volkspartij voor Vrijheid en Democratie 2 zetels.

Wij verheugen ons over het goede resultaat, dat de Protestants Christelijke Groepering behaald heeft.

Anti-Revolutionairen, Christelijk-Historischen en Staatkundig-Gereformeerden gingen de verkiezingen in met een gezamenlijke lijst. Het blijkt, dat de bevolking dit samengaan van de Protestants-Christelijke partijen gewaardeerd heeft en dat men vertrouwen stelt in dit gezamenlijk optrekken.

He+ Gereformeerd Politiek Verbond, dat niet tot deze samenwerking bereid was en dat met een eigen lijst uitkwam, kon geen zetel behalen. Het verwierf slechts 239 stemmen en ging ten opzichte van de Statenverkiezingen in stemmen achteruit.

Het succes dat de Protestants-Christelijke Groepering bij deze gemeenteraadsverkiezingen in de Noordoostpolder behaald heeft, mag stellig voor een belangrijk deel geschreven worden op de voortreffelijke aanpak van de verkiezingsarbeid.

Men heeft er in de Polder hard voor gewerkt en een prachtige actie gevoerd.

De secretaris van de A.R.-Statencentrale Noordoostpolder, de heer Chr. Simonse te Marknesse heeft ons nauwkeurig mededelingen gedaan over de verkiezingsactiviteiten van de Anti-Revolutionaire kiesverenigingen en — in breder verband — van de samenwerkende Protestants-Christelijke partijen. Wij mogen zeggen, dat men in het nieuwe land op uitnemende wijze propaganda gemaakt heeft. Een fleuring en fris uitgevoerd program van actie onder het motto: **Positief denken en Rechts houden**, is ongetwijfeld ingeslagen. Natuurlijk waren tevorens vele besprekingen gevoerd over dit program. De Christelijk-Historischen vonden de eerste opzet wat te ouderwets, de Anti-Revolutionairen vonden het precies goed en de Staatkundig-Gereformeerden oordeelden, dat het wat

Goed gedaan

te licht van toon was. Maar men heeft in openhartige samensprekingen elkaar volkomen kunnen vinden.

Er is ook een grote verkiezingskrant: **Bericht voor u**, huis aan huis bezorgd. Door middel van die krant werden de kiezers op uitmuntende wijze voorgelicht.

Twaalfhonderd oranje raambiljetten gaven de Noordoostpolder een fleurig aanzien. Op de vooravond van de verkiezingen werd huis aan huis nog een circulaire verspreid, een laatste oproep onder het motto: m.h.g. „Onze hartelijke gelukwensen gaan uit naar het feit, dat u morgen in volle vrijheid uw stem voor uw eigen gemeenteraad mag uithangen; die vrijheid goed gebruiken is een dure plicht en een kwestie van grote verantwoordelijkheid; wie zich dat bewust is zal kiezen voor de groepering, die in hechte samenwerking voortbouwt op waardevolle beginselen.”

Aan de bij de propagandacommissie bekende leden van het Gereformeerd Politiek Verbond werd aan de vooravond nog een afzonderlijke brief gezonden, waarin o.a. het volgende werd gezegd: **Kan blanco stemmen of het stemmen op een kansloze lijst een getuigenis inhouden? Het Gereformeerd Gezinsblad schreef 28 maart met het oog op de verkiezingen voor de Provinciale Staten, in navolging van Groen van Prinsterer: „In het getuigenis wordt de daad verricht. Met het getuigenis wordt het alleszins bereikbare doel bereikt. Het getuigenis, niet het overtuigen, is de plicht, waarvan de verantwoordelijkheid aan elk die het getuigenis begrijpt en beaamt, opgelegd is.” Het Gereformeerd Gezinsblad verzuimt er echter bij te schrijven, dat het getuigenis van Groen tegen de toen machtige liberalen, die de betekenis van Gods Woord voor de politiek beslist ontkenden, van andere aard is dan het getuigenis tegen de A.R. en C.H. en S.G.P. We behoeven het in alles beslist niet met elkaar eens te zijn als we elkander maar kunnen vinden op de onwankelbare basis van Gods Woord.”**

Een grote openbare vergadering op 7 april te Emmeloord, waar Zijne Excellentie Minister J. van Aartsen sprak over Bouwnijverheid en Volkshuisvesting, heeft er ongetwijfeld ook toe bijgedragen de kiezers te doen kiezen voor een Protestants-Christelijke Politiek.

Omdat het goed gedaan is in de Noordoostpolder, is het goed gedaan met de verkiezingen. Alle eer voor de mannen die deze stembusactie zo goed hebben aangepakt. De Anti-Revolutionairen in het nieuwe land hebben getoond, niet terug te deinzen voor veel werk en veel offers, als het er om gaat, de Christelijke politiek te kunnen dienen. Ze kunnen ons tot voorbeeld strekken voor de ons wachtende gemeenteraadsverkiezingen.

Voor de Protestants-Christelijke Groepering zijn gekozen: J. de Jong, Emmeloord (A.R.); W. Netjes, Rutten (C.H.); W. G. de Feyter, Emmeloord (A.R.); B. Bolwijn, Marknesse (C.H.); K. Rook, Marknesse (A.R.); B. Hoekstra, Emmeloord (C.H.) W. Dieterman, Emmeloord (A.R.); M. Verbrugge, Kraggenburg (S.G.P.); B. J. Blikman, Emmeloord (C.H.).

Het nieuwe land ging voorop met de gemeenteraadsverkiezingen — het moge ons een stimulans zijn om in de komende weken eveneens ernstig aan te pakken.

De neutrale staat

HET is helemaal geen zeldzaamheid bij een discussie over verschil en overeenkomst tussen A.R. en C.H., dat Dr. Kuyper er bij wordt gehaald.

Met name gebeurt dat van C.H.-zijde.

Sommigen hebben Kuyper nodig, om uit te leggen, dat de verschillen dieper liggen en principiëler van aard zijn dan sommigen denken. Want Kuyper is de grondlegger van de A.R.-partij en die had toch maar beginselen, die voor de C.H. onaanvaardbaar zijn. Of ook wel: de toenadering is nu wel mogelijk, want, ziet u en vertroost u, de A.R. zijn nu anders dan in de dagen van Kuyper; wie er oog voor heeft, dat Kuyper ook voor de A.R. in velerlei opzichten heeft afgedaan, die kan zich als C.H.-man verblijden en de toenadering zoeken.

Wij hebben er helemaal geen bezwaar tegen, dat Kuyper en zijn politieke beginselen in discussie worden gebracht. Met name juist zijn politieke beginselen. Dat is beter, dan de toenadering afwijzen met een eenvoudige verwijzing naar kerkelijke gedeeldheid in Nederland. Wie daaraan werkelijk waarde wil hechten, aanvaardt een discriminatie van de tienduizenden Hervormden, die trouw meedoen in de A.R.-partij. En moet ook aanvaarden, dat Lutherse en Vrije Evangelische en à fortiori kerkelijk Gereformeerden in de C.H.-Unie eigenlijk niet thuis behoren. Een verkerkelijking van de politieke verschillen moet tot zulke consequenties leiden. En wij zouden speciaal onze Hervormde antirevolutionairen onrecht doen, wanneer wij er mee instemden, dat toenadering belet of belemmerd wordt door de kerkelijke gedeeldheid.

Neen, dan brengen wij liever de politieke beginselen van Dr. Kuyper in discussie. En dat doen wij speciaal, omdat door een van de C.H.-woordvoerders, Mr. Dr. De Vries, weer eens is verteld, dat Dr. Kuyper de man is van de neutrale staat.

Dat is al vaak verteld.

Maar het is niet waar.

DR. KUYPER heeft er in heel zijn politieke leven telkens weer op gewezen, dat de overheid dienaar is Gods is. Zijn vertogen, die het A.R. program van beginselen van 1878 toelichtten in De Standaard, en hele series artikelen, die daaraan reeds voorafgingen, hebben zich sterk op dit onderwerp gericht.

Daarbij heeft hij nadrukkelijk gesteld, dat de overheid altijd dienaar is Gods is, zoals dat in Romeinen XIII wordt geleerd. Dat hoofdstuk, dat apostolisch getuigenis, dat het charter van de overheid bevat, stond hem telkens duidelijk voor de geest. Hij begon dan ook niet met beschouwingen over de staat, maar over de overheid.

De overheid is altijd dienaar is Gods. Ook de heidense overheid. Maar die heidense overheid erkent het zelf niet, zij is het tegen wil en dank. Zij heeft alleen het licht der natuur en der menselijke rede, en dat is niet voldoende. Zij heeft wel enig begrip van recht en onrecht, maar zij heeft toch maar weinig kennis van de ordinantiën Gods.

DE kennis komt eerst tot ontwikkeling, doordat God zich in Zijn Woord openbaart. De Bijbel is ook voor de overheid hét Boek. Zij kan noch in de historie, noch bij de wetenschap een betrouwbare gids vinden. Maar zie, er is een openbaring. De verdeelde en afgedoolde volken zijn niet aan zich zelf overgelaten. „God Almachtig heeft zich op bijzondere wijze, ter kering van de gevolgen der zonde, wel ter dege op velerlei wijze en in velerlei tijden aan ons geopenbaard, en alzo is er een Woord Gods in engere zin aanwezig en onder ons bereik.”

Nu zijn er mensen, die deze openbaring niet als van God afkomstig beschouwen. Maar wat we niet begrijpen, aldus Dr. Kuyper is, dat er mensen zijn, die dat Woord van God wel willen aanvaarden, aanvaarden in zijn hoogheilige betekenis, en die desniettemin het landsbestuur en wetgeving en rechtspleging buiten de in dat Woord Gods geopenbaarde ordinantiën om willen laten gaan. Die dus wel erkennen, dat de Bijbel het woord van God is, maar die dit boek willen sluiten, als de politiek aan de orde komt en over taak en roeping van de overheid wordt gesproken. Dat is erger dan inconsequent, schrijft Dr. Kuyper, dat is een onzedelijke halfheid.

DR. KUYPER heeft in De Standaard ook herhaaldelijk geschreven tegen de secularisatie, zoals de machthebbers van zijn tijd die voorstonden. Hij vond voor de saecularisatie een treffende omschrijving, met de letterlijke betekenis van dat woord als grondslag.

Secularisatie is de afsnijding van elk verband met de eeuwigheid. Alles „wat maar noembaar is” wilde men seculariseren. De kunst, de wetenschap, het staatsgezag, het recht, het onderwijs . . .

„Secularisatie van het gezag leidt tot volkssoevereiniteit en staatsabsolutisme.”

Kuyper had Ongeloof en Revolutie goed gelezen. In zijn tijd was het nog een boek, dat in onze kring naarstig werd bestudeerd. Er was in de tijd van Kuyper een A.R.-kamerlid, die het elke winter las. „Nog voor kamerleden aan te bevelen”, zei Prof. Fabius eens, en hij voegde er aan toe „desnoods om de andere winter” . . .

DE overheid is dienaar is Gods. Zij heeft zich te schikken naar Gods ordinantiën. Zij is geroepen in haar beleid God te verheerlijken. Men kan dat allemaal bij Kuyper vinden. En daarbij doet het weinig terzake, dat hij soms in de ontwikkeling van zijn theorieën over de gemene gratie tot bespiegelingen is gekomen over het wortelen van de overheid in de schepping en als gevolg daarvan over de natuurlijke godskennis bij de overheid.

Maar even sterk als Kuyper wijst op de Goddelijke openbaring als richtsnoer voor al ons handelen, even sterk wijst hij af een verkerkelijking van de staat en de politiek.

De Kerk heeft niet het recht, de richtlijnen vast te stellen voor het Overheidsbeleid. Zij predikt het Woord. Ook aan de overheid. Zij getuigt en waarschuwt. Maar zij gaat niet op de stoel van de overheid zitten. Met name keert Kuyper zich tegen het verkerkelijking van de politiek, omdat zij de geestelijke vrijheid in gevaar brengt. Zijn waarschuwing geldt allerlei romaniserende tendenzen, uit welke richting zij ook komen. Zijn waarschuwing is actueler dan ooit.

En in al deze punten zijn wij van dezelfde opvatting als Dr. Kuyper. Omdat wij evenals hij ons willen aansluiten bij de Heilige Schrift. En daarom zetten wij Kuyper niet op dood spoor, voor wij gesprekken over toenadering en eenheid beginnen.

EERSTE KAMER

Alle K.V.P.-ers gaven minister Luns hun stem

DE lijmpot heeft het van de schaar gewonnen. Geen van de K.V.P.-senatoren heeft het vorige week woensdag aangedurfd, zijn stem uit te brengen tegen de begroting van hun partijgenoot mr. Luns. Dit mag bepaald een verrassing heten, vooral wanneer men zich de redevoeringen van de heer Kraaijvanger en met name van zijn collega Regout weer in herinnering roept. Het ontbrak hen niet aan kritiek over het Nieuw-Guineabeleid van minister Luns. De kritiek kwam echter niet tot uitdrukking in de stemming. Zeker, er bleef voorbehoud. Fractie-voorzitter Kropman getuigde ervan, toen hij vlak voor de stemming de houding van de K.V.P. motiveerde. Er zijn, zo zei hij, veel K.V.P.-ers, die gaarne zonder enige aarzeling hun instemming met de begroting van buitenlandse zaken betuigen. Er zijn echter ook veel K.V.P.-leden, die aan de begroting hun stem niet zullen onthouden, hoewel zij ernstige bezwaren koesteren.

Dat deze leden toch voor de begroting zouden stemmen vindt zijn oorzaak in het vertrouwen, dat de regering begrepen zal hebben, dat met hun ernstige en gewetensvolle kritiek rekening zal moeten worden gehouden, vervolgde mr. Kropman. Bovendien hebben zij wél waardering voor de overige onderdelen van het beleid van de minister van buitenlandse zaken.

Ook de socialistische fractieleider ir. H. Vos had staan dubben. Voor hem sloeg de weegschaal naar de andere kant over. „Als wij tegen de begroting stemmen”, overwoog hij, „veroorzaken wij een splitsing in de groep, die het Nieuw-Guineabeleid veroordeelt.” Immers, alle K.V.P.-ers zouden vóór stemmen. „Maar”, vervolgde de heer Vos, „als wij voor stemmen — en het is niet ongebruikelijk, ondanks kritiek vóór een begroting te stemmen — wordt de indruk in het buitenland gewekt, dat de hele Eerste Kamer achter de regering staat.

Het laatste argument woog voor de socialistische het zwaarst. Zij stemden tegen de begroting van minister Luns. Bij hun zestien stemmen voegde zich de stem van de communistische mevrouw Van Ommeren-Averink. Daartegenover stonden veertig voorstemmers.

Lelystad

MINDER emotioneel verliep het verdere deel van deze woensdagmiddag. De Senaat wijdde zich hoofdzakelijk aan de vraagstukken, die verbonden zijn met de inpoldering van het IJsselmeer. Aan de orde waren de begroting van het Zuiderzeefonds en een wijziging van de Zuiderzeestewet.

Minister Korthals, gemoedelijk als steeds, verdedigde deze wetsontwerpen. De bewindsman van verkeer en waterstaat heeft er soms een handje van, met deze vaderlijke gemoedelijkheid het ongenoegen van sommige Kamerleden over zijn dikwijls concrete mededelingen op dood spoor te leiden. Ditmaal was hij echter concreter dan zelden te voren, hetgeen de heer P. C. Elfferich aanleiding gaf, hem met nadruk te bedanken.

Het wetsontwerp tot wijziging van de Zuiderzeestewet bevat enige uitbreiding van de voorzieningen ten behoeve van de voormalige IJsselmeervissers. De heer Elfferich kreeg van de bewindsman de toezegging, dat hij deze objectieve regelingen „menselijk subjectief” zal toepassen. De a.r. senator deelde aan het eind van zijn korte betoog meer, dat zijn woorden ook het standpunt van ir. Geuze (c.h.) vertolkten. Een goede vorm van samenwerking!

In het debat over de begroting van het Zuiderzeefonds vroeg de heer Elfferich met name aandacht voor het uitgifteplan en het structuurplan van Oostelijk-Flevoland en wakte hij de minister op, in een vroeg stadium op duidelijke wijze een beleid te bepalen

ten aanzien van de gemeentelijke indeling van Oostelijk Flevoland. Hebben de bewoners van de Noordoostpolder niet tot dit jaar moeten wachten, voordat zij eindelijk de gelegenheid kregen zelf een eigen gemeenteraad te kiezen? Minister Korthals deelde het standpunt van de a.r. afgevaardigde, dat zo spoedig mogelijk naar normale bestuursverhoudingen moet worden gekoerst.

De heer Geuze legde er de nadruk op, dat bij de bouw van Lelystad alle mogelijkheden moeten worden uitgebuit. Hier wordt een kans geboden, die men in ons dichtbevolkte land met beide handen moet aangrijpen. De beperkingen, die voor tal van andere steden gelden, zijn voor Lelystad niet aanwezig. Als aan de wens van ir. Geuze uitvoering wordt gegeven, wordt Lelystad „een nieuw hart in Nederland, dat klopt om van de waarde van veel menselijk streven te getuigen.”

Op 15 mei wordt de begroting van defensie behandeld en zal dus minister Visser van gedachten worden gewisseld over diens aandeel in het Nieuw-Guinea-beleid, en... over de zaak Van der Putten...

VP.

„Eén op tien”:

De laatste twee per K.V.!

HUIZENGA

Meubelindustrie en Interieurverzorging n.v.
UTRECHT • KOLLUM

Bel 030-13934* Afd. Verkoop en onze specialisten komen praten en vertellen u alles over alle mogelijkheden. Eventuele schriftelijke aanvragen

Bemuurde Weerd O.Z. 12 - Utrecht

Tussen bodempensioen en minimumpensioen

DE Tweede Kamer heeft verleden week in de avonduren een wetsontwerp behandeld (en aanvaard) waarbij de A.O.W.-uitkering per 1 juli a.s. zal worden verhoogd met 15%.

Hierbij werd het Minister **Veldkamp** al heel gemakkelijk gemaakt. De gehele Kamer ging met de voorgestelde verhoging akkoord. Gegeven eenmaal het bestaan van een A.O.W.-pensioen, maakte niemand er bezwaar tegen, dat ook de stijging van de welvaart in zekere mate daarin zou doorwerken.

Toch heeft de Kamer terecht enige bijzondere aandacht aan het wetsontwerp geschonken. Deze bijzondere aandacht werd gerechtvaardigd door het bijzondere karakter van deze verhoging.

Het A.O.W.-pensioen is nl. ook eerder reeds enige malen verhoogd. Deze verhogingen waren echter een gevolg van een wijziging in de kosten van levensonderhoud. Volgens een bepaalde sleutel wordt het A.O.W.-pensioen periodiek aan wijzigingen van deze aard aangepast. De nu voorgestelde wijziging betekende echter niet slechts een verhoging in absolute zin, maar tevens in relatieve zin.

Princiepelijk is deze wijziging van groot belang, omdat het A.O.W.-pensioen indertijd uitdrukkelijk als een bodempensioen is opgezet. De vraag ligt dan ook voor de hand, of en in hoeverre de nu aangebrachte wijziging met dit karakter van bodempensioen in overeenstemming is, dan wel principieel op dit essentiële element van de A.O.W.-inbreuk maakt.

De fundamentele vraag, die aldus in het wetsontwerp besloten lag, is natuurlijk aan de Kamer niet ontgaan. De heer **Berger** (P.v.d.A.) bijvoorbeeld interpreteerde het voorstel onmiddellijk als een eerste stap op de weg naar een sociaal-minimumpensioen. Hij onderkende dus, dat reeds met deze wijziging het strikte karakter van een bodempensioen enigszins werd losgelaten, en maakte er geen geheim van, dat verdere stappen in deze richting, die aan het A.O.W. het karakter van bodempensioen geheel zouden ontnemen en elke staatsburger op 65-jarige leeftijd een bestaansminimum zouden waarborgen, door hem zouden worden toegejuicht.

En hoe zou dit alles gefinancierd moeten worden? Want men kan wel heel royaal willen uitkeren, maar dan zal er aan een andere kant toch altijd eerst betaald moeten worden. Ook daarvoor had de heer **Berger** een oplossing: „Bijdrage uit de Overheidsmiddelen”. En zo zou er dan weldra weinig reden meer zijn om de A.O.W. — op zichzelf reeds bepaald niet vrij van olematen van staatspensioen — niet alsnog om administratieve redenen om te zetten in een formeel staatspensioen.

ANDERS — en vanuit de opzet van de A.O.W. gezien, o.i. beter — benaderde de woordvoerder van de a.r.-fractie, de heer **Van Eibergen** de aangeduide meer algemene strekking, die in het aanhangige ontwerp te onderkennen was.

De A.O.W. is indertijd bewust opgezet als bodempensioen. Daarin ligt de erkenning, dat de weg van het algemene „volkspensioen” niet de aangewezen weg is om een onbezorgde oude dag te waarborgen. Door deze vorm van bodempensioen te kiezen, bleef — althans grotendeels, niet helemaal, men denke slechts aan de „aanpassingsmisère” — onaangetaast hetgeen op basis der persoonlijke en maatschappelijke verantwoordelijkheid aan pensioenvoorzieningen

TWEDE KAMER

reeds was opgebouwd. En voorzover dat niet reeds gebeurd was, liet het bodempensioen alsnog de gelegenheid daartoe, ja zelfs beoogde het, naar bij de tot standkoming van de A.O.W.-Wet betoogd werd, het treffen van dergelijke particuliere en collectieve voorzieningen te stimuleren.

De door het thans ingediende wetsontwerp aan de orde gekomen principievraag naar het meest gewenste karakter van het A.O.W.-pensioen benaderde de heer **Van Eibergen** nu vanuit de stelling, dat de voorzieningen via de bedrijfspensioenfondsen niet gebracht hebben, wat er bij de tot standkoming van de A.O.W. van gehoopt werd. Als gevolg daarvan zijn vele bejaarden voor een deel nog altijd aangewezen op sociale bijstand en verkeren zij gedeeltelijk nog in de verzorgingsfeer in plaats van in de rechtssfeer. En dat is een situatie, waarin de anti-revolutionairen niet blijvend kunnen berusten.

Het uitgangspunt is dus niet, dat het A.O.W.-pensioen te laag zou zijn, maar dat de noodzakelijke aanvulling in de persoonlijke en maatschappelijke sfeer te zeer wordt gemist. De oorzaak aanwijzen is tevens de richting aangeven, waarin de oplossing gezocht moet worden.

Maar wat, als dat niet (bevredigend) gebeurt? Dan toch de weg van een andersoortig A.O.W.-pensioen, nl. een volledig minimumpensioen?

De socialistische willen het wel. Er is reden om

aan te nemen, dat de rooms-katholieke Minister **Veldkamp** er evenmin afkerig tegenover zal staan. Maar anti-revolutionairen zullen er niet licht voor gewonnen worden.

En dat niet in de eerste plaats vanwege de praktische moeilijkheden, hoewel ook die niet gering geschat mogen worden. Men denke slechts aan de ellende van de „aanpassingsbepalingen”. Er is nu een kans, dat we er geleidelijk aan af komen. Bij een fundamentele wijziging van de A.O.W. zouden wij er weer volop in zitten.

Belangrijker echter is, dat bij zulk een ontwikkeling de stimulans voor het treffen van particuliere voorzieningen belangrijk zou verzwakken. Bij een bodempensioen is die immers naar zijn aard in de voorziening begrepen, bij een minimumpensioen is uit dien hoofde geen enkele prikkel meer aanwezig. Aldus zou zulk een ontwikkeling een ernstige (verdere) aantasting der persoonlijke verantwoordelijkheid betekenen en een (verdere) uitholling van de eigen aard der maatschappelijke verbanden.

Wie op een krachtig en onafhankelijk functionerend maatschappelijk leven prijs stelt, zal goed doen zich de in de opmerkingen van de heer **Van Eibergen** besloten waarschuwing terdege aan te trekken!

MET een enkel woord willen wij ook nog melding maken van een incident, dat zich bij de behandeling van dit wetsontwerp voordeed.

Minister **Veldkamp** is de laatste tijd over zijn beleid nogal eens gekritiseerd vanuit het (liberale) Centraal Sociaal Werkgeversverbond. Een groot deel van zijn antwoord besteedde hij nu aan de bestrijding van deze kritiek.

Door de Kamer werd hierop terecht aanmerking gemaakt. De Minister verantwoordt zich tegenover (dat is ook: antwoordt aan) de volksvertegenwoordiging. Vooral de liberale afgevaardigde **Corver** was enigszins geïrriteerd. Met recht, dunkt ons, want natuurlijk werd hij in de ogen van het publiek min of meer met de kritiserende bond vereenzelvigd. Hij had die kritiek echter niet tot de zijne gemaakt. En de Minister had te maken met wat in het parlement werd gezegd.

„U moet dat geschrijf eerst maar eens gelezen hebben”, zo verveerde **Dr. Veldkamp** zich, daarmee blijk gevend van een grotere lichtgraaktheid dan met het ministersambt verenigbaar is. Buitenparlementaire kritiek moet de constitutionele minister naast zich neer kunnen leggen. Hij mag er wel gevoelig voor zijn, maar hij moet die gevoeligheid kunnen verbergen! **Aa**

„Gescheiden weduwe” in de Kamer

NA het wetsontwerp tot verhoging van de A.O.W.-uitkering behandelde de Tweede Kamer verleden week een wetsontwerp waarbij de leeftijdsgrens voor het recht op weduwenpensioen werd verlaagd van 50 jaar naar 40 jaar.

Tegen deze hoofdstrekking van het wetsontwerp, dat als geheel met algemene stemmen werd aangenomen, werden geen bedenkingen van betekenis geuit. Tijdens de behandeling kwam echter een nieuwe wens naar voren, die de discussies bij de openbare behandeling grotendeels beheerste en die tenslotte leidde tot een nieuw wetsartikel, waarmee de anti-revolutionairen zich als enige fractie niet verenigen konden.

Door de socialistische woordvoerder Van Lier was n.l. de gedachte geopperd om weduwenpensioen niet slechts toe te kennen aan de weduwe van de overledene, maar ook aan de gescheiden vrouw bij het overlijden van haar voormalige echtgenoot, althans voorzover aan deze bij het echtscheidingsvonnis een onderhoudsplicht te haren aanzien was opgelegd.

De liberale afgevaardigde Corver sloot zich bij deze suggestie aan.

Met enige terughoudendheid deed dit ook de heer Van Eibergen (a.r.) Zijn gereserveerdheid vloede niet voort uit de gedachte, die aan de suggestie Van Lier ten grondslag lag, maar uit de eruit voortvloeiende consequenties, die hij op dat moment vreesde nog niet geheel te kunnen overzien. Met name voorzag hij de mogelijkheid, dat bij overlijden van één man twee of meer „weduwen” in het genot van weduwenpensioen gesteld zouden worden. Ook signaleerde hij het bezwaar, dat door de werking van de „grote leugen” de uitspraak van de rechter geenszins een betrouwbare aanwijzing betekent wie nu werkelijk de schuldigste is bij een echtscheiding (een bedenking, die ook bij de Minister bleek te leven). Mevrouw Kok (k.v.p.) en de heer Kikkert (c.h.) daarentegen konden weinig waardering voor de gelanceerde gedachte opbrengen.

Niet onvermakelijk was, dat ieder der sprekers zocht naar een mogelijkheid om niet telkens de moeilijk te hanteren term „de gescheiden vrouw, wiens voormalige echtgenoot is overleden” te behoeven te gebruiken. De één sprak van „quasi-weduwe”, de gebruikelijke juridische term om aan te geven dat iemand wordt behandeld „als ware” (quasi) hij iemand anders. Niet juridisch-geschoolde vrouwelijke afgevaardigden hoorden hier echter blijkbaar iets lachwekkends in en werden wat geërgerd. Anderen spraken daarom van „pseudo-weduwe”, hetgeen echter de gevoelswaarde van bedrog in zich heeft („zich voordoen als”). Zo kon het gebeuren, dat de innerlijk tegenstrijdige en daarom al evenzeer lichtelijk de lachlust prikkelende term „gescheiden weduwe” bij sommigen ingang vond. Doch dit terzijde.

ER lag aan de geopperde suggestie een gedachte ten grondslag, die iedereen eigenlijk wel aansprak.

Waarom krijgt een vrouw, wier

man overlijdt weduwenpensioen en de man wiens vrouw overlijdt, geen weduwnarenpensioen?

Omdat de wet uitgaat van de regel, dat de vrouw voor haar onderhoud afhankelijk is van de man. Door zijn overlijden valt haar bron van onderhoud weg. Dat is echter evenzeer het geval met de gescheiden vrouw, wier voormalige echtgenoot alimentatieplichtig is. Door het overlijden van die man valt haar bron van onderhoud weg. Uit die bij het echtscheidingsvonnis opgelegde alimentatieverplichting blijkt, dat de schuld van de scheiding (primair) bij de man gezocht moet worden.

Het is voor het rechtsgevoel onbevredigend, dat bij zijn overlijden zijn voormalige echtgenote zonder inkomsten komt te zitten en dat het weduwenpensioen gaat naar zijn tweede of volgende vrouw. Op deze wijze zou de eerste vrouw voor de trouweloosheid van haar man na zijn dood nog eens extra gestraft worden. De strekking van de suggestie was dan ook, dat aan de schuldloos gescheiden vrouw dezelfde weduwenrechten zouden worden toegekend als aan de weduwe.

Er waren echter wel enige moeilijkheden. In de eerste plaats zou één man (d.w.z. één premieplichtige!) meerdere „weduwen” met pensioenrechten kunnen achterlaten. Vanuit de Vaste Commissie voor Sociale Zaken kwam de intelligente gedachte om de schuldig gescheiden man bij ieder nieuw huwelijk een dubbele (drievoudige enz.) premie te laten betalen. De minister wees dit echter af als in strijd met „de moderne opvattingen over sociale verzekering”.

Gewichtiger was echter de moeilijkheid, welk criterium zou moeten gelden voor de „schuldloos gescheiden” vrouw. Gezien ons echtscheidingsrecht enerzijds en de aan het weduwenpensioen ten grondslag liggende gedachte anderzijds, ligt het het meest voor de hand te denken aan het criterium, dat het huwelijk op vordering van de vrouw ontbonden is en dat bij het echtscheidingsvonnis aan de man een onderhoudsplicht ten aanzien van de vrouw is opgelegd.

Minister Veldkamp voelde hier niets voor. Iedereen weet immers, aldus zijn stelling, dat de „schuld”, zoals die in het proces naar voren komt, lang niet altijd de werkelijke „schuld” is. Door aan het verlangen van de Kamer te voldoen vreesde hij voordelen te verbinden aan de „grote leugen” en daaraan wenste hij niet mee te werken.

Een respectabel standpunt, dat echter o.i. op een gedachtenfout berust. Het moge met menige echtscheiding inderdaad zijn, zoals de minister stelt, maar dan schuilt de fout in onze echtscheidingswetgeving en dan zal men daar die fout dienen te herstellen. Zolang deze wetgeving echter geldt, zal men op grond van deze wetgeving gedane rechterlijke uitspraken serieus dienen te nemen. Wie zulk een uitspraak nog weer zelfstandig op zijn innerlijke rechtvaardigheidswaarde wil gaan beoordelen (en daaraan rechtsgevolgen verbinden!) gaat op de stoel van de rechter zitten. Dat komt zelfs

een minister niet toe. Bovendien vergeet hij, dat een der doeleinden van onze rechtspraak is niet alleen het dienen van de rechtvaardigheid, maar ook het scheppen van rechtzekerheid. Het staat ieder vrij van een rechterlijke uitspraak, te denken wat hij wil. Maar verder dan zich een gedachte vormen mag hij niet gaan. In het burgerlijk verkeer geldt slechts de rechterlijke uitspraak en zij geldt als volstrekt juist.

AL met al een toch niet zo eenvoudige materie, zoals men ziet. Geheel terecht was o.i. dan ook de opmerking van de heer Van Eibergen, dat het onjuist was bij deze wetsherziening (die bedoeld was voor de verlaging van de leeftijdsgrens) in de zaak van de „quasi-weduwe” een beslissing te forceren. Hij adviseerde deze zaak afzonderlijk in studie te nemen en daarvoor eventueel met een apart wetsontwerp te komen, zodat de consequenties rustig konden worden bezien. Een verstandig advies, dunkt ons.

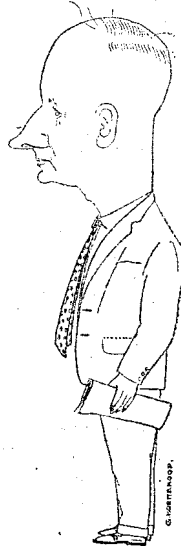
De reactie van de Minister ging echter een geheel andere kant op. Op het laatste moment kwam hij met een aanvullende wetswijziging, volgens welke alle gescheiden vrouwen (schuldig of niet, onderhoudsgerechtigd of niet) bij het overlijden van hun ex-echtgenoten op weduwenpensioen zouden ontvangen.

Om dus de vrouw, die — naar het oordeel van de minister — wellicht ten onrechte als de „schuldloos gescheiden” vrouw wordt aangemerkt, niet te bevoordelen boven de eveneens maar ook als zodanig aangemerkte schuldig gescheiden vrouw ging hij beiden met de weduwe gelijk te stellen. Een merkwaardige gedachtengang. Dan zou men b.v. ook omdat een ten onrechte vrijgesprokene het kiesrecht bezit, dit kiesrecht ook maar aan alle tot gevangenisstraf veroordeelden moeten toekennen!

Uit de verdere behandeling bleek, dat de Kamer slechts met tegenzin de minister volgde. De heren Van Lier (P.v.d.A.) en Corver (v.v.d.) verklaarden uitdrukkelijk, dat zij het betreffende artikel slechts aanvaardden omdat dat de enige manier was om de groep, die zij wel wilden helpen, er onder te doen vallen. Ook de heer Kikkert (ch.) ging akkoord, evenals mevrouw Kok (k.v.p.). De beide laatste overigens kennelijk met meer innerlijke overtuiging dan de eerstgenoemden.

Slechts de anti-revolutionairen vroegen bij monde van hun woordvoerder Van Eibergen aantekening, dat zij geacht wensten te worden tegen het betreffende artikel te hebben gestemd. O.i. geheel terecht. Het thans aanvaardde artikel betekent, dat trouwe huisvaders en zelfs ongehuwde vrouwen premie moeten betalen voor een pensioen, dat wordt toegekend aan een vrouw, die wegens huwelijksontrouw een echtscheidingsvonnis tegen zich zag uitgesproken. Van „moderne” opvattingen over sociale verzekering” gesproken!

Het is moreel geheel verwerpelijk,

J. VAN EIBERGEN

dat degenen die de slachtoffers van huwelijksmislukkingen wilden helpen, daartoe door de minister slechts de kans kregen, wanneer zij diezelfde hulp bereid waren te bieden aan de veroorzakers van huwelijksmislukkingen. Van een minister uit dit kabinet had verwacht mogen worden dat hij — overeenkomstig het advies van de heer Van Eibergen — ernstig gezocht had naar een oplossing, die het eerste zou mogelijk maken zonder het tweede.

BLIJFT de vraag, hoe de minister hiertoe kon komen. De door hem geuite bezwaren tegen de aanvankelijk uit de Kamer gekomen suggestie, alsmede de voordelen van de „administratieve vereenvoudiging” lijken ons ter verklaring toch niet toereikend.

Het komt ons voor, dat in dit verband bijzondere waarde moet worden toegekend aan een uittaling van de geestverwante van de minister, de k.v.p.-woordvoerder mevrouw Kok, die de onontbindbaarheid van het huwelijk naar rooms-katholieke opvatting in geding bracht!

Schuldig of niet schuldig gescheiden is in deze opvatting niet van belang. Van belang is slechts: getrouwd of niet getrouwd. Eenmaal gehuwd is altijd gehuwd. En de k.v.p.-afgevaardigde wenste een onderscheiding, die zij in verband met de opvatting van haar kerk slechts aanvaardt vanwege de gegeven verhoudingen in Nederland, kennelijk, niet verder in onze wetgeving te consolideren dan strikt noodzakelijk is. Op die weg is de k.v.p.-minister Veldkamp haar trouw gevolgd.

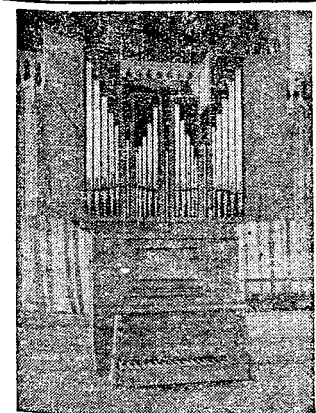
Het is niet overbodig op te merken, dat de s.g.p.-afgevaardigden bij dit principiële debat geheel in de Kamer ontbraken. Zij „getuigen” immers zo bij uitstek tegen „Rome”? Maar als het er om gaat, niet in de ruimte te fulmineren, maar concreet in de wetgeving (een Kamerlid is medewetgever!) de punten, waarbij deze zaken aan de orde komen, te onderkennen, en vanuit het reformatorisch gezichtspunt constructief mede te werken, dan laten zij het aan de anti-revolutionairen over! Aa

VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN

HOLLANDIA TRICO

ONDERGOED

van de bovenste plank!

ECHTE
KERKORGELS

OOK VOOR
KLEINE
KERKEN

ORGELBOUW
ERNST
LEEFLANG

APELDOORN
Telef. 0 6760-17582

Vicon

Landbouwwerktuigen- en
machinesfabriek

H. VISSERS N.V. — NIEUW-VENNEP
Telefoon 02526-841 (7 lijnen)

Spaarbank voor
Protestants Nederland

Kromme Nieuwe Gracht 8-10 - UTRECHT
Telefoon 030 22241-22242 - Grr. 156.000

RENTEVERGOEDING 3 1/4%

ongeacht de grootte van het saldo-tegoed.
Alle spaarregelingen:

JEUGDSPAARWET
AMBTENARENSPAARREGELING
BEDRIJFSSPAREN
SCHOOLSPAREN

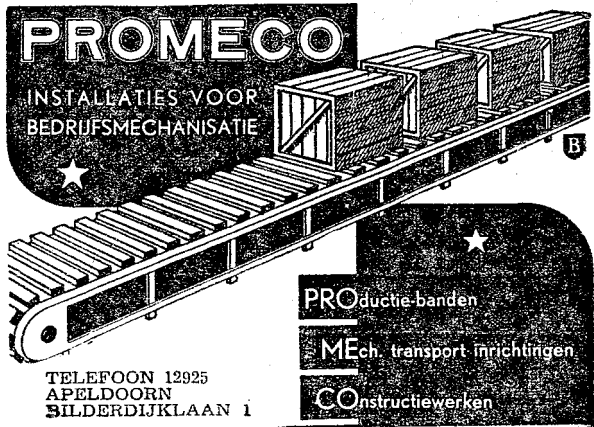
Reeds in vele plaatsen een correspondentschap gevestigd.
Wij verstrekken u gaarne alle gewenste inlichtingen ook over
ons Beleggingsfonds voor Protestants Nederland.

ESTABLISHED 1922 TELEPHONE 01718-2570

PARLEVLIET'S
CUT FLOWER SUPPLY
ROYAL EXPORTERS - RYNSBURG

Gift parcels of fresh cut flowers airshipped all the year round
to any consignee in the world
THE CENTRE OF BULB FORCING INDUSTRY

PROMEKO

INSTALLATIES VOOR
BEDRIJFSMECHANISATIE

PROductie-banden

MEch. transport inrichtingen

COnstructiewerken

TELEFOON 12925
APELDOORN
BILDERDIJKLAAN 1

GOUDA

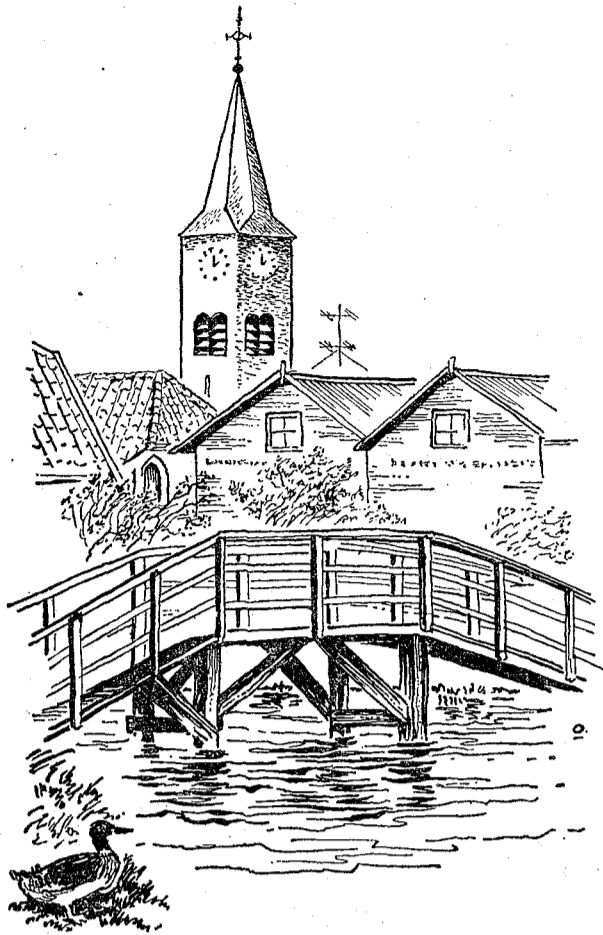
HOE MEN ER OOK OVER DENKT...

voor Gouda en omgeving geldt:

VAN DER GRAAFF
voor begrafenissen

Laat advertenties U inlichten
voordat U gaat kopen!

Een plaats, ZWARTSLUIS, gemeen

SECRETARIS VAN EERDE van de Kiesvereniging had het bijzonder druk met het gereedmaken van volmachten voor de komende gemeenteraadsverkiezing, want Zwartsluis telt vele schippers onder de ingezetenen. Het zijn er wel 350. Die zullen voor het merendeel op de dag van de verkiezingen over de Nederlandse binnenwateren varen, maar hun stem behoeft niet verloren te gaan, daar zorgt de secretaris van de Anti-Revolutionaire kiesvereniging wel voor!

Zwartsluis is wel bij uitstek een schippersdorp. Eigenlijk moeten we spreken van een stadje, want vroeger was het een kloeke vesting. Onder een gravure uit 1674 staat: Swarte-sluis ghelegen in Overijssel aende rivier het Swarte-water, twee cleyne myltjens van Meppel, is een stercke plaets.

En reeds in 1640 werd gezegd: Swarte-sluis heeft syn naem, als ick geloof, van de Sluis en het Swarte-water, daer het bijna van omringt wordt. Het is een kleyne plaetse, seer bequameleuck gelegen, want men moet die wegh nemen om naer Groningen, Embden en andere naburige plaetsen te reysen als men uit Hollant komt. Al de turf die te Meppel en een deel van die te Giethoorn en daer omtrent gegraven wordt, brengt men te sloop door deze plaets.

Zwartsluis heeft eeuwen lang veel met turf te maken gehad. De overslag van deze brandstof geschiedde in deze gemeente en dat bracht grote bedrijvigheid. Veel vrouwen waren turfdraagster en de gemeente was er goed mee: Men had het zogenaamde mandrecht — van elke mand turf die verladen werd moest belasting betaald worden.

Aan de turf herinnert ook nog het wondermooie natuurgebied dat tot de gemeente Zwartsluis behoort. Waar

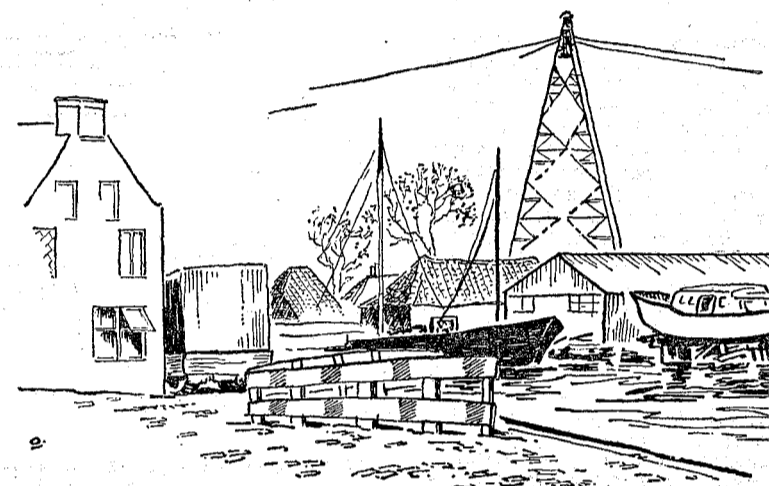
vroeger de turf afgegraven is, zijn nu nog de trekaten. Die trekaten vormen een moerasgebied met fraaie flora en fauna, die de toeristen trekken. Het zijn dus met recht, zij het ook in een andere betekenis, trekaten!

En toch, al had Zwartsluis dan zoveel met turf te maken, het gemeentewapen herinnert daar niet aan. Integendeel: het wapen van Zwartsluis is een schaakbord! Mannen als Euwe en Jan Hein Donner zullen zich daar stellig moeten thuisvoelen, want waar het wapen een schaakbord is, moet het voor een schaakmeester goed wonen zijn.

Jawel... maar eigenlijk is het niet zo mooi, dat Zwartsluis het schaakbord tot wapen heeft. Volgens overlevering moeten twee officieren eens zó verdiept geweest zijn in een partij schaak, dat ze hun oplettendheid voor het welzijn van de schans verloren. Hun schaakspel werd Zwartsluis noodlottig, want de vestiging werd toen bij

nenscheepvaart. Het vervoer van de turf gaf vele hvele monden eten. Een wilde men het dagelijks blijkelyk wat al te vlt want in 1757 traden de Holland en Westfriesland „sommige Swartsluische vreemde schippers die sig derselver scheepen met soort van turf te weeten korte te gelijk te laaden, te gelijk met lange grauv swarte turf, en daer me deese provincie in te koo te passeeren, soo om daar introduceerde precise, juist ijking der scheepen te onsoir te maaken, als om land van desselvs inkomst te verkorten.”

Hetgeen er op neer ko oorlog. In de bezettir king deed. Dit is overigegeleden, dat geen enkel

Scheepsbouw in Zwartsluis

verrassing genomen. Tot hun altijd-durende schande werd toen een schaakbord tot wapen verheven.

In 1527 werd Zwartsluis veroverd door de Geldersen, maar reeds een jaar later was deze plaats weer voor Keizer Karel V. Na de afval van Renenberg in 1580, heeft Sonoy de schans versterkt. Gedurende twee jaar, — dat was 1672 tot 1674 — was de schans in handen van de Bisschop van Munster. Dat Zwartsluis vroeger inderdaad belangrijk was, kan blijken uit het feit dat Hollandse en Friese legers tot driemaal toe gepoogd hebben, de schans te veroveren. Maar men boekte geen succes.

Schippers bij de vleet

Aan een knooppunt van waterwegen gelegen — het Meppelderdiep en de Arembergergracht komen uit in het destijds aan een soort belastingontdruimer zoveel schippers als vóór de Zwartewater — ligt het voor de hand, dat een deel van de inwoners van Zwartsluis een bestaan vond in de bin-

van Zwartsluis ons er b kijken als wij dit hier r

De binnenscheepvaart voor Zwartsluis een be staansbron. Thans telt 2 meer zoveel schippers oorlog. In de bezetti verordineerd, dat schippen laten inschrijven in Bevolkingsregister in De de bezetting voorbij w varenden zich administr vestigen in de gemeente spronkelyk hun domicilie wat schippers hebben di dat koste Zwartsluis c belangrijk getal inwone

Deze gemeente heeft zetenen. In 1876 was c men schipperde dus ach de laatste jaren weer e van de bevolking te co Een aanzienlijk deel var heeft nog altijd met de maken, ook al vaart me een bodem. De victual vele neringdoenden m

*Koffie geeft gezelligheid,
ook in de verkiezingstijd!
De meeste stemmen zeggen
het:
Met Buisman is ze 't Best
gezet!*

WIJD EN ZIJD

**EET MEN KRENTENBROOD
VAN „VAN DIJK”**

Wij leveren krentenbrood van onveranderlijk goede kwaliteit met heerlijke spijsvulling. Blijft een week kersvers.

Wij staan op de markt te KAMPEN, VOLLENHOVEN, ZWOLLE, MEPPEL. Ook levering aan bakkers en wederverkopers.

BAKKERIJ VAN DIJK

ZWARTSLUIS — TELEFOON 05208 652-249.

Fa. J. A. Visscher en Zoon

ZWARTSLUIS
Directieboten
*
Sleepvletten
*
Dekschuiten

TELEFOON 05208-259

Bezoekt het Natuurhistorisch Museum

te Zwartsluis

U vindt daar een prachtige verzameling dieren uit de unieke N.W.-hoek van Overijssel.

ELKE WERKDAG GEOPEND.

Firma J. Nekeman

Kokosfabriek „De Adelaar”

Wij zijn specialisten in kokostapijt voor vaste vloerbedekking.

Levering alleen via de bonafide woningrichters.

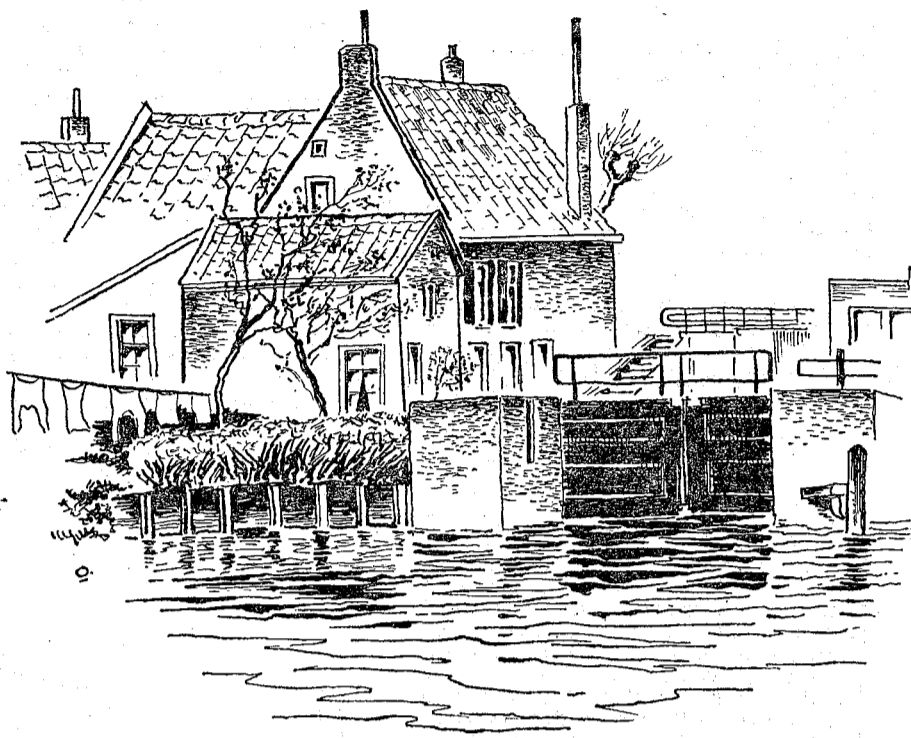
ZWARTSLUIS — TELEFOON 05208-648

In Zwartsluis verrijzen van achter enkele huisjes coasters die in reparatie zijn.

aan gelegen an schippers en schepen

ande en komende schipper heb-
arts-luis is een uitgesproken pro-
tse gemeente. Van alle kerken in
s-luis telt de Gereformeerde kerk
este leden. Dan volgt de Neder-
Hervormde gemeente, waarvan
erkegebouw recht tegenover het
ntehuis staat; de straat is smal,
appen en men is van het raad-
n de kerk. Er is ook een Christe-
reformeerde kerk, een Gerefor-
kerk volgens art. 31 en er is
Doopsgezinde gemeente.
or de oorlog had Zwartsluis ook
ynagoge. Op dit knooppunt van
en verkeer had zich een joodse
nschap gevestigd. Hitlers heiden-
heeft deze gemeenschap vernie-
De voormalige synagoge is thans
immermanskwerkpiaats.
arts-luis heeft een duidelijk or-
x levenspatroon. Dit komt ook
ting in de samenstelling van de
f zetels bestaande gemeenteraad.
aadsleden zijn Anti-Revolutionair;
Christelijk-Historisch; twee be-
tot een afgesplitste Christelijk
rische groep; één lid behoort tot
v.d.A.

De Arembergersluis te Zwartsluis

lende reeds lang bestaande bedrijven
groter worden. Direct na de oorlog
maakte het gemeentebestuur niet veel
werk van industrievestiging, want men
wilde aan nieuwe industriële bedrij-
ven geen bevoorrecht geven boven
de reeds bestaande bedrijven. Thans is
er wel een zo goed als bouwrijp indus-
trieterrin beschikbaar."

Wethouder Varwijk is lijstaanvoer-
der van Lijst 1. Dat is de Anti-Revo-
lutionaire lijst voor de gemeenteraads-
verkiezingen. De heer Varwijk is een
man, met wie het prettig praten is...
als hij tijd heeft. Want hij is dag en
nacht in de weer en de belangen van
Zwartsluis en haar bevolking gaan
hem zeer ter harte.

De raadszaal van Zwartsluis herin-
nert aan de Franse overheersing, want
alvorens men de vergaderzaal be-
treedt, moet men voorbij een rek
ouderwetse geweren, gebruikt door de
Fransen. En in de raadszaal verschaft
een wandspreuk ons lering:

Trekt u niet aan wat yeder secht,
Maar doet wat billyck is en recht.
Wij twijfelen er niet aan, of de

A.R.-kandidaten voor de gemeenteraad
zullen zich houden aan deze spreuk.
Zij weten dat er in Zwartsluis nog
veel te doen is. Er is een sanerings-
plan dat tot uitvoering moet komen;
de gemeente heeft al verschillende
panden daartoe aangekocht. Er zijn
plannen voor een nieuw sportveld en
een zwembad. Er is een begin gemaakt
aan een rioleringsplan en tesamen met
de gemeenten Genemuiden en Vollen-
hove wil Zwartsluis een gasbedrijf
stichten. Er is inderdaad veel te doen.
Wethouder Varwijk vertelde van plan-
nen om op eilandjes tussen de trekga-
ten te komen tot de bouw van zomer-
huisjes, want Zwartsluis is de recrea-
tiepoort naar het noorden. Het toeris-
me weet ook dit deel van ons mooie
land reeds te vinden; de camping te
Zwartsluis behoeft dan ook vergroting.
Het actieve V.V.V.-bestuur weet op
prachtige wijze de toerist behulpzaam
te zijn met allerlei adviezen om te
kunnen genieten van het fraaie na-
tuurschoon dat in de noordwesthoek
van Overijsel te vinden is. De jacht-

• Vervolg op pag. 9

Portret van een voorzitter

G. Doosje komt uit Wannep-
veen, maar hij woont al vele
jaren sedert zijn jeugd in
Zwartsluis en hij kent deze ge-
meente van haver tot gort. Hij
werkt in Meppel, waar hij ma-
gazijnmeester is. In zijn vrije
tijd is hij of voor de Anti-
Revolutionaire kiesvereniging
bezig, of voor de Gereformeerde
Zondagsschoolvereniging. Hij zit
in deze laatste vereniging al on-
geveer vijftig jaar en hij
is er voorzitter van.

Sedert drie jaar is hij voor-
zitter van de kiesvereniging.
Vóór die tijd diende hij als
secretaris een aantal jaren het
Anti-Revolutionaire politieke le-
ven van Zwartsluis. Hij is dus
volledig met die kiesvereniging
vergroeid. De heer Doosje is 45
jaar oud en hij en zijn vrouw
zijn door God met vier kinderen
gezegend.

— Wij mogen hier beslist niet
klagen over het medeleven voor
wat de kiesvereniging betreft,
verklaarde de heer Doosje. — We
houden gewoonlijk vier of vijf
vergaderingen per jaar en dan
wordt de presentielijst altijd
wel door veertig of vijftig leden
getekend. Eén keer per jaar
treedt de A.R.-raadsfractie op
als forum — vooral op zo'n
avond hebben we een goede op-
komst van soms wel honderd

leden. Er is werkelijk een opge-
wekt vergaderingsleven bij ons
in Zwartsluis!

Niet zonder trots vertelde hij,
dat de medewerking van de le-
den meestal goed was. De actie
één op tien hadden ze ruim-
schoots gehaald!

Ze doen in Zwartsluis ook aan
huisbezoek. Meestal gaan ze ge-
tweeën op pad, dat vinden ze de
beste methode. Ze hebben vaak
succes, want een persoonlijk en
rustig gesprek doet heel veel,
verzekerde de heer Doosje.

Op een verkiezingsdag neemt
voorzitter Doosje altijd een
vrije dag.

— Er is dan zoveel te doen,
zegt hij. Ouderen hebben soms
hulp nodig bij hun tocht naar
het stembureau. De een is een
bril vergeten, de ander is de op-
roepingskaart kwijt — en wij
zijn er om behulpzaam te zijn.

De Anti-Revolutionaire te
Zwartsluis hebben in de heer
Doosje een actieve voorzitter,
menen wij. Met secretaris Van
Eerde, die gemeente-ambtenaar
is en de overige bestuursleden
vormen ze een prettig team.

Voor Zwartsluis en voor de streek
zes dagen in de week

Brood - Koek - Banket van

KAMPHERBEEK

UW ADRES voor een
moderne

COIFFURE

J. JALINK

Dameskapsalon

Stationsweg 17 - Zwart-
sluis - Telefoon 397

VOOR AL UW

BOEKEN

NAAR DE BOEKERIJ

D. DRIESSEN

STATIONSWEG 34
ZWARTSLUIS

Fa. P. Bieze Jzn.

Eigenaar J. J. Smit

Roei- vletten

ZWARTSLUIS
ZOMERDIJK 40
TELEFOON 05208-310

FA. BREMAN

Machinefabriek en grofsmederij

Klip- en stokankers t.m. 2500 kg

ZWARTSLUIS — TELEFOON 05208-406

H. Bieze en zonen

Jachtwert

ZWARTSLUIS — TELEFOON 05208-307

Drukkerij

Fa. H. J. Kuiper

TEL. 05208-293

ZWARTSLUIS

Voor al uw drukwerk

Kiek nu voor later
en bedenck:

Fotohandel

JALINK

helpt u bij alles

Stationsweg 80

Telefoon 678

Varwijk's Handelsonderneming en Veevoederfabriek „Salland” C.V.

ZWARTSLUIS - TELEFOON 05208-255

Fabricage van:

RUNDVEEKOEKEN

KALVERBROKJES

PLUIMVEEKORRELS

Levering aan de handel onder A.C.V.-controle

F. Geertman en Zn.

SCHEEPSWERF

Nieuwbouw en reparaties

ZWARTSLUIS — TELEFOON 05208-350

ZWARTSLUIS:

De drempel voor de

NOORDELIJKE WATERSPORT-
GEBIEDEN

Ideaal vakantieverblijf.

V.V.V. - ZWARTSLUIS

Er is hier geen grootscheepse ves-
pg van industrie gekomen" zo zei
heer Varwijk, de Anti-Revolutionai-
wethouder van Zwartsluis. „Maar
zien we sedert de oorlog verschil-

UIT ONZE BOUW- EN AANNEMERSWERELD

N.V. AANNEMERSBEDRIJF v/h H. DE BAAT

Ceintuurbaan 179 - Tel. 798604-53257
Amsterdam

Houthandel en kistenfabriek MEILINK, N.V.

BORCULO - Hofstraat 10 ZUTPHEN - Marsweg 19
Telefoon 05457-561 Telefoon 06750-3748

Houtzagerij - Houthandel - Kistenfabriek

FIRMA COLIJN & IPPEL

Aannemers van beton- en heuwerken

Rijksweg 117 Pr. Julianaweg 11
Tel. 01834-375 Tel. 01834-475

NIEUWENDIJK (gemeente Almkerk)

J. DE KORT

metsel- en tegelbedrijf

MAASSLUISSTRAAT 606-I
AMSTERDAM

C.V. J. H. van Leeuwen

Fabrikanten van rode en blauwe
rietvorsten en eindrietvorsten
Hollandse pannen (handvorm) en
bijkassende vorsten (handvorm)

KOUDEKERKE AAN DEN RIJN
Tel. 01714-228 - Tel. 01720-2569

J. v. d. LINDE

AANNEMER VAN UTILITEITS- EN BURGERBOUW

Bouwe o.m. Geref. kerk van Goes, Kruiningen,
Schoten voor diverse instanties.

In aanbouw: Ned. Herv. Rusthuis te
's-H. Arendskerke en Rusthuis Geref. Kerk te Goes.

KLOETINGE - Schoolstraat 12 - Tel. 6705 (01100)

metoor beton

N.V. BETONFABRIEK DE METEOR - DE STEEG
Fabriek van kwaliteitsbetonprodukten

BOUWBEDRIJF JAC. VAN DER NIET

NIEUWBOUW EN
ONDERHOUDSWERKEN

Oranjeweg 6 - Telefoon 01719-2748 - Noordwijk aan Zee

N.V. AANNEMERS- EN HANDELSBEDRIJF

VAN OORD

Hoogstraat 73a - Telefoon 444 - Werkendam

RIJSWERKEN GRONDWERKEN ASFALTWERKEN

Fa. P. van Oudenallen & Zoon

AANNEMERS VAN

timmer-, hei- en betonwerken

WILNIS - TELEFOON (01724) 108

Voor betere beton
Schokbeton

N.V. SCHOKBETON

Fabrieken te Zwijndrecht, Kampen en Elburg
Bouwbedrijf te Zeist.

Inrichting van kleuterscholen

Stalen klímmateriaal - keukens

ODIS! Fa. A. v. d. Werff - Doesburg

Kantoor:
Van Pallandstraat 11 - Velp tel. 08302-4642

Laat advertenties U inlichten
voordat U gaat kopen!

Het manifest van de Nederlandse christen-democraten

EUROPA, althans het in de Euromarkt, de Kolen- en Staalunie en in de Euratom samenwerkend deel van West-Europa, is niet langer een gedachten- spel van enkele idealisten. Het beste bewijs van de keiharde reliteit der Europese samenwerking is de aandacht, die de machtigste staatslieden der aarde aan de Europese integratie wijden.

President Kennedy bereidt momenteel zijn uit- gestrekt en welvend land om overal de aandacht op het nieuwe (West)Europa te vestigen. Hij doet bekrompen Yankees de schellen van de ogen vallen door zijn indringende betogen over de groeiende economische kracht van de Oude Wereld. Kennedy wil heel beslist één ding: samenwerking met het Europa van nu, voordat het de „States” naar de kroon steekt.

En Chroestjew! Zijn holle beloften van een Rus- sisch paradijs op aarde gelden voor... 1980. Maar nu, in 1962, mislukte zijn landbouwbeleid en ook de totale economische ontwikkeling in de communisti- sche wereld kan op geen stukken na West Europa bijhouden.

Aan dat gebouw van de West Europese samen- werking heeft Nederland vanaf het eerste uur mee- gewerkt. En geen socialist of liberaal zal kunnen beweren dat de Nederlandse christen-democraten daarbij niet present waren.

Samen met hun politieke geestverwanten in andere landen, met elkaar in de Internationale Unie van christen-democratische partijen en groepen, hebben de K.V.P., de C.H.U. en de A.R.P. hun aandeel geleverd. Er moge tussen die partijen, ook tussen rooms-katholieken en protestanten verschil van mening bestaan over verscheidene binnenlandse vraagstukken, omtrent de taak en de toekomst van de Europese Gemeenschappen waren en zijn de drie Nederlandse christen-democratische partijen het eens.

Daarom heeft het bestuur van de Nederlandse groep van deze Unie een ontwerp-gemeenschappelijk manifest voor de Europese verkiezingen opgesteld. U vindt de tekst daarvan hierbij afgedrukt. De groep heeft het thans aan de drie partijen aangeboden. Die hebben het laatste woord.

Aan deze aanbieding is een maand geleden een andere gebeurtenis voorafgegaan. Toen (op 10 en 11 april) was de christen-democratische fractie van het Europese Parlement in ons land te gast. De Neder- landse leden van die fractie traden op als gastheren van hun collega's uit de overige landen van de E.E.G., K.S.G. en Euratom. Wat deze fractie in haar vergadering (ditmaal op Nederlandse bodem gehou- den) heeft besproken, week uiteraard minder van het normale werk af dan de avond-ontvangst in de historische zalen van het museum, het Prinsenhof, te Delft. Daar waar de geest van die zeer vroege Europeaan van formaat, Prins Willem van Oranje,

als het ware nog rondwaart, heeft de als gastheer optredende mr. Biesheuvel met vreugde gewag ge- maakt van de aanbieding van het manifest aan de buitenlandse gasten.

Hij zei bij die gelegenheid: „In de politiek moet men zich niet laten leiden door vrees. Trouwens de leden van de Nederlandse protestantse partijen laten zich niet zo gemakkelijk overlopen. De onder- vinding heeft bovendien aangetoond, dat de samen- werking tussen katholieken en protestanten bevre- digende resultaten oplevert als het er om gaat gemeenschappelijk Europese idealen te bereiken.”

De conclusie van mr. Biesheuvel luidde enigszins anders dan in sommige bladen is weergegeven. Nu wij over de letterlijke tekst van zijn speech be- schikken blijkt, dat hij er op gewezen heeft, dat de drie Nederlandse christen-democratische partijen ernstig onder ogen moeten zien in hoeverre het mogelijk zal zijn bij de verkiezingen van 1963 uit te komen met een program van „gelijke strekking”. Terecht besloot hij daarom met de woorden: „Wat betreft de Europese politiek moet dat reeds volko- men mogelijk zijn.”

Welnu, tot die mogelijkheid heeft de Nederlandse groep van de Internationale Unie van christen- democraten haar steentje bijgedragen, door dit manifest te ontwerpen.

Tijdens een persconferentie in het Tweede Ka- mergebouw heeft de groep dinsdag jl. het ontwerp publiek gemaakt. Mr. Beernink en mr. Van Doorn flankerden in hun hoedanigheid van bestuursleden der groep dr. Berghuis, die als voorzitter het con- cept-manifest toelichtte. Toen het er enkele jaren geleden op leek, aldus dr. Berghuis, dat de Europese verkiezingen in 1963 zouden worden gehouden, is de groep aan de slag gegaan om tot een gemeen- schappelijk stuk te komen. Ondanks de electorale vertraging, die later ontstond en waaraan het stre- ven van Frankrijks president debet is, ging men met dit voorbereidende werk voort.

Thans moeten de K.V.P., de C.H.U. en de A.R.P. zich over het ontwerp-manifest uitspreken. Het stuk heeft een bredere strekking dan een verkiezings- program meestal bezit, aldus dr. Berghuis. Daarom is ook de aanduiding „manifest” gekozen.

Wij wachten met belangstelling de verdere lot- gevallen van dit stuk af. Indien de partijen het aanvaardden, zal het zijn weg ook over de grenzen van ons land, ja zelfs over die van het Europa der Zes wel vinden. Het is goed dat de Nederlandse christen-democraten, die nu nog voor eigen rekening blijven werken, toch ook veel dingen samen kunnen aanpakken. En omdat het hier om een stuk toekomst gaat, mag terecht van dit manifest worden gezegd, dat het een stap in de goede richting is. Een stap vooruit.

Gemeenschappelijk Manifest voor de Europese verkiezingen van de Nederlandse Chris- ten-democratische partijen. (Ontwerp van de Nederlandse groep van de Internationale Unie van Christen-Democraten),

Préambule

De Christen-democratische partijen in Nederland uit- gaande van hun geloofsovertuiging, dat Jezus Christus is de Koning der wereld, vastbesloten vanuit een chris- telijk verantwoordelijkheidsbesef mede te werken aan de federatieve eenheid van Europa op basis van een demo- cratisch op de grondrechten van de mens opgebouwde rechtsorde, willen daarmede bijdragen tot bescherming van de geestelijke vrijheid, tot bevordering van de socia- le rechtvaardigheid, tot verhoging van de welvaart tot hulp aan de minder welvarende landen en tot vestiging van een rechtvaardige en duurzame vrede in de wereld. Zij zijn van oordeel, dat in het kader van deze samen- werking gestreefd moet worden naar:

1. Fusie van de drie Executieven

De drie uitvoerende organen van de bestaande Euro- pese Gemeenschappen (nl. de Hoge Autoriteit van de EGKS, de Europese Commissie van de EEG en de Commissie van de Euratom) dienen zo spoedig moge- lijk tot één Executieve te worden samengevoegd, waarbij, mede in verband met de verwachte aanslu- ting van meerdere landen bij de Gemeenschappen, verrijming van haar supranationale bevoegdheden noodzakelijk is.

2. Verkiezing van het Europese Parlement

Uitvoering gevende aan art. 138 van het EEG-Verdrag en art. 108 van het Euratomverdrag moet een streef- datum worden vastgesteld voor de rechtstreekse ver- kiezing van het gehele Europese Parlement of een ge- deelte daarvan. Het is dringend gewenst dat de be- voegdheden van het Europese Parlement worden uit- gebreid. Voorafgaande aan of gelijktijdig met het hou- den van de verkiezingen.

3. Een zelfstandiger Economisch en Sociaal Comité

Naast samensmelting van de bestaande adviesorganen tot één Economisch en Sociaal Comité voor de drie Gemeenschappen, dienen de bevoegdheden van dit Comité in diere voege te worden uitgebreid dat het ook op eigen initiatief adviezen kan uitbrengen aan de Raad van Ministers en de Europese uitvoerende organen.

4. Verbreding van de integratie

De drie Europese Gemeenschappen dienen een open Gemeenschap te blijven, toegankelijk voor ieder land dat de grondbeginselen van de integratie volle- dig aanvaardt. Aansluiting bij slechts één der Ge- meenschappen en afwijzing van de politieke integra- tie zijn daarmede niet in overeenstemming.

5. Beperking van associatie

Tenzij een land bereid en in staat is zich binnen een bepaalde tijd volledig bij de Gemeenschappen aan te sluiten, dienen speciale associaties met de Gemeen- schappen zoveel mogelijk te worden beperkt. Veeleer moet er naar gestreefd worden het handelsverkeer met derden zoveel mogelijk te verruimen door tarief- verlagingen en andere maatregelen, die tot verrui- ming van het internationale handelsverkeer kunnen leiden.

6. Politieke samenwerking

De door de Gemeenschap in gang gezette sociale en economische integratie dient te worden gevolgd door een nauwere politieke samenwerking. Welke vorm hieraan ook worde gegeven, de bestaande Europese instellingen mogen in geen geval worden verzwakt, terwijl er steeds voldoende mogelijkheden moeten zijn voor een verdere uitbouw naar een werkelijk poli- tieke integratie. In verband daarmede dient het uit- voerend orgaan van de Europese Gemeenschappen dan ook bij iedere vorm van politieke samenwerking te worden ingeschakeld en aan het Europese Parle- ment een wezenlijke rol te worden toebedeeld.

7. Versnelling van de integratie

Gestreefd moet worden naar een verdere versnelde uitvoering van de Verdragen van Rome, waarbij evenwel vermeden dient te worden, dat belangrijke sectoren, die thans nog wat een gemeenschappelijk beleid betreft zijn achter gebleven, zoals de vervoers-, de energie- en de agrarische sector, de aansluiting tot het geheel missen.

8. Europese belastingheffing

Een zelfstandig beleid van de Gemeenschap en haar organen maakt het in hoge mate wenselijk, dat zij over eigen geldmiddelen kunnen beschikken, waar- toe een rechtstreekse Europese belastingheffing moet worden nagestreefd.

9. Samenwerking met landen in ontwikkeling

De technische, de economische, sociale en culturele hulp aan en samenwerking met landen binnen de Gemeenschap, aan geassocieerde staten en aan andere landen over de gehele wereld, die daaraan eveneens behoefte hebben, dient op korte termijn aanmerke- lijk te worden uitgebreid. Zeer in het bijzonder bestaat deze verplichting tegenover landen met wie Europa van ouds door innige banden verbonden is. Met name dient steun te worden verleend aan alle activiteiten, die het contact tussen de landen in ont- wikkeling en Europa kunnen bevorderen en die de vorming van jongeren aan Europese of in hun eigen land op te richten instellingen mogelijk maken.

10. Ontwikkeling van de sociale politiek

De Europese sociale politiek dient een stimulerend, helpend en aanvullend karakter te hebben, teneinde het sociale niveau in alle betrokken landen te verho- gen. Mede ter verwezenlijking van deze doeleinden dient te samenwerking tussen en het gezamenlijk dragen van verantwoordelijkheid door werkgevers en werknemers te worden bevorderd. Voorts dienen de Europese organen in wetgeving en beleid te bevorderen, dat zoveel mogelijk mensen van de zondagsrust kunnen profiteren, waartoe voorko- men moet worden dat deze niet door een glijdende werkweek, door ploegenarbeid of anderszins in ge- vaar wordt gebracht.

11. Nauwere band tussen Europa en de Atlantische wereld

Mede vanwege het dreigende gevaar van het commu- nisme dient de samenwerking in het kader van de Atlantische Gemeenschap te worden bevorderd. In bijzondere mate moet daarbij worden gestreefd naar een voortgaande en versterkte samenwerking in NAVO-verband, waaraan iedere militaire samenwer- king tussen de in de Europese Gemeenschap aange- sloten landen ten volle dienstbaar moet worden gemaakt.

12. Europa dichter bij de volkeren

Via het onderwijs, de communicatie-media en andere instellingen en organisaties dient de voorlichting betreffende de Europese samenwerking sterk te wor- den uitgebreid. Ook door maatregelen die de publieke opinie sterk beïnvloeden, zoals rechtstreekse verkie- zingen voor het Europese Parlement, een uniform belastingstelsel, afschaffing van paspoorten binnen de Gemeenschap, enz. kan Europa dichter bij de volke- ren worden gebracht en daarmede de samenwerking worden versterkt.

Epiloog

Europa is niet alleen een geografische werkelijkheid, maar ook en vooral een geestelijk-culturele eenheid. In het verleden verscheurd door wedijver en tweedracht, dient Europa onder Gods zegen opnieuw tot een gebied van onderlinge overeenstemming, samenwerking, vrijheid en vooruitgang te worden gemaakt. Zo kan het politieke en economische werk en de eeu- wending van Europa in dienst staan van geestelijk-cultu- rele waarden.

Zilveren feest van Gereformeerde Vrouwenbond

In 1937 werd in het gebouw, waar elke week ons blad van de pers glijdt, nog iets anders (door)gedrukt. De oprichting van de Bond van Gereformeerde Vrouwenverenigingen in Nederland werd toen een feit. Een ledenlijst van 372, gebundeld in 14 plaatselijke verenigingen was het bescheiden „start-kapitaal“. Een jaar later, in 1938, bleek één der kleinste zalen van „Kunsten en Wetenschappen“ groot genoeg om de eerste jaarvergadering te herbergen. . . . De jonge bond had niet aller sympathie, doch ging voort met het waar maken van de doelstelling: het arbeiden in den Here en het dienen in het Evangelie.

Deze doelstelling is woensdag j.l. nog eens onderstreept door de huidige presidente van de Bond, Mevrouw W. M. Ridderbos-de Rooy. Ditmaal was de immense Margriethal met 9000 zitplaatsen nauwelijks ruim genoeg om de toegestroomde leden te bevatten. Met bijna 24000 leden is het bondje van 1937 uitgegroeid tot een organisatie, die er wezen mag. En dat is al reden te over om dankbaar te zijn. De danktoon klonk dan ook door in alles wat er in de Margriethal te zien en te horen viel. Onder regie van Johan Bodegraven hebben de teksten van Aart Romijn van het begin tot het einde van dit samenzijn in letterlijke en figuurlijke zin één kleurrijk en zinvol geheel gevormd, waarin de korte maar pittige toespraken in blijde toon samenvatten zowel wat reeds verkregen werd als wat voor de toekomst nog gehoopt wordt.

Boeiend en gezellig

De stijlvolle intocht der elf provincies ging aan de opening door de presidente vooraf. Mevrouw Ridderbos verstaat de kunst om op charmante wijze, zonder de kille perfectie van een routinier, een feest als dit in woorden gestalte te geven. Zij gaf dit feest een eigen sfeer: Gezelligheid. Het vakmanschap van de regisseur en zijn medewerkers maakten dit festijn tevens tot een boeiend evenement, dat men niet licht zal vergeten.

De vele gasten, die de presidente welkom mocht heten, bewezen door hun aanwezigheid overigens hoezeer haar bond in ons christelijk volksdeel de plaats gekregen heeft, die hem toekomt. Sinds woensdag is het respect voor deze vrouwenorganisatie bij velen ongetwijfeld nog gegroeid.

De vele liederen, gezongen met begeleiding van de Koninklijke Militaire Kapel en het carillon (in de hal aanwezig), hebben de gehele dag geklonken. Die danktoon werd wel zeer treffend samengevat in de toespraak van ds. Lammens. Het feest behoort bij de christen, zo merkte deze spreker op, want christenen zijn op weg naar het grote Feest. Overal waar de Geest van God werkt is reeds een stukje van het Nieuwe Jeruzalem aanwezig.

Was het te gewaagd om die woorden als het ware reeds een beetje als werkelijkheid te ervaren toen zoveel bloemen werden aangedragen, dat het podium er onder bedolven werd? De rede van de beschermheer van de Bond, Prof. Dr. K. Dijk, werd temidden van zoveel bloei uitgesproken aan het einde van de ochtendbijeenkomst, dat de reis van dit zilveren naar het gouden feest een zegetocht belooft te worden.

Tientjes werden tonnen

Wij zouden deze organisatie, die ook het betonen van naastenliefde door de leden nastreeft, bijv. in de vorm van ziekenbezoek, het leggen van contacten met bejaarden en nieuw ingekomen medeburgers, en die ook haar Vrouwen-Vakantie-actie voert, wij zouden

Nog geen waterleiding.

deze Bond tekort doen, indien wij niet tevens hier het verheugende resultaat van de grote jubileum-actie vermelden. Niet voor zichzelf hebben deze jubilarissen zich van december 1961 tot mei 1962 uitgesloofd.

Het christelijk ziekenhuis te Jalalpur in Pakistan zal in de komende maanden ervaren, dat een feest als dit de patiënten en verplegenden in dat verre land ten goede is gekomen.

De regisseur zorgde voor een met spanning geladen Margriethal, toen het moment gekomen was, waar de hele dag en vooral 's middags op suggestieve wijze naar toe gewerkt was. Men heeft het reeds in de dagbladen kunnen lezen: een bedrag van f 401.037,89 (dus ruim 4 ton) is de oogst der dankbaarheid geweest. Het waren een zichtbaar getroffen Dr. Skinner (de uit Schotland

afkomstige directeur van het hospitaal), Ds. Richters en Dr. Van Klinken, die het geld in ontvangst namen. Met dit bedrag kan een groot ideaal in vervulling gaan: een kinderpaviljoen in Jalalpur.

Minister Zijlstra, die overigens reden had om jaloers op de presidente te worden omdat deze zich tijdens de bijeenkomst nog vele tientjes en zelfs hogere geldbedragen in de handen gedruwd zag, onze bewindsman van Financiën zal als A.R. man met blijdschap hebben geconstateerd, dat ook het particulier initiatief en de zelfwerkzaamheid een stuk hulp aan de ontwikkelingslanden voor hun rekening weten te nemen.

NA iets van dit fleurige en kleurige festijn te hebben weergegeven, willen ook wij onze gelukwensen nog eens

Een groep mannen luisterend naar de toespraak van een evangelist.

Soli Deo Gloria

Gij treedt hem tegemoet met rijke zegeningen. Psalm 21 : 4

NAARMATE men meer met elkaar heeft meegemaakt krijgen gedenkdagen ook meer inhoud en wordt de vreugde van het elkaar mogen bezitten verdiept.

30 april 1962 was wel een heel bijzondere Koninginnedag: toen vierden wij niet alleen de jaardag van onze Vorstin, doch ook naar de wens van ons Koninklijk Paar, hun zilveren huwelijksjubileum.

Groot was de vreugde in Nederland, toen onze kroonprinses Juliana, enige telg uit het geliefde Huis van Oranje, in het huwelijk trad met prins Bernhard, die wij nog maar kort kenden, doch van wie wij toen reeds grote verwachtingen hadden. „Mijn oog zal op u zijn“; dit woord uit Psalm 32 had de toenmalige hofprediker, prof. dr. H. Th. Obbink, gekozen om het Prinselijk Paar op hun levensweg mee te geven. Hoezeer ook zij dit nodig hadden, zou wel heel spoedig blijken, toen in 1940 de nazi-horden ons land overveldigden en Oranje moest uitwijken naar veiliger oord overzee: vijf lange, bange jaren werden wij gescheiden.....

Mei 1945 betekende de terugkeer van Oranje, eerst van Koningin Wilhelmina (welk een zegen, dat Zij het zilveren huwelijksfeest van Haar kinderen mag beleven!), weldra ook van het Prinselijk Paar met hun kinderen, dat wij weer in vrijheid mochten ademhalen na bange tegenspoed.

In 1948 begeerde Koningin Wilhelmina afstand te doen van de regering ten behoeve van Haar dochter, die bij de inhuldiging op 6 september woorden sprak, die ons diep troffen en ontroerden: Zij verklaarde zich „geroepen tot een taak, die zo zwaar is, dat niemand, die zich daarin ook maar een ogenblik heeft ingedacht haar zou begeren, maar ook zo mooi, dat ik alleen maar kan zeggen: wie ben ik, dat ik dit doen mag? De mogelijkheden, die mij hierdoor worden gegeven om in het algemeen welzijn te kunnen werken, zijn zo groot, dat ik na veel innerlijke strijd bereid ben deze roeping te volgen, waarop mijn ouders mij met zorg hebben voorbereid. Overeenkomstig de bepalingen van de grondwet ben ik tot

het koningschap geroepen, maar de moed om deze roep te volgen vind ik in het vertrouwen op God en in de grote liefde waarmede ons volk ons tegemoet treedt. Daarnaast ben ik gelukkig in mijn man een levensgezel naast mij te hebben, die een grote steun voor mij is en hebben wij het voorrecht zelf al onze zorgen te mogen wijden aan onze vier kinderen. Ik wil hier met nadruk vaststellen, dat voor een koningin haar taak als moeder even belangrijk is als voor iedere Nederlandse vrouw“.

Evenals Haar koninklijke Moeder heeft Koningin Juliana zich steeds een echte Landsmoeder getoond en zoals Zij met ons als volk meeleeft, zo doen wij het nu met Haar en Haar gemaal, die ons land zowel in tijden van oorlog als van vrede de onnoemelijk veel goede diensten heeft bewezen.

Bij de huwelijksinzegening sprak prof. Obbink als zijn overtuiging uit, „dat gij samen de schone lijn zult doorrekenen, die van grootmoeder over vader en moeder heen naar de dochter loopt: de lijn der barmhartigheid en sociale zorg voor hen die lijden of in nood zijn. Er is voor u samen prachtig werk te doen in Nederland, waarvoor het ganse volk u dankbaar zal zijn“.

Het volk van Nederland is het Koninklijk Paar dankbaar voor wat zij voor ons hebben willen doen: wie zij voor ons zijn, wanneer zij spontaan en hartelijk, zo héél gewoon, met ons meelevend en ons met hen laten meeleven.

Er waren moeilijke perioden in de voorbije kwart-eeuw: wie denkt hier niet aan de gang van zaken betreffende Indonesië met als nawee de kwestie Nieuw-Guinea: één van de schaduwen van het heden.

Zonder dit te vergeten lezen wij de 21ste Psalm, het danklied, dat met God de Here aanvangt en in Hem eindigt; het vreegeliëd van een vorst, die zich verblijdt in 's Heren macht, „want Gij treedt hem tegemoet met rijke zegeningen“. Met ons Koninklijk Paar danken wij God voor de grote zegeningen, hun geschonken. De Here krone hen allen met goedertierendheid en barmhartigheden!

Domine, salvam fac reginam nostram. Kl.

onderstrepen. De aanwezigheid van een aantal leden van het Centraal Comité, waaronder — uiteraard — de beide vrouwelijk leden van ons partijbestuur, heeft de gevoelens van verbondenheid tussen onze beide organisaties tot uitdrukking gebracht. Bovendien is mevrouw Ridderbos lid van het A.R. Vrouwencomité. Haar opmerking, tijdens de begroeting der gasten gemaakt, dat de verhouding tussen de Bond en de A.R. Partij haar nog niet geheel duidelijk is, vormt wellicht een bron van inspiratie om deze relatie met grote zorg te onderhouden en verder te ontwikkelen. Vast staat in elk geval dat die band reeds nu niet anders dan zeer hecht genoemd kan worden.

Moge God onze bloeiende zusterorganisatie ook in de toekomst nog rijk zegenen. Haar ideaal van christendom met woord en daad kan onze partij tot een sterke stimulans zijn.

Zwartsluis

• Vervolg van pag. 7

haven van Zwartsluis is op zichzelf reeds een goede trekpleister voor het watertoerisme. Die jachthaven ligt aan open water en de watertoerist is dus niet gebonden aan de sluitingstijden der sluisen.

Het Zwartewaterklooster.

We zouden onvolledig zijn als we, schrijvend over Zwartsluis, niets vertelden over het gehucht 't Klooster. Het ligt op 't grondgebied van Zwartsluis, halverwege Hasselt. In dit gehucht, terzijde van de jachtige wereld, wonen boerenfamilies. Er liggen een paar eendekooien in de buurt en er heerst een rust, die tegenwoordig bijna ondenkbaar is. De naam zegt reeds, dat er vroeger een klooster geweest moet zijn. Willebrandus, bisschop van Utrecht gaf omstreeks 1227 bevel aan Rodolphus, Burggraaf van Coevorden, aldaar een klooster te bouwen. Hij werd daartoe verplicht „tot voldoeninge voor zijne wederspanning en voor het vermoorden van den Bisschop Otto.“ Die bisschop kwam om in de slag bij Ane. De burggraaf van Coevorden schijnt deze opdracht aan zijn laars gelapt te hebben, want volgens overleveringen moet in 1233 bisschop Willebrand zelf dat klooster voor 20 nonnen gesticht hebben. Van dat klooster is niets terug te vinden. Het vredige buurtschapje kent een grote saamhorigheid.

Er rijden in Zwartsluis autobussen af en aan. Die onderhouden niet alleen diensten naar omliggende plaatsen — Meppel ligt ongeveer 12 km van Zwartsluis verwijderd, Zwolle ligt op een afstand van ongeveer 16 km. — maar rijden ook af en aan naar de garages. De bekende autobusonderneming De Noordwesthoek, is gestationeerd in Zwartsluis, hetgeen voor deze gemeente bedrijvigheid temeer met zich meebrengt.

Wij hadden zo graag de zangvereniging horen zingen, want we hebben wel uit vier, vijf monden de lof van deze nachtegaleen horen klinken. Deze zangvereniging treedt op in de superafdeling, zo vertelde ons iemand. He-las hebben wij de zangers niet kunnen beluisteren; wij vertrouwen echter, dat men aan het Zwartewater uitnemend zingen kan.

Er is een muziekvereniging die eveneens een goede naam heeft en die binnenkort een nieuwe muziektent in gebruik zal nemen. Verder wordt er gevoetbald er is een gymnastiekvereniging en een damclub.

Sedert enkele dagen heeft Zwartsluis ook een gemeentevlag. Ook op dat dundoek prijkt het schaakbord.

Gemeenteraadsverkiezing

De Anti-Revolutionaire kiesvereniging is er druk mee. Vanwege die volmachten en ook vanwege de propaganda. Zoals gezegd, bezetten de Anti-Revolutionairen zes zetels in de raad. Hoe zal men binnenkort uit de bus komen? Opvallend is, dat de gemiddelde leeftijd van de kandidaten op de A.R.-lijst betrekkelijk jong is. De oudste kandidaat is 52 jaar. Lijstaanvoerder Varwijk is 49. Het is verheugend, dat men jongere kandidaten een kans wil geven. Het is een teken, dat de A.R.-kiesvereniging in Zwartsluis elan heeft en levenskracht! De kandidaten zijn: J. B. Varwijk, A. Schuuring; E. v. d. Linde; Jac. Visscher; W. v. d. Berg Jr.; P. van Eerde; C. M. Siebert; P. Bieze; R. W. Westerhuis; G. Kampferbeek; Mevr. L. G. van Aperlo-Deetmen; G. Vinks; G. Doosje; J. A. J. Estie; J. Jalink.

Zwartsluis is een mooie gemeente. Al is ze tegenwoordig, gezien de veranderde vervoersmogelijkheden misschien wat minder bekwaam gelegen dan vroeger, het blijft een aantrekkelijke plaats in een boeiend landschap! „Geef mij maar Zwartsluis,“ zei een schipper, die in Rotterdam naar de Euromast stond te kijken.

Velen zeggen het met hem!

UIT PERS EN PERIODIEK

ZO ZAGEN ANDEREN ONS

IN HOOFDARTIKEL en verslagen hebben wij vorige week onze indrukken weergegeven van het in Utrecht gehouden Partij Convent. Maar wij waren niet alleen — daar was ook de Nederlandse pers aanwezig. Journalisten van allerlei kleur en schakering. Hoe hebben zij gereageerd op het (bewogen) debat dat daar is gevoerd?

Allereerst zijn er de verslagen geweest — helaas niet op een even hoog peil. De Volkskrant bijvoorbeeld vond het wel noodzakelijk om dr. Bruins Slot tijdens diens replieken als „doodzenuwachtig” te tekenen en de schrijver wist te vertellen dat prof. dr. K. van Dijk „onder luid hoongelach” het spreekgestoelte verliet. De indruk die deze journalist van het Convent heeft genomen is blijkbaar een andere dan de onze. Tenzij hij er iets van sensatie in heeft willen zoeken! Dat verder een andere krant het verhaal over het Convent wel zo belangrijk vond dat de redactie er platen bij ging zoeken en dat dus doende oud-minister Algra de plaats innam van senator H. Algra — het is een veel gemaakte fout!

Maar laten we zien hoe de commentatoren ons Convent hebben beoordeeld. En dan is allereerst het woord aan de (liberale) Nieuwe Rotterdamse Courant, waar in de rubriek „Dezer dagen” de volgende indrukken werden neergeschreven:

De calvinisten hebben zichzelf wel eens het zout der natie genoemd. Alle eigenlof stinkt, maar wij moeten erkennen dat wij onder de indruk zijn van het collectieve gewetensonderzoek waaraan de antirevolutionaire partij zich zaterdag, op haar convent te Utrecht, heeft onderworpen. Niet veel partijen zullen haar dat nadoen.

Er is op dat convent over weinig anders gesproken dan over Nieuw-Guinea. Dit onderwerp werd bijna uitsluitend in morele, ja soms theologische termen behandeld. Deze behandeling voorkwam geen tegenstellingen. Integendeel: voor- en tegenstanders van de politiek der Tweede-Kamerfractie stonden in fel en bewogen debat tegenover elkaar.

Deze bewogenheid zou een debat over methodes, over partijtactiek niet hebben bereikt. Dat kon alleen in een debat over beginselen. Nu kan men wel zeggen, met een parafraze van een bekend Frans gezegde: „C'est magnifique, mais ce n'est pas de la politique”, maar we hebben dit liever dan partijcongressen waar de uiterlijke eenheid van de partij met weinig democratische middelen wordt gehandhaafd of waar onverschilligheid der partijleden aan een oligarchie de beslissing laat over nationale kwesties.

De critici van het beleid der fractie kan men niet afdoen met de opmerking dat dit een stelletje ouderwetse, reactionaire heren waren. Hun verontrusting over een verwanseling van de Papoea's, over de mogelijkheid van woordbreuk jegens hen, over „het uittrekken van Gods leiding over deze wereld als een pro-memoriestuk uit de a.r. politiek” was echt.

Een spreekster wees op het theologische facet van de zonden der voorouders, die aan de nakomelingen worden bezocht: de wijze waarop de westerse volken vroeger met de oosterse staten hebben gehandeld (de rol der Nederlanders als slavenhandelaars) is mede een oorzaak van de problematiek van vandaag.

„Wie heeft er voor Soekarno gebeden?” — met deze wedervraag confronteerde deze voorstander van het fractiebeleid de critici. (Geen antwoord. Slechts één medestander stond op en zei: „Ik heb dat gedaan.”) Deze voorbeelden kenmerken de sfeer van het debat.

En al mag de politiek van dr. Bruins Slot, de fractieleider, de critici opportunistisch en zelfs defatistisch hebben toegesproken, ook hij werd gedreven door een diepe verontrusting erover dat de belofte van zelfbeschikking niet „zo is in te lossen als de Nederlandse regering twaalf jaar geleden had gehoopt”.

Van hem kan men alleen zeggen dat hij minder zeker was in de zaak-Nieuw-Guinea dan zijn critici. „Wat is Gods gebod in de zaak-Nieuw-Guinea?”, vroeg hij. „Veel sprekers hier weten dat precies te zeggen. Ik heb er moeite mee gehad. Ik heb het nog.”

„Moeten wij op God vertrouwen, die wonderen kan doen? Ik geloof wel in wonderen, maar mag als verantwoordelijk politicus die wonderen niet inculceren in het beleid. Als het in Nieuw-Guinea tot een reguliere oorlog komt, komt daar een zee van ellende. Zijn

wij er dan klaar mee door te zeggen dat de wonderen zijn uitgebleven?”

Hier dus geen man die de Papoea's aan zijn laars lapt, maar een gekweld geweten. Misschien leveren gekweld gewetens niet de beste politici op, maar zij zijn ons sympathieker dan bijv. de bijna misdadige grofheid die Bruins Slots socialistische collega onlangs debiteerde toen hij zei, dat Nederland net zo weinig met Indonesië te maken had als met Ghana (dat ook een kolonie van Nederland is geweest).

Wanneer de antirevolutionaire fractieleider het zelfbeschikkingsrecht van de Papoea's relatieveert, dan doet hij dit niet uit onverschilligheid jegens hen. „De zelfbeschikking mag geen droombeeld zijn. Ik ben bang dat we dit in Nieuw Guinea te veel hebben bevorderd. Men moet rekening houden met de feitelijke machtsverhoudingen en die moet men ook kennen.

„Men mag geen onrecht begaan aan de Papoea's door die verhoudingen zo te schetsen dat Indonesië slechts als een klein prutsstaatsje wordt voorgesteld tegenover een groot en machtig Nederland”. Neen, hier was geen opportunist aan het woord en evenmin iemand die de moeilijke — ook moreel moeilijke — situatie waarin Nederland zich bevindt, probeerde te verdoezelen door holle woorden.

Overigens wist hij zijn critici ook wel enige praktischere waarheden te zeggen. Zo hadden dezen hoog opgegeven van de regeringspolitiek inzake Nieuw-Guinea, met name van minister Luns' beleid. Dr. Bruins Slot kon hen echter op wijzen dat regering en antirevolutionaire fractie nu een zelfde politiek voorstaan. Dus: „de kritiek die is geleverd, is merkwaaardigerwijs kritiek op de regering, maar dat zeggen de heren niet...”

De kritiek op de Amerikaanse regering, die de senator Algra bijna met zoveel woorden van perfiditeit beschuldigd had, beantwoordde dr. Bruins Slot waardig. Terecht. Immers op grond van welk recht kunnen Amerika's bondgenoten van dat land eisen dat het alle daden van die bondgenoten — de domme daden inclusief — metterdaad endosseert?

Een bekend Nederlander heeft gezegd dat velen zijner landgenoten blijkbaar de illusie hebben dat de president der Verenigde Staten zich elke ochtend bij het scheren afvraagt: „Wat zal ik vandaag weer eens voor Nederland kunnen doen?” Helaas is dit niet zo, maar de heer Algra meent kennelijk dat dit zo zou moeten zijn.

En prof. dr. J. Prins, die de fractie een „ongelooflijke naïviteit” verweet, meende dat „wat minister Luns bereikt heeft, het aanzien van Nederland, dreigt verloren te gaan, o.m. door de houding van de antirevolutionaire partij”.

Welnu, als prof. Prins iets minder naïef was en zijn neus iets verder buiten zijn Utrechtse deur zou steken, dan zou hij gauw merken dat zelfs diegenen die vinden dat Nederland gelijk heeft met zijn standpunt inzake Nieuw-Guinea, Nederlands politiek niet kunnen bewonderen. Niet dat zij haar immoreel vinden; zij vinden haar dom. En de hardnekkigheid waarmee de regering haar verdedigt, vinden zij verpelend.

Niet dat dit die politiek op zichzelf veroordeelt. Verr van dat. Maar met aanzien heeft het ook niets te maken. Overigens mag aanzien nooit een autonoom doel van buitenlandse politiek zijn. Als een politiek op zichzelf goed is, dan is aanzien op z'n hoogst een gevolg dat „meegenomen” is. Van de Nieuw-Guineapolitiek echter — of die nu goed is of slecht — is aanzien in ieder geval geen gevolg.

En tenslotte een opmerking (van prof. Bergema) die niet zozeer de naïviteit als wel de intellectuele integriteit der critici in twijfel scheen te stellen: „Ik vind het toch wel merkwaardig dat velen nu heel sterk het zelfbeschikkingsrecht van de Papoea's beklemtonen die intertijd niet wilden weten van het zelfbeschikkingsrecht van Indonesië. En dat terwijl Indonesië in zijn ontwikkeling al veel verder was dan het nog primitieve Nieuw-Guinea van thans”.

Voorzover wij weten, kwam hierop geen antwoord, zelfs niet het antwoord dat Nederland nooit het zelfbeschikkingsrecht aan de Indonesiërs had beloofd, maar wel aan de Papoea's....

Hoe men ook over dit stuk denkt, ontkend kan niet worden dat de schrijver het wezen van onze partij

goed heeft gevoeld!

Na het verslag kwam ook De Volkskrant enkele dagen later met een commentaar, dat weer een heel andere facet van ons Convent belichtte:

De antirevolutionairen zijn het onderling allerminst eens over het Nieuw-Guineabeleid. Dat is op de jongste bijeenkomst van het AR-partijconvent gebleken. De anti-revolutionairen, die daar hun Tweede-Kamerfractie verweeten dat zij de regering onvoldoende steunt, blijven de nadruk leggen op het zelfbeschikkingsrecht, zoals dat door Nederland aan de Papoea's is beloofd. Dr. Bruins Slot stelde hier tegenover, dat de AR-Tweede-Kamerfractie de regering niet is afgefallen, maar dat zij er bij het bepalen van haar houding vanuit gaat, dat niet méér moet worden nagestreefd dan reëel mogelijk is.

Wat wel en niet bereikbaar is, kan enkel de regering beoordelen, die alle factoren kent. Zij moet onder steeds wisselende omstandigheden haar beleid bepalen. Dat is een zeer moeilijke taak en wie de regering werkelijk wil steunen, zal dan ook zeker alles nalaten wat haar onderhandelingspositie in het belang der Papoea's kan verzwakken. Toch is de AR de eerste geweest die aan die positie ging wrikken. Nog vóór de socialistische oppositie, begon de AR al het zelfbeschikkingsrecht af te zwakken en zoveel aandacht te besteden aan de waarde van goede betrekkingen met Indonesië, dat Soekarno dit wel als een bres in het Nederlandse thuisfront moest beschouwen.

Deed de AR dit werkelijk enkel om realistisch te zijn? Het is voldoende bekend, dat de zending grote waarde hecht aan een Nederlandse houding in de kwestie Nieuw-Guinea, die Indonesië zou bevredigen. De AR-fractie is er onder die invloed toe gekomen om in de kwestie Nieuw-Guinea meer aandacht te besteden aan een goede verhouding met Indonesië dan aan een zo goed mogelijk resultaat voor de Papoea's. Maar daarmee is, dunkt ons, dan ook een onzuiver element in haar houding geslopen; want hoe gewichtig de belangen van de zending in Indonesië ook mogen zijn, het zou een kwalijke zaak worden om daaraan de belangen van de Papoea's te offeren. Het is goed, dat dit nu ook binnen de AR wordt opgemerkt en op verzet stuit.

De Anti-Revolutionaire Partij is overigens niet de enige partij, die met tegenstellingen over het Nieuw-Guineabeleid te kampen heeft. Bij het Buitenlandse Zakendebat in de Eerste Kamer viel de KVP-fractie zelfs in drie groepen uiteen. En bij de oppositie is de eenheid eveneens zoek. De propagandisten van de PvdA mogen nog rondgaan om handtekeningen tegen het Nieuw-Guinea-beleid te verzamelen, er is nu ook al een comité van figuren uit de PvdA, die adhesie-betuigingen vraagt om te kunnen protesteren tegen het Nieuw-Guineabeleid van de eigen partij, die volgens deze socialistische zelfbeschikkingsrecht al te zeer verwaarloost. De PvdA zou misschien zo onderhand wel willen, dat zij nooit aan deze petitionnementsactie begonnen was. Het is toch eigenlijk te dol, dat de PvdA ook communisten, PSP'ers en mensen van de groep-Rijkens op die manier de gelegenheid geeft om zogenaamd met haar één lijn te trekken, terwijl zij de motieven, die anderen voor hun afwijzing van het Nieuw-Guineabeleid hebben, toch geenszins zou willen onderschrijven.

Bij alle tegenstellingen in de partijen is het verheugend, dat deze, zoals bij AR en PvdA het geval is, toch ook voor een deel kunnen worden uitgelegd als steun voor het tot nu toe gevoerde beleid. De regering heeft die steun hard nodig om een oplossing te bereiken, die in feite toch ook het overgrote deel van ons volk het liefst zou willen: een vreedzame oplossing, maar waarvan ook de Papoea's zullen kunnen zeggen, dat Nederland zijn woord zo goed mogelijk gestand heeft gedaan.

Een onzer christelijk-nationale bladen, het dagblad De Rotterdammer, heeft zich afgevraagd of dit Convent niet beter achter gesloten deuren had kunnen worden gehouden. De schrijver gaf zelf dit antwoord:

Had deze conventsvergadering beter niet gehouden kunnen zijn? Had zij anders niet beter een gesloten karakter kunnen dragen? Op beide vragen moet naar ons oordeel het antwoord ontkennend luiden. Ernstig als de zaak is, verdient zij besproken te worden en dan ten overstaan van ons volk. Ook wie niet de A.R. Partij is toegedaan, mag zeker weten, dat er over een in-

gewikkeld probleem als dit verscheidenheid van inzicht is.

Discussie, zo is wel gezegd, is een der vormen van communicatie. Volkomen juist. Wat wij van de conventsvergadering van zaterdag hopen en vertrouwen is dit, dat men niet alleen gesproken heeft, doch ook geluisterd. Waar Nieuw-Guinea een probleem is met zoveel factoren, die zich bovendien alle nauwelijks in een bepaalde formule laten brengen, daar behoeft het nog niet te verwonderen, dat de een geneigd zal zijn het accent hier, de ander daar te leggen. Van ons standpunt kan de lezer uit tal van beschouwingen, op deze plaats gepubliceerd, op de hoogte zijn.

Discussie als vorm van communicatie. De conventsvergadering van zaterdag is van een strekking geweest, dat de ingewikkeldheid van het probleem nog eens weer beklemtoond is geworden. Misschien heeft men zich juist in het aangeven van de verschillen wel zeer beijverd. Maar dit gebeurde kennelijk niet in een behoefte om de ander los te laten.

In dit opzicht was het slot van deze moeilijke vergadering toch bemoedigend. Dat slot was een handdruk, ook gewisseld tussen wie aanvankelijk tegenover elkaar leken te staan. Men heeft elkaar niet losgelaten, men heeft integendeel elkaar vastgegrepen. Dit heeft deze discussie dus niet verhindert, zij heeft het zelfs mogelijk gemaakt.

Tot slot dan een hoofdartikel uit De Telegraaf, weliswaar niet rechtstreeks betrekking hebbend op ons Partij Convent (want daar is de samenwerking A.R. Partij—C.H. Unie nauwelijks aan de orde geweest) maar door de daarin gehuldigde opvattingen over theologie en politiek juist in dit verband opmerkenwaardig. Het is of men prof. Oud hoort spreken...

HET hoofdbestuur van de Chr. Historische Unie heeft het bestuur van de Anti-Revolutionaire Partij uitgenodigd tot een gesprek op landelijk niveau. Tijdens dit gesprek zal naar de voorzitter der C.H.U., mr. H. K. J. Beernink, heeft medegedeeld, o.a. van gedachten worden gewisseld over de geschilpunten tussen de twee partijen. Deze geschilpunten zijn onder meer, volgens een opsomming van mr. Beernink, verschillen in benadering van de politieke vraagstukken, verschillen in mentaliteit, verschillen die voortvloeien uit een ander geestelijk klimaat en verschillen die verband houden met de kerkelijke gescheidenheid.

Indien oprecht naar een samenwerking wordt gestreefd, is er op zichzelf niets te zeggen tegen een bespreking van de geschillen. Maar tegelijkertijd zijn dergelijke agendapunten bij uitstek geschikt om elke kans op succes bij voorbaat te torpederen.

In het bijzonder geldt dit voor theologische geschillen, die in ons vaderlandje de gemoederen tot in lengte van dagen zullen blijven bezighouden. Er is natuurlijk verband tussen godsdienst en politiek, maar als men zich niet op het — juiste — standpunt stelt dat theologie en praktische politiek gescheiden domeinen zijn, dan komt er van een samengaan tussen de beide protestants-christelijke partijen in Nederland nimmer iets terecht.

Het staat overigens wel vast dat er in beide partijen, vooral van onderop, een steeds krachtiger aanranding is, de oude en voor een groot deel overleefde geschillen tussen beide partijen te begraven en op zijn minst tot een nauwe samenwerking te komen.

Het voornaamste struikelblok lijkt ons te worden gevormd door die vooraanstaande figuren in de C.H.U., die vreezen dat het vrije klimaat in hun partij, dat de gelegenheid biedt uiteenlopende gezichtspunten te verkondigen, verloren zal gaan. Het komt ons voor dat deze groepering door deze stelling tegelijkertijd blijk geeft van een tekort aan zelfvertrouwen, omdat zij immers te kennen geeft, bij een eventueel samengaan, geen belangrijke invloed meer uit te oefenen.

De betekenis van het protestants-christelijke volksdeel kan nauwelijks worden overschat. Als zijn politieke invloed niet dienovereenkomstig is en vrijwel van verkiezing tot verkiezing in betekenis daalt, dan is dit in hoge mate te wijten aan het gescheiden optrekken van de twee grootste protestants-christelijke partijen. Het elan, dat door een nauwe samenwerking zou kunnen ontstaan pleegt nog immer zeer te worden onderschat.

Uw adres voor

DIRECTIEKETEN
BARAKKEN
SCHOLEN
ZOMERHUISJES
enz. enz.

Firma Gebr. Timmer

Houtbouw - Giessendam - Tel. 2062

Vice-admiraal Van den Bosch

Minister Wentholt, minister van marine in het kabinet-Heemskerk, werd door de liberalen zeer gehaat. Dat zat zo. Deze marineman was minister geweest in het liberale kabinet-De Meester. Maar hij was in 1908 overgegaan in het kabinet-Heemskerk. En in dat kabinet had hij de eerste vlootpredikant de hand boven het hoofd gehouden, toen de gezamenlijke marine-officieren, met vice-admiraal Van den Bosch vooraan, probeerden die dominee onmogelijk te maken. De vice-admiraal nam daarom zijn ontslag.

Toen nu de suppletioire begroting van marine, die de bouw van een pantserschip mogelijk moest maken, door de Kamer werd afgestemd (de C.H. ging met de linkerzijde mee, benevens twee a.r.-leden en enige R.K.-leden) was de heer Van den Bosch getuige van de val van zijn rivaal.

Het liberale Handelsblad schreef:

„De heer Van den Bosch heeft, gelijk die Engelsman, die avond aan avond de waagsprong van de acrobaat bijwoonde, omdat hij er bij wilde wezen, wanneer de man zijn nek zou breken, sinds zijn ontslag geen kamervergadering overgeslagen, wanneer er kans was, dat de heer Wentholt zijn ministeriële nek zou breken. Altijd zat hij dan zwijgend en geduldig in de presidentsloge. Ook deze dagen weder. En heden heeft hij de acrobaat dan eindelijk zien vallen.

Praecipitemque immani turbine adigit.

Welke woorden uit Virgilius' Aeneis door Vondel aldus zijn vertaald: Hij dreef met een warrelwind hem neder, dat hij plofte.

Misschien heeft de gewezen commandant van Den Helder vandaag enig grimmig, maar begrijpelijk leedvermaak gesmaakt.”

HOEWEL ik niet tot de pioniers behoorde, had ik vrij vroeg een televisietoestel. En aangezien ik in het zuiden des lands woonde, genoot ik met een handomdraai ook van de uitzendingen, welke mijn oosterburen verzorgen. Teruggekeerd naar boven de Moerdijk, sloot ik het toestel aan op een hoofdstedelijke antenne, waardoor het óók beelden en geluiden gaf. Alleen was Duitsland voor mijn oog verloren gegaan. Maar dat wende gauw, want een mens neemt snel genoeg met het bordje, dat hem voorgezet wordt, ook al komt het eten steeds weer uit dezelfde keuken.

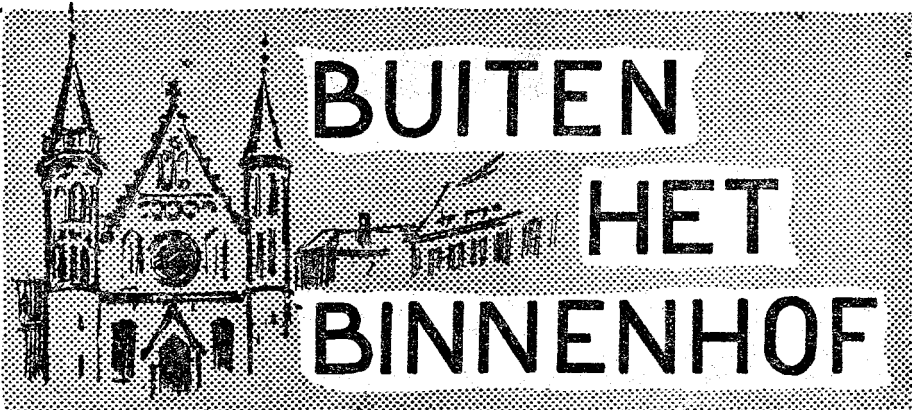
Ik kan niet zeggen, dat mijn huisgenoten en ik t.v.-slaven waren. Wij keken ook wel eens niet. Wij gingen ook nog wel eens op visite. Wij lazen ook nog wel eens een boek en wij maakten ook nog wel eens muziek, verse muziek, geen opgewarmde muziek uit blik.

Maar er kwamen ook wel eens vrienden kijken als er een programma aangekondigd was, dat zij wilden zien. Zij vroegen dan wel belet, met de opmerking „of kijken jullie vanavond soms...”. Ook als we dat niet van plan waren, zeiden we „vrienden konden komen. We hoefden per slot... rekening niet met hen mee te kijken! Maar ja, „aat dat? Je hebt dan ook weer geen zin om met je... je krant, je huishoudschrift of weekblad op een krukje in de keuken of op de rand van je bed te gaan zitten, omdat de beste stoelen in de comfortabele huiskamer door bevriende kassiekijsers waren ingenomen. Uit vriendschap hielden we de vrienden dan maar gezelschap. Later dan elf uur werden in die dagen de voorstellingen toch niet en bovendien wisten we, dat onze gasten niet voor de avondwijding waren gekomen.

We hebben steeds getracht het goede voor onze vrienden te zoeken, ook voor onze familieleden. Zodoende konden we hun in oprechtheid des harten een eigen toestel aanraden, vooral als we wisten, dat bij hen toch weinig van lezen of van musiceren kwam. Op het ogenblik hebben verschillende van hen een eigen apparaat. Veel aanloop krijgen zij niet, want wie heeft nu nog geen televisie?

Nu zult u misschien denken, dat ik in de week om en na de 30ste april avond aan avond voor het bolle oog heb zitten kijken naar de feesten van het jaar. Neen. Sedert zes weken is mijn toestel kapot. Wat er aan mankeert willen wij niet weten, mijn gezin niet en ik ook niet. Niet dat wij iets tegen de televisie hebben. O neen. De dominee informeerde van de week nog of wij niet ontroerd waren geweest bij de opvoering van het stuk „Het dagboek van Anne Frank.” Wij hadden het niet gezien. De huisvrienden, die ons in deze bewogen en beweeglijke dagen niet ontmoet hadden, grapt, dat we via de t.v. wel overal geweest ware: in het Paleis, in het Amstel Hotel, in het Concertgebouw, op de Keukenhof... Wij waren nergens geweest, dan thuis.

Inderdaad, we waren weer thuis geweest. We hadden weer eens een leerrijke lezing gehoord via de radio. We hadden weer gelezen, weer gemusiceerd, weer hadden weer eens een spelletje gedaan en we hadden het gevoel, dat we niets gemist hadden. Alleen bemerkten we, dat we over verschillende gebeurtenissen niet konden meepraten. Zelfs over de voetbalwedstrijd Benfica—Real

Madrid niet. Waarover ik wel wilde praten met iemand was de rede van de theoloog en cultuurfilosoof Romano Guardini, die hij had gehouden, ter gelegenheid van de uitreiking aan hem van de Erasmus-prijs. Maar dat viel niet mee. Er waren er gelukkig, bij wie de Europese taak: kritiek op de macht en strijden voor het behoud van de vrijheid, en de menselijkheid van de mens, iets had doen trillen. Een snaar van het hart, welke de toon aangaf van: dienstbetoon. Doch de meesten hadden nog geen kennis kunnen nemen van het probleem van de toenemende macht van de mens over de dingen dezer wereld en over de medemens, zoals dat door Guardini was geschetst.

Ik heb toen een stoel opgezocht in een hoekje van de kamer en ben eens gaan nadenken over de macht der dagelijkse dingen over de mens. Dat kon, want het televisietoestel lag toch op een bepaald plekje in diggelen. Ik dacht, wat zijn er toch in Hilversum en in Bussum velen, die zich bekommeren om de medemens. Die die medemens geen enkel ogenblik verwaarlozen, maar hem van 's morgens vroeg tot des avonds laat omringen met geluiden en met beelden, met gymnastiekoefeningen en met knipkursussen, met liederen en met hoorspelen, met „kwissen” en met „kwiébussen”, met dagopeningen en politieke commentaren, met toneelstukken en reizen naar die streken, waar het luipaard op schoot komt. En de medemens wil dat? dacht ik. Blijkbaar wel concludeerde ik. Er is maar één ontkomen aan deze goedbedoelde bemoeizucht: de knop of de vermoeidheid van het mechaniek.

Voorlopig hebben wij voor het laatste gekozen. Want in een opwelling van eenzaamheid zou iemand nog naar de knop kunnen grijpen om weer „bij” te komen. Maar in ons geval is dat vergeefse moeite. Het toestel is stuk. Doch iets anders is weer geheeld, dat dreigde van dorheid te barsten.

Misschien zal iemand van ons, vandaag of morgen, het woord „monteur” laten vallen. Per slot van rekening zijn wij geen heiligen en wij willen ook niet als zodanig poseren. Maar tot nu toe is het woord nog niet gevallen. Wij wachten rustig af. Deze dagen kan ons niemand meer afnemen. Waren we dan slaven van de t.v.?

Hoe komt u erbij? Dat is toch niemand!

William Frankop

KOGEL-LAGERS
Van der Spek
Wolphaertsbocht 214
ROTTERDAM
Tel. 7 97 55

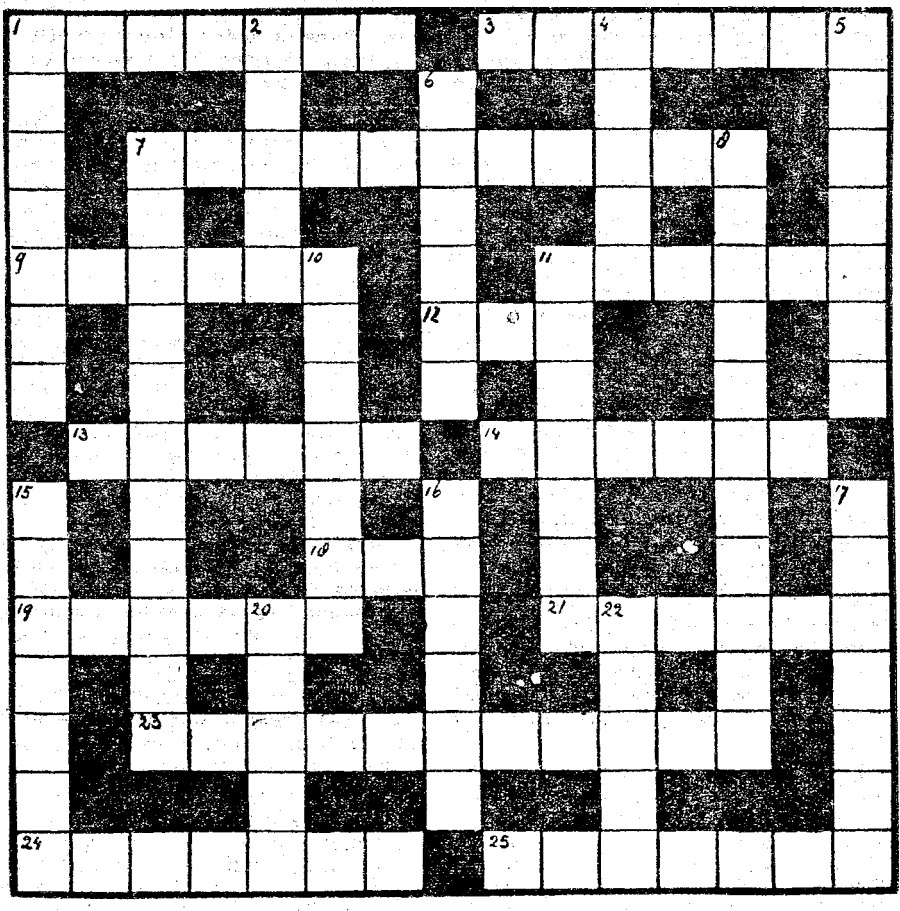
Koopt een goed kostuum
enorme keuze tegen uiterst scherp gestelde prijzen.
De eerste reis is lonend
DUTHLER
VARSSEVELD

Firma H. van Triest en Zoon
Groothandel in fourages
DWINGELO
Tel. 05219 - 1270 b.g.g. 1316
EEN KRACHTIGE SCHAKEL BIJ DE IN-EN VERKOOP VAN UW RUWVOEDERS

Verhoeff's Isoleer- en Ovenbouwbedrijf N.V.
• ISOLATIEWERKEN
• KETELBEMETSELINGEN
• OVENBOUW
Rotterdam - Wijnhaven 84 - Telefoon 120325

TRANS SKANDIA EXPRESS
Wekelijkse autolijndienst
HOLLAND-STOCKHOLM v.v.
Vertrek iedere maandag. Gelegenheid voor koel- en geventileerde ladingen, meubel- en machinetransport.
WAGENINGEN - Telefoon 08370 - 3750
Telex 32121

Kryptogram
HORIZONTAAL: 1. De „kok” neemt ontslag wanneer de kamer deze (prehistorische) kluij niet lust; 3. scheepsmodel bij de vroegere Duitse marine?; 7. elementaire vijanden (5, 2, 4); 9. bloedofferaars; 11. boom-herkenningsmiddel; 12. als men hiervan eet, krijgt men ervan langs; 13. ankerplaats van ark; 14. de mensen van hier zijn in de war; 18. daarover spreekt de Romein, als hij 't over zichzelf heeft; 19. eerste die in een modderbad genezing vond?; 21. deelstaat van een verdeelde staat; 23. 'n soort sierknol?; 24. middel-eeuwse grondgebruiker?; 25. de lucht in laten vliegen.
VERTIKAAL: 1. de blauwe duurt kort; 2. dit dier zwemt in de Rotte; 4. hierover raakt men in de war; 5. kleine koningen; 6. hij is getrouwd, het is gezeur; 7. maandenlange „nachtrust”; 8. getrouwd gering(cloer)d; 10. 't moet wel een licht zijn geweest, die op deze wijze zakte; 11. hoewel log, schijnen deze boten toch soepel te varen; 15. verzorgt eenrichtingsverkeer; 16. openingen in Overijssel; 17. trouwen is beter; 20. gevat, geestig, maar men kan stoppen; 22. dat ligt ons vlak.

Oplossing vorige puzzel
Horizontaal: 1. ander, 6. ezels, 11. Canaris, 13. alweder, 15. L.N., 16. koe-pokken, 18. ei, 19. ozo, 21. rot, 22. opa, 23. worm, 24. berin, 26. Aken, 27. net, 28. reu, 29. eek, 31. t.n.t., 32. koliek, 34. straat, 36. pot, 37. ade, 38. netjes, 41. genade, 44. bad, 45. een, 46. rot, 47. ent, 49. raid, 50. rebus, 52. ergo, 53. ere, 55. run, 57. s.e.r., 58. e.d., 59. betekenen, 63. le, 64. degenen, 66. leveren, 68. naken, 69. teken.
Vertikaal: 1. aanzoek, 2. N.N., 3. dak, 4. Eros, 5. Rie, 6. eek, 7. zwei, 8. een, 9. l.d., 10. serpent, 11. clown, 12. spreuk, 13. akties, 14. riant, 17. oor, 20. ortopedie, 22. oktaiders, 24. beë, 25. net, 28. ritje, 30. krant, 33. Lot, 35. Ada, 38. Naarden, 39. eer, 40. sneren, 41. gruwel, 42. Eas, 43. engelen, 44. breed, 48. toren, 51. buk, 54. gène, 56. level, 59. bek, 60. ten, 61. net, 62. nek, 65. ga, 67. re.

KORT GEZEGD

... mag deze rubriek niet de mop-per-hoek van dit blad worden. Daar moet ik dus een beetje voor oppassen. Een moppen-rubriek zal het — helaas — ook wel nooit worden; maar daar tussen in ligt ook nog zo het een en het ander. Dat zien we dezer dagen duidelijk. Er wordt in deze weken n.l. druk en in het groot vergaderd. Alleen al in de sector van het christelijk organisatielven valt dat op. De G.J.O. heeft eind april gejubileerd. Deze week bestond de Bond van Gereformeerde Vrouwenverenigingen 25 jaar. Op Hemelvaartsdag zullen jeugdorganisaties weer acte de presence geven. De Christelijke Middenstandsbond en het Verbond van protestants-christelijke werkgevers laten zich in dit opzicht ook niet ongetuigd. Enz. enz.

Al die activiteit staat in het teken van de zekerheid dat Jezus Christus is de Heer van alle terreinen des levens.

Om wat verricht mocht worden in afgelopen jaren staan deze bijeenkomsten ook in het teken van de dankbaarheid. Ja, is dat echt zo?

Ds. Lammens zei het woensdag in de Margriethal te Utrecht, gevuld met 9000 Gereformeerde vrouwen, ongeveer zo: dit is het probleem van deze generatie, dat zij zo weinig een dankbare generatie is.

Gelukkig is het nog niet over de gehele linie zo. De opbrengst van de zaal-collecte van ruim f 3100.— (Johan Bodgraven: „waar Gereformeerden samen zijn wordt gecolleteerd”) voor de bestrijding der onkosten van deze Bondsdag, was niet mis. Dat was immers een bijdrage van ruim 33 cent per aanwezige in één keer.

Ik moest toen even denken aan ons Partij Convent. Daar werd besloten om over 1962 per lid 50 cent te heffen voor het Publiciteitsfonds van de partij. Uit dit fonds moet het peperdure, maar kansrijke propagandawerk via de televisie worden betaald. Op het Partij Convent opperde slechts één lid bezwaren tegen dit financiële voorstel, dat overigens voor 1963 en 1964 een nog verder gaande strekking had. Alle K.V.-besturen hebben deze week op dit besluit een uitvoerige toelichting van het Centraal Comité gekregen, met het verzoek de daarin verstrekte gegevens in elk geval op de bestuursvergadering te bespreken.

Maar goed, in 1962 gaat het dus om twee kwartjes per lid meer. Het doel: financieel klaar staan nu de publiciteitsmogelijkheden van de partij zo zeer uitgebreid zijn. Officieel is deze zaak in kannen en kruiken.

Toch hoorde ik hier en onderhands daar een paar twijfelmoedige opmerkingen over dit besluit van het Partij Convent. Daar moest ik opeens aan denken toen ds. Lammens het over de dankbaarheid van onze generatie had.

Moeten de Gereformeerde vrouwen met die ene collecte van 33 cent per persoon ons beschamen? Mannenbroeders (ditmaal laat ik de A.R. vrouwen heus niet alleen beleefdheidshalve buiten beschouwing), mannenbroeders, dat gaat toch echt niet gebeuren? Ik ben zeker van niet, maar ik wou die overtuiging toch wel even in dit Margriethal-perspectief plaatsen.

Van der Shuis.

W. KWAKKELSTEIN N.V.

Opgericht 1886 - Vlaardingen
Telefoon 3146 (3 lijnen)

Groothandel in
Hollandse maatjesharing
Stokvis - Zoutevis
IMPORT - REDERIJ - EXPORT

Vraagt uw bakker naar

TARVO-
BROOD

Uw bakker
Uw dokter

INGWERSEN & Co.
Commissionairs in Effecten
Keizersgracht 382 A'dam-C
Telefoon 32121-35302-33879

- * alle effectenzaken
- * plaatsen van obligatieleningen voor kerken, scholen en weldadigheidsinstellingen

A C H T E R P A G I N A

Alle aandacht
gevraagd van allen

ALLE AANDACHT in de partij is thans gericht op de a.s. gemeenteraadsverkiezingen op woensdag 30 mei a.s. Daarvoor is dan ook de partij in actie.

De besturen der kiesverenigingen en centrales zijn overal in het land in touw. Daarvan getuigen de mededelingen, welke op het partijbureau ontvangen worden, alsmede de circulaire en folders, welke ter kennisneming worden toegezonden.

Behoort ook u, lezer of lezeres, tot degenen, die de bestuursleden en propagandisten van kiesvereniging en centrale helpt bij het vele werk?

Hoe? Daarop wezen wij bijvoorbeeld vorige week nog uitvoerig: raambiljetten plaatsen, vergaderingen bezoeken en twijfelaars daarnaartoe meenemen, verkiezingsleertuur verspreiden, met de mensen in uw omgeving praten, enzovoort.

Helpt allen deze laatste weken mee. Het is nu kort dag.

Model-affiche

DE ACTIE voor gemeenteraadsverkiezingen is praktisch geheel een zaak van de plaatselijke kiesvereniging. Elke gemeente heeft haar eigen vraagstukken en problemen, haar eigen aanpak en gewoonten, haar eigen karakter en omstandigheden.

Daarop kan de plaatselijke kiesvereniging of centrale zelf het best haar activiteiten richten en haar methoden van benadering afstemmen.

Landelijk is echter de eventueel gewenste hulp geboden door het openstellen van de mogelijkheid om desgewenst de inmiddels bekende model-affiche — met „vrijheid” en „gerechtigheid” in balans — te bestellen.

Wil men van deze verkiezings-affiche nog gebruik maken, dan moeten de jevenste aantallen nu wel heel gauw worden besteld. De secretarissen (behalve — op verzoek — in Friesland) ontvangen reeds een paar weken geleden een brief met nadere gegevens en een bestelkaart.

A.R. POST

NOG EEN LANDELIJKE rugge-
steun voor de plaatselijke ver-

kiezingsactiviteit is het speciale nummer van A.R. Post, dat in voorbereiding is en dienen kan voor massaverspreiding.

Dit nummer zal verschijnen op 19 mei a.s.

De kit is al afgingen en de centrales hebben deze week een circulaire hierop ontvangen, vergezeld van een zicht-exemplaar van deze verkiezingskrant.

Op de voorpagina is de inmiddels bekende balans getekend met vrijheid en gerechtigheid in evenwicht. Een tekening van een raadhuis — welke overigens op alle vier pagina's terugkeert — is geflankeerd door een korte tekst, waarin weergegeven wordt wat naar A.R. opvatting deze beide begrippen inhouden. Op de achterpagina vindt men „Raadhuis-praat”.

De beide binnenpagina's vermelden 12 redenen om A.R. te stemmen. Twaalf mannen en vrouwen zo ongeveer uit alle geledingen van de partij, zeggen er waarom zij A.R. stemmen, ook voor de gemeenteraad.

Aan de besturen is verzocht de bijgevoegde bestelbon zo snel mogelijk in te vullen en uiterlijk 15 mei a.s. in te zenden op het partijbureau. De prijs van deze verkiezingskrant is f 0,02 per stuk.

Vragenlijst

AAN de secretarissen der kiesverenigingen en centrales is onlangs een eenvoudige, korte vragenlijst toegezonden, om geïnformeerd te worden betreffende het al of niet uitkomen van onze partij in combinatie met andere partijen bij de a.s. gemeenteraadsverkiezingen.

Het is bekend, dat reeds bij vroegere raadsverkiezingen, met name in 1958 in tal van gemeenten de A.R. Partij in samenwerking met andere prot. chr. partijen — met

name samen met de C.H.U. — met één kandidatenlijst de verkiezingen inging.

Er was in 1958 een 300-tal gemeenten, waarin door A.R.P. en C.H.U. geen eigen kandidatenlijsten werden ingediend, maar waar wel een prot. chr. (gecombineerde) lijst bestaat.

Het is van belang een antwoord te ontvangen op het achtal vragen, dat via de vragenlijst wordt gesteld.

Met name is het ook van belang te weten of in uw gemeente ook de P.C.N.U. (Positief Chr. Nat. Unie) c.q. C.N.V. (Chr. Nationale Volkspartij) met een eigen lijst uitkomen. Zoals u weet heeft de laatste niets met het Christelijk Nationaal Vakverbond te maken.

Willen de secretarissen een spoedige terugzending der vragenlijsten bevorderen? Een 200-tal secretarissen hebben zich reeds zeer verdienstelijk gemaakt met een snelle beantwoording.

Woensdag 16 mei

WOENSDAG 16 MEI is de laatste dag, waarop de verzoek-formulieren om bij volmacht te mogen stemmen kant en klaar ter gemeentesecretarie kunnen worden ingediend. Wat u in verband met de verkiezingen verder weten moet, vindt u elders nog eens in het kort samengevat.

Eén op tien

OP verscheidene plaatsen is men nog bezig met de ledenwerving en ook de leuze „De laatste 2 per k.v.” levert nog steeds resultaten op. Sinds het Partij Convent van 28 april j.l. zijn nog 193 nieuwe leden aangemeld, zodat de stand van toen: 8.132 thans is opgelopen tot: 8.325.

Op hoge prijs

HET wordt zeer op prijs gesteld, indien de kiesverenigingen enige exemplaren van hun verkiezingspropaganda-materiaal aan het partijbureau doen toekomen (raambiljetten, folders enz.). Daaruit kan dan een landelijke indruk verkregen worden, en... wat meer is: wij kunnen andere kiesverenigingen door toezending daarvan wellicht van dienst zijn. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

Dit moet u weten

- De verkiezingen van leden van de gemeenteraden vindt plaats op woensdag 30 mei a.s.
- Verzoeken om bij volmacht te stemmen moeten ter gemeentesecretarie kant en klaar uiterlijk op woensdag 16 mei a.s. worden ingediend.
- Gemachtigden voor het stemmen bij volmacht mogen zijn: echtgenoot/echtgenote, bloed- en aanverwanten van de eerste tot en met de derde graad, de echtgenoot van een schoonzuster en de echtgenote van een zwager, alsmede huisgenoten.
- Deze beperking geldt niet voor de kiezer, wiens beroep of werkzaamheden medebrengen, dat hij werkzaam pleegt te zijn buiten de gemeente, mits zijn afwezigheid als regel telkens langer dan drie dagen duurt. Bijvoorbeeld: schippers, zeevarenden, vissers, enz. Voor deze personen mag dus iedereen bij volmacht stemmen, die zelf in de betrokken gemeente mag stemmen.
- Voor nadere inlichtingen zie men met name Nederlandse Gedachten van 5 mei j.l.
- Nadere inlichtingen ook bij de bestuursleden der kiesverenigingen en bij het partijbureau, Dr. Kuiperstr. 3, 's-Gravenhage.

Centrale vergaderingen

★ Op zaterdag 12 mei belegt het Provinciaal Comité Overijssel een algemene partijvergadering. Deze bijeenkomst zal gehouden worden in Hotel Dijkstra (Peters), Markt 11 te Zwolle. Aanvang der vergadering te 14.00 uur. Spreker is de heer J. van Westenbrugge te Zwolle. Afscheid van de heren J. van Westenbrugge en P. Oosthoek als leden der Provinciale Staten. De heren dr. J. Meulink, H. J. van Heek, drs. J. J. Knibbe en M. Meeuwssen zullen zich als nieuwe leden der Provinciale Staten voorstellen.

★ Op vrijdag 18 mei wordt in het kader van de komende gemeenteraadsverkiezingen door de Rotterdamse A.R.J.O.S. een centrale vergadering belegd. Deze bijeenkomst zal gehouden worden in „De Heuvel”, Laurensplaats 5, Rotterdam. Aanvang der vergadering te 20.00 uur. De agenda vermeldt een gevarieerd programma en een forum bestaande uit jongeren van de vijf grootste politieke partijen.

★ Op woensdag 23 mei belegt de Centrale A.R. kiesvereniging Rotterdam een vergadering voor de gemeenteraadsverkiezingen. Deze bijeenkomst zal gehouden worden in de Immanuelkerk, Dorpsweg 205, Rotterdam. Aanvang der vergadering te 20.00 uur. Sprekers zijn mr. H. Bavinck, J. Worst en ds. A. C. Hofland, slotwoord.

★ Op vrijdag 25 mei zal eveneens een vergadering van de Centrale A.R. Kiesvereniging Rotterdam voor de raadsverkiezingen plaats vinden. Deze bijeenkomst zal gehouden worden in het gebouw „Atrium”, Karel Doormanstraat 143, Rotterdam. Aanvang der vergadering te 20.00 uur. „15-minuten-sprekers” zijn: mr. H. Bavinck, mevr. dr. F. T. Diemer-Lindeboom, W. A. Fibbe en J. Worst.

BON

Als anti-revolutionair wil ik ook het weekblad

NEDERLANDSE GEDACHTEN

lezen en daarom abonneer ik mij met ingang van heden.

NAAM: _____

Adres: _____

Woonplaats: _____

Opzenden aan de Administratie van Nederlandse Gedachten,
Dr. Kuiperstraat 3 te 's-Gravenhage.

ABONNEMENTSPRIJS f 6,50 per jaar; f 3,25 per half jaar.
GIRONUMMER: 89673.

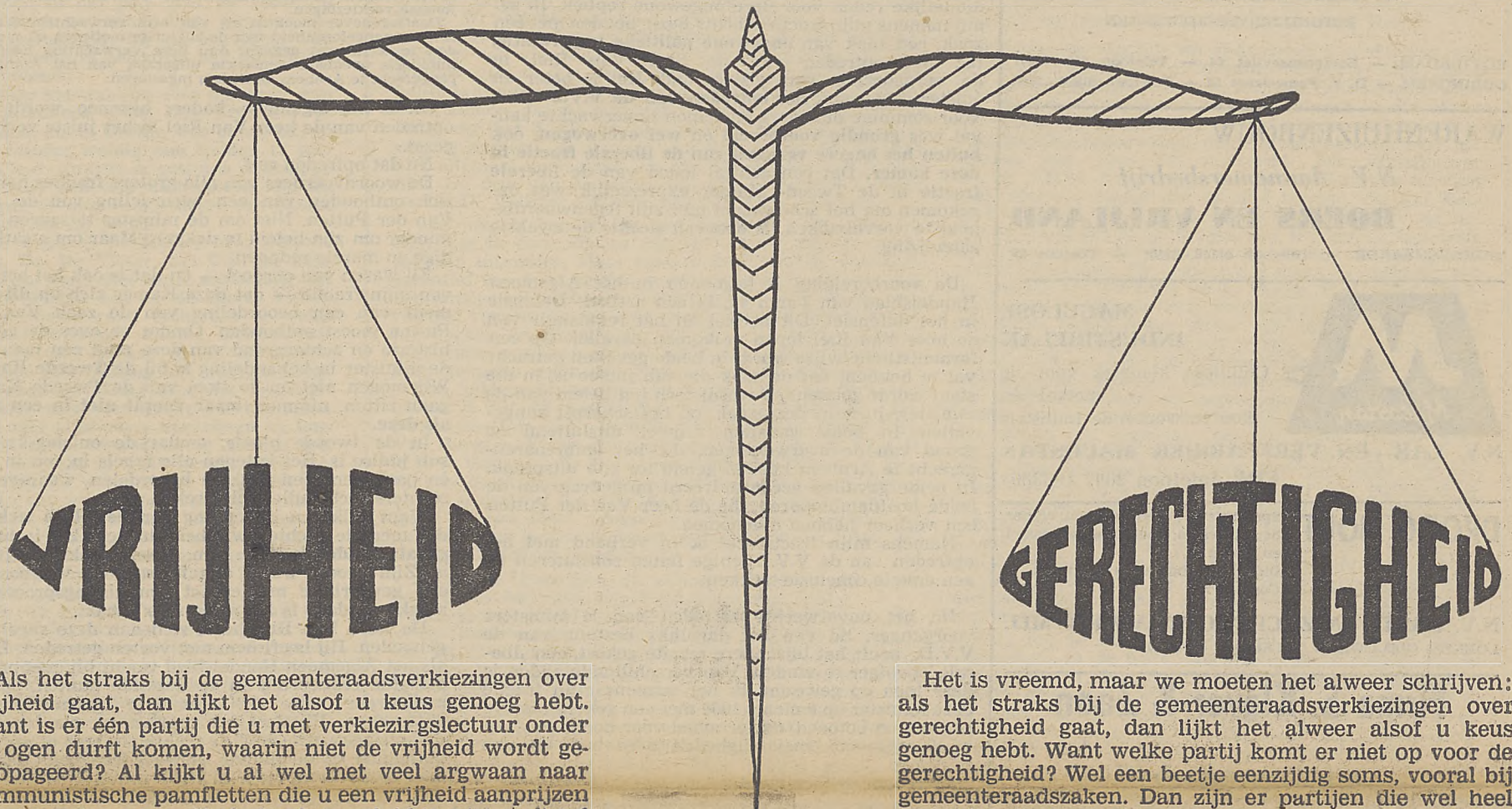
NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

Dames-,
heren- en
kinderkleding

Wieringa

ZWOLLE APeldoorn
AMERSFOORT ARNHEM

Als het straks bij de gemeenteraadsverkiezingen over vrijheid gaat, dan lijkt het alsof u keus genoeg hebt. Want is er één partij die u met verkiezingslectuur onder de ogen durft komen, waarin niet de vrijheid wordt gepropageerd? Al kijkt u al wel met veel argwaan naar communistische pamfletten die u een vrijheid aanprijzen waarvan de meeste Nederlanders gelukkig niet gediend zijn — op het punt van dictatoriale vrijheden hebben we niet zulke beste ervaringen!

Geen communistische vrijheid dus — maar welke soort vrijheid dan wel? Er blijken immers vrijheden „in soorten” te zijn.

Zo is er de Volkspartij die Vrijheid en Democratie in haar bla-zen heeft geschreven. Het is de vrijheid zoals de liberalen zich die voorstellen en die maar al te vaak tot uiting komt in de gedragingen der liberale vertegenwoordigers. Als het over de woningbouw gaat bij voorbeeld. Dan ziet men maar het liefst volledige vrijheid voor de „vrije sector” — om de volkswoningbouw die nu eenmaal niet zonder overheidssteun tot stand kan komen, bekommert men zich niet al te veel!

Er is ook de vrijheid die een bepaald ochtendblad pleegt te propageren: de vrijheid om overal „tegen” te zijn, om overal op te kankeren, om lichtvaardig alles tot een schandaal op te blazen. Het is ook een vrijheid, maar wel wat negatief ingesteld.

Als de Anti-Revolutionaire Partij het over vrijheid heeft, dan ziet zij dit als vrijheid: dat men mag doen wat men moét doen! En dat moeten dan niet als een nare verplichting, maar een met vreugde datgene doen wat God ons in het leven als taak gegeven heeft. Dat is pas vrijheid!

Het is vreemd, maar we moeten het alweer schrijven: als het straks bij de gemeenteraadsverkiezingen over gerechtigheid gaat, dan lijkt het alweer alsof u keus genoeg hebt. Want welke partij komt er niet op voor de gerechtigheid? Wel een beetje eenzijdig soms, vooral bij gemeenteraadszaken. Dan zijn er partijen die wel heel eenzijdig zijn ingesteld op gerechtigheid voor de middenstanders, of voor de boeren, of voor de arbeiders. Met

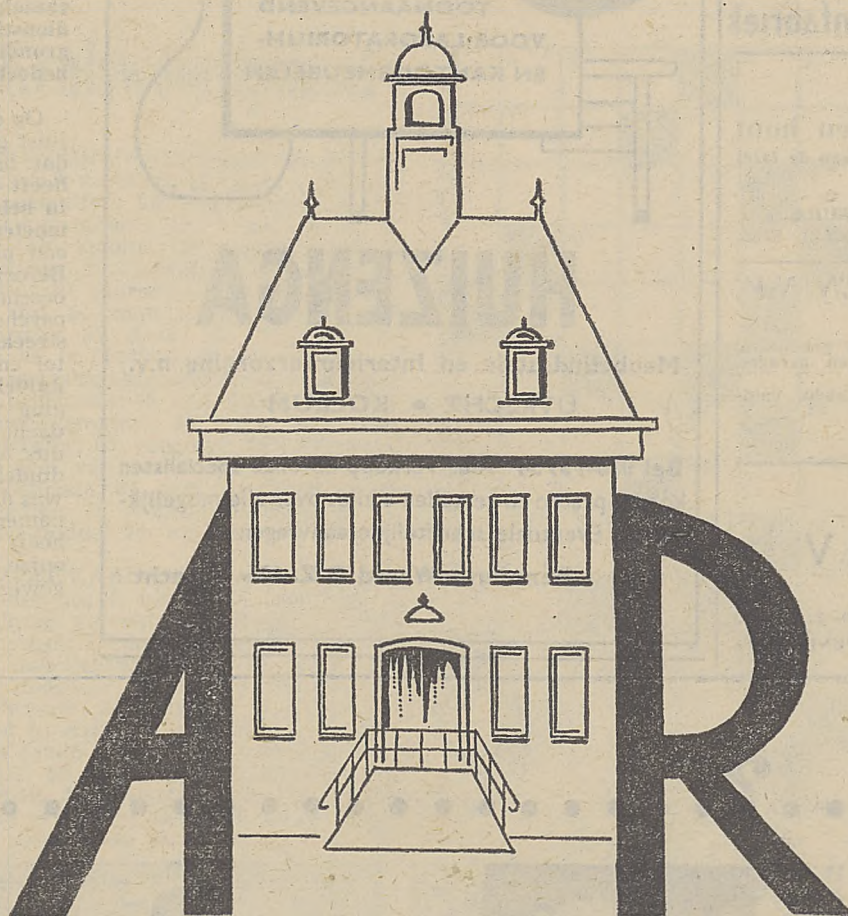
een grote kans dat zo'n lijst dan nog „gemeentebelangen” heet ook! Want men verheft zijn eigen belang, maar al te graag tot „algemeen belang”!

Zo lijkt het dus alsof er ook gerechtigheid „in soorten” bestaat — maar zo is het niet. Want om gerechtigheid te oefenen is er een norm nodig en het is het onwrikbaar vaste geloof van de Anti-Revolutionaire Partij, dat die norm der gerechtigheid enkel en alleen gezocht en gevonden kan worden in de Bijbel. Gods Woord. Niet dat die Bijbel een handboek is dat men maar open hoeft te slaan om het antwoord te weten — de mens zal er telkens en telkens weer naar moeten zoeken.

Nieuw-Guinea moge er een voorbeeld van zijn. Daar wonen Nederlandse onderdanen en deze onderdanen worden duidelijk bedreigd door de Indonesische dictator Soekarno. Naar Bijbelse norm is het de taak van de overheid die onderdanen te beschermen. Waarbij ze uiteraard ook al het mogelijke zal moeten doen om ook op andere wijze die dreiging af te wenden. Maar die bescherming is primair — dat is het recht van de onderdanen.

Dus stelt de A.R.P. zich tegen het pacifisme en acties in die richting der P.v.d.A. En stelt zij zich, ook in gemeenteraden, teweerg tegen alles en allen die de gerechtigheid geweld willen aandoen.

OOK IN HET RAADHUIS EEN EVENWICHTIG BELEID

*De Anti-Revolutionaire Partij wil VRIJHEID en GERECHTIGHEID in balans
Dit evenwicht behoort er te zijn opdat niet de vrijheid van de één het recht
van de ander vertrapt. Ook het omgekeerde is onaanvaardbaar.*

UIT ONZE BOUW- EN AANNEMERSWERELD

BETONFABRIEK DEN BOER

NIEUW-LEKKERLAND -- Zuid-Holland
Opgericht 1883

ROTTERDAMS VLECHTBEDRIJF N.V.

AANNEMERS VAN
BETONIJZERVLECHTWERKEN

ROTTERDAM -- Boergoensevliet 94 -- Telefoon 010 - 76841
GORINCHEM -- D. F. Pauwstraat 52 -- Telefoon 01830 - 3863

WARENHUIZENBOUW

N.V. Aannemersbedrijf

BOERS EN VRIJLAND

's-GRAVENZANDE -- Telefoon 01748 - 2245* -- Postbus 30

MACULOSE INDUSTRIELAK

Cellulose kleurlak voor de metaal- en houtverwerkende industrie

N.V. LAK- EN VERFFABRIEK MACOSTAN EDE. telefoon 2047 (08380)

DROOG HOUT

Specialiteit: gewaterd iepen, verder beuken, essen, linden, kersen, eiken en peren.
Incomplete bollen en plaathout.
Contant 1%

N.V. HARD- EN ZACHTHOUT IMPORT MIJ. LOENEN (VELUWE) - TELEFOON 06765-212

Firma S. Klaver & Zoon

aannemersbedrijf

Moleneind N.Z. 90 - DRACHTEN - Tel. 05120 - 2128

Houthandel en kistenfabriek MEILINK N.V.

BORCULO - Hofstraat 10 ZUTPHEN - Marsweg 19
Telefoon 05457-561 Telefoon 06750-3748

Houtzagerij - Houthandel - Kistenfabriek

FA. C. VERMEER EN ZOON'S

fabrieken voor gehogen hout
Telefoon 01894-1230 - Ouderkerk aan de IJssel

RONDE EN OVALE TAFELRANDEN
GEBOGEN REGELS VOOR STOELN EN FAUTEUILS.
ARMLEGGERS. KAPPEN, REGELS. STIJLEN. ENZ. ENZ.

TIMMERFABRIEK VERMEULEN N.V.

MILL (N.-B.) TELEFOON 08859-605
Fabriek van geprefabriceerde houten gebouwen, houten woningen, directieketen, barakken, garages, vakantiehuisjes enz.
Speciaal voor de landbouw: kippenhokken, veldschuren, loodsen etc.
Export: België, Duitsland, etc.

JAN LINGEN'S BETONINDUSTRIE N.V.

Veerdam 29 - Telefoon 01850 - 3123 - 1123
PAPENDRECHT

De A.R.P. en de V.V.D. aanval

Hieronder publiceren wij de repliek van de heer H. Algra in de Eerste Kamer uitgesproken bij de behandeling van het beleid van minister Visser.

Mijn repliek zal ditmaal een zeer bijzonder karakter dragen. Ik zie af — de minister en de staatssecretaris zullen het billijken — van elke reactie op hetgeen zij op mijn opmerkingen hebben gezegd. Ik volsta met een woord van dank. Er is een méér dan duidelijke reden voor deze ongewone repliek. Ik zal mij namens mijn fractie slechts bezig houden met één zaak, een zaak van **ongewone politieke importantie**, n.l. het optreden van de heer Van Riel in de vergadering van gisteravond. Het is beter en juist te zeggen: **het optreden van de V.V.D.** Deze voor sommige outsiders misschien onverwachte aanval was **grondig voorbereid en wel overwogen, ook buiten het engere verband van de liberale fractie in deze kamer.** Dat een achttal leden van de liberale fractie in de Tweede Kamer expresselijk was opgekomen om het schouwspel met zijn tegenwoordigheid te vervolmaken, is daarvan slechts de zwakste aanwijzing.

De voorbereiding is begonnen in het Algemeen Handelsblad van 7 mei j.l. in een artikel: Defensie in het defensief. Dit artikel en het requisitoir van de heer Van Riel lopen volkomen parallel. Op een formalistische wijze wordt in beide gevallen getracht vol te houden, dat de zaak die sub júdice is, in die staat wordt gelaten, en wordt toch het beleid van de minister, juist in deze zaak, op het scherpst aangevallen. In beide gevallen vrijwel uitsluitend op grond van de overwegingen, die het ambtenarengerecht te Arnhem hebben geleid tot zijn uitspraak. In beide gevallen geconcentreerd op gedrag van de beide hoofdambtenaren, die de heer Van der Putten een verhoor hebben afgenomen.
Namens mijn fractie zal ik in verband met het optreden van de V.V.D. enige feiten constateren en een enkele conclusie trekken.

Na het onverwachte aftreden van 's ministers voorganger, lid van het dagelijks bestuur van de V.V.D., heeft het bijzondere moeite gekost, een liberale opvolger te vinden. Van verschillende zijden is daar toen op gewezen. Ik heb namens mijn fractie deze minister op 8 maart 1960 met een zekere reserve begroet en betoogd, dat er moed voor nodig was, om in de gegeven omstandigheden deze taak op zich te nemen.

Ik voegde er toen aan toe:

HUIZENGA
Meubelindustrie en Interieurverzorging n.v.
UTRECHT • KOLLUM
Bel 030-1 39 34* Afd. Verkoop en onze specialisten komen praten en vertellen u alles over alle mogelijkheden. Eventuele schriftelijke aanvragen
Bemuurde Weerd O.Z. 12 - Utrecht

Misschien is er ook een indicatie van nog een andere deugd, van offerbereidheid. Die zou dan daaruit blijken, dat hij zich beschikbaar stelde, toen uit de gelederen van zijn partij, die er enigszins prat op schijnt te gaan, dat men over zoveel eerste klasse ministeriële figuren beschikt, en nooit voor verantwoordelijkheid terugdeinst, desalniettemin niemand kon worden gevonden, ook niet op basis van het advies van de voorzitter van de V.V.D., waarvan iedereen zeide, dat hij nu de „aangewezen man” was om de opengevallen plaats in te nemen.

Wij herinneren ons nog, met welk een blijdschap de heer Van Riel deze minister, geflankeerd door de beide staatssecretarissen, begroette.

In het Algemeen Handelsblad van 7 mei j.l. staat — en het parallellisme met het vertoog van de heer Van Riel is treffend —:

Zijn politieke vrienden hebben de minister tot nu toe in grote meerderheid gesteund. Herinneren wij ons slechts het V.V.D.-congres te Leeuwarden aan de vooravond van de jongste verkiezingen.
Daartegenover mochten zij van hem verwachten, dat hij in deze aangelegenheid met de zuiverste motieven en methoden te werk was gegaan. Aan deze verwachting heeft de inmiddels openbaar gemaakte uitspraak van het Ambtenarengerecht te Arnhem de bodem ingeslagen.

Dit is het algemene kader, hiermee wordt het optreden van de heer Van Riel in het juiste verband gezet.

Nu dat optreden zelf.
De woordvoerders van alle grotere fracties hebben zich onthouden van een beoordeling van de zaak Van der Putten. Niet om de minister te sparen, nog minder om zijn beleid te dekken. Maar om staatkundige en morele redenen.

Zij waren van oordeel — en dat is ook het oordeel van mijn fractie — dat deze Kamer zich op dit moment van een beoordeling van de zaak Van der Putten moest onthouden. Omdat er over de gehele historie en achtergrond van deze zaak een nota van de minister in behandeling is bij de Tweede Kamer. Wij mogen niet op de stoel van de Tweede Kamer gaan zitten, nimmer, maar vooral niet in een zaak als deze.

In de tweede plaats, omdat de ontslag-kwestie sub júdice is. Het is tegen alle regels in, om in pers en parlement een zaak te beoordelen, waarover de rechters zich zullen uitspreken.

Want zulk een inmenging kan de schijn wekken, dat men de rechter wil beïnvloeden. Zij is in elk geval **schadelijk** voor hem, wiens zaak sub júdice is. Zijn proces wordt dan immers bij voorbaat op een gevaarlijke manier tot een gistingproces gemaakt en daar is hij nooit mee gebaat.

De heer Van Riel heeft zich aan deze regel niet gehouden. Hij heeft hem met voeten getreden. Evenals het Algemeen Handelsblad tracht hij, met precies dezelfde redenering en op dezelfde punten, op formalistische wijze zich aan deze beschuldiging te onttrekken. Hij doet het voorkomen, alsof hij niet de ontslagkwestie zelf, de rechtmatigheid of onrechtmatigheid of de morele aanvaardbaarheid daarvan heeft besproken, maar alleen feiten uit de verhooren aan het licht getreden, en dat hij daaruit conclusies heeft getrokken omtrent de minister en diens beleid. Conclusies, die hierop neerkomen, dat de minister zich op grond van de conclusies van de heer Van Riel en zijn supporters, onmogelijk heeft gemaakt.

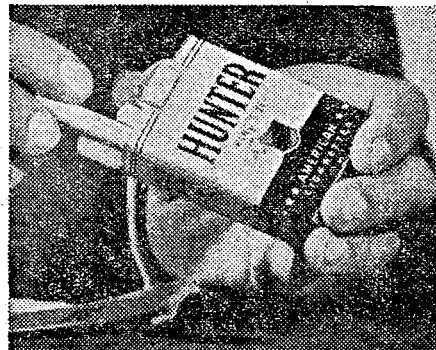
Maar in werkelijkheid heeft de heer Van Riel niets anders gedaan, dan de nota aan de Tweede Kamer, die daar in behandeling is, en de uitspraak van het Ambtenarengerecht te Arnhem, waarover in hoger beroep zal worden gehandeld, te nemen, en daaruit die feiten, uitspraken en beweringen te verzamelen en te rangschikken, die aan zijn bedoeling dienstig waren, ik mag weer zeggen aan de na grondige voorbereiding van de V.V.D. gebleken bedoeling, om deze minister op te offeren.

Op één uitzondering na, een waarschijnlijk minder juist gerelateerde uitdrukking omtrent een stunt — dat had de heer Van Riel uit een persverslag — heeft hij zich alleen bediend van de stukken, die in behandeling zijn, en waar wij op dit ogenblik af moeten blijven. De heer Van Riel heeft zijdelings een pleidooi geleverd voor de Centrale Raad van Beroep tegen de minister, op grond van de hem ter beschikking gestelde stukken, en zijn inzicht in de psychologie v. d. P. Hij heeft deze stukken rechtstreeks gebruikt, om het tafellaken tussen de minister en de V.V.D. door te snijden, en in feite en in duidelijk gebleken strekking de minister door opzegging van vertrouwen, tot aftreden te dwingen. Ik dacht dat de minister het ook zo begrepen had en dus op dat punt de heer Van Riel en de Kamer duidelijk had kunnen antwoorden. Maar misschien was dat niet nodig. In elk geval breng ik de minister namens mijn fractie, die daar uitdrukkelijk om heeft verzocht, hulde voor de waardige en beheerste wijze, waarop hij de heer Van Riel heeft terechtgevoerd.

• Vervolg op pag. 6

Sigaret ..? ..

HUNTER

• Ontgroening te Leiden

Toen in het jaar 1911 de groentijd in Leiden ten einde liep, werd er, zoals gewoonlijk, bij de inwijding van de groenen in het korps een toneelstuk opgevoerd.

Maar het was een zéér schunnig, een schaamteloos stuk. Een professor te Leiden, die in Berlijn was benoemd, en dus verder weinig met Leiden te maken had, stuurde in gesloten enveloppe de tekst aan alle kamerleden. En hij zorgde er ook voor, dat er een klacht kwam bij de politie.

Er werd in de Kamer over gesproken. Dr. De Visser, het C.H.-lid voor Leiden, vond het stuk schandelijk en veroordeelde het op de meest krasse wijze, maar vond toch, dat de vuile was binnenshuis moest worden afgedaan. De Senaat of de Curatoren konden hier immers wel wat aan doen. De oude opvatting dus, dat de strafrechter zich niet dient te bemoeien met wat studenten misdrijven in hun eigen club. Maandenlang scheen het dan ook, dat de zaak geseponerd zou worden. Er werd al het mogelijke gedaan, om een strafvervolg te voorkomen. Maar in mei 1912 kwam de zaak toch voor. De eis was 300 gulden boete voor elk van de organisatoren van het schandaal. Maar het werd vijftig gulden.

En de rechtbank overwoog bij die lichte straf, „dat het gewoonte was bij het receptium collegium der groenen vertoningen te houden, waarvan verscheidene minder gekuist waren dan de onderhavige.”

Hoe de rechtbank dat wist, vertelt de geschiedenis niet. Zij zal het wel gehoord hebben van de getuigen à décharge. Maar in elk geval was deze verontschuldiging aanleiding tot veel commentaar.

COPIEERINRICHTING JAC. WEEDA JR.

Emmastraat 24 ROZENBURG

Verricht gaarne al uw stencilwerk

Telefoon 0 1889 - 214

Kalm en beheerst denken en werken

ZENUWDRUPPELS MG
10 ml f 0,95
30 ml f 2,25

DERCKSENS N.V. — GOUDA

Panther Pari

een lekker licht goedkoop sigaartje

10st. f. 1.05
20st. f. 2.10

In de groene doos

BIJNA had ik boven dit stukje geschreven: „Buiten het Prinsenhof”. Het Prinsenhof is namelijk de oude benaming voor de behuizing van het tegenwoordige Amsterdamse Raadhuis. De hoofdstad heeft namelijk geen stadhuis maar een Raadhuis. Per slot van rekening is de stad de hoofdstad. Het zou nog uitzonderlijker geweest zijn indien de verkiezingen voor de gemeenteraad van Amsterdam op een andere dag dan 30 mei zouden plaats vinden. Anders dan anderen. Maar dat kan niet. De Amsterdammers hebben nu eenmaal op 30 mei gerekend, zullen we maar zeggen. Morgen dat is dinsdag 15 mei, zal een gecombineerde verkiezingsbijeenkomst plaats vinden waar de A.R.- en de C.H.U.-kandidaten wel aanwezig zullen zijn, neem ik aan. Doch dat zijn er maar twintig. Er wordt dus op ander opkomst ook gerekend. Mr. J. W. Ubbink, nummer 2 van LIJST 5, zal een gespreksforum inleiden, welk forum met de zaal van gedachten zal wisselen over „Amsterdam nu en straks”, politiek gezien dan. Aangezien er in Amsterdam veel politiek gezien wordt, kan er dus van alles op de forumtafel komen. Ik zal niet zeggen, dat er weinig namen staan op lijst 5. Op de lijst van de P. v. d. A. staan veertig namen. De dragers van die namen komen ook niet allemaal in de raad. De twintig van de V.V.D. ook niet. De drie van de partij, die alleen maar V.V. heet, zonder D., Veiliger Verkeer, waarschijnlijk ook niet.

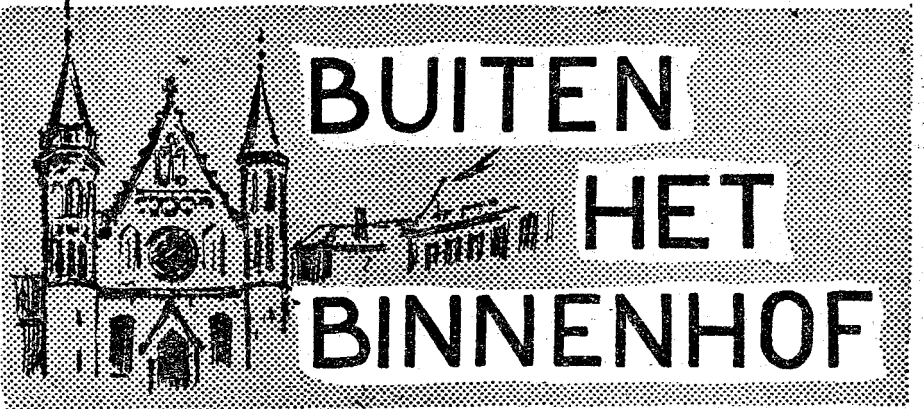
Van jongsaf ben ik aan een bepaalde partij gehecht. Niet, dat ik door dik en dun zal volgen, wat de voor mannen uitmaken. Maar zoals u weet, ben ik wat conservatief van aard en dan verander je niet zo gauw. Als een partij niets anders in haar program heeft staan dan veiliger verkeer, is dat zeer gecompliceerd. Want ik ken het verkeer in Amsterdam, nu ik in het bezit van een bescheiden auto ben. Ik zou zelfs voor het veiligste verkeer stemmen maar zo'n partij is te hoog gegrepen.

Dan hebben de burgers van Amsterdam nog de keuze tussen K.V.P. 17 kandidaten, C.P.N. (20), P.S.P. (20), Nationale Unie (11), Socialistische Werkers Partij (14), Vrij Burgers (8) en een naamloze partij, die als Lijst 11 te boek staat (5). Er is een groot verschil tussen de Partij van de Arbeid en de Socialistische Werkers Partij, al zou u dat aan de naam niet zo gauw zeggen. En ook gaat er een kloof tussen de C.P.N. en die S.W.P., al zult u op die laatste lijst namen van personen lezen, die vroeger C.P.N.ers waren.

Al met al 11 partijen, die allemaal verschillende denkbeelden hebben over het Amsterdam van straks.

Heb ik wel geteld, dan zijn dus 178 kandidaten bereid in de Raad van Amsterdam te gaan zitten, al weten zij, dat dit niet terstond bereikbaar is. Vijfenvertig leden zijn voorlopig genoeg. Maar je kunt nooit weten. Politiek is een zaak van het mogelijke en alles is mogelijk. Mét u ben ik benieuwd naar de nieuwe Raad van Amsterdam, wiens leden ik zo omstreeks 1933 tot 1940 en van 1945 tot 1954 van nabij heb meegemaakt. Die eerste periode staat mij nog het levendigst voor de geest, omdat er toen veel leven in de Raad was.

Figuren als Rommie en Woltjer en Roosjen, De Miranda en Wijnkoop, Polak, Ter Haar, Vos, Boissevain e.a. komen mij weer voor de geest, als politici, die wat te zeggen hadden. Dat is maar gedeeltelijk juist want vandaag hebben de raadsleden ook wel wat te zeggen, al spreken zij vandaag meer dan vroeger. Ik zat op de Perstribune, het uitzicht op de burgemeester en de wethouders, het directe zicht op het achterhoofd van de heer David Wijnkoop, later op het hoofd van de heer Seegers.

Met de eerste had ik dispuuten over een bepaalde tekst in het Oude Testament. En ik moet bekennen, dat de voorzitter van de Raad, burgemeester De Vlucht, wel eens met de hamer heeft geklopt, omdat dat gefluister tussen raadslid en persvergevoerder te luid werd.

Enige zetels van mij verwijderd zat de redacteur van de Nieuwe Rotterdamse Courant, die het verslag, naast mij zat de redacteur van de Nieuwe Rotterdamse Courant, die het overzicht van de raadszittingen bracht. Want een krant, die respectabel was of althans wilde wezen, stuurde twee redacteurs naar de zitting, een voor het verslag, een voor het overzicht. Die verslaggever van de N.R.Ct. kon tijdens vervelende debatten heerlijk gaan zoemen, zonder dat iemand merkte, dat het Rotterdamds gezoem was. De bodes keken dan eens naar boven om te kijken of de lampen het wel deden. Een bode deed een raam dicht, omdat hij dacht, dat het geluid van buiten kwam. Er is eens een monteur ontboden om de centrale verwarming na te kijken. Een andere overigens niet minder serieuze journalist, verbonden aan het Algemeen Handelsblad, wilde zijn lezers zo uitvoerig mogelijk inlichten, ook op het gebied van de interrupties. Dat is altijd een hachelijke onderneming, omdat men, als men geen stenografisch verslag schrijft, zal moeten kiezen tussen de spreker en degene die hem interrumpeert. Ik heb dan ook wel eens in de krant van mijn collega in die dagen zo ongeveer gelezen: „DE HEER VOS (S.D.A.P.) zegt, dat het voorstel van de heer Wijnkoop de grenzen overschrijdt. DE HEER WIJNKOOP (C.P.N.): „Dan maak je de grenzen maar wijd!” DE HEER VOS: „U moet niet interrumperen”. DE HEER WIJNKOOP: „Ik zal het toch maar proberen”. Enfin dat ging dan zo'n poosje door. Of er ook geen woord van de verslaggever zelf bij was? ... Ik heb mij nooit aan de indruk kunnen onttrekken, dat als men in die verslagen van mijn oudere vriend las: Een stem: „Toe maar”, dat die stem van hem zelf was.

Ach, het is allemaal weer tijden geleden. De heer Romme zit in de Raad van State, Mr. Kropman in de Eerste Kamer, Mr. Roosjen in de Tweede Kamer. De andere genoemden zijn niet meer. Ik zit niet meer in de Raad. Van de nieuwe 178 kandidaten ken ik er hooguit 25, hetgeen natuurlijk niet veel zegt. Doch sinds 1954 is er al veel veranderd, laat staan sinds 1933.

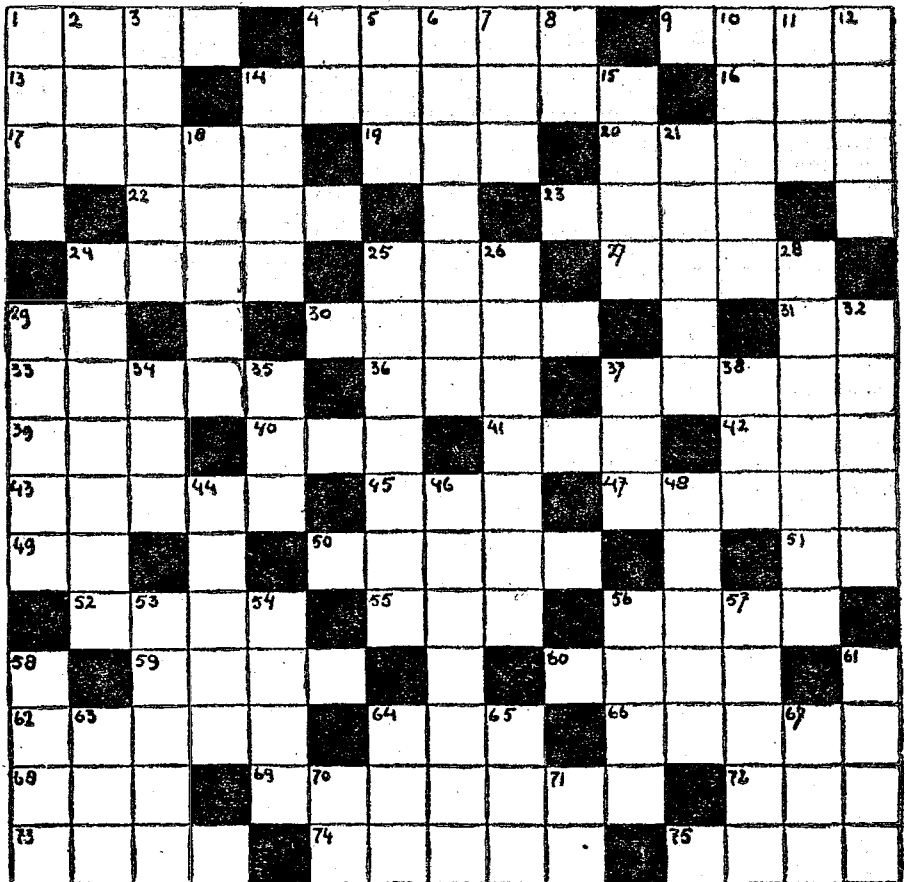
Enfin, ik hoop morgen te gaan luisteren naar de gecombineerde verkiezings-toespraken ten gunste van Lijst 5. Misschien kan ik nog enkele slagzinnen aanbieden. Amsterdam, stad van Bedrijf: Lijst 5. Of: Voor School en Bedrijf: 5. Of: A.R. en C.H.U.: lijst 5 NU!

William Spaargaren

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. deel van kachel; 4. spel; 9. minister; 13. op de wijze van; 14. getroffen; 16. een weinig; 17. lawaaiinstrument; 19. steen; 20. kant; 22. O.T. figuur; 23. niet weinige; 24. opening; 25. familielid; 27. meisjesnaam; 29. pluralis (afk.); 30. gevlamde stof; 31. motorschip; 33. bijna; 36. zoogdier; 37. druk; 39. familielid; 40. bot; 41. ik (Latijn); 42. vreemde munt; 43. verpakkingsgewicht; 45. voorzetsel; 47. hartstocht; 49. O.T.-figuur; 50. communicatiemiddel; 51. leger (afk.); 52. waterdier; 55. zoogdier; 56. bitterheid; 59. deel van boom; 60. vaartuig; 62. grensplaats; 64. erg; 66. gebergte; 68. zoogdier; 69. vogels; 72. spoedig; 73. betaalmiddel 74. woonplaats; 75. man.

VERTIKAAL: 1. inborst; 2. groente; 3. niet nu; 4. uitroep; 5. vaartuig; 6. Chinees gerecht; 7. maand; 8. slee; 10. vogel; 11. ontkenning; 12. strooisel; 14. doorzichtbare stof; 15. bezig zijn; 18. zoogdier (mv.); 21. opschrift in dichtvorm; 24. schande; 25. gepast; 26. land in Azië; 28. werelddeel; 29. portret (oude sp.); 32. handvat; 34. bloeiwijze; 35. openstrook in bos; 37. projectiel; 38. hemellichaam; 44. geldelijke vruchten; 46. vogel; 48. geliefde; 53. soort steen; 54. zin, neiging; 56. hemellichaam; 57. plaats in Drente; 58. verhevenheid; 61. zijrivier van de Donau; 63. soort steen; 64. verfrissing; 65. meisjesnaam; 67. oppervlaktemaal; 70. rondhout; 71. muzieknoef.

8. ar; 10. uiver; 11. nee; 12. stro; 14. glas; 15. doen; 18. ezels; 20. eloge; 24. blarnage; 25. oorbaar; 26. Armenie; 28. Amerika; 29. photo; 32. steel; 34. ar; 35. tra; 37. bom; 38. zon; 44. rente; 46. adelaar; 48. amant; 53. ester; 54. dank; 56. maan; 57. Rolde; 58. berg; 61. Isart; 63. lei; 64. bad; 65. Rie; 67. are; 70. ra; 71. es.

VERTIKAAL: 1. aard; 2. sla; 3. la-
ter; 4. he; 5. ark; 6. loempia; 7. mei; 8. ego; 42. ore; 43. tarra; 45. aam; 47. ma-
n; 49. OG; 50. raddo; 51. k.l.; 52. wa-
n; 53. OG; 55. re; 56. mara; 59. stam; 60.
kano; 62. Ellen; 64. bar; 66. atlas; 68.
ree; 69. kraaien; 72. dra; 73. giro; 74.
adres; 75. heer.

HORIZONTAAL: 1. asia; 4. hama; 9. Luns; 13. a. la; 14. roerend; 16. lei; 17. rater; 19. ket; 20. over; 22. Eza; 23. vele; 24. pres; 25. opa; 27. Nora; 29. pl; 30. motre; 31. ms; 33. haast; 36. ram; 37. bezet; 39. oma; 40. rib; 41.

Oplossing

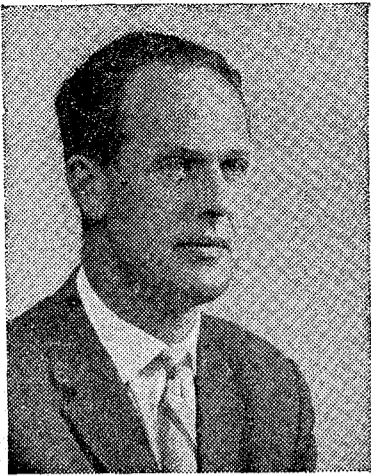
OMDAT**ik kinderen op school heb**

Kinderen kennen de overheid in de figuur van de politieagent. Die zien ze dagelijks. Dat de overheid „onzichtbaar” veel meer bemoeienis met hen heeft — dat weten ze niet. Beseffen WIJ het? Wij maken in de opvoeding gebruik van allerlei verenigingen en organisaties. Daarin neemt de school een belangrijke plaats in. Als geen andere partij ligt het bijzonder onderwijs de A.R.Partij na aan het hart. Het lager onderwijs mag dan meestal geen moeilijkheden bieden, bij het vakonderwijs en voortgezet onderwijs doen de P.v.d.A. en de V.V.D. veelal nog de schoolstrijd herleven. Naast het onderwijs is er dan de leeszaal, het dorps huis, het sportveld — hoe staat de overheid daartegenover? Wat bepaalt haar houding? Heeft zij een richtsnoer? Het belang van het kind vraagt om een overheid die het belang van een richtsnoer erkent.

De Bijbel centraal in de opvoeding betekent de Bijbel centraal ook in de raadszaal. De stembus geeft ons de kans dat te bevorderen!

Groningen.

S. SILVIS

OMDAT**ik houd van wat schoon is**

Ik stem A.R. ... en ik weet dat u daarvan niet vreemd zult ophoren. Ik heb voor die keuze vele redenen — één daarvan is dat ik alles voel voor activerende cultuurpolitiek. Dat klinkt ingewikkeld maar het is het niet. Het wil eenvoudig dit zeggen, dat de overheid waar nodig datgene steunt wat op cultuurgebied uit het volk zelf voortkomt en heel het volk ten goede komt — dat is dus iets anders dan het alleen maar steunen van enkele klaplopende toneelliefhebbers.

Actieve cultuurpolitiek betekent: dat de gemeente zorgt voor sportterreinen voor echte amateurs; dat zij de helpende hand biedt aan muziekkorpsen, zangkoren, enz.; dat zij zorgt voor leeszaalen en bibliotheken voor alle gezindten; dat zij ijvert voor behoud van natuurschoon en aldus ijvert voor de leefbaarheid in ons dichtbevolkte land.

Omdat ik dit alles wil, daarom stem ik A.R.!

Hilversum.

G. H. HOEK

OMDA**ik als boer vertrouwen**

Ik ben boer en ik s Ik zeg niet: „... dus A.R.” want ik weet prijs de partij daarom de A.R.Partij wil zij lijke volkspartij, o voor het wel en iedereen, ongeacht roep men uitoefent maatschappelijke po inneemt.

Hieraan getrouw h een open oog gehad wijs hiervoor is nie Biewenga en Bieshe naire fractie, aldus (belangen der agrari representanten van wijze die niets te wer

Daarom heb ik st bovenal ben ik A.R ligt in het geloof van

Emmeloord.

Omdat ook ik belasting betaal

Christelijke politiek is het richting geven aan de staatkundige en maatschappelijke ontwikkeling met betrekking tot de hoofdlijnen daarvan en op langere termijn.

Zo zijn bijvoorbeeld de geleide of de vrije(re) loonpolitiek op zichzelf niet christelijk of onchristelijk. Hetzelfde geldt voor alle concrete vraagstukken die men op een bepaald moment actuele politieke betekenis toekent. Alleen door het kennen van de samenhang der vraagstukken onderling en het herkennen van hun beweging met en in de stroom van de tijd is het aanknopingspunt voor christelijke politiek gegeven.

In die zin heeft ook een materieel — of als men wil: een materialistisch vraagstuk als de belastingpolitiek met beginselen te maken. Het gaat daarbij om het actuele verstaan van het Bijbelwoord: „Geef den Keizer wat des Keizers is, en Gode wat Gods is.”

's-Gravenhage.

PROF. DR. J. ZIJLSTRA

OM A.R. RED**OMDAT****ik jong ben en student**

Voor zover ik het kan overzien, kan de A.R.Partij zich verheugen — zulks in tegenstelling tot de overige protestantse politieke partijen — in een hechte partijorganisatie, in een wetenschappelijke toerusting die er zijn mag, en in een behoorlijke kiezersaanhang in alle bevolkingslagen. Daarom geloof ik dat deze partij beschikt over de beste „natuurlijke hulpbronnen” om te voorkomen dat in deze tijd van secularisatie het protestantse geluid overstemd wordt door roomsen, socialisten en liberalen.

Als dit zo is, dan moeten deze mogelijkheden ook benut worden. En daarvoor is dit een zekere weg: dat men iedere keer weer als men zijn stem mag uitbrengen, die stem uitbrengt op de Anti-Revolutionaire Partij. Dan immers is men er zeker van dat men iedere keer weer nieuwe impulsen geeft aan de protestants-christelijke politiek.

Juist omdat ik jong ben en omdat ik student ben stem ik A.R.!

Amsterdam.

S. FABER

OMDAT**ik houd van sport en spel**

Ik stem A.R. omdat ik me in die partij thuisvoel — dat is één. Maar ik stem óók A.R. omdat ik van deze partij een progressief beleid verwacht ten aanzien van verantwoordere recreatie. Ik verwacht van de A.R.Partij steun. Voor speelweiden en speeltuinen, voor gymnastiekzalen en voor tennisbanen, voor zwembaden en sportvelden. Voor alles wat er nodig is voor een verantwoorde ontspanning voor onze jeugd. Daarnaast verwacht ik daadwerkelijke steun voor die jeugdverenigingen die het financieel moeilijk hebben — en zeker verwacht ik die als dit het gevolg is van hun principieel afwijzen van zondagsport en totogeld.

Ik verwacht op deze punten vooral veel van onze christelijke gemeentebestuurders. Zij immers hebben in de praktijk zoveel mogelijkheden.

Dit alles lijkt op een verlanglijstje, van de vervulling waarvan mijn stem afhangt. Het is niet zo. Mijn vaste overtuiging is het, dat christen in sport en in politiek bij elkaar behoren. En elkaar moeten en willen steunen!

Maasland.

M. VREUGDENHIL

OMD**ik een zaak en klant**

Velen hebben om het eigen groe laten prevaleren. middenstander zo nog kunnen toesp individuele belang

Bij het voeren meentelijk beleid al belangrijk en soms ook tot u worden MIJN bel rijkste vraag.

Wie alleen de leven in een gen die een zaak heeft

Omgekeerd zijn over „het algeme dit als een christe lijk, maar ook de rechten dus hand

Het is mijn vast dit als haar roep overtuiging A.R.!

Rijnsburg.

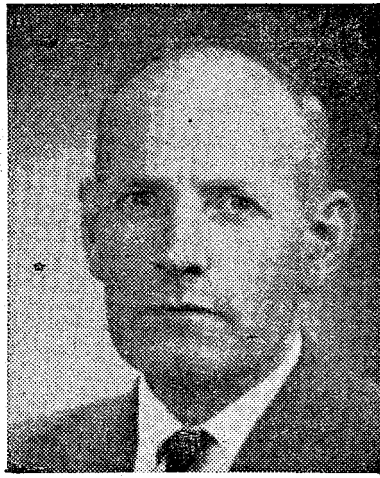
OMDAT

**ik
wonen en
goed wonen wil**

Als ik aan gemeenteraadsverkiezingen denk, dan denk ik aan bouwen en bouwvoor-schriften — wie zal me dat kwalijk nemen! Want ik weet maar al te goed dat de door zeer velen gekoesterde mening dat in „Den Haag” wordt vastgesteld wat voor wonin-gen er gebouwd zullen wor-den, maar ten dele juist is. Heus, de gemeentebesturen hebben ook invloed en het resultaat in een gemeente is voor een niet onbelangrijk deel afhankelijk van wat deze besturen ervan weten te maken en welke initiatieven zij nemen. Vooral in de zeer grote gemeenten — maar ook al in de kleinere — dreigen al te veel woningen te verworden tot huurkazernes, waarin geen ruimte meer is voor de eigen beslotenheid, voor rust en voor de eigen sfeer.

Een sterk gezinsleven is eerste voorwaarde voor een gezond volksleven. En daarmee heeft de aard van de woningbouw wel niet alles maar wel veel te maken. Terwille van dit volkshuis-vestingsbeleid zie ik graag veel anti-revolutionairen in de raden!

Utrecht.

J. VAN EIBERGEN

OMDAT

**ik
huisvrouw
en moeder ben**

Huisvrouw zijn — dat bete-kent dat het overgrote deel van wat mijn man verdient, door mijn handen gaat en wordt besteed. En juist dat wil zeggen dat ik haast ieder oogenblik van de dag met de staat en met de politiek te maken heb.

Wij huisvrouwen hebben onze verantwoordelijkheid tegenover ons gezin en onze verant-waardelijkheid als burgeres van de staat van God ontvangen. Hij deed ons in die staat geboren worden — en ervoor bedanken kunnen wij niet!

Juist omdat ik verantwoordelijk ben, heb ik de wegen van het beleid van de overheid kritisch te begeleiden. En zo mogelijk te beïnvloeden. En dit klemt mij te meer als moeder in de verant-waardelijkheid ten aanzien van mijn kinderen.

En nu bestaat er voor mij maar één partij in ons land die naar mijn overtuiging de verantwoordelijkheid van een staatkunde naar Gods Woord draagt en durft dragen. Dat is de A.R.Partij!

Drachten.

C. A. DRAYER-VELEMA

naire Partij ook steeds ons, agrariers. Het be-maken niet de heren van de anti-revolutio-d in het parlement de hebben deze rasechte steeds gedaan op een

in de A.R.Partij. Maar naar kracht verankerd

W. G. DE FEYTER

NIEMAN STEMMEN

**Omdat ik
de 65
ben gepasseerd**

Inderdaad, ik ben de vijftig gepasseerd en al zit ik dan niet stil en ben ik juist bezig met de problemen die aan dat ouder-worden vastzitten, toch heb ik meer tijd dan vroeger om na te denken. En, ook dat is een verschijnsel van leeftijd, geef ik me meer over aan beschouwingen over wat in het verleden is geschreven, gesproken en tot stand gebracht. Dan is het me een vreugde hier te mogen neer-schrijven aan het adres van jong en oud: „Blijf anti-revolutionair en toon dat ge in grote trouw daarvoor wilt getuigen door woord en daad. Want ondanks alle onvol-komenheden die er in het verleden geweest zijn (en nog zijn): met blijdschap en dankbaarheid moogt ge als man-nen en vrouwen, jongeren en ouderen, uw stem uitbrengen op de anti-revolutionaire kandidaat in uw gemeente. Met het „steeds draaien, altijd pruttelen”, wordt het revolutio-naire streven versterkt — maar het vasthouden aan het Evangelie voor het volle leven geeft aan het gehele volk levensverrijking.”

Ik stem A.R. — met vreugde. En ik hoop dat u het ook doet!
De Bilt.

H. OUDEKERK

OMDAT

**ik
maatschappelijk
werkster ben**

Een voorrecht acht ik het te mogen wonen en werken in een land waar een Anti-Revolutionaire Partij bestaat, die in het verleden, maar ook thans, niet ontweken heeft of ontwijkt mee verantwoorde-lijkheid te dragen voor de ge-hele samenleving.

Als maatschappelijk werk-ster kun je onmogelijk aan de politiek voorbijgaan. In je dagelijks werk heb je niet alleen met vruchten van de politiek te maken in opvattingen, wetten en besluiten, maar ook kunnen verande-ringen in de structuur van dorp of stad oorzaak zijn dat het maatschappelijk werk bepaalde gevolgen van de gevoerde poli-tiek nauwellettend dient gade te slaan om zo nodig op te treden.

In de A.R. Partij tref ik die mens- en wereldbeschouwing aan, die ik als christen graag onderschrijf en waaraan ik mij persoon-lijk ook gebonden acht in mijn optreden als staatsburger. Daarom stem ik ook bij de gemeenteraadsverkiezingen A.R.!

Assen.

Mej. F. A. WIJNGAARD.

OMDAT

**ik
als dominee
kleur beken**

De eerlijkheid gebied me te bekennen dat ik al anti-revolutionair stemde voordat ik dominee was. Maar dat doet er niets aan af of toe dat ik wel degelijk verbaad zie tussen ambt en politieke keus.

Aanvankelijk meende ik, vanwege mogelijke verwikke-lingen, enige reserve in acht te moeten nemen — ervaringen in en na de oorlog drongen mij er echter toe kleur te bekennen. Juist mijn verantwoordelijkheid ten opzichte van mijn gemeente dringt mij daartoe.

Wijnen professor Hugo Visscher hield het ons op de college-banken voor: „Mijne heren, dan bent u herder en u moogt ook in deze de mensen niet laten dwalen!”

Zo is het voor mij nu en voor altijd een opdracht niet alleen te staan naar de christelijke gestalte van het persoonlijke, maar ook van het maatschappelijke, ook van het politieke leven. Zo behoort het niet duister te zijn op welke partij ik mijn stem uitbreng: Ik stem A.R.!

Hilversum.

Ds. P. M. VAN GALEN.

?" lijkt dan de belang-e ziet het verkeerd. Wij middenstander, de man ik, beseft dat. gaag alleen maar spreken evenzo verkeerd. Ik zie menschap dienen, natuur-an de enkeling. Ook de ander.

anti-Revolutionaire Partij stem ik ook nu uit vaste

H. DE MOOIJ.

De A.R.P. en de V.V.D. aanval

• *Vervolg van pag. 2*

Ook in de tweede termijn onthoud ik mij volkomen van een behandeling van de zaak Van der Putten. Wat het ontslag betreft, staan de ontslagene alle rechtsmiddelen ten dienste, waarover een ambtenaar in Nederland beschikt. En dat is voor de rechtspositie voldoende. Slechts wil ik mij veroorloven, dat ik mij er zeer in verheug, dat deze rechtspositie ook voor de allerlaagste ambtenaren gewaarborgd is en dat ik het als een zeer ongezond bijmengsel in het betoog van de heer Van Riel beschouw, wanneer hij er zo de nadruk op legt, dat een vrij hoge ambtenaar als de heer Van der Putten alleen onder zeer bijzondere omstandigheden ontslagen mag worden.

Ik onthoud mij dus ook nu van een beoordeling van de kwesties, die in geding zijn. Het is denkbaar, dat ik mij later, als het de tijd daarvoor is, op kritische wijze over het beleid van de minister zal moeten uitspreken. Mocht dat ooit nodig zijn, dan zal ik, hoop ik, niet aarzelen mijn plicht als volksvertegenwoordiger na te komen, al hoop ik die plicht altijd zo te vervullen, dat ik geen bewindsman ten onrechte spaar of uit politieke overwegingen onrecht doe.

Maar nu niet!

De heer Van Riel zegt: nu wel.

En daarom rust op hem een kvade schijn. Zelf heeft hij verklaard, dat het optreden van de V.V.D., dat bedoelt deze minister de gelegenheid te ontnemen, zich te verdedigen, en in de Tweede Kamer en voor de Centrale Raad van Beroep, los staat van electorale speculaties.

Hij heeft ook gezegd, dat hij zich niet zal beroepen op morele motieven, omdat men hem dan toch niet zal geloven.

Maar waarom wil de V.V.D. dat deze minister heengaat? NU heengaat, voordat hij in de commissie van de Tweede Kamer en voor de Centrale Raad van Beroep, zijn zaken heeft verdedigd?

Waarom wil de V.V.D. hem de kansen onthouden, waarop hij recht heeft?

Het is denkbaar, dat de partij zegt: het spijt mij wel, ik had u graag die kans gegeven waarop

u eigenlijk recht hebt, maar uw algemeen beleid is onzes inziens zo fataal, dat uw langer aanblijven een gevaar voor het land is. Dat is hier bij de V.V.D. niet het geval. Integendeel, overigens heeft de V.V.D. voor het beleid véél lof.

Alle kritiek — toegespitst op één punt uit één zaak: het onderhoud van twee hoofdamttenaren van de minister met de heer Van der Putten.

En daarvoor moet de minister, aldus de V.V.D., vandaag gaan.

Op de V.V.D. rust de plicht, tegenover de Kamer, tegenover het land, tegenover deze minister, om duidelijk te zeggen, waarom zij tot dit zo breed mogelijk voorbereide optreden is gekomen.

Niet om lectorale redenen, zegt zij. Wie dat zegt, insinueert, aldus de heer Van Riel. Het is ook moeilijk denkbaar, want toen de voor de V.V.D. zeer teleurstellende uitslag van de statenverkiezingen bekend werd, waren de leiders officieel zeer tevreden. Zij zijn dus moreel best in staat een tweede nederlaag te incasseren.

Maar des te meer klemt de vraag: waarom vandaag. En waarom moet aan deze minister de kans worden ontnomen, zich te verdedigen ter plaatse, waar hij zich behoort te verdedigen? Waarom moeten de rechten en plichten van deze minister zo worden verkort?

Ik zeg nog eens, dit heeft allemaal niets te maken met het algemene beleid, waartegen ook wij kritisch staan.

Het gaat hier om de zeer speciale en zeer bijzondere situatie, door de V.V.D. om politieke redenen gecreëerd.

Tegenover een minister, die toen andere liberalen niet thuis gaven, de V.V.D. haar gezicht heeft doen behouden, zodat er eindelijk toch een liberale minister werd gevonden.

Ik trek nog één conclusie. Het kabinet heeft het moeilijk, uiterst moeilijk, in verband met de kwesties, die ons bekend zijn en die ons allen met zorg vervullen. Vooral in zo'n situatie past deze partisa-

nen-politiek van de V.V.D. niet. Het is voor ons onbegrijpelijk, wanneer iemand zou menen, dat de moeilijkheden wel eenvoudig, zonder veel pijn en tot heil van het land zouden kunnen worden opgelost, wanneer deze minister op sommatie van de V.V.D. heenging. En een andere V.V.D.-minister, die misschien al klaar zou staan, zou komen binnenstappen. Hier is méér in het geding.

Hier is ook geen vergelijking mogelijk met wat 24 januari 1951 in de Tweede Kamer gebeurde, door de stemming over de motie-Oud, die leidde tot het heengaan van minister Stikker. Toen bleek n.l., dat de V.V.D. overwegende bezwaren had tegen het kabinetsbeleid en de heer Stikker meende, dat hij dit beleid niet mee kon voeren en verdedigen tegen zijn eigen partij en fractie in.

Hier zijn zeer fundamentele zaken in het geding. Het gaat hier in de diepste zin om de vraag of de V.V.D. als partner, in welke regeringscombinatie dan ook, aanvaardbaar is. De staatkundige verantwoordelijkheid, die zulks meebrengt, is niet uit te oefenen in de trant van het optreden als dat van de V.V.D. in de avond van de 15de mei 1962.

De minister staat voor een zware beslissing. Het kabinet staat voor een zware beslissing. Maar de lijn van de zwakste weerstand mag hier niet worden gevolgd. De minister bewijst het land een dienst, wanneer hij deze partisaanpolitiek frustrereert, door in deze omstandigheden aan te blijven.

Hij bewijst daarmee het land een dienst.

Hij bewijst daarmee ook zijn eigen partij een dienst, omdat zij daardoor de kans krijgt, haar houding te herzien voordat er onherstelbare dingen zijn gebeurd, en te kiezen tussen loyale oppositie of loyale steun aan het kabinet, en géén politiek beleid te voeren, dat staatkundig en zelfs moreel zo aanvechtbaar is, als wij nu hebben gezien.

Met de P.v.d.A. ligt het anders. Die is tegen het beleid van deze minister op een beslissend punt, een beleid intussen van het gehele kabinet.

Maar wat de V.V.D. thans doet, is nimmer, in rustige noch in spannende tijden, aanvaardbaar van een regeringspartner — in het bijzonder niet tegen de eigen minister. Dat is politiek gezien een overwinning van een amoreel opportunisme. „De Telegraaf” zal het toejuichen, de geschiedenis zal recht doen en het veroordelen.

En toch liever IVOROL

Onrustige Zenuwen?
Mijnhardt's Zenuvtabletten

„ANIMO” KOFFIEZET
APPARATUUR

voor inrichtingen, kantines, verenigingszalen enz. in elke gewenste capaciteit en uitvoering.

APPARATENFABRIEK
L. SCHEEPSTRA
AMERSFOORT

Telefoonnummers 03490 - 7556/8762

Neus verkouden
DAMPO

**N.V. Rederij en
Haringhandel**
Import — Export

N. Parlevliet Jr.

KATWIJK AAN ZEE
Postbus 15 - Telefoon kantoor 3444
Buiten kantooruren 2092 — 2283

JUTE ZAKKEN

voor binnenland en export
Een vertrouwensartikel

NOORD-NEDERLANDSCHE
ZAKKENHANDEL N.V.
Groningen — Eemskanaal N.Z. 48
Tel. 0 5900 - 3 13 45 (4 lijnen)
Telegramadres „Jute”

WAJANG
plantenmargarine

Spaar
de waardevolle
ode
Leeuwenzegel

bereid met een
natuurzuiver
anti-spatmiddel

DEN HAAG

SIGARENMAGAZIJN „MATADOR”

L. KORPEL

MAURITSKADE 71 — TELEFOON 180234, b.g.g. 321900
Postrekening 37 70 73

Levert alle rokersartikelen

waartoe u maar wenst.

DRUKKERIJ LAKERVELD

Loosduinseweg 1079
Den Haag - Telefoon 392330*

PERIODIEKEN
HANDELS- EN RECLAMEDRUKWERK
in een verzorgde uitvoering

LAK- EN VERFINDUSTRIE

v/h P. WERRE & CO.

Alles op verfg gebied

Veenkade 49-50 - DEN HAAG - Tel. 633923 (3 lijnen)

**Ook het kleine karwei
appreciëren wij**

BOON'S SCHILDERSBEDRIJF

PIET HEINSTRAT 62 — TELEFOON 33 11 12
Filialen te Delft en Rotterdam.

INNEMEE & ZOON N.V.

BEGRAFENISTRANSPORT

DEN HAAG - TELEFOON 115940
HAARLEM - Telefoon 10441
DELFT - Telefoon 26808

Onmiddellijk ter plaatse te ontbieden.

**Vertrouwensadressen voor eigen kring
in het Westland**

H. HORTENSIUS & ZOON METSELAARS en AANNEMERS

Bevelen zich beleeft aan voor
alle voorkomende werkzaamheden
NIEUWBOUW - VERBOUW - BETONWERK
EN VERDERE REPARATIE
STOKDIJKKADE 100 — NAALDWIJK
Telefoon 01740 - 48 08

BESTEL BIJ VAN DER WEL

**de Munckhof-
spiraal-tomatensorteerder**

GEESTWEG 36 - TEL. 01740-5549 - NAALDWIJK

DE LIER - TEL. 2215
NAALDWIJK - 4165
Dekker
DELFT - MARKT 49
TEL. 23762
DEN HAAG
BEEKI. 366 1632311

Voor: Tricotages - Lingerie en Kousen

**Drukkerij - Papierhandel
DE OLDEHOVE**

J. VAN ESSEN
NAALDWIJK - Postbus 23 - TELEFOON 01740-4050

Uw drukker voor handel en industrie
Gaarne staan wij u met modellen en offerte ten dienste.
Ook uw adres voor doorslagpapier, cyclostypapier enz.

KENNEMERLAND

**KLAVERS' BOEK-
EN KANTOORBOEKHANDEL**

AB DE JONG

KENNEMERLAAN 59 - Telefoon 02550-5326 - IJMUIDEN

VISSER — sinds 1919 —
ELEKTROTECHNIEK N.V.

Breestraat 128 - Telefoon 5244 - BEVERWIJK

♦ **Als abonnee op Nederlandse
Gedachten blijft u politiek bij.** ♦

Hotel-pension „Dreyeroord”
Telefoon 3169 - OOSTERBEEK

**Z drukkerij
zwagers**

Sinds 1903

Nieuwe Binnenweg 460-462, Rotterdam

**Verolme United
Shipyards**

Rotterdam - Holland

Telefoon 17 26 40

Firma Jan de Mik

HARDINXVELD-GIESSENDAM

Aannemers van
OEVERVERDEDIGINGSWERKEN
GRIENDHOUTHANDEL
HOEPELMAKERIJ
Telef. no. 2156 Neder-Hardinxveld

**Verplaatsbare
HOUTEN GEBOUWEN**

Directie- en schaftketen
Noodwoningen,
scholen en kerken.
Directie- en schaft-
wagens
etc.

Telef. Hardinxveld-Giessendam 01846-2141

N.V. Houthandel

v.h. J. Tulp & Zonen

E D E

HOUT - TRIPLEX - BOARD
ETERNITPRODUKTEN

Huidgenezing

Huidzuiverheid - Huidgezondheid

PUROL

Puistjes verdrogen door Purol-poeder

Tien minuten A.R. televisie

DINSDAG 8 mei 1962. Om 8 uur scharen zich enkele miljoenen Nederlanders om het televisietoestel en laten de beelden van het NTS-journaal aan zich voorbijgaan.

Zou het aantal mensen gelijk gebleven zijn, dat even later Dr. Berghuis en de discussiegroep hoorde? Misschien zijn er in die tijd kopjes koffie geserveerd en werden er kinderen naar bed gestuurd, zodat men voor de rest van de avond ongestoord kon genieten van de hoofdfilm: „Het leven van Emile Zola”.

We weten het niet. Wat we wel weten is, dat er enorm veel werk verzet is eer onze uitzending op Uw beeldscherm verscheen.

Het onderwerp van deze televisie-uitzending waren de gehandicapten. Dat is bepaald niet een onderwerp waar men zo fris van de lever het een en ander over zeggen kan. In zo'n onderwerp moet je je verdiepen. En dat werd mogelijk gemaakt onder meer door het werk op de Dr. Kuypertstichting verricht. Van de analyses daar gemaakt, konden wij de vruchten plukken. Maar niet alleen wij, ook Uw kiesverenigingsbestuur kreeg over dit onderwerp gedocumenteerd materiaal toegezonden om dit in gespreks-groepen te behandelen. Op één daarvan moest met het oog op de t.v.-uitzending dit onderwerp tijdig doorgepraat worden, om ook met deze methode van werken voor de dag te kunnen komen. En... er is gepraat. Een hele avond bij een van de deelnemers thuis en later nog eens op de avond van de opname. Het gesprek vond z'n hoogtepunt, toen de camera's hun geluid lieten horen.

Spanning en hitte

Zo'n t.v.-opname is geen sinecure. Vier uur lang hebben de deelnemers en deelnemsters in de hitte gezeten van de vele lampen, die hun beurtelings op de rug en in het gezicht schenen.

Wellicht vraagt U zich af waarom het nodig was om — voor slechts enkele minuten — hier zoveel tijd aan te spenderen. Dit was nodig, omdat de regisseur elke man en vrouw „in beeld” wilde hebben. Dat heeft heel wat heen-en-weer-geschuif gegeven. Na iedere nieuwe instelling van de camera moest de lichtsterkte gemeten, moest elke eventuele schaduw vermeden worden en verder mocht aan het „totaalbeeld” — zoals U het gezelschap aan het begin van de uitzending wellicht zag — niets gewijzigd worden. Om U een voorbeeld te geven, wat een andere instelling van de camera voor een probleem kan geven, het volgende. Eén van de deelnemers werd, tijdens zijn bijdrage aan de discussie, eerst van dichtbij gefilmd. Daarna stopte men, om de camera opnieuw in te stellen, zodat de man toen in gezelschap van anderen kon worden gefilmd. Deze man rookte een pijp. Op het moment dat er gestopt werd blies hij rook uit. De regisseur wilde nu, dat hij bij het begin van de volgende opname weer rook uitblies, om zodoende een „mooie overgang” te krijgen. En toen kwam de misère, want dat lukte niet direct. Om U de verdere beschrijving te besparen, deze deelnemer heeft voor de rest van de avond z'n pijp niet meer aangeraakt, omdat hij zich van het vele roken niet zo heel prettig meer voelde.

Op zo'n avond staat het ook artistieke heil van „het plaatje” dat de regisseur wil maken — op de voorgrond en mag de vermoeidheid van de dames en heren geen rol spelen.

Montage

Wanneer nu alles op de film staat, komt het meest tijdrovende werk: de montage.

De regisseur had, in overleg met Mr. Van der Sluis, een schets gemaakt omtrent de vorm waarin U deze uitzending op Uw beeldscherm zou krijgen. De man aan de montage tafel kreeg dus het uitvoerende werk.

Allereerst moest bekeken worden, welke tijdsduur alle opgenomen filmbeelden hadden. Onze film bleek 2 minuten te lang te zijn. Er moest dus een gedeelte vervallen. Maar welk gedeelte? In gezamenlijk overleg werden hier en daar een paar zinnen „geknipt”, zonder het geheel geweld aan te doen. Nu kon aan de opbouw van de film begonnen worden, volgens het opgestelde schema. Het resultaat zag U op Uw beeldscherm: Dr. Berghuis — flitsen van het Partij Convent — de discussiegroep en tenslotte weer Dr. Berghuis.

Het is uiteraard gemakkelijker neergeschreven, dan het in de praktijk is gegaan. Dit montagewerk heeft een dag en een avond in beslag genomen.

Denkt U zich nu eens in, wat voor tijd het gevraagd heeft om deze gehele uitzending te maken. Al het voorbereidende werk op de Dr. Kuypertstichting, gesprekken met onze bewindlieden, besprekingen in het moderamen, met de regisseur, met de gespreks-groep, de tijdsduur van de verschillende filmopnamen en de „finishing touch” in de montagekamer. De tien minuten t.v.-uitzending heeft een werkdag gevraagd van vele uren en dagen.

Dit wilden wij U eens vertellen.

Tegen veel werk wordt niet opgezien. Na elke uitzending begint direct de voorbereiding voor de volgende, die over zes weken plaatsvindt. De gedachten gaan dan ook reeds uit naar de daarop volgende uitzending. Het medium televisie is té belangrijk om niet al het mogelijke te doen. Miljoenen mensen maken op die wijze — dus voor het scherm gezeten — kennis met de A.R. partij. Bij al dit werk bent ook U belangrijk. Zorgt U, dat dit werk voortgang kan vinden, door voor dit jaar de extra gevraagde 50 cent aan het Centraal Comité beschikbaar te stellen. Laten we dankbaar zijn, dat het in ons land mogelijk is, om ons beginsel via het jongste en machtigste communicatiemiddel aan ons volk kenbaar te maken.

H. GRINGHUIS.

Wilverzorgd
door

BABYDERM

POEDER - ZALF - OLIE - ZEEP

Sleepdienst „Broedertrouw” n.v.

v/h Fa. C. DEN BOER & ZONEN
CORR. ADRES: MAASPLEIN 9 - ZWIJNDRECHT
Telefoonnummers 01850-26166-26167 (2 lijnen)

Alle transporten te water

DAMCO

Scheepvaart Maatschappij N.V.

WESTPLEIN 2 - ROTTERDAM

METAALHANDEL EN SLOOPWERKEN

H. P. HEUVELMAN N.V.

Inkoop van alle soorten
sloopschepen

KRIMPEN AAN DE IJSEL - Telefoon 369, na 6 uur: 226.

Scheepsbouwerven

A. VUYK EN ZONEN

CAPELLE AAN DE IJSEL
Nieuwbouw en reparatie.
Telefoon Rotterdam 113333 (010).

FIRMA C. AMELS EN ZONEN

Scheepswerf en Machinefabriek „Welgelegen”

MAKKUM

NIUWBOUW VAN ALLE SOORTEN

VAARTUIGEN TOT 5.000 TON

N.V.

Gereedschapfabriek

Zwolseweg 480 - APELDOORN - Telefoon 06762-241

Gereedschappen voor de metaalindustrie

**VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN**

**Goorsch Overslag- en
Transportbedrijf**

FA. H. J. WIBBELINK & ZONEN

HAVEN - GOOR (O.)

Nationaal en Internationaal
vracht-, koel- en ETERNIT-vervoer.

Uw inboedel wordt op handen gedragen

naar Madrid of Stockholm,
naar Lutjebroek of Lintelo (ook overzee) door

Bongers Verhuisbedrijf Wageningen

telefoon 2725 en 3750 (b.g.g. 3100)

**Landbouwwerktuigen- en
machinefabriek**

H. VISSERS N.V. - NIEUW-VENNEP
Telefoon 02526-841 (7 lijnen)

HOLWERDA ZONEN

Dokkum

VOOR AL UW TRANSPORTEN IN BINNEN-
EN BUITENLAND

Tel. 05190-2292 (2 lijnen) - Buiten kantoor tijd 2580

**RIANTE
WONINGEN
AAN DE
PROVINCIALEWEG
TE ZAANDAM**

Indeling: Royale woonkamer met grote stalen ramen • 3 ruime slaapkamers • badkamer • moderne keuken • zolderverdieping met nokhoogte 3.20 m. Ideale wasruimte.

Een groot sousstruin en garage maken deze woningen bijzonder aantrekkelijk. Volledige gegevens en tekeningen liggen voor u gereed.

Het bouwen is reeds begonnen.

N.V. BOUWBEDRIJF J. KAKES OOSTZIJDE 164 ZAANDAM TELEFOON (02980) 62946*

„Eén op tien”:
de laatste twee
per K.V.

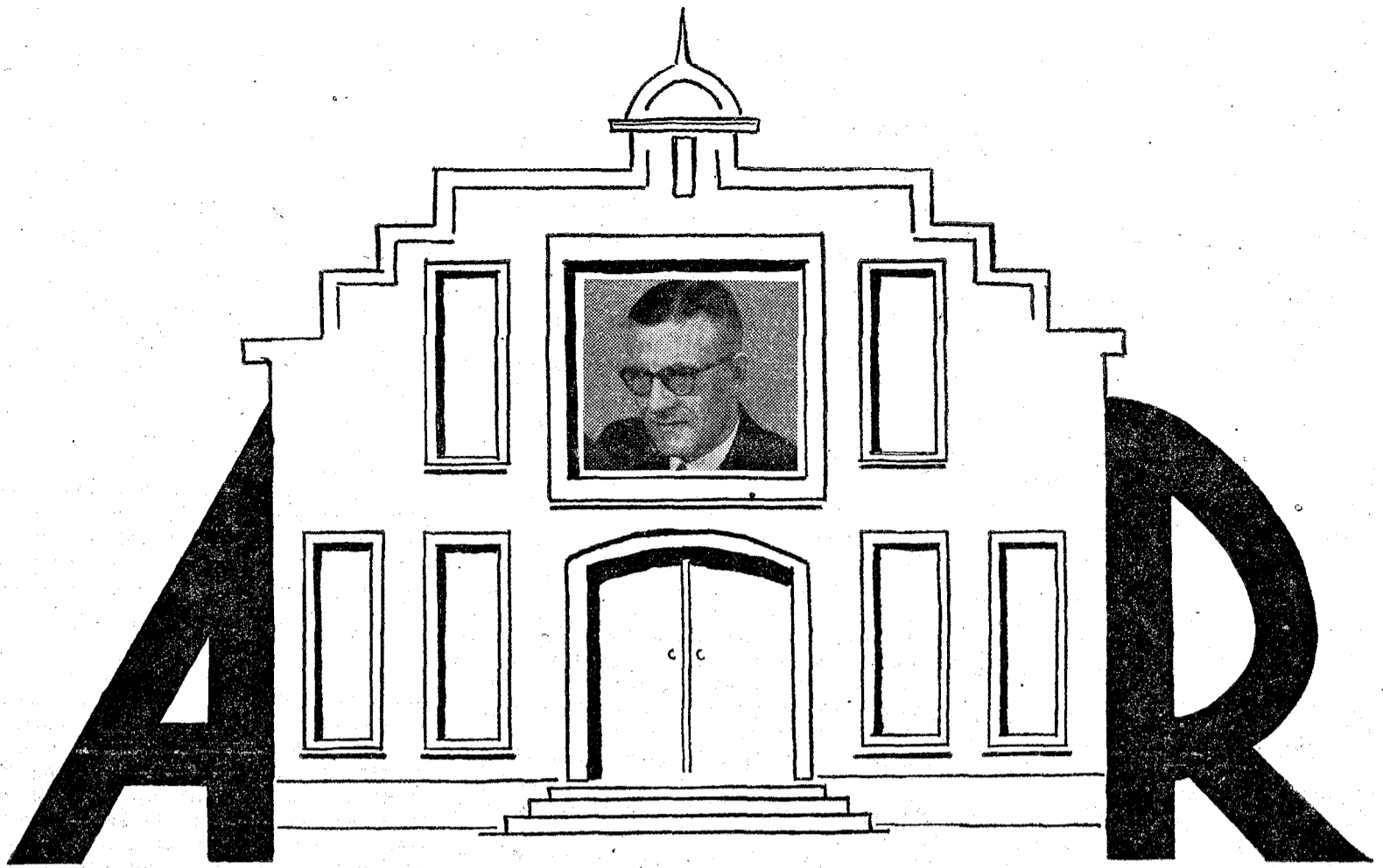
Maaglijders!

DE uitkomst voor U zijn de echte Amerikaanse
G-R MAAGTABLETTEN

Met G-R Maagtabletten kunt U weer normaal eten!

LOUIS RIETBERGEN • Korensarstraat 53a-c, Rotterdam

Raadhuis-Praat

HET RAADHUIS is het centrum van de gemeente.

Niet omdat het ambtelijk apparaat daar gevestigd is, ook niet omdat de burgemeester daar meestal zetelt, maar omdat de gemeenteraad daar regelmatig vergadert.

Waarom dat zo belangrijk is?

Wel, omdat de raad — volgens de wet het hoofd der gemeente — daar in het openbaar discussieert over alles wat de gemeentelijke huishouding betreft. Over de dagelijkse uitgaven evengoed als over het verlenen van kapitaalskredieten voor de uitvoering van grote werken.

Die openbare behandeling is daarom van zo grote betekenis, omdat daardoor de burgerij mee kan leven met alles wat er in en namens de gemeente gebeurt.

Het in het openbaar vergaderen van bestuurscolleges als de gemeenteraad is een van de grote goederen van ons democratisch staatsbestel. Zonder die openbaarheid zou de burgerij van niets weten, zou ze geen enkel idee hebben van bijvoorbeeld de financiële draagwijdte van allerlei beslissingen, zou ze elk contact met de bestuurders verliezen. Vergaderingen achter gesloten deuren zouden slechts een bron voor allerlei geruchten vormen.

Anti-Revolutionairen willen steeds op de bres staan voor dat grote goed van de openbaarheid. En daarom had het a.r. raadslid in die gemeente, waar het gewoonte dreigde te worden dat allerlei zaken in besloten voorvergaderingen werden beslist, groot gelijk, toen hij daar ernstig bezwaar tegen maakte. Want de openbare behandeling van de gemeentelijke zaken dreigde daar een zinloze handeling te worden.

HET GELD

Die openbaarheid geldt in bijzondere mate voor de financiën. De wet zegt trouwens dat financiële besluiten in het openbaar genomen moeten worden. Iedere raad zal zich daaraan moeten houden. Maar soms ziet men in de praktijk dat bij kredietaanvragen de bedragen in het voorstel niet worden genoemd. De raadsleden weten ze natuurlijk wel, maar de burgerij tast in het duister over de met de uitvoering gemoeide kosten. Soms is een dergelijke handelwijze wel te verklaren, bijvoorbeeld als het gaat om aankopen en de gemeente met anderen nog in een onderhandelingspositie verkeert. Maar de regel dient te zijn dat de financiën publiek zijn.

De raad dient er eveneens op toe te zien dat de verleende kredieten bestemd worden voor de doeleinden waarvoor ze verleend zijn. Maar ook moet er op gelet worden dat b. en w. geen uitgaven doen, alvorens de raad krediet heeft verleend. Er kan natuurlijk wel eens een bijzonder spoedgeval

zijn, waarbij achteraf krediet gevraagd moet worden, maar dat moeten uitzonderingen zijn. De raad en via de raad de burgerij dienen te weten waarvoor de gemeentegelden gebruikt zullen worden.

En daarom stemde in een gemeente, waar de raad door het college nogal eens voor voldongen feiten werd gesteld, de a.r. fractie tegen een krediet voor straataanleg, toen bleek dat de straat reeds was aangelegd. Terecht waren zij van mening dat de raad hier gepasseerd en genegeerd was.

Nu mag men hieruit niet afleiden dat een a.r. raadsfractie het allereerst als zijn taak zou zien om het college van b. en w. op de vingers te tikken. Die opvatting huldigen anti-revolutionairen allermint. De raad is geen parlement en b. en w. zijn geen kabinet. Het college van b. en w. is door en uit de raad gekozen en vormt dus een deel van de raad, zij het dat het met de uitvoering van alle raadsbesluiten en een aantal andere zaken is belast. De raad dient dus met vertrouwen tegenover het college te staan. Maar anderzijds gaat dat weer niet zover dat een raad alles maar moet slikken wat een college de raad zou voorschotelen. De raad heeft zijn eigen taak, nl. het toezien op de besteding der gelden, op een doeltreffende uitvoering van de gemeentelijke taken o.m. blijkend uit het bewaren van het juiste evenwicht tussen wat de gemeente doet en wat door de activiteiten uit de burgerij kan geschieden.

Het fabeltje dat een a.r. raadsfractie er altijd op uit zou zijn op de uitgaven te beknibben, is door de praktijk al talloze malen weersproken. Maar wel zal een a.r. raadslid altijd letten op de juiste en doelmatige besteding van de gelden. Steeds zal de vraag spelen of de uitgaaf verantwoord, dat is nodig, is.

En daarom kunnen wij het ons best indenken, dat een a.r. raadslid zijn handen ten hemel hief en uitriep: „Zo heb ik de raad nog nooit gezien!”, toen in een gemeenteraad een verzoek om subsidie voor een nog nagenoeg onbekend doel besproken werd en de raad, tegen het advies van b. en w. in, met alle geweld een niet onbelangrijk bedrag wilde voteren.

Inderdaad een wonderlijk geval. Alvast geld voteren om uit te geven voor een doel, dat men nog niet kent.

DE SCHOOL

We kennen in Nederland de financiële gelijkstelling tussen openbaar en bijzonder onderwijs. Het stichten van bijzondere lagere scholen geeft over het algemeen weinig moeilijkheden. Maar in de afgelopen jaren hebben in meer dan een gemeente de a.r. fracties zich duchtig moeten werven om de vereiste nodigverklaring voor een christelijke technische school of een christelijke huishoudschool er door te krijgen.

In weer een andere gemeente waren het de anti-revolutionairen die het op moesten nemen voor het bestaansrecht van de christelijke openbare leeszaal en bibliotheek. En soms was het een

moelijke taak voor zo'n instelling een voldoende gemeentelijke subsidie te krijgen.

Toen in een gemeente ergens in Nederland met gemeentegelden een gemeentelijk lyceum werd gesticht en de raad in meerderheid meende, dat in het curatorium alleen voorstanders van het openbaar onderwijs thuishoorden, was het de a.r. fractie die daar het eerst tegen in het geweer kwam. Immers, dat lyceum was niet van de voorstanders van openbaar onderwijs, maar van de gemeente.

DE WONING

Een a.r. fractie is er niet alleen voor het a.r. of prot. chr. deel van de burgerij, maar ze dient de belangen van de gehele bevolking te behartigen. Daarom spreekt de a.r. fractie een duchtig woord mee als het bijvoorbeeld over de woningbouw gaat.

Men zal er steeds naar streven dat er een voldoende aantal goedkope woningen is, zodat ook de burger, wiens inkomen beneden de welstandsgrens ligt, een goede woning kan krijgen. En anti-revolutionairen zijn daarbij echt van mening, dat die goedkope niet bereikt mag worden door de goede woning uit te kleden, door er allerlei voorzieningen uit weg te laten. Aan een goede woning stelt men vandaag nu eenmaal andere eisen dan vroeger.

En natuurlijk mag men van anti-revolutionairen verwachten, dat zij een lans zullen breken voor de eengezinswoning. Niet alleen voor diegenen, die het wel betalen kunnen en zo'n woning kunnen kopen, maar ook voor die burgers wier inkomen dat niet toelaat.

Als het gaat om het vaststellen van uitbreidingsplannen is de a.r. fractie ook present. Om te zien of er wel voldoende ruimte gereserveerd is voor kerken en scholen, maar evenzeer om er zonodig op te wijzen, dat zo'n nieuwe wijk leefbaar moet zijn. Met andere woorden: dat er voldoende speelgelegenheden zijn voor de jeugd, dat er parken en plantsoenen komen en niet te vergeten sportvelden. En de zaterdag sport heeft daarbij natuurlijk de bijzondere aandacht.

Een a.r. fractie zal van harte meewerken aan allerlei voorzieningen op het gebied van de volksgezondheid en de maatschappelijke zorg. Maar steeds zal men er op letten, dat op de eigen verantwoordelijkheid van de burger en van de particuliere en kerkelijke organisaties of instanties geen inbreuk wordt gemaakt.

Een a.r. fractie tenslotte zal, met behoud van eigen zelfstandigheid en nimmer schromend wanneer dat nodig is desnoods alleen het spit af te bijten, steeds zoeken naar samenwerking met andere fracties, met de prot. christelijke natuurlijk allereerst.

Het liamaatschap van een gemeenteraad is geen sinecure. Het is vaak moeilijk werk. Maar men kan er op rekenen, dat a.r. raadsleden ernst maken met hun verantwoordelijkheid jegens God en jegens de burgerij, voor wier belangen zij moeten waken.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

Crisis in de liberale partij

HET beleid van de Nederlandse liberalen zoals zich dat thans zichtbaar aftekent in partij en fractie is wel triest. Er is geen zinnig mens die ook maar bevroeden kan waarom toch de vice-voorzitter van de V.V.D. en leider van de Senaatsfractie in complete tegenspraak moest komen met zijn partijvoorzitter prof. Oud.

Prof. Oud had op het V.V.D.-congres — toen veel partijleden hun bezorgdheid hadden uitgesproken over de ontwikkeling van de zaak Van der Putten — duidelijk uiteengezet, dat er naar twee kanten recht moest worden gedaan. Zowel de heer Van der Putten als minister Visser dienden op basis van het recht te worden geoordeeld.

De gehele V.V.D. Eerste Kamer fractie, zowel als de leidende figuren uit de partij hebben nu in het openbaar laten weten dat voor hun eigen minister geen recht behoort te bestaan. Onverhoord, zonder een mogelijkheid van verdediging werd hun minister in feite als een zondebok de woestijn ingestuurd.

Hoewel prof. Oud bij de behande-

ling van de defensiebegroting 1962 het personeelsbeleid van de (door hem opgezochte) minister scherp had aangevallen, bleef hij vasthouden aan het staatsrechtelijk gewoonterecht. Maar de heer Van Riel en de zijnen negeerden het totaal. Recht of geen recht: des ministers heengaan werd nu geëist.

Wij liberalen, geven u een eerlijke kans. Wij zullen niet tegen de begroting stemmen, maar ga vrijwillig!

Deze gang van zaken is benauwend, omdat men zich afvraagt of en in hoeverre men de V.V.D. als partner in een regeringscombinatie kan aanvaarden.

Immers, thans is gebleken dat indien een V.V.D.-minister in onmin geraakt met zijn geestverwanten het noodzakelijk schijnt te zijn dat een dergelijke minister verplicht wordt ontslag te vragen. Een zodanig uitgangspunt van een politieke partij verhoogt de waarde van een partner uit deze kring, in welk kabinet ook, niet.

In elk geval is van enige aantrekkelijkheid om met één van hen samen te werken in politiek verband geen sprake.

De V.V.D. heeft door deze wijze van handelen niet alleen zorg gebracht in de harten van de niet liberalen, maar ongetwijfeld in eigen kring de bange vraag doen rijzen of de waardij van de mens in haar handen eigenlijk wel veilig is. Hâar handen: het was niet alleen de Eerste Kamerfractie. Wie de vele luisterende leden uit de Tweede Kamerfractie goed heeft geobserveerd, weet dat de liberale senatoren niet alleen stonden. Wie de reacties kent van leden van besturende partijorganen weet dit.

Afgezien van deze facetten — hoe belangrijk op zichzelf ook — de zaak waarvoor de V.V.D. nu plotseling in het openbaar een merkwaardige belangstelling heeft gekregen, is met deze handelwijze in geen enkel opzicht werkelijk gediend. De heer Van der Putten zou niet wezenlijk gebaat zijn bij een heengaan van deze minister op het door de V.V.D. gewenste moment. Wie garandeert dat het ingestelde hoger beroep zou worden ingetrokken?

Wie meent zeker te weten dat elke verantwoordelijke opvolger van minister Visser, zonder persoonlijk onderzoek zich zou laten leiden door een zo dubieus betoog als dat van de heer Van Riel — behoudens wellicht de heer Van Riel zelf?

Wat te denken van het feit dat de Tweede Kamer reeds bezig is een concreet onderzoek in te stellen naar deze tere materie, vol van tragiek — waar meer aan vast zit dan alleen de zaak Van der Putten?

Er is een ander beeld, in het geheel, dat ook niet mag worden onderschat.

Na de laatste oorlog is in toenemende mate het verschijnsel zichtbaar geworden dat afzonderlijke partijen een beslissende zeggenschap (willen) uitoefenen op de kabinetten. Dat is in ons grondwettelijk staatsrecht een ongezone ontwikkeling. Bij voortzetting daarvan dreigt het gevaar dat partijbelang boven het Nederlands nationaal belang uit gaat. Een zodanige situatie is eenvoudig verderfelijk indien het niet gaat om een diepgaand verschil van mening tussen de minister en zijn partij over beginselen of bijzonder belangrijke zaken uit het partijprogramma.

In de zaak tegen minister Visser gaat het daar niet om.

Noch senator Van Riel, noch de li-

berale pers heeft dit duidelijk kunnen maken. Tot nu toe is niet méer gebleken dan dat de minister een ernstige tactische fout zou hebben gemaakt, die zijn nadelige invloed zou hebben voor de komende verkiezingen.

Zelfs de liberale NRC schrijft dat een oprechte verontwaardiging over (een deel) van het ministerieel beleid gepaard gaat met een angst voor de politieke toekomst. Als het in de politiek op deze wijze moet gaan ware het beter dat liberalen met politiek ophielden.

Het zou volkomen onjuist zijn te veronderstellen als zouden wij met deze beschouwing ons verenigen met het beleid van deze minister ten aanzien van de heer Van der Putten. Wij hebben ons van harte geschaard achter de kritiek die de Tweede Kamer fractie heeft geuit. Wij hebben betoogd dat het onjuist ware de heer Van der Putten af te houden van de onafhankelijke rechter waarop hij als ambtenaar recht heeft. En ook onderstreept dat er in dit beleid duistere, onbehaaglijke en onopgehelderde punten nog waren te constateren. Wij hebben er voor gepleit dat de minister er wijs en verstandig aan zou doen zich neer te leggen bij de uitspraak in eerste instantie. Maar, vóórdat de Kamer het vertrouwen in een minister opzegt, moet het hoor en wederhoor zijn toegepast.

Dat is naar recht en billijkheid. Zo verstaan wij het trachten naar vrijheid en gerechtigheid.

Prof. Oud heeft woensdag in de Kamer gemeend te moeten volstaan met het voorlezen van een eigenlijk nietszeggende verklaring. Zonder dat de betrekkelijke minister aanwezig was. En de heer Oud wist dat. Zijn korte verklaring was niet meer dan het sparen van de kool en de geit. Een duidelijke afstandname van de reactie in de Senaat is uitgebleven.

En der fractieleiders verklaarde nadrukkelijk dat de afgelegde verklaring in wezen niet anders betekende dan een voorwaardelijke veroordeling bij verstek.

De crisis in de liberale partij is door de verklaring van haar voorzitter geen stap de oplossing naderbij gekomen.

De Nederlandse kiezers worden in de mist gelaten.

K.

N.V. Confectiefabriek „Heka”

v/h H. J. VAN HEEK - RIJSEN (05180-2661*)

brengt naast de

BEKENDE

BEDRIJFS- EN WERKKLEDING

voor elk seizoen.

LEUKE SPORTIEVE KLEDING

voor MEISJES, JONGENS, DAMES en HEREN

Mededeling

Op donderdag 31 mei a.s. spreekt voor de radio weer de secretaris van de A.R. Partij, mr. W. R. van der Sluis. Luistert u dan ook mee? Het is van 19.50 tot 20 uur op de golflengte van de N.C.R.V.

J'ai deux amours...

Het gaat bij de foto hieronder niet om die twee mannen op de voorgrond — het gaat om die vlag en die man die half achter het dundoek verscholen gaat.

De twee mannen op de voorgrond zijn Henri Cravatte, voorzitter van de Raad van Europese Gemeenten en Louis Escande, de burgemeester van het Franse stadje Macon. En de foto brengt het moment in beeld waarop de burgemeester met een handdruk dankt voor de aan zijn gemeente aangeboden vlag.

Maar die vlag — dat is de Europese vlag! En de man die er half achter verscholen gaat is de heer Couve de Murville, minister van buitenlandse zaken in het kabinet-Pompidou en — hoe kan het anders!

— een van de trouwe volgelingen van president De Gaulle.

En was het niet president De Gaulle die in de afgelopen week de verontwaardiging van vele Fransen, van velen in Europa, van velen in de wereld heeft opgewekt door de bijzonder ironisch-laatdunkende wijze waarop hij zich heeft uitgelaten over de idealen van hen die een Verenigd Europa voorstaan? De Gaulle heeft dat gedaan zoals alleen De Gaulle dat kan: meeslepend, met alle esprit die hij in zijn eigen volk zo bewondert, met alle hartstocht ook pleitend voor de glorie van „la patrie”, Frankrijk, een heilig woord haast in de mond van De Gaulle! Maar juist door dit alles: gevaarlijk. Gevaarlijk voor Europa en gevaarlijk voor de wereld. Want het is een illusie te menen dat welk Europees land ook politieke beslissingen kan nemen zonder zich iets van de wereld aan te trekken. Dat kan Engeland niet — dat kan zelfs Frankrijk niet. Zoals het ook een illusie is te menen dat Europa (en dat wellicht onder aanvoering van een Duits-Franse entente!) een soort „derde macht” in deze wereld zou kunnen vormen. Een Verenigd Europa kan niet zijn een „Europa der vaderlanden” en Europa los van zijn bondgenoten aan de andere zijde van de oceaan — het zou ten prooi vallen aan de Russische imperialisten.

De Gaulle ziet dat niet of wil dat niet zien — maar in dit opzicht is De Gaulle Frankrijk niet. Het is waar: als de Fransman zingt dat hij „twee liefdes heeft” dan is één liefde zijn vaderland. Maar de Fransman heeft ook zijn gezonde verstand. En dat gezonde verstand moet op het stuk van Europa „neen” zeggen tegen zijn president!

* * * Stijl

De heer Van Riel en zijn gehele fractie, in elke pauze omstuwde door partijgenoten uit de Tweede Kamer — de dames voorop — heeft tegen zijn partijgenoot gezegd, tegen minister Visser: gij moet aftreden. Uw eigen partij lust u niet meer. Waarom niet meer? Omdat de heer Van Riel en de zijnen vinden, dat het onderzoek van de Tweede Kamer en het proces voor de Centrale Raad van Beroep niet behoort te worden afgewacht en dat de minister geen recht heeft, om zich te verdedigen. Hij moet nu gaan. De V.V.D. wil hem kwijt. Eerst hebben ze hem in stilte een zijden koord thuis gestuurd, maar toen hij dat niet wilde gebruiken, moest de heer Van Riel hem in het openbaar onmogelijk maken.

Nu is de V.V.D. aan de heer Visser véél dank verschuldigd. De penningmeester van de V.V.D. — in oliën en vetten — de heer Sidney van den Bergh, was eigenlijk de man. Een gróót man in de V.V.D. En in de Unilever. Hij werd minister. Maar hij verdween weer even snel. De ene dag wijdde mr. Van Riel in de Eerste Kamer een toast aan zijn optreden, en . . . de volgende dag was hij weg. Particuliere redenen.

Toen was de V.V.D. in last. Want niemand van de vele ministeriële figuren van de V.V.D. wou. Terwijl juist deze partij over zovéél ministeriële figuren beschikt. Maar niemand wou na het onverwachte verdwijnen van de de heer Van den Bergh op diens stoel gaan zitten. De vacature duurde maar voort en het werd pijnlijk. Toen hebben de grote heren ir. Visser weten te bewegen, het dan máár te doen. De heer Van Riel begroette hem met blijdschap, terwijl de woordvoerders van andere partijen wat gereserveerd waren.

Maar nu was ir. Visser het lang genoeg geweest. Nu vond de heer Van Riel, dat hij moest ophoepelen. Ze hadden wel een ander.

En toen — trad de heer Sydney van den Bergh, penningmeester in de V.V.D. naar voren, beklom het spreekgestoelte in Wassenaar, op een vergadering van de V.V.D.

Hij stelde zich achter de heer Van Riel. Hij hoopte, dat de heer Oud diens voorbeeld zou volgen. En hij verklaarde, dat minister Visser niet meer als een liberaal minister mag worden beschouwd. Zo vonniste de heer Van den Bergh zijn opvolger, die de partij uit de nesten heeft geholpen, toen de heer Van den Bergh dringender zaken in Amerika had.

Zo liet de heer Van den Bergh met een merken, wat zijn stijl en allure is.

Niet de stijl van een ex-minister. En dus ook niet van een minister. A.

Firma R. VAN DEN BURG
AMERSFOORT

PIANO'S - ORGELS

IBACH - RIPPEN
GROTRIAN STEINWEG.

Fabrikant van het bekende twee klaviers:
PEDALION - ORGAN.

Vraagt catalogus met condities aan.

IN GESPREK MET ONZE LEZERS

Collecte voor het P.I.T.... en voor Pro Rege

De waarnemend-voorzitter van het Protestants Interkerkelijk Thuisfront de heer Lt. Gen. b.d. J. H. Couzy schrijft ons:

In nr. 16 van de 18de jaargang van Nederlandse Gedachten trof ik een artikel aan, getiteld „Om het hart onder de uniform.”

Daarin wordt onder meer gezegd: „Elk jaar ontvangt Pro Rege een gift uit de opbrengst van de P.I.T.-collecte. U weet het wel: de collecte voor het Protestants Interkerkelijk Thuisfront, die in de kerken gehouden wordt.” En even verder: „Het totaal van de collecten in de protestantse kerken voor het PIT is jaarlijks ongeveer zestig à zeventigduizend gulden. Dat is eigenlijk heel weinig. Pro Rege ontvangt daarvan een gedeelte.”

Als waarnemend voorzitter van het Protestants Interkerkelijk Thuisfront wil ik uw redactie ervan in kennis stellen, dat de K.N.M.B. Pro Rege niet slechts van de in de kerken voor het P.I.T. bijeengebrachte collecten een gedeelte ontvangt, maar ook een belangrijk aandeel uit de jaarlijkse landelijke P.I.T.-collecte, alsmede uit het subsidie dat het Rijk voor de arbeid der in het P.I.T. samenwerkenden verstrekt.

Elk jaar wordt in onderling overleg besloten wat elk der participanten uit

de totaalinkomsten van het P.I.T. kan ontvangen.

In 1960 was dat voor de K.N.M.B. Pro Rege: f 178.000,— in '61 f 197.000.—.

♦ Kanttekening

De schrijver van het betreffende artikel tekent hierbij het volgende aan:

Het artikel over de Kon. Ned. Militaire Bond Pro Rege sprak over de collecten, die in de kerken voor het Protestants Interkerkelijk Thuisfront worden gehouden. Dat speciaal deze collecten genoemd werden, had ten doel aan te tonen, dat onze kerken voor Pro Rege eigenlijk niet zo heel veel doen — dat men voor de militairen eigenlijk heel weinig doet.

Uiteraard was het ons wel bekend, dat Pro Rege belangrijke bedragen ontvangt uit de jaarlijkse landelijke P.I.T.-collecte, dacht dat kwam in het artikel niet aan de orde; het ging immers om de relatie van de kerken tot Pro Rege en wij wezen op de indirecte relatie door de kerkelijke P.I.T.-collecten.

Overigens achten wij deze aanvulling terzake van de jaarlijkse collecten van het P.I.T. en het deel, dat hieruit Pro Rege toevalt, een completering van het betreffende artikel.

en het bestedingspatroon van het inkomen zijn „traditioneel” gebaseerd op de lagere woninghuur.

Voor de z.g.n. fouten bij de woonruimteverdeling na 1945 is ook al een simpele verklaring te vinden nl. men moest wel bij de toewijzing van woonruimte meestal meer aandacht besteden aan de urgentie van het concrete geval dan aan de financiële draagkracht van de betrokkene.

De suggestie van de heer K. in het bewuste artikelteje in Ned. Ged. van 3-3-1962 kan waardevol zijn om gecentraliseerd een inzicht te krijgen in de omvang en betekenis van het doorstromingsbeleid. Ik vrees echter dat dit inzicht een ontuchtering voor Minister van Aartsen zal zijn. Hij zal naar mijn overtuiging tot de ontdekking komen dat door zeer veel gemeentelijke diensten de grootst mogelijke aandacht wordt besteed aan de doorstroming van goedkope naar dure woningen, maar dat de resultaten zeer gering zijn.

Aan de schrijver van deze brief zou ik willen zeggen dat het mij beroepshalve bekend is dat vrijwel alle woningbouwcorporaties royaal meewerken aan deze doorstroming. Dat ligt trouwens in de lijn van het werk dezer sociale organisaties. Het is toch niet onredelijk dat men daarbij primair aandacht heeft voor de eigen leden der vereniging.

De schrijver van de brief suggereert dat hij bepaald niet onbevooroordeeld staat jegens de woningbouwverenigingen. Immers, op zijn incidentele persoonlijke ervaring constateerde hij reeds „dat dit zeker niet tot zijn eigen woonplaats beperkt blijft.” Tegenover zijn persoonlijke ervaring kan ik stellen, dat ik, naast hetgeen mij beroepsmatig bekend is, persoonlijk meerdere keren heb ondervonden, dat andersgerichte woningbouwverenigingen — w.o. ook Rooms-Katholieke — aan mij steeds alle medewerking hebben willen geven bij het, via een ruil zoeken naar een grotere, duurdere woning. Ook van de gemeentelijke dienst ontving ik alle medewerking omdat ik 50% meer huur wilde betalen dan ik deed. Maar de voor mijn gezin te kleine na-oorlogse woning welke ik had, was toch reeds te duur om voor de gemeente in het doorstromings-systeem een rol te kunnen spelen. Tenslotte vond ik via een ruil een grote, voor mijn gezin passende voor-oorlogse gemeentewoning, (dus Woningwet) in een keurige stadswijk, waarvoor ik 10% minder huur betaal dan voor de te kleine na-oorlogse woning. Had de gemeente nu vanwege die huurprijs medewerking moeten weigeren?

Als de schrijver deze vraag bevestigend beantwoordt, dan vraag ik hem wat dan met de grotere en grote gezinnen moet gebeuren, want en dat is ook mijn persoonlijke ervaring, de particuliere commercieel gericht woning-exploitanten weigeren vrijwel al deze gezinnen uit louter economische motieven.

De schrijver moet eens onderzoeken hoeveel grote dure particuliere huurwoningen door zeer kleine gezinnen worden bewoond. Hij zal er geen grote gezinnen vinden.

Tenslotte nog drie opmerkingen:

1e. Wil men aan de onderhavige doorstromingsgedachte een waarachtige praktische betekenis geven, dan kan dat uitsluitend via een wettelijke

*** De Telegraaf

De Telegraaf is een blad, dat bij duidenden aanhangers van het liberalisme veel gezag heeft. Dat gezag is niet tot die groep beperkt. Ook politieke half-analfabeten van andere richtingen laten zich leiden door dit blad. Zelfs hoogleraren. Men zal er nog wel eens van opkijken.

Toen de heer Van Riel minister Visser op een onbehoorlijke wijze probeerde af te maken, schreef De Telegraaf: „Morgen zullen wij het weten. Stemt de heer Van Riel na zo'n rede toch voor de begroting, dan heeft hij voor de tribune gesproken.”

De volgende dag stemde de gehele V.V.D.-fractie voor de begroting.

En De Telegraaf was content. De lezers waren toch het verband van de vorige dag al vergeten. Want de adepten van De Telegraaf worden door dat blad zelf niet hoog aangeslagen, en wij zeggen: terecht. Wij zouden hun geheugen en hun politiek inzicht ook niet zo hoog aanslaan. A.

verhuisplicht. En dat is voor mij juridisch, ethisch en politiek onaanvaardbaar, ongeacht de praktische onuitvoerbaarheid.

2e. In de huidige woningmarktsituatie met z'n afgrijselijke discrepantie tussen vraag en aanbod van woonruimte, met name in en om de grote steden en de industriegebieden dient men zeer voorzichtig te zijn met het constateren van fouten in het woonruimtebeleid en het trekken van conclusies uit persoonlijke incidentele ervaringen. Let ook eens op de invloed van de industrieën bij het verdelingsbeleid.

3e. Het is op goede gronden dat ik de A.R.P. met grote bezorgdheid vraag er bijzonder nauwkeurig op toe te zien dat voor het woningbeleid, anno 1960 tot heden, de rekening niet gepresenteerd zal worden aan, uitgerekend de minst draagkrachtigen.

Gaarne hoop ik met dit uitvoerig commentaar u van dienst te zijn geweest.

J. VISSCHER

Woningbouw en doorstroming

Mijne Heren,

Met meer dan gewone belangstelling las ik het artikel Woningbouw en doorstroming van de heer K. in uw nummer van 3 maart jl.

Met de inhoud van dit artikel kan ik geheel instemmen. Uit het gegeven voorbeeld van de gemeente Haarlem blijkt, dat er in sommige gevallen inderdaad sprake is van een zeer nuttige doorstroming.

Wanneer ik echter mijn eigen persoonlijke ervaringen in mijn woonplaats naga en ik ben van mening dat dit zeker niet tot mijn eigen woonplaats beperkt blijft, dan geloof ik dat deze zeer gewenste doorstroming veel groter kan zijn.

Het is mij bekend, dat er verschillende woningbouwverenigingen zijn, welke weigeren mee te werken aan een ruil, waarbij een niet-lid der vereniging betrokken is. Persoonlijk woon ik in een goedkope woningwetwoning, terwijl ik daar volgens mijn inkomen reeds vele jaren niet meer in thuis hoor. Toen ik onlangs kon ruilen, en daardoor een huis zou betrekken, waarvan de huur 2 x zo hoog was als van mijn huidige woning, werd dit door het Bestuur der woningbouwvereniging geweigerd. Ondanks de medewerking van de gemeentelijke instanties, die de ruil toejuichten, bleek de woningbouwvereniging hier de doorstroming te stagneren. Ook in andere gevallen, waarbij men door het verkrijgen van een andere werkkring naar elders moest verhuizen, werd geen medewerking verleend.

Het is mij niet bekend hoeveel woningbouwverenigingen een dergelijk standpunt innemen. Wel schijnt dit standpunt overheersend te zijn bij deze verenigingen.

Gezien het grote algemene belang, dat hiermee gediend is, zal ik het op prijs stellen, indien u in een uwer volgende nummers op bovenstaand aspect van tegenwerking bij de doorstroming de aandacht zou willen vestigen. Zonder aan de zelfstandigheid der woningbouwverenigingen afbreuk te doen meen ik, dat verwacht mag worden, dat verenigingen, die zijn opge-

richt om de woningbouw voor minder draagkrachtigen te bevorderen, een gezonde doorstroming zoals door mij werd aangegeven eerder zullen stimuleren dan tegenwerken.

S. te V.

♦ Kanttekening

Wij hebben deze brief om commentaar toegezonden aan de heer J. Visser te Utrecht, tot voor kort secretaris van het Verbond van Christelijke Woningbouwverenigingen. Hij tekent hierbij het volgende aan:

Het begrip „doorstroming” is een mooie leuze waaraan ook wel getracht wordt enige praktische inhoud aan te geven, echter waarvan ook steeds te veel verwacht is en wordt. Met enige werkelijkheidszin is dit ook wel verklaarbaar. Er zijn immers talloze z.g.n. gevestigde gezinnen met een inkomen waaruit een hogere huur zou kunnen worden betaald, maar welke eenvoudig niet denken aan een verhuizing naar een dure nieuwe woning. In hoofdzaak spelen hier drie factoren een rol nl.:

1e. Veelal is de nieuwe na-oorlogse woning te klein voor het betreffende gezin.

2. Er moeten gegronde redenen zijn voor het vrijwillig verlaten van een woning en een wijk waarin men vele tientallen jaren gewoond heeft en waarmee men vergroeid en aan gehecht is.

3e. De leefgewoonte van het gezin

NEDERLANDSE GEDACHTEN

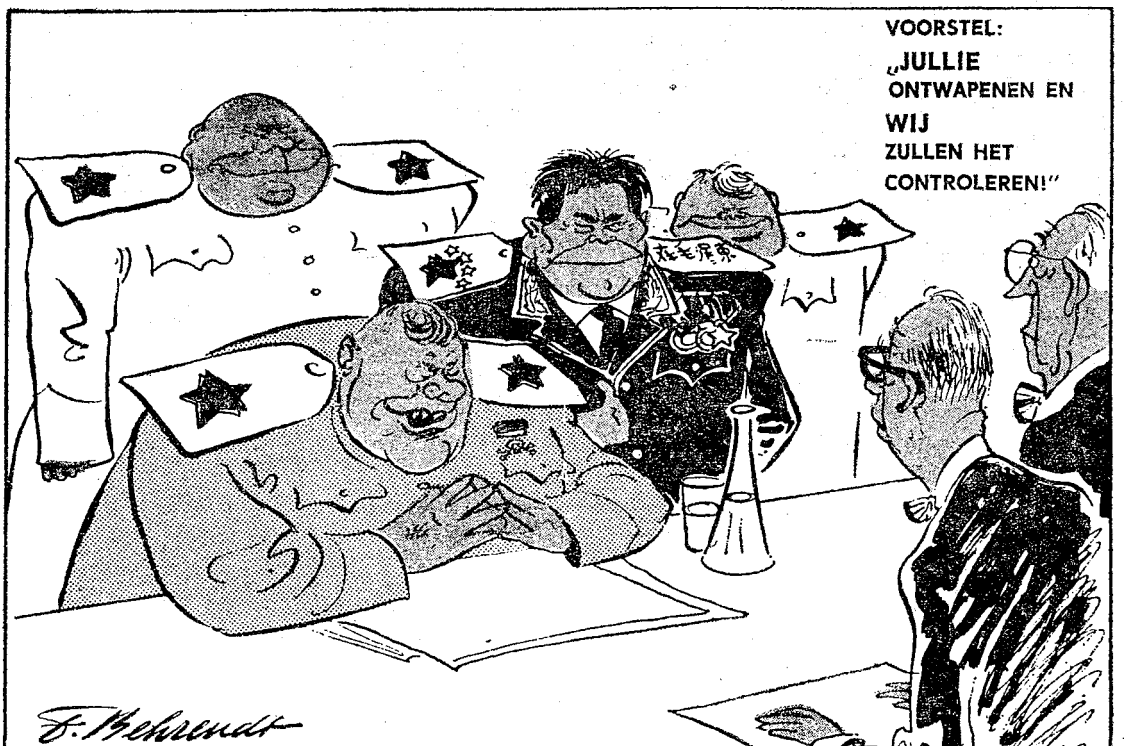
onder redactie van H. Algra (voorzitter), G. A. Kieft, J. W. Ooms, mr. W. R. van der Sluis, J. D. Troostheide, G. J. H. Griffioen (secretaris).

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE, Dr. Kuyperstr. 3 's-Gravenhage, tel. (070) 63 10 23 en 11 21 38, giro 89673.

ADRES VOOR ADVERTENTIES Botenmakersstraat 45, Zaandam, telefoon (02980) 63224.

ABONNEMENTSPRIJS f 6,50 per jaar, f 3,25 per half jaar. Giro 89673

STUDENTENABONNEMENT f 4,— p. jaar. LOSSE VERKOOP f 0,20.

ATTENTIE

voor woensdag 30 mei 1962

♦ Dit moet u weten

- De verkiezing van de leden van de gemeenteraden vindt plaats op woensdag 30 mei a.s.
- U kunt uw stem uitbrengen vanaf des morgens acht uur tot des namiddags zeven uur.
- Iedere stemgerechtigde is verplicht zich aan te melden bij het stembureau.
- Iedere werkgever is verplicht (binnen bepaalde grenzen) te zorgen, dat iedere kiesgerechtigde werknemer, die bij hem in dienstbetrekking is — voor zover deze niet buiten de tijd van zijn dienstbetrekking aan de verkiezingen kan deelnemen — daartoe de gelegenheid krijgt.
- Men dient de thuis ontvangen oproepingskaart mee te nemen en te overhandigen aan de voorzitter van het stembureau.
- Indien de oproepingskaart in het ongereede is geraakt of indien men geen oproepingskaart ontvangen heeft, wordt — mits men voldoende van zijn identiteit doet blijken — een nieuwe oproepingskaart uitgeleerd. Ook het stembureau is tot zodanige uitreiking bevoegd.
- Men stemt door met potlood rood te maken één (en niet meer dan één) wit stipje, geplaatst voor de naam van de kandidaat zijner keuze. Een enkele stip. Alles wat men meer doet met aet stembiljet, doet de stem, welke men wil uitbrengen, verloren gaan.
Meestal maakt men het witte stipje voor de naam van de eerste kan-

didaat van een lijst rood. Dat behoort echter niet.

Men mag uiteraard het witte stipje voor de naam van een der andere op de lijst voorkomende personen rood te maken. Zo brengt men een „voorkeurstem” uit. Maar het parool blijft: slechts één stipje rood maken.

Wilt men bijvoorbeeld stemmen op nummer 2 of 9 of 20 of op welk ander nummer van de lijst ook, dan maakt men alléén het witte stipje voor de naam van de kandidaat met dat nummer rood. En dus niet dat stipje en ook nog het stipje voor de naam van nummer 1 van de lijst.

Hoe dan ook: slechts één wit stipje rood maken. Anders is uw stem ongeldig.

- Indien u zich bij de invulling van het stembiljet vergist, geeft u dit aan de voorzitter van het stembureau terug. Deze geeft u dan op uw verzoek éénmaal een nieuw stembiljet.
- Wanneer aan het stembureau blijkt, dat een kiezer vanwege zijn lichamelijke gesteldheid hulp behoeft, kan deze zich doen bijstaan.
- Wilt u allen die met deze gegevens onbekend zijn van het voorgaande op de hoogte stellen? Een ongeldige stem kan de partij een zetel doen verliezen. Een raadszetel minder kan de partij in sommige gevallen ook nog een wethouderszetel doen verliezen. En dat allemaal voor een periode van vier jaren!
- Laat niet door een fout uw stem van onwaarde worden.
- Laat géén stem verloren gaan.

Middenstandscongres 1962

IN het bedrijvige Rotterdam heeft de bond van een eveneens zeer bedrijvig deel van ons volk dinsdag jl. een vruchtbaar congres gehad. Het was de Christelijke Middenstandsbond, die zijn eigen mensen en vele gasten dit evenement aanbod. Velen hebben van die gelegenheid gretig gebruik gemaakt. In deze tijd van veranderingen is onzekerheid vaak de metgezel van het nieuwe. Zo zag ook de bondsvoorzitter, de heer H. de Mooy, het. In zijn jaarrede ging hij o.m. in op de onzekerheid die de consument ondervindt. Consumentenbond en consumentencontactorgaan kunnen dit verschijnsel niet ongedaan maken. Maar ligt in het ontstaan van deze instellingen ook niet een stukje schuld van de middenstand zelf, zo vroeg de heer De Mooy zich af. „Schuld” is in dit verband, naar ons oordeel, een wat zwaar woord, want de structurele wijzigingen die het winkelbedrijf ondergaat, is bepaald niet in hoofdzaak veroorzaakt door een tekort aan „service” van de kant van de middenstander. Wat het grote publiek ook verlangt aan zelfbedieningsmogelijkheden of supermarkts, altijd zal er, volgens onze bescheiden mening, plaats blijven voor de „gewone” middenstander. Hij immers is een onvervangbare vertrouwensman van zijn klanten. Daarom stemden wij van harte in met de oproep zich niet door vrees te laten beheersen. Noch ten aanzien van de p.b.o., noch jegens het grootwinkelbedrijf. De behoefte van dit laatste fenomeen om zich — evenals de gemeenten — altijd maar te willen uitbreiden, zal ergens zijn grenzen vinden. Wij geloven dat onze middenstanders niet naar onnatuurlijke beschermingsmaatregelen behoeven te verlangen. De wal (van hun service en vakmanschap) keert ergens het schip (van al te brute uitbreidingszucht). Twee andere problemen stipte de heer De Mooy aan die eveneens kenmerkend zijn voor de huidige middenstand: de parallelisatie en de specialisatie.

Scherp hekelde hij de onverdraagzame uitlating in een commercieel branche-blad, dat schreef over „onze vijand de kruidentier”. Die kant mag het niet opgaan, aldus de spreker en hier openbaarde zich heel bijzonder welke geest deze bond en zijn bestuur bezit. In plaats van met dergelijke strijdmethodes akkoord te gaan, bond

H. DE MOOY
„christelijk vertrouwen”

de heer De Mooy zijn gehoor op het hart positief op deze tijd te reageren. Verbeter de vergadertechniek (wat de laatste jaren al geschiedt), grijp de kansen, die cursussen bieden (de spreker noemde hier terecht met ere hetgeen het bedrijfschap detailhandel op dit gebied presteert), zo adviseerde hij met klem.

De Christelijke Middenstandsbond geeft hierin trouwens zelfs het goede voorbeeld, want op zijn Congres valt de laatste jaren veel meer de nadruk dan op zijn huishoudelijke bijeenkomsten.

In een tijd waarin — helaas — vele middenstandsbedrijven verdwijnen, constateerde de heer De Mooy toch, dat wij te weinig horen van christelijk vertrouwen.

's Middags refereerde prof. dr. F. de Roos over „De onderneming in het Midden- en Kleinbedrijf in een groeiende volkshuishouding.” Plaatsruimte verhindert ons helaas op dit betoog in te gaan. Met de mededeling dat het van een kwaliteit was zo als wij van deze hoogleraar gewend zijn, moeten wij volstaan.

Duidelijk heeft de C.M.B. weer eens bewezen zijn plaats met ere tussen de andere christelijke organisaties in te nemen. Met name ook omdat hij, juist als christelijke bond de enkeling wil aanspreken.

Gemeenteraadsverkiezingen

IN een middelgrote stad in Nederland kwam op een der kandidatenlijsten voor de gemeenteraad op een helemaal geen kans biedende plaats een naam voor van een eenvoudige vriendelijke man. Deze man was vroeger klerk geweest bij een notaris. En dat bezorgde hem één voorkeurstem. De man, van wie deze stem afkomstig was, heeft zich zelf in wijde kring bekend gemaakt. Het was een koopman in ongeregelde goederen en op venduties kocht hij veel. Daar had die ex-notarisklerk hem leren kennen, jaren geleden. En — zei de koopman — hij groet mij nog altijd. Hij is mijn naam nog niet vergeten. Het is een heel fatsoenlijke man. Daarom stem ik hem en niemand anders.

HET is een ware geschiedenis; naam en adres zijn mij bekend. En het is ook niet zo'n dwaze geschiedenis. Deze kiezer wilde een man stemmen, met wie hij een persoonlijke band voelde.

Voor de Kamer gaat dat moeilijk. Daar zijn de meeste kandidaten vreemdelingen voor de kiezers. Ze hebben de namen natuurlijk vaak in de krant gelezen. Maar ze zeggen meestal van zo'n kandidaat: al struikelde ik over hem, ik zou hem niet herkennen.

Maar bij de verkiezingen voor de gemeenteraad heb je te maken met mensen, die je heel goed kent. Ze zitten uiteraard niet in het bestuur van de kiesvereniging, want het is abnormaal, dat een bestuur van een kiesvereniging adviseert over de kandidatuur van de bestuursleden. Maar je kent ze toch. Ze komen, vooral als ze reeds zittende raadsleden zijn, trouw op de vergadering van de kiesvereniging en worden door de voorzitter zelf met een afzonderlijk woord verwelkomd, vooral als er een spreker van elders is.

HET zijn dus bekende mensen, en sommigen zeggen, dat het ook zijn nadelen heeft. Je loopt immers gevaar, meer te letten op de man, dan op het beginsel.

Wie herinnert zich niet Amsterdam III in 1913? Een vast socialistisch district. Zo vast, dat Troelstra eens verklaarde, dat de kiezers daar zelfs op een lantaarnpaal zouden stemmen, mits die maar rood geverfd was, liever dan hun stem uit te brengen op een man van de bourgeoisie. Maar in 1913 koos Amsterdam meester Otto, hoofd der school aldaar, liberaal, en dus niet rood. Ook niet eens rood geverfd. Troelstra zei toen: niet rood geverfd, maar wel een lantaarnpaal, wat een weinig fraaie uitvlucht was. Maar goed, de socialisten hadden tot 1913 geloofd: Amsterdam III is principieel zo vast, dat de verkiezing van een socialist verzekerd is. Zij vergisten zich. De kiezers hielden ook rekening met andere omstandigheden. In 1913 met het feit, dat de socialisten voor de aangeboden ministerportefeuilles bedankten.

Maar, ziet u, al zulke dingen mogen geen rol spelen. Je kiest een lijst, en boven die lijst staat de naam van een partij. En het hokje voor nummer één van uw lijst dient u rood te maken. De namen, die onder nummer één staan, behoort u niet te lezen. Wees principieel in uw keus.

HET is theoretisch heel mooi. Maar juist bij de stemming voor de gemeenteraad gaan we eens goed kijken, wie er op onze lijst staan. Kijken wie er zelf op hebben gezet. Dat zouden we bijna vergeten. De kandidaatstelling is het werk van de K.V. en daar zijn wij lid van. Zo hebben wij mee de mannen en vrouwen van onze lijst er op gezet.

Maar anders dan bij de Kamer kijken we, of wij de mensen kennen. Ze wonen immers in onze gemeente en ze zijn er sedert lang geen onbekenden.

Het is volkomen geoorloofd, naar de namen te kijken, en zo de mensen te herkennen, die onze kandidaten zijn. En het is gelukkig, wanneer wij kunnen zeggen, dat het keurige mensen zijn, die ons altijd groeten. Graag onze stem als een klein bewijs van dankbaarheid.

DE lezer denkt toch niet, dat we er deze keer maar een grapje van maken? Dat is helemaal de bedoeling niet. Maar laat ik het duidelijk zeggen: ik mag toch vragen, of ik de kandidaten op onze lijst gemakkelijk en blij mag herkennen als mijn medechristenen? Zie dan wordt het toch het begin van een principiële keus.

De C.D.U. in Duitsland heeft enkele jaren geleden een tweede voorzitter gehad, een trouw lid van de Evangelische Kerk. Hij is de partij ontvallen door de dood. In bepaalde opzichten was hij onvervangbaar. Hij sprak eens op een kader-vergadering van de C.D.U. in Westfalen. En toen maakte hij deze opmerking: Als een vooraanstaand C.D.U.-er, een voorname representant van de Christelijke partij, des zondags niet in de kerk komt, dan kan hij beter voor de partij bedanken. Want uw wandel maakt openbaar, van welke geest gij zijt.

NU is het wel duidelijk, wat we bedoelen. We zijn een principiële partij. We begeren een partij te zijn, die zich gedraagt naar uitwijzen van het heilig Evangelie.

Maar niemand van ons kan in delen worden gesplitst, in levende delen. We kunnen niet in de politiek vaste, principiële lijnen trekken, en in het particuliere leven maar wat flodderen, of uit de kerk wegblijven.

We gaan stemmen voor de gemeenteraad. We lezen de namen van onze kandidaten. Alleen voor de bovenste wordt een wit hokje rood gemaakt. Maar we lezen alle namen. En we denken: het zijn onze broeders en zusters. In het geloof.

Natuurlijk is er een gemeenteprogram. En je kunt geen vroom man stemmen, die van de politiek niets afweet. Maar er gaat iets aan vooraf. Herkennen we deze mensen, van onze lijst, niet daaraan, dat hun leven aan de dienst des Heren is gewijd? Dat zij leesbare brieven van Christus zijn geworden, zij het met gebrek en zonde, met vlekken en scheuren op elke bladzijde? Maar toch leesbaar. We kennen onze kandidaten voor de gemeenteraad. En onze keus is principieel.

En a.s. zondag wordt er in de kerk gebeden om getrouwmakende genade, ook in de politiek.

Voor de kandidaten.
En voor de kiezers.

A.

Centrale vergaderingen

★ Op maandag 28 mei belegt de Centrale A.R. Kiesvereniging Rotterdam een openbare vergadering. Deze bijeenkomst zal gehouden worden in het gebouw „t Slag”, Sandelingplein 20 te Rotterdam. Aanvang der vergadering te 20.00 uur. Als sprekers zullen optreden mr. H. Bavinck, J. Worst en ds. Joh. Heule, slotwoord.

★ Op zaterdag 9 juni zal de jaarvergadering van het Provinciaal Comité Gelderland worden gehouden. Deze bijeenkomst zal plaats vinden in Hotel Royal, Willemsplein te Arnhem. Aanvang der vergadering te 14.15 uur. De agenda vermeldt o.a. de behandeling der jaarverslagen. Spreker is de heer J. G. Köhler te Harderwijk.

fijn! die ken ik

Kantoor- en Bedrijfsmeubelen

Aspa n.v.
Zaandam
Weswijk 43 en 110
Tel. 02980.6691

TWEEDE KAMER

◆ Congresgebouw in Den Haag ◆ Weeldetarief ◆ Archiefwet ◆ Nieuw-Guinea

De V.V.D. een van de fracties die dit Kabinet willen steunen, staat voor de vraag of één van de drie liberale ministers — de minister van Defensie Visser — moet wijken voor de aandrang die de Eerste Kamer-fractie en een deel van de partij op deze minister uitoefent.

Het A.R. Eerste Kamerlid — de heer Algra — heeft deze zaak de vorige week uitnemend uit de doeken gedaan in het openbaar.

Wat de V.V.D. in de Eerste Kamer heeft gedaan is nooit aanvaardbaar van een regeringspartner. Noch in rustige tijden, noch in moeilijke dagen. Immers aan de minister wordt de kans ontnomen zich ter plaatse — waar dat hoort — te verdedigen. De rechten en de plichten van een minister worden verkort. En dan nog wel van een minister van eigen huize, zonder dat er sprake was van bezwaren tegen het door het Kabinet gevoerde beleid.

De dringende vraag of een V.V.D.-ploeg in een regeringscombinatie wel aanvaardbaar is onder dergelijke omstandigheden komt sterk naar voren. Deze door de heer Algra gestelde dringende vraag, is door de liberale Tweede Kamerfractie in wezen duidelijk beantwoord jongstleden woensdag, zoals blijken kan uit het artikel op pagina 1 van dit nummer.

DE VORIGE WEEK

Het belangrijke debat in de Eerste Kamer heeft de gebeurtenissen in de Tweede Kamer ietwat in de schaduw gesteld. Toch waren de onderwerpen die aan de orde waren niet van belang ontbloot.

Er lag de vraag of de Rijksoverheid moest deelnemen aan de financiering van een Haags Congresgebouw. De heer Van de Wetering (C.H.U.) wees op een zwakke steen in de opzet: een congresgebouw in Den Haag is echt niet nodig omdat Den Haag regeringszetel is. De memorie van antwoord die deze gedachte suggereerde en daarom steun wilde verlenen vond de C.H.U.-spreker beslist onjuist. Zijn argument om toch voor te stemmen bleek te zijn dat hij, gelet op het Haagse enthousiasme, het particulier initiatief dat van de zijde van het bedrijfsleven hierachter zat en een stukje autonomie waarop dit plan was gebaseerd, een overheidssteun gaarne accepteerde. Hoe financieel zwak het plan overigens ook was!

De bouwspecialist Andriessen (K.V.P.) vroeg terecht nog naar het tijdstip van de uitvoering. De bouwmarktspanning mag onder geen voorwaarde worden vergroot. Geruststellend in zeker opzicht was de verklaring van de staatssecretaris Gijzels (K.V.P.). Dit grote project gaat niet ten koste van de woningbouw, niet ten koste van de industriële sector, maar ten laste van de overige bijzondere gebouwen. En dan nog over meerdere jaren verspreid.

De heer Van Eijsden (A.R.) had de

belangrijkste kwestie aangesneden in dit debat. Dat was niet de vage financiële opzet — hoe belangrijk opzichzelf ook. Het was de politieke vraag of het verantwoord is dat de staat participeert in een congresgebouwstichting met het daaraan verbonden gevolg dat de staat ook de financiële risico's meedraagt. Deze risico's kunnen vrij groot worden. Tot een miljoen per jaar maximaal, rekende hij de staatssecretaris voor, die dit beaamde. De heer Van Eijsden toonde aan dat het congrescomplex voor ons land noodzakelijk is. En daarom — hij zei dit negatief — zal de A.R.-fractie zich niet tegen het ontwerp verzetten. Met andere woorden: hier ligt alleen in zeer bijzondere gevallen een overheidstaak; ditmaal zal de fractie niet tegenstemmen — hoewel een waarschuwing voor de toekomst werd meegegeven. De staat komt in de laatste jaren hoe langer hoe vaker voor de vraag te staan of hij — in het algemeen belang — een bepaalde ondernemer wil garanderen. Een voortgaan op deze weg noodzaakt tot grote waakzaamheid. Daarom vroeg en verkreeg hij de verzekering dat het congresgebouw niet als precedent zou worden beschouwd.

Belangrijk voor al de andere gemeenten dan Den Haag was de opmerking van de heer Schuitemaker (V.V.D.) dat de eventuele tekorten van de begroting der gemeente 's-Gravenhage voortvloeiend uit de exploitatie van dit congresgebouw niet zullen worden afgewenteld op het Gemeentefonds!

WEELDETARIEF

Hoe goed ook van de zijde van de heren Lukas (K.V.P.) en Kieft (A.R.) geargumenteerde, de Staatssecretaris is zich blijven verzetten tegen een laten verdwijnen van het weeldetarief uit de omzetbelasting. Hij vond het uit historische overwegingen — wij kennen dit tarief al vanaf de aanvang — en uit logische overwegingen — wij kennen ook van omzetbelasting vrijgestelde goederen — niet juist. Bovendien bestonden er financiële bezwaren.

De heer Kieft (A.R.) kon dit laatste wel meevoelen, maar meende dat het Kabinet veel sterker de vinger bij de pols van haar uitgaven moet houden. Veel hoger dan de begroting voorstelt liggen altijd weer de werkelijke uitgaven. Hoewel de A.R. fractie achter de minister staat als het gaat om het uitgangspunt is toch de ervaring m.b.t. de uitgaven dat de (goede) doelstelling niet in voldoende mate wordt verwezenlijkt. De overheidsuitgaven nemen toe in grootte en overschrijden de gestelde normen. Waardoor het gevaar bestaat dat de verlaging van de belastingen danig in de kniel kan komen.

Hoewel eigenlijk de gehele Kamer de grondslagen van het ontwerp niet overtuigend vond is men toch akkoord gegaan. Reden? Het ontwerp was, al ging het niet ver genoeg, toch weer een belastingverlichting. Voor de middenstand kon iets extra's worden be-

reikt. De verplichting tot het doen van aangifte voor de omzetbelasting is verzacht. Een ruimere vrijstelling is door de Kamer afgedwongen. De bestaande grenzen zijn verhoogd van f 2000 en f 12.000 tot f 3000 en f 18.000. Ook de weeldetaxatie op autobanden is niet verlengd. Een amendement, door alle fracties ondertekend is daartoe aanvaard.

Op een suggestie van de heer Kieft (A.R.) werd de mogelijkheid geopend dat voortaan kopersstakingen, die de handel en het bedrijfsleven altijd in een nadelige positie brachten, tot het verleden behoren. De verlaagde tarieven zullen voortaan direct ingaan.

De K.V.P. probeerde nog een vrijstelling te veroveren voor de industriële melkproducten. Niet om die producten goedkoper te maken voor het publiek, maar om het Zuivelfonds te verlichten.

Dit mislukte omdat het betoog van de Staatssecretaris de rest van de Kamer — op de landbouwspecialisten praktisch uit alle fracties na — overtuigde.

Noch de consument, noch de veehouder zou hiervan concreet voordeel hebben. Een melkprijzbeleid te voeren met belastinggelden is niet de juiste weg. Belastingverlaging is immers definitief. Maar de vereveningsheffing, die de garantiëprijs voor melk ten behoeve van de landbouw en veeteelt mede bewerkstelligt kan van jaar tot jaar anders zijn. De consequenties zijn niet te voorzien.

TAAK EERSTE KAMER

Een nieuwe archiefwet is meer dan noodzakelijk. Daarvan is ieder „belanghebbende” overtuigd. Toch is over dit wetsontwerp uitvoerig gesproken omdat een politiek facet een grote rol speelde. Het was voor de tweede maal dat dit ontwerp de Kamer passeerde. De Eerste Kamer nl. had een vorige maal het ontwerp, dat de Tweede Kamer had aanvaard, verworpen. Reden hiertoe was dat het ontwerp met verkregen rechten van derden geen rekening had gehouden. Vermogensrechten van bezitters der archiefstukken werden eigenlijk niet erkend. Aangezien de Eerste Kamer niet het recht heeft wijzigingen in het ontwerp aan te brengen (het recht van amendement) en die Kamer deze onvoldoende erkenning van vermogensrechten bijzonder bezwaarlijk vond werd het ontwerp verworpen.

Toch zat er ook een addertje onder het gras. Prof. Diepenhorst (A.R.) had opgemerkt: als anderen een uiltje knappen dat de Senaat dan waakt. Dit verwijt was niet juist, omdat óók de Tweede Kamer het bezwaar van de Senaat had erkend. Maar, in het licht van de historische ontwikkeling had de Tweede Kamer de ook bij haar levende bezwaren aanvaard.

Een enkele week na de verwerping kwam het kabinet met een nieuw ontwerp dat, praktisch gelijklopend was aan het vorige, op de regeling van de

vermogensrechten na. De Eerste Kamer had tenslotte volledig haar zin gekregen.

De vraag die opkwam was nu deze: heeft op deze wijze de Eerste Kamer toch in wezen niet het recht van amendement gehanteerd?

De V.V.D. en de P.v.d.A. — de fractievoorzitters voerden zelfs het woord — meenden dat deze gang van zaken niet kon worden toegelaten. De heer Burger (P.v.d.A.) concludeerde dat er in feite een conflict bestond tussen de Eerste en de Tweede Kamer, waarbij in dit geval de Eerste Kamer een groot overwicht verkreeg. Dat was naar zijn mening onjuist omdat, in tegenstelling tot de Tweede Kamer, de senaat slechts getrapd wordt verkozen.

Hij achtte — al wilde hij er thans geen messen over trekken — het juist dat indien een ontwerp door de Senaat wordt verworpen, een tweede behandeling in de Tweede Kamer van beslissende betekenis was. Ook Prof. Oud (V.V.D.) was eigenlijk deze mening toegedaan. Hij achtte diens conclusie, dat ingeval van verschil van mening tussen senaat en volksvertegenwoordiging het oordeel van de laatste van doorslaggevend betekenis behoorde te zijn.

Deze belangrijke aangelegenheid werd niet volledig doorgesproken. Daarvoor was de aanleiding niet belangrijk genoeg. Te minder omdat de bestaande archiefwet nodig moest worden vervangen en de door de staatssecretaris gekozen tussenoplossing — het recht van de Staat om fotocopiëren van particuliere archiefstukken te maken — acceptabel was. Het gesprek over de taak van de Eerste Kamer is opnieuw aan de orde geweest. Dat was het belangrijkste politieke punt uit dit debat.

NIEUW-GUINEA

Naast de door de V.V.D. gewekte spanning — de zaak Visser/Van der Putten — is er een andere, overigens veel belangrijker zaak, die deze week in het bijzonder de Kamer heeft beziggehouden.

Rondom Indonesië, Nieuw-Guinea en Nederland zijn ontwikkelingen aan de gang die fatale gevolgen kunnen hebben. De infiltraties van Indonesië nemen toe. Men zou kunnen stellen dat een aanvang is gemaakt met militaire invasies van die zijde. Dat heeft — uitsluitend van militair standpunt uit bezien — zijn eigen, ijzere consequenties.

En het Nederlandse volk weet onvoldoende welk positief politiek beleid de Regering denkt te voeren. Ook de Tweede Kamer — op de leden van een tweetal commissies na, die hun woord van te zullen wijzen hebben gegeven — is onvoldoende op de hoogte. Meer dan de verhalen, de feiten en de commentaren uit de kranten kennen ook zij niet.

Het is onjuist en niet aanvaardbaar

• Vervolg op pag. 5

Verkiezingspropaganda voor 100 jaar

HONDERD jaar geleden was er geen Christelijke pers, zoals wij die tegenwoordig kennen. Er verschenen enkele kerkelijke maand- of weekbladen, maar daar bleef het voor 1872 bij. In het „Kerkelijk Maandblad” (later weekblad) verschenen echter zo nu en dan wel politieke stukjes en er stond ook geregeld een buitenlands overzicht in. Over de verkiezingen van 1862 ontdekte ik een paar stukjes, die ik hier laat volgen:

VERKIEZING

Het is voorzeker voor een ieder, die waarachtig belang stelt in het welzijn van Nederland, eene aangename pligt in het werk der verkiezing, mannen hunne stem te geven, die mede lijdende, die mede strijden voor de zaak onzes Heeren Jezus Christus.

Eerlang zullen de kiezers geroepen zijn leden te verkiezen in 's lands vergaderzaal. Ik neem de vrijheid om langs dezen weg, u, goede vrienden, lezers van dit Kerkelijk Maandblad, op te wekken om tot eer des Heeren, mede te werken, en den invloed, dien gij moogt hebben te gebruiken, en biddende werkzaam te zijn, opdat er eenparig door iederen kiezer, die God vreest, gekozen worde in het district Sneek: Mr. G. Groen van Prinsterer te 's Gravenhage.

Niets te doen is het regt niet te gebruiken; de stem te geven aan iemand, die zich Christus schaamt, zal geen vrede geven.

Daarom dan eenparig gehandeld, en moge niet de meerderheid niet opbrengen, Gods naam wordt er door verheerlijkt.

S. P.

In een ander stuk wordt gewaarschuwd tegen de Conservatieven, op wie verschillende „vromen”

nog stemden, omdat ze anti-liberaal waren. Het artikel draagt tot titel:

KIEZERSPLIGT.

Reeds sedert geruimen tijd hebben de verkiezingen bij de Vrienden der Waarheid in Friesland weinig belangstelling ontmoet. Zeer velen maken volstrekt geen gebruik van de hun bij de wet toegekende regten, terwijl anderen dezelve bezigen om de liberalen te weren en de conservatieven in de vertegenwoordiging te brengen.

Dat op deze wijze aanmerkelijk nadeel aan de goed zaak wordt toegebracht, valt niet te ontkennen en te vreezen schijnt het, dat alle politieke bewustzijn bij de Vrienden der Waarheid door het niet voorstaan van het beginsel wordt uitgedoofd, waardoor de tegenstanders van alle ware en op de Openbaring Gods rustende regtsbeginselen, in de gelegenheid worden gesteld om alom te zegereieren en zich voor goed van alle bestuur, indien God het niet verhoedt, meester te maken.

Het is daarom, dat schrijver dezes alle kiezers, welke een vertegenwoordiging willen, die de Godsopenbaring tot haren grondslag en Oranje tot haar banier heeft verkozen, uitnodigt om in dezen zomer, wanneer weder verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal moeten plaats hebben, hunne stemmen uit te brengen op mannen, waarvan men verzekerd is, dat zij een positief-Christelijke en geen anti-Christelijke staatsregering willen.

Reeds lang genoeg zijn onze stemmen gebezigd, om de conservatieven te steunen, welke toch in hun grondbeginselen niet anders zijn dan de liberalen, terwijl deze manier van handelen een steunen van het ongelooft is door hen, welke geroepen zijn in al hunne handelingen hetzelfde te bestrij-

den en het geloof in den Heere Jezus Christus te openbaren.

Laten wij ons spiegelen aan Pruisen. Ook daar hebben geloovigen een rigting ondersteund (de Junkerpartij) welke hun toch vijandig gezin moet zijn, en wat zijn de gevolgen geweest en wat zijn ze nog? We zijn gedwongen te erkennen, dat ze bedrevend zijn en verder zullen zijn. Daarom Christenen! laat ons stemmen; laat ons geen ander stemmen, ook niet in herstemmingen, dan degenen, waarvan men mag verwachten, dat zij hun regtsbeginselen gebaseerd hebben op dat Woord, waarvan gezegd is: Hemel en aarde zullen voorbijgaan, maar Mijne woorden zullen niet voorbijgaan.

Ter toelichting nog dit: Het Kerkelijk Maandblad was het orgaan van de „Vrienden der Waarheid” in Friesland en beoogde vooral de verdediging van de Waarheid in de Hervormde Kerk en de trouw aan de belijdenis. De Vereeniging was vooral het werk van ds. Felix, opgericht na het geruchtmakende optreden van de moderne predikant Meyboom. De Vereeniging stichtte evangelisatievereeningen, hield landdagen, steunde het Christelijk onderwijs en allerlei andere Christelijke arbeid.

Dat in Friesland vele „vrienden” niet ter stembus gingen zal wel mee veroorzaakt zijn door het feit, dat de „Groenianen” toch geen schijn van kans hadden. In streken, die later zeer sterk rechts georiënteerd waren en nog zijn, b.v. het noordoosten en zuidwesten, waren toen de liberalen nog oppermachtig, dank zij het censuskiezrecht, dat de kleine luiden — en dat waren de meeste vrienden der Waarheid — uitsloot.

Er is in deze honderd jaar wel veel veranderd.

A. Algra

STEMBUSCAPRIOLEN

★ Radiotoespraak d.d. 17 mei 1962 door mr. W. R. van der Sluis, secretaris van het Centraal Comité van A.R. Kiesverenigingen.

IN vorige radio-toespraken heb ik meer dan eens opgemerkt, dat de A.R.-Partij evenver van de socialisten als van de liberalen afstaat. Dat is principieel zo en dat openbaart zich strijk en zet ook in de praktische politiek. Geen wonder, want uit het beginsel vloeit het doen en laten voort.

Socialisten en liberalen verschillen ook onderling nogal wat. Soms trekken zij een tijdlang samen op. Dat was bijvoorbeeld het geval toen onlangs het loonconflict van Oud-Wassenaar uitbrak. Ik heb u daarover onze visie gegeven. De visie op het noodzakelijke evenwicht tussen vrijheid en gerechtigheid. De strijdbijl werd na de motie-Roemers, zoals het scheen, begraven. Liberalen en socialisten bleven evenwel mokken; elk op eigen wijze.

Aan liberale kant blijkt de laatste tijd hoe langer hoe minder geneigdheid te bestaan om medewerking te verlenen aan sociale verbeteringen. De liberale ondernemers spreken zich over die onwil wat duidelijker uit dan de liberale politici. Maar hoe het bij de laatsten ligt werd dezer dagen wel duidelijk, toen het liberale Tweede Kamerlid Corver zich stootte aan de scherpe kritiek van minister Veldkamp op het liberale werkgeversstandpunt. Dat is ook een wonderlijk standpunt: immers geld voor hoge lonen hadden deze werkgevers graag beschikbaar om schaarse arbeidskrachten te kunnen weggopen. Bij collega's uiteraard. Maar geld voor betere sociale voor-

zieningen... halt, dat gaat zo maar niet, is nu hun leus.

De socialisten hebben weer anders gereageerd. Nauwelijks had de president van de Nederlandse Bank, dr. Holtrop, duidelijk gemaakt, dat de lawine van de vijfdaagse werkweek ons tot aan de afgrond van overbesteding en inflatie heeft gebracht of de heer Roemers, P.v.d.A.-Kamerlid en N.V.V.-voorzitter, geeft te kennen, dat nieuwe eisen inzake werktijdverkorting op zijn program staan. Blijkbaar denkt hij als het niet uit de portemonnaie kan komen, moet het maar van de klok af.

Zo blijft men aan liberale en aan socialistische kant van slag. En dat geldt niet alleen voor de binnenlandse situatie. Wilt u ook daarvan een treffende illustratie?

Hoewel niemand een oorlog met Indonesië wenst, wil ook geen verstandig mens 20.000 Europeanen en nog veel meer Papoea's onbeschermd aan de Indonesische para-troepen en infiltranten overlaten. Iedereen hier te lande hoopt op een vreedzame oplossing, maar hoe de leiders in Djakarta daarover denken wordt uit hun agressieve daden hoe langer hoe duidelijker.

Maar toch deponeren de leiding van de P.v.d.A. een half miljoen handtekeningen op het bureau van de minister-president met het verzoek geen troepen, dus geen beschermers meer naar Nieuw-Guinea te zenden. Een terwijl vele socialisten — gelukkig zijn ze niet allemaal zo — proberen de verdediging tegen brutale aanvallen lam te leggen, pogen de liberalen het departement van Defensie te onthoofden.

Dat kunststukje van de liberale fractie in de Eerste Kamer was wel het vuurwerk van de week. Het bleek gelukkig ongevaarlijk zoals het bij vuurwerk behoort.

De liberale senatoren hadden geen overwegende bezwaren tegen minister Visser's NATO-beleid of de militaire maatregelen t.a.v. Nieuw-Guinea. Als dat het geval geweest was, zou de situatie duidelijker liggen. De pijn lag nu ergens anders. Het vertrouwen in hun partijgenoot Visser werd opgezegd, vanwege het conflict — Van der Putten. Ook dat is een belangrijke zaak. Een verdrietige zaak, zoals de A.R. woordvoerder, de heer Algra in de Kamer nadrukkelijk opmerkte. De heer Van der Putten heeft veel tegenslag gehad. Het ambtenarengerecht heeft zijn ontslag op 13 april onrechtmatig verklaard. Gelukkig het land waar men onafhankelijke rechters heeft. Rechters, die zelfs klaar staan voor ambtenaren, die het met hun machtige bazen, de ministers, aan de stok hebben.

Waarom wilde de heer Van Riel, de liberale senator, het werk van de rechter, in het politieke vlak nog eens dunnetjes overdoen?

Dat is de klemmende vraag. Vooral nadat prof. Oud nog maar twee maanden geleden opmerkte, dat ook aan minister Visser recht moest worden gedaan.

De heer Van Riel heeft dat in feite onmogelijk willen maken.

De liberale aanval op de partijgenoot-minister was zorgvuldig voorbereid. De pers heeft dagenlang geschreven over het geheime week-end be-raad der V.V.D.-leiding. De helft van de liberale Tweede Kamerfractie zat dinsdag en woensdag op de Senaatstribune om te zien hoe hun geest-

verwanten aan de overkant van het Binnenhof het er af brachten. Neen, dit was geen plotselinge, in de hitte van het debat ontstane kortsluiting tussen ministeriële en volksvertegenwoordigende partijgenoten, die elkaar met een motie of iets dergelijks over de brug proberen te trekken. Dat kan in alle partijen voorkomen. Maar hier was een koelbloedig voorbereide en vooraf overwogen aanslag op een ministers-bestaan aan de orde.

Waarom deden andere fracties niet mee? Ook zij hebben toch nogal wat kritiek op het beleid van minister Visser? Ook inzake de affaire Van der Putten! Lag hier ook niet de kans voor hen voor 't grijpen? Het antwoord op die vraag is duidelijk. Op 6 december 1961 vroeg prof. Oud in de Tweede Kamer n.l. om een commissie die het beleids-aspect van de zaak-Van der Putten zou moeten onderzoeken. Ook de A.R. deden zo'n verzoek. Die commissie is aan het werk. Woensdag 23 mei wordt over het komende debat daarover beslist. In de Tweede Kamer zal minister Visser zich dan binnenkort voor zijn politieke beleid in deze kwestie moeten verdedigen.

Blijft de vraag: waarom wilde mr. Van Riel hem die eerijske kans, gecreëerd door prof. Oud zelf, nu ontnemen?

De zaak Van der Putten heeft naast het politieke aspect ook nog een juridische kant. De heer Van der Putten is n.l. tegen zijn ontslag bij het Ambtenarengerecht in beroep gegaan. Hij won het pleit. Men zou geneigd zijn te zeggen: dat gaat goed. Voor vrijwel ieder is er in Nederland echter de mogelijkheid van hoger beroep. Van dat recht heeft minister Visser als verliezer van het eerste proces gebruik gemaakt. De Centrale Raad van Beroep zal dus binnenkort het laatste woord over de juridische kant uitspreken. Waarom mocht de heer Visser dat vonnis niet als minister afwachten?

De heer Algra heeft deze wonderlijke liberale haast om de minister, die het overigens in liberale ogen goed deed, weg te krijgen, uitvoerig geschetst. Het parlement zowel als de rechter hebben elk op hun terrein straks het laatste woord. Is het zo erg als dat na 30 mei, dus na de gemeenteraadsverkiezingen weerklinkt? Kan de V.V.D. dat niet afwachten?

En nu de klap op de vuurpijl. Nadat de heer Visser gezegd had, niet voor de zweeps slag van de V.V.D. te wijken, werd de begroting van Defensie zonder hoofdlijke stemming goedgekeurd. Daar staat een mens wel even van te kijken.

De liberalen zegden hun vertrouwen in de bewindsman uitdrukkelijk op, maar stemden, toen zij geen steun van anderen kregen, toch niet tegen de begroting.

Het motto: „het roer moet om” is nog steeds van pas bij de V.V.D. Maar het wordt op deze manier wel een malle molen.

Indachtig de andere kloeke liberale leuze: „hebt u er ook genoeg van”, vroeg de A.R. senator, de heer Algra, of de V.V.D. op die manier niet in elke kabinetsconstellatie onaanvaardbaar is geworden.

Ook aan u is het om op 30 mei op die vraag een duidelijk antwoord te geven...

De keus ligt voor wie eerlijk spel in de politiek begeert, wel duidelijk...!

VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN

GRONINGEN

Chr. Coöperatieve Spaarbank
„EIGEN HAARD” G.A.

LOPENDE DIEP — GRONINGEN

Spaarrente leden	3½ %
Spaarrente niet-leden	3¼ %
Jeugdsparrente met 10% premie	3½ %

Mijn ogen gun ik een bril van
v. d. Munnik

GRONINGEN: Brugstraat 27 - Heerestraat 82
HEERLEN: Stationstraat 9

C.O.V.A. n.v.

LOOPVLAKVERNIEUWING,
VERKOOP VAN AUTO- EN TRACTORBANDEN
GRONINGEN, Damsterdiep 307. - Tel. 05900-29245 (4 lijnen)
LEEWARDEN, Zaailand 82 - Tel. 05100-28248 (2 lijnen)

FIRMA KOOS - GRONINGEN

TE KOOP Dekkleden TE HUUR
Lage Der A 5 - Tel. 23929

VISCHMARKT 31
London House
VOOR REGENKLEDING

OVERIJSEL

WARMTE

Een muur van warmte die stand houdt en u volkomen beschut!

MET BRANDSTOF VAN

FIRMA J. PIT EN ZON

WEEMSTRAAT 51 — TEL. 2192 — STEENWIJK
Kolen - Olie - Gas

- ★ VERBOUW
- ★ NIEUWBOUW
- ★ ONDERHOUDSWERKEN

Firma E. D. Schutten en Zoon

AANNEMERSBEDRIJF - ENSCHEDE
Laarressingel 101 — Telefoon 3021
Hyacinstraat 40 — Telefoon 11638

Tweede Kamer

• Vervolg van pagina 4

als de regering alleen de verantwoordelijkheid draagt in deze zich snel wijzigende situatie. De volksvertegenwoordiging moet die verantwoordelijkheid mee kunnen dragen. En dat kan zij alleen als de regering een reëel inzicht geeft in de gebeurtenissen en in haar beleid ten opzichte van deze ontwikkeling.

Daarom voelde de heer Bruins Slot zich terecht geroepen de Kamer voor te stellen zo spoedig als mogelijk is een debat te houden over de hoogst ernstige situatie van heden. Duidelijk sprak hij uit dat het heel wel mogelijk kon zijn in 's lands belang een besloten vergadering te moeten houden. Of dit nodig was kon hij niet beoordelen en hij liet gaarne dit oordeel over aan het Kabinet. De andere fractieleiders — op de heer Tilanus (C.H.U.) na — sloten zich van harte bij hem aan.

De minister-president De Quay was het volkomen met de A.R.-fractie-leider eens en stelde voor dit debat donderdag na 3 uur te houden. Eerder kon de heer Luns niet aanwezig zijn. Het was zonder meer duidelijk dat prof. De Quay op een dergelijk verzoek uit de Kamer had gerekend. Te voren immers had hij aan de Kamer een afschrift doen toekomen van een regeringsschrijven aan de secretaris-generaal van de Verenigde Naties.

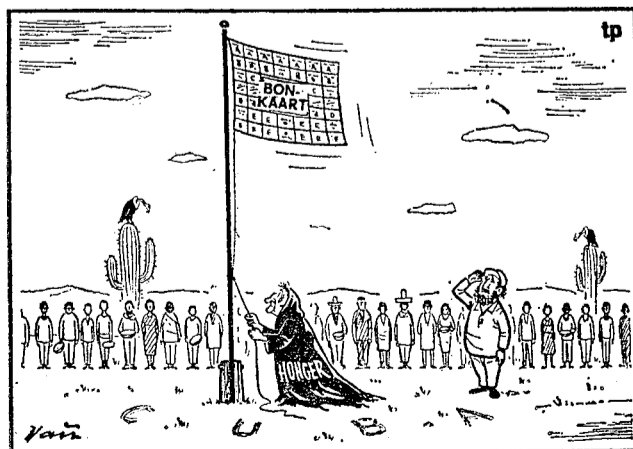
In dit schrijven trekt de aandacht de opmerking dat de regering het voornemen heeft „alle aspecten van het plan Bunker en alle met dit vraagstuk samenhangende onderwerpen te willen bespreken.” Voorshands kunnen wij daar niet anders uit lezen dan dat het plan Bunker toch niet als basis van het gesprek wordt aanvaard.

Donderdag zal de beslissing vallen die voor de toekomst van bijzondere betekenis zal zijn. God de Here schenke Zijn wijsheid aan allen, die voor verantwoordelijke beslissingen staan.

Verduistering van auto's

De heren MEULINK (A.R.P.) en VERKERK (A.R.P.) hebben aan de Minister van Justitie en van Verkeer en Waterstaat de volgende vragen gesteld:

1. Is het juist, dat verduistering van auto's, welke zonder chauffeur zijn verhuurd, veelvuldig voorkomt?
2. Is de Minister van Justitie bereid bij bevestigende beantwoording van vraag 1 met zijn ambtgenoot van Verkeer en Waterstaat te overwegen, welke maatregelen op korte termijn kunnen worden getroffen om dit euvel doeltreffend te bestrijden?
3. Kan bij deze overwegingen ook betrokken worden de mogelijkheid van een aanduiding op het kentekenbewijs, dat het daarbij behorende motorrijtuig behoort tot de categorie autoverhuur zonder chauffeur, met de bepaling, dat overschrijving van het kentekenbewijs slechts met medewerking van de vorige eigenaar kan plaatsvinden?

Het vaandel der revolutie

UTRECHT

BOEK-, COURANT-, HANDELSDRUKKERIJ
DRUKKERIJ LIBERTAS N.V.
 DRIFT 13 - UTRECHT
wil u gaarne van advies dienen

ZEIST

UW INTERIEUR

SMAAKVOL EN GEZELLIG INGERICHT
 EN TOCH NIET DUUR!

FIRMA W. VAN TELLINGEN

SLOTLAAN 135-137 - ZEIST - TELEFOON 2486

**UIT ONZE BOUW- EN
 AANNEMERSWERELD**

**Houthandel en kistenfabriek
 MEILINK N.V.**

BORCULO - Hofstraat 10 ZUTPHEN - Marsweg 19
 Telefoon 05457-561 Telefoon 06750-3748

Houtzagerij - Houthandel - Kistenfabriek

**Aannemersbedrijf
 GEBR. HAKKERS**

- Handel in rijsmaterialen, riet en teen
- Rietmattenfabriek
- Hoepelmakerijen

WERKENDAM - TELEFOON 14

HOUT Van Drimmelen

Zwijndrecht - Telefoon 01850-26966

**VERTROUWENS ADRESSEN
 VOOR EIGEN**

Infrarode stralingsverwarming

speciaal voor kerken.

ADVIES- EN INSTALLATIEBUREAU
BLIFEKA

Franeker, Sjaerdemastraat 11 - Telefoon 05170-2433

In prima boter en kaas,
 steeds de baas,
 alle soorten groot en klein,
 komen uit de IJsel- en Lekstreek fijn.

A. van Houwelingen - Moordrecht

telefoon 305 (01827), Westeinde 117

C. VAN DER KOOIJ & ZOON

Emmstraat 143-147 - Vlaardingen - Tel. (01898) 3561 en 6061

IMPORTEURS van gedroogde zuidvruchten,
 vruchtenconserven, consumptiegrondnoten.

HANDELAARS in Amerikaanse tarwebloem en
 bakkerijgrondstoffen.

**Landbouwwerktuigen- en
 machinefabriek**

H. VISSERS N.V. - NIEUW-VENNEP
 Telefoon 02526-841 (7 lijnen)

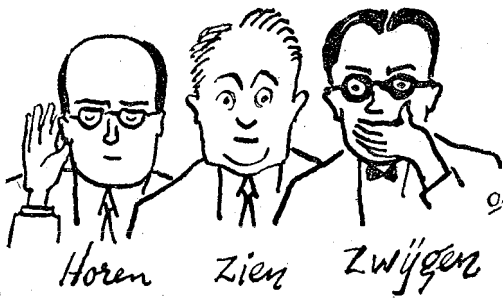
**N.V. TEXTIEL UNIE
 SPENCER-HEY**
 CULEMBORG

FABRIEKEN VAN
 GEBREIDE BOVENKLEDING

Laat advertenties U inlichten

HET BEROEPSGEHEIM

van de
**medisch-opvoedkund
 bureaus**

EEN alweer enige tijd geleden verschenen bericht in de dagbladen over een geschil tussen het bestuur van de Stichting R.K. Geestelijke Volksgezondheidszorg te Leiden en enige oud-medewerkers van het van die Stichting uitgaande medisch-opvoedkundige bureau heeft een vraagstuk in de openbaarheid gebracht, dat reeds jaren de gemoeders van hen, die, hetzij als patiënten, als medici of als subsidiërende instanties, allen bij de bureaus voor de geestelijke gezondheidszorg betrokken, bezig houdt. Het betreft de waarde en de draagwijdte van het ambtsgeheim (beter: het beroepsgeheim) van de medici. De bij het desbetreffende geschil betrokken medici achten zich door hun zwijgplicht zo zeer gebonden, dat zij zich gerechtigd achten dossiers van door hen behandelde gevallen mede te nemen, toen hun dienstverband bij het bureau verbroken werd. Tengevolge daarvan kon het bureau niet meer beschikken over de gegevens over deze patiënten. Het bestuur heeft deze zaak aan de rechter voorgelegd, die ondertussen heeft beslist dat de dossiers moeten worden teruggegeven.

Het is voor een buitenstaander moeilijk te beoordelen of deze medici een juiste interpretatie van hun beroepsgeheim hebben gegeven. Het beroep op de zwijgplicht van artsen maakt op velen vaak een overdreven indruk, geeft wellicht een gevoel van onbehagen. Vooral provinciale- en gemeentebesturen, waarop telkens een beroep wordt gedaan om financiële steun door instellingen voor de geestelijke gezondheidszorg, als bijv. Medisch-Opvoedkundige bureaus, bureaus tegen het alcoholisme en bureaus voor gezinsmoeilijkheden, ondervinden nogal eens moeilijkheden, wanneer de namen van de behandelde patiënten bekend gemaakt moeten worden, om te kunnen beoordelen of de behandelde patiënten in de provincie of gemeente woonachtig zijn en of er een werkelijke behandeling heeft plaatsgevonden.

Deze herhaaldelijke botsingen waren enige jaren geleden aanleiding voor de oude Provinciale Raad voor de Volksgezondheid in Utrecht om een commissariaal rapport samen te stellen over „subsidiëring door overheidslichamen en medisch ambtsgeheim”. Deze commissie kwam onverminderd het feit, dat het beroepsgeheim van de medici van grote betekenis is tot de conclusie, dat ook het beroep op het medisch beroepsgeheim bij instellingen op het gebied van de geestelijke volksgezondheid niet zonder grond is. Uiteraard is het beroepsgeheim niet beperkt tot de medici, maar rust op allen, die werkzaam zijn bij zulk een bureau en tengevolge daarvan kennis kunnen nemen van de stukken. Zij zijn uit dien hoofde ook verplicht te zwijgen over wat hen ter kennis komt. Zij behoren tot hen, die aan een beroepsgeheim gebonden zijn. Dat is op zichzelf niet zo wonderlijk, want iedereen is gehouden over het hem onder geheimhouding medege-

deelde te zwijgen. Men moet er op aan kunnen, dat wat men in vertrouwen mededeelt niet verder komt.

Voor deze morele verplichting is dan ook geen ambtseed nodig. De zwijgplicht is geen uitvloeisel van die eed. „De plicht tot geheimhouding rust in de aard van het beroep”, zegt prof. dr. G. A. Lindeboom in zijn „Medische ethiek”. Het spreekt vanzelf, dat zij, die werkzaam zijn op een instelling van geestelijke volksgezondheid zich bewust dienen te zijn van de vertrouwelijke sfeer, die onlosmakelijk aan het werk van die instelling verbonden is. De medici, die in het Leidse geval de dossiers van het bureau mee naar

nog erger is, zonder vertroouwd discreetie is in veel gevallen cesvolle behandeling, wegens breken van de noodzakelijke wensbasis, uitgesloten en w moeilijkheden eer groter dan De mens moet soms zelfs te zelf worden beschermd.

De mogelijkheden der alg gezondheidszorg hangen in h samen met de erkenning van dat elk mens zich in nood mensen moet kunnen wend vrees voor openbaarmaking hij verborgen wenst te hou

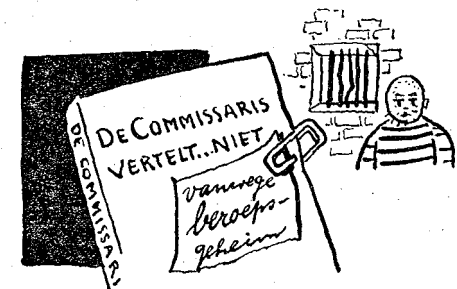
Subsidiërende instanties r rekening mede houden, d roepsgeheim van de verschil reaus onomstotelijk vaststa moeten begrip hebben voor erva. Wanneer ieder dit uit aanvaardt behoeven geen co ontstaan tussen de subsidiev instanties en bureaus voor ijke volksgezondheid, op v echter, dat zij, die dergelijk exploiteren bereid zijn er gaan, dat ook de overheid e

heidsambtenaren eveneens zijn te zwijgen over wat zij komen bij de uitoefening van En aan dat begrip ontbree

juist in de praktijk nog al die zo sterk staan op hun ; (en terecht) brengen helk weinig inzicht op wanneer over het beroepsgeheim va

van de overheid. De zwijg de overheid is namelijk ev rijk, als de eis tot kenniss al datgene wat tot een juis ning van de taak van de o

hoort. Eén van de rechte overheid is het recht en de trole uit te oefenen op de

huis namen hebben dit niet voldoende in het oog gehouden. Volkomen terecht heeft de rechter dan ook beslist, dat de dossiers aan het bureau moeten worden teruggegeven. Daarmede worden deze niet aan de openbaarheid prijsgegeven, maar blijven zij even geheim, als bij de medici thuis. Waarbij in dit geval nog komt dat de dossiers geen persoonlijk eigendom waren van de medici, maar van de instelling zelf. Bestuur en medewerkers zijn allen aan hetzelfde beroepsgeheim gebonden.

Dat beroepsgeheim is inderdaad van wezenlijke betekenis, zowel voor de werkers van de bureaus als voor de patiënten. Viel vroeger het accent bij de geestelijke gezondheidszorg hoofdzakelijk op afwijkingen, die voor iedereen zichtbaar aan het daglicht traden, de huidige geestelijke gezondheidszorg heeft niet meer alleen met deze duidelijk sprekende stoornissen te maken. Haar bemoeiingen zijn meer en meer komen te liggen op die problemen, waar „de buitenwacht” niet zo heel veel van weet of vermoedt. Het preventieve karakter van het werk op het gebied van deze zorg doet thans duidelijker dan voorheen zien dat mogelijkheden voor verbetering en herstel daar liggen waar moeilijkheden voor de buitenstaanders nog niet zichtbaar zijn.

Met opvoedingsmoeilijkheden of andere levensmoeilijkheden loopt men niet te koop en de mensen, die daarmede zitten zijn niet bij voorbaat degenen, die maatschappelijk moeten ontspreken. Tijdige hulpverlening kan veel onheil voorkomen, mits dan begrip wordt opgebracht voor de noodzaak van discreetie. Zonder de wetenschap, dat geheimhouding gewaarborgd is wendt men zich niet gemakkelijk tot een hulpverlenende instantie, en wat

Een

ALS een bekwaam man A waarschuwing laat klini ernstige aandacht te bested

Indien deze waarschuwr lijke constatering waarv nemen behoort elk ernstig r rekening te houden.

Het resultaat van een gr jaar 1961 waartoe een man zijn functie een diep inziel economische ontwikkelings keert, mag geen verantwo merlid daarom naast zich

De president van de Ne trop, heeft zeer onlangs 1961 het Nederlandse vol beeld laten zien van de verkeert. Dat beeld is als

1. de stijging van de a delige invloed op de het buitenland.
2. in de loop van 1961 constateren van de i
3. de invoer vanuit het aan een grotere vra binnenlandse produkt het overschot op de l der dan de helft ter
4. de toch al overspann vraag naar arbeidskr worden voldaan), het afgelopen jaar beslis
5. een overbesteding m het nog tijd is.

Dr. Holtrop houdt zich feiten. Hij gaat — terecht oorzaken die aanleiding z zorgvolle ontwikkeling.

Er is uit de aard der een begroting over het ja economisch beleid ten gro af verslag over dat jaar.

De begroting stippelt mede op basis van de toek slag constateert op basis hebbende feiten, hoe die stige beleid, tenslotte is v

Natuurlijk is het zó da bepaald jaar niet precies slag over datzelfde jaar. loop van een jaar ontwik ook de knapste minister te voren niet kan voorzie

En daarom mag het ver de Nederlandse Bank niet een verwijt aan het Kabi Generaal als zou het gev

„Volgende week bij mevrouw Jansen — maar denk er om, 't is beroepsgeheim!”

ing van de overheids gelden. Daar kan geen enkele gezondheidsinstelling voorbijgaan. Rijks-, provinciale-gemeentebesturen kunnen te allen verantwoording vragen van hun oerende organen. Deze organen geen blanco mandaat. Zij moeten op hun beurt weer voorlichting inlichtingen kunnen vragen van de eerende en de beslissingen voorzidende ambtenaren over de toehing en/of besteding van deze gelden dus ook over de uitkeringen van sidies. Dit controlerecht kan niet worden gesteld. En het kan dan tot gelding worden gebracht, neer de mogelijkheid aanwezig is te gaan of subsidies voor het gegeerde doel noodzakelijk zijn en of ook werkelijk voor dat doel gek worden. Of men sociale- of statie-subsidies of een subsidie per oner verschafft, verandert in beginaan de zaak niets, al zal het probleem zich in het ene geval acuter doen bij de eerste, dan bij de laatste vorm.

behoeven geen moeilijkheden te staan, maar aan de ene kant staat

de overheid met de wettelijke plicht van openbaarheid en aan de andere kant de patiënt, die zoals prof. Lindeboom in zijn eerder genoemd werk zegt: „alles moet kunnen zeggen, wat hij nodig vindt, en zich naar lichaam en ziel in zijn persoonlijke omstandigheden in volkomen vertrouwen aan de dokter moet kunnen overgeven en openbaren.”

Een vertrouwen, met geheimhouding als verlengstuk, dat desondanks toch nooit onbegrensd is, en ook nooit onbegrensd is geweest. Denk aan de dreiging van besmettelijke ziekten, gevaar van de zijde van geesteszieken, waardoor opname in een inrichting nodig is. Dan kan het plicht zijn van een arts om niet te zwijgen, maar tot aangifte over te gaan. Wanneer we er nota van nemen, dat apothekers verplicht zijn afschriften van de hen toevertrouwde recepten op aanvraag te verstrekken aan de patiënt zelf, aan de behandelende arts, aan de huisarts, aan de inspectie van de Volksgezondheid en aan de rechterlijke macht, dan doet het op zijn zachtst gezegd vreemd aan, dat artsen medische dossiers mee

naar huis nemen en artsen en medewerkers van bureaus van de geestelijke volksgezondheid, ondanks de aanvraag om financiële bijstand, weigeren de inlichtingen te verschaffen, die nodig zijn om over de subsidie-aanvraag te kunnen beslissen en welke informatie niet verder komen, dan bij mensen, die eveneens verplicht zijn te zwijgen.

Wanneer en medici vertrouwen hebben in de zwijgplicht van overheid en overheidsfunctionarissen en deze laatste begrip hebben voor het grote belang van de geheimhouding in het bijzonder op het gebied van de geestelijke volksgezondheid, dan zijn er geen problemen, noch voor de met geheimhouding belaste medici, noch voor de inlichtingen vragende instanties. Binnen het werkerrein van medici en overheid beiden kan zonder bezwaar een openheid en vertrouwen bestaan dat in het belang van de volksgezondheid de hulp aan de in nood verkerende mensen niet in gevaar brengt.

L. W. H. DE GEUS

t te laat is

ng een
laaraan
p feite-
his kan
er dege
ver het
de van
ancieel-
nd ver-
och Ka-
r. Hol-
g over
mistisch
ns land
van na-
er naar
aling te
tie.
toe om
elke de
uden.
tot min-
de grote
niet kan
van het
men, nu
aan de
politieke
deze wat
tussen
ancieel-
achter-
leid uit
Het ver-
gedaan
toekom-
oor een
een ver-
ch in de
men —
— van
ent van
orden als
Staten-
of meer

bewust schadelijk zijn geweest voor een goede ontwikkeling. Daarvoor oordeelt de president te gunstig over de uitgangspunten van het beleid. Het karakter van een dergelijk verslag is veeleer een waarschuwing aan allen die verantwoordelijk zijn voor de gang van zaken, dat bepaalde ontwikkelingen moeten worden ingedamd en andere zullen moeten worden bevorderd.

- 1 Wat dit Kabinet betreft ligt de verantwoordelijkheid duidelijk vast.**
Dr. Holtrop gaat volledig akkoord met het uitgangspunt van het beleid van dit kabinet. Het monetaire beleid van minister Zijlstra wordt in gunstige zin onderstreept. De beide doeleinden van dit beleid zoals dit vanaf 1959 voor ogen stond: matiging van de overspanning en het benaderen van een toestand van betalingsbalansevenwicht, worden door de president van uitzonderlijk belang geacht. Maar uit de praktijk blijkt dat de verwerkelijking van dit beleid niet altijd tot het gestelde doel heeft bijgedragen. Met name is de uitgaven-politiek van de overheid niet de juiste geweest. De uitgaven van de centrale overheid — zowel het overheidsverbruik als de overheidsinvesteringen stegen in een te snel tempo. Het totale beslag van de overheid op de nationale middelen steeg tot 18½% van het nationale inkomen, een peil dat sinds 1957 niet meer was bereikt!
- 2 Ook de Staten-Generaal hebben hier een eigen verantwoordelijkheid.**
Zij zal er op moeten toezien dat het bestedingsbeleid in de komende maanden niet nog verder een verruimende ontwikkeling laat zien. Het zal met het oog hierop zijn dat dr. Holtrop — niettegenstaande hij een verdere stijging van de kosten van de bouw-nijverheid aannemelijk acht — toch aanbeveelt de huurverhoging door te laten gaan. De afstand tussen huurpeil en evenwichtspeil zou anders steeds groter worden.
- 3 De maatschappij moet ook haar eigen verantwoordelijkheid in deze min of meer gevaarlijke situatie, goed zien.**
Weliswaar stuit overbesteding door het bedrijfsleven meestal (snel) op haar natuurlijke grenzen, (liquiditeit en kredietruimte) maar het bedrijfsleven heeft te grote kredieten opgenomen. Te groot in verband met de veel te geringe produktiestijging bij de industrie. De bankkredieten zijn te sterk gezwollen.
- 4 Een andere groep die een bijzondere verantwoordelijkheid heeft is de grote groep der werknemers.**
De stijging der arbeidskosten is groter dan ooit te voren en verwacht kan worden een nog verdere

stijging omdat — naar de ervaring leert — in de late jaren van een hoogconjunctuur belangrijke produktiviteitsstijgingen niet meer aanwezig zullen zijn.

Het loonakkoord van Oud-Wassenaar blijkt dus wel een zeer reële aangelegenheid te zijn geweest. Met name heeft de president in deze sector het oog op de start en de ontwikkeling van de verkorte arbeidstijd. Hij constateert dat de 5-daagse werkweek — hoe geheel anders van opzet — als een algemeen sociaal verlangen is aanvaard.

Weliswaar is men oorspronkelijk er van uitgegaan dat deze arbeidstijdverkorting grotendeels uit de beschikbare ruimte moest komen en dan nog geleidelijk ingevoerd — maar in feite is daarvan maar weinig terecht gekomen. De gespannen arbeidsmarkt was daarvan de oorzaak en aldus had de verkorte werkweek in de gegeven conjuncturele omstandigheden ernstige (nadelige) gevolgen.

De president constateert dat in feite de verkorte werkweek een stuk vrije tijd in de plaats van een stuk reëel inkomen betekende. Maar of de werknemer daarmee bijzonder gelukkig is? De heer Van Nierop, het toenmalige A.R. Kamerlid was daarvan overigens bij de begrotingsbehandeling van Sociale Zaken 1962 allerminst overtuigd!

Het N.V.V. meent dat op deze weg nog (veel) verder moet worden gegaan. Momenteel ziet het er echter niet naar uit dat deze weg met enige zekerheid te gaan is, als men tenminste de arbeidstijdverkorting gepaard wil doen gaan met een verhoging van het uurloon. En dat laatste is noodzakelijk wil de werknemer niet de dupe worden!

In deze kwetsbare situatie betekent een nog verdere verkorting van de arbeidstijd een over de kling jagen van de economie. En dat terwijl het hoog nodig is zich voor te bereiden op de periode van consolidatie, die na de nabloei van een hoge conjunctuur onherroepelijk volgt.

Een ander belangrijk gegeven in het verslag is dat naar de berekeningen van de president van de Nederlandse Bank, er gevaar bestaat voor een verlies van ons concurrentievermogen met het buitenland. Te meer omdat het buitenland zich van de gevaren van een kosten-inflatie thans zeer bewust is!

Nederland heeft naar de mens gesproken, het mede te danken aan zijn internationale concurrentievermogen, hetwelk behouden bleef — dat de periode van recessie 1958 zo spoedig kon worden overbrugd!

Het is dus zaak dat dit concurrentievermogen nauwlettend in het oog wordt gehouden.

Hoewel er nog niets is gebeurd dat zou wijzen op een onherstelbare ontwikkeling — er is wel sprake van een gemakkelijk kwetsbare situatie.

Kabinet, Volksvertegenwoordiging en het totale bedrijfsleven zullen afzonderlijk en gezamenlijk zich inspanningen moeten getroosten de gevaren van overbesteding en van het verlies van voldoende concurrentievermogen met het buitenland te onderkennen. En daarna de geëigende maatregelen treffen.

**VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN**

HET NIEUWE LAND

GRITTER's
ACCOUNTANTS- EN ASSURANTIE-
KANTOOR
EMMELOORD - Boslaan 19 - Tel. 05270-3045*

Firma Gebr. Slump
Brandstoffenhandel
LEMMER TELEFOON 05146-564
NAGELE TELEFOON 05276-2460

Bouwbedrijf
L. DE GRAAFF

EMMELOORD
Nagelerstraat 37
Telefoon 05270-3090

AMSTERDAM

GEZOND, GEZELLIG EN 'T GOEDKOOPT
is het stoken met de kolen van de

FIRMA S. DOGGER Hzn.
SCHINKELKADE 14 - TELEFOON 72 25 16
ANTRACIET
BRECHCOKES en OLLIE voor centrale verwarming

G. W. GRUPPEN
Aannemersbedrijf

SPAARNDAMMERDIJK 388 - TEL. 80553 - AMSTERDAM

DORDRECHT

Gebruikt u veel enveloppen ?

Zend dan uw volgende aanvraag aan

DRUKKERIJ J. DE LONGTE
DORDRECHT - TELEFOON (01850) 4432

ZWIJNDRECHT

VOOR UW KOLEN EN OLIE
HUISBRAND OF INDUSTRIE
ZWIJNDRECHTSCH E VEREENIGDE
BRANDSTOFFENHANDEL
ZWIJNDRECHT, Ringdijk 650, Telefoon 25295 en 5926

VLAARDINGEN

Firma A. van Roon
Speciaal adres voor
watersport- en kampeerartikelen
WESTHAVENKADE 61 - TELEFOON 3492 en 5792

Assurantiekantoor L. G. Borsboom
Telefoon 3754 — Binnensingel 211

Rijkserkenning in groep A voor
makelaars en assurantiebezorgers

SOESTDIJK

D. C. Reesink
Soestdijk
Talmalaan 12
Telefoon 2401

Timmer-, Metsel- en
Onderhoudswerken
BOUWBEDRIJF

UIT TIJDEN EN PERIODIEK

Beginsel en aanpak

BEGINNEN we met een ernstige zaak. Want als Het Vrije Volk uit ons blad gaat citeren en boven dit citaat met commentaar als opschrift zet „Gebed”, dan is dit heel beslist ernstig bedoeld. Dit was het artikeltje:

VAN het debat over Nieuw-Guinea in het Partij Convent van de Anti-revolutionaire Partij zegt het a.r. weekblad Nederlandse Gedachten:

„Er is in de geschiedenis van de AR Partij waarschijnlijk nooit een Partij Convent gehouden, waar we het zo duidelijk oneens waren”.

Het blad schrijft verder: „De rede van dr. Bruins Slot vond ernstige bestrijding en aan de andere kant warme verdediging. De bestrijders betreurden de veranderde koers; speciaal de woordvoerders van de „dertig”, lange tijd bezwaard, maar nu opgelucht en dankbaar. Er is geen enkele reden te doen, alsof dit allemaal niet ernstig is”.

Maar: „Want er was één element in het debat, heel duidelijk en sterk, en dat was de begeerte om zich te beroepen op en te houden aan de de Heilige Schrift. Dat maakte, dat er weliswaar géén conclusie was aan het slot, maar wel een vereniging in het gebed.”

Dat is een term, die we heel goed kennen: „zich verenigen in het gebed”.

En dat was ditmaal zeer existentieel”.

Harder kan het niet gezegd worden wat het zwakke punt van een confessionele partij is. Omdat de eenheid van de partij niet van politieke, maar van levensbeschouwelijke aard is, leidde ernstig verschil in inzicht niet tot een politieke conclusie maar tot geen conclusie. Dat is voor de politieke wilsvorming in een volk een bedenkelijke zaak.

We mogen het antwoord overlaten aan De Volkskrant die op dit socialistische commentaar weer haar commentaar gaf. Als volgt:

DE PvdA heeft vroeger tot vervelens toe trachten te bewijzen, dat partijen op levensbeschouwelijke grondslag, zoals de protestantse en de katholieke nooit tot zaken kunnen komen, omdat men daar enkel het geloof tot binding zou hebben. De laatste tijd hoorden we daar niet zoveel meer van maar nu is Het Vrije Volk toch weer eens met graagte, aan de hand van de beschouwing in Nederlandse Gedachten, aan het „bewijzen” geslagen. De socialistische conclusie is dan: nu blijkt het toch wel glashelder, bij een levensbeschouwelijk gefundeerde partij als de AR kan men wel samen bidden, maar niet tot een gezamenlijke politieke conclusie komen.

Al mag het begrijpelijk zijn, dat het socialistische partij-organen voor de verleiding is bezwaken, het had toch wel moeten bedenken, dat het hoogst onverstandig is juist Nieuw-Guinea als bewijs te willen gebruiken, dat de socialistische doorbraakpartij zo gunstig afsteekt bij andere partijen. Hoe ligt het bij de PvdA? Bij het laatste Nieuw-Guinea-debat in de Tweede Kamer kwamen in de heren De Kadet en Scheps twee socialistische woordvoerders aan het woord, die het volkomen oneens waren. De heer De Kadet vertolkte het standpunt van „geef het zo gauw mogelijk aan Indonesië” en zijn fractiegenoot Scheps zei, dat dit een schandte zou zijn omdat ook de Papoea's er, evenals andere jonge volkeren, recht hebben „de dageraad van de vrijheid” te zien. Was dat verschil van mening in de socialistische Tweede Kamerfractie, ook in de socialistische partij is men het over Nieuw-Guinea alles behalve eens. Terwijl de PvdA nog altijd bezig is handtekeningen te verzamelen tegen het Nieuw-Guinea-beleid van de regering, is er ook een comité van PvdA-leden, dat adhesiebetuigingen verzamelt. Om te protesteren tegen het Nieuw-Guinea-beleid van de eigen partij. Volgens deze bezwaarde socialist zou een „progressieve en democratische partij als de PvdA meer oog moeten hebben voor de betekenis van het zelfbeschikkingsrecht”.

En nu komt nog het meest wonderlijke Het Vrije Volk, dat zo begerig aanvult op de verdeeldheid over de kwestie Nieuw-Guinea bij de AR, schreef eerder over verdeeldheid in eigen rijen, dat die „volledig aanvaard moeten worden”. Het ging immers maar om „praktische politiek” en niet „om eisen, die uit het socialistische program van beginselen voortkomen”. Als dit argument niet enkel voor socialistische onenigheid dient,

kan het nu zeker ook voor de verdeeldheid bij de AR worden gebruikt. Ook daar is de kwestie Nieuw-Guinea immers, evenals bij de PvdA, een stuk „praktische politiek”. Nee, van dit „bewijs”, dat een niet-confessionele partij als de Partij van de Arbeid er met haar eensgezindheid zoveel beter zou voorstaan, had Het Vrije Volk beter af kunnen blijven.

We hebben beide commentaren met genoegen gelezen. Niet omdat wij de conclusie van Het Vrije Volk zo fraai vinden — wel omdat beide schrijvers er blijken van geven dat zij de Anti-Revolutionaire Partij wel heel duidelijk zien als een beginselpartij. Waar men het over zaken van praktische politiek wel eens oneens kan zijn en soms heel erg oneens — maar waarin men, zoekende naar een oplossing, teruggaat naar het allereerste begin van alle politiek, de Bijbel.

We hebben aan deze twee artikeltjes herhaaldelijk gedacht toen we in de afgelopen weken kennis namen van de commentaren in wat men de zaak Visser-Van Riel zou kunnen noemen. Ook in de liberale kring blijkt verschil van mening te zijn — maar de commentatoren hebben er geen twijfel over laten bestaan dat zij de aanpak van zo'n geschil binnen de V.V.D. heel wat minder serieus zien dan zij oordeelden over het A.R. verschil van mening over Nieuw-Guinea. Beginselen en aanpak blijken iets met elkaar te maken te hebben!

Om u een eerste indruk te geven van de wijze waarop in sommige kranten met deze V.V.D.-rel de draak is gestoken, eerst dit citaat uit De Tijd/De Maasbode:

Na het gebeuren in de Senaat staat de Tweede-Kamerfractie volgens prof. Oud voor een hoogst ernstige beslissing. Het gaat om de houding van de fractie tegenover minister Visser als volgende week woensdag in een orde-debat beslist moet worden over de vraag hoe de Kamer nu procedureel te werk moet gaan met de nota van de bewindsman over de zaak-Van der Putten.

Wij menen, dat onderdelen van deze nota geraakt worden door hetzelfde sub iudice, dat minister Visser in de Senaat tot reddingsplank gediend heeft. Het is daarom niet goed denkbaar, dat prof. Ouds beslissing een soortgelijke misstap zou inhouden als die welke zijn vermeende opvolger — nu wellicht oud-opvolger — in de Eerste Kamer de kroon over de oren deed zakken. De tijd voor een politieke uitspraak met dodelijke gevolgen lijkt nog niet rijp te zijn, zodat prof. Oud wellicht niet veel anders overblijft dan de VVD met een gedeukt prestige de gemeenteraadsverkiezingen te laten ingaan. Dat is voor de liberalen inderdaad een hoogst ernstige zaak. Maar wie heeft ook weer gezegd, dat de VVD verheugd mocht zijn, dat zij met de Statenverkiezingen het wispelturige vlottende kiezersdeel is kwijtgeraakt? Aldus beschouwd lijkt de kans op een intense nieuwe vreugde zeer reëel. Laat dat dan bij gebrek aan beter een schrale troost zijn.

Zelfs de liberale Nieuwe Rotterdamse Courant begint haar commentaar met een (wel heel zuur!) grapje. Aldus:

NA en eigenlijk al tijdens het debat in de Eerste Kamer over de begroting van defensie voelden wij deze gedachte in ons opkomen: de V.V.D. en de kiezers mogen blij zijn dat noch ir. S. H. Visser, noch mr. H. van Riel in enige gemeente kandidaat is bij de komende raadsverkiezingen. Zij zouden geen politiek stieraad zijn op een liberale lijst die, stonden zij er wel op, voor de kiezers dus minder aantrekkelijk zou zijn.

En zelfs het Algemeen Handelsblad, hoe zeer verontwaardigd ook dat minister Visser rustig bleef zitten, begint met een wel grappig aandoende beeldspraak:

HET hevige offensief tegen de minister van Defensie, dat wij voor het debat in de Eerste Kamer zagen aankomen, is niet uitgebleven. In de verdedigingslijnen van de minister zijn niet alleen bressen geschoten, maar hij heeft daarenboven een complete (politieke) voltrefter moeten incasseren. Wat echter ook op deze minister valt aan te merken, zijn incassersvermogen lijkt in ieder geval vrijwel onberispelijk.

Een mildere aanduiding dan het woord „voltrefter” voor de door mr. Van Riel aan het einde van de du-

plieken namens de gehele VVD-fractie in die kamer afgelegde verklaring dat de minister het vertrouwen van zijn geestverwanten niet meer geniet, lijkt ons niet mogelijk. De minister is in de gelegenheid gesteld zijn beleid op het stuk van bepaalde objectief vastgestelde en niet betreden feiten in de ongelukkige zaak-Van der Putten nader toe te lichten en te verdedigen, maar hij heeft daarvan geen gebruik gemaakt.

Gelukkig hebben de commentatoren het niet bij deze (al dan niet zure) grapjes gelaten — daarvoor was de zaak te ernstig. Om recht te doen aan dit liberale blad citeren we weer de Nieuwe Rotterdamse Courant:

AFGEZIEN van eventuele bedoelingen, afgezien ook van de opvatting dat op de verkeerde plaats, nl. in de Eerste Kamer, een detail in het beleid van een minister is behandeld en wel zo, dat het buiten redelijke proporties werd opgeblazen, afgezien voorts van de omstandigheid dat de centrale raad van beroep en de Tweede Kamer — die de desbetreffende nota in behandeling heeft — zich nog over de zaak-Van der Putten moeten uitspreken, zijn wij door het gesignaleerde stukje politiek om een nog andere reden teleurgesteld en zelfs geschokt.

De minister van defensie is de bewindsman die in het bijzonder verantwoordelijk is voor de strijdkrachten. Een deel van die strijdkrachten is op het ogenblik actief doende, niet bij wijze van oefening, maar in alle militaire ernst. Men kan over de politieke achtergrond van de zaak-Nieuw-Guinea denken zoals men wil, het feit dat Nederlandse militairen ginds de hun opgelegde plicht doen met alle mogelijke consequenties van dien, is onmiskenbaar.

Getuigt het nu van tact en van goede smaak, getuigt het van begrip voor de ernst van hetgeen er militair aan de hand is, onder zulke omstandigheden de minister van defensie het vertrouwen op te zeggen wegens een stukje — niet een compleet — personeelsbeleid?

Niet geheel zonder reden wordt minister Visser wel gebrek aan tact en bedrevenheid verweten. Maar dit verwijt treft nu ook de senator die hem onder de geschetste omstandigheden te lijf ging.

Daarom dan ook houden wij het bij de gedachte, dat de kiezers op 30 mei noch op de één noch op de ander hoeven te stemmen wanneer zij sympathie hebben voor liberale beginselen. En wij nemen aan, dat de kiezers ook volgende jaar, bij de Kamerverkiezingen, dat niet zullen hoeven te doen.

Twee kranten waren het hiermee totaal niet eens: het Algemeen Handelsblad en de (niet minder liberale?) Telegraaf. Het Handelsblad schreef dit als slot:

EEN minister is in ons land inderdaad geen „partijminister”. Kamerleden en ministers dragen ieder hun eigen verantwoordelijkheid. Ons democratisch-parlementair bestel brengt mede, dat een minister, die in een zeer belangrijke aangelegenheid een kamermeerderheid tegen zich krijgt, of wiens begroting wordt verworpen, heengaat.

Een bewindsman, wiens politieke vrienden het vertrouwen in hem hebben verloren en die dit in een openlijke verklaring unaniem uitspreken, behoort niet heen te gaan. Het omgekeerde: dat hij daaruit voor zichzelf de consequentie niet zou mogen trekken, is al evenmin waar. Dat kan van talrijke omstandigheden afhangen en onze politieke geschiedenis is daar om te bewijzen dat het niet de eerste maal zou zijn dat een minister in een dergelijk geval wel de consequenties trekt, al ligt elk geval altijd wel weer enigszins anders.

Minister-president De Quay heeft, al stelde hij het meer in het algemeen, duidelijk doen uitkomen, dat een heengaan van de minister op deze grond niet tot een kabinetscrisis zou leiden. Terecht zeker in de situatie van dit ogenblik. Daarin hoeft de minister dus geen belemmering voor zijn heengaan te zoeken. Waarin dan wel? Wij vermogen het niet te zien.

Minister Visser heeft nochtans besloten aan te blijven. Men kan zich afvragen wat thans de houding van de Tweede Kamerfractie van de VVD zal zijn. Volgens een hedenochtend door mr. Oud op een vergadering te Rijswijk gedane mededeling, zal dit vol-

gende week woensdag kunnen blijken, wanneer in die Kamer de vraag aan de orde komt wat er verder moet gebeuren met de nota van minister Visser over de zaak-Van der Putten.

En dit was de visie van De Telegraaf:

TIJDENS de bewogen zitting van de Eerste Kamer, is herhaaldelijk door de politieke tegenstanders van mr. Van Riel betoogd, dat hij tot het opzeggen van het vertrouwen in minister Visser is overgegaan om zuiver opportunistische electorale redenen.

Dit is een onbillijk verwijt. Er is geen enkele reden om te twijfelen aan de oprechtheid van de mening van de heer Van Riel, dat minister Visser schromelijk gefaald heeft in de zaak-Van der Putten. In deze mening staan mr. Van Riel en zijn fractie waarlijk niet alleen. Dat een politicus bij het uitspreken van die mening hoopt, dat dit bij een groot gedeelte van de kiesgerechtigde Nederlanders bijval zal ondervinden, is zijn goed recht. De woordvoerders, die zo heftig met het verwijt van politiek opportunisme schermden, dienen eens te bedenken, welke, zelfs zeer schadelijke verkiezingsstunts zij soms uithalen. Men behoeft hierbij alleen maar te denken aan de loonronde door de Partij van de Arbeid-ministers vlak voor verkiezingen „doorgedrukt”, welke loonronde daarna moest uitmonden in de bestedingsbeperking.

Het antwoord op deze nogal zonderlinge Telegraaf-redenering laten we aan Het Vrije Volk over, dat met veel verve deze beschouwing gaf:

NA de verloren statenverkiezingen heeft prof. Oud, voorzitter van de VVD en fractievoorzitter dezer partij, in de Tweede Kamer, opgewekt verklaard dat hij niet meer dan het Telegraafpubliek was kwijtgeraakt. Het kan zijn, dat de politicus de Telegraafdruiven voor zuur verklaarde omdat hij er niet meer bij kon.

Het is ook mogelijk, dat de professor, eens een ijerig medewerker aan De Telegraaf, tot beter inzicht was gekomen. In het laatste geval heeft hij een ernstige teleurstelling ondergaan.

Het is thans namelijk helder aan de dag gekomen, dat zijn collega-fractievoorzitter in de Eerste Kamer, mr. H. van Riel, optreedt als vertegenwoordiger van de zure Telegraafdruiven en dus de Zure Druif bij uitnemendheid is. Het moet voor de heer Oud wel een zeer wrange ervaring zijn, dat de hele Eerste-Kamerfractie de heer Van Riel is gevolgd en zich zodoende solidair heeft verklaard met de ongewenste insluipfels in de V.V.D.

Het moet voor de heer Oud een volvoering zijn, dat ten gevolge van de verloren statenverkiezing de mogelijkheid aanwezig is, de Eerste Kamerfractie bij de eerstvolgende gelegenheid wat uit te dunnen.

Wij hebben er intussen alle begrip voor, dat de benarde partijleider aan de vrouwen te Rijswijk heeft meegedeeld, dat hij zich nu beraden zal. Wij begrijpen alleen niet, dat het bearaad al niet eerder heeft plaatsgehad. De belangstellende toeschouwer heeft zich al afgevraagd hoe het mogelijk is, dat twee vooraanstaande figuren in de VVD een minister en een fractievoorzitter, een gevecht op leven en dood aangaan (en dat dan niet zullen doen zonder medeweten van de partijleider), zonder dat iemand van het drietal zich heeft afgevraagd, wat er zou moeten gebeuren als de minister eens won. Merkwaaardige partij- en fractieleiders, die zo weinig vooruitzien... als tenminste waar is wat de heer Oud aan de VVD-vrouwen op hun provinciale dag heeft verteld.

Bij een groot deel van de parlementsverslaggevers en de dagbladen is de indruk gewekt, dat er wel enig verband is tussen het optreden van de heer Van Riel en de komende verkiezingen voor de gemeenteraden. „Een insinuatie”, riep de heer Van Riel, toen de PvdA-senator Thomassen deze mogelijkheid bij het debat opperde.

Maar hiermee was die indruk niet weggenomen en zelfs De Telegraaf, die als meest verwant orgaan de heer Van Riel ferm verdedigt, weet niet beter dan te zeggen „en wat dan nog” of woorden van gelijke strekking.

Wij weten nu dat het doel — het hoofd van minister Visser inruilen voor de aarzelende sympathie van het Telegraafpubliek — niet is bereikt. Dank zij de meerderheid van de Eerste Kamer, die hoe kritisch overigens ook tegenover het beleid van de minister, deze een eerlijke kans heeft gegeven zijn beleid in de ontslagkwestie-Van der Putten te verdedigen.

Volgende week zullen wij wellicht weten, waartoe het nadere beraad van prof. Oud om de VVD uit de nesten te helpen, heeft geleid.

Inderdaad, volgende week zullen we meer weten — maar dan zijn de verkiezingen al weer voorbij en is het allemaal niet zo interessant meer. Of misschien is de positie van de V.V.D. juist dan nog te meer actueel!

EERSTE KAMER

Liberaal aanval op minister Visser volk omen mislukt

HET liberale brein, dat plannen had uitgewerkt om de liberale minister van defensie, ir. S. H. Visser, bij de behandeling van zijn begroting in de Eerste Kamer ten val te brengen, heeft gefaald. De liberale fractieleider in de Senaat, mr. H. van Riel, die vorige week dinsdag en woensdag al zijn intellect en oratisch agitatievermogen heeft aangewend om zijn politieke geestverwant tot aftreden te dwingen, heeft in feite zijn gezicht verloren. De minister weigerde te stappen in de strop, die zijn „vrienden” hem voorhielden. Hij bleef.

Men had het drama al kunnen zien aankomen. Op 7 mei schreef het liberale Algemeen Handelsblad een zeer kritisch hoofdartikel over het beleid, dat de minister van defensie had gevoerd. De kritiek vond een hoogtepunt bij de beschrijving van 's ministers optreden in de zogenaamde zaak-Van-der-Putten. Diezelfde week verliedde het in politiek Den Haag dat de liberalen zich binnenskamers al van minister Visser hadden willen ontdoen, dat dit voorsnog niet was gelukt en dat nu in de Eerste Kamer een open aanval zou worden ondernomen.

De aanval is gekomen, bruto, meedogenloos. De heer H. Algra, die namens de a.r. Eerste-Kamerfractie aan het defensiedebat deelnam, sprak zelfs van een overwinning van amoreel opportunisme. Had hij ongelijk?

Mr. Van Riel meende van wel. Hij ontkende, dat de aanval op zijn geestverwante bewindsman voortkwam uit de wens, de bij de Statenverkiezingen geleden verliezen bij de komende gemeenteraadsverkiezingen weer ongedaan gemaakt te krijgen. Hij vond het zelfs ongehoord, dat minister Visser naar de motieven van zijn optreden vroeg. Maar wie weet, dat het juist De Telegraaf is geweest, die steeds de zaak-Van der Putten heeft aangegrepen om het beleid van minister Visser te veroordelen, en wie weet, dat zich onder de lezers van dit abjecte persorgaan veel V.V.D.-kiezers bevinden voor wie het aanblijven van minister Visser wellicht een reden is geweest en nog zal zijn om zich van de V.V.D. af te wenden, behoeft niet diep te denken om tot een bepaalde conclusie te komen.

De eigenlijke defensie-aangelegenheden kwamen in dit debat eigenlijk nauwelijks aan bod. Aan minister Visser lag dit niet. Evenmin aan de woordvoerders van de P.v.d.A., de K.V.P. de A.R.P. en de C.H.U., de heren Van der Stoep, De Gou, Algra en Van Hulst. Zij beijerden zich in eerste termijn, kritische en waardevolle opmerkingen te maken over de zaak zelf, de defensie-inspanning van ons land in dienst van het grote goed van de vrijheid.

Over de zaak-Van der Putten wensten zij op dit moment niet te oordelen. Hoewel sommigen van hen ook van mening waren, dat 's ministers optreden niet in alle opzichten gelukkig is geweest, meenden zij, dat thans, nu het ontslag van de heer Van der Putten aanhangig is bij de Centrale Raad van Beroep in Ambtenarenzaken in Utrecht, en nu de Tweede Kamer zich buigt over de nota, die minister Visser haar heeft gezonden, voor een beoordeling door de Eerste Kamer de tijd nog niet is aangebroken.

Zo niet mr. Van Riel. Ziehier zijn betoog in eerste termijn. „Mijn kritiek heeft niets te maken met mogelijke electorale gevolgen ervan”, zei hij tot de heer Algra, die in gespeelde verbaasheid melding had gemaakt van krantenartikelen, waarin wé verbod werd gelegd tussen de liberale kritiek en de stembusuitslag, en daaraan had toegevoegd, dat het wel zeer onvriendelijk zou zijn, zo iets van de V.V.D. te denken.

„Als ik toch over de zaak-Van der Putten ga praten, is het, omdat ik vind, dat er aanzienlijk landsbelang mee is gemoeid”, vervolgde mr. Van Riel. Waar was het landsbelang in de verdrukking gekomen? Mr. Van Riel las het voor uit het vonnis van het Ambtenarenrecht in Arnhem: tijdens het verhoor, waaraan twee hoofdambtenaren van het ministerie van defensie Van der Putten hadden onderworpen, waren geen notulen of andere soortgelijke aantekeningen gemaakt.

Dit was de cardinale fout in het ministeriële beleid. Hiervan was mr. Van Riel enorm geschrokken. „Dit gaat niet”, zei hij en hij redeneerde de minister voor, hoe het wel had gemoeten: „Wanneer ik bezwaren heb tegen een ambtenaar, laat ik hem bij mij komen, of bij de secretaris-generaal, en dan hoort men de man erop te wijzen, dat hij eruit gaat als hij bepaalde ontoelaatbare handelingen — in dit geval was dit dus het uitnemen van beschuldigingen tegen officieren geweest — nog eens pleegt”. Een goed personeelsbeleid eist dit, zeker bij iemand met het karakter van de heer Van der Putten, aldus mr. Van Riel.

Er was nog iets. Volgens Het Parool moet minister Visser op een van zijn persconferenties over de zaak-Van der Putten hebben gezegd, dat hij een wat wonderlijke stunt ging uithalen. Hier heeft de minister in zekere zin het doodvonnis over zichzelf uitgesproken, want hij beheerste niet alle vereisten, die voor een stunt nodig zijn, fulmineerde de heer Van Riel.

De conclusie luidde aldus: Er is sprake van een ontoelaatbaar personeelsbeleid gezien vanuit een oogpunt van rechtvaardigheid en de hoogheid van de staat. „Ik zie eigenlijk maar één consequentie”.

Minister Visser trok die consequentie niet. „Ik meen, dat ik het recht heb, mijn beleid te verdedigen door beroep aan te tekenen en in het debat over mijn nota aan de Tweede Kamer”, antwoordde hij. Verder besteedde hij minder woorden aan de heer Van Riel dan deze aan zijn Van der Putten-beleid had gewijd. „Het is niet duidelijk”, zei de minister, „of hij mij het recht tot verdediging wil onthouden.”

Met nadruk stelde de minister — en dit standpunt werd later gedeeld door de heren Algra (a.r.) en prof. Samkalden (soc.) — dat de wijze, waarop het ontslag van Van der Putten tot stand kwam, juist de zaak is, waarover het ambtenarenrecht uitspraak heeft gedaan en waartegen nu bij de Centrale Raad van Beroep beroep is aangetekend. „Als ik op de kritiek inging, zouden wij precies vervallen in het debat, dat straks voor de Centrale Raad zal worden gevoerd. Dit zou in strijd zijn met een goed Nederlands gebruik.”

Wat de „stunt” betreft, de minister lichtte toe, te hebben gezegd, dat men het inlichten van de pers over zijn opdracht aan Van der Putten — het noemen van namen en feiten over de door hem beschuldigde officieren — wellicht als een wonderlijke stunt zou kunnen aanmerken, maar dat men op het departement van defensie geen doofpot kent. De minister verweet mr. Van Riel, dat hij deze passie uit zijn verband had gerukt, en constateerde bij de liberale fractieleider een ernstig gebrek aan zorgvuldigheid, waarop ook een minister aanspraak mag maken. „Naar de reden van dit manco aan zorgvuldigheid kan men slechts gissen.”

De heer Visser kondigde allerminst zijn aftreden aan. „Ik zal mij laten leiden door het oordeel van de Kamer in zijn geheel.”

Zou een meerderheid gevonden kunnen worden, die bereid was, het beleid van minister Visser te veroordelen? De replieken lieten daarover geen twijfel. De felste kritiek op het optreden van mr. Van Riel kwam van de heer Algra. Prof. Samkalden sloot er zich in grote lijnen bij aan.

De heer Algra meende te mogen constateren, dat de liberale aanval op ir. Visser zorgvuldig was voorbereid. Hij herinnerde eraan, dat het de V.V.D. indertijd veel moeite kostte om een opvolger te vinden voor de heer Sydney van den Bergh en dat ir. Visser toen eigenlijk het gezicht van de liberale partij had gered. Ook mr. Van Riel was toen blij over zijn optreden.

Komend op het ontslag van Van der Putten zelf, zei de heer Algra, dat elke inneming de schijn kan wekken, de rechter te willen beïnvloeden. De heer Van Riel heeft deze regel met de voeten getreden. In werkelijkheid gebruikte hij gegevens uit de stukken, die bij de rechter en de Tweede Kamer aanhangig zijn, om minister Visser tot aftreden te dwingen. „Ik geloof, dat de minister dit ook zo heeft begrepen.” De heer Algra bracht minister Visser hulde voor zijn antwoord.

De heer Algra vroeg zich af, waarom de V.V.D. minister Visser nu kwijt wil, nog voordat de Centrale Raad van Beroep zich heeft uitgesproken. Hij wees erop, dat alle liberale kritiek is toegespitst op één punt, het verhoor door de twee ambtenaren. Hij maakte melding van de moeilijke situatie, waarin het kabinet momenteel verkeert. Komend tot een oordeel, vroeg hij zich af, of de V.V.D. nog wel als regeringspartner aanvaardbaar blijft. Zijn antwoord luidde: Niet met een optreden als dat van de heer Van Riel. Wat de V.V.D. doet, is nooit aanvaardbaar van een regeringspartner. En hij besloot: „Dit is de overwinning van een amoreel opportunisme. De Telegraaf zal juichen, maar de geschiedenis zal recht doen en het veroordelen.”

Ook prof. Samkalden was het optreden van mr. Van Riel kennelijk te gortig. Hij maakte er geen geheim van, dat de socialistische minister Visser gaarne zien gaan. „Dit wil echter niet zeggen, dat wij het met alle bestrijdingsmethoden eens zijn.”

De socialistische hoogleraar gebruikte bij zijn bestrijding overwegend dezelfde argumenten als de heer Algra. Hij vergat echter intussen niet, dat hij tot de oppositie behoort en waarschijnlijk daarom informeerde hij, of een eventueel aftreden van minister Visser ook gevolgen zou hebben voor het kabinet. En mocht de minister niet aftreden, dan wilde prof. Samkalden graag weten, welke dringende landsbelangen er zijn, die de bewindsman nopen, zijn functie te blijven vervullen. De hoogleraar rekende de situatie niet alleen aan de heer Van Riel toe: wat is gebeurd heeft het gezag van de minister en van het kabinet alleen nog verder afgebrokkeld.

Niet minder agressief was mr. Van Riel in tweede termijn. „Het gaat mij om het in defensieverband allerbelangrijkste vraagstuk: hoe de mens in dat defensieverband wordt behandeld.” De kritiek van zijn bestrijders wees hij van de hand. De heer Algra, die hem politiek partisanisme had verweten, betichtte hij van politiek fanatisme. „Ik heb niet over partisanisme gesproken in verband met de a.r. houding met betrekking tot het Nieuw-Guineavraagstuk en ook niet, toen de a.r. Tweede-Kamerfractie in december 1960 een van haar bewindslieden wegzond.”

Goed, die opmerking over minister Vissers stunt wilde mr. Van Riel wel laten voor wat zij was, maar daartegenover stond, dat het antwoord, dat minister Visser hem had gegeven, dermate onbevredigend was, dat hij slechts kon concluderen, dat dit de deur dicht deed. En over 's ministers gissing naar zijn motieven zei hij: „Zo iets doet men niet.”

Namens zijn fractie zei de heer Van Riel, dat de liberale senatoren, gezien de internationale situatie, hun stem niet aan de begroting zouden onthouden. „Maar de gehele fractie stelt uitdrukkelijk, dat wij in deze minister geen vertrouwen meer kunnen hebben.”

Er werd gepauzeerd. In de Kamer hing een crisissfeer. Minister-president De Quay spoedde zich naar

het Kamergebouw. Minister Korthals volgde kort daarna. De tribunes puilden uit van het publiek. Veel Tweede-Kamerleden waren aanwezig, vooral liberale. Zij hadden trouwens voor het hele debat al meer dan gewone belangstelling aan de dag gelegd.

Het was prof. De Quay, die de vragen van prof. Samkalden beantwoordde: als minister Visser door het afstemmen van zijn begroting tot aftreden zou worden gedwongen, zou het kabinet zich ernstig over eventuele consequenties moeten beraden, aangezien het defensiebeleid een belangrijk onderdeel van het kabinetsbeleid pleegt te zijn. Als de minister echter door zijn geestverwanten zou worden geroept, af te treden, behoeft dat niet noodzakelijkerwijs te leiden tot een aftreden van het hele kabinet.

Tot slot minister Visser: „Het is misschien goed, toe te lichten, waarom de houding van mr. Van Riel mij niet ertoe brengt, mijn functie ter beschikking te stellen. Ik meen, dat de minister van defensie en geen enkele minister de representant is van zijn partij in het kabinet. In het betoog van de heer Van Riel heb ik geen enkele, maar dan ook geen enkele aanleiding gevonden, af te treden.”

De strijd was beslist. De begroting werd aangevaard. Er kwam geen crisis. De minister bleef. De stembusuitslag op 30 mei zal ongetwijfeld de resultaten ervan laten zien.

Het belangrijkste is verzwegen. Het eigenlijke defensiebeleid raakte helaas op de achtergrond. Tot afsluiting van dit verslag moge worden volstaan met enkele opmerkingen, die de heer Algra maakte. Hij begon zijn betoog met woorden van waardering voor de zestigjarige Nederlandse Christen-Officierenvereniging. Sommige van haar doelstellingen noemde hij nog altijd actueel: het tegengaan van het vloeken, het strijden voor de eerbiediging van de zondag.

Veel aandacht besteedde de heer Algra aan de geestelijke verzorging bij de krijgsmacht. Een bewijs, dat er iets schort aan de verhouding tussen volk en krijgsmacht vond hij in het grote tekort aan legerpredikanten. Hij weet dit onder meer aan de opgang, die de pacifistische stroming „De Derde Weg” bij veel theologen maakt. Hij betreunde dit ten zeerste. Overigens bleek de heer Algra van mening, dat de geestelijke verzorging van de militairen in vredetijd primair een zaak is van de kerken.

IN EUROPA
TOONAANGEVEND
VOOR LABORATORIUM-
EN KANTOORMEUBELN

HUIZENGA

Meubelindustrie en Interieurverzorging n.v.
UTRECHT • KOLLUM

Bel 030-13934* Afd. Verkoop en onze specialisten komen praten en vertellen u alles over alle mogelijkheden. Eventuele schriftelijke aanvragen

Bemurde Weerd O.Z. 12 - Utrecht

DRENTE

Bouwbedrijf Van Ess

Uitvoering van alle
voorkomende bouwwerken

EMMEN — KAPELSTRAAT 20 — TELEFOON 671

EMIGRATIE

Als specialisten belasten wij ons met de volledige verzorging van verzendingen overzee.

Jan de Boer N.V. - Hoogeveen

Tel. 2841 (05280)

MACHINEFABRIEK „BORO”

RODEN — TELEFOON 9108, NA 18 UUR 9102

LANDBOUWWERKTUIGEN
STAALCONSTRUCTIES

KAPSPANTEN VOOR FABRIEKSHALLEN,
LOODSEN, GARAGES, LANDBOUWSCHUREN
E.D.

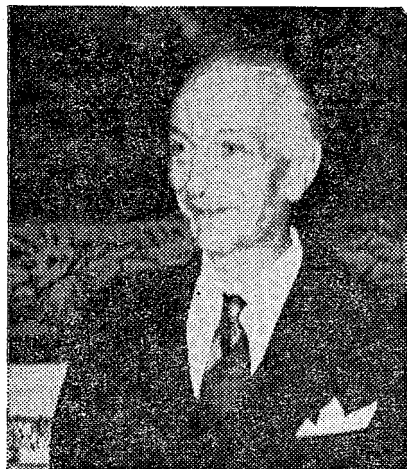
Aandacht voor Antonio Segni

de nieuwe president
van (verdeeld) Italië

HET heeft wat voeten in de aarde gehad, voordat de 71-jarige Antonio Segni, die zijn land talrijke jaren als minister (ook enkele malen als minister-president) heeft gediend, gekozen was als president van de Italiaanse republiek. Negen keer moest er gestemd worden, omdat de linkervleugel van de Chr. Democratische partij weigerde, Segni haar steun te geven. Hierdoor is ten onrechte de indruk gewekt, als zou de nieuwe president zijn verkiezing slechts te danken hebben aan wat men in de Italiaanse verhoudingen rechts-extreme partijen noemt.

HET conflict binnen de Chr. Dem. partij betrof evenwel niet de persoon van Segni, maar het feit, dat de „rechtervleugel” van de partij hem reeds bij voorbaat haar steun had toegezegd. De linkse elementen hebben toen verzet geboden om zich niet te compromitteren in de ogen van de beide socialistische groeperingen (van Nenni en Saragat) en de zogenaamde „opening naar links” niet in gevaar te brengen. Het was allemaal wat naar voor Segni, maar in Italië is men wel wat gewend.

HET ziet er dan ook niet naar uit, dat men in Rome lang zal blijven nakaarten over de toch wel onverkwikkelijke gebeurtenissen rondom deze presidentsverkiezing. De opening naar links, die men in Italiaanse politieke kringen beschouwt als de sleutel, die alle problemen kan oplossen, is niet in gevaar ge-

komen en de nieuwe president, wiens taak een voornamelijk representatief karakter heeft, zal door zijn persoonlijkheid ongetwijfeld alle twijfel aan de juistheid van de genomen beslissing volledig wegnemen.

ANTONIO Segni is geboortig van Sardinië, waar zijn vader uitgestrekte landbouwgronden bezat. Hij studeerde rechtswetenschappen en heeft veel voor dit Italiaanse eiland gedaan, zodat het tenslotte in 1944 regionale autonomie verkreeg. Had hij zich op Sardinië vooral verdienstelijk gemaakt als landbouwkundige, na de tweede wereldoorlog werkte hij als zodanig mee als chr. dem. minister in verschillende kabinetten.

Onder zijn leiding werden belangrijke landbouwhervormingen tot stand gebracht. Zelf gaf hij het voorbeeld, door grote stukken land onder de arme boeren te verdelen. Ondanks veel tegenwerking, streefde hij er naar de hervormingen in het gehele land door te voeren.

ENKELE malen is Segni minister-president geweest. Eerst van juli 1955 tot mei 1957 en later van februari 1959 tot iets meer dan een jaar daarna. In andere kabinetten behoorde hij behalve de portefeuilles van landbouw ook die van onderwijs en defensie. De laatste twee jaren trad hij op als minister van buitenlandse zaken. Segni is een man van weinig woorden, die zich als het nodig is krachtig kan doen gelden. In de chr. dem. partij staat hij aan het hoofd van een krachtige middengroep, welke medewerking van grote betekenis was bij het zoeken van de opening naar links, die het de zgn. Nenni-socialisten mogelijk moest maken, de regeringspolitiek te steunen, zonder dat zij regeringsverantwoordelijkheid zouden dragen.

SEGNI volgt Giovanni Gronchi op, van wie bekend is, dat hij sympathiseert met de linkervleugel van de Chr. dem. partij. Het heeft er nog even om geleken, dat Gronchi zou worden gevraagd nog een keer de kandidatuur voor het presidentschap te willen aanvaarden. Maar Segni kreeg tenslotte voldoende stemmen.

Mijn edelachtbare

Antonia Rietzanger

5

Op een woensdagmiddag had ik een kleine vergadering van het bestuur van de plaatselijke vrouwenorganisatie. Ik heb het vaak met zuchten gepaard gaande en een heel enkele keer het werkelijk gelukkige genoeg, deel uit te maken van het bestuur, zonder er evenwel een speciale functie in te vervullen.

Wij vergaderden bij mij aan huis. Onze afdeling zou, evenals voorgaande jaren, een dagreisje beleggen. Voor deze belangrijke aangelegenheid waren wij samen gekomen om in mijn zitkamer ongestoord te kunnen vergaderen.

Met ons zevenen zaten wij in een uitputtend gesprek over het te kiezen doel van dat reisje. Sommige dames wensten de drukte van Amsterdam, Schiphol en Noordwijk; anderen gaven de voorkeur aan de stille Veluwe.

Juist toen er enige verwarring dreigde te ontstaan ten gevolge van het feit, dat mevrouw Daneel plotseling voorstelde, alleen maar 's middags er op uit te trekken en dan met de fiets, teneinde van de eigen omgeving te kunnen genieten, klonk een geweldig lawaai door het huis.

Aanvankelijk wist ik mij niet te realiseren, waar dat rumoer vandaan kwam, nog minder op welke wijze het ontstond. Ik snelde de zitkamer uit en toen ik op de gang gekomen was hoorde ik, dat de wanclankgeluiden van boven kwamen.

Pas op dat ogenblik herinnerde ik mij, dat onze twaalfjarige Bert gevraagd had, met vier vriendjes op de zolder te mogen spelen, omdat het buiten koud en regenachtig was. Ik riep dus onder aan de trap:

„Jongens, maak niet zo'n heidens lawaai! Jullie mogen gerust spelen, maar doe het kalmer.”

Uit niets bleek, dat mijn vermaning tot hen doorgedrongen was. Integendeel, het lawaai nam eerder toe dan af. Ik holde dus de trap op naar de slaapetage en riep op de overloop onderaan aan de trap die naar onze zolder voert, opnieuw mijn vermaning.

Er viel een korte stilte in. Van deze stilte maakte ik gebruik om te roepen, dat het huis niet afgebroken behoeft te worden en dat ik beneden met dames aan 't vergaderen was en dat ons horen en zien verging door het rumoer dat op de zolder veroorzaakt werd.

„Ja, mamma,” klonk toen het stemmetje van Bert. Een schuchterder en argelozter stemmetje is niet denkbaar.

Ik snelde terug naar mijn medebestuursleden en zei: „De jongens gingen tekeer op de zolder. Je weet, hoe zulke rakkers kunnen zijn.”

Mevrouw Van Goeland merkte vriendelijk op: „Ze waren zeker aan het slopertje spelen? Of deden ze Indiaantje?”

Wij zetten onze vergadering voort. De minnaressen van de stilte verloren het pleit. Niet de imposante, rustige Veluwe, doch het woelige Amsterdam zou het doel van onze dagtocht worden. En natuurlijk kreeg mevrouw Daneel met haar voorstel om de omgeving per fiets te leren kennen in het geheel geen kans. In deze welvaartstijd geelook haar suggestie op een zwart balletje bij de thee inplaats van een gebakje.

Intussen was gaandeweg het geluid, dat van de zolder kwam, aangezwollen. Mijn vermaning bleek slechts een uiterst korte, acute uitwerking gehad te hebben. Wederom doordrong een afschuwelijk geschreeuw het huis; daar tussendoor klonken angstwekkende geluiden, alsof zware voorwerpen met Tarzans-kracht werden neergeworpen om de deugdelijkheid van de constructie van onze zolder te onderzoeken.

„'t Zijn lievertjes,” merkte mevrouw Daneel met onaangenaam opgetrokken wenkbrauwen op. Zij bezit geen kinderen en in haar huis heerst altijd een dodelijke netheid, zelfs gedurende de schoonmaak.

Toen het werkelijk niet meer om aan te horen was, stooft ik opnieuw de kamer uit, juist toen gediscussieerd werd over de vraag, of we op onze uitgaansdag een warme maaltijd van zes gulden vijftientig, of van zes gulden vijfenzeventig zouden nemen.

Ik wilde de herriescoppers tot de orde gaan roepen en daartoe holde ik de trap op, zonder er aan te denken, dat ik weleens een beetje last heb van hartkloppingen. Vervolgens ging ik met dezelfde vaart de tweede trap naar de zolder op. Een klauwen van vechtende jongens roide over de zolder. De oude kinderstoel, nog altijd als curiositeit bewaard, lag omver geworpen. Een gewone stoel had hetzelfde lot ondergaan.

„Wat doen jullie toch!” riep ik. „Je weet toch, dat je niet vechten mag!”

Ze lieten elkaar los en ik zag, dat Bert onderop lag. Zijn bloes was bij de naad op zijn schouders zeker wel tien centimeter opengescheurd.

„We vechten niet, mamma,” zei hij — en zijn stemmetje klonk weer ontwapenend argeloos.

„Zo, noemen jullie dit geen vechten?”

„Nee, we spelen.”

„Ja, mevrouw, we spelen,” vielen de vier jongens Bert bij. „Maar dit is geen spel — kijken jullie er eens uitzien! Als jullie niet ogenblikkelijk ophouden met dat lawaaiig vechten, stuur ik je naar huis.”

Terwijl Bert zijn totaal verwilderde hardos voor zijn ogen vandaan streek, zei hij verongelijkt:

„'t Is geen vechten, mamma. U begrijpt het niet. Het is gewoon spelen.”

„Wat ik zag was geen spelen meer en evenmin stoeien. Kijk je bloes eens. De naad is opengebarsten. En noemen jullie dat nog een spelletje?”

„Toch wel, mamma...”

„Ja mevrouw, eerlijk waar,” viel Wim van de overburen hem bij.

En daarna Bert weer: „'t Is gewoon spelen. We spelen vergadering. Gewoon raadsvergadering.”

De vier vriendjes knikten ijverig en Jantje Bouwman zei: „Ja mevrouw... en Kees en Wim zijn de linkerfractie en we hebben juist de wethouder aangevallen, net zoals vorige week in de krant stond.”

Daar stond ik, als wethoudersvrouw.

„Jullie moeten het niet te gek maken,” zei ik. „Zullen jullie niet meer zoveel herrie schoppen?”

Ze gingen weer rond de oude gehavende tafel zitten, die al sedert jaar en dag op zolder staat. Ze knikten allemaal. Maar Bert zei een beetje stuurs: „U hebt zelf gezegd, dat wij op zolder mochten spelen.”

„Spelen is iets anders dan herriescoppen en vechten. Laat ik jullie niet meer horen!”

Na deze vermaning wilde ik naar beneden gaan om onze vergadering voort te zetten. Maar ik keerde mij nog eenmaal om en vroeg: „En wie van jullie was eigenlijk wethouder?”

„Bert natuurlijk!” klonk het me uit een paar monden tegemoet.

„Natuurlijk, natuurlijk... waarom is dat zo natuurlijk?”

„Nou... zijn vader is toch ook wethouder en die wordt toch ook aangevallen? 't Stond met grote letters in de krant.”

„Wat kuurden ze nu weer uit?” informeerde mevrouw Daneel, toen ik beneden gekomen was.

„O, ze waren een beetje aan het robbedoezen... je weet, hoe jongens van die leeftijd zijn,” antwoordde ik. Ik wilde voor geen geld van de wereld vertellen, welk „spelletje” ze aan 't doen waren.

Onze vergadering werd voortgezet. Het zou een warme maaltijd van zes gulden worden. Ondanks mijn vermaningen bleek op de zolder de vergadering eveneens te worden voortgezet, want het lawaai zwol weer aan.

Na tien minuten was ik verplicht, weer naar de zolder te gaan. Tot mijn schrik ontdekte ik, dat het plafondlampje gesneuveld was en de ruit van het dakraam een ster gekregen had.

Ik gaf last de zolder onmiddellijk te ontruimen. De vier vriendjes stuurde ik naar huis en Bert gaf ik opdracht, huiswerk te gaan maken. De vier jongens dropen verongelijkt af. Ze keken mij aan met een gezicht, waar op te lezen stond, dat ze mij een vreselijk onredelijk mens vonden.

Toen aan mijn bevelen uitvoering gegeven was, ging ik naar mijn medebestuursleden terug. Ik hoorde Wim van de overburen bij het de deur uitgaan nog tegen Bert zeggen: „En toch hebben wij 't gewonnen, je bent afgezet als wethouder.”

Mijn vergadering nam de hele middag in beslag. Dat is meestal zo; zulke vergaderingen duren enkele uren langer dan men verwachten zou.

Toen de dames vertrokken waren, kwam Minko thuis. Ik vertelde hem van het lawaai dat de jongens op de zolder gemaakt hadden en dat het plafondlampje en een ruit van het dakraam slachtoffers geworden waren van het gestoei.

Minko, die eerst geglimlacht had toen ik hem verteld had, met welk „spel” de jongens zich bezig hadden gehouden, was er slecht over te spreken, dat ze 't een en ander vernield hadden.

Voor het avondeten nam hij Bert onderhanden. De ster in de ruit en de scherven van de lamp werden in zijn boetpredikatie gruwelijke bewijzen van een vernielingsdrang, die door niets te rechtvaardigen viel.

Minko is ongetwijfeld de beste vader, die in en buiten ons vaderland rondloopt, maar als Bert kattenkwaad gedaan heeft, schijnt hem altijd het woord te binnen te schieten, dat men de jongen de roede niet sparen moet.

Ook nu was Minko niet mak. Hij verordeneerde, dat Bert direct na het eten naar bed moest, als straf voor zijn geweldadigheden, samen en in vereniging gepleegd met zijn knuiten. En hij bepaalde voorts, dat ze nooit meer op de zolder zouden mogen spelen.

Natuurlijk kwamen bij Bert de waterlanders te voorschijn. Hij trachtte zich te rechtvaardigen door te zeggen, dat ze heel gewoon raadsvergaderingetje gespeeld hadden en dat de lamp helemaal per ongeluk stuk gegaan was en dat de ster in de ruit er op een onverklaarbare manier was ingekomen. En als iemand iets tegen de lamp gegooid had — maar dat ontkende hij ten stelligste — dan zou Wim van de overburen het wel gedaan hebben, want die maakte altijd alles kapot en daarom was hij ook bij de linkerfractie.

Minko was niet te vermurwen. Na het eten moest Bert naar bed en zijn verdediging, dat het toch niets bijzonders is als ze raadsvergadering spelen want dat pappa dat toch ook doet, haalde niets uit.

„Jullie hebben gevochten,” zei Minko. „Je moeder heeft het gezien en jullie gewaarschuwd, maar toch ben je er mee door gegaan.”

„Raadsvergaderingen duren toch altijd lang?” vroeg Bert weer met dat argeloze stemmetje.

„Naar bed!” gebod Minko kwaad.

En dat was dan voor Bert het trieste einde van de raadsvergadering op de zolder.

's Avonds hadden Minko en ik het over het zonderlinge spel van de jongens.

„Hoe komen ze er bij, zo te keer te gaan en elkaar af te rossen,” zei Minko. „Je weet werkelijk niet, wat die knapen bezielt.”

Toen wij 's avonds naar bed zouden gaan, ging ik evenals altijd nog even kijken of Bert sliep. Hij was inderdaad in diepe rust. Zijn argeloos gezicht lag lief op het witte kussen. Maar toen zag ik, dat hij boven zijn ledikant allerlei kranteknipfels op het behangel geprikt had. Ik snelde terug om Minko te roepen. Een ogenblik later stonden we samen bij het bed van onze Bert.

Minko las met verbazing de knipsels die door de jongen aan de wand geprikt waren. „Wethouder Rietzanger fel aangevallen.” „Brokken in de gemeenteraad.” „De wethouder verdedigt zich, doch heeft het van de linkerfractie zwaar te verduren.” „Vinnige strijd tussen rechts en links.” „Wethouder Rietzanger treedt als overwinnaar tevoorschijn!”

Het waren allemaal koppen uit ons plaatselijk blad, blijkbaar ijverig door onze Bert verzameld.

„Nu weet ik, waar hij 't van heeft,” was alles wat Minko zei — en ik zag, dat hij er spijt van had, zo streng te zijn opgetreden.

◆ Tegen vrouwenkiesrecht

De strijd voor vrouwenkiesrecht heeft in het ene land heel wat meer deining veroorzaakt dan in het andere. Maar in Engeland is het zéér heftig toegegaan. De suffragettes hadden niet zelden straatstenen als argumenten.

Nu waren zij, deze kiesrecht dames, in mei 1912 bezig, de parlementsleden te „bewerken.” De heren kregen bezoek van een deputatie met de vraag, hoe zij over het vrouwenkiesrecht dachten. Sommige parlementsleden waren zeer bereidwillig, anderen hielden zich op de vlakte, maar beloofden, de lectruur, die zij ter toelichting ontvingen, ijverig te zullen bestuderen. Er waren er ook, die de dames een beetje voor de mal hielden of ze wegstuurden met een besliste weigering.

Maar dan werd er wraak genomen. Zo'n man, die de deputatie had „beledigd”, kreeg een baksteen door de ruiten. Soms verpakt in een vlugschrift, waarin het vrouwenkiesrecht werd bepleit. De dames kwamen dan voor de rechter, als zij althans op heterdaad werden betrapt. En voor de rechter maakten zij dan niet zelden een geduchte scène.

Een der dames was bijzonder te keer gegaan tegen een parlements lid en had met een zekere energie, een betere zaak waardig, zich geworpen op het verbrijzelen van ruiten. Maar deze man had de dames dan ook verschrikkelijk beledigd en de wrekende dame deed er voor de rechter verslag van. De deputatie had hem gevraagd, of hij vóór vrouwenkiesrecht was. Zijn antwoord luidde: Nóg niet. Maar zodra alle vrouwen zó intelligent en zó met deugden versierd zijn als mijn vrouw, dan ben ik gaarne bereid, het vrouwenkiesrecht te bevorderen.

En dát antwoord, aldus de delegatie, was de grootste belediging, die haar was aangedaan.

DE ministers van de Kroon zijn te onzent zelfstandige figuren die ook in de vergaderingen van de Eerste en Tweede Kamer zelfstandige plaatsen innemen, namelijk achter de ministerstafel. Deze zelfstandigheid in politiek opzicht is de Nederlander niet vreemd. Afgevaardigden in het Parlement b.v. stemmen zonder last van of ruggespraak met hen, die hen hebben benoemd. Niet, dat er een scheiding bestaat, een volstrekte scheiding, tussen minister en volksvertegenwoordigers. De wetgevende macht wordt door de Koning (dat is de Koning bijgestaan door de aan de Staten Generaal verantwoording schuldig zijnde ministers) en door de Staten Generaal gezamenlijk uitgeoefend. Maar dat neemt niet weg, dat er een aparte zelfstandigheid is van de minister en een aparte van het Parlement.

Het behoeft zeker niet uitgesloten te zijn, dat ministers contact bewaren met hun partijgenoten. Hoewel dit van ouden tijde af geen gebruik is geweest. Nog niet zo lang geleden is het voorgekomen, dat bij dreigende moeilijkheden voor het kabinet, in de weg gelegd door een bepaalde politieke groep, de ministers, tot die groep behorende, deel namen aan de discussies (binnenskamers) van hun politieke vrienden. En hebben we ook niet meegemaakt, dat ministers als lijstvoerders hebben gefungeerd?

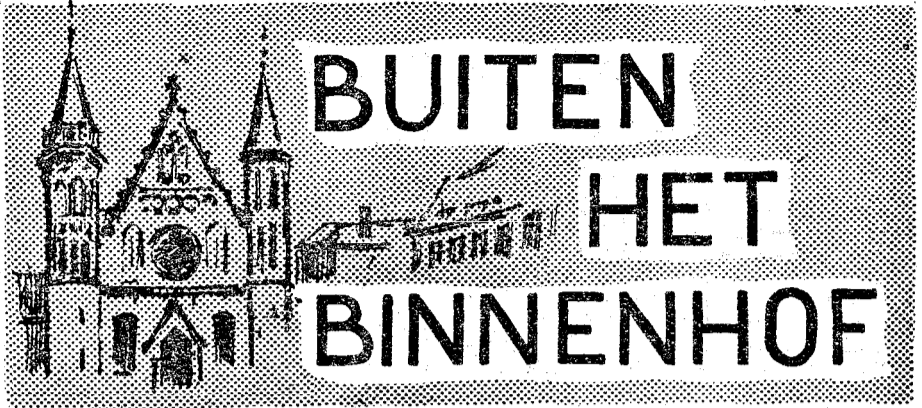
Deze enkele voorbeelden mogen duidelijk maken, dat de minister in het algemeen, een zekere zelfstandigheid geniet en dat hij zich niets behoeft aan te trekken van moties of van andere uitspraken, waaruit kritiek van de Kamer op zijn beleid blijkt.

Een motie tegen de minister eindigt meestal met de bekende formule... „en gaat over tot de orde van de dag...” Tot die orde kan de minister ook overgaan, als hij de motie naast zich neerlegt. Houdt de motie een afkeuring van het beleid van de minister in, een wantrouwen in zijn beleid, dan zal in de meeste gevallen de minister daaruit de consequentie trekken en gaan. Daarbij kan zich echter de mogelijkheid voordoen, dat de conclusie, welke dan door de minister wordt getrokken, ook de conclusie van het gehele kabinet is, omdat, op een bepaald punt, de handelwijze van de minister gedeekt was door het gehele kabinet. Het overigens meer buiten het kabinet geldende „samen uit, samen thuis”, kan een rol spelen.

Wat is er nu veertien dagen geleden ongeveer gebeurd?

In de Eerste Kamer heeft een volksvertegenwoordiger, namens zijn politieke vrienden de met die vrienden politieke bevriende minister het vertrouwen opgezegd. Wij hebben het oog op het wegzenden door de heer Van Riel van minister Visser.

In het geding was een bepaalde beleidskwestie, welke kwestie, in het gehele beleid van de minister, een zeer zeker niet te verwaarlozen, maar dan toch in vergelijking met de landsverdediging in het kader van de NATO, van ondergeschikt belang was. Het was een kwestie — de zaak Van der Putten — welke niemand onberoerd heeft gelaten, welke met aandacht en met gave des onderscheids en begaafd met kritisch vermogen, deze zaak heeft gevolgd. Of deze zaak, op dat moment, een kwestie van recht of onrecht was, mocht op dat moment niet beoordeeld worden, omdat zij, op dat moment, in hoger beroep aan de orde was. De heer Van Riel heeft niet gestemd tegen de begroting van Defensie. De Eerste Kamer heeft niet gestemd tegen die begroting. De heer Van Riel is, om een reden, welke, toen deze zich liet raden, door hem meer dan heftig is ontkend,

op een zeldzaam in de parlementaire geschiedenis voorkomende wijze tegen zijn partijgenoot minister Visser uitgevallen. En hij heeft hem het vertrouwen van de V.V.D. opgezegd.

De wijze, waarop minister Visser op deze uitval heeft gereageerd getuigt van grote zelfbeheersing, van een grotere zelfbeheersing, dan welke door de heer Van Riel aan de dag is gelegd. Ook van een grotere zelfbeheersing, welke door de heer S. van den Bergh, gewezen minister van Defensie en voorganger van minister Visser is getoond, toen hij zich dezer dagen in het openbaar achter de verordening van de minister door de heer Van Riel schaarde.

Toen ik met een en ander, via de dagbladders, geconfronteerd werd, heb ik mij werkelijk grotelijks verwonderd over zulke antipropaganda voor de beginselen van de V.V.D. Ware ik lid geweest, ik had prompt bedankt. Ware ik lid geweest van een propagandacomité m. b. t. de aanstaande raadsverkiezingen, ik had de kwast, en de pen erbij neergelegd en ik had afgezien van het woord. Want iemand, die een beetje gevoel voor verhoudingen heeft, politieke, menselijke, partijpolitieke, interne en welke verhoudingen ook, vraagt zich toch af of de V.V.D. nu stemmen heeft willen verliezen of winnen. Heeft niemand aan het boemerangeffect gedacht? Het effect van dat houten wapen, bij primitieve volken in gebruik, dat in het midden de grootste breedte vertoont en aan de uiteinden smal toeloopt, en dat terugkomt op de plaats vanwaar het is opgeworpen?

Voor professor Oud, de in het parlement vergrijsde figuur, die kenner bij uitstek van parlementaire zeden en gewoonten, heftig bestrijder van onparlementaire zeden en gewoonten, moet deze dag, waarop bovenstaand gebeurde, een zwarte dag zijn geweest.

Als 'u dit leest, zal hij er wel een en ander in de Tweede Kamer over gezegd hebben. Binnenskamers zal er ook wel een en ander over gezegd zijn. Onbegrijpelijk heeft een liberale krant als Het Handelsblad de zienswijze van de heer Van Riel niet afgekeurd. Wel is dat geschied in de Nieuwe Rotterdamse Courant, op welke redactie beter parlementair geschoolde journalisten zitten dan op die van eerstgenoemde dagblad.

Niet snel schrijf ik over actuele politieke zaken, omdat ik mij liever op het randgebied van het parlementaire leven en het politieke bestaan begeef. Maar deze maal moest mij bovenstaand van het hart.

De Engelse schrijver Saki heeft eens geschreven: „wanneer iemands vrienden en vijanden het over een bepaald punt eens zijn, hebben ze meestal ongelijk”.

William Frankema

M. C. van Staaveren
AALSMEER — TELEFOON 4051
Specialiteit in ANJERSTEEKEN,
FREESIAZADEN

ZAKKEN
Voor alle verpakingsdoeleinden
T. SPAAN
v. Berckenrodestraat 15, Rotterdam-W.
Tel. 0 10 - 6 91 95. Telegr.: TESPA.
N.V. G. HAAK
v. Berckenrodestraat 15, Rotterdam-W.
Tel. 0 10 - 6 91 95. Postbus 6043.
Telegr.: HABAG.
Import - Export

VAN LEEUWEN BUIZEN
ZWINDRECHT

Verhoeff's Isoleer- en Ovenbouwbedrijf N.V.

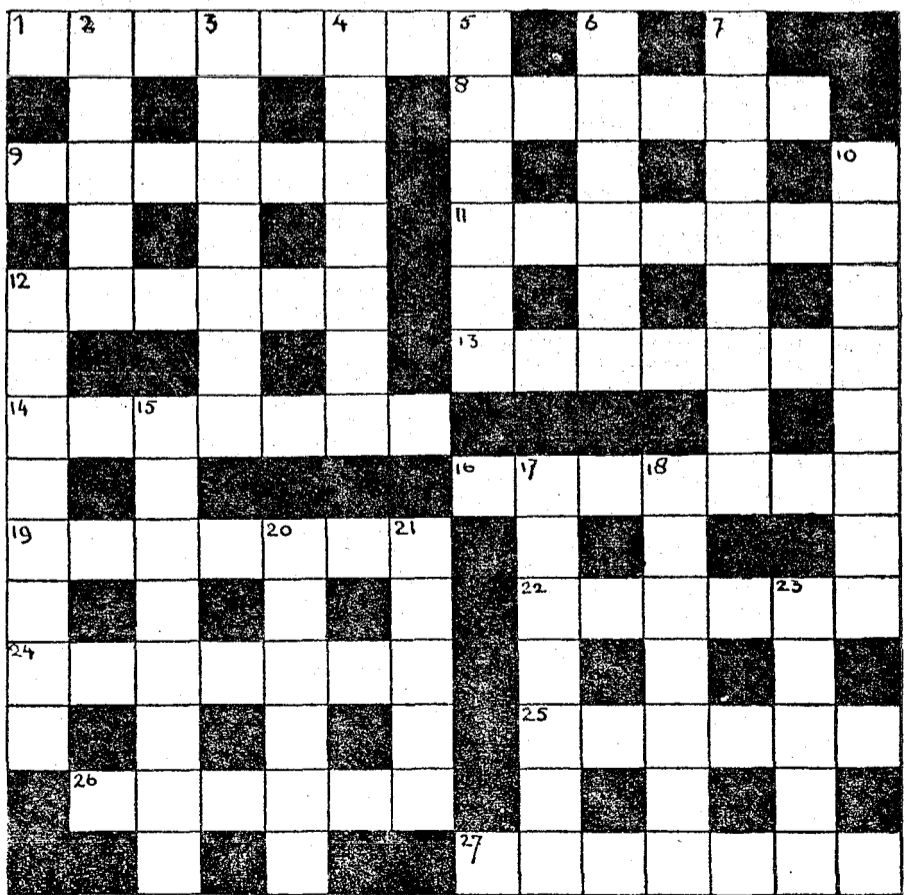
- ISOLATIEWERKEN
- KETELBEMETSELINGEN
- OVENBOUW

Rotterdam - Wijnhaven 84 - Telefoon 120325

Kryptogram

HORIZONTAAL: 1. bij dit rommel-tje krijg je een dier cadeau; 8. zij werken zich ten koste van anderen omhoog; 9. staat voor hete vuren; 11. voorbereiding voor een minder vreedzaam overstapje op zee; 12. door Gods adem verstrooid; 13. openingsdrankje? 14. u is de tweede, ik is de eerste; 16. laat men, stilzwindend passeren; 19. een grap? Dan in ieder geval een vuile; 22. zit ergens in; 24. leert wetskennis u kennen; 25. de oorspronkelijke betekenis van deze Groninger plaatsnaam zou „mestvaalt” zijn; 26. zijn niet voor de poes, (mits ze hun snavel dicht houden?); 27. oogsten, waarnaar gehunkerd wordt?

VERTIKAAL: 2. de bloem uit het midden van Gaasterland; 3. Een deel van een Tibetaanse buffel dat op lijken aast? 4. is er aan een Franse heilige een steekje los, dan waait er wat; 5. dat vindt men niet hier; 6. hem uitvegen betekent een standje; 7. mondeling overhalen; 10. bron van liefdeloosheid; 12. de laatste hand leggen bij de kledingfabricage brengt (oneerlijk) geld op; 15. 't stuur mist, maar er zit ook geen beweging in; 17. overleeft het volgende jaar meestal niet; 18. hoort in ons land thuis; 20. voedsters en vrijen; 21. kool, die niet gestoofd, maar gebakken wordt; 23. kleine knol op een reisje.

Oplossing vorige puzzel

HORIZONTAAL: 1. Mammoet; 3. vestzak; 7. water en vuur; 9. donors; 11. vrucht; 12. aal; 13. Ararat; 14. streek; 19. Naäman; 21. negara; 23. pa-

radepaard; 23. leenman; 25. oplaten.

VERTIKAAL: 1. maandag; 2. otter; 4. stuur; 5. klanten; 6. gemaal; 7. winterslaap; 8. rechterhand; 10. stralen; 11. vloten; 15. ventiel; 16. Holten; 17. branden; 20. ad rem; 22. egaal.

KORT-GEZEGD

... gaat het in de komende week om de daad.

Een daad is het (vaak) eenvoudige resultaat van (dikwijls) ingewikkelde overwegingen. En overwegingen zijn er tegenwoordig nog al eens als het om 't kiezen vóór of tegen de A.R.P. gaat.

Je komt op de levensweg heel veel „overwegers” tegen. Maar bij hen zit het meestal wel goed.

Zij komen er wel uit, want al denkend ontdekken zij ook de ondergrond en de achtergrond, die bij hun politieke keuze behoort.

Die hele „plotte” beslissers moet je iets meer in 't oog houden. Mag ik daar eens twee soorten van typeren? Althans een poging daartoe doen? Allereerst de **DOORBRAAK-SUPPORTERS**.

Hoe die redeneren, weet u wel.

Dat is altijd een enthousiast verhaal over eenheid, eendracht maakt macht, anti-zuilen-galerij enz. enz.

Maar één ding vergeten zij.

In dat opzicht zouden ze van de oude Romeinen nog veel kunnen leren. Die plaatsten in hun Pantheon, naast hun eigen goden, de goden van de overwonnen volken.

Onder het motto: baat het niet, het schaadst ook niet.

Maar één godenbeeld zetten die Romeinen daar niet neer, n.l. de God van het overwonnen Palestina, de God der Christenen.

Bij Hem — dat voelden zelfs die heidenen wel aan — was het: alles of niets. Ik vind dat wij ook in 1962 daaruit nog veel kunnen leren. Namelijk dit:

Een mens onderwerpt zich geheel aan die God (ook via de partij waar hij toe behoort), of hij denkt het in een organisatie die Hem niet belijdt, ook wel te kunnen klaren.

Het is ook in de politiek een kwestie van het al of niet de Koning der Koningen belijden — tot in het stemhokje toe.

Daarom moet de keuze voor christenen een uitgemaakte zaak zijn.

De tweede groep, die ik even voor het voetlicht haal, wordt gevormd door wat ik zou willen noemen de „BARRIÈRE”-KIEZERS. Dat zijn de mensen, die als gevolg van hun (andere) visie op een onderdeel van de praktische politiek, (hoe belangrijk dat deel op zichzelf ook kan zijn), het zicht op het geheel verliezen.

Wat al bezwaren en grieven kan men (op het propaganda-pad) niet uit hun mond beluisteren. Eén punt van beleid is voor hen al voldoende om een barrière tussen hen en de partij op te richten.

Respectabele zowel als minder achtbare motieven spelen daarbij een rol. En hun conclusie is dan vaak: „als het nu niet gauw verandert (in de zin zoals „ik” het hebben wil) stem ik geen a.r. meer”.

Van ons allen mag worden verondersteld, dat we denkende mensen zijn met op altijd wel één onderdeel van het beleid een afwijkende mening. Daarvoor moet ruimte zijn.

Maar als iedereen dat onderdeel(tje) opblaast tot de barrière tussen hem (of haar) enerzijds en de A.R.- of Prot. Christelijke kandidatenlijst anderzijds, dan is het gauw afgelopen met de christelijke politiek. Zo'n barrière is mijns inziens alleen verantwoord als zo'n persoon het met een andere partij over de hele linie wel eens is.

Maar zoek dat maar eens uit... en dan nog wel vóór 30 mei!

En dan is er nog de groep die met een „PERSOON-BARRIÈRE” behept zijn. Bijvoorbeeld: de lijststaande staat hun niet aan. Hij heeft een keer niet gegroet of hij is tijdens een onderhoud eens wat kort-af geweest.

En dus...!

Ja, dan vergeten zulke kiezers, dat het in de christelijke politiek niet om Zijlstra of Jansen, om X, Y of Z gaat. Daar gaat het om Jezus Christus, de Heer der heren, die zich ook in de politiek bedienen wil van mensen.

Mensen met al hun tekortkomingen en gebreken, maar mensen die verklaard hebben, dat zij willen proberen te handelen naar Zijn wil... En daar gaat het ook bij de keuze op 30 mei ten diepste om...

KORT GEZEGD dus: terzijde met alle bezwaren, die ook later nog uitgesproken en uit de weg geruimd kunnen (en moeten) worden.

HET GAAT OP 30 MEI OM DE HOOFDZAAK!
IN HET LICHT DAARVAN IS DE KEUS DUIDELIJK!

ERE-SALUUT

In fel contrast met de bovengetypeerde twijfelaars (of erger!) staan de doeners.

Eén ervan is de heer Molenaar, ere-lid van de k.v. te Maassluis. Die hoe-

A C H T E R P A G I N A

NOG EEN PAAR DAGEN. Dan gaan wij voor de tweede maal in één jaar naar het stemlokaal.

Woensdag 28 maart jl., al weer twee maanden geleden dus, kozen wij als stemgerichtige Nederlanders voor een periode van vier jaren onze provinciale bestuurders.

Nu, op WOENSDAG 30 MEI a.s., kiezen wij — eveneens voor een periode van vier jaren — degenen, die onze gemeenten zullen besturen.

Dat kiezen is een zeer verantwoordelijke taak, welke wij als trouwe Nederlanders, belangstellende burgers der provincie, meelevende inwoners van onze gemeente, hebben te verrichten.

Hebben wij onze verantwoordelijkheid van te voren voldoende beseft, tot uiting komend in onze medewerking bij het voorbereidende werk?

Beseffen wij voldoende onze verantwoordelijkheid in deze laatste dagen en op de dag der stemming?

Werken wij er derhalve aan mee, dat **GEEN STEM VERLOREN GAAT?**

Het gaat om onze stem en om die van de ander.

Geruisloze propaganda

DE Rotterdamse a.r. lijststaandevoerder, mr. H. Bavinck, heeft in een persoonlijk schrijven aan alle partijleden in Rotterdam, hen opgewekt tot het voeren van een „geruisloze propaganda”, die „meer dan luidruchtige reclame een gunstig resultaat waarborgt.” Ieder heeft in familiekring, op werkplaats en kantoor nog vele mogelijkheden tot een persoonlijk (kort) gesprek. Wij doen er goed aan deze mogelijkheden te gebruiken. Door ons aller inspanning kan dan in vele plaatsen iets groots worden bereikt.

Zou het zo vreemd zijn, als door deze naar buiten gerichte werfkracht vele stemmen zouden worden gewonnen, evenals ook ter versterking van de partijorganisatie zelf vele duizenden nieuwe leden werden gewonnen, doordat velen hun schouders er onder zetten?

Voor heel het volk

IN DE POLITIEK gaat het er om hoe wij leven zullen. Voorop staat daarbij, dat wij in ons leven God moeten liefhebben boven alles en de naaste als onszelf. De vragen van het leven zijn niet los te denken van de Bijbel.

Een beroep op de kerken om in prediking en voorbede doel en streven van het christelijke politieke werk te steunen en te gedenken is daarom zeer op zijn plaats.

Wij ontvangen er regelmatig de bewijzen van, dat hieraan in de partij dan ook wordt gedacht. Het is goed, als in alle plaatsen de kerken benaderd worden. Het is eenvoudig om met plaatselijke predikanten hierover te spreken.

Christus is de Koning op ELK levensterrein.

Met het bevorderen van de medewerking van de christelijke beginselen in ons volksleven, ook in het beleid van de gemeentebesturen, dient de A.R. Partij op de best denkbare wijze het gehele volk.

danigheid is hij meer dan waard, want van de 297 door de k.v. verzorgde volmachten nam hij er 281 voor zijn rekening (aldus werd ons medegedeeld).

Dat is een doener (nadat hij goed nagedacht had natuurlijk) en de jaarvergadering van zijn k.v. huldigde hem met een dankbaar applaus.

Nou, mijnheer Molenaar, dit applaus plant zich via „Nederlandse Gedachten” voort over heel ons land. Sommige mensen zullen zich misschien wel wat schamen, als zij van uw voorbeeld kennis nemen.

Maar ook voor hen is het nog niet te laat.

Voor 30 mei kan in elke gemeente nog een A.R.-stembus-vervoersorganisatie uit de grond worden gestampt, die klinkt als de volmachten-klok van de heer Molenaar.

Uw weet nu wel waar de klepel hangt. Trek aan de bel en rij met uw dankbare passagiers naar de stembus.

Het kan nog net (goed) geregeld worden.

VAN DER SLUIS

Uw aller medewerking

Folders en A.R. Post

NAAST HET WOORD, doet ook voor deze verkiezingen het geschrift weer zijn werk.

Vele plaatselijke kiesverenigingen hebben de niet zo eenvoudige taak op zich genomen en volbracht om ook de concrete problematiek ter plaatse en de A.R. visie daarop in een folder of verkiezingskrant uit te zetten.

Daarnaast heeft het speciale verkiezingsnummer van A.R. Post goede af trek gehad. Ruim 150.000 exemplaren van deze landelijke verkiezingskrant zijn door de kiesverenigingen besteld.

Raambiljetten

VAN RAAMBILJETTEN is als visueel propagandamiddel ook voor de raadsverkiezingen weer een ruim gebruik gemaakt.

De meeste kiesverenigingen hebben plaatselijk zelf voor de aanwezigheid van het „gezicht” van de partij gezorgd.

Niettemin zijn er heel wat kiesverenigingen geweest, die een dankbaar gebruik gemaakt hebben van de mogelijkheid om de bekende model-affiche — met „vrijheid” en „gerechtigheid” in balans — te bestellen.

Conclusie

ER IS VEEL gedaan en er moet in deze laatste dagen nog veel gepresteerd worden.

Helpt ook u naar vermogen nog mee om de krachtsinspanning van weinigen niet te zwaar te doen zijn. Neemt even contact op met het bestuur van uw kiesvereniging om te vragen of uw hulp nog van pas komt.

U kunt wellicht nog uw steentje bijdragen door het bezorgen of bij u zelf ophangen van raambiljetten, het rondbrenger van folders, het bezoeken van de laatste vergadering voor de verkiezingen, waarnaar toe u bekenden, die nog twijfel hoe zij stemmen zullen, mee kunt nemen. Mogelijk kunt u nog met iemand een gesprek hebben of er het bestuur op attenderen, dat iemand per auto naar de stembus moet worden vervoerd.

Eenvoudige zaken, welke niettemin van belang zijn. Op uw medewerking wordt gerekend!

Ter kennisneming

ENKELE kiesverenigingen hebben reeds aan het partij-bureau een aantal exemplaren van hun verkiezings-propaganda-materiaal doen toekomen. Dit wordt bijzonder op prijs gesteld. Wij zijn deze kiesverenigingen voor de toezending zeer erkentelijk.

Het zou erg prettig zijn, indien

alle kiesverenigingen een aantal exemplaren van dit materiaal (folders, raambiljetten, enz.) opsturen ter kennisneming naar de Dr. Kuyperstraat 3, 's-Gravenhage.

Willen de secretarissen aan het verkrijgen van een zo goed mogelijk landelijke indruk hun medewerking verlenen? Bij voorbaat hartelijk dank.

Attentie

ONGEVEER EEN MAAND geleden is aan de secretarissen van de kiesverenigingen en centrales een vragenlijst toegezonden. Dit was een eenvoudige, korte lijst met een paar vragen om geïnformeerd te worden betreffende het al of niet uitkomen van onze partij in combinatie met andere partijen bij de a.s. gemeenteraadsverkiezingen. Enkele vragen in hetzelfde kader waren daaraan nog toegevoegd. Tot heden hebben slechts een driehonderdtal kiesverenigingen geantwoord. Dit vragenlijstje is binnen tien minuten in te vullen. Aan de secretarissen, die dit nog niet deden, wordt dringend verzocht alsnog per omgaande dit verzoek in te willigen.

Gaarne op deze plaats een woord van dank aan de secretarissen, die voor een snelle beantwoording zorgden.

Gespreksgroepen

ZOALS MEN WEET is enige maanden geleden in onze partij een begin gemaakt met het werk van gespreksgroepen.

Het eerste onderwerp, dat in dit kader aan de orde werd gesteld, is de sociale verzekeringswetgeving.

Aan deze zaak heeft de partijvoorzitter, dr. W. P. Berghuis, op het Partij Convent van 28 april jl. bijzondere aandacht geschonken, terwijl deze materie eveneens in het middelpunt van de belangstelling werd geplaatst tijdens de a.r. televisie-uitzending op 8 mei jl.

Op 28 februari jl. is het documentatie-materiaal over dit onderwerp, bestemd voor de gespreksgroepen, naar de kiesverenigingen verzonden. De tweede week van de maand mei werd als sluitingsdatum voor de terugzending der rapporten vastgesteld.

Van tientallen kiesverenigingen is gebleken, dat zij tot de vorming van een gespreksgroep zouden willen overgaan. Inmiddels zijn echter nog pas twintig rapporten op het partij-bureau gearriveerd.

Hieruit kan worden afgeleid, dat de gestelde termijn waarschijnlijk te kort is geweest. Dit is begrijpelijk, wanneer men bedenkt, dat het thans voor het eerst was, dat deze partij-activiteit tot ontplooiing moest worden gebracht, terwijl ook de ledenwerfactie en de verkiezingsvoorbereidingen de aandacht van vele leden der kiesverenigingen opeisten.

Daarom is besloten de termijn voor het inzenden der rapporten te verlengen tot december 1962. De aan de orde gestelde materie maakt het namelijk zeker de moeite waard, de kiesverenigingen in de gelegenheid te stellen in het najaar nog de rapporten van hun gespreksgroepen in te zenden.

Per auto naar de stembus

HET halen en brengen van kiezers is — naar ons uit verschillende delen van het land is gebleken — op vele plaatsen al weer goed georganiseerd.

Is deze dienst ook in het werkgebied van uw kiesvereniging inmiddels grondig voorbereid? Nog slechts enkele dagen resten om ook aan dit noodzakelijke voorbereidende werk voor de verkiezingsdag de laatste hand te leggen.

Veel aandacht aan dit punt besteed, brengt zeker goede resultaten voor de stembusuitslag met zich mee.

Het gaat er hierbij om bijvoorbeeld gehandicapten en bejaarden per auto te vervoeren van hun huis naar het stembureau en weer terug. Maar er zijn ook anderen, die u met deze auto-service van dienst kan zijn. Bijvoorbeeld degenen, die wat griepig zijn of niet geheel hersteld zijn van een ziekte.

Wij zouden willen aanbevelen niet

te wachten tot al deze mensen zelf om vervoer per auto vragen, maar dit zelf namens de kiesvereniging aan te bieden. Anders zullen sommigen van hen misschien dit verzoek niet doen uit — in dit geval misplaatste — bescheidenheid om u geen moeite te bezorgen.

Overigens moeten degenen, voor wie vervoer per auto gewenst is, zich vrijmoedig tot het bestuur van de kiesvereniging wenden. Men zal er immers erkentelijk voor zijn. Want het gaat ook om uw stem.

Het bestuur van de kiesvereniging doet er goed aan zich tijdig van de medewerking van een voldoende aantal autobezitters te verzekeren. Voor hen is het immers niet alleen prettig, maar ook nodig te weten waar zij aan toe zijn.

Ook door het vervoer per auto naar de stembus kan gezorgd worden, dat op woensdag 30 mei a.s. géén stem verloren gaat.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

Mr. Biesheuvel (in replek):

A.R. bevredigd door Nederlands amendement op plan-Bunker

MR. B. W. BIESHEUVEL sprak bij de replieken de volgende rede uit:

Ik wil in de allereerste plaats mijn erkentelijkheid betuigen voor de uitvoerige beantwoording, die wij hebben ontvangen zowel van de Minister-President als van de Minister van Buitenlandse Zaken op de opmerkingen, die van onze kant zijn gemaakt, en op de verschillende vragen, die door ons zijn gesteld.

Ik zou mij bij de replek willen beperken tot datgene, waartoe ook de meesten van mijn voorgangers zich hebben beperkt, nl. het plan-Bunker. Ik ben er ook erkentelijk voor, dat wij dit stuk hebben gekregen. Het komt mij niet uit de mond, te zeggen, dat wij het tijdig hebben gekregen, maar wij hebben het in elk geval gekregen, hoewel ik er de voorkeur aan had gegeven, als het gisteren in ons bezit was geweest, voordat dit debat was begonnen. Enfin, wij hebben het nu en wij hebben er kennis van kunnen nemen.

VERHEUGD OVER HET AMENDEMENT

IK HEB in eerste instantie ervoor gepleit — ik sprak ook tegen mijzelf —, dat dit debat niet schimmig zou

zijn, maar dat duidelijk moest zijn, waarover wij zouden spreken, vooral in verband met het beleid, dat in de nabije toekomst moet worden gevoerd. Nu is het iets moeilijk het allemaal te volgen. Wij hebben voor ons het plan-

Bunker. Aanvankelijk dacht ik, dat het was het plan-Bunker, zoals het was vastgesteld door de heer Bunker en zoals het de Minister-President begin april heeft bereikt, maar toen ik het stuk bekeek, bleek dat niet het geval te zijn, want het was het geamendeerde plan-Bunker. Onmiddellijk rees bij ons de vraag, wie het had geamendeerd. Heeft de heer Bunker het geamendeerd? Deze amendering blijkt echter een Nederlands initiatief te zijn geweest.

Ik heb dus begrepen, dat die amendering is aangebracht in paragraaf 4, het tweede gedeelte. De amendering betekent een aanvulling, dus wanneer ik mijn hand leg op het tweede gedeelte van paragraaf 4, dan mag ik aannemen, dat ik het oude voorstel van de heer Bunker heb. Ik veronderstel, dat

• vervolg op pag. 5

HET IS

HOPMAN

ORANJELAAN 66 - ZOETERMEER
Telefoon 01790-3700*

die kan bemiddelen bij aankoop van een
EIGEN HUIS in ZUID-HOLLAND

Vraagt onze woninglijst.

Stemmotivering

Voor de stemming over de van de zijde van de P.v.d.A. ingediende motie gaf de heer Biesheuvel als woordvoerder van de A.R. fractie deze stemmotivering.

De heer Biesheuvel (ARP): Mijn politieke vrienden en ik zullen onze stem aan deze motie niet geven. Ik wil gaarne in het kort zeggen waarom dit het geval is.

Uit het antwoord, dat de Minister-President heeft gegeven naar aanleiding van een aantal indringende vragen van onze kant — ik af, evenals de heer Blaisse, dat het Kabinet bereid is op basis van het geamendeerde plan-Bunker onverwijld kenbaar te maken, dat zij bereid is op deze basis te gaan onderhandelen.

De heer Suurhoff (P.v.d.A.): Is dat zo, Excellentie?

De heer Biesheuvel (ARP): Daarbij heb ik van mijn kant ook volkomen duidelijk gemaakt, dat de nadere formulering eigenlijk op dit moment irrelevant is geworden. Op deze gronden hebben wij geen behoefte aan deze motie. Datgene wat met name in paragraaf 4 van het plan-Bunker staat heeft ons bevrediging geschonken.

NIEUWE FASE

Het veelbesproken, maar door zeer weinigen gekende plan-Bunker is, op dringend verzoek van mr. Biesheuvel vrijwel onmiddellijk daarna aan de Kamer en dus aan het Nederlandse volk door het kabinet overgelegd. Volkomen terecht. Alleen op deze wijze is het de Staten-Generaal mogelijk gemaakt eigen medeverantwoordelijkheid voor het door de regering gevoerde beleid inzake de Nieuw-Guinea-politiek te kunnen dragen.

Dat is gebeurd. Op de oppositie na hebben de overige fracties zich eendrachtig geschaard rond het kabinet in deze moeilijke en gevaarvolle omstandigheden. De motie van de oppositie werd met overgrote meerderheid verworpen. Niet omdat deze motie van de socialistische kwam. Maar omdat velen meenden dat deze volkomen overbodig was. Zelfs het dagblad Het Parool (onafhankelijk socialistisch) schrijft, dat het beter ware geweest deze motie maar in te trekken.

Toch was deze eensgezindheid er niet van de aanvang af. Ook niet na het antwoord in eerste termijn van prof. De Quay. Dat kon duidelijk worden afgeleid uit de voor de tweede maal gevraagde schorsing van de beraadslagen. In de wandelgangen werd vernomen dat prof. Oud (V.V.D.) namens zijn fractie de gedachte van mevr. Stoffels-Van Haften (V.V.D.) verder wilde doorpraten of het toch niet gewenst zou zijn nu reeds de Veiligheidsraad in te schakelen.

Uit het verdere verloop van de debatten is wel gebleken dat deze sug-

gestie het bestaande verschil van inzicht niet kon overbruggen. Een bevel tot staken van vuren is in de praktijk immers nimmer een waardevolle gespreksbasis geweest.

Het verschil van mening tussen Kamer en kabinet in eerste termijn was niet onduidelijk. Dat verschil bestond niet over de vraag of de regering genegen is tot het treffen van alle verantwoorde maatregelen ter beveiliging van de bewoners en hun eigendommen in Nieuw-Guinea. De heer Biesheuvel (A.R.) zowel als de heer Blaisse (K.V.P.) zegden op dit punt hun volle steun toe.

Het oorspronkelijke plan-Bunker is door de regering op een voortreffelijke manier verbeterd. Er is daarin thans concreet opgenomen de clauseule dat Nederland toereikende garanties dient te ontvangen voor de veiligstelling van de belangen van de Papoea's inclusief het recht op zelfbeschikking. Indien aan deze voorwaarde wordt voldaan kan de regering akkoord gaan met bestuurs-overdracht, zoals voorzien in het plan-Bunker.

Minister Luns had echter in Athene, samen met minister Rusk, naast het plan-Bunker een formulering ontworpen, die inhield, dat ook alle met dit vraagstuk samenhangende onderwerpen welke door een der partijen relevant werden geacht, volledig zouden worden besproken.

Mr. Biesheuvel (A.R.) vond dat deze Athene-formule niet alleen ingewikkeld was, maar na de correctie op het eerste plan-Bunker overbodig.

Bovendien gevaarlijk, omdat hierdoor de mogelijkheid werd geschapen oud zeer opnieuw ter tafel te brengen. Een betoog waarin met name de K.V.P. fractie zich volledig kon vinden.

De minister-president verklaarde zich bereid (het verschil is niet zo groot, dacht hij) deze Athene-formule te laten vervallen.

Onverwijld heeft de Nederlandse regering nu laten weten dat zij bereid is te onderhandelen op basis van het geamendeerde plan-Bunker van 23 april. Hetgeen uiteraard inhoudt dat de regering het plan in hoofdlijnen aanvaardbaar acht.

Dit betekent dat een nieuwe fase is ingegaan. K.

ELTINK **MEUBELEN**

WIJCHEN
Tel. 08894 - 441

voor

WONINGEN
DIRECTIEKAMERS
VERGADERZALEN
VERENIGINGSGEBOUWEN
BEJAARDENTEHUIZEN
ZIEKENHUIZEN

Direct van fabriek

WOORDEN van hulde

Gelukkig: tijdens het Nieuw-Guinea-debat in de Tweede Kamer zijn woorden van hulde voor wat de mannen van leger, vloot en luchtmacht op Nieuw-Guinea presteren, niet achterwege gebleven. Zo móchten ook niet onuitgesproken blijven, want wie kennis

neemt van de soms bijzonder moeilijke omstandigheden waaronder zij hun taak moeten verrichten en van de voortreffelijke geest waarmee de opdrachten worden vervuld, die moet wel bewondering koesteren.

Nederlandse politici hebben het in de we-

reld niet gemakkelijk. In vele landen zou men in een onder-ons gesprek nog wel willen toegeven dat het gelijk geheel aan onze kant is — maar dat is heel iets anders dan openlijk onze politiek steunen. Daarvoor ligt dit Nieuw-Guinea-conflict te zeer in het internationale vlak.

Daarom ook hebben onze soldaten en mariniers en matrozen het niet gemakkelijk. Versterkingen kunnen slechts op omslachtige wijze naar de plaats van bestemming worden gebracht en de faciliteiten die soldaten plegen te ontvangen wanneer ze in een werkelijke oorlog zijn gewikkeld, worden nu niet vlot gegeven omdat Nederland (terecht) die oorlogstoestand tracht te vermijden. Om onder deze omstandigheden het moreel hoog en de gevechtskracht vaardig te houden, is geen gemakkelijke opgave.

Onze foto van deze week toont de kolonel der mariniers G. K. R. de Roos in gesprek met zijn mannen. Onze woorden van hulde zijn voor hem en voor allen die met hem samen de moeilijke en niet zo heel erg dankbare taak die hun opgelegd is, op zo voortreffelijke wijze verrichten.

WERELD
VIA
CAMERA

Mededeling

Dit nummer van Nederlandse Gedachten moest in verband met Hemelvaartsdag op woensdag worden afgesloten. Het is daarom tot onze spijt niet mogelijk hierin de uitslagen van de gemeenteraadsverkiezingen van 30 mei te behandelen.

In ons nummer van 9 juni hopen wij aan deze uitslagen uitvoerig aandacht te wijden.

IN GESPREK MET ONZE LEZERS

DE TELEGRAAF

Zeer Geachte Redactie,

Het wil mij voorkomen, dat het een weinig gelukkige gedachte is geweest om No. 5 (mei 1962) van A.R. Post grotendeels te vullen met de rede van de heer H. Algra.

Deze rede van een senator, die anders op zeer waardige wijze ons volksdeel vertegenwoordigt, is een door en door formalistisch betoog, waarbij hij zich opwerpt als verdediger van een Minister, die een hoofdambtenaar ontsloeg op het (op zijn verzoek gecorrigeerd) verslag van een niet genotuleerd gesprek, waarbij de raadsman werd geweerd.

De Minister, die belofde de onderste steen boven te brengen, heeft in ijltempo voor de ogen van heel Nederland de heer Van der Putten als een lastig insect willen dooddrukken, en nu stormt de A.R. senator naar voren om het recht van verdediging voor Zijne Excellentie te bepleiten!

Wanneer de heer Van der Putten inderdaad recht zal krijgen, dan is dat enkel en alleen, omdat De Telegraaf, waarover u zich op de voorpagina zo smalend uitlaat, niet afgelaten heeft de aandacht te richten op het hem aangedane onrecht, en ondanks de A.R. kamerfractie, die zich niet verwaardigd heeft een vinger voor hem uit te steken. De door hem gesignaleerde misstanden en misdrijven interesseren haar blijkbaar niet in het minst.

Het is waarlijk niet aan de A.R. fractie om zo hoog op te geven van de rechtszekerheid van de ambtenaar in Nederland, want zonder De Telegraaf zouden in de zaak-Van der Putten zowel *vrijheid* als *gerechtigheid* zijn vertrappt.

Het doet daarom vreemd aan, dat de A.R. fractie in een zaak, waarin zij zo te kort geschoten is, nu opeens zich opwerpt als verdediger van de man, die onrecht deed, en dat in een hyperformalistisch betoog, waar misschien geen speld tussen is te krijgen, maar waarin toch aan rechtsbesef en zelfs aan gerechtigheid geweld wordt gedaan.

Vandaar, dat ik de propaganda voor onze partij met behulp van zulk een rede betreur en hoogst ondoeltreffend acht.

Intussen met alle hoogachting,

Prof. dr. G. A. Lindeboom

♦ Kanttekening

Met klimmende verbazing, maar evenzeer met stijgende verontwaardiging hebben wij deze brief van professor Lindeboom, hoogleraar aan de Vrije Universiteit, gelezen. Verbazing, omdat uit deze brief blijkt dat de hoogleraar niet met de feiten op de hoogte is. De A.R.-fractie heeft wel degelijk een vinger voor de zaak van de heer Van der Putten uitgestoken! Eerst in de vorm van aan de minister van Defensie gestelde schriftelijke concrete vragen over een van de facetten van deze zaak. Daarna is bij de behandeling van de defensiebegroting 1962 zeer nadrukkelijk er op aangedrongen dat de heer Van der Putten zijn recht zou zoeken bij de onafhankelijke rechter. Voorts is bij dit debat van A.R.-zijde duidelijk vastgesteld dat minister Visser er niet mee „af” is, alleen maar het dossier ter tafel te brengen. De heer Visser werd gedwongen zijn beleid uitvoerig en duidelijk uiteen te zetten in een nota, omdat er beslist onvoldoende inzicht was in zijn beleid op dit punt. Daarbij is er uitdrukkelijk gesteld dat dringende redenen aanwezig waren die maakten dat een openbare behandeling noodzakelijk was om het juiste licht over deze brandende kwestie te verkrijgen. Het ging om diep menselijke waarden!

Ook de heer Algra heeft niet nagelaten in zijn rede hiervoor de aandacht te vragen. Indien de feiten, die wij nog niet alle kennen, noch volledig kun-

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), G. A. Kieft, J. W. Ooms, mr. W. R. van der Sluis, J. D. Troostheide, G. J. H. Griffioen (secretaris).

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE, Dr. Kuyperstr. 3 's-Gravenhage, tel. (070) 63 10 23 en 11 21 38, giro 89673.

ADRES VOOR ADVERTENTIES Bontenmakersstraat 45, Zaandam, telefoon (02980) 63224.

ABONNEMENTSPRIJS f 6,50 per jaar, f 3,25 per half jaar. Giro 89673

STUDENTENABONNEMENT f 4,- p. jaar. LOSSE VERKOOP f 0,20.

nen beoordelen zouden uitwijzen dat des ministers beleid af te keuren is dan zal ik, aldus de heer Algra, „niet aarzelen mijn plicht als volksvertegenwoordiger na te komen. Ik hoop die plicht altijd zo te vervullen dat ik geen bewindsman ten onrechte spaar”.

Het is derhalve niet waar dat de A.R.-kamerfracties geen vinger hebben uitgestoken naar de heer Van der Putten!

Met stijgende verontwaardiging hebben wij deze brief gelezen omdat zonder zelfs een redelijke kennis van de feiten het onbarmhartige oordeel wordt uitgesproken, als zou een A.R. zich niet in het minst interesseren voor gesignaleerde misstanden en misdrijven.

Triest is ook de suggestie als zou de rechtszekerheid van de ambtenaar in Nederland maar weinig te betekenen hebben als de Telegraaf er niet zou zijn. Weet de hoogleraar dan niet dat de ambtenaren van hoog tot laag — door ervaring geleerd — weten dat de rechtspraak (uitsluitend ten behoeve van hen) een vast fundament is van hun rechtspositie?

Is het onder deze omstandigheden te gewaagd om te veronderstellen dat de hoogleraar aan de Vrije Universiteit in dit opzicht slechts gevoed wordt door een blad als de Telegraaf?

Als dat zo zou zijn — en het lijkt er op — dan achten wij dit een betreurenswaardig verschijnsel in de kring van leidinggevende personen. Hebben op niveau staande lezers van de Telegraaf nog niet een open oog gekregen voor de onware en dubieuze voorlichting die in dit blad dag in dag uit gegeven wordt? Het voorbeeld, genoemd in de driestar in het nummer van Nederlandse Gedachten van de vorige week, was maar één voorbeeld uit vele!

Zegt het met name de Telegraaflezers niets dat het door deze krant naar voren geschoven Kamerlid mr. van Rijkevorsel zich schaarde achter zijn fractievoorzitter?

Is het aan de Telegraaflezers ontgaan dat in de betreffende Kameronderzoekcommissie geen defensiedeskundigen, maar gezaghebbende en achtbare juristen zijn benoemd?

Zou prof. Lindeboom ook de Bussumse arts, wiens patiënte door het toedienen van een zuurstofinjectie (door zijn assistente) overleed het recht ontzeggen in hoger beroep te gaan als de rechtbank hem zou veroordelen? En zo nodig voor dat recht niet pleiten?

Wij betreuren het in hoge mate dat de Telegraafzels in de kring van hoogleraren kans heeft gezien besmetting te veroorzaken. K.

Nieuw-Guinea

Op het jongste Convent van de A.R.P., op 28 april jl. te Utrecht gehouden, heeft prof. dr. R. van Dijk, nadat een reeks van sprekers kritiek had geuit op het beleid van het Centraal Comité en de Kamerfracties, gemeend voor eigen tegenwicht te moeten zorgen door zich achter dit beleid te scharen. Natuurlijk is dit zijn goed recht en aan de genoemde colleges graag gegaand.

Prof. Van Dijk heeft evenwel gesteld dat hij, als behorende tot de groep van 30 gereformeerden die in oktober 1960 een verklaring publiceerden waarin op verzoening met Indonesië werd aangedrongen, eerst sinds de koerswijziging van oktober 1961 met het beleid van de genoemde organen had kunnen instemmen en daarvoor van zijn kant ernstige bezwaren had gekoesterd.

Hierbij werd door hem een duidelijk verband gelegd tussen deze tot oktober 1961 door hem gevoelde bezwaren en zijn werk als lid van een regeringscommissie die in 1950 een opdracht in Djakarta te vervullen had gehad. En dit gebeurde naar mijn gevoelen op een zodanige wijze dat iedere onbevooroordeelde luisteraar wel de stellige indruk moest krijgen dat prof. Van Dijk al van 1950 af op het standpunt had gestaan dat het C.C. en de beide Kamerfracties eerst in oktober 1961 tot het hunne hebben gemaakt (met de bekende uitzonderingen in beide fracties).

In dit verband werd nu mijn aandacht gevestigd op hetgeen m.b.t. het werk van de bedoelde commissie is gepubliceerd in Keesings Historisch Archief, Jaren 1949/50 pag. 8917/19.

Hieruit blijkt dat het hier een paritaire commissie betrof, bestaande uit 3 Indonesiërs en 3 Nederlanders, die op 1-4-50 van de eerste conferentie van ministers der Nederlands-Indonesische Unie de opdracht ontving de onderhandelingen tussen Nederland en Indonesië over de status van Nw-Guinea voor te bereiden en uiterlijk op 1-7-50 hun rapport uit te brengen. Van Nederlandse zijde hadden hierin, met prof. Van Dijk, zitting de hoogleraren dr. G. H. v. d. Kolff en dr. J. M. Pieters.

Al aanstonds bleek het tussen de beide delen van de commissie, de Nederlandse en de Indonesische helft, niet erg te boteren, tengevolge waarvan de gestelde tijdslimiet belangrijk werd overschreden.

Maar ook de uitdrukkelijke bedoeling van de opdracht nl. dat de zes heren met een gemeenschappelijk rapport zouden uitkomen, bleek niet te verwe-

zenlijken. Het Nederlandse „hoofdbestanddeel” werd op 10-8-50 aan de Tweede Kamer aangeboden. En dit gehele stuk is zo interessant dat het eigenlijk nog eens in extenso door u zou moeten worden gepubliceerd ter oprissing van veler geheugen. Maar om vandaag niet al te veel ruimte van u in beslag te nemen volsta ik nu maar met de conclusies. Deze luiden dan als volgt:

Overdracht van de beheersvoering aan Indonesië wordt op grond van de volgende overwegingen ongewenst geacht:

1) Het zelfbeschikkingsrecht der autochtone bevolking zou praktisch teniet worden gedaan. Indonesië heeft immers steeds gesteld dat het deze bevolking beschouwt als Indonesiërs. Het gebied zou dus zonder meer bij Indonesië worden ingelijfd. Dit zou geschieden zonder dat de bewoners van Nieuw-Guinea hierover gehoord zijn of, indien ze wel gehoord werden, en kiezen zouden voor Indonesië (hetgeen overigens zeer onwaarschijnlijk is), op grond van een uitspraak van één kwart der bevolking, dat, zonder daartoe naar het eenstemmig oordeel van deskundigen bevoegd te zijn, zou beslissen voor het geheel. Daarentegen blijft hun, bij voortzetting van het Nederlandse bestuur, de weg open om dat zelfbeschikkingsrecht op een later tijdstip op verantwoorde wijze te realiseren, aangezien Nederland gebonden is aan de bepaling van art. 73 van het Handvest der V.N.

2) Overdracht van de soevereiniteit over Nieuw-Guinea aan Indonesië zou een aanmerkelijke vermindering betekenen van de voor de bevolking van dit eiland door het Handvest der V.N. geschapen waarborgen. Ofschoon deze bevolking na zulk een overdracht evenzeer een „non self-governing people” zou blijven, zou zij officieel deel uitmaken van het Indonesische volk en daarmee haar status van „non-self-governing people” met al de waarborgen daaraan verbonden, verliezen.

3) Indonesië, dat zelf behoort tot de z.g. „underdeveloped countries” en zich bovendien nog geplaatst ziet voor ontzaglijke moeilijkheden om in eigen land orde op zaken te stellen, beschikt niet over voldoende krachten voor een beheer over Nieuw-Guinea dat voldoet aan de eisen, die aan een dergelijke beheersvoering naar geldende normen gesteld mogen worden.

4) Overdracht van het beheer zou derhalve de volstreekte desorganisatie ten gevolge hebben van administratie en medische verzorging waarmede voor de openlegging van het land de minimale voorwaarden gaan ontbreken.

5) Het is problematisch of een in hoofdzaak Islamietisch land op den duur bereid zal zijn het werk van missie en zending de financiële steun te verlenen, die het thans ontvangt. De belangen van het onderwijs zouden gevaar lopen.

6) Overdracht van Nieuw-Guinea aan Indonesië zou tot ernstige onlusten aanleiding geven, aangezien een zeer sterke stroming onder de bevolking scherp gekant is tegen de V.S. van Indonesië.

7) Tet contrarie mag worden gesteld dat de bevolking voortzetting van het Nederlandse beheer op prijs stelt en Nederland daarvoor zowel de ervaring als de middelen en de krachten heeft. Onder Nederlands beheer blijft het eiland verzekerd van wat het zo zeer behoeft nl. een speciale positie en speciale behandeling, welke aan al de moeilijkheden, aan het acculturatieproces verbonden, volle aandacht schenkt.

Hun overwegingen samenvattende, menen de Nederlandse leden te moeten stellen dat, terwijl voortzetting van Nederlands beheer nu voor dit land stellige beloften inhoudt van vooruitgang en opheffing en de wereld zekerheid biedt dat ook dit land met zijn volk in het wereldverkeer zal worden opgenomen en daar een waardige plaats in zal kunnen vervullen, de overdracht van West-Nieuw-Guinea aan Indonesië noodzakelijk zou leiden tot snel verval van hetgeen daar in vijftig jaren is opgebouwd en tot onrust en verwarring, omdat de bevolking zich ongetwijfeld tegen zulk een overdracht verzetten zou.

Het stuk gaat dan nog verder met een brede opsomming van factoren die tot deze conclusies hebben geleid.

Maar het voorgaande lijkt mi voldoende om tot de slotsom te komen dat enige correctie op het betoog van prof. Van Dijk niet achterwege mocht blijven.

Evenwel, een ieder die er nóg meer van wil weten, zij lezing van de volledige publikatie als in het begin aangegeven van harte aanbevolen.

Met dank voor plaatsing,

G. BUITEN.

(Bovenstaande uiteenzetting hebben wij op verzoek van de heer Buiten in ons blad opgenomen. Uiteraard staat voor prof. Van Dijk de gelegenheid open desgewenst in een volgend nummer hierop nader in te gaan.

(Redactie Ned. Gedachten).

Prof. Dr. G. H. J. van der Molen

PROF. dr. Gesina H. J. van der Molen heeft vorige week vrijdag afscheid genomen als hoogleraar in het volkenrecht en de leer van de internationale betrekkingen aan de Vrije Universiteit te Amsterdam.

In 1937 promoveerde zij als eerste vrouw aan de V.U. op een proefschrift, getiteld „Alberico Gentili and the development of international law”, waarin zij de ontwikkeling van het internationale recht bij deze Italiaanse calvinist naging.

Het persoonlijk contact met de ander is steeds iets geweest, waaraan deze vrouwelijke hoogleraar grote aandacht heeft geschonken. Zo was het ook tijdens deze lange en toch zeker vermoeiende receptie, welke zij bijzonder opgewekt doorstond.

Prof. Van der Molen beschouwt dit afscheid dan ook niet als het begin van een rustperiode. Zij zal nu o.a. wat meer tijd krijgen voor haar werk aan een boek, waarin zij op basis van haar reis van vorig jaar door India, Pakistan, Ceylon, Egypte, Turkije en Israël, en zeker ook op basis van haar studie en ervaringen — in 1946 en in 1952 maakte zij bijvoorbeeld deel uit van de Nederlandse delegatie naar de Verenigde Naties — de richting zal willen aangeven, waarin de internationale samenleving der volkeren zich naar haar mening zal hebben te ontwikkelen.

ONGETWIJFELD zullen in wezen daarin dezelfde grondgedachten een rol spelen, welke zij steeds en ook in haar afscheidscollage naar voren heeft gebracht.

Norm en praktijk in de internationale samenleving, daarmede is dit college aangeduid. Prof. Van der Molen onderstreepte, dat zowel de volkenrechtswetenschap als de leer van de internationale betrekkingen een normatief karakter dragen. Daarbij is het tegelijkertijd onmogelijk om aan de werkelijkheid voorbij te gaan.

Nieuwe internationale structuren zijn nodig. De internationale samenleving wordt beheerst door politiek, recht en moraal. Prof. Van der Molen stelde, dat het in verband hiermede in het huidige wereldbestel ontbreekt aan drie dingen, nl. 1) een zekere mate

• Vervolg op pag. 11

SPOT

"Vive Salan."

Vicky in The Evening Standard, London

PRENT

*** Waardevol afscheidsgeschenk

De heer Adriaan Borst Pzn heeft na 25 jaar lang voorzitter te zijn geweest van het Verbond van Prot. Chr. Werkgevers in Nederland, die functie overgedragen.

Deze voorzitter was niet de koele, de zakelijke groot-industrieel. Niettegenstaande hij de stimulerende leider werd van een grote brood-

fabriek bleef hij een sociaal bewogen figuur, zoals hij dat van huis uit was. Hij was er diep van doordrongen dat het geloof in de Here Jezus Christus moest inspireren tot een geest van toenadering en samenwerking. En daarbij was hij niet een conservatief man. Hij stond voortdurend open voor vernieuwingen en veranderingen in het leven. Maar hij toetste altijd weer of de resultaten daarvan als vruchten konden worden gezien van Gods Heilige Geest: liefde, blijdschap, geduld, vriendelijkheid en zachtmoedigheid.

Het siert het Verbond dat het juist deze mens zoveel jaren lang de teugels van het bewind in handen heeft gegeven. Hem werden zodoende de mogelijkheden gegeven het ideaal van de christelijk sociale organisaties te verwerkelijken.

Zonder mensvergoding mogen wij, op deze jaren terugziende, vaststellen dat de opbouw van de maatschappij op grondslag van de Bijbelse normen in Nederland, het gehele volk ten baat, gestalte heeft gekregen. De samenwerking in het Convent van alle christelijk sociale organisaties is daarvan een voorbeeld.

Wij zijn hem voor dit werk uitermate dankbaar omdat wij weten dat hij dit deed in gehoorzaamheid aan de roeping van zijn Heer en Heiland.

Zijn afscheidsrede was een waardevol geschenk. „Blijf uw werk zien als dienst aan heel het volk. In Nederland zowel als straks in E.E.G.-verband. Blijf de mens zien als schepsel Gods, in zichzelf verloren, maar gered en bestemd voor het nieuwe leven in dankbaarheid.

K.

*** Zo de waard is...

De Telegraaf van zaterdag j.l. schuift de A.R. weer eens een aanslag op het kabinet en in het bijzonder op minister Luns in de schoenen. Deze aanklacht wordt tegen de A.R. uitgebracht naar aanleiding van hetgeen als „kop” boven een bericht van de parlementaire redacteur van het dagblad Trouw werd geplaatst. De vraag rijst dus of dit „exploit” door de Telegraaf op het juiste adres is uitgereikt. Overigens neemt dit blad kennelijk voetstoots aan, dat anderen er dezelfde methodes op na houden als die, welke de Telegraaf zelf toepast ten opzichte van ministers, die niet op de eerste aanmaning van Jacq. Gans, Pasquino of mr. Van Riel hun ontslag nemen. Wat de kwestie zelf betreft het volgende:

De heer Biesheuvel heeft in de Tweede Kamer zijn blijdschap uitgesproken over de door Nederland aangebrachte verbetering in punt 4 van het plan-Bunker. Die lof komt het kabinet en in het bijzonder minister Luns ten volle toe.

Aangezien dit laatste in de kring van ons geestverwante dagbladen niet overal de nadruk heeft gekregen, willen wij dit feit nog eens onderstrepen, evenals de heer Biesheuvel dit deed door tot twee keer toe van zijn blijdschap melding te maken.

In zijn repliek heeft dit A.R. Kamerlid rustig en zakelijk gevraagd of er na deze ingrijpende verbetering van het plan-Bunker nog wel een formulering als te Athene gemaakt, nodig was.

De zaak lag, dank zij het amendement op het plan-Bunker immers duidelijk. De Kamermeerderheid zag terecht in dat verbeterde plan een aanvaardbaar uitgangspunt voor verdere onderhandelingen. Een bestuursoverdracht kan nu besproken worden in samenhang met en op voorwaarde van toereikende garanties voor het zelfbeschikkingsrecht voor de Papoea's, alsmede voor de verdere sociale en economische ontwikkeling van Nieuw-Guinea.

De premier heeft met deze visie duidelijk ingestemd.

Ook achteraf is niet gebleken, dat hij hierbij niet namens het gehele kabinet sprak. Als de Telegraaf toch nog een A.R. ondermijningspoging meent te moeten construeren, dan is het duidelijk, dat het aan zijn eigen fantasieën (die ten aanzien van de A.R. vrijwel steeds bitter zijn) te veel en aan de werkelijke feiten te weinig aandacht schenkt. Voor een zodanig geschrijf geldt het gezegde: Zo de waard (zelf) is, vertrouwt hij zijn gasten. SI.

Verplaatsbare HOUTEN GEBOUWEN

Directie- en schaftketen
Noodwoningen,
scholen en kerken.
Directie- en schaft-
wagens
etc.

HOUTBOUW
HAHBO
HARDINXVELD

Telefoon Hardinxveld-Giessendam 2141

DE PINNEN VAST

HET jongste nummer van A.R.-Staatkunde geeft een overzicht van de stembusuitslagen van 1946 en daarna. Het zijn voor de A.R.-partij ernstige cijfers. Zij vormen een verhaal van verlies op verlies, telkens weer verlies en achteruitgang. Er zijn commentaren bij, die aanvechtbaar schijnen. Naar onze mening is te weinig rekening gehouden met de mogelijkheid en zelfs waarschijnlijkheid van verschuivingen en te veel direct aan de doorbraak gedacht. Wij achten het waarschijnlijk, dat de A.R. betrekkelijk veel aan de C.H. heeft verloren en de C.H.U. op haar beurt weer aan de doorbraak. Enerzijds heeft op verschillende plaatsen de C.H. zich sterk gepresenteerd als een kerkelijk Hervormde partij, en anderzijds hebben een aantal prominente Nederlandse Hervormden, vooral predikanten en hoogleraren openlijk gekozen voor de doorbraak en daarbij vele volgelingen gevonden. Wij behoeven er maar aan te herinneren, hoe de Christelijk Historischen hun enige dagblad, dat ze rijk waren, en waarvoor ze financiële offers hadden gebracht, zijn kwijt geraakt.

Maar over de analyse van en de commentaren op de cijfers kunnen nog wel meer discussies noodzakelijk of in elk geval gewenst zijn. De cijfers zelf liegen niet en wij liegen er ook niet om.

Wij zijn blij met deze cijfers, in één bepaalde zin. Ook omdat de ernst van de situatie nu duidelijk zichtbaar is. Dat kan niemand meer tegenspreken.

En alle commentaren bij bepaalde verkiezingsuitslagen, dat het eigenlijk is meegevallen, dat er slechts wat splinters zijn weggeslagen, dat we gematigd optimistisch kunnen zijn, houden hier op nog reëel te zijn. De cijfers zijn daartoe te ernstig.

EN zij stellen ons voor ernstige vragen. Ook op propagandistisch gebied.

Het ontbreekt ons werkelijk niet aan ijverige propagandisten. En er wordt veel vergaderd, al valt het bezoek niet mee en al ontbreken vaak de jongeren. De vrouwen treden hoe langer hoe meer bewust naar voren en steunen ons op voortreffelijke en soms beschamende wijze.

Maar letten wij nu eens op het geheel. In hoeveel van onze gezinnen komt dagelijks een Christelijk dagblad? In hoeveel gezinnen heeft de „neutrale” pers de alleenheerschappij?

En dan — de A.R.-partij komt hoogst zelden voor radio en televisie. De kwartiertjes van Prof. Diepenhorst moet men er buiten laten. Zij zijn algemeen oriënterend bedoeld en meteen als een vertolking, de soms wat gechargeerde vertolking van de persoonlijke visie van de professor. Maar zij zijn niet bedoeld door de N.C.R.V. als een gelegenheid voor de A.R.-partij om tot het volk te spreken. Onze partij heeft alleen de spaarzame momenten, haar door de Regering toegemeten. De P.v.d.A. is via de Vara dagelijks aan het woord, soms op geraffineerde wijze. En de K.V.P. krijgt veel steun van de K.R.O. De liberalen klagen, dat zij voor radio en t.v. geen kans hebben, en spreken verwijtend over de Vara, en soms niet ten onrechte, maar zij hebben hun machtige pers.

WIJ zijn gewend, over onze pers nog al graag met grote reserves en zeer kritisch te spreken. Wij zijn zo opgegroeid. Wij hebben immers van kindsbeen af ook elke zondagmorgen bij de koffietafel gehoord, dat onze dominee ook wel eens beter heeft gepreekt dan vanmorgen, en in elk geval niet vergeleken kan worden met de dominee van elders... Wij zijn een kritisch volk. En wij bedanken graag als de partij, of het vakverbond, of de krant ons niet helemaal naar de zin is.

Om kort te gaan — wat de massa-media betreft, liggen wij evenals de C.H. sterk achterop.

MEN kan verder niet ten onrechte zeggen, dat de A.R.-politiek bepaalde onduidelijkheden en onzekerheden heeft gehad. Het heeft nu geen zin daarover nabeschouwingen te houden.

ER zijn echter belangrijker zaken. Troostrijke en bemoeidigende zaken.

Maak maar eens een vergadering mee van een A.R.-kiesvereniging of van een „centrale.”

Zodra daar in een toespraak wordt afgestoken naar de diepte, en gehandeld wordt over de fundamenten van de partij, dan gaan de harten open.

Het is, alsof het A.R.-volk daarnaar verlangt. Het voelt zich niet gebaat bij uiteenzettingen, die alleen maar de praktische vragen raken.

Het wil, dat de Bijbel wordt geopend en dat het geloof spreekt.

En dan gebeurt er iets wonderlijks en rijks op de vergadering. Dan ontmoeten we elkaar echt. En dan is het gebod niet de gebruikelijke wijze van de vergadering sluiten, maar een samen ons neerbuigen in een besef van schuld, verantwoordelijkheid, genade en zegeningen.

WE kunnen dit nog iets toespitsen en wij moeten het ook doen.

Wanneer wij elkaar zo ontmoeten, dan hebben wij het gevoel, dat de Gereformeerde gezindte, uit verschillende kerkgemeenschappen, maar samen Gereformeerd, de klankbodem vormt van dit spreken. De Gereformeerde gezindte, in nationale zin. Zoals zij in de Reformatie is ontstaan, door de rechte prediking des Evangelies.

En waar we Luther nooit bij vergeten, die helaas vaak zo verkeerd is geïnterpreteerd, zodat niet zelden een tegenstelling tussen Calvijn en Luther werd geforceerd, ook waar zij er niet w a s. Zoals allen toestemmen, die niet alleen boeken of artikelen over het Lutheranisme, maar die Luther zelf hebben gelezen.

NU kan het zijn, dat de kracht der Reformatie verflauwt. Misschien is het zo, dat hier al veel is verzwakt en gebroken. Sommigen zeggen, dat er weinig preken worden gehouden, die dat typisch Reformatorische element hebben, en dat ook vele preken zijn verschaald tot piëtisme en methodisme. Zelfs wordt de klacht vernomen, dat de betekenis van de heilsfeiten, op Golgotha en in Jozef's hof, soms bijna worden genegeerd, week op week, alsof een echte verkondiging van het heil dan nog mogelijk blijkt. Het gevaar van generaliseren is hier groot. Maar wij moeten toch opletten, dat de grenzen niet verflauwen.

DIT is allereerst een zaak van de kerk en de lidmaten, ieder in eigen verantwoordelijkheid.

Maar de A.R.-partij zal niet tot een volle zegen kunnen zijn voor het volk, wanneer zij haar pinnen niet vast heeft geslagen in de bodem van deze Gereformeerde gezindte.

Niet haar breedte is beslissend, maar de vastheid van haar fundament.

En wanneer dat fundament vast is, dan gaan wij ondanks tegenslagen toch vol moed verder bouwen. Dan gaan wij Ezra en Nehemia samen lezen. En wij houden ons aan het Ora et Labora.

A.

Tweede Kamer

Rede van Mr. Biesheuvel in eerste termijn bij de debatten over Nieuw-Guinea

IN verband met de omstandigheid, dat mijn fractievoorzitter de heer Bruins Slot door ziekte is verhinderd hier aanwezig te zijn, zal ik als anti-revolutionair woordvoerder optreden.

Dat de heer Bruins Slot j.l. dinsdag in deze Kamer aandrang op een hernieuwd beraad over de kwestie Nieuw-Guinea kwam vooral voort uit onze grote ongerustheid en bezorgdheid over de toespitsing van het conflict tussen Nederland en Indonesië, dat thans bezig is zich te voltrekken, niet slechts rond, maar thans ook op Nieuw-Guinea. Beide partijen, aldus de Nieuwe Rotterdamse Courant, van gisteravond — zijn zo wijs het woord oorlog niet te gebruiken en daarmee de deur naar een diplomatieke oplossing open te houden. Maar, zo gaat de NRC verder, de ernst van de feiten is er niet minder om. Wij verkeren inderdaad in een hoogst ernstige situatie, waarbij het gaat om oorlog of vrede, om het uitvechten of het uitpraten van een conflict. Het is nu geen tijd meer om in deze Kamer min of meer academische en theoretische betogen te houden.

Mensenlevens zijn nu in het geding. Op 4 april besloot mijn fractievoorzitter zijn rede hier met de bede, dat God de Papoea's, de Indonesiërs en ons zou bewaren voor de verschrikkingen van een oorlog. Deze bede is vandaag van aangrijpende actualiteit. Het is nu voor ons meer dan ooit een zaak van het geweten, dat wij als Volksvertegenwoordiging — precies hetzelfde geldt voor de Regering — ons in klare taal uitspreken over wat nu moet worden gedaan. De Papoea's, de Nederlandse gezinnen, onze strijdkrachten in Nieuw-Guinea en niet te vergeten de duizenden gezinnen, die familieleden op Nieuw-Guinea hebben, hebben er recht op. Ook de gedachtenwisseling tussen Volksvertegenwoordiging en Kabinet zal juist nu niets schimmigs meer mogen hebben. Wij zullen duidelijke taal moeten spreken en gezamenlijk moeten trachten een uitweg te vinden.

Instemming met bescherming

ONZE fractie wenst allereerst tot uitdrukking te brengen, dat zij de ernstige bezorgdheid en de verantwoordelijkheid van de Regering deelt, wanneer zij in haar brief van 16 mei aan de heer Thant spreekt over de nieuwe agressieve daden van Indonesië jegens Nieuw-Guinea gepleegd. De Regering zij ervan overtuigd, dat zij op onze steun kan rekenen, nu zij is geroepen metterdaad zorg te dragen voor de bescherming van de veiligheid van de papoeabevolking en de Nederlandse gezinnen op Nieuw-Guinea. Het was met het oog hierop, dat het zenden van de overigens zeer beperkte militaire versterkingen door de Regering, ook onze volle instemming had. Wij zouden gaarne van de Regering vernemen, of thans op afdoende wijze kan worden gezorgd voor de veiligheid van de mensen, vooral op westelijk Nieuw-Guinea. Indien de Regering hieromtrent mededelingen zou kunnen doen, zou ik dat zeer op prijs stellen; ik geloof dat vooral ook de familieleden van de betrokkenen hierop recht hebben.

Verder willen wij de Regering niet lastig vallen met vragen over de militaire situatie op Nieuw-Guinea. Slechts dit: Wij willen het gaarne aan de Regering ter beoordeling overlaten in hoeverre zij daarover in het openbaar of in een besloten zitting aan de Kamer mededelingen zou kunnen verstrekken.

Het politieke beleid

IK zou uitvoeriger willen stil staan bij de politieke situatie en het politieke beleid ten aanzien van Nieuw-Guinea. Allereerst het volgende. Het is reeds eerder door ons naar voren gebracht, dat er een nauwe samenhang dient te bestaan tussen dat politieke beleid en het militaire beleid. Het laatste is aan grenzen gebonden door de politieke doeleinden, die de Regering nastreeft. Voor zover wij het op dit moment kunnen overzien, is de commandant-zeemacht in Nieuw-Guinea zich bij de uitoefening van zijn taak van deze nauwe relatie bewust. Het moet mij echter van het hart dat, nu ik de tekst voor mij heb van de verklaring, die de commandant vandaag heeft afgelegd, het m.i. de vraag is, of het wel op de weg van een militaire commandant ligt zich over een aantal belangrijke politieke zaken uit te spreken. Ik zou gaarne weten, of de tekst van het bericht vooraf aan het Kabinet en in het bij-

zonder aan de Minister van Defensie bekend was.

Nu iets naders over het politieke beleid, de politieke doelstellingen, die de Regering nastreeft.

In tegenstelling tot de militaire aspecten wil ik hier wel vragen stellen, misschien ook wel een paar lastige vragen en ook enkele opmerkingen maken.

Naar ons oordeel verkeren wij thans in een zo acuut stadium van het conflict Nederland-Indonesië, dat de grootst mogelijke openheid en duidelijkheid van de kant van de Regering gewenst is. Wij van onze kant hebben sedert 3 oktober van het vorige jaar geen twijfel laten bestaan aan onze inzichten ter zake van het Nieuw-Guineabeleid. Wij waren en zijn van oordeel, dat de kwestie Nieuw-Guinea niet kan en mag worden geregeld buiten Indonesië om. Vandaar ons herhaald pleidooi voor een gesprek aan de conferentietafel. Wij zijn er ons vandaag ten volle van bewust, dat het agressieve en vijandige optreden van Indonesië zoals dit thans tot uitdrukking komt in de parachutistenlandingen op Nieuw-Guinea een vreedzame regeling in ernstige mate dreigt te door kruisen en te bemoeilijken.

Niettemin zijn wij van oordeel, dat Nederland moet blijven streven naar een hernieuwd overleg met Indonesië. De grote en moeilijke vraag is, hoe dit in de huidige zo precare situatie nog kan worden bevorderd.

Wij hebben begrip en waardering voor hetgeen het kabinet tot dusverre heeft gedaan om het Nieuw-Guineageschil vreedzaam en constructief te benaderen. Wij staan daar achter, echter niet kritiekloos, zo zijn wij niet, gelijk in het verleden ook is gebleken. Dit geldt ook vandaag.

Wanneer onze fractie poogt, zich een helder beeld te vormen van de mogelijkheden, die ons nog resten om langs minnelijke weg het Nieuw-Guineageschil te regelen, stuiten wij op een moeilijkheid.

Om, als het erop aankomt, een zo volledig mogelijke beoordeling van het regeringsbeleid van de afgelopen maanden te kunnen krijgen.

De moeilijkheid wordt gevormd, de heer Blaisse heeft daarop ook reeds gewezen, door het feit, dat de Kamer tot dusverre de volledige tekst van het plan-Bunker is onthouden.

Evenals de heer Blaisse — ik meen ook, dat mevrouw Stoffels-van Haften erom gevraagd heeft — wil ik de Regering vragen, of zij nog tijdens dit debat ons inzage zou kunnen verstrekken van de volledige tekst van het plan-Bunker.

Ik zou gaarne vernemen, waarom dit tot dusverre niet is gebeurd.

Enig antwoord daarop is te vinden in het antwoord, dat de Minister-President heeft gegeven op schriftelijke vragen van de heer Burger. Daarin zegt de Minister-President, dat de onderhandelingen het meest zouden kunnen worden bevorderd, wanneer al datgene, wat direct betrekking heeft op de onderhandelingen tussen Indonesië en Nederland vertrouwelijk werd behandeld.

De heer Burger heeft ook gevraagd om het standpunt van de Nederlandse Regering ten aanzien van het plan-Bunker. Dit was in de beantwoording van de vragen nog niet te vinden. Het was echter merkwaardig genoeg wel te vinden op dezelfde dag in de brief, die de Minister-President aan de waarnemend Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties heeft geschreven. Een goede beoordeling van datgene, wat wij hebben gevonden in de brief aan de Verenigde Naties kan echter eerst mogelijk zijn, wanneer wij kunnen beschikken over de volledige tekst. Ik vraag mij af, of deze niet reeds in ons bezit kan worden gesteld tijdens de schorsing. Ik dacht, dat de stencilmachine van de Kamer hunkert naar Bunker.

Dat het noodzakelijk is om de volledige tekst te kennen, moge ik nog met een enkele opmerking illustreren, een opmerking, die ik gisteravond las in de „Nieuwe Rotterdamse Courant“.

Daarin staat — het bericht is afkomstig van de correspondent te New York —:

„Als de grootste hinderpaal voor overleg beschouwt men in Washington de omstandigheid, dat van het plan-Bunker nooit een volledige en onpartijdige lezing is bekendgemaakt, zodat dienaangaande de voorstellingen zouden kunnen zijn gewekt, die niet met de feiten overeenstemmen.“

Ik geloof ook niet — dit wil ik hieraan nog toevoegen, dat op het ogenblik de Amerikaanse Regering zelf nog de vertrouwelijkheid in acht genomen wenst te zien van de volledige plannen. Dit is althans niet de ervaring, die ik vorige week tijdens een kort verblijf in Washington heb opgedaan.

De brief aan Oe Thant

THANS wil ik een enkele opmerking maken over de brief van de Minister-President aan de waarnemend Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties.

Daarin is dus te vinden het standpunt van de Nederlandse Regering ten aanzien van het plan-Bunker. Wanneer wij daarover straks uitvoeriger zijn ingelicht, hoop ik daarop bij de replieken nader en dieper in te gaan.

Uit de formulering, die ik in de brief heb gevonden, blijkt, dat de Regering bereid is alle aspecten van deze voorstellen — zo lees ik daar — mitsgaders alle met dit vraagstuk samenhangende onderwerpen, welke door een van de partijen relevant worden geacht, volledig met Indonesië te bespreken.

Terecht stelt de Minister-President in zijn brief aan de heer Oe Thant, dat de Nederlandse Regering het Nieuw-Guinea-conflict vreedzaam en constructief tracht te benaderen. Maar is het Kabinet nu aan het einde van zijn Latijn met deze benadering in de gecorrigeerde tekst? Naar ons oordeel is dat niet het geval. In het standpunt, zoals de Regering dat nu heeft ingenomen ten aanzien van het plan-Bunker, kan eigenlijk alles vallen. Ik wil hiervan een voorbeeld noemen. De formulering van de Minister-President laat ook de mogelijkheid open dat het plan-Luns, zoals dat in de Verenigde Naties is ingediend, nog aan de orde wordt gesteld tijdens de onderhandelingen. Ik vraag mij af, of dat in de situatie waarin wij op het ogenblik verkeren nog wel een reële zaak is, nu dit plan in de Verenigde Naties is gestrand.

De formulering in de brief aan de heer Oe Thant kan ons in de situatie, waarin wij op het ogenblik verkeren, niet meer bevredigen. Deze past niet meer in de situatie, waarin wij verkeren. Ik zie dan ook met grote belangstelling het antwoord van de Regering tegemoet op hetgeen door de heer Blaisse is gezegd ten aanzien van een nieuwe benadering van het plan-Bunker door de Regering.

Welke diplomatieke deur moeten wij nog zoeken voor een vreedzame regeling van het conflict? In de brief van de Minister-President wordt de mogelijkheid opengelaten, dat het Kabinet een beroep zal doen op de Verenigde Naties. In de brief staat te lezen:

„Intussen acht de Nederlandse Regering de situatie geschapen door het hierboven genoemde nieuwe agressieve optreden van Indonesië van dien aard, dat zij het noodzakelijk acht zich nader te beraden over hetgeen zij ter zake zal kunnen ondernemen binnen het kader van de Verenigde Naties.“

Ik zou gaarne vernemen, of dat beaard inmiddels heeft plaatsgevonden. Ik wil zelf over die mogelijke oplossing binnen de Verenigde Naties een opmerking maken.

De Verenigde Staten van Amerika

Er zijn twee mogelijkheden: een nieuwe benadering van het plan-Bunker door het Kabinet of zich wenden tot de Verenigde Naties. In beide gevallen is van essentiële betekenis de houding van de Verenigde Staten van Amerika, zowel in het ene als in het andere geval. Wat betreft de houding van de Verenigde Staten van Amerika en de positie, die Amerika inneemt in dit gehele conflict zou ik mij willen scharen achter hetgeen de heer Berg-huis heeft gezegd op 25 april j.l. bij de behandeling van de begroting van Buitenlandse Zaken aan de overzijde, nl. dat een van de zaken, nodig voor de oplossing van het conflict is dat wij voldoende vertrouwen schenken aan Amerika als feitelijk leider van de wereld. Hoe ziet en beoordeelt men op het ogenblik de houding van Amerika. Ik veronderstel dat dank zij onze voortreffelijke ambassadeur in de Verenigde Staten van Amerika onze Regering over informaties in dit opzicht beschikt.

Wij verwachten — ik lijd ook zelf wel eens aan dit euvel — al te spoedig

van Amerika een pro-Nederlandse houding. Indertijd bij de behandeling van het voorstel in de Verenigde Naties is met voldoening vastgesteld door de Regering dat wij sympathie en welwillendheid hebben ontmoet van de zijde van de Verenigde Staten van Amerika. Het vertrouwen in de Verenigde Staten is daarna geschokt door de wijze waarop het plan-Bunker is ingediend. De shock-therapie, die toen door de heer Bunker is toegepast, is hier niet in goede aarde gevallen en dat sloeg ook terug op de Verenigde Staten van Amerika die dit voorstel van de heer Bunker kennelijk steunen.

Wij moeten er in Nederland oog voor hebben dat de situatie in Zuid-Oost-Azië voor Amerika geheel anders bezien en beoordeeld wordt dan wij hier doen. Ik kan dit het beste doen door te wijzen op het feit, dat Amerika het gevoel heeft, dat alleen Amerika een strijd op leven en dood voert in Zuid-Oost Azië tegen het communisme. Er staan enkele duizenden Amerikaanse soldaten aan de rivier de Mekong in de jungle en in de oerwouden van Thailand aan de grens van Laos.

Het plan-Bunker

In die verhoudingen, tegen die achtergrond beoordeelt de Amerikaanse administratie de situatie in Z.O.-Azië. Daarbij wordt Indonesië niet gerekend tot de communistische naties. Amerika gaat ervan uit, dat Indonesië, hoewel sterk links georiënteerd, niet communistisch is en dus nog niet als afgeschreven is te beschouwen. Dit zijn, geloof ik, feiten, harde feiten, waarmee wij rekening hebben te houden. De Zevende Vloot stoomt wel op naar Thailand, niet naar Nieuw-Guinea. En het zijn deze feiten, of wij het prettig vinden of niet, die ons onze positie, ook internationaal, bepalen.

De Nieuwe Rotterdamse Courant weet te melden, dat de Verenigde Staten de voorkeur geven aan voortzetting van het diplomatieke overleg op grond van de voorstellen van de heer Bunker. Ik zou gaarne vernemen of dat ook de informatie is, waarover het Kabinet beschikt.

De houding van de Verenigde Staten wijst dus kennelijk in de richting van het opteren van de mogelijkheden, die het plan-Bunker biedt voor een vreedzame oplossing van het geschil. Ook het antwoord van de heer Oe Thant wijst in die richting. Voor de Minister-President moet dit antwoord een koude douche zijn geweest. Ik ben het in dat opzicht eens met hetgeen is gezegd door mevrouw Stoffels-van Haften. Maar daar ligt weer het feit, dat ook de brief van de heer Oe Thant heenwijst niet naar een behandeling van het geschil in de Verenigde Naties, maar bepaald naar de mogelijkheden, die het plan-Bunker nog biedt. Ik zou zelf de vraag willen stellen of wij ons hier in Nederland ook niet moeten afvragen of ons eigen belang en het belang van de Papoea's ook niet met zich brengen, dat ook wij op dit ogenblik niet opteren voor een aanhangig maken van het geschil bij de veiligheidsraad en wellicht daarna bij de Assemblee van de Verenigde Naties, maar de voorkeur geven aan de diplomatieke deur, die het plan-Bunker biedt. Op deze manier kan, naar ik geloof, een beleidslijn worden ontwikkeld, die nog een mogelijkheid biedt om in de ernstige situatie, waarin wij verkeren, op zo kort mogelijke termijn tot een hervatting van het overleg te komen.

Noch de brief van de heer Oe Thant, noch de houding van Amerika laat enige twijfel bestaan over de vraag, of van deze kant kan worden gerekend op enige militaire steun. Het dagblad De Tijd schreef gisteravond — ik moge hieraan herinneren —:

„Nederland wordt in Nieuw-Guinea duidelijk aangevallen en wat doet de secretaris-generaal van de Verenigde Naties? Niets anders, dan aandringen op onderhandelingen.“

Als Nederland dit niet doet, zal het zijn conflict met Indonesië moeten uitvechten, alleen.“

Die weg wil geer zinnig mens in Nederland op, onze fractie ook niet. Wij moeten van onze kant alles doen om het conflict aan de conferentietafel uit te praten, hoe onbegaanbaar die weg ook lijkt door het optreden van Indonesië. Deze weg lijkt ons echter oneindig veel beter dan de uitzichtloze, eenzame strijd, die mensenlevens zal kosten en grote schade zal berokkenen aan de Papoea-bevolking.

Repliek van mr. Biesheuvel

• Vervolg van pag. 1

dit het geval is, maar ik zou gaarne van de Minister-President of van de Minister van Buitenlandse Zaken vernemen, of dat inderdaad juist is.

Het initiatief tot amendering is dus uitgegaan van de Nederlandse Regering, die verduidelijking wenste, zoals de Minister van Buitenlandse Zaken heeft gezegd. Die verduidelijking is kennelijk gekomen. Mijn gehele fractie is bijzonder blij met deze verduidelijking, die is aangebracht in paragraaf 4, waar staat:

„De Nederlandse Regering gaat akkoord met bestuursoverdracht, in overeenstemming met dit voorstel op voorwaarde” — dat is uitermate belangrijk — „dat de Nederlandse Regering als gevolg van formele onderhandelingen toereikende garanties ontvangt voor de veiligstelling van de belangen van de Papoea's, inclusief het recht op zelfbeschikking.”

Ik mag dus aannemen, dat nadat dit plan op Nederlands initiatief was gemaakte, het voor het Kabinet een acceptabele zaak was or. op deze basis te gaan praten.

De heer VONDELING (P.v.d.A.): Zeer juist!

RUSK-LUNS

De heer BIESHEUVEL (A.R.P.): Ik heb in deze zin ook verstaan de verduidelijking, die de heer Blaisse heeft gevraagd.

Wij zijn hier m.i. op een belangrijk punt. Dat is mij allemaal duidelijk. Ik ben erkentelijk voor de amendering, die is aangebracht en ik neem aan dat op deze basis de Regering heeft gezegd: Nu is het een redelijk stuk als uitgangspunt op het overleg met Indonesië te beginnen. Ik zou dat straks graag heel concreet van de kant van de Regering vernemen, ook in antwoord, dacht ik, op datgene, wat door de heer Blaisse is gezegd. Dan hoop ik van ganser harte, dat dat antwoord bevredigend zal zijn. Het kan ook nauwelijks anders, want wanneer men meer amendementen had willen aangebrengen dan had men de kans moeten gebruiken om ook andere amendementen aan te brengen. Waarom, zo vraag ik mij af, is nu, nadat de zaak was gemaakte, weer een formulering Rusk-Luns en Luns-Rusk tot stand gekomen?

Ik heb begrepen, dat dit is gebeurd in Athene op 5 mei. De amendering is op 23 april tot stand gekomen. Ik zou hieruit moeten afleiden, dat na de amendering het kabinet toch het gevoel heeft gehad: de zaak is nog niet helemaal in orde; onze amendering gaan wij weer nader interpreteren in een bepaalde formule. Ik heb als voorbeeld aangehaald, dat op grond van die nadere formule zou kunnen worden gesproken over het plan-Luns.

De Minister van Buitenlandse Zaken heeft bij zijn beantwoording gezegd: neen, mijnheer Biesheuvel, dat hebt u helemaal mis; dat is helemaal mijn bedoeling niet! Ik ben daar blij om. Het verheugt mij, dat de Minister dit heeft gezegd. Wanneer men echter de formulering van beide Ministers van Buitenlandse Zaken beziet, dan blijkt, dat daar alles onder is te brengen, alle aspecten van deze voorstellen en — dan komt het — „mitsgaders alle met dit vraagstuk samenhangende onderwerpen”. Waarom heeft de Regering nu behoefte aan deze nadere formulering, nadat zij op 23 april de zaak in voor haar, ook naar het oordeel van onze fractie, zo gunstige zin had geamendeerd?

Dit debat zou voor mij een bevredigend verloop hebben, indien de Regering mij duidelijk kon maken — ik spreek hier ook namens al mijn politieke vrienden — dat ik het bij het rechte eind heb wanneer ik zeg, dat op het moment, waarop de amendering tot stand was gekomen, 23 april, de zaak rond was en de Regering zei: dit is een redelijk stuk, waarover wij met elkaar kunnen gaan praten.

Ik heb nog een argument om tevreden te zijn met de situatie, zoals die op 23 april was. Dat argument ontleen ik aan hetgeen de Minister van Buitenlandse Zaken zelf heeft gezegd. Hij zei: neen, ik wil niet over het plan-Luns praten; daarvoor heb ik in Athene niet tezamen met mijn Amerikaanse collega die formulering vastgesteld; dat heb ik gedaan om een veiligheidsklep te hebben voor het geval wij onvoldoende garanties zouden krijgen ten aanzien van het zelfbeschikkingsrecht van de Papoea's. Een redelijk verlangen, maar een volstrekt overbodige zaak. Kijkt u maar naar paragraaf 4. Daarin staat: de Nederlandse Regering gaat akkoord met bestuursoverdracht in overeenstemming met dit voorstel op voorwaarde, dat de Nederlandse Regering toereikende garanties ontvangt voor de veiligstelling van de belangen van de Papoea's. Het is dus mogelijk, op basis van het plan-Bunker simultaan te spreken over de bestuursoverdracht, zoals voorzien in het plan-Bunker en over de garanties ten aanzien van de zelfbeschikking.

Het is trouwens niet alleen de garantie ten aanzien van de zelfbeschikking, waarover zal moeten worden gesproken, stellig zal over meerdere garanties moeten worden gesproken. Ik denk aan garanties ten aanzien van de voortzetting van de sociale en economische ontwikkeling van de Papoea-bevolking. Ik denk ook — wanneer de bestuursoverdracht te zijner tijd een feit zal worden — aan de veiligstelling, aan de garanties, die moeten worden verstrekt ten aanzien van de mensenrechten van de Papoea's. Dit zijn een drietal zeer belangrijke garanties, die zullen moeten worden verstrekt, watterdichte garanties naar mijn oordeel, door de Verenigde Naties.

Mijn betoog mondt dus hierin uit — ik ontleen alle argumenten aan het antwoord, dat door de Minister van Buitenlandse Zaken zelf is gegeven — dat datgene, wat te lezen staat in de brief van de Minister-President van 22 mei ten aanzien van de formulering van Athene overeengekomen tussen beide ministers van Buitenlandse Zaken overbodig is. Nu vrees ik dit, dat, wanneer de Regering hier vanavond niet in alle duidelijkheid verklaart, dat na de amendering de zaak rond was, met dit stuk in de hand het toch weer mogelijk is — om te politiek kan zoveel gebeuren — om te ontkomen aan datgene, wat in het plan-Bunker is neergelegd. Ik hoop, dat het de Minister-President duidelijk is, dat wij op dit punt nog niet gerustgesteld zijn.

Ik heb echter gepoogd, uitvoerig ge-

WIE nog steeds de Eerste Kamer ziet als een vertragend element in onze wetgeving, heeft deze week gelegenheid gekregen, zijn mening te herzien. Nauwelijks nadat de Tweede Kamer een aantal belangrijke wetsontwerpen had aanvaard, passeerden zij de Senaat.

De snelle werkwijze is dinsdag in de eerste plaats toegepast met betrekking tot het wetsontwerp tot instelling van een Bijstandskorps van het Burgerlijk Rijkspersoneel in Nieuw-Guinea. Men kent de problemen van de Nederlandse ambtenaren, die in Nieuw-Guinea werkzaam zijn: welk lot zal hun ten deel vallen als hun taak daar tot een einde komt? Bovengenoemd wetsontwerp geeft daarop een antwoord en omdat de tijd drong, heeft de Eerste Kamer afgezien van kritische debatten. De heer Algra, die fungeerde als voorzitter van de commissie, die de openbare behandeling van het wetsontwerp in de Senaat had voor te bereiden, deelde mee, dat de positie van de ambtenaren in Nieuw-Guinea de Kamer tot deze snelle werkwijze deed besluiten.

De avond van diezelfde 22ste mei bood nieuwe voorbeelden van snel werken. Ditmaal gold het een tweetal wetsontwerpen van uitgesproken sociale aard: uitbreiding van de werkingssfeer van de Algemene Weduwen- en Wezenwet enerzijds en verhoging van de AOW-uitkering en nog enkele andere wijzigingen in de uitvoering van de AOW anderzijds.

Eerste Kamer: een snelle werker

Minister Veldkamp had zijn smoking aange-trokken, voordat hij naar de Kamer ging. Omdat dit niet de normale dracht is voor ministers, als zij in de Kamers verschijnen, zelfs niet in de eerbied-

waardige Senaat, werd aangenomen, dat hij naar een feestje moest. Niettemin beantwoordde hij de enkele opmerkingen van NVV-secretaris Van Wingerden op degelijke wijze, zoals men dat van hem gewoon is.

Voorts behandelde de Kamer zonder debat nog een groot aantal kleine wetsontwerpen, onder meer een ontwerp tot onteigening van enkele percelen in Axel voor de berging van baggerspecie afkomstig uit het kanaal van Gent naar Terneuzen...

De hoofdmoot van het debat werd echter gevormd door de behandeling van de begroting van landbouw en visserij voor 1962.

Het werd minister Marijnen daarbij niet moeilijk gemaakt, zelfs niet door de socialistische opposanten, jonkheer Schorer en professor Samkalden. Waarschijnlijk zal de bewindsman dat niet onwelkom zijn geweest: hij maakte een matte, vermoeide indruk. Gaarne worde toegegeven, dat het werk van een minister van landbouw heden ten dage niet gemakkelijk is, zeker niet, gelet op de ingewikkeldheid van de voorschriften, die de ontwikkeling van de E.E.G. nodig maakt.

Speciale aandacht werd geschonken aan de aardappelprijzen. Voor veel sprekers was het een teleurstelling, dat de aardappelproducenten zelf zo weinig van de hoge prijzen hebben geprofiteerd. Minister Marijnen deelde mee, dat de prijsstap van tijdelijke aard is.

Aandacht kreeg vooral ook de ruilverkaveling. In dit verband werd met grote instemming de door de Tweede Kamer aanvaarde motie-Biewenga aangehaald. Reikhalzend zag de Senaat uit naar de landbouwnota, die minister Marijnen heeft toegezegd. Zal de nota nieuwe vooruitzichten openen voor de Nederlandse landbouw? Tegen het eind van dit jaar zullen wij het weten. vp.

poogd, in de vorm van het aanvoeren van een aantal argumenten, die ik dus ontleend heb aan datgene, wat ik van achter de regeringstafel zelf heb gehoord, aan te tonen dat dit stuk een overbodig stuk is geworden, omdat de Minister van Buitenlandse Zaken zegt — ik mag het nogmaals herhalen —: ik heb het nodig als veiligheidsklep voor de garanties, als het eventueel misloopt met de garanties. Dan zeg ik: Minister Luns, die vindt u volkomen in uw eigen amendering en dit stuk kan alleen maar in de toekomst grote verandering stichten, wanneer wij toe zijn aan de onderhandelingen.

Ik zou het bijzonder op prijs stellen als op dit kardinale punt van de zijde van de Regering ons een bevredigend antwoord zou kunnen worden gegeven. Indien dat het geval is, beschouw ik dit debat als een stap voorwaarts in de richting om zo spoedig mogelijk met Indonesië aan de conferentietafel te komen om tot een minnelijke schikking te komen van het Nieuw-Guinea-conflict.

ONDERWEG

DE grote ijver van vele duizenden om de „verkiezingspropaganda” te voeren, is beloofd of niet beloofd. Dat zal de tijd wel leren. Al of niet samenwerkend in prot. christelijke groeperingen heeft ook de A.R.P. er in deze weken weer op gewezen, dat voor de christen in de verkiezingstijd een speciale verantwoordelijkheid opkomt. Wij zijn ervan overtuigd dat ook in de woonplaats, waar persoonlijke belangen en groepsympathieën misschien de politieke grenzen wat dreigen te verleggen, de noodzaak van een sterke en duidelijke protestants christelijk gehuld niet overbodig is. Integendeel. Het gemeentebestuur van elke tijd — en zeker ook van vandaag — is niet kleurlozer dan het landsbestuur. In de grond van de zaak luistert het overal even nauw. Daarom wordt een krachtig beroep gedaan op ieder die zich christen noemt en zelfs op ieder voor wie het christelijk karakter van de samenleving waarborgen geeft die elders gemist worden: stemt protestants-christelijk. Doet dat vooral en in elk geval!

Duurs door deze verkiezingspropaganda heen wordt echter niet nagelaten, de zwakheid, ja zelfs de crisis in eigen protestants christelijke gelederen aan te wijzen. Is dat niet gevaarlijk? Ik denk aan de verslagen die juist dezer dagen in de pers verschenen: die van de jaarvergadering van Patrimonium bijvoorbeeld. Wat is daar aan de orde geweest? „Bezinning op problemen in chr. organisatielevens”, zegt de vette kop op de pagina „christelijk nationaal” van het Rotterdammer-concern. Het christelijk sociaal Verbond is immers aan het studeren in de problematiek van wat openhartig de „crisisverschijnselen in het christelijke organisatielevens” wordt genoemd. Er komt zelfs een nieuw programma, er komt ook een pocket, waarin bekroonde scripties over deze problemen worden gepubliceerd. En Mr. Prins, directeur van de dr. Kuypersstichting, heeft o.m. — volgens datzelfde persverslag — enkele crisisverschijnselen trachten te belichten. Daarbij is op ernstige ziekteverschijnselen gewezen. Terecht. Het wordt vaker gedaan — het moest eigenlijk nog vaker gedaan worden. Want de waarheid is niet anders: de christenheid zit in de crisis.

Kan dat nu allemaal maar? Kan in een tijd van propaganda voor de verkiezingen deze „vuile was” buiten gehangen worden? Of anders gezegd: kan in een tijd, waarin de stemmers worden opgeroepen om de

christelijke partijen sterk te maken, zo loslippig over zwakheid en zelfs crisis worden gesproken?

Het ligt voor de hand, dat een ontkennend antwoord wordt gegeven. Wie propaganda voert, die laat de goede zijde zien. Wie stemmers wil winnen, moet laten zien hoe sterk hij wel is. Show, bravoure en woordenspel moeten hand en pootlood van de stemmer de goede kant opdringen. „Bij ons is alles zo best — stemt ons.”

Misschien lijkt dit de goede instelling. Maar — het is eerder omgekeerd. Er zit iets schoons in de schijnbare tegenstelling tussen „propaganda” voor en de „klacht” over de christelijke organisatie. Op dit punt verradt zich namelijk onverwacht toch het echt christelijke karakter van deze organisaties. De koele berekening zou ons er nooit toe gebracht hebben om uitgerekend in een propagandatijd over een innerlijke crisis te praten. Koele berekening zou het anders ingekleed hebben. Opdat er niets zou worden verloren. Maar de christelijke organisatie bestaat niet bij de gratie van de koele berekening. Wat mensen uit zichzelf misschien nooit zouden doen, dat gebeurt zomaar: juist op dit moment wordt u opgeroepen te stemmen op een organisatie en op een groepering, die zichzelf in de crisis weet en die daarvan ook belijden doet. Dat is een goede zaak — deze zwakheid is nu juist de kracht van de christelijke (ook politieke) organisatie.

Wij bestaan niet uit eigen middelen, maar omdat er een Middelaar is. Wij bestaan niet door kracht of geweld, maar omdat de Heilige Geest ons leidt.

In onze beste (maar dat waren in feite de slechtste!) jaren zijn we ons dat nauwelijks bewust geweest. Doch in deze tijd worden we teruggeworpen op wat we uiteindelijk in eigen kracht zijn. We verstaan elkaar in eigen kring vaak niet meer. Er heerst een soms Babylonische spraakverwarring — zolang tenminste mensen aan het woord zijn. Maar als Het Woord wordt opengelegd en aan het woord is, dan komen de grondslagen van ons bestaan en ons werk openbaar — en dat blijkt dat er diepere wortels zijn waarop het gebouw rust. De organisaties mogen een crisistijd meemaken, de bouw aan Gods Koninkrijk gaat door. Ondanks alles. Daarom mogen, MOETEN we trouw blijven, niet om de mensen, want ze wankelen, maar om Christus omdat Hij leeft.

Leiden.

Ds. A. J. KRET

N.V. **GERFA** Gereedschapfabriek

Zwolseseweg 480 - APELDOORN - Telefoon 06762-241

Gereedschappen voor de metaalindustrie

Sleepdienst „Broedertrouw” n.v.

v/h Fa. C. DEN BOER & ZONEN
CORR. ADRES: MAASPLEIN 9 - ZWIJNDRECHT
Telefoonnummers 01850-26166-26167 (2 lijnen)

Alle transporten te water
FIRMA C. AMELS EN ZOON

Scheepswerf en Machinefabriek „Welgelegen”
MAKKUM

NIEUWBOUW VAN ALLE SOORTEN
VAARTUIGEN TOT 5.000 TON

Constructiewerkplaats
en machinefabriek

BAILEY

Nieuw-Lekkerland - Telefoon 436

- Staalconstructies voor gebouwen e.d.
- Alle soorten kranen

DAMCO

Scheepvaart Maatschappij N.V.

WESTPLEIN 2 - ROTTERDAM

METAALHANDEL EN SLOOPWERKEN

H. P. HEUVELMAN N.V.

Inkoop van alle soorten
sloopschepen

KRIMPEN AAN DE IJSEL - Telefoon 369, na 6 uur: 226.

Scheepswerf en Gashouderbouw
v/h **JONKER & STANS N.V.**

HENDRIK IDO AMBACHT

Werf voor de bouw en reparatie van alle
typen schepen.

Telefoon H.I. Ambacht (0 1858) 2841

FIRMA DE REK EN HORSMAN

Fabriek van scheepslieren

Dorpsstraat 102 - telefoon 01894-218 -
OUDERKERK AAN DE IJSEL

NIEUWE LIEREN, STOOM EN ELEKTRISCH.
NIEUW IJZER, ZOALS PLATEN, HOEK- EN BALKIJZER.

STOLK'S
Handelsonderneming

Kantoor: Veersedijk 223 - H. I. Ambacht - tel. 01850: 6415-6486

Scheepsbouwwerven
A. VUYK EN ZONEN

CAPELLE AAN DE IJSEL
Nieuwbouw en reparatie.
Telefoon Rotterdam 113333 (010).

A. BAARS Azn

Exploitatie van
baggermaterieel N.V.

Telefoon 144, Sliedrecht

Verkoop en
verhuur

**Laat advertenties U inlichten
voordat U gaat kopen!**

Tweede Kamer

SUBSIDIE VOOR KERKEN

HET KAN merkwaardig gaan in de politiek. Eens te meer is bij de behandeling van een wetsontwerp gebleken hoe moeilijk het is van te voren hierover als fractie een eindoordeel te geven.

Hoewel de A.R. fractie bereid was haar stem aan de mogelijkheid tot subsidiëren van kerkbouw niet te onthouden — de loop van de behandeling maakte het onmogelijk haar steun aan dit ontwerp te geven. De samenwerking van de K.V.P. met de P.v.d.A. in dit geval resulteerde in de aanvaarding van een amendement dat voor A.R. belijders niet kon worden aanvaard.

En zo iets komt op de laatste momenten, nl. bij de stemming over voorgestelde wijzigingen (amendementen) van de zijde van de Kamer. In een korte spanne tijds moet dan een beslissing worden voorbereid en genomen. Alle facetten behoren dan evenwichtig te worden bezien en tegen elkaar te worden afgewogen.

Op die momenten voelt een vertegenwoordiger van het volk eens te meer de zwaarte van zijn eigen verantwoordelijkheid.

PRINCIPIELE VRAAGSTUKKEN

Het ontwerp dat verdedigd werd door minister Van Aartsen (A.R.) regelde een bijzonder moeilijke materie. De bedoeling was dat de overheid gedurende een korte termijn van 10 jaar kerkbouw zou vergemakkelijken door een subsidie van 25% te verlenen in de bouwkosten van een (nieuw) kerkgebouw. Geen pastorieën en wat dies meer zij. Van protestants-christelijke zijde is altijd vernomen dat in het algemeen het beslist ongewenst is dat er een „zilveren koorde” bestaat tussen overheid en kerk. Niet alleen praktische bezwaren (nl. een mogelijke invloed van de burgerlijke overheid op de Kerk des Heren) maar ook principiële bezwaren zijn in het geding. Enerzijds de vraag of de overheid de kerk mag zien als een nuttig, maatschappelijk verschijnsel dat men subsidieert op voet van gelijkheid van openbaar nut.

In A.R. kring zijn de heren Meulink en Aantjes er diep van overtuigd dat als de overheid in relatie treedt met de kerk, zij de kerk als kerk heeft te zien. Het is in strijd met het wezen van de kerk als zij geheel of deels financieel afhankelijk is van de overheid. De heer Aantjes zei het zo: de dienst des Heren verdraagt zich niet met dwang die een overheidsbemoeienis toch altijd meebrengt. De administratie van de overheid kan nooit de functie van het hart van de gelovige overnemen. De eerbied voor de kerk gebiedt dat de overheid halt houdt als het gaat om subsidiëring door de overheid.

ARTIKEL 36 GELOOFSBELIJDENIS

De vraag of artikel 36 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis in geding is, is ook in bespreking geweest. Dominee Mieras — de opvolger van ds. Zandt — (S.G.P.) heeft op deze vraag een duidelijk antwoord gegeven. Indien een kerk de rechte bediening van het Woord Gods voorstaat, is er geen bezwaar om subsidie te geven. Artikel 36 van de Geloofsbelijdenis eist dat de overheid desnoods met het zwaard het Koninkrijk Gods moet bevorderen. En omdat het ontwerp van wet óók de kerk die de Paapse mis leert die een vervloekte afgoderij is, subsidieert is dat een reden te meer de voorgestelde regeling af te wijzen.

Merkwaardig was overigens wel dat hij wel aandrang op indirecte subsidie. De overheid moest ten behoeve van de nieuwbouw der kerken de grondprijzen maar verlagen evenals de eisen van schoonheids-

commissies. Dan zou de rest gemakkelijker te betalen zijn uit eigen middelen. Net als of een verlaging van de grondprijzen geen overheidssteun is waarvan de tegenwaarde ook gedwongen uit de portemonnee van de burgers komt.

Het bleek, dat de heer Aantjes van oordeel was dat de overheid, die toch óók de wet, de profeten, ja meer dan die heeft — in staat moet worden geacht te beoordelen of het Evangelie zuiver wordt gepredikt.

Maar deze zaak lag niet ter beoordeling omdat de wet een ander criterium huldigde — een criterium overigens dat hij niet kon aanvaarden.

HUMANISTEN EN MOHAMMEDANEN

De wetgever was zich er terdege van bewust dat subsidiëring van kerkgebouwen in deze tijd de vraag zou opwerpen of organisaties die zich op gans andere basis met het zedelijk geestelijk leven bezig hielden, óók subsidie behoorde te ontvangen. Het wetsontwerp beantwoordde deze vraag bevestigend. Het frappante van de regeling was dat in het ontwerp een uitgewerkte regeling werd gegeven voor kerkgenootschappen. Voor de organisaties als die b.v. van het humanisme moet bij algemene maatregel van bestuur het verstrekken van een bouwpremie geschieden. In het ontwerp lag dus opgesloten het uitdrukkelijk vastgestelde uitgangspunt dat kerken niet op één lijn werden gesteld met soms anti-soms a-kerkelijke organisaties. De Partij van de Arbeid en een deel van de liberalen vonden dit discriminerend. Het is begrijpelijk, aldus de heer Scheps (P.v.d.A.) dat de overheid oog heeft voor de unieke positie van de kerk, maar het is even noodzakelijk dat die overheid begrip op moet brengen voor de positie en de gevoeligheid van de humanisten, de Christian Science en de mohammedanen. Als dit niet verandert — is het ontwerp voor de gehele P.v.d.A. onaanvaardbaar. Daartoe diende hij een amendement in die zowel de considerans (het basisuitgangspunt) van de wet als van de wet zelf wijziging aanbracht. Een wijziging die aan dit soort organisaties dezelfde rechten zou toekennen als aan de kerken werd gegeven.

BEPERKTE STREKKING

Het wetsontwerp had een zeer beperkte strekking. Het was dan ook geen wonder dat minister Van Aartsen niet een soepele houding kon aannemen tegenover de wensen die vanuit de Kamer rezen. Hoezeer hij volledig begrip had voor deze wensen — het karakter van de wet liet niet toe in ruime mate wijzigingen te aanvaarden.

Uitbreiding en vervanging van bestaande kerkgebouwen bleef buiten het subsidie.

Pastorieën konden niet onder de regeling worden gebracht omdat de functie van dit gebouw te veel uiteenliep bij de verschillende kerken.

Van terugwerkende kracht kon — hoezeer de verschillende kerken hierom hadden gevraagd — geen sprake zijn. De wet blijft een tijdelijke wet, maximaal 10 jaar van kracht.

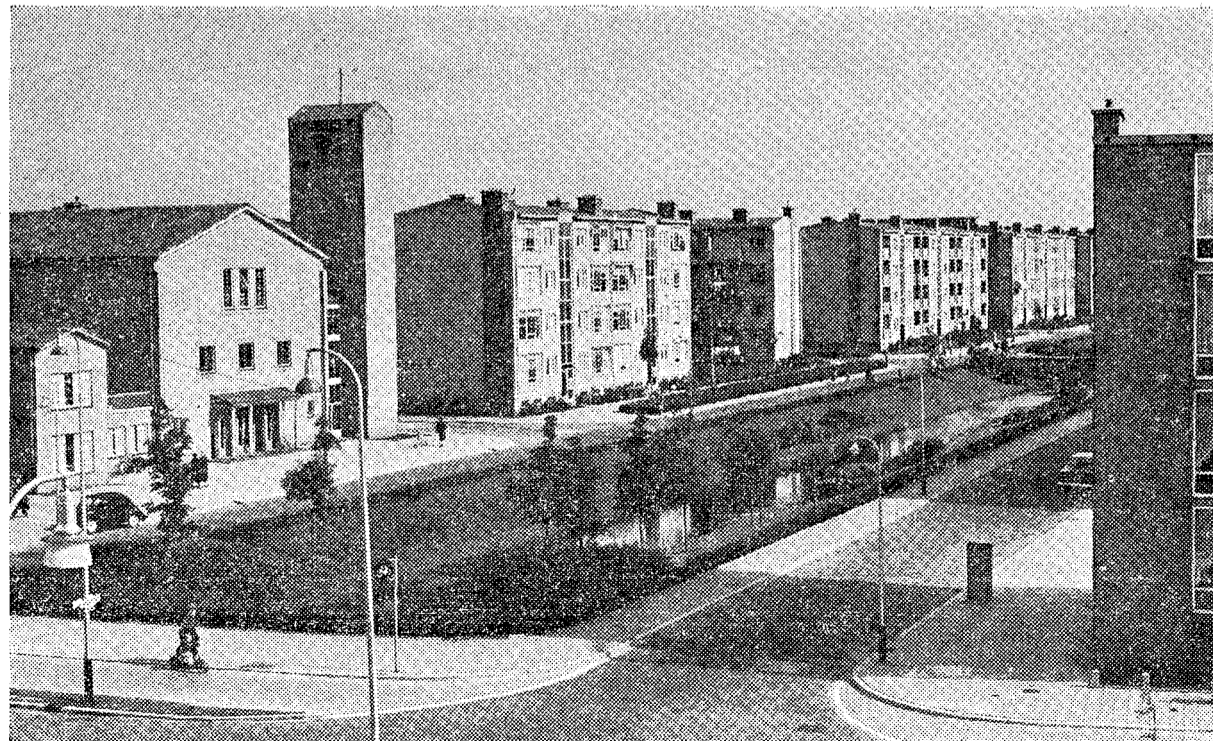
Het enige — overigens wel belangrijk en daarom door prof. Versteeg (A.R.) van harte ondersteund — wat bereikt werd, was een verhoging van het subsidiebedrag van 25 tot 30% der bouwkosten (amendement Lucas).

Eveneens werd uitdrukkelijk vastgelegd dat gemeenten en provincies met meer eenzijdige doel konden subsidiëren. De rechtvaardigheid jegens de kerken werd op deze manier ten eerste betracht.

PROF. VERSTEEG

Het is altijd een genot naar het evenwichtige en scherpzinnig betoog van de A.R. hoogleraar van deze fractie te luisteren. Wegens de ziekte van de fractievoorzitter had prof. Versteeg de behandeling van dit moeilijke ontwerp namens de overgrote meerder-

Nieuwe kerken verrijzen in nieuwe stadswijken. Hier ziet u de Vredekerk in de wijk Morgenstond te Den Haag.

DUW

op zich genomen. In feite geen nieuw element in de bouw gebracht. De begroting van 1954 voorziet in een subsidiemogelijkheid van de mijnstreek. In de nieuwe wet heeft de overheid grote bedragen toegevoegd. Na de oorlog 1940/45 en de oorlog in 1953 heeft de overheid verlaten als het ging om hulp bij de kerken in deze gebieden.

De noodzaak van het stichten van een aangelegenheid is die bepaalde gemeenten of provincies, waarbij verschillende gemeenten subsidierelaties in het leven brengt een rechtsongelijkheid in de verdediging is. Een landelijke kerkerlijker.

Op het feit dat een negental uitdrukkelijk hadden uitgesproken hun grote waardering had. Het is niet het enige motief kan de regering te accepteren, is dit van bijzondere betekenis. Maar kerken, die zijn, als tijdelijke organisaties die met heel het volk, mogen de behoeften in aanmerking komen van het gehele volk, teneinde de boventijdelijke en goddelijke steun te krijgen.

Financiële overheidssteun. Maar in gebieden kan dankbaar worden die een volksgemeenschap kan de aanbieder van de steun niet weigert. Indien echter geen bijdragen aanwezig zijn mag de overheid een kerk geen steun verlenen. De steun: beperkt; liever iets meer.

Omstandigheden vandaag. Niet altijd en even groot. Vandaar zijn de geheel eigen verantwoordelijkheid van de aangeboden steun al is er van enige overheids-

STANDIGHEDEN

Diepenhorst (C.H.U.) als de heer van er van overtuigd dat deze actief bezien duidelijk aanwezig in de tijd in het geval b.v. voor de N.O. Polder. Er is sprake van in de kerkbouw die de kerken kunnen bijhouden in financieel opoffervardigheid van meerdere De behoefte aan kerkgebouwen nog en de economisch moeilijke huidige voorziening niet mogelijk plaatselijke kerken. Weliswaar geconstateerd worden dat het tekort waarop de kerkleden — er der Kerk — kunnen zeggen wat nodig is voor de kerkbouw is duidelijk. Deze nood mag niet en zeker niet als vaststaat dat gespaard gaat zonder inmenging van aangelegenheden. Dit laatste is de kerk zal voor een bepaald doel ontvangen. Te meer omdat gaat dat na de noodperiode (10 maanden) zal vervallen.

AN KERKBOW

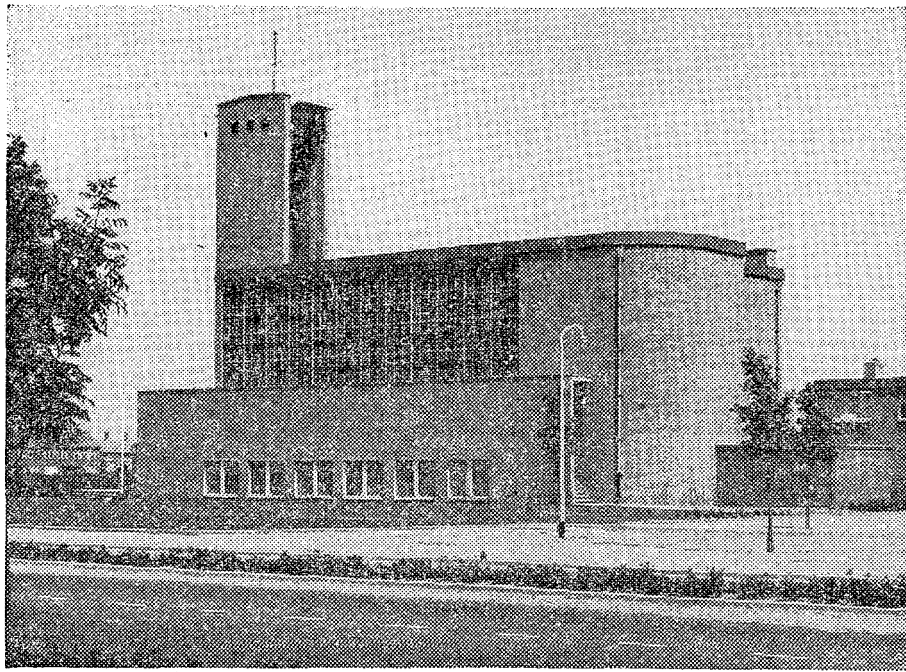
steeg ha- ook mr. Diepenhorst waren tegen de subsidiëring van De C.H.U. is zeer gevoelig voor vandaar de huiver om subsidië kerken in de wet op te nemen. Der velen uit de rij van culturele stem der openbaring in middel- Een deel van de C.H.U. zou daarom iemand die zeer duidelijk Gods belijden mag in deze situatie niet worden gesteund. Dat is discriminatie of te weinig bevestiging. Zo is het nu eenmaal en verdraagzaamheid hebben poging van de heer Diepenhorst verschil tussen kerken en bezintet te verduidelijken, strandde.

TOCH AANVAARD

deel van de C.H.U. hebben ten ontwerp moeten stemmen. Het (P.v.d.A.) om in de wet vast te de voorgestelde algemene maat- behoeve van de niet-kerkge- voor bezinningscentra ook dezelfde verleend, werd te voren aan-

K.V.P. Er was gesuggereerd dat om voldoende steun te hebben percentage omhoog te brengen. Handel dus: als gij, P.v.d.A. de zullen wij ons niet verzetten geling voor kerkgemeenschappen. De heer Lucas (K.V.P.) heeft overleging beslist ontkend. En daar bij moeten houden.

is het resultaat te betreuren. ofschoon overigens op zichzelf Nederlands Humanistisch Verbond tegen de morele anarchie en het staat in deze zaak nu formeel kerken.

De nieuwe Salvatorkerk te Alphen aan de Rijn.

Eén week
wereldnieuws
in vogelvlucht

- Na het Tweede Kamerdebat over de Nieuw Guinea-kwestie, waarover u in dit blad elders meer leest, is er internationaal een zekere ontspanning ingetreden. De V.N. en de Verenigde Staten laten de laatste dagen optimistische geluiden horen. Indonesië is zowel in woorden als in daden wat voorzigtiger geworden. In woorden, omdat ongetwijfeld ook op Djakarta sterke druk wordt uitgeoefend om het gesprek te hervatten. In daden, omdat de tot nu toe gepleegde infiltraties niets hebben opgeleverd. Zelfs de loeiende victorie-berichten van Djakarta bleken niets om 't lijf te hebben en ook niets op te leveren in politiek opzicht. Er schijnt een punt te zijn aangebroken waarop beide partijen zich serieus bezinnen op een andere oplossing dan die van geweld. De bereidheid daartoe kan evenwel niet steeds van slechts één kant komen.

- Frankrijk is na het vonnis over Salan's wangedrag in een nieuwe draaikolk van onzekerheid gekomen. President De Gaulle is woedend over de „milde" straf die rebel no. 1 kreeg. Hij ontbond het militair tribunaal, dat zozeer de „grondslagen van de Vijfde Republiek aantastte." Wij kunnen ons zijn toorn voorstellen, maar elke dictatuur begint met het uitschakelen van de onafhankelijke rechtspraak...! Natuurlijk zit de ondergrond veel dieper: Het is de oude Franse Revolutiegeest op wier golven De Gaulle zelf omhoog is gekomen (in 1958), doch die nu zijn eigen staatsbestel ondermijnt. Het gezag rust in Frankrijk niet meer op religieuze basis. Dat is de diagnose, maar een geneeswijze is minder gemakkelijk aan te geven. Indien De Gaulle begonnen was de democratie opnieuw te bezielen, dan zou hij tegenover de O.A.S.-ers en hun beïnvloedbare rechten nu terug kunnen vallen op een parlementair bolwerk, gefundeerd in het volk dat De Gaulle vertrouwt, doch dat het door hem belachelijk gemaakte parlement veracht.

- In Algerije heeft het Salan-drama de O.A.S. enerzijds gestimuleerd terwijl dit geheime terreur-genootschap anderzijds wel begrijpt dat een kans op een wending in de historische gang van zaken er niet meer in zit. Vandaar dat de O.A.S. besloot om naast het dagelijks doden van tientallen mensen, de Stalingrad-tactiek der verschroeide aarde toe te passen. Het verwoesten van tientallen gebouwen op één dag is het trieste resultaat. De O.A.S.-greep op de Europese bevolking in Algerije verslapt echter. Duizenden keren naar het oude moederland terug. De inmiddels door Farès tegengesproken geruchten dat de O.A.S. met de F.L.N. gaat praten, houdt de stroom van vluchtelingen ook al niet meer tegen. De teerling is geworpen: door terreur, vernietiging en haat zullen ook de laatste banden tussen Frankrijk en het nieuwe Algiers ernstig worden aangetast.

- In Spanje houden de stakingen aan. Zij mogen in Asturië wat zijn verminderd, nieuwe arbeidsonlust ontstond in Andalusië, Barcelona, Madrid(!) en elders. Het politieke karakter daarvan is duidelijker dan ooit. Machtige prelaten van de R.K. Kerk steunen dit verzet. Franco treedt er óf erg voorzichtig óf zeer onzeker tegen op. Hij begrijpt dat zijn wens om met de E.E.G. geassocieerd te worden, onvervulbaar wordt als hij de weerstand in bloed en tranen smoort. Anderzijds zal hij diepergaande hervormingen moeten invoeren door het verwisselen van zijn uniform door een burgerkostuum, wil hij de stroom der gebeurtenissen tijdig kunnen indammen.

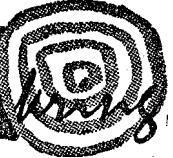
- Engeland heeft in Hong Kong met harde hand een dam opgeworpen tegen de stroom van hongerende vluchtelingen uit Rood-China. Was het Mao's tactiek om deze blinde darm-stad door overstromingen te verlammen om daarna tot een chirurgisch-militaire ingreep over te gaan? Die methode heeft geen resultaat gehad. Engeland daarentegen blokkeerde ook elke poging van Formosa om de desperado's naar zich toe te trekken. Het bamboe-gordijn viel weer toe nadat het even de ontstellende situatie in een rode heilstaat aan de openbaarheid had prijsgegeven. Tot lering van geheel Azië en Afrika.

- Het Israëliëse gerechtshof heeft Eichmann's doodvonnis bevestigd. De wereld wacht af wat President Ben Zwi nu gaat doen met een gratie-verzoek voor een Jodenvervolger „bij wiens daden de doodstraf zelfs verbleekt."

- Vreugde heerst er in de Verenigde Staten nu Scot Carpenter door zijn geslaagde ruimtevlucht de Amerikaanse achterstand op Rusland inliep. Dat hij daarbij 400 km te ver neerkwam, hindert in dit opzicht niet, doch toont wel aan hoe nauw de technische uitvoering van zo'n vlucht luistert. Chroestsjow, die de laatste tijd opvallend rustig is, heeft de inloop-prestatie van Uncle Sam erkend. Hij probeert nu op zijn beurt de kunstmanen-achterstand op de V.S. in te halen.

- Laos, klein wespennest in de grote wereldpolitieke doolhof, is opnieuw in het nieuws. Lukt het gesprek tussen de 3 prinses nu eindelijk? vraagt men zich af. Iedere wereldmacht wenst handhaving van het bestand (ook Rusland?) maar elke week prikt de P-thet Lao zijn angel dieper in het logge politieke lijf van het Boen-Oem-regime. Afgegrendeld door Amerikaanse initiatieven, oostelijk in Zuid-Vietnam en, westelijk in Thailand, zitten de 3 onsympathieke prinses van Laos samen wellicht nu in een klem, die wel tot een slotakkoord moet leiden. Het is te hopen.

VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN

Landbouwwerktuigen- en
machiefabriek

H. VISSERS N.V. — NIEUW-VENNEP
Telefoon 02526—841 (7 lijnen)

HOLWERDA ZONEN

Dokkum.

VOOR AL UW TRANSPORTEN IN BINNEN-
EN BUITENLAND

Tel. 05190-2292 (2 lijnen) - Buiten kantoortijd 2580

DRUKKERIJ WED. G. VAN SOEST N.V.

AMSTERDAM

SINGEL 52 - 54

UIT ONZE BOUW- EN
AANNEMERSWERELD

N.V. Betonbouw

v.h. Firma Kool & Wildeboer

GRONINGEN, Phebensstraat 3, Telefoon 05900-34000
Utiliteits- en waterbouw

Houthandel en kistenfabriek
MEILINK N.V.

BORCULO - Hofstraat 10 ZUTPHEN - Marsweg 19
Telefoon 05457-561 Telefoon 06750-3748

Houtzagerij-Houthandel-Kistenfabriek

FA. K. SALVERDA & ZONEN

Aannemersbedrijf - Kuinre

SPECIAAL: het stellen en monteren van kapspanten.
Wijk IV-7 — Tel. 05271-294

Gebr. Van Altena

smeed- en constructiewerk
stalen ramen en deuren

G. VAN LEDENBERCHSTRAAT 114 — TELEFOON 82298

F. VINK & ZOON

Aannemersbedrijf

Telefoon 01827—261

KERKLAAN 9 — MOORDRECHT

KAKES' bouwbedrijf

Bouwers waarop gebouwd kan worden ...

OOSTZIJDE 164 - TEL. 02980-62945 - ZAANDAM

WARENHUIZENBOUW

N.V. Aannemersbedrijf

BOERS EN VRIJLAND

's-GRAVENZANDE — Telefoon 01748 - 2245* — Postbus 30

FA. C. VERMEER EN ZON'S

fabrieken voor gebogen hout

Telefoon 01894-1230 - Ouderkerk aan de IJssel

RONDE EN OVALE TAFELRANDEN
GEBOGEN REGELS VOOR STOELN EN FAUTEUILS.
ARMLEGGERS, KAPPEN, REGELS, STIJLEN, ENZ., ENZ.

JAN LINGEN'S
BETONINDUSTRIE N.V.

Veerdam 29 - Telefoon 01850 - 3123 - 1123
PAPENDRECHT

UIT PERS EN PERIODIEK

NA HET NIEUW-GUINEA DEBAT

OVER DE BEDOELINGEN van het Nieuw-Guinea-debat kon geen twijfel bestaan: het parlement en achter dat parlement het Nederlandse volk wilde nu wel eens duidelijk weten in welke situatie we nu met Nieuw-Guinea (en met Indonesië) waren beland en de Nederlandse regering was bereid opheldering te geven niet alleen, maar ook haar eigen visie op de zaak uiteen te zetten en te verdedigen. Zo hadden ook radio en televisie het begrepen en deze beide in de huiskamer dringende media hadden dan ook hun kans aangegrepen om luisteraar en kijker het volle pond te geven.

Dat de televisie hierbij niet zo heel gelukkig voor de dag kwam, zodat men nogal eens de opmerking hoorde: „Nog één zo'n televisie-uitzending en half Nederland weigert woensdag naar de stembus te gaan!” — we laten dit maar in het midden. Feit is dat debat gevoerd werd in een nog grotere openbaarheid dan toch al anders het geval pleegt te zijn.

En wat is nu het merkwaardige? Dat na dit debat de onzekerheid over de doelstellingen van de regering nog groter leek te zijn dan daarvoor.

Onzekerheid niet het minst in het geïnteresseerde buitenland waar men geen antwoord durfde te geven op de vraag hoe nu eigenlijk precies de Nederlandse houding was ten opzichte van het plan-Bunker!

Lag dit aan de Nederlandse regering? Lag het aan het parlement? Of... lag het aan de pers, die van dit alles uitvoerig verslag had gegeven, er haar commentaar aan vastknopend? Die vraag te beantwoorden is niet hier aan de orde. Natuurlijk gaf Het Vrije Volk (en deze krant niet alleen, maar dat komt straks!) de schuld aan de regering. Maar opvallend is dan wel wat Het Parool onder meer schreef:

Onderhandelen op de grondslag van het plan-Bunker, dat houdt toch wel in dat men dit plan in zijn hoofdlijnen aanvaardt. Dit is het wat de regering in de afgelopen nacht onder druk van de Kamer heeft gedaan. Natuurlijk is er een duidelijk nuance verschil met wat de motie-De Kadt vroeg, nl. integrale aanvaarding van het plan-Bunker. Maar in de nogal bewogen bijeenkomst is dat verschil er niet zo duidelijk meer uitgekomen. Men vraagt zich daarom af of het niet beter was geweest, als de heer De Kadt zijn motie had ingetrokken. Thans is de schijn gewekt, dat de toezegging van de regering minder te betekenen heeft dan met de waarheid overeenkomt. Ook naar buiten kan dit nog misverstanden wekken.

Maar... dit schreef Het Parool op vrijdag, heet van de naald dus. De eigenlijke verwarring kwam pas goed op gang op zaterdag er het dagblad Trouw droeg daar in niet geringe mate toe bij. Onder een bijzonder grote kop en met een bijzonder grote en vette letter lanceerde dit blad het volgende, van zijn parlementaire redacteur afkomstig bericht:

Het kabinet zou zich vandaag beraden over een brief aan Oe Thant, waarin het zal meedelen dat Nederland bereid is op basis van het plan-Bunker te onderhandelen. Politieke waarnemers in Den Haag verwachten dat het kabinetsoverleg moeijeligheden kon brengen. Het was duidelijk dat de minister van buitenlandse zaken met de gang van zaken maar moeijelijk akkoord kan gaan. Onmiddellijk na het kamerdebat is hij met grote stappen en een verongelijkt gezicht uit de Kamer weggegaan.

De heer Luns had gedacht dat de Kamer wel akkoord zou gaan met een andere gespreksbasis dan het plan-Bunker. Hij had daartoe in overleg met Amerika de ingewikkelde formule van Athene ontworpen (men zie hiervoor elders). De Kamer wil van deze formule echter niets weten: zij wil praten op basis van het plan-Bunker. De minister-president heeft beloofd dat de regering dit zal doen.

Of minister Luns zich bij de meerderheidsbeslissing van het kabinet zal neerleggen, moet worden afgewacht. Het is al lang geen geheim meer dat de heer Luns de ontwikkelingen van het Nieuw-Guinea-beleid maar nauwelijks heeft kunnen volgen.

Niemand in Den Haag zal dan ook verrast zijn wanneer de heer Luns uit de gang van zaken de consequentie trekt en zijn portefeuille ter beschikking stelt.

Uiteraard zou, zo werd verwacht, prof. De Quay alles doen de heer Luns voor het kabinet te behouden. Of hij daarin zou slagen, moest worden afgewacht. Een antwoord op deze vraag zal vermoedelijk de eerstkomende dagen wel bekend worden.

Dit verhaal werd begeleid door een hoofdartikel.

Niet zo heel verwonderlijk was dat onmiddellijk De Telegraaf zich van een ander meester maakte. Met niet minder vette koppen en niet minder vette letter werd verteld dat „dit bericht (uit Trouw) volkomen naar het rijk der fabelen moet worden verwezen en blijkbaar uitsluitend in de hoofden van enkele A.R. Kamerleden is ontstaan”. Waarop dan het volgende giftige stuk kwam:

Blijkbaar is hier sprake van een kwaadwillige manoeuvre van enkele figuren uit de A.R.-partij, die reeds geruime tijd bezig zijn te pogen de positie van de minister van Buitenlandse Zaken, mr. J. M. A. H. Luns, te ondergraven.

Het trok donderdagavond in de Tweede Kamer reeds de aandacht, dat de A.R. fractie verlenging van de schorsing van het debat had gevraagd, kennelijk omdat men niet gemakkelijk tot overeenstemming kon komen.

Ten slotte kon de plaatsvervangende fractieleider, mr. B. W. Biesheuvel, de verklaring afleggen, dat de motie van de P.v.d.A. „overbodig” was. Deze formulering was halfslachtig, omdat er een hemelsbreed verschil was tussen het standpunt van de regering, dat „op basis van” het plan-Bunker besprekingen konden worden gevoerd en de socialistische motie, waarin werd aangevraagd om „onverwijld integrale aanvaarding” van dit plan.

Het heeft de aandacht getrokken, dat het A.R. dagblad „Trouw” deze gang van zaken op zonnige wijze heeft „verduidelijkt” door er in strijd met de waarheid, in het verslag van zijn parlementaire redacteur melding van te maken, dat de socialistische motie een uitnodiging van de regering inhield om „op basis van” het plan-Bunker de besprekingen met Indonesië te hervatten. Vervolgens wordt in het blad in een hoofdartikel betoogd, dat omdat deze motie zo luidde, de A.R. kon verklaren, dat zij overbodig was.

Deze gang van zaken sluit aan bij de overtrokken verklaring van het Eerste Kamerlid de heer H. Algra, dat de V.V.D. de indruk wekte geen betrouwbare regeringspartner te zijn. Reeds toen werd het vermoeden gewekt, dat de AR op deze indirecte wijze trachtte de positie van het kabinet en daarmee van minister Luns, te ondermijnen.

En dit alles werd dan, nauwelijks enkele uren later (!) weer gevolgd door een communiqué van de Rijksvoorlichtingsdienst, dat deze inhoud had:

De Rijksvoorlichtingsdienst deelt mede: „Het in het dagblad „Trouw” van heden verschenen bericht waarin gesuggereerd wordt dat er meningsverschillen zouden zijn tussen de minister-president en de minister van buitenlandse zaken over de Nieuw-Guinea-politiek, en dat minister Luns met name ontstemd zou zijn over de rede van prof. De Quay tijdens het jongste debat in de Tweede Kamer, is van iedere grond ontbloot.

De door de minister-president en de minister van buitenlandse zaken afgelegde verklaringen tijdens dit debat zijn in nauw overleg tussen beide bewindslieden opgesteld en er bestaat ter zake algehele overeenstemming”.

Nu dient gezegd: Trouw stond in dit alles niet alleen. Ook de socialistische pers en ook de liberale N.R.C. meenden verschil van inzicht te hebben bemerkt tussen de minister-president en zijn minister van buitenlandse zaken. In deze geest schreef ook Het Vrije Volk.

Het Parool schreef een dag later:

De gehele ontwikkeling concentreert zich dus nu op de Bunker-voorstellen. Het is te betreuren, dat de Nederlandse regering niet zeer spoedig na 23 april, toen de op Nederlands verzoek gemaakte versie van het plan-Bunker werd voorgelegd, van haar bereidheid tot hervatting van de besprekingen heeft bijleggen. Minister Luns vond het nodig om tijdens de NATO-zitting in Athene, als extra-veiligheidsklep naar hij eergisteren in de Kamer verklaarde, een „nieuwe formule” uit te werken. Die formule vervat in de brief van de heer De Quay aan Oe Thant van 16 mei, was rijkelijk vaag en scheen eerder te zijn voortgesproken uit een behoefte aan complicaties en „tijdwinst” dan uit de behoefte aan opheldering en snelle beslissingen.

Min of meer bij verrassing heeft premier De Quay die „nieuwe formule” in het Kamerdebat van jl. donderdag laten vallen — tot kennelijk ongenoegen van minister Luns. Op zich zelf was dit een nogal insinuerende gebeur-

tenis, want plotseling leek hier minister-president De Quay de definitieve bepaling van het Nieuw-Guinea-beleid uit handen van minister Luns te nemen, die daar zo lang en zo beslissend zijn stempel op had gedrukt. Dit was niet alleen van belang voor de interne verhoudingen, maar ook voor het Nederlandse optreden naar buiten. Immers, aan Nederlandse kant is nu de weg vrij gemaakt voor de hervatting van het overleg op de enige thans nog mogelijke grondslag. Men krijgt de indruk, dat premier De Quay op een misschien beslissend ogenblik de internationale implicaties beter en realistischer heeft geschat dan minister Luns.

En dit stond in de Nieuwe Rotterdamse Courant:

Waar het Kamerdebat een indruk van vaagheid heeft nagelaten is dat hoofdzakelijk te danken aan de voorzichtigheid waarmee de regering heeft gelaveerd tussen haar merkbare afkeer van de inhoud van delen van het plan-Bunker en de onontkoombare drang om een vreedzame uitweg uit de impasse te zoeken.

Het plan als zodanig aanvaardt de regering niet, in elk geval niet als prealabele voorwaarde, maar ze wil er wel over praten. Eenvoudiger gezegd: ze zal in de loop van een gesprek proberen het plan te wijzigen.

Er behoekt weinig twijfel te bestaan dat ze zulke wijzigingen wenst in het punt 4, waarin van de zelfbeschikking der Papoea's wordt gesproken, die minister Luns, zoals hij zei, „op redelijke wijze”, hoopt te zien geregeld. Een formulering die een ogenblik de vraag doet rijzen, of de denkbeelden, die de regering van de formulering dier zelfbeschikking heeft, een lichte kentering beginnen te ondergaan.

Dat partijen in een bespreking bespreking bepaalde reserves hebben is aanemelijk, maar als een van die partijen een maand lang die reserves duidelijk demonstreert dan wordt dat op zichzelf een factor die invloed op de toestand doet gelden.

In die maand is het oorspronkelijke plan-Bunker „aangekleed” met een amendement en voorzien van een „veiligheidsklep” die de Amerikaanse en de Nederlandse minister van buitenlandse zaken in Athene hebben bedacht.

Een van de verrassinkjes van het debat in de Kamer is geweest dat de minister-president dit „ventiel” heeft laten vallen, tot merkbaar displezier van de minister van buitenlandse zaken, wat de indruk versterkt dat de regering heeft moeten manoeuvreren om tussen de klippen door te komen.

Het lijkt aannemelijk dat de onmiskenbare Amerikaanse pressie in de richting van aanvaarding van het plan-Bunker een reactie is op die maand aarzelen en pingelen.

We moeten dit persoverzicht besluiten — hoe interessant het ook is. Het laatste woord is dan aan De Volkskrant, dat op diezelfde zaterdag dit schreef:

Het Nieuw-Guinea-debat in de Tweede Kamer was nodig en nuttig. Er is nuchter nagegaan in welke mate Nederland op de onmisbare steun van anderen mag rekenen. Er is — met even veel oog voor de werkelijkheid — vastgesteld welke mogelijkheden er onder die omstandigheden nog resten. Vooral uit het antwoord van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties moest de conclusie worden getrokken, dat de steun wezenlijk minder is dan wij zouden mogen verwachten. Van Nederlandse kant wordt niets gedaan, dat ook maar op agressie lijkt. Het is Indonesië, dat honderden parachutisten boven Nieuw-Guinea neerlaat. Toch durft de secretaris-generaal van de Verenigde Naties het niet aan enkel Soekarno tot orde te roepen. Inplaats daarvan komt er een beroep op beide partijen, waarbij — om Indonesië te ontzien — minstens de schijn wordt gewekt, dat ook Nederland niet brand-schoon zou zijn. De houding van Amerika — ook dat moest bij het Kamerdebat worden vastgesteld, — is evenmin van dien aard, dat Nederland er op kan rekenen, dat het machtigste land ter wereld zich duidelijk tegenover de Indonesische agressie zal opstellen. De Verenigde Staten willen hun invloed slechts gebruiken om, langs de weg van onderhandelingen, een oplossing te bereiken, die tegemoetkomt aan Nederlands eisen en ook aan Indonesië's aanspraken.

Dat zijn de feiten. Het kon dan nog de vraag zijn of hiermee al niet alle mogelijkheden zijn uitgeput. Het ligt binnen onze verantwoordelijkheid en mogelijkheid om agressie op kleine

schaal te bestrijden, maar nu Indonesië tot complete luchtlandingen overgaat zijn wij in elk geval heel dicht bij een toestand, waarin Nederland zich gerechtigd mag voelen de zaak aan de Veiligheidsraad voor te leggen. Door een dergelijke stap kan duidelijk worden dat Nederland zijn verantwoordelijkheid ten volle heeft beleeft en dat anderen nu hun verantwoordelijkheid voor de verdere ontwikkeling zullen moeten dragen. De uitkomst van een dergelijke stap is echter hoogst onzeker. Ze kan zo uitvallen, dat hiermee de belangen van de Papoea's op de slechtst mogelijke wijze zijn gediend. Daarom heeft de Kamer de regering terecht gevolgd in de zienswijze, dat eerst nog moet worden geprobeerd of onderhandelingen, waarop zowel Amerika als de secretaris-generaal van de Verenigde Naties blijven aandringen, een laatste mogelijkheid kunnen zijn om een vreedzame en bevredigende oplossing te bereiken.

Die onderhandelingen zullen gevoerd worden op basis van het plan van de Amerikaanse bemiddelaar Bunker. Dat plan was tot nu toe geheim. Uit hetgeen er eerder over bekend werd moest worden afgeleid, dat het in feite enkel bedoeld was om overdracht aan Indonesië met een vage, waardevolle formule over het zelfbeschikkingsrecht aanvaardbaar te maken. Die indruk blijkt nu toch niet zonder meer juist te zijn. Als gevolg van een toevoeging, die op Nederlands verzoek werd aangebracht, luidt de omschrijving nu zo, dat een vrije uitspraak van de Papoea's, op een tijdstip dat nog bij de onderhandelingen bepaald moet worden, toch wel een reële, door de Verenigde Naties te controleren zaak zou kunnen worden.

Hiermee is uiteraard lang niet alles, en zelfs nog maar heel weinig, gezegd. Er blijven voorsnog tientallen levensgrote vragen onbeantwoord. De belangrijkste hiervan is wel of garanties kunnen worden verkregen dat Indonesië, dat zich nu met parachutisten in Nieuw-Guinea hoopt te nestelen, straks werkelijk zal willen volstaan met de tijdelijke rol van beherende mogendheid te spelen. Dat zal eerst in moeilijke onderhandelingen nader bekeken moeten worden. Daarom was het dan ook voor de zaak schadelijk, dat de socialistische nu al een aanvaarding van het plan-Bunker wilden forceren. Daarom, vragen ook de Amerikanen niet omdat het enkel als een nog uit te werken basis voor onderhandelingen bedoeld is. Binnen het kader van de mogelijkheden, die nu nog aanwezig zijn, lijkt het ons echter juist, dat regering en Kamer het er over eens werden dat het plan-Bunker in die zin als laatste mogelijkheid voor een nog zo veel mogelijk bevredigende oplossing gebruikt wordt. Het woord is nu aan Indonesië.

* * * Aardappels

De aardappels vormden de laatste weken het gesprek van de dag. Dit volksvoedsel liep dermate in prijs omhoog, dat bij velen terecht ongerustheid begon te ontstaan. Het ingrijpen door de overheid met betrekking tot de prijsvaststelling van de aardappels is dan ook allerszins verantwoord te achten. Velen hadden deze maatregel zelfs graag eerder gezien.

De aardappel komt van oorsprong uit de bergstreken van Peru en was pas in het einde van de achttiende eeuw in Europa ingeburgerd en in de negentiende eeuw heeft dit gewas hier een grote vlucht genomen omdat het inderdaad een algemeen gebruikt volksvoedsel werd. Een voedsel, dat niet alleen goed is, doch bovendien goedkoop. Dat de lage prijs van invloed is op het verbruik, kan blijken uit een oud statistiekje over de jaren 1933 tot 1938: In gezinnen, waar het inkomen boven de f 3.000,- lag, werd 50% minder aardappelen gebruikt dan in de gezinnen met inkomens, die beneden het genoemde bedrag bleven. De abnormaal hoge aardappelprijzen van de laatste tijd waren een extra belasting van het gezinsbudget en voor de minder draagkrachtigen was het een zorg te meer. Daarom is het goed, dat de regering ingegrepen heeft.

Overigens heeft in het verleden de Nederlandse Overheid meermalen hoofdbrekens gehad over de aardappelen. Bekend is het zogenaamde aardappeloproer te Amsterdam in 1917. Er waren toen geen aardappels meer te krijgen, waardoor het volk in opstand kwam. Dit aardappeloproer had drie doden en vele gewonden tot gevolg.

Veel jaren daarvoor namelijk in 1845, veroorzaakte een aardappelziekte grote armoede. In Den Haag, Leiden, Delft en Haarlem werden als gevolg van het ontbreken van aardappelen bakkerswinkels geplunderd en moest de regering doortastend optreden. Ook in Friesland en Groningen ontstond grote opschudding. De Overheid liet toen graan uitdelen in Duitsland opgekocht was. Er werd toen ook een werkverschaffing op grote schaal ingesteld. De aardappel heeft dus verschillende keren overheidsingrijpen nodig gemaakt. O.

De schoenmaker en zijn leest

„SOEVEREINITEIT in eigen kring” — vage leus of concrete norm? Een richtsnoer dat zijn tijd heeft gehad, dan wel een in de scheppingsorde gefundeerd principe? Het een en het ander is beoogd. Daarom mag de kern van de zaak nog wel eens in de herinnering teruggeroepen.

Die kern ligt in de belijdenis dat de volstrekte, de absolute Soevereiniteit alléén bij God berust, en dat de Grote Soeverein de macht, die hij aan zijn schepselen uit te reiken had, onder dezen heeft verdeeld. „Wij geloven, dat de Vader, door Zijn Woord, de hemel, de aarde en alle schepselen uit niet heeft geschapen, aan een **iegeelijk schepsel** zijn wezen, gestalte en gedaante en **onderscheidene ambten gevende**, om zijn Schepper te dienen”, zegt artikel 12 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis. „God gaf niet aan een enkele instelling al Zijn macht, maar aan elk dier instellingen **die** macht, die met haár aard en roeping overeenkwam. Staatkundige macht hebben de levenskringen geen grein. Ze hebben elk slechts macht **in eigen kring**. Evenmin als de Kerk aan de wetenschap wetten heeft te stellen, zomin de kunst aan de nijverheid, of het huisgezin aan de Kerk, en even zomin heeft een dezer levenskringen iets van doen met de staatkundige macht, die in de soevereiniteit des Rijks ligt.” Woorden uit „Ons Program” waaraan Kuyper ook in zijn latere jaren trouw is gebleven, en die nog steeds de overdenking waard zijn.

Natuurlijk kan men bij tijd en wijle de vraag beluisteren: waar spreekt de Bijbel van „soevereiniteit in eigen kring”; waar zijn de teksten te vinden waarop dit beginsel wordt gebaseerd? In Kuyper's dagen werd die vraag al gesteld door Allard Pierson. Maar hij kreeg ten antwoord: om te weten dat er zón, maan en sterren zijn, sla ik geen bijbeltekst op.

Kuyper was er diep van overtuigd, dat het beginsel „uit het hart der Schrift gegrepen” was. Het hoofdbeginsel der ganse Schrift zag hij in **het geloof als wortel van alle vrijheden**. En voorts wees hij o.m. op de geschiedenis van Elia, die weerstand bood tegen Achab's dwingelandij, op de weigering van Petrus en Johannes om voor de politieverordening van Jeruzalem te zwichten, en vooral op de muntspreuk van de Heiland: geeft de keizer wat des keizers is, en Gode wat Gods is.

Men kan het alles nalezen in de meesterlijke rede, waarmee Kuyper op 20 oktober 1880 de Vrije Vrije Universiteit inwijdde.

Heeft het door Kuyper zo op de voorgrond geschoven principe ook ons nog wat te zeggen?

Bij het zoeken naar een antwoord moeten we goed bedenken, dat het principe niet alléén voor het staatsleven van belang is. Integendeel, het heeft betekenis voor alle „gezagsdragers” die het rijk gevarieerde leven van vandaag zo ingewikkeld maken. Het is voor hen o.m. een waarschuwing de grenzen van hun specifieke bevoegdheid niet te overschrijden. Want wie in eigen kring „soverein” is, behoort ook de „soevereiniteit” van anderen te eerbiedigen. Of met de woorden van een oud-hollands gezegde: schoenmaker, blijf bij je leest!

Leraren en onderwijzers dienen te bedenken, dat ze zich niet mogen begeven op een terrein, waar de ouders de dienst uitmaken. De school mag niet zoveel beslag op de leerlingen leggen, dat er voor gezin of club nauwelijks ruimte overblijft.

Voor de zakenman in goeden doen of de hooggerangde ambtenaar kan het zelfstandigheidsbeginsel een steun zijn voor het besef, dat hij als lid van zijn kerk onderworpen is aan het geestelijk gezag van de huisbezoekende ouderling, ook al is die in ontwikkeling en sociale positie verre zijn mindere.

De kerk dient op haar beurt voorzichtig te zijn met praktische raadgevingen op het vlak van de politiek. Bezinning op haar wezenlijke aard en roeping kan wat dit betreft wellicht heilzaam werken.

Zo kan het principe van de „soevereiniteit in eigen kring” mogelijk ook professoren nog tot lering strekken: hun wetenschappelijke autoriteit, hoe indrukwekkend misschien, houdt nog niet automatisch de roeping in voor de oplossing van actuele politieke vraagstukken te zorgen. Er zijn immers anderen, die krachtens hun ambt op dat gebied activiteit hebben te ontwikkelen.

Maar ook voor het staatsleven mag het belang van het zelfstandigheidsprincipe niet worden onderschat. De overheid behoort ervan doordrongen te zijn dat er in de samenleving tal van structuren zijn die onderling en van de staat **naar wezen** verschillen en volgens **eigen wetten** hun leven behoren te leiden. Daarom moet de overheid eerbied hebben voor de vrijheid en zelfstandigheid van het andersoortige leven, dat zich binnen haar grondgebied ontplooit.

Zij dient b.v. **uit te gaan** van het recht van ouders om hun kinderen dat onderwijs te doen geven, dat zij verlangen. Wat niet verhinderen mag, dat de overheid vanuit haár roeping als behartigster van het algemeen belang, bindingen kan opleggen en voorschriften uitvaardigen die dat algemeen belang dienen.

Zo behoort de overheid ook **uit te gaan** van de vrijheid van de ouders om hun eigen kinderen op te voeden en te verzorgen. Maar zij zou haar eigen plicht verzaken als ze ouders, die hun kinderen verwaarlozen of mishandelen, hun gang liet gaan.

Uit deze gezichtshoek moet, dunkt mij, ook de verhouding overheid-bedrijfsleven worden gezien. Het algemeen belang is met de economische toestand van een land op talloze manieren verstrengd. Daarom is het onvermijdelijk dat de staat hier een vinger in de pap heeft; althans dat hij de **mogelijkheden** heeft om in te grijpen als de noodzaak daartoe dringt. Maar het is heel wat anders, of de overheid zichzelf beschouwt en gedraagt als superbedrijfsleider, dan dat zij krachtens eigen specifieke verantwoordelijkheid maatregelen neemt en verplichtingen oplegt.

Dankbaar mag worden geconstateerd, dat in ons land de wetgever in het algemeen zijn best doet, aan de „soevereiniteit in eigen kring” recht te doen wedervaren. Natuurlijk kan er op dit punt bij sommige wettelijke maatregelen wel eens een vraagteken worden geplaatst. Maar in de regel waken regering en parlement ertegen, dat aan het baas-zijn-in-eigen-huis wordt getornd.

Ook onze rechterlijke macht geeft wat dit betreft weinig reden tot klagen. De vele processen b.v., die sinds 1944 gevoerd zijn om het bezit van kerkelijke goederen, leveren een bewijs dat de rechter zich wacht voor uitspraken, waar anderen krachtens hun ambt het voor 't zeggen hebben. Geroepen, een antwoord te geven op de vraag, wie van de twee gesplitste kerken de wettige voortzetting was van de oude, ongedeelde kerk — daaraan moesten immers de kerkelijke eigendommen worden toegewezen — had de rechter kunnen onderzoeken, of de synodebesluiten al dan niet overeenstemden

VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN

C.O.V.A. n.v.

LOOPVLAKVERNIEUWING,
VERKOOP VAN AUTO- EN TRACTORBANDEN
GRONINGEN, Damsterdiep 307. - Tel. 05900-29245 (4 lijnen)
LEEWARDEN, Zaailand 82 - Tel. 05100-28248 (2 lijnen)

HOTEL „DE KROON”

SOPHIALAAN — LEEWARDEN
telefoon 4467 - 4468

Uw adres voor recepties en partijen

H. KLEIN - van klein tot groot

Van de kleinste gereedschappen tot de grootste machines leveren wij u

BAKKERIJMACHINES
GEREEDSCHAPPEN
WINKELINVENTARISSEN, enz.

Woonhuis:
Nieuwenhoornstraat 112 - Telefoon 174549 - Rotterdam.

J. SEEDER c.v.

Commissionairs in effecten

AMSTERDAM-C. WETERINGSCHANS 124
Telefoon kantoor 30610-65414 — Telefoon beurs 244666-244679
Privé: C. Vink, Dr. Schaepmanlaan 27, Bussum, tel. 02959-19507

Een prettig stel vaklui willen u graag

VEILIG VERHUIZEN

waar u ook woont of naar toe gaat! U betaalt geen leeg-gereden kilometers!

BONGERS WAGENINGEN

Rijnhaven 10, telefoon 2725 en 3750 (b.g.g. 3100)

met de leer der gereformeerde kerk. Menig advocaat heeft het tijdens de procedures in die richting gezocht.

Maar de rechters hebben zich niet op dat gladde pad laten dringen. Algemeen was het oordeel, „dat in zaken van geloof en kerkleer de rechter zich van elk oordeel heeft te onthouden”. Daarom volstond de rechter met een beoordeling van de vraag, of de kerkeraad formeel bevoegd was een besluit tot vrijmaking te nemen.

De toestand waarin wij leven, mag ons niet verleiden tot een gezapige gerustheid. Er zijn in ons staatkundig bestel tendenzen te bespeuren naar een vervaging van structurele grenzen en een vermenging van verantwoordelijkheden. Een stamverwante natie als Zuid-Afrika bewijst dat ook in een sterk door het christendom beïnvloed en democratisch bestuurd land de onverhulde „staatsraison” weer de kop kan opsteken: de staat kan zelfs binnen de kerk rassenscheiding gebieden, daarmee het wezen van de kerk als gemeenschap aller gelovigen verkrachtend. En voor zoveel miljoenen van onze medemens is de totalitaire staat geen huijveringwekkend fantoom, maar de wreedste realiteit!

Gelukkig het volk, welks overheid de haar gestelde grenzen kent en respecteert!

Dr. A. C. DE RUITER.

BON

Ja, ik blijf graag op de hoogte!

Noteer mij daarom als abonnee

Naam:

Adres:

Woonplaats:

Opzenden aan ADMINISTRATIE VAN NEDERLANDSE GEDACHTEN,

Dr. Kuyperstraat 3 te 's-Gravenhage.

Abonnementsprijs f 3.25 per half jaar.

Verhoeff's Isoleer- en Ovenbouwbedrijf N.V.

- ISOLATIEWERKEN
- KETELBEMETSELINGEN
- OVENBOUW

Rotterdam - Wijnhaven 84 - Telefoon 120325

Fa. O. v. Wijngaarden & Zn.

VOOR AL UW ELEKTRISCHE EN
SANTAIRE INSTALLATIES
RADIO - T.V.

J. A. Beyerinkstr. 5 - Tel. 01803-415

NIEUWERKERK AAN DE IJSSEL

Firma Jan de Mik

HARDINXVELD-GIESSENDAM

Aannemers van
OEVERVERDEDIGINGSWERKEN
GRIENDHOUTHANDEL
HOEPELMAKERIJ

Telefoonno. 56 Neder-Hardinxveld

Maaglijders!

DE nitkomst voor U zijn de echte Amerikaanse

C-R MAAGTABLETTEN

Met G-R Maagtabletten kunt U weer normaal eten!

Importeur LOUIS RIETBERGEN • Korenaarstraat 55a-c, Rotterdam

TEKST PLAN-BUNKER

De niet-officiële vertaling van het door Ellsworth Bunker op 2 april aan dr. J. H. van Roijen voorgelegde plan luidt, na amendement, als volgt:
Voorstellen inzake onderhandelingen tussen de regeringen van Indonesië en Nederland.

1 De regeringen van Nederland en Indonesië tekenen elk afzonderlijke overeenkomsten of een enkele overeenkomst, welke worden aangeboden aan de waarnemend secretaris-generaal der Verenigde Naties.

2 De Nederlandse regering komt overeen het gezag over West-Nw-Guinea over te dragen aan een tijdelijk uitvoerend gezag onder de waarnemend secretaris-generaal van de Verenigde Naties op een nader te bepalen datum. De waarnemend secretaris-generaal van de V.N. benoemt een wederzijds aanvaardbare — niet-Indonesische — bestuurder, die op zich zou nemen het gebied te besturen voor een periode van niet minder dan één, doch niet meer dan twee jaar.

Deze bestuurder zou zorg dragen voor de beëindiging van het Nederlandse bestuur onder omstandigheden, die de inwoners van het gebied de gelegenheid verschaffen om een vrije keuze uit te oefenen in overeenstemming met het gestelde sub. 4. Deze bestuurder zou hoge Nederlandse functionarissen vervangen door niet-Indonesische en niet-Nederlandse functionarissen, in dienstgenomen op arbeidscontract voor korte termijn (één jaar).

3 Het tijdelijk uitvoerend gezag onder de waarnemend secretaris-generaal van de V.N. bestuurt West-Nieuw-Guinea gedurende het eerste jaar met behulp van niet-Indonesisch en niet-Nederland personeel. Met ingang van het tweede jaar vervangt de waarnemend secretaris-generaal de V.N.-functionarissen door Indonesische functionarissen, waarbij wordt aangenomen, dat tegen het einde van het tweede jaar de volledige bestuursmacht is overgegaan aan Indonesië. V.N.-personeel voor technische hulp zal aanblijven in een adviserende hoedanigheid en om bijstand te verlenen ter voorbereiding van het uitvoeren van de bepalingen van paragraaf 4.

4 Indonesië gaat er mee akkoord, met de bijstand en onder deelneming van de wnd.-secretaris-generaal van de V.N. en van V.N.-personeel regelingen te treffen om de bevolking van het gebied de gelegenheid te geven om vrije keuze uit te oefenen niet later dan . . . jaren nadat Indonesië volledig bestuursverantwoordelijkheid voor West-Nieuw-Guinea op zich heeft genomen.

De Nederlandse regering gaat akkoord met bestuursoverdracht in overeenstemming met dit voorstel op voorwaarde dat de Nederlandse regering, als gevolg van formele onderhandelingen, toereikende garanties ontvangt voor de veiligstelling van de belangen van de Papoea's, incl. het recht op zelfbeschikking.

5 Indonesië en Nederland komen overeen de kosten van het voorgaande gezamenlijk te dragen.

6 Wanneer deze overeenkomst is getekend, zullen de regeringen van Indonesië en Nederland normale diplomatieke betrekkingen hervatten.

* * * Dodelijk wapen

De vergadering van de Tweede Kamer heeft de vorige week donderdag in het volle licht, zelfs in het felle licht gestaan. De televisie was namelijk aanwezig.

De Kamerleden bewogen zich onder het licht van haar lampen. Dat geeft alle gezichten een aparte tekening.

Maar de operators zorgen er voor, dat elk zijn beurt krijgt. Het hangt er maar van af, welke beurt.

Toen de salarissen van de televisieheren in de Tweede Kamer in discussie waren, werd er een urenlange uitzending van gemaakt, die iedereen verveelde.

Maar nu waren het flitsen.

Elke flits is een keus.

En nu noemen wij het duidelijkste voorbeeld. Op een gegeven moment zet de heer Burger, de fractievoorzitter van de P.v.d.A. zijn beide handen aan de mond. Als een schepstoeter. En hij begint te schreeuwen. Een zin te herhalen, al schreeuwende, zoals er op de tribunes bij voetbalwedstrijden ook wel een zin al schreeuwende wordt herhaald. Net op dat moment maakt de televisie van hem de close-up. We zien de heer Burger alléén. En hij schreeuwt. In onze huiskamer. In de huiskamer bij onze burens. Dat is wat anders, dan schreeuwen in een volle, rumoerige zaal. Hier wordt het feit

Mijn edelachtbare

Antonia Rietzanger

6

Minko is ongetwijfeld de beste man die er op de wereld rondloopt en ik vind hem ook de beste wethouder in ons vaderland, maar hij heeft natuurlijk zijn hebbeligheden, zoals alle mannen die hebben. De een zus en de ander zo.

Een man moet nu eenmaal gehanteerd worden op de specifieke wijze die bij hem past. Toen wij nog verloofd waren, had zijn moeder mij al een kleine gebruiksaanwijzing gegeven, doch in de praktijk bleek deze zeer onvoldoende te zijn. Op een van de meest belangrijke punten — dat van de vuilnisbak — had ik geen enkele aanwijzing ontvangen. Omdat ik dus volslagen onkundig was van de concrete opvattingen en eigenschappen van Minko betreffende de vuilnisemmer, was in de eerste maanden van ons huwelijk de conflictstof in beginsel steeds aanwezig.

Niet dat het werkelijk op een conflict uitgedraaid is. Ik mag rustig zeggen, dat mijn tactisch optreden de situatie steeds weer gered heeft als mijn eenzijdige slordigheid als een lont bij het kruitvat ofwel de asemmer gelegd was.

Wij waren ons huwelijk natuurlijk begonnen met een inboedeltje dat flonkerde van nieuwigheid. Tot onze have behoorde uiteraard een vuilnisemmer, die eveneens nieuw was.

„Tonia,” gaf Minko mij de raad, die tot een vriendelijke opdracht te herleiden was, „telkens als de emmer leeggestort is, moet je een krant op de bodem leggen. Dat is het behoud van de emmer en bovendien bewijs je daarmee de mannen van de vuilophalendienst een goede dienst.”

„Ja, schat,” antwoordde ik gretig, zoals ik in die eerste tijd vrijwel op alles: „Ja, schat”, antwoordde.

Natuurlijk vergat ik er een krant in te leggen toen de emmer met ons allereerste gezinsafval was geleedigd.

Minko zei: „Je zou toch een krant op de bodem leggen?” Met een welgemeend: „Ja, schat”, beloofde ik, er in 't vervolg zorg voor te dragen.

Ik vergat het. . . en weer verzocht Minko mij, het vooral niet te vergeten. Hoewel ik enigszins geprikkeld was omdat hij aan zo'n futilliteit aandacht besteedde, antwoordde ik heel lief, er in 't vervolg beslist aan te zullen denken.

Minko zeurde daarna nog een beetje door over het personeel van de vuilophalendienst, voor wie het gemakkelijker werken is als op de bodem van de emmer een krant gelegd is. Hij had het ook over de gemeentelijke huishouding en de volksgezondheid, maar al zijn ongetwijfeld wijze woorden gingen bij mij het ene oor in en het andere uit.

Hij zat toen nog niet in de gemeenteraad. Dat hij mij onderrichte in het gebruik van de vuilnisbak en daarbij gemeentelijke zaken ter sprake bracht, is het duidelijkste bewijs, dat hij toen reeds een bijzondere knobbel had voor de gemeentepolitiek.

Met die vuilnisbak van ons bleef het overigens een lijdensweg. Een doodenkele keer herinnerde ik mij op het juiste ogenblik de wijze raad van mijn man en dan legde ik in de pas geleedigde emmer een oude krant. Meestal echter vergat ik het. En uitgerekend de keren dat ik het vergeten had, moest Minko iets weggooien en ontdekte hij mijn verzuim. Het gevolg ervan was dan het bekende liedje, dat een ernstig vermaan inhield.

Hoe het kwam dat ik in de eerste jaren van ons huwelijk deze geringe zorg voor onze vuilnisemmers steeds vergat, is mij nog altijd niet duidelijk. Je hebt zoiets, of je hebt het niet. Minko verklaarde, dat het mijn slordigheid was. „Maar toch ben je lief,” voegde hij er dan haastig aan toe.

Toen we enkele jaren getrouwd waren, kwam Minko in de gemeenteraad en werd hij mijn edelachtbare. Ik plaagde hem in die tijd wel eens door te zeggen, dat er nu wel spoedig een gemeentelijke verordening zou komen, die voorschreef, dat men een krant op de bodem van de vuilnisemmer moet leggen op poene van vijftiengulden voor elke nalatigheid in dit opzicht.

„Steek er de draak maar mee,” zei Minko dan. „Een krant op de bodem betekent verlenging van de gebruiksduur van de emmer en een vergemakkelijking van de vuilophalendienst van de gemeente.”

Toen Minko bij het begin van zijn tweede zittingsperiode tot wethouder gekozen werd, was ik natuurlijk zo trots als een pauw met een fonkelende staart. Maar het was ook bij die gelegenheid, dat ik hem per vuilnisbak plaagde.

Met een forse kop stond in de plaatselijke krant: M. G. Rietzanger en J. Evenbrink tot wethouders gekozen.

Ik was er zeker van, dat Minko deze krant zou willen bewaren. Het zou stellig een van zijn „archiefstukken” worden.

De volgende dag riep ik een schooljongen aan, die voor het zedingswerk regelmatig oud papier kwam ophalen. Ik gaf hem al de kranten mee die in ons huis waren, met uitzondering van de krant van de vorige dag, waarin vermeld stond dat Minko tot wethouder gekozen was.

Daarna begaf ik mij naar de burens. Ik vroeg hun, of ik hun exemplaar van de plaatselijke krant van de vorige dag

mocht hebben. Zij hadden de krant al gelezen en waren mij graag terwille.

Het was de dag, dat de vuilnisemmers op het stoepje gezet moesten worden. Toen de emmer leeggestort was, haalde ik het ding binnen en legde ons exemplaar van de plaatselijke krant zorgvuldig op de bodem. Ik had de krant zodanig gevouwen, dat bij het oplichten van het deksel van de emmer duidelijk te lezen viel, dat Minko tot wethouder gekozen was.

Ik had daarna nog slechts één wens: dat Minko de emmer weer zou controleren. De afval gooide ik tijdelijk in een oud afwastetje, want de krant diende duidelijk zichtbaar en leesbaar te blijven.

Toen wij 's avonds gezellig in de kamer zaten — Minko had toen nog niet zoveel vergaderingen als tegenwoordig — zei hij schijnbaar ongeïnteresseerd:

„Zeg, To, is het plaatselijk blaadje van gisteren er nog?”

„Heb je die krant dan niet gelezen? Ik dacht, dat ik je gisteravond er mee zag zitten.”

„Och, vluchtig. Erg vluchtig. 'k Zou de advertenties nog even willen doorlopen.”

Zo kalm mogelijk zei ik: „Ik denk, dat ik die drant voor de vuilnisbak gebruikt heb. . . .”

„O. . . . Nou ja, 't is niet zo heel erg. . . .”

Maar niet lang daarna stond hij op. Ik bleef ijverig over mijn borduurwerkje gebogen zitten.

Ik hoorde Minko naar de bijkeuken gaan, waar de vaste plaats was voor de vuilnisemmer. Toen wist ik, dat mijn opzet slagen zou.

Een poosje later hoorde ik hem scharrelen in het bergkastje achter de trap. Daar plegen wij de oude kranten in op te bergen. Dat kastje was nu leeg, want het jongetje voor de zending had alles meegenomen.

Wat later keerde Minko in de kamer terug. Hij deed een beetje omzichtig. Hoewel ik voortging met mijn handwerkje, zag ik zonder er mijn ogen op te richten, dat hij het plaatselijke krantje, dat een beetje vochtig en vet was, voorzichtig en vrijwel ongemerkt op zijn schrijfbureau legde. Natuurlijk deed ik, of ik niets in de gaten had.

Minko ging weer zitten, hij nam een dossier en ging daar wat in zoeken. Toen hij daarmee klaar was, nam hij een leesboek ter hand. De roman heette „De plaaggeest” en ik vroeg, of het een mooi verhaal was.

Minko trok de schouders op. „'t Gaat over een vrouw, die plagerig aangelegd is. Niet veel bijzonders. Er zijn mooiere boeken.”

„Het lijkt me anders wel interessant.”

„Wat je interessant noemt.” Hij verdiepte zich weer in zijn lectuur.

Na ongeveer tien minuten vroeg hij vriendelijk: „Hoe is het met de koffie, schat?”

„Ik zal ze gaan zetten, Minko.”

Ik stond op en ging allereerst naar de bijkeuken, om de vuilnisemmer te inspecteren. De krant was weg. Mijn plagerijtje was geslaagd.

Toen ik weer in de kamer teruggekeerd was, ze ik: „Ik begrijp er niets van. . . . 'k Had een krant in de vuilnisemmer gedaan om de bodem te sparen en voor 't gemak van de ophaaldienst. Nu is die krant weg en ik heb vandaag juist alle oude kranten aan dat jochie van Veeneweg meegegeven. O, wacht!” Alsof ik blij verrast was, een ontdekking gedaan te hebben, liep ik naar het schrijfbureau, greep het vochtige krantje en ging er mee naar de bijkeuken.

Minko kwam vrijwel ogenblikkelijk achter mij aan.

„To! To!”

„Wat is er, Minko?”

„Die krant. . . die krant wilde ik wel bewaren, zie je.”

„Waarom? Staat er een advertentie in die je past?”

Nee, ja. . . . nee. . . . eh. . . .”

„O, jij ijdelruit!” riep ik toen en ik lichtte het deksel van de vuilnisemmer op en legde het krantje weer op de bodem. „Dat is zo reusachtig goed voor de emmer, zie je. En de mannen van de ophaaldienst zijn er mee in hun schik!”

Een ogenblik zag het er naar uit, dat Minko werkelijk boos zou worden. Ik voorkwam echter zijn toorn door hem te omhelzen en te zeggen: „Natuurlijk, schat. . . die krant moet bewaard blijven! Later moeten wij onze kleinkinderen kunnen laten lezen, hoe jij met op één na algemene stemmen tot wethouder werd gekozen!”

„Maar. . . dan moet die krant niet in de vuilnisemmer.”

„Wacht maar, lieveling!” En ik wipte weg naar de slaapkamer, waar ik de krant die ik van de burens gekregen had, opgeborgen had in de linnenkast.

Toen ik hem dit exemplaar overhandigde, omhelsde hij mij en zei zoals alleen Minko dit zeggen kan: „Jij bent mijn schat, hoor!”

„Dat weet ik wel,” was mijn antwoord.

door de close-up tot een geprononceerd feit.

Velen hebben van het debat maar weinig begrepen. Maar d i t wisten ze de volgende dag allemaal. En een dame zei: stel je voor, dat je man zo op de t.v. komt. Ik schaamde me dood. . . .

En de camera's draaiden onmiddellijk weer naar de heer Luns, net toen hij weer zou beginnen, nadat de voorzitter stilte had gehamerd. En de heer Luns zei: ik begrijp, dat de heer Burger iets gefluisterd heeft. . . .

Wie de mensen, de honderdduizenden mensen, die keken en luisterden, zou vragen, dan zou men vaak, te vaak horen: ik wist niet, dat het zo'n

bende was. Zij die zo oordelen, hebben niet helemaal gelijk. Zelfs in grote mate ongelijk. Zij kennen de sfeer en de manieren van een „Volkskamer” te weinig. Zij weten niet, dat iedereen toch wel beseftte, ook in de Kamer, dat er ernstige zaken aan de orde waren. Maar dat is hier niet van belang.

Van belang is hier, dat de t.v. door haar vereenvoudiging, door haar toespitsing, door het geprononceerde van haar keus, door de overplaatsing van het detail uit de grote, hoge zaal in de huiskamer, een beeld geeft, dat op zéér bijzondere wijze werkt.

En dat zelfs een dodelijk wapen kan zijn tegen het parlement en tegen sommigen van zijn leden.

Dome uit de gegoede boerenstand, middelbare leeftijd, weduwe, zoekt plaatsing als

HUISHOUDSTER

bij alleenstaande landbouwer met eigen bedrijf of zakenman, 1 kind geen bezwaar. Brieven onder nummer 305 van dit blad.

KORT GEZEGD

... vind ik, dat de huidige regeling van het stemmen bij volmacht op de helling moet. Hieronder zal een poging worden gedaan om het „waarom“ uiteen te zetten.

Een opmerking vooraf: ik schrijf dit stukje vóór 30 mei; de uitslagen van de raadsverkiezingen zijn dus nog niet bekend. Niemand kan dus begeren dat die uitslag me dit stukje in de pen gaf.

De volmachtenregeling houdt, zoals u weet, in dat men zich wegens ziekte of afwezigheid of om een andere reden bij het vervullen van de opkomstplicht in het stemlokaal kan doen vertegenwoordigen.

Zo'n vervanger heet een gemachtigde. Deze heeft dus het vertrouwen van degene, die vertegenwoordigd wordt. Maar nu komt het. Men mag (behoudens in uitzonderingsgevallen, bijvoorbeeld als men varende is) alleen gemachtigde zijn indien men een kiesgerechtigde huisgenoot of een dito familielid of aanverwant tot in de derde graad van de volmachtgever is.

Deze beperking nu acht ik onsens. Waarom zou men een goede vrouwde vriend niet mogen machtigen? Zolang iedereen nog in het dorp of de stad zijner familiale afstamming woonde, was aan de uitbreiding van de groep van gemachtigden geen behoefte. Ieder heeft dan immers wel een broer, zuster, vader of grootmoeder in dezelfde plaats bij de hand om als gemachtigde op te treden. Zolang het nog bon ton was om er volwassen „dienstboeien“ op na te houden of ander huispersoneel, was het voor de welgestelden ook geen kunst zulke huisgenoten het stembus-karweitje te laten opkappen.

Tegenwoordig wonen er in elke stad en in ieder dorp massa's mensen, die daar geen familie hebben en er ook geen huisgenoten op na houden. Bovendien doen we druk aan vakantie-spreiding.

Een stembus, die, zoals nu het geval is, zo dicht bij de zomer staat opgesteld, mist dus heel wat kiezers, omdat die niet met vakantie zijn. Dat zal bij de Kamerverkiezingen 1963 weer precies hetzelfde lijdje zijn. Moeten die mensen dan hun vakantie of andere uitgaansplannen maar uitstellen? Graag, als het kan. Maar de praktijk leert dat het niet gebeurt. Actieve (bestuurs-) leden van de plaatselijke afdelingen der politieke partijen hebben zich weken terug de benen van 't lijf gelopen om volmachtstemmen te verzorgen. En vlak voor de grote dag komen dan (en dat is dan nog in het beste geval) de laconieke telefoontjes: „man, ik had al lang geleden een reis in groepsverband gepland en ik dacht, dat ik die of die wel bij volmacht kon laten stemmen, maar nu blijkt, dat hij (of zij) niet aan de eisen voldoet... enz.“

Dat is voor die actieve partijgenoten om over te huilen. Want de kiezer, die hen met dit verhaal opbellen of met zo'n argeloos excuus hun oproepingskaart overhandigen(!) gaan toch van huis.

Zelfs een eventuele boete wegens overtreding van de opkomstplicht houdt hen daar niet van terug... Zo gaat dat.

Dan is er nog een aanmerking op die regeling. Veertien dagen vóór de stemdag kan men het formulier om bij volmacht te mogen stemmen, inleveren. Maar ook daarna kun je een been breken, of wat anders krijgen waardoor je thuis moet blijven. Zelf stemmen of bij volmacht laten stemmen is er dan niet meer bij. Ik begrijp, dat je niet vlak vóór de dag van de verkiezingen met volmachten kunt gaan strooien. Dat machtigen moet ten raadhuije natuurlijk ook netjes in orde gemaakt kunnen worden. Maar misschien kan dat ook nog een week vóór de verkiezingen (inplaats van de huidige veertien dagen) U hebt het al gemerkt: de beperkingen bij het aanwijzen van de gemachtigden liggen mij het zwaarst op de maag.

En met mij duizenden andere bestuursleden van k.v.'s en tienduizenden a.s. volmachtgevers...

Laat men een regeling maken, die elk verkeerd gebruik van het te schenken vertrouwen zo goed als afsnijdt, zodat in het verleden wel voorgekomen presie (bijv. in verpleeg- of bejaarden-tehuizen) onder een nieuwe regeling niet meer mogelijk is.

Dit kan door bijvoorbeeld te bepalen dat ieder, die zich door een ander dan een huisgenoot of een familielid wil laten vervangen, deze gemachtigde zelf, dus in persoon ten raadhuije moet opgeven. En zijn ook nog andere bepalingen denkbaar.

Het gaat er — kort gezegd — dus om, dat iedereen in zijn woonplaats gelukkig nog vrienden genoeg heeft, die hij (zelfs!) bij de stembus ten volle vertrouwt. Laat de wetgever daarom meer ruimte voor het machtigen maken.

A C H T E R P A G I N A

NU ook — wanneer u dit leest — de gemeenteraadsverkiezingen achter de rug zijn, is er aan een bijzondere actie-periode in ons partijleven praktisch een einde gekomen.

Vanaf omstreeks september j.l. is aller aandacht en werkkraft in het bijzonder gericht geweest op de grote landelijke ledenwerfactie „Eén op tien“, de verkiezingen van de leden van de Provinciale Staten in maart en de gemeenteraadsverkiezingen in mei.

Nu zijn we in de zomermaand aangekomen.

Voor wij ons gaan overgeven aan een korte rustpauze in de — ondanks vakantie-spreidings-pogingen nog altijd — vakantiemaanden bij uitstek, juli en augustus, is het goed de „balans“ op te maken. En is het ook goed de „begroting“ te bezien.

Waar staan wij en waar gaan wij naar toe.

Met name ook het tijdig opmaken van zo'n „begroting“ is een zaak van belang. Meer nog: een noodzakelijkheid, wil men niet op een gegeven moment in moeilijkheden en onaangename situaties terecht komen.

Daarom willen wij deze week en komende weken aan deze balans en „begroting“ aandacht schenken.

• De verkiezingen

HET IS HIER op dit ogenblik niet de plaats op dit punt breed in te gaan. De resultaten van onze partij bij de Provinciale Statenverkiezingen zijn bekend. Er is in Nederlandse Gedachten ruime aandacht aan geschonken.

In het april/mei-nummer van Anti-Revolutionaire Staatskunde (32e jaargang, nr. 4-5), dat zo pas is verschenen, is een breed onderzoek uitgevoerd door de Dr. A. Kuypersichting, gepubliceerd onder de titel „Verkiezingsuitslagen 1946—1962“. In 22 pagina's wordt een overzicht gegeven van de winsten en verliezen der partijen over een langere periode, waarbij „de ontwikkelings-tendenties bij de onderscheidene partijen“ duidelijk tot uitdrukking komen. Het is alleszins de moeite waard van de verzamelde gegevens en overzichtelijke statistieken kennis te nemen.

Betreffende de uitslagen van de gemeenteraadsverkiezingen kan in dit nummer van ons weekblad — zoals ook elders is vermeld — nog niets worden verteld.

• Velerlei combinaties

HET IS bij raadsverkiezingen altijd wat moeilijker om een goede, volledige landelijke indruk te krijgen.

Allerlei soorten lijsten worden ingediend. In tal van gemeenten spelen „gemeentebelangen“ een grote rol. Ook vinden er allerlei combinaties plaats. Tussen allerlei partijen.

Gebleken is — en hiertoe moeten wij ons nu beperken — dat evenals bij vorige gemeenteraadsverkiezingen, weer in tal van gemeenten gecombineerde protestants-christelijke lijsten aan de kiezers zijn voorgelegd.

Allerlei variaties heeft men kunnen opmerken. Naast de combinatie A.R.—C.H.U. zag men ook het samen optrekken van A.R.—S.G.P. of van A.R.—G.P.V. Verder zag men bijvoorbeeld de combinatie A.R.—C.H.U.—S.G.P. of A.R.—C.H.U.—

„BALANS“ en „BEGROTING“

G.P.V. of A.R.—S.G.P.—G.P.V. en ook de combinatie van het viertal A.R.—C.H.U.—S.G.P.—G.P.V. (bv Amersfoort).

Dit wil niet zeggen, dat de kandidatenlijsten altijd met deze lettergroeperingen werden aangeduid. Het komt eveneens voor, dat men de aanduiding gebruikte: Protestants-Christelijke Groep, Protestants-Christelijke Lijst, Protestants-Christelijke Combinatie, Protestants-Christelijke Partij(en), Gezamenlijke Prot. Chr. Partijen, Christelijke Politieke Groep, Protestants-Christelijke Unie, Verenigde Prot. Chr. Partijen, e.d.

Ook heeft men in een enkele gemeente het optreden gezien van andere combinaties.

Het is duidelijk, dat bij raadsverkiezingen plaatselijke omstandigheden, situaties en verhoudingen een bijzondere rol kunnen spelen.

De hier weergegeven combinaties vormen geen uitputtende opgave. Wellicht is het mogelijk t.z.t. nog eens een meer volledig beeld te verschaffen.

• De ledenwerfactie

DE LAATSTE STAND, welke wij vermeldde was die van 12 mei j.l.: 8.325 nieuwe leden. Thans is dit aantal nog opgelopen tot: 8.714. Binnenkort hopen wij tot publikatie van de ledenwinsten per kiesvereniging over te gaan. Alle secretarissen hebben toch de plaatselijke resultaten aan het partijbureau doorgegeven?

Het prachtige resultaat van deze grote ledenwerfactie is zeer bemoedigend voor de interne partijorganisatie. Het blijkt, dat bij een gezamenlijke aanpak en krachtsinspanning op dit punt grote winsten te boeken zijn.

Het is van het grootste belang, dat de zaak van de ledenwerving ons aller aandacht behoudt, ook in de komende maanden en in het nieuwe seizoen, wanneer geen bepaalde landelijke actie het plaatselijke werk op dit punt stimuleert. Want — weliswaar niet in alle plaatsen — maar toch zeker in de meeste plaatsen zijn nog (vele) leden te werven.

Een zo sterk mogelijke partij is altijd van belang, maar met name bij de nu reeds in het verschiet komende verkiezingen in 1963 voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Het blijft dus:

De laatste 2 per K.V.

• Wat eveneens gebeurde

NAAST ledenwerving en verkiezingen vroegen uiteraard de normale werkzaamheden de nodige

tijd van vele bestuurders. Ook deze, dikwijls gewone zaken kregen de aandacht, zoals wel duidelijk bleek uit allerlei mededelingen in velerlei vorm, welke op het partijbureau binnenkwamen van de zijde van de kiesverenigingen en van de centrales.

Een opsomming van al dit werk te geven is op deze plaats in dit korte bestek niet goed mogelijk. Genoeg is het te weten, dat dit werk is gedaan. Velen komt daarvoor een woord van dank toe.

Op dit ogenblik zij hier nog slechts vermeld het belangrijke feit van de start der gespreks-groepen, het begin van de regelmatige a.r. televisie-uitzendingen om de zes weken, de radiouitzendingen om de twee weken, het najaars-Partij Convent van 1961 het voorjaars-Partij Convent van 1962 en de eerste grote A.R.-Vrouwenbijeenkomst in maart.

• Wat voor ons ligt

NU REEDS willen wij hier een korte opsomming geven van de zaken, welke in de komende maanden en met name vanaf september a.s. de aandacht van de partij zullen vragen.

Dan zijn daar o.a. de volgende punten: het — ook in de zomermaanden — beluisteren van de radio-toespraken, het kijken naar de voorlichting tijdens de a.r. televisie-uitzendingen, het voorbereiden door de besturen van het werkprogramma voor het komende seizoen, waarin de Tweede Kamerverkiezingen een bijzonder deel van de aandacht zullen vragen, het werk van de gespreks-groepen, het lezen van de lectuur, welke door de partij is en wordt uitgegeven, de financiële positie en de voorlichting door de kiesverenigingen van leden en niet-leden.

Zaken, welke in deze maand, in de vakantie-maanden en na de rustperiode de aandacht meer dan waard zijn.

Daarom hopen wij hierop in de komende weken nader terug te komen.

• Nog één keer

GAARNE doen wij nog één keer in deze rubriek een verzoek aan de secretarissen der kiesverenigingen om ter kennisneming aan het partijbureau een aantal exemplaren van het ter plaatse gebruikte verkiezings-propagandamateriaal te doen toekomen.

Vele kiesverenigingen stuurden reeds hun folders, verkiezingskranten, raambiljetten, e.d.

Aan alle kiesverenigingen die dit materiaal stuurden of nog toe willen zenden (bij voorbaat) zeer hartelijk dank.

TEVENS doen wij nog eens een dringend beroep op de secretarissen der kiesverenigingen om, voorzover zij dit nog niet deden, de korte vragenlijst betreffende het al of niet uitkomen van onze partij in combinatie met andere partijen bij de gemeenteraadsverkiezingen ingevuld aan het partijbureau terug te zenden.

Aan de secretarissen, die hiervoor reeds zorgden, gaarne een woord van dank.

Ik meen te weten, dat de Kieswet vóór de a.s. Kamerverkiezingen nog op de wetgevende helling moet.

Neemt dan, hoogedelgestrengede dames en heren aan beide zijden van het Binnenhof, tegelijkertijd de huidige volmachtsstemmerij in restauratie; (elke verbetering houdt in deze tijd toch ook uitbreiding in!). Dat is vanuit dit verstolen hoekje het eerbiedige maar dringende verzoek van

VAN DER SLUIS

Misbruik van de welvaart

De welvaart, welke wij mogen beleven, is voor sommige mensen aanleiding, voortdurend te wijzen op het op allerlei wijzen misbruiken van deze welvaart. En inderdaad is er een misbruik van de welvaart op velerlei gebied. Het is echter onjuist om te menen, dat het bestraffend wijzen op het misbruik van de voorspoed een

nieuwigheid van deze tijd is. Reeds in 1542 was er een Nederlands schilder, die een moraliserende reeks houtsneden liet uitgeven onder de naam „Misbruik van Voorspoed“. Deze reeks was een aansluiting op zijn serie allegorische houtsneden over de vergankelijkheid. De schilder, Cornelis Anthonisz werd in 1500 in Amsterdam geboren; op 54-jarige leeftijd stierf hij in dezelfde stad. Het Rijksmuseum heeft nog zijn schilderij: De braspenningsmaaltijd, waarop hij ook zichzelf portretteerde. Hij maakte in 1541 de expeditie mee van de vloot, die Karel V tegen Sultan Soliman van Turkije afzond. Dat was een gevaarlijke onderneming, maar Anthonisz ging mee om een schilderstuk van de stad Algiers te kunnen maken. Dat is hem ook gelukt.

Deze Cornelis Anthonisz was een voortreffelijk schilder, doch hij heeft op een ander terrein groter bekendheid gekregen, namelijk op dat van het vervaardigen van kaarten. In 1544 werd zijn beroemde plattegrond van Amsterdam op twaalf bladen uitgegeven.

Meubiler-inrichting ZANDBERGEN

MEPPEL - HOEGVEEN - OMMEN

MODERNE WONINGINRICHTING

Albracht N.V. - Utrecht

BOEKBINDERIJ EN FABRIEK VAN PLASTIC-ARTIKELLEN

Wilt u een catalogus uitgeven, een praktisch en mooi losbladig systeem opzetten, een fraai monsterboek in plasticband brengen?

Laat ons dan onze vele mogelijkheden tonen en bel (030) 24345, of schrijf postbus 26, resp. Bolstraat 20, Utrecht. Onze vertegenwoordigers staan tot uw dienst.

Hotel-pension „Dreyeroord“
Telefoon 3169 - OOSTERBEK

NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

MEDEDELING

★ De uitslagen van de gemeenteraadsverkiezingen vindt u in dit nummer op de pagina's 5, 6, 7 en 8.

★ Op donderdag 14 juni a.s. spreekt voor de radio weer de secretaris van de A.R. Partij, mr. W. R. van der Sluis, Luistert u dan ook mee?. Het is van 19.50 tot 20 uur op de golflengte van de N.C.R.V.

PINKSTEREN en de spraakverwarring

HET Pinksterfeest heeft een einde gemaakt aan een spraakverwarring, want de aanwezigen op het feest hoorden in hun eigen taal de grote werken Gods verkondigen.

Toch merken wij vrijwel dagelijks op, dat de mensen geen begrip voor elkaar hebben en elkander niet verstaan. Het onbegrip is demonisch, hoewel de hele wereld weet, dat sedert het Pinksterfeest voor Christus geen Nederlander en geen Indonesiër, geen Amerikaan en geen Papoea, geen Jood en geen Griek, geen Zeeuw en geen Fries is.

Het Pinksterfeest, dat de spraakverwarring ophief en dat de heerlijkste eensgezindheid opriep, wordt gevierd in de kerken — maar zelfs de kerken verstaan elkaar niet. Men begrijpt elkaar niet omdat men elkaar niet verstaat.

In beginsel is de wereld herschapen tot het Koninkrijk Gods — daarvan geeft het Pinksterfeest een machtig getuigenis. Een bont gezelschap van mensen was eendrachtig bijeen en gaf een uniek getuigenis van de grote werken van God. Ongetwijfeld zullen de discipelen op het Pinksterfeest voor elkander diep respect hebben gehad: de een zag de Geest als een tong van vuur boven het hoofd van de ander. Uiteraard zagen zij niet de vuurtong boven hun eigen hoofd. Tegenwoordig lijkt het er op, dat men ervan overtuigd is, dat men boven het eigen hoofd een vuurtong heeft, terwijl men de vuurtong boven het hoofd van anderen niet wil opmerken.

Het Pinksterfeest is het bewijs, dat de Geest niet alleen wil werken in de persoon, maar ook in en vanuit de gemeenschap van allen die geloven.

Wij weten, dat het Koninkrijk Gods er in beginsel is, al kan niemand zeggen: Hier is het Koninkrijk Gods. Toch is het eendere woord en de enerlei spraak slechts mogelijk binnen het onbegrensde Koninkrijk der hemelen.

Er zal een definitief einde aan de spraakverwarring gekomen zijn als de nieuwe hemel en de nieuwe aarde gekomen is. „Ik versta u niet, ik begrijp u niet,” zal dan een ondenkbaar en onmogelijk woord geworden zijn. God brengt de wereld tot vervulling; het Pinksterfeest is er een glorieus bewijs van.

Is dit allemaal te rijmen met de Babylonische spraakverwarring die wij in kerk en kluis, in keuken en conferentiezaal waarnemen?

Als wij met maatstaven van menselijke wijsheid aan het meten slaan, dan stellig niet. Maar het gelóof weet, dat de Geest is uitgestort en uitgestroomd over alle grenzen heen en dat deze Geest over de wereld gegaan is.

Dat de spraakverwarring desondanks blijkt toe te nemen, is er het gevolg van. De macht van de duistere tegenspeler van God zal spraakverwarringen opwekken en het misverstaan van elkander bewerkstelligen, want begrip en het verstaan van elkaar in de Geest van Pinksteren behoren tot de grondwet van het Koninkrijk Gods; en de vorst der duisternis zal dat Koninkrijk tot zijn einde toe bestrijden.

Tot zijn einde toe . . . Want het zal verkeren! Het Pinksterfeest is het feest van de Geest en deze Geest is er borg voor, dat het gebeuren zal en iedereen er eens van getuigen zal, dat de spraakverwarring en het onbegrip zijn opgeheven. Dan is de nieuwe hemel en de nieuwe aarde het Paradijs voor degenen, die door de Geest herboren zijn tot nieuwe mensen.

Dit vooruitzicht, ons door het Pinksterfeest getoond, zal ons moeten aanvuren tot alle goed christelijk werk in de staat waarin wij leven, in de maatschappij waarvan wij deel uitmaken en in de nauwere gemeenschap waarbinnen wij ons dagelijks bewegen. O.

Mr. A. B. Roosjen zilveren Kamerlid

Op 8 juni is het 25 jaar geleden, dat mr. A. B. Roosjen lid van de Tweede Kamer werd. Het lijkt mij juist dat wij bij dit parlementaire jubileum even stilstaan.

En dan wil ik beginnen met mr. Roosjen, enige tijd geleden hersteld van een ernstige ziekte, geluk te wensen met het feit, dat God hem dit denkwaardige moment heeft doen beleven. De senior van de a.r. Tweede Kamerfractie neemt als tweede voorzitter van deze fractie en als tweede voorzitter tevens van het Centraal Comité een zeer centrale plaats in in het gebeuren van onze partij. En wel een gewaardeerde plaats.

Zijn leeftijd en ervaring hebben hem geleidelijk aan het aureool gegeven van te zijn een „père noble”, zoals hij in de laatste tijd door zijn vrienden nogal eens is betiteld.

Roosjen een persoonlijkheid van een geheel eigen karakter. Men moet hem wat langer leren kennen om hem naar de juiste waarde te kunnen schatten.

Hij is onafhankelijk van natuur en van oordeel, maar aan de andere kant ook weer steeds bereid om zich binnen het verband van het geheel te plaatsen. Een scherpe kritische geest sluit bij hem welwillende vriendelijkheid niet uit.

Men wordt evenzeer getroffen door zijn juridische spitsvondigheid als door zijn vaak mystieke vroomheid.

En zijn soms onverbloemde openhartigheid is niet hard vanwege zijn — soms een klein beetje cynische — humor.

Ik weet niet, wat Roosjen van deze psychische visivisectie zal vinden. Hij behoeft het er ook niet mee eens te zijn. Maar ik wil wel zeggen, dat wij hem in zijn eigen structuur hebben leren waarderen, dat wij dankbaar zijn voor hetgeen hij in zijn 25-jarig Kamerlidmaatschap voor ons land en voor de antirevolutionaire zaak heeft gedaan, en dat ik het voor mij persoonlijk een voorrecht acht hem tot mijn vrienden te mogen rekenen.

BERGHUIS

W. G. SCHEERES

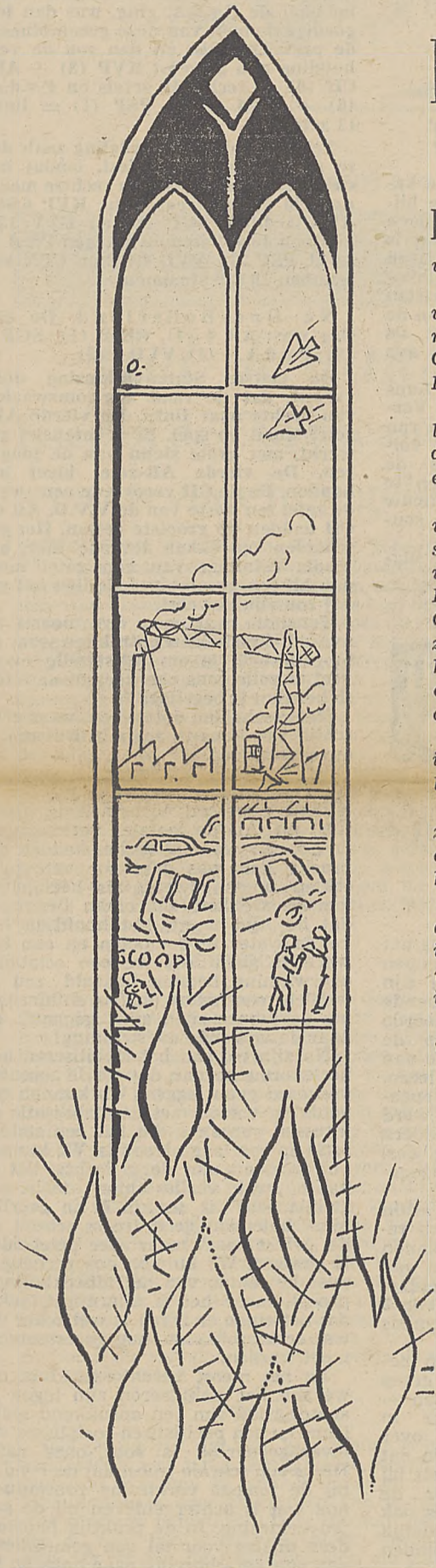
HOOIGRACHT 12 — DEN HAAG

TELEFOON 11.62.50

ELEKTRISCHE
INSTALLATIES

CIGARS

*** Nieuwe stuurliu

Van harte wensen wij de Statenleden, die woensdag met de eedsaflegging hun nieuwe mandaat aanvaardden, geluk. Dit geldt zowel de herkozenen als de nieuwelingen en in het bijzonder de anti-revolutionairen onder hen.

Woensdag was ook de dag van de samenstelling der Colleges van Gedeputeerde Staten. Als wij het goed zien zijn daarin drie nieuwe A.R.-gezichten

verschenen. In Friesland volgde de heer P. van der Mark, die veel in ons blad geschreven heeft, de heer S. van Abbema op.

In Gelderland vertrok mr. Eling Visser uit het riante provinciehuis en werd zijn zetel ingenomen door de huidige burgemeester van Ede, de heer H. M. Oldenhof, die enige tijd geleden zijn voorganger ook opvolgde als lid van ons Centraal Comité. En dan heeft in het Zeeuwse College de heer A. Schout, ook een lid van het partijbe-

stuur, plaats gemaakt voor de heer J. van den Bos. In alle andere provincies stelden A.R.-gedeputeerden zich herkiesbaar en herkregen zij het vertrouwen van de leden van Provinciale Staten. Ook dat is een gelukwens waard.

Op deze plaats zeggen wij de afgetreden AR Statenleden hartelijk dank voor wat zij in hun gewest voor de goede zaak deden en roepen wij de nieuwe bestuurders, in het bijzonder de pas aangetreden Gedeputeerden een hartelijk welkom toe.

IN GESPREK MET ONZE LEZERS

Van der Putten

Met verwondering heb ik kennisgenomen van uw reactie op de „cri de coeur” van prof. dr. G. A. Lindeboom in zijn brief aan uwe redactie, gepubliceerd in nummer 22 van Nederlandse Gedachten.

Prof. Lindeboom heeft zich daarin in het geheel niet opgeworpen als pleitbezorger voor „de Telegraaf”. Hij heeft u slechts onder het oog willen brengen, dat hij de propaganda voor onze partij met behulp van een hyper-formalistisch betoog (als geleverd in de rede van de heer H. Algra in de Eerste Kamer) hoogst ondoeltreffend acht.

Ik ben het hiermede volkomen eens en houd er mij van overtuigd, dat vele trouwe lezers van „Nederlandse Gedachten” zich met mij zullen hebben geërgerd aan de toon en de stijl van uw kanttekening, waarvan de opsomming van het aantal „vingers, dat onze partij wél uitgestoken heeft” op mij allerminst indruk heeft gemaakt.

Doch afgezien hiervan zult u vanuit uw ivoren toren van politieke volwassenheid er rekening mede moeten houden, dat u onder uw lezers velen zult aantreffen, zoals ik, die u zo vriendelijk bent te bestempelen als politieke „half-analfabeten”, vide uw driestar in Nederlandse Gedachten no. 21 (vorige week) blz. 2 bovenaan, welke driestar moest dienen als voorbereiding voor uw kanttekening op de brief van prof. Lindeboom.

Voor mij zelf sprekende, moet ik u dan ook bekennen, dat de houding van onze beide fracties in de Staten-Generaal inzake de kwestie Van der Putten mij nimmer heeft kunnen imponeren (wat in uw gedachtengang wellicht moet worden toegeschreven aan mijn politiek half-analfabetisme), maar ook, dat ik uw voorlichting inzake de rechtvaardiging van die angstvallige houding niet heb kunnen begrijpen (wat met het oog op de door u gevreesde besmettelijkheid van de Telegraaf-bacil wellicht niet zonder bedenking zou kunnen zijn, ware het niet, dat ik mij daartegen bij voorbaat heb laten inenten, zodat ik u kan verzekeren, dat ik mij, „in dit opzicht niet slechts heb laten voeden door een blad als de Telegraaf”, zoals u — zeer ongepast — ten aanzien van prof. Lindeboom waagde te veronderstellen).

Ik moge besluiten met u de welgemeende raad te geven U te bezinnen op de door de heer H. Algra in hetzelfde nummer van Nederlandse Gedachten onder „De Pinnen vast” uitgesproken constatering, dat de voortschrijdende malaise in onze partij mede het gevolg is geweest van „onduidelijkheden en onzekerheden in de A.R.-politiek.”

Met verschuldigde hoogachting, verblijf ik gaarne,

Uw dw,
Mr. K. M. Fernhout,
Oosterbeek.

Souvereiniteit in eigen kring

Met zeer veel genoegen en ook met instemming las ik het artikel van dr. A. C. de Ruyter onder bovenstaande titel in Ned. Gedachten van 2 juni 1962. Het deed mij deugd, dat hij het principe van de soevereiniteit in eigen kring, dat door verschillende van onze voormannen niet meer in de zin zoals Kuyper dit verstand wordt beleiden, weer helder deed schijnen.

Des te meer betreurt ik het, dat hij

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), G. A. Kieft, J. W. Ooms, mr. W. R. van der Sluis, J. D. Troostheide, G. J. H. Griffioen (secretaris)
ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstr. 3, 's-Gravenhage tel. (070) 63 10 23 en 11 21 38, giro 89673.

ADRES VOOR ADVERTENTIES Botenmakersstraat 45, Zaandam, telefoon (02980) 63224.

ABONNEMENTSPRIJS f 6.50 per jaar, f 3.25 per half jaar. Giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4,— p. jaar. LOSSE VERKOOP f 0,20.

aan het slot een rare uitschieter maakt en aangeeft, dat in het ons zo stamverwant Zuid-Afrika de „staatsraison” zozeer de kop heeft opgestoken, dat de staat zelfs binnen de kerk rassenscheiding kan gebieden, daarmee het wezen van de kerk als gemeenschap aller gelovigen verkrachtend.

Dit bewijst een zodanige onkunde van wat werkelijk in Zuid-Afrika gebeurt, dat hier aan zijn adres de waarschuwing moet gelden: schoenmaker, houd je bij je leest, want hier oordeelt ge over zaken waarin gij niet goed thuis zijt.

Wat is nl. het geval? In Zuid-Afrika moet buitengewoon scherp gewaakt worden tegen het binnendringen van het communisme en met communistische ideeën doordrenkte gedachten. De z.g. kerkclausule slaat vooral dáárop.

Voorts is het ook een waarborg, dat niet door agitators opgezweepte massa's Bantoes des zondags een kerk vol bezetten en zo ongeregeldeheden veroorzaken. Men moet de situaties in Zuid-Afrika kennen om deze juist te kunnen beoordelen. Alvorens echter een dergelijke maatregel getroffen kan worden moet eerst aan bepaalde voorwaarden worden voldaan. Deze kan b.v. nergens genomen worden als er geen gegronde vrees bestaat dat er wanordelijkheden te vreezen zijn.

In Zuid-Afrika heeft men dan ook vrije kerken in een vrije staat en de kerken zijn in haar eigen kring dan ook volkomen soeverein. Het was daarom indroevig dat in een gebedsbrief van het zendingscentrum te Baarn opgewekt werd te bidden voor een Indiër, wien door de wetten des lands verboden zou zijn om de protestantse kerk ter plaatse te bezoeken.

Jammer, dat aan het verzoek om dit recht te zetten niet voldaan werd. Overigens wel een bewijs, dat er heel wat onwaarheden over Zuid-Afrika worden gedeputeerd en gaarne worden geloofd.

Het bovenstaande wil uiteraard niet zeggen, dat alles wat op rassengebied geschiedt juist is. Wel moet bedacht worden, dat er geen kerk is, die verbiedt, dat er Bantoes de dienst bijwonen, al moet betrouwd worden, dat de meeste blanken dit niet gaarne zien. Ook is hier van betekenis, dat er ongeveer één miljoen Bantoes lid zijn van de Nederduits Gereformeerde Kerken, de verreweg grootste protestantse kerk in Zuid-Afrika, al hebben de Bantoes eigen predikanten en eigen diensten.

Onlangs preekte bijv. wel een Bantoe-predikant op de synode van deze kerken voor blanken en zwarten.

Voor ruim 100 jaar werd er zelfs nog gemeenschappelijk avondmaal gevierd. Uiteraard ging dit in een landelijke omgeving, waar blank en zwart elkan-der persoonlijk kenden, beter dan in een stedelijke omgeving, waar men elkan-der niet meer kent en waar zowel blanken als zwarten andere mensen zijn geworden. Toch is het te hopen, dat spoedig de oude toestand ten deze weer wordt hersteld al zou het alleen maar zo zijn, dat de blanken- en Bantoe-kerken bij de avondmaalsviering enige afgevaardigden naar elkanders avondmaal zonden. Laten wij daarvoor bidden.

DR. P. G. KNIBBE

Cijfers

Als lid van de A.R. Partij en lezer van Ned. Gedachten, zou ik gaarne over onderstaande enige opheldering van u willen hebben.

Voor enige tijd is er voor de Vara Televisie betoogd, dat de Partij van de Arbeid in de Tweede Kamer had voorgesteld, om 1 procent van het gehele Nederlandse inkomen te besteden voor de onontwikkelde gebieden, de honger gebieden dus, waarmee deze regering niet akkoord ging.

Nu meen ik mij te herinneren, dat de regeringen van dr. Drees intertijd per jaar hiervoor 170 miljoen uitrok, en de huidige regering 300 miljoen. Ben ik hiermee abuis, of liggen de cijfers anders? Sprak er verleden week met een leraar over, en die zei, dat deze rechtse regering natuurlijk niet

meer, maar vast veel minder voor dit doel zou uittrekken. Dat gesprek voor de televisie was zeer misleidend, daar degene die het niet wist, de indruk kreeg, dat deze regering geen cent hiervoor over had. Ook wat Nieuw-Guinea betreft, hadden wij verschil. Ik meende dat Nederland ook na een overdracht per jaar nog 70 miljoen aan dat land zou betalen, voor het oprichten van scholen enz. Mijn vriend kon dat niet geloven en zei, dat we het maar zo vlug mogelijk aan Soekarno moesten overdragen, dan was dat geschil maar bijgelegd.

Inmiddels verblijf ik,

Hoogachtend,
G. Numan,
Heerenveen.

Kanttekening

U heeft volkomen gelijk. Na de kabinetten Drees is de Nederlandse bijdrage verhoogd van rond 170 miljoen tot ruim 300 miljoen in 1962. Dat is een grotere verruiming in die jaren dan de groei van ons nationaal inkomen in diezelfde tijd. Het is daarom droevig te constateren dat men van de zijde van de P.v.d.A. suggereert als zou dit kabinet er eigenlijk niets aan doen.

En de toezegging is door mr. Luns gedaan in de vergadering van de Verenigde Naties, bij de behandeling van het „plan Luns” dat Nederland volledig bereid is een aantal jaren de huidige steun van ± 100 miljoen te geven voor de ontwikkeling van Nieuw Guinea ook al zou Indonesië de soevereiniteit overnemen!

Zo is het — alle misleidende suggesties van de oppositie ten spijt.

Het gevaar van stabilisatie

Wat lang niet bij elke verkiezing het geval is, heeft zich bij de verkiezingen van dit voorjaar voorgedaan: er zijn duidelijke verliezende en winnende partijen geweest. De a.r. behoorde daar niet bij. In commentaren op de uitslagen, in het bijzonder op die van de raadsverkiezingen, kan men lezen, dat er een zekere stabilisatie is opgetreden, dat een verliesje hier werd goedge maakt door wat winst elders, dat het resultaat niet ongunstig was, dat de afbrokkeling een halt is toegeeroepen enzovoort.

Het is allemaal waar. Er is nog altijd een grote en vaste kern die zich realiseert, dat de a.r.-partij haar pinnen vast heeft geslagen in de bodem van de Gereformeerde gezindte (hoofdar-tikel in Nederlandse Gedachten van 2 juni jl.) en die daarop bij de stembus het antwoord geeft.

Het is inderdaad troostrijk en be-moedigend — om nogmaals een greep uit dat artikel van 2 juni te doen — dat de harten opengaan wanneer in vergaderingen gesproken wordt over de fundamente van de partij en dat het a.r.-volk zich niet gebaat voelt bij uiteenzettingen, die alleen maar de praktische vragen raken. Het is ook goed, dat dit ons nog eens duidelijk gezegd is in het artikel „De pinnen vast.”

Maar het is niet bevredigend. Want er blijver in die vergaderingen steeds meer stoelen leeg en er zijn steeds minder geopende harten. Dat mag dan door de televisie komen of door onze verouderde, onaantrekkelijke vergaderstijl of door te weinig spreken over concrete, praktische vragen, het is een feit dat bijeenkomsten vlak voor de verkiezingen, die vroeger manifestaties massale betogingen zouden zijn geweest, nu in tal van plaatsen het karakter hebben van een soort reünie op kleine schaal van oude bekenden. Ik zie niet over het hoofd dat er nog vele ijverige propagandisten zijn, maar desondanks moet geconstateerd worden dat het a.r.-volk vooral in de grote steden er nog maar zo moeilijk toe te krijgen is in verkiezingstijd behalve de harten ook de portemonnaie te openen en de handen uit de mouwen te steken.

Het gevaar, dat dit gebrek aan

* * * Bussum en

Oud-Beijerland

De verkiezingsuitslag heeft voor Bussum een linkse meerderheid in de raad opgeleverd.

KVP (8) en AR-CH (5) behaalden 13 zetels, terwijl de P.v.d.A. (7), PSP (1) en VVD (6), tezamen 14 zetels verwierven. De raad is in Bussum met twee zetels uitgebreid. In 1958 was de verhouding KVP (8) en AR-CH (5) is samen 13, P.v.d.A. (5) en VVD (7) is samen 12. Een rechtse meerderheid dus.

Het trieste van de uitslag van 30 mei 1962 is, dat de rechtse meerderheid gehandhaafd had kunnen worden, indien de stemmen van de SGP en het GPV — die beiden kansloos met een eigen lijst uitkwamen — op de gecombineerde prof. chr. lijst zouden zijn uitgebracht. De laatste restzetel, welke nu naar de P.v.d.A. ging, was dan ten goede gekomen van deze gecombineerde prof. chr. lijst en dan zou de verhouding zijn geweest KVP (8) + AR-CH (6) = rechts 14 zetels en P.v.d.A. (6) + VVD (6) + PSP (1) = links 13 zetels.

Temeer is de zetelverdeling zoals deze nu is geworden triest, omdat het stemmental nog juist een rechtse meerderheid demonstreerde, nl. KVP 6.640, AR-CH 4.188, SGP 188 en GPV 138, tezamen 10.954 stemmen, tegen P.v.d.A. 5.053, PSP 776 VVD 4.488 en CPN 509, tezamen 10.826 stemmen.

Nu Oud-Beijerland. De uitslag was: AR 4 (4), CH 2 (1), SGP 2 (2), P.v.d.A. 4 (4), VVD 1 (2).

De laatste Statenverkiezing deed vreezen, dat de raad zou omzwaaien van rechts naar links. De vierde AR-zetel stond op spel. Er is intensief gewerkt, met grote steun van de jongeren. De vierde AR-zetel bleef oehouden. En de CH veroverde een tweede zetel ten koste van de V.V.D. AR en CH hadden de grootste resten. Het gescheiden optrekken leverde hier het mooie resultaat van een zetel meer dan bij een gecombineerde lijst het geval zou zijn geweest.

Tenslotte wat men dan noemt de moraal. Gescheiden optrekken waar de mogelijkheid is om zelfstandig evenveel of zelfs eens een keer meer zetels te behalen is begrijpelijk.

Het gescheiden optrekken, waar geen schijn van kans is, zoals in Bussum, is onverantwoord.

enthousiasme zal toenemen is groot, juist nu. Als de laatste verkiezingen de a.r. een gevoelig verlies hadden gebracht, dan was dat voor vele mis-schien zoiets geweest als het geluid van de welker, dat eraan herinnert dat het tijd wordt het hoofd in het koude water te dompelen en aan het werk te gaan. Als we een eclatante overwinning hadden behaald, zou er wellicht een nieuw en fris enthousiasme door onze rijen zijn gegaan: op naar de volgende overwinning!

Nu zijn we aan het stabiliseren met het enorme gevaar, dat we de accenten verkeerd gaan leggen. We kunnen ons gelukkig voelen met de stabilisatie en intussen vergeten, dat het een stabilisatie op een laag niveau is. We kunnen ons troosten met de gedachte, dat er naast „wat verlies hier” toch ook „winst daar” is, terwijl er in „verlies hier” helemaal geen troost schuilt en de „winst daar” maar zeer bescheiden is geweest. We kunnen ons verheugen over het einde van het afbrokkelingsproces, maar het is allerminst zeker dat het einde er is het is wel zeker dat wat er afbrokkelde, nog gerestaureerd moet worden.

En het meest verontrustend is, dat we aan het stabiliseren zijn tegen de achtergrond van een oprukkend socialisme en een pacifistisch-socialisme, dat levensgevaarlijk is voor onze natie. Het is een schrale troost dat de P.v.d.A. bij de jongste verkiezing procentueel nog wat is achtergebleven bij de statenverkiezing. In de praktijk betekent deze uitslag voor tal van gemeenteraden een verschuiving naar links en tegen die achtergrond is de stabilisatie van de a.r. geen gebeurtenis om bij te gaan zitten uitrusten.

De pinnen vast — vergaderingen waar de harten opengaan — elkaar ontmoeten rondom de geopende Bijbel — dat is bij elkaar een hecht en goed fundament waar menige politieke partij ons om kan benijden. Maar met het hebben van dat fundament zijn we er niet, al is het nog zo vast. We moeten er op bouwen, beter en harder dan we de laatste tijd gedaan hebben. En wat we bouwen moeten we goed en duidelijk laten zien en toelichten, niet alleen in verkiezingstijd maar voortdurend. Dan zal de a.r.-partij niet te klagen hebben over gebrek aan belangstelling bij pers, radio en televisie. Dan zal men ons niet alleen benijden om ons fundament maar ook om hetgeen wij er op tot stand brengen, voor heel het volk!

Utrecht

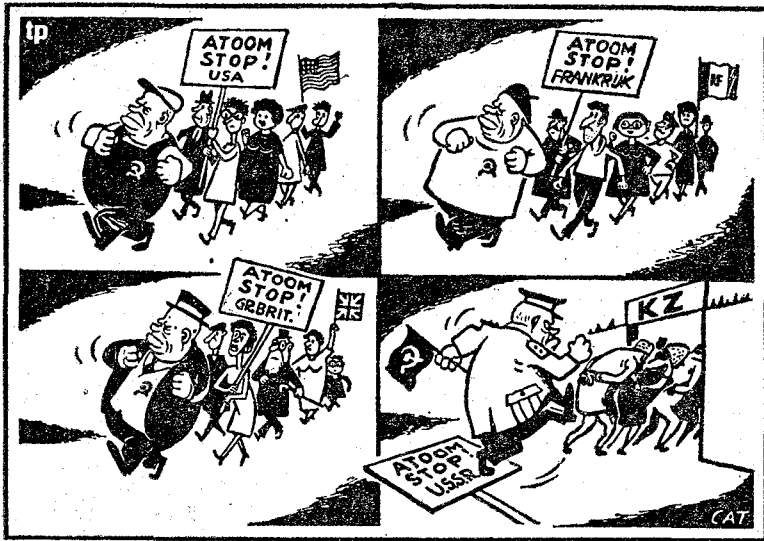
E. C. MUNS

Uw adres voor

DIRECTIEKETEN
BARAKKEN
SCHOLEN
ZOMERHUISJES
enz. enz.

Firma Gebr. Timmer
Houtbouw - Giessendam - Tel. 2062

SPOT

ANTI-ATOM DEMONSTRATIES

PRENT

Het kraakt in de O.A.S.

Kiezen de Europeanen eieren voor hun geld?

WAT op het ogenblik in Algerije gebeurt, is van het grootste belang. Tienduizenden Europeanen, die de moed al hadden opgegeven, zijn naar Frankrijk vertrokken. Was hun besluit al mede het gevolg van het falen van de O.A.S. (Organisatie van het geheime leger) het was tevens een nieuwe slag voor deze terreurbende. Deze klap kwam zo hard aan, dat er onenigheid binnen de O.A.S. ontstond tussen de stromingen, die belang hebben bij een gunstige regeling met de Mohammedaanse meerderheid in het land en degenen, voor wie in Algerije geen toekomst meer is. Het is ruw geschetst een conflict tussen de belangen van burgers en militairen, tussen hen, die alles te winnen hebben bij een regeling en hen, die er alles bij zullen verliezen, omdat zij hun schepen reeds achter zich verbrand hebben. Vandaar de merkwaardige wapenstilstand — vandaar ook de besprekingen, die achter de schermen tussen Europeanen en Mohammedanen aan de gang zijn.

UITTOCHT

De Europeanen hebben van het begin af de Organisatie van het geheime leger gesteund, omdat zij er van hoopten, dat deze beweging hun toekomst in Algerije zou kunnen verzekeren. Zij deden dat niet, omdat zij de hoop, in dat land te blijven wonen, al hadden opgegeven. Integendeel. Zij hebben er juist nooit aan willen denken, de grond waarop verreweg de meesten van hen geboren zijn, te verlaten. Toen dan ook langzaam maar zeker duidelijk werd, dat de leiders van de O.A.S. niet aan de verwachtingen van de Europese bevolkingsgroep konden beantwoorden, ja dat die leiders stuk voor stuk als dieven in de kraag werden gegrepen, begon de uittocht van de Europeanen. Het betrof hier voornamelijk vrouwen en kinderen en Fransen, die niet zulk een sterke binding met Algerije hebben, als degenen, die er geboren zijn. Hetgeen niet wegnam, dat de massale vlucht voor de honderdduizenden die willen blijven een teken aan de wand was.

BESEF

Het gevolg was, dat deze Europeanen voor het eerst sedert vele jaren bereid waren, eieren voor hun geld te kiezen en contact opnamen met de Mohammedaanse bevolkingsgroep. Om te redden, wat er nog te redden valt. Deze mensen beseffen, dat er voor hen slechts plaats in Algerije zal zijn, als zij met de Mohammedanen als gelijken willen samenwerken. Zij hebben blijkbaar leren inzien, dat een Frans Algerije slechts een hersenschim is en dat de tijd in het voordeel van de mohammedaanse bevolking werkt, die met haar tien miljoen zielen een machtige positie zal innemen tegenover iets meer dan een miljoen Europeanen. En bij het berekenen van hun kansen speculeren zij op het feit, dat Algerije geen bestaansmogelijkheden heeft, zolang de Mohammedanen nog niet in staat zijn, de Europese bevolkingsgroep in alle opzichten te vervangen.

TACTIEK

Bij de besprekingen, die sedert vorige week achter de schermen aan de gang zijn geweest, zijn de Europeanen uitgegaan van de gedachte, dat de Mohammedanen belang hebben bij het stopzetten van het massale vertrek van Europeanen naar Frankrijk. Van de zijde van de O.A.S. is openlijk gedreigd, dat een definitieve uittocht van de Fransen gepaard zal gaan met vernietiging van huizen, bedrijven en installaties. Dat is de tactiek der verschroeiende aarde, die nog

nooit iets goeds heeft gebracht. Voorlopig lijkt het er nog op, dat dit dreigement alleen maar gebruikt wordt, om de „onderhandelingspositie” van de Europeanen tegenover de Mohammedaanse meerderheid wat te verstevigen. Het kan echter ook betekenen, dat dit snode plan voor een belangrijk deel zal worden uitgevoerd, als de diehards in de O.A.S. hun zin niet krijgen. Dat weten de leiders van het Nationale Bevrijdingsfront (FLN) in Tunis ook. En daarom bestaat er een redelijke kans, dat er een regeling wordt getroffen, die voor de Europeanen aanvaardbaar kan zijn, als ze zich tenminste willen realiseren, dat de situatie in Algerije drastisch in hun nadeel is gewijzigd.

EÉN KAART

Heeft de burgerbevolking dus belang bij een regeling — als het kan zo spoedig mogelijk — met de militaire elementen in de O.A.S. is dit bepaald niet het geval. Die hebben alles na de mislukte opstand van de vier generaals op één kaart gezet. Zij hebben steeds geloofd, dat een man als Salan er in zou slagen, de Franse strijdkrachten in Algerije en later ook in Frankrijk, achter zich te krijgen en op die wijze een eind te maken aan het bewind van generaal De Gaulle. Dan zouden al hun moeilijkheden in één slag zijn opgelost. Maar al te lichtvaardig zijn zij destijds in het O.A.S.-avontuur gesprongen, omdat zij eenvoudig niet konden geloven, dat hun plannen wel eens zouden kunnen mislukken. En nu staan ze met de rug tegen de muur. De generaals Maurice Challe en Zeller werden vorig jaar reeds gearresteerd en veroordeeld. Generaal Jouhaud (na Salan de hoogste leider van de O.A.S.) wacht op zijn terechtstelling — tenzij De Gaulle hem gratie verleent. Salan werd zelf tot levenslange gevangenisstraf veroordeeld en zal wellicht opnieuw worden berecht.

NOG HOOP

De vaart is er uit en een weg terug is er niet meer, zeker niet voor de „groten”, als de gedeserteerde generaal Gardy, die in Oran en omgeving nog de O.A.S.-scepter blijkt te zwaaien. Deze lieden blijken slechte verliezers te zijn. Zij weigeren zich gewonnen te geven en trachten de Europese bevolkingsgroep van Algerije in hun val mee te sleuren.

En daarom is het — ondanks het feit, dat er nog steeds doden vallen in verschillende delen van het land — een verheugend verschijnsel, dat de O.A.S. tekenen van verval begint te vertonen. De Europese en Mohammedaanse bewoners van het land hebben allen belang bij een blijvende samenwerking. Als ook de Europeanen dit ten volle gaan beseffen, is er nog hoop voor Algerije.

Nadat dit artikel reeds geschreven was, werd bekend dat exgeneraal Jouhaud zich tot zijn vroegere chef Salan had gericht met het verzoek, een order te ondertekenen waarin de O.A.S. wordt gelast haar terreuracties te staken. Een eerste gevolg zal wellicht zijn, dat voorlopig niet tot uitvoering van het over Jouhaud uitgesproken doodvonnis zal worden overgegaan, terwijl voorts de mogelijkheid bestaat, dat president De Gaulle hem gratie zal verlenen. Gaat Salan in op het verzoek van Jouhaud, dan bestaat er een redelijke kans, dat zijn opdracht aan de O.A.S. van grote invloed zal zijn op de onderhandelingen, die thans in Algerije aan de gang zijn tussen Europeanen en Moslims. Aan de andere kant is het ook weer zo, dat een eventuele weigering van Salan de jongste ontwikkelingen niet meer ongunstig kan beïnvloeden. Wel zou een afwijzing van Jouhaud's verzoek de militaire diehards in de O.A.S. tot nog grotere onverzorgelijkheid aansporen. Algerije gaat een spannende maand tegemoet. Want de onafhankelijkheid van het land nadert nu met rasse schreden. d. B.

Punten en vraagtekens

WIE een commentaar schrijft op de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen, kan daarbij verschillende punten aan de orde stellen en ook enkele vraagtekens plaatsen.

Misschien klinkt het meer dan een ongelooflijk in de oren, maar dr. Kuyper heeft eens bepleit, bij de gemeenteraadsverkiezingen „de politiek” uit te schakelen. De gemeenteraad is geen volksvertegenwoordiging. Hij staat aan het hoofd van de gemeente en heeft het bestuur over gemeentezaken. Het is verstandig, het bestuur zo samen te stellen, dat de samenstelling der gemeenten een spiegelbeeld is van de bevolking. En tegelijk een representatief karakter draagt. „De vroede vaders”.

Maar toen dr. Kuyper dit schreef, tachtig jaar geleden, was er in een gemeenteraad niet veel te doen. Het ambtenarenkorps was zeer beperkt. In de middelgrote gemeenten, kwam er na de gemeentesecretaris ene mijnheer Van Nalslaan, oudste commies ter secretarie. En er liep 's morgens en 's avonds wel eens een man door de straat, van wie de burens wisten, dat hij „schreef op het stadhuis”. De „stads-timmerwerf” was nog maar het begin van „openbare werken”. Er waren geen gemeentebedrijven en evenmin een gemeentelijke sociale dienst. In de kwarteeuw, die aan de tweede wereldoorlog voorafging is de taak van de gemeente enorm gegroeid en die groei heeft zich in de laatste 15 jaar met hevigheid voortgezet. In de tekenkamers hangen plannen voor stadsuitbreiding, voor sanering van de binnenstad, die vele jaren van uitvoering zullen vorderen. Maar tegelijk wordt de activiteit van gemeenten veel sterker dan voorheen gereguleerd en gecontroleerd door „Den Haag”. En in de gemeenteraad is het debat vaak verschaald en komen er weinig principiële zaken aan de orde.

WIE dit allemaal nagaat, kan zich voorstellen dat de raadsverkiezingen weinig gevuld werden met thema's, aan de gemeentepolitiek ontleend. Meer dan ooit speelde de landspolitiek de beslissende rol.

De gemeenteraadsverkiezingen waren een herhaling van de statenverkiezingen. Dat is het allerduidelijkste punt.

Wat bij de statenverkiezingen verschoof, dat verschoof iets verder. Wat bij de statenverkiezingen vast stond, bleef staan.

En zo wisten de Prot. Chr. groepen zich te handhaven, de K.V.P. werd weer iets sterker, behalve in de randstad, de P.v.d.A. moest opnieuw constateren dat haar oppositiepolitiek haar electoraal gezien, weinig spectaculairs opleverde, de V.V.D. kreeg er weer van langs, en de P.S.P. zette haar opmars voort.

DE laatste drie punten zijn het belangrijkste. En het is verkeerd, alleen te letten op V.V.D. en P.S.P.

De P.v.d.A. vraagt bijzondere aandacht. Haar oppositie is blijkbaar niet geslaagd. Ook een socialistisch blad als Het Parool schrijft dat ronduit. Maar het is glad verkeerd, dat „falend beleid” eenzijdig en zelfs onbillijk toe te schrijven aan mr. Burger. Het is méér dan een persoonlijke kwestie. Al is het waar, dat mr. Burger soms iets te weinig zelfbeheersing toonde en — zoals wij nog verleden week schreven — door de t.v. een opstopper kreeg, alleen maar doordat er een close-up van hem geboden werd, schreeuwend, handen als een toeter voor de mond. Het pikante van het geval is, dat mr. Burger officieel aftreedt als kamerlid, omdat hij het o.m. zo druk heeft als voorzitter van de Vara.

DE P.v.d.A. heeft het moeilijk als oppositie en ook als „regeringspartij”.

Toen dr. Ruter een studie maakte van de revolutionaire stakingen in 1903 schonk hij bijzondere aandacht aan de figuur van Troelstra. Een man, die innerlijk gedeeld was. Een scherp jurist, bereid om zaken te doen en praktisch iets te bereiken, en tegelijk een dichter, een revolutionaire romanticus. En dan komt de schrijver tot twee conclusies. Dat zo iemand op beslissende momenten op een tragische wijze falen kan en dat toch de S.D.A.P. juist zo'n man nodig had, omdat zij zelf was als hij. Met dezelfde gespletenheid.

MET de P.v.d.A. is het in wezen nog niet anders. Onder leiding van prof. Oud heeft de Vrijzinnig-democratische bond zich bij de socialistische gevoegd. Mannen als Lieftinck en Van Walsum verlieten de C.H.U. en kwamen eveneens naar de P.v.d.A. Deze partij oriënteerde zich sterk op Labour, en had in 1946 zelfs verkiezingsplaten met een Tommy, en het advies om diens voorbeeld te volgen en op de Nederlandse Labour-partij te stemmen.

Maar tegelijkertijd smolt de communistische partij grotendeels weg, behalve in Amsterdam, en er waren tussen de communisten en de P.v.d.A. geen groepen meer als vroeger van Kolthele, Kruyt en Smeevliet. De P.v.d.A. kreeg onder het kiezerskorps een veel sterker linker vleugel dan in de partij en haar representanten. Eer bleef een zekere gespletenheid. Men zou verwachten, dat die het meest openbaar werd, zolang de P.v.d.A. regeringspartij werd. En dat het beter zou gaan, wanneer men samen met een zekere felheid tegen de Regering zou ageren. Het is niet uitgekomen. In de P.v.d.A. is een zeker onbehagen dat tot uitdrukking komt in het onverwachte heengaan van mr. Burger.

En de P.v.d.A. heeft de ontevreden V.V.D.-ers ook niet kunnen opvangen.

Het is eigenlijk een vraagteken, waar de tienduizenden stemmen, die de V.V.D. verloor, zijn gebleven. Maar de oorzaken van het verlies van deze partij behoeven geen commentaar.

EN dat leidt ons tot het plaatsen van een groot vraagteken.

Er zijn onderstromen die moeilijk zijn te volgen. Het is glad verkeerd, te denken dat de P.S.P. een splinterpartij is van de P.v.d.A. De P.S.P. heeft linkse socialistische onder haar aanhang, maar ook heel wat heren en dames, die alleen maar bang zijn voor de atoombom. En ook vrijwat intellectuele jongeren, die politiek kritisch zijn ingesteld en door hun stem op de P.S.P. tegen „de politiek” en tegen de „ouderen” protesteren.

DE A.R. Partij heeft stand gehouden. Maar op het niveau, waarop we helaas zijn gedaald.

En dus werken, propaganda voeren, getuigen. En allereerst de fundamenten versterken. A.

VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN

GELDERLAND

Voor nieuwbouw en onderhoudswerken

timmer- en aannemersbedrijf

B. SCHREUDER

Schoolstraat 8, Voorthuizen, tel. 03429-497

Radio K. B. Weimar Televisie

LANDELIJK ERKEND INSTALLATEUR
ELEKTRISCHE APPARATEN - VERLICHTING
MAANDEREIND 19 - EDE - TELEFOON 8373

Houdt u
van uw

koeien,
kippen en
varkens?

Wij ook!

Daarom leveren wij u

rundvee-
pluimvee-
en varkens-

voeders

Fa. W. H. H. v. d. Born & Co

GRAANHANDEL

TERSCHUUR

TEL. 03426-303

HAARDEN EN KACHELS

voor vaste en vloeibare brandstoffen, zowel voor
woonkamer als voor kantoren, zalen, etc.

Firma Wed. T. Viets

BERGSTRAT 38 TEL. 2765 (08370) - WAGENINGEN

Kinderstoelen- en BOXen Fabrik

ZEVENAAR (Gld.)

Verkrijgbaar bij de bekende zaken

UTRECHT

BOEK-, COURANT-, HANDELSDRUKKERIJ
DRUKKERIJ LIBERTAS N.V.
DRIFT 13 - UTRECHT

wil u gaarne van advies dienen

ZEIST

UW INTERIEUR

SMAAKVOL EN GEZELLIG INGERICHT
EN TOCH NIET DUUR!

FIRMA W. VAN TELLINGEN

SLOTLAAN 135-137 - ZEIST - TELEFOON 2486

Hemelvaart en Christelijke politiek

* Radiorede van Mr. W. R. van der Sluis,
secretaris van het Centraal Comité van A.R.
kiesverenigingen op donderdag 31 mei 1962.

CHRISTELIJKE POLITIEK en Hemelvaartsdag
passen bij elkaar. Zonder in theologische be-
schouwingen te treden, zou ik willen zeggen: de
hemelvaart van Christus is de bestaansgrond van
de christelijke politiek. Zij kan niet buiten dat
grote heilsgebeuren. Vandaar dat onze partij niet,
zoals sommigen uwer misschien dachten, van
deze uitzending heeft afgezien.

Er zijn mensen, die als volgt redeneren: het is
duidelijk waarom ik mijn kinderen op een
christelijke school doe. Het is eveneens geen
vraag waarom ik mij bij een christelijke werk-
gevers- of werknemersorganisatie aansluit. De
kerk is mij even dierbaar als mijn gezin. In be-
iden zet ik de deur voor de Zaligmaker wagen-
wijd open.

Maar dan komt het: Diezelfde mensen krijgen
een andere klank in hun stem als het over de
politiek gaat. Als zij zich daar niet van afmaken
met de opmerking: „politiek is een vuil zaakje”,
als zij dat al niet doen, dan zeggen zij: de poli-
tiek is een strikt zakelijk bedrijf.

Psalm 47 zegt het echter heel anders. Daar lees
ik: „God regeert de volken. Hij is een grote Kon-
ing over de ganse aarde.” Daarom en daarom
alleen reeds is politiek zeker niet in de eerste
plaats een zakelijke bezigheid.

U begrijpt wel waarom ik Hemelvaartsdag niet
alleen als een kerkelijk feest zie. Hemelvaarts-
dag is ook een feest in de politiek. In de christe-
lijke politiek wel te verstaan. Dat moet zo blij-
ven.

Gisteren zijn ongeveer 6½ miljoen Nederlan-
ders in de gelegenheid gesteld om in de politiek
bezig te zijn. Hoewel u dat misschien van mij
verwacht, ga ik nu niet veel zeggen over de uit-
slag van de stembusrijd.

Ik ga alleen nog eens onderstrepen, dat vele,
vele christenen zo'n verkiezing vlak vóór Hemel-
vaartsdag, naar ik hoop, ook ter dege in het
verlengde hebben zien liggen van de herdenking
van Christus' Hemelvaart. „De vrucht van het
offer op Golgotha wordt door de hemelvaart ver-
der gebracht”, zo zei mijn predikant het van-
morgen in de kerkdienst.

Christus voer ten hemel om de hemel op aarde
te brengen.

Daarom zongen wij:

Zoon van God en Zoon des mensen,
O, kom spoedig in uw kracht
Op des hemels wolken weder!
Kom, Heer Jezus, kom, ik wacht.

Iemand, die zo Hemelvaartsdag ziet, gaat niet
lauw en onverschillig naar de stembus om daar
alleen maar een zakelijke handeling te verrich-
ten. De christen, die op aller heren Opperheer
wacht, vult die wachttijd niet met ledigheid.

Hij belijdt zijn geloof; ja zeker in de kerk en
in zijn gezin. Maar ook in het publieke leven doet
hij iets met zijn credo; ook daar vergeet hij de
Bijbel niet, want het Woord van God heeft ont-
zaglijk veel voor het openbare leven, voor de
staatkunde, te zeggen.

En aan die Bijbel onderwerpt de christen zich.
Maar hij gaat verder, als hij zich niet vergist,
zoals de doorbraak zich vergist. Die christen vergt
nl. ook van zijn politieke partij dat zij zich aan
God en Zijn Woord onderwerpt. En aan de kan-
didaten voor raden, staten en Kamer stelt hij
dezelfde eis. Dan ligt een stembusgang op 30 mei
in hetzelfde vlak als de kerkgang van vandaag.

En hoe is het nu uitpakkt met die stembus,
zult u zeggen.

Op dit moment kan ik dat resultaat niet in zijn
geheel overzien. Morgen leest u het wel haarfijn
in uw krant.

Mijn eerste indruk voor wat de grote protes-
tantse christelijke partijen betreft, is dat er zeer
zeker ook teruggangen zijn. Maar eveneens vele
verblijdende tekens van stabiliteit of zelfs van
vooruitgang. Vooruitgang ook ten opzichte van de
Statenstembus van 28 maart j.l.

Opvallend is echter, dat vooral in veel ge-
meenten waarin de C.H.U. en A.R. samen op-
getrokken zijn, van een gezegend resultaat mag
worden gesproken. In 1958 kwam de A.R. in 315
van de bijna 1000 gemeenten gecombineerd uit
met andere partijen. In de meeste van die ge-
vallen deed ook de C.H.U. mee. Thans in 1962 is
het aantal gemeenten met samenwerkende pro-
testantse christenen nog hoger geweest.

Wij beschikken vandaag nog slechts over de
gegevens daaromtrent in 420 van de 967 ge-
meenten, waar de stembus gisteren klaar stond.
In 213 van die 420 gemeenten was een combi-
natie van reformatorische partijen aangetreden.
Dat zegt wel iets, ook al betreft het nog niet de
helft van alle gemeenten.

De tweede voorzitter van onze partij, de heer
Smallembroek, heeft m.i. dan ook terecht als zijn
voorlopig commentaar op deze verkiezingen voor
de televisie verklaard, dat het samengaan van
A.R. en C.H.U. een hoger totaalpercentage op-
leverde, dan de som der afzonderlijke percen-
tages in maart j.l. bedroeg. Dat opent perspectie-
ven voor de toekomst, al zullen wij onze nuchter-
heid niet mogen verliezen.

Intens blij mogen wij zijn met de vele mede-
werksters en medewerkers, die hun ploeteren en
zwoegen der laatste weken met zegen bekrond
zagen. Het waren in veel gevallen jonge christe-
nen, die in het politieke strijdgewoel natuurlijk
ook wel het aanlokkelijke van een competitie
zagen. Maar onderschat hun geestelijke visie op
deze zaken niet. Zij zijn het vooral, die over oud
zeer en over de klimaatsverschillen tussen
christenen van verschillende politieke kleur kun-
nen en willen heenkomen.

Vandaag zijn duizenden van hen in hun bonds-
dagen bijeen geweest. Vanmorgen mocht ik één
van die toogdagen bezoeken. Het gemeenschap-
pelijk belijden van de opgestane en ten hemel
gevaren Heer der Heren vormt hun gezamenlijk
uitgangspunt. Dat is ook de bron en de bezieling
der christelijke politiek.

Daarom behoren Hemelvaartsdag en christe-
lijke politiek bij elkaar.

Ik hoop, dat u die eenheid ziet.

Ik hoop vooral dat u zich ertoe aangetrokken
voelt.

Eén week
wereldnieuws
in vogelvlucht

• Schuiven de stoelen der onderhandelaars van Nederland
en Indonesië langzaam naar de conferentie-tafel? Alles wijst
daarop; zowel de uittalingen van Oe Thant, dr. Van Royen,
Bunker en zelfs van de heer Jouve doen vermoeden dat
Soekarno's laatste woorden zo moeten worden opgevat, dat
ook hij het nog eens wil proberen over de boeg van het
gesprek. Sinds 19 mei heeft hij geen militaire avonturen
meer ondernomen. Zijn kansen liggen in New York misschien
ook beter... dan in de rimboe. Een klein bericht meldt ons
het gereed houden van Indonesische troepen voor actie in
Noord-Borneo. Het is nu nog van de Britten. Eerlang zal
het — zo luiden de plannen — met Singapore en Malakka
in een Maleise federatie worden opgenomen. Dat verklaart
wellicht Soekarno's neiging om eerst het Nieuw-Guinea-
geschied tot snel mogelijk uit de wereld te helpen. Dan volgt
wellicht dat Serawak, dat hij nu misschien nog aan andere
„kolonistors”, de Britten, kan ontrukken. Straks gaat dat
„argument” niet meer op.

• Het Frans-Engelse gesprek tussen De Gaulle en Mac-
millan heeft de eerste zo enthousiast gemaakt, dat de Brit
er een beetje confuus van werd. Tenslotte heeft Macmillan
in Engeland nog heel wat tegenstanders van aansluiting bij
de EEG rond lopen (Lord Beaverbrook), terwijl ook de
premiers van Australië en Nieuw-Zeeland, Menzies en
Marshall, in Londen hun anti-EEG hart zijn komen luchten.
Maar De Gaulle moet zich schoon wassen van de verdenking,
dat hij Engeland's toetreden saboteert. Het verzet tegen zijn
Europese politiek heeft reeds 5-MRP ministers uit het
kabinet-Pompidou doen treden en de oude tegenstander
Pinay weer in de politiek gebracht. Geen wonder dat de
generaal een opzienbarende stunt nodig achtte.

• Algerije heeft enkele dagen van ongekende rust gehad.
De OAS (gecamoufleerd als „Europese organisatie”) praatte
onder leiding van regeringschef Farès zowaar met de FLN.
Het zijn vooral de interne OAS-moelikheden, die dit ge-
sprek mogelijk maakten. De burger-leider Susini wil nog
redden wat te redden valt, maar de ex-kolonels wensen nog
slechts verschroefde aarde en overbrenging van de strijd op
Franse bodem (vergelijk het overwaaien van de Spaanse
burgeroorlog in 1936 vanuit Spaans-Marokko naar het

moederland). Hoe verloopt het proces in de OAS verder?
Zal de nieuwe Europese partij in Algerije, die met steun
van Susini met de moslems wil samenwerken, de „pied
noirs”, doen besluiten het eens en vooral al samenwerking
te gooien? Men moet snel beslissen want op 1 juli brengt de
volksstemming een soeverein Algerije tot stand en de execu-
tie van 2 OAS-ers in Parijs zal de desperate OAS-bende
tot het uiterste doen gaan. Daar helpt een te laat verzoek
van Jouhaud aan Salan, om de waanzin te doen stoppen,
niets meer aan. Of toch nog wel? De tweede helft van juni
zal het uitwijzen.

• Rusland en zijn rode satellieten zitten in een agrarisch
slop. In Polen heeft dit al tot grote onrust geleid. En hoe
denken de Russen over de prijsverhoging van 25 en 30%
van hun zuivel en vlees? De rode EEG, Comecon genaamd
is bijeen, doch heeft geen oplossing op korte termijn kunnen
bieden. China hongert en de Russische heilstaat met aanhang
staat er ook slecht voor.

• Oost-Duitsland is er het slechtst aan toe. Ulbrichts econo-
mie is bankroet. Rusland weigerde verdere hulp (reden:
zie boven). Toen wendde Pankov zich om hulp tot zijn
aartsvijand: Adeauer. Die antwoordde: eerst de Berlijnse
muur afbreken, dan zien we verder. Doch juist deze week
werd die muur met kazematten en andere „vestingswerken”
gegarneerd...

• West-Duitsland staat economisch dus onvergankelijk
veel sterker, maar het heeft toch ook zijn eigen problemen.
Het congres van de CDU heeft er één aangeduid: de op-
volging van Adeauer. „Der Alte” is zijn beloften van het
najaar 1961 blijkaar weer eens vergeten. Hij blijft aan.
Erhard bleef dus op de achtergrond. Slechts stemde de
bondskanselier er in toe dat Dufhues zich naast hem in de
voorzitterszetel van de CDU zette, maar dan met de beperkte
opdracht de partij-organisatie op de helling te zetten. Het
grote beleid blijft de oude baas aan zich houden.

• In Venezuela heeft president Betancourt (zelf toch een
progressief democraat) in korte tijd een tweede pro Castro-
revolutie, komend vanuit de marine, moeten onderdrukken.
Dit wijst er op hoe gevoelig Zuid-Amerika nog steeds is voor
Cubaanse infectie, hoewel de economische fleur allang van
het eiland geweken is.

• Portugal heeft vrijmoedig het lidmaatschap van de EEG
aangevraagd. Tegelijkertijd moest Salazar opnieuw in 5
plaatsen in Noord-Angola het hoofd bieden aan opstanden,
terwijl het in zijn eigen land ook verre van rustig is. Niets
toont zozeer als deze samenloop van feiten aan, dat de EEG-
landen een politieke beslissing moeten nemen als zij over dit
toelatingsverzoek (naast dat van Spanje, dat associatie
wenst) een standpunt gaan bepalen.

• (P.S.) In Laos praten de 3 prinses weer eens, in de
Vlakte der Kruiken ditmaal. Hoeveel barsten er ook in die
kruiken zitten, definitief breken is er nog niet bij. Dat komt
dan ook alleen omdat Kennedy en Chroestjov nog een paar
andere dingen aan hun hoofd hebben.

De Raadsverkiezingen van 30 mei 1962

Stembusresultaat in 59 gemeenten

Partijen	Zetels		Percentages				Stemmen			
	Raad 1958	Raad 1962	Raad 1958	Tw.K. 1959	Pr.St. 1962	Raad 1962	Raad 1958	Tw. K. 1959	Prov. St. 1962	Raad 1962
A.R.P.	34	92	4,2	4,1	4,1	4,1	118.224	117.012	116.559	117.327
C.H.U.	104	107	4,2	3,7	4,0	4,3	117.891	106.521	114.957	124.223
S.G.P.	20	23	0,9	1,1	1,2	1,1	23.588	33.118	34.395	31.010
G.P.V.	7	8	0,6	0,6	0,6	0,6	17.222	16.008	16.791	17.547
Prot. Chr.	202	204	10,7	9,7	10,1	10,2	300.280	280.046	288.597	292.234
Totaal	27	434	20,6	19,2	20,0	20,3	577.205	552.705	571.299	582.341
K.V.P.	312	329	19,1	18,5	18,7	19,1	536.743	531.443	534.283	546.436
P.v.d.A.	556	629	33,9	37,8	38,1	37,5	950.671	1.087.157	1.086.476	1.073.685
P.S.P.	11	49	1,9	3,0	4,7	5,4	52.684	85.438	134.145	156.043
C.P.N.	44	33	5,7	3,8	4,8	4,8	158.480	110.731	135.432	136.536
Totaal	611	711	41,5	44,6	47,6	47,7	1.161.835	1.283.326	1.356.053	1.366.264
V.V.D.	269	199	17,7	15,9	12,5	11,7	497.029	458.901	357.890	335.245
Boerenpartij	0	2	—	0,8	0,1	0,1	939	22.020	4.064	2.658
Vrije Burgers	0	1	—	—	0,9	0,4	—	—	25.038	12.952
Nat. Unie	0	0	0,1	—	0,1	—	3.809	—	2.576	1.033
Overigen 1)	2	1	1,0	1,0	0,1	0,7	28.298	29.840	2.538	19.923
Totaal „overigen”	2	4	1,1	1,8	1,2	1,2	33.046	51.860	34.216	36.566
Totaal Generaal	162	1677	100	100	100	100	2.805.858	2.878.235	2.853.741	2.866.852

1) Onder overigen vallen:

in 1958: Wereldburgers, Partij voor Overheidspersoneel, Soc. Verbond en Sportbelangen, Gemeentebelangen en nog 8 andere lijsten.

in 1959: Bruggroep, P.C.N.U.

in maart 1962: C.N.V., Wereldburgers.

HET stembusresultaat in 59 grote gemeenten, zoals weergegeven in deze eerste tabel, geeft voor de verschillende partijen het volgende beeld te zien.

De A.R.P. verliest vergeleken met 1958 twee zetels, de C.H.U. wint drie zetels, evenals de S.G.P., terwijl het G.P.V. één zetel wint. De groep samenwerkende prot. chr. partijen wint twee zetels. Het totale resultaat van de prot. chr. partijen is, dat deze samen zeven zetels hebben gewonnen. Daarbij moet er op gelet worden — dit geldt overigens ook alle andere partijen, dat het totale aantal zetels met 56 is toegenomen van 1621 tot 1677. Hoe de verdeling der 204 prot. chr. zetels is over de onder deze aanduiding samenwer-

kende partijen, is onbekend. Het is heel goed mogelijk, dat in deze groep onderlinge verschuivingen hebben plaats gevonden, maar die zijn op korte termijn niet na te sporen.

In de percentages en stemmentallen kwam gedurende de genoteerde vier verkiezingen weinig verandering. De totale groep prot. chr. partijen is in deze 59 gemeenten vrijwel stabiel.

Ditzelfde geldt ook de K.V.P., zij het dat deze partij meer profijt heeft kunnen trekken van de toename van het totale zeteltal. Een winst van 17 zetels bij een gelijk percentage in 1958 en 1962 mag deze partij tot tevredenheid stemmen.

De P.v.d.A. heeft vergeleken bij 1958 duidelijk winst geboekt. Opvallend is, dat het herstel, dat bij de laatste Provinciale Statenverkiezingen plaats vond zich bij de Gemeenteraadsverkiezingen niet heeft doorgezet. Het percentage is na een paar maanden integendeel weer wat gedaald.

De P.S.P. zette haar opmars voort, terwijl de C.P.N. vergeleken bij de Provinciale Statenverkiezingen stabiel bleef, maar weer verloor vergeleken bij 1958.

Spectaculair is de terugval van de V.V.D. Ook vergeleken bij de verkiezingen van maart jl. heeft het verlies van deze partij zich voortgezet.

DE tabel met het stembusresultaat van in totaal 59 gemeenten is niet representatief voor het gehele land.

Dat blijkt met name onmiddellijk zeer duidelijk uit het feit, dat in deze 59 gemeenten het percentage van de K.V.P. ongeveer 19 is, terwijl dit bij alle verkiezingen landelijk ruim 30 bedraagt.

Wel geeft de in deze tabel geboden vergelijking enigermate een aanwijzing inzake de algemene positie der partijen.

Het is bij gemeenteraadsverkiezingen niet mogelijk een vergelijkend totaaloverzicht te geven, zoals dat bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer en de Provinciale Staten wel het geval is. Er neemt immers bij de raadsverkiezingen steeds in vele gemeenten een groot aantal groepen naast de bekende partijen aan de verkiezingen deel.

De cijfers van deze tabel zijn hoofdzakelijk ontleend aan de publicaties in de dagbladen. De cijfers zijn echter anders gegroepeerd en van tussentellingen voorzien, op soortgelijke wijze als dit gedaan is met het cijfermateriaal, dat naar aanleiding van de laatste verkiezingen voor de Provinciale Staten in ons blad het geval was.

De 59 gemeenten zijn zodanig uitgezocht, dat de uitslagen van deze raadsverkiezingen in totaal vergelijkbaar waren, althans vergelijkbaar konden worden gemaakt met de raadsverkiezingen in 1958, de Tweede Kamerverkiezingen in 1959 en de Provinciale Statenverkiezingen van maart 1962.

Daarbij zijn bijvoorbeeld de stemmen van de protestants-christelijke partijen (A.R.P., C.H.U., S.G.P., G.P.V.) bij elkaar opgeteld, wanneer deze partijen nu of bij een van de vorige verkiezingen met een gecombineerde lijst uitkwamen. De stemmen zijn in dat geval gebracht onder de aanduiding „Prot. Chr.”.

De 59 gemeenten zijn:

Alkmaar, Almelo, Amersfoort, AMSTERDAM, Apeldoorn, Arnhem, Assen, Baarn, Barneveld, Beverwijk, De Bilt, Bussum, Deventer, Doetinchem, Dordrecht, Ede, Emmen, Enschede, Epe, Gorinchem, Gouda, 's-GRAVENHAGE, Groningen, Haarlem, Haarlemmermeer, Hardenberg, Heemstede, Den Helder, Hengelo, Hilversum, Kampen, Katwijk, Leeuwarden, Leiden, Middelburg, Nieuwer-Amstel, Onstwedde, Opsterland, Rheden, Ridderkerk, ROTTERDAM, Rijswijk, Schiedam, Sneek, Soest, Tietjerksteradeel, UTRECHT, Veenendaal, Velsen, Vlaardingen, Vlissingen, Voorburg, Wageningen, Winterswijk, Zaandam, Zeist, Zutphen, Zwolle, Zv. ijdrecht.

In deze groep ontbreken de provinciale hoofdsteden 's-Hertogenbosch en Maastricht.

VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN

HOLLANDIA TRIED

ONDERGOED
van de bovenste plank!

Landbouwwerktuigen- en
machinefabriek

Vicon

H. VISSERS N.V. — NIEUW-VENNEP
Telefoon 02526—841 (7 lijnen)

VRAAGT STEEDS

ZOETERMEERS ROEM

de fijnste margarine

FIRMA GEBR. VAN DER SPEK — TELEFOON 01790 - 3529
ZOETERMEER

„MIEDEMA” landbouwwagens

„MIETRA” transporteurs enz.

Vraagt vrijblijvend telefonisch, schriftelijk, of
persoonlijk inlichtingen, of brengt een bezoek
aan ons bedrijf.

L. S. MIEDEMA

Landbouwwerktuigenfabriek N.V.
WINSUM — FRIESLAND — TELEF. 05173-241*

S. J. SPRIETSMA

Metaalwarenfabriek - Fabriek van stalbenodigdheden
INDUSTRIEWEG 2 A
FRANEKER - TELEFOON 05170 - 2397

kan regelmatig geschoolde en
ongeschoolde werkrachten plaatsen

UIT ONZE BOUW- EN
AANNEMERSWERELD

J. DE KORT
metsel- en tegelbedrijf

Singel 350, tel. 33422 - 62891
AMSTERDAM

J. v. d. LINDE
AANNEMER VAN UTILITEITS- EN BURGERBOUW
Bouwd o.m. Geref. kerk van Goes, Kruiningen.
Scholen voor diverse instanties.
In aanbouw: Ned. Herv. Rusthuis te
's-H. Arendskerke en Rusthuis Geref. Kerk te Goes.
KLOETINGE - Schoolstraat 12 - Tel. 6705 (01100)

TIMMERFABRIEK VERMEULEN N.V.
MILL (N.-B.), TELEFOON 08859—605

Fabriek van geprefabriceerde houten gebouwen,
houten woningen, directieketen, barakken, garages,
vakantiehuisjes enz.
Speciaal voor de landbouw: kippenhokken, veld-
schuren, loodsen etc.

Export: België, Duitsland, etc.

metoor beton

N.V. BETONFABRIEK DE METEOR — DE STEEG
Fabriek van kwaliteitsbetonprodukten

Voor betere beton

Schokbeton

N.V. SCHOKBETON

Fabrieken te Zwijndrecht, Kampen en Elburg.
Bouwbedrijf te Zeist.

BETONFABRIEK
DEN BOER

NIEUW-LEKKERLAND -- Zuid-Holland
Opgericht 1883

Inrichting van kleuterscholen

Stalen klimmateriaal - keukens

ODIS! Fa. A. v. d. Werff - Doesburg
Kantoor:
Van Pallandtstraat 11 - Velp - tel. 08302-4642

Macostan

LAK EN VERE

voor industriële en
bijzondere doeleinden.

N.V. LAK- EN VERFFABRIEK MACOSTAN
EDE, telefoon 2047 (08380)

Houthandel en kistenfabriek
MEILINK N.V.

BORCULO - Hofstraat 10 ZUTPHEN - Marsweg 19
Telefoon 05457-561 Telefoon 06750-3746

Houtzagerij- Houthandel- Kistenfabriek

DE RAADSVERKIEZINGEN

Amsterdam

Inwoners 1-1-1962: 865.707

Partijen	Zetels					Percentages				Stemmen			
	'46	'49	'53	'58	'62	Raad 1958	Tw.K. 1959	P.St. 1962	Raad 1962	Raad 1958	Tw.K. 1959	P.St. 1962	Raad 1962
A.R.P.	—	—	—	—	—	—	5,9	5,9	—	—	29.959	28.907	—
C.H.U.	—	—	—	—	—	—	3,7	4,0	—	—	18.798	19.792	—
S.G.P.	—	—	—	—	—	—	0,3	0,3	—	—	1.396	1.560	—
G.P.V. (Holwerda)	—	—	—	—	—	0,5	0,2	0,3	0,2	2.532	1.073	1.759	1.189
Prot. Chr.	5	6	5	4	4	9,8	—	—	9,4	49.050	—	—	46.116
Totaal	5	6	5	4	4	10,3	10,1	10,5	9,6	51.582	51.226	52.018	47.305
K.V.P.	8	9	8	8	8	17,5	16,8	17,1	17,3	87.734	85.741	83.469	84.673
P.v.d.A.	15	14	17	15	17	30,5	35,9	37,0	35,6	152.804	183.544	181.050	174.341
P.S.P.	—	—	—	2	4	5,5	5,6	8,8	10,2	27.714	28.532	42.872	50.237
C.P.N.	15	12	10	6	6	13,5	10,0	12,9	12,5	67.542	51.122	62.932	61.541
Bruggroep	—	—	—	—	—	—	2,9	—	—	—	14.915	—	—
Soc. W.P.	—	—	—	—	—	—	—	—	0,8	—	—	—	3.945
Totaal	30	26	27	23	27	49,5	54,4	58,7	59,1	248.060	278.113	286.854	290.064
V.V.D.	2	4	5	9	5	19,7	17,3	11,5	10,3	98.859	88.021	56.046	50.719
Veiliger Verkeer Sportbel.	—	—	—	—	1	—	—	—	2,7	—	—	—	13.102
Vrije Burg.	—	—	—	—	—	2,1	—	—	—	10.459	—	—	—
Nat. Unie	—	—	—	—	—	—	—	1,8	0,8	—	—	—	4.046
Overigen	—	—	—	—	—	—	—	0,4	0,2	—	—	—	714
Totaal „overigen”	—	—	—	1	1	3,0	1,4	2,2	3,7	14.786	7.135	10.689	17.862
Totaal Generaal	45	4	45	45	45	100	100	100	100	501.021	510.236	489.076	490.623

In Amsterdam heeft de achteruitgang van de prot. chr. partijen zich weer voortgezet. Dit in tegenstelling tot de Provinciale Statenverkiezingen in maart j.l., toen de A.R.P. het percentage wist te handhaven vergeleken bij 1959 en de C.H.U. zelfs enige vooruitgang boekte. De totale prot. chr. groep moest na een paar maanden nu

een achteruitgang van bijna 1% noteren. De K.V.P., P.v.d.A., P.S.P., C.P.N. en V.V.D. vertonen hetzelfde beeld als in de totaal 59 gemeenten het geval is. Eén raadslid gaat nu speciaal zijn aandacht wijden aan Veiliger Verkeer, en wisselt daarmee de behartiger van Sportbelangen — die in 1958 een zetel veroverde — af.

Rotterdam

Partijen	Zetels					Percentages			
	'46	'49	'53	'58	'62	Raad 1958	Tw.K. 1959	P.St. 1962	Raad 1962
A.R.P.	5	6	5	4	4	9,2	8,6	8,3	8,4
C.H.U.	3	3	3	3	3	6,8	6,1	6,2	6,6
S.G.P.	—	—	—	1	1	2,2	2,1	2,2	2,2
G.P.V.	—	—	—	—	—	0,5	0,5	0,5	0,4
Totaal	8	9	8	8	8	18,7	17,3	17,2	17,6
K.V.P.	7	7	7	7	6	15,1	14,0	13,9	14,0
P.v.d.A.	18	19	21	20	23	43,0	46,9	48,0	47,5
P.S.P.	—	—	—	—	3	—	2,8	4,8	6,2
C.P.N.	9	5	4	2	1	5,8	3,5	4,2	4,1
Bruggroep	—	—	—	—	—	—	0,7	—	—
Totaal	27	24	25	22	27	48,8	53,9	57,0	57,8
V.V.D.	3	5	5	8	4	16,8	14,2	11,1	10,3
Rad. Soc. P.	—	—	—	—	—	0,6	—	—	0,3
Overigen	—	—	—	—	—	—	0,6	0,8	—
Totaal „overigen”	—	—	—	—	—	0,6	0,6	0,8	0,3
Totaal Generaal	45	45	45	45	45	100	100	100	100

In tegenstelling tot Amsterdam heeft Rotterdam een gunstig beeld opgeleverd voor de prot. chr. partijen, vergeleken bij de Statenverkiezingen van dit jaar. Voor het eerst na de Statenverkiezingen van 1958 ging de A.R.P. noch in stemmental, noch in percentage achteruit. Hoewel er geen reden tot overdreven enthousiasme is, is het toch prettig wanneer de steeds dalende lijn eens een keer wat omhoog gebogen kan worden. Een winst van bijna 500 stemmen en een stijging van 0,1% duidt aan, dat er ook in

een grote s Daarnaast v (+ 0,4%).
Helaas ver P.v.d.A. n r de absolute De V.V.D. 4 zetels. De P.S.P. haar intrede

's-Gravenhage

Inwoners 1-1-1962: 605.213

Partijen	Zetels					Percentages				Stemmen			
	'46	'49	'53	'58	'62	Raad 1958	Tw.K. 1959	P.St. 1962	Raad 1962	Raad 1958	Tw.K. 1959	P.St. 1962	Raad 1962
A.R.P.	5	6	6	—	—	—	8,6	8,2	—	—	29.866	27.373	—
C.H.U.	4	4	4	—	—	—	6,6	7,5	—	—	22.733	24.869	—
S.G.P.	—	—	—	—	—	—	1,2	1,4	1,0	—	4.215	4.750	3.477
G.P.V.	—	—	—	—	—	0,3	0,3	0,3	0,3	1.099	893	889	999
Prot. Chr.	—	—	—	8	8	17,7	—	—	16,5	60.141	—	—	54.883
Totaal	9	10	10	8	8	18,0	16,7	17,4	17,8	61.240	57.707	57.881	59.359
K.V.P.	11	10	9	10	9	20,0	19,6	19,7	20,3	67.787	67.623	65.650	67.584
K.N.P.	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P.v.d.A.	14	15	16	15	17	30,5	35,3	36,6	35,6	103.423	121.958	122.107	118.448
P.S.P.	—	—	—	—	2	1,7	2,5	4,0	5,3	5.808	8.805	13.268	17.602
C.P.N.	7	4	2	1	1	3,5	2,3	2,8	2,9	11.790	7.893	9.391	9.689
Bruggroep	—	—	—	—	—	—	0,6	—	—	—	1.918	—	—
Totaal	21	19	18	16	20	35,7	40,7	43,4	43,8	121.021	140.574	144.766	145.739
V.V.D.	4	6	7	11	7	23,7	22,3	17,8	16,0	80.667	76.970	59.362	53.283
Vrije Burg.	—	—	—	—	1	—	—	1,7	2,1	—	—	5.573	6.944
Overigen	—	—	—	—	—	2,6	0,7	—	—	8.888	2.909	—	—
Totaal „overigen”	—	—	—	—	1	2,6	0,7	1,7	2,1	8.888	2.909	5.573	6.944
Totaal Generaal	45	45	45	45	45	100	100	100	100	339.603	345.783	333.232	332.909

Ook in 's-Gravenhage hebben de prot. chr. partijen het percentage vergeleken bij de Statenverkiezingen in maart j.l. kunnen verbeteren en wel met 0,4%. Jammer is, dat tengevolge van het gescheiden optrekken van S.G.P. en G.P.V. ruim 4400 stemmen verloren gingen. De overige partijen geven weer ongeveer het

landelijke beeld van de 59 gemeenten te zien. Evenals in Rotterdam en Amsterdam verloor de V.V.D. vier zetels. De P.S.P. doet met twee man voor het eerst haar intrede in de raad. Onder de 45 raadsleden zal zich in september ook een Vrije Burger bevinden.

Utrecht

Partijen	Zetels					Percentages			
	'46	'49	'53	'58	'62	Raad 1958	Tw.K. 1959	P.St. 1962	Raad 1962
A.R.P. 1)	4	5	4	5	4	10,0	9,0	8,8	9,6
C.H.U.	3	3	3	3	3	7,5	6,5	7,1	7,7
S.G.P. 1)	—	—	—	—	—	—	1,0	1,2	—
G.P.V.	—	—	—	—	—	0,5	0,4	0,4	0,4
Totaal	7	8	7	8	7	18,0	16,9	17,5	17,7
K.V.P.	12	13	13	14	13	29,1	27,9	27,9	28,5
P.v.d.A.	14	13	15	16	18	34,0	37,8	38,5	37,4
P.S.P.	—	—	—	—	2	1,4	1,9	3,3	4,3
C.P.N.	5	2	1	1	1	2,6	1,5	2,1	2,2
S.D.P.	—	—	—	—	—	0,9	—	—	0,1
Totaal	19	15	16	17	21	38,9	41,2	43,9	44,0
V.V.D.	1	3	3	6	4	12,9	12,5	9,9	9,2
Wereldb. C.N.V.	—	—	—	—	—	1,1	—	0,6	0,6
Overigen	—	—	—	—	—	—	1,5	—	—
Totaal „overigen”	—	—	—	—	—	1,1	1,5	0,8	0,6
Totaal Generaal	39	39	39	45	45	100	100	100	100

1) Bij Raad '58 en '62 comb. A.R./S.G.P.

In Utrecht is het aantal raadsleden van de samenwerkende A.R.P. en S.G.P. met één gedaald van 5 naar 4. Vergeleken met 1958 werd een verlies geleden van 0,4%, evenals vergeleken bij de Statenverkiezingen van 1962 (A.R. 8,8% + S.G.P. 1,2% = 10,0%, thans 9,6%). De C.H.U. boekte enige winst (0,6%) en handhaafde haar zeteltal.

Ook hier terdam en de rechterzij De overig geveer hetz slag in 59 g

* * * Jong initiatief

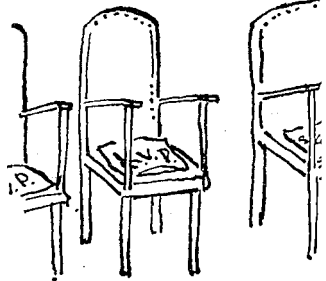
Onze partij is de laatste weken met enige graagte de gast geweest van geestverwante (hoewel niet-politieke) organisaties, die haar vroegen een vertegenwoordiging te zenden.

In ons blad willen wij ook gewag maken van onze sympathie voor hun werk. Het beoogt arbeid te verrichten in dienst van Hem, die ook de Heer van de christelijke politiek is.

In die dienst hebben vanuit de Exponential in Hilversum ongeveer 8000 Gereformeerde jongeren op Hemelvaartsdag een begin gemaakt met een prachtig initiatief, nl. het opzetten van het zendingseugdwerk in Ruanda. Tegen het einde van de Bondsdag kregen de aanwezigen een jubileumzakje (volgend jaar bestaat de Bond van Gereformeerde Jeugdverenigingen 75 jaar!) met één gulden mee. Dat is het „startkapitaal” van de actie „Heb het hart eens”.

Moge dit originele begin een even blij en gezegend resultaat opleveren.

Het is prachtig dat deze organisatie, evenals de Bond van Gereformeerde Vrouwenverenigingen dat deed, op die manier, bewijst dat niet alle hulp aan minder gezegende volken van de staat behoort uit te gaan. In het bijzonder op het terrein van de zending en de medische zorg is het particuliere en het in verenigingsverband opgezette christen-zijn met de daad onontbeerlijk.

De protestant

GEN VAN 30 MEI 1962

1962: 730.224

Groningen Inwoners 1-1-1962: 147.733

Partijen	Zetels		Percentages			Stemmen		
	'58	'62	Raad 1958	Pr.St. 1962	Raad 1962	Raad 1958	Prov.St. 1962	Raad 1962
A.R.P.	4	4	10,5	11,7	10,9	8.242	9.301	8.806
C.H.U.	3	3	8,1	8,5	9,0	6.326	6.739	7.295
S.G.P.	—	—	—	—	—	—	—	—
G.P.V.	2	2	5,0	4,6	4,9	3.907	3.669	3.950
Totaal	9	9	23,6	24,8	24,8	18.475	19.709	20.051
K.V.P.	3	3	9,0	8,8	8,8	7.028	6.966	7.152
P.v.d.A.	16	16	36,7	40,9	39,8	28.837	32.387	32.090
P.S.P.	1	3	3,8	5,6	7,1	2.975	4.478	5.705
C.P.N.	2	2	5,8	5,1	5,2	4.538	4.062	4.159
Totaal	19	21	46,3	51,6	52,1	36.350	40.927	41.954
V.V.D.	8	6	18,4	14,8	14,3	14.512	11.740	11.518
Overigen	—	—	2,7	—	—	2.090	—	—
Totaal „Overigen”	—	—	2,7	—	—	2.090	—	—
Totaal Generaal	39	39	100	100	100	78.455	79.342	80.675

• Groningen gaf enig verlies te zien voor de A.R.P. vergeleken bij de Statenverkiezingen 1962, enige winst vergeleken bij 1958. De C.H.U. gaf een doorgaande stijgende lijn te zien. De prot. chr. partijen tezamen wonnen vergeleken bij 1958 1,2% en bleven vergeleken bij maart jl. in percentage gelijk. Het zeteltal bleef onveranderd. Hoewel ook Groningen de tendens als in de 59 gemeenten te zien geeft, zijn alle partijen er niet meer stabiel.

Leeuwarden Inwoners 1-1-1962: 84.375

Partijen	Zetels		Percentages			Stemmen		
	'58	'62	Raad 1958	Pr.St. 1962	Raad 1962	Raad 1958	Prov.St. 1962	Raad 1962
A.R.P.	6	6	16,2	16,1	16,1	7.141	7.365	7.330
C.H.U.	3	4	9,4	9,8	10,2	4.133	4.504	4.668
S.G.P.	—	—	—	—	—	—	—	—
G.P.V.	—	—	0,7	0,7	0,7	323	298	350
Totaal	9	10	26,3	26,6	27,0	11.602	12.167	12.348
K.V.P.	4	4	10,2	9,6	10,2	4.486	4.397	4.661
P.v.d.A.	17	17	43,5	46,3	45,0	19.166	21.139	20.549
P.S.P.	1	2	3,1	4,7	5,6	1.389	2.165	2.549
C.P.N.	1	0	2,5	1,8	1,9	1.092	836	881
Totaal	19	19	49,1	52,8	52,5	21.647	24.140	23.979
V.V.D.	5	4	14,4	10,7	10,3	6.362	4.887	4.693
Overigen	—	—	—	0,3	—	—	135	—
Totaal „Overigen”	—	—	—	0,3	—	—	135	—
Totaal Generaal	37	37	100	100	100	44.097	45.726	45.681

• Leeuwarden deed de C.H.U. een zetel winnen. De A.R.P. bleef gelijk. De C.P.N. verloor haar laatste zetel, terwijl de P.S.P. thans met twee man in de raad vertegenwoordigd zal zijn. De zetel, welke de C.H.U. won, heeft de V.V.D. thans minder. De P.v.d.A. en K.V.P. bleven in zeteltal gelijk.

1962: 297.426

Assen Inwoners 1-1-1962: 30.101

Partijen	Zetels		Percentages			Stemmen		
	'58	'62	Raad 1958	Pr.St. 1962	Raad 1962	Raad 1958	Prov.St. 1962	Raad 1962
A.R.P.	3	3	14,2	14,7	14,6	2.029	2.251	2.246
C.H.U.	2	2	9,0	9,1	8,9	1.286	1.391	1.359
S.G.P.	—	—	—	—	—	—	—	—
G.P.V.	—	1	4,1	4,0	4,2	576	607	644
Totaal	5	6	27,3	27,8	27,7	3.891	4.249	4.249
K.V.P.	1	1	4,5	4,3	4,7	641	657	716
P.v.d.A.	11	12	46,8	47,0	49,1	6.677	7.231	7.538
P.S.P.	—	—	—	—	—	—	—	—
C.P.N.	—	—	3,0	2,1	2,5	426	323	382
Totaal	11	12	49,8	49,1	51,6	7.103	7.554	7.920
V.V.D.	4	4	18,4	16,1	16,0	2.627	2.474	2.461
Overigen	—	—	—	2,7	—	—	420	—
Totaal „Overigen”	—	—	—	2,7	—	—	420	—
Totaal Generaal	21	23	100	100	100	14.262	15.354	15.346

• In Assen handhaafden de A.R.P. en C.H.U. praktisch hun positie. Het G.P.V. doet in september met een man zijn intrede in de raad. De P.v.d.A. won de andere zetel van de nu met twee leden uitgebreide raad. K.V.P. en V.V.D. handhaafden zich.

Zwolle Inwoners 1-1-1962: 56.359

Partijen	Zetels		Percentages			Stemmen		
	'58	'62	Raad 1958	Pr.St. 1962	Raad 1962	Raad 1958	Prov.St. 1962	Raad 1962
A.R.P.)	7	7	12,3	10,9	22,6	3.640	3.252	6.780
C.H.U.)								
S.G.P.	—	—	—	1,4	—	—	410	—
G.P.V.	—	—	2,0	2,2	2,5	580	652	758
Totaal	7	7	25,7	24,6	25,1	7.584	7.322	7.538
K.V.P.	6	6	18,7	18,1	18,1	5.515	5.371	5.436
P.v.d.A.	13	14	37,5	41,1	39,9	11.082	12.239	11.951
P.S.P.	—	1	1,5	2,6	3,8	452	780	1.123
C.P.N.	—	—	2,4	2,1	2,0	713	610	604
Totaal	13	15	41,4	45,8	45,7	12.247	13.629	13.678
V.V.D.	5	3	14,2	11,5	11,1	4.212	3.423	3.321
Totaal Generaal	31	31	100	100	100	29.558	29.745	29.973

• Zwolle deed het percentage der prot. chr. partijen in totaal met 0,5% stijgen van 24,6 in maart jl. tot 25,1. De stemmen, op het G.P.V. uitgebracht, hadden geen resultaat. Evenals in Leeuwarden en Assen is ook in Zwolle de C.P.N. niet in de raad vertegenwoordigd. P.v.d.A. en P.S.P. wonnen een zetel ten koste van de V.V.D.

1962: 137.619

Arnhem Inwoners 1-1-1962: 125.960

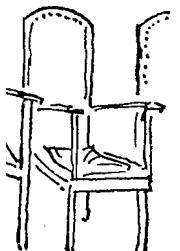
Partijen	Zetels		Percentages			Stemmen		
	'58	'62	Raad 1958	Pr.St. 1962	Raad 1962	Raad 1958	Prov.St. 1962	Raad 1962
A.R.P.)	6	6	14,9	6,1	15,6	9.820	4.090	10.462
C.H.U.)								
S.G.P.	—	—	—	0,5	—	—	359	—
G.P.V.	—	—	0,4	0,3	0,4	252	218	281
Totaal	6	6	15,3	14,9	16,0	10.072	9.998	10.743
K.V.P.	13	12	30,8	30,7	30,2	20.261	20.489	20.249
P.v.d.A.	14	16	35,4	38,5	39,0	23.332	25.644	26.183
P.S.P.	—	1	—	2,2	2,8	—	1.458	1.891
C.P.N.	—	—	2,3	1,6	1,7	1.510	1.070	1.131
Totaal	14	17	37,7	42,3	43,5	24.842	28.172	29.205
V.V.D.	6	4	16,2	11,3	10,3	10.650	7.569	6.931
Boerenpartij	—	—	—	0,8	—	—	556	—
Totaal „Overigen”	—	—	—	0,8	—	—	556	—
Totaal Generaal	39	39	100	100	100	65.825	66.784	67.128

• In Arnhem konden de samenwerkende A.R.P. en C.H.U. enige winst boeken in stemmental en percentage. Het zeteltal bleef echter 6. De stijging van het percentage vond niet alleen plaats vergeleken bij maart jl., maar ook vergeleken bij 1958. De K.V.P. verloor een zetel, de V.V.D. twee zetels. De P.v.d.A. won twee zetels, terwijl één P.S.P.-er zijn intrede in de raad zal doen.

Haarlem Inwoners 1-1-1962: 170.373

Partijen	Zetels		Percentages			Stemmen		
	'58	'62	Raad 1958	Pr.St. 1962	Raad 1962	Raad 1958	Prov.St. 1962	Raad 1962
A.R.P.)	5	5	12,3	6,7	12,0	11.105	6.296	11.285
C.H.U.)								
S.G.P.	—	—	—	0,4	—	—	330	—
G.P.V.	—	—	—	0,3	—	437	301	—
Totaal	5	5	12,3	12,5	12,0	11.542	11.647	11.285
K.V.P.	11	11	27,9	27,3	28,4	26.290	25.487	26.585
P.v.d.A.	13	15	32,9	36,5	35,5	30.984	34.088	33.277
P.S.P.	2	3	5,0	6,4	7,8	4.720	5.950	7.359
C.P.N.	1	1	4,7	4,1	4,7	4.436	3.825	4.384
Totaal	16	19	42,6	47,0	48,0	40.140	43.863	45.020
V.V.D.	7	4	17,2	11,2	10,2	16.247	10.426	9.531
Nat. Unie	—	—	—	0,2	0,3	—	221	311
Vr. Burgers	—	—	—	1,8	1,1	—	1.672	1.029
Totaal „Overigen”	—	—	—	2,0	1,4	—	1.893	1.340
Totaal Generaal	39	39	100	100	100	94.219	93.316	93.761

• De prot. chr. partijen in Haarlem boekten in stemmen en percentage enig verlies. Het zeteltal kon echter gehandhaafd blijven. Ook de K.V.P. behield haar 11 zetels, hoewel het percentage vergeleken bij 1958 en maart jl. steeg. Twee zetels winst voor de P.v.d.A. en een zetel winst voor de P.S.P. staan tegenover het verlies van drie zetels voor de V.V.D. (van 7 naar 4).

Een nieuw voorjaar?

Hieronder plaatsen wij twee oetrekkelijk kort na elkaar geschreven artikelen uit de Nieuwe Rotterdamse Courant. Wij geven er geen commentaar bij. Zij zijn bijzonder instructief om een kijk op het hedendaagse liberalisme te krijgen.

De lezer zal, verwachten wij, aan dit beeldrijk proza veel genoegen beleven.

Eerst een artikel uit de „Nieuwe Rotterdamse Courant” (liberaal) van 12 maart 1962:

Eigenlijk is het niets nieuws wat de voorzitter van de V.V.D., prof. mr. P. J. Oud, in zijn partijcongres constateerde, n.l. dat het liberalisme met het klimmen der jaren jeugdiger wordt.

Liberalisme heeft de bedoeling steeds nieuwe levenskracht aan het bestel der samenleving te geven. Liberaal streven heeft dus op en in zichzelf steeds iets jeugdigs.

Een andere kwestie is het, of alle liberale partijen altijd wel evenzeer als hun beginse) van dat jeugdige doortrokken waren. Hun beleid wees daar niet altijd op.

Wat de tegenwoordige liberale partij, de V.V.D., betreft kan worden vastgesteld, dat naar houding in principiële zaken soms hartverwarmend is geweest. Maar haar positie en haar activiteit in het politieke geheel waren niet altijd zeer inspirerend.

Vast staat intussen wel, dat zij inderdaad beslissend is geweest bij de doorbreking van de verstarring waaraan de Nederlandse politiek onder de kabinetten-Drees was gaan lijden. Terrecht heeft prof. Oud daar in zijn partijcongres aan herinnerd.

* * *

Die kabinetten-Drees berustten op de formule: P.v.d.A. plus K.V.P. plus X. Deze X had een variërende inhoud: protestants-christelijk of liberaal of beiden of — wat we ook hebben beleefd — „een exponent van de derde macht”. Numeriek was X steeds van minder betekenis kwalitatief was zij vaak van meer belang, al betekende dit werkelijk niet altijd een grootse bijdrage van de betrokken politieke partij tot het beleid. Een Stikker vond zijn parlementaire geestverwanten in 1951 tegenover zich een Zijlstra was kennelijk — en zeker in de tijd van de kabinetten-Drees — een exponent van slechts een vleugel van zijn partij, een s'Jacob werd maar half of zelfs helemaal niet gerekend tot de partij van zijn richting.

Hoe dan ook, de eerste twee termen van de formule van de kabinetten-Drees waren dommerend. En toen dit verstarrend ging werken en ook de kiezers dat gingen beseffen, hebben de liberalen met hun verkiezingswinst van 1959 die verstarring weten te doorbreken. Dat was een grote oolitieke verdienste.

Wat er voor de oude formule concreet in de plaats is gekomen hebben wij nooit helemaal kunnen bewonderen, gelijk wij al we) eerder op deze plaats hebben geschreven. Maar wij hebben nu eenmaal de situatie, zoals die in 1959 is ontstaan: en de liberalen zijn daar nauw bij betrokken.

* * *

In het jongste verleden — niet het zedelijke werk van die naam maar de paar jaren achter ons — heeft prof. Oud naar onze smaak het kabinet wel eens wat al te zeer door dik en dun, wel eens met al te weinig kritiek, verdedigd. Maar zijn optreden in het partijcongres te Leeuwarden was, gelijk trouwens het hele congres, bepaald verfrissend. De liberale beginselen, het liberalisme als altijd jeugdij verschijnsel, heeft men daar weer kunnen proeven.

Aldus werd ook duidelijk afstand genomen van opportunisme en van iets wat men het sleeptouw der ontevredenen zou kunnen noemen. Wat dit laatste betreft: over aangelegenheden als de zaak-Meulenbelt en de zaak-Van der Putter zijn bijzonder verstandige dingen gezegd: wat prof. Oud nu langs in een partijvergadering te Hilversum ook al had gedaan. Wij verwijzen naar onze berichtgeving over het congres elders in dit nummer en in de N.R.C. van zaterdag jl.

Het was alsof de liberale partij onder invloed stond van de wisseling der jaargetijden die zich in de natuur al aankondigt.

Een nieuw voorjaar is aan het doorbreken, ook in de liberale partij, zoals

De Raadsverkiezingen van 30 mei 1962

Middelburg Inwoners 1-1-1962: 22.984

Partijen	Zetels		Percentages			Stemmen		
	'58	'62	Raad 1958	Pr.St. 1962	Raad 1962	Raad 1958	Prov.St. 1962	Raad 1962
A.R.P.	4	4	18,0	18,0	17,9	2.260	2.262	2.276
C.H.U.	3	3	16,1	15,0	16,9	2.019	1.880	2.151
S.G.P.	1	1	6,8	7,1	7,5	854	893	948
G.P.V.	—	—	—	0,5	—	—	69	—
Totaal	8	8	40,9	40,6	42,3	5.133	5.104	5.375
K.V.P.	1	1	8,1	7,9	8,0	1.011	987	1.015
P.v.d.A.	7	8	35,7	37,7	38,5	4.478	4.725	4.888
P.S.P.	—	—	—	1,7	—	—	210	—
C.P.N.	—	—	—	0,4	—	—	52	—
Totaal	7	8	35,7	39,8	38,5	4.478	4.987	4.888
V.V.D.	3	2	15,3	11,7	11,2	1.916	1.468	1.428
Totaal Generaal	19	19	100	100	100	12.538	12.546	12.706

's-Hertogenbosch Inwoners 1-1-1962: 73.739

Partijen	Zetels		Percentages			Stemmen		
	'58	'62	Raad 1958	Pr.St. 1962	Raad 1962	Raad 1958	Prov.St. 1962	Raad 1962
A.R.P.	—	—	—	4,0	—	—	1.417	—
C.H.U.	—	—	—	—	—	—	—	—
S.G.P.	—	—	—	—	—	—	—	—
G.P.V.	—	—	0,4	—	0,4	139	—	135
Prot. Chr.	2	1	6,8	—	4,8	2.295	—	1.724
Totaal	2	1	7,2	4,0	5,2	2.434	1.417	1.859
K.V.P.	24	24	67,9	66,3	65,0	22.888	23.510	23.295
P.v.d.A.	5	7	16,6	23,9	20,4	5.580	8.469	7.317
P.S.P.	—	—	—	1,2	—	—	434	—
C.P.N.	—	—	—	0,9	—	—	330	—
Totaal	5	7	16,6	26,0	20,4	5.580	9.233	7.317
V.V.D.	—	1	—	3,7	3,0	—	1.318	1.071
Gr. Kuypers	2	2	8,3	—	6,4	2.805	—	2.285
Totaal „Overigen”	2	2	8,3	—	6,4	2.805	—	2.285
Totaal Generaal	33	35	100	100	100	33.707	35.478	35.827

Maastricht Inwoners 1-1-1962: 92.371

Partijen	Zetels		Percentages			Stemmen		
	'58	'62	Raad 1958	Pr.St. 1962	Raad 1962	Raad 1958	Prov.St. 1962	Raad 1962
Prot. Chr.	—	—	2,1	1,5	—	941	700	—
Totaal	—	—	2,1	1,5	—	941	700	—
K.V.P.	27	24	67,9	65,1	61,2	30.329	29.991	28.549
Kath. Dem.	1	2	4,8	—	7,6	2.165	—	3.525
Totaal	28	26	71,9	65,1	68,8	32.494	29.991	32.074
P.v.d.A.	9	10	24,8	27,1	25,5	11.195	12.513	11.899
P.S.P.	—	—	—	1,6	1,2	—	745	568
C.P.N.	—	—	1,2	1,4	1,1	552	635	516
Totaal	9	10	26,0	30,1	27,8	11.747	13.893	12.983
V.V.D.	—	1	—	3,3	3,4	—	1.500	1.593
Totaal Generaal	37	37	100	100	100	45.182	46.104	46.650

dat bij het liberalisme nu eenmaal behoort.

Voor ons is liberalisme een dierbaar en altijd zich verjongend beginsel. Wanneer dat zich weerspiegelt vindt in een politieke partij voelen wij daar blijdschap over, te meer nu Nederland binnenkort bij de stembus weer een gewichtige en moeilijke keus moet doen.

De „Nieuwe Rotterdamse Courant” kwam op 1 juni na deze frisse lentewind echter met de volgende ontboezeming:

In het radio- en televisie-interview met partijleiders, woensdagavond laat — onze gelukwensen met deze veelzijdige samenwerking tussen Hilversum en Bussum —, heeft de liberale partijvoorzitter, prof. Oud, de theorie opgezet, dat grote verschuivingen verschijnselen „op de korte golf” zijn, die bij een volgende gelegenheid zich makkelijk in omgekeerde richting ontwikkelen. Zo was het met het liberale succes in '58 en '59 geweest en zo is het nu wellicht met het succes van de P.S.P. De ingekrompen positie van de V.V.D. zou in deze theorie dan een basis voor nieuwe vooruitgang kunnen zijn.

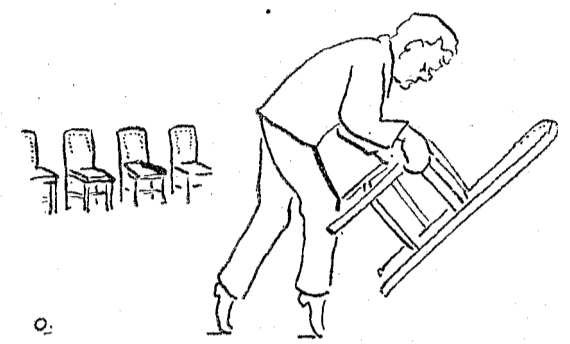
Dit laatste klopt: natuurlijk wel, als de V.V.D. inderdaad weer eens vooruit wil komen. Maar dat prof. Oud met zijn korte-golftheorie op de achtergrond zei, zich niet al te ongerust te maken, vinden wij verontrustend. De V.V.D. zal moeten begrijpen, dat zij op een verkeerde manier bezig is geweest. Het wordt hoog tijd dat zij, ter wille van de schone liberale beginselen, haar gedrag grondig gaat herzien. De noodzaak van andere mensen in de leiding — ondanks de verdiensten van de tegenwoordige leiding in het verleden — lijkt onmiskenbaar. Partijbestuur en Kamerfracties zullen met groter kracht inspirerend moeten gaan werken op alle kiezers die ontvanzelijk zijn voor liberale gedachten... Verfrissing in de liberale gelederen zal ieder die het wel meent met de liberale beginselen een gebiedende eis moeten achten.

* * * Fractie-overleg

De heer Delprat (V.V.D.) in de Eerste Kamer (29 mei 1962 — Handelingen blz. 3312):

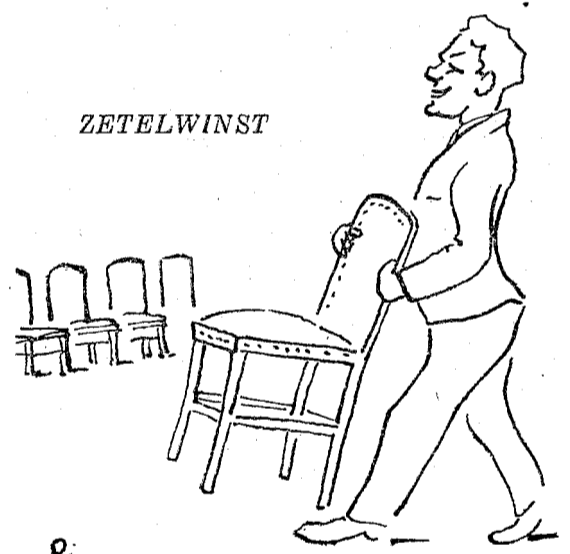
„Wanneer ik goed ben ingelicht,

• In Middelburg handhaafden A.R.P., C.H.U. en S.G.P. het zeteita). Het gezamenlijke percentage steeg van 40,9% in 1958, via 40,6% in maart jl., naar 42,3% thans. Voor de A.R.P. een verlies van 0,1%, voor de C.H.U. winst van 0,8% en 1,9% resp. vergeleken bij 1958 en maart jl., voor de S.G.P. winst van resp. 0,7% en 0,4%. De P.v.d.A. won een zetel ten koste van de V.V.D.

ZETELVERLIES

• In 's-Hertogenbosch verloor de samenwerkende prot. chr. groep één van de twee zetels, mogelijk ten gunste van de V.V.D. die tot dusverre niet in de raad vertegenwoordigd was. De P.v.d.A. won de beide zetels waarmee de raad wordt uitgebreid.

ZETELWINST

• In Maastricht heeft ditmaal geen prot. chr. combinatie aan de verkiezingen deelgenomen. Ten koste van de K.V.P. won de P.v.d.A. een zetel, terwijl ook de V.V.D. thans voor het eerst één zetel in de raad zal gaan bezetten.

vergadert de Raad van de Waterstaat uiterst zelden; kan de Minister hieromtrent wellicht iets meer zeggen en hoe staat op dit punt met de Commissie Veiligheid Wegverkeer?”

De heer De Vos van Steenwijk (V.V.D.) in de Eerste Kamer (29 mei 1962 — Handelingen blz. 3316):

„De heer Delprat heeft gebruik gemaakt van deze gelegenheid om een opmerking te maken over de Raad van de Waterstaat. Hij heeft gezegd: „De Raad van de Waterstaat is ook zo'n langzaam lichaam, die vergadert — hij heeft mij dit later meegedeeld — naar hij had vernomen maar één keer per jaar. Het is natuurlijk dat de zaken dan ontzettend worden opgehouden. Ik wil dat toch even rechtzetten want dit is een fabeltje, dat ik uit het publiek wel vaker heb gehoord: die Raad van de Waterstaat traineert de zaken zo, die houdt ze zo lang op, die vergadert zo weinig.

De Raad van de Waterstaat vergadert niet één keer per jaar, maar eens per maand. Alleen wanneer er geen stof is, wordt er wel eens een maand overgeslagen.”

UIT PERS EN PERIODIEK

Hoge bomen — hard bedrijf

DE POLITIEK is een hard bedrijf dat bovendien in een glazen huis wordt uitgeoefend!" zo besloot het Algemeen Handelsblad maandagavond zijn commentaar. En dinsdagochtend opende De Telegraaf haar commentaar met dezelfde zin: „Politiek is een hard bedrijf!" Op diezelfde dinsdag kon men in Het Vrije Volk lezen: „Hoge bomen vangen veel wind!" en in De Rotterdammer: „Er zijn weinig functies waar men zo op de tocht staat als die van fractievoorzitter!"

Deze laatste woorden onthullen het waarom van de eensgezindheid die de Nederlandse pers zo plotseling ten toon spreidde: de toch wel plotseling gekomen mededeling dat mr. J. A. W. Burger in het nieuwe parlementaire jaar niet meer wenste op te treden als voorzitter van de Tweede Kamerfractie van de Partij van de Arbeid had niet nagelaten indruk te maken. Had niet nagelaten ook de hardste politieke commentator, ook de gewoonlijk felste schrijver er aan te herinneren dat politiek door mensen wordt bedreven. Door mensen van vlees en bloed die soms uitgeput zijn door de last die op hun schouders rust, soms ook neiging hebben om hard weg te lopen, omdat ze toch heus geen huid-als-een-olifant hebben — al wordt het wel eens anders beweerd!

Natuurlijk heeft geen dagblad nagelaten naarstig te speuren naar het waarom van mr. Burgers heengaan als fractieleider. Het was immers niet slechts nieuws over één mens — het was politiek nieuws! Bovendien nieuws dat kwam kort na de gemeenteraadsverkiezingen en ook daarom gelegenheid bood tot politieke beschouwingen.

Als eerste dan het commentaar van Het Parool — de eerste krant die maanden geleden al openlijk neerschreef dat de heer Burger maar beter kon aftreden als fractieleider. Het geschrevene droeg dan ook als opschrift de woorden „Wijs besluit!"

Het besluit van mr. J. A. W. Burger om zich terug te trekken uit het parlement, komt voor velen als een verrassing. Het Vrije Volk meldt dat de brief, waarin hij van zijn besluit mededeling heeft gedaan, al dateert van vóór de statenverkiezingen, maar pas thans officieel is toegezonden aan het hoofdbestuur van de P.v.d.A. De wat ongewone procedure zou kunnen duiden op enige aarzeling, zowel bij de heer Burger zelf als bij het partijbestuur. In elk geval is de kogel thans door de kerk. De heer Burger gaat heen.

De beslissing lijkt verstandig. Zonder twijfel is de heer Burger een man, die wat durf en fantasie betreft, onder de fractievoorzitters op de eerste plaats staat. Hij is echter steeds gehandicapt geweest door een gemis aan maat en aan tact. Zo werd hij een al te gemakkelijk doelwit voor velen, die aan zijn talenten niet konden raken, maar houvast hadden aan zijn tekortkomingen. Dat zijn vrienden vooral zijn goede eigenschappen zagen, is even natuurlijk als dat zijn tegenstanders zijn zwakheden uitbuitten.

Het resultaat was in elk geval, dat op de heer Burger en daardoor ook op zijn fractie een stempel van onverantwoordelijkheid kon worden gedrukt. En hoezeer het naar recht en billijkheid ook onverdiend was, het werkte toch door. In perscommentaren werd af en toe de indruk gewekt alsof de heer Burger niet helemaal serieus kon worden genomen. Dat dit onjuist was, kan wel blijken uit de vaardigheid, waarmee hij enkele malen kabinetformaties uit de impasse heeft weten te halen. Nu hij heengaat, mag van hem nog worden gezegd, dat hij in zijn wat onbeheerste rondborstigheid wel eens eerlijker is geweest dan anderen in welbeslepen volzinnen. Klein is hij nooit geweest; en hij is het ook thans niet in het voor hem zo belangrijke besluit.

In dezelfde geest schreef ook de parlementaire redacteur van het Algemeen Handelsblad — zij het ook met minder enthousiasme voor de figuur van de heer Burger:

„Om de persoon van een fractieleider mag geen rumoer ontstaan. Dit schaaft het morele gezag, waarmee hij in een parlementaire democratie in en buiten de Kamer behoort te zijn bekleed." Dit schreef jhr. mr. M. van der Goes van Naters in januari 1951 aan het bestuur van de Partij van de Arbeid, toen hij zijn ontslag nam als voorzitter van de socialistische fractie in de Tweede Kamer.

De directe aanleiding vormde een

ontactisch interview, door hem verleend, dat veel opzien baarde, maar het was slechts de druppel welke de emmer deed overlopen. In de loop van die eerste na-oorlogse jaren was namelijk duidelijk gebleken, dat de heer Van der Goes bij alle goede eigenschappen, die hij stellig bezat, toch het overwicht, de beheersheid en de bezonnen wijsheid miste, welke een goed fractievoorzitter dienen te kenmerken.

De socialistische fractie is met de keuze van haar voorzitters weinig gelukkig geweest. De heer Van der Goes werd na een zeer korte intermezzo van mr. L. A. Donker opgevolgd door mr. J. A. W. Burger en zo iemand het heeft gepresteerd rumoer om zijn persoon te welken, is het wel de heer Burger geweest. Van hem kan hetzelfde worden gezegd als van de heer Van der Goes van Naters.

Het valt ons niet moeilijk, menselijk gesproken zekere waardering te kunnen opbrengen voor de rondborstigheid, welke de heer Burger ongetwijfeld kenmerkt. Het was echter een rondborstigheid, die in de hitte van het parlementaire debat in volstrekte onbeheersheid overging en hem dingen deed zeggen, die niet waren te verantwoorden en zijn partij schade berokkend in de waardeschatting van het publiek.

Tot welke spanningen dit in de socialistische fractie leidde, kon geen goed waarnemer ontkennen. Deze spanning vond in november van het vorige jaar haar ontlading in een fel artikel van één der leden van de socialistische fractie, de heer J. de Kadt, in het maandblad Socialisme en Democratie, getiteld Falende Oppositie, naar aanleiding van het optreden van mr. Burger bij de algemene politieke beschouwingen van dat jaar in de kamer.

De heer Burger had naar het oordeel van de schrijver bij deze gelegenheid een rede van voortreffelijk gehalte gehouden (waarvan de inhoud ongetwijfeld in grote lijnen in het fractieoverleg was vastgesteld), maar toch was er, naar de heer De Kadt schreef, „aan het eind van de debatten grote teleurstelling bij een groot deel van de fractie ontstaan", omdat door een reeks onbeheerste en niet te bewijzen beschuldigingen (o.a. omtrent het standpunt van minister Cals ten aanzien van de kwestie Nieuw-Guinea) „teniet werd gedaan wat te voren in politieke beschouwingen met zoveel argumenten was opgebouwd".

Buitenstaanders, waartoe ook de bevriende socialistische pers behoorde, konden naar de mening van de heer De Kadt terecht de vraag stellen of dit incident geen vast onderdeel was van de methode-Burger en of die methode, die stijl, niet voortdurend belette dat het Nederlandse volk een juist beeld van de oppositie kreeg.

Zij, die zo redeneerden, vroegen zich volgens de schrijver in het socialistische maandblad af, of de partij, die zoveel bekwame mannen telt, dan niet een leider van betere kwaliteit aan de top moet stellen, die verandering brengt in de stijl van de oppositie en die haar meer vat doet krijgen op de kiezers buiten de partij.

Voor een partij, die nieuwe bevolkingsgroepen wil winnen, achtte hij de persoonlijkheid van een leider of van een leiders-team, respect afdwingend door rustige zekerheid, door beschaafde beslistheid, zonder tot strakke ernst te verstrakken van beslissende betekenis. De oppositie diende er voor te zorgen, dat zij op dit punt niet zou falen.

Het was duidelijk, dat een dergelijk artikel in een eigen partijorgaan, waarvan het kamerlid de heer Den Uyl redactiesecretaris is en in welke redactie behalve de heer De Kadt ook nog de kamerleden Suurhoff en mr. Van Lier zitting hebben, van meer dan incidentele betekenis was. Velen achten het voorzitterschap van mr. Burger toen reeds een verloren positie.

Wij laten de inhoud van de brief van mr. Burger en de wijze waarop deze is toegelicht, voor wat ze is. Ons lijkt een duidelijk verband tussen het bovenvermelde, zomede tussen het jongste optreden van de heer Burger tijdens het Nieuw-Guinea-debat — waardoor ook vele televisiekiezers werden geschokt — en diens „persoonlijke besluit" tot heengaan voor iedere goede verstaander aanwezig.

De politieke is een hard bedrijf, dat bovendien in een glazen huis wordt uitgeoefend. Ook mr. Burger heeft dat moeten ondervinden.

De Volkskrant had boven zijn artikel heel simpelweg neergeschreven „Mr. Burger" — een weinig inspirerende kop boven een wel interessante beschouwing:

Het aangekondigde heengaan van mr. Burger als fractievoorzitter van de Partij van de Arbeid komt op een ogenblik waarop de socialistische partij opnieuw haar koers moet bepalen. Na drie jaar oppositie dien de PvdA zich te gaan afvragen of zij straks oppositie wil blijven dan wel wil aansturen op nieuwe verantwoordelijkheid als regeringspartij.

De oppositierol van de PvdA is weinig spectaculair geweest. Dat bleek uit de uitslagen van de staten- en raadsverkiezingen. Het bleek eerder uit de kritiek uit eigen socialistische kring, waarin ook en vooral de persoon van mr. Burger werd betrokken. Erkend moet worden, dat het voor mr. Burger geenszins een eenvoudige taak was om het socialisme, ook in de rol van oppositie, een naar buiten aansprekende inhoud te geven. Dit kabinet zonder socialisten mag in wezen op de drie confessionele partijen en de VVD steunen, het heeft zich toch aangediend als extra-parlementair kabinet. Van de speelruimte, die er tussen kabinet en fracties bleef, hebben ook de zogenaamde regeringspartijen graag gebruik gemaakt. Bij de kritiek op zwakke plekken gingen zij vaak voorop, hetgeen in de afgelopen drie jaar vooral bij het bouwbeleid duidelijk werd. Op die manier bleef er voor de socialistische oppositie niet veel meer over, dat nog hout sneed.

De socialistische oppositie had ook in het algemeen het klimaat tegen. Het ging Nederland in de afgelopen drie jaar goed. De welvaart werd groter en de vruchten ervan zijn, hoewel de vrijere loonvorming niet volmaakt is, toch behoorlijk verdeeld. Bij de conjunctuurbeheersing is dit kabinet zeker niet minder werkzaam dan de vorige. Op het sociale vlak werden en worden — men denke aan het half miljardplan van minister Veldkamp — nog steeds verbeteringen doorgevoerd. Dit alles is in tegenspraak met de socialistische voorspelling, dat zonder PvdA de sociale klok zou worden teruggezet en alles uit de hand zou lopen.

Desondanks is de PvdA als oppositie op die sombere voorspellingen blijven doorborduren. Alles wat het kabinet deed was verkeerd, onder de maat, conservatief, en zelfs reactionair. Niet enkel mr. Burger stelde zich op die manier op, de hele socialistische partij nam deze houding aan. Wel moet gezegd worden, dat mr. Burger als de belangrijkste woordvoerder en als de man, die in de praktische politiek de eerstgeroepene was om de lijn aan te geven, voor een dergelijke koers de grootste verantwoordelijkheid droeg. Daarom mochten de eigen socialistische critici dan ook vooral hem in hun vrees voor de toekomst betrekken. Het ging om de vraag of mr. Burger met zijn negatieve kritiek niet al te veel op de linkervleugel speelde. Deze socialistische critici meenden, dat mr. Burger als oppositieleider — en dat was zeker juist — al te weinig een eisen positieve socialistische visie ontwikkelde, die ook andere groepen voor de PvdA bereikbare kiezers zou kunnen boeien.

De uitslagen van de staten- en raadsverkiezingen toonden aan, dat het pogen om links winst te boeken een vruchteloze bezigheid is geweest. De Pacifistisch Socialistische Partij ging daar, ten koste van de PvdA, met de buit strijken. De uitslagen wezen eveneens uit, dat de PvdA er ook als oppositiepartij niet in slaagde de confessionele partijen een deuk te geven. Bemoeidigend voor de PvdA kon enkel zijn, dat er weer een flink aantal eerder naar de VVD overgelopen kiezers — en blijkbaar toch ook ondanks mr. Burger — terugkwam.

Zo bekeken geloven wij niet, dat met een andere man op de brug alles gezegd kan zijn. Het gaat niet enkel om de persoon, maar ook en meer om de vraag waar de partij heen wil. De PvdA heeft tot nu toe, onder mr. Burger, een koers gevaren, die haar steeds verder van het regeringsvaarwater verwijderde. Wij hopen, dat zij, onder de nieuwe man, weer meer bereikbaar zal worden als mogelijke regeringspartner.

En tot slot dan het commentaar van Het Vrije Volk, dat gegeven werd onder de al even simpele titel „Opvolging":

Hoge bomen vangen veel wind. Sinds de Partij van de Arbeid in de oppositie is gegaan, is mr. Burger zo'n hoge boom geweest. Hij stond op de meest in het oog vallende plaats. Hij werd het mikpunt van zijn politieke tegenstanders. En zijn politieke medestanders wilden hun opvattingen en stijl terugvinden in zijn optreden.

Zolang de Partij van de Arbeid aan de regering deelnam werd het gezicht van de partij mede door de socialistische ministers bepaald. Zij droegen mee de verantwoordelijkheid en vingen mee de kritiek op. De verscheidenheid van samenstelling van de PvdA, de verscheidenheid van stijl kan beter door verscheidenen dan door één man worden getoond.

Niet ieder heeft zich gerealiseerd wat het voor de fractievoorzitter moest betekenen, dat hij na 1958 alleen op het eerste plan moest staan. Niet ieder heeft voldoende beseft, dat van één man maar één gezicht is te verwachten. Als het een man is van karakter. En dat mr. Burger een man met karakter is, wordt niet betwist.

Het is geen frase als mr. Burger spreekt van de toename van het werk dat op zijn schouders drukt in en buiten het parlement. Naarmate de jaren van oppositie verstrekken, werd die taak zwaarder. Want de binding die de Partij van de Arbeid aan haar leden geeft, is een politieke binding. De leden vinden elkaar in hun gelijkgezindheid op politiek terrein. Dat stelt aan de voorzitter van de Tweede Kamerfractie uitzonderlijk zware eisen. Hij is niet alleen de voorzitter van zijn fractie. Hij is ook de leider van de politiek van zijn partij. Hij is de figuur die zijn partij mee draagt.

Mr. Burger heeft zich niet aan deze last vertild. Hij heeft zich evenmin op de zwaarte van zijn taak verkeken.

Maar er is een ogenblik gekomen waarop hij zich niet langer verplicht gevoelde deze taak op zich te nemen. Niemand heeft het recht hem dat kwalijk te nemen. Voor wie niet door eerzucht wordt gedreven is het politiek leiderschap een zware verantwoordelijkheid, die men niet zoekt.

Het is duidelijk dat de Partij van de Arbeid voor een uiterst moeilijke beslissing staat. De fractie in de Tweede Kamer zal een nieuwe voorzitter moeten kiezen. Deze voorzitter zal, of hij dat wil of niet, op zijn beurt een hoge boom zijn. Aan hem zal de partij gekend worden en in hem zal de partij zichzelf willen herkennen.

Met zijn vermogen van vooruit te zien heeft mr. Burger de fractie de gelegenheid gegeven zich tijdig over zijn opvolging te beraden. Het zal de fractie niet aan meer en minder welgemeende raad ontbreken. Om de persoon zal verschil van mening kunnen zijn, niet over de zwaarte van de functie waarin moet worden voorzien.

Deze beschouwing van Het Vrije Volk doet ons wel deugd. Ze is reëel, niet van de arrogantie die de commentaren van dit socialistische blad zo dikwijls kenmerken. Dit commentaar bij voorbeeld dat drie dagen daarvoor in de krant stond als antwoord op de nabeschouwingen van De Volkskrant op de raadsverkiezingen:

Wie zich betrokken gevoelt bij de verkiezingen, loopt het gevaar dat hij zijn wensen voor feiten aanziet en zich al optellende, aftrekkende en delende rijk rekent. Dit gevaar willen wij vermijden.

Aldus gepantserd tegen mogelijke droombeelden komen wij niettemin tot de ontdekking, dat de PvdA een goede honderd raadszetels heeft veroverd, dat zij haar aanhang sinds de vorige raadsverkiezingen met tien procent heeft vergroot en dat zij zelfs in meer dan de helft van de gemeenten waar zij aan de verkiezingen heeft deelgenomen, vooruit is gegaan vergeleken bij het topjaar 1953.

Zonder nu onze ogen te sluiten voor het feit, dat zij een kleiner stemmenpercentage heeft behaald dan bij de statenverkiezingen van maart, mogen wij toch zeggen, dat dit een redelijk resultaat is.

De Volkskrant echter constateert in een kloeke kop: „Liberalen en Socialisten opnieuw verliezers."

Blijkbaar is de Volkskrant er iets aan gelegen de indruk te wekken, dat het met de Partij van de Arbeid maar slecht gaat.

Deze behoefte is trouwens niet tot de Volkskrant beperkt. Ook in andere kringen tracht men door middel van deze suggestie het moreel van de PvdA en vooral van haar kiezers te ondergraven.

„Gij hebt weliswaar bij de statenverkiezingen enkele tientallen en bij de raadsverkiezingen meer dan honderd zetels gewonnen, maar gij ziet er maar pips uit", voegt men ons toe.

Wij kunnen niet anders doen dan antwoorden, dat wij ons redelijk goed voelen. Dank u.

In de dagbladen heeft men al samenvattingen kunnen lezen van alles wat er aan wijsheid uit de pen der dagbladschrijvers gevloeid is over die raadsverkiezingen — wij zullen er op deze plaats niet verder op doorborduren. Slechts één uitzondering — waarschijnlijk niet het minst geschreven met het oog op Rotterdam, de eerste grote stad waar de socialisten een absolute meerderheid hebben: Het

• Vervolg op pag. 12

Hoge Raad geeft tram ruim baan

(van een medewerker)

In een klein bericht, dat velen niet eens zal zijn opgevallen, heeft de dagbladers dezer dagen melding gemaakt van een arrest van de Hoge Raad, dat voor het verkeer van ingrijpende betekenis is.

De zaak, waar de Hoge Raad over moest oordelen, had betrekking op het voorsorteren. Een Amsterdamse rij-schoolhouder had hierover een proefproces uitgelokt teneinde een uitspraak te krijgen over de vraag of een automobilist, die linksaf wil slaan en daarbij overeenkomstig de bepalingen van de verkeerswetgeving voorsorteert, d.w.z. op het uiterste linker deel van de voor hem bestemde rijbaan gaat staan, dat ook mag doen als daar een trambaan ligt. Hij komt dan immers in strijd met een andere bepaling, die zegt dat het overige verkeer de vrije baan van de tram niet mag belemmeren.

De Hoge Raad heeft de tram haar vrije baan gelaten en uitgesproken dat de automobilist bij het voorsorteren naast de rails moet blijven. Daarmee heeft ons hoogste rechtscollege een streep gehaald door een sinds jaren gegroeide verkeerspraktijk, die nooit tot grote moeilijkheden aanleiding heeft gegeven.

Arrest schept moeilijkheden

Het voorsorteren op de tramrails kan uiteraard een enkele keer enig op-onthoud voor de tram veroorzaken; er staat het grote voordeel tegenover dat het rechtdoorgaande verkeer de ruimte heeft en zich niet behoeft op te stellen achter degenen die linksaf willen. Met het toenemen van het aantal auto's is dit van niet te onderschatten betekenis.

Het is allerm minst uitgesloten, dat toepassing van het arrest van de Hoge Raad in de praktijk voor de trams een grotere belemmering zal betekenen dan de oude situatie. Van de opstoppingen, die in de binnensteden als gevolg van het arrest kunnen ontstaan, zullen immers ook de trams de dupe kunnen worden.

Nu de Hoge Raad zo duidelijk voorrang verleent aan de tram, is het de vraag of dit geen verdere consequenties zal hebben. Er rijden nog altijd trams in tal van smalle straten, waar geparkeerd mag worden en waar zowel rijwiel- als autoverkeer is toegestaan. In zulke straten is de automobilist wel gedwongen geheel of gedeeltelijk op de trambaan te rijden, maar hij is ook verplicht snelverkeer van rechts voorrang te geven. Als hij dat doet, stopt hij op de tramrails en belemmert een achteropkomende tram in haar vrije baan. Een uitweg is er in zo'n geval niet, of het zou moeten zijn de uitweg van overtreding van de voorrangregeling of de uitweg van het in de klem rijden van fietsers en het beschadigen van geparkeerde auto's.

Het verkeer is niet gelukkig met dit arrest van de Hoge Raad. De verkeerswetgever zal er goed aan doen op korte termijn aan het (voor)-sorteren van een aantal bepalingen te gaan en een voorrangregeling te ontwerpen ten aanzien van die bepalingen die in de praktijk van het verkeer met elkaar in strijd blijken te zijn en daardoor verwarrend werken. Verwarring wekt ongelukken in de hand.

Firma H. van Triest en Zoon

Groothandel

in fourages

DWINGELO

Tel. 05219 - 270 b.g.g. 316

EEN KRACHTIGE SCHAKEL BIJ DE IN- EN VERKOOP VAN UW RUWVOEDERS

Vraagt uw bakker naar

TARVO-BROOD

Uw bakker
Uw dokter

Mijn edelachtbare

Antonia Rietzanger

7

Nog levendig weet ik mij de dag te herinneren, waarop Minko in onze gemeenteraad gekozen werd. Hij was de hele dag zenuwachtig en hij vertrouwde mij toe, dat hij het gevoel had, dat op straat iedereen hem aankeek en dan dacht: — Dat is er ook een die er graag in wil....

Minko zei wel, dat hij niet in het minst zenuwachtig of gespannen was, maar ik wist wel beter, want ik ken hem van haver tot gort. Al zijn bewegingen en de manier waarop hij sprak getuigen van een onrustige gemoedsgesteldheid.

Wij gingen samen naar het stembureau en onderweg zei ik om hem te plagen: „En wie moet ik nu stemmen?”

„Dat weet je wel — Anti-Revolutionair natuurlijk!”

„Zou het voor de eenheid van alle protestante belijders niet beter zijn, mijn stem uit te brengen op de Christelijk-Historische lijst, of op de S.G.P.?”

Minko keek mij aan alsof hij er aan twijfelde, of ik mijn zinnen nog wel bij elkaar had.

„Ik had een dergelijke snuggere opmerking van een oud-Arja-lid niet verwacht, Tonia!”

„Mijn politieke inzichten zijn niet zo groot, Minko”, plaagde ik hem. „Ik denk, dat dit meer te wijten is aan het vroegere Arja-bestuur dan aan mijzelf. Ik ging naar de Arja om politieke kennis te verzamelen, maar een bestuurslid maakte mij regelmatig het hof, implaats van mij staatkundige wijsheid bij te brengen. Weet je nog, dat ik eens aan je vroeg, op welke wijze een dreigende breuk in het kabinet voorkomen was? Zó... zei jij toen en je gaf mij een zoen. De Arja-voorzitter was er juist nog getuige van en ik kleurde tot achter mijn oren.”

„Dat kan wel”, zei Minko. „Maar in ieder geval heb ik dat dan gedaan na afloop van de vergadering.”

„Stel je voor, dat je zo revolutionair geweest was, dat je het tijdens de vergadering gedaan had!”

„Nu gaan we stemmen.”

„Precies, lieveling. En ik breng dus mijn stem uit op de Anti-Revolutionaire lijst. Maar wie van de kandidaten moet ik stemmen? Er staan er veertien op en onder die veertien bevinden zich een heleboel aardige mensen.”

Het kostte Minko de grootste moeite, op dat ogenblik een goed Anti-Revolutionair te zijn. Inplaats van te zeggen: Je moet natuurlijk nummer één van onze lijst stemmen, zoals het hoort, zei hij: „Jij weet best, welk hokje je rood moet maken.”

Ik ben er zeker van, dat hij zich op dat moment bedwingen moest om niet te zeggen: Stem niet de lijstaanvoerder, maar mij.

Wij kwamen bij het stembureau.

„Nu gaan wij onze gewichtige taak vervullen”, merkte Minko op.

„Ja”, beaamde ik. „En wie stem ik?”

Minko had zijn kleine ijdelheid overwonnen en antwoordde: „Nummer één van lijst drie.”

„Nee”, zei ik, „vast niet! Nummer één is een beste man en ongetwijfeld een voortreffelijk raadslid, maar ik stem jón, schat! Ik geef aan jou de voorkeur boven alle andere mannen en je krijgt dus van mij een voorkeurstem!”

Het gezicht van Minko was plotseling een en al blijdschap. Hij zei nog wel: „Nee, stem liever nummer één, de lijstaanvoerder,” maar daar meende hij niets van.

Wij hebben gestemd en ik heb het hokje voor de naam van Minko rood gemaakt en er dus met nadruk aan meegewerkt, dat hij mijn edelachtbare zou worden. Ik was op dat ogenblik misschien niet al te best Anti-Revolutionair, maar wel een voorbeeldige echtgenote.

Minko stond op een verkiesbare plaats en menselijkerwijze gesproken was hij dus reeds tot raadslid aangewezen op de avond, dat de Kiesvereniging vergaderde en de definitieve kandidatenlijst samenstelde. Minko had die dag echter rust noch duur. Klaarblijkelijk vreesde hij, dat er in ons dorp een onvoorstelbaar grote politieke aardverschuiving zou optreden.

Toen het uur was aangebroken waarop de stembureaus gesloten werden, zei hij: „Ziezo, To... nu is het beslist. Over anderhalf of twee uur kunnen wij het weten. Nu zal blijken, of de propaganda van onze Kiesvereniging nog geholpen heeft.”

Ik vroeg hem, of hij niet naar het hoofdstembureau moest om zo gauw mogelijk de uitslag te weten.

Minko popelde om er heen te gaan, maar hij zei: „Dat kan ik moeilijk doen, want ik ben partij in geding en dan zou iedereen denken, dat ik brand van nieuwsgierigheid of ik gekozen ben of niet.” En even later voegde hij er aan toe: „De voorzitter van de kiesvereniging zou er heengaan en hij heeft mij beloofd, de uitslag telefonisch door te geven.”

Ik heb mijn man nooit met zoveel spanning zien wachten op het rinkelen van de telefoon, als die bewuste avond. Als iemand ooit de stelling zou verkondigen, dat het een man weinig doet of hij al of niet in een gemeenteraad gekozen wordt, zeg ik, dat dit larie is. Het doet hem alles!

Eindelijk en ten leste ging de telefoon. Minko greep ijlings de hoorn van de haak.

„Ja, met Rietzanger... Wat?... Ja... Ik... ik... O...” Ik zag zijn gezicht betrekken. „Ik... ja... o, juist... ik zal het doorgeven, ik zal... Ja... nee... ja... dag meneer.”

Ik dreigde zelf in de war te raken, want aan de woorden die Minko sprak en het gezicht dat hy daarbij trok, meende ik te moeten opmaken, dat het inderdaad mis was en dat de politieke aardverschuiving werkelyk was opgetreden.

Diep teleurgesteld hing Minko de hoorn weer op de haak. „En?” vroeg ik gespannen.

„t Was niets”, antwoordde hij. „Van de gemeentereiniging. Morgenochtend om acht uur komen ze met de wagen de put in onze tuin leegzuigen. Of ik er mee rekenen wil.”

Ongeveer een kwartier later ging de telefoon opnieuw. En toen was het raak. Minko was in de gemeenteraad gekozen en we hadden zelfs nog een zetel gewonnen. Minko was uitgelaten blij; hij leek op dat ogenblik weer de jongen van achttien, die voor zijn eindexamen geslaagd was.

„Dus nu ben je mijn edelachtbare geworden. lieverd,” zei ik en ik omhelsde hem en gaf hem een klinkende zoen.

Er stonden eensklaps tranen in de ogen van Minko.

„t Vraagt wel veel verantwoordelijkheid, Tonia,” zei hij met bewogen stem. „Als God me niet de wijsheid en 't goede inzicht geeft, zal er niet veel van terecht komen.”

Op dat ogenblik was ik zo trots als een pauw op mijn Minko en ik dacht: — Wat heb ik toch een beste heerlijke man!

We kregen die avond veel aanloop. Verschillende bestuursleden van de kiesvereniging en vrienden en kennissen kwamen Minko feliciteren. Hij voelde zich klein en onder de indruk en ik weet zeker, dat hij er die avond als een berg tegenop zag om lid van de gemeenteraad te worden en dat hij vaak tot zichzelf gezegd heeft: Wat ben ik toch begonnen... .

Minko bleek vierendertig voorkeurstemmen te hebben gekregen. Het was een enerverend vraagstuk, wie die vierendertig mensen waren die op Minko gestemd hadden en daarby dus waren afgeweken van het goede standpunt om het hokje voor nummer één van de lijst rood te maken.

Minko en ik hebben er vaak over zitten te gissen. Alle familieleden hebben we de revue laten passeren. Dan kwamen we tot elf stemmen, want Minko's nicht Cato zou stellig haar stem niet op hem uitgebracht hebben, omdat zij het nooit heeft kunnen uitstaan, dat hij mij genomen heeft. Oom Adriaan zou evenmin voorkeur aan Minko gegeven hebben, want hy ziet in Minko op de een of andere manier een concurrent. Van onze meest intieme kennissen hebben wij aangenomen, dat zij op Minko gestemd hebben. Maar toen kwamen wij, met mijn stem mee, toch nog maar op een totaal van drieëntwintig stemmen, want Ger en Cor konden we niet meetellen, daar zij in die tijd nog doorbraakneigingen hadden. Nee, we wisten die vierendertig stemmen niet allemaal thuis te brengen.

Pas een half jaar later zijn er nog twee voorkeurstemmen aan het licht getreden en wel van een kant, waar wij die niet van verwacht hadden.

Onze buurman, die schuin over ons woonde, was een doorgewinterd liberaal man. Hij ging op eerste Kerstdag en op Oudejaarsavond naar de kerk en voor het overige deed hij nergens aan, zoals hij het zelf gewoonlijk uitdrukte. Hij wond er nooit doekjes om dat hij van oud liberaal stempel was en riep er te pas en te onpas ach en wee over, dat de vakbonden zoveel te zeggen hadden.

Die buurman had een hond. Dat dier maakte de buurt onveilig. Wy hielden in die tijd zes kippen en we hadden al enige keren Hector van de burenen tegen het gaas van de ren zien opspringen. Onze kippen waren in paniek geraakt en fladderden als bezeten vogels door het hok.

Minko heeft op een keer de hond weggejaagd en hij is naar de buurman gegaan met het verzoek, de hond vast te houden. Dat verzoek viel niet in goede aarde. Hector was een beste hond die geen kip kwaad deed, werd hem verzekerd. De buurman had het altijd aardig gevonden van Minko, dat deze zo spontaan de tuinschaar in bruikleen wilde geven, maar zijn aanmerkingen op Hector waren misplaatst en onvriendelijk.

Ongeveer een week later was het dier weer in onze tuin doorgedrongen. Dit had een noodlottig gevolg: een van onze hennen was angstig door de ren gaan fladderen en tenslotte met een poot in het kippegaas blyven hangen. De poot bleek gebroken te zijn.

Minko en ik waren woedend op de lobbes van de overkant, die ons beste hennetje een gebroken poot bezorgd had.

Opnieuw stapte Minko naar de overzijde om in duidelijke bewoordingen zijn bezwaren tegen Hector kenbaar te maken en het verzoek te doen, het beest in 't vervolg vast te houden.

De gevolgen waren triest. De liberale buurman en zijn vrouw verklaarden, dat Hector nooit in andermans tuin kwam en nooit en nimmer enige belangstelling voor kippen aan de dag legde.

„Mijn vrouw heeft het zelf gezien,” zei Minko. „Ik wil die hond niet meer in mijn tuin zien.”

De buurman en zijn vrouw beweerden bij hoog en bij laag dat nergens ter wereld een braver hond rondliep dan Hector. Hector was een wonder van trouw, liefde en rust, Hector was een voorbeeldig dier en ze dachten er niet aan, Hector vast te leggen. En in zijn verbolgenheid voegde de liberale buurman er nog aan toe: „Ik heb in 't vervolg je tuinschaar niet meer nodig en als Jans en ik geweten hadden, dat je zulke onzin over Hector zou uitkramen, zouden wij je een half jaar geleden vast niet gestemd hebben!”

Wij hadden nooit kunnen bevroeden, dat uit deze hoek twee voorkeurstemmen gekomen waren. Het welwillend uitlenen van een tuinschaar kan zelfs gevolgen hebben voor de gemeentepolitiek... .

Maar van het ogenblik af, dat Minko zijn beklag gedaan had over de hond van de liberale buurman naar aanleiding van het ongeval dat onze witte leghorn had getroffen, was het ons wel duidelijk, dat bij volgende gemeenteraadsverkiezingen het echtpaar van de overkant niet meer hun voorkeurstem zou uitbrengen op het Anti-Revolutionaire raadslid Minko Rietzanger, mijn innige edelachtbare.

Hun voorkeur ging na dit kleine conflict onbetwist uit naar Hector, de kippenjager.

BON

GELIEVE ALS ABONNEE TE NOTEREN

NAAM: _____

Adres: _____

Woonplaats: _____

Opzenden aan de Administratie van NEDERLANDSE GEDACHTEN, Dr. Kuyperstraat 3 te 's-Gravenhage

ABONNEMENTSPRIJS f 3,25 per half jaar.

Bij het standbeeld van De Coligny

Een halve eeuw geleden, in de eerste jubidagen van 1912, bracht Koningin Wilhelmina een officieel bezoek aan Parijs.

Bij die gelegenheid legde zij een krans aan de voet van het standbeeld van haar voorvader Gaspard de Coligny.

Koningin Wilhelmina hield daarbij een rede, die in Nederland zeer de aandacht trok.

De rede was gericht tot de vertegenwoordigers van de Protestantse kerken in Frankrijk en luidde:

Mijne heren, ik ben zeer gevoelig voor de vriendelijke woorden, waarmee gij mij hebt toegesproken en betuig mijn hartelijke dank voor de schone wensen.

Welk een verheffende gedachte, u allen hier bijeen te zien, één in het levend geloof in Christus. Dat geloof geeft recht ons kinderen te noemen van geestelijke voorouders, die wij met diepe eerbied eren en vormt een hechte band, die mij aan mijn geloofsgenoten in Frankrijk bindt. Admiraal De Coligny heeft het geheim van dien heldenmoed gekend, die zijn oorsprong vindt in vast geloofsvertrouwen in God en heeft ons een voorbeeld nagelaten aan Zijn zaak gewijd. Door dit standbeeld heeft het dankbare nageslacht zijn gedachtenis gehuldigd en ik acht mij gelukkig mij daarbij aan te sluiten.

Aan de voeten van dit monument verenigd, heffen de harten zich op tot God en verheerlijken vóór alles Zijn Naam. Moge het geloof van ieder die in Christus als zijn Zaligmaker gelooft, steeds wassen en toenemen en mogen wij allen steeds meer levende getuigen van den Heiland worden.

Dr. Colijn vertelde ons eenmaal een treffende bijzonderheid als vervolg op het bovenstaande. Dr. Colijn was toen minister van oorlog. Er woonde in Den Haag een schoenmaker, die geregeld ten huize van de familie Colijn kwam vragen, of er ook schoenen te repareren waren. Hij was een gezellige prater en wist altijd wat nieuws. Mevrouw Colijn gaf hem in de keuken wel een kop koffie. Maar treffend was het te ontdekken, dat hij deze toespraak van de Koningin uit het hoofd had geleerd en haar vlot kon voordragen. Minister Colijn heeft de vrijheid genomen, het aan H.M. de Koningin na haar terugkeer uit Parijs te vertellen, als een bewijs, hoe deze toespraak bij eenvoudige mensen weerklink had gevonden.

KOGEL-LAGERS
Van der Spek
 Wolphaertsbocht 214
ROTTERDAM
 Tel. 79755

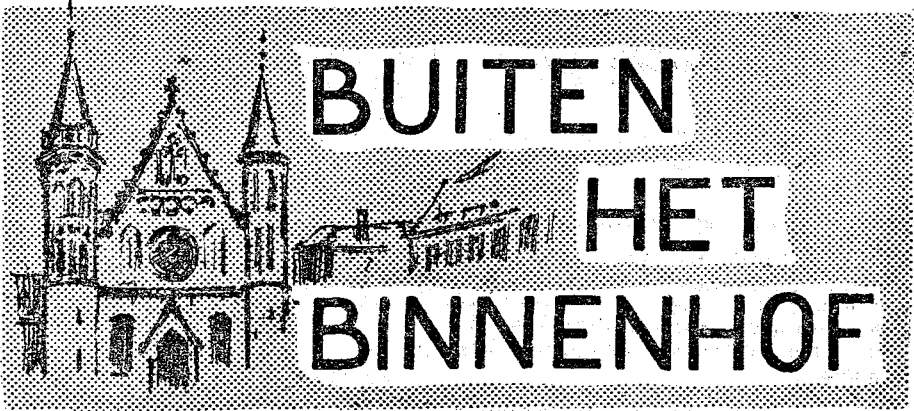
TRANS SKANDIA EXPRESS
 Wekelijkse autolijndienst
HOLLAND-STOCKHOLM vv
 Vertrek iedere maandag. Gelegenheid voor koel- en geventileerde ladingen, meubel- en machinetransport.
WAGeningen - Telefoon 08370 - 3750
 Telex 32121

M. C. van Staaveren
 AALSMEER — TELEFOON 4051
 Specialiteit in ANJERSTEEKEN,
 FRESIAZADEN

ALS ik dit schrijf is de spanning van de gemeenteraadsverkiezingen al weer gebroken. Nieuwe spanningen, al dan niet met de politiek verband houdende — welke spanningen doen dit niet? — zijn inmiddels opgeroepen, en/of gewekt. De uitslag van de verkiezingen is u bekend. Daarover spreek ik dus niet meer. Er is een belangrijke zaak, waarop ik wil wijzen. Het is de uitspraak en van de stembus en van de heer Smallegen na de uitspraak van de stembus. Het is de uitspraak met betrekking tot het samengaan van C.H.U. en A.R.P. Dit is geen gemakkelijke taak, ik weet dat. Er zijn haken en ogen en er moesten misschien meer ritssluitingen zijn. Maar het ritselt in de verhoudingen, het haakt niet zo erg meer, het oogt ook beter dan voorheen. De heer Smallegen, vind ik, ziet breder dan de heer Tilanus. Dat is beider goed recht. Beide heren zag en hoorde ik via de televisie. Niet mijn televisie, doch een van mijn vrienden, die ik met een visite heb vereerd, vanwege de verkiezingsuitslag. Op zo'n avond, waarop — mirabile dictu — een oud-collega van mij, van wie ik weet, dat hij V.V.D.-voorzitter is, commentaar gaf, gaat het gesprek vanzelf over de politiek. Met zoveel woorden uit de microfoon en zoveel cijfers op het scherm, praat je nu eenmaal niet over het kweken van zonnebloemen. Mijn vriend deelde mijn zienswijze over het stembuslot van de V.V.D. Ik vroeg hem, hoe hij het achteruitlopen van stemmental door die partij had kunnen voorspellen. „Rede van Riel”, zei hij, „heeft als een boemrang gewerkt”, merkte hij op. „Hoe kom je daarbij?” vroeg ik. „Stond in Nederlandse Gedachten” zei m'n vriend. Ach, dan zeg je niets meer. Want wat daarin staat daarmee stem ik in. Goed. Het werd bijna nachtwerk, toen alle sprekers klaar waren. Professor Oud vond ik waarlijk Oud geworden. Wat hij zeide vond ik een matte en een moede makende uitspraak. Overigens zijn zulke uitzendingen, waarop winnaar en verliezer en quite spelende partijen naast elkaar zitten niet opwekkend. De winnaar wil niet te veel opscheppen, de verliezer wil zijn verlies zo klein mogelijk voorstellen, de gelijkspeler moet wel een verrassende uitspraak doen, willen de luisteraars zeggen: „hé, dat is iets nieuws!”

Het is zo'n situatie als mogelijk kan zijn onder erfenamen. De een heeft bijna alles geërfd, de ander heeft niets, de derde kreeg een klein legaat. Kijk elkaar dan maar eens flink aan en knipper niet met de ogen! Straks moeten zij met elkaar thee drinken en als het kan zonder wrok naar huis. Moeilijk, heel moeilijk. Degenen, die dan niet zoveel gekregen hebben, kunnen beter met elkaar reizen. Die het meeste heeft verworven, kan zijn vrienden kiezen, die niets heeft gekregen, maar dan ook niets, moet zich rustig houden.

Enfin, we moeten nu verder, want de volgende stembus lukt al weer. De tendens naar links is een factor, welke de A.R.P. en de C.H.U. en de K.V.P. en de overige

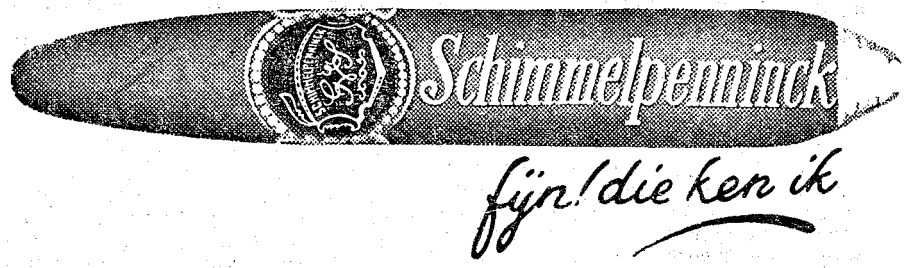
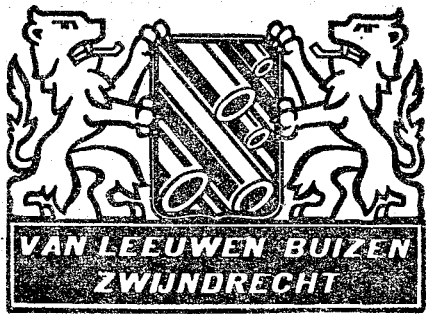
rechts georiënteerde partijen zeer ter harte zullen nemen. Daarvan ben ik overtuigd.

Verkiezingen voor het parlement veroorzaken altijd meer leven in de politieke brouwerij, dan de nu achter ons liggende verkiezingen voor Staten en Raden. Dat is ook bekend. Laten wij dan met flinke moed beginnen. De oude Romeinen hadden een gezegde: „Res reddidit ad triarios”, hetgeen zoveel betekent: „nu komt het erop aan!” In zo'n situatie zijn we, meen ik gekomen. Er is, gelukkig, een vernieuwde belangstelling van de jongeren voor de zaken van de landspolitiek. En dat is een verheugende factor, welke uitgebuit moet worden. Ik beluister nog wel eens stemmen van jongeren. En ik concludeer wel eens uit hun opmerkingen, dat ouderen de mantel, welke zij met ere vele jaren dragen, soms moeilijk van hun schouders kunnen doen glijden. Ach, ik kan mij dat begrijpen. Wie jarenlang zijn schouders onder een zaak gezet heeft, hier de zaak van de politiek, krijgt vaak brede schouders, om niet te spreken van een brede rug. Maar al valt de mantel dan niet gemakkelijk vanzelf op een ander, de ouderen zouden met één beweging het kledingstuk wel kunnen laten vallen. Let wel, alle ouderen moeten niet tegelijk weglopen, of mantels laten vallen. Geleidelijk aan, geleidelijk aan, want het kledingstuk mag niet op de grond vallen! U begrijpt wel wat ik bedoel.

Tot de jongeren zou ik willen zeggen, ontloop het omwerpen van die mantel niet. Denk ook niet, dat de politieke zaak een sine cure is. Er komt iets voor kijken. Vooral studeren.

In de toekomst kan ik niet kijken. Maar ik mag wel denken in het verschiet. Ik ben optimistisch ten aanzien van een nieuwe zwenking in de politiek in Nederland, als bepaalde facetten van 's lands moeilijkheden zullen zijn opgelost. Intussen gaan we aan de slag. U en ik.

William Frankema

Kryptogram

HORIZONTAAL: 1. gesprek; 4. stof; 8. witte lopers; 10. dit lawaai is tenslotte een gave; 11. historische liefhebber van soep; 12. luit vent; 13. in Groningen weet men nergens van; 16. grasveld, waarbij men een bedekte hemel wenst? 17. geen dieren om zonder handschoenen aan te pakken; 19. niet hoog verheven, maar zulk slijk is altijd nog acceptabel; 21. wapen dat kamerleden op hun hoofd dragen; 24. zoiets toegestuurd krijgen geeft meestal een onvoldaan gevoel; 25. dit zoeken is geen hoogstaande bezigheid; 26. door kinderen veel bezongen schoenmaker; 29. maakt de juffrouw tot mevrouw; 30. aan de landbouw verbonden stille stamper? 31. levensgevaarlijk voorwerp? Maar niet over praten, 't is nogal een teer onderwerp; 32. kostelijk zo'n dode man.

VERTIKAAL: 1. vechten zij de gevers? 2. hier treden altijd stremmingen op; 3. soep maakt haar flodderig; 5. bijnaam van 11 hor; 6. vrouwelijke houten klazen? 7. vraag aan een vrouw, die pas gewassen heeft? Nee, orkest; 9. hoe je 't ook keert, zij blijven familie; 10. de aardappelhandel zegt hier in te zitten; 14. in 't vuur zijn ze nuttig; 15. dit dier is meer dan een zwijn, maar wel erg dom; 18. deze vaten kun je beter niet aflopen; 19. brede weg, waarop stilstaan en terugkeren niet mogelijk is; 20. huisvrouwen hebben het nodig om hun kleren te maken en het schijnt hen soms ook de middelen te verschaffen om ze te kopen; 21. deze lieverd maakt een haan snaaks; 22. basis van 't menselijke verstand? 23. brave jongen, behalve dan de 8ste; 27. van deze kant

1	2	3	4	5	6	7	
8			9	10			
11		12		13			
	14			15			
	16			17			
18	19		20	21		22	23
24			25			26	
		27			28		
29				30			
31					32		

beschouwt zwart, van achteren bezien geelwit; 28. in Engels-sprekende landen gefabriceerde larve?

veren; 19. mustang; 22. toeren; 24. apekool; 25. chalet; 26. belang; 27. termiet.

Oplossing vorige puzzel

HORIZONTAAL: 1. brombeer, 8. examens; 9. sponde; 11. procédé; 12. Altena; 13. tientje; 14. terrine; 16. la-

VERTIKAAL: 2. repel; 3. mijnheer; 4. erebaan; 5. respijt; 6. pagode; 7. geleuter; 10. gewonnen; 12. altemaal; 15. riskeren; 17. attaché; 18. erpalm; 20. aromas; 21. gelag; 23. edele.

KORT GEZEGD

... zeer hartelijk dank! Dat mag wel eens gezegd worden na de stembus van de vorige week. Mensen, mensen, wat is er gesjouwd. Niet door iedereen, helaas, en ook niet overal misschien. Maar daar hebben wij het nu niet over... Die rekening moet plaatselijk vereffend worden. Ik heb die duizenden op het oog, die er wat men noemt, „hard aan getrokken hebben.“ U zult misschien zeggen: „hoe weet je dat allemaal, daar op je bureau-stoel in Den Haag.“

Ik weet dat omdat ik niet elke dag op dat plaatsje zit (daar komt het werk niet mee klaar in deze tijd; 't is vaak meer halen dan dat het gebracht wordt!) Maar ik weet dat vooral omdat we een goed hoorbare telefoon hebben en een royale brievenbus.

De telefoon stelt je vaak op de hoogte van wat er zoal aan activiteiten op stapel staat. En de brievenbus bevat dan te zijner tijd de resultaten van al die plannen. Nou, dat resultaat is bepaald niet mis. Ons bureau heeft al bij ettelijke gelegenheden aan de k.v.'s gevraagd enige „zichteemplaren“ van hun propagandamateriaal aan ons toe te zenden. Nee, natuurlijk niet omdat daar het fiat van het Centraal Comité aan gehecht zou moeten worden; wij zijn hier niet in Rusland. Het doel van dat verzoek was en is wel om vroeger of later andere kiesverenigingen van „voorbeelden“ te kunnen voorzien, als er weer een stembus aan de horizon verschijnt. Op Dr. Kuiperstraat 3 wordt op die manier een soort ideeënbuss voor algemeen gebruik opgesteld. Dat deden we in 1958 ook en vele k.v.'s hebben daar in 1962 een dankbaar en vruchtbaar gebruik van gemaakt. Dat had je effe eerder moeten schrijven, hoor ik sommigen al mompelen; dat doen wij de volgende keer ook wel als u nu voor voldoende materiaal zorgt...! Dus niet zo zinnig één foldertje opsturen; neen, een stuk of 10 als u die nog hebt.

Wij komen intussen er al mooi in te zitten, al kraakt de zolder nog niet. Stel dat de A.R. al dan niet gecombineerd met andere partijen, in circa 800 gemeenten met een lijst (en dus met propagandamateriaal) is uitgekomen, dan hebben we nu van ruim één tiende deel, dus uit 80 gemeenten, de bewijzen van die activiteit binnen.

Pracht-exemplaren zijn erbij. En ook zijn er die in een speciaal dossier bij de hand gehouden worden. Op dat dossier staat het woord: v o n d s t e n. Nu snapt u wel, dat we daar geen tentoonstelling van gaan beleggen. Een mens of een bureau kan nu eenmaal niet alles zelf bedenken... Maar voor die hele puike ideeën wilde ik nu niet in het bijzonder „dank u wel“ zeggen.

Het hartelijk en gemeende „dank u“ geldt allen, die de mouwen opgestroopt hebben. Die hun tijd, moeite, gesjouw, geploeter en ook teleurstellingen over gehad hebben voor iets waar ze geen cent beter van geworden zijn. En dat terwijl buurman X misschien lekker in z'n stoel zat. Of broer Y op diezelfde avonden elders een gelukkig graantje meepikte.

Hartelijk dank ook aan al die vrouwen, die hard meewerkten door zonder gemopper menige avond alleen thuis te zitten. Het „thuisfront“ kan de actie in een partij verlammen of stimuleren. Dat hangt af van het gezicht dat zij (of soms ook: hij) zet als de echtvriend(in) de actie-schoenen weer aantrekt. Ik geloof het echt wel goed gezien te hebben als ik constateer, dat er op veel plaatsen zeer hard gewerkt is. Het resultaat mocht dan ook vaak gezien worden. Doch in elk geval was het goed als het gedaan is uit liefde tot Jezus, de Heer, ook van het publieke leven in elk dorp en in iedere stad. Vooral in dat perspectief vat ik al wat gepresteerd werd, kort gezegd, samen in dat: welbedankt door heel de partij.

VAN DER SLUIS

A C H T E R P A G I N A

In de afgelopen week hebben wij nu ook de plaatselijke uitslagen van de gemeenteraadsverkiezingen nader kunnen beschouwen. Wij hebben tevens het resultaat in de verschillende delen van het land onder het oog kunnen zien. Daarbij hebben wij eveneens vergelijkingen kunnen maken met de resultaten van de in maart jl. gehouden verkiezingen voor de Provinciale Staten en de gemeenteraadsverkiezingen van 1958. Ook vergelijkingen met andere achter ons liggende verkiezingen zijn mogelijk.

Het is niet nodig hierop in deze rubriek nu nader in te gaan. Elders in het blad treft u hieromtrent het een en ander aan.

Uiteraard — en daarop willen wij dan ook hier de nadruk leggen — is het van groot belang, dat men plaatselijk na gaat, waar — in welke wijken en in welke stemlokalen — verlies werd geleden of winst werd geboekt. Het resultaat van dat onderzoek kan een aanwijzing geven waar de spits van de propaganda moet terecht komen en wellicht ook op welke wijze die propaganda moet worden gevoerd. Het kan nl. van betekenis zijn te weten op welke punten die propaganda met name moet worden gericht.

Dit nu reeds na te gaan is van het grootste belang, met name ook met het oog op de nu eerstvolgende verkiezingen, de verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal in mei 1963.

• September a.s.

Als wij over de Tweede Kamerverkiezingen 1963 schrijven denken wij aan het nieuwe partij-in-actie-seizoen, dat in september a.s. aanvangt.

Vorige week wezen wij er reeds op, dat het voor een goede start van dit eveneens weer zo belangrijke nieuwe seizoen noodzakelijk is, nu — vóór de vakantieperiode — reeds de noodzakelijke voorbereidingen te treffen.

Niet alles wat gedaan zal moeten worden kan nu reeds definitief geregeld worden, maar het is toch goed om als bestuur van kiesvereniging en centrale na te gaan wat in ieder geval plaatselijk of regionaal, vanaf begin september de aandacht zal moeten hebben. Wij laten hier bij wijze van voorbeeld een aantal punten volgen welke op de een of andere wijze die aandacht nodig zullen hebben.

HET NORMALE WERK

• Ledental

DAARTOE behoort met name het met elkaar zorgen, dat het leden-

tal van de kiesvereniging op peil blijft en zo mogelijk stijgt. Stilstand is achteruitgang. Een gezonde partij-organisatie zorgt — ook wanneer er geen landelijke actie gehouden wordt — voor een regelmatige uitbreiding van het aantal leden.

Hieraan kan elk partij-lid meewerken.

• Financiële positie

Tot het normale werk behoort ook het gezond maken en gezond houden van de financiële positie. Meer activiteit vraagt ook meer geld. Alle leden zullen graag zien, dat de partij plaatselijk, regionaal en landelijk het werk, dat gedaan moet worden zo goed mogelijk doet en dat zoveel mogelijk activiteiten ontplooid worden ter bevordering van de doorwerking van de christelijke politiek in ons volksleven. Dan mag ook op alle leden een beroep worden gedaan er mede voor te zorgen, dat de nodige financiën er zijn.

Ook op dit punt kunt u meewerken, zowel door te zorgen voor een redelijke eigen bijdrage, als door het bestuur te helpen bij een rondgang langs de leden ter verhoging van de contributie en/of voor een extra bijdrage voor een verkiezingsfonds.

• Voorlichting

Eveneens tot het normale werk behoort het aandacht schenken aan een goede voorlichting van leden en niet-leden. Een goed inzicht in het politiek gebeuren is van groot belang. Er is heel wat lectuur voor een geringe prijs beschikbaar. Nog te weinig leden lezen dit weekblad „Nederlandse Gedachten“. Ook nemen nog te weinig leden (en niet-leden) kennis van de politieke voorlichting, welke geboden wordt in de brochures, welke vanwege de partij worden uitgegeven. Voor wie nog weer wat dieper op allerlei vraagstukken wil ingaan is er A.R. „Staatkunde“, het maandelijks orgaan van de Dr. A. Kuiperstichting. De abonnementsprijs is slechts f 5.75 per jaar. Ook op dit punt kan elk partijlid in zijn omgeving, in zijn familie en kennissenkring meewerken.

• Radio en televisie

In verband met de voorlichting is van het grootste belang het luisteren en kijken naar de radio- en televisieuitzendingen, uitgaande van onze partij. Ieder is in de gelegenheid om de aandacht van anderen op deze uitzendingen te vestigen. Wilt u ook hieraan uw aandacht geven? De radiouitzendingen vinden

om de twee weken op donderdagavond van 19.50 tot 20.00 uur plaats. De eerstvolgende uitzending is op donderdag 14 juni a.s. De a.r. televisie-uitzendingen vinden om de zes weken plaats op dinsdagavond van 20.20 uur tot 20.30 uur. De eerstvolgende t.v.-uitzending is op dinsdag 19 juni a.s.

• Gespreksgroepen

Verder is tot het normale werk gaan behoren het werk van de gespreksgroepen. Als eerste onderwerp werd aan de orde gesteld de Sociale Verzekeringswetgeving. De termijn van inzending der rapporten is zoals u weet verlengd. Ook hieraan zal dus op vele kiesverenigingen vanaf september weer gewerkt worden. Een vlotte start na de vakantie kan thans reeds voorbereid worden.

VERKIEZINGSWERKZAAMHEDEN

DAAROP hopen wij binnenkort uitvoeriger terug te komen. Het is goed zich te realiseren, dat het werk voor de Tweede Kamerverkiezingen minstens zoveel tijd en inspanning zal vragen als de beide juist gehouden verkiezingen voor Staten en Raden. Naast de kandidaatstelling komt de samenstelling van het program van actie aan de orde. De propaganda vergt aller medewerking, evenals het verzamelen van stemmen bij volmacht. Na het Partij Convent zullen ook de Deputaten op een gewone Deputatenvergadering bijeenkomen.

En daarachter schuilt een — zo op het eerste gezicht niet verwachte — grote hoeveelheid werk. Zowel voor het normale werk als voor het verkiezingswerk mag op u allen nu reeds een beroep worden gedaan om uw medewerking te verlenen. Het is goed wanneer de besturen nu reeds met het een en ander rekening houden. Alle leden kunnen op velerlei wijze wat van dit werk meedragen. Gezamenlijk optreden maakt veel mogelijk.

• Nieuwe brochure

Deze week is ook aan de secretarissen van de kiesverenigingen toegezonden een exemplaar van de brochure, waarin de redevoeringen van dr. W. P. Berghuis en dr. J. A. H. J. S. Bruins Slot, gehouden op het Partij-Convent van 28 april jl. zijn gebundeld. Aan deze brochure is de titel gegeven: „In de stroomversnelling van deze tijd“. De prijs is f 0.50. De brochure is onder nr. 157 opgenomen in de brochurereeks. Bestellingen kunnen plaatsvinden per giro, gironummer 89673 t.n.v. de A.R. Partij-Stichting Dr. Kuiperstraat 3 te 's-Gravenhage.

Hoge bomen — hard bedrijf

• Vervolg van pag. 9

Vrije Volk plaatste namelijk onder het opschrift „Wethouders“ dit korte commentaar:

Als in september de nieuwe gemeenteraden bijeenkomen, zal hun eerste werk zijn het kiezen van de wethouders. Dat is in veel gevallen een tere zaak.

In de eerste plaats, omdat de ge-

meenten vaak vrij kleine levenskringen zijn, waarin menselijke sympathieën en antipathieën een te grote rol spelen. En in de tweede plaats, omdat men dikwijls de fout begaat het college van burgemeester en wethouders te zien als een verkleind ministerie.

Dit laatste is echter niet juist, hetgeen al blijkt uit het feit, dat de wethouders, in tegenstelling tot de ministers, gekozen worden.

Het is een eis van goede democratie, dat ook minderheden aan bod komen en dat het college van B. en W. een zo

goed mogelijke afspiegeling is van de gemeenteraad.

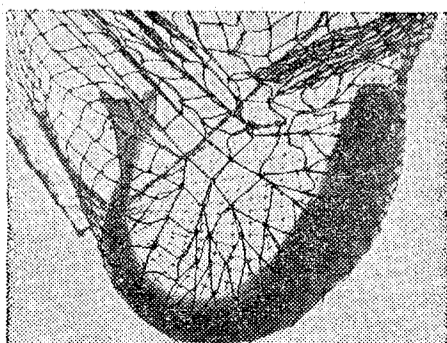
Zo goed mogelijk, want het zal meestal niet mogelijk zijn van elke groepering een vertegenwoordiger in het college van B. en W. op te nemen.

Maar als de bereidheid tot redelijk overleg en enige sportiviteit aanwezig is, zal er zeker wel een oplossing te vinden zijn, waarbij het gemeentebelang én de democratie gediend worden.

Men zal er in Rotterdam met waardering kennis van hebben genomen!

Sigaret ..?.....

HUNTER

NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

Het moet..... en het kan!

HET IS OVERDREVEN te zeggen dat ons volk in de voorbije maanden van dit jaar geleefd heeft in de ban der verkiezingen — de politieke hartstocht die in sommige zuidelijke landen soms zo fel kan oplaaien, is ons nu eenmaal vreemd. Maar niet minder overdreven is het te zeggen dat de politiek in Nederland dusdanig is „gevalueerd” dat de gewone man er minstens met onverschilligheid en misschien zelfs wel met minachting aan voorbijgaat — daarvoor zijn wij als volk te serieus en te verstandig! Ook al is de politiek vandaag de dag een moeilijk bedrijf geworden en zijn de problemen dikwijls zo ingewikkeld dat niet-ingewijden er maar moeilijk wijs uit kunnen worden, toch brengt de Nederlander zijn stem uit. En hij doet dit naar zijn beste weten, in verreweg de meeste gevallen serieus wikkend en wegend op welke wijze zijn stem het beste is besteed. Hij doet dit vanzelfsprekend als hij meelevend lid is van een politieke partij — hij doet dit meestal zelfs ook als hij tot het zogenaamde „zwevende deel” van het kiezerskorps behoort. Het bewijs? Hoor hoe men ach en wee roept als, zoals in Amsterdam, een vertegenwoordiger van een „schertspartij” tot lid van de gemeenteraad wordt gekozen! Dat zoveel mensen hun stem niet „ernstig” hebben uitgebracht vinden we eigenlijk een schande...

Men dient met deze „serieuze stembepaling” wel degelijk rekening te houden als men zich zet tot het beschouwen van het resultaat der beide

Dr. Hans Jürgen Baden
**DE GRENZEN
VAN DE VERMOEIDHEID**
Een levenshulp
voor de moderne mens
f 1.75 CARILLON-REEKS f 1.75

Boekbinderij

J. van den Berg N.V.
GROENE STEEG 5 - LEIDEN
Telefoon 0 1710 - 2 50 77
Speciaal ingericht voor de
verzorging van periodieken
en grote oplagen brocheerwerk

Bijzondere grote voorraad
ORGELS en PIANO'S
Elektrische en Elektronische orgels.
Vraagt vrijblijvend onze
geïllustreerde prijslijst

BOOT

Orgel- en Pianohandel
Bodegraven - Telefoon (01726) 25 41

Perspectief na twee verkiezingen

gehouden verkiezingen. Het is gemakkelijk het verlies van de V.V.D. te verklaren met te praten over „de ontevredenen”, de „massa” die in 1958 de Partij van de Arbeid in de steek liet om haar heil te zoeken bij de V.V.D. en die nu de V.V.D. in de steek heeft gelaten om haar heil te zoeken bij de oppositiepartij van nu, de P.v.d.A. Het zal tot op zekere hoogte wel waar zijn — maar de Nederlandse kiezer is te serieus om „zo maar” ontevreden te zijn. Men zal moeten zoeken naar de oorzaak van die ontevredenheid. En evenzo is het gevaarlijk de stemmenwinst van de Pacifistisch Socialistische Partij als een modegril te beschouwen — men dient te zoeken naar datgene wat deze partij in de ogen der kiezers haar aantrekkingskracht geeft.

En op dezelfde manier dient men het stabiel blijven der protestants-christelijke partijen te beschouwen. Van onze partij is men al gauw geneigd aan te nemen dat die stabiliteit te danken is aan de beginseltrouw der A.R.-kiezers en natuurlijk is dit op zekere hoogte juist. Maar anderzijds moet men zich toch zeker ook afvragen waarom de protestants-christelijke partijen die toch volkspartijen zijn, niet een grotere aantrekkingskracht op „de massa” uitoefenen. Misschien zijn we toch al wel te veel geneigd het als normaal te zien dat „de ontevredenen” hun toevlucht zoeken of bij de liberalen of bij de socialisten. Want er zijn er heus ook onder die bij ons horen en niet bij een van deze twee groeperingen!

WAAROM hebben zo vele „randkiezers” — laten we dat woord van prof Oud maar gebruiken — de V.V.D. in de steek gelaten? Dat is wel de eerste en de belangrijkste vraag welke men onder het oog moet zien. Belangrijk natuurlijk in de eerste plaats voor de liberalen zelf, maar ook voor alle andere partijen. Is dat de schuld van De Telegraaf en dan wel speciaal van de door dit blad zo opgeblazen affaire-Van der Putten? En is het dan de schuld van de Van Riel-Visser rel dat er bij de gemeenteraadsverkiezingen nog meer stemmen verloren gingen dan bij de Statenverkiezingen?

Ja... en neen! Verreweg de meeste Nederlanders zullen nog niet bij benadering kunnen vertellen hoe de affaire-Van der Putten nu eigenlijk in elkaar zit en men heeft er nauwelijks idee van welke rol minister Visser er nu wel dan niet in gespeeld heeft. Maar men heeft er wel een gevoel van onzekerheid van over gehouden. Eenvoudiger gezegd: men heeft geen vertrouwen meer in de V.V.D., omdat men in het liberale beleid geen vaste koers, geen doelbewustheid kan ontdekken. En dat is iets wat een kiezer de partij aan welke hij zijn stem gegeven heeft, kwalijk neemt. Hij kan niet alle problemen kennen en hij kan ze niet allemaal bevatten — juist daarom wil hij dat de mensen die hij verkiest, dat wel kunnen. Van hen verwacht hij een duidelijk, aansprekend, doelbewust beleid. Is dat beleid aarzelen en op sommige punten fout, dan voelt die

kiezer zich teleurgesteld... en wendt hij zich af!

HEEL ANDERS ligt het — en het is het tweede belangrijke punt — met de vraag hoe het komt dat de Partij van de Arbeid het nauwelijks verder gebracht heeft dan het terugwinnen van oud verlies. Dat zij — ondanks haar mogelijkheden als oppositiepartij — geen groter winst heeft kunnen boeken.

Zou het niet hieraan liggen dat deze partij haar oppositie overdreven heeft? Nogmaals: de Nederlandse kiezer vindt het uitbrengen van zijn stem een serieuze bezigheid en hij probeert dat met verstand te doen.

De P.v.d.A., hierin dapper gesteund door Vrije Volk en Vara, heeft nooit nagelaten alles wat deze regering deed als fout te kwalificeren en dan is fout nog maar een zwak woord — meestal ging men heel wat feller te keer. In een tijd dat de arbeider duidelijk profiteerde van de gestegen welvaart, schilderde men het loonbeleid van deze regering als niet-sociaal af. Onder de kabinetten-Drees is aan de Papoea's het zelfbeschikkingsrecht beloofd — maar tegen deze regering is men te keer gegaan alsof het vasthouden aan het eens gegeven woord een stommeit van de eerste orde is. Daarmee kan men dan misschien nog wel de ijverige en trouwe aanhangers van de partij beïnvloeden, maar de kiezer die niet uit overtuiging socialist is slikt dat alles niet voor zoete koek. Hij is niet dom en wil ook niet voor dom worden aangezien!

EN DE WINST van de P.S.P.? Vorige week hebben we er al het onze van gezegd en elders in dit blad wordt

• Vervolg op pag. 5

BABY VERWACHT?

Voorlichting voor gemakkelijke bevalling en om na de geboorte een goed en slank figuur te houden. De volledige deskundige voorlichting hiertoe in een

BABYDERM Super de Luxe
BABYSET
De voorgeschreven babyvoeding

Dames-,
heren- en
kinderkleding

Wieringa

ZWOLLE AMERSFOORT
APELDOORN ARNHEM

Het is geen
spel!

Er zijn in de strijd om Nieuw-Guinea mensen gesneuveld. Indonesische soldaten, Papoea's, ook Nederlandse soldaten. Want het is geen spel dat daar in dat militair zo moeilijke gebied wordt opgevoerd — het is bittere ernst. Soekarno stuurt uitstekend uitgeruste en uitstekend getrainde soldaten in de strijd en met taaheid en volharding trachten zij, als goede soldaten, aan de hun gegeven opdracht te voldoen. En met dezelfde verbetenheid slaan de Nederlandse militairen terug, daarin bijgestaan door de onmisbare Papoeahelpers. Met niet minder taaheid en niet minder volharding trachten zij de hun gegeven opdracht te volbrengen: dit stukje Nederlands grondgebied te beschermen tegen indringers.

Onze deernis gaat uit naar de nabestaanden dezer gesneuvelden. Het offer dat van hen gevraagd is, is groot. Slechts God weet hoe zwaar dat verlies aankomt zoals Hij ook alleen in deze grote droefheid troost kan schenken.

De Nederlandse gesneuvelden zijn door hun makkers met militaire eer begraven. Terecht. Beter dan hier beseft men ginds dat het ernst is. Dat er een feitelijke oorlogstoestand bestaat, die van de soldaten het uiterste vergt. Beschamend is het daarom dat vele maatregelen die iedere in gevechten gewikkelde militair vanzelfsprekend ten deel moeten vallen, hier zo laat zijn genomen.

Hogere soldij, goedkope postfaciliteiten, het zonder invoerrechten kunnen ontvangen van pakketten — het zijn faciliteiten die eerder en spontaner hadden moeten worden verleend. Dat Nederland tracht een „openlijke oorlogstoestand” te voorkomen en dus (nog) niet de Veiligheidsraad heeft willen inschakelen, is juist. Beter dan militair geweld is de politieke oplossing van een vraagstuk. Maar daar mogen de soldaten niet de dupe van worden. Misschien is het ten onrechte wanneer men wel spreekt van „het diplomatieke spel” — gevechten als thans op Nieuw-Guinea moeten worden geleverd zijn nooit spel!

Panther Pari
 een lekker
 licht
 goedkoop
 sigaartje

10 st. f. 1.05
 20 st. f. 2.10

In de groene doos

HOUTHANDEL
K. J. Bos & Zoon
 ROTTERDAM · HOUTLAAN 19
 TELEFOON 11 33 60

Firma Jan de Mik
 HARDINXVELD-GIESSENDAM
 Aannemers van
 OEVERVERDEDIGINGSWERKEN
 GRIENDHOUTHANDEL
 HOEPELMAKERIJ
 Telefoonno. 56 Neder-Hardinxveld

**VAN LEEUWEN BUIZEN
 ZWINDRECHT**

RADIO BECKER
 ZEIST - Telefoon 5846-5847

HET ADRES
 voor zenders, richting-
 zoekers en echolooën

Verplaatsbare
HOUTEN GEBOUWEN
 Directie- en schaffketen
 Noodwoningen,
 scholen en kerken.
 Directie- en schaff-
 wagens
 etc.

HOUTBOUW **HAHBO**
HARDINXVELD
 Telefoon Hardinxveld-Giessendam 2141

De groei van de P.S.P.

TWEE tendenzen waren héél duidelijk bij twee snel op elkaar volgende verkiezingen en één daarvan was de sterke groei van de P.S.P. En daarbij is het duidelijk, dat de aanhang van deze Pacifistisch Socialistische Partij lang niet uitsluitend afkomstig is uit de P.v.d.A. Al heeft de P.v.d.A. van deze partij wel de meeste schade gehad.

Wij achten het nodig, op de groei van de P.S.P. iets dieper in te gaan.

Daarbij zijn twee overwegingen van belang. De eerste hebben wij in Nederlandse Gedachten de vorige week reeds uiteengezet.

De P.v.d.A. is niet zonder méér een voortzetting van de oude S.D.A.P. Zij is opgeschoven naar het midden. Zij zingt nog maar zelden de internationale. Zij is niet, als haar voorganger, tegen de monarchie. De voorzitter der Eerste Kamer geeft op elke Prinsjesdag het sein tot de demonstratieve groet: Leve de Koningin! En deze voorzitter is socialistisch. Vóór de tweede wereldoorlog was het voor socialisten juist om dat „Leve de Koningin!” principieel onmogelijk, op Prinsjesdag in de Ridderzaal te verschijnen. Zij zagen alleen de stoet, voor de ramen van de Tweede Kamer. Toen in 1908 in de Tweede Kamer het blijde nieuws officieel werd bekend gemaakt, dat H.M. Koningin Wilhelmina de geboorte van een kind verwachtte, leidde dit tot een anti-monarchale demonstratie van Troelstra. Nu is zo iets ondenkbaar.

Maar dit is maar een symptoom. Veel belangrijker is in de praktische politiek, dat de socialisten de leus van de klassenstrijd niet meer als socialistisch dogma aanvaardden en niet meer verlangen naar de dag, waarop de dictatuur van het proletariaat op revolutionaire wijze de weg zal banen naar de heilstaat. Als ik jongere socialisten zou gaan spreken over de heilstaat, ik denk, dat ze me dan vreemd zouden aankijken. Zij kennen het wóórd niet eens meer, dat vroeger voor hun ouders zo'n gewijde klank had.

Kortom, de P.v.d.A. betekent een opschuiving naar het midden vergeleken met de vroegere S.D.A.P. Dat kan ook moeilijk anders, want de vroegere Vrijzinnig Democratische Bond heeft onder leiding van Oud zijn vaandels binnengedragen op het rode feest van de P.v.d.A.

WANNEER wij hetzelfde anders zeggen, dan wordt het, de S.D.A.P. stond veel verder naar links dan de tegenwoordige P.v.d.A.

En toch — toen waren er tussen de S.D.A.P. en de communisten nog revolutionair-socialistische of syndicalistische groepen, die vooral in Amsterdam over een grote aanhang beschikten. We denken aan Kolkthek en Sneevliet.

Nu was er tussen de P.v.d.A. en de communisten niets meer. En dat terwijl de communisten al meer als de slaafse dienstknechten van Russische dictators openbaar worden en zich berucht hebben gemaakt bij elke Nederlander die strijd en verzet om der wille van de vrijheid kent of waardeert, berucht vanwege de vreugde der communisten van alle landen toen de Russische tanks het Hongaarse vrijheidsstrevens tot bloedige flarden maakten.

Niets tussen de P.v.d.A. en zulke communisten, het is vreemd, vooral gelet op het verleden, dat hierboven werd gememoreerd. Nu staat er wel iets tussen P.v.d.A. en communisten, en dat zal de P.v.d.A. dwingen tot bezinning en heroriëntering; waarvoor de ex-communist De Kadt wel en de heer Burger geen medeverantwoordelijkheid zal dragen. Is dit een aanwijzing, dat de P.v.d.A. een ruk naar links zal maken?

ER is een ander aspect aan het succes van de P.S.P. Voor de tweede wereldoorlog was er in Nederland een sterke anti-militaristische beweging. Tienduizenden liepen met een gebroken geweer, en niet alleen S.D.A.P.-ers. De vrijzinnig-democratische bond van mr. Oud was nog heviger voor eenzijdige nationale ontwapening dan de S.D.A.P. Er was een C.D.U. onder leiding van Posthuma en Van Houten, die zich in de gemeenteraden met kracht verzette tegen maatregelen ter bescherming van de burgerbevolking. Er waren predikanten, die een oefening van de „luchtbescherming” demonstratief saboteerden, door bij een voorgeschreven verduisteringsproef alle lampen te laten branden en alle gordijnen te openen. Als martelaren voor hun overtuiging demonstreerden zij voor de rechtbank. Er was een pacifistische partij van Ds. Kruit.

Die oude anti-militaristische stromingen zijn niet allemaal verzaand. De P.v.d.A. heeft er binnen haar huis een hoekje voor gereserveerd, waar Schurer en Koopman en Franssen elkaar ontmoeten. Zij mogen tegen één artikel van de oorlogsbegroting stemmen, het artikel, dat naar hun mening het meest met atoombommen heeft te maken. Maar dat is niet voldoende. De oude anti-militaristische stroming heeft nu een bedding gevonden in de P.S.P.

MAAR er is meer. Er is ook een nieuw, en voor een deel „gelegenheids”-anti-militarisme. Waarbij niet, zoals bij „Kerk en Vrede”

alle oorlogshandelingen van de overheid principieel worden veroordeeld, maar een anti-militarisme, dat samenhangt met de gelegenheid der tijden.

Daarbij speelt in de eerste plaats het verzet tegen één oorlogswapen een rol, nl. de atoombom. Niet de dorsvlegel, de hooivork, de speer, de buks, het geweer, het kanon, de throtielbom is dan beslissend, maar het feit, dat er nog een erger wapen is dan deze alle, nl. de atoombom. Nu zijn we hier inderdaad in een huiveringwekkende situatie geraakt. De atoombom is een onvoorstelbaar afschuwelijk wapen. Het is zéér de vraag, of dit wapen óóit zal worden gebruikt. Na 1918 hebben met name de vrijzinnig-democraten ons al de verschrikkingen van een tweede wereldoorlog geschouderd, waarbij dodelijke gaswolken over de steden zouden strijken, en het gas zou binnendringen in alle kelders en riolen, waar nog mensen zich verscholen mochten hebben. Maar het gas is niet gebruikt in de tweede wereldoorlog . . . Dat neemt niet weg, dat we rekening moeten houden met de mogelijkheid van een oorlog met atoombommen. En een aantal mensen komt tot de conclusie: liever al het andere, ook de communistische dictatuur, voor altijd, dan een oorlog met dit wapen. Liever de vernietiging van de vrijheid, dan de vernietiging van het leven. Een levende hond is beter dan een dode leeuw. Inderdaad, een levende hond, of nog liever een levende slááf. Maar wie het zo zegt, zegt het niet éérlijk. Hij moet zeggen: ik heb liever, dat mijn kinderen en slaven zullen zijn, dan dat ik met mijn tijdgenoten nu een oorlog riskeer. Het is de communistische dictatuur om onze kinderen te doen. Die willen ze volledig godde-loos maken, door het meest barbaarse anti-christelijke opvoedingssysteem. Maar — zo zeggen sommigen, dat allemaal weten wij, maar wij hebben het liever dan een atoombom. In Siberië lééf je nog, na de atoombom ben je dood.

Sommigen redeneren zo.

MAAR niet zeer velen. Want nu komt een tweede gelegenheidsmotief van het anti-militarisme aan de orde. Het argument dat het communisme nog zó slecht niet is. Het valt echt mee. Vele arbeiders willen niet graag terug. En — als eenmaal het ijzeren gordijn wordt opgetrokken, dan zullen de arbeiders van het Westen eerst recht zien, hoe zéér het meevalt. Het nazisme was anti-christelijk, maar tussen christendom en communisme is een grote paralleliteit. Het is bekend, dat vele theologen, ook theologen, aan wie de opleiding van predikanten is toevertrouwd, dergelijke stellingen luide verkondigen en onder studenten en jonge predikanten véél aanhang hebben. Het is bijna iets van mode geworden, om af te geven op de „zwart-wit-tekening” van de politici en het genuanceerde en gereserveerde denken van sommige theologen, die veel in het Duits lezen, en op allerlei conferenties de theologen van achter het ijzeren gordijn ontmoeten („de kerk is daar vrij, mits zij tegenover de socialistische orde zich positief instelt”) verre boven het harde oordeel van de Nato-politici te verkiezen. Het is in dit verband merkwaardig, hoe het de Morele Herbewapening is vergaan. Wij hebben tegen deze oppervlakkige, humanistische beweging altijd grote bezwaren gehad. Natuurlijk was ook hier weer ons oordeel te simplistisch, te absoluut en te schematisch. Maar nu de Morele Herbewapening zich scherp keert tegen het communisme, nu heeft deze beweging het bij alle echte en vrome anti-militaristen „in de bleek gedaan”.

Er is een derde element, dat vanuit de gelegenheid der tijden het anti-militarisme dient. Dat is het Duitse lidmaatschap van de N.A.T.O. Dat een Nederlander in een toekomstige oorlog, met of zonder atoombom, onder een Duitse commandant zou kunnen staan, is onverdraaglijk, zo heet het. En zulk een argument slaat in. Het is afkomstig van de communisten. In Oost-Duitsland zijn er tientallen S.S.-reklers op hoge commando-posten.

Zo is het getij gunstig voor het nieuwe anti-militarisme. Hoe ver het reeds doorwerkt, blijkt uit het feit, dat er dit jaar een beschamend klein getal Hervormde predikanten, maar een half dozijn, zich beschikbaar hebben gesteld als vloot-, leger- of luchtmachtpredikant. Als het zo doorgaat, is binnen een paar jaar de geestelijke verzorging van onze protestantse soldaten vrijwel geheel toevertrouwd aan Gereformeerden, vrijgemaakte Gereformeerden en Christelijke Gereformeerden daarbij inbegrepen. A.R. en C.H. sprekers hebben dit verschijnsel in de Eerste Kamer signaleerd en de cijfers liggen vast in de Handelingen der Staten-Generaal.

De hier geschetste factoren hebben alle wat te maken met de snelle groei van de P.S.P. Alleen weinig deskundigen kunnen voor radio en televisie beweren, dat het wel eens kan zijn snel verschenen, ras verdwenen, met deze partij. Een brede stroom uit vele bronnen is nu aan de dag getreden.

Sigaret ..?..... HUNTER

De bakkerswet

Deze week was het een halve eeuw geleden, dat in de Tweede Kamer een stemming plaats had, waarvan de uitslag grote deining in ons land veroorzaakte.

Het ging om de bakkerswet van Talma. Deze wet bedoelde, de nachtarbeid in bakkerijen te verbieden. Talma had zijn voorstel met groot talent en sterke overtuiging verdedigd. Maar hij stuitte op grote bezwaren. Sommigen, o.a. Dr. Kuiper, meenden, dat het voorstel te ver ging. Ook de patroon zou worden verboden, in zijn eigen zaak, in zijn eigen huis vaak, aan het werk te gaan. Maar anderen zeiden, dat als de patroon er buiten viel, er allerlei knoeierijen zouden komen. Dan zou een patroon zijn knechts kunnen promoveren tot medefirmanten b.v. In elk geval, de stemming bracht grote spanning.

De vrijzinnig-democraten verklaarden, tegen te zullen stemmen.

Want de wet was fnuikend voor de grote bedrijven, die met ploegen werkten. De unieliberalen zouden ook tegen stemmen en de vrij-liberalen ook. De heer Loeff verklaarde dat ook een aantal R.K. bezwaar hadden, met name omdat ook de patroon onder het verbod viel. Maar de spanning steeg ten top toen Jhr. De Geer opstond, om namens de C.H. fractie te spreken. Toen hij gesproken had, was het lot van de wet bezegeld. De C.H. was tegen, omdat een gezonde ontwikkeling van het bedrijfsleven werd geremd. Zij sloot zich aan bij de vrijzinnig-democratische argumentatie

De uitslag was:
A.R. 15 voor, 2 tegen.
C.H. 2 voor, 10 tegen.
R.K. 17 voor, 6 tegen.
Unieliberalen 1 voor, 18 tegen.
Vrijliberalen allen (4) tegen.
Vrijzinnig-democraten allen (9) tegen.

Socialisten allen (7) voor.
Totaal-uitslag 42 voor en 49 tegen.

Dr. Kuiper had niet aan de stemming deelgenomen, maar had het kamergebouw verlaten.

De grote vraag was nu, of Talma als gevolg van dit votum zou aftreden, waardoor de behandeling van zijn verzekeringswetten niet verder zou kunnen plaatsvinden.

Op zijn beslissing werd met spanning gewacht.

Maar reeds de volgende dag bleek, dat hij zijn werk zou voortzetten. Hij heeft daarbij echter heel ernstige woorden gesproken. Hij heeft de Rechterzijde vermaand, om het vertrouwen, dat het volk in haar stelde, niet te beschamen. Hij heeft ook ernstige woorden gericht aan het adres van de linkerkant.

Toen de minister op welsprekende wijze dit beroep op een ganse kamer had voltooid, applaudisseerden verschillende A.R. en R.K. kamerleden.

De socialisten hebben later deze toespraak van Talma aan hun propagandisten meegegeven, om aan te tonen, hoe rechts de sociale wetgeving had tegengewerkt. Maar het is gebleken, dat zij in hun citatenboekje maar de helft van de toespraak hadden. Wat aan het adres van de linkerkant was gezegd, werd niet vermeld.

Vertikaal: 1. trompet, 2. e.o., 3. gekken, 4. Eden, 5. leg, 6. alp, 7. amen, 8. ral, 9. dē, 10. ervaren, 11. Brest, 12. respjlt, 13. asceet, 14. aards, 17. hp, 20. salon-boot, 22. dolanthe, 24. a la, 25. Leo, 28. basis, 30. delta, 33. ms, 35. rei, 38. alin-ers, 39. nel, 40. tremel, 41. gemeen, 42. era, 43. Tithaan, 44. vader, 48. netel, 51. mef, 54. makro, 56. giro, 59. pro, 60. por, 61. rog, 62. Ems, 65. e.p., 67. a.e.

VRIENDEN, wij naderen, als ik dit schrijf, weer de 18e juni. Gij zoudt geen goede vaderlander zijn, indien ge bij het horen en lezen van die datum niet zoudt uitroepen: „Slag bij Waterloo”.

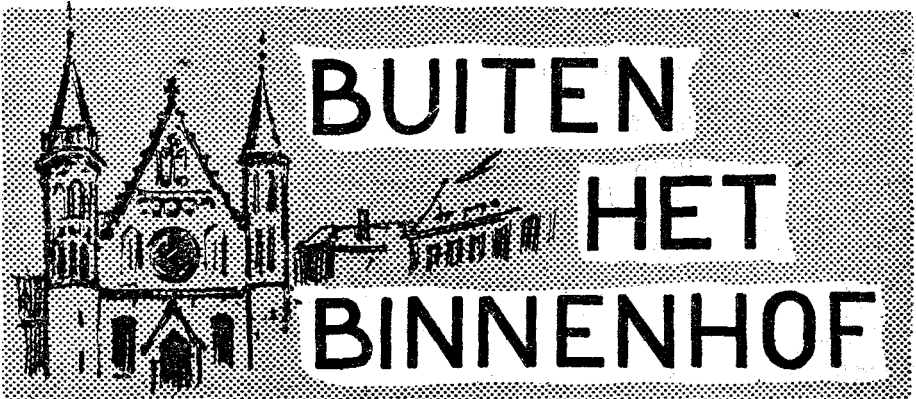
Nu vergis u maar. Er zijn méér Nederlanders dan u en ik, die de 18e juni gewoon waren ingegaan, zonder enige emotie, zonder één naar woord over Napoleon, zonder één medelijdende gedachte, gewijd aan de Prins van Oranje, die daar, op dat beroemd geworden slagveld gewond werd.

En toch, ge moet daar eens gaan kijken in uw vakantie. Het is de moeite waard deze historische plek te bezoeken, waar Fransen, Nederlanders Engelsen en Pruisen elkander hebben ontmoet op een wijze, welke — en dat is maar goed ook — zich niet zo spoedig meer zal herhalen. Waterloo betekent het einde van de Napoleontische oorlogen. Het is als begrip te vergelijken met elke laatste slag, welke gestreden wordt voor het weer vrede wordt. Het betekent in de geschiedenis de ondergang van het Napoleontische Frankrijk, het betekent het begin van Frankrijks kleine rol in de historie. De hoofdrol was toen uitgespeeld.

Napoleon geloofde niet in een nederlaag. Voor de avond van die 18e juni had hij zijn generale staf een diner en een ordentelijk bed in Brussel beloofd. Tot maarschalk Soult, die nog al onder de indruk was van wat Wellington bij Quatre Bras had bereikt, spotte de keizer: „U denkt, dat Wellington een groot generaal is, omdat hij u verslagen heeft. Dit gevecht zal een picnic zijn, meer niet”.

Het is meer geworden dan een picnic. Overigens was de gedachte van Napoleon niet onlogisch geweest. Hij had twee dagen tevoren Blücher en diens Pruisen verslagen bij Ligny. Hij had maarschalk Grouchy, de Pruisen achterna gestuurd, opdat deze een ontmoeting van Blücher en Wellington zou beletten. Napoleon kon niet weten, dat Grouchy zich door de Pruisen bij Wavre zou laten ophouden en niet zou doorstoten naar Waterloo. Als Blücher in de pan zou worden gehakt, dan zou Napoleon alleen maar te doen hebben met de Britten onder Wellington en de Westduitsers en Nederlanders onder de Prins van Oranje. En die kon de Keizer wel aan, dacht hij. Doch, zoals bekend, Blücher kwam terug en de Nederlandse generaals of liever twee generaals in Nederlandse dienst, De Perponcher en de Constant Rebecque, waren bij Quatre Bras blijven toeven om de Pruisen ordentelijk te laten terugtrekken. „Ik heb nog nooit gehoord, dat een veldtocht met een terugtocht begint” had De Perponcher gezegd toen de bevelen van de opperbevelhebber der geallieerden, de hertog van Wellington, niet duidelijk waren. Trouwens, de hertog had een feest in Brussel, ten huize van de gravin van Richmond, waar ook de Prins van Oranje en vele anderen waren.

Het waren stuk voor stuk omstandigheden, die niet in Napoleons berekening pasten. Op de vooravond van de 18e staat de keizer op de zuidelijke heuvel van de twee, welke de vlakte van Waterloo omringen. „Daar heb ik dan de Engelsen” zegt hij, als hij hun wachtvuren ziet flikkeren. Hij staat bij de hofstede Rossomme, met Bertrand zijn adjudant-generaal, die hem later naar Sint Helena zal vergezellen. De grond is drassig en er valt een gestage regen. In een boerenschuur, niet ver van de Keizer zit Ney, maarschalk Ney, die bij Quatre Bras

heeft gefaald. Eens is hij door Napoleon „de dapperste der dapperen” genoemd. Op hem is des Keizers hoop gevestigd, als morgen „de picnic van Waterloo” zal plaats vinden. De keizer gaat de schuur binnen en bestudeert met Ney en de andere generaals de stafkaarten. Bij de bossen van Soignes, tussen Brussel en Charleroi, zal Wellington verslagen worden. Ney maakt een opmerking over Blücher, maar Napoleon wuift die opmerking weg. De Pruisen zijn verslagen en Blücher zelf is zwaar gewond. „Grouchy houdt de Pruisen in toom”, voegt de Keizer er aan toe. Over de Prins van Oranje wordt niet gesproken.

En dan breekt de 18e aan, een vale natte ochtend. In de boerderij Le Caillou wordt een behoorlijk ontbijt geserveerd voor de Keizer en zijn stafofficieren: schapenbont met linzen. Terwijl zij eten luiden de klokken, want het is zondag. Iets verder, in het dorpskerkje celebreert een priester de mis . . .

De Keizer geeft zijn laatste orders, maar stelt de aanval nog enige uren uit, omdat hij zijn generaals, die het niet helemaal met hem eens zijn, wil aanhoren. Maar dan snoert hij hun de mond. Deze tijd werkt voor Blücher, die zijn vriend Wellington komt helpen. Even voor het middaguur klinkt dan het eerste kanonschot over de vlakte van Waterloo. Ney valt tevergeefs de Britten en de Nederlanders aan. De Keizer laat Grouchy halen, die de Pruisen in de gaten moest houden. Maar Grouchy is nergens te vinden, want hij heeft de Pruisen uit het oog verloren. Als dan de slag op zijn hoogtepunt is, naderen troepen. Het zijn de eerste Pruisen van Blüchers leger. Zij helpen Napoleon naar de ondergang.

Ook de garde sterft. Als een Britse parlementariër, de garde-generaal Cambronne vraagt zich met zijn mannen over te geven zegt deze een vies woord, dat sedert dien bekend staat als het „woord van Cambronne”. Dat hij gezegd zou hebben: „La veille garde meurt mais ne se rend pas”, „de oude garde sterft maar geeft zich niet over”, is minder historisch. Als de veldslag ten einde is en Blücher en Wellington elkander hebben omhelsd, liggen de doden van Quatre Bras nog onbegraven. Men zegt dat Napoleon, toen hij vluchtte heeft gehuild.

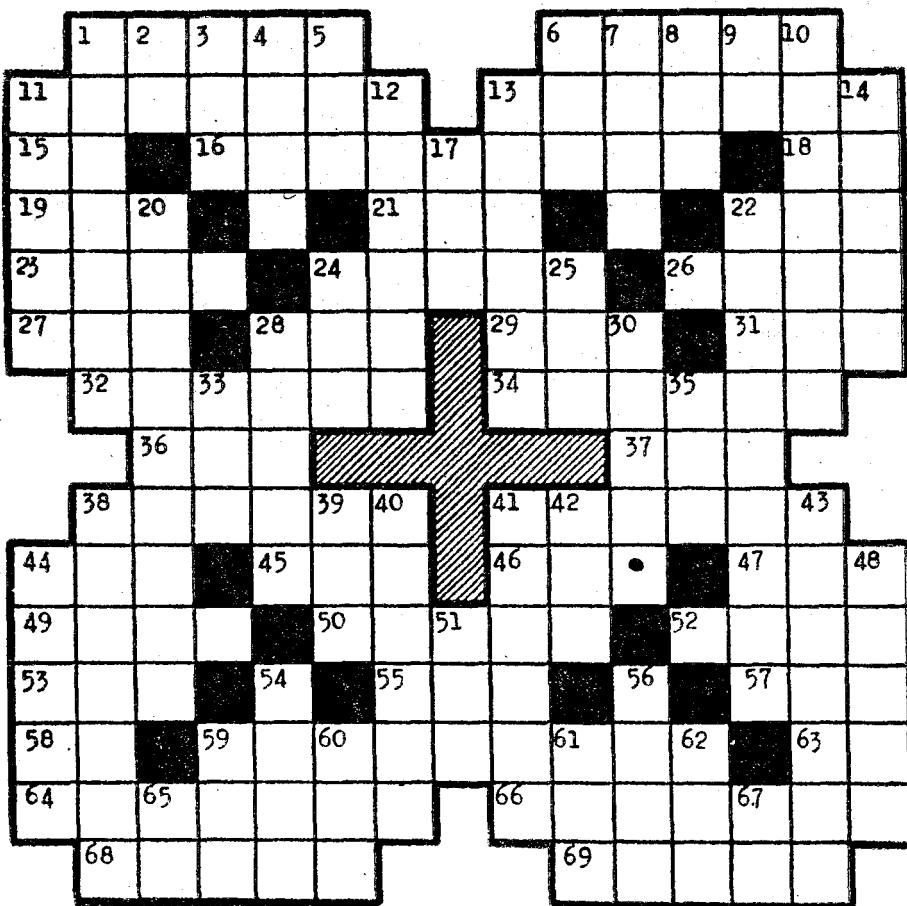
In Nederland dankt men voor de overwinning. Koning Willem I gebiedt dat de 18e juni een nationale dank- en bededag zal zijn.

Tot in de tachtiger jaren was dit het geval. Nadien zijn er andere oorlogen gevoerd en daarom denken we niet meer zo aan Waterloo.

William Frankfort

Kruiswoordpuzzel

Horizontaal: 1. steen, 6. planeet, 11. ziekenverpleger, 13. bruinrode oker, 15. regionale omroep (afk.), 16. spel, 18. familielid, 19. badplaats, 21. zo staat er, 22. insekt, 23. boom, 24. beroep, 26. gebied, 27. moment, 28. vrolijk, 29. belofte, 31. onderricht, 32. vrucht, 34. rijden, 36. inham, 37. O.T.-figuur, 38. drank, 41. gekleurd, 44. insekt, 45. bekende raad, 46. tijdperk, 47. metaal, 49. overal, 50. trefwoord, 52. gebruik, 53. slaap-

je. 55. drank, 57. jongensnaam, 58. daar, 59. papierwaren, 63. als elders (afk.), 64. vogel, 66. gewoon, 68. trein, 69. landstreek uit O.T.

Vertikaal: 1. muziekinstrument, 2. ex officio (afk.), 3. dwaas, 4. paradijs, 5. produktie, 6. berg, 7. plechtige verzekering, 8. loopvogel, 9. gewicht, 10. beproefd, 11. stad in Frankrijk, 12. uitspel, 13. onthouder, 14. wereld, 17.

lichaamsdeel, 20. vaartuig, 22. gebeurtenis uit kerkgeschiedenis, 24. op de wijze van, 25. jongensnaam, 28. ondergrond, 30. riviermond, 33. fout, 35. dans, 38. houding (mv.), 39. troefkaart, 40. zeef, 41. laag, 42. tijdperk, 43. schilder, 44. maat, 48. plant, 51. voorzetsel, 54. Egyptisch katoen, 56. betalingssysteem, 59. voor, 60. duw, 61. vis, 62. plaats in Duitsland, 65. en passant (afk.), 67. zie 63 hor.

„ANIMO” KOFFIEZET APPARATUUR

voor inrichtingen, kantines, verenigingszalen enz in elke gewenste capaciteit en uitvoering.

APPARATENFABRIEK L. SCHEEPSTRA AMERSFOORT

Telefoonnummers 03490 - 7556/8762

Jeugd-puistjes PUROL-POEDER

FA. DE GEUS & VAN DER HOEVEN

's-Gravenmoer - Julianalaan 18
Telefoon 0 1623 - 2507

Fabricage en import van korsetfournituren, broderie, garens etc. etc.

UIT ONZE BOUW- EN, AANNEMERSWERELD

**BAGGERMAATSCHAPPIJ
TJAART VAN DER MOLEN NV**
GRONINGEN
Hoornsediep 3 — Telefoon 23928

**Aannemersbedrijf
GEBR. HAKKERS**

• Handel in rijsmaterialen, riet en teer
• Rietmattenfabriek
• Hoepelmakerijen
WERKENDAM — TELEFOON 514

**Houthandel en kistentabrick
MEILINK N.V.**

BORCULO - Hofstraat 10 ZUTPHEN - Marsweg 19
Telefoon 05457-561 Telefoon 06750-374b

Houtzagerij-Houthandel-Kistenfabrick

**N.V. AANNEMERSBEDRIJF
v/h H. DE BAAT**

Ceintuurbaan 179 - Tel. 798604-53257
Amsterdam

FIRMA C. VERMEER EN ZOON'S

fabrieken voor gebogen hout
Telefoon 01894-1230 - Ouderkerk aan de IJssel
RONDE EN OVALE TAFELRANDEN
GEBOGEN REGELS VOOR STOELN EN FAUTEUILS.
ARMLEGGERS - KAPPEN - REGELS - STIJLEN enz. enz.

Fa. P. van Oudenallen & Zoon

AANNEMERS VAN
timmer-, hei- en betonwerken
WILNIS — TELEFOON (01724) 108

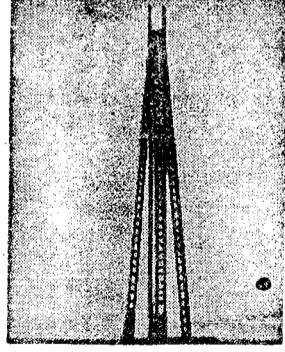
WARENHUIZENBOUW

N.V. Aannemersbedrijf
BOERS EN VRIJLAND

's-GRAVENZANDE — Telefoon 01748-2245* — Postbus 39

BOUWBEDRIJF JAC. VAN DER NIET

NIEUWBOUW EN
ONDERHOUDSWERKEN
Oranjeweg 6 — Telefoon 01719-2748 — Noordwijk aan Zee

**Firma H. Manschot
& Zoon**

AANNEMERS VAN
HEIWERKEN

Telefoon 03474-269
LEXMOND

Gespecialiseerd in het
heien met stoomblokken
van 2000 tot 5000 kg

J. BUIJSE & ZOON

*Smederij en
Constructiewerkplaats*

ROTTERDAM v/m IJselmonde — Telefoon 71815

C.V. J. H. van Leeuwen

Fabrikanten van rode en blauwe
rietvorsten en eindrietvorsten
Hollandse pannen (handvorm) en
bijpassende vorsten (handvorm)

KOUDEKERKE AAN DEN RIJN

Tel. 01714-228 — Tel. 01720-2569

**JAN LINGEN'S
BETONINDUSTRIE N.V.**

Veerdam 29 - Telefoon 01850-3123-1123
PAPENDRECHT

Het belegerde o

HET is niet zonder betekenis, dat dichters vaak lof aan de stilte hebben gebracht. We moeten stilte echter niet vereenzelvigen met alleen-zijn of eenzaamheid. Een fout van deze tijd is, dat dit al te veel wordt gedaan. Aan stilte en aan eenzaamheid wordt dan dezelfde betekenis toegekend.

Een Frans auteur vertelt in een van zijn boeken, dat hij een vriend op bezoek kreeg. „We hebben de hele avond vrijwel niets tot elkaar gezegd... We hadden een heerlijk en diepgaand gesprek zonder woorden”. Zoiets kunnen we het genot van de creatieve stilte noemen.

In een novelle van een andere schrijver las ik: „Opgenomen in het luidruchtige publiek dat juichte en zong en praatte met hem, was hij eenzamer dan ooit”. Dit is een schrille tekening van eenzaamheid.

Nogeens: het is niet te verwonderen, dat dichters zo vaak hun heimwee naar de stilte tot uiting gebracht hebben. De Here God was in het suizen van een zachte stilte, staat zo wondermooi in de bijbel vermeld.

De mens heeft soms de stilte nodig om tot bezinning en inkeer te komen en na te denken over de eigenlijke zin van zijn leven. Het gaan in de binnenkamer, om in het gebed tot God te naderen, heeft ook letterlijk grote waarde: men zal de stilte zoeken om gemeenschap met God te smaken.

Tegenwoordig overweldigt ons het lawaai. De stilte heeft niet meer de kans om bondgenoot van de mens te zijn in de vervulling van zijn hunker naar rust en inkeer.

Het lawaai is uitgegroeid tot een lawaai-probleem. De Overheid zal het belegerde oor te hulp moeten komen, want op de overheid rust de plicht om het klimaat te scheppen waarin de onderdaan een stil en gerust leven kan leiden. Pas in deze tijd begint het besef door te breken, dat dit óók letterlijk van de overheid gevraagd mag worden.

Een brief van de heer Mars uit Geleen heeft ons weer eens gewezen op de ernst van dit probleem. Terecht schreef hij, dat aan de leefbaarheid in ons dichtbevolkte land veel aandacht geschonken wordt. De ontwikkeling van het deltagebied en de randstad Holland toont aan, dat gestreefd wordt naar een Nederland waarin het goed leven is, ondanks de toenemende veelheid van bewoners. Ook de bestrijding van het onharmonische — en soms zelfs op zichzelf harmonische — geluid behoort tot het meer leefbaar maken in een land.

Een kwalijk probleem

Zoals men weet, wordt het geluid o.a. gemeten door de decibell. Er wordt dan in getallen uitgedrukt, hoeveel het ene geluid sterker is dan het andere in natuurkundige zin. Het lawaai van onze tijd geeft een registrering van een angstwekkend hoog getal decibells.

De Overheid heeft in de wetgeving al geruime tijd strijd gevoerd tegen het lawaai. Zo stelt bijvoorbeeld de hinderwet ook regels ter voorkoming van ernstige geluidshinder. En probeer niet te rijden met een auto, die niet voorzien is van een knalpot en uitlaatpijp. Het onnodig claxonneren betekent een overtreding. Verder kan het veroorzaken van rumoer of lawaai na een zeker uur van de dag als burengerucht worden aangemerkt; ook hier-

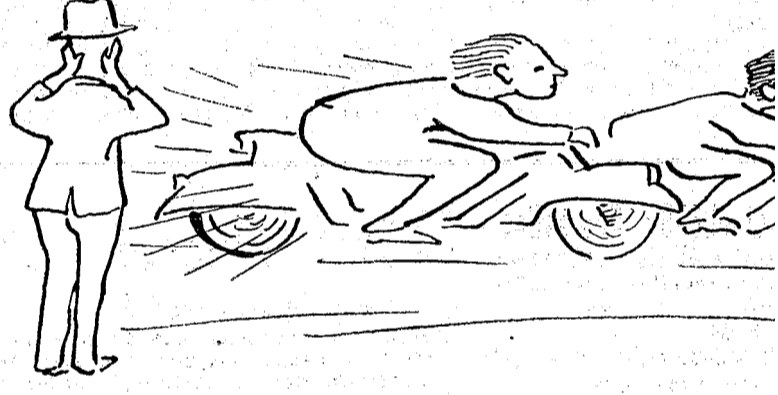
De overweldiging door het lawaai

tegen tracht de wet de burger te beschermen. Hij die rumoer of burengerucht verwekt, waardoor de nachtrust kan worden verstoord, is dus strafbaar. Deze handelingen dragen een baldadig karakter. Als iemand in zijn huis te middernacht een concert geeft, is hij niet strafbaar wegens burengerucht. Het verschil tussen burengerucht en rumoer bestaat hierin, dat rumoer de rust der naaste burenen verstoort, terwijl burengerucht de ganse buurt ernstige hinder brengt.

Maar hiermee zijn wij er niet; met deze wetsvoorschriften is de benijdenswaardige stilte niet afdoende beschermd. De belegering van het oor wordt steeds intensiever en de volledige overweldiging door het lawaai schijnt nog slechts een kwestie van tijd te zijn. Bij omwonenden van straaljagervliegvelden schijnt in dit opzicht de maat bereikt te zijn. Men zal zich herinneren, hoe ingezetenen van verschillende dorpen rond het vliegveld Leeuwarden zich tot de Overheid hebben gewend om de kwalijke geluidshinder door laagvliegende straaljagers op te heffen.

Maatregelen van minister Van Aartsen

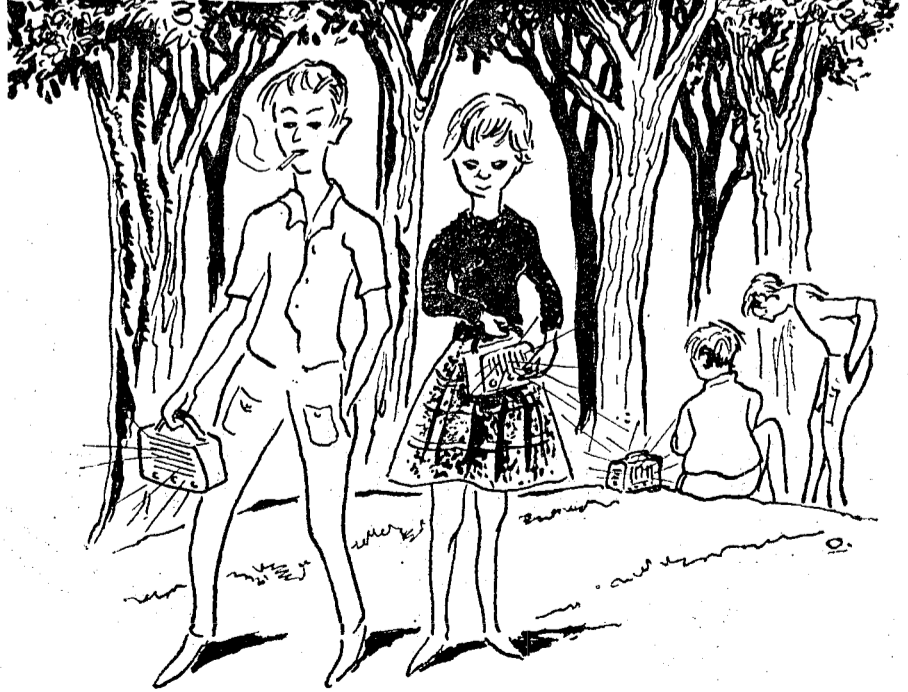
Nog kortgeleden heeft Minister Van Aartsen maatregelen uitgevaardigd om bij de woningbouw gelijktijdig het

„De bromfiets uit de hand gelopen”

hinderlijke geluid in de woningen te bestrijden. Dat is een goed ding.

Enige tijd geleden waren wij op bezoek bij kennissen, die een woning hadden van een blokje van vier. Telkens als de burenen de waterkraan open zetten, drong het geluid daarvan door tot de huiskamer van onze kennissen. Hoewel de gesprekken van de burenen niet verstaan konden worden — tenzij men er zijn best voor zou doen en men zichzelf tot een luistervink zou verlagen — hoorde men toch steeds, dat de burenen een langdurig gesprek voerden. Deze geluidshinder accentueert de onvrijheid van de mens in de tegenwoordige levenssituatie. Terecht heeft onze Minister voor de bouwnijverheid tegen deze geluidshinder maatregelen getroffen.

Het handradiowezen

De enige goede geluidsbron, die welke begonnen was bronnen van het geluid. deursluiters, geïsoleerde en dergelijke aan te wettig aanvatten van het lawaai de bron van het directe lawaai ding en beschaving spelen rol. Het gebod om de n hebben, strekt zich uit t vensterreinen. Een auto 's avonds zijn lichten nie voor een tegenligger (on die tegenligger een fiets o overtreedt dit gebod. Maa die ten eigen pleziere la zonder zich er iets van aa dat de burenen daarvan hinc den, zijn eveneens in ove het gebod om de naaste li

De bromfiets — een herrieschopper

De geluidshinder buiten doordringend in de huize werkelijk ernstige aard g mensheid leeft in een verontrusting door het la over zichzelf oproept.

Wij verstaan onder gel het gehoorzintuig van de neembare trillingen, die c ons trommelvlies bereike melvies geeft via het r trillingen door aan het in Het lawaai van deze tijd l wel onafgebroken ons inw heeft — op de een mee minder — een psychische die soms funest is.

De buitengeluiden zijn de intrede van de bron

vervoermiddelen, schrikb nomen. De bromfiets is bromfiets meer. Het mon geluid is uitgegroeid tot e knettergeluid.

De Geleense briefschrij wij moeten erkennen da fiets nu eenmaal uit de h is” en dat aan deze geluid nig meer te doen valt te ervan.

Wij zijn op dit punt somber. De techniek zal, l met de wetgever, onge kunnen komen tot een v van het bromfietslawaai. l ten! De leefbaarheid in o ook beoordeeld worden n geluid dat geproduceerd een sterk groeiende bev fraai stadspark heeft sle perkte waarde als recrea de mens daar horen en z van het lawaai.

Handradiowezen

Deze benaming is niet briefschrijver uit Geleen draagbare radio-ontvangto aan.

Inzonderheid de jeugd van dit produkt der tech gemaakt. Het gevolg is, paden en in lanen, in bo nen geconfronteerd wor nieuwe soort buitengelu soms de klanken harmon

Verhoeff's Iso

Rotterdam - Wijnha

**Altijd li
Dan zeker van**

intussen lang niet altijd voor moderne muziek — doet zich naardigheid voor, dat ze voor en geluidshinder betekenen. om de eenvoudige reden, dat in die geluiden op bepaalde en in bepaalde omstandigheden gediend is. Het geluid van de merel zal niemands vreugde als hij zich buiten ophoudt en open raam geniet van de Die merel is een deel van de ze hoort er in thuis. en is het gebruik en het meengangs 's heren wegen van deze re radio-ontvangers een obsceorden voor duizenden mensen. land nam gedurende het eerste van dit jaar de verkoop van toestellen af, maar de verkoop radio-ontvanger bereikte record. Meer dan een half miljoen toestellen werden in dit eerste afgeleverd. De Engelse radiozegt er zelf van: Deze recording is te danken aan de nog inrijgende populariteit van de re transistortoestellen. Wij voor ons land over het eerste l nog geen cijfermateriaal de verkoop van deze toestel ar wij twijfelen niet, of ook l een stijgende lijn aanwezig

verheid zal zich dienen te bep een verbod of althans be bepalingen met betrekking gebruik in het openbaar van agbare radiotoestellen. De Ne ne Spoorwegen hebben reeds en geleden bepaald, dat deze n in spoorwegrijtuigen niet worden aangezet. Een wijs be en wil overlast voor andere igers voorkomen.

agbare radio-ontvanger toestel allen velen die met vakantie die rust en stilte zoeken, het et toegenomen lawaai in onze samenleving is een kwaad e zon. Het lawaai probleem is er een zaak, die uitsluitend n in de geluidswetenschap en dstechniek aangaat. Ook rege volksvertegenwoordigers zul el aandacht aan moeten beste dreigende overspoeling van menleving door het lawaai, naatregelen. awaai campagnes zijn voortref n ze verdienen onze steun, zijn niet voldoende. De wet l de bestrijding van het lawaai

uitgebreider dan tot op heden het geval is ter hand moeten nemen.

In een reisbrief heeft Erasmus eens geschreven: Hoe meer lawaai de lieden hier maakten, hoe meer ik de indruk kreeg, dat ze steeds minder in staat waren om te denken.

Rumoer en denken gaan moeilijk samen.

Het lawaai dat men tegenwoordig op zo velerlei manieren produceert, doet de vraag opkomen, of de mens zichzelf niet meer durft te herkennen. Misschien is het zo: De mens van de twintigste eeuw is doodsbenuwd om ge-

confronteerd te worden met het ruisen van de zachte stilte.

De mens heeft zijn vermeende demonen en goden overwonnen en hij heeft er geen angst meer voor, heeft de Franse schrijver Simenon in een essay gezegd. Men meende, zo gaat hij verder, dat men alle angsten bij de mens weggenomen had, maar men begint te ontdekken, dat men er één vergeten heeft: de angst voor zichzelf.

Die angst wil men overstemmen door de produktie van het lawaai. Het suizen van de zachte stilte zal echter nooit geheel te overschreeuwen zijn. Gelukkig, want dit is genade.

tuurlijk bruin
derm met en zonder zon
Tube 2.95 - Flacon 7.50 en 2.95

gevraagd
PERSONENAUTO'S EN VRACHTWAGENS
niet ouder dan 1958
ANDEL J. KNOOP N.V.
Groningen
05900-27465

Volme United Shipyards

Rotterdam - Holland

Telefoon 17 26 40

drukkerij zwagers

Sinds 1903

Binnenweg 460-462, Rotterdam

nen en Optreden
st denken, werken en spreken
ard's Zenuwtabletten

bouwbedrijf N.V.

DLATIEWERKEN
TELBEEMETSELINGEN
ENBOUW

120325

OROL
en witte tanden

Het moet..... en het kan!

• *Vervolg van pag. 1*

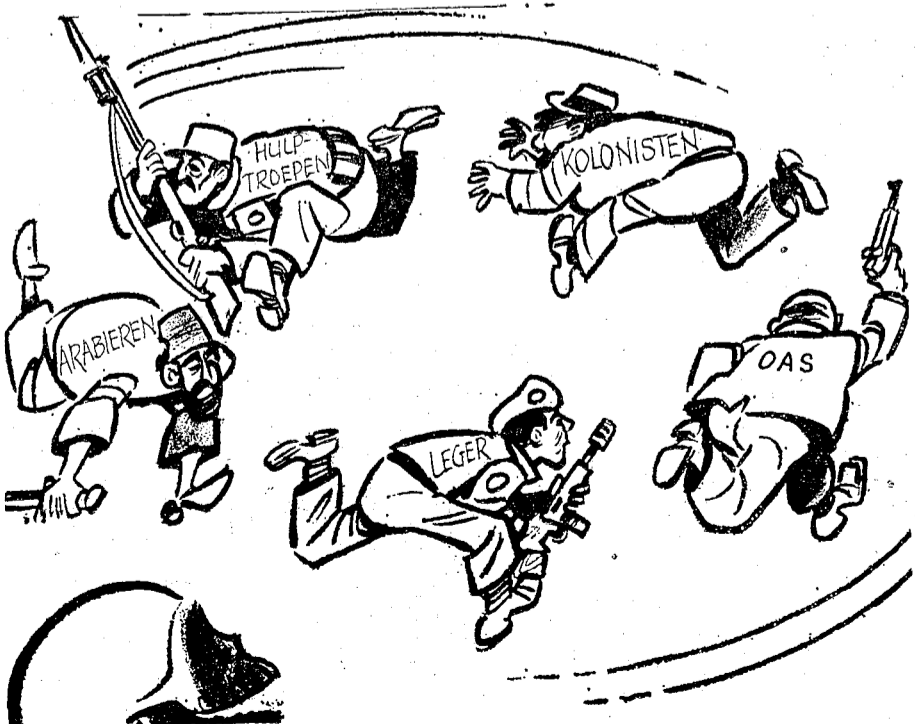
deze vraag opnieuw aan de orde gesteld. Volstaan we hier met erop te wijzen dat het een belangrijke vraag is en dat men zich niet met een schouderophalen van deze vraag moet afmaken. Want het aantal stemmen dat ook uit onze kringen aan deze partij gegeven is, is niet gering!

DIT ALLES betekent dat er na twee verkiezingen perspectief is voor de protestants-christelijke partijen. Als over een jaar de verkiezingen worden gehouden voor de Tweede Kamer, dan kunnen wij die met vertrouwen tegemoet zien. Mits we bereid zijn de lessen ter harte te nemen die deze verkiezingen aan ons en anderen hebben geleerd. Deze lessen dat de kiezer enerzijds niet bedrogen wil worden

door overdreven kritiek maar dat hij aan de andere kant niet gepaaid wil worden met overdreven beloften. De kiezer wil weten waar hij aan toe is als hij zijn stem geeft aan een bepaalde partij.

Een beginselpartij als de onze moet de Nederlandse kiezers van de vaste lijn van ons beleid kunnen overtuigen. Wij hebben in 1958 duidelijk gekozen voor de regeringscombinatie op welke het kabinet-De Quay steunt. Wij hebben nooit nagelaten ons duidelijk te stellen achter de grote lijnen van het beleid van dit kabinet. Thans zullen wij ons volk duidelijk moeten maken dat wij voortzetting van dit beleid willen. En waarom wij voortzetting van dit beleid willen. Dat zal duidelijk en eenvoudig aan ons volk moeten worden voorgehouden. Dan zal 1963 een jaar zijn dat perspectieven opent!

Tr.

Lugubere cirkelgang in Algiers

Bastian in The San Francisco Chronicle

VERTROUWENS ADRESSEN VOOR EIGEN

Infrarode stralingsverwarming

speciaal voor kerken.

ADVIES- EN INSTALLATIEBUREAU

BLIFKA

Franeker. Sjaerdemastraat 11 — Telefoon 05170-2433

In prima boter en kaas.

steeds de baas.

alle soorten groot en klein.

komen uit de IJssel- en Lekstreek fijn.

A. van Houwelingen - Moordrecht

telefoon 305 (01827), Westeinde 117

HOLWERDA ZONEN
Dokkum

VOOR AL UW TRANSPORTEN IN BINNEN- EN BUITENLAND

Tel. 05190-2292 (2 lijnen) - Buiten kantoor tijd 2534

PROMEKO
INSTALLATIES VOOR
BEDRIJFSMECHANISATIE

PROductie-banden
MEch. transport inrichtingen
COnstructiewerken

TELEFOON 12925
APELDOORN
BILDERDIJKLAAN 1

Carrosseriefabriek LITH N.V.

Ceintuurbaan 32 — Rotterdam-N. — Telefoon 82810 (3 lijnen)

NIEUWBOUW van alle soorten carrosserieën

REPARATIE van alle voorkomende autoschade

INBOUW van vouw- en schuifdaken

Landbouwwerktuigen- en machinefabriek

H. VISSERS N.V. — NIEUW-VENNEP
Telefoon 02526-841 (7 lijnen)

Spaarbank voor Protestants Nederland

Kromme Nieuwe Gracht 8-10 - UTRECHT

Telefoon 030 22241-22242 - Giro 156.000

RENTEVERGOEDING 3 1/4%

ongeacht de grootte van het saldo-tegoed. Alle spaarregelingen:

JEUGDSPAARWET
AMBTENARENSPAARREGELING
BEDRIJFSSPAREN
SCHOOLSPAREN

Reeds in vele plaatsen een correspondentieschap gevestigd. Wij verstrekken u gaarne alle gewenste inlichtingen ook over ons Beleggingsfonds voor Protestants Nederland.

FINIRAT verdelgt ratten

ONGEVAARLIJK VOOR ANDERE DIEREN EN MENSEN

N.V. BOGENA

VEERLAAN 23, ROTTERDAM - Z.

NAAM- EN NUMMERPLATEN

in diverse uitvoeringen.

Aanduidingen speciaal voor kantoorgebouwen, ziekenhuizen, sanatoria, bejaardencentra en op schepen.

ZUID NED. NAAMPLATEN ONDERNEMING
G. TER VEEN - GELEEN

KANTOOR: ROMANIESTRAAT 55 • TELEFOON 4494 - 2374

Vraagt verhuisfolder of emigrantenfolders aan

Bongers Internationaal Verhuisbedrijf

RIJNHAVEN 10, WAGENINGEN,

Telefoon 2725 en 3750 (b.g.g. 3100)

Opslag van inboedels — Overzee-verpakking

De prinsen werden het eens, maar met het akkoord in Laos beginnen de problemen pas

DE drie prinsen van Laos hebben dan eindelijk overeenstemming bereikt over een coalitiekabinet van „nationale allure”. Een van hen de zich neutralist noemende prins Soevanna Phoema, zal als premier optreden; zijn (pro-communistische) halfbroer Soevannoe Vong wordt vice-premier, evenals de (pro-westerse) generaal Phoemi Nosavan, de werkelijke „sterke man” in het niet door de communisten bezette deel van Laos. Prins Boen Oem, die officieel nog premier van Laos is, heeft in het „nationale” kabinet geen plaats gekregen. Na afloop van de besprekingen in de Vlakte der Kruiken verklaarde hij, dat de vorming van het nieuwe kabinet het einde betekent van de burgeroorlog in Laos. Dit laatste is echter alleen formeel gezien juist. In werkelijkheid breekt nu pas de belangrijkste fase aan in de in Laos gevoerde strijd, waarin in feite Oost en West tegenover elkaar hebben gestaan.

GEVAAR

Het is al lang een grote vraag geweest, wat er met Laos gaat gebeuren. Zolang geen overeenstemming was bereikt tussen de elkaar bestrijdende partijen, was er inderdaad van alles mogelijk. Zo bestond er gevaar, dat de pro-communistische strijdkrachten samen met de zgn neutralistische militaire eenheden zouden trachten, door te stoten naar Loeng Prabang (de koninklijke residentie) en Vientiane (de regeringszetel) en ook de rest van Laos onder de voet te lopen. Dit laatste is echter niet geschied. En het heeft er veel van weg, dat de neutralistische prins Soevanna Phoema in het afgelopen jaar al zijn invloed heeft aangewend om te voorkomen, dat Loeng Prabang en Vientiane zouden worden aangevallen. De mogelijkheid van Amerikaanse interventie, die steeds in de lucht heeft gezeten, zou in geval van bezetting van beide steden zeer groot zijn geweest. En om die reden heeft ook de pro-communistische Pathet Lao afgezien van dergelijke acties.

GRENS

Wat de Amerikaanse politiek met betrekking tot Laos betreft moeten we helaas constateren, dat deze niet altijd even wijs is geweest. Aangespoord door het toch wel energieke optreden van Eisenhower, nam Kennedy in het begin van zijn ambtsperiode een krachtige houding aan tegenover de Sowjetunie, die hij toen nog alleen verantwoordelijk achtte voor de dreigende situatie, die in het land der prinsen was ontstaan. Kennedy trok op een gegeven dag een grens, die niet trafileloos overschreden zou kunnen worden.

Maar hij had buiten de communistische waard gerekend. Want door middel van de rode „kruip-sluip-tactiek” werd het hem onmogelijk gemaakt, zijn eigen land en de rest van de vrije wereld duidelijk te maken, wanneer en waar de door hem getrokken grenslijn was overschreden. En zo tobt Kennedy nog tot de dag van vandaag met het grote probleem, dat hij wel zou willen en durven ingrijpen, maar dat men hem geen gelegenheid geeft, daartoe over te gaan.

GEBONDEN

De Verenigde Staten waren wat Laos betreft aan handen en voeten gebonden. Alleen wanneer geheel het land een prooi van het communisme zou dreigen te worden, zouden zij kunnen ingrijpen. Dat zij dat van plan waren, bleek ten overvloede nog in de vorige maand, toen de pro-communistische troepen hun opmars hervatten en daarmee het in Genève gesloten bestand schonden. President Kennedy, die reeds belangrijke Amerikaanse militaire eenheden naar het eveneens bedreigde Zuid-Vietnam had gezonden, gaf toen onmiddellijk opdracht, een groot deel van de Zevende Vloot uit het gebied van Formosa naar de Golf van Siam te zenden om aan elke eventualiteit het hoofd te kunnen bieden. Tegelijkertijd gingen duizenden Amerikaanse marineers in Siam (ook wel Thailand genoemd) aan land. En om een eind aan alle twijfel te maken, werden die troepen rechtstreeks naar de grens met Laos gedirigeerd om die direct te kunnen oversteken, als in dat

land de nood werkelijk aan de man zou komen.

ONGELIJK

Er heeft dus eigenlijk nooit gevaar bestaan, dat Laos geheel onder de voet zou worden gelopen. Zij, die felle kritiek hebben geleverd op het feit, dat Kennedy geen troepen naar Laos zond om de communisten te verjagen, hadden slechts ten dele gelijk. Zij hadden het bij het goede eind als zij zeiden, dat niets gedaan werd om de communistische bedreiging van de onafhankelijkheid van Laos weg te nemen. Maar zij waren er naast, als zij daaraan toevoegden, dat de situatie, zoals die nu al ongeveer een jaar bestaat onvermijdelijk tot de val van Laos zou moeten leiden.

Ook hadden zij gelijk, als zij beweerden, dat Kennedy's aandringen op de vorming van een „nationaal kabinet” in Laos dit land niet de garantie van een herstel der onafhankelijkheid zou brengen. Zij hadden het evenwel bij het verkeerde eind als zij daar uit concludeerden, dat alleen reeds daarom het streven naar de vorming van een dergelijk kabinet achterwege zou moeten blijven.

GELIJK

Intussen hebben de pessimisten gelijk: de vorming van het kabinet van Soevanna Phoema betekent beslist niet het einde van de moeilijkheden in Laos. Ook al probeert prins Boem Oem nu nog zo vriendelijk te doen, alsof het wel zo is. We zeiden het al: de moeilijkheden beginnen pas. En voor de pro-westerse elementen in het land, die nu een minderheid zijn geworden en wier positie zeer dubieus wordt. En voor de Amerikanen en de andere Zoavolanden die — als het neutraliseren van Laos onverhoopt zou leiden tot communistische overheersing — voortaan vrijwel machteloos staan en zich moeten beperken tot het versterken van de verdediging van en het (actief) steunen van de strijd tegen de communistische infiltraties in Siam en Zuid-Vietnam.

Dat is voorlopig nog de schaduwzijde, die over het akkoord van de Vlakte der Kruiken hangt. Hetgeen niet wegneemt, dat er inderdaad een mogelijkheid bestaat, dat er nog iets goeds groeit uit het in Laos gesloten akkoord. Al is die kans dan ook heel klein.

MOGELIJKHEID

Als er geen kink in de kabel komt, krijgt Soevanna Phoema het in Laos voor het zeggen. Indien hij er werkelijk op uit is, Laos buiten de communistische invloedssfeer te brengen (voorzover het daar voor een groot

deel al niet in verzeild is geraakt), dan heeft hij — politiek gezien — daartoe de mogelijkheid. In zijn kabinet hebben zeven neutralisten zitting, plus nog drie „neutralisten uit Vientiane”, welke laatste bepaald niet aan de kant van de Sowjetunie en communistisch China zullen staan. De pro-westerse groeperingen hebben vijf zetels in het nieuwe kabinet en de pro-communistische Neo Lao Haksatpartij (die manschappen voor de Pathet Lao levert) heeft er drie. Wil Soevanna Phoema zijn land werkelijk dienen, dan kan hij op een ruime meerderheid rekenen.

Dan moeten de communistisch gezinde elementen het onderspit delven. Uit het feit, dat de laatstgenoemde groeperingen hun medewerking verlenen aan de tot standkoming van het kabinet, zou men kunnen afleiden, dat zij menen, Soevanna Phoema aan hun kant te hebben. Het is echter de vraag of dit juist is.

DE „DRIE”

De communistische meelopers kunnen zonder bezwaar elk akkoord met Soevanna Phoema als premier sluiten. Het heeft er in Laos nooit om gegaan, wie het in Loeng Prabang of in Vientiane te zeggen had. En op het ogenblik is dat helemaal niet meer het geval. De rode Pathet Lao-troepen hebben een groot deel van Laos bezet; zij zijn voorts sterk gefiltreerd in de geleerden van de parachutisten-eenheden, die zich als neutralistische strijdkrachten hebben aangediend en dus Soevanna Phoema als hun leider erkennen.

Wil deze laatste in zijn land orde op zaken kunnen stellen, dan zal hij een eind moeten (kunnen) maken aan het afzonderlijke optreden van de drie militaire eenheden: de pro-westerse strijdkrachten, die tot dusver als regeringstroepen werden aangeduid; de parachutisten-eenheden van de tot generaal gebombardeerde kapitein Kong Le; en de in Noord-Vietnam opgeleide en uitgeruste Pathet Lao-troepen, die samen met de parachutisten getracht hebben, het westersgezinde Laos onder de voet te lopen.

WAAGSTUK

Niet zonder reden hebben de Amerikanen — en zij niet alleen — besloten, het met Soevanna Phoema te wagen. Niet omdat zij een dergelijk waagstuk zien als de oplossing voor de problemen, waarvoor de situatie in Laos de westelijke wereld heeft geplaatst. Maar wel omdat zij zich gerealiseerd hebben, dat het de moeite waard zou zijn, het te proberen. En misschien ook wel, omdat zij van Soevanna Phoema de indruk hebben gekregen, dat hij de onafhankelijkheid van zijn land hoger stelt dan zijn sympathieën voor welke mogendheid dan ook.

Wellicht is het inderdaad zo dat Soevanna Phoema in een volstrekte neutraliteit de enige mogelijkheid ziet om te voorkomen, dat zijn land een speelbal blijft in de koude oorlog tussen Oost en West. Als dat inderdaad zo is, moet het wel bijzonder betreunswaardig zijn, als zijn pro-communistische halfbroer Soevannoe Vong hem daarbij in de wielen gaat rijden, daartoe aangespoord en gesteund door zijn rode vrienden in Noord-Vietnam, China en ... de Sowjetunie ... db.

SOEVANNA PHOEMA

GRONINGEN

Chr. Coöperatieve Spaarbank „EIGEN HAARD” G.A.

LOPENDE DIEP — GRONINGEN

Spaarrente leden	3 1/2 %
Spaarrente niet-leden	3 1/4 %
Jeugdspaarrente met 10% premie	3 1/2 %

Mijn ogen gun ik een bril van v. d. Munnik

GRONINGEN: Brugstraat 27 - Heerestraat 82
HEERLEN: Stationsstraat 9

C.O.V.A. n.v.

LOOPVLAKVERNIEUWING,
VERKOOP VAN AUTO- EN TRACTORBANDEN
GRONINGEN, Damsterdiep 307. - Tel. 05900-29245 (4 lijnen)
LEKUWARDEN, Zaailand 82 - Tel. 05100-28248 (2 lijnen)

FIRMA KOOS - GRONINGEN

TE KOOP Dekkleden TE HUUR
Lage Der A 5 - Tel. 23929

N.V. DIJKSTRA'S DRUKKERIJ
1/16 BOEKDRUKKERIJ
GEBROEDERS HOITSEMA
Drukkers voor 'Ilands' Nijverheid en Wetenschap

RODE WERKSTRAAT 4 - GRONINGEN / TELEFOON 05900-21541

JUTE ZAKKEN

voor binnenland en export
EEN VERTROUWENSARTIKEL
Noord-Nederlandsche Zakkenhandel N.V.
GRONINGEN - EEMSKANAAL N.Z. 48
Telefoon 0 5900-3 13 45 (4 lijnen)
Telegramadres „Jute”

VISCHMARKT 31
London House
VOOR REGENKLEDING

Firma Blaak
Boot- en sloepenbouwerij

HOOGZAND

DRENTE

MACHINEFABRIEK „BORO”

RODEN - TELEFOON 9108. NA 18 UUR 9102

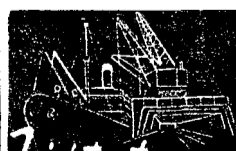
LANDBOUWWERKTUIGEN
STAALCONSTRUCTIES

KAPSPANTEN VOOR FABRIEKSHALLEN,
LOODSEN, GARAGES, LANDBOUWSCHUREN
E.D.

Bouwbedrijf Van Ess

Uitvoering van alle
voorkomende bouwwerken

EMMEN — KAPELSTRAAT 20 — TELEFOON 671

EMIGRATIE

Als specialisten belasten wij ons met de volledige verzorging van verzendingen overzee.

Jan de Boer N.V. - Hoogeveen
Tel. 2841 (05280)

Laat advertenties U inlichten

voordat U gaat kopen!

Eén week wereldnieuws in vogelvlucht

• Nog kwam het gesprek over **Nederlands Nieuw-Guinea** niet op gang. Secretaris Generaal Oe Thant heeft een dringende oproep aan (ditmaal alleen) Indonesië gericht om medewerking aan de hervatting van de onderhandelingen te verlenen. In Papoea-kringen is een uitspraak gedaan die er op duidt dat althans de PARNA-partij het plan-Bunker als basis van verdere besprekingen aanvaardt. Wel houdt men vast aan het uiterlijk in 1970 verkrijgen van onafhankelijkheid, aldus Parna-voorzitter Bonay. De Nederlandse autoriteiten in Hollandia houden rekening met nieuwe infiltraties, nu de maanstand daar weer gunstig wordt. Uit het al of niet uitblijven van nieuwe droppings kan wellicht ook worden afgeleid of het Soekarno ernst is met zijn jongste uitlating dat hij bijna niet meer in een vreedzame oplossing gelooft. Na al de Nederlandse bereidheid tot een gesprek, gaat het er bij een blijvende Indonesische weigering om te praten nog slechts om wat de Verenigde Staten en de UNO bij zo duidelijk gebleken onwil zullen (durven) doen.

• **Algerije** nadert de onafhankelijkheid met rasse schreden. De O.A.S. zit in een situatie, die duidelijk tweeslachtig is. Enerzijds voelt zij er voor een legale partij te worden, praat zij met de F.L.N. (Belkacem Krim) doch anderzijds laat zij de tactiek van het doden van moslems is echter stopgezet. Maar nieuwe verschrikkingen dreigen. De O.A.S. heeft aangekondigd olie- en gasbronnen en installaties in de Sahara te zullen vernietigen als zij vóór zaterdag geen toezegging van de F.L.N. krijgt. Het gesprek daarover is moeilijk. Hoe kan het ook anders bij zoveel chantage. Vele Europeanen zien geen ander perspectief meer dan dat van de vlucht naar Frankrijk. In deze maand zijn al 93.000 daartoe overgegaan. De F.L.N. ziet deze desorganisatie van de samenleving natuurlijk niet lede ogen, maar weigert het akkoord van Evian te wijzigen door meer garanties aan de kolonisten te geven dan reeds gedaan werd. Premier Ben Khedda heeft dit uitdrukkelijk geweigerd, zodat de O.A.S. na 1 juli de wraak van de Algerijnen niet zal kunnen ontgaan.

• **Spanje** heeft een nieuwe schok te verwerken gekregen. Nauwelijks waren de (door de arbeiders gewonnen) stakingen geluwd of het Congres der Europese Federalisten in München, hesen de officiële Spaanse delegatie en de groep van Spaanse ballingen samen de anti-Franco vlag. Laat Spanje — zo vroegen zij in een resolutie — zich eerst democratiseren voordat het als geassocieerde tot de E.E.G. toegelaten wordt. Franco heeft gereageerd met een prompte uitwijzing van de delegatie-leiders, die hem zozeer in de steek gelaten hadden. Zij althans mochten nog kiezen: of 2 jaar naar de Canarische eilanden of 2 jaar verbanning. Twaalf andere delegatie-leden werden zondag weer naar de Canarische eilanden gedeporteerd. De straf is voor een dictatoriaal geregeerd land mild, doch bewijst tevens Franco's toenemende zwakte. Een bom, die voor de Spaanse volksbank (welks leiding Franco-gezind is) ontplofte, herinnerde er aan dat ook Spanjaarden de terreur niet schuwen. „De burgeroorlog (van 1936 tot 1939) is dood”, riepen Gil Robles en Salvador de Madariaga in München uit. Hopelijk staat er geen tweede voor de deur. Want wie zal op vreedzame wijze de teugels uit Franco's handen kunnen overnemen en tegelijk door alle partijen gerespecteerd worden?

• De opvolgingskwestie speelt ook in **Frankrijk** een rol. De Gaulle heeft laten merken, dat hij koerst naar het Amerikaanse presidentiële systeem waarbij zowel het staatshoofd als de vice-president (en opvolger) rechtstreeks door het volk gekozen worden. Dit zou voor De Gaulle de mogelijkheid scheppen om zonder inmenging van het parlement reeds spoedig zijn opvolger te doen aanwijzen en in te werken.

Dat parlement, althans de meerderheid, heeft zich deze week duchtig tegen de Gaulle geweed. Het

KIJKT U MEE?

Dinsdagavond 19 juni van 20.20 uur tot 20.30 uur verzorgt de A.R.P. weer een eigen televisie-uitzending. Staatssecretaris B. Roolvink heeft dan een gesprek met partijsecretaris, Mr. W. R. van der Sluis.

Het gaat over een onderwerp, dat steeds meer A.R. na aan het hart ligt. De reeds binnen gekomen rapporten van de gespreksgroepen in de partij wijzen dat ondubbelzinnig uit. Dat onderwerp is ook Uw aandacht waard.

Kijkt U ook?

Zet U uw huis open voor anderen, die geen t.v.-toestel hebben?

Ook dat is „partij-in-actie!”

debat liep over de Europese politiek van de generaal. Alle fracties, behalve die van de U.N.R., wensden geen stap terug naar de Gaulle's „Europe des patries”. Zij wensden op democratische wijze met de andere 5 landen verder te bouwen aan een geïntegreerd Europa, waarvan Frankrijk deel uitmaakt, zonder zijn partners zijn wil op te leggen, zoals de Gaulle wil. De regering liet het niet op een stemming aankomen. Terecht namen 293 afgevaardigden dat niet. Zij zijn al genoeg onmondig gemaakt om zich nu ook nog het stemrecht te laten ontnemen. Zij verlieten de zaal en gaven een eigen verklaring uit, die duidelijk een goede taal spreekt. Het is goed dat ook in Frankrijk zelf meer en meer verzet tegen de Europa-politiek van de Gaulle komt. Nota bene juist nu Adenauer een Europese politieke Unie naar Gaullistische snit propageert, waarvan de weerspannige Benelux-landen dan maar geen deel moeten uitmaken. Zij zijn te „lastig”. Nogmaals, het is goed dat ook Adenauer bemerkt dat de Gaulle in kracht toenemende tegenspelers op eigen erf ontmoet. Misschien leert „der Alte” daar iets van. Of zou hij daarvoor al te oud zijn?

• In **Pakistan** is de sterke man, generaal Ajoel Khan als president geïnstalleerd, tegelijk met het nieuwe parlement. Aan een jarenlange impasse is een eind gekomen.

• **Laos** heeft nu ook zijn accoord tussen de drie prinses. Kennedy juichte het toe. Chroetsjew deed dit nog uitbundiger. Maar de Amerikaanse troepen blijven voorlopig nog in Thailand. Je kunt immers niet weten of het „neen” van één der 3 prinses niet weer even snel op diens „ja” volgt als vroeger meermalen het geval was. Het ziet er voorlopig naar uit dat de neutralist Soevanna Phoema eindelijk (sinds december 1960) weer premier wordt. Zijn pro-communistische halfbroer Soevannoe Vong en de rechtse Phoemi Nosavan moeten hem als vice-premiers op de gulden(?) middenweg overeind houden. Misschien heeft de ochtendstond der toekomst nu echt goud in de mond voor het lang geplaagde Laotische volk. Meer bijzonderheden over dit lang verbeide moment kunt u elders in dit blad lezen.

• Besluiten wij deze week met de constatering dat **Rood China** officieel besloten heeft de volkscommunes weer plaats te doen maken voor een meer agrarische en individueel georiënteerde samenleving. Het échec van Mao's experimenten wordt door niets anders zo schril belicht. Schuilt hierin wellicht mede de oorzaak van de betrekkelijke rust in geheel Zuid-Oost Azië? SL

GEDRAG EN VLIJT

Het kost de Christelijk-Historischen enige moeite om voor de Tweede Kamer het juiste cijfer voor gedrag en vlijt vast te stellen. Prof. I. A. Diepenhorst had, zoals gebruikelijk voor de N.C.R.V. sprekende naar eigen inzicht en op eigen verantwoordelijkheid, de Tweede Kamer een onvoldoende gegeven.

Met deze woorden:

Hier mag wel een opmerking over onze Nederlandse Tweede Kamer worden gemaakt. Zij heeft, in het debat over de Mammoetwet, in geen dele de indruk gemaakt werkelijk parlement, instituut van overleg, te hebben willen zijn. Minister Cals' verdediging werd door een afgevaardigde, dr. Tilanus, ongeveer genegeerd. Behalve de specialisten waren zeer weinig leden aanwezig om het betoog van de bewindsman in tweede instantie aan te horen. In het algemeen moet een bezoeker van de publieke tribune in de Tweede Kamer soms denken dat standpunten worden aangekondigd zonder dat men er naar taalt hoor en wederhoor toe te passen....

De C.H. Nederlander, het huisorgaan van mr. Pollema, reageert daarop aldus:

Wederom heeft prof. Diepenhorst zich geroepen gevoeld om in een zijner radio-voordrachten een

H. Bieze en zonen Jachtwerf

ZWARTSLUIS — TELEFOON 05208-307

Firma P. Bieze Jzn.

EIGENAAR J. J. SMIT

ROEIVLETTEN

ZWARTSLUIS - ZOMERDIJK 40 - TEL. 05208-310

N.V. GERRIT J. EERLAND, R'DAM

Sleepdienst en Transportonderneming

Alle transport te water

BINNENLAND BUITENLAND
Vernuur van dekschuten, dakken, bokken, sleepboten en alle drijvende materialen.

Telefoon 115190, 13773. na kantoor tijd 138993 of 49886.
Kantoor: Prins Hendrikade t.o. no. 88 a/b magazijnship Aeolus.

METAALHANDEL EN SLOOPWERKEN

H. P. HEUVELMAN N.V.

Inkoop van alle soorten
sloopschepen

KRIMPEN AAN DE IJSEL — Telefoon 369. na 6 uur 226.

n.v. scheepsbouw v.h.

FIRMA A. LANSER

Sliedrecht - Holland

Scheepsbouwwerven

A. VUYK EN ZONEN

CAPELLE AAN DE IJSEL

Nieuwbouw en reparatie

Telefoon Rotterdam 113333 (010)

Geef dit blad door!

aanval te lanceren op onze politieke leider, dr. Tilanus. Zoals zo langzamerhand bij deze professor te doen gebruikelijk is, worden de beschuldigingen met geen enkel argument gemotiveerd. De luisteraars hebben het maar te slikken.

Dat hij in dit opzicht bezig is de gespreksfeer tussen A.R.P. en C.H.U. grondig te vergiftigen, laat hem vermoedelijk koud.

Op 14 mei j.l. beweerde (let wet: beweerde, dus niet bewees) prof. Diepenhorst, dat dr. Tilanus de verdediging van minister Cals t.a.v. de Mammoetwet ongeveer had genegeerd. Ieder die het gedegen en principiële antwoord van dr. Tilanus zou bestuderen, zal vermoedelijk wel tot een enigszins andere conclusie komen.

In het vervolg van zijn rede verwijt prof. Diepenhorst aan de leden van de Tweede Kamer hun absentisme bij het antwoord van minister Cals. Hij meent dan, dat een bezoeker van de publieke tribune in de Tweede Kamer soms denken moet, „dat standpunten worden aangekondigd zonder dat men er naar taalt hoor en wederhoor toe te passen”.

Het moet ieder ingewijde toch wel een raadsei zijn, hoe uitgeroemd prof. Diepenhorst zulke dingen durft te zeggen.

Inderdaad, men moet maar durven. Maar er komt wellicht een nieuw spreekwoord: de brutalen hebben de halve aether!

Een ander C.H. weekblad, dat ook de naam draagt C. H. Weekblad, hoofdredacteur mr. J. W. van Gelder, lid der Tweede Kamer, schrijft over het gedrag der Kamer tijdens het jongste Nieuw-Guinea-debat:

De wijze, waarop bij het Nieuw-Guinea-debat soms werd geïnterrumpeerd, de manier waarop er grapjes werden verkocht, of niet aan het debat werd deelgenomen (kranten lezen), was weinig in overeenstemming met de ernst van het onderwerp.

Wat moeten de vaders en moeders van soldaten, die thans in Nieuw-Guinea hun plicht doen, wel denken? Hoe zou men zelf reageren, wanneer men een zoon had, die in de voorste linies stond en onze minister van buitenlandse zaken veroorlooft zich een grapje of mr. Burger denkt, dat hij op een markt staat?

Het zijn kwalijke zaken, die één hoofdredacteur van een Nederlandse courant de woorden ingaf, dat men heeft kunnen zien hoe het „parlement zich bij ernstige gebeurtenissen misdraagt”.

Het zijn harde woorden, die bepaald niet kunnen worden misverstaan. De parlementsleden dienen er rekening mee te houden, dat hun gedragingen meedogenloos, maar ook eerlijk in de huiskamer komen. Wat de vriendelijke, schrijvende pers als de „spelregels” van het parlementaire spel beschouwt en er dus genoeg mee neemt — terecht of ten onrechte — wordt door het kijkende publiek voor het grijze scherm als een ernstig gebrek aan stijl beschouwd. Zo bezien had Kamervoorzitter Kortenhorst niet helemaal ongelijk, toen hij op een gegeven moment de parlementaire waardigheid in gevaar achtte. Jammer alleen, dat niet alle Kamerleden, de goede uitgezonderd, dit hebben begrepen.

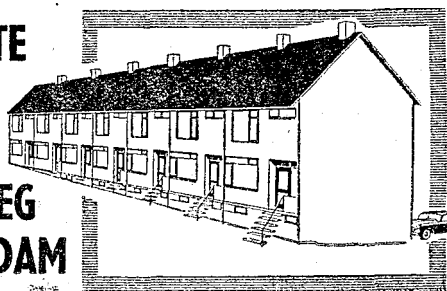
HOTEL „DE KROON”

SOPHIALAAN — LEEUWARDEN

telefoon 4467 - 4468

Uw adres voor recepties en partijen

RIANTE WONINGEN AAN DE PROVINCIALEWEG TE ZAANDAM

Indeling: Royale woonkamer met grote stalen ramen • 3 ruime slaapkamers • badkamer • moderne keuken • zolderverdieping met nokhoogte 3.20 m • ideale wasruimte.

Een groot sousterrain en garage maken deze woningen bijzonder aantrekkelijk.

Volledige gegevens en tekeningen liggen voor u gereed.

Het bouwen is reeds begonnen.

N.V. BOUWBEDRIJF J. KAKES OOSTZIJDE 164 ZAANDAM TELEFOON (02980) 62946

KORT GEZEGD

...wordt het „aanslaan” van een politieke partij bij het volk bepaald door twee factoren. Dat zijn: de duidelijkheid van haar politiek beleid en (daarnaast) de hoedanigheid van haar menselijke betrekkingen. Dit laatste noemt men dan ook wel de human relations. Die term hoort men in allerlei gesprekken en in verband met de meest verschillende kwesties. Grote ondernemingen hebben soms speciale functionarissen in dienst om de human relations te behartigen. Of die menselijke betrekkingen dus ook belangrijk zijn....!

Dat een partij een duidelijk beleid moet voeren, is zo klaar als een klontje. Daaraan behoort zelfs geen „Kort gezegd” te worden gewijd.

Op andere pagina's van ons blad is over die duidelijkheid de laatste weken trouwens wel het nodige geschreven.

Ditmaal daarom het zoeklicht op de tweede factor gericht, n.l. op het intermenselijk verkeer.

In verkiezingscampagnes wordt aan de human relations in de regel veel en goed werk gedaan: persoonlijk gericht propaganda-materiaal, persoonlijke contacten, volmachtstemmen verzorgen, stembusvervoer, enz., enz. Door al die activiteiten krijgt de (plaatselijke) partij voor de kiezers en kiezers, die deze goede zorgen aan den lijve ondervinden, een „gezicht”, zelfs een meelevend en vriendelijk gezicht. Dat boeit de mensen, want zij willen achter een organisatie levende wezens herkennen. Dat bezielt en bindt meer dan het organisatie-apparaat zulks vermag. Wat en wie de partij is, wordt door het publiek gemeten aan de gezichten, die men kent en waarvan men weet: zij behoren ook bij die „club”.

Een onaangenaam „gezicht” (in de ruimste zin van het woord) kan dodelijk zijn voor de partij, die door dat „gezicht” vertegenwoordigd wordt. Een spreker, bijvoorbeeld, die een vergadering voerend heeft toegesproken over sociale beweging, doch die in de pauze de kelner afsnauwt, heeft zijn hele speech meteen weer teniet gedaan en het niet alleen voor zichzelf, maar voor heel de partij verkorven. Voor wie weet hoe lange tijd.

Nee, dan die verkiezingsbijeenkomst, die onlangs ergens gehouden werd en waar de ober uit eigen beweging tijdens de pauze een rijksdaalder op de bestuurstafel deponeerde met de zonnige mededeling: voor de strijdkas, mijne heren....! Daar was de zaak gezond, wat de human relations betreft!

Ik schreef dit maar eens neer in dit nummer van „Nederlandse Gedachten” en ook in ons ledencontactorgaan „A.R. Post”. Het is dunkt me van belang, dat alle partijleden zich hierover eens beraden. 't Is de moeite waard.

„Huisbezoek is uit de mode”, hoor ik veel zeggen. Ik weet het nog zo net niet, al hecht ik niet aan de term „huisbezoek”. Wel weet ik, dat persoonlijke contacten, die met zorg en van harte worden onderhouden, enorm veel goodwill kweken.

De A.R.P. is misschien geen partij van de massa. De A.R.P. moet wel zijn en steeds meer worden een partij voor de enkeling. Een partij waar die enkeling zich thuis voelt, omdat er aan haar of hem persoonlijk belangstelling besteed wordt. Een voorbeeld: als een partijlid verhuist naar een andere woonplaats, dan moet dat door het k.v.-bestuur in de „oude” plaats snel aan het partijbureau worden doorgegeven. Dan krijgt het partijlid een welkombrief van de partij op zijn nieuwe adres. Maar daarbij mag het niet blijven. Daarom wordt door het partijbureau ook aan de „ontvangende” kiesvereniging bericht van die verhuizing gezonden. Met het verzoek, de nieuw ingekomene spoedig een welkombezoek te brengen.

Als dat gebeurt, heeft het eerste (prettig aandoende) persoonlijke contact plaats gevonden. Maar als het daarvoor aangewezen bestuurslid en als ook de andere partijleden te laks zijn om die attentie op te brengen, dan ja dan is het meestal al direct mis met de menselijke betrekkingen tussen de nieuwe plaatsgenoot en de lakse kiesvereniging. Daarom moet men — om niet alles op dezelfde schouders te laten neerkomen — de kiesvereniging in wijken verdelen en in iedere wijk het onderling contact een beetje organiseren. Zo zijn er voorbeelden te over te geven. Maar ieder die dit leest, weet ook zelf wel hoe we van de A.R.P. meer en meer een partij van de enkeling kunnen maken.

Kort gezegd, laat dat het aantrekkelijke van onze partij blijven en worden; ook na de verkiezingen. Ook daarin moeten wij een echt christelijke partij zijn.

VAN DER SLUIS.

De huurverhoging

* Radiogesprek tussen mr. W. R. van der Sluis en mr. W. Aantjes, gehouden op 14 juni 1962. De heer Van der Sluis is aangeduid met Sl. en de heer Aantjes met A.

Eergisteren heeft de Tweede Kamer het voorstel van Minister Van Aartsen aanvaard om de huren der gesubsidieerde woningen met 10 tot 12% te verhogen. Voor de a.r. fractie heeft Mr. Aantjes bij de debatten het woord gevoerd.

Hij zit hier naast me en ik wil hem daarom op de man af enkele vragen stellen.

Sl. Het is mij bijv. opgevallen dat er in de afgelopen maanden in de pers zeer veel kritiek op de voorgestelde huurverhoging is geweest. De drie vakcentrales hebben zich er zelfs uitdrukkelijk tegen verklaard. Toch heeft het Minister Van Aartsen minder moeite gekost om de Kamer mee te krijgen dan algemeen verwacht werd. Hoe zit dat?

A. Ja, ik geloof dat dat voornamelijk komt, omdat deze maatregel in wezen een gezonde en rechtvaardige zaak is. Dat wil natuurlijk nog niet zeggen, dat het ook een populaire maatregel is. Dat verklaart m.i. ook veel van de kritiek. Huurverhogingen zijn nooit populair, zoals b.v. loonsverhogingen dat wel zijn. Maar ingrepen, die de medicus ter geneezing van zijn patiënt toepast, zijn dat ook bijna nooit.

Sl. Als je dat zo stelt, vooral ook met dat voorbeeld, bedoel je dan eigenlijk niet te zeggen, dat de huidige toestand op huurgebied niet gezond is?

A. Inderdaad, ja. Kijk eens. Tallozen in ons land, betalen niet een huur, die overeenkomt met de kosten van het wonen. Die huren worden kunstmatig laag gehouden ten laste van de eigenaar, of door middel van subsidies ten laste van de Overheid. Dat kan natuurlijk onder omstandigheden noodzakelijk zijn, en dat was in de afgelopen jaren zeker ook. Maar in wezen is het toch een ongezonde toestand. Het lijkt mij ook principieel een goede zaak dat wij heenwerken naar een situatie waarin ook de huur weer uit de eigen inkomsten wordt betaald.

Sl. In een gezonde, normale maatschappij moet dat kunnen. Maar bereiken we dat nu wel met deze huurverhoging? Want als ik het wel heb, is er in de Kamerdebatten van verschillende kanten op gewezen, dat de **bouwkosten** ook steeds stijgen, zodat deze huurverhoging niets zou helpen.

A. Dacht je, dat je door het achterwege laten van de huurverhoging de **bouwprijzen** stabiel kunt houden? Zó simpel is het niet!

Er zijn zoveel factoren, die invloed op de bouwkosten hebben. Ik denk aan de grondkosten, de materiaalkosten, rentestand, enz. Verschillende gemeenten brengen ook de kosten van wegeaanleg, centrale riolering enz. ten laste van de te bouwen huizen.

Afijn, zo is er nog zoveel te noemen, dat met **huurverhoging** op zichzelf niets te maken heeft.

De ontwikkeling van de bouwkosten is een heel **andere** zaak, waar de Regering natuurlijk óók aandacht aan moet geven en ook iets aan moet **doen**.

Maar dat moet dan gebeuren bij de werkelijke oorzaken waarvan ik er zojuist een paar noemde. Er zouden trouwens ook nog wel andere factoren te noemen zijn, zoals de ontwikkeling van het prijspeil in het algemeen, de invoering van de arbeidstijdverkorting, internationale factoren, de handel in **bestaande** woningen enz.

Sl. Dat laatste interesseert mij bijzonder. In de Kamer heb je ook gesproken over wat je noemde de „windhandel” in bestaande woningen. Wat bedoel je daar precies mee?

A. Dat kan ik misschien het beste met een praktijkvoorbeeld illustreren. Er wordt voortdurend een beroep gedaan op de ondernemers om zich te matigen met de winsten en op de werknemers t.a.v. de lonen. Ik zou je met name gevallen kunnen noemen van aannemers, die samen met hun werknemers werkelijk goede woningen tegen redelijke prijs tot stand brachten. Maar toen die woningen eenmaal aan de man gebracht waren, werden zij in enkele maanden tijd tegen een 40, 50% hogere prijs doorverkocht. Je begrijpt dat dit voor die aannemers en hun werknemers psychologisch gezien geen stimulans is om zelf zo goedkoop mogelijk te blijven bouwen. Maar ook dat los je niet op

door een op zichzelf gerechtvaardigde huurverhoging achterwege te laten.

Sl. Dat begrijp ik. Dat is een heel ander vraagstuk, waarover wij dus wellicht bij een volgende begrotingsbehandeling nog wat meer zullen horen. Ik zou echter nu nog graag een ander facet van de huurverhoging aansnijden. Legt de huur zo langzamerhand niet beslag op een **te groot deel** van het inkomen?

A. Ik geloof niet, dat daarvoor een vaste algemeen geldende verhouding is te geven. Natuurlijk, als je vindt, dat normaliter de volle huur uit het inkomen betaald moet worden, dan veronderstelt dat, dat dit inkomen dat ook mogelijk maakt. Maar dan wil ik er toch op wijzen, dat de lonen sinds 1940 gemiddeld met 300% zijn gestegen en de huren met 110 tot 120%. Het is dus zeker niet vol te houden, dat de huurverhoging eenzijdig ten koste van de loonstijging zou gaan. Bovendien wordt er een verplichte compensatie vastgesteld, die voor alle categorieën voldoende is om de huurverhoging uit te betalen.

Sl. Vind je dat systeem van compensaties nu wel zo gelukkig? Het wordt administratief allemaal zo ingewikkeld. Heel wat mensen vinden het veel beter, als de huurverhoging eenvoudig uit het gestegen loonpeil zou worden betaald.

A. Op zichzelf is daar wat voor te zeggen. Maar dan moet men niet vergeten dat van een procentuele loonstijging de laagst betaalden het minst profiteren, om niet te spreken van gepensioneerden, weduwen en andere uit het arbeidsproces uitgeschakelden. De compensatie geldt echter voor allemaal, zodat ook deze groepen er zeker van kunnen zijn, dat zij de verhoging ook inderdaad zullen kunnen betalen. Dat vind ik uit sociaal oogpunt toch wel een zwaarwegende kant van het compensatiesysteem.

Sl. Ik ben blij, dat onze fractie zo uitdrukkelijk de aandacht vestigde op het **sociale** aspect in deze regeling. Kun je dat ook aangeven in de keuze, die de Regering heeft gedaan met betrekking tot het percentage van de huurverhoging? In het advies van de Sociaal-Economische Raad kwamen immers drie verschillende standpunten naar voren.

A. De Regering is er, vind ik, in geslaagd haar keus zodanig te bepalen, dat daarin eigenlijk van alle drie de standpunten iets is terug te vinden. Wat er uiteindelijk is uitgekomen, is m.i. een zeer redelijk voorstel geworden. Ik begrijp eigenlijk niet goed, hoe met name de socialistische oppositie aan dit Kabinet een onsociaal huurbeleid meent te kunnen verwijten. Het huurprogramma, dat de Regering voor ogen

staat komt neer op een jaarlijkse gemiddelde verhoging van 4 à 5%. In de jaren 1951—1960 is echter een huurbeleid gevoerd, dat neerkwam op jaarlijkse gemiddelde verhogingen van 8 à 10%, dat is dus het dubbele! En dat spreekt nog meer, als wij erop letten, dat de gemiddelde loonstijging in die jaren belangrijk lager was dan in de jaren 1960—1962. Het Kabinet-De Quay komt dus onder gunstiger economische omstandigheden dan zijn voorgangers met een aanmerkelijk lagere huurverhoging.

Sl. Ik moet zeggen, dat deze cijfers er niet om liegen. Een vergelijking tussen het huurbeleid van de Kabinetten-Drees en het Kabinet-De Quay valt dus, sociaal gezien, royaal in het voordeel van het huidige Kabinet uit. Ik moet eerlijk zeggen, dat ik niet goed begrijp, hoe de socialisten, gezien tegen deze achtergrond, zich nu tegen een huurverhoging durven te verklaren.

A. Dat doen zij ook niet, vergis je niet. Dat zou ook wel erg naïef zijn. Neen, de heer Bommer heeft uitdrukkelijk gezegd niet tegen huurverhogingen op zichzelf te zijn. Hij is alleen tegen **deze** huurverhoging, omdat hij een **ander beleid** wenst. Wat hij daaronder precies verston, werd echter niet erg duidelijk. Ik vrees, dat hij alleen tegen een huurverhoging is, als de socialisten niet van het Kabinet deel uitmaken. Waarom zouden zij het in een toekomstig Kabinet met socialisten anders doen dan in vorige Kabinetten met socialisten.

Sl. Eigenlijk is het dus zo, dat tegen een huurverhoging op zichzelf alleen communisten en pacifistisch-socialisten zonder meer afwijzend staan. Is het dan misschien zo, dat het **moment** voor de huurverhoging minder gunstig gekozen is? Rechtvaardigt dat misschien de kritiek?

A. Dat is inderdaad wel naar voren gebracht. Maar dat lijkt mij van alle bezwaren nu toch wel het minst houdbaar. Psychologisch is het moment natuurlijk nooit gunstig. Maar als het bij ons huidige welvaartsniveau niet kan, wanneer zou het dan ooit wel kunnen?

Sl. Daar lijkt mij al heel weinig tegen in te brengen.

Ik ben blij dat we dit korte gesprek konden hebben. Het bevestigt mij in de juistheid van de uitspraak, die ik je verleden week na de eerste ronde van het debat voor de televisie hoorde doen: dit voorstel is economisch verantwoord en sociaal aanvaardbaar.

Dat was juist: populair is zulk een maatregel nooit. Maar het siert een Regering, dat zij niet allereerst vraagt naar wat populair is, maar naar wat in 's lands belang noodzakelijk en verantwoord is.

En luisteraars, ik hoop dat u het met ons eens zult zijn, dat de anti-revolutionaire Tweede Kamerfractie terecht haar **unanieme** steun aan dit wetsontwerp gegeven heeft.

Maaglijders!

DE uitkomst voor U zijn de echte Amerikaanse

C-R MAAGTABLETTEN

Met C-R Maagtabletten kunt U weer normaal eten!

Importeur LOUIS RIETBERGEN • Korenaarstraat 33a-c, Rotterdam

BON

Ja, ik blijf graag op de hoogte!

Noteer mij daarom als abonnee

Bovendien, als ik mij nu opgeef, behoeft ik slechts vanaf 1 juli te betalen. (Dus f 3,25 inplaats van f 6,50).

Ik doe dat per giro kwitantie

Naam:

Adres:

Woonplaats:

Opzenden aan ADMINISTRATIE VAN NEDERLANDSE GEDACHTEN,

Dr. Kuiperstraat 3 te 's-Gravenhage.

Abonnementsprijs f 3,25 per half jaar.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTIREVOLUTIONAIRE PARTIJ

Attentie

★ Op donderdag 28 juni a.s. spreekt voor de radio weer de secretaris van de A.R. Partij, mr. W. R. van der Sluis. Luistert u dan ook mee? Het is van 19.50 tot 20.00 uur op de golflengte van de N.C.R.V.

★ Wij verzoeken de abonnees, die per half jaar betalen, het abonnementsgeld voor het tweede half jaar (f 3,25) dezer dagen over te maken op giro 89673 t.n.v. de A.R. Partij-Stichting, Dr. Kuypersstraat 3, 's-Gravenhage.

Onafhankelijkheid Algerije nadert met rasse schreden

♦ Nog kort dag voor Europese bevolking

♦ O.A.S. tracht haar gezicht te redden

WAT te zeggen van de wijze, waarop getracht wordt een eind te maken aan het bloedbad in Algerije? Is hier sprake van een op het laatste ogenblik nog door de O.A.S. (organisatie van het geheime leger) behaalde overwinning? Hebben de vertegenwoordigers van de Algerijnse regering in ballingschap (die aan de top van het F.L.N. ofwel nationale bevrijdingsfront staat) wezenlijke concessies gedaan? En heeft Frankrijk reden om te betreuren, dat het volledig buiten de besprekingen is gehouden, die tot het akkoord tussen de O.A.S. en het F.L.N. hebben geleid? Deze vragen dringen zich aan ons op, nu Algerije aan de vooravond van het referendum staat, dat onherroepelijk zal leiden naar het verkrijgen van volledige onafhankelijkheid. Wij zullen dan met een Algerije te maken hebben, waarin de mohammedanen het voor het zeggen zullen hebben, waarin de leiders van het F.L.N. het land zullen besturen en waarin de overheersende rol van Frankrijk is uitgespeeld. Het zal een Algerije zijn, waarin de Europeanen een — zij het belangrijke — minderheid zullen vormen, die steeds meer afhankelijk zal worden van de goede wil van de grote mohammedaanse meerderheid.

Het is vooral tegen deze achtergrond dat we de jongste verrassende ontwikkeling in Algerije moeten zien. Al enkele weken geleden hebben we gezien op een groeiend besef bij de burgerlijke leiders van de OAS, dat het van het grootste belang zou zijn, voor 1 juli — de dag van het referendum over de toekomst van Algerije — met de mohammedaanse nationalistinnen tot een akkoord te komen over de positie van de Europese bevolkingsgroep. Het was toen slechts de vraag, of het militaire element in de OAS krachtig genoeg zou zijn om de burgers te beletten, het met het FLN op een akkoordje te gooien. Het bleek niet zo sterk te zijn — het werd verdrongen door een alles beheersend verlangen om te kunnen blijven leven en werken in het land, waar de meeste van het miljoen Europeanen zijn geboren en getogen.

Militairen

Het militaire element is altijd heel sterk geweest in het verzet van de Europeanen tegen het streven van de regeringen in Parijs, de toekomst van Algerije zodanig te regelen, dat ook de mohammedaanse meerderheid (tien tegen één) er vrede mee zou kunnen hebben. We hebben al vaker betoogd, dat de Franse strijdkrachten vooral na de vernederende terugtocht uit Indochina bijna uitsluitend hebben geijverd om het verloren prestige terug te winnen. En toen dat in de strijd tegen de nationalistinnen in Algerije niet lukte, hebben zij alles gedaan wat in hun vermogen lag om de verantwoordelijkheid van hun falen af te wentelen op de regeringen die in Parijs als paddestoelen uit de grond verzezen en weer even vlug verdwenen. En om dat te kunnen doen maakten de militairen — van wie zeer velen goede herinneringen aan Noord-Afrika hadden — gemeene zaak met de Europese bevolking, die zich in haar bestaan bedreigd gevoelde.

„Putsch”

De „Putsch van Algiers”, nu bijna vier jaar geleden, leek zowel de Europese kolonisten als de op revanche beluste officieren te brengen, waarnaar zij al zo lang vergeefs hadden verlangd. Zij bewerkstelligden de val van de Vierde Republiek, baanden de weg voor de Vijfde Republiek van generaal De Gaulle en vertrouwden, dat Algerije voortaan als een Franse provincie

van Algerije zelf zou moeten uitmaken, wat de toekomst van dit Franse gebiedsdeel zou moeten zijn. En toen duidelijk werd, dat De Gaulle er niet voor zou terugschrikken, Algerije volledige onafhankelijkheid te verlenen (na bepaalde garanties voor de Europese bevolkingsgroep te hebben verkregen) — toen was Algerije in last.

Mislukt

Men weet, wat er sindsdien gebeurd is. De generaals-opstand mislukte, omdat de Franse dienstplichtigen in Algerije en bloc de bevelen van De Gaulle wilden gehoorzamen. Hun officieren stonden tegenover dit lijdelijke verzet tegen hun plannen machteloos. Zij zagen zich toen gedwongen, hun strijd ondergronds te gaan voortzetten en zo vormden zij samen met verzetsgroepen uit de kringen der Europese kolonisten de OAS (Organisatie van het geheime leger). Op het ogenblik, dat de Franse regering de overeenkomsten van Evian les Bains sloot met de vertegenwoordigers van de Algerijnse regering in ballingschap, leefde zowel bij de officieren als bij de colons in de OAS nog de sterke hoop, dat het regiem van De Gaulle ten val gebracht zou worden,

voordat Algerije onafhankelijk zou zijn geworden. Maar hun pogingen, de mohammedanen tegen de Europeanen op te zetten en het leger te dwingen, zijn passieve houding op te geven, mislukten volkomen.

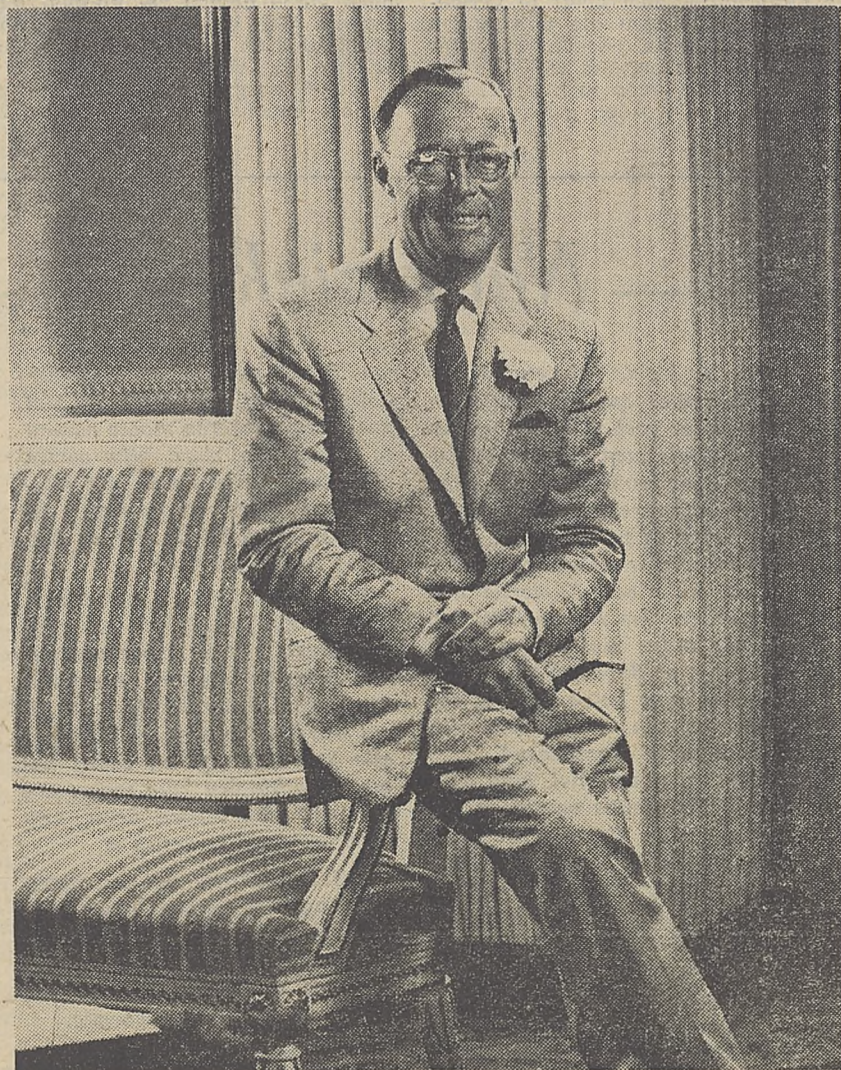
Tijd dringt

En zo nadert nu het ogenblik, waarop de overgangperiode afloopt, het referendum over de toekomst van Algerije zal worden gehouden en een einde komt aan de Franse bemoeienissen met de binnenlandse zaken van Algerije. De tijd ging dringen — niet voor de mohammedanen, maar voor de Europeanen, die er prijs op stelden, in Algerije te blijven wonen en werken. De mohammedanen hebben nu al zo lang gewacht, dat die paar weken er nog wel bij kunnen. De Europeanen gingen beseffen, dat zij nog slechts korte tijd de keus zouden hebben tussen vertrekken en in Frankrijk een onzekere toekomst tegemoet gaan en blijven, maar zich van harte neerleggen bij de gewijzigde omstandigheden in het land, waar zij zich thuis voelen, omdat zij (en vaak ook nog hun ouders) er geboren en getogen zijn. Kort geleden wezen we er al op, dat er sprake was van een kentering in de OAS en dat er een duidelijk verschil van mening onder de oppervlakte was, dat de OAS van haar kracht zou beroven.

Merkwaardig

Het merkwaardige is thans, dat de verdeeldheid binnen de OAS zich voornamelijk demonstreert in het Oosten en het Westen van het gebied, waar de militaire diehards de strijd der onverzoenlijken willen blijven strijden. In het gebied van Algiers, waar steeds de voornaamste activiteiten van de OAS waren geconcentreerd, besloot men de strijdbijl te begraven en het letterlijk en figuurlijk met de mohammedaanse nationalistinnen op een akkoordje te gooien. Aanvankelijk dreigden zij met vernietiging van alle

• Vervolg op pag. 9

Een recente foto van Prins Bernhard, die a.s. vrijdag zijn verjaardag hoopt te vieren.

(Foto Hamelberg)

BESPEELDE PIANO'S
Perzina - Ibach - Grotrian Steinweg
e.a. merken. Vraagt volledige prijslijsten
aan met betalingscondities.
Franco levering met garantie.
Firma R. VAN DEN BURG
AMERSFOORT
Arnh. straat Telefoon 03490 - 3877

Het weekblad
„HERVORMD
NEDERLAND”

is zonder tegenspraak het
Protostans

OPINIEBLAD

dat u oriënteert op de fronten
van het kerkelijke, sociale, maatschappelijke en culturele leven.
Abonnementsprijs / 5,- per halfjaar.

Vraagt proefnummers aan:
Scheveningscheweg 72,
's-Gravenhage.

IN GESPREK MET ONZE LEZERS

HET PROCESSIE-VERBOD

Dupliek aan Mr. A. Wendels

MR. A. Wendels komt in Nederlandse Gedachten van 31.3.62 terug op de opmerkingen die ik maakte (zie Ned. Ged. van 24.2.62) naar aanleiding van het betoog van Mr. A. Wendels (Ned. Ged. van 3.2.62) om het processie-verbod opnieuw in overweging te nemen.

Aan bezorgdheid of het processie-verbod nog wel past in het kader van het Verdrag van Rome tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, paart Mr. Wendels de verzoeking dat vrijwel iedereen ook thans niet gelukkig is met het bestaan van het Grondwetsartikel, dat de processie-vrijheid beperkt.

Ik wil gaarne op een en ander ingaan:

1 Het Verdrag van Rome bevat de bepaling dat de vrijheid om zijn godsdienst te belijden en praktisch toe te passen beperkt kan worden wanneer dit nodig is voor de openbare orde, gezondheid of zedelijkheid, of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.

Het is dus onjuist, wanneer Mr. Wendels schrijft (31.3.62) dat processies nu (alleen) nog maar verboden kunnen worden wanneer de zorg voor de openbare orde dit noodzakelijk maakt. De mogelijkheden voor uitvaardiging, resp. handhaving van een processie-verbod zijn meerdere.

In Ned. Ged. van 24.2.62 toonde ik reeds aan dat opheffing van het processie-verbod zou neerkomen op het prijsgeven van de vrijheid van de niet-Rooms-Katholiek.

Mr. Wendels schreef trouwens zelf reeds op 3.2.62 dat de wetgever in 1922 de opheffing van het processie-verbod niet heeft aangedurfd omdat men vreesde dat de vrijheden van de niet-(Roomse-)Katholieke bevolking in overwegend (Roomse-)Katholieke streken in het gedrang zou komen.

Er is echter meer: de minderheidsnota van Donner c.s. heeft er terecht de aandacht voor gevraagd, dat het godsdienstige, omdat het de mens in de kern van zijn wezen raakt, de gemeoederen veel sterker in beroering brengt, dan bij voorbeeld vragen van staatkundige of maatschappelijke aard.

Dit werd nog slechts 10 jaar geleden geschreven, en geldt vandaag de dag nog.

Het gevaar is niet denkbeeldig dat bij opheffing van het processie-verbod verstoringen van de openbare orde het gevolg zijn, daarbij in aanmerking nemend, dat een op zichzelf wellicht onbeduidende gebeurtenis, misschien slechts een opmerking of een gebaar een licht ontvlambaar gemoed in lichtertlaie kan zetten.

We mogen dankbaar zijn, dat de Hoge Raad geen strijd met het Verdrag van Rome aanwezig heeft geacht, en het Grondwetsartikel heeft kunnen handhaven tegen de daarop gerichte aanval.

2 In de tweede plaats stelt Mr. Wendels, dat vrijwel niemand gelukkig is met het Grondwetsartikel omtrent het processie-verbod.

Ik kan deze opmerking niet geheel rijmen met de zinsnede, waarmee Mr. Wendels zijn artikel van 3.2.62 begon, n.l.:

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), G. A. Kieft, J. W. Ooms, mr. W. R. van der Sluis, J. D. Troostheide, G. J. H. Griffioen (secretaris).
ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuiperstr. 3, 's-Gravenhage, tel. (070) 63 10 23 en 11 21 38, giro 89673.

ADRES VOOR ADVERTENTIES Botenmakersstraat 45, Zaandam, telefoon (02980) 63224.

ABONNEMENTSPRIJS f 6,50 per jaar, f 3,25 per half jaar. Giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4,— p. jaar. LOSSE VERKOOP f 0,20.

„Een van de onderwerpen, waarover in ons land zeer verschillend werd en wordt gedacht, is het processie-verbod.”

Ik lees daarin, dat Mr. Wendels weet, dat velen in ons land het met het processie-verbod zeer wel eens zijn. Dit vindt trouwens regelrecht bevestiging in het feit, dat het betreffende artikel, ondanks vele aandrag van Roomse-Katholieke zijde tot opheffing van het processie-verbod, nog steeds in de Grondwet voorkomt, de diverse pogingen tot Grondwetsherziening ten spijt.

Ik moge enkele feiten memoreren:

a. Prof. Wisse merkte in 1921 op, dat opheffing van het processie-verbod in het wezen van de zaak het Protestant karakter van onze natie te niet zou doen.

b. Prof. Miskotte schreef omstreeks 1948, in verband met een eventuele opheffing van het processie-verbod: „Hiertegen past slechts of emigreren of verzet tot het uiterste.”

c. Het Contact der Kerken in Overheidszaken, (waarin o.a. vertegenwoordigd zijn de Ned. Hervormde Kerk, de Gereformeerde Kerken en de Christelijk Gereformeerde Kerken) richtte op 9.4.49 aan de Raad van Ministers een brief over het processie-verbod, waarin deze zinsnede voorkomt:

„Een vrijheid om op de straten van Nederland processies te houden, zou de vrijheid der anderen opheffen om op de straat zichzelf te zijn. Uit dit oogpunt bezien is er eerder reden de uitzonderingen op het processie-verbod te betreuren dan het bestaan van dit verbod.

Tegen elke uitbreiding van deze uitzonderingen hebben de Kerken zich te verzetten, de Overheid er aan herinnerende, dat zij de handhaafster is van de ware vrijheid in het publieke leven. Het gaat hier niet om een leeg en formeel vrijheidsbegrip.

De Kerken hiervoren genoemd vertrouwen gaarne dat deze uiteenzetting Uwe Excellenties duidelijk doet zijn, dat de Kerken met kracht bij de Overheid moeten aandringen dat het bestaande verbod naar zijn materiële inhoud worde gehandhaafd.”

d. Het herderlijk schrijven „Christen-zijn in de Nederlandse samenleving” (29.3.55) herhaalt dat de Kerk der Reformatie „zich heeft te verweren tegen strevingen die wijzigingen in het staatsrecht beogen waardoor een deel van de burgers van de staat in het openbare leven in hun geloofs-overtuiging zou worden gekwetst.”

Met name wordt dan genoemd: „Wij denken hierbij o.a. aan de pogingen tot opheffing van de beperkingen, die aan het houden van processies zijn gesteld.”

Dat „vrijwel iedereen” het processie-verbod zou willen opheffen, zoals Mr. Wendels stelt, blijkt dus wel zeer aanvechtbaar te zijn.

3 Tenslotte is Mr. Wendels het niet met mij eens, wanneer ik hem tegenspreek dat er een wederzijdse toenadering zou zijn tussen de Roomse-Katholieke en de Protestantse Kerken. Ik ben met opzet niet besproken of er hier of daar een Protestant of misschien wel een Protestantse Kerk toenadering zoekt tot de Roomse-Katholieke Kerk, ik heb mij beperkt tot de opmerking, dat er in geen geval van „wederzijdse” toenadering gesproken kan worden.

Ik heb daarbij gewezen op Spanje, Columbia en het antwoord van Kardinaal Alfrink (dd. 3.11.61 gegeven ter gelegenheid van de opening van de Eikenhorst te Bostel, de zetel van de (Roomse-) Katholieke Bijbelstichting) op de bekende „open brief”.

Mr. Wendels is hierdoor niet overtuigd en wijst op de richtlijnen van de Roomse-Katholieke Bisschoppen in Nederland over samenwerking. Nu zijn deze richtlijnen vastgesteld op 23.11.61, dus reeds kort na de rede van Kardinaal Alfrink van 3.11.61.

Reeds dit had Mr. Wendels tot voorzichtigheid moeten manen en hem geen tegenstelling moeten doen veronderstellen met wat de hoogste autoriteit nog geen 3 weken tevoren had gezegd.

Bij nadere lezing zal men bemerken, dat de richtlijnen van de Bisschoppen betrekking hebben op de „grenzen en mogelijkheden van godsdienstige gemeenschap tussen (Roomse-) Katholiek en Protestant.” Men kan dan ook lezen, dat het voor een Roomse-Katholiek beslist ontoelaatbaar is deel te nemen aan een godsdienstoefening met een officiële Protestantse eredienst.

Aan deelneming aan een gemeenschappelijke religieuze samenkomst wordt het fiat gegeven, maar beslist niet aan deelneming aan een officiële Protestantse eredienst.

En wat verder betreft een aantal van Protestantse zijde suggesties voor het komende Oecumenische Concilie, heeft niemand minder dan Kardinaal Bea, de persoon, die door de Paus in het bijzonder belast is met het organiseren van het „Oecumenisch” Concilie, onlangs onomwonden gezegd: „Er kan evenmin twijfel aan bestaan dat de Roomse-Katholieke Kerk geen enkel dogma zal kunnen terugnemen. Wij willen in oprechtheid, eerlijkheid en liefde proberen terug te winnen wat verloren ging.”

Wie dit zorgvuldig leest kan tot geen andere conclusie komen, dan dat de

Roomse-Katholieke Kerk niet voornemens is zich te veranderen.

Kardinaal Alfrink zei het reeds duidelijk (De Maasbode van 3.11.61): „Ik aanvaard het geloof in de Kerk niet omdat dit geloof met de Schrift overeenstemt, maar omdat het het geloof der Kerk is. De Kerk kan nooit iets leren wat in strijd is met de Schrift.”

Kardinaal Bea zegt nu daarenboven: „De Kerk neemt geen enkel dogma terug. De Kerk is uit op terugwinnen van hen, die bij en door de Reformatie de Kerk hebben verlaten.”

In dit licht moge ook de aandacht gevestigd worden op de recente vestiging in Nederland van de Opus Dei-orde (zie Ds. H. B. Meyboom in Hervormd Nederland van 2.12.61).

Tenslotte zij herinnerd aan de brief van de predikanten van de Gereformeerde Kerken in Zeeland aan de Kerkenraad van de Gereformeerde Kerk te Rotterdam, waarin de diepe bezorgdheid wordt uitgesproken over de Vijfkerkentocht te Rotterdam.

Bedoelde predikanten noemden deze manifestatie in flagrante strijd met wat de belijdenis leert omtrent de eenheid der Kerk.

Terugkomende op het processie-verbod: Noch is het Grondwetsartikel in strijd met het Verdrag van Rome, noch is de grondslag er aan komen te ontvallen doordat de Roomse-Katholieke Kerk het karakter van de processies zou hebben gewijzigd.

Het processie-verbod blijve gehandhaafd tot bescherming van de vrijheid van de niet-Roomse-Katholiek.

Mr. H. J. C. Vlugh.

♦ Kanttekening

Mr. Vlugh te Huizen (N.H.) blijkt grondige studie gemaakt te hebben van het Roomse-Katholicisme. Dat het processie-verbod daarbij niet uit de weg gegaan kan worden, is wel duidelijk. De opvattingen van Mr. Wendels kan hij niet delen en o.i. is zijn weerlegging duidelijk. Daarom hebben wij deze dupliek gaarne aan onze lezers doorgegeven, temeer omdat verschillende opmerkingen van Mr. Vlugh ons zeer aanspreken. Als hij opkomt voor de bescherming van de vrijheid van de niet-Roomse-Katholieke staatsburgers, zijn wij het geheel met hem eens. Geloofsvrijheid moet voor iedereen bestaan en het kwetsen van iemands geloofsovertuiging door openbare manifestaties is niet te aanvaarden. Overigens moeten wij de discussie over dit onderwerp in ons blad thans sluiten.

„Eén op tien”

Naamziek

Over de kleine Sabriena, die op 14 december in Norg geboren werd, is al heel wat te doen geweest. Zoals men weet, werd geweigerd de voornaam Sabriena in de registers van de burgerlijke stand in te schrijven.

Thans zijn er weer vragen over gesteld door een Kamerlid aan de minister van Justitie. Wij willen ons thans niet verdiepen in de vraag, of Sabriena al of niet Sabriena mag heten. Wat is een naam? hebben de Engelsen zich reeds eeuwen afgevraagd.

Maar toen wij niet lang geleden in Zwartsluis waren en een blik mochten slaan in de oude registers van de burgerlijke stand aldaar, bleek ons, dat in die gemeente eens een vader gewoond heeft, die bepaald naamziek geweest moet zijn.

Die vader heette Gerbrandus van Ancum en kwam in 1864 in Zwartsluis wonen. Zijn vrouw werd ingeschreven als Nicola Johanna Scheuer. Deze Van Ancum

was houthandelaar en klaarlijk had hij een hobby. En wel deze: zijn kinderen mooie namen te geven. Zo werd zijn eerste kind ingeschreven met niet minder dan zeven voornamen: Jacoba Mariana Theda Helena Delphisa Isaura Adelina.

Men vergist zich als men denkt, dat de man nu uitgeput zou zijn. Het zevende kind kreeg ook zeven namen: Ancora Roscrana Thusnelda Esmeralda Melanie Irma Sidonie. Kort en goed, bijna alle kinderen gaf hij zeven namen. Slechts één kind moest het met vijf voornamen doen, hetgeen toch nog welletjes is.

Wij vermoeden, dat de schrijvers op het gemeentehuis van Zwartsluis in die tijd wel de schrik om het hart geslagen zal zijn als de houthandelaar zich weer aan de balie vervoegde.

Wellicht zijn ze blij geweest, toen het gezin van Ancum in 1874 naar Arnhem verhuisde.

Kalm en beheerst denken en werken

ZENUWDRUPPELS MG
10 ml f 0,95
30 ml f 2,25

DERCKSENS N.V. — GOUDA

INGWERSEN & Co.
Commissionairs in Effecten
Keizersgracht 382 A'dam-C
Telefoon 32121-35302-35879

* alle effectenzaken
* plaatsen van obligatieleningen voor kerken, scholen en weldadigheidsinstellingen

Koopt een goed kostuum

enorme keuze tegen uiterst scherp gestelde prijzen.
De verste reis is lonend

DUTHLER
VARSEVELD

VOORZITTERS

DE heer Burger wordt vervangen door de heer Vondeling. En dat heeft aanleiding gegeven tot véél commentaar. De heer Burger gaat heen, de heer Vondeling treedt naar voren, de heer De Kadt blijft. De heer De Kadt, die in het maandschrift van de partij naar aanleiding van de algemene beschouwingen van de Rijksbegroting 1962 al het falen van de heer Burger had geconstateerd. Deze zelfverzekerde ex-communist heeft in zijn fractie een grote invloed. Hoe uiteenlopend de commentaren ook mogen zijn, zij gaan er allemaal van uit, dat de fractievoorzitter een beslissende invloed heeft in de partij.

TOCH is zijn positie maar een zwakke afschaduw van de Engelse partijleider. Daar is de fractievoorzitter in volstrekte zin de leider. Hij maakt ten slotte de dienst uit. Hij bepaalt de koers van de politiek. Juist omdat zijn positie zo overwegend is, zijn er bij de beide grote partijen telkens spanningen. Meningsverschil met de partijleider is al gauw rebellie.

Behaalt de partij bij de verkiezingen de overwinning dan wordt de fractievoorzitter praktisch automatisch eerste minister, leider van het kabinet. Hij kiest uit zijn partij, hoofdzakelijk uit zijn fractie, zijn medeministers.

Een van zijn secondanten is partijvoorzitter en presideert dus het partijcongres. Maar op dat congres komt het grote uur, als de minister-president spreekt.

In Westduitsland is Adenauer bondskanselier. Zijn positie is te vergelijken met die van de prime-minister in Engeland, maar hij is tevens voorzitter van de C.D.U.

Wij hebben in Nederland bij sommige partijen hetzelfde gehad en wij kennen het nog. De heer Oud is partijvoorzitter en fractievoorzitter in de Tweede Kamer.

DE verhouding fractievoorzitter — partijvoorzitter is niet eenvoudig. Vooral niet, als een bepaalde persoon in sterke mate „de leider” is van de partij. Wij hebben in de A.R. Partij tientallen jaren er niet aan getwijfeld, dat wij een leider hadden. Dr. Kuyper werd zelfs met nadruk genoemd: „de van God gegeven leider.” En de deputatenvergadering heeft eens per motie, op voorstel van een der kiesverenigingen, God gedankt voor de leider en daarna vertrouwen uitgesproken in diens leiding.

Merkwaardig is daarbij, dat de A.R.-partij strikt genomen, geen partijvoorzitter heeft. De partij-organisatie is nog typisch Kuypersaans. Deputatenvergadering en Partij Convent zijn door hem opgezet en de namen zijn van hem.

En — wij kennen géén partijbestuur.

Dr. Berghuis is geen lid van de A.R.-partij, maar lid van de A.R.-kiesvereniging te Kampen en die kiesvereniging is aangesloten bij het Centraal Comité van A.R.-kiesverenigingen. Dat Centraal Comité heeft een voorzitter.

Het draagt de naam comité, juist omdat het niet bedoeld werd als een bestuur. Een comité, dat leiding geeft bij de verkiezingen van de Tweede Kamer. Maar dan altijd zo, dat de uiteindelijke beslissing valt in de Deputatenvergadering, waar de kiesverenigingen door hun afgevaardigden het laatste woord hebben. Het was dan ook normaal, dat alleen een Deputatenvergadering bijeenkwam in een verkiezingsjaar en dat het Centraal Comité soms in geen jaren vergaderde.

En toch was Dr. Kuyper de leider van de partij, en niemand twijfelde daaraan. Toen enige kopstukken een brochure schreven, in een kritische toon gesteld, over leider en leiding in de A.R.-partij, werden zij daardoor in veler oog rebellen. Het volk bleef de leider trouw. Zelfs schreef een Hagenaar, dat de A.R. de leider zouden volgen „door dik en door dun”.

Het gaf ook overigens moeite, als die leider géén fractievoorzitter was. De verwijdering tussen Kuyper en Lohman ontstond mede, doordat Lohman als fractievoorzitter allerlei praktische vragen had op te lossen, en Kuyper dan vanuit Amsterdam in De Standaard schreef, wat cijfer Lohman ditmaal verdiende. Die spanning zou er niet zijn, als fractievoorzitter en voorzitter Centraal Comité een en dezelfde persoon waren. Zo heeft Dr. Colijn, mee onder invloed van zijn op Engeland georiënteerde opvattingen, het gezien en hij stelde er hoge prijs op, toen hij als leider van de partij Dr. Kuyper opvolgde, om tegelijk fractievoorzitter en voorzitter van het Centraal Comité te zijn. En ook nog hoofdredacteur van het „A.R. hoofdorgaan” De Standaard. En wat Dr. Schouten betreft, iedereen vond het vanzelfsprekend, dat hij, als de opvolger van Dr. Colijn, zowel fractievoorzitter werd als voorzitter van het Centraal Comité.

DAT neemt niet weg, dat beide functies sterk verschillen, en dat iemand een uitstekend fractievoorzitter kan zijn en toch minder geschikt als voorzitter van het Centraal Comité. De laatste moet land en volk kennen, het volk in zijn grote genuanceerdheid, in zijn verscheidenheid in „ligging.” Hij moet de moderate en de strijdbare humeuren brengen tot overleg en samenwerking. Hij moet heel dicht bij het volk staan. Hij moet de Deputatenvergadering maken tot een dag vol glans en bezieling voor honderden. Hij moet de mensen weten op te voeren tot een hoge, bijna mystieke eenheid.

De fractievoorzitter moet een yuntig en spits man zijn, een schermmeester, die zijn fractie vooraan in arbeidzaamheid, die het gehele terrein overziet, een stateeg en tacticus tegelijk, met veel besef van het bereikbare.

Dit leidt tot de conclusie, dat het mogelijk is, twee mannen te hebben, een fractievoorzitter en een voorzitter van het Centraal Comité. En het werk in beide functies breidt zich zo uit, dat het praktisch voor één man te veel is. De K.V.P. heeft een partijvoorzitter en daarnaast heeft de K.V.P.-fractie een fractievoorzitter. Bij de C.H.U. en bij de P.v.d.A. is het net zo. Binnenkort is Vondeling fractievoorzitter en Suurhoff fractielid. Maar tegelijk is Suurhoff partijvoorzitter en Vondeling partijlid. De P.v.d.A. is niet federaal opgebouwd. Men wordt lid van de landelijke partij en dáárdoor ingedeeld bij een afdeling.

MAAR alle partijen hebben tegenwoordig dit gemeen, dat zij niet meer zo vlot spreken van de leider der partij. De heer Van Hulsb moge in de C.H. Nederlander eens verontwaardigd schrijven omdat „de leider” van de Unie door Prof. Diepenhorst in een radio-praatje te weinig waardering heeft gevonden, de term is hier zonder consequentie.

SPOT

„Welkom weer thuis”

PRENT

Prof. Roelof van Dijk

Wij zaten midden in de tweede wereldoorlog als gijzelaars in St. Michielsgestel en ontmoetten daar als nieuwe groep de Buchenwalders. Voor het merendeel Indische verlofgangers, die door de Duitsers waren opgepakt, omdat de Duitsers in Nederlands-Indië waren gearresteerd nadat Hitler op misdadige wijze Nederland had overvallen. Onder hen was een jonge, sportieve man met een grote kuif, Roelof van Dijk, die reeds als ambtenaar B.B. in Indië was werkzaam geweest. Hij bleek ons een geestverwant te zijn, die op hartelijke wijze meedeed aan allerlei discussies over kerkelijke en politieke vraagstukken.

Na de bevrijding werd er een andere weg voor hem geopend. Hij werd al gauw hoogleraar in de sociologie aan de Vrije Universiteit.

Er was in zijn hele werk en optreden iets van dat directe en eenvoudige, dat ook zijn sociologie beheerste. Het gaat altijd om de grote driehoeksverhouding, mens tot mens en beide tot Christus. Daarmee is de sociologie nooit een wetenschap, die alleen maar beschrijft. Zij heeft een boodschap te brengen.

En dáárom ook sloot hij zich niet op in zijn studeerkamer, maar deed mee aan al het werk op sociaal-charitatief gebied. Hij stond midden in het leven, moedig en toch kwetsbaar, idealistisch en toch nuchter, altijd gelovig.

En plotseling was het hier beneden uit. Een verkeersongeval, en zijn werk is afgelopen, zijn leven is afgesneden. Wij gedenken hem met weemoed, en dankbaarheid. A.

Niet geluisterd?

Wie een overzicht over de Kamerdebatten schrijft, moet althans enigermate kunnen luisteren en begrijpen. Dat kan de auteur van de wekelijkse bijdrage Spel en Spelers op het Binnenhof in het dagblad Trouw niet altijd.

Hoe zou hij anders het volgende kunnen beweren:

Eén ding vonden we wat jammer. We hadden graag gehoord dat een lid, hetzij aan deze of gene zijde van het Binnenhof, had gezegd: Voorts ben ik van oordeel dat er in elk geval betere huizen gebouwd moeten worden. Want de huizen die in onze tijd gebouwd worden zijn heel vaak slecht en heel vaak bar duur.

Wie wel geluisterd heeft, die weet, dat b.v. de heer Elfferich (A.R.) een belangrijk deel van zijn rede heeft gewijd aan noodzakelijke kwaliteitsverbetering van de huizen en daarbij vier punten heeft besproken:

- 1e. de geluidsisolatie;
- 2e. de verwarming;
- 3e. de ruimte in de meergezinswoningen;
- 4e. de ruimte om de eensgezinswoningen.

Ook de heer Kraayvanger (K.V.P.) heeft het vraagstuk van de kwaliteit sterk op de voorgrond gesteld en de minister dank gebracht voor de eerste maatregelen, om die kwaliteit te verbeteren.

DAARDOOR krijgt de fractievoorzitter als zodanig meer betekenis. Hij wordt meer de man, in wie de politiek van zijn partij in bijzondere zin stem en gestalte krijgt. Daarom is de onverwachte wisseling van fractievoorzitter in de P.v.d.A. een politiek feit van betekenis.

Daarom is het begrijpelijk, dat Dr. Tilanus onder zo'n sterke druk staat om toch nog weer aan te blijven als kamerlid, opdat hij fractievoorzitter kan blijven. En daarom heeft elke partij, ook de A.R.-partij te begrijpen, dat men een fractievoorzitter in staat moet stellen, om het voor 100% te zijn, met volle concentratie van zijn krachten. Zijn positie laat niet toe, dat hij voor alles en nog wat wordt ingeschakeld. Dan zijn zijn krachten te vroeg verteerd. Dan wordt er roofofbouw gepleegd.

En ten slotte: een fractievoorzitter kan de fractie opvoeren tot stijfbaarheid en sterk beleid.

Maar ook: alleen als een fractie hem tot een grote en bezielende steun is.

A.

De Nederlandse
autoverzekering-specialisten

DEN HAAG

SIGARENMAGAZIJN „MATADOR”

L. KORPEL

MAURITSKADE 71 — TELEFOON 180234, b.g.g. 321960
Postrekening 37 70 73

Levert alle rokersartikelen

waarheen U maar wenst.

LAK- EN VERFINDUSTRIE

v/h P. WERRE & CO.

Alles op verfg gebied

Veenkade 49-50 - DEN HAAG - Tel. 633923 (3 lijnen)

Ook het kleine karwei
appreciëren wij

BOON'S SCHILDERSBEDRIJF

PIET HEINSTRAT 62 — TELEFOON 33 11 12
Filialen te Delft en Rotterdam.

WESTLAND

H. HORTENSIIUS & ZOOA METSELAARS en
AANNEMERSBevelen zich beleefd aan voor
alle voorkomende werkzaamhedenNIEUWBOUW - VERBOUW - BETONWERK
EN VERDERE REPARATIESTOKDIJKKADE 100 — NAALDWIJK
Telefoon 0 1740 - 49 08

BESTEL BIJ VAN DER WEL

de Munckhof-
spiraal-tomatensorteerder

GEESTWEG 36 - TEL. 01740-5549 - NAALDWIJK

Voor: Tricotages - Lingerie en Kousen

FIRMA B. BOERS
GRONDSTOOMBEDRIJFDIJKWEG 87 — NAALDWIJK
Telefoon 0 1740 - 4225

ZWIJNDRECHT

VOOR UW KOLEN EN OLIE

HUISBRAND OF INDUSTRIE

ZWIJNDRECHTSCHERE VEREENIGDE
BRANDSTOFFENHANDEL

ZWIJNDRECHT, Ringdijk 650, Telefoon 25295 en 5926

VLAARDINGEN

Firma A. van Roon

Speciaal adres voor
watersport- en kampeerartikelen

WESTHAVENKADE 61 - TELEFOON 3492 en 5792

Assurantiekantoor L. G. Borsboom

Telefoon 3754 — Binnensingel 211

Rijkserkenning in groep A voor
makelaars en assurantiebezorgers

Uw adres voor

Tapijten, Gordijnstoffen, Dekens,
Tafelkleden, Stoelen, Overtrekken enz.

Woninginrichting Firma C. Brouwer

Voorstraat 41 - Telefoon 4530

Geef dit blad door!

Hoofdmomenten

uit de A.R. televisie-uitzending

„POLITIEK is een voortgaand gesprek” zei de heer Hazenbosch eens tegen mij. Aan deze woorden moest ik denken, toen wij de televisie-uitzending van dinsdag 19 juni aan het voorbereiden waren.

Een voortgaand gesprek over de minder valide mens, dat in de openbaarheid kwam op het Partij Convent van 28 april, vervolgens besproken werd in onze t.v.-uitzending van 8 mei en dat nu het onderwerp van gesprek was tussen de staatssecretaris van Sociale Zaken en Volksgezondheid de heer Roolvink en onze secretaris, mr. W. R. v. d. Sluis. Een gesprek dat dieper inging op de omstandigheden van de lichamelijke en geestelijke gehandicapten.

De heer Van der Sluis vertelde in het begin van de uitzending niet alleen aan de heer Roolvink, maar ook aan de talloze kijkers, van de studie die door de partijleiding en door de gespreksgroepen in het land gemaakt werd van dit onderwerp, namelijk het bepleiten van een algemene wettelijke regeling voor de lichamelijke en geestelijke geschonden mens. Nadrukkelijk stelde hij, dat deze wens niet gezien moest worden als kritiek op de regering.

De staatssecretaris was het hier geheel mee eens en hij juichte het alleen maar toe, dat dit onderwerp zo de belangstelling had. Hij zeide letterlijk: „een goed plan komt nooit te vroeg”. Hij stelde wel, dat er niet gedacht moest worden, dat dit nu een vergeten groep was. Er gebeurt al het een en ander en hierbij wees hij op de vastgestelde uitkeringsregeling voor meerderjarige thuiszittenden, de blindenrente en vooral ook op de beschutte of sociale werkplaatsen. Maar bij al de regelingen, die reeds bestaan voelde hij het bezwaar van de A.R. Partij wel aan, die bang is dat het een soort lappendeken wordt: een regeling zus en een regeling zo. Vandaar het voorstel om tot een algehele wettelijke regeling te komen.

Sociale werkplaatsen

„Een belangrijk stuk sociaal werk” zei de staatssecretaris „vindt u in de beschutte werkplaatsen. Dat is niet zo spectaculair voor de buitenwereld, maar er wordt hier een zeer belangrijk werk naar binnen verricht”. In dit verband noemde hij de AVO — een vereniging, die op particulier initiatief baanbrekend werk heeft verricht. Door de geweldige omvang die deze arbeid gekregen heeft, heeft de regering dit werk overgenomen. Kortgeleden werd (in Spijkenisse) de 20e werkplaats door de staatssecretaris geopend. Dat is in een ambtsperiode van 3 jaar heel wat. De heer Van der Sluis concludeerde, dat het stichten van werkplaatsen onder het kabinet-De Quay dus wel sterk was gegroeid.

Staatssecretaris Roolvink kon dit met cijfers aantonen en zei, dat er in 1950 500 arbeiders waren en in 1962 — 25.000 arbeiders. Dat er in 1954 — 60 werkplaatsen waren en nu — in 1962 — 190 werkplaatsen. Hij zei verder, dat er in totaal 80.000 mensen met dit werk kennis hebben gemaakt, waarvan er velen reeds doorgestroomd zijn naar het bedrijfsleven. Uiteraard geldt dit niet voor allen, bijvoorbeeld door het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.

De heer Van der Sluis zag naar aanleiding van deze cijfers als voordelen: het weer nuttig ingeschakeld zijn, m.a.w. de minder valide levert weer een daadwerkelijke bijdrage aan de nationale welvaart,

De laatste instructie voordat de camera snort. V.l.n.r.: Zijne Excellentie B. Roolvink; H. Gringhuis (de a.s. „publiciteit-man” van onze partij); mr. W. R. van der Sluis en Rob Mariouw Smit, regisseur.

De „publieke tribune” bij de AR televisie-uitzending van 19 juni 1962. V.l.n.r. Rob Mariouw Smit, regisseur; R. van Buren, cameraman; H. Gringhuis en zittend H. Cooymans, geluidstechnicus.

ondervindt een toenemende waardering van de buitenwereld en ervaart een persoonlijke voldoening in de arbeid. Staatssecretaris Roolvink wilde het laatste voorop stellen, „want” zei hij „wanneer je in zo'n werkplaats komt, dan zie je daar dankbare mensen. Het is vaak beschamend, als je daar staat als mens gezond naar lichaam en geest. Het leed kunnen we toch niet geheel wegnemen, laten we daarom zoveel mogelijk voor hen doen.”

De heer Van der Sluis zei tenslotte, dat de gehandicapten worstelen met twee dingen, namelijk de hoge medische en verpleegkosten en de inkomstenderving. Dat wordt nu in sociale werkplaatsen wel tegelijk ondervangen, maar . . . men moet 1/3 validiteit bezitten om toegelaten te worden. Er zijn echter nog zoveel erger geschonden mensen. We moeten dus wat tot nog toe bereikt is met de sociale werkplaatsen opnemen in een nog groter geheel.

De staatssecretaris was het hier geheel mee eens. Hij zei, dat de vorm waarin dit moest gebeuren op het ogenblik met belangrijk is. Belangrijker is, dat de arbeiders zoveel mogelijk ingeschakeld worden in het arbeidsproces, maar ook dat door ons de financiële lasten en de zware medische risico's gedragen worden. Hij was daarom blij, dat ook andere politieke partijen meer en meer gaan meewerken. „Laten we er echter voor oppassen”, zo zeide hij, „dat niet één partij het monopolie gaat opeisen voor deze sociale arbeid. De A.R. Partij moet doorgaan met dit plan als een onderdeel van het geheel, want Christelijke politiek is van en voor het gehele volk”.

H. GRINGHUIS

Vrouwen-emancipatie op Nieuw-Guinea

IN het tegenwoordige Europa is het haast onvoorstelbaar geworden dat de vrouw een volkomen ondergeschikte plaats ten opzichte van de man zou kunnen innemen. Mannen en vrouwen zijn in alle opzichten gelijkgesteld. Vele Vrouwenverenigingen zouden een ware storm ontketenen tegen degene die de euvele moed zou bezitten om het tegendeel te beweren. Zo is het niet altijd geweest. De vrouw in Europa heeft moeten vechten voor de erkenning van haar gelijke rechten als mens.

Zij heeft ze gekregen en daarmee een streep gezet onder mannelijke uitbuiting.

Zo is het thans in Europa, zo is het ook in Nrd. Amerika en in Australië. Maar hoe staat het hiermee in Azië en Afrika? We zouden vele voorbeelden van misstanden in diverse landen kunnen opnoemen al dan niet gesanctioneerd door de vrouwen in kwestie zelf.

Het voorbeeld van Nieuw-Guinea — een der meest achtergebleven gebieden ter wereld — is echter voldoende om ons te doen beseffen hoe het van oudsher in Europa was en hoe het thans nog in vele landen is, zij het dan in verschillende gradaties.

Hoewel ook binnen Nieuw-Guinea grote verschillen voorkomen kan in het algemeen toch wel worden gesteld dat de positie van de vrouw in dit land allesbehalve benijdenswaardig is. Het is hier niet de man die het zwaarste pakje draagt maar de vrouw, zowel in letterlijke als in figuurlijke zin. Zij is de tuinarbeidster, zij is in eerste instantie verantwoordelijk voor de voedselinzameling, zij is de centrale figuur in het voortplantingsproces, niet alleen in lichamelijk — maar ook in geestelijk (mythologisch) opzicht. Zij is in de moeilijkste periode verantwoordelijk voor de verzorging van de kinderen. Zij sjouwt van ver water aan als het dichtbij niet te krijgen is. En omdat zij centraal staat in het gehele proces van voortbestaan, leven, wonen en werken daarom is zij het ook voor wie de meeste verbodsbepalingen (tobaes) gelden. Het menselijk bestaan is in haar het kwetsbaarst. Daarom moet zij met alle beschikbare middelen beschermd worden tegen eventueel kwaadwillige boze machten. Die beschikbare middelen zijn alleen werkzaam als daar bepaalde onthoudingen en beperkingen op het gebied van voeding en bewegingsvrijheid tegenover staan. Hieraan toegevoegd het feit van haar volkomen afhankelijkheid van de mannelijke familie inzake huwelijkskeuze, levensloop en levensinrichting, en het zal geen verwondering meer wekken dat de vrouw op Nw.-Guinea na haar eerste kind — dat vaak voor het twintigste levensjaar van de betreffende vrouw geboren wordt — weinig jeugdige frisheid meer over heeft. Na haar tweede kind is alleen al de gedachte aan een bloeiende jonge vrouw absurd, terwijl relatief slechts weinigen een redelijke leeftijdsgrens bereiken.

Men moet dit ook weer niet al te tragisch zien, in zoverre dat de positie van deze vrouw naar het uiterlijk zwakker lijkt dan ze in werkelijkheid is. Omdat zij centraal staat in het leven van een op verzamelings-economie gebaseerde menselijke gemeenschap is zij in feite ook de belangrijkste figuur. Een man zonder vrouw is zeer beklagenswaardig. Wie zal voldoende voedsel voor hem verzamelen en bereiden? Wie zal er voor zorgen dat de familie blijft voortbestaan of in aanzien wint door hun aantal?

Het is mede om deze redenen dat de vrouwen buiten in de mythologie verankerde mannenrituelen worden gehouden. De mannen moeten ergens geheimzinnig doen om hun macht over de vrouwen te behouden. Zonder dat zou hun feitelijke afhankelijkheid al te duidelijk worden.

De vrouw op Nw. Guinea is echter niet minder Eva dan haar zusteren elders.

Zij kent haar macht en gebruikt die ook waar het in haar kraam te pas komt. Wat in het openbaar niet mogelijk is kan binnen zekere grenzen wel worden toegepast. Zodoende is de man er nog wel eens toe te krijgen om iets meer te doen dan zijn afgebakende taak — de jacht, de visvangst, het kappen van het bos voor de aanleg van een tijdelijke tuin, het kappen van de benodigde sagoboom — vereist, mits niet ten koste van zijn prestige.

De vrouw op Nieuw-Guinea! Verschilt zij veel van haar Europese Zusteren? Naar aard en aanleg niet — nee — maar haar levensomstandigheden zijn een uitdaging voor iedereen die naastenliefde niet alleen in theorie belijdt.

Het voorgaande is in de tegenwoordige tijd gesteld. Vele duizenden vrouwen op Nieuw-Guinea leven nog in deze omstandigheden. Voor anderen komt er uitzicht. Zoals overal elders volgt de positieverbetering van de vrouw die der man slechts schoorvoetend en op grote afstand, ondanks het toch zo duidelijke feit dat de ontwikkeling van de man

nooit volledig kan zijn zolang de vrouw hem niet volgt.

Wat heeft een man aan een goed inkomen als zijn vrouw het niet weet te besteden? Als zijn kinderen naakt en onverzorgd blijven en zijn huis niets meer is dan een — vaak nog ongezonde — slaappleaats zonder gezelligheid...!

Waarom zou de man beter voedsel verbouwen als zijn vrouw het niet weet te bereiden? Het Christendom heeft een begin van verandering gebracht. Ook voor de vrouw geldt echter het feit, dat haar positie alleen blijvend verbeterd kan worden wanneer haar leven niet meer gebonden is aan de in de mythologie verankerde levensgewoonten.

Ook voor haar is geloof en leven een onafscheidelijke twee-eenheid.

Er zijn in de loop der jaren vele meisjesscholen gebouwd op N.G. Vele meisjes van 12—16 jr. hebben op deze scholen een goede opleiding genoten. Alleen degenen die huwden met geëvolueerde papa's — zoals kleine ambtenaren en onderwijzers — of in bepaalde betrekkingen konden worden ondergebracht, zagen kans om iets van het geleerde in praktijk te brengen.

Verreweg de meesten verdwenen echter in het gewone kampongbestaan waar zij zich door gebrek aan middelen en overwicht in geen enkele opzicht onderscheidden. Het nog overgehouden nette jurkje was al spoedig vuil en versleten en kon niet vervangen worden. Hun huwelijk werd bepaald door de mannelijke familieleden. Ondanks het Christendom werd kerkelijke bevestiging van deze huwelijken minder belangrijk geacht dan de grootte van de bruidschat die steeg naarmate geld en goederen meer begerenswaardig werden. Ook zij vervielen na hun eerste kind. Er was een verschil met vroeger, want het tweede kind kwam meestal reeds na een jaar omdat het gewoonteregelingsgebruik dat een tussenruimte van 2 jaar stelde niet meer stringent in acht genomen werd. De levensomstandigheden waren echter niet verbeterd.

Ook zij konden worden aangetroffen met lasten van enkele tientallen kg op hun hoofd terwijl manlief als de heer der schepping vooruitwandelde zonder aan lastverdeling — die zijn prestige zou schaden — te denken. De resultaten van deze opleidingen waren — en zijn — gering. Ze hadden geen basis van gevoelde behoeften en benodigde middelen in de praktijk en misten dus de noodzakelijke aansluiting.

Teveel wordt op Nieuw-Guinea aangenomen — ook ten opzichte van de vrouw — dat degene die de jeugd heeft ook de toekomst bezit.

Meer scholen is nog steeds het devies. Men kan echter het ene doen en het andere niet nalaten. Want hoe staat het met de achtergrond, de verhouding tussen de onontwikkelde ouders en hun meer geletterde kinderen? De klachten worden legio. In de grotere plaatsen neemt de prostitutie hand over hand toe. Vele ouders verliezen het gezag over hun kinderen. In de kampongs kan men vele jongeren lusteloos en werkeloos zien rondhangen terwijl hun moeders zich afbeulen om voldoende voedsel voor hen te verzamelen. De gewoonteregelingsbanden worden gaandeweg losser. De cyclus van het heidens-religieuze levenspatroon wordt op steeds meer plaatsen doorbroken. Van een afgerond — binding en steun gevend — nieuw cultuurpatroon is echter nog geen sprake. De versnelde ontwikkeling streeft haar doel voorbij.

De enig juiste voedingsbodem voor een vooruitstrevende jeugd — het gezin — verliest terrein. Het gezag van de ouders over hun kinderen wordt in vele gevallen tot een paskwil. De kinderen hebben meer geleerd en weten het dus beter, zonder echter de praktische bewijzen daarvan te tonen. En omdat deze jeugd de zo noodzakelijke voedingsbodem op een hoger niveau in vele gevallen mist of niet meer

erkent vervalt zij weer tot het niveau der ouderen, verdwaalt in allerlei meer of minder ingrijpende excessen of vormt een geestelijk onrijpe tussenlaag die de toekomst stellig niet ten voordele beïnvloedt. Het blijkt steeds weer dat niet de jeugd gezien moet worden als de kern van een veranderd — en verbeterd — levenspatroon op Nieuw Guinea maar veel meer het gezin, het toenemende aantal vaders en moeders die zonder schoolopleidingen streven naar een verbeterd bestaan en enige garantie voor de toekomst van hun kinderen.

Zij hebben voorlichting nodig — daadwerkelijke hulp — niet alleen in materieel maar meer nog in geestelijk opzicht.

Vele — in de gewoonteregelingsgebruiken verankerde — weerstanden en angsten moeten overwonnen worden. Elke toegevoegde factor die beantwoordt aan een bestaande leemte op het gewenste hogere niveau betekent een versteviging van de ontwikkelingsbasis, een vergroting van de zo begeerde zekerheid in een veranderde wereld en een verbreding van de natuurlijke voedingsbodem voor de jeugd. Eenzijdigheid — in welke vorm dan ook — is het begin van ontwrichting en de kern van uiteindelijk mogelijk verval.

En hier komen we terug op het specifieke terrein van de vrouw. Haar achterblijven is een leemte die opgevuld moet worden. Alleen zodoende zal de aan een ontwikkelingsproject deelnemende man alle vruchten van zijn activiteiten kunnen plukken.

Haar activiteiten zullen een ontbrekende afrondingsschakel op het hogere levensniveau kunnen aanvullen.

Dit was het uitgangspunt voor de inschakeling (Aug. 1961) van Mej. J. v. d. Lecq uit Bergambacht als Landbouwhuishoudkundige bij de sinds 1954 op gang zijnde vorming van een boerenstand in Japen en in de Waropen.

Vaak reeds hadden de vrouwen van de aspirantboeren gevraagd om hulp. Zij voelden dat zij achterbleven in de veranderende omstandigheden. En zo vond mej. Van der Lecq direct een vruchtbare voedingsbodem voor haar werk. De basis — gevoelde behoeften en benodigde middelen — was aanwezig. Zij kon van meet af aan aansluiten op lokaal bewezen werkzame ontwikkelingsnormen.

Haar werk werd — en is — een succes.

Mej. Van der Lecq komt handen tekort. Overal waar de gevestigde landbouwkernen merkbare welstandsverbeteringen hebben opgeleverd wordt haar hulp gevraagd. Er worden vrouwenclubs gevormd en erkend gezaghebbende figuren tot leidsters omgevormd.

Er wordt gekookt, genaaid en gewassen. Er wordt voorlichting gegeven over voeding, kinderverzorging, woninginrichting en kleinveehouderij. En de resultaten zijn zichtbaar.

De mannen die deze nieuwlichterij eerst wat argwanend aanzagen gaan meewerken. Zij werken met meer enthousiasme op hun nog zo jonge landbouw/veeteelbedrijfjes. De resultaten worden weerspiegeld in hun huis en hun gezin.

De kans op vervreemding van het eigene en bekende wordt kleiner, de angst wijkt, want steeds meer blijkt dat ook met de lokaal geproduceerde middelen goede resultaten te bereiken zijn.

Er ontstaat een zekere harmonie tussen het praktische absorptievermogen der deelnemenden en de geboden kansen op vooruitgang door zelfwerkzaamheid.

En zo zal de kern van elke maatschappij — het gezin — haar geëigende plaats innemen of herneemen. De opgeleide jeugd vindt weer aansluiting op haar voedingsbodem. Dat wat scheefgroeide wordt weer rechtgezet. Nieuw-Guinea.

M. DE VRIES

Euratom en Eurecreatie

NADAT verleden week dinsdag de debatten over de huurverhoging met de aanneming van het betreffende wetsontwerp waren geëindigd — behalve door de verslagen in de dagbladen hebben onze lezers van het standpunt der anti-revolutionaire Kamerfractie ook kennis kunnen nemen door het in ons nummer van vorige week opgenomen vraaggesprek, dat de secretaris van het Centraal Comité, mr. W. R. van der Sluis, voor de radio had met mr. W. Aantjes, die voor onze fractie bij de huurdebatten het woord had gevoerd — heeft de Tweede Kamer een wetsontwerp aanvaard, waarbij werd goedgekeurd een tussen Nederland en Euratom gesloten overeenkomst tot vestiging te Petten van een inrichting van het gemeenschappelijk centrum voor onderzoek op het gebied van de kernenergie.

Hoewel politiek weinig spectaculair, betreft het hier een belangrijke zaak op het gebied van de vreedzame toepassing van de kernenergie. De Kamer (met uitzondering van de communisten) deelde de voldoening der Regering, dat de uitvoering van de Europese Gemeenschap zich niet geheel buiten onze grenzen afspeelt, maar dat thans een brokje daarvan ook in ons land zichtbare gestalte zal krijgen.

Overigens zal dit niet zonder invloed op onze samenleving blijven. De verschillende sprekers vroegen daarbij in het bijzonder aandacht voor een drietal facetten daarvan, nl. de sociale gevolgen van het verschil in salariering tussen gelijkwaardige krachten in Europese dienst en in Nederlandse dienst (de Euratomvestiging te Petten zal grenzen aan en nauw samenwerken met het Reactor Centrum Nederland), in de tweede plaats de sociale gevolgen voor de omgeving door de huisvesting van rond 400 man Europees personeel met hun gezinnen, en tenslotte de gevaren voor natuurschoon en Nederlandse recreatiemogelijkheden (hoewel de a.r.-woordvoerder, de heer Aantjes vond dat het hier, gezien de gevarieerde nationaliteiten der Noordzeebadgasten, meer ging om een afweging van de belangen van Euratom en van „Eurecreatie” dan van Europese en Nederlandse belangen). Allen waren echter met de Regering van mening, dat de voordelen de mogelijke nadelen duidelijk overtroffen en zo passeerde het wetsontwerp na een welsprekende verdediging van de Minister van Economische Zaken, drs. J. W. de Pous, tenslotte toch nog vlot de hamer.

Hierna maakte de Kamer een aanvang met het Europa-debat, waarbij in het bijzonder ook de positie van Spanje aan de orde kwam. Op dit debat hopen wij volgende week terug te komen.

Th. Koersen †

Onder degenen, die zaterdag jl. het stoffelijk overschot van het midden uit zijn werk opgeroepen K.V.P.-Tweede-Kamerlid Th. D. J. M. Koersen de laatste eer hebben bewezen, hadden zich ook leden van de anti-revolutionaire Tweede-Kamerfractie geschaard. Hun aanwezigheid was geen plichtmatige, maar gaf uitdrukking aan de rouw, die ook in onze kring leeft over het heengaan van deze voortreffelijke collega.

In wat men noemt het „harde bedrijf” van de politiek bracht de heer Koersen een sfeer van karakter en menselijkheid, die de omgang met hem tot een weldaad en een voorrecht maakten. Een man van zulk een signatuur laat niet slechts een lege plaats achter in zijn fractie. Hij laat een lege plaats achter in het politieke leven van Nederland, ook buiten de kring van zijn directe geestverwanten, ook bij ons. Aa.

OM DE ECONOMIE VAN ONZE BO

EEN GOUDEN JUBILEUM van een onderdeel van het werk en een te verwachten vijfenzeventig-jarig bestaan in het begin van het komende jaar, gevoegd bij het seizoen, dat velen van haar werk doet genieten, rechtvaardigen het feit, dat wij aandacht geven aan een „vereniging ten algemenen nutte” — zoals ze zich trots noemt — die de hoge bescherming van drie leden van ons Vorstenhuis, H.M. de Koningin, Z.K.H. Prins Bernhard en Prinses Wilhelmina, geniet.

Ze heeft veel bijzonder nuttig werk gedaan en doet dat nog. Onze Nederlandse economie en ons Nederlandse landschap genieten veel vrucht van haar werk. En toch weten betrekkelijk weinigen van dat werk af. Slechts in bepaalde slechte tijden had haar naam ook bij de stedelingen een bekende klank, die echter in sommige oren niet bepaald gunstig was. Maar stil werkte ze door. En omdat dat werk meest in afgelegen gebieden wordt gedaan, is die klank weer vervaagd, zodat er plaats is voor de vraag: wat is en wat doet de Nederlandsche Heide-Maatschappij?

HET WAS IN DE TWEEDE HELFT der jaren tachtig van de vorige eeuw. Een ernstige crisis had de landbouw in ons land geteisterd en haar gevolgen deden zich — onze economie was nog veel meer agrarisch ingesteld — ook in de andere delen van ons nationale leven gevoelen. Het geviel, dat juist in deze tijd (1886) een wet werd aanvaard tot bevordering van de verdeling van markgronden, waardoor grote complexen heidevelden van gemeenschaps-particulier bezit werden. Dat opende mee de mogelijkheid voor de ontginning van woeste gronden, waarvoor juist in deze tijd de belangstelling ook in andere landen was ontwaakt en waarvoor nieuwe methoden werden gevonden.

Nederland had nog meer dan 700.000 h.a. woeste grond waarop niet veel anders dan heide en vliegend groeiden. Die slechts benut werd voor het houden van schapen en die „ontsloten” was door kronkelende zandwegen.

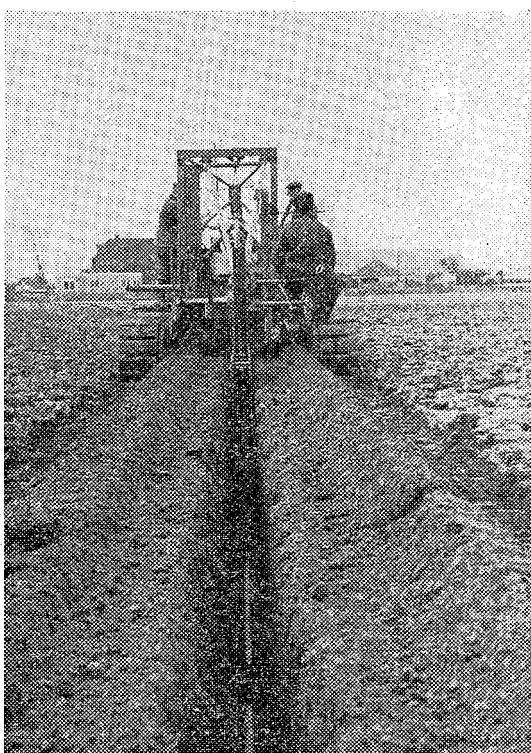
Het leek erop, of de gedachten van Generaal Van den Bosch uit de jaren twintig van de negentiende eeuw herleefden, waaraan Frederiksoord en Veenhuizen hun ontstaan hadden te danken, als men leest: „men dacht gemakkelijker tot het ontginnen van heidevelden te geraken en daardoor tot werkverschaffing, ten einde de ontvolking van het platteland tegen te gaan en — omgekeerd — de grote steden van het overcompleet aan werkkrachten te ontlasten.” Maar gelukkig liep het nu niet uit op een „Maatschappij van Weldadigheid”, zoals Generaal Van den Bosch had gesticht. Men zag breder. Juist de directeur van „Frederiksoord”, F. B. Löhnis, vestigde de aandacht op de Deense Heide-Maatschappij, die sinds 1864 in Jutland en Sleeswijk-Holstein groot werk had gedaan door het particulier initiatief aan te moedigen, waardoor vele hectaren heidegrond waren omgezet in bos, of op andere wijze meer productief waren gemaakt.

De Ned. Maatschappij ter bevordering van Nijverheid en de Gelders-Overijsselse Maatschappij van Landbouw besteedden er aandacht aan. De laatste liet door een commissie een rapport opstellen (1887), die later de opdracht kreeg, een ontwerp van een vereniging te maken. Zo kwamen op 3 januari 1888 (dus bijna vijf-en-zeventig jaar geleden) te Arnhem 53 personen bijeen, die besloten tot stichting van de Nederlandsche Heide-Maatschappij. Na enkele maanden, nog voor de Koninklijke goedkeuring der statuten (9 aug. 1888) had ze 20 begunstigers en 350 leden en was ze in alle provincies vertegenwoordigd, nog voor het eind van het jaar was het aantal begunstigers gestegen tot 85, het aantal leden tot 1383.

OP STEVIGE VOET

Het werk werd direct op stevige leest geschoeid. Men besloot een deskundig directeur aan te stellen. De aangewezen man daartoe, G. E. H. Tutein Nolthenius, leraar aan de (toenmalige) landbouwschool te Wageningen, stelde zich alleen als „waarnemend” beschikbaar en onder de voorwaarde, dat naast hem een „houtvester” zou komen te staan. Helaas — zo'n man was in ons land niet beschikbaar, zodat een Oostfries, de Oberförster-kandidaat Wilh. Bley, die althans de Nederlandse taal verstond, werd benoemd. 1 februari 1889 trad hij in dienst. Een

In de eerste tijd ploegde men met ossen, maar tegenwoordig ploegt men met diepte-ploegen, die de grond als het ware omkeren en de goede aarde boven brengen.

Een draineer-machine, die niet alleen de draineersleuf graaft, doch tegelijk de draineerbuizen — hier plasticbuizen — legt.

troost was, dat de verdere personeel-voorziening wellicht mogelijk zou zijn coördat de Maatschappij van Weldadigheid juist in 1887 in Frederiksoord een bosbouwschool met tweejarige cursus had geopend. Daar zouden bos- en werkbazen kunnen worden opgeleid; de beste leerling van de eerste cursus, J. Nicola, werd dan ook de eerste bosbaas.

Ook een directeur werd gevonden (1889), L. R. Brants, die aan de Polytechnische School het diploma van landmeter had verworven en daarna te Münden in Hannover bosbouw had gestudeerd. Zijn salaris werd vastgesteld op f 1000,- per jaar, een hoog bedrag, als men bedenkt, dat de eerste jaarrekening een bedrag van ontvangsten van f 1180,- vermeldde.

Hij zette zich aan de taak, het „programma van werkzaamheden”, dat het bestuur enkele maanden tevoren had vastgesteld, uit te voeren. De voornaamste punten daarvan waren: het samenstellen van een legger van alle woeste gronden; 2. het samenstellen van een geschrift over de toestand daarvan; 3. het houden van voordrachten (daarbij werden de bestuursleden en andere deskundigen ingeschakeld); 4. het aanleggen van proefvelden of model-ontginningen.

Noemde men aanvankelijk, in verband met de propaganda voor bebossing, de N.H.M. wel spottend de „Grovedennenmaatschappij”, uit dit program blijkt wel, dat het bestuur de taak breder zag en zich wilde richten op de bevordering van de ontwikkeling en het productief-maken van de Nederlandse bodem met alle beschikbare middelen.

In de aanvang was het werk der maatschappij meest alleen adviserend. In 1888/89 werden reeds

82 adviezen uitgebracht. En al vrij spoedig werd de N.H.M. ook het toezicht op de uitvoering van werken en deze uitvoering zelf opgedragen. En de werkingssfeer der maatschappij breidde zich steeds uit.

Voor de bosbouw deed zij belangrijk werk. Dat bracht mee een bestudering van alle mogelijkheden voor beplanting, ook langs de wegen, met allerlei soorten, ook buitenlandse houtsoorten. Maar in het verlengde daarvan lag ook de bosbrandbestrijding door propaganda tegen het vuur negatief, maar ook door adviezen over het aanleggen van brandsingels en de medewerking aan de oprichting van bosbrandweren.

De duimbepanting — men denke aan de bebossing in Schoorl en omgeving — riep een nieuw vraagstuk op. De veencultuur vroeg aandacht en ook de ontginning van afgeveende gronden. Bouw- en grasland werden object van studie en praktisch werk, ook wat de juiste bemesting aangaat en vooral de „waterhuishouding” door bevoeiing zowel als door irrigatie, de waterontlasting. De zoetwatervisserij werd bij de N.H.M. aanhangig gemaakt en de verbetering van de visstand; de viskwekerijen (waarvan die te Gulpen van forellen dezer dagen juist vijftig jaar bestond) danken daaraan haar aanzijn. De Ned. Pomologische Vereniging ging op in de N.H.M. en zo werd de fruitteelt mee onderwerp van studie en proefneming en praktijk.

Er zou nog veel meer te noemen zijn. Doch wij willen wijzen op enkele belangrijke omstandigheden, die de positie der N.H.M. ten zeerste versterkten.

Toen in 1914 de Europese oorlog uitbrak, toen er grote werkloosheid ontstond en de voedselvoorziening in gevaar kwam, vond de regering in de N.H.M. een apparaat, dat bij de oplossing van de moeilijkheden leiding kon geven.

Met name de leiding van de werkverschaffing werd in de jaren twintig en vooral in de crisisjaren dertig een belangrijk stuk werk. Het was een moeizaam werk. Want de opzichters der N.H.M. waren voor deze taak niet in de eerste plaats opgeleid. Het leiding-geven aan grote groepen stadsarbeiders bij grondwerk, terwijl onder die groepen ook bepaald-onwilligen waren, was een zware taak, die een wijsheid vroeg, die niet iedere opzichter kon opbrengen, zodat toen meermalen bittere woorden aan het adres der N.H.M. werden geuit. Waarbij de vele objecten, waar alles goed liep en — gegeven het feit, dat de tewerkstelling in arbeidskampen een noodstand was — van goede verhoudingen kon worden gesproken, voorbij werden gezien.

Er zijn — ook dat mag worden genoemd — in die crisisjaren belangrijker werken tot stand gekomen.

Men was in die jaren, om het aantal nodige man-uren zo groot mogelijk te maken, teruggevallen van machinale bewerking tot het handwerk met de schop.

Op dat gebied heeft de N.H.M. een grote ontwikkeling doorgemaakt. Begon men met het omzetten van de bodem met de hand en met de ossenploeg (van het paard werd aanvankelijk betrekkelijk weinig gebruik gemaakt, in 1906 werd de stoomploeg, (later de motorploeg) geïntroduceerd.

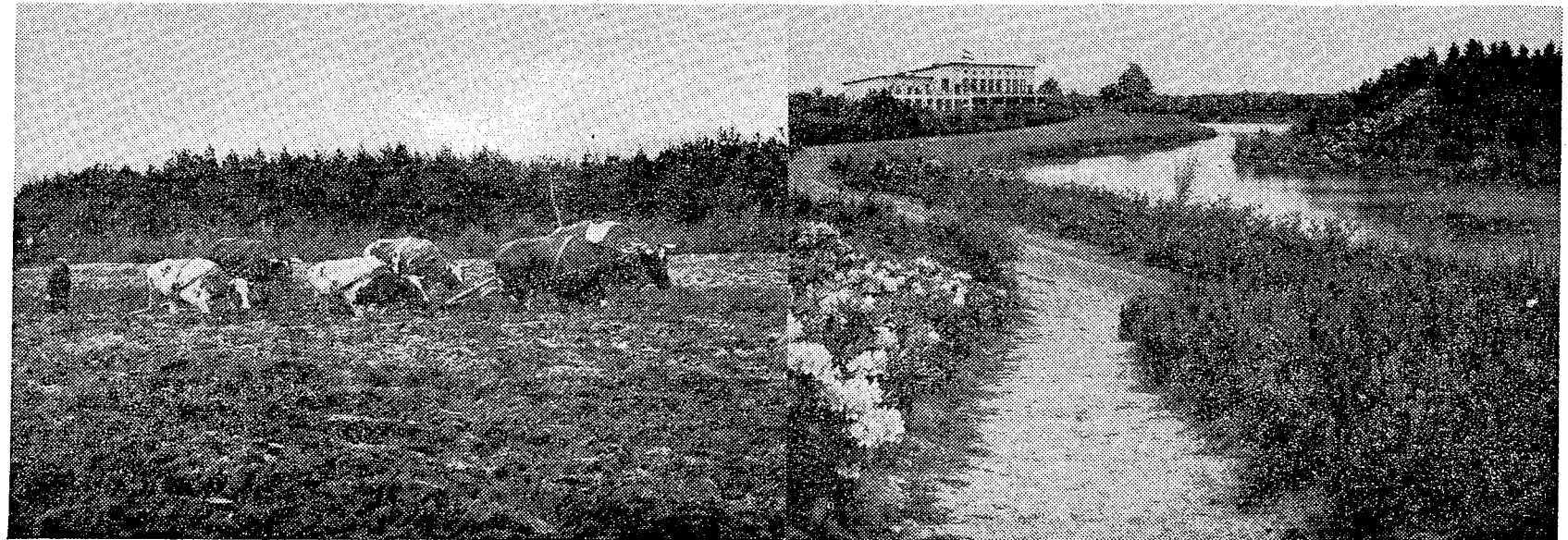
Maar hoe het met het gebruik liep, blijkt uit enkele cijfers.

Bewerkte oppervlakte in h.a.

	1903	1908	1917	1927	1937	1942
met ossen	468	1.084	—	—	—	—
met paarden	—	149	1.433	306	582	1.191
met mechanische kracht	—	1.068	9	47	228	111
met de schop	—	197	11	1.282	6.313	4.957

Na de oorlog speelde dit probleem minder. Ondanks het feit, dat „aanvullende werken” nodig bleven, was de hoeveelheid werk zo groot, dat de mechanisatie hand over hand toenam en zelfs groot-materiaal zowel voor het omzetten van de bodem en voor het graven van waterlopen en draineersleuven werden ingezet, zowel door eigen aankoop door de N.H.M. als bij uitgifte van werk aan aannemers.

Een voorbeeld van het recreatie-werk: Het recreatiecentrum „de Efteling” te Kaatsheuvel, dat onder supervisie van de N.H.M. werd aangelegd.

Op de voorgro voor de herverka verkaveling.

HEI

Door eeuwenla van vrije grond keurig onder de van verschillende elkaar. Er waren percelen. Ze lagen derij en waren m wegen bereikbaar nu, de kavels gro een simpel weg maken. Door rui beert men dit str werking van alle dan een plan vo lisatie, voor bew zodat een gebied misch beter expl

Al in het beg N.H.M. propagan ling, gaf er advi uitvoering. Doch regeling, opdat e naren de uitvoe een gehele streek De wettelijke reg dien is zowel in in alle delen van to stand gekome ren en van 's lan

Een ander fac voren. De verbet jes en riviertjes gen te voorkome het water te bevo

Daarbij kwam het landschapss

OM HI

Zou volgens s woeste gronden, van het bodemk landschappelijk heeft door de ja te ondervangen waar op sommig de ongeordende

Bij weg- en d grote gebieden w lende beplanting waarbij dan vaal trokken op de t en plantsoenaan ren nodig heeft

Wat was uw aandeel in de actie „Eén op tien”?

M

al het werk
voerd in ruil-

door aankoop
vrij wille-
De gronden
ris-kras door
heel smalle
van de boer-
het grote om-
bedoelde
en ze door
ereikbaar te
erde en pro-
en met mede-
lijk kan men
ng, voor ega-
uitvoeren,
id is, econo-

maakte de
ruilverkave-
eiding bij de
op wettelijke
heid van eige-
plan voor
tegenhouden.
24 en sinds-
als vrij werk
ververkaveling
van de boe-

evens naar
en van beek-
overstromin-
verdeling van
ander werk,
r.

HAP

werking van
„ordening”
aanleg het
de N.H.M.
dit bezwaar
te scheppen,
oonheid van
g.
legging van
de afwisse-
cht besteed,
worden ge-
s en boom-
aantal ja-
l te krijgen.

De verbeterde Buursebeek waar tegelijk
aan het landschapsschoon alle aandacht is
besteed.

Voor na de oorlog kwam daar nog iets bij. De recreatie kreeg alle aandacht. En de N.H.M kreeg nu opdrachten om grote terreinen te ontwikkelen tot recreatiegebied en voorts om sportparken en sportterreinen aan te leggen.

Dat vroeg nieuwe specialisatie en deskundigheid. Doch zoals ze in het verleden goed zaaien pootgoed zowel voor het bos als voor het (hoe wonderlijk het klinkt) viswater wist te zoeken en te kweken en te leveren, zo wist ze ook de weg te vinden om de goede grassoorten voor speelweiden en voetbalvelden te verkrijgen.

Na de oorlog werden de taken nog met één vermeerderd: adviserende hulp aan onderontwikkelde landen, waar de deskundigen van de N.H.M. heentrekken om advies te geven over de verbetering van de bodem.

Zo vervult de N.H.M. een veelheid van taken. Van het hoofdgebouw te Arnhem uit — schenking van de leden bij het zilveren bestaan, sindsdien meermalen uitgebreid, terwijl er ook nu weer een hoge bijbouw verrijst — gaan de draden van het werk over heel het land, naar de 30 ambtsgebieden, de 10 rentambten, de 8 districts- en de 3 bijkantoren. Het aantal

opdrachten in binnen- en buitenland beliep volgens het jaarverslag 1960 enkele duizenden. Het uitbetaalde bedrag aan arbeidslonen en salarissen bedroeg in dat jaar meer dan f 65 miljoen, het bezit aan het eind van het jaar bijna f 15 miljoen. Geen wonder dat zelfs een computer te hulp moest worden geroepen om de administratie, met name der lonen, vlot te doen verlopen.

Toch is de N.H.M. nog altijd een „vereniging ten algemene nutte”. Ja, ze is dat met recht. Want ze heeft ten bate van het economisch beheer van onze bodem in de bijna afgelopen 75 jaar zeer veel nuttigs gedaan. Ze zette dat voort. Ook in de komende tijden. Ons volk ten baat.

H.
Foto's welw. beschikb. gesteld door Ned. Heide Mij.

Bestrijding van de prostitutie in Amsterdam

TEER een jaar geleden vestikte in „Nederlandse Gedachte” aandacht op de moeilijk te bepalingen, gegeven in de Amsterdamse politieverordening ter bestrijding van de prostitutie. In deze bestrijding werd strafbaar gesteld het aan en weer bewegen of ophouden van enige tijd op sommige plaatsen en plaatsen en gedurende bepaalde uren, nadat men van de politie van politie in het openbare zedelijkheid de lasten af te verwijderen. De door de politie gestelde ingewikkelde werden gesteld aan het opstellen van de politie, danig dat slechts bij wijze van uitzondering verbaliserend kon worden. De politieambtenaar moest succes proces-verbaal te kunnen maken aan de volgende eisen:

volgt:

1. a. Het is verboden op de openbare weg of op een van de openbare weg zichtbare plaats aanstoot te geven door hen, die zich op de openbare weg bevinden, door handelingen, houding, woorden, geluiden, gebaren, kleding of op andere wijze op te wekken tot het plegen van ontucht.

1. b. Het is verboden op plaatsen voor openbaar verkeer bestemd, in voor publiek toegankelijke lokaliteiten (winkels hieronder begrepen) en vervoermiddelen hen, die zich op deze plaatsen, in deze lokaliteiten of in deze vervoermiddelen bevinden, op de sub a bedoelde wijze op te wekken of te bewegen tot het plegen van ontucht.

In lid 1 a wordt het tippelverbod thans meer doeltreffend geregeld, immers er is nu geen beperking meer tot bepaalde openbare en sommige uren van de dag. Bovendien is de eis, dat een ambtenaar van politie eerst een last moet geven om zich te verwijderen in het belang der openbare zedelijkheid, vervallen. Voorts worden de prostituees, die zich achter de ramen van sommige huizen op de wallen plegen op te houden, getroffen door het bepaalde in het eerste lid van dit artikel. Met dit voorschrift kan de politie deze prostitutie zó gaan bestrijden, dat een einde gemaakt kan worden aan de Amsterdamse onwaardige reclame voor de prostitutie.

Voorheen was de redactie van artikel 223 van de politieverordening zo gesteld, dat met moeite een strafvervolg tegen de prostituees, die achter de ramen van deze huizen zaten, kon worden ingesteld. Deze moeilijkheden voor de politie en voor het openbaar ministerie zijn thans opgelost.

Ik meen echter, dat deze nieuwe regeling van het tippelverbod nog niet alle problemen heeft weggenomen. In deze nieuwe redactie moet het openbaar ministerie in voorkomende strafzaken toch nog bewijzen, dat aanstoot gegeven is en dat opgewekt is tot het plegen van ontucht. De politieambtenaar, die proces-verbaal wil opmaken, moet dus constateren, dat een prostituee op de openbare weg aanstoot

geeft door opwekking tot ontucht. Dit zal eenvoudig zijn wanneer deze juffrouw tot de politie-ambtenaar in burger een uitnodiging hiertoe richt en dat kan uiteraard in velerlei vorm plaats vinden. Het wordt echter moeilijker wanneer die juffrouw éénmaal een proces-verbaal hiervoor gekregen heeft, want zij zal zich er wel voor wachten nogmaals die politie-ambtenaar te benaderen. Bovendien zal zij ook voorzichtiger worden tegenover anderen. Wellicht zal zij zich beperken tot het heen en weer wandelen in een straat in de binnenstad van Amsterdam, waarvan bekend is, dat zich hier vaak prostituees ophouden.

Kan van dit heen en weer wandelen nog gezegd worden, dat daardoor aanstoot gegeven wordt en dat andere wandelaars op één of andere wijze opgewekt worden tot het plegen van ontucht? Ik meen zulks ernstig te mogen betwijfelen en ik vermoed, dat de prostituees ook spoedig deze leemte gevonden zullen hebben. Heen en weer wandelen op de openbare weg kan geen aanstootgevend gedraging opleveren, tenzij de rechter bereid zou zijn dit te rangschikken onder het in dit artikel genoemde „op andere wijze” opwekken tot ontucht. Dit komt mij voorshands nog niet waarschijnlijk voor.

Het is daarom wenselijk, dat in dit artikel nog een aanvulling wordt opgenomen in deze zin, dat prostituees, die bij de politie als zodanig bekend staan, zich niet gedurende enige tijd achtereen op een openbare weg mogen ophouden of heen en weer mogen lopen ter kennelijke opwekking tot het plegen van ontucht.

Het is mij bekend, dat de commissie van de raad voor de strafverordeningen lange tijd heeft gewerkt aan de huidige redactie van deze bepaling en wellicht is er ook gedacht aan een dergelijke formulering als ik thans voorsta, doch dit blijkt mij niet uit de raadsverslagen. Indien men de prostitutie op een duidelijke wijze wil bestrijden, late men niet na de meest doeltreffende voorschriften te geven.

Mr. H. BOUMA.

UIT ONZE BOUW- EN AANNEMERSWERELD

Houthandel en kistenfabriek MEILINK N.V.

BORCULO - Hofstraat 10 ZUTPHEN - Marsweg 19
Telefoon 05457-561 Telefoon 06750-3748

Houtzagerij- Houthandel- Kistenfabriek

FIRMA COLIJN & IPPEL

Aannemers van beton- en heiwerken

Rijksweg 117 Pr. Julianaweg 11
Tel. 01834-375 Tel. 01834-475

NIEUWENDIJK (gemeente Almkerk)

P.K.A. aanhangwagens
P.K.A. opleggers
Büssing trucks
daar komt U mee vooruit!
N.V. Machinefabriek
„KAMPEN”
St. Anna Parochie
tel. 05180-541-542-378

ROTTERDAMS VLECHTBEDRIJF N.V.

AANNEMERS VAN
BETONIJZERVLECHTWERKEN

ROTTERDAM — Boergoensevliet 94 — Telefoon 010 - 76841
GORINCHEM — D. F. Pauwstraat 52 — Telefoon 01830 - 3863

Oosterhof's Aannemersbedrijf

GRIJPSKERK — LEEUWARDEN

WEGEN-
GROND- EN WATERWERKEN

VERKOOP VERHUUR

VAN LOON'S

Woningbur. en Assurantiekantoor

Hoornsdediep 30 - GRONINGEN - Telefoon 27986
Dir.: L. J. van Loon - Mr. J. R. Harryvan

ADMINISTRATIE VASTE GOEDEREN

N.V. BOUWBEDRIJF KNOOP & GIEZEN

Groningen

WONING- EN UTILITEITSBOUW

Vechtstraat 60 - Telefoon no. 05900 - 22300

VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN

Landbouwwerktuigen- en
machinefabriek

H VISSERS N.V. - NIEUW-VENNEP
Telefoon 02526-841 (7 lijnen)

SCHUDDEN? GOED
GOED SCHUDDEN? BETER
IDEAAL SCHUDDEN? EUREKA

N.V. „Eureka” Landbouwmachinefabriek

voorheen Fa. I. v. d. Woude & Zn.
DRACHTEN

C. VAN DER KOOIJ & ZOON

Emmastraat 143-147 - Vlaardingen - Tel. (01898) 3561 en 6061

IMPORTEURS van gedroogde zuidvruchten,
vruchtenconserven, consumptiegrondnoten.
HANDELAARS in Amerikaanse tarwebloem en
bakkerijgrondstoffen

AVIA huisbrandolie

Firma G. H. VAN LEEUWEN

VEENENDAAL TELEFOON 08385 - 2414

VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN

HET NIEUWE LAND

GRITTER'S

ACCOUNTANTS- EN ASSURANTIE-
KANTOOR

EMMELOORD - Boslaan 19 - Tel. 05270-3045*

Firma Gebr. Slump

Brandstoffenhandel

LEMMER TELEFOON 05146-564

NAGELE TELEFOON 05276-2460

Bouwbedrijf

L. DE GRAAFF

EMMELOORD

Nagelerstraat 37

Telefoon 05270-3090

OVERIJSEL

WARMTE

Een muur van warmte die stand houdt en u
volkomen beschut!

MET BRANDSTOF VAN

FIRMA J. PIT EN ZOON

WEEMSTRAAT 51 - TEL. 2192 - STEENWIJK

Kolen - Olie - Gas

★ VERBOUW

★ NIEUWBOUW

★ ONDERHOUDSWERKEN

Firma E. D. Schutten en Zoon

AANNEMERSBEDRIJF - ENSCHEDE

Laarssingel 101 - Telefoon 3021

Hyacintstraat 40 - Telefoon 11638

N.V. W. J. Schuiling's

Handelonderneming

BINNENHAVENWEG 20 - HENGELO

Telefoon 05400-6461

Firma Breman

Machinefabriek en grofsmederij

Klip- en stokankers t.m. 2500 kg.

ZWARTSLUIS - TELEFOON 05208-406

Varwijk's Handelonderneming en
Veevoederfabriek „Salland” C.V.

Zwartsluis - Telefoon 05208-255

FABRICAGE VAN: RUNDVEEKOEKEN

KALVERBROKJES PLUIMVEEKORRELS

Levering aan de handel onder A.C.V.-controle

FERNHOUT N.V.

Handel in wegen- en waterbouwmaterialen,
zandzuigbedrijf, op- en overslag,
Scheepsbevrachting

ZWOLLE - Tel. 05200-12358 b.g.g. 13477
EMMELOORD - Tel. 05270-2493 b.g.g. 2663

AMSTERDAM

GEZOND, GEZELLIG EN 'T GOEDKOOPT
is het stoken met de kolen van de

FIRMA S. DOGGER Hzn.

SCHINKELKADE 14 - TELEFOON 72 25 16

ANTRACIET

BRECHCOKES en OLIE voor centrale verwarming

G. W. GRUPPEN

Aannemersbedrijf

SPAARNDAMMERDIJK 388 - TEL. 80553 - AMSTERDAM

Een afschuwelijke situatie

HET weer was reeds héél mild, toen de afgezanten van 29 staten zich in 1922 naar Genua spoedden, om de na-oorlogse economische en financiële vraagstukken met elkaar te bespreken. Ook het politieke klimaat was mild — althans véél milder dan in 1919 toen nog slechts één gedachte heerste: Duitsland zodanig knevelen, militair en economisch, dat het nooit, nooit meer in staat zou zijn, nog eens de wereld in brand te zetten.

In 1921 was reeds overeengekomen, het onmogelijke bedrag van 212 miljard goudmark, dat Duitsland aan zijn overwinnaars zou moeten betalen, te verminderen tot 132 miljard. Onder deze omstandigheden had de zéér bekwame joodse industrieel, de wijsgeer Walter Rathenau gemeend, het ambt van minister van Herstel en Wederopbouw in Duitsland te kunnen aanvaarden.

Nú, ging hij aan het hoofd van de Duitse delegatie, als minister van Buitenlandse Zaken naar Genua. Hij had goede hoop voor zijn land iets te kunnen bereiken.

Was niet kort te voren het boek van Keynes „De hernieuwing van het Verdrag van Versailles” verschenen? Bleek daaruit niet, dat langzaam maar zeker ook tot de „geallieerden” het besef doordrong, dat men in 1919 té veel had gevraagd? Zou bovendien communistisch Rusland nu niet voor het eerst aan de conferentie deelnemen?

Rathenau was werkelijk verlangend de Sowjet-vertegenwoordiger Tsjitjerin te ontmoeten. Veel zou er van af hangen, of hij met déze tot overeenstemming kon komen.

De Sowjets toch zouden, op grond van artikel 116 van het Verdrag van Versailles nog altijd een oorlogsschadeloosstelling van Duitsland kunnen eisen. En het was niet onwaarschijnlijk, dat ze hiertoe waren besloten. Immers het was een publiek geheim, dat de „roden” nu voor het eerst aan de conferentietafel zouden zitten, omdat de westelijke geallieerden ze wilden noodzaken, de schulden aan het Tsaristische Rusland te erkennen.

Vooral de Fransen hadden daarbij veel belang, omdat véél burgers van dit land vóór de oorlog hun spaarduizen hadden belegd in Russische leningen. Uit vorige ontmoetingen was het Rathenau maar al te goed bekend, dat de Franse minister Poincaré er de man niet naar was, van zijn eisen af te zien.

Als de Sowjets besloten waren, deze schulden te erkennen, dan zouden ze ongetwijfeld óók gebruik maken van artikel 116. Dat toch was een héél eenvoudige methode om Duitsland te laten opdraaien voor de vooroorlogse Russische schulden. In ruil daarvoor zouden de Russen nu kunnen rekenen op Westelijke hulp. En die hadden ze dringend nodig omdat de boeren zich niet hadden willen schikken in de opgelegde collectivisatie en dientengevolge de bodemproductie in de Sowjet Unie met sprongen was achteruit gegaan.

Groot was Rathenau's opluchting, toen reeds direct na het begin van de conferentie bleek, dat Tsjitjerin klaarblijkelijke opdracht had — in geen geval aan de Franse eisen toe te geven. Dit opende mogelijkheden! Rathenau nodigde de Russische afgevaardigde uit, eens met hem te komen praten. Beiden vertrokken naar Rapallo en daar werden ze het spoedig eens. Een compleet verdrag was het resultaat!

De Russen beloofden, geen gebruik te zullen maken van de mogelijkheden, die artikel 116 van het Verdrag van Versailles hun bood en zegden de Duitsers toe, dat zij in de Sowjet Unie zouden kunnen profiteren van het meest begunstigingsrecht. Hadden de Duitsers daar niets tegenover kunnen stellen? Aanvankelijk bleek daar niet veel van. Thans weten we echter wel beter!

Hetzelfde Verdrag van Versailles, dat Duitsland de verplichting oplegde hoge betalingen in geld en natura te verrichten, noodzaakte het tevens zijn leger terug te brengen tot 100.000 man politietroepen. De „Keizerlijke generaals” leefden echter nog allemaal. En de „militaire traditie” evenzeer. Nu weten wij, dat te Rapallo in het geheim werd overeengekomen, dat Duitse officieren het Rode leger zouden oefenen en dat tevens een „aantal” jonge Duitsers daarbij behulpzaam zou zijn. Thans weten we, dat het Hitler, dank zij het „geheime leger”, dat in Rusland was geoefend, kort na de machtsovername in 1933 mogelijk was de „weermacht” in al zijn glorie te herstellen. Handig hadden de Duitsers de positie, die zij innamen tussen „Oost” en „West” uitgebuit.

Nieuw was dat overigens helemaal niet! Reeds sedert 1871, de stichting van het Keizerrijk, strekken de groot-Duitse ambities zich uit, zowel in Oostelijke als in Westelijke richting. Reeds Bismarck had geprobeerd een bondgenootschap met Rusland aan te gaan hetgeen echter door Frankrijk, dat hem in dit opzicht voor was, verhinderd werd. Dit was een grote teleurstelling voor de IJzeren Kanselier, maar hij had het, dank zij het impulsieve optreden van zijn jonge meester, Wilhelm II, niet kunnen verhinderen.

Geschiedenisles

Toen Hitler aan de macht kwam had hij de Duitse geschiedenis goed gelezen. Daarom sloot hij, alvorens Polen aan te vallen, een vriendschapsverdrag met de Sowjet Unie. Ten koste van alles moest de oorlog op twee fronten worden vermeden.

Daaraan had Duitsland het te danken, dat het in 1918 de nederlaag leed. Weliswaar niet, volgens hem, omdat „das Vaterland” militair verslagen was — maar omdat het was uitgehongerd tengevolge van de blokkade.

Oók vanuit het Oosten stonden de voedseltransporten stil en de vrede van Brest Litowsk (1917) werd juist te laat gesloten om nog te kunnen profiteren van het Oekraïens koren. Dat zou pas ter beschikking gekomen zijn in de late herfst van 1918 maar toen had de vertwijfelde bevolking van binnenuit de Duitse kracht reeds vernietigd.

Toen hij evenwel in 1940 tot aan de Noordzee was doorgestoten, maakte hij een grote fout. Menende, dat de ondergang van Engeland nu nog slechts een kwestie van tijd was — besloot hij Rusland aan te

vallen. Stond het gehele landbouwersenaal van Polen hem niet reeds ten dienste en was de verovering der Oekraïne niet slechts een werk van enkele weken? In juni begon de aanval, de herfst-oogst zou de Duitsers dus zó in handen vallen. Dit bleek juist. Honger heeft het Duitse volk, mede hierdoor, dan ook gedurende de gehele oorlog, niet geleden. Evenwel: Engeland ontving weldra de steun van Amerika en het resultaat was uiteindelijk een volledige militaire nederlaag in 1945! En het resultaat was óók dat de Duitse staat heel Europa had uitgeplunderd, tien miljoen mensen in gevangenschap had gedood.

Na zijn verdwijnen liet deze staat een van zijn kracht en wilskracht beroofde bevolking achter. Met uit de ramen gehangen beddelakens, tafellakens, witte onderrokken en hemden in elk dorp, in elk huis demonstreerde het „Herrenvolk” dat nú de Duitse nederlaag door ieder persoonlijk en onderworpen, werd aanvaard.

Hier en daar waren nog streken te vinden met ongeschonden dorpen en gehuchten, waar de omsingelde legers aan waren voorbij getrokken of waaraan de op prooi jagende bommenwerpers geen aandacht hadden geschonken. Hun grijze en bruine kerktorens staken, als vermanende vingers, hoog boven de uit keien opgetrokken boerenwoningen uit. Maar de wegen, die van dorp tot dorp en van dorp naar stad leidden, waren oppengereten door de oorlog. Tanks hadden het wegdek omgeploegd, artillerie en vliegtuigen hadden de bruggen verwoest. En de steden, waarheen deze wegen leidden waren vuilnis- en hopen van stenen en aarde, vergeven van rioolstank. De mensen, die in de ruïnes woonden, kenden geen ander gevoel dan honger. Hun huid rimpelde grauw over de vermagerde lichamen of bolde over de ongezonde kinderlijfjes, die opgezet waren van hongeroedeem.

Werk en eten

Met één nationale vastbeslotenheid richtten alle Duitsers hun denken en doen op eenvoudige dingen: werk en eten.

Werk echter was moeilijk te vinden, want Duitsland kon slechts een beperkte hoeveelheid staal, aluminium, zwavel en koper produceren. Het was dit land verboden de enorme verscheidenheid van ingewikkelde machines te maken in welke productie de commerciële kracht lag. In het Ruhrgebied stonden de arbeiders somber toe te zien hoe de generatoren, de walsen en de staaalovens voor „ontmanteling” waren aangewezen. Krupp zat in de gevangenis en Britse ingenieurs doorzochten zorgvuldig het labyrint van zijn fabrieken in Essen en zetten met krijt hun merktekens op de werktuigen die afgevoerd zouden worden.

In dit Duitsland bestond geen politiek. Er was geen tijd om aan politiek te denken en bovendien waren de Duitsers er voor afgestompt. De ene verlamdende maand na de andere kroop voort — tot dat eindelijk in 1948-'49 de ommekeer kwam.

Het was alsof de wurgende, wanhopige inspanning van miljoenen werkers vruchten begon af te werpen op hetzelfde ogenblik dat de internationale politiek werd opengespleten en Duitsland zijn kans kreeg.

De Russen reften de alliantie met het Westen aan flarden en het geweld van de Berlijns blokkade barstte los.

Bondsrepubliek

Voor Konrad Adenauer bestond er wél politiek.

Toen de Engelsen hem in 1945 afzetten als burgemeester van Keulen (wegens onbekwaamheid!!), wijdde hij zich met alle kracht aan de oprichting en uitbouw van de C.D.U. Hij was door de houding der Engelsen allerminst ontmoedigd — want reeds eenmaal was hij als burgemeester van Keulen ontslagen, in 1933, toen Göring hem „hoogst onbetrouwbaar” vond. De „oude rot” begreep aanstands in 1945, dat Duitsland, ondanks de deplorabele toestand, waarin het zich bevond, nog altijd op het vinkentouw zat. Tenslotte had hij reeds sedert 1906 een actieve rol in de politiek gespeeld en toen Walter Rathenau zyn Rapallo-verdrag sloot, was hy reeds 46 jaar oud.

Omtrent de mogelijkheden het „Oosten” tegen het „Westen” uit te spelen, was hij voldoende ingelicht. Zou het echter ook niet in omgekeerde richting gaan? Blijkbaar wisten de overwinnaars geen van allen, wat ze met Duitsland moesten beginnen.

De Fransen stonden nog het best een doel voor ogen — en ofschoon Adenauer reeds ver voor de 2e wereldoorlog het pleit gevoerd had voor het samengaan van Frankrijk en Duitsland — schoot hij daarmee niet veel op. Want de Fransen waren slechts „gast” overwinnaars. Alles zou gaan draaien om de Amerikaanse leger vormde de dynamische, toekomst van Duitsland echter het onzekerst van alle en lieten dus het bestuur maar aan hun legers over.

Het Rode leger is een van bovenaf streng gecontroleerd, uiterst gedisciplineerd werktuig der communistische politiek. Maar het leger van de Verenigde Staten is precies het tegenovergestelde. Het is het voorbeeld van een volk, dat zich heeft bewapend, een lichaam met eigen leiding en eigen opvattingen — niet in alles gecommandeerd door de politiek.

Was het Rode leger met zijn angst-aanjagende, mechanische onderworpenheid aan de communistische partij het verstarrende element — het Amerikaanse leger vormde de dynamische, bewegelijke en scheppende macht in het na-oorlogse Duitsland. Voor Adenauer en zyn C.D.U. was het dan ook helemaal geen vraag — waarvoor te kiezen. Een „neutrale” positie was immers onmogelijk.

Veel viel er tussen 1945 en '49 echter niet te kiezen — want de „bondgenoten” waren het op één punt

nog altijd roerend eens: Duitsland moest onder de duim worden gehouden.

In 1948 werd echter de eerste scheur zichtbaar. Adenauer besloot door te pakken. Noord-Rijnland-Westfalen had hem in datzelfde jaar afgevaardigd naar de Parlementaire Raad, die een grondwet voor de westelijke zones moest opstellen.

Natuurlijk was het hem bekend dat de Russen een grondwet wilden voor heel Duitsland, naar het model van die van Weimar. Maar hij doorzag de bedoelingen der Russen: de nieuwe Duitse staat zou de Oder-Neisse lijn als definitieve grens moeten erkennen. Daartoe was hij niet bereid.

Evenmin wilde hij het Franse plan, de oude statenbond van 1815 weer te doen herleven, aanvaarden. Dan zou Duitsland blijvend tot machteloosheid zijn gedoemd. Elke kans om een nuttig gebruik te maken van de toenemende controverse tussen „Oost” en „West” — was dan voorgoed bekeken.

Het Amerikaans-Engelse plan, om te komen tot oprichting van een Bondsstaat, bood meer kansen. Hij slaagde er in, nadat hij tot voorzitter van de Raad gekozen was, zijn inzichten in sterke mate tot gelding te brengen. Bij de verkiezingen van 14 aug. 1949 behaalde de C.D.U. het grootste aantal zetels en als gevolg hiervan werd „der Alte” een maand later de eerste Kanselier van de Bondsrepubliek.

Naar onafhankelijkheid

Een drie en zeventigjarige grijsaard, met een stijf boord en onberispelijk gestreken broek en een onverstoorbare, ernstige waardigheid, was naar voren getreden.

Maar... nog werd de Peterberger Hof bewoond door drie leden van de Geallieerde Hoge Commissie, die belast was met het toezicht op de nieuwe Republiek.

De drie Hoge Commissarissen bezaten het recht van veto over elke wet, welke de Bondsdag aannam, de macht te decreteren en elke maatregel van een der deelstaten in te trekken.

Daarom moest de stijve „Alte”, die liep of z'n gewrichten verroest waren, elke drie weken de berg oprijden om zijn opwachting bij de Commissarissen te maken. Dan bracht h'j rapport uit over de verichtingen en beslissingen van het parlement en luisterde hij naar de klachten der Commissarissen, naar hun vermaningen en instructies.

Dit alles verborg echter nauwelijks de waarlijke overwinning van Duitsland. Uit de controverse tussen „Oost” en „West” was een nieuwe staat geboren en namens deze staat sprak weer één man.

Hoe echter viel de algehele onafhankelijkheid te bereiken? De socialisten wilden daarvoor krachtig ageren — Adenauers politieke instinct beval hun echter daartoe slechts langzaam voorwaarts te gaan, elke aangeboden vrijheid te aanvaarden, meer te vragen, het hoofd te buigen, wanneer dit geweigerd werd, te wachten, om dan opnieuw te vragen.

Weér had hij de omstandigheden mee. Op 25 juni 1950 brak de „Koreaanse oorlog” uit. Zou er een algehele wereldoorlog uit voortvloeien? Velen vreesden het. Onder hen waren ook verscheidene verantwoordelijke staatslieden.

Op dat ogenblik bestonden de westelijke bezet-

tingslegers uit zeer zwakke divisies. In Oost-Duitsland lagen twee en twintig Russische divisies — beter toegerust en geoefend.

De westerse verdedigingslinie moest snel en krachtig worden versterkt en West-Duitsland was de enige bron van direct beschikbaar soldaten-materiaal. En daarmee was een nieuw „tijdperk” aangebroken. Het was immers onmogelijk de Duitsers als huursoldaten te recrutereren. Het Duitse volk moest uit eigen vrije wil zijn soldaten leveren, wilde men er zeker van zijn, dat ze óók zouden vechten. Nu brak voor Adenauer de mogelijkheid aan om zaken te doen. Krachtig steunde hij het plan-Schuman voor een Europese Kolen en Staalgemeenschap, waarin de reeds meer dan vijf en twintig jaar door hem bepleite denkbeelden belichaamd werden. Het zou niet lang meer duren, of de Bondsrepubliek nam weer zijn plaats in onder de „soevereine” staten.

Ondertussen was het de Westelijke bondsgenoten duidelijk geworden, dat zij slechts met behulp van een sterk West-Duitsland in staat waren, een verder opdringen van de Sowjet Unie te voorkomen. Nuchter gingen ze daarom nu op hun doel af: Duitsland weer op eigen benen te laten staan.

Om dit proces op gang te brengen staken ze ter waarde van acht miljard gulden aan hulpverlening in deze onderneming en maakten aldus de weg voor de Duitsers vrij.

De Duitse zakenlieden deden de rest. Deze jaren van het „Wirtschaftswunder” hebben meer gedaan om de blanke Duitse huid weer fris en blozend te maken. De bevolking kreeg, verlost van de dagelijkse ellende der files voor levensmiddelenwinkels, weer tijd om na te denken, zich weer meer als volk te zien, hetgeen het begin is van alle politiek.

Bedenkelijke tendenzen

Het Fruisisch militarisme was slechts schijndood. Evenals in de jaren van het Rappallo-verdrag, stelde het de zaak aldus: Duitsland moet „Duitsland” weer worden en de Bondsrepubliek is „Duitsland” niet.

In de eerste plaats wonen aan de andere kant van het IJzeren Gordijn vele miljoenen, die in geen enkel opzicht deel hebben aan de bloei van het Westen.

In de tweede plaats zijn „Duitse” gebieden door Polen en Rusland geannexeerd. Deze moeten „heim ins Reich!” Hoe dit echter te verwezenlijken?

Voorlopig was de enige mogelijkheid „der Alte” te steunen. Hij stond nu eenmaal bij de Amerikanen in een goed blaasje en het bleek dat hij wat kon bereiken.

Tenslotte heeft Duitsland weer een leger!

Tot september 1961 behield Adenauer's C.D.U. mede daardoor de absolute meerderheid in de Bondsdag — al was het bij de verkiezingen in 1957 „op het randje” (50,2%).

Zou het „Westen” echter bereid zijn, voor de Duitse eenheid te vechten?

Reeds lang waren de „conservatieven” het er over eens: dat doen de Amerikanen nooit. „Bewezen” was dat echter niet! Totdat in de zomer van verleden jaar in Berlijn „de muur” werd gebouwd. Wat verwacht werd gebeurde: de Amerikaanse tanks rukten niet op! Kennedy kreeg een paraplu cadeau! Een groot aantal Duitsers besloot dit keer op de „Freie Partei Deutschland” te stemmen. Veel liever hadden zij hun stem uitgebracht op de neonazistische

DORDRECHT

Gebruikt u veel enveloppen?

Zend dan uw volgende aanvraag aan

DRUKKERIJ J. DE LONGTE

DORDRECHT TELEFOON (01850) 4432

„Sozialistische Reichspartei” — maar dit was, helaas, verboden.

De resultaten zijn bekend. In september 1961 verloor de C.D.U. zijn meerderheid en het is slechts aan de ijzeren vasthoudendheid van de vijf en tachtigjarige Adenauer te danken, dat er tenslotte nog een coalitieregering werd gevormd onder zijn leiding.

Dientengevolge is de Bondsrepubliek nóg trouw aan het Westen. Hoe lang nog?

Want vast staat, dat de F.P.D. een andere koers wil inslaan. Chroestsjef heeft dit geroken en zo spoedig mogelijk de Bondsrepubliek voorgesteld afzonderlijk te komen onderhandelen over het Duitse probleem.

De F.P.D. herinnert zich Rapallo en is van oordeel dat er met de Sowjet Unie wel wat te beginnen valt. Bijvoorbeeld: de Russen zouden er wel zens toe kunnen overgaan hun dispuut met het Westen door daden kracht bij te zetten; daarbij zou Moskou de Duitsers wel eens nodig kunnen hebben, al ware het slechts om in West-Europa als „bezettende” macht op te treden.

Voor een toekomstige medewerking zou het dan de Duitsers kunnen belonen door de grenzen in het Oosten ten koste van Polen te verbeteren. En mocht dit niet gebeuren — dan is het op zijn minst waarschijnlijk dat de Sowjet Unie in ruil voor een „neutraal” Duitsland bereid is het hele regime in de Volksrepubliek op te ruimen.

De Berlijnse kwestie is dan geregeld — en „das Vaterland” is weer een stap verder gekomen tot het uiteindelijke doel: het herstel der oude grenzen.

Tenslotte: wat heeft het „Westen” Duitsland nu nog te bieden? Niet veel meer dan het handhaven van de „status quo”.

Het is een afschuwelijke situatie dat mensen, wier gedachten in deze richting gaan, thans in Duitsland tot zekere macht gekomen zijn. Te afschuwelijker als we bedenken, dat ze enkel nog in toom gehouden worden door een man van vijf en tachtig jaar. Het zou de eerste keer niet zijn dat het verslappen van een oude hand, een totale ommekeer teweeg bracht in de Duitse politiek.

Was het niet de stokoude Hindenburg die Hitler in het zadel hielp?

Nóg is het niet zover. Maar het Westen zal haast moeten maken om de Bondsrepubliek, door middel van een grote versterking der Gemeenschappen, zodanig aan zich te binden, dat een mogelijke „Rapallo-politiek” wordt afgewend.

G. GRUPPELAAR.

Onafhankelijkheid Algerije nadert met rasse schreden

• Vervolg van pag. 1

bestaansbronnen van Algerije via de tactiek der verschroeiende aarde, die zich ook tot de steden zou moeten uitbreiden. Ook gaven zij de Europese bevolking opdracht, Algerije zo snel mogelijk te verlaten om op die wijze Algerije volkomen te kunnen ruïneren. Maar spoedig was het duidelijk, dat dit voornamelijk dienst deed om hun onderhandelingspositie te versterken en het FLN te bewegen tot concessies, waarmee zij (de Europese extremisten) hun gezicht zouden kunnen „reddén”. Dat zij hierin zijn geslaagd, is slechts van betrekkelijke betekenis. Vandaar ook het verzet in Oran en Bône (om slechts twee centra te noemen).

Logisch

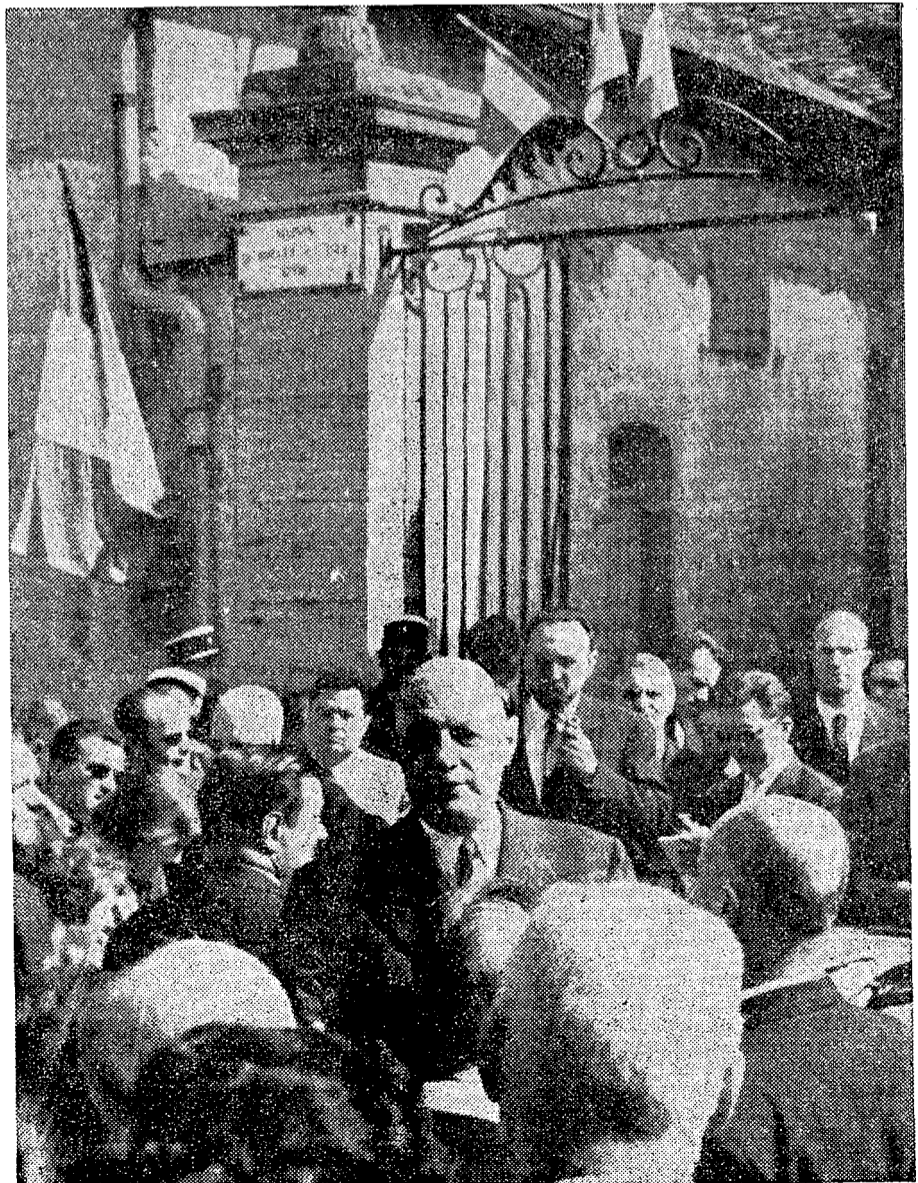
Er is dus zeker geen sprake van een op het laatste ogenblik behaalde overwinning; nog minder van wezenlijke concessies door het FLN. Deze Algerijnse verzetsorganisatie heeft slechts amnestie beloofd aan alle Europeanen, die tot zondag j.l. de OAS hebben gesteund. Dit is echter zo volkomen logisch, dat er betrekkelijk weinig waarde aan moet worden toegekend. Want er zijn maar weinig Europeanen, die niet op de een of andere wijze betrokken zijn geweest bij de acties van de OAS. En wat het inschakelen van Europeanen bij de plaatselijke ordetroepen betreft: het zou van weinig tact getuigd hebben, wanneer de regering van het nieuwe Algerije een dergelijke mogelijkheid niet zelf onder ogen zou hebben gezien voor de Europese wijkers in de steden.

Bovendien is het zo, dat het akkoord slechts berust op mondelinge toezeggingen en niet op door beide partijen ondertekende documenten. Het ging er de OAS-leiders toch wel in sterke mate om, te elfder ure nog hun huid en hun gezicht te kunnen redden.

Verloren

Hoe het voortdurende verzet van de OAS-ers in gebieden als die van Oran en Bône zal verlopen, viel op het ogenblik dat we dit schreven nog niet te bezien. Het is echter duidelijk, dat men ook daar voor een verloren zaak vecht. Na 1 juli krijgen de terreurbenden met de mohammedaanse politie te maken, die naar men verwacht korte metten met haar zullen maken. De Europese burgers weten dat en zullen ongetwijfeld — ook in Oran en Bône — eieren voor hun geld kiezen, voordat het te laat is. De gedeserteerde Franse officieren en para's komen dan moederziel alleen te staan.

Naar Frankrijk kunnen zij niet en in Algerije is geen plaats voor hen. Zij zullen een probleem zijn voor Algerije zowel als voor Frankrijk, dat nu met mensen als Jouhaud (doodstraf), Salan (levenslang) en een enorm leger „zit”, dat echt niet tevreden is met de gang van zaken. In dit opzicht heeft het Algerijnse drama voor De Gaulle een onbevredigende afloop. Men heeft hem bewust overal buiten gehouden en maakt het hem op die wijze onmogelijk, met een groots gebaar een streep onder het verleden te zetten. Ook onder dat van de militaire diehards. db.

Onverstoobar maakte De Gaulle zijn rondreis door Oost-Frankrijk, ondanks de dreigementen van de O.A.S. dat hij voor 1 juli a.s. uit de weg moet worden geruimd.

Mijn

edelachtbare

Antonia Pietzanger

8

Wethouders zijn beste mensen, maar er kunnen zich bij tijd en wijle omstandigheden voordoen, waardoor een wethoudersvrouw een andere mening is toegedaan omtrent deze gemeentebestuurders. Mijn Minko is de allerbeste wethouder die binnen ons koninkrijk denkbaar is en hij is ook de liefste man, maar soms doen zich situaties voor waarin ik in de minder liefelijke mening verkeer, dat mijn dierbare edelachtbare een pak slaag verdiend heeft en zonder eten naar bed gestuurd zou moeten worden.

Er was in ons dorp een receptie ter gelegenheid van een jubileum op onderwijsgebied. Het hoofd van de Eben Haëzerschool herdacht het heuglijke feit, dat hij vijftwintig jaar lang bovenmeester geweest is. Daar Minko behalve het wethouderschap nog een aantal bestuursfuncties vervult en hij onder meer ook deel uitmaakt van het schoolbestuur, gingen wij naar de receptie. Trouwens, de heer Vlasakker had ook recht op onze privé-felicities.

Minko had voor deze gelegenheid zijn geklede kostuum aangetrokken, zodat hij er metterdaad uitzag als een zeer voorname edelachtbare. Dat was hij dan ook tenvolle, want hij had op zich genomen, ook namens het college van Burgemeester en Wethouders het hoofd van de school geluk te wensen met diens jubileum.

Mijn edelachtbare had zich gedegen voorbereid op deze receptie. Hij had zich laten inlichten over talrijke antecedenten van het hoofd der school en de groei van het leerlingental in de vijftwintig jaar waarin de heer Vlasakker de scepter had gezwaaid, nagegaan. Op deze wijze zou hij in zijn speech tot de jubilaris interessant feitenmateriaal te berde kunnen brengen, dat er niet om loog en waaruit zonneklaar bleek, welk een eminent schoolhoofd de heer Vlasakker wel is en wat hij voor ons Christelijk lager onderwijs in onze gemeente gedaan had.

Wij gingen dus naar de receptie en Minko en ik zagen er feestelijk uit. Ik had mijn blauwe japon aan, die mij zo beeldig staat. Mijn nieuwe witte hoed met de modern opgeslagen rand was een droom en completeerde mijn prachtige jurk; en mijn halflange witte handschoenen en mijn snoezige witte handtas vormden een soort afronding van een sprookje.

Omdat het zwarte gelegenhedskostuum van Minko een kostbare kledij is en ik uit smartelijke ervaring weet, dat mijn beminnelijke edelachtbare de gewoonte heeft, op een enigszins slordige wijze gebakjes te nuttigen, had ik hem met nadruk gevraagd, bij deze eventuele bezigheid alle voorzichtigheid te betrachten die denkbaar is.

Minko had beloofd, alle voorzorgen in acht te nemen. Voor alle zekerheid had hij verklaard, bij de keus van een gebakje in ieder geval geen roomtoeter met pap te zullen kiezen; met deze benaming pleegt Minko roomhoorns aan te duiden. Deze gebaksoort vindt hij favoriet onder alle variaties op het gebied van taartjes.

Ik wist, dat Minko het ernstig meende, want hij legde voor zijn zwart kostuum inderdaad steeds alle eerbied aan de dag en treurige herinneringen aan vette vlekken en stomerijrekeningen verhevigden zijn verlangen om ongelukken te voorkomen.

Ofschoon het voor Minko een opoffering zou betekenen om een roomhoorn op een hem voorgehouden gebaksschaal onaangeroerd te laten en er slechts een simpel en droog cakegebakje van af te nemen, zou zijn zwarte kostuum voor hem aanleiding zijn om het allerbegeerlijkste van de schaal aan anderen te laten. Volledigheidshalve moet ik er bij zeggen, dat ik ervan overtuigd was, dat mijn welgemeende vermanende raad bij Minko de doorslaag zou geven om standvastig te blijven in het uur van de verleiding.

Toen wij de receptiezaal betraden, zei ik nog: „Denk je om je geklede pak, lieverd?”

„Natuurlijk, ik zal heus niet morsen”, antwoordde hij mild.

Minko hield een voortreffelijke toespraak. Zelfs de doorgebroken Van Ast, die gelukkig zijn kinderen toch nog op de christelijke school heeft gelaten, „want ze moeten voor hun geestelijk welzijn op school toch ook iets meekrijgen”, zoals hij pleegt te zeggen, applaudiseerde luid nadat Minko gesproken had.

Toen kwam de thee, toen kwamen de glaasjes, toen kwamen de gebakschalen. Het was een soort staande receptie; ik had mij bij enkele andere dames gevoegd, in de hoop, dat ze iets over mijn japon en mijn hoed zouden zeggen. Ik zag, dat op de schalen een overvloed van room- en mokkataartjes werd binnengedragen en er kwamen reeds afschuwelijke visioenen van een besmeurd zwart kostuum in mijn geest omhoog.

Minko voerde intussen alweer een politiek gesprek met een raadslid van een ons nauw verwante politieke partij. Tot behoud van zijn zwarte pak hoopte ik, dat Minko in het vuur van zijn gesprek de schalen niet zo opmerken en dat de keurige dienstertjes hem zouden voorbijgaan. Want o, hij eet zo slordig taartjes!

Een ogenblik scheen het, dat mijn stille wens in vervulling zou gaan. Minko stond gesticulerend te praten en hij had geen aandacht voor de schaal. Maar toen sprak een meisje hem aan; het hield hem met een beminnelijk lachje een schaal voor. Naar het scheen was mijn edelachtbare een ogenblik onthutst. Toen greep hij haastig naar een van de begeerlijkheden op de schaal, alsof hij een verzuim wilde goedmaken.

Op dat moment kuchte ik luid, als een soort alarm. Minko hoorde het. Bijna had hij een roomhoorn aangeraakt, doch op het laatste moment dwaalde zijn hand naar een klein en onaanzienlijk gebakje. Ik voelde mij werkelijk opgelucht; ik had nu alle hoop, dat de receptie zonder vlekken zou verlopen.

Minko at inderdaad met een wat onhandige zorgvuldigheid, teneinde zijn geklede kostuum niet te bevleken. Maar al consumerende verhevigde zich het politieke gesprek. Ik was er zeker van, dat het over de samenwerking tussen A.R. en C.H.U. ging. Minko manoeuvreerde zo onhandig, dat ik toch weer angst voor zijn jas en zijn broek begor te krijgen. Opeens legde Minko het gebakvorkje naast het gebakje, dat ongeveer voor de helft geconsumeerd was, op het

schoteltje. Zo kreeg hij zijn rechterhand vrij om zijn uitgestoken wijsvinger op de borst van het raadslid te richten en zo zijn woorden kracht bij te zetten.

En toen gebeurde het. Door deze beweging werd het evenwicht van zijn linkerhand verstoord en hij hield het schoteltje te schuin..... Het halve gebakje tuimelde er af — precies tegen en langs het mooie kostuum van het raadslid. Uiteraard liet het een lichtend spoor na; het gebakje bevatte klaarblijkelijk toch meer room en andere vochtige ingrediënten dan ik had vermoed. Een mens is egoïstisch. Mijn eerste gedachte was: Gelukkig niet op het pak van Minko..... Onmiddellijk daarna schaamde ik mij voor de onhandigheid van mijn edelachtbare en ik vond het afschuwelijk vervelend, zowel voor Minko als voor het verwante raadslid.

Ik hoorde Minko verontschuldigen uitspreken en hij haalde zijn witte zakdoek te voorschijn om het raadslid te helpen de narigheid te verwijderen. Natuurlijk maakte de hulp van Minko de zaak erger.

Dit was het ogenblik waarop ik handelend optrad. Ik liep snel naar het raadslid, prevelde een excuus, greep de zakdoek uit de hand van Minko en vroeg het raadslid, met mij mee te gaan naar een wasbak ergens in het gebouw. Wat zuurzoet zei het raadslid dat het ee... ongelukje was; het was mij echter volkomen duidelijk, dat hij in zijn hart de wethouder verwensingen deed en dat de samenwerkingsgedachte plotseling verdwenen was. Zo goed en zo kwaad als het ging heb ik de schade hersteld en honderd verontschuldigen aangeboden. Ondertussen was ik er zeker van, dat de stomerij er aan te pas zou moeten komen, hoewel ik zei: „Als het nu droog is, zal er wel niets meer van te zien zijn.....” Soms ben ik een huichelachtig wezen.

Toen Minko en ik naar huis gingen en ik hem te verstaan gaf, dat hij het nooit zou leren — het netjes nuttigen van gebakjes namelijk — erkende mijn edelachtbare heel deemoedig, dat ik gelijk had. „Maar op mijn pak is niks,” voegde hij bijna fluitend er als een verzachtende omstandigheid aan toe.

Juist toen wij thuis waren, ging de brandsirene. Minko werd eensklaps onherkenbaar opgewonden.

Er is brand! Ik ga zien waar de brand is!”

„Eerst je gewone pak aantrekken!” riep ik.

Daar heb ik geen tijd voor, lieverd! Ik heb geen tijd, ik moet er beslist heen. Stel je voor, dat het een ernstige brand is en dat de burgemeester en mijn collega-wethouder niet aanwezig zijn of de sirene niet horen! ik ben wethouder dus.....”

„Maar je zwarte pak! Eerst je zwarte pak uit, Minko!”

„Ik kijk heel goed uit. Een brand is geen taartjeseterij.”

En Minko rept zich weg.

Het was groot brandalarm en het klonk verschrikkelijk angstig.

„'t Is bij Mulders!” werd er geroepen. „'t Hele winkel-pand staat in brand!”

Zwarte trage rookwolken stegen op boven de Wilhelmnastraat. Ik liep snel enkele mensen achterna die naar de plaats van de brand gingen.

Er was in een ommezien veel volk op de been. Twee brandweerauto's arriveerden met loeiende sirene's, een motorspuit gierde rakelings langs mij heen en ook van de andere kant naderde met angstaanjagend lawaai een spuit. Enkele minuten later werd onder geroep en geschreeuw van tientallen mannenstemmen water in de vuurzee gespoten.

Een onafzienbare menigte toeschouwers vulde de omtrek op. Twee politiemannen deden bijna bovenmenselijke pogingen om het publiek op een afstand te houden, opdat de brandweertien niet gehinderd zouden worden in de uitoefening van hun plicht.

Plotseling zag ik ook het raadslid, dat tijdens de receptie met Minko over de politiek gediscussieerd had. Ik wierp een blik op zijn kostuum en ik was er heel zeker van, dat de stomerij weldra een opdracht van hem zou krijgen. Ik was blij, dat het raadslid met intense belangstelling naar de brand keek en mij niet opmerkte.

Minko zag ik nergens. Dat was niet te verwonderen, want er was geweldig veel volk op de been. Wij werden door de politie op een afstand van de vuurzee gehouden, maar Minko was wethouder en zou ongetwijfeld gelegenheid gekregen hebben, zich een weg te banen voor het volk om vooraan het blussingswerk van onze veelgeroemde vrijwillige brandweer te aanschouwen.

Er viel niet veel te redden. Het vuur greep snel en verwoestend om zich heen. Zelfs de belendende percelen schenen nog gevaar te lopen, want ze werden intensief bespoten met enorme hoeveelheden water.

Na twintig minuten ging ik naar huis terug. Ik was er plotseling niet zeker van, of vóór Minko en ik naar de receptie gegaan waren, ik het gasstel in de keuken wel had uitgedraaid. Het kostte mij moeite, ongeschonden tussen de mensen door te komen. De vrouw van het raadslid dat met mijn edelachtbare over de politiek gepraat had, zag ik ook nog. Ik vond, dat zij mij lelijk aankleek; — zij had het kostuum van haar man zeker al gezien en van de toedracht van de vlekken vernomen.

Ruim anderhalf uur later kwam ook Minko thuis. Ik gaf een kreet van ontzetting toen ik hem zag: Zijn zwarte gelegenhedskostuum was drijfnat, het frontje van zijn witte overhemd was besmeurd en zijn zilvergrijze zelfbinder zag er heerlijk verfromfaand en gevlekt uit.

„Minko, o, kijk je pak eens!”

„Er werd een tromp verkeerd gericht toen een kraan opgedraaid werd,” legde hij timide uit. „Ik probeerde nog achteruit te springen, maar het stond vol van mensen achter mij.”

„Sufferd! Was dan ook niet zo vooraan gaan staan!”

„Wees niet kwaad, To..... Ik ben toch wethouder, dan kun je niet achteraan gaan staan, alsof je er niets mee te maken hebt.”

„De gemeente mag je dit zwarte pak wel vergoeden”, zei ik boos. „Je was op de onheilsplek omdat je deel uitmaakt

Aandacht voor

DR. KNAPPSTEIN

de nieuwe Westduitse
ambassadeur in de VS

DE Amerikaans-Duitse crisis inzake Berlijn, die langzamerhand haar scherpe kantjes is kwijtgeraakt, is voor de Westduitse ambassadeur in Washington, prof. Grewe, niet zonder gevolgen gebleven. Hij gaat over enkele maanden zijn Amerikaanse post verlaten. En ook al zegt men in Bonn nu erg vriendelijk, dat het komende vertrek van Grewe niets met de Berlijnse affaire te maken heeft, het is een publiek geheim, dat er wel degelijk verband tussen het een en ander bestaat. Voor een volledig herstel van de Duits-Amerikaanse betrekkingen was de vervanging van Grewe noodzakelijk geworden.

DE opvolger van Grewe is al bekend. Het is dr. Karl Heinrich Knappstein, de „waarnemer” van de West-Duitse bondsrepubliek bij de Verenigde Naties in New York. Hij heeft niet de indrukwekkende persoonlijkheid van zijn voorganger. Evenmin staat hij in de bijzondere gunst van Adenauer als Herbert von Blankenhorn, de Westduitse ambassadeur te Parijs, die aanvankelijk voor Washington werd genoemd.

DE keus schijnt op dr. Knappstein gevallen te zijn omdat hij zich in de Verenigde Staten goed thuis voelt en over goede persoonlijke contacten met leden van de regering Kennedy beschikt. Bonn scheen het van belang te achten, met een nieuw gezicht voor de dag te komen en wel met iemand, die niet belast is met de juridische kijk en de politieke opvattingen van zijn voorganger Grewe. De nieuwe ambassadeur is een goede vriend van Von Brentano, de vroegere minister van buitenlandse zaken. Beiden hebben zij de Hessische Christen-democratische partij helpen oprichten.

KNAPPSTEIN werd in 1906 geboren als zoon van een fabrikant, die zich in Bochum had gevestigd. Hij studeerde economie in Keulen, kreeg in 1930 een studiebeurs voor Cincinnati in de Verenigde Staten en werd na zijn terugkeer in Duitsland genoemd tot economisch medewerker van de Frankfurter Zeitung, die in 1943 werd verboden door de nazi-autoriteiten. Na de tweede wereldoorlog werd Knappstein hoofd van de persafdeling van de Brits-Amerikaanse bezettingsautoriteiten in Frankfurt.

NA de stichting van de Westduitse Bondsrepubliek werd hij (in 1950) hoofd van het pas geopende Duitse consulaat-generaal in Chicago. In 1956 werd hij ambassadeur in Madrid, waar hij zich in het bijzonder bezighield met het vraagstuk van de verbeurd verklaarde Duitse eigendommen in Spanje, zo schrijft de Times. Sedert 1960 is hij waarnemer bij de Verenigde Naties en moest hij voornamelijk achter de schermen de Duitse belangen behartigen.

KNAPPSTEIN is rooms-katholiek. Zijn liefhebberijen zijn beperkt tot de huishoudelijke kring, iets wat het in de Verenigde Staten goed doet.

van het college, zeg je zelf. Dan moet de gemeente ook maar opdraaien voor een nieuw pak!”

Het kostuum van Minko zag er werkelijk verschrikkelijk uit. Ik was kwaad op mijn edelachtbare en het was op dat ogenblik, dat ik vond dat hij een pak slaag verdiend had en dat hij als een ondeugende jongen zonder eten naar bed gestuurd zou moeten worden. Later dacht ik: — Ze mogen wel eens in de krant zetten, dat Minko uit hoofde van zijn wethouderschap zijn geklede pak bedorven heeft. Iedereen moet weten, dat het lang niet altijd prettig is om wethouder te zijn, want men moet zich vaak veel offers getroosten in het belang van de gemeenschap.....

Ja, ongetwijfeld zouden ze zo iets in de krant moeten zetten!

Toen de volgende dag de krant kwam, stond er een uitvoerig bericht in over de felle brand die gewoed had. Maar met geen enkel woord werd gerept over mijn edelachtbare, die z'n kostuum bedorven had.

Het verslag van de brand eindigde met deze zin: De burgemeester was ook op het terrein van de brand aanwezig en gaf daarmede blijk van medeleven met de zo zwaar getroffen eigenaar van het winkelpand.

Soms zou je, wethoudersvrouw zijn, de, uit je vel springen.

+ 25 amendementen van Lohman

De Bakkerswet was verworpen, maar minister Talma bleef. Met het oog op zijn verzekeringswetten. De Radenwet en de Ziektewet waren het eerst aan de orde. De Radenwet bedoelde de Raden van Arbeid in het leven te roepen. Maar Lohman was daar op tegen. Hij wilde wel „raden”, maar alleen om te adviseren. Niet om de wetten te helpen uitvoeren.

En om zijn doel te bereiken, diende hij op het laatste moment 25 amendementen in op de Ziektewet. Omdat die amendementen het hele systeem van Talma onderste boven zouden gooien, moest de commissie van voorbereiding vergaderen over de vraag, of de behandeling van de wet niet moest worden opgeschort en de amendementen eerst in de afdelingen moesten worden bekeken. Wat een groot uitsel zou betekenen.

Toen stond Lohman op en deed de hele Kamer paf staan. Hij zei: wanneer dat gebeurt, dan komt de zaak op de lange baan. Ik trek mijn amendementen in, alle vijf en twintig. Toen stond de liberaal Roodhuyzen op, en zei: ik dien ze allemaal weer in.

Toen waren de vijf en twintig amendementen er weer, maar het waren geen Lohmannetjes meer, maar Roodhuyzentjes.

En weer vergaderde de commissie van voorbereiding en rapporteerde: nu moeten ze niet naar de afdelingen worden verzonden. Nu moeten we maar opschieten. Toen het nog Lohmannetjes waren, waren het produkten van ernstige studie en waren ze dus waard, om in de afdelingen te worden bekeken. Maar nu zijn het produkten van een politiek spel, en verdienen ze niet in de afdelingen te worden bekeken.

En overeenkomstig dit advies, door Nolens uitgebracht, besliste de Kamer en ging voort met de behandeling van de wetsvoorstellen.

In deze examentijd — gelukkig hebben vele jongens en meisjes dit seizoen hun begeerd diploma al in de zak of in de tas — heb ik mij weer eens verdiept in de herinneringen van een leraar. In die van Dr. Aegidius Willem Timmerman (1858-1941), die aan het Haagse gymnasium heeft gedoceerd, dertig jaar lang, nadat hij ook jongelui in Heidelberg en te Zutphen in het Latijn en Grieks had onderwezen.

In 1938 verscheen zijn boek „Tim's Herinneringen”, dat vele jaren slechts antiquarisch te verkrijgen was. Een tweede druk verscheen een twee jaar geleden.

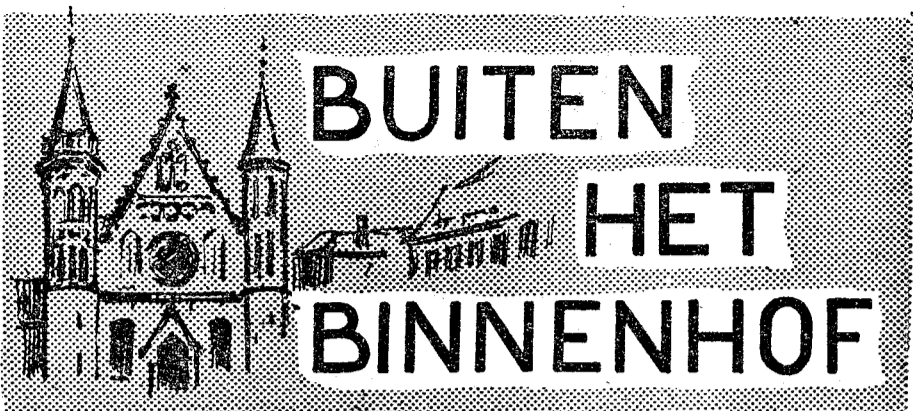
Dr. Timmerman moet vele jongelui gelukkig hebben gemaakt. Ik proef dat uit zijn boek, dat over vele zaken handelt. Hij schrijft over het gymnasium, dat hijzelf bezocht, hij schrijft over de Tachtigers, met enkelen van wie hij bevriend was. Wie iets meer dan gewoon bekend weten wil over Perk en Diepenbroek, Gorter, Kloos en Van Deysel sla dit boek maar eens op. Hij schrijft ook over de leraar.

Om even bij zijn jeugdherinneringen te blijven, Dr. Timmerman voorspelt, dat hij en zijn klasgenoten hun hele leven nooit meer zo hartstochtelijk en onblusbaar zouden lachen als zij de laatste jaren van hun gymnasiumtijd hebben gedaan. Zij waren op wat zijn vriend Diepenbroek noemde „de zonderlingste inrichting van onderwijs in Europa”, dat was dan het Amsterdamse gymnasium van rector Kappeyne, gelegen aan het Singel, bij de Heilige Weg.

Om u een indruk te geven van die school, geef ik schrijvers woorden weer: „het houtwerk geheel verveeld of beschilderd met een gemeen geel, als een bedstee of — nog erger — als een bril in een boerenherberg; de trappen letterlijk uitgehouden door de jongens, de ramen rammelend en tochtig, de banken, vijf achter elkaar vastgeschroefd op lange schroten, dus afzonderlijk onverplaatsbaar, nauw en haveloos, volgekerfd met namen, jaartallen en formules en overal met langwerpige vierkante gaten, die gebruikt werden om smokkeltjes onderlangs op te schuiven; lage zolderingen waarin omhooggeworpen penhouders, aan het achtereind voorzien van papieren vleugels, gemakkelijk bleven hangen, sommige lokalen lichtloos en somber, andere schel-licht met de zon den heelen langen dag, gloeiend heet of fel koud, ouderwetsche kachels met turf en cokes gestookt, waar elk moment naar gekoken moest worden en heftig in gepookt, in het kamertje van den Claviger van Helden, een goedgeoede man, met een deftig soort baard, lang en wit, en altijd in een net zwart gekleed pak, een driehoekig geel hok, waar verscheiden leeraren zich plachten te scheren(1), vol zon, tabaksrook en weggestuurde jongens, althans wanneer de rector les had of Saturdays in de zomermaanden, naar zijn buitentje in Baarn was...”

Dat was de school, van rector Kappeyne van de Copello en van Willem Jacobs Hofdijk, de bekende romantische dichter, die Nederlands doceerde, waar Aegidius Willem zo'n lol heeft gehad. Hij vertelt ervan in zijn eigen merkwaardige stijl, die sterk aan de Tachtigers en nog sterker aan Timmerman zelf doet denken.

In dit boek komt ook een hoofdstuk voor, dat getiteld is: De leeraar. Dr. Timmerman geeft daarin allereerst

een beeld van zijn leraarsjaar in Heidelberg (1883), waar een gymnasiast — zo wilde het de Duitse rector — als hij de klas werd uitgestuurd drie dagen opgesloten werd. Bij een tweede verwijdering uit de klas kor het ventje rekenen op een jaar verwijdering van de school. Gebeurde het voor de derde keer, dan kreeg de gymnasiast geen kans om op welk gymnasium in Duitsland ook zijn eindexamen te doen. Het zal de lezer wel duidelijk zijn, dat Dr. Timmerman het met deze opvatting niet eens was.

„Overigens is de taak, den klassieke leeraren opgelegd, belachelijk zwaar. Wie kan eischen, dat iemand eenigermate thuis is in minstens veertien Grieksche en Latijnsche schrijvers, waar een heel leven ontoereikend is om Homerus alleen te leren begrijpen...”

„Is het niet gewoonweg krankzinnig te eischen, dat gewone, op het Gymnasium niet al te domme jongens, na een zes-zevenjarige studie zich de kennis en de interpretatie van veertien — waaronder vele eerste rangs — auteurs zullen eigen maken...”

„En waarom ontbreekt het zoovele leeraren aan kennis van de dingen die zij bij hun literatuur nodig hebben. Ik heb een zeergeleerde collega gehad, die de lastige grammaticale kwesties wist op te lossen, maar beweerde dat Hop en Koekkoek verschillende namen voor denzelfden vogel waren... „Het staat in het woordenboek!” zei hij en herhaalde, toen een leerling hem den volgende dag de beide vogels in levendige kleurendruk voorlegde. „t Kan me niet schelen, het staat in het woordenboek!”

En dan geeft de schrijver verder een staaltje van de wijze, waarop hij dan les gaf. Hoe de helden in het oude Griekenland leefden, wat zij in de beroemde boeken van Homerus betekenen. Ik zou graag daaruit wat overschrijven, maar ik doe het niet, want ik laat liever het genieten aan uzelf over.

Mocht er nog een zoon of dochter van u op een geschenk wachten, nu hij of zij eindexamen gymnasium heeft gedaan, dat door de Mammoet zo bedreigde gymnasium, denk eens over dit boek na. Gij zult, als ge enigszins de moeiten en het verdriet van zoon of dochter op het gym hebt willen gadeslaan, ook van dit boek genieten. Maar de begiftigde niet minder.

William Gaudin

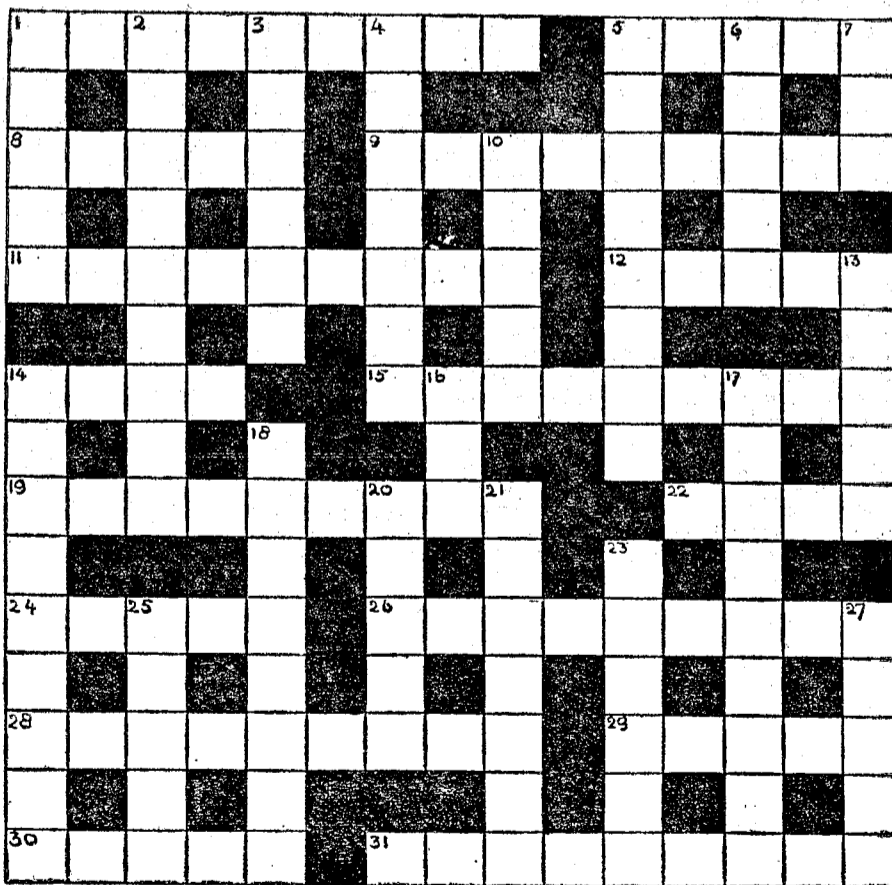
TRANS SKANDIA EXPRESS

Wekelijkse autolijndienst
HOLLAND-STOCKHOLM vv
 Vertrek iedere maandag. Gelegenheid voor koel- en geventileerde ladingen, meubel- en machinetransport.
WAGENINGEN - Telefoon 08370 - 3750
 Telex 32121

Kryptogram

Horizontaal: 1. bevroren strooisel, 5. deze fabrikant haalt u uit een vertrek, 8. is hier onze partij in de ban gedaan?, 9. ondeugdelijk stuk hanghout?, 11. vervoer over drank?, 12. kamerstoel, 14. heester waar schot in zit?, 15. lawaai dat u krijgt, wanneer u met een twijg in zeemos roert, 19. een mens is niet wat hij eet, 22. koud hapje, 24. hij is me er „eendje” (noot: de d is goed, moet geen t zijn), 26. zij praat nogal veel en eindigt met een kledingstuk, waar ze geen been in ziet, 28. dit been vereist vorst, 29. zangster om mee te spelen?, 30. keiharde schilder, 31. 't begint te voet en 't eindigt rijdende, doch 't gaat niet vlug.

Vertikaal: 1. enorm groot wrak? nee, kleding, 2. 't land ligt deze fielt nogal vlak, 3. klap van revolutionair?, 4. wegbereider voor eieren, 5. zo te horen een lief dier, maar wel overdreven zoet, 6. zij zit nooit binnen, 7. in dit damesondergoed gaat een heer goed gekleed, 10. als tikster maakt zij de mensen gek, 13. dergelijk onderricht duurt maar kort, maar is meestal hard, 14. verpleegster? nee, wel goed onderlegde vrouw, 16. Dat is in orde, 17. zo'n klap belemmert het verkeer, 18. deze Chinees lusten wij wel rauw, 20. vader en dochter zijn verstoten,

21. zij spraken een dode taal, 23. dergelijk wasgoed geeft aanzien, 25. 't is moeilijk, dit aan een soortgenoot vast te knopen, 27. slechte soep.
 egels; 21. steek; 24. nota; 25. genot; 26. Koen; 29. jawoord; 30. stakker; 31. sigaret; 32. heerlijk.

Oplossing vorige puzzel

HORIZONTAAL: 1. kalfjes; 4. koetjes; 8. ijsberen; 10. ploffer; 11. Ezau; 12. Evert; 13. Leek; 16. gazon; 17.

VERTIKAAL: 1. krijger; 2. lebmaag; 3. jurk; 5. Edom; 6. juffers; 7. strijkje; 9. neven; 10. puree; 14. ijzers; 15. kever; 18. kantjes; 19. autoweg; 20. speld; 21. snoes; 22. kronkel; 23. Hendrik; 27. moor; 28. made.

ZAKKEN

Voor alle verpakkingdoeleinden
T. SPAAN
 v. Berckenrodestraat 15, Rotterdam-W.
 Tel. 0 10 - 6 91 95. Telegr.: TESPA.
N.V. G. HAAK
 v. Berckenrodestraat 15, Rotterdam-W.
 Tel. 0 10 - 6 91 95. Postbus 6043.
 Telegr.: HABAG.
 Import - Export

N.V. Rederij en Haringhandel
 Import - Export

N. Parlevliet Jr.
 KATWIJK AAN ZEE

Postbus 15 - Telefoon kantoor 3444
 Buiten kantooruren 2092 - 2283

KORT GEZEGD

...hartelijk welkom, meneer Gringhuis!

U bent zaterdag jl. benoemd tot de voorlichtings- en publiciteitsman van de A.R. Partij.

In a.r. Hilversum weet iedereen wie u bent, want u hebt uw sporen in de de partij ruimschoots verdiend.

Ook bij de N.C.R.V., waar u sinds 1954 als studiochef werkte, kent iedereen u.

Uw benoeming, die per 1 augustus a.s. ingaat, bewijst wel hoe het werk van een politieke partij weliswaar niet van karakter verandert, maar toch een aanmerkelijke uitbreiding ondergaat.

Voorlichting naar binnen en naar buiten en publiciteit, niet alleen in de eigen organen, maar ook in de nieuwste massa-media, zoals de t.v. er één is, wordt ook voor de christelijke politiek steeds belangrijker. Het is geen noodzakelijk kwaad zoals sommige mensen zeggen, maar een ongedachte kans, die onze partij, zoals wij het zien, ook van hoger Hand geboden wordt om onze visie aan steeds meer mensen, ja, aan ons gehele volk voor te zetten via andere middelen dan de tot dusver gebruikte en vaak niet meer afdoende wegen.

U zult als publiciteitsman veel in aanraking komen met de mensen van de t.v., regisseurs, cameramensen, technici op dat gebied, in dat fascinerende wereldje van de studio's.

Hoewel het t.v. werk, evenals alle andere publiciteitsmiddelen onder verantwoordelijkheid van het Centraal Comité en van zijn moderamen blijft

H. Gringhuis

geschieden, zult u als directe medewerker van het secretariaat veel voorbereidend werk verrichten.

Het is met die dingen als met een ijsberg: 9/10 blijft onder water, d.w.z. vormen de onzichtbare maar tevens onmisbare basis van het tiende deel, dat het publiek voor ogen komt.

U zult ook met journalisten en kranten te maken krijgen.

Ook dat is een ingewikkelde maar boeiende wereld, waarin wij als a.r. nog beter onze weg moeten leren vinden.

Het is prettig, dat u geen vreemde eend op dat terrein bent. Ik moet er de lezers even op wijzen, dat u nadat u bijna direct na de bevrijding met de expeditionaire macht naar het voormalige Nederlands Indië vertrok, al spoedig bij de legervoorlichtingsdienst werd geplaatst. Dit naar aanleiding van een artikel, dat u schreef over de voedselsituatie onder de militairen.

In juli 1948 ging u over naar het Strijdkrachten-programma in dienst van de voorlichting. U verzorgde toen twee keer per week een radiobrief voor de militairen en eens per veertien dagen sprak u in een radiobrief die voor het publiek in het moederland bestemd was.

Uw medewerking aan dagbladen en ook uw diploma's op dat gebied, vormen een prettige entree in uw nieuwe werkring.

Na uw repatriëring bent u een poosje werkzaam geweest in industrieel verband, doch uw hart ging uit naar de publiciteitsmedia, zodat u in 1954 bij de N.C.R.V. in dienst trad. In die functie diende u ook het Convent van Kerken.

Niet in de laatste plaats zult u met de partij in aanraking komen. Dat gebeurde bij u reeds op plaatselijk en regionaal niveau, en wij zijn er trots op, dat wij onze voorlichtingsman niet

A C H T E R P A G I N A

HET CENTRAAL COMITÉ is weer bijeen geweest. Het partijbestuur heeft op 16 juni j.l. de „vrije“ zaterdag goed besteed met de bespreking van een groot aantal punten, welke op dit moment de aandacht vroegen. Van half elf tot ongeveer vijf uur passeerden een groot aantal zaken de revue, waaromtrent een kortere of langere bespreking gewenst en noodzakelijk was.

Het is uiteraard niet mogelijk van alles wat besproken werd op deze plaats een verkorte weergave te geven.

Van sommige punten willen wij hier echter graag reeds mededeling doen. Bij andere zaken zal wellicht nog elders in dit blad stil kunnen worden gestaan. En anders komen deze punten in de voor ons liggende tijd wel aan de orde per circulaire aan de kiesverenigingen en centrales of tijdens te zijner tijd te houden bijeenkomsten van de partij-organen of speciaal te beleggen vergaderingen.

Gespreksgroepen

HET CENTRAAL COMITÉ heeft thans definitief besloten om de termijn voor het inzenden van de rapporten van de gespreksgroepen te verlengen. Hoewel reeds een twintigtal rapporten werd ontvangen is voor zeer vele kiesverenigingen de beschikbare tijd voor de bestudering van het eerste aan de orde gestelde onderwerp betreffende vraagstukken inzake de sociale verzekeringswetgeving te kort gebleken, met name omdat de verkiezingsactiviteiten veler aandacht geheel opeiste.

De inzendingstermijn is thans verlengd tot december 1962.

Ledenwerfactie

MET VREUGDE nam het Centraal Comité er kennis van, dat sinds het Partij Convent van 28 april j.l. nog weer ruim 700 aanmeldingen van nieuwe leden zijn binnengekomen. Over de resultaten mag men zeker tevreden zijn. De stand is thans ruim 8800 nieuwe leden tijdens deze ledenwerfactie „Eén op tien“. Het Centraal Comité zou het echter bijzonder op prijs stellen indien de aandacht om onder het inmiddels bekende motto: „de laatste twee per k.v.“ het 10.000-tal vol te maken, volledig succes zou hebben. Wil men plaatselijk en regionaal dit stimuleren? Met ongeveer 1.000

hebben behoeven te zoeken onder hen, die van publiciteit wel verstand hebben, maar voor wie de A.R. Partij nog een vreemde is.

Het is voor u als 36-jarige met uw vrouw en twee dochtertjes een hele stap vanuit het veel grotere en mischien ook veilige „nest“ bij de N.C.R.V. over te stappen naar een politieke partij met een veel kleinere staf en onzekerder toekomst.

Maar het zijn niet in de eerste plaats mensen, die uitsluitend zakelijk berekenen en koel wikken en wegen, die de zaak van de christelijke politiek nodig heeft.

Een goede positie is belangrijk, maar een zekere roeping is in uw nieuwe beriep onmisbaar.

Het markeerde heel duidelijk de goede samenwerking tussen de N.C.R.V. en onze partij, toen onze tweede voorzitter, mr. A. B. Roosjen, in de vergadering van het Centraal Comité opmerkte: dat de N.C.R.V. niet wrokt als één harer gewaardeerde medewerkers, zoals u bent, in volledige dienst van de partij overgaat.

Ik vond dat een treffend woord, dat de goede verhouding, die onder christelijke organisaties moet bestaan, kort maar treffend illustreerde.

God zegene u in uw nieuwe werkring.
v. d. Sl.

Centraal Comité kwam bijeen

kiesverenigingen is het nu plaatselijk nog maar slechts één lid per k.v..

Nieuwe kiesverenigingen

EVENEENS met blijdschap noteerde het Centraal Comité, dat in de laatste maanden vier nieuwe kiesverenigingen zijn opgericht, namelijk te Amsterdam, in de jongste tuinstad Buitenveldert, te Waardenburg, te Garderen en te Westervoort, alle drie in de provincie Gelderland. Er zijn in verschillende plaatsen nog steeds mogelijkheden tot het oprichten van nieuwe kiesverenigingen.

De wat rustiger vakantie maanden vormen een goede gelegenheid voor centrales en genabuurde kiesverenigingen om in die plaatsen eens poolshoogte te nemen om te bezien of de start van een nieuwe k.v. in het nieuwe seizoen tot de mogelijkheden behoort als daarbij van hun zijde een ruggesteuntje gegeven wordt. Allen, die op dit punt suggesties kunnen doen, omdat zij wat beter van de situatie in die plaatsen op de hoogte zijn, zullen bij de betrokken besturen der partij-organen zeker een geopend oor aantreffen.

De verkiezingen

HET PARTIJBESTUUR besprak uiteraard diepgaand de uitslagen van de gehouden verkiezingen. Een groot deel van de vergadering van zaterdag j.l. werd hieraan besteed. Het is zonder meer duidelijk, dat er regionaal en plaatselijk met animo en hard is gewerkt. In zeer vele plaatsen is dit dan ook met succes bekroond.

Aan de voortgaande afbrokkeling is thans in de meeste plaatsen wanneer men het landelijk beeld beziet, een eind gekomen. Dat betekent nog niet, dat wij er al zijn.

Het handhaven der posities heeft immers plaats gevonden op het inmiddels bereikte lagere niveau en in sommige gemeenten was er nog

een geringe teruggang. Echter is er nu een positie bereikt, welke moed geeft en van waaruit weer met vertrouwen vooruitgang gestart kan worden voor de grote stembusstrijd van 1963.

Het belang van de plaatselijke analyse der verkiezingsuitslagen werd onderstreept. Het nagaan waar — in welke plaats, in welke wijk, in welk stemlokaal — winst werd geboekt of verlies werd geleden, kan een aanwijzing geven welke bevolkingsgroepen of personen met name benaderd zullen moeten worden en ook op welke wijze dit zal moeten worden gedaan. Ook hiervoor bieden de vakantie maanden een goede gelegenheid. Wanneer in het nieuwe seizoen de partij weer volop in actie is blijft voor een rustige analyse en bezinning op de aanpak immers niet zo veel tijd over.

Hartelijk dank

WIJ moeten wat betreft de Centraal Comité-vergadering op dit ogenblik hiermede volstaan. Zoals gezegd, komen andere punten elders of later aan de orde.

Wij willen van deze gelegenheid nog gaarne gebruik maken om de kiesverenigingen en centrales, welke hun verkiezingspropagandamateriaal ter kennisgeving aan het partijsecretariaat toezonden hartelijk te danken voor de genomen moeite. Er is heel wat van dit materiaal binnengekomen. Wanneer er overigens nog folders en raamblijtjes hier en daar beschikbaar zijn — zowel van de Provinciale Statenverkiezingen als van de gemeenteraadsverkiezingen — zal dit op het partijbureau nog gaarne worden tegemoet gezien.

Nieuwe brochure

TENSLLOTTE vestigen wij nogmaals uw aandacht op de pas verschenen brochure „In de stroomversnelling van deze tijd“. In deze brochure zijn opgenomen de redevoeringen van dr. W. P. Berghuis en dr. J. A. H. J. S. Bruins Slot, gehouden op het Partij Convent van 18 april j.l.

De prijs is f 0,50. De brochure is in de brochurereeks opgenomen onder no. 157. Bestellingen kunnen plaatsvinden per giro, gironummer 89673 t.n.v. de A.R. Partij-Stichting, Dr. Kuiperstraat 3 te 's-Gravenhage of schriftelijk met bijsluiting van het genoemde bedrag in postzegels.

BON

JA - IK BLIJF GRAAG OP DE HOOGTE!

Noteer mij daarom als abonnee

Bovendien, als ik mij nu opgeef, behoeft ik slechts vanaf 1 juli te betalen. (Dus f 3,25 inplaats van f 6,50).

Ik doe dat per giro kwitantie

Naam:

Adres:

Woonplaats:

Opzenden aan ADMINISTRATIE VAN NEDERLANDSE GEDACHTEN,

Dr. Kuiperstraat 3 te 's-Gravenhage.

Abonnementsprijs f 3.25 per half jaar.

NEDERLANDSE GEDACHTEN

WEEKBLAD VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ

Halve eieren - lege doppen

MINISTER CALS (K.V.P.) heeft niet een gemakkelijke dag gehad bij het debat over artikel 3 van de mammoetwet. De spreker namens de K.V.P.-fractie, dr. Albering, nog minder.

Eén van de meerdere kernpunten uit het ontwerp was het voorstel van de bewindsman (artikel 3) dat bij algemene maatregel van bestuur bepaalde onderwerpen konden worden aangewezen waarover door een soort publiekrechtelijke organisatie uit de onderwijswereld aan de minister advies kon worden gegeven. In deze organen — de huidige onderwijsraad zou blijven bestaan — zouden zitting hebben in ieder geval de vertegenwoordigers van hen die als ouders, leraren en bevoegd gezag (gemeenten en schoolbesturen b.v.) betrokken zijn bij scholen voor onderwijs na het lager onderwijs.

Dat dit artikel een kernpunt was, was reeds zeer duidelijk gebleken bij de algemene beschouwingen. De K.V.P.-woordvoerder ging toen zo ver dat hij de woorden conditio sine qua non (alleen met behoud van dit artikel is het mammoetontwerp aanvaardbaar) bezigde. Minister Cals schrok toen wel ietwat van deze boude stelling, maar wees die toch niet geheel af. De overige fracties konden zich in dit belangrijke artikel beslist niet vinden. De heer Van Bennekom, een van de A.R.-sprekers bij dit debat, had er duidelijk op gewezen dat aan een nieuw (publiekrechtelijk) orgaan geen enkele behoefte bestond. Integendeel: het A.R.-hoofdbezwaar was dat rond het onderwijs een volledige vrije ontwikkeling van de organisaties op prijs werd gesteld. Met een opgedrongen, bepaalde verticale opbouw (de maatschappelijke organen) kan niet worden akkoord gegaan. Men behoort rekening te houden met de organisatievormen die uit het onderwijs zelf zijn opgekomen en wellicht nog opkomen. Het is immers bedenkelijk als de overheid een bepaalde organisatievorm zelf gaat opleggen. Pressie in een bepaalde richting is ongewenst. Hij had daarom namens de fractie een amendement ingediend deze angelt uit het ontwerp te halen, met de bedoeling te legaliseren het vragen van advies aan de betreffende organisatie.

De K.V.P. vond dat de minister niet ver genoeg was gegaan met die maatschappelijke organen. Daarom had deze fractie een amendement ingediend om te bereiken dat de maatschappij in haar organen haar invloed moest kunnen doen gelden over de ouders, en over het bevoegd gezag. Voor het openbaar onderwijs zou een landelijk orgaan moeten worden ingesteld. Hiermee waren de verlangens van de Kamer niet uitgeput. Liberalen en socialisten dienden een motie (motie Vermeer) in, waarin tot uitdrukking werd gebracht dat de bestaande Onderwijsraad (na de 1ste wereldoorlog geschapen) aan een nader onderzoek te onderwerpen. De bestaande wet op die Onderwijsraad zó te wijzigen, dat nog meer en nog beter dan thans de mogelijkheid geschapen wordt de organisaties, die zich de behartiging van het onderwijs ten doel stellen, bij de adviesverlening aan de overheid in te schakelen. Met Dr. Tilanus (C.H.U.) waren de liberalen en de socialisten eigenlijk van oordeel dat het amendement Van Bennekom, omdat dit een natuurlijke, vanzelfsprekende zaak was, overbodig moest worden geacht. Overwegende bezwaren daartegen hadden ze niet — zeker niet als de motie der liberalen en socialisten zou worden aanvaard. Wel had de Kamer — op grond van dezelfde argu-

menten als de heer Van Bennekom — ernstige bedenkingen tegen het amendement van de K.V.P.

Minister Cals stond toen voor bijzondere moeilijkheden. Hij wist dat het (hem behaaglijke) amendement van zijn partijgenoten zou worden afgestemd. Hij wist evenzeer dat zelfs zijn eigen voorstel, dat minder strak was, geen haalbare trek zou zijn. Mr. Roosjen (A.R.) die deze situatie doorzag waagde een extra poging het amendement Van Bennekom in de aandacht van de Kamer aan te bevelen. „Wanneer men inderdaad de organisaties bij de adviesverlening aan de regering wenst in te schakelen, dan geve men zijn stem aan dat amendement.”

De bewindsman koos toen voor een half ei, hetwelk hem verkiesselijker voorkwam dan een lege dop — alhoewel van z'n oorspronkelijke idee praktisch niets meer overgebleven was.

De motie Vermeer had bij de minister dezelfde bezwaren opgeroepen als bij Mr. Roosjen (A.R.): Waar belanden wij met deze motie. In elk geval wilde hij wel zover gaan dat hij zou nagaan hoe de Onderwijsraad in de toekomst het best zou werken. Dat was dus geen ja en amen zeggen op de motie van liberalen en socialisten. Beslist niet wilde hij toezeggen dat met de reorganisatie van de Onderwijsraad een begin zou worden gemaakt.

Voor het overige, hoe zeer het hem voor zijn politieke vrienden van de

K.V.P. verdriette — drong hij aan op een eenstemmig aanvaarden van het amendement Van Bennekom (A.R.) Dat was dan wel niet een inslaan van een nieuwe richting maar betekende toch een consolidatie van hetgeen nu gebeurt.

In feite betekende dit ministeriële betoog dat hij nu losliet hetgeen hij steeds in de stukken had neergelegd en had verdedigd. Naar het ons voorkomt was dat van minister Cals een wijs besluit. Wanneer niemand tot enige stap bereid is in dergelijke zaken, kan er van gemeen overleg geen sprake meer zijn. Dan komt men nooit uit een wetsontwerp als de mammoet! De heer Cals heeft een stap — achteruit — gedaan om tot elkaar te komen. Hetgeen overigens uiteraard niet alles zegt over het al dan niet acceptabel zijn geworden van het gehele wetsontwerp. Daarvoor zijn er — met name voor de A.R.-fractie — nog belangrijkere knelpunten. Nadat de motie Vermeer bij zitten en op staan werd aanvaard deelde de heer Albering (K.V.P.) mede dat het ministeriële beroep niet te vergeefs was geweest. Hoewel met grote teleurstelling gepaard, trok hij zijn amendement in. Zijn fractie zou stemmen voor het amendement Van Bennekom.

Praktisch heel de Kamer heeft daarna — bij zitten en opstaan — het amendement van de A.R.-fractie aanvaard.

Waarmee het aantal ernstige bezwaren tegen de mammoetwet met één is verminderd.

Debat op hoog peil

HET debat over de Mammoetwet heeft deze week opnieuw een hoogtepunt bereikt bij de behandeling van de amendementen van Prof. Mr. Th. A. Versteeg. Met deze amendementen beoogde dit anti-revolutionaire Tweede-Kamerlid de vrijheid voor het bijzonder onderwijs veilig te stellen.

In zijn rede bouwde Prof. Versteeg voort op de gedachten, die bij de algemene beschouwingen over het wetsontwerp waren ontwikkeld door Dr. Bruins Slot. Op sympathieke wijze sloot minister Cals zich aan bij de zinsnede, waarin Prof. Versteeg namens de A.R.-fractie de door zijn ziekte gedwongen afwezigheid van Dr. Bruins Slot op dit moment van het debat ten zeerste betreurde.

Evenals zulks met de rede van de heer Bruins Slot het geval was geweest — op zijn woorden werd in het debat herhaaldelijk teruggesproken, met name ook door de minister —, maakte het betoog van Prof. Versteeg in de Kamer een zeer goede indruk. Temidden van de schier overloze detaildiscussies, waarin de beraadslagingen telkens dreigen te verdrinken, deed het de Kamer kennelijk weldadig aan, dat door deze spreker op een zeer essentieel punt de principiële lijnen fors en duidelijk getroffen werden.

De woordvoerdster van de k.v.p., mejuffrouw A. H. Nolte, was er een dag later zelfs nog zo van onder de indruk (zij sprak namens haar fractie van „uit het hart gegrepen en van „geestdrift”), dat Minister Cals ijlings al zijn welsprekendheid te hulp riep om haar weer in zijn spoor te krijgen.

Op de inhoud en het verloop van dit debat hopen wij volgende week nader terug te komen.

Hoe het lot van de Mammoetwet uiteindelijk ook zijn zal, één ding kan nu echter reeds verantwoord gezegd worden: de anti-revolutionaire Tweede-Kamer fractie heeft zich niet slechts diepgaand en constructief met de be-

handeling van het wetsontwerp bezig gehouden (vier leden der fractie namen aan de behandeling deel), zij heeft ook bij herhaling bijgedragen tot een zeer hoog peil van het debat. Dat zeggen niet alleen wij, daarvan hebben zowel bij de rede van Dr. Bruins Slot als thans opnieuw bij de rede van Prof. Versteeg politiek andersdenkenden en de Minister openlijk getuigenis afgelegd.

Wij noteren dit met grote dankbaarheid, omdat daarmee van anti-revolutionaire zijde aan het Mammoetdebat een bijdrage is geleverd, waardig aan de historie van onze politieke richting, die met de vrijheid van onderwijs zo nauw verbonden is.

Attentie

* Wij verzoeken de abonnees, die per half jaar betalen, het abonnementsgeld voor het tweede half jaar (f 3,25) dezer dagen over te maken op giro 89673 t.n.v. de A.R.Partij-Stichting, Dr. Kuypersstr. 3, 's-Gravenhage.

Wat is duidelijkheid!

De foto van deze week is in feite helemaal geen bijzondere foto. De Tweede Kamer vergadert dag in dag uit, week in week uit en al wisselen dan de onderwerpen, de foto wordt er niet anders door. Hoogstens heeft deze foto dit bijzondere dat het een van de laatste zal zijn waarop men mr. Burger als voorzitter van de P.v.d.A.-fractie achter de sprekerslessenaar ziet staan — maar dat het de allerlaatste keer zal zijn is ook al aan gerechtvaardigde twijfel onderhevig....

Waarom dan toch deze foto? Om nog eens weer de nadruk te kunnen leggen op de zware verantwoordelijkheid die het Nieuw-Guinea-vraagstuk legt op de Nederlandse regering en de Nederlandse volksvertegenwoordiging.

WERELD
VIA
CAMERA

Mr. Burger besteede dinsdag het sprekersgestoelte omdat hij duidelijkheid wilde. De Nederlandse taal kent al twee klassieke uitdrukkingen: „Wat is waarheid?” is er een van en „Wat is wijsheid?” is de andere. Misschien zal men er in de toekomst bij kunnen verzuchten: „Wat is duidelijkheid?” Immers, er is enkele weken geleden een Kamerdebat gevoerd over Nieuw-Guinea. De meerderheid van de Kamer heeft toen als haar mening uitgesproken dat het plan-Bunker aanvaardbaar is als basis van onderhandelingen. Dat is duidelijk — maar het was Indonesië niet genoeg. Men wilde ook weten of Den Haag het plan-Bunker in beginsel had aanvaard. Nu is het plan-Bunker een werkprogramma — als men zegt dat het aanvaardbaar is als basis van onderhandelingen, dan betekent het dat men het werkprogramma aanvaardt. De onderhandelingen zullen dan moeten leren of het werkprogramma ook voldoet! We menen dat ook daarin weinig onduidelijks schuilt.

Maar het is de heer Burger nog altijd niet duidelijk genoeg. Maar wat hij nu verder nog wil is niet duidelijk — kan ook moeilijk duidelijk zijn, omdat de heer Burger, koste wat het kost Soekarno tevreden wil stellen. Maar hoe dat moet is helaas aan niemand duidelijk... misschien zelfs niet aan Soekarno!

Maar desondanks beklimt de heer Burger weer het sprekersgestoelte en vraagt de Nederlandse regering om duidelijkheid. Jammer, want hij is aan het verkeerde adres! Dat is wel bijzonder duidelijk...!

N.V. Confectiefabriek „Heka”

v/h H. J. VAN HEEK - RIJSSSEN (05480-2661*)

brengt naast de

BEKENDE

BEDRIJFS- EN WERKKLEDING

voor elk seizoen.

LEUKE SPORTIEVE KLEDING

voor MEISJES, JONGENS, DAMES en HEREN

In vrij Europa geen plaats voor Franco-Spanje

Over twee weken verdeeld heeft in de Tweede Kamer het jaarlijkse „Europese debat” plaats gehad, zulks naar aanleiding van het door de Regering aan de Kamer uitgebrachte verslag over het voorgaande jaar.

Het merkwaardige van zulk een debat is, dat het niet zonder meer tot een bepaalde conclusie leidt. Een debat over een wetsontwerp leidt tot aanneming of verwerping. Daardoor is er een redelijke (positieve of negatieve) conclusie, waar men heen redeneert en ook redeneren moet. Met een discussie naar aanleiding van een nota, een brief of verslag is dat anders. Dat eindigt met het „voor kennisgeving aannemen” van het betreffende stuk.

Blijkbaar heeft het voor menige spreker iets onbevredigends dat hun bijdrage aan de gedachtenwisseling niet culmineert in een aanvaarding of ver-

werping van een concreet voorstel, in een onomwonden „ja” of „neen” ten aanzien van een bepaalde uitspraak. En dit verklaart dan de neiging om aan de Kamer een motie voor te leggen, waarover een uitspraak moet worden gedaan.

Het standpunt der anti-revolutionairen in de Kamer is steeds geweest dat het standpunt primair dient te blijken uit de redevoeringen zelf, die namens de fracties worden uitgesproken. Hiernaar geoordeeld, zou men haast geneigd zijn te zeggen, dat de Europa-debatten zelf blijkbaar aan duidelijkheid te wensen overlaten, want het schijnt gewoonte te worden, dat daarbij een of meer moties worden ingediend.

Wat daarvan ook zijn moge, het is niet aan de lengte der debatten te wijten geweest, als deze zelf niet voldoende duidelijk waren. Of misschien juist wel en was het veel-

eer zo, dat men door de vele bomen het bos niet meer kon onderscheiden. Niet minder dan twaalf sprekers (3 k.v.p., 3 p.v.d.a., 2 v.v.d., 2 c.h., 1 a.r. en 1 c.p.n.) spraken op de eerste dag vanaf de namiddag tot ver na het middernachtelijk uur (1.18 uur in de morgen!) De beide laatste sprekers, de heren J. T. Mellema (c.h.) en Mr. B. W. Biesheuvel (a.r.), waren tevens de (prijzenswaardige) kortste, en (daardoor?) zeker niet de minst duidelijke.

De Regering van haar kant deed voor de Kamer niet onder en zond 's-avonds vier ministers (Luns, De Pous, Marijnen en Veldkamp) en twee staatssecretarissen (Gijzels en Roolvink) in het veld. Het leek haast een soort wraakoefening, maar het was toch echt allemaal zeer serieus bedoeld.

Nu zit er aan dit verschijnsel natuurlijk ook een andere kant. Er blijkt ook uit, hoezeer de zaak van de Europese samenwerking zowel door het Parlement als door de Regering zeer ernstig wordt genomen. En zulks terecht, die diep in onze samenleving, ook in onze nationale samenleving, ingrijpt. Ging deze ontwikkeling de eerste jaren langs de grote massa van ons volk heen, geleidelijk aan wordt haast ieder op zijn terrein met de consequenties ervan geconfronteerd. Het is dus niet alleen begrijpelijk, maar ook juist,

pen kan ook zijn, dat een bepaald detail onevenredig grote aandacht krijgt en dat daardoor alle overige onderdelen ten onrechte naar de achtergrond verdwijnen. Ditmaal bleek dat wel heel duidelijk, toen zowel van de zijde van de k.v.p. als van de zijde van de p.v.d.a. (met steun van a.r., c.h. en v.v.d.) een motie werd ingediend, die — al dan niet met zoveel woorden uitgesproken — de wens van Spanje om een associatie met de E.E.G. aan te gaan centraal stelde.

Tijdens de urenlange debatten waren vele facetten van de E.E.G. aan diepgaande beschouwingen onderworpen: de verhouding van Engeland (in navolging van Minister Luns ten onrechte vaak aangeduid met de benaming Verenigd Koninkrijk) tot de E.E.G., de positie van het Adenauer-Duitsland en het Gaullistische Frankrijk in het Europees verband, de Europese verkiezingen, enz.

Onder die veelheid van onderwerpen was de „Spaanse kwestie” er slechts één. Met nadruk stelde het socialistische Kamerlid F. J. Goedhart bij de replieken, dat „het Spaanse punt helemaal niet het centrale punt of het allesoverheersende punt” in het debat was, het was slechts „een detail in de grote Europese politiek.”

Deze waarschuwing van de heer Goedhart had gezegd, want de motie die, behalve van de k.v.p., de steun van de gehele Kamer had, stond op zijn naam. Daarmee was om begrijpelijke redenen niet iedereen even gelukkig. Maar tenslotte is de inhoud van een motie belangrijker dan de naam van de eerste ondertekenaar.

De waarschuwing baatte niet. Het debat was, mede door de ingediende moties, nu eenmaal zo gelopen, dat de „Spaanse kwestie” centraal was komen te staan. Daaraan was uiteraard ook niet vreemd het gebeurde op en na het congres van de Europese Beweging in München. Zowel de Spaanse deelnemers uit de ballingschap als hun landgenoten uit Spanje hadden zich daar duidelijk tegen het Franco-regime uitgesproken. Franco had daarop gereageerd door de laatstgenoemden bij hun terugkeer in Spanje voor de keus te stellen eveneens naar het buitenland in ballingschap te gaan dan wel op de Kanarische eilanden te worden geïnterneerd.

Het beroep van de gezamenlijke Spaanse democratische oppositie klonk vanuit München door tot op het Haagse Binnenhof. Het ging, naar de heer Biesheuvel bij de replieken kort en terzake opmerkte, over Spanje.

Daarover nu had de k.v.p.-spreker Dr. W. J. Schuyt in eerste instantie met geen woord gerept. Op zichzelf was dit reeds opmerkelijk, gezien de actualiteit van deze aangelegenheid en de aandacht die het gebeurde in München getroffen had. Nog veel opmerkelijker was echter, dat bij de replieken nu uitgerekend Dr. Schuyt met een motie kwam, waarin de Nederlandse Regering werd uitgenodigd aanvragen tot het lidmaatschap van de E.E.G. te bezien in het licht van „de Europese Conventie van de Rechten van de Mens en het Europees Sociaal Handvest”, die dan in een aantal punten werden uitgewerkt.

K.V.P.-tegen-motie

HOE kwam de heer Schuyt ertoe een motie in te dienen, die in geen dele logisch aansloot bij zijn in eerste termijn gehouden rede?

De verklaring moet gezocht worden in hetgeen zich tussen de beide „rondes” in de „wandelgangen” heeft afgespeeld. Daar was een motie voorbereid van een strekking als later door de heer Goedhart werd ingediend. Het streven om zulk een motie met steun van alle democratische partijen in te dienen leed schipbreuk op de weigering van de K.V.P. een motie te steunen, waarin Spanje met name genoemd werd. De K.V.P. trachtte nu aan deze motie de wind uit de zeilen te nemen door bij de replieken (de heer Schuyt was de eerste spreker) zelf een motie van soortgelijke strekking in te dienen, blijkbaar vanuit de stelling, dat de beste verdediging nog altijd de aanvval is.

Hoewel het eerste ingediend, was de motie-Schuyt dus in feite een tegen-motie tegen de later ingediende motie-Goedhart.

Hoezeer de heer Schuyt zich beijverde aan te tonen, dat er tussen beide moties geen „wezenlijk verschil van opvatting” bestond en dat de motie-Goedhart zicht slechts van de zijne onderscheidde door „enkele preciseringen”, er was niettemin een duidelijk verschil in benadering. Spraken anderen over onderdrukking en ontrecting onder het Franco-regiem, de heer Schuyt stelde dat het gebeurde te München en de daarop gevolgde reacties hem weliswaar „niet ongevoelig” hadden gelaten, maar dat het niet op zijn weg lag zich „te bemoeien met de interne structuur in andere landen.”

De verschillen tussen beide moties waren echter onmiskenbaar. Zo ontbrak in de motie-Schuyt niet alleen de uitdrukkelijke verwijzing naar de Spaanse aanvraag om associatie met de E.E.G., ook stonden in de opsomming niet vermeld het recht van individuele vrijheid en van vrije meningsuiting, het opheffen van regeringscensuur, de erkenning van de vrijheid van vereniging, het recht zich in politieke partijen te organiseren en erkenning van de rechten van de oppositie.

Natuurlijk had de heer Schuyt gelijk, dat hij in de opsomming „niet alle verklaringen van San Francisco en die van de rechten van de mens van Straatsburg” kon opnemen. Maar tegen de achtergrond van de ontstaansgeschiedenis der moties zijn de signaleerde verschillen echter wel van belang. Het eerst (zij het officieus) was immers overlegd over de motie-Goedhart en niet zonder reden kon de heer Goedhart dan ook zeggen, dat de genoemde onderdelen door de heer Schuyt in feite uit zijn (Goedharts) motie waren geschrapt. En daarom had het verschil in de „toon” der benadering toch wel de gelijk betekenis.

Ook Minister Luns liet zich, in het licht van deze onderlinge samenhang, opvallend voorzichtig uit. Bij zijn beoordeling kwam hij niet verder dan het spreken over „wat men noemen kan Spaanse toestanden”. Zijn conclusie was, dat de Regering de motie-Goedhart „ontraadde” en tegen de motie-Schuyt „geen bezwaar” had.

Wie lette op de andere achter de Regeringstafel gezeten bewindslieden (er waren er immers in totaal zes aanwezig) kon het niet ontgaan, dat sommigen van hen enigszins geschrokken leken, toen Minister Luns zo nadrukkelijk van de „Regering” sprak, daarmee suggererend, dat zijn mededeling resultaat van Kabinetberaad was. De indruk ontstond daardoor, dat Minister Luns (overigens vermoedelijk binnen de grenzen van zijn competentie) met zijn uitspraak de Regering vastlegde op een standpunt, waarover tevoren in het Kabinet geen beslissing was genomen. Uiteraard is dit slechts een indruk, want het Kabinetberaad onttrekt zich aan de waarneming. Deze indruk werd echter versterkt, toen na een discussie

• Vervolg op pag. 4

Motie Goedhart

DE KAMER,

van mening, dat de integratie van de Europese landen het bestaan van democratische instellingen in de landen, die zich aanmelden veronderstelt,

van oordeel, dat dit in overeenstemming met de Europese Conventie van de Rechten van de Mens en het Europees Sociaal Charter betekent:

a. de aanwezigheid van een democratisch gekozen volksvertegenwoordiging, opdat de regering berust op de vrije wil van de burgers;

b. een doelmatige beveiliging van de rechten van de mens in het bijzonder, het recht van individuele vrijheid en vrije meningsuiting hetgeen veronderstelt het opheffen van regeringscensuur;

c. het recht zich op democratische grondslag in vakverenigingen te kunnen organiseren en de erkenning, dat de werknemers hun fundamentele rechten moeten kunnen verdedigen, hetgeen het recht van staking niet mag uitsluiten;

d. erkenning van de vrijheid van vereniging en het recht zich in politieke partijen te organiseren en erkenning van de rechten van de oppositie,

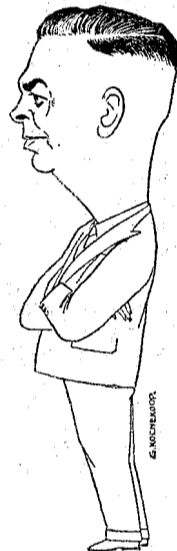
van oordeel voorts, dat het noodzakelijk is aan dit uitgangspunt bijzondere aandacht te geven in verband met de aanvraag van Spanje om toe te mogen treden tot de E.E.G.,

verzoekt de Regering zich bij de beoordeling van aanvragen tot toetreding tot de E.E.G. door bovenstaande overwegingen te laten leiden,

en gaat over tot de orde van de dag.

(Deze motie was ondertekend door

F. J. GOEDHART, p.v.d.a.,
mr. F. G. VAN DIJK, v.v.d.,
drs. D. F. VAN DER MEI, c.h.,
Jkvr mr. C. W. I. WITTEWAAL
VAN STOETWEGEN, c.h.,
mr. A. B. ROOSJEN, a.r.,
en drs. G. M. NEDERHORST,
p.v.d.a.)

Mr. B. W. BIESHEUVEL:

„Politieke samenwerking is naar ons oordeel alleen mogelijk met democratische landen.”

wanneer bij het jaarlijkse parlementaire Europa-debat Regering en Parlement zich diepgaand van de betekenis, wenselijkheid en bezwaren van deze ontwikkeling rekenschap geven.

Daarvoor is echter allerminst de breedsprakigheid noodzakelijk, die verschillende fracties en sprekers ditmaal (weer) aan de dag legden. Zo vulde de p.v.d.a. met drie sprekers bijna tweeënehalf uur. Mr. F. G. van Dijk van de v.v.d. nam alleen al anderhalf uur voor zijn rekening. Om zes uur moest de voorzitter hem er op attent maken, dat het tijd was voor de avond-pauze. Geen nood, de liberale spreker onderbrak zijn rede en zette deze na de hervatting om acht uur „unverfrozen” voort. Op die manier dient men echter niemand en niets.

Wanneer men met zulk een gedachtenwisseling de zaak en de noodzaak der Europese samenwerking levend wil maken en houden, zal men er beter aan doen zich de puntigheid van de heren Biesheuvel en Mellema eigen te maken in plaats van in den brede en tot vermoeiens toe alle facetten uit te diepen.

En wat wij vooral zouden willen herhalen: laat de duidelijkheid van het standpunt primair blijken uit de redevoeringen, en laat men met moties in het algemeen zuinig zijn.

Spaanse kwestie centraal

HET bezwaar van een motie bij een debat als dat over de werkzaamheden van de Europese gemeenschap-

NEDERLANDSE GEDACHTEN

onder redactie van H. Algra (voorzitter), G. A. Kieft, J. W. Ooms, mr. W. R. van der Sluis, J. D. Troostheide, G. J. H. Griffioen (secretaris)
ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: Dr. Kuyperstr. 3, s-Gravenhage tel. (070) 63 10 23 en 11 21 38, giro 89673.

ADRES VOOR ADVERTENTIES: Botenmakersstraat 45, Zaandam, telefoon (02980) 63224.

ABONNEMENTSPRIJS f 6.50 per jaar, f 3.25 per half jaar. Giro 89673.

STUDENTENABONNEMENT f 4.— p. jaar LOSSE VERKOOP f 0.20.

Het koningschap

JOHN GUNTHER schreef tweemaal een boek Inside Europe, nl. in 1936 en in 1961. Het laatste heeft als onderscheidende uitbreiding van de titel t o d a y.

In de inleiding van het boek uit 1961 wordt opgesomd, wat er allemaal in een kwart eeuw is gebeurd, veranderd of verdwenen. Gelijk gebleven in positie en betekenis is er maar weinig, en de auteur noemt als voorbeelden het Britse koningshuis en het Vaticaan. Maar elders in het boek vertelt hij, dat het vooroorlogse respect van de Britten voor hun dynastie toch wel is verminderd. Er worden kritische geluiden vernomen in de pers, zowel van conservatieven als van liberalen. Sommigen vrezen blijkbaar, dat het koningschap een geïsoleerde en onvruchtbare traditie zal worden. En anderen vinden het nogal duur.

HET is goed, vooral in Engeland, onderscheid te maken tussen Koningschap en Koningshuis.

Sedert 1660, na de dictatuur van Cromwell, waren de Engelsen er van overtuigd, dat het land niet beter kan worden bestuurd dan door King, Lords and gentlemen. Het koningschap is een gewijde nationale instelling.

Met het Koningshuis lag het moeilijker.

Het huis Hannover regeerde sedert de Spaanse successieoorlog Engeland had gemaakt tot de machtigste factor in de oude en de nieuwe wereld.

Maar de politieke betekenis der Georges was gering en hun persoonlijke populariteit nog geringer. Eerst anderhalve eeuw na het optreden van dit huis heeft Koningin Victoria aan de dynastie geleidelijk een nationale glans gegeven.

George V was echt wel een koning naar het hart van de Engelsen en de thans regerende Koningin en haar moeder zijn beslist populair. Maar de instelling van de Engelsen ten opzichte van het koningschap is kritischer geworden. En bij een deel van het volk komt de waardering niet veel hoger dan: wij betalen er per jaar 600.000 pond sterling voor maar we krijgen dan ook jaarlijks enkele shows, die uniek zijn in de wereld.

IN Nederland heeft het Koningschap een breder en sterker positie dan voorheen wel het geval is geweest. Nu reeds 72 jaar lang is het koninklijk gezag in handen van een vrouw en naar menselijke verwachting zal dat nog heel lang zo blijven.

De socialisten hebben hun houding wezenlijk veranderd. Een halve eeuw geleden werd het de rode wethouder van Zaandam, de heer J. E. W. Duys, door zijn partijgenoten hoogst kwalijk genomen, dat hij in zijn ambtelijke kwaliteit met Z.K.H. Prins Hendrik ter gelegenheid van diens bezoek aan Zaandam op dezelfde boot in de haven had rondgevoerd. Maar Zijne Edelachtbare verdedigde zich in Het Volk. Hij had zich niet aan de prins laten voorstellen, maar de burgemeester gezegd: als de prins wat van mij wil, moet hij maar bij mij komen. Tegenwoordig zijn socialistische burgemeesters charmante en eerbiedige gastheren van leden van het koninklijk huis.

MAAR de sympathie en de waardering voor het Koningshuis hebben bij velen maar weinig te maken met de Heidelberger Catechismus.

Bij de verklaring van het vijfde gebod worden we er daar op gewezen, dat we allen, die over ons gesteld zijn, alle ere, liefde en trouw hebben te bewijzen, aangezien het Gode belieft, ons door humane hand te regeren.

En als we daaraan denken, gaan onze gedachten wel eens terug naar 1878. Toen hebben meer dan 300.000 ouders, die voor hun kinderen Christelijk onderwijs begeerden, zich tot Koning Willem III gewend met een smeekschrift, opdat de koning het wetsontwerp van Kappeyne niet zou bekrachtigen. Het wetsontwerp, dat de Christelijke school voor altijd wilde maken tot hoogstens een luxe voor sommige rijken en een aalmoes voor sommige armen. Het smeekschrift is ten paleize Het Loo door een deputatie aan de Koning aangeboden. Dr. Kuyper reisde mee naar Apeldoorn, maar wachtte buiten, omdat de Koning vooraf had doen weten, dat hij ongaarne zag, dat Dr. Kuyper deel uitmaakte van de delegatie.

De ontvangst ten paleize gaf weinig hoop en kort daarop tekende de Koning, nadat hij Kappeyne had gemachtigd, diens kwetsende repliek op het smeekschrift in de staatscourant te publiceren.

Toen heeft Kuyper een artikel in De Standaard geschreven, dat ons nog treft en ontroert. Hij verbergt de teleurstelling niet. Hij verheelt niet, dat het vertrouwen van het Christenvolk is beschaamd. Maar hij wijst dat volk er op, dat de Koning blijft, die hij is. Koning bij de gratie Gods door wiens hand het de Here belijft, ons te regeren. En daarom blijft onze eerbied voor de Koning, daarom blijven wij staan rondom de troon der Oranjes, en willen wij blijven gehoorzamen aan de vermaning van de apostel om te bidden voor hen, die ons regeren.

HET is van niet geringe betekenis, wanneer de leden van ons vorstenhuis meeleven met het volk, voor dat volk op de bres staan, zijn belangen zoveel mogelijk behartigen.

De vele hartelijke ontmoetingen tussen de Koninklijke familie en het eenvoudige volk hebben de banden versterkt en de liefde inniger gemaakt.

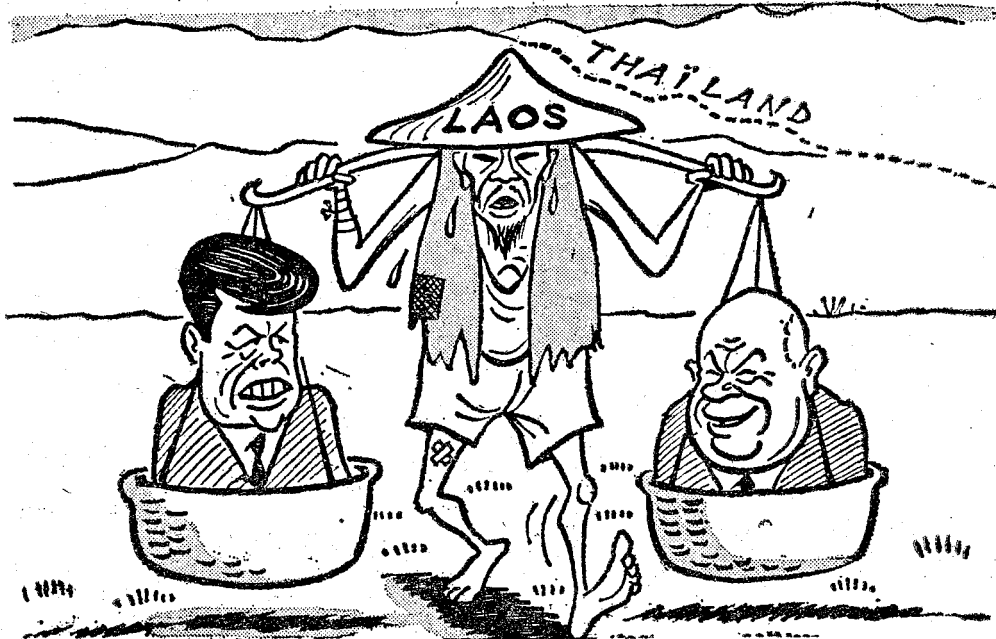
Wij zijn er heel dankbaar voor, dat het Koninklijk gezin het zilveren huwelijksfeest met het volk heeft mogen vieren in vele ontmoetingen, waar allen aan konden meedoen, en waarbij de kerkdienst in de Westerkerk te Amsterdam het onvergetelijke hoogtepunt was.

Juist op dat hoogtepunt was er niets van mensenverering, maar een verkondiging van het Evangelie als wij zouden wensen ook bij het zilveren feest van elk van ons, die zulk een feest te beurt mag vallen.

MAAR een openheid in het optreden van de koninklijke familie, waarbij men elkaar niet meer uitsluitend ziet door de glazen van een koets, betekent meteen een kwetsbaarheid, die met een zekere weerloosheid gepaard gaat. De Koningin treedt niet met de pers in discussie over haar optreden.

En daarom heeft het ons oprecht goed gedaan, dat Z.K.H. de Prins eens van zich heeft afgebeten, toen Elsevier, het weekblad voor de welvarende cultuur, op grond van onjuiste en onvolledige informatie zich ongelukkig over leden van het Koninklijk Huis en hun gedrag had uitgelaten. Dat de Prins later een vredespijp met de criticus heeft gerookt, die de laatste zijn zelfverzekerdheid en zelfoverschat-

SPOT

„Waar is de goede tijd, toen de Fransen hier nog baas waren?“

PRENT

Na de kortstondige vloedgolven van vreemdelingen, die ons land gedurende de Paas- en Pinksterdagen hebben overstroomd, zijn we nu weer in de dagen van de langdurige overstromingen gekomen. Het zal geruime tijd duren voor men in Zandvoort weer gewoon op z'n Hollands kan ontbijten en op de Scheveningse pier een Nederlander tegenkomt. Op zichzelf is het helemaal niet zo erg, dat ons land gedurende een paar maanden per jaar een vergaarbak van buitenlanders is. Als volk ondergaan we daarmee hetzelfde wat onze landgenoten op de Veluwe al sinds jaar en dag moeten ondergaan, nl. dat ze onder de voet worden gelopen door Amsterdammers, Hagenaars en Rotterdammers, die bezit hebben genomen van hun rustige domein.

Het is alleen zo jammer dat wij als volk niet een voorbeeld nemen aan de houding, die het gros van de bewoners van de Veluwe tegenover die jaarlijkse invasie aanneemt: rustig zichzelf blijven. Laten wij die Amerikanen, Duitsers, Denen en wat er nog meer bij ons de zomerse rust komt zoeken toch eens het plezier gunnen een beetje met onze taal te kunnen worstelen. Wij willen in de vakantie toch ook graag onze tong breken over moeilijke Italiaanse, Franse of Friese woorden?

En het is ook zo jammer, dat wij in onze vriendelijkheid en gastvrijheid maar alles en iedereen laten binnenkomen. Het hele jaar zitten wij al met ons eigen nozem- en brozemprobleem en in de zomer worden de geleiders van deze jongelieden dan nog versterkt door de Duitse nozem, die op zijn

Moped naar Nederland komt. In een verslag van een in Zutphen gehouden vergadering lazen we, dat Mr. H. J. Steenbergen, kantonrechter in Groenlo, een ernstige waarschuwing heeft laten horen omdat, zoals hij zei, deze Duitse jongens zich in de Achterhoek gedragen als kampeernozems en meisjes van veertien of vijftien jaar uit de dorpen meenemen naar hun tenten en daar met deze kinderen de nacht doorbrengen. Het schijnt een euvel te zijn dat elk jaar erger wordt. Naar de kantonrechter opmerkte, helpt het rode stempel in de pas ook al niet veel meer omdat aan de grens veelal de tijd voor een effectieve controle ontbreekt.

Een ander probleem is dat van het verkeer. Op verschillende punten gelden in Duitsland andere regels dan bij ons. Dat is bijvoorbeeld ten aanzien van de bromfiets het geval. De Duitse Moped heeft geen gele herkenningsplaat zoals de Nederlandse bromfiets. Na een aanrijding tussen een Nederlandse auto en een Duitse bromfietser, doordat de laatste geen voorrang verleende, werd de automobilist door de kantonrechter in Roermond veroordeeld en dit vonnis werd door de rechtbank bevestigd. De overweging was dat door het ontbreken van de gele plaat de Moped in Nederland beschouwd moet worden als een motorrijwiel. Het spreekt vanzelf dat dit verstrekende consequenties kan hebben. Een motorrijwiel mag niet op de rijwielpaden komen, mag in de bebouwde kom 50 km. per uur rijden — een bromfiets 30, hoewel ze meestal 50 of 60 rijden! — en daarbuiten met onbeperkte snelheid, terwijl het uiteraard de voorrangrechten van een motorrijtuig heeft.

Met het toenemen van de massale grensoverschrijding in de zomermaanden wordt het nemen van maatregelen ter beteugeling van de hier geschetste gevaren urgenter, terwijl anderzijds het nemen van zulke maatregelen moeilijker wordt naarmate het streven naar gemakkelijker internationaal verkeer verder wordt gerealiseerd.

ting weer volledig heeft teruggegeven, doet in dit verband weinig ter zake.

WIJ hebben in al het bovenstaande slechts aanleiding gevonden, om nog eens nadrukkelijk te zeggen, dat wij diepere en sterker het geweten bindende motieven hebben, om onze Koningin te eren en voor haar te bidden dan zij, die alleen maar als mens over mens oordelen en het koningschap uitsluitend op opportunistische gronden verdedigen.

EN dan denken wij nog eenmaal, vergelijkende met Engeland, aan de positie van onze dynastie. In het stadje Windsor in Engeland staat een merkwaardig monument. De bevolking van Windsor heeft dat monument opgericht, om Koning George V te bedanken, dat zijn dynastie niet langer de historische naam Huis Hannover zou dragen, maar Huis Windsor. (Op dezelfde wijze hebben de Von Battenbergs hun naam veranderd in Mountbatten).

Ons Koningshuis is het huis van Oranje, door de eeuwen heen, en die naam had een diepe, nationale klank lang voordat een Oranjevorst in Nederland een kroon droeg.

Een prince van Orangien
Ben ick, vrij onverveert.

Dat was de boodschap van een prins in ballingschap.

Maar in nood en dood verbonden met ons volk.

En in dat licht hebben volk en vorstenhuis roeping en verantwoordelijkheid te verstaan. Het waarachtige nationale leven zal nooit van deze wonderlijke verbintenis mogen of kunnen vervreemden.

Raadpleging Nieuw-Guinea Raad

De heer De Gaay Fortman (A.R.P.), heeft de volgende vragen gesteld:

1. Welke staatsrechtelijke en politieke overwegingen hebben de Minister bevoegen aan Hare Majesteit de Koningin machtiging te vragen de Nieuw-Guinea Raad in de gelegenheid te stellen over het ontwerp van Rijkswet tot goedkeuring voor Suriname van het op 25 maart 1957 ondertekende Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap van raad te dienen?

2. Is met de Regering van Suriname tevoren over deze stap overleg gepleegd, en indien dit geschied is, tot welke conclusie heeft dit overleg geleid?

3. Indien de Regering van Suriname niet in deze stap gekend is, dan wel na overleg daarmee niet haar instemming heeft betuigd, is de Minister dan na nadere overweging niet van oordeel, dat de inschakeling van de Nieuw-Guinea Raad te dezer zake te kort doet aan de positie van Suriname als zelfstandig land binnen het Koninkrijk, nu de Nieuw-Guinea Raad niet als een volwaardig vertegenwoordigend lichaam kan worden aangemerkt, het gebiedsdeel, voor hetwelk hij optreedt, in zijn verhouding tot Nederland nog een kolonie is en het ten minste twijfelachtig is, of tussen Suriname en Nederlands Nieuw-Guinea wel enige staatsrechtelijke band bestaat?

4. Waarom heeft de Regering, als zij inschakeling van de Nieuw-Guinea Raad zo urgent achtte, geen aanleiding gevonden het ontwerp van Rijkswet, bedoeld in vraag 1, mede voor te leggen aan de Staten der Nederlandse Antillen?

WELKE PLANNEN HEBBEN DE CHINESE COMMUNISTEN?

DE situatie in het Verre Oosten is de laatste weken verre van rooskleurig. De rode Chinese kolos is in beweging gekomen in het gebied van Foekien waartegenover Formosa, de Pescadores en de Quemoy en Matsoe eilandengroepen zijn gelegen. Het is een enorme strijdmacht, die op bijna een half miljoen man wordt geschat en kan rekenen op de steun van een indrukwekkende luchtmacht. We hebben hier te maken met de grootste troepenconcentratie, die communistisch China ooit heeft gekend — groter ook dan de bewegingen van het Chinese rode leger, die vooraf zijn gegaan aan de inmenging van het regiem van Peking in de Koreaanse oorlog. En weer vraagt ieder, die er mee geconfronteerd wordt, zich af waartoe dit alles dient.

Er is een zeer voor de hand liggende verklaring te vinden voor de grote troepenbewegingen in de provincie Foekien. Tsjang Kai Sjek heeft er helemaal geen geheim van gemaakt, dat hij de tijd gekomen acht om te proberen, met zijn legers naar het vasteland terug te keren. De vroegere Chinese president, die nu al meer dan dertien jaar op Formosa een toevluchtsoord heeft gevonden, is van mening, dat de situatie op het Chinese vasteland met zijn meer dan zeshonderd miljoen inwoners de communistische leiders uit de hand is gelopen. De „grote sprong voorwaarts”, waarmee de communistische leiders in Peking vele vliegen in één klap wilden slaan, mislukte. Van de versnelde industrialisatie van rood China kwam niets terecht. De volkscommunes leverden niet het resultaat op, dat men er van had verwacht. Daar kwam nog bij, dat de weersomstandigheden niet van dien aard waren, dat goede oogsten konden worden binnengehaald.

Zonder werk

Zo gebeurde het, dat in vrijwel het gehele land miljoenen mensen zonder werk en zonder eten kwamen te zitten. Dat bleek nog eens duidelijk, toen de Britse kroonkolonie Hongkong werd overstroomd met vele duizenden vluchtelingen uit communistisch China, die ongehinderd de grens konden overschrijden. Ook toen heeft men zich afgevraagd, wat de bedoeling kon zijn van deze plotselinge vluchtelingenstroom. Was hier sprake van een uit de hand lopen van de situatie? Het feit, dat zich ook militairen onder de vluchtenden bevonden, zou hier op kunnen wijzen. Maar het lange uitblijven van militaire maatregelen om aan de vlucht een einde te maken, duidt er op, dat een andere oorzaak moet worden gezocht.

Opzet?

Die zou kunnen zijn, dat de communisten met opzet de poorten naar Hongkong wagenwijd open hebben gezet — hoe paradoxaal het ook klinkt — op die wijze een eind te maken aan het verlangen, een goed heenkomen te zoeken in de Britse kroonkolonie. Want mensen, die moedeloos in hun haardsteden terugkeren om alleen maar te vertellen, dat zij voor niets naar het vrije Westen zijn gevlucht en dat niet de communistische autoriteiten, maar de vertegenwoordigers van het vrije Westen hen hebben teruggestuurd, kunnen alleen maar demoraliserend op hun omgeving werken en anderen de lust om er vandoor te gaan ontnemen.

De Chinezen in het zuiden van het

enorme rijk van Mao Tse Toeng weten nu, dat er geen poort naar de vrijheid is en dat zij er beter aan zullen doen, zich in hun lot te schikken. Deze opzet schijnt wel geslaagd te zijn. De vraag blijft echter, hoe lang het nog zal duren, dat de Chinese massa (de militairen inbegrepen) met een lege maag een afwachtende, berustende houding blijft aannemen...

Gevaar

Het ligt voor de hand, dat eventuele stappen van de zijde van de op Formosa zetelende Tsjang Kai Sjek van invloed zouden kunnen zijn op de houding van deze teleurgestelde en gedemoraliseerde massa. De nationalistische president heeft dan ook waarschijnlijk gelijk, als hij zegt, dat de omstandigheden in communistisch China thans rijp zijn voor een anti-communistische omwenteling. Hij vergist zich evenwel als hij meent, dat die ommekeer teweeg kan worden gebracht door een invasie van enkele honderdduizenden militairen, die op Formosa worden opgeleid.

De eerlijkheid gebiedt te zeggen, dat de Chinese massa het onder het bewind van Tsjang Kai Sjek niet zo veel beter heeft gehad, dan nu onder het communistische regiem het geval is. Dat mag dan niet aan de generalissimo persoonlijk hebben gelegen, maar voornamelijk aan de adviseurs, die hem omringden: een feit blijft evenwel, dat de mensonterende toestanden, die tijdens zijn bewind in China bestonden, de basis hebben gelegd voor de snelle communistische overwinning. En het gevaar is dan ook niet denkbeeldig, dat een dergelijke invasie niet als een bevrijding zou worden begroet en reeds daarom tot mislukken zou zijn gedoemd.

Speculatie

Er moet dan ook meer dan één bedoeling schuilen achter de enorme troepenconcentraties in communistisch China. Vanzelfsprekend kan men zien als een voorzorgsmaatregel — het is altijd beter te voorkomen, dan te genezen. En we behoeven maar een kleine stap verder te gaan om tot de conclusie te komen (die de Chinese communisten veel gemakkelijker trekken dan wie ook), dat de aanval de beste verdediging is. De bevolking van China wordt reeds vertrouwd gemaakt met een oorlogssfeer. Radio en pers schreeuwen van de daken, dat de troepen van Tsjang Kai Sjek gereed staan, een aanval op het Chinese vasteland te doen.

De communisten speculeren op de weigering van de Verenigde Staten, hun fiat te geven aan de door Tsjang

Wachtpost op Quemoy

Kai Sjek zo begeerde invasie. Het uitblijven daarvan kan op deze wijze gemakkelijk worden uitgelegd als een gevolg van het grote machtsvertoon in de provincie Foekien en dus als een teken van zwakte en onmacht van de zijde van Tsjang Kai Sjek. Maar de hetze kan ook bedoeld zijn om de massa voor te bereiden op een militair avontuur als dat van 1958, waardoor de Verenigde Staten bijna in een enorm conflict werden getrokken, dat in een wereldcatastrofe had kunnen eindigen.

Lastig parket

In 1958 gold voor de Amerikanen (onder Eisenhower) nog: handen af van Quemoy en Matsoe. Hoe dat vandaag is, weten alleen Kennedy en diens naaste medewerkers. Wat we wel weten is, dat Kennedy geen enkele strategische waarde hecht aan het bezit van de eilandengroepen Quemoy en Matsoe, waarop een eventuele communistisch Chinese aanval het eerst zou zijn gemunt. Hij verklaarde dat bijzonder openlijk tijdens de campagne voor de presidentsverkiezingen in 1960, die hem naar het Witte Huis bracht.

Ook na zijn ambtsaanvaarding heeft Kennedy nog enige tijd volgehouden, dat Quemoy en Matsoe geen oorlog in het Verre Oosten waard waren. Maar langzamerhand ging hij beseffen, dat hij zich in een bijzonder lastig parket had gewerkt, omdat enerzijds Tsjang Kai Sjek hardnekkiger dan ooit weigerde, deze eilandengroepen te ont-ruimen, terwijl aan de andere kant de Chinese communisten de verklaringen van Kennedy en de weigering van Tsjang Kai Sjek in hun voordeel zouden kunnen uitbuiten.

Moelijk

Mochten de Chinese communisten inderdaad tot de aanval overgaan, dan wordt president Kennedy voor een moeilijke beslissing geplaatst. Blijft het niet bij artillerie-bombardementen zoals in 1958 het geval was, dan wordt de Amerikaanse president geconfronteerd met de mogelijkheid, in een openlijk conflict met de Chinese communisten te komen. Kennedy heeft reden om het niet zo ver te laten komen, omdat een Chinees-Amerikaanse oorlog propagandistisch koren op de molen van de Chinese communisten zou zijn. Het conflict zou op de Chinese massa de indruk maken van een Amerikaanse poging, hun land te veroveren om Tsjang Kai Sjek weer aan de macht te brengen.

Voorts zou het voor Kennedy moeilijker worden, weerstand te bieden aan het voornemen van de nationalistische generaal een communistische aanval op Quemoy en Matsoe te beantwoorden met een tegenaanval op het vasteland. En zou zouden de Verenigde Staten in een oorlog betrokken kunnen worden, die zij zelf niet gewild hebben, maar die door de weigerachtige houding van een bondgenoot niet kon uitblijven. Tenzij Kennedy Tsjang Kai Sjek aan het verstand brengt, dat Quemoy en Matsoe buiten de Amerikaanse garanties vallen.

Opmerkelijk

Opvallend is in dit verband, dat de waarschuwing, welke de Verenigde Staten in de afgelopen week aan het adres van de Chinese communisten hebben gericht, spreekt over een mogelijke rode aanval op Formosa. Het is opmerkelijk, dat de Quemoy- en Matsoe-eilandengroepen, waarop een communistisch Chinees offensief toch in de eerste plaats zou zijn gericht, bewust uit deze verklaringen werden

weggelaten. Kennedy heeft met de onverkwikkelijke gebeurtenissen met betrekking tot Cuba en Laos een harde les geleerd. In het begin van zijn optreden als president legde hij in krachtige bewoordingen gestelde verklaringen af, maar bleef hij in gebreke, toen hij in Cuba en later in Laos zijn woorden in daden moest omzetten. Nu neemt hij geruisloos zijn maatregelen, zonder zich op welke wijze en tegenover wie dan ook te binden.

In Zuid-Vietnam en Siam (Thailand) begint men van een dergelijk optreden reeds de vruchten te plukken. Wellicht kan deze nieuwe tactiek van Kennedy er thans toe bijdragen, dat de Chinese communisten naar zijn bedoelingen blijven raden en tenslotte het zekere maar voor het onzekere nemen. Maar daarvan is men helaas bij de Chinese machthebbers in Peking nooit zeker. Het gevaar is nl. niet denkbeeldig, dat zij zich gedwongen zullen zien, alles op alles te zetten om zich op het vasteland te kunnen handhaven.

• Vervolg van pag. 2

in derde termijn (die enkele dagen later, voorafgaand aan de stemmingen, plaats had) de Minister uitdrukkelijk het zwijgen ertoe deed, toen de Kamer-voorzitter hem in de gelegenheid stelde naar aanleiding van het in de derde ronde gesprokene het woord te voeren.

Betreuenswaardige gang van zaken

HET onaangename van deze gang van zaken was, dat daardoor zowel de K.V.P.-fractie als Minister Luns de indruk wekten, ondanks alle verklaringen van het tegendeel, in feite toch het Franco-bewind enigszins de hand boven het hoofd te houden. Dit was ook het verwijt, dat de (r.k.) Volkskrant aan de K.V.P. de andere dag maakte.

Toch is deze indruk niet juist. Daarom temeer is het te betreuren, dat de k.v.p. niet reageerde op de uiterste poging, die Mr. Biesheuvel deed om de moeilijkheden te overbruggen met de formule: „de aanvraag van Spanje en de eventuele aanvragen van andere landen met hetzelfde soort regime”.

Dubbel jammer was, dat de heer Schuyt vlak voor de stemming (toen zijn motie een duidelijke nederlaag tegemoet ging) een „korte verklaring” aflegde, waarin hij (vermoedelijk uit de reactie der teleurstelling) wat „doorsloeg”. Had hij tot op dat ogenblik er de nadruk op gelegd, dat er „geen wezenlijk verschil” tussen beide moties was, nu stelde hij, dat er „meer dan een oppervlakkig verschil” was. Zijn motie beoogde „een geleidelijke ombuiging van de situatie in niet-democratische landen”, hij verzeleek „dictatoriale communistische staten van het Oostblok” met „een Europese staat”, waarvan het regime aanvachtaar is” en waarvan hij de bevolking wilde helpen „zich geweldloos te emanciperen uit een door de geschiedenis wel verklaarbaar autoritair stelsel en zich te ontwikkelen naar een democratisch regime, waarin de grondrechten van de mens worden geëerbiedigd”.

Nu was het de beurt van de K.V.P.-fractie om zich ongerust te tonen. Er ontstond enige beweging in deze rijen, één der leden onttrok zich ostentatief aan de stemming, een ander lid stemde zelfs tegen de motie van haar fractiegenoot, en verschillende anderen waren duidelijk niet erg ingenomen met de gang van zaken. Een enkele uitzondering naar beide kanten daargelaten, stond de K.V.P. bij de stemming over beide moties alleen.

Jammer, dat het zover moest komen. Het gebrek aan eensgezindheid, wekt daardoor een indruk over de Nederlandse zienwijze, die niet overeenkomstig de feiten is. Ook de Regering zal weinig gelukkig zijn met deze gang van zaken, doordat de uitslag van de stemming voor Minister Luns ten gevolge van zijn onvoorzichtige verklaring tevens het karakter van een nederlaag(je) kreeg. Een detailpunt uit het Europa-debat kreeg door dit alles een accent, dat buiten alle proporties van zijn ware betekenis is.

De moraal: zoveel mogelijk redevoceringen, die voor zichzelf spreken, en zo min mogelijk moties, die de juiste verhoudingen der aan de orde zijnde vraagstukken scheef trekken. Aa

Duizenden nationalistische militairen bevinden zich op de Quemoy- en Matsoe-eilanden.

Achtergronden van de P.S.P.

WAS de V.V.D. bij de jongste verkiezingen de grootste verliezer, de P.S.P. trad als de grote overwinnaar uit de stembusrijd naar voren.

Enkele jaren geleden, het was bij de Provinciale Statenverkiezingen van 1958 was de P.S.P. onverwacht aan het firmament der Nederlandse politiek opgedoken. Alleen in Noord-Holland had men een kandidatenlijst ingediend, waarop ruim 35.000 stemmen werden uitgebracht.

Wie uit dit bescheiden begin geconcludeerd mocht hebben, dat de P.S.P. bij een volgende verkiezing al weer verdwenen zou zijn, hiermee het lot delende van talrijke kleine partijtjes in Nederland, heeft het mis gezien. Vanuit het westen van ons land heeft de P.S.P. de opmars ingezet.

Bij de Kamerverkiezingen van 1959 was het aantal uitgebrachte stemmen op de P.S.P. reeds toegenomen tot 110.492. Bij de jongste Statenverkiezingen heeft de P.S.P. haar opmars verder voortgezet. Opnieuw werd er aanzienlijke winst in het westen van het land behaald, maar opmerkelijk was, dat provincies als Friesland en Groningen, die bij vorige verkiezingen betrekkelijk weinig stemmen hadden opgeleverd, thans beter rijp voor het Pacifisme bleken te zijn. Zowel in Groningen als in Friesland behaalde de P.S.P. twee zetels. Landelijk werden ruim 181.000 stemmen op de P.S.P. uitgebracht. Al met al een aanwijzing om dit nieuwe verschijnsel in de politieke arena serieus te nemen.

Protestpartij

En dit protest is vooral gericht tegen de steeds toenemende wapenings. Daarnaast is er ook een protesteren tegen de talrijke misstanden in de wereld, waarbij vooral de nadruk valt op de onrechtvaardige verdeling der aardse goederen, maar het allesbeheersende probleem, waartegen men het protest laat horen is toch wel de acute oorlogsdreiging.

De aanhef van het Beginselprogramma van de P.S.P. zegt dat duidelijk. Daar staat:

„Na de tweede wereldoorlog wordt het steeds meer duidelijk, dat de wereldeenheden niet naderbij komt, maar dat de tegenstellingen groter worden, dat de rechtvaardige verdeling van aardse goederen niet beter wordt, dat er nog steeds geen duurzame vrede is, integendeel, dat de oorlogsdreiging niet van de lucht is. Hieruit blijken de onmacht en het gebrek aan visie van de bestaande politieke partijen.”

Ontstaan

Om uiting te geven aan dit protest heeft men een nieuwe partij gesticht. Een speciale vredespartij. Een vredespartij, die bovendien socialistisch wil zijn.

Na aanvankelijk, aldus de inleiding op het Beginselprogramma, samenwerking gezocht te hebben met de toen nog bestaande Socialistische Unie, wat door deze partij van de hand werd gewezen, is ook nog een poging gedaan om in een bepaalde vorm met de Partij van de Arbeid samen te werken. Toen ook deze poging op niets uitliep, werd in juni 1956 besloten de P.S.P. op te richten.

Wat wil de P.S.P.?

Kort en duidelijk wordt dit weergegeven in de slagzinnen:

Geen atoomwapens, wel socialisme slagzinnen, die in de propaganda van de P.S.P. dikwijls gebruikt worden.

Geen atoomwapens, geen wapenings, zegt de P.S.P., maar ontwapening en wel eenzijdige ontwapening, waartoe het Westen moet overgaan en waartoe Nederland zo mogelijk het initiatief moet nemen. De P.S.P. wil in de eerste plaats vredespartij zijn. En daarom is ze tegen het leger en alles wat daarmee samenhangt, tegen de Bescherming Burgerbevolking en tegen de N.A.V.O.

Zij weigert om de militaire paraatheid als factor voor het verkrijgen van evenwicht tussen het Westen en Rusland te aanvaarden.

Geen wapeningswedloop, geen militaire blokvorming, maar ontwapening. Want aldus de P.S.P. „Wie de vrede wil, bereide zich ten vrede.”

En naast de eenzijdige ontwapening streeft de P.S.P. ernaar „macht en geweld door recht en liefde te vervangen.”

Er moet een radicale vernieuwing van ons volksleven worden bewerkstelligd, aldus de Beginselverklaring.

„Wij willen duidelijk maken, dat de verhoudingen tussen individuen en groepen niet op macht dienen te worden gebaseerd, maar op liefde en recht.”

De P.S.P. wil een nieuw denken in de wereld brengen, een denken „in rechtsverhoudingen en niet in machtsverhoudingen.”

Hoe schoon dit ook moge klinken de realiteit is deze dat er op aarde geen recht is gevormd en recht heeft gefunctioneerd zonder macht. Het is nu eenmaal niet mogelijk recht en macht als volkomen scheidbare werkelijkheden te hanteren.

Radicaal socialisme

In de eerste plaats wil de P.S.P. vredespartij zijn. Maar daarnaast en ze zegt dat heel duidelijk wil ze een radicaal socialistische politiek voeren.

Talrijke kiezers, die hun stem aan de P.S.P. hebben

gegeven zullen dit over het hoofd hebben gezien. De vredesgedachte van deze partij heeft hen zo bekoord, dat ze geen of weinig aandacht hebben geschonken aan het sociaal-economische program van de P.S.P. De heer J. Smallembroek heeft in een nabespreking op de jongste verkiezingsuitslagen hierop terecht gezegd.

Wat houdt dan het radicaal socialisme van de P.S.P. in? In de eerste plaats volledige socialisatie.

De P.S.P. streeft naar een samenleving, waarin de produktiemiddelen, grond, huizen, transport-, bank- en verzekeringswezen aan de gemeenschap behoren.

Alle ondernemingen, wier doel is winst te maken, dienen te worden afgeschaft.

In de tweede plaats dient de vrijheid van produktie en consumptie, die onze huidige maatschappij kent, vervangen te worden door gebondenheid aan de gemeenschap. Het Beginselprogramma stelt het als volgt: „De regeling van produktie en consumptie dient in handen van de gemeenschap te komen.”

Vervolgens dient de bezitsvorming ten zeerste te worden beperkt en moet de bezitsspreiding in de hand worden gewerkt.

Duidelijk blijkt uit bovenstaande, dat de P.S.P. in haar sociaal-economisch programma veel radicaler is dan de P.v.d.A. en dat de economische orde, waarnaar ze streeft, in vele opzichten overeenstemming vertoont met wat de Communisten voorstaan.

Geestelijke vrijheid

De P.S.P. is voor geestelijke vrijheid. Ze acht geestelijke vrijheid in de ruimst mogelijke zin één van de voornaamste pijlers van de democratie.

Niettemin pleitte de P.S.P. bij de behandeling van de begroting van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen (1959-'60), dat de inrichting van het bijzonder onderwijs onder controle van de overheid moet staan.

„Daarom”, aldus de woordvoerder van de P.S.P., moeten ook leerstof en leermiddelen van het bijzonder onderwijs onder controle van de overheid staan, wil de overheid haar grondwettelijke taak goed vervullen. Het gaat niet aan de waarde en eerbied voor de ander in misvormde en vertekende beelden aan de leerlingen door te geven, elkaars overtuiging niet in werkelijke volte te leren kennen. De overheid kan en mag niet toestaan, dat dit geschiedt.”

En bij de behandeling van het tweede deel van deze begroting — Kunsten en Wetenschappen — staat de P.S.P. op de bres voor één nationale radio- en televisieomroep, hierbij de rechten en de vrijheden van de huidige omroepverenigingen ondermijnend. T.a.v. het volwassenen-vormingswerk en het bibliotheekwerk keert de P.S.P. zich eveneens tegen het huidige stelsel, dat ruimte en vrijheid laat aan eigen levensbeschouwelijk werk.

Het bovenstaande lokt bij ons de vraag uit of de P.S.P. het in de praktijk wel zo ernstig neemt met de geestelijke vrijheid.

Onze visie

Het Pacifisme in ons land neemt hand over hand toe. De groei van de P.S.P. is hiervan het duidelijkste bewijs.

Nu wij over het huiveringwekkende wapen, de atoombom beschikken, voelen steeds meer mensen zich in deze tijd in hun geweten benauwd door de vreselijke gevolgen, die het gebruik ervan voor de mensheid zal meebrengen. De atoombom is immers in staat in korte tijd de gehele aarde met alle menselijke leven te vernietigen. Vroegere oorlogen brachten ook veel ellende en leed over de aarde, maar hadden toch nog altijd een min of meer beperkt karakter. Talrijke mensen trekken hieruit de conclusie, dat de atoomwapens aan de oorlog een principieel ander karakter hebben gegeven, met als gevolg, dat menigeen, die van huis uit niet tot de groep der pacifisten gerekend zou willen worden, zich thans uitspreekt voor het Pacifisme.

De wapens neer is de proclamatie van het Pacifisme en van de P.S.P.

Het Westen en, zo mogelijk Nederland voorop, dient de wapens neer te leggen en over te gaan tot een eenzijdige ontwapening. Gebeurt dit, dan zal de weg gebaad worden naar een duurzame vrede in de wereld! De ontwapening van het Westen zou een indrukwekkend voorbeeld geven, dat met name in Rusland diepe indruk zou maken, zodat het de inleiding zou kunnen worden tot een nieuw tijdperk in de wereldgeschiedenis: een tijdperk van vrede en veiligheid voor de gehele mensheid.

Het pacifisme bedriegt zich zelf

Eén dezer dagen werd in een televisie-uitzending van de N.C.R.V. een leerzaam tekenfilmpje vertoond over bijenvolken, die vreedzaam naast elkaar wilden leven. Besloten werd de wapens „de doodbrengende angel der bijen” uit te rukken. Alle bijenvolken gingen hiertoe over, uitgezonderd het meest boosaardige bijenvolk. Die behield de angel en was toen in staat alle andere vredelievende bijen, die hun wapens hadden afgelegd, dood te steken.

In de politiek gaat het niet om tekenfilmpjes, maar om feiten. Nu dan is een niet te ontkennen feit, dat de vrije wereld tegenover een der grootste uitdagingen van alle tijden is gesteld. Moet men niet met blindheid zijn geslagen, als men niet als één der belangrijkste feiten in de huidige wereldsituatie ziet, dat het Russisch Communisme er nog altijd naar streeft haar macht en haar leer over de wereld te brengen en dat het daartoe alle middelen, wettige of onwettige, al naar gelegenheid zal gebruiken. Zijn de imperialistische overweldingen in Oost-Europa, de aanhoudende bedreigingen in verschillende delen in de wereld, de destructieve acties in de Verenigde Naties en op Ontwapeningsconferenties en de duidelijke uitspraken van de communistische heersers, dat het Communisme de wereld zal beheersen, niet voldoende bewijzen om aan te tonen, dat we tegenover een uiterst gevaarlijke vijand staan.

Een vijand, die van top tot teen bewapend is met het meest moderne oorlogstuig. Met atoomwapens, met megatonbommen, maar ook met injectienaalden. Injectienaalden, die belijders van Jezus Christus kan maken tot loochaars, zoals ds. G. N. Lammens in „Jong Gereformeerd” van 12 juli 1958 verhaalde van de studentpredikant, die in Oost-Duitsland is gearresteerd en die enkele weken later in het publiek verklaart, dat hij zich altijd vergist heeft en schuldig is.

Hoe kunnen we deze bedreiging wegnemen?

Door eenzijdige ontwapening? Zal de wereldvrede worden verkregen doordat het Westen zich weerloos maakt?

Dit kan niet waar zijn! Integendeel het zou uiterst gevaarlijk zijn als het Westen zich weerloos zou maken tegenover een gewetenloze vijand, die niets liever zou willen dan terstond van onze ontwapening en van onze illusies misbruik te maken om ons aan te vallen, ons te overheersen en ons van onze vrijheden te beroven.

Eenzijdige ontwapening dient de vrede niet, maar de oorlog.

Menselijkerwijze gesproken bestaat de vrede van vandaag bij de gratie van het machtsevenwicht, een machtsevenwicht dat aan beide kanten berust op het bezit van atoomwapens. Als we in staat zijn dit evenwicht te bewaren — en dit is slechts mogelijk door de tegenstander in zijn wapenings op de voet te volgen — is de kans op een nieuwe wereldoorlog uiterst gering. Vandaar, dat wij staande tegenover één der grootste uitdagingen aller tijden, ter wille van de vrede en de vrijheid, wapenings, atoomwapenings inbegrepen, nodig achten.

Er is echter meer.

Romeinen 13

Ook bij het atoomvraagstuk hebben wij acht te geven op de overheid en op de haar door God gegeven taak.

De overheid is door God ingesteld en God heeft de overheid een taak gegeven, namelijk om in deze zondige wereld het recht te dienen en om ons ten goede te zijn. En om deze taak uit te voeren heeft God de overheid het zwaard in handen gelegd.

Het zwaard draagt de overheid niet tevergeefs. Het komt ons niet toe de overheid het zwaard uit handen te nemen. Eveneens komt het ons niet toe haar een modern zwaard te onthouden.

Wil de overheid haar taak waarmaken, dan dient ze er voor te zorgen, dat ze een zwaard in handen heeft, dat hanteerbaar is en dat in overeenstemming is met de bedreiging.

Eenzijdige ontwapening betekent de overheid het zwaard afnemen en haar taakvolvoering belemmeren zo niet onmogelijk maken.

Romeinen 13 plaatst ons aldus in principieel verzet tegen het Pacifisme.

Alle krachten inspanssen

Een nieuwe wereldoorlog, met name een atoomoorlog, is zulk een huiveringwekkende zaak, dat wij ons met alle krachten moeten inspanssen om hem te voorkomen.

Eenzijdige ontwapening achten wij het slechts denkbare middel om dit te bereiken.

Zonder moedeloos te worden, maar ook zonder zich overdreven illusies te stellen zal er voortdurend gestreefd moeten worden naar een wereldorde, waarin geweld alleen in dienst van het recht staat. Burgemeester Schakel schrijft in A.R.-Staatkunde van januari 1959 in dit verband: „Elke reële vredesbeweging, iedere bonafide ontwapeningspoging heeft recht op de oprechte steun van de christenheid. Die heeft in dit opzicht voorop te gaan, want oorlog is de tijd, waarin de duivel op zeer bijzondere wijze zijn triomfen viert.”

Handhaving en opbouw van de vrede, voorkoming van het afschuwelijk geweld van een atoomoorlog, maar bovenal kerstening van de wereldsamenleving door de enige ware en duurzame vrede van Christus, is ons aller taak.

Drs. W. K. DE ROOS

ZUIDHOLLANDSE BANK

DEPOSITO BANKBOEKJES RENTE 3¼ %

ROTTERDAM —S-GRAVENHAGE —AMSTERDAM

Alle binnen- en buitenlandse bank- en effectenzaken.

Verhoeff's Isoler- en Ovenbouwbedrijf N.V.

- ISOLATIEWERKEN
- KETELBEMETSELINGEN
- OVENBOUW

Rotterdam - Wijnhaven 84 - Telefoon 120325

UIT ONZE BOUW- EN AANNEMERSWERELD

FIRMA C. VERMEER EN ZON'S

fabrieken voor gebogen hout

Telefoon 01894-1230 - Ouderkerk aan de IJssel

RONDE EN OVALE TAFELRANDEN

GEBOGEN REGELS VOOR STOELN EN FAUTEUILS
ARMLEGGERS - KAPPEN - REGELS - STIJLEN enz. enz.

**Houthandel en kistenfabriek
MEILINK N.V.**

BORCULO - Hofstraat 10 ZUTPHEN - Marsweg 19
Telefoon 05457-561 Telefoon 06750-3748

Houtzagerij- Houthandel- Kistenfabriek

WARENHUIZENBOUW

N.V. Aannemersbedrijf

BOERS EN VRIJLAND

GRAVENZANDE - Telefoon 01748 - 2245 - Postbus 36

KAKES' bouwbedrijf

Bouwers waarop gebouwd kan worden ...

OOSTZIJDE 164 - TEL. 02980-62945 - ZAANDAM

TIMMERFABRIEK VERMEULEN N.V.

MILL (N.-B.), TELEFOON 08859-605

Fabriek van geprefabriceerde houten gebouwen, houten woningen, directieketen, barakken, garages, vakantiehuisjes enz.
Speciaal voor de landbouw: kippenhokken, veldschuren, loodsen etc.

Export: België, Duitsland, etc.

N.V. AANNEMERS- EN HANDELSBEDRIJF

VAN OORD

Hoogstraat 73a - Telefoon 444 - Werkendam

RIJSWERKEN GRONDWERKEN ASFALTWERKEN

VERTROUWENS ADRESSEN VOOR EIGEN

**N.V. TEXTIEL UNIE
SPENCER-HEY**

CULEMBORG

FABRIEKEN VAN
GEBREIDE BOVENKLEDING

VERHUIZINGEN DOOR GEHEEL EUROPA
VERPAKKINGEN VOOR OVERZEE
(ook van Friesland naar Noord-Holland of van Zeeland naar Limburg) worden gaarne en prima verzorgd door

BONGERS WAGENINGEN

Telefoon 2725 en 3750 (b.g.g. 3100)

DRUKKERIJ WED. G. VAN SOEST N.V.

AMSTERDAM

SINGEL 52 - 54

Landbouwwerktuigen- en machinefabriek

H. VISSERS N.V. - NIEUW-VENNEP

Telefoon 02526-841 (7 lijnen)

HOLWERDA ZONEN

Dokkum

VOOR AL UW TRANSPORTEN IN BINNEN- EN BUITENLAND

Tel. 05190-2292 (2 lijnen) - Buiten kantoortijd 2580

METAALHANDEL EN SLOOPWERKEN

H. P. HEUVELMAN N.V.

Inkoop van alle soorten sloopschepen

KRIMPEN AAN DE IJSEL - Telefoon 269, na 6 uur: 225

Het congres dan

Op ongeveer 20 km afstand van de Hongaars-Oostenrijkse grens strijken de metalen vogels neer. Meer dan de nieuwe pronk van Wenen, tonen de rust en de beperkte afmetingen van dit vliegveld Swechat aan, dat land en hoofdstad van de Oostenrijkers in een „uithoek” van Europa zijn komen liggen. In een halve cirkel, bijna overal slechts 60 km van de trotse Hofburg verwijderd, is het rode ijzeren gordijn neergelaten. Goed, het staatsverdrag van 1955 heeft dit land zijn onafhankelijkheid hergeven, maar het is een soevereiniteit, gekortwiekt door de afgedwongen neutraliteit. Voor dat land geen centrale plaats meer als in de tijd van Franz Joseph. Voor zijn volk geen wereldpolitiek meer als in de dagen van de Habsburgers. En toch.....

En toch klopt het hart van Oostenrijk voor het Westen. Het weet dat het geen lid van de Europese Gemeenschap kan (lees: mag) worden. Maar het blijft een voorpost van de democratie, zoals het een bastion tegen de uit het Oosten dreigende gevaren vormde toen de Turken het eeuwen geleden belegerden. De Kahlenberg, vanwaar men een prachtig panorama over de stad en de Donau-bruggen heeft, was sinds mensenheugenis de bottle-neck waar de verdedigers van Wenen en indringers uit het Oosten, Noorden of Westen op elkaar stootten. Laatstelijk, in 1944 liep het anders. De Duitsers wilden zich in een deel van Wenen „in-graven” en er een bolwerk van maken. Maar de bevelhebber van de oprukkende Russen had destijds z'n middelbare schoolopleiding in Wenen genoten en kende de omgeving op zijn duimpje. Hij bezette snel de Kahlenberg en liet zijn soldaten de stad binnen „sluipen”. Hij wilde geen mensenlevens meer op het spel zetten en samen met de verzetbeweging liet hij één naar het Westen gerichte straat open. Daardoor vluchtten de Duitsers ... Velen in Wenen en vooral ook in Hongarije en elders geloofden, dat zij tezamen met de Amerikaanse troepen terug zouden keren om de Russen te verjagen.

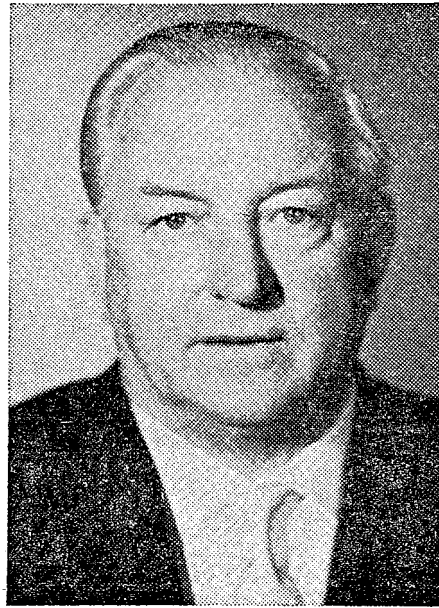
Het was te naïef en het is nooit gebeurd.

Maar Wenen werd vrij. Het parlement komt weer in zijn prachtige paleis samen. In een oude zaal wijst men nog de zetels aan waarop eens De Gasperi, Masaryk en andere groten als volksvertegenwoordigers van het Oostenrijks- Hongaarse rijk zaten, zoals men in Wenen ook het huis toont waar Tito eens het slotenmakersvak leerde. Dat was in de glorie-tijd van dit volk en dat is voorgoed voorbij.

Het Oostenrijk van vandaag wordt geregeerd door een coalitie-kabinet waarin socialisten (78 zetels in het parlement) en christen-democraten (79 zetels) zitting hebben. Alles is keurig ingedeeld. De socialisten hebben de presidentszetel door hun Schärff kunnen doen bezetten en de Oostenrijkse Volkspartij heeft de post van bondskanselier. Na Julius Raab's aftreden kwam dr. Alphons Gorbach aan de macht. Dat laatste is een groot woord, want wij kregen de indruk, dat de dagelijkse besturen van beide partijen een stevige vinger in de pap(bereiding) hebben. In september treden zij weer tegen elkaar in het verkiezings-krijt. De 79-78 verhouding kan dan licht worden verstoord. En wat dan? Dat wachten de Oostenrijkers zonder al te veel spanning, af. Zij hebben hun hart in de eerste plaats aan de kunst verpaid. Niet toevallig was het eerste gebouw, dat zij na de oorlog restaureerden, de Opera. Daarna kwamen de fabrieken en de rest wel aan de beurt ... Het aftreden van een kabinet maakt op dit volk minder indruk dan de recente rel rondom Von Karajan. Eerst een echt

Oostenrijkse oplossing, n.l. een compromis tussen deze dirigent en zijn werkgevers, bracht de golven van ontsteldenis weer tot bedaren.

Economische zorgen kent dit land ook. Misschien juist wel omdat het economisch allemaal wat meeviel toen de 150 miljoen dollar schadevergoeding aan de Russen was afbetaald. Maar nu komen de Duitsers weer opzetten. Ditmaal niet met luidruchtige Nazi's en brallende volksleiders. Neen, het welvaartswonder infiltreert op economisch terrein. Grote warenhuizen zijn reeds in Duitse handen overgegaan. Ook in de wereld van de pers zien de noorderburen brood. Maar toen de regering een wijd verspreid, maar niet bijzonder renderend blad aan deze gretige

Bondskanselier
Dr. ALPHONS GORBACH
... God blijft de maatstaf voor de mens ...

gegadigden had overgedaan, brak het nationalisme los. Journalisten en andere werknemers in Wenen's „Fleetstreet” weigerden dit te nemen. De regering was gedwongen haar transactie ongedaan te maken ...

Congresstad

VREEMDELINGEN zijn overigens als vanoudswelkom in dit gastvrije land. Zo ook de tientallen Europese christen-democraten, die vorige week naar Wenen kwamen in verband met het 16e jaarlijkse congres van de Internationale Unie van Christen-Democraten. In de Bundeshandelskammer, dus op economisch terrein, hebben zij drie dagen over politiek gepraat. Neen, niet zozeer over de verhouding Oost en West of de aansluiting van Oostenrijk bij de E.E.G. of iets dergelijks. De gastheren zijn voorzichtige mensen al hebben zij hun besliste voorkeur. ...

Het was eigenlijk ook wel goed om het thema eens ergens elders te zoeken. De beste tegenweer tegen het communisme ligt immers in het uitstippen van een goed en gezond sociaal-economisch beleid. Daarop viel dan ook in de eerste plaats het zoeklicht. De heer Theo Braun, vice-president van de Franse christelijke vakbeweging, de C.F.T.C., vestigde in zijn referaat over de sociale politiek o.a. de aandacht op de noodzaak van prijsstabilisatie en zo volledig mogelijke werkgelegenheid, die belangrijker kunnen zijn voor de stijging van de levensstandaard dan sterke loonsverhogingen.

Hij sprak daarbij even moedig over de tweespalt, die in onze tijd bestaat tussen hen, die zich vaak onbewust vastklampen aan regelingen die het hoofdbestanddeel van de (financiële) vooruitgang naar een geprivilegieerde minderheid leiden en hen, die voor ieder gelijke kansen willen.

De materiële en financiële verbetering van de levensstandaard is echter geen doel in zichzelf, aldus de probleemstelling, maar moet nog veel

meer worden aangewend sen verdere ontwikkeling den ter beschikking te stellen dat er in de Verenigde Staten, in Rusland 2 miljoen zes landen van de E.E.G. geveer gelijk bevolkingsaantal 600.000 studenten zijn, geveer aanwijzing voor de richting Europa moet kiezen. Zijn de resultaten van het economisch beleid niet slechts op sociaal maar ook op cultureel gebied dragend moeten zijn, was impuls voor het christen-denken.

Hoofdgerecht

HET hoofdgerecht van de economische dis vormde der aantrekkelijke referat Herman Withalm, parlementssecretaris-generaal van de Volkspartij. Deze notaris was faam door als staatssecretaris nanciën een regeling te maken de ondernemingen die, na de Duitsers beheerd te zijn, sinds de tweede wereldoorlog alleerden (lees: vooral oosten) in beslag werden genomen.

De drie Westelijke bezetting hun „buit” reeds kort na de schadeloosstellingseisen aan de Duitse regering over. daarentegen maakten van een super-concern, genaamd „per” in de Oostenrijkse staatsverdrag van 1955 in de arbeiders te doen overgeven.

De uitgifte van deze aandelen stuitte op felle socialistische stand, maar de bezitsvorm een enorme stimulans. Ge dat voor het inleiden van „Eigendomsspreiding en sociale veiligheid” deze jonge christelijke voorman de juiste maatregelen schetste hoe in Europa geleiden nog 3/4 van de bevoel agrarisch milieu leefde.

De bezitsverhoudingen, situatie met zich bracht, velen sociale „orde” en zeker zich geborgen weten, hetgeen vooral het geestelijk-zedelijk goede kwam.

In de daarop volgende industriële revolutie stroomden brieven vol met sociaal arbeiders, die al spoedig proletariaat vormden.

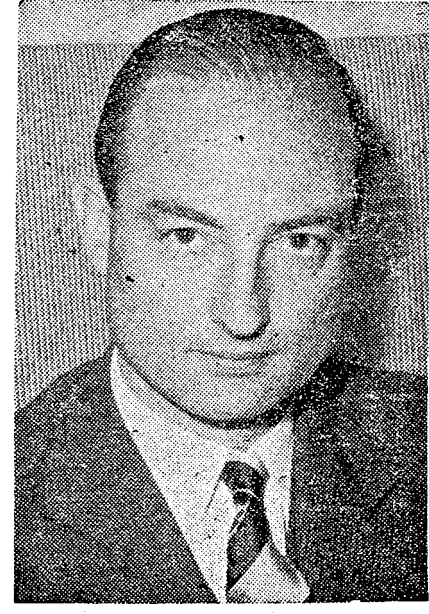
De angst voor maatschappelijke zekerheid werd al spoedig rend levensgevoel.

Het stelsel van arbeidersde regelingen en sociale ver was een eerste antwoord op de nging in deze nood.

In dit opzicht — het worden toegegeven — het socialisme een conceptie

Eindelijk hebben de V daarna secretaris generaal duidelijk laten blijken dat tige partij beschouwen. De Aziatische Zaken van Pr heeft nu ook eens ronduit het vrije Westen geheel aan zullen gaan staan als Soel strijd op Nieuw Guinea las komen van die strijd is nog

Met de (tweede) telegraf aan Indonesië om nu onv zit Soekarno kennelijk ni blijft de eis stellen dat Ne openlijk aanvaardt. De niet bij Merauke laat weinig r aan Soekarno's bedoelingen van generaal Nasution als macht door generaal Jani wel duidelijk, dat de Vere op Indonesië uitoefenen o over te gaan. Het is ook te de (eerst later bekend gem van de Nederlandse reger perspectief zou kunnen zi land heeft het plan-Bunker vaard. Er is nog enige ruï ning, dat Soekarno zich s bocht” naar de conferent omdat hij anders de opgel zijn land zou frustreren. Ne dan zal het „wereldgewet Platteel het noemde, in zé moeten beslissen over het De landen, die Indonesië w thans onze soldaten worden loodzware verantwoordelij onthouden aan de Papoea andere jonge volken, met der strijd kon worden ges king. Daaromtrent moet o iets worden vastgelegd op paar stippeltjes voorkom-

Staatssecretaris SCHMELZER

niet

... van veel gerealiseerd is. Maar het ... isme beoogde vooral de verzor- ... door de staat. Nu nog wijst ... vele landen in die richting.

... rkelijke vrijheid ontstaat eerst, ... dr. Withalm, indien men ook een ... „speelruimte” heeft, die eigen ... twoordelijkheid schept.

... rom is een brede vermogensvor- ... het alternatief van de model- ... gingsstaat. En dat bepaald in ... erste plaats op grond van mate- ... overwegingen.

... ze noodzakelijke aanvulling op het ... el van de sociale verzekering te ... sereen, dat is een opgave waaraan ... risten-democratie zich met meer ... uiging kan wijden dan het socia-

... arbij moet worden bedacht, dat ... eiging en verstatelij- ... g meer in de lijn van het socia- ... ligen dan in die van de christen- ... eratie, aldus de inleider.

... ar de staat verplicht de strijd te ... nflatie te voeren. Met tal van ... beelden toonde dr. Withalm aan, ... althans in de Oostenrijkse samen- ... g het socialistische ideaal tot on- ... situaties leidde en de christen- ... eratische conceptie tot meer we- ... ke oplossingen.

Vraag aan de discussie

DENS de discussie heeft onze staatssecretaris van Algemene Zaken, Dr. Schmelzer die deel uitmaakte van de Nederlandse delegatie, een devolte bijdrage geleverd. Een aanvulling van werkelijk fundamentele punten.

... i vatte de essentie van de betogen ... de heren Braun en Withalm samen ... erop te wijzen dat de expansie ... het bedrijfsleven grote investerings- ... vraagt, waardoor de keuze van ... en middelen” zich aandient. Er ... t daarbij gevaar indien een on- ... baar „apparaat” voor deze finan- ... injecties zorg draagt

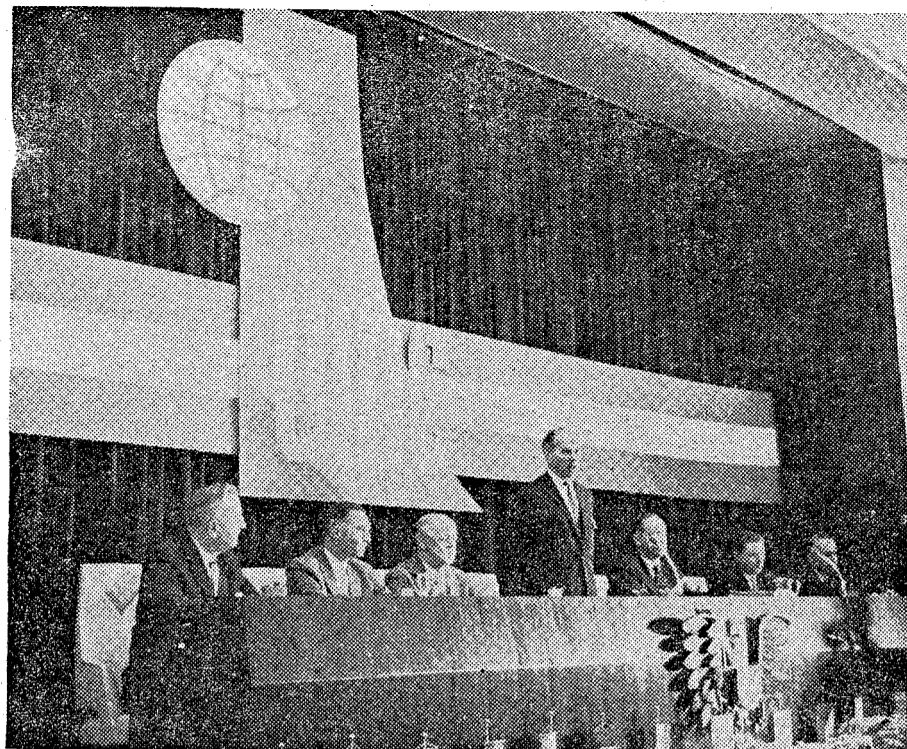
... ze opgave moet dus door velen ... and (kunnen) worden genomen, ... de bewindsman.

... hij stootte tot de fundamentele ... dit vraagstuk door, toen hij erop ... dat niet de staat voor de distri- ... tie van deze investeringen behoort ... te dragen, doch slechts te stimu-

... staat moet de sociaal-economi- ... ontwikkelingsbeïnvloeden, doch ... taatsverantwoordelijkheid daarbij ... p (onder)scheiden van die der pri- ... sector.

... t verdere bezinning en studie op ... punt in het bijzonder voor de ... ten-democraten geboden is, werd ... drs. Schmelzer nadrukkelijk on- ... reept en vond ook volledig weer-

... visie van Dr. Withalm en de fun- ... g daarvan door onze bewindsman ... den mede de hoogtepunten van ... ongres.

De bestuurstaaf tijdens het congres: v.l.n.r. Dr. Rosenberg (Zwits.), Dr. Berghuis (Ned.), Margne (Lux.), Dr. Withalm (Oost.), Theo Braun (Fr.) en Del Falco (Italië).

Basis

CONGRESSEN in Wenen lopen de kans naar het voorbeeld van hun illustere voorgangers in de na-Napoleontische dagen, voor dansende congressen te worden gehouden.

In dit geval was daar geen sprake van.

De wereld is minder romantisch en vooral ook jachtiger geworden. Een internationaal congres, waarvan de deelnemers uit alle hoeken van vrij Europa samen stromen heeft geen tijd meer voor lichte danspassen.

Er wordt efficiëncy geëist en velen — zoals de meeste Nederlandse congresdeelnemers — hebben zelfs geen tijd meer voor een gezamenlijke excursie na de afsluiting van de debatten.

Men stuit met dezelfde haast weer uit elkaar als waarmee men kwam. Geen balboekjes werden gevuld met de namen van partners, waarmee men over de dansvloer gleed, maar de nuchtere agenda's bevatten nieuwe adressen en aantekeningen over collega's met wie men vooral ook in de toekomst nog eens verder overleg moet plegen.

Dat is de internationale wereld anno 1962. Want het gesprek is nooit af, en nooit (zoals het met een dans wel het geval is) voorbij.

De congressen van de Internationale Unie voor Christen-democraten zijn vluchtige ontmoetingen, waarvan verwacht wordt dat zij nieuwe impulsen, ook voor de nationale wereld, opleveren.

Daarom is het beter ook hier niet

te doen alsof zo'n congres geheel volmaakt is en een wending in de wereldhistorie heeft bewerkstelligd. Dat gelooft niemand en het is niet waar. De hele internationale samenwerking — en in de christen-democratische sector daarvan is het al niet anders gesteld — staat ook anno 1962 nog sterk in het teken van het met elkaar kennis maken.

Het is vaak meer een beluisteren hoe het bij elkaar „thuis” toegaat, dan een samen bouwen van een nieuw en groter internationaal tehuis op christelijke grondslag.

Doch in dit stadium mag en moet men dankbaar zijn indien een ontmoeting tussen christen-democraten, zoals dit congres in Wenen er één was, met name ook een duidelijker inzicht geeft in het feit, dat ieder jaar in de Europese samenwerking vooral moet worden gezien als een Anno Domini, een jaar Onzes Heren.

Dat perspectief ontbrak in Wenen niet ook dank zij het woord van welkom, dat de Oostenrijkse Bondskanselier Dr. Alfons Gorbach uitsprak, die erop wees, dat niet de mens zelf in het centrum van de christen-democratie behoort te staan, doch het besef, dat God in Zijn relatie met de mens, de maatstaf voor diens willen en handelen moet wezen.

Bij alle kinderziekten van de internationale contacten, ook onder christen-democraten, is een dergelijke uiting één van de dingen, die christen-democraten van anderen onderscheidt en onderling met een hechte band verbindt.

daarom een afleidingsmanoeuvre dat thans sterke eenheden tegenover Quemoi en Matsoe (de vooruitgeschoven voorposten van Formosa) geconcentreerd worden? Amerika kiest de veiligste weg en liet het grootste deel van de zevende vloot vanuit Japan naar het gevarengedebied opstomen. Tsjang Kai Sjek laat uiteraard vooral nu niet af te betogen, dat het uur der bevrijding van het Chinese vasteland geslagen heeft. Maar de Yankee's houden niet van avonturen en houden hem kort met een slechts voor 2 weken toereikende voorraad brandstof en munitie.

- Het nieuwe kabinet in Laos heeft als eerste daad de verdere bescherming van de SEATO afgewezen. Dit lag voor de hand en belangrijker is dan ook dat de bescherming van Soevanna Phoema's bewind door zowel Moskou, Peking als het Westen eindelijk wat stabiliteit in dat deel van de wereld garandeert.

- Canada behoudt Diefenbaker als premier. Toch duikelde zijn eigen conservatieve partij bij de jongste verkiezingen van 203 op 117 zetels, terwijl de Liberalen van Pearson van 51 op 96 stegen. De ultra-conservatieve Social-Credit-Partij zit nu als derde op de wip. Onder de druk van die nieuwe consellatie heeft het bewind reeds een geduchte bezuinigingscampagne aangekondigd.
- Minder stabiel is ook het nieuwe Turkse kabinet van Ismet İnönü uit de bus gekomen. Geen stembus in dit geval, maar wel de karnton van het leger dat opnieuw de teugels dreigde te grijpen toen de politici na wekenlang gedraai en gekibbel nog geen boter konden maken. Die boter bij de vis vormt nu het compromis waar de nieuwe coalitie-genoten op stoelen dat amnestie per 1 oktober voor de nog gevangene gehouden aanhangers van de opgehangen ex-premier Menderes inhoudt. Het volk heeft van deze corrupte staatsman postuum een martelaar gemaakt. Iets waarvan hij zelf uiteraard niet meer kan profiteren, maar zijn medewerkers wel.

De „troon” van de president, generaal Gursel, is er dus niet steviger op geworden.

- In Cuba, waarvan men minder hoort dan in maanden het geval was, schijnt Castro's zetel eveneens aan stabiliteit in te moeten. In Cardene schijnt

VERTROUWENSADRESSEN VOOR EIGEN KRING IN FRIESLAND

HOTEL „DE KROON”

SOPHIALAAN — LEEUWARDEN
telefoon 4467 - 4468

Uw adres voor recepties en partijen

Alleen bij HEKSTRA slaagt u het beste in textiel en bedden.

Wij hebben altijd voorradig:
Pullman - anti-hernia matrassen.

N. OOSTERSTRAAT 32-34, TELEFOON 24370
VOORSTREEK 5, TELEFOON 28239

In VERTROUWENSZAKEN is het belangrijk, dat uw belangen worden behartigd door een DESKUNDIGE. Vraag daarom de medewerking bij uw

FIRMAVERHOUDINGEN
OVERGANG VAN VERMOGEN
ASSURANTIËN en HYPOTHEKEN van het
ZAKELIJK ADVIESBUREAU

Dir. L. DIJKMA
Prins Hendrikstraat 10 - LEEUWARDEN - Telefoon 05100-20524

Karpetten — Lopers — Vloerbedekking
Overgordijnen — Linoleums — Vitrages
Bedden — Dekens — Ledikanten — Matrassen

SPECIAAL VLOERENBEDRIJF

WESTER'S interieurverzorging

Grootzand 35 — Telefoon 3060 — Sneek

DOUMA's IJZERHANDEL n.v.

Grootzand 66 — Postbus 30 — Sneek
Telefoon 05150 - 277 en 3696

Staafl-, band en plaatijzer, I. en U-balken, betonijzer.

Gereedschappen en machines voor metaalbewerking.

N.V. BOAZ-BANK SNEEK

Bankboekjes 3¼ %
Deposito's 1 jaar vast 3½ %
Rekening-Courant: Effecten

Verzekeringen op elk gebied

TIMMERFABRIEK „HET NOORDEN”

J. W. STAP

OUDEBILDTDIJK, TEL. 05180-363, ST. ANNA PAROCHIE

Beton- en wegematerialen

voor nieuwbouw en onderhoudswerkzaamheden leveren wij:
ZAND — GRIND — STEENSLAG — HOOGOVENS-
SLAKKEN — NIEUWE STEENPUIN — SINTELS
per scheepslading of auto plaats van bestemming.

FIRMA T. D. LEISTRA & ZONEN

Reyner Bogermanstraat 14, Dokkum, Tel. 05190-2753

FIRMA HARMS

DIEPWAL - DOKKUM

voor heren-, dames-, meisjes-, jongens-
en kleuterklleding

THANS IN 3 SPECIAAL-AFDELINGEN

TURKSTRA BESCHUIT

Eerlijk... Overheerlijk! Niet alleen
voeding... doch ook een lekkernij!

FIRMA G. & W. DRAISMA

Aannemersbedrijf

TELEFOON 05158 - 531 - MAKKUM
Alle betonwerken en utiliteitsbouw

het tot zulke ernstige onlusten te zijn gekomen, dat premier Fidel Castro en president Dorticos met veel parade-vertoon hun prestige moesten trachten te herstellen. En prestige-krampen zijn het essentiële maar vaak ook het einde van dictatoren. SL

vlak
al toe
nala-
Oost-
man,
nd en
erland
vevige
voor-

Eén week wereldnieuws in vogelvlucht

- Algerije heeft een spannende laatste week vóór het referendum beleefd. Na de stopzetting van het OAS-geweld in de stad Algiers, kwam het in Oran tot een hoogtepunt; beter gezegd: tot een dieptepunt. De oliehaven ging in de vlammen van 12 miljoen liter benzine op. Toen was het ook daar afgelopen voor de OAS. De terreur-generaal Gardy vluchtte en liet letterlijk een rookgordijn achter waaromheen geen kolonist meer zijn toekomst in het vanaf zondag a.s. in feite onafhankelijke Algerije meer kan zien. Geen wonder dat reeds de helft van de kolonisten in Oran en een kwart van alle „pieds noir” in dat land geen ander perspectief meer zagen dan de vlucht naar het moederland, die voor het opvangen van deze desperado's bijkans ruimte noch raad meer weet.
- Frankrijk ziet een nieuw proces-Salan tegemoet. Nieuwe beschuldigingen zijn tegen de OAS-chef ingebracht, hoewel hij te elfder ure instemde met het akkoord tussen OAS en FLN. Velen zullen zich binnen en buiten Frankrijk het hoofd breken over de vraag of dit nieuwe proces nog onafhankelijke rechtspraak, de hoeksteen van de democratie, mag heten.
- Rood China heeft toegegeven dat er in zijn legers onrust bestaat. Naast de honger van miljoen chinezen is dit een nieuwe klap voor Mao's regiem. Is het

UIT PARS EN TUBRODEK

Bijna als de nachtkaaars

HET HAD MAAR weinig gescheeld of de met zoveel tam-tam door de socialisten opgezette petitionnementsactie inzake Nieuw-Guinea was als de befaamde nachtkaaars uitgegaan. Niet dat het vlammetje ooit mooi, helder licht had gegeven — daar niet van. Misschien was het juist daarom de bedoeling om het maar heel zacht en heel natuurlijk te laten sterven: nog even wat gesputter, even wat walm en verder niets meer.

Zo was het klaarblijkelijk de bedoeling, want de officiële mededeling over de „opschorting” van het petitionnement was maar heel summier en men moest er in Het Vrije Volk echt naar zoeken. De motivering was daarmee trouwens in overeenstemming: ook maar heel magertjes!

Maar het gesputter van het zwakke kaarsje heeft toch nog te zeer de aandacht getrokken: menige schrijver van politiek commentaar heeft de weinig roemrijke historie van dit petitionnement aan de vergetelheid ontrukken en daarover heeft het P.v.d.A.-bestuur zich toch wel opgewonden. Zijn voorzitter, de heer Suurhoff, kon niet onder een wederwoord uit, dat (vanzelfsprekend) in Het Vrije Volk verscheen.

Maar laten we niet vooruitlopen — eerst is het woord aan het Friesch Dagblad:

De P.v.d.A. heeft haar actie tegen het Regeringsbeleid inzake Nieuw-Guinea gestaakt. Zij is begonnen met een meeting in Amsterdam, waaraan ook de communisten meededen, waar de rode vlaggen wild wapperden. Geen troepen naar Nieuw-Guinea, maar overgave van dit gebied aan Soekarno. Dat was het rode ideaal, en daarvoor kwamen ook niet-socialisten spreken op de meeting. Toen zou er een petitionnement komen, een monster-petitionnement aan de Nederlandse Regering, waarin het Nederlandse volk zich achter de socialistische scharen.

Maar de actie voor dat petitionnement is reeds gestaakt. Omdat die actie is mislukt. Het aantal handtekeningen, dat tot nu toe werd gewonnen was nog lang niet de helft, nog maar ongeveer één derde van het aantal stemmen, dat bij de verkiezingen op de P.v.d.A. wordt uitgebracht. Een derde van de eigen partij zette zijn handtekening, en... het zou een nationaal petitionnement worden. Het was in Het Vrije Volk al lang te merken, dat het niets was geworden. Er zijn maar een paar triumfante berichtjes geweest over hele dorpen, die tekenden. En toen zweeg de pers en de propagandisten zaten blijkbaar meestal thuis.

Op zich zelf is het getal van 600.000 handtekeningen niet gering. Maar het is veel minder dan de helft van de rode stemmen alleen. Het is slechts een tiende deel van de Nederlandse kiezers. En toen dat resultaat was bereikt, zei het hoofdbestuur: maar niet langer bij de deuren langs.

Maar morgen gaat men weer net zo goed zeggen, dat het een nationale wens is, dat de bevolking van Nieuw-Guinea niet langer door haar wettige overheid zal worden beschermd tegen de terreur van Soekarno en dat de soldaten daar overbodig zouden zijn en al lang overbodig zouden geweest zijn en geen enkele Nederlandse soldaat in gevaar zou zijn, als de Regering maar stipt de verlangens van de P.v.d.A. had opgevolgd.

En zo besloot De Rotterdammer haar commentaar op deze socialistische geste:

Bovendien was duidelijk, dat een petitionnement als thans door het socialistische partijbestuur voorgestaan alleen maar hinderlijk zou zijn voor onze goedwillende regering en voordelig voor het halsstarrige Indonesische bewind. Onze regering had, en heeft, het waarlijk al moeilijk genoeg dan dat er nog een petitionnement als dit bij behoorde te komen.

De grote meerderheid van ons volk, met inbegrip van vele socialistische, heeft er ook zo over gedacht. Met het gevolg dat niet meer dan ruim zeshonderdduizend handtekeningen zijn verzameld. Ogenschijnlijk een fors getal, maar, zoals het socialistische dagblad Het Parool — dat niets van deze actie moest hebben — terecht opmerkt, nog slechts een derde van al degenen

die op de socialistische partij plegen te stemmen. Bovendien was voor deze actie de instemming gevraagd, niet alleen van de socialistische, maar van heel ons volk.

Wie dit alles overweegt moet wel tot de conclusie komen, dat het resultaat van de actie geheel tegengesteld is aan de bedoelingen. De oppositie tegen het regeringsbeleid is heel wat geringer gebleken dan de oppositie heeft willen doen voorkomen. Dus kan men stellen, dat, zo bezien en anders dan was beoogd, de actie ook in haar negatieve resultaat toch niet zonder nut is geweest.

De rooms-katholieke pers bleek al geen ander gevoelen te zijn toegedaan. Dit schreef De Tijd/De Maasbode:

De P.v.d.A. heeft haar petitionnementsactie tegen het regeringsbeleid inzake de kwestie Nieuw-Guinea stop gezet, nu het plan-Bunker principiële en als basis voor onderhandelingen door Nederland is aanvaard en alleen nog op een definitief duidelijk antwoord van Indonesië wordt gewacht. Zij heeft daardoor van de nood een deugd gemaakt, want deze actie mede bedoeld als een oppositiewapen om de regering in discreditie te brengen, was in haar simplistische vorm niet alleen een slag in de lucht, maar wekte ook ernstig verzet in de eigen partij, terwijl de Pacifistische Socialistische en de Communistische ermee instemden. Een ietwat compromittante adhaesie. Geen zinnig mens is gebrand op een oorlogconflict met Indonesië, althans hier te lande. Mensenlevens, niet alleen van Nederlanders, maar ook van Indonesiërs, zijn te kostbaar om nodeloos geofferd te worden in een situatie, waarin een vreedzame oplossing door grotere machten dan die van het kleine Nederland niet alleen mogelijk, maar zelfs dwingend noodzakelijk wordt geacht.

Het (liberale) Algemeen Handelsblad dat inzake Nieuw-Guinea altijd een wat links geluid heeft laten horen, schreef het volgende:

Wij geloven niet, dat de regering een zucht van verlichting heeft geslaakt toen de Partij van de Arbeid deze week bekend maakte haar actie voor het petitionnement over de Nieuw-Guinea-politiek van de regering voorlopig op te schorten. De kans is groter dat het bestuur van de PvdA zelf een zucht van verlichting is ontsnapt.

Men begrijpe ons goed. Het petitionnement moge sommigen een doorn in het al dan niet constitutionele oog zijn geweest, wij hebben er geen nacht slecht door geslapen. Wie denkt naast de mogelijkheden, die parlement, pers, radio, televisie, adresbeweging enz. bieden om de regering een bepaald standpunt te doordringen ook nog het petitionnement te kunnen gebruiken, ga zijn gang. De PvdA verwijten, dat zij door haar buiten-parlementaire optreden Indonesië in de kaart zou spelen, is onjuist. Onder dit motief kan men iedereen verbieden in het openbaar kritiek te oefenen op de Nieuw-Guineapolitiek der regering. Tenzij men meent, dat elk parlementslid, elke krant en elke staatsburger ja-en-amen had moeten knikken op de politiek van de heer Luns.

Er is echter iets anders. De PvdA motiveert de opschorting met te zeggen: het petitionnement is voorlopig niet meer nodig, het heeft zijn doel bereikt. En dit nu is slechts ten dele waar.

Inderdaad is tenslotte de politiek van de regering, zij het ook moeizaam, omgebogen en terecht gekomen, waar ook wij haar graag wilden en willen hebben: aanvaarding van het plan-Bunker in principe. Maar aan een andere eveneens in het petitionnement opgenomen eis is in het geheel niet voldaan: geen troepen naar Nieuw-Guinea te sturen.

Vermoedelijk heeft de PvdA het petitionnement op stal gezet, omdat het op zichzelf geen zin meer had. Een doorslaand succes is het niet geworden. Tot een wezenlijk grote en overrompelende actie is het niet gekomen. Het bestuur van de PvdA zal gedacht hebben: het is nu welletjes. Bovendien — maar nu worden wij arglistig en slaan misschien de plank helemaal mis — zijn de gemeenteraadsverkiezingen nu een poosje achter de rug. Het petitionnement heeft zijn dienst

gedaan. Tot de kamerverkiezingen van volgend jaar had het 't toch niet uitgehouden.

Dit alles zou voor de P.v.d.A. nog wel te overkomen zijn geweest, want tenslotte was dit alles geschreven door politieke tegenstanders — heel wat minder prettig was het dat Het (socialistische) Parool ook niet van zins bleek de nachtkaaars maar zo stillekens te laten uitgaan. De kop boven het artikelje was heel neutraal: „Actie gestopt” — maar de inhoud loog er niet om:

De Partij van de Arbeid heeft haar petitionnementsactie inzake Nieuw-Guinea voorlopig opgeschort. Zij stelt vast, dat de regering het plan-Bunker in beginsel aanvaardt en derhalve bereid is tot overdracht van het bestuur over Nieuw-Guinea aan Indonesië.

Bij de petitionnementsactie, die in de eerste helft van april werd gestart, werd het publiek gevraagd de volgende eisen te willen ondersteunen:

- de regering dient te onderhandelen over bestuursoverdracht;
- binnen dit kader moet worden gestreefd naar zo gunstig mogelijke voorwaarden voor de Papoea's;
- er dienen geen troepen naar Nieuw-Guinea te worden gestuurd.

In de P.v.d.A. zelf waren er velen die, vaak om verschillende redenen, twijfelden aan de opportuniteit van een dergelijke actie. In deze krant werd betoogd dat buiten-parlementaire optreden op dat ogenblik weinig goed zou kunnen doen en de Indonesiërs in de kaart zou spelen. Ons voornaamste argument was, dat er in werkelijkheid maar zeer weinig verschil bestond tussen datgene wat „het redelijk deel van het Kabinet” voor ogen stond en wat „het nuchtere deel” van de P.v.d.A. wilde, ook al was er nog wel verschil in gezindheid en tempo. Die geringe afstand leek geen buiten-parlementaire actie te rechtvaardigen.

De ontwikkeling sindsdien heeft deze opvatting bevestigd. Derhalve kan het besluit om nu de actie voorlopig te stoppen allen maar verstandig worden genoemd.

Een andere vraag is, in hoeverre de petitionnementsactie een succes is geweest. Er werden in totaal ruim 600.000 handtekeningen verzameld. Dat is een groot getal, maar het is slechts een derde van het aantal P.v.d.A.-stemmers in dit land, waarbij nog bedacht moet worden dat deze actie zich tot Nederlanders van alle gezindten richtte. Met getallen kan men nu eenmaal alles bewijzen, maar het zou toch wel overdreven zijn om te zeggen, dat deze actie heeft geappelleerd aan een diep gevoel bij een brede massa der bevolking. Dat is niet het geval geweest, maar daarvoor waren de verhoudingen dan ook niet zwart-wit genoeg.

En toen... moest De Volkskrant het ontgelden! Met grote, vette letters stond het boven een door de heer Suurhoff in Het Vrije Volk geschreven artikel: „Het verstoorte geluk”. De Volkskrant had zich namelijk blij getoond met het beëindigen van deze actie — afijn lees wat de vertoornde heer Suurhoff schreef:

De Volkskrant is erg gelukkig met het besluit van het bestuur van de Partij van de Arbeid om de petitionnementsactie betreffende Nieuw-Guinea op te schorten. Is de Volkskrant zo blij omdat de regering nu eindelijk heeft gedaan wat de Partij van de Arbeid in haar petitionnement verlangde, namelijk zich bereid verklaren met Indonesië te onderhandelen over bestuursoverdracht en binnen dit kader te streven naar zo gunstig mogelijke voorwaarden voor de Papoea's? Dat is immers wat de regering nu door aanvaarding in principe van het plan-Bunker heeft gedaan. Is de Volkskrant daar zo blij mee? Zo ja, dan is er voor ons reden tot dubbele vreugde, want tot dusverre heeft de Volkskrant de politiek welke de Partij van de Arbeid voorstond altijd afgeschilderd als het vuigste verraad aan de Papoea's. En de Volkskrant was tot dusverre zowat de enige Nederlandse krant die in ware oorlogsstemming de berichten uit Nieuw-Guinea publiceerde.

Neen, de vreugde van de Volkskrant heeft andere oorzaken. De Volkskrant is niet blij omdat de regering eindelijk

de door de PvdA aangewezen weg inslaat maar omdat „de tegenstellingen zoals het nu gaat zouden zijn verdwenen en ook de Partij van de Arbeid achter de regering kan staan”. Al staat het er niet, de Volkskrant probeert op de wijze wel de suggestie te wekken alsof de PvdA tot het regeringsstandpunt zou zijn bekeerd. Te meer, omdat het blad als de werkelijke reden voor het stopzetten van de petitionnementsactie de onenigheid in de kring van de PvdA over het Nieuw-Guinea-beleid aanwijst.

Laat mij, wat het laatste betreft, verklaren dat de overgrote meerderheid van de Partij van de Arbeid volledig achter het Nieuw-Guinea-beleid van de Tweede-Kamerfractie en het partijbestuur stond en staat. Hoe dat overigens ook zij, het besluit van de PvdA om thans de petitionnementsactie op te schorten, heeft met het bestaan van afwijkende opvattingen in de PvdA niets te maken. Het is gegrond op het feit — en laat de Volkskrant dit feit eens ontkennen — dat de regeringspolitiek stukje bij beetje is opgeschoven en nu dan eindelijk is aangeland op het punt waarop de PvdA haar geruime tijd geleden al had willen hebben. Het staat letterlijk zo op onze petitionnementslijsten:

„Regering, verklaar u bereid met Indonesië te onderhandelen over bestuursoverdracht. Streef binnen dit kader naar zo gunstig mogelijke voorwaarden voor de Papoea's”. Door het plan-Bunker in principe te aanvaarden, heeft de regering zulks gedaan. Gelukkig, maar misschien te laat.

„Iedereen,” zo schrijft de Volkskrant „wil uiteraard graag een vredelievende oplossing. Daar behoeft men waarschijnlijk geen handtekeningen voor te verzamelen”.

Zo is het. Maar dat deed de Partij van de Arbeid dan ook niet. Het petitionnement was ook niet gericht op het „protesteren tegen het Nieuw-Guinea-beleid” zoals de Volkskrant nu schrijft. Als wij het bij een protest hadden gelaten, zou de Volkskrant gelijk hebben met te schrijven, zoals zij doet „dan gaat het er om waarom men er tegen is”. Wel, dat staat dan ook duidelijk op de petitionnementslijsten (zie boven). Toen wij het petitionnement startten, was de regering nog niet verder dan dat ze bereid was met Indonesië te praten over „alle aspecten van het plan-Bunker en over alle andere problemen die een van beide partijen relevant zou achten”. Een soort vrijblijvend gesprek dus, waarvan de regering weten kon, dat Indonesië daar niet voor voelde. Later maakte premier De Quay daar, onder drang van de Tweede Kamer van: „onderhandelen op grondslag van het plan-Bunker”. Dat werd kort geleden weer afgezuikt tot „onderhandelingen aan de hand van het plan-Bunker”. Het is nu geworden: „aanvaarding in principe van het plan-Bunker”.

De Volkskrant zal wel vinden dat al deze wijzigingen in het regeringsbeleid niets met de actie van de Partij van de Arbeid te maken hebben: wij weten beter. En wij nemen ons voor opnieuw te ageren, als de omstandigheden zulks nodig zouden maken. Want oorlog om Nieuw-Guinea willen wij niet en het kleine oorlogje dat thans gaande is, moet zo snel mogelijk worden beëindigd. Ook in het waarschijnlijk belang van de Papoea's.

De heer Suurhoff heeft dus maar wijselijk gezwegen over de verdere eisen van het petitionnement — het mag nu de nachtkaaars wel voorgoed gedooft blijven. Een ruitertlike erkenning van de zijde van het P.v.d.A.-bestuur dat de actie is mislukt — het lijkt ons teveel gevraagd. Ten slotte hebben we in de geschiedenis al een socialist die zich „vergist” had!

Verplaatsbare HOUTEN GEBOUWEN

Directie- en schaftketen
Noodwoningen,
scholen en kerken.
Directie- en schaft-
wagens
etc.

HANBO
HOUTBOUW
HARDINXVELD

Telefoon Hardinxveld-Giessendam 2141

Firma Jan de Mik
HARDINXVELD-GIESSENDAM

Aannemers van
OEVERVERDEDIGINGSWERKEN
GRIENDHOUTHANDEL
HOEPELMAKERIJ

Telefoonno. 56 Neder-Hardinxveld

Koelkasten meer in het bereik van de gewone huisvrouw

NOG maar enkele dagen zal het duren of alle gewaagde niet-officiële prijsmanipulaties met aanlokkelijke gebruiksvoorwerpen zoals koelkasten kunnen tot het verleden behoren. Nu ook de Eerste Kamer zich heeft uitgesproken ten gunste van de afschaffing van het z.g. weeldetarief op een aantal artikelen, die vroeger als luxe golden, maar nu als normaal worden beschouwd, kan deze maatregel op 1 juli ingaan. De sectoren in het bedrijfsleven, die betrokken zijn bij de handel in de betreffende gebruiksartikelen, kunnen staatssecretaris Van den Berge dankbaar zijn voor zijn besluit, het wetsontwerp binnen een week na aanvaarding door de Senaat in werking te laten treden. Veel huisvrouwen zullen erkentelijk zijn voor de prijsdalingen, die daarvan het gevolg zijn.

Veel moeilijkheden heeft de Eerste Kamer de bewindsman dinsdag niet in de weg gelegd. Van de drie sprekers wilde mr. Pollema (c.h.) zich niet aansluiten bij de kritisch-zure woorden, die vooral in de Tweede Kamer te beluisteren waren geweest en die het verwijt inhielden, dat de staatssecretaris alerminst logisch en niet ingrijpend genoeg te werk was gegaan. En de heer Hooij (K.V.P.) deelde mee, de indiening van het wetsontwerp met voldoening te hebben ontvangen.

Minder gemakkelijk maakte het Amsterdams burgemeester mr. Van Hall. Zeker, hij toonde erkentelijkheid voor de voorgestelde maatregelen en bevestigde, begrip te hebben voor ongelijkheid in de tarieven van de omzetbelasting, maar de wijze, waarop dr. Van den Berge met deze differentiatie omsprong, vond hij bijzonder weinig aantrekkelijk.

Hij kwam met argumenten. Het weeldetarief wordt afgeschaft voor sportvliegtuigen, maar niet voor sigarettenpapier. Beide posten leveren de schatkist jaarlijks een miljoen gulden op. De staatssecretaris vreest, dat afschaffing van het tarief op sigarettenvloeit de concurrentie met de sigarettenindustrie ongewenst zal beïnvloeden. Mr. Van Hall toonde zich niet overtuigd.

En waarom, zo vervolgde hij, wordt het tarief op auto's gehandhaafd? Volgens de Amsterdamse burgemeester zijn auto's heden ten dage geen luxeartikel meer en op het argument van de bewindsman, dat een toenemend aantal auto's het parkeerprobleem ingewikkelder maakt, antwoordde hij, dat de omzetbelasting er niet is om parkeermoeilijkheden op te lossen.

Dr. Van den Berge kon deze wijze van redeneren niet volgen. Hij maakte mr. Van Hall er opmerkzaam op, dat deze enerzijds zei, wél differentiatie in het belastingtarief voor te staan, maar anderzijds juist zich tegen die differentiatie keerde.

De bewindsman had ongetwijfeld gelijk. Mr. Van Hall had waarschijnlijk ook gelijk. Hier deed het zo betreuwenswaardige verschijnsel voor, dat twee bekwame mannen eigenlijk zo langs elkaar heen praat: een deskundig en sympathiek bewindsman, die vooral let op de belangen van de schatkist en hierop zijn argumenten baseert, en een bekwame Senator, die primair uitgaat van het belang van de in het geding zijnde gebruiksvoorwerpen.

Mr. Van Hall stemde niet tegen het wetsontwerp.

Senaat over weeldetarief en registeraccountants

Eenstemmig kon de Kamer dus besluiten vóór verlaging van de omzetbelasting onder meer op koelkasten, autobanden, foto- en filmapparatuur, sportvliegtuigen en... oesters.

Registeraccountants

NOG een ander wetsontwerp behandelde de Eerste Kamer en hoewel de werking ervan niet het hele volk omvat, zoals het vorige, had het toch veel meer voeten in de aarde, voordat dit wetsontwerp was aanvaard. Het betreft het ontwerp van wet op de registeraccountants.

Het ontwerp voorziet in de instelling van een orde van registeraccountants, een publiekrechtelijk lichaam van beroepsgenoten, dat de naam zal krijgen van Nederlands Instituut van Registeraccountants. Deze orde zal alle accountants omvatten, die zich hebben laten inschrijven in een accountantsregister.

Voor inschrijving in het register komen slechts diegenen in aanmerking, die o.m. aan bij de wet gestelde eisen van deskundigheid voldoen. Afgezien van de overgangsregeling, die nog andere mogelijkheden biedt, de vereiste vakbekwaamheid aan te tonen, wordt van de gegadigde verlangd, dat hij een academisch accountantsexamen of het — gelijkwaardig — op grond van de wet afgenomen examen heeft afgelegd. Alleen de in het register ingeschreven accountants mogen de titel „registeraccountant” voeren.

Het wetsontwerp is aan antirevolutionaire zijde bepaald niet met hoerageroep ontvangen. In de Eerste Kamer was het prof. De Gaay Fortman, die namens onze fractie aan de openbare behandeling deelnam. „Dit voorstel behoort tot die wetsontwerpen”, zei hij, „waarvan het nut problematisch is, maar die men niet kan verwerpen, als ze zijn ingediend, omdat dit misverstanden zou wekken.” De strekking van het ontwerp noopte prof. De Gaay Fortman tot de mededeling, dat de fractie haar stem pas zou bepalen, als zij het antwoord van staatssecretaris Gijzels had gehoord.

Men kan de bedenkingen van prof. De Gaay Fortman waarschijnlijk het beste onderscheiden in een praktisch en een principieel bezwaar. Het praktische bezwaar — en dit leefde allerwegen in de volksvertegenwoordiging — is, dat het ontwerp slechts een deel van de accountants bescherming biedt en wel het hoog gekwalificeerde deel, de academisch gevormde accountants en hun gelijkwaardigen.

Deze groep omvat echter een minderheid van allen, die het accountantsberoep uitoefenen. Er is nóg een grote groep accountants, die niet academisch gevormd zijn, maar niettemin een onmiskenbare functie vervullen in de samenleving, met name ten dienste van het midden- en kleinbedrijf. Deze groep wordt door de voorgestelde regeling niet beschermd.

In navolging van de Tweede Kamer, die dit in een motie-Reehorst heeft uitgesproken, bepleitte ook nagenoeg de hele Eerste Kamer een regeling voor deze z.g. tweede groep. Staatssecretaris Gijzels, die met zuidelijke monterheid zijn antwoord voordroeg, wilde het de Kamer, wat dit betreft, gaarne naar de zin maken. De wens is echter niet zo gemakkelijk vervuld als dit op het eerste gezicht zou lijken.

Die z.g. tweede groep van accountants vormt namelijk alerminst één geheel, betoogde de bewindsman. Misschien moet deze groep nog wel weer worden onderscheiden in twee verschillende groepen. Een commissie, die spoedig zal worden ingesteld, zal onderzoeken, of een regeling voor deze „vergeten” accountants kan worden getroffen op basis van de behoeften van het midden- en kleinbedrijf.

Grondwet

VERDER dan bovengenoemd praktisch aspect ging de principiële twijfel van prof. De Gaay Fortman. De rechtskracht van de regeling voor de registeraccountants is ontleend aan de artikelen 159—161 van de Grondwet. In deze artikelen wordt de instelling van openbare lichamen voor beroepen of bedrijven geregeld.

Voor prof. De Gaay Fortman was het nu de vraag, of men een regeling, die niet alle beroepsbeoefenaars bevat, mag baseren op dit Grondwetsartikel. Het wetsontwerp zou meer aanvaardbaar worden, meende de hoogleraar, als men ervan uitgaat, dat er twee groepen van beroepsbeoefenaars zijn tussen wier werkzaamheden een principieel verschil bestaat, twee geheel verschillende soorten van accoun-

tants dus. Maar dan blijft nog het punt, dat de accountants, voor wie de regeling geldt, vrijstaan in hun keuze tot toetreding, en, als zij zich niet in het register laten inschrijven, toch het werk van registeraccountant kunnen doen.

Drs. Gijzels kan men moeilijk verantwoordelijk stellen voor de creatie van dit dilemma. Hij is nog maar kort staatssecretaris en trof dit moeilijke wetsontwerp in zijn portefeuille aan. De bewindsman nam tegenover prof. De Gaay Fortman het standpunt in, dat het inderdaad om twee afzonderlijke beroepsgroepen gaat en dat daarom het beroep op de artikelen 159—161 van de Grondwet terecht is.

Bij de stemming hebben de antirevolutionairen zich achter het wetsontwerp geschaard. Zij handelden daarmee in overeenstemming met het standpunt van de grootst mogelijke meerderheid van de Senaat. Slechts de burgemeester van Arnhem, de heer Matser (K.V.P.), viel zijn geestverwant Gijzels af: hij had aan de voorgestelde regeling géén behoefte.

v.p.

VERTROUWENS ADRESSEN
VOOR EIGEN

GRONINGEN

Voor Uw interieur

Meubelfabriek

„Succes”

Nieuwe Pekela / Tel. 05978-5324

Toonkamer:

Oosterhamriklaan 47, Gron.

„Bonte Hoek”

BOOMKWEKERIJEN
GLIMMEN (Gron.)

Leveranciers aan diverse gemeenten

Prijzen op aanvraag

C.O.V.A. n.v.

LOOPVLAKVERNIEUWING,

VERKOOP VAN AUTO- EN TRACTORBANDEN

GRONINGEN, Damsterdiep 307. - Tel. 05900-29245 (4 lijnen)

LEEUWARDEN, Zaailand 32 - Tel. 05109-28248 (2 lijnen)

SOESTDIJK

D. G. Reesink

Talmalaan 12
Soestdijk
Telefoon 2401

TIMMER-, METSEL- EN
ONDERHOUDSWERKEN
BOUWBEDRIJF

GOUDA

HOE MEN ER OOK OVER DENKT...

voor Gouda en omgeving geldt:

VAN DER GRAAFF
voor begrafenissen

KENNEMERLAND

VISSER — sinds 1919 —
ELEKTROTECHNIEK N.V.

Breestraat 128 - Telefoon 5244 - BEVERWIJK

BON

GELIEVE ALS ABONNEE TE NOTEREN

NAAM: _____

Adres: _____

Woonplaats: _____

Opzenden aan de Administratie van
NEDERLANDSE GEDACHTEN,
Dr. Kuypersstraat 3 te 's-Gravenhage

ABONNEMENTSPRIJS f 3,25 per half jaar.

Maaglijders!

DE uitkomst voor U zijn de echte Amerikaanse
C-R MAAGTABLETTEN

Met C-R Maagtabletten kunt U weer normaal eten!

Importeur LOUIS RIETBERGEN - Korenaarstraat 55a-c, Rotterdam

Nederland, Indonesië en de U.N.O.

De heer Van Rijkevorsel (K.V.P.), mevr. Stoffels—van Haften (V.V.D.) en de heren Meulink (A.R.P.) en Van de Wetering (C.H.U.) hebben aan de Minister van Binnenlandse Zaken de volgende vragen gesteld:

1. Is de volkenrechtelijke verhouding tussen Nederland en Indonesië — ook voor wat betreft de bevolking van West-Papoea (Nederlands Nieuw-Guinea) — nog steeds bepaald door de bij de Wet Sovereiniteitsoverdracht Indonesië aanvaarde Mantelresolutie en de daarin vervatte Renville-beginselen en overeenkomsten van de Rondetafelconferentie van 2 november 1949?

2. Is bij de Veiligheidsraad van de Organisatie der Verenigde Naties nog steeds aanhangig (zie rapport van de Secretaris-Generaal van 22 september 1958, S/4098, bl. 19 tot 25) de naleving van voormelde R.T.C.-overeenkomsten, waarop de Commissie der Verenigde Naties voor Indonesië of een ander orgaan van de Verenigde Naties krachtens artikel VI van voormelde Mantelresolutie toezicht behoorde te houden?

3. Bij geheel of gedeeltelijk bevestigende beantwoording van voormelde vragen, waarom vordert de Regering dan niet van de Veiligheidsraad of wel de benoeming van de waarnemers, of wel de hervatting van de werkzaamheden van de rechtens nog steeds bestaande Commissie der Verenigde Naties voor Indonesië of wel de instelling van een ander orgaan van de Verenigde Naties, bedoeld in artikel VI van voormelde Mantelresoluties, ten einde toezicht te houden op de naleving van de nog steeds tussen Nederland en Indonesië geldende order van de Veiligheidsraad tot staking van de vijandelijkheden, uiteraard met de verplichting van die waarnemers of wel van die commissie of wel van dat orgaan van de Verenigde Naties om in West-Papoea (Nederlands Nieuw-Guinea) aanwezig te zijn en aan de Veiligheidsraad te rapporteren?

M. C. van Staaveren

AALSMEER — TELEFOON 4051

Specialiteit in ANJERSTEEKEN,
FREESIAZADEN

Wees
zuinig
met uw geld
koop bij ..

WESTERVELD

Bovendien 3% korting door uw kasabonus

**DRUGS-TEREKEN
WESTERVELD**

WILHELM DOOR GEHRIJ AMSTERDAM

Uw adres voor

DIRECTIEKETEN
BARAKKEN
SCHOLEN
ZOMERHUISJES
enz. enz.

Firma Gebr. Timmer

Houtbouw - Giessendam - Tel. 2062

Mijn edelachtbare

Antonia Rietzanger

9

Onze vrienden en kennissen hebben allen hun plannen gemaakt voor het uitvieren van een welverdiende vakantie. De Kramertjes zullen het in Oostenrijk zoeken, de Leeuwensteijns op Terschelling, de Van den Brakels in het Geuldal. Kortom, ze hebben allemaal hun vakantie al uitgestippeld.

Mijn edelachtbare heeft het echter nog te druk gehad om zich serieus bezig te houden met het uitdenken van een plannetje en het vaststellen van een plekje voor het hol van onze voet in de periode, dat bijna de gehele Nederlandse bevolking aan zwerfdrift lijdende is.

Minko had dat aan verschillende mensen verteld. Onze kennissen vonden het klaarblijkelijk een vreemde en achterlijke leefwijze als men niet reeds in februari of maart aan het uitpuzzelen gaat hoe men de vakantie besteden zal. Minko verklaarde minzaam, dat hij zowel met zijn zaak als met zijn wethouderschap zoveel omhanden had, dat hij werkelijk nog niet de gelegenheid gevonden had om langdurig te dubben en te wikken en te wegen op welke manier een week of veertien dagen vrijaf doorgebracht zouden kunnen worden.

Hij vertrouwde onze kennissen toe, dat het college van burgemeester en wethouders aan het uitbroeden was van een beperkt plan tot enige hulp aan een comité dat ijvert voor een goede vrijetijdsbesteding. Aangezien geacht moes worden, dat deze aangelegenheid behoort tot de portefeuille die mijn man te beheren gekregen heeft, had hij er in bijzondere mate mee te maken. Zo was dus onder andere de vrijetijdsbesteding er de oorzaak van, dat Minko en ik ons werkelijk nog niet hadden beziggehouden met vakantieplannen. Men kan dat dom noemen en achterlijk, — zoals onze beste Kramertjes verklaarden; men kan zeggen, dat het onrealistisch is, — zoals de Van den Brakels deden; men kan opmerken, dat men de eigentijdse opvattingen over vakantie niet verstaat, — gelijk de Leeuwensteijns vriendelijk hebben laten doorschemeren. Het kan allemaal waar zijn; in ieder geval hadden Minko en ik ons nog niet met het vakantieprobleem beziggehouden.

Vorige week zag het er trouwens een ogenblik naar uit, dat onze eventuele vakantie, hoe dan ook en waar dan ook, aan een beperking onderhevig zou worden. In de schoonmaaktijd heb ik alles van boven naar beneden onderhanden genomen, met uitzondering van één ding. Dat was — om een overigens verklaarbare reden, — achterwege gebleven. Een kist met oude verstelappen was mijn schoonmaakwoede ontgaan. Op zekere dag, toen een oude opbergkast op de vliering aan de beurt kwam, viel er een druilerige regen. Ik had mij voorgenomen, de kist met de lappen buiten leeg te halen en de inhoud ervan in een heerlijk zonnetje te behandelen en te saneren. Iedere vrouw kent dat wel: dit kan weg, de voddezak in; dat lapje zal ik bewaren, misschien komt het nog te pas.

De regen is oorzaak geworden, dat op die bewuste dag de kist niet door mij in behandeling genomen is. Ik nam mij voor, het de volgende dag te doen. Maar de volgende dag was het weer regen. Zodoende is de schoonmaak van de lappenkist geheel achterwege gebleven.

Het geeft een onbevredigend gevoel, als iets in huis niet aan de schoonmaak onderworpen is geweest. De kist met de lappes bleef mij kwellen. Ik droomde er bijna van. Een heerleger motten zou in deze kist gekazerneerd zijn om op zekere dag door een kier in de kist de ruimte te zoeken om infiltratiepogingen te ondernemen in de klerenkasten.

— Volgende week neem ik die kist onderhanden, zo nam ik mij telkens met toegewijde ernst voor. Maar steeds kwam er iets tussen, zodat de motten wel alle gelegenheid moesten hebben om zich ongestoord voor te bereiden op een invasie in omringende gebiedsdelen.

Vorige week werd mijn onrust echter zo groot, dat ik dacht: — Nu moet het gebeuren, want anders is mijn bontjasje verloren. Toen ik 's maandags de was gedaan had, besloot ik, meteen door te zetten. 't Was mooi weer en ik zou in de achtertuin de lappenkist een beurt geven.

Opgewekt, met een gevoel van heldenmoed, ging ik naar de vliering, greep de kist... en verder ben ik niet gekomen. Ik greep met mijn linkerhand in een spijker, waardoor een diepe en lelijke wond in de muis van mijn hand ontstond.

Ik bloedde verschrikkelijk. Een ogenblik vreesde ik, van mijn stokje te zullen gaan, want ik kan geen bloed zien. Ontredderd ben ik de trappen afgedaald. Er drupte bloed op de trap en op de looper. Zo goed en zo kwaad als het ging heb ik wat jodium in de wond gedruppeld en mezelf verbonden.

Minko is een lieverd, een zorgzamer vader is niet te vinden. Toen hij 's avonds thuiskwam en de wond zag, was hij niet gerust. Hij wilde beslist, dat ik naar de dokter zou gaan, want roestige spijkers zijn de geijkte aanstichters van bloedvergiftiging.

's Nachts deed ik vrijwel geen oog dicht. Het kloppen in mijn hand was tergend.

De volgende morgen volgde ik de raad van Minko op: ik ging naar het spreekuur van dokter Meulenaar.

Het was vol in de wachtkamer. De deur stond op een kier en ik hoorde verschillende stemmen. Ik bleef even staan, weifelend of ik binnen zou treden, of in de hal zou blijven wachten tot het mijn beurt was. Ineens hoorde ik iemand zeggen: „Nee, je komt er niet veel meer tegen. Wethouder Rietzanger is er nog zo een, maar verder kom je er tegenwoordig niet veel meer tegen.....”

Een andere stem beaamde:

„Nee, je ziet ze niet veel meer.”

En weer een andere stem:

„Zeg dat wel, het is tegenwoordig een zeldzaamheid. Je komt er inderdaad niet veel meer tegen.”

Aan de laatste stem herkende ik Gelekamp, die, evenals Minko, in het schoolbestuur zitting heeft.

„Ja, ja.” beaamde een vrouwstem, „zulke mensen zijn tegenwoordig wel zeldzaam. Da's vanwege de tijd. Je kunt gerust zeggen, dat ze niet meer voorkomen.”

„Maar wethouder Rietzanger is er nog zo een.”

Ik stiet de deur van de wachtkamer wat verder open. Natuurlijk was mijn nieuwsgierigheid gewekt. Ze hadden de naam van mijn dierbare Minko genoemd en vanzelfsprekend wilde ik weten, waar het gesprek over ging.

„Je hebt gelijk, je komt er niet veel meer tegen,” zei iemand nog — en toen trad ik de wachtkamer binnen.

Er viel een stilte in, maar even later klonk het van alle kanten: „Dag mevrouw! Dag mevrouw Rietzanger! Wat hebt u nou? Hebt u iets aan uw hand? Heeft u een ongeluk gehad?”

Mijn hand werd onderwerp van gesprek. Ik moest tekst en uitleg geven van het ongelukje dat mij overkomen was.

„Volgende!” klonk de zware stem van dokter Meulenaar. Het was de beurt van Gelekamp. Hij stond haastig op en ging naar de spreekkamer.

Mijn hand bleef het onderwerp van aller belangstelling gedurende zeker een kwartier. Toen kreeg ik iets te horen over geelzucht, vervolgens over een triest hernia-geval, gevolgd door de opsomming van een aantal eigenaardigheden van dokter Meulenaar en daarna over een tante van juffrouw Ravesloot, die ook met een hand in een spijker terecht gekomen was, waarna een magere en mij onbekende meneer overging tot de uiteenzetting van de gevolgen van een handwond van een broer van hem, welke wond tot een handamputatie had geleid. En ondertussen werden patiënten weggeroepen en kwamen nieuwe slachtoffers binnen.

Eindelijk was het mijn beurt. Mijn brandende begeerte om te weten, welke soort mensen men niet veel meer tegenkomt (met uitzondering dan van mijn Minko) werd niet vervuld.

De dokter deed een hechting in mijn hand; hij verklaarde, dat het overigens nog best meeviel en dat de wond wel snel genezen zou zijn.

Thuis dubde ik er nog steeds over, welke mensen men niet veel meer tegenkomt. Wat had men in de wachtkamer over Minko gezegd?

Toen Minko thuiskwam, vertelde ik hem, wat ik gehoord had. Ik herhaalde het gespreksfragment. „Je komt ze tegenwoordig niet veel meer tegen, maar jij bent er in ieder geval nog een. Dat is alles, wat ik van het gesprek begrepen heb. Maar wát je bent, weet ik natuurlijk niet, want ik heb het begin van het gesprek in de wachtkamer niet gehoord.”

Ook Minko werd brandend nieuwsgierig. Plotseling kwam er een tevreden trek van grote voldaanheid op zijn gezicht. Hij zei: „Ik denk al, dat ik weet, waar ze 't over hadden. Misschien... best mogelijk, dat ze...”

„Ja, zeg het maar, lieverd,” moedigde ik aan.

„Misschien hadden ze 't er over, dat je niet veel principiële mensen meer tegenkomt in 't leven, maar dat ik...”

„Ja, prijs je zelf maar!”

„Nee, ik wil mezelf natuurlijk niet prijzen. To. Maar de mensen in de wachtkamer moeten hun woorden toch in een zeker verband hebben gezegd. Het ligt voor de hand, dat ze 't gehad hebben over het tekort aan beginselvastheid, dat tegenwoordig openbaar wordt. Nou, misschien hebben ze in dit verband...”

„Stil maar, schat,” zei ik. „Je moet niet aan zelfoverschatting gaan lijden. Er wordt tegenwoordig dikwijls zo onbarmhartig gauw gezegd, dat iemand niet beginselvast meer is. Als iemand een andere gedachte of een ander inzicht heeft over een zekere zaak, staat een ander vaak al klaar met een veroordeling.”

Minko was het er helemaal mee eens. Ik zag, dat hij telkens terughadert aan hetgeen ik hem verteld had over wat ik in de wachtkamer gehoord had. Op zeker ogenblik zei hij: „Het kan natuurlijk ook best zijn, dat ze 't er over hadden, dat niet veel raadsleden al hun tijd opofferen aan het belang van de gemeente. Zulke raadsleden, zullen ze gezegd hebben, kom je niet veel meer tegen. Maar... enfin, toen hebben ze mij genoemd.”

„Ja, zo zal 't wel zijn, lieveling,” zei ik. „Ze lopen natuurlijk allemaal even hard met jou weg als jij met je zelf. Het is heel goed mogelijk, dat ze jou hebben zitten prijzen als de laatste der mohikanen.”

Tijdens het eten begon Minko er weer over.

„Heb je er beslist geen idee van, waarom ze mij prezen?”

„Werkelijk niet. Maar ik heb niet gezegd, dat ze je zaten te prijzen. Ze hadden 't er over, dat je ze niet veel meer tegenkwam, maar dat jij er nog zo een was. Je kent Gelekamp toch goed? Hij zat in de wachtkamer en nam aan het gesprek deel. Vraag aan hem, wat ze over jou te beweren hadden.”

De nieuwsgierigheid van Minko was zó groot, dat hij van de etenstafel liep om Gelekamp op te bellen. Ik hoorde, dat hij eerst sprak over een niemendalletje betreffende de school; daarna vroeg hij nog een ander niemendalletje. En tenslotte, als iets bijkomstigs: „Zeg, Gelekamp, mijn vrouw zei, dat ze in de wachtkamer bij dokter Meulenaar mijn naam nog noemden. 't Is natuurlijk helemaal niet van belang, maar waar ging het over? ... Ja, denk eens na... Juist ja... Ja, To zei dat ze zeiden, dat je er tegenwoordig niet veel meer tegenkwam, maar dat ik nog wel... Ja, ja... Nee, verder had ze niets gehoord... Nee, ze wist dus niet waar 't gesprek over liep... Denk eens even na, ja... Weet je 't niet meer? ... O... Juist...” Daarna was er een stilte. Toen zei Minko: „O... Was het dát? ... Ja, dat begrijp ik... Nou ja, het doet er niet toe... Denk eens na over wat ik zei over ons schoolbestuur... Tot kijk, hoor!”

„En waar hadden ze 't in de wachtkamer over gehad?” vroeg ik Minko, nadat hij de hoorn had neergelegd.

„O... niets bijzonders, schat.”

„Nou, wat was het dan?”

Enigszins teleurgesteld zei hij: „Dat je tegenwoordig bijna geen mensen meer tegenkomt, die nog geen vakantieplannen gemaakt hebben. Alleen ik schijn een uitzondering te zijn. Dat was het, wat ze in de wachtkamer beweerden.”

♦ Chr. bioscoop

Het is deze maand een halve eeuw geleden, dat het orgaan van de Midder-nachtzending een merkwaardig bericht bevatte.

Maar vooraf een opmerking. Arthur van Schendel zegt in een van zijn kortere schetsen, dat het volk van sommige mensen een onberedeneerde afkeer heeft en hij noemt speciaal de doodgravers en de middernachtzendingen.

Wanneer dit op een middelbare school uit een bloemlezing wordt gelezen, heeft de leraar heel wat tijd nodig, om die middernachtzendingen te verklaren. Het woord is geheel in onbruik geraakt. En heel wat huisvaders zullen het niet eenvoudig vinden, om het aan hun zoon of dochter uit te leggen. Hoe komen deze mensen aan die naam, lie blijkbaar geen scheldnaam is? Wat was hun werk en waarom hadden sommigen zo'n hekel aan hen?

Wij laten nu die vragen onbeantwoord als vallende buiten ons bestek. Maar nu het bericht.

Er zullen pogingen worden aangewend om te komen tot oprichting van een Christelijke bioscoop. En dan zo, dat zij in verschillende plaatsen dienst kan doen.

Zeër juist, schreef de heer P. Brouwer. Onze kinderen moeten een film kunnen zien.

Maar in de „gewone” bioscoop behoren zij niet te komen.

De Christelijke bioscoop is hier de oplossing.

♦ Prof. Noordzij

Op voorstel van minister Heemskerk werd in juni 1912, nu een halve eeuw geleden, door H.M. de Koningin tot professor in de theologie benoemd aan de Rijksuniversiteit te Utrecht Prof. Dr. M. Noordzij van Kampen. Deze nieuwe professor was Gereformeerd. Niemand ontkende, dat hij een man was van wetenschappelijke kwaliteiten. Maar hij hoorde, zo beweerden velen, toch niet een deel van de theologie te doceren aan een Rijksuniversiteit. Dat behoorde uitsluitend door Hervormde hoogleraren te gebeuren, omdat aan die universiteiten Hervormde predikanten worden opgeleid.

Er is dan ook tegen deze benoeming maanden lang geprotesteerd en geageerd. Lohman deed daaraan niet mee. Hij was zelf immers Gereformeerd en hij was een van de voor-mannen van de Doleantie geweest. Maar daarom kwam dan ook een aantal Hervormde predikanten in Utrecht bijeen, om een tweede C.H.-dagblad op te richten, omdat de leiding van de Nederlander in Gereformeerde handen was. Het is er tenslotte niet van gekomen. Een dagblad oprichten is niet zo'n kleine zaak.

Maar te midden van al die agitatie schreef Ds. Groenewoud van Ee, hervormd predikant, een stuk, dat velen trof. Hij verheugde zich in de benoeming van een man, die de gereformeerde belijdenis aanvaardde. En hij vertelde uit zijn eigen studententijd.

Een professor in de theologie begon zijn behandeling van de leer der Drie-eenheid met de opmerking, dat hij nu genaderd was tot de behandeling van dit „monsterachtige dogma.” Een andere hoogleraar had tot de studenten gezegd: als Jezus niet uit de doden is opgestaan, dat verandert zulks niet aan de waarde van het Christelijk geloof. Een derde hoogleraar had de studenten gezegd: als eenvoudige mensen op het platteland spreken van de Here Jezus, dan moet men ze dat niet kwalijk nemen, maar theologisch gevormde mensen mogen zulk een uitdrukking niet gebruiken.

Ds. Groenewoud schreef met bewogenheid over de „zonden van de studenten-tijd”, toen ook hij alles, wat de Schrift leerde, van vraagtekens wilde voorzien, en in die worsteling nooit enige steun had ontvangen van zijn hoogleraren, die immers zelf loochenden, wat hij in t wijfel trok . . .

KAN men zich verschuilen achter iets dat er niet is? Als ik het Jaar-verslag van het Onderwijs in Nederland lees, dan moet ik wel tot de overtuiging komen, dat dit kan. Dit boek van O. K. & W. is een officiële publicatie. Onder meer staat daarin de klacht te lezen, dat het vak „kennis der natuur” op de lagere scholen maar povertjes onderwezen wordt. Nog erger: soms wordt het in het geheel niet onderwezen. Er zijn onderwijskrachten, die daarvoor een reden gevonden hebben, de reden, dat er op die scholen waar zij doceren, geen natuurkundige instrumenten zouden zijn. Maar dat is niet altijd waar, zegt de inspectie. Letterlijk staat er: „sommigen verbergen zich achter een tekort aan instrumenten”. Ik zou zeggen, dat iemand die zich achter een tekort verbergt half in zijn blootje staat. Nu wordt er echter over dat blootje blijkbaar ook niets meer geleerd op de lagere school, want het vak biologie (wat wel iets meer inhoudt!) komt er, gelezen het verslag, ook bekaaid af.

De hoofdinspecteur in de provincies Noord - en Zuid-holland, Zeeland en Utrecht (in dit verslag wordt in één zin Noordholland en Zuid-Holland geschreven, alsof dat zo maar „mammoet”) heeft in 1958 op dat euvel, dat tekort aan aandacht voor de kennis der natuur, gewezen. Dan zal dat nu wel verbeterd zijn, denkt u, want wij leven in 1962. Ik weet het niet, want dat verslag waaruit ik put, is zo even verschenen en gaat over 1958. De molens van O. K. en W. malen langzaam, maar zeker.

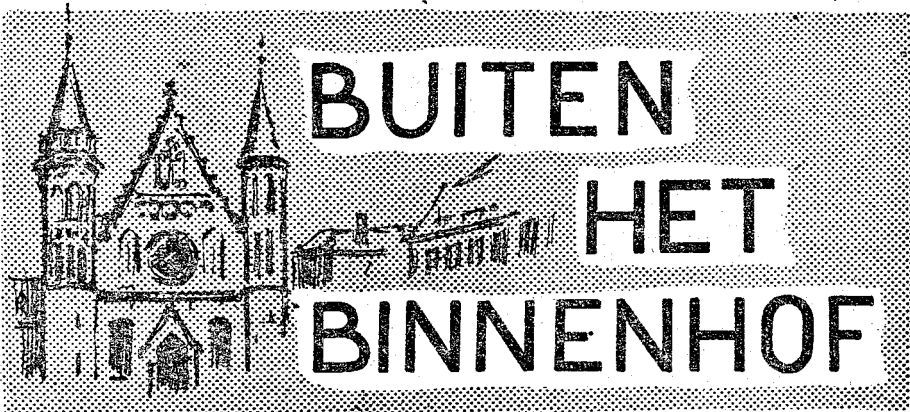
Voor de fysica en voor de biologie blijkt — staat in het verslag — geen belangstelling bij het onderwijzend personeel. En waar de onderwijzer niet van houdt, dat doceert hij blijkbaar niet (dat staat niet in het verslag).

Het verwijt treft niet alle leerkrachten. Er zijn uitzonderingen. Er zijn onderwijzers, die hoewel de school een goed instrumentarium heeft, niets aan de kennis van de natuur doen, er zijn ook onderwijzers die met zeer eenvoudige middelen de jeugd iets bijbrengen in een door hen graag gegeven fysicales (de nadruk valt op de laatste lettergreep!).

Ik ben van mening, dat kinderen op de lagere school allereerst zullen moeten weten wat een mammoet is. Dat uit onze grote rivieren Rijn, Waal, IJssel, Maas en uit de zee herhaaldelijk kiezen en beenderen van deze in de IJstijd levende olifant zijn opgevist. En dat in 1797 een Toengoezenhoofdman, genaamd Ossip Sjoemachow, in de steile oevers aan de mond van de Lena een bevroren mammoet heeft gevonden, dat door een overstroming (niet van amendementen) was bloot gelegd. En dat wij de oudste berichten over de mammoet niet danken aan minister Cals, zoals velen menen, maar aan de Amsterdammer Nicolaas Witsen, die in zijn boek „Noord en Oost Tartarye” (1692) al van dit dier melding maakt. Als de kinderen mij zouden vragen: „meester, wat betekent mammoet?” dan zou ik niet aarzelen de waarheid te spreken en te zeggen: „onheilsdier”.

Maar ja, het is allemaal niet gebeurd en daarom geeft het niet of wij al klagen. Het is, schrijft het verslag, verbijsterend hoe omgesprongen wordt met een verplicht leervak! In een tijd, dat de natuurwetenschappen ons zo omringen met alle mogelijke wijsheid, in een tijd, waarin wij moeten oppassen, dat het stadskind niet vreevremdt van bomen en planten en huisdieren zoals koeien, schapen en varkens! (dat zegt ondergetekende dan weer).

Nog niet zo heel lang geleden is er onder de Amsterdamse jeugd een onderzoek gehouden met betrekking tot de namen van de bomen, welke langs de grachten stonden. Dat waren toen iepen. Het percentage van de leerlingen dat dat wist was bedroevend laag. Het bleek, dat zij voor bomen en bloemen praktisch geen aandacht hadden. Nu ik dit verslag van O. K. & W. lees begrijp

ik die domheid beter. Er was niemand die hen attent maakte op de levende natuur om hen heen. Elk vogeltje in Amsterdam wordt door de jeugd voor „saasie” (sijse) versleten. Een eend heet „draafsaasie” (drijsijsje). Zwanen zijn er alleen maar om te p.sten. Alleen van de vissen, welke je kunt vangen, weet de Amsterdamse jongen meer.

Maar laten wij eens bij onszelf te rade gaan. Op de lagere school heb ik iets geleerd over waterdamp en stoom, over zaagwespen, over vruchtbeginsels, over mossen en varens. Niet, dat ik het allemaal nog weet. O, ik zou zakken voor een examen op dit punt. Maar de „meester” trok met ons langs sloten en vaarten en we hadden een botaniseertrommel! En we hadden ook een herbarium, een vloeiboek om bloemen te drogen. Als ik tegenwoordig aan het eind van de dag het vloeiboek met brieven ter tekening van mijn secretaresse ontvang, dan moet ik wel eens aan dat herbarium denken, met made-lieven, eikebladen, viooltjes en geraniumbloemen. Van kikkers en salamanders, van torren en watervlooien heb ik altijd een afkeer gehad. Waaruit overigens de kennis der natuur op de lagere school nog meer heeft bestaan ben ik vergeten. Maar het vak bestond en het leefde en de onderwijzer en de onderwijzers hadden er ook belangstelling voor.

Dat is nu voorbij blijkbaar. Althans dat was in 1958 voorbij.

Men behoeft de kinderen nog geen les in atoom-splitsing te geven hoewel progressieve vaders hun zoons speelgoed geven, waarin meer wetenschap schuilt op het gebied van geleide raketten dan pa had vermoedt en begrijpt. Maar dat een koe melk geeft en een geit ook (voor dit geweldig gebeuren stond men op de wereldtentoonstelling te Brussel, Nederlands Paviljoen, in de rij!) en dat buskruit iets anders is dan onkruid in de tuin en dat je lang kan wachten op een pruimeboom nadat je een pruimepit in de aarde van je tuin hebt begraven. . . . dat zijn allemaal dingen die best geleerd mogen worden, dacht ik. En herinnert u zich de boon in de sponseboos nog?

Correspondentie A. W. D. te Groningen. Ik ben het met u eens, dat leiders zullen moeten kunnen luisteren, zoals u schrijft. Daarentegen behoeven de geleiden niet op een schouderklopje te wachten, als de leider een van hun ideeën overneemt. Over de door mij onlangs genoemde ritssluitingen schrijft u: „De gedachten van onze W. G. zou ik graag nog even willen doorduwen in die zin dat we juist haken en ogen nodig hebben om zulke verbindingen te kunnen maken, dat er ook nog vensters (naar de wereld) kunnen worden opengedaan. . . . Een ritssluiting is zo vervelend, omdat er maar een mogelijk-heid is. . . .”

Hartelijk dank! Ik ben het met u eens.

William Frankop

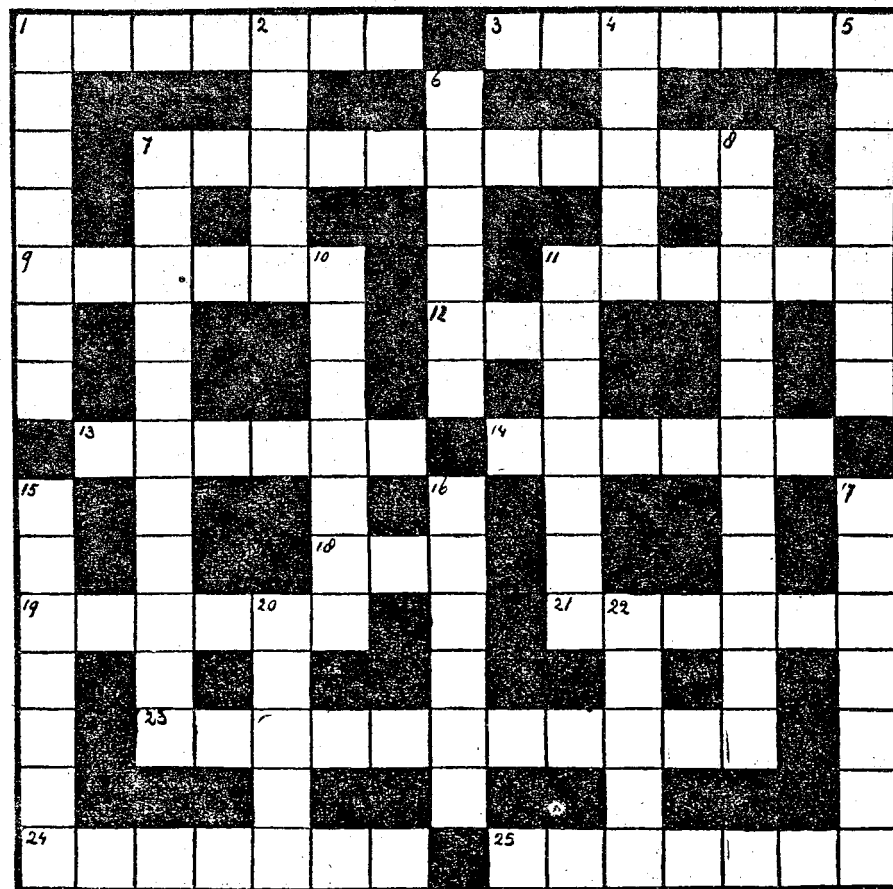
Kryptogram

HORIZONTAAL: 1. begrijpen én ge-grepen worden; 3. hoe men 't ook op-vat, de dame speelt hier een belang-rijke rol; ze wordt gezet of meegenomen; 7. van politiek heeft deze am-bachtsman geen grein verstand; 9. stroopwerker; 11. tussen kop en staart zit zijn inkomen; 12. lief, maar smerig; 13. deze streek schijnt u niet in het oosten te moeten zoeken; 14. wat een kwast! 18. Zij ruidde haar man voor liefdes appels; 19. deze produkten slaan er nogal in; 21. volkomen vol-gens de regel, deze vis, die eieren legt; 23. of 't aangenaam is, hangt voornamelijk van de ontvangst af; 24. de ongelukskansen schijnen bij de lui, die per boot gereisd hebben, groot te zijn; 25. men zegt, dat u geen beet krijgt, als de dieren dit doen.

VERTIKAAL: 1. dit moet, goed toe-bereid, wel een „geslaagd” gerecht worden; 2. pech, die u in een Belgische badplaats overkomt? 4. hier heeft men geen blijvende woning; 5. blanke in-boorling? 6. hier staat, wat u moet doen; is 't gemengd, dan is 't gedaan; 7. hier „zitten” 150 man (6,5); 8. rod-delpraat? nee, overleg; 10. antieke mi-litaire turfopslagplaatsen? 11. eenvou-dig middel ter vermenigvuldiging; 15. eerbied bestaat uit een letter rond een cijfer; 16. kreeg de wijsheid in pacht; 17. 't is betaald en dat schijnt een te-vreden gevoel te geven; 20. ziet wat het oog niet ziet. . . . ; 22. . . . en hij zag, wat andermans oog niet zag.

Oplossing vorige puzzel

Horizontaal: 1. hagelslag, 5. maker, 8. Baarn, 9. gagebrok, 11. transport, 12. zetel, 14. buks, 15. roezemoes, 19. aardappel, 22. ijsje, 24. woerd, 26. ra-

telkous, 28. onderdaan, 29. popje, 30. Steen, 31. wandelrit.

Vertikaal: 1. habijt, 2. gladakker, 3. linkse, 4. legboor, 5. mierzoet, 6. korst,

7. rok, 10. Lotje, 13. lesje, 14. blauw-kous, 16. oké, 17. opstopper, 18. manda-rijn, 20. paria, 21. Latijnen, 23. slappe, 25. endje, 27. snert.

Een moedgevende ontmoeting

WAT trekt jongere mensen aan in de politiek? Als u daar met hen over praat blijkt het vooral de internationale ontwikkeling, die hen nog kan bezielen. De binnenlandse zaken, zal ik maar zeggen, hebben voor de jeugd iets dufs, iets van het vastgeroeste.

Het nieuwe en het avontuurlijke dat in de internationale ontwikkeling schuilt, dat trekt hen aan. Ik zeg niet, dat deze jeugd het gelijk helemaal aan zijn kant heeft. Dat geldt dan met name de nationale aangelegenheden. Ik zou ook niet graag beweren, dat het er internationaal allemaal zo fris en vrolijk toegaat als het schijnt. De kwestie Nieuw-Guinea leert wel anders.

Maar ook de moeizame vorderingen op het gloednieuwe arbeidsveld van de Europese integratie tonen aan, dat niets vanzelf in orde komt. Goed, er zijn in 10 jaar, of als u wilt, in vier jaar tijds schone resultaten bereikt. Maar er zijn aan de West-Europese conferentie-arbeid ook hartkwalen, overspanningsverschijnselen en dergelijke te danken. Soms loopt zelfs een

(Radio-toespraak door Mr. W. R. van der Sluis, secretaris van de A.R.Partij, op 28 juni 1962.)

hooggeplaatste functionaris woedend uit de vergadering weg. Ik zeg dit alles niet om de jeugd in het ongelijk te stellen of te deprimeren. Wij leven in — zoals men het wat ouderwets zegt — een gebroken bedeling. Het is goed erop te letten, dat die onvolmaaktheid niet alleen binnen onze landsgrenzen te constateren valt. Daarbuiten en ook in de internationale samenwerking is dat al evenzo het geval. Maar mag dat ons ertoe leiden dat werk erbij neer te gooien? Nooit!

Het vreedzaam samenleven der naties is steeds een christelijk ideaal geweest. Het samenwerken der volken is een nog meer verheven doelstelling. Daarom en daartoe alleen al neemt ook onze partij met volle toewijding aan het internationale overleg deel. Regeringen plegen dat overleg op ministersconferenties te voeren. Parlementen van verscheidene landen beoefenen dat internationale contact in z.g.n. parlementaire unies. Het Europa van de Zes heeft zelfs een eigen Europees Parlement waarin leden van de nationale volksvertegenwoordigingen zitting hebben. U leest er wel over in de krant, hoewel het in de regel niet zo schokkend is als parachutisten-landingen of het in brand steken van oliehavens en het verwoesten van gebouwen. Minder spectaculair, maar toch zeer belangrijk. Als de vruchten van dat nu al jarenlange en soms erg stagnerende werk opeens weg zouden vallen, ongedaan zouden worden gemaakt, dan zou u eens zien hoever we weer terug zouden vallen in situaties, die we nu niet meer voor mogelijk houden.

Het is geen wonder, dat naast de regeringen en de parlementariërs, ook de politieke partijen uit de verschillende landen elkaar opzoeken. Ook daarvoor geldt het gezegde: soort zoekt soort. Zo is er een socialistische internationale en ook een liberale. De christelijke partijen hebben hun eigen samenwerkingsverband. Dat is de Internationale Unie van Christen-Democraten.

Die Unie is geen super-partij. Dan zouden rooms-katholieken en protestanten wellicht moeilijk in hetzelfde gelid kunnen worden gebracht. Dat geldt vooral voor de Nederlanders onder hen. Toch nemen en de K.V.P. en de C.H.U. en de A.R.P. aan het werk van deze Unie van christen-democraten deel. Zij doen dat in de commissie-arbeid en ook op het jaarlijkse congres van hun Unie. Elke partij heeft een afgevaardigde in het algemeen bestuur, terwijl dr. Berghuis als enige Nederlander en als enige protestant in het dagelijks bestuur van deze Unie zitting heeft. De stem van het protestantisme wordt dus op elk niveau en op elke bijeenkomst gehoord.

Er zijn mensen, die zeggen: kan dat allemaal zo maar? Mag men — zo bedoelen zij — met rooms-katholieken in één organisatie zitten? Ik zou die mensen op twee dingen willen wijzen. In de eerste plaats op het feit, dat een

A C H T E R P A G I N A

Oriëntatie is een zaak, waar aan men als mens persoonlijk al t i j d aandacht moet schenken, maar waaraan men dikwijls onvoldoende toekomt. U weet hoe het gaat. Ieder weet dat voor zich zelf het best. Je komt er soms niet toe, ook al heb je het op een gegeven ogenblik nu echt niet zo druk. Daarom is het goed er elkaar eens aan te herinneren; er elkaar toe aan te sporen, dat wij ons oriënteren moeten. Over allerlei zaken en aangelegenheden van het dagelijkse en persoonlijke leven. Maar hier wordt nu natuurlijk met name gedacht aan het politieke leven.

Oriëntatie, het nagaan en bepalen van de plaats waar men zich bevindt. Oriëntatie is echter niet iets statisch. Er zit iets van beweging in. Als het goed is blijft het niet daarbij. Als men zich georiënteerd heeft, gaat men — als het goed is — direct iets doen, slaat men een bepaalde weg in, komt men tot een bepaalde activiteit. De rustiger tijd van het jaar, waarin wij ons nu bevinden, biedt meer dan anders gelegenheid tot oriëntatie. Het seizoen, dat daarna in september aanvangt, biedt meer dan ooit gelegenheid tot activiteit.

* Op verschillende wijze

HET gaat nu dus over de oriëntatie in dit rustiger deel van het jaar. Wij wezen er enkele weken geleden reeds op, dat de zomermaanden door de partij — dus door de leden van de partij — op verschillende ook voor de partij nuttige wijze kunnen worden besteed. Maar de partij-in-actie komt daarbij nu uit de sfeer van de inspanning in de sfeer van de ontspanning. Het wordt dan echter geen slapende partij, maar een partij, die in beweging blijft tijdens een oriënteringsperiode.

Men kan zich op verschillende manieren oriënteren. Bij voorbeeld door het bijwonen van vergaderingen. Maar dat is geen zomerse bezigheid. Wel komen in aanmerking het lezen, het luisteren, het kijken. Op het luisteren naar de A.R. radiosprekbeurten en het

politieke partij geen kerk is. Typisch kerkelijke en theologische verschillen behoren op het eigen terrein en niet in een politiek gesprek te worden behandeld. Daarom ook kan men in de A.R. Partij vogels van diverse kerkelijke pluimage vinden. In geen protestantse partij in ons land is het „assortiment”, zal ik maar zeggen, zo breed als in de onze. Bovendien, waarvoor zouden wij, protestanten, het gesprek met andersdenkenden schuwen? Wanneer wij wel met socialisten en liberalen kunnen praten, dan hebben wij toch ook een woord voor onze r.k. mede-christenen? Wie meent dat het protestantisme niet tegen die ontmoeting op kan, moet zichzelf eens aan een diepgaand onderzoek onderwerpen, maar hij moet niet het protestantisme van zwakheid of onvolwaardigheid verdenken.

In de tweede plaats dit: Wij erkennen dat Jezus Christus Koning is op alle terreinen van het leven. Dus ook op dat van de politiek. Zo staat het ook in het Manifest, dat de Nederlandse groep van de Internationale Unie van Christen-democraten de vorige maand heeft gepubliceerd. Ik zei reeds, dat in die groep ook vertegenwoordigers van de K.V.P. zitting hebben. Zij zijn

Oriëntatie

kijken naar de A.R. televisie-uitzendingen komen wij een ander maal wel eens terug.

* Lezen

HET lezen is de beste methode om zich te oriënteren. Op deze wijze kan men zich immers het beste rustig, grondig en geconcentreerd met een of meer actuele en principiële vraagstukken bezig houden. Voor een partij is het onontbeerlijk, dat haar leden lezen. Deze maanden bieden meer dan anders de gelegenheid om eens een boek, een boekje of wat brochures te lezen.

Nu behoeft men vanwege een tekort aan tijd zich niet te beperken tot het vluchtig kennismaken van een beknopt, soms onvolledig krantenartikel. Daardoor blijft men wel globaal op de hoogte, maar de kern van de vraagstukken en de consequenties ervan komen daarin dikwijls onvoldoende tot hun recht. En de lezer blijft onvoldoende geïnformeerd. Is het dan van zo groot gewicht, zal men wellicht vragen. Ja inderdaad, en wel om twee redenen.

* Waarom

ALS verantwoordelijk mens, als christen met een opdracht in het leven, zal men eerst zichzelf een goed en helder oordeel willen vormen over wat er in het volle leven gebeurt en gebeuren moet.

Als men door een bredere oriëntatie via middelen als boeken en brochures zich een goed oordeel heeft kunnen vormen, zal men een wezenlijke bijdrage kunnen leveren in openbare en interne discussies, zal men ook een goed begrip kunnen kweken betreffende allerlei dingen in het praatje van man tot man, van vrouw tot vrouw.

Dit is niet alleen intern in de partij van groot belang om te kunnen bijdragen tot het vinden en formuleren van een goed partijstandpunt. Dat is ook extern van bijzonder ge-

bet met die uitspraak eens, en dat is onder christenen een vreugdevolle en zelfs heerlijke zaak.

In deze tijd van verzakelijking en materialisme voelen christenen zich meer thuis in het gezelschap van degenen, die met hen het primaat van het Koninkrijk Gods erkennen, dan met mensen door wier partij aan de religieuze wortel van ons bestaan geen plaats en geen aandacht geschonken wordt. Dat wil nog niet zeggen, dat al die christenen het in alles met elkaar eens zijn. Maar het zoeken naar wat samenbindt is wezenlijk opbouwender dan het napluizen en alsmaar op de voorgrond zetten van wat elkaar scheidt. Wat heeft dit laatste de kracht van het protestantisme al niet geschaad.

Het jaarlijkse congres van de Unie van christen-democraten, dat vorige week in Wenen gehouden werd, had als thema de sociale politiek en de eigendomsvorming. Dat zijn op het eerste gezicht zuiver binnenlandse aangelegenheden. Maar wij hebben in Wenen ervaren, dat christen-democraten uit verschillende landen veel van elkaar kunnen leren.

De fase waarin het onzekerheids- en angstgevoel van vele economisch zwakken werd tegengegaan door het op-

wicht doordat men beter in staat is ook met niet-partijleden te spreken.

Daarbij kan men dan nu reeds op de achtergrond van zijn gedachten hebben de stembusrijd van 1963. Want waar gaat het bij de voorbereidingen van verkiezingen anders om, dan om als burgers met elkaar in het gesprek over en weer te komen tot een standpuntbepaling, waarvan wij menen dat dat het beste is voor heel het volk.

Nog te weinig is men er zich van bewust, hoe groot de resultaten kunnen zijn van het regelmatig, al is het slechts in de zomermaanden, lezen van eens een goed informeren politieke boek of een paar politieke brochures. Dit is een partijbelang in optima forma. Een belang, dat gediend kan worden in deze rust-periode, terwijl men tegelijk zichzelf dient.

De lectuur ligt voor het grijpen.

• **Nederlandse Gedachten.** De abonnementsprijs is slechts f 6,50 per jaar, f 3,25 per halfjaar. Het zou goed zijn familie, vrienden en kennissen er op attent te maken, dat nog per 1 juli een halfjaar-abonnement kan worden genomen.

• **A.R. Staatskunde.** Het maandelijks orgaan van de dr. A. Kuyperstichting biedt gelegenheid dieper in allerlei vraagstukken te duiken voor een abonnementsprijs van f 5,75 per jaar.

• **Brochures.** Tal van brochures en rapporten zijn verkrijgbaar tegen prijzen die schommelen om f 0,50 à f 1,— per stuk. Vraagt een brochurelijst aan. Bestellingen op giro-nummer 89673 t.n.v. de A.R. Partij-Stichting, Dr. Kuyperstraat 3 te 's-Gravenhage.

• **Lenen.** Allerlei lectuur is te leen bij de grote bibliotheek van de dr. A. Kuyperstichting, Dr. Kuyperstraat 5, 's-Gravenhage.

* Zeeland

TENSLOTTE vermelden wij nog een laatste voor-zomerse activiteit. Op 16 juni jl. hield het Provinciaal Comité Zeeland zijn jaarvergadering te Goes. Ter gelegenheid daarvan verscheen een keurig verzorgd en kort overzichtelijk jaarverslag over 1961 van secretaris en penningmeester. Ook in deze provincie heeft men getoond wat een partij-in-actie kan doen.

bouwen van een stelsel van sociale verzekeringswetten is bijna voltooid. En nog is er veel onbehagen en onlust overgebleven onder hen, wier ouders of grootouders zich geborgen voelden in een meer bestendige sociaal-economische orde. Dat had zijn weerslag in het geestelijk-zedelijk leven. Die tijd is echter voorbij en komt met dezelfde vormen niet meer terug. Maar daarom blijft dit onderwerp van zoveel belang.

In Wenen bezonnen de christen-democraten zich op het bevorderen van maatregelen vanuit de christelijke levensovertuiging. Een maatschappijopbouw die de mens weer meer tot een verantwoordelijk en dus werkelijk vrij schepsel maakt. Hierover is meer geschreven in dit nummer van ons weekblad „Nederlandse Gedachten”. In deze uitzending wil ik volstaan met de conclusie dat de jeugd gelijk heeft: het internationale samenspel, vooral dat van christenen is boeiend en moedgevend. En ik vul die visie als volgt aan: dat samenspel is inspirerend zelfs voor binnenlandse vraagstukken, die daardoor duidelijk nieuwe perspectieven krijgen. Welke uw leeftijd ook is, ik hoop, dat u in uw hart jong genoeg bent om de christelijke politiek te helpen haar prachtige kansen in onze samenleving te doen bannen.

Wat was uw aandeel in de actie „Eén op tien”?